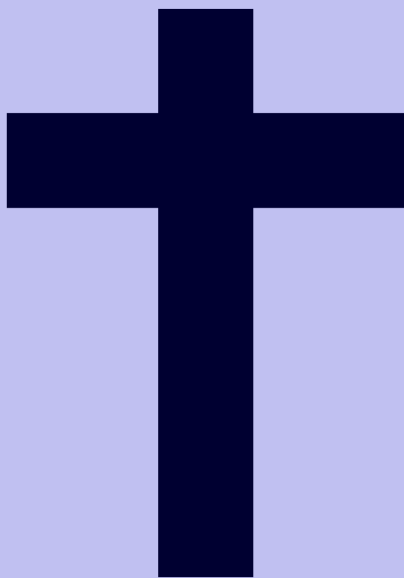

Ñ'oom xco na tqueⁿ ty'oo^s'om cantxja 'naa'

Jesucristo

New Testament in Amuzgo, Guerrero (MX:amu:Amuzgo, Guerrero)

Ñ'oom xco na tqueⁿ ty'oots'om cantxja 'naa' Jesucristo
New Testament in Amuzgo, Guerrero (MX:amu:Amuzgo, Guerrero)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Amuzgo, Guerrero

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Amuzgo, Guerrero

amu

Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Amuzgo, Guerrero

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

Contents

Mateo	1
Marcos	67
Lucas	108
Juan	172
Hechos	222
Romanos	280
1 Corintios	306
2 Corintios	331
Gálatas	347
Efesios	356
Filipenses	365
Colosenses	371
1 Tesalonicenses	377
2 Tesalonicenses	382
1 Timoteo	385
2 Timoteo	392
Tito	397
Filemón	400
Hebreos	402
Santiago	421
1 Pedro	428
2 Pedro	435
1 Juan	439
2 Juan	446
3 Juan	447
Judas	448
Apocalipsis	450

Ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesucristo na seiljei Mateo

*Nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuiiñe Jesucristo
(Lc. 3:23-38)*

¹ Luaa ñ'oom na matseijndaa'ñena' tsjaaⁿ nn'aⁿ na tuiiñe Jesucristo, na wjaac'oomna' David ñequio Abraham na jndyowicantyjoo' jona na tue'cañoomna' jom.

² Abraham, jom tsotye Isaac, Isaac tsotye Jacob, Jacob tsotye Judá ñequio ntyjee tsaⁿñeeⁿ. ³ Judá ñequio yuscu na jndyu Tamar, ndana Fares ñequio Zara. Fares tsotye Esrom, Esrom tsotye Aram. ⁴ Aram tsotye Aminadab, Aminadab tsotye Naasón, Naasón tsotye Salmón. ⁵ Salmón ñequio yuscu Rahab, ndana Booz, Booz ñequio scoom'm Rut, ndana Obed, Obed tsotye Isaí. ⁶ Isaí tsotye David tsaⁿ na tyoluiiñe rey, David to'ñoom scuu' ts'oo Urías, t'oom ndana Salomón.

⁷ Salomón tsotye Roboam, Roboam tsotye Abías, Abías tsotye Asa. ⁸ Asa tsotye Josafat, Josafat tsotye Joram, Joram tsotye Uzías. ⁹ Uzías tsotye Jotam, Jotam tsotye Acáz, Acáz tsotye Ezequías. ¹⁰ Ezequías tsotye Manasés, Manasés tsotye Amón, Amón tsotye Josías. ¹¹ Josías tsotye Jeconías ñequio ntyjee tsaⁿñeeⁿ. Jona tuiindyena tiempo quia ty'e nn'aⁿ Israel na praso ndyuaa Babilonia nc'e na ticanaⁿndye nn'aⁿ Israel ndia' ñ'eⁿ nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ. Ty'echo naⁿñeeⁿ jona na tyondye'ntjomtyeⁿna.

¹² Jnda teinom na ty'echo nn'aⁿ Babilonia nn'aⁿ Israel ndyuaana, tuiiñe jnda Jeconías ndyuaa'ñeeⁿ. Jndyu tsaⁿñeeⁿ Salatiel, Salatiel jom tsotye Zorobabel. ¹³ Zorobabel tsotye Abiud, Abiud tsotye Eliaquim, Eliaquim tsotye Azor. ¹⁴ Azor tsotye Sadoc, Sadoc tsotye Aquim, Aquim tsotye Eliud. ¹⁵ Eliud tsotye Eleazar, Eleazar tsotye Matán, Matán tsotye Jacob. ¹⁶ Jacob tsotye José, José saa' María. Ndo' María'ñeeⁿ na seincueⁿ Jesús na cwiluiiñe Cristo.

¹⁷ Jndaa' canchoo'ñequiee ndii' tsjaaⁿ na jndyowicantyjoo', jnaⁿna' Abraham, tue'cañoomna' hasta David. Ndo' cwiicheⁿ canchoo'ñequiee ndii' tsjaaⁿ na jndyowicantyjoo', jnaⁿna' David, tue'cañoomna' tiempo quia na ty'e nn'aⁿ Israel na praso ndyuaa Babilonia. Ndo' cwiicheⁿ canchoo'ñequiee ndii' tsjaaⁿ na jndyowicantyjoo', jnaⁿna' quia ty'echo nn'aⁿ Babilonia nn'aⁿ Israel, tue'cañoomna' hasta xjeⁿ na tuiiñe nquii na cwiluiiñe Cristo.

*Luaa waa na tuiiñe Jesús
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Luaa waa na tuiiñe Jesucristo. Quia waacheⁿ ñomcaa' tsoñeeⁿ María ñequio José, ndo' cwii tjocheⁿ na nntjomndyena, teitquioo' na majndeiñe María cantyja najndei Espíritu Santo. ¹⁹ Ndo' José, tsaⁿ na nluiiñe saa' María, jom ts'aⁿ na ñequii'cheⁿ tyocantyyaa' ts'om na nts'aa yuu na maty'iomyana'. Tical'ue ts'oom na nlui'jnaaⁿñe tsaⁿñeeⁿ, jo' chii seitoom na cwe' ñemaaⁿ nntyuii' ñomca. ²⁰ Yocheⁿ na luaa' matseitoom, toom'm ndaa na teitquioo'ñe cwii ángel cwentaa' Ty'oqots'om nnoom. Tso tsaⁿñeeⁿ:

—'U José na cwiluiindy' tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo' tinty'ue' na nnc'o'ñom' María na nluiiñe scu'. Ee cantyja najndei Espíritu Santo jo' na jndeiñe. ²¹ Nntseincueⁿ cwii yu'ndaa na tsaⁿs'a. Ndo' 'u nntseicajndyu' juu Jesús. Ee na tseixmaaⁿ na nncwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ. Nntseicanoom'm jnaⁿ na la'xmaⁿ naⁿñeeⁿ.

22 Cha'tso nmeiⁿ tuii cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na seineiⁿ Ty'oots'om ñequio ñ'oom 'ndyoo profeta. 23 Tso tsaⁿ'ñeeⁿ:

Queⁿ'yo' cwenta, ndeiiñe cwii yuscundyua.

Nntseincueⁿ cwii tyochjoo ndo' njndyu Emanuel.

Ñ'oom Emanuel matsona': Ty'oots'om m'aaⁿ ñ'eⁿndyo jaa.

24 Jnda na lcwii ts'om José na tsoom'm ndaa, quia jo' seicanaaⁿ ñ'oom na saⁿ'ntjom ángel cwentaa' Ty'oots'om, to'ñoom María na scoom'm.

25 Saa ticatjomndyena na mandiñoom' hasta quia jnda seincuii scoom'm yu'ndaa'ñeeⁿ. Quia jo' José seicajñoom yu'ndaa'ñeeⁿ Jesús.

2

Nn'aⁿ na jndo' n'om ty'ena Belén

1 Ncuee na tyom'aaⁿ Herodes rey, tuiiñe Jesús tsjoom Belén ts'ondaa Judea. Luaa tuii, tquie'cañom nn'aⁿ na jndo' n'om Jerusalén, na jnaⁿ jo ndo' na macalui' ñe'quioom'.

2 Tyota'x'eendyena:

—¿Yuu m'aaⁿ nqueⁿ na tuiiñê rey cwentaa nn'aⁿ judíos? Ee já jnda nty'iaayâ na teitquioo'ñe caxjuu cwentaaⁿ'aⁿ na ndicwaⁿ m'aaⁿyaⁿ ndyuaayâ jo ndo' yuu na macalui' ñe'quioom'. Jo' na tquiooyâ na nlat'maaⁿndyô jom.

3 Quia na jndii Herodes ñ'oomwaa', jeeⁿ seiñ'eeⁿ'ñena' jom ndo' mati cha'tso nn'aⁿ Jerusalén. 4 Jo' chii seitjoom cha'tso ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Ndo' tax'eeñê ndaa naⁿ'ñeeⁿ yuu tsona' na nluiiñe juu na cwiluiiñe Cristo. 5 Naⁿ'ñeeⁿ jluena nnoom:

—Ndi', matso ljeii na tsjoom Belén ts'ondaa Judea, jo' jo' nluiiñê. Ee luaa waa na seiljeii profeta:

6 O nn'aⁿ tsjoom Belén, ts'ondaa Judá, meiⁿchjoo ticju'cjena' tsjom'yo' quii'ntaaⁿ njoom nt'maⁿ cha'waa ts'ondaa Judá.

Ee quii'ntaaⁿ'yo' nlui' cwii ts'aⁿ na nluiitquieñe na nnteix'ee nn'aaⁿya Israel.

7 Quia jo' cwe' nty'iu tqueeⁿ'ñe Herodes nn'aⁿ na jndo' n'om na jnaⁿ jo ndo' na macalui' ñe'quioom'. Tcuu tcuu tax'eeñê ndaana 'ñeeⁿ xjeⁿ'ñeeⁿ na tei'tquioo'ñe caxjuu. 8 Jnda jo' jñoom joona na c'oona tsjoom Belén. Tsoom ndaana:

—Catsa'yo', ndo' cata'x'ee'jndaa'ndyo' yuu m'aaⁿ tyochjoo'ñeeⁿ. Ndo' quia na jnda jliu'yo' jom, quiola'candii'yo' ja, cha mati ja nncjo, nntseit'maaⁿndyo jom.

9 Naⁿ'ñeeⁿ, quia na jnda jndyena ñ'om'ndyoo rey Herodes'ñeeⁿ mana ty'ena. Ndo' juu caxjuu na tei'tquioo'ñe ndaana na ndicwaⁿ m'aⁿna ndyuaana jo ndo' na macalui' ñe'quioom', tjajndyena' jo ndaana hasta tue'cañoomna' ndyeyu yuu na m'aaⁿ tyochjoo'ñeeⁿ. 10 Jeeⁿ tjawee' n'omna quia nty'iaannada'na caxjuu'ñeeⁿ. T'maⁿ tquiaana' na neiiⁿna. 11 Quia ty'equie'na naquii' w'aa, nty'iaana juu tyochjoo ñequio tsoñeeⁿ María. Ty'ecata'na cantyena na tyola't'maaⁿndyena jom. Tjeii'na 'naⁿ na jnda na cwilei'chona. L'ana naya jom s'om cajaⁿ ñ'eⁿ suu ndo' ñ'eⁿ nasei cachi na tuiina' ñ'eⁿ ntsuee' ts'oom mirra. 12 Jnda chii cwiicheⁿ nato ty'elcwee'na ndyuaa tsjoomna ee s'aa Ty'oots'om na tsoona ndaa, jo' na seijndo'na' n'omna na tic'oolcwee'na na m'aaⁿ Herodes'ñeeⁿ.

Cwilei'nomna, cwi'oona ndyuaa Egipto

¹³ Jnda na jlui' naⁿñeeⁿ, teitquioo'ñe cwii ángel cwentaa' Ta Ty'o^oots'om nnom José xjeⁿ na tsoom'm ndaa. Tso ángel'ñeeⁿ nnoom:

—Quicantyja', cja'ñ'oom' tyochjoo ñequio tsoñeeⁿ. Calei'nom'yo', catsa'yo' ndyuaa Egipto, ndo' jo' jo' c'om'yo' hasta xjeⁿ na nntseicandiiya. Ee nl'ue Herodes tyochjoo na nntseicueⁿeⁿ juu.

¹⁴ Quia jo' teicantyyaaⁿ, ndo' cwe' natsjom tjañ'oom tyochjoo ñequio tsondyee. Ty'ena Egipto. ¹⁵ Jo' jo' t'omna hasta na tue' Herodes. Na tuii na luaa' seicanda^añ'ena' ñ'oom' Ty'o^oots'om na tyoñequiaa profeta. Matsona': "Tjeii'a Jndaaya na m'aaⁿ ndyuaa Egipto."

Herodes saⁿtjoom na cwje tyocanch'u

¹⁶ Juu Herodes, jnda na ljeiiⁿ na joo nn'aⁿ na jndo' n'om ticala'ñ'oom'ndyena jom, seiw'iiyayaaⁿ. Jñoom sondaro tsjoom Belén ndo' cha'waa ndiocheⁿ yuu na m'aⁿ nn'aⁿ. Saⁿtjoom na cala'cwjee naⁿñeeⁿ cha'tso tyonch'u na we ndyuu ndo' na cjeti m'aⁿ. Ee laa'ti' tjeiiⁿeⁿ cwenta cwanti xuee na teitquioo'ñe jndyee caxjuu'ñeeⁿ cantyya 'naaⁿ ñ'oom ndyuee nn'aⁿ na jndo' n'om. ¹⁷ Ndo' na luaa' s'aaⁿ, seicanda^añ'ena' ñ'oom' Ty'o^oots'om na seiljeii profeta Jeremías. Ee seineiiⁿ ñ'oom tjañoom' chiuu seichjoo'na' n'om yolcu judías tsjoom Belén na jla'cwjee sondaro ndana. ¹⁸ Tsoom:

Teic'uaa naquii' tsjoom Ramá na cwityuee londyee yocanch'u.

Jndeiⁿ cwila'xuaana,

cwityueena cantyya 'naaⁿ ndana

meiⁿ taleiquiaana' na nnjoomna, ee tja ndana.

¹⁹ Jnda na tue' Herodes, quia jo' teitquioo'ñennda' ángel cwentaa' Ty'o^oots'om nnom José xjeⁿ na tsoom'm ndaa. Ndicwaⁿ m'aⁿna ndyuaa Egipto.

²⁰ Tso nnoom:

—Quicantyja', cja'ñ'oom' tyochjoo ñequio tsoñeeⁿ. Tsalcwe'yo' ndyuaa nn'aⁿ Israel. Ee jnda tja nn'aⁿ na ñel'uee'ndye na ñe'cala'cuee' jom.

²¹ Quia jo' teicantyyaaⁿ, tjañ'oom tyochjoo ñ'eⁿ tsondyee. Ty'elcwee'na ndyuaana ndyuaa Israel. ²² Joo ncuee'ñeeⁿ m'aaⁿ Arquelao ts'iaaⁿ ts'ondaa Judea yuu na tyotsaⁿtjom tsotyeeⁿ Herodes. Sa^a quia na jndii José na ljo', t'oom na nquiaⁿaⁿ na nncjaⁿ Judea. Mati s'aannda' Ty'o^oots'om na tsoom'm ndaa na tancjaⁿ jo' jo'. Jo' chii tjaaⁿ cwicheⁿ ntyja, ts'ondaa Galilea. ²³ Tjaaⁿ cwii tsjoom na jndyu Nazaret. Jo' jo' ljoo'ñê. Na tuii na luaa' seicanda^añ'ena' ñ'oom' Ty'o^oots'om na tyoñe'quia profetas na nntseicajndyuna' Jesús ts'aⁿ Nazaret.

3

Juan mañequiaaⁿ ñ'oom ndaa nn'aⁿ jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'om

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Tue'ntyjo xuee na teitquioo'ñe Juan, tooⁿoⁿ na tyotseits'oomñê nn'aⁿ. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom ndaana ts'ondaa Judea jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'om.

² Tyotsoom:

—Calcwe' n'om'yo' ee juu na matsaⁿtjom Ty'o^oots'om mandyocwje'cañoomna' 'o.

³ Cantyya 'naaⁿ Juan'ñeeⁿ na tyotseineiⁿ profeta Isaías, tsoom: M'aaⁿ cwii ts'aⁿ jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'oom na jndeiⁿ matseineiⁿ ndaana.

Matso tsaⁿñeeⁿ:

“Calajndaa'ndyo' naquii' n'om'yo' cha'cwijom cwii nato na juu jo' ndyocwje'cañoom nquii na cwiluiiñe na nntsaⁿtjom 'o.

Cata'ndyo'xcwe'yo' cha'cwijom na cwilayo'yo' nato na nñoom.”

⁴ Juan'ñeeⁿ tyocweⁿ liaa na tuii ñequio soo' camello. Tyochu'tyeⁿ tsiaⁿ'aⁿ ñequio cwii tjaⁿ. Ndo' nantquie na tyocwaaⁿ'aⁿ calcaa ntyue' ñequio tsiom' jndaa. ⁵ Ndo' jndye nn'aⁿ tsjoom Jerusalén ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa ts'ondaa Judea ndo' mati nn'aⁿ na m'aⁿ cantsu 'ndyoo jndaa Jordán, tyo'oona na m'aaⁿ. ⁶ Seits'oomñê joona ts'om jndaa Jordán jnda na lcwe' n'omna jnaaⁿna.

⁷ Saa quia na nty'iaaⁿ'aⁿ na jndye nn'aⁿ fariseos ñequio saduceos tquiona na m'aaⁿ na ñe'cwits'oomndyena, quia jo' tsoom ndaana:

—'O cwiluiindyoy' cha'na canduu na cwilei'nom'yo' na nquiaayo' na nnt'uiwi'na' jooyo'. Ee 'o cwinquio'yo' na m'aaⁿya na nquia'yo' na nntseiw'ii Ty'oots'om 'o. ¿'Ñeeⁿ t'moⁿ ndaa'yo' na waa na ndaa nlui'n'maaⁿndyoy' nawi' na quia ndyoy'? ⁸ Ca'ndye'yo' na tis'a ndo' cal'a'yo' yuu na ya, quia jo' m'moⁿna' na mayuu'cheⁿ cwilcwe' n'om'yo'. ⁹ Meiⁿ ticalas'andyoy' che'ncjo'yo' naquii' n'om'yo' na ndu'yo': “Jaa tjaa na teincuu' nacjooya ee Abraham cwiluiñê weloo welooya.” Candye'yo' nntsjoo, meiiⁿ cwe' ljo'meiiⁿ ndaa nntseicwaqueⁿ Ty'oots'om na nluiindyena' tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantjoo', quia jo' n'ndiina' 'o. ¹⁰ 'O matseijomna' cha'cwijom n'oom na tis'a ta cwil'a. Ndo' manquiu'yo' n'oom na tical'a ta naya, maxjeⁿ nnt'uana'. Ndo' xeⁿ jnda t'ua n'oom'ñeeⁿ nntioom nn'aⁿ joona' quii' chom. Maluaa' matseijomna' nnts'aa Ty'oots'om ñe'ndyoy' 'o xeⁿ tical'a'yo' yuu na ya. ¹¹ Ja mayuu' matseits'ooⁿndyoy' 'o ñequio ndaatoo ee na cwilcwe' n'om'yo'. Saa mandyontjoo nqueⁿ na nntseits'oomñê 'o ñequio Espíritu Santo naquii' n'om'yo' ndo' ñequio chom. Nqueⁿ t'maⁿti tseixmaaⁿ, nchiiti ja. Meiⁿ ticatseixmaⁿya na cwe' ja nnt'uiya lcoom'm na ñequiaya joona' na ñjoom. ¹² Jnda jaawindyoy' na nntu'xeⁿndyoy' ee laxmaⁿ'yo' cha'cwijom lqueeⁿ na ndicwaⁿ cwajndii. Luaa ts'iaaⁿ cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ. Matseicueeñe ts'aⁿ lqueeⁿ hasta na nlu'ñeⁿ. Jnda chii nntseiw'eeⁿ lqueeⁿ na ya naquii' w'aa. Saa nchuaa'na' njñoom chom. Maluaa' matseijomna' na nnts'aa Ty'oots'om. Nn'aⁿ na ya cwil'a maco'ñoom joona saa nn'aⁿ na tis'a cwil'a, nntseicoom joona ñequio chom na tijoom canduu'.

Teits'oomñê Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Quia jo' jnaⁿ Jesús ts'ondaa Galilea, tjaaⁿ jndaa Jordán na nntseits'oomñê Juan jom. ¹⁴ Saa tiñe'nquiaañe Juan na caluii na ljo'. Tsoom:

—Cwa jnda tyje'cañoom' ja na catseits'oomndyoy' 'u meiiⁿ na matsona' na 'u catseits'oomndyoy' ja.

¹⁵ T'oy Jesús, matsoom nnom:

—Je' quiaandyu'to' na caluii na ljo'. Ee macaⁿna' na laa'ti' calacandaⁿ'andyoy' cha'tso cantyja na maty'iomyana'.

Ndo' tancuee' Juan. ¹⁶ Jnda na teits'oomñê Jesús, jlueeⁿ'eⁿ quii' ndaa. Ndo' seicanaaⁿ'ñena' tsjo'luee. Nty'iaaⁿ'aⁿ Espíritu na cwiluiñe Ty'oots'om ndyocue cha'cwijom catu'. Jndyocaljo nacjoom'm. ¹⁷ Ndo' nandyoy' cañoom'luee teic'uaa na seineiⁿ Ty'oots'om. Tsoom:

—Luaañe Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'ooⁿ. Cantyja 'naaⁿ jom mañequiaana' na neiⁿya.

4

Ñe'queⁿ tsaⁿjndii xjeⁿ Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Jnda jo' tjañ'oom Espíritu Santo Jesús jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'om. Jo' jo' tyoqueⁿ'ñe tsaⁿjndii na nnts'aa xjeⁿ jom.

² Tyom'aaⁿ wen'aaⁿ xuee ndo' wen'aaⁿ tsjom tícwaaⁿaⁿ, jnda chii jndyo na ñejnoom'm. ³ Ndo' tyje'cañoom tsaⁿjndii na mach'ee xjeⁿ nn'aⁿ. Tso nnoom:

—Xeⁿ mayuu'cheⁿ cwiluiindy' Jnda Ty'o^ots'om, cwa catsaⁿntjom' ljo'meiⁿ na catseicwaqueⁿna' tyoo' jona' na nlcwa'.

⁴ T'o Jesús:

—Ja xocats'aa na ljo' ee waa ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om na matsona': “Nchii cwe' cantyja 'naaⁿ tyoo' na wando' ts'aⁿ, saa cantyja 'naaⁿ cha'tso ñ'oom na mañequiaa Ty'o^ots'om.”

⁵ Jnda jo' tjañ'oom tsaⁿjndii Jesús Jerusalén tsjoom na lju' cwentaa' Ty'o^ots'om. Tqueeⁿ juu xqueⁿ tsiu' wats'om t'maⁿ. ⁶ Tsoom nnom Jesús:

—Xeⁿ mayuu'cheⁿ cwiluiindy' Jnda Ty'o^ots'om, cwa cju'ndyu' jo nacje. Ee luaa matso ñ'oom 'naaⁿaⁿ:

Nquii Ty'o^ots'om ñnequiaaⁿ 'u luee ángeles cwentaaⁿaⁿ na cal'ana cwenta 'u.

Ndo' nntyjee' lueena 'u

cha tincjaacañjom ljo' nc'e'.

⁷ Quia jo' t'o Jesús nnom, tsoom:

—Ja tijoom cats'aa cha'na matsu' luaa' ee mati waa cwiicheⁿ ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om na matsona': “Tintsa' xjeⁿ Ta Ty'o^ots'om cwenta'.”

⁸ Jnda chii tjañ'oom tsaⁿjndii Jesús cwii sjo nandye. Jo' jo' t'mooⁿ nnom cha'tsoti n'iaaⁿ t'maⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, ñequio na t'maⁿ matseit'maaⁿñena' joo. ⁹ Ndo' tsoom nnom:

—Cha'tso nmeiⁿ nntioo l'o' xeⁿ nlco' xtye' na nntseit'maaⁿndyu' ja.

¹⁰ Ndo' t'o Jesús nnoom, tso:

—Quindyoo' nacañomya 'u Satanás, ee ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii matsona': “Catseit'maaⁿndyu' nquii Ta Ty'o^ots'om cwenta', ndo' macandá nnom nqueⁿ candi'ntjom'.”

¹¹ Quia jo' 'ndii tsaⁿjndii jom. Ndo' tquie'cañom ángeles, tyondye'ntjomna nnoom.

Mato' Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ ts'ondaa Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Quia jndii Jesús na jnda mam'aaⁿ Juan praso, tjalcweeⁿeⁿ ts'ondaa Galilea. ¹³ Tjaaⁿ tsjom'm Nazaret, saa taticaljoo'ñê jo' jo'. Tjaaⁿ na nljoo'ñê tsjoom Capernaum na m'aaⁿna' 'ndyoo ndaaluae. Jo' jo' ndyuaa cwentaa nn'aⁿ tmaaⁿ Zabulón ñequio Neftalí. ¹⁴ Ndo' joo ndyuaa'ñeeⁿ tyom'aaⁿ cha nntseicandaa'ñena' ñ'oom na seiljeii profeta Isaías, matsona':

¹⁵ Nntseixueeñena' jo ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ ndyuaa cwentaa' Zabulón ndo' jo ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ ndyuaa cwentaa' Neftalí.

Nntseixueeñena' jo ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ ndyuaa 'ndyoo ndaaluae,

ñequio ndyuaa xndyaa' jndaa Jordán,

ñequio ts'ondaa Galilea yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii nn'aⁿ judíos.

¹⁶ Naⁿñeeⁿ m'aⁿna nacje 'naaⁿ najaaⁿñe,

saa je' je' jnda teitquioo' cwii na jeeⁿ caxueeñe jo ndaana.

Ndo' mati m'aⁿna na manchjena' jona na wi' cwitjoomna,

saa je' jnda seicaxueeñena' jo ndaana.

¹⁷ Xjeⁿñeeⁿ jnaⁿna' na to' Jesús na tyoñequiaaⁿ ñ'oom. Tsoom:

—Calcwe' n'om'yo', ee juu na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om mandy-ocwje'cañoomna' 'o.

Ma'maⁿ Jesús ñequiee nn'aⁿ na cwitjeii' calcaa

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Xjeⁿ na mawinom Jesús 'ndyoo ndaaluae Galilea, ljeiiⁿ we nn'aⁿ na ñenquii ts'aⁿ ntseinda, Simón, tsaⁿ na jndyu Pedro ñequio Andrés tyjee

tsaⁿñeeⁿ. Cwituee'na tsqui' 'naaⁿna ts'om ndaaluee ee nn'aⁿ cwitjeii' calcaa joona. ¹⁹ Tso Jesús ndaana:

—Quiolajomndyo' ñ'eⁿndyo^o ndo' ja nnts'aa na nla'tjom'yo' nn'aⁿ tachii cwe' calcaa.

²⁰ Joona mañoom' 'ndyena nlqui' 'naaⁿna, ty'ela'jomndyena ñ'eⁿñê.

²¹ Ndo' na tja tjatyeen' ljeii' cwiicheⁿ we ts'aⁿ, ntseinda Zebedeo naⁿñeeⁿ, Jacobo ñ'eⁿ tyjeeⁿ Juan. Ñjomndyena ts'om w'aandaa. Cwila'yona nlqui' 'naaⁿna ñequio tsotyena Zebedeo. Quia jo' t'maⁿ Jesús joona. ²² Ndo' mañoom' 'ndyena w'aandaa ñ'eⁿ tsotyena, ty'elajomndyena ñ'eⁿñê.

Jesús ma'mooⁿ ndaa jndye nn'aⁿ

(Lc. 6:17-19)

²³ Tyomanom Jesús cha'waa ts'ondaa Galilea. Tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ naquii' lan'om 'naaⁿna. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. Ndo' tyotsein'maaⁿ nn'aⁿ cha'tso nnom ntycu na wiina. ²⁴ Ndo' t'om ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ cha'waa ndyuaa Siria. Naⁿñeeⁿ tquiochona cha'tso nn'aⁿwii na m'aaⁿ na cwitjoom jndye nnom ntycu ñequio na maquiina' joo. Mati ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwilei'cho jndyetia joo, ñ'eeⁿ nn'aⁿ na maleiñ'oom tycuwee', ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwitjoom tycutqueeⁿ. Sein'maaⁿ joona. ²⁵ Jo' chii t'maⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ ty'entyjo naxeeⁿeⁿ. Jnaⁿ naⁿñeeⁿ ts'ondaa Galilea, ñ'eⁿ nn'aⁿ ndyuaa njoom Decápolis, ñ'eⁿ tsjoom Jerusalén, ñ'eⁿ ts'ondaa Judea, ndo' xndyaa' jndaa Jordán.

5

Jesús mañequiaaⁿ ñ'oom na wacatyeeⁿ cjoo' ta

¹ Quia na nty'iaa' Jesús na jndye nn'aⁿ, tjawaaⁿ cwii ta. Jnda na tjacjom, ty'entyja' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ² Toooⁿ na t'mooⁿ ndaana.

Nmeiiⁿ mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ

(Lc. 6:20-23)

³ Tsoom:

—Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwila'nqoⁿ na nty'iaandye jo nnom Ty'oots'om, ee naⁿñeeⁿ cwila'jomndyena cantyja na matsa'ntjoom.

⁴ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na chjoo' n'om cantyja jnaaⁿna, ee quia ññequiaa Ty'oots'om na t'maⁿ n'omna.

⁵ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwituee'ndyecje jo nnom Ty'oots'om ee ndaana na nnc'omna tsjoomnancue xco.

⁶ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na m'aⁿna cha'cwijom na ñe'jndo'na ndo' ñe'cwena ee na ntyjaa' n'omna na ndaaⁿ nl'ana yuu na maty'iomyana'. Ee candaa'ya ññequiaa Ty'oots'om na cwicantyyaa' n'omna.

⁷ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ na wi' n'om nc'iaa, ee nnc'oom Ty'oots'om na wi' ts'oom joona.

⁸ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na lju' naquii' n'om, ee nnty'iaa ndaana nquii Ty'oots'om.

⁹ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwita'ya nc'iaa na cwila'ntja'ndye, ee nntseicajndyu Ty'oots'om joona ntseinaaⁿ.

¹⁰ 'Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwintyjo nc'iaana joona nc'e na m'aⁿna cantyja na maty'iomyana', ee la'xmaⁿ naⁿñeeⁿ cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om.

¹¹ 'Mañequiaana' na neiⁿyo' quia na cwila'jnaaⁿ nn'aⁿ 'o, ndo' quia cwita'wi'na 'o ndo' cwituee'na cha'tso nnom ñ'oomwi' nacjo'yo' na cwe' cantu nc'e na m'aⁿyo' cantyja 'naⁿya. ¹² C'om'yo' na t'maⁿ n'om'yo' ndo' catse-icwaljoo'tina' na neiⁿyo' ee t'maⁿ naya cwenta'yo' cwiwiwe cañoom'luee. Ee

malaa'ti' tyolei'ntyjo nn'aⁿ profetas na tyoñe'quia ñ'oom' Ty'ooots'om tandyo xuee, cwii tjocheⁿ na nntjom' 'o nawi'ñeeⁿ.

Cwiluiindyo tsjaa'chje'ndo' chom
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'O cwiluiindyo' tsjaa'chjeⁿ, saa xeⁿ na jnda jlui' na chje'na', ¿ljo' ñ'eⁿ cwii nleichje'nnda'na'? Mei'chjoo tjaa yuu cwii nleil'uena', jo' chii cwe' cwitye'nquiee' nn'aⁿ ndo' cwicandyuena jooa'.

¹⁴ 'O cwiluiindyo' chom na cwiwixuee jo ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue. Cwii tsjoom na wacatyeeⁿ xqueⁿ ta, xocandaa nncwenty'iu juuna'. ¹⁵ Mati xotse-icw'aa ts'aⁿ cwii xjocanti ndo' nncwjaa'ñeyom juuna' nacje' ts'oom castom. Maxjeⁿ nntseintya ts'aⁿ juuna' cha ya nntseixueena' ndaa cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ naquii' w'aa. ¹⁶ Malaa'ti' c'om' 'o na calaxueendyo' ndaa nn'aⁿ cha nla'nqⁿna na cwil'a'yo' cha'tso nnom na maty'iomyana'. Ndo' cantyja 'na'yo' nla't'maa'ndyena Tsotyeyo' na m'aaⁿ cañoom'luee.

Ma'mo' Jesús cantyja 'naa' ljeii na matsa'ntjomna'

¹⁷ Mati tso Jesús:

—Ticala'tiuu'yo' na jndyoo na nntseityuii'a chiuu waa na t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, meiⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na tyoñe'quia profetas. Jndyoo na nntseicandaya jooa' cha nlei'tquioo' chiuu waa na mayuu'cheⁿ ñe'cat'mooⁿna'. ¹⁸ Ee mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoo, yocheneⁿ na ndicwaⁿ waa tsjo'luee ñequio tsjoomnancue, xoca'ndiina' meiⁿcwii ljeii cachjoo na ndii'na' naquii' ljeii na tqueⁿ Moisés, hasta xjeⁿ jnda jlui'ljuu'ñe'na'. ¹⁹ Nc'e na luaa', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na titseicandaa cwii ñ'oommeiiⁿ na cachjooa', ndo' ma'mooⁿ ndaa nc'iaaⁿaⁿ ya meiiⁿ tila'candana juuna', tjaa yuu l'ueñe cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om. Saa 'ñeeⁿ juu na matseicandaa ñ'oommeiiⁿ ndo' naljo' ma'moⁿ na cal'a nc'iaa', juu matseijndaa'ñena' na t'maⁿ l'ueñe cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om. ²⁰ Jo' chii candye'yo' nntsjoo, xeⁿ tila-candaa'ndyo'ti'yo' jo nnom Ty'ooots'om, nchiiti na cwil'a nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, quia jo' xonndaa ntsaquiee'ndyo' cantyja na matsa'ntjoom. Maca'na' na 'o nncwinom'ti'yo' na ya nl'a'yo' nchiiti cha'na cwil'a na'ñeeⁿ.

Ma'mo' Jesús na tila'wjaaya nc'iaaya
(Lc. 12:57-59)

²¹ 'O jnda jndye'yo' ñ'oom na tyolue nn'aⁿ ndaa welooya na matsona': "Tintseicue' x'ia' ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nnts'aa na ljo', maxjeⁿ nnt'uiitye'na' juu." ²² Jo' chii nndye'yo' nntsjoo, meiiⁿ cwe' na nntseiw'ii ts'aⁿ x'iaa' maxjeⁿ nnt'uiitye'na' jom. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'omjnaaⁿ nnom x'iaa', maxjeⁿ nntu'xeⁿ nn'aⁿ na cwiluitquiendye wats'om t'maⁿ juu. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseijoom'ñe quioo' x'iaa', maxjeⁿ matsona' na nntioomñe juuna' naquii' chom b'io.

²³ 'Jo' chii quia na ma'tioo' 'naⁿ jo nnom tio na mañequiaa' cwentaa' Ty'ooots'om, ndo' xeⁿ juu xje'ñeeⁿ macjaañjoom' ts'om' na tiya m'aaⁿ x'ia' ñe'ndyu', ²⁴ quia jo' ca'ndii' 'na' jo' jo', chii cja', catsa'jndyee' na caljoy-aandyo' ñ'eⁿ x'ia'. Ndanquia, chii candyo'nnda' na nñequiaa' cwentaa' Ty'ooots'om.

²⁵ 'Yocheneⁿ na ndicwaⁿ wanaaⁿ, que'ndyu' na caljondyo'ya'yo' ñ'oom na maleichuuna' 'o ñ'eⁿ x'ia' cha tints'aana' na juu ts'aⁿ na m'a'ntiaa'ndyo' ñ'e'ñe nntseiquioom 'u l'o jwe. Ndo' jwe'ñeeⁿ nñequiaaⁿ cwenta 'u luee sondaro, Ndo' jooa mana nntuee'na 'u w'aancjo. ²⁶ Mayuu'cheⁿ matsjoo njom', xocalui' jo' jo', hasta quia na jnda tiom'nchaa'ndyu'.

Tiya na matseiqueeⁿ ts'om ts'aⁿ x'iaaⁿ'aⁿ

27 'O jnda jndye'yo' ñ'oom na tyoñe'quia nn'aⁿ na matsona': "Tijoom xuee nnc'oom'ya' ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ." 28 Saa nndye'yo' nntsjoo, meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na cwe' manty'iaa' cwii yuscu na matseiqueeⁿ ts'oom juu, maxjeⁿ matsona' na mam'aaⁿyaaⁿ ñ'eⁿñe ee na luaa' matseitoom.

29 'Macwe' jo' xeⁿ cantyja na manty'ia' wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'ooots'om, queⁿ cheⁿnncu' xjeⁿ cha'cwijom na macwji' ts'om njom' ndo' matquie' juuna' cha taxocatseitjoondyu'ti'. Ee ñecuaa meiiⁿ na tacandaag'ndyu' saa nncu' nlui'n'maaⁿndyu'. Ndo' xeⁿ tiñe'queⁿ cheⁿnncu' xjeⁿ cantyja 'naⁿ', meiiⁿ na candaag'ndyu' ñe'c'oom', meiⁿchiuucheⁿ b'io nncju'na' 'u. 30 Ndo' xeⁿ wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'ooots'om jnaaⁿ ts'o' ntyjaya, queⁿ cheⁿnncu' xjeⁿ cha'cwijom na matyjee' ndo' matquie' juuna' cha xotseitjoondyu'ti'. Ee ñecuaa meiiⁿ na tacandaag'ndyu' saa nncu' nlui'n'maaⁿndyu'. Ee xeⁿ tiqueⁿ cheⁿnncu' xjeⁿ cantyja 'naⁿ', meiiⁿ na candaag'ndyu' ñe'c'oom', maxjeⁿ nncju'na' 'u b'io.

*Ticatoⁿ'ndye nn'aⁿ na jnda t'unco
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)*

31 'Mati waa ñ'oom na tyoñequiaa Moisés na meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyuui' ljeii 'naaⁿ ñ'eⁿ scuu', tsaⁿñeeⁿ nnoom'm na nluii ljeii cantyja na maton'ñe ñ'eⁿ scoom'm. 32 Saa je' candye'yo' ñ'oom na nntsjoo nncō. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyuui' ljeii 'naaⁿ ñ'eⁿ scuu', cwii na meiⁿnquia na s'aa scoom'm na nchii ñet'oomya ñequio cwiicheⁿ ts'aⁿ, cha'cwijom nqueⁿ mach'eeⁿ na c'oomya scoom'm ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncoco ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ, matsona' na cwe' m'aⁿyana.

Ma'moⁿ Jesús na tintjeii'a ñ'oom jii' Ty'ooots'om

33 'Mati jnda jndye'yo' ñ'oom na tyolue nn'aⁿ teiyo ndaa welooya na matsona': "Tilqueⁿtyeⁿ ñ'oom na ntyji'ya' na xondaag nntseicandaag'ndyu', saa ñ'oom na jnda tqueⁿtyeⁿ, catseicandaag'ndyu' juuna' nnom Ta Ty'ooots'om." 34 Saa je' nncō matsjoo nndye'yo': Meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿ'yo' na nntjei'yo'yo' ñ'oom jii' Ty'ooots'om. Ee jom tjacantyja na t'maⁿ cwiluiñe. Mati meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿ'yo' na nntjei'yo'yo' ñ'oom na ntyjii cañoom'luee, ee juuna' cwiluiñena' ndio 'naaⁿ'aⁿ, ndo' na ljo' nndu'yo' matseijomna' na cwindu'yo' jii' Ty'ooots'om. 35 Meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿ'yo' na nntjei'yo'yo' ñ'oom na ntyjii tsjoomnancue, ee juuna' m'aaⁿna' nacje 'naaⁿ Ty'ooots'om. Ndo' na nndu'yo' naljo', matseijomna' na cwindu'yo' jii' Ty'ooots'om. Ndo' meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿ'yo' na nntjei'yo'yo' ñ'oom na ntyjii tsjoom Jerusalén, ee tsjoom'ñeeⁿ cwiluiñena' tsjoom' nquii Ty'ooots'om na matsa'ntjom. Ndo' na nndu'yo' naljo' matseijomna' na cwindu'yo' jii' Ty'ooots'om. 36 Ndo' meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿ cjo' nncu' ee 'u tjaa ljo' tseixmaⁿ na nntsa' na nleicanhii' oo nleintom meiiⁿ ñe'cwii sooxqueⁿ. Macanda nquii Ty'ooots'om nndaag nnts'aaⁿ na ljo'. Jo' chii na nntsu' ñ'oom'ñeeⁿ matseijomna' na matsu' jii' Ty'ooots'om. 37 Quia na macwji'yuu'ndyu' cwii ñ'oom ndo' matsu' na mayuu' juuna', cats'aana' na mayuu' ñ'oom'ñeeⁿ. Ndo' quia na matsu' na tiyuu', cats'aana' na tiyuu' ñ'oom'ñeeⁿ. Ee cantyjati ñ'oom na nntseicwaljo'ti' na nntseijndei' ndyo' hasta nntseituu' na nntsu' jii' Ty'ooots'om, ñ'oom'ñeeⁿ cwinaⁿ'na' na m'aaⁿ nquii tsaⁿjndii.

*Tical'ueendyo na nnjoom na cwita'wi' nn'aⁿ jaa
(Lc. 6:29-30)*

38 'O jndā jndye'yo' ñ'oom na tyolue nn'aⁿ teiyo na matsona': "Cwaaⁿ cwii nnom nawil' mach'ee ts'aⁿ ñ'eⁿ x'iaaⁿaⁿ, mati nleijndaa' na nntjom jom. Aa ts'omnom x'iaaⁿaⁿ seiquiee'ñê, mati catjom jom. Aa tsei'n'om x'iaaⁿaⁿ tcoom, maxjeⁿ mati jom majo'ti catjoom." 39 Saa je' nncō matsjōō ndye'yo': Til'ueendyu' na nnjoom quia na maco'wi' ts'aⁿ 'u. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mmeiⁿ nda' ntsmaⁿ ntyjaya, mati ntyjatymaaⁿ quiaa' na mmeiiⁿeⁿ nda'. 40 Ñeeⁿ juu na maqueⁿ ñ'oom nacjo' na ñ'e'cuae' ñ'oom 'u wats'iaaⁿ ñ'e'cwjeeⁿeⁿ cotom', mati quiaa' na nncjaañ'oom liaaso'. 41 Ñeeⁿ juu na mach'ee na jndei'na' cja' ñ'eⁿñê na ncja'chu' xuu 'naaⁿaⁿ cwii kilómetro, cja' meiiⁿ we. 42 Ts'aⁿ na macaⁿ 'naⁿ njom', quiaa' nnoom, ndo' ts'aⁿ na macoⁿ, nchii nntsa' ndoo' ticandi'.

C'ōō'ya na wi' n'ōō'ya nn'aⁿ na jndoo jaa
(Lc. 6:27-28, 32-36)

43 'Mati 'o jndā jndye'yo' ñ'oom na tyolue nn'aⁿ teiyo, na matsona': "Catsa' na wi' ts'om' x'ia' ndo' catseitaā' ts'om' ts'aⁿ na jndoo' 'u." 44 Saa je' nncō matsjōō ndye'yo': Cal'a'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ na jndoo 'o. Ndo' calaneiⁿyo' nnom Ty'ōōts'om cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwita'wi' 'o. 45 Quia jo' nluindyoy' ntseinda Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee. Ee jom mach'eeⁿ na manty'iaa' ñ'e'quioom' 'naaⁿaⁿ nn'aⁿ na ya nn'aⁿndye ndo' mati nn'aⁿ na wi'ndye. Ndo' matseicuaa'aⁿ yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na cwil'a na maty'iomyana', ndo' nn'aⁿ na cwil'a na ticaty'iomyana'. 46 Ee xeⁿ macandā nn'aⁿ na wi' n'om' 'o, cwil'a'yo' na wi' n'om'yo', ¿aa cwila'tiuu'yo' na cjaawee' ts'om Ty'ōōts'om? ¿Aa nchii majo'ti cwil'a nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom? 47 Ndo' xeⁿ cwe' ncjoondyo' cwiñe'quia'yo' na xmaⁿndyo', ¿yuuwaa na jeeⁿ ya cwil'a'yo'? Ee malaa'ti' m'aⁿ nn'aⁿ na tyoola't'maaⁿndye Ty'ōōts'om. 48 C'om'yo' na candaā' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ cha'xeⁿ nquii Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee, candaā' m'aaⁿ na candya' ts'oom joona.

6

Ma'mōⁿ Jesús na cal'aaya jndye nnom naya

1 'Queⁿyo' cwenta quia na nl'a'yo' cwii nnom na maty'iomyana', nchii nl'a'yo' cwe' cha na canty'iaa nn'aⁿ, ee xeⁿ na ljo', tjaa'naⁿ naya 'naⁿyo' jo nnom Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee. 2 Cwe' nc'e jo' quia mache' naya cwii ts'aⁿ, catsa' na ñenncu' ntyji', tintseixuaandyu'. Ee m'aⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na ya nn'aⁿndye. Cwi'oona lan'om ñequio n'om nantaa c'uaa ndyueena na cwil'ana naya ndyeñeeⁿ, cha queⁿ nn'aⁿ cwenta ndo' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ joona. Mayuu'cheⁿ nntsjoō ndye'yo', cwe' tomti juu cantyja na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ joona, jo' na cwita'ntjomna. 3 Saa 'u je', quia na mache' naya ts'aⁿ, tica'mōⁿ na nljeii cwiicheⁿ ts'aⁿ, meiiⁿ ts'aⁿ na jeeⁿ ya ñ'oom ñ'eⁿndyu'. 4 Cats'aana' na ñenncu' ntyji' naya na mache'. Ndo' nquii Tsotye' na manty'iaaⁿaⁿ ljo' mache' na cwe' nty'iu, jom nntseinoomñê ljo' na matseitjoona' 'u.

Ma'mōⁿ Jesús chiuu nlanqaⁿya nnom Ty'ōōts'om
(Lc. 11:2-4)

5 'O quia na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'ōōts'om, tal'a'yo' cha'na joo nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na ya nn'aⁿndye. Ee joona jeeⁿ ya nquiuna na jndoo'cheⁿ nn'aⁿ cwimeintyjee'na, cwila'neiⁿna nnom Ty'ōōts'om naquii' lan'om ndo' jo nqui nantaa. Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjoō, cwe' tomti juu na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ joona jo' na cwita'ntjomna. 6 Saa 'u je', quia matsei'neiⁿ nnom Ty'ōōts'om, cja'quie' naquii' wa', catseicu' ndyoots'a', ndo' catseineiⁿ nnom

Tsotye' na m'aaⁿ na titquioo'ñê. Ndo' jom na noom'm meiiⁿ titquioo'ñê, nntseinoomñê ljo' na matseitjooⁿa' 'u.

⁷ 'Quia na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'o^oots'om, tandu'yo' ñ'oom na ñejuu ñejuuna', cha'xjeⁿ quil'a nn'aⁿ na ticata'jnaaⁿ Ty'o^oots'om. Ee joona cwila'tiuuna na jndye ndii' cwiluena, jo' na mañeeⁿ. ⁸ 'O je' til'a'yo' cha'na cwil'a joona. Ee Tsotye'yo' ntyjiiindaⁿ'ñê cwaaⁿ 'naⁿ na macaⁿ'na' 'o cwii tjoocheⁿ na cwitaⁿ'yo' nnoom. ⁹ Quia na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'o^oots'om, luaa candu'yo':

Tsotyaayâ na m'aaⁿ cañoom'luee,
ñequii'cheⁿ catseit'maaⁿ'ñena' xue'.

¹⁰ Candyo cantyja na matsa'ntjom'.

Caluii cantyja na l'ue ts'om' nnom tsjoomnancue cha'xjeⁿ na macwiluii cañoom'luee.

¹¹ Quiaa' nantquie 'naⁿ na macaⁿ'na' jâ xuee je'.

¹² Catseit'maⁿ ts'om' jâ natia na jnda l'aayâ cha'xjeⁿ jâ cwilat'maⁿ n'ooⁿyaⁿ nn'aⁿ na cwila'tjooⁿndye ndaayâ.

¹³ Cateijndei' na ticjaachuuna' jâ na nl'aayâ yuu na ticatsa'ntjomna'.

Ndo' catseicandyaandyu' jâ cantyja 'naaⁿ juu natia.

Ee cha'waa na yo na cwii wjaana' 'u cwiluiindyu' na matsa'ntjom', ndo' cwiluiindyu' najndu',

ndo' tseixmaⁿ na catseit'maaⁿ'ñena' 'u. Amén.

¹⁴ Xeⁿ 'o cwilat'maⁿ n'om'yo' nn'aⁿ na cwila'tjooⁿndye ndaa'yo', quia jo' mati Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee, nntseit'maⁿ ts'oom 'o na cwila'tjooⁿndyo' nnoom. ¹⁵ Saa xeⁿ 'o ticalat'maⁿ n'om'yo' nc'iaa'yo' na cwila'tjooⁿndye ndaa'yo', quia jo' mati Tsotye'yo' xocatseit'maⁿ ts'oom 'o jna'yo' na waa.

Cantyja na nntsei'cwejndo'ñê ts'aⁿ

¹⁶ 'Quia na cwila'cwejndo'ndyo', til'a'ya'yo' na taquiomya ndaa'yo' cwe' cha na caliu nn'aⁿ na ljo' cwil'a'yo'. Ee m'aⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'ayana taquiomya ndaana, cha ca'moⁿ'na' ndaa nn'aⁿ na cwila'cwejndo'ndyena. Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjo^o, cwe' tomti juu na cwila't'maaⁿ'ndye nn'aⁿ joona, jo' na matseinoomñena' na cwila'cwejndo'ndyena. ¹⁷ Saa 'u je' quia matsei'cwejndo'ndyu', cwjaa'ndyu' ncheⁿ xqueⁿ, camaⁿ njom', ¹⁸ cha ticwitquioo' jo ndaa nn'aⁿ na matsei'cwejndo'ndyu', macanda nquii Tsotye' na m'aaⁿ na titquioo'ñê nlqueeⁿ cwenta. Ndo' jom na noom'm meiiⁿ titquioo'ñê, nntio'naaⁿ'ñê 'u.

Jee' jnda naya 'naaⁿ ts'aⁿ cañoom'luee

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ 'Tilatjom'yo' 'naⁿ na jdana' nnom tsjoomnancue yuu m'aⁿ canty'ua na nla'ndaa' joona', ndo' yuu na nlquii ch'meiⁿ, ndo' yuu na ndaa nnc'ooquie' naⁿ canty'ue na nntjeii'na joona'. ²⁰ Saa joo naya 'naⁿ'yo' na quit'maⁿ n'om'yo' calatjom'yo' joona' jo nandye cañoom'luee yuu na xocwa' canty'ua, meiⁿ na nlquii ch'meiⁿ ndo' meiⁿ na nnc'ooquie' naⁿ canty'ue na nntjeii' joona'. ²¹ Ee yuu na cwila'we'yo' naya na cwilatjom'yo', jo' jo' ntyjaa' n'om'yo'.

Ts'om nnom ts'aⁿ tseixmaⁿ'na' lámpara

(Lc. 11:34-36)

²² 'Quia na mandí' ñ'oom na mayuu', matseijomna' 'u cha'na ts'aⁿ na tquioo'ya na xuee manty'iaa'. Ee quia matsei'noⁿ ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ quia jo' mateijndeiina' cha'waa na m'aaⁿ. ²³ Saa xeⁿ tiñe'candi' ñ'oom na mayuu', matseijomna' 'u cha'na ts'aⁿ na tis'a n'omnnom na m'aaⁿ na nchjaaⁿ. Ee meiiⁿ na mandí' ñ'oom'ñeeⁿ saa xeⁿ tixocatsei'noⁿ na mayuu' juuna', naquii' ts'om' matsei'xmaⁿ cha'cwijom na jaaⁿ'ñeñ'eⁿ.

*Xondaq nndya'ntjoo'ya ndaa we patrom
(Lc. 16:13)*

²⁴ 'Tjaa'na' ñeeⁿ juu na nndaq nndi'ntjomtyeⁿ nnom we patrom na ñejom. Ee nnc'oom ts'aⁿ na ticuee' ts'oom cwii patrom'ñeeⁿ, ndo' nnc'oom na wi' ts'oom cwiicheⁿ. Oo nnts'aana' na nntseit'maaⁿñê cwii na'ñeeⁿ, ndo' cwiicheⁿ til'ueñe. Xeⁿ na jeeⁿ cwiqueⁿndyo' na nla'tjom'yo' 'naⁿ na nleityandyo' xocju'naaⁿñena' na nla't'maaⁿndyo' Ty'oots'om, ee we ntyja nmeiⁿ xondaq nndye'ntjom'yo' na ñejom.

*Ty'oots'om mach'eeⁿ cwenta ntseinaaⁿ
(Lc. 12:22-31)*

²⁵ 'Cwe' nc'e jo', nndye'yo' nntsjoq: Tanc'om'yo' na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' na cwitando'yo' tsjoomnancue, ljo' na nlcwa'yo' oo na nncwe'yo', ndo' lia'yo' chiuu nleitsaaⁿndyo'. Ee Ty'oots'om mantyjeeⁿ cantyjati na cwitando'yo' majndeiticheⁿ na cwe' nantquie na cwicwa'yo'. Mantyjeeⁿ hasta cha'waandyo' 'o, majndeiticheⁿ na cwe' liaa na cwicwee'yo'. ²⁶ Queⁿyo' cwenta cantyja 'naaⁿ cantsaa na ma'ntyja jo nandye. Jooyo' tjaa ljo' cwino-myoy' na nntyjeendyeyo' na nla'weyo' nantquie na nleil'ue 'io cha. Saa meiiⁿ na ljo', nquii Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee mañequiaaⁿ na cwicwa' jooyo'. Ndo' 'o cajndandyo'ti'yo' ntyjeeⁿ, nchiiti cantsaa. ²⁷ Mati ¿cwaⁿ cwiindyoy' 'o nndaq nnts'aa na nleitcooñeti cwe' na jeeⁿ jndye matseitiuu?

²⁸ 'Quia jo' ¿chiuu na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' cantyja chiuu na nleitsaaⁿndyo'? Queⁿyo' cwenta, n'oom ljaa' quii' jndaq, ya cwiwijdana'. Neiⁿncoo' cwiwaa' ljaa'. Tiquil'ana' ts'iaaⁿ, meiⁿ tiquil'ana' tsaⁿ na nluu liaana'. ²⁹ Saa nndye'yo' nntsjoq: Juu rey Salomón meiiⁿ jeeⁿ tyañê, ndo' tjacantyja na ya 'naⁿ na tyoleichom, saa tîcatseijomna' na neiⁿncoo' liaⁿ'aⁿ cha'na neiⁿncoo' cwii ljaa'meiⁿ. ³⁰ Ndo' xeⁿ laa'ti' matseichjoomñe Ty'oots'om ljaa' quii' jndaq na niomna' xuee je' ndo' 'io cha nlcona', majndeiticheⁿ ntyjeeⁿ chiuu nlcwee'yo' liaa, 'o nn'aⁿ na ticala'yuy' n'om'yo'. ³¹ Jo' chii tanc'om'yo' na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' na nndu'yo': “¿Chiuu nl'aayoo na nlcwaa'a ndo' na nncwaa'ya?” oo nndu'yo': “¿Chiuu nl'aayoo na nleijndaa' liaaya?” ³² Ee ñenquii'cheⁿ nmeiⁿ cwil'uee'ndye nn'aⁿ na tic'om nacje 'naaⁿ Ty'oots'om. Saa nqueⁿ na cwiluiiñê Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee mantyjeeⁿ na tjoondyo' cha'tso nmeiⁿ. ³³ Saa najndyee quiandyoy' na nntsantjom Ty'oots'om 'o. Ndo' cal'a'yo' yuu na maty'iomyana' cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom, quia jo' ñnequiaaⁿ cha'tso nmeiⁿ na macaⁿ'na' 'o. ³⁴ Jo' chii tinc'om'yo' na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na nlcaⁿ'na' 'o xuee na cwii wjaana'. Ee xuee 'io waanquia ñ'omtiuu cwentaa'na'. Xuee je' malei'tyeⁿ nawi' na chuuna' cwenta'yo'.

7

*Til'uee'ndyo jnaaⁿ nn'aⁿ
(Lc. 6:37-38, 41-42)*

¹ 'Til'uee'ndyo' jnaaⁿ nn'aⁿ na cwe' xjeⁿto 'o cha ticu'xeⁿ Ty'oots'om 'o. ² Ee mañejuuti ñ'oom na cwil'ue'yo' nacjoo nc'iaa'yo', majuuna' nleil'uee'ñe Ty'oots'om na nncu'xeⁿ'na' 'o. Ndo' cha'xjeⁿ na cwitjei'yo' cwenta na cat'uiina' nc'iaa'yo', malaa'ti' nnts'aaⁿ ñ'eⁿndyo'. ³ ¿Chiuu na jeeⁿ maqueⁿ cwenta meiiⁿ chjoowi' ljo' mach'ee x'ia'? Ndo' manncu'ti' tiqueⁿ cwenta na t'maⁿ matsei'tjoondyu'. Mach'eena' cantyja 'naⁿ cha'cwijom jeeⁿ ndo' ntquioo' jnda na njom ts'omnnom x'ia', saa meinchjoo tiqueⁿ cwenta ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom' nncu'. ⁴ ¿Aa nntsuy' nnom x'ia': “Cwa, quiaa' na nncwjiia' ntquioo' jnda na njom ts'omnjom'”? Ndo' 'u je' ndicwaⁿ njom

ts'oom tscaa' ts'omnjom'. ⁵ U ts'aⁿ na we waa na matseixmaⁿ cwji'jndyee' ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom' nncu' quia jo' tquio'ya' na nncwji' ntquioo' jnda na njom ts'omnom x'ia'.

⁶ 'Tiñe'quia'yo' 'naⁿ na lju' la'xmaⁿna' ndaa nn'aⁿ na ticala'ñ'oom'ndye Ty'oots'om na ticala'xmaⁿ na nnto'ñoom' jona'. Ee xeⁿ na luaa' nl'a'yo' matseijomna' cha'cwijom cwiñe'quia'yo' 'naⁿ na ya na la'xmaⁿna' cwentaa' Ty'oots'om ndaa calue'. Ndo' calue'ñeeⁿ nnta'queⁿyo' na nntquiiyo' 'o. Meiⁿ tiñe'quia'yo' 'naⁿ na jnda ndaa naⁿñeeⁿ, ee xeⁿ na ljo' nl'a'yo', matseijomna' cha'cwijom cwitue'yo' ts'uaa ta' na jeeⁿ jnda ndaa calcu. Ndo' calcu'ñeeⁿ cwe' nntyueyo' jona'.

Cataⁿyo' nnom Ty'oots'om, quia jo' nnto'ñoom'yo'
(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ Ñequii'cheⁿ cataⁿyo' nnom Ty'oots'om quia jo' nnda'yo' juu na cwitaⁿyo'. Ñequii'cheⁿ cal'ue'yo' chiuuya jo' nnoom quia jo' nliu'yo'. Ñequii'cheⁿ ca'maⁿyo' jom quia jo' nnaaⁿ cha'cwijom 'ndyoots'a jo' ndaa'yo'. ⁸ Ee cwii ts'aⁿ na waa na macaaⁿ nnom Ty'oots'om, maxjeⁿ nnc'o'ñoom' juuna'. Ndo' mati ts'aⁿ na mal'ue yuu na l'ue ts'om Ty'oots'om, maxjeⁿ nljeiiⁿ. Ndo' juu ts'aⁿ na ma'maⁿ, maxjeⁿ nntseicanaaⁿñe Ty'oots'om cha'cwijom 'ndyoots'a jo' nnom.

⁹ ¿'Ñeeⁿ cwiindyoyo' 'o na m'aaⁿ yucachjoo jnda, ndo' xeⁿ macaaⁿ tyoo' njom', aa ñequiaa'yu' tsjo' nnoom? Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ nnts'aa na ljo'. ¹⁰ Ndo' xeⁿ macaⁿ yucachjoo jnda' cwii catscaa njom', ¿aa ñequiaa'yu' catsuu nnoom? Xocatsa' na ljo'. ¹¹ Quia jo' 'o nn'aⁿ na tia nn'aⁿndyo', xeⁿ manquiu'yo' na ñe'quia'yo' 'naⁿ na ya ndaa nda'yo', majndeiticheⁿ nquii Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee ñequiaaⁿ 'naⁿ na yaticheⁿ ndaa nn'aⁿ na cwitaⁿ nnoom.

¹² Quia jo' meiⁿnquia na l'ue n'om'yo' na cal'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyo' majo'ti cal'a' 'o ñ'eⁿndye jona. Ee laa'ti' matsaⁿntjom ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio ñ'oom' Ty'oots'om na tyoñe'quia profetas tandyo xuee.

Catsaquiqa'a 'ndyoots'a na cantuu
(Lc. 13:24)

¹³ 'O catsaqui'yo' 'ndyoots'a cantuu na nnc'om'yo' natooy Ty'oots'om. Ee waa 'ndyoots'a tmeiⁿ na matseicanaaⁿñena' nato t'maⁿ. Juuna' wjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntsuiñe ndo' jndye nn'aⁿ cwi'ooquie' jo' jo'. ¹⁴ Saa 'ndyoots'a cantuu matseicanaaⁿñena' nato cajneiⁿ. Nato'ñeeⁿ wjaañ'oomna' ts'aⁿ na ticantycwii na nncwando' saⁿ tijndye nn'aⁿ cwiliu juuna'.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ taq' ts'oom
(Lc. 6:43-44)

¹⁵ 'Cal'a'yo' cwenta ñequio joo nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom cwiñe'quia. Cwique'cañomna' 'o na ndoo' jeeⁿ nioom' n'omna cha'na nioom' ts'om catsmaⁿ saⁿ naquii' n'omna laxmaⁿna na wi'ndyena cha'cwijom lobo. ¹⁶ Nnta'jnaⁿyo' 'ñeeⁿ jona quia cwiqueⁿyo' cwenta chiuu cwil'ana. ¿Aa nnts'aacheⁿna' na nntseicjoo ts'aⁿ taⁿuva l'oonoom? Oo ¿aa nntseicjoo ts'aⁿ tahigos ts'oom nioom? Xocats'aana' na ljo'. ¹⁷ Ee ticwii cwii ts'oom na ya, cwiwe' ta' na ya, ndo' ticwii cwii ts'oom na tis'a, cwiwe' ta' na tis'a. ¹⁸ Ts'oom na ya xocue' ta' na tis'a, ndo' ts'oom na tis'a xocue' ta' na ya. ¹⁹ Ticwii cwii ts'oom na ticats'aa ta' na ya, cwit'uana', jnda chii cwituee' nn'aⁿ juuna' quii' chom. ²⁰ Luaa' waa na nnta'jnaⁿyo' naⁿñeeⁿ, ee m'moⁿna' na tiyuu' ñ'oom na cwiñe'quiana quia na nleitquioo' chiuu waa na cwil'ana.

Ticha'tsondye nn'aⁿ laxmaⁿna cantyja na matsaⁿntjom Ty'oots'om
(Lc. 13:25-27)

21 'Majndye nn'aⁿ cwilue nnooⁿ Ta, saa ticha'tsondyena nnc'ooquiee'ndyena cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om. Ñequii'cheⁿ joo nn'aⁿ na cwil'a ljo' na l'ue ts'om Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee, naⁿñeeⁿ nnc'ooquiee'ndye cantyja na matsa'ntjoom. 22 Xuee na nncue'ntyjo na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ, majndye nn'aⁿ nluena nooⁿ: "Jeeⁿ 'u Ta, ¿aa nchii jnda tquiaayâ ñ'oom naya 'naⁿ ñequio najndeii na matsei'xmaⁿ ndo' tjeii'â jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ, ndo' l'aayâ jndye 'naaⁿ ñequio najndu' nncu' na tixocaluina' cantyja najndeii na matseixmaⁿ ts'aⁿ?" 23 Quia jo' nnc'oya ndyuee naⁿñeeⁿ, nntsjoo: "Meiⁿchjoo ticwajnaⁿa 'ñeeⁿ 'o. Quindyoyo' nacañomya, 'o nn'aⁿ na tia nn'aⁿndyo'."

Chiuu waa na tjaluii we w'aa
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

24 'Ticwii cwii ts'aⁿ na mandii ñ'oom na matsjoo nmeiiⁿ ndo' matseicanda jooⁿa', matseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'na cwii ts'aⁿ na jndo' ts'om na s'aa waa' nacjoo' tsjo't'maⁿ na tyeⁿ wacatyeeⁿ. 25 Jnaⁿna' tua', tyjee' jndaa, tiao jndye jndeii, teicaljooⁿa' w'aa'ñeeⁿ, saa tiquioona' ee na t'uiityeⁿna' nacjoo' tsjo'ñeeⁿ. 26 Saa ticwii cwii ts'aⁿ na mandii ñ'oom na matsjoo ndo' titseicanda jooⁿa', matseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'na cwii ts'aⁿ na tijndo' ts'om na s'aa waa' nacjoo' tei'. 27 Jnaⁿna' tua', tyjee' jndaa, tiao jndye jndeii, teicaljooⁿa' w'aa'ñeeⁿ, mana tioona'. Ndo' mat'maⁿ tsuu cantyja 'naaⁿ w'aa'ñeeⁿ.

28 Quia na jnda jnda seineiⁿ Jesús cha'tso ñ'oommeiⁿ, nn'aⁿ na jndyendye jeeⁿ tjawee' n'omna ñ'oom na t'mooⁿ ndaana. 29 Ee tyo'mooⁿ na waa najndeii na matseixmaaⁿ, nchii cha'na cwit'mooⁿ nn'aⁿ na jndo' n'om cantyja 'naaⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés.

8

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na chuu tycu lepra
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Quia na jndyocue Jesús ta na tjaaⁿ, jndyendye nn'aⁿ tquiontyjo naxeeⁿeⁿ. 2 Tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ na chuu tycu lepra, tjatseicandyoo'ñe, tco' xtye jo nnoom, tso:

—Ta, ntyjii na 'u nndaⁿ nntsein'maⁿ ja, xeⁿ l'ue ts'om'.

3 Ndo' Jesús seintyjooⁿ ts'oⁿ, tyenquioom'm tsaⁿñeeⁿ, matsoom nnom:
—L'ue ts'oⁿ. Can'maⁿ.

Ndo' mañoom' n'maⁿ tsaⁿñeeⁿ, mana tsu tycu lepra. 4 Quia jo' tso Jesús nnoom:

—Ndi' nntsjoo, meiⁿcwii ts'aⁿ ticatsu' nnom chiuu waa na tuii. Saa cja', cja'tseica'moⁿndyu' nnom tyee, ndo' quiaa' quioo' nnoom na tseixmaⁿ cwen-
taa' Ty'ooots'om cha'xjeⁿ na sa'ntjom Moisés. Luaa' catsa' cha calui'yuu'na' ndaaⁿ nn'aⁿ na jnda n'maⁿ.

Sein'maⁿ Jesús mosoo' capeitaⁿ, ts'aⁿ romano
(Lc. 7:1-10)

5 Xjeⁿ na mawjaaquiee' Jesús tsjoom Capernaum, cwii capeitaⁿ na matsa'ntjom cwii siaⁿnto sondaro seicandyoo'ñe nacañom'm. S'aa ty'oo nnoom. 6 Tso:

—'U Ta, moso 'naⁿya macanda cwe' waaⁿ na waa w'aya, tei'caljoo ty-
cutqueeⁿ jom. Jeeⁿ cwajndii maquiina' jom.

7 Tso Jesús nnom:

—Nncjo, nntsein'maⁿya jom.

8 Saa t'o capeitaⁿ, tsoom:

—'U Ta, ticatseixma^{nya} na nncja'quie' naquii' w'aya. Mantyjii meiiⁿ cwe' ñ'loom catsu', mana nn'maⁿ moso 'na^{nya}. ⁹ Ee mati ja m'aa^{nya} nacje 'naaⁿ nn'aⁿ na cwitsa'ntjom. Ndo' mati nncō m'aⁿ sondaro na matsa'ntjoⁿ. Quitsjoo nnom cwii joona: “Cja' luaa'”, ndo' wjaa. Quitsjoo nnom cwii cheⁿ: “Candyo' luaa'”, ndo' ndyo. Quitsjoo nnom cwii cwii moso 'na^{nya}: “Catsa' ts'iaaⁿwaa'”, ndo' nts'aa.

¹⁰ Jeeⁿ tjawee' ts'om Jesús quia na jñeeⁿ ñ'loom 'ndyoo tsaⁿñeeⁿ. Tsoom ndaa nn'aⁿ na cwi'oontyjo naxeeⁿeⁿ:

—Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjoō, meiⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ Israel tyooljei cwii ts'aⁿ na matseyu'ya ts'om cha'na tsaⁿm'aaⁿ. ¹¹ Candye'yo' nntsjoō, jndye nn'aⁿ na nchii nn'aⁿ Israel nnaⁿ naⁿñeeⁿ jo ntyja na macalui' ñe'quiom' ñequio ntyja na mawjaacue ñe'quiom'. Ndo' yuu na m'aⁿ Abraham ñ'eⁿ Isaac ñ'eⁿ Jacob yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om, ñequio na neiiⁿna nncwindyuaandyena na nlcwa'na ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ. ¹² Saa nquiee nn'aⁿ judíos na qui na cwentaana cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om, nncwji'na' joona jo' jo'. Nncju'na' joona yuu na tjacantyja na jaaⁿñe. Jo' jo' nnc'omna na nla'xuaana na matsei'ndaa'na' n'omna. Ndo' nnteinquiena ndei'n'omna na maquiina' joona.

¹³ Quia jo' tso Jesús nnom capeitaⁿñeeⁿ:

—Cha'xjeⁿ na jnda seiyu', maxjeⁿ jo' nluii. Cja'lcwe' na waa wa'.

Ndo' mañejuu xjeⁿñeeⁿ n'maⁿ mosoo' tsaⁿñeeⁿ.

Sein'maⁿ Jesús staxeeⁿ Simón Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Tjaquiee' Jesús waa' Pedro. Ljeiiⁿ na waa staxeeⁿ tsaⁿñeeⁿ cjoo' jnduu. Matseicona' juu. ¹⁵ Tyenquiom'm ts'o tsaⁿñeeⁿ ndo' mañoom' tjameintyjee' na matseicona' juu. Teicantyja, to' na mandi'ntjom ndaana.

Sein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿwii

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Quia na jnda tmaa^{nya}, tquiocho nn'aⁿ jndye nci'iaana na cwilei'cho jndyetia na m'aaⁿ Jesús. Ñe'cwii sa'ntjoom na calui' jndyetia, quia jo' jlui'na naquii' n'om naⁿñeeⁿ. Ndo' sein'maaⁿ cha'tso nn'aⁿwii. ¹⁷ Luaa' tuui cha calui'ljuu' ñ'oom' Ty'oots'om na tyoñequiaa profeta Isaías. Tso tsaⁿñeeⁿ: “Manquiityeeⁿ teijneiⁿ jaa cantyja na tijndeiⁿ n'oqⁿya. Ndo' mati sein'maaⁿ jaa cha'tso ntycu na ñejleichuuna' jaa.”

Nn'aⁿ na ñe'c'oontyjo naxeeⁿ Jesús

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Quia na nty'iaa' Jesús na jndyendye nn'aⁿ m'aⁿ nacañom'm, tsoom ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cala'jndaa'ndyena w'aandaa na nnc'oona xndyaa' ndaaluee. ¹⁹ Ndo' tjantyjaa' cwii ts'aⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Matso nnoom:

—Maestro, nncjontyjo naxeeⁿ meiⁿyuucheⁿ na wja'.

²⁰ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Joo canndye maniom lue'w'aayo' ndo' cantsaa na cwima'ntyja mati maniom cantquiaayo', saa ja na cwiluiindyjo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee meiⁿ yuu na nncwajndya, tjaa'naⁿ.

²¹ Cwiicheⁿ ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿñê, matso nnoom:

—Ta, quiaa' ñ'om' na nndi'ntjontya nnom tsotyā, hasta xeⁿ jnda ty'iuya jom, quia jo' yuu' je' nñ'aⁿya ñ'eⁿndyu'.

²² T'o Jesús nnom, matsoom:

—Jndye nn'aⁿ m'aⁿ na tyootando' cantyja 'naⁿya. M'aⁿna cha'cwijom l'oo. Ca'ndii' na jona caty'iuundye ntyjeena. Saa 'u je', candyo'tseijomndyu' ñ'eⁿndyo.

Seicheⁿ Jesús jndye ñ'eⁿ nmoⁿ ndaaluee

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Quia jo' tuooⁿ ts'om w'aandaa, mandi ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ²⁴ Luaa tuii, tyoowijndye 'oona, tioo cwii jndye t'maⁿ jndei nnom ndaaluee, mawaa na wjaanchjeeñe nmoⁿ w'aandaa. Ndo' jom watsom.

²⁵ Ndo' ty'entyjaa' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jla'nlcwina jom, jluena:

—Jeeⁿ 'u Ta, cwji'n'maaⁿndyu' jaa, manncwjaaya.

²⁶ Quia jo' tsoom ndaana:

—'O nn'aⁿ na ticala'yuya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om, ¿chiiu na cwila-catyuendyo'?

Ndo' teicantyyaaⁿ, seitiaaⁿ'aⁿ jndye'ñeeⁿ ñequio ndaaluee, mana teicheⁿñ'eⁿna'. ²⁷ Cwe' seiñ'eeⁿtona' naⁿñeeⁿ, jluena:

—¿Ñeeⁿ cwiluiiñe tsaⁿm'aaⁿ na jeeⁿcheⁿ ndya' waljoo'? Jnda'jom meiiⁿ jndye, meiiⁿ ndaaluee cwila'candana' ñ'oom na matsaⁿntjoom.

Nn'aⁿ Gadara na la'xmaⁿ na'jndii naquii' n'om

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Jnda' jo' jlui'na cwiicheⁿ xndyaa' ndaaluee, ndyuaa nn'aⁿ gadarenos, we nn'aⁿ na la'xmaⁿ na'jndii ty'ecatjomndye jom. Jlui'na yuu niom ndei'luaa, jeeⁿcheⁿ ndya' wjeena hasta leicandaa nncwinom ts'aⁿ nato'ñeeⁿ. ²⁹ Luaa tuii, jndei jla'xuaana, jluena:

—¿Ljo' nntsa' ñ'eⁿndyô, 'u Jesús, Jnda Ty'ooots'om? ¿Aa jnda' jndyo' na nlco'wi' jâ, meiiⁿ tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntu'xeⁿndyô?

³⁰ Jo' jo' chjooti matquiioⁿ'ti m'aⁿ cwii tmaaⁿ t'maⁿ calcu na cwicwa'. ³¹ Ndo' na'jndii'ñeeⁿ jla'ty'oondyena nnoom jluena:

—Xeⁿ na nncwji' jâ naquii' n'om naⁿm'aⁿ, quiaa' ñ'om' na nntsaquiaaⁿ'â naquii' n'om calcu na m'aⁿ luaa'.

³² Quia jo' tsoom ndaana:

—Cwa, catsa'yo'.

Mana jlui'na, ty'equie'nomna naquii' n'om calcu'ñeeⁿ. Ndo' cha'waa tmaaⁿ calcu'ñeeⁿ tmaⁿ'nquioyo', mana tei'tyu'yo' 'ndyoo ndaaluee. Tjajo' quii' ndaa.

³³ Ndo' nn'aⁿ na cwijndoo' jooyo', jlei'nomna, ty'equie'na quii' tsjoom. Tcuu tcuu tyola'candiina chiiu waa na tjoomna ñ'eⁿ calcu'ñeeⁿ ñequio chiiu waa na n'maaⁿ we naⁿñeeⁿ na tyolei'cho na'jndii. ³⁴ Quia jo' cha'tso nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ jlui'na, ty'ena na m'aaⁿ Jesús. Ndo' quia na tjomndyena jom, l'ana ty'oo nnoom na calueeⁿ'eⁿ ndyuaana.

9

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Quia jo' tuonnda' Jesús ts'om w'aandaa ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tei'ty'ioo'na ndaaluee. Mana tquiena tsjoom yuu na mac'eⁿ Jesús.

² Ndo' tquion'om nn'aⁿ cwii ts'aⁿwii' na m'aaⁿ, cwe' ñ'eⁿ tsuee. Tsaⁿñeeⁿ tycutqueeⁿ tei'ljoo jom mana teintjeiⁿ nc'eeⁿ. Quia na nty'iaa' Jesús na t'maⁿ cwila'yuya n'om naⁿñeeⁿ, tsoom nnom tsaⁿwii':

—'U jndaaya, c'om' t'maaⁿndyu' ts'om'. Ja jnda' seit'maⁿ ts'ooⁿya 'u cha'tso jnaⁿ na waa.

³ Quia jo' cwanti nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés tyom'aaⁿ n'omna, cwiluena: “Tsaⁿm'aaⁿ ñ'oom ntjeiⁿ matseineiⁿ ee mach'eeⁿ na ljo'yu cwilui-iñê ñ'eⁿ Ty'ooots'om.” ⁴ Jesús maxjeⁿ mantyjeeⁿ na luaa' cwila'tiuuna. Jo' chii tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ticuaaya nquiu'yo' ñ'eⁿndyo? ⁵ ¿Cwaaⁿ ñ'oom cwila'tiuu'yo' na tijndei'tina' na nntsjo^o nnom tsaⁿm'aaⁿ, aa nchii cha'na jnda tsjo^o nnoom na matseit'maⁿ ts'o^onya jnaaⁿaⁿ na waa? Oo ¿aa nchii nquiu'yo' na jndei'tina' na nntsjo^o quicantyjaaⁿ, cjaacaⁿ? ⁶ Queⁿ'yo' cwenta, ja na cwiluiindy^o tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee m'mooⁿya ndaa'yo' na waa na jndo na matseixmaⁿya tsjoomnancuewaañe na nntseit'maⁿ ts'o^onya jnaaⁿ nn'aⁿ.

Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee:

—'U re, quicantyja', catseilcwiindy^u tsuee 'naⁿ. Cja'to' wa'.

⁷ Ndo' teicantyjaaⁿ, mana tjaaⁿ waⁿaⁿ. ⁸ Ndo' tmaaⁿ nn'aⁿ na nty'iaa na luaa', tyueneiⁿna ndo' tyola't'maaⁿndyena Ty'ooots'om na tquiaaⁿ najneiⁿ nnom Jesús na nnteijndeiina' nn'aⁿ.

Ma'maⁿ Jesús Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Jlui' Jesús jo' jo', mana tjaaⁿ. Ndo' ljeiiⁿ ja na jndyuya Mateo. Wacatyaaⁿ w'aa yuu cwitioom nn'aⁿ ts'iaaⁿndaana cwentaa' gobiernom. Tsoom no^o:

—Candyo'tseijomndy^u ñequio ts'iaaⁿ na mats'aa.

Mañoom' teicantyjaya, tjotseijomndy^o ñequioñê.

¹⁰ Luaa tuii, wacatyeeⁿ Jesús nacañoom' meinsa w'aya. Ndo' naⁿcwito'ñoom ts'iaaⁿndaana nn'aⁿ cwentaa' gobiernom ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'ooots'om cantyja na nquiu nn'aⁿ fariseos, ñe'naaⁿ meindyuaandyena ñ'eⁿñê ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ¹¹ Saa quia na nty'iaa nn'aⁿ fariseos na luaa' mach'eeⁿ, ta'x'eena ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, jluena:

—¿Chiuu na macwa' maestro 'naⁿ'yo' ñequio naⁿcwito'ñoom ts'iaaⁿndaana nn'aⁿ cwentaa' gobiernom ndo' ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'ooots'om?

¹² Quia na jndii Jesús na luaa' cwiluena, tsoom:

—Nn'aⁿ na tiwii titjoondyena ts'aⁿ na mach'ee nasei. Saa nn'aⁿ na wii tjoondyena tsaⁿñeeⁿ. ¹³ Waa ñ'oom' Ty'ooots'om na luaa matsona': “Ja cajndati ntyjii na nnc'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' nchiiti na cwifne'quia'yo' quioo' na cwila't'maaⁿndyo' ja.”

Tsoti Jesús:

—Catsa'yo' ndo' cala'noⁿ'yo' ljo' ñe'ca'moⁿ ñ'oomwaa'. Ee ja nchii na jndyoo na nncwaⁿya nn'aⁿ na cwil'a na maty'iomyana', saa jndyoo na nncwaⁿya nn'aⁿjnaⁿ na calcwe' n'omna.

¿Aa macaⁿna' na nla'cwejndo'ndye nn'aⁿ?

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan, tyquie'cañomna Jesús. Tyola'ncjoo'ndyena, jluena:

—¿Chiuu na já ñequio nn'aⁿ fariseos jndye ndii' cwila'cwejndo'ndyô, saa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndy^u tiquila'cwejndo'ndyena?

¹⁵ T'o Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, seineiⁿ ñ'oom tjañoom':

—Joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ nquii ts'aⁿ na macoco, ¿aa nnc'omna na chjoo' n'omna yocheⁿ na cwiwit'maaⁿ na ndicwaⁿ m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿna? Xocats'aana'. Saa nncue'ntyjo xuee na nncwji'na' juu ts'aⁿ na macoco quii'ntaaⁿna. Quia ljo'cheⁿ nnc'omna na chjoo' n'omna ndo' nla'cwejndo'ndyena.

16 Quia jo' seinei^{nti} Jesús ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ ñ'oom xco na jndyoiñ'oom. Tsoom:

—Ticaty'iomyana' na nntseiyo ts'aⁿ liaa ntsaa ñ'eⁿ cwii taⁿ liaa xco na tyootmaⁿ. Ee xeⁿ na ljo' nnts'aa, nncjaateii liaa xco, nnc'ioo'ñena' liaa ntsaa ndo' liaa ntsaa cwajndiiti njndii'ñena'. 17 Meiⁿ xocatiom ts'aⁿ winom xco ts'om tjaⁿ na jnda teil'ue, ee xeⁿ na luaa' nts'aa ts'aⁿ, nty'ioo' tjaⁿ, mana cwiwindaa'ñ'eⁿ juuna' ndo' mati nlcwe' winom. Maxjeⁿ nntiom ts'aⁿ winom ts'om tjaⁿ xco ndo' laa'ti' meiⁿ tjaⁿ xocwi'ndaa' meiⁿ winom.

Yuscuchjoo jnda Jairo
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Yocheⁿ na matseineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, tyje'cañoom cwii ts'aⁿ na cwiluitquieñe wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tco' xtye jo nnoom, tso:

—Je'ndyo tue' nomjndaaya. Saa xeⁿ wja' na nntio' ts'o' nacjoom'm, nncwando'nnaaⁿaⁿ. Cwa cja', catio'ya' ts'o' nacjoom'm, quia jo' nncwando'xcoom.

19 Ndo' teicantya Jesús, tjantjooⁿ naxeⁿ tsaⁿñeeⁿ ñequio já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. 20 Luaa tuii, jndyontyjo cwii yuscu naxeⁿ Jesús na nioom wii'. Yuscu'ñeeⁿ jnda canchoo'we chu na tyoocameintyjee' na cwicaa nioom'm. Jndyotseicandyoo'ñê, t'ueeⁿ 'ndyoo liaa' Jesús. 21 Ee seitioom naquii' ts'oom: “Xeⁿ cwe' na nndaã ñequiuu'a liaⁿaⁿ, quia jo' nn'maⁿya.”

22 Taqueⁿ Jesús nty'iaaⁿaⁿ yuscu'ñeeⁿ. Tsoom nnom:

—'U jndaaya, c'om' t'maaⁿndyu' ts'om'. Nc'e na matseyu'ya ts'om' ñ'eⁿndyo, jnda n'maⁿ.

Ndo' mañejuu xjeⁿñeeⁿ n'maⁿ.

23 Jnda tuee' Jesús waa' Jairo'ñeeⁿ, tjaqueⁿeⁿ naquii' w'aa. Nty'iaaⁿaⁿ nn'aⁿ na cwitjoo' nmaaⁿ, ñequio jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ na tacwaxua ndyuee.

24 Tsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—Calui'yo', ee nchii na jnda tue' yuscuchjoom'aaⁿ. Cwe' watsoo.

Saa cwe' teinconajom. 25 Jnda na tjeiiⁿeⁿ naⁿñeeⁿ ch'eⁿ, tjaqueⁿeⁿ yuu ndii' ts'oochjoo, t'ueeⁿ ts'o'. Teintyja yu'ñeeⁿ. 26 Cha'waa ts'ondaa'ñeeⁿ t'om ñ'oom na tuii na luaa'.

Sein'maⁿ Jesús we naⁿnchjaaⁿ

27 Na mawjaati Jesús ty'entyjo we naⁿnchjaaⁿ naxeeⁿeⁿ. Jndei tyola'xuaana, tyoluena:

—Ta, 'u na cwiluiindyuu' tsjaaⁿ 'naaⁿ David na jndyowicantjoo', c'oom' na wi' ts'om' já.

28 Quia na tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa, ty'entyjo naⁿnchjaaⁿñeeⁿ naxeeⁿeⁿ. Tsoom ndaana:

—¿Aa cwilayu'yo' na nndaã nnts'aaya na nnty'ia'yo'?

T'oona nnoom jluena:

—Ta, cwilayuu'â na nndaã nntsa'.

29 Quia jo' tyenquoom'm lua'ndaana, tsoom:

—Cats'aana' cha'xjeⁿ na cwilayu'ya n'om'yo'.

30 Mana tco'yana' n'omndaã naⁿñeeⁿ. Ndo' tqeⁿtyeⁿ Jesús ñ'oom ndaana, tsoom:

—Cal'a'yo' cwenta na meiⁿcwii ts'aⁿ ticalaneiⁿyo' nnom 'ñeeⁿ sein'maⁿ 'o.

31 Saa yuu waa, jluu' naⁿñeeⁿ jo' jo', to'na, tyot'oomna ñ'oom ya cantyja 'naaⁿaⁿ cha'waa ts'ondaa'ñeeⁿ.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na tileicatseineiⁿ

³² Xjeⁿ na cwí'oo naⁿñeeⁿ, luaa tuii, tqúioñ'om nn'aⁿ cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ Jesús. Tileicatseineiⁿ na maleiñ'oom jndyetia juu. ³³ Quia na jnda tjeiiⁿeⁿ jndyetia naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ, jnaaⁿ na matseineiⁿ. Tyueneiiⁿ nn'aⁿ, jluena: —Meiⁿ cha'waa ndyuaaya ndyuaa Israel, tijoom ñenty'iaaya cwii nnom cha'na luaa'.

³⁴ Saã nn'aⁿ fariseos tuee'na ñ'oom nacjoo' Jesús, jluena: —Cantyja najndeií nquii na cwiluiitquieñe ndaaⁿ naⁿjndii, jo' na macw-
jeeⁿeⁿ naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ.

Wi' ts'om Jesús nn'aⁿ

³⁵ Tyomanom Jesús cha'tso njoom t'maⁿ ñequio njoom nch'u ts'ondaa Galilea. Tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ naquii' lan'om. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya cantyja na matsaⁿntjom Ty'ooots'om. Tyotsein'maaⁿ nn'aⁿ ticwii cwii nnom tycu na wiina, ñ'eⁿ ticwii cwii nnom na tajndeií' n'omna na maquiina'. ³⁶ Quia na nty'iaaⁿaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, t'oom na wi' ts'oom naⁿñeeⁿ ee cwe' m'aⁿntjeiⁿtona ndo' tjaa 'ñeeⁿ na nnteiⁿjndeií jona. Laxmaⁿna cha'cwijom cwii tmaaⁿ canmaⁿ na tjaa 'ñeeⁿ juu na ya nnteix'ee. ³⁷ Quia jo' tooⁿoⁿ na ma'mooⁿ na jndye nn'aⁿ mam'aⁿ na ndye ñ'oom' Ty'ooots'om saã tijndye nn'aⁿ na nntjei'yuu'ndye ndaana. Tsoom ñ'oom tjañoom' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê:

—Jeeⁿ ya jnda tue' ntjom, saã naⁿntjom tijndyendyena. ³⁸ Jo' chii cala'ty'oondyo' nnom Ty'ooots'om na jom cwentaaⁿaⁿ ntjom'ñeeⁿ, na cajñoom nn'aⁿ na c'ooatyjeendye ntjom'm.

10

Macwjii'ñe Jesús canchoo'we nn'aⁿ nluindye apóstoles (Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Jesús tqueeⁿñê já nn'aⁿ canchoo'we. Tquiaaⁿ cantyja najndeií na matseix-maaⁿ ndaayâ na catjeii'â jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ, ndo' na cala'n'maaⁿyâ nn'aⁿ cha'tso nnom ntycu na wiina ñequio cha'tso nnom na tajndeií' n'omna na maquiina'.

² Nmeiiⁿ ncuue canchoo'wendyô apóstoles na jñoom ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Na-jndyee Simón, na mati jndyu Pedro, jnda we tyjeeⁿ Andrés, jnda jo' Jacobo ñequio tyjeeⁿ Juan ntseinda Zebedeo, ³ Felipe ñequio Bartolomé, Tomás ñequio já Mateo na ñeto'ñôⁿ ts'iaaⁿndaãⁿ nn'aⁿ, ndo' Jacobo jnda Alfeo ñequio Lebeo, tsaⁿ na cwiluena Tadeo, ⁴ Simón, ts'aⁿ na ndii'ñe tmaaⁿ nn'aⁿ partido cananista, ndo' ñ'eⁿ Judas Iscariote, tsaⁿ na tqúiaa cwenta Jesús.

Majñom Jesús nn'aⁿ canchoo'wendye (Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Ndo' canchoo'wendyô já jñom Jesús, jnda tqúiaaⁿ ñ'oom ndaayâ, tsoom: —Tintsaquie'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii nn'aⁿ judíos ndo' tintsaquie'yo' naquii' meiⁿcwii tsjoom 'naaⁿ nn'aⁿ samaritanos. ⁶ Saã catsa'yo' na m'aⁿ nn'aaⁿya, nn'aⁿ Israel na cwiluiindyena cha'cwijom canmaⁿ na jnda tsu-
undye. ⁷ Ndo' yocheⁿ na tsaco'ndii'ndyo', quia'yo' ñ'oom, candu'yo' na jnda tue'ntyjo na nntsaⁿntjom Ty'ooots'om naquii' n'om nn'aⁿ. ⁸ Calan'maⁿyo' nn'aⁿwii ñequio nn'aⁿ na cho tycu lepra. Calanlcwi'yo' l'oo. Catjei'yo' naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ. Cha'xjeⁿ na jnda 'o na cwe'yu naya na matseixmaⁿ Ty'ooots'om, malaa'ti' quia' 'o na ndaa nt'omcheⁿ.

⁹ Tintsacho'yo' s'om cajaan, meiⁿ s'om xuee, meiⁿ s'om wee na ñjom chetsja' na ntyjaandyo'. ¹⁰ Meiⁿ chetsja' tintsacho'yo' na tsa'yo' nato, ñecwii ljo liaa, meiⁿ lcoom, meiⁿ ts'ooml'eii. Ee ts'aⁿ na mandi'ntjom nnom Ty'ooots'om, tseixmaaⁿ na co'ñoom na nleil'uee'ñê na macaⁿna' jom.

11 'Ndo' meiⁿyuucheⁿ na nntsaquie'yo', meiiⁿ tsjoom t'maⁿ, meiiⁿ tsjoom chjoo, jo' jo' cal'uee'ndyo' ñeeⁿ juu tseixmaⁿ na ya ts'aⁿñe. Waa' tsaⁿñeeⁿ jo' caljoo'ndyo' hasta quia na nlui'yo' tsjoom'ñeeⁿ. 12 Quia na cwitsaquie'yo' naquii' w'aa'ñeeⁿ, candu'yo' ndaaⁿ nn'aⁿ na Ty'o^ots'om matio'naaⁿñe joona. 13 Ndo' xeⁿ w'aa'ñeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ na ya nn'aⁿndye, quia jo' nluii cha'xjeⁿ na cwindu'yo' na catio'naaⁿñe Ty'o^ots'om joona. Saaⁿ xeⁿ tic'omna na ya nn'aⁿndyena, quia jo' tixocaluii cha'xjeⁿ na cwindu'yo'. 14 Ndo' xeⁿ nnts'aana' na m'aaⁿ ñeeⁿ juu na tiñe'catseiljo 'o, oo tiñe'candii ñ'oom na cwindu'yo', quia na cwicalui'yo' w'aa'ñeeⁿ oo tsjoom'ñeeⁿ cala'quia'yo' ts'o^jndaⁿ na chuu'nc'ee'yo'. Ee na nl'a'yo' na luaa' cwicalui'yuu'na' na joona tiñe'cato'ñoomna ñ'oom' Ty'o^ots'om na cwiñe'quia'yo'. 15 Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjo^o, juu xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ, mat'maⁿti nlco'wi'na' nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ yuu na t'icato'ñoom nn'aⁿ ñ'oom naya, nchiiti na nlco'wi'na' nn'aⁿ ndyuaa Sodoma ñequio Gomorra na teiyo seityuii' Ty'o^ots'om cwii cwii tsjoomna nc'e na wi'ndye naⁿñeeⁿ.

Nlco'wi'na' 'o

16 'Queⁿyo' cwenta, majñooⁿya 'o quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na wi'ndye. Cwiluiindy^o cha'cwijom canmaⁿ na m'aⁿ quii'ntaaⁿ lobo. Cwe' jo' c'om'c'eendyo' cha'na catsuu cha tiquiu'nn'aⁿna' 'o. Ndo' c'om'yo' na tjaa mayaⁿyo' cha'na catu'. 17 Matsjo^o cal'a'yo' cwenta naⁿñeeⁿ ee nnc'oochona 'o ndaaⁿ naⁿmaⁿniaaⁿ ndo' nla'sei'na 'o meiiⁿ naquii' lan'om 'naaⁿna. 18 Ndo' nnc'oochona 'o jo ndaaⁿ gobiernom ñequio jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndyeti nc'e cwila'xmaⁿyo' cwentaya. Jo' na nñequiaana' na wanaaⁿ na nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'naⁿya ndaaⁿ naⁿñeeⁿ ndo' mati ndaaⁿ nn'aⁿ na tyoocandaa ñ'oom' Ty'o^ots'om. 19 Saaⁿ tinc'om'yo' ñ'omtiuu ñ'oom na nntjei'yuu'ndyo' oo chiuuya nlanchu'yo' ñ'oom. Ee nquii Ty'o^ots'om m'mooⁿ naquii' n'om'yo' cwaaⁿ ñ'oom na nndu'yo' quia na je' mamacaⁿna' na nntjei'yuu'ndyo'. 20 Ee ñ'oom na nndu'yo' nchii na jndo' n'om' ncjo'yo' ee nquii Espíritu na cwiluiiñe Ty'o^ots'om nntseijnooⁿ'oⁿ n'om'yo' cwaaⁿ ñ'oom nnt'o'yo'.

21 'Ee ntseinda ts'aⁿ nñequiana cwenta tyjeena na nla'cuee' naⁿmaⁿniaaⁿ juu. Ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na nñe'quiana cwenta ndana na cwje. Ndo' nda nn'aⁿ nla'wendyena nacjoo tyendyeena cha cwje naⁿñeeⁿ. 22 Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ nnc'omna na jndona 'o, nc'e na cwilaxmaⁿyo' cantyja 'naⁿya. Saaⁿ juu ts'aⁿ na tyeⁿ cwiljoo'ñe ñ'eⁿndyo^o hasta na macanda, tsaⁿñeeⁿ nlui'n'maaⁿñe. 23 Quia cwita'wi'na 'o na m'aⁿyo' cwii tsjoom, calui'yo' jo' jo', catsa'yo' cwicheⁿ tsjoom. Ee ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo^o, tyoolui'ñ'eⁿ njoom ndyuaa Israel na nntjei'yuu'ndyo' ndaaⁿ nn'aⁿ ndo' ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncwjⁿnda'a.

24 Tsoti Jesús ñ'oom tjañoom' ndaaⁿ jâ nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñe. Tsoom: —Juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ ticaluiit'maⁿñe, ee nquii maestro 'naaⁿaⁿ cwiluiit'maⁿñeti nchiiti jom. Ndo' mati juu ts'aⁿ na mand'iⁿtjom ticaluiit'maⁿñe, ee nquii patrom 'naaⁿaⁿ t'maⁿti cwiluiiñe nchiiti jom. 25 Juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ matsona' na catjoom cha'xjeⁿ na matjom maestro 'naaⁿaⁿ. Ndo' mati juu ts'aⁿ na mand'iⁿtjom maty'iomna' na cjaawinoom cha'xjeⁿ na mawinom ts'aⁿ na mand'iⁿtjoom nnom. Ndo' nquii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cwii w'aa, xeⁿ nlue nn'aⁿ na cwiluiiñe tsaⁿjndiitquiee, majndeitiicheⁿ tinluena ñ'oomwi' nacjoo nn'aⁿ waⁿaⁿ.

Ñeeⁿ juu laxmaaⁿya na c'o^oya na nquiaaⁿya

(Lc. 12:2-9)

26 'Quia jo' tintyue'yo' ljo' na nl'a nn'aⁿ 'o. Ee cha'tso na wanty'iuu' m'aaⁿna' je', maxjeⁿ nleitquioo'. Ndo' meiⁿ tjaa'naⁿ cwii na cwe' nty'iu tuii

na tixocwitquiioo'na'. ²⁷ Cwe' jo' joo ñ'oom tjañoom' na matseina^{ny}a ndaa'yo', 'o calaneiⁿ ndeyeyu'yo' ndaa nn'aⁿ. Ndo' ñ'oom na matseina^{ny}a ndaa'yo' na ñencjo'yo', candu'yo' na candye cha'tso nn'aⁿ. ²⁸ Tinc'om'yo' na nquia'yo' joo nn'aⁿ na cwila'cwjee nc'iaa ee tixondaā nla'catsuuna añmaaⁿ nn'aⁿ. 'O je' c'om'yo' na nquia'yo' nguii Ty'oōts'om ee jom waa najneiⁿ na nncjoom'm ts'aⁿ quii' b'io, na nntsuuñe añmaaⁿ ts'aⁿ na macanda.

²⁹ 'O manquiu'yo' na meiⁿchjoo ticajnda cwiwil'ua we cantsaa nch'u. Saa nguii Tsotye'yo' Ty'oōts'om mach'eeⁿ cwenta jooyo'. Meiⁿcwiindyē jooyo' xocue' na ticaljeiiⁿ. ³⁰ Mati ticwii cwii soonqueⁿyo' majndaa' ntyjeeⁿ ljo' joona'. ³¹ Cwe' jo' tilacatyendyo' ee jndandyo'ti'yo' ntyjeeⁿ nchiiti cantsaa nch'u.

Catjeiyuu'ndyo cantyja 'naaⁿ Jesucristo
(Lc. 12:8-9)

³² 'Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncwji'yuu'ñe cantyja 'na^{ny}a jo ndaa nn'aⁿ, ja nncwji'yuu'ndyo na mawajnaⁿa jom jo nnom Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee. ³³ Saa 'ñeeⁿ ts'aⁿ na nncwji'ñe cantyja 'na^{ny}a jo ndaa nn'aⁿ, mati ja nncwji'yuu'ndyo na ticwajnaⁿa jom jo nnom Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee.

Cantyja 'naaⁿ Jesús matoⁿna' nn'aⁿ
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Ticala'tiuu'yo' na jndyoo tsjoomnancue na ya nnc'om nn'aⁿ ñ'eⁿ nc'iaana. Ee ja nchii na jndyoo na caljoya n'om nn'aⁿ ñequio nc'iaana. Ee cantyja 'na^{ny}a nnc'om nn'aⁿ na jndoondye ntyjeena. ³⁵ Ee cantyja 'naⁿ ja nntoⁿna' tsa^{ns}a ñ'eⁿ tsotyeeⁿ, mati tsaⁿscu ñ'eⁿ tsoñeeⁿ, ndo' tsaⁿnntsa ñ'eⁿ staxeeⁿe. ³⁶ Cwe' jo' cwii cwii ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo, nquiee nn'aⁿ waⁿaⁿ nla'jndoona jom.

³⁷ 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na jndati ntyjii tsotye, tsondyee, nchiiti ja, tsaⁿñeeⁿ titseixmaaⁿ na nnc'oomñe cwentaya. Mati juu ts'aⁿ na jndati ntyjii ñ'eⁿ ti'jnda, oo nomjnda, nchiiti ñ'eⁿndyo ja, tsaⁿñeeⁿ ticatsona' na nnc'oomñe cwentaya. ³⁸ Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseijomñe cantyja na mats'aa, xeⁿ tiljoya ts'om nawi' na matjom cantyja 'na^{ny}a, meiiⁿ cue', tsaⁿñeeⁿ ticatsona' na nntseixmaaⁿ cwentaya. ³⁹ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mañequiaañe na catjom ljo' na nntjom nc'e na m'aaⁿ cantyja 'na^{ny}a, nlui'n'maañe tsaⁿñeeⁿ. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mal'uee'ñe cheⁿnguii chiuu nlui'n'maañe, majo'to jo' nntsuuñe.

Naya na cwicandaa nn'aⁿ
(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'Meiⁿquia ts'aⁿ na matseiljo 'o, mati ja matseiljo tsaⁿñeeⁿ. Ndo' juu ts'aⁿ na matseiljo ja, mati matseiljo tsaⁿñeeⁿ Tsotyaya na jñom ja. ⁴¹ Meiⁿquia ts'aⁿ na matseiljo cwii profeta na mañequiaa ñ'oom' Ty'oōts'om, juu naya na macandaa' cwii profeta, majo'ti ndaa' tsaⁿñeeⁿ. Ndo' meiⁿquia ts'aⁿ na matseiljo cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja na maty'iomyana', nc'e na manty'iaaⁿaⁿ na ya mach'ee tsaⁿñeeⁿ, mañejuu naya na macandaa' ts'aⁿ na ya mach'ee, majo'ti nda' tsaⁿñeeⁿ. ⁴² Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee naya meiiⁿ ñe'chjoowi' ndaatioo teiⁿ na nnc'uu cwii ts'aⁿ na tit'maⁿ cwiluiiñe nc'e na matseijomñe ñ'eⁿndyo, ñ'oom na mayuu' na matsjoo ndaa'yo', tsaⁿñeeⁿ waa naya 'naaⁿaⁿ.

11

Juan jñoom nn'a^n na m'aa^n Jesús (Lc. 7:18-35)

¹ Quia na jnda t'mo^n Jesús ñ'oommei^n ndaa ja nn'a^n na canchoo'wendye na cwilajomndyô ñ'e^nñê, quia jo' jluee^n'e^n jo' jo'. Tjaa^n na m'moo^n ndo' na ñnequiaa^n ñ'oom naquii' njoom ndyuaa'ñee^n.

² Juan tsa^n na tyotseits'oomñe nn'a^n, m'aa^n w'aancjo quia na jñee^n ñ'oom cantyja 'naa^n ts'iaa^n na tyoch'ee Cristo. Jñoom we nn'a^n na cwila'jomndye ñ'e^nñê na c'oota'x'ee cwii ñ'oom 'ndyoo Jesús. ³ Jluena:

—¿Aa 'u cwiluiindy'u' Cristo na nncwjee'cañoom tsjoomnancue, oo aa nncwindoo'â cwiiche^n?

⁴ T'o Jesús ndaa na^n'ñee^n, tsoom:

—Catsa'yo' ndo' candu'yo' nnom Juan cantyja ñ'oom naya na cwindye'yo' ndo' na cwindy'ia'ndaa'yo' na jndye nn'a^n cwin'maa^n. ⁵ Ndo' candu'yo' nnoom nn'a^n na ñet'om na nchjaa^n jnda teitquioo. Nn'a^n na ñet'om na ntjei^n nc'ee' je' ya cwi'ooca'. Nn'a^n na ñecho tycu lepra, je' jnda ljuu'ndye. Nn'a^n na ñet'om na cantaa, je' ya cwindye. Ndo' nn'a^n na jnda tja, je' jnda cwita'ndo'xcona. Ndo' joo nn'a^n na nty'iaandye jnda macwindyena ñ'oom naya na macwji'n'maa'ñe Ty'oots'om joona. ⁶ Ndo' neii^n ts'om ts'a^n na ñe'cwii matseitiuu cantyja 'na^ya ee juu xotseijnaa^n'na'.

Ñ'oommei^n seinei^n Jesús ndaa nn'a^n na jñom Juan.

⁷ Quia na jnda ty'elcwee' na^n'ñee^n, to' Jesús na matseinei^n ndaa tmaa^n nn'a^n na m'a^n nacañom'm cantyja 'naa^n Juan. Tsoom:

—¿Chiuu waa na saacanty'ia'yo' na sa'yo' na m'aa^n Juan jo ndo' yuu tjaa nn'a^n c'om? ¿Aa nty'ia'yo' na jom ts'a^n na we waa na matseinei^n cha'cwijom cwii tmaa^n na maleiñ'oomñe jndye? Ntyjii nchii jo'. ⁸ Quia jo' ¿chiuu waa na saacanty'ia'yo' na sa'yo'? ¿Aa nty'ia'yo' cwii ts'a^n na cwee liaa na jnda? Ntyjii nchii jo'. Ee 'o nquiu'yo' na macanda nn'a^n na tjacantyja na t'ma^n n'iaa^n, joona cwicwee'na liaa jnda ñequio nn'a^n w'aana. ⁹ Quia jo' ¿chiuu waa na saacanty'ia'yo'? ¿Aa nty'ia'yo' cwii profeta? Ja ntyjii na jo'. Ndo' jom t'ma^ti cwiluiñê nchiiti nt'omche^n profeta. ¹⁰ Ee ljeii 'naa^n Ty'oots'om matseinei^n'na' cantyja 'naa^n'na'. Luaa matsona':

Ja majñoo^nñetyaya cwii moso 'na^ya na wjaajndyee jo njom'.

Jom nncwji'yuu'ñê cantyja 'na^n, cha nnc'omc'eendye nn'a^n quia na nncue'cañoom'.

¹¹ Ndo' tsotiche^n Jesús:

—Mayuu'che^n ndyeyo' nntsjoo, tijoom ñeteitquioo'ñe cwii ts'a^n na t'ma^ti cwiluiñe quii'ntaa^n cha'tsondye nn'a^n cha'na juu Juan, ts'a^n na tyotseits'oomñe nn'a^n. Saa meii^n na ljo', mei^ncwi'ñee^nche^n ts'a^n na jnda tjaquiee'ñe cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om, meii^n tit'ma^n cwiluiñe, saa t'ma^ti cwiluiñe, nchiiti Juan.

¹² Ndo' seinei^ti Jesús, tsoom:

—Quia na to' Juan na tyotseits'oomñe nn'a^n teitquioo' na cwila'jnda nn'a^n na nnc'ooquiee'ndyena cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om hasta xje^n je'. Ndo' na^n'ñee^n cwique^n n'omna na nna^jndana cha nnda^n nla'xma^n na cantyja 'naa^n juuna'. ¹³ Cha'tso ñ'oom' Ty'oots'om na tyotjeii'yuu'ndye profetas ñequio ljeii na tque^n Moisés tjoom' t'moo^n'na' cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. Ndo' quia na tyjee' Juan, jom t'moo^n na jnda tue'ntyjo na mamatsa'ntjom Ty'oots'om. ¹⁴ Toom cwe' nlayu'yo' na Juan matseinoomñê cwentaa' profeta Elías tsa^n na waa ñ'oom na nndyonnda'. ¹⁵ Ñee^n juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

16 '¿Ljo' ñ'oom na nntseijooⁿa cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ tiempomeiiⁿ? Joonā matseijomna' cha'na yocanch'u na cwinquioo' naquii' tsjoom.
 17 Cwila'xuaana ndaaⁿ nc'iaana, cwiluena: “Ñetjoo'â tsmaaⁿ juu som na cwitjo' na toco ts'aⁿ saa 'o ticala'jnom'yo'. Jndaⁿ chii ñetjoo'â som ts'oo, saa 'o tîcatyuee'yo'.”
 18 Maluaa' matseijomna' na cwil'a nn'aⁿ na m'aⁿ tiempomeiiⁿ. Ee tyje'cañoom Juan quii'ntaaⁿ'yo', t'oom cha'cwijom ts'aⁿ na chjoo' ts'om. Tîcwaaⁿ'aⁿ nantquie na ya, meiⁿ tîc'om winom. Saa 'o cwindu'yo' tsaⁿjndii matseixmaaⁿ.
 19 Jndaⁿ jo' tyjacañooⁿ nncō na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Ja matseijomndyō ñ'eⁿ nn'aⁿ, macwa'a ñ'eⁿndyena. Saa 'o cwindu'yo' cantyja 'naⁿya: “Luaa' ts'aⁿ jeeⁿ cwa', jeeⁿ 'uu. Juu jeeⁿ ya matseix'iaa'ñe ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'oōts'om ñequio nn'aⁿ na cwito'ñoom ts'iaaⁿndaā nn'aⁿ cwentaa' gobiernom.” Saa tints'aa, ee cwiwitquioo' na jndo' ts'om Ty'oōts'om ee cha'tso na matseijndaa'ñe ma'moⁿna' na ljo'.

Njoom na m'aⁿ nn'aⁿ na tiñe'cala'canda

(Lc. 10:13-15)

20 Jndaⁿ chii to' Jesús na matseitaaⁿ'aⁿ nn'aⁿ njoom yuu na jndyeti ts'iaaⁿ s'aaⁿ na ma'moⁿna' na tseixmaaⁿ najndeii Ty'oōts'om ee na ticalcwe' n'om naⁿñeeⁿ. Matsoom:

21 —Jee jndo'cheⁿ'yo' 'o nn'aⁿ tsjoom Corazín. Jee jndo'cheⁿ'yo' 'o nn'aⁿ tsjoom Betsaida. Ee quii'ntaaⁿ'yo' jndye ts'iaaⁿ t'maⁿ s'aa saa ticalcwe' n'om'yo'. Xeⁿ s'aa ts'iaaⁿmeiⁿ' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón, tyuaa'ti jndaⁿ tcwee'na liaa tsja' ndo' jndaⁿ tioona tsjaa' nqueⁿna na cwi'tmoōⁿna na cwilcwe' n'omna. 22 Nndye'yo' nntsjoō, xuee na nncu'xeⁿ Ty'oōts'om nn'aⁿ t'maⁿti nlco'wi'na' 'o nchiiti nn'aⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. 23 Ndo' 'o nn'aⁿ tsjoom Capernaum, ¿aa cwila'tiuu'yo' na cañoom'lueecheⁿ nntseiwendyena' 'o cwe' ee na jndye ts'iaaⁿ s'aaya quii'ntaaⁿ'yo'? Maxjeⁿ nntiom Ty'oōts'om 'o yuu na meindoo' l'oo. Mana ntsuuf'eⁿ tsjom'yo' Capernaum. Xeⁿ nn'aⁿ na ñet'om tsjoom Sodoma nty'iaana ts'iaaⁿ t'maⁿ cha'na s'aaya quii'ntaaⁿ'yo', ndicwaⁿ waa tsjoomna xjeⁿ je'cheⁿ. 24 Nndye'yo' nntsjoō xuee na nncu'xeⁿ Ty'oōts'om nn'aⁿ t'maⁿti nlco'wi'na' 'o nchiiti nn'aⁿ na ñet'om ndyuaa tsjoom Sodoma.

Quio'yo' na m'aaⁿya ndo' nliu'yo' na nnta'jndyee'yo'

(Lc. 10:21-22)

25 Ndo' majuu xjeⁿ'ñeeⁿ to' Jesús na matseineiiⁿ nnom Ty'oōts'om, tsoom:
 —Matseit'maaⁿ'ndyō 'u Tsotyaya na cwiluiindyū' na matsa'ntjom' cañoom'luee ñequio nnom tsjoomnancue. Ee 'u jndaⁿ tany'iū'ndyū' ñ'loommeiⁿ' ndaaⁿ nn'aⁿ na jndo' n'om ñequio nn'aⁿ na jeeⁿ t'maⁿ cwila'nōⁿ, saa jndaⁿ seicanōōⁿ joona' ndaaⁿ nn'aⁿ na cje cwil'a. 26 Mayuu' Ta, ee luaa' waa na tjawee' ts'om'.

27 Tsonnda' Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê:

—Cha'tso na cwila'xmaⁿ najndaⁿ, Tsotyaya Ty'oōts'om jndaⁿ tquiaaⁿ joona' l'oōya. Tjaa 'ñeeⁿ tsei'nōⁿ' chiuu tseixmaⁿya na cwiluiindyō Jnaaⁿ, macanda nqueⁿ ntyjeeⁿ. Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ tsei'nōⁿ' chiuu tseixmaⁿ Tsotyaya, macanda ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ mantyjiiya. Mati meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na l'ue ts'ōōⁿ na nntsei'nōⁿ' chiuu tseixmaⁿ Tsotyaya mañequia na nntsei'nōⁿ'.
 28 Quio'yo' na m'aaⁿya cha'tsondyo' na jndaⁿ teijndya'yo' cantyja 'naaⁿ jnaⁿ'yo' na joona' matseijaa'ñena' nacjo'yo' cha'cwijom xuu na tileicana'yo' ndo' ja ñequiaya na nnta'jndyee'yo'. 29 Calajomndyō ñ'eⁿndyō cha'na cwila'jomndye quioo'ndyō na ljoyu cwil'a ts'iaaⁿ. Ndo' quiaandyō' na nnta'jna'yo' cantyja 'naⁿya. Ee ja tinc'uaa' ts'ōōⁿya ndo' m'aaⁿya na wi'

ts'ooⁿya 'o. Ndo' nliu'yo' na nnta'jndyee añmaaⁿyo'. ³⁰ Ee na nlax'iaa'ndyo' ñ'eⁿndyo xocanchjena' 'o cha'na manchje ts'oom na ljo cantya' quioo'ndyo. Ndo' ñ'oom na maquaⁿya ndaaⁿyo' cwe' na ya ya xjeⁿ jndaⁿyo'.

12

Ty'ioo'ndyena xu'lqueeⁿ xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Luaa tuii cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ. Mawinom Jesús yuu waa ntjom lqueeⁿ trigo. Ndo' jâ nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê na ñe'jndoo^â, too^â tyotyjaayâ xu'lqueeⁿ. Tyotyueendyô, tyotquiaayâ joona'. ² Ndo' nn'aⁿ fariseos quia na nty'iaana na luaa' cwil'aayâ, jluena nnom Jesús:

—Queⁿ cwenta, nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' cwil'ana yuu na ticaty'iomna' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ.

³ T'ooⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, tsoom:

—'O, ¿aa tyoola'naⁿyo' ñ'oom chiuu s'aa David ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê na ñe'jndo'na? Saa tyoolancjoo'ndyo' cantyja 'naaⁿaⁿ. ⁴ Ee tjaqueⁿeⁿ wats'om cwentaa' Ty'oots'om, tcaaⁿ ntyoo' nnom tyee. Tcwaaⁿaⁿ joona' ndo' mati tquiaaⁿ na tcwa' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' ntyoo'ñeeⁿ na jnda tqueⁿ nn'aⁿ joona' nnom Ty'oots'om, ticwanaaⁿ na nlcwa' meiⁿnquia ts'aⁿ. Macanda nquiee ntyee wanaaⁿ na nlcwa'na. ⁵ Ndo' cwaaⁿti jnda jla'naⁿyo' naquii' ljeii na tqueⁿ Moisés na matsona' na nquiee ntyee jndye ts'iaaⁿ cwil'ana naquii' wats'om t'maⁿ na cwindye'ntjomna juu xuee na cwita'jndyaaya. Saa tjaa jnaaⁿna na ljo' cwil'ana. ⁶ Je' nndye'yo' nntsjo^o, ljo^o jnda tyacañooⁿya naquii' ntaaⁿyo' na t'maⁿti cwiluiindy^o nchiiti juu wats'om t'maⁿ na jeeⁿ cwila't'maaⁿndyo'. ⁷ 'O tyoola'noⁿyo' ljo' ñe'catso ñ'oomwaa na tso Ty'oots'om: “Ja cajndati ntyjii na nnc'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'ia'yo' nchiiti na cwiñe'quia'yo' quioo' na cwila't'maaⁿndyo' ja.” Xeⁿ jla'noⁿyo' ñ'oomwaa' tixoqueⁿyo' xjeⁿ nn'aⁿ na tjaa jnaaⁿ. ⁸ Nc'e na luaa' waa, ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee waa na matseixmaⁿya na nntsjo^o ljo' cal'a nn'aⁿ xuee na cwita'jndyaaya.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ntjeiⁿ ts'o

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Jnda chii jlui' Jesús jo' jo'. Tjaaⁿ, tjaqueⁿeⁿ wats'om 'naaⁿna. ¹⁰ Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na ntjeiⁿ ts'o. Ndo' nn'aⁿ fariseos na m'aⁿ wats'om'ñeeⁿ jeeⁿ tyol'ueendyena chiuu nl'ayoona na ñe'quiana cwenta Jesús. Ta'x'leena nnoom, jluena:

—Juu xuee na cwita'jndyaaya ¿aa maty'iomna' na nntsein'maⁿ ts'aⁿ ts'aⁿwii', oo aa tis'a?

¹¹ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Cala'tiuu'yo', xeⁿ m'aaⁿ cwiindy^o 'o na m'aaⁿ catsmaⁿ tsmeiⁿ, ndo' xeⁿ nncju'na' juuyo' ts'om tsue'tsjoom, ¿aa nchii nntseityua' na wja'cwji' juuyo' meiiⁿ juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ? ¹² Nquii Ty'oots'om jndati ntyjeeⁿ cwii ts'aⁿ nchiiti cwe' catsmaⁿ. Jo' chii maty'iomna' na cateijndeii ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ nawi' na matjom, meiiⁿ juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ.

¹³ Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿwii':

—Catseiliuu' ts'o'.

Mana seiliuu' ts'o'. Mañoom' tco'yana' cha'xjeⁿ cwiicheⁿ ts'ooⁿ. ¹⁴ Ndo' fariseos'ñeeⁿ jlui'na. Jla'tjomndyena, to'na tyo'maⁿna chiuu nl'ayoona na nla'cuee'na Jesús.

Ñ'oom na tyoñequiaa Isaías cantyja 'naaⁿ Jesús

15 Saa sei'noⁿl Jesús na luaa' ñecal'ana ñ'eñê. Jo' chii jlueeⁿeⁿ jo' jo' ndo' jndye nn'aⁿ ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. Sein'maaⁿ cha'tso nn'aⁿwii. 16 Ndo' tqueⁿtyeeⁿ ñ'oom ndaana na ticat'oomna ñ'oom 'ñeeⁿ cwiluiñê. 17 Ndo' na luaa' tsoom, seicandaⁿñena' ñ'oom na seiljeii profeta Isaías, na matsona':

18 Luaa ts'aⁿ na jnda tjeii'ndyo cwentaya na cwiluiñê na mandi'ntjoom nooⁿ. Jnda ntyjiya jom ndo' jeeⁿ neiⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ.

Nñequiaya Espíritu Santo na juu nnc'oomñe ñ'eñê.

Ndo' nñequiaaⁿ ñ'oomya chiuu waa na maty'iomyana' ndaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos.

19 Jom xocatseintja'ñê, meiⁿ xocatseijndei' ñ'om. Ndo' xocaljei' jom ts'om nataa na macwjaa'ñê tia' nn'aⁿ.

20 Xoco'weeⁿeⁿ ts'aⁿ na tityeⁿ matseyu' na juu matseijomna' cha'na tsmaaⁿ na jnda tomndyaa.

Ee jom jaateijndeiityeeⁿ tsaⁿñeeⁿ.

Meiⁿ xotseicanduu'ñ'eeⁿ cantyja 'naaⁿl ts'aⁿ na tixuee naquii' ts'om na juu matseijomna' cha'na chom canti na ncuencue canduu'.

Ee jom nñequiaatyeeⁿ naxuee naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ.

Jo' chii nnts'aaⁿ na nnaⁿjndei' cantyja na maty'iomyana' naquii' n'om nn'aⁿ.

21 Ndo' nn'aⁿ na nchii judíos nla'cantyjaa' n'omna jom.

Cwilueyoona na Jesús tsaⁿjndiitquiee matseixmaaⁿ

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Tquioñ'omna cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ Jesús na jnda tuoⁿ naⁿjndii naquii' ts'om. Tsaⁿñeeⁿ nchjaaⁿaⁿ ndo' tileicatseineiⁿ l'a naⁿjndii'ñeeⁿ. Sein'maⁿ Jesús jom. Quia jo' tooⁿoⁿ na matseineiⁿ ndo' teitquioo'nnaaⁿaⁿ. 23 Nto' cha'tso nn'aⁿ na nty'iaa na luaa' tuii, jeeⁿ tjawee' n'omna. Jluena:

—¿Aa nts'aacheⁿna' na tsaⁿm'aaⁿl cwiluiñê nquii na meindoⁿoⁿa na nluiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo'?

24 Ndo' nn'aⁿ fariseos, quia jndyena ñ'oomwaa', tyoluena:

—Tsaⁿs'am'aaⁿl matseixmaaⁿ najndei' Beelzebú nquii tsaⁿjndiitquiee. Jo' chii cwicandaⁿ macwjeeⁿeⁿ naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ.

25 Sei'noⁿl Jesús ñ'oom na tyom'aaⁿl n'omna. Tsoom ndaana:

—Xeⁿ m'aaⁿ cwii gobiernom na cwitoⁿndye nn'aⁿ 'naaⁿaⁿ, nt'om cwi'oo nacjoom'm ndo' nt'om cwila'jomndye ñ'eñê, ndo' na luaa' waa xocaljoo'ñetyeeⁿ ts'iaaⁿ. Ndo' cha'na nn'aⁿ na ñecwii tsjoom oo nn'aⁿ na ñe'cwii w'aa, xeⁿ cwila'ntja'ndyena, maxjeⁿ nntoⁿndyena. Ndo' na ljo' cwila'tyuii'ndye cheⁿnquieena. 26 Ee xeⁿ na mayuu' cha'na cwindu'yo' na nquii tsaⁿjndiitquiee macwjeeⁿeⁿ ntyje naⁿjndiiñê naquii' n'om nn'aⁿ, quia jo' ma'moⁿna' na matseyuyii'ñe cheⁿnqueⁿ. ¿Chiuu nnts'aayom na nljotypeⁿ cantyja najneiⁿ na matsaⁿntjoom? 27 O cwindu'yo' na ja cwe' cantyja najndei' Beelzebú jo' na macwjii'a naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ. Xeⁿ na mayuu' na ljo', quia jo' mati nc'iaa'yo', ñequio najndei' jom cwitjeii'na naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ. Saaⁿ nc'e na tiyuu' na ljo', cantyja na cwil'a nquieena cwilui'yuu' na tixcwe cwitjei'yo' cwenta. 28 Saaⁿ nc'e ja ñequio najndei' Espíritu na cwiluiñê Ty'oots'om, jo' na macwjii'a naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ, jo' chii ma'moⁿna' juu na matsaⁿntjom Ty'oots'om, jnda tyjee'cañoomna' 'o.

29 'Cwii tsaⁿcanch'ue xondaⁿ nncjaaqueⁿeⁿ waa' ts'aⁿ na waa najndei' na nncwjeeⁿeⁿ 'naaⁿl. Saaⁿ xeⁿ nntseyeⁿñeeⁿ tsaⁿñeeⁿ quia jo' ndaaⁿ na nncwji'ñ'eeⁿ 'naaⁿl.

30 'Ñeeⁿ juu na tic'oomñe cantyja 'naⁿya, maxjeⁿ m'aaⁿ nacjoya. Ndo' 'ñeeⁿ juu na ticatseitjom nn'aⁿ ñ'eⁿndyo, jom mach'eeⁿ na matseilcwe'na' nn'aⁿ na ticala'yua'na ñ'eⁿndyo.

³¹ 'Jo' chii matsjoo ndaa'yo', Ty'oots'om nntseit'maⁿ ts'oom cha'tso jnaⁿ na cwila'xmaⁿ nn'aⁿ ñequio cha'tso ñ'omntjeiⁿ na cwiluena. Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'oom wi' nacjoo' Espíritu Santo, tsaⁿ'ñeeⁿ xocatseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om. ³² Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'oom wi' nacjo ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, nndaā nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om tsaⁿ'ñeeⁿ. Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matsoyuu na cwiluii ts'iaaⁿ 'naⁿya cwe' cantyja najndeii tsaⁿjndii, tsaⁿ'ñeeⁿ matseineiⁿ ñ'oom wi' nacjoo' Espíritu Santo. Ndo' na ljo' tijoom nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om tsaⁿ'ñeeⁿ, meiiⁿ tiempomeiiⁿcheⁿ ndo' meiiⁿ ncuee na jnda ntycwii tsjoomnancue.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ' taa' ts'oom
(Lc. 6:43-45)

³³ 'Quia jo' seineiⁿ Jesús cwii ñ'oom tjañoom' na macaⁿna' na catjei'na cwenta cantyja 'naaⁿaⁿ. Seijoom'ñe nqueⁿ cha'cwijom cwii ts'oom na ya taa'na'. Tsoom:

—Xeⁿ cwinty'ia'yo' na ya ta na ntyja cwii ts'oom, cwila'nōⁿ'yo' na mati nquii ts'oom cwiluiiñena' ts'oom na ya. Ndo' xeⁿ cwinty'ia'yo' na tis'a ta na ntyja cwii ts'oom, cwila'nōⁿ'yo' na mati tis'a ts'oom'ñeeⁿ. Ee cantyja chiuu waa ta na mach'ee cwii cwii ts'oom jo' nnta'jnaⁿ'yo' cwaaⁿ ts'oom na ya ndo' cwaaⁿ ts'oom na tis'a. ³⁴ Cha'na catsuutsja jeeⁿ wjee ndaa'ndyooyo', maluaa' matseijomna' 'o. Chiuu nl'a'yo' na nlaneiⁿ'yo' ñ'oom ya ndo' naquii' n'om'yo' too'cheⁿ natia. Ee cantyjati na matseitiuu ts'aⁿ naquii' ts'oom, mantyja jo' ñ'oom na cwicalui' 'ñom. ³⁵ Juu ts'aⁿ na ya ts'aⁿ'ñeeⁿ matseineiⁿ ñ'oom ya ee naquii' ts'oom cwinaⁿ naya na matseitoom. Saa juu ts'aⁿ na tia ts'aⁿ'ñeeⁿ matseineiⁿ ñ'oom tia ee naquii' ts'oom cwinaⁿ natia na matseitoom. ³⁶ Nndye'yo' nntsjoō, juu xuee na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ, quia jo' ñequiana cwenta nnoom cantyja 'naaⁿ' cwii cwii 'ndyo ñ'oom na cwe' ts'iaaⁿ'ndyo na ñejla'neiⁿna. ³⁷ Ee cantyjati ñ'oom na cwilaneiⁿ'yo', Ty'oots'om nncu'xeeⁿ 'o. Ñ'oom na ya na cwindu'yo' nncwañoom'na' 'o. Ndo' ñ'oom tia na cwindu'yo' nnt'uiityeⁿna' 'o.

Cwitaⁿ nn'aⁿ na cats'aaⁿ cwii 'naaⁿ
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Quia jo' nt'om nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'moōⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés jluena nnom Jesús:

—Cwa, Maestro, l'ue n'ooⁿnyâ na m'moⁿ' cwii 'naaⁿ na t'maⁿ na nnty'iaayâ.

³⁹ T'o Jesús ndaana:

—Nn'aⁿ na m'aⁿ je' jeeⁿ tia nn'aⁿndye, jnda 'ndyena Ty'oots'om. Jo' chii cwitaⁿna 'naaⁿ na t'maⁿti na nnty'iaandaana cha nnta'jnaaⁿ'na 'ñeeⁿ cwiluiindyō. Saa taxoca'moōⁿya. Macanda nnty'iaana cwii 'naaⁿ na nntseijomna' cha'na tjom profeta Jonás. ⁴⁰ Ee Jonás tyom'aaⁿ'ñê ndyee xuee ndo' ndyee tsjom ts'om tsiaa' catscaa t'maaⁿ. Maluaa' matseijomna' na nntjoⁿ ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Ee ndyee xuee ndo' ndyee tsjom nljoo'ndyo naquii' tsei'tsua. ⁴¹ Xuee na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ na jnda tja, nlcwinnda' nn'aⁿ tsjoom Nínive. Mati nn'aⁿ na m'aⁿ je' na quia nnc'oowje, nntando'nnda'na quia ljo'. Ndo' nnt'uiityeⁿna' joona cwe' cantyja na yati l'a nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Ee naⁿ'ñeeⁿ ntyja lcwe' n'omna quia na jndyena ñ'oom' Ty'oots'om na tyoñequiaa Jonás. Ndo' queⁿ'yo' cwenta, ja jnda tyja quii'ntaaⁿ'yo' na cwiluiit'maⁿndyotyā, nchiiti Jonás. ⁴² Ndo' xuee na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ na jnda tja, mati nlcwinnda' juu yuscu na tyotsa'ntjom nn'aⁿ ndyuaa jo ndo' na macalui' caxjuu ts'oom'naaⁿ. Mati nn'aⁿ na m'aⁿ je' na quia nncwje, nntando'nnda'na quia ljo'. Ndo' nnt'uiityeⁿna' joona cwe'

cantyja na xcwee'ti ts'om yuscu'ñeeⁿ. Ee jom jeeⁿ ndya' tquia jnaaⁿ, jñoom na ñe'cañeeⁿ ñ'oom 'ndyoo Salomón, ts'aⁿ na jndo'ti ts'om. Ndo' queⁿyo' cwenta, ja jnda tyja quii'ntaaⁿyo' na cwiluiit'maⁿndyotyā, nchiiti Salomón.

Na qui'oolcwee' na'jndii naquii' ts'om ts'aⁿ
(Lc. 11:24-26)

⁴³ 'Cwii tsa'jndii quia na jnda tjei'na' jom naquii' ts'om ts'aⁿ, cwe' manom-toom jo ndo' yuu na tjaa nn'aⁿ c'om na mal'ueeⁿ yuu na nljoo'ñê. Saa na ticaljeiiⁿ jo', seitoom naquii' ts'oom, tsoom: ⁴⁴ "Je' jonlcwa'nda'a naquii' ts'om ts'aⁿ yuu na tjei'na' ja." Ndo' quia na nncueⁿeⁿ jo' jo' nljeiiⁿ naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ cha'cwijom naquii' w'aa na tjaa'naⁿ ts'aⁿ candii'. Saa jnda taa lju' ndo' jnda teijndaa'ya. ⁴⁵ Quia jo' tjacachoom ntquiee' na'jndii na wi'ndyete nchiiti jom. Ty'equie'na naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ ndo' mana ljoo'ndyetyeⁿ na jo' jo'. Ndo' na jnda we luaa', manioomti matjom tsaⁿñeeⁿ nchiiti na ñetjomjñeeⁿ. Maluaa' nntjoom nn'aⁿ na m'aⁿ je' na jeeⁿ tia nn'aⁿndye.

Jesús tquie ntyjeeⁿ ñ'eⁿ tsoñeeⁿ
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús ndaa tmaaⁿ nn'aⁿ quia na tquie'cañom ntyjeeⁿ ñequio tsoñeeⁿ. Ñe'cala'neiⁿna ñ'eⁿñê saa ljoo'ndyena ch'eⁿ. ⁴⁷ Seicandii cwii ts'aⁿ Jesús, tso:

—Aa ndi' Ta, jnda tyje'cañoom tso'ndyo' ñ'eⁿ ndyenty'iu' na ñe'cala'neiⁿna ñ'eⁿndyu'.

⁴⁸ Saa jom t'ooⁿ nnom tsaⁿñeeⁿ, tsoom:

—Candi' nntsjoō njom' ñeeⁿ juu cwiluiiñe tsondyo ndo' ñeeⁿ joo cwilui-indye ndyentyjo.

⁴⁹ Quia jo' seiloom ts'ooⁿ, t'mooⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsoom:

—Naⁿm'aⁿ cwiluiindyena tsondyo ñequio ndyentyjo. ⁵⁰ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee ljo' na l'ue ts'om Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee, tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñe ti'tyjo ndo' nomtyjo, ndo' tsondyo.

13

Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ TjawiQuiuu'ti majuu xuee'ñeeⁿ jlui' Jesús naquii' w'aa, tjaaⁿ, tjacjom 'ndyoo ndaaluee. ² Ndo' jeeⁿ jndye nn'aⁿ tjomndye na m'aaⁿ. Jo' chii tjacuooⁿ ts'om w'aandaa na mantyjocheⁿna' nnom ndaaluee. Jo' jo' tjacjom saa cha'tsondye naⁿñeeⁿ ljoo'ndyena, meintyjee'na tyuaatcwii 'ndyoo ndaaluee. ³ Quia jo' tooⁿ na matseineiⁿ ndaa naⁿñeeⁿ. Jndye ñ'oom t'mooⁿ ndaana ñequio ñ'oom tjañoom'. Tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ jndaa. Tjaaⁿ, tjacjoom'm tsjaaⁿ lqueeⁿ trigo. ⁴ Ndo' yocheⁿ na majoom'm lqueeⁿñeeⁿ nt'om tquiaa ts'om nato. Mañoom' tquie'cañom cantsaa, tcwa'yo' lqueeⁿñeeⁿ. ⁵ Ndo' nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na jeeⁿ ljo', yuu na tita m'aaⁿ ts'o. Tyuaa' t'oomna' ee tita m'aaⁿ ts'o. ⁶ Saa quia na jnda teijmeiⁿ na manty'iaa' ñe'quiom', t'uaana', tjacaaⁿna' ee na tinjoom ty'e nch'ioo'na'. ⁷ Ndo' nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na too'nda' l'oonioom. Tyuaa'ti tjawindye l'oonioom'ñeeⁿ, jla'canto'ndyena' nacjoo'ntjom. ⁸ Saa nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na ya ts'o, jeeⁿ ya tue'na'. Cwii taⁿ tjei'na' ñequiee xuu lqueeⁿ trigo na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacju' ts'aⁿñeeⁿ. Ndo' cwii taⁿ tjei'na' we xuu waljoo' xcwe na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacjoom'm. Ndo'

cwiicheⁿ cwii taⁿ tjei'na' cwii xuu waljoo' yom ts'oom na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacjoom'm. ⁹ Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

Luaa ts'iaaⁿ na quitseineiⁿ Jesús ñ'oom tjañoom'
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús ty'entyjaa'na jom. Ta'x'eena nnoom:
—Ticala'nooⁿâ chiuu na cwe' ñ'oom wjaañoom' matsei'neiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ.

¹¹ T'ooⁿ ndaana:

—Luaa waa na mach'ee Ty'ooots'om, mañequiaaⁿ na 'o caliu'yo' ñ'oom na wanty'iuu' m'aaⁿna' cantyja na matsa'ntjoom. Saa nt'omcheⁿ nn'aⁿ tinquiaaⁿ na nla'noⁿna. ¹² Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maco'ñom ñ'oom na ma'mooⁿya, ñequeiaa Ty'ooots'om na nntsei'noⁿtyeeⁿ. Saa meiⁿquia ts'aⁿ na tico'ñom ñ'oom na ma'mooⁿya, nnts'aana' na cwe' ts'iaaⁿndyo cantyjati chjoowi' na matsei'nooⁿoⁿ. ¹³ Jo' chii ñ'oom tjañoom' matseinaⁿya ndaaⁿ nn'aⁿ. Ee meiiⁿ ñequi'cheⁿ cwinty'iaana ts'iaaⁿ na mats'aa saa maxjeⁿ tixoqueⁿna cwenta. Ndo' meiiⁿ cwindyena ñ'oom na mañequia saa m'aⁿna cha'cwijom na tyoondyena, meiⁿ ticala'noⁿna ljo' cwindyena. ¹⁴ Cantyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ matseicandaⁿñena' ñ'oom na seiljeii profeta Isaías, tsoom:

Meiiⁿ na jndye na cwindye'yo' saa tixocala'noⁿyo',
ndo' meiiⁿ na jndye cwinty'ia'ndaⁿyo', saa tixoqueⁿyo' cwenta.

¹⁵ Ee naⁿm'aⁿ jnda jla'quie' n'omna,
cha tico'xcwena' cantyja na cwila'tiuuna.

Ndo' tañe'quiandyena na nndyena

cha tints'aana' na nla'noⁿna.

Ndo' cwil'a nquieena cha'cwijom ticajndoo'na

cha ticaⁿna' na nlqueⁿna cwenta.

Joonaa cwil'ayana nmeiⁿ cha ticalcwe' n'omna,

tincwji'n'maaⁿndyo joona.

¹⁶ Seineiⁿti Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom:

—Saa jeeⁿ matio'naaⁿñe Ty'ooots'om 'o na cwinty'ia'ndaⁿyo' ts'iaaⁿ na mats'aa ndo' mati ñ'oom na cwindye'yo' cwila'noⁿyo' juuna'. ¹⁷ Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo^o, jndye profetas na tyoñe'quia ñ'oom' Ty'ooots'om tandyo xuee ñequio jndye nn'aⁿ na tyom'aⁿ cantyja na maty'iomyana', jeeⁿ tyocantyyaa' n'omna na nnty'iaandaⁿna ljo' na cwinty'ia' 'o ndo' na nndyena cha'na cwindye' 'o saa ticantyyaana meiⁿ tîcandyena.

Luaa ma'moⁿna' na tjacju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Candyeyo' luaa ma'moⁿ ñ'oom tjañoom' cantyja na tjacju' ts'aⁿ tsjaaⁿ lqueeⁿ trigo. ¹⁹ Nt'om lqueeⁿ na tquiaa ts'om nato na tcwa' cantsaa, jo' jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'ooots'om. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mandii ñ'oom cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om saa ticatsei'nooⁿoⁿ, maxjeⁿ macwje'cañoom tsaⁿjndii na nncwji' ñ'oom naya naquii' ts'oom. ²⁰ Ndo' nt'om lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ljo', mann'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'ooots'om ndo' ñequio na neiiⁿna cwito'ñoomna juuna'. ²¹ Saa naⁿñeeⁿ cha'cwijom ntjom na tinjoom ty'e nch'ioo'na', na tyuaa' tcaaⁿna'. Ee quia na maco'wi'na' joona oo cwilei'ntyjo nn'aⁿ joona cantyja 'naaⁿ ñ'oom naya, mantyja cwi'ndyena. ²² Ndo' lqueeⁿ na tquiaa yuu na too' nda' l'oonioom, mann'aⁿ na cwindye ñ'oom naya. Saa naⁿñeeⁿ jeeⁿ m'aⁿna ñomtiuu chiuu na cwii 'oom'aⁿyoona, ndo' chiuu ya nleityandyetina. Jo' chii tileicanaⁿndyena na nl'ana yuu na matsona'. Ee ñ'omtiuu'ñeeⁿ matseicu'na' na nla'candana nnom Ty'ooots'om cha'xjeⁿ l'a joo l'oonioom na jla'canto'ndyena' nacjoo' ntjom. ²³ Saa lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ya ts'o mann'aⁿ na cwindye ñ'oom naya. Cwila'noⁿna

juuna' ndo' cantyja na cwil'ana cwiwitquioo' na cwinaⁿndyena chiuu waa na matsona'. Nt'om naⁿñeeⁿ tjacantya na ya cwil'ana. Matseijomna' jooona cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' ñequiee xuu. Ndo' nt'om naⁿñeeⁿ xcweyandyo cwil'ana yuu na ya. Matseijomna' jooona cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' we xuu waljoo' xcwe. Ndo' nt'om naⁿñeeⁿ tiqueⁿndyena na cwil'ana yuu na ya. Jo' chii matseijomna' jooona cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' ñe'cwii xuu waljoo' yom ts'oom.

Lqueeⁿ jndaq ñequio lqueeⁿ trigo

²⁴ Ndo' seineiⁿ Jesús cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom'. Tsoom ndaana:

—Juu na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om, matseijomna' juuna' cha'na cwii ts'aⁿ na tja na waa tyuaa', tjacjoom'm lqueeⁿ tsjaaⁿ na ya. ²⁵ Saa cwii teijaaⁿ yocheⁿ na watsom ñequio nn'aⁿ waⁿaⁿ tyje'cañoom cwii ts'aⁿ na jndoo' jom. Tjatseiñ'eeⁿñe tsaⁿñeeⁿ lqueeⁿ jndaq quii'ntaaⁿ lqueeⁿ trigo. Jnda chii tja. ²⁶ Tjawindye jnda lqueeⁿ, tja'meiⁿndyena', quia jo' chii teitquioo' na ñ'eeⁿ lqueeⁿ jndaq naquii' ntjom'ñeeⁿ. ²⁷ Naⁿntjom 'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ tqueⁿna cwentana nmeiⁿ niom. Ty'entyjaa'na jom, jluena nnoom: “Ta, aa nchii ñequii'cheⁿ lqueeⁿ na ya tja'cju', quia jo' ¿chiuu na cwiwitquioo' lqueeⁿ jndaq quii'ntaaⁿ jnda lqueeⁿ 'naⁿ?'” ²⁸ T'o^oñ ndaa naⁿñeeⁿ, tsoom: “Ts'aⁿ na jndoo' ja s'aa na luaa'.” Ndo' ta'x'ee naⁿntjom'ñeeⁿ nnoom: “¿Aa l'ue ts'om' na nntsaacatjeii'ndyô jooona' naquii' ntjom 'naⁿ?’” ²⁹ T'o^oñ ndaa naⁿntjoom'm, tsoom: “Til'a'yo' na ljo' ee xeⁿ nntjeii'ndyo' jooona', nnts'aacheⁿna' na mati nnc'oomna' ntjom na ya. ³⁰ Ca'ndye'yo' na ñejom c'oowijndana' hasta na mmaⁿjndyena'.” Quia jo' nntsjoo ndaa nn'aⁿ na nntyje: “Catyje'jndyee'yo' jnda lqueeⁿ jndaq, cal'a'yo' cantsaa' jooona' ee na nlcona'. Ndanquia catyje'yo' jnda lqueeⁿ na ya na nnc'oocuena' ts'om tsã' 'naⁿya.”

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ mostaza

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Seineiⁿticheⁿ Jesús cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom' na ma'moⁿna' na maxjeⁿ nlei-jndyendyete nn'aⁿ na nntsaⁿntjom Ty'o^ots'om naquii' n'om. Tsoom ndaana:

—Juu na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om matseijomna' cha'na cwii lqueeⁿ mostaza. Tjatseic'oom ts'aⁿ juuna' naquii' ntjoom'm. ³² Lqueeⁿ mostaza jeeⁿ cajndaana' saa xeⁿ jnda teijndeiⁿ ts'oom, nleindyena', nncwinom'na' nt'om n'oom ntjom na tiquiwindye. Juuna' nleit'maⁿtina' hasta nndaq nnaⁿ l'o ts'oom'ñeeⁿ cantquiaa cantsaa.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ ndaaljo'

(Lc. 13:20-21)

³³ Jnda chii cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom' seineiⁿ Jesús ndaa naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Juu na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om matseijomna' juuna' cha'na ndaaljo' na seitjoom' yuscu ñ'eⁿ ndyee tsua'xjo jndaq tyoo'. Seicandeiⁿna' cha'waa tsqueeⁿ tyoo'.

Ñe'quii'cheⁿ ñ'oom tjañoom' na seineiⁿ Jesús

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Ñequii'cheⁿ ñ'oom tjañoom' seineiⁿ Jesús na tyo'mooⁿ ñ'oommeiⁿ ndaa nn'aⁿ. Meiⁿcwii ñ'oom t'icatseineiⁿ ndaana na nchii ñ'oom tjañoom'. ³⁵ Jo' chii seicandaqñena' ñ'oom 'ndyoo profeta, tsoom:

Ja nntseinaⁿya ñ'oom tjañoom' ndaa nn'aⁿ.

Nntseicanooⁿya ñ'oom na wanty'iuu' m'aaⁿna' ndaa nn'aⁿ cantyjati na jnaⁿ tsjoomnancue.

Luaa ma'moⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ jndaq ñequio lqueeⁿ trigo

³⁶ Jnda na jñom Jesús nn'aⁿ na c'oolcwee'na, quia jo' tjaqueⁿeⁿ naquii' w'aa. Ndo' já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê santyjaa'â jom. L'uuyâ nnoom:

—Catsu' ndaayâ ljo' ñe'ca'moⁿ ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ jndaã na t'oomna' naquii' ntjom na ya.

³⁷ T'o^ondaayâ, tsoom:

—Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ tsjaaⁿ na ya, jo' jo' nnc^o na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ³⁸ Ndo' tyuaa 'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ, jo' jo' tsjoomnancue. Lqueeⁿ tsjaaⁿ na ya, jo' jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om. Ndo' lqueeⁿ tsjaaⁿ jndaã, jo' jo' nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsaⁿjndii. ³⁹ Juu ts'aⁿ na wi'ñe na tjatseiñ'eeⁿñe tsjaaⁿ lqueeⁿ jndaã, jo' jo' nquii tsaⁿjndii. Ndo' xuee na jnda tmaⁿ ntjom na ty'ecatyje naⁿntjom, jo' jo' xuee na cwintycwii tsjoomnancue. Joo naⁿntjom na ty'ecatyje lqueeⁿ, jo' jo' ángeles cwentaa' Ty'o^ots'om. ⁴⁰ Ndo' cha'xjeⁿ l'a naⁿntjom cantsaa' jnda lqueeⁿ jndaã na nlcona' quii' chom, maluaa' matseijomna' na nluii xuee quia na cwintycwii tsjoomnancue. ⁴¹ Ee ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee njñooⁿya ángeles cwentaya na nntjeii'ndyona nn'aⁿ na wi'ndye ñequio nn'aⁿ na cwila'jndo' n'om nc'iaa na cal'a naⁿñeeⁿ natia. ⁴² Ndo' ángeles nntuee'na naⁿñeeⁿ naquii' chom b'io. Jo' jo' nndyuee naⁿñeeⁿ ndo' nnteinquiena ndei'n'omna na wi' cwitjoomna. ⁴³ Saa nn'aⁿ na cwila'candaã'ndye cha'xjeⁿ na matsa'ntjom Ty'o^ots'om, nts'aana' na caxueendyena cha'na xuee nnom ñe'quiom'. 'Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ s'om na wanty'iu quii' tyuaa

⁴⁴ Juu na matsa'ntjom Ty'o^ots'om matseijomna' cha'na castom na ñjom s'om cajan na wanty'iuna' quii' tyuaa. Ljeii cwii ts'aⁿ castom'ñeeⁿ saa tanty'iunnaaⁿaⁿ juuna'. Tjaaⁿ na jeeⁿ neiiⁿeⁿ, tjacajnaaⁿ cha'tso 'naaⁿaⁿ na niom. Jnda chii seijnaaⁿ tyuaa'ñeeⁿ yuu na ndii' castom.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ ta' perla

⁴⁵ Juu na matsa'ntjom Ty'o^ots'om mati matseijomna' cha'na cwii ts'aⁿ na matseijnda ndo' majndaã ta' na ñequii'cheⁿ mal'ueeⁿ ta' perlas na yati. ⁴⁶ Quia na ljeiiⁿ cwii ta' perla na jeeⁿcheⁿ ndyaa' ya ndo' jdana', tja tsaⁿñeeⁿ tjacajnaaⁿ cha'tso 'naaⁿaⁿ, jnda chii seijnaaⁿ ta' perla'ñeeⁿ.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ tsqui'

⁴⁷ Juu na matsa'ntjom Ty'o^ots'om mati matseijomna' cha'na cwii tsqui' t'maⁿ na tuee' nn'aⁿ ts'om ndaaluee. Jndye nnom calcaa matseit'uena'. ⁴⁸ Quia na jnda too' tsqui' na ñjomndye calcaa, 'oocantyaandye nn'aⁿ juuna' tyuaatcwii. Meindyuaandyena, cwitjeii'ndyena calcaa na yati. Cwitiomna jooyo' n'om lquiee saa calcaa na cwantindy^o cwityeⁿquiee'na jooyo'. ⁴⁹ Malaa'ti' nnts'aana' xuee quia na cwintycwii tsjoomnancue. Nñequiocue ángeles na nntjeii'ndyena nn'aⁿ na wi'ndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja na maty'iomyana'. ⁵⁰ Ndo' nntiomna nn'aⁿ na wi'ndye naquii' chom b'io. Jo' jo' nndyuee naⁿñeeⁿ ndo' nnteinquiena ndei'n'omna na wi' cwitjoomna.

Jeeⁿ jnda la'xmaⁿ ñ'oom xco ñequio ñ'oom tquie

⁵¹ Quia jo' tax'ee Jesús ndaa já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê, tsoom:

—¿Aa cwila'n^oyo' cha'tso ñ'oommeiⁿ?

T'o^oya nnoom, l'uuyâ:

—Mayuu', Ta, macwila'n^oâ.

⁵² Quia jo' tsoom ndaayâ:

—Je' jnda jla'n^oyo' ljo' ñe'cat'mooⁿ ñ'oom tjañoom'meiⁿ. Nndye'yo' nntsjo^o, ticwii cwii ts'aⁿ na jnda teijndo' ts'om chiuu t'maⁿ ljeii na tqueⁿ

Moisés ndo' mati jnda sei'noⁿ¹ cantyja 'naaⁿ¹ juu na matsa'ntjom Ty'o^ots'om, tsaⁿ¹ñeeⁿ matseijomna' jom cha'na ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cwii w'aa. Ee ts'aⁿ na cwiluiitquieñe matseil'uee'ñê 'naⁿ na tquie ndo' matseitjoom 'naⁿ na xco. Quia jo' meiⁿquia xjeⁿ na macaⁿna' cwii nmeiⁿ¹ mawaac'eena' na nleil'uee'ñê.

Tja Jesús tsjoom Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Quia na jnda seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ¹ na tjañoom', jlueeⁿ¹en jo' jo'.
⁵⁴ Tjalcweeⁿ¹eⁿ ndyuaa tsjom'm. Jo' jo' tyotseineiⁿ ndaa nn'aⁿ naquii' wats'om. Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ tjawee' n'omna ñ'oom na seineiⁿ. Tyoluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ¹ ¿chiiu s'aayom na jeeⁿ jndo' ts'oom? Ndo' ¿yuu jnaⁿ najneiⁿ na mach'eeⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyoonty'iaaya? ⁵⁵ ¿Aa nchii tsaⁿm'aaⁿ¹ jnda ts'aⁿ na macuuñe n'oom? Ndo' ¿aa nchii tsoñeeⁿ jndyu María? Ndo' ntyjeeⁿ, ¿aa nchii Jacobo, José, Simón ñequio Judas? ⁵⁶ Ndo' mati ntyjeeⁿ na yolcu m'aⁿna quii'ntaaⁿya. Quia jo' ¿chiiu waa na jeeⁿ jndo' ts'oom ndo' cwe' ts'aⁿ tsjoom ñjaaⁿ jom?

⁵⁷ Cwe' jo' ticalañ'oom'ndyena Jesús. Jo' chii tsoom ndaana:

—Meiⁿquiayuucheⁿ na wjaa cwii profeta, nla't'maaⁿ¹ndye nn'aⁿ jom. Saa joo nn'aⁿ ndyuaaⁿ¹aⁿ ñequio nn'aⁿ waⁿ¹aⁿ, xocala't'maaⁿ¹ndyena jom.

⁵⁸ Ndo' tijndye ts'iaaⁿ t'maⁿ s'aaⁿ jo' jo', nc'e na ticala'yu' naⁿ¹ñeeⁿ ñ'eⁿñê.

14

Tue' Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Majoo ncuee'ñeeⁿ tyom'aaⁿ Herodes ts'iaaⁿ ts'ondaa Galilea. Jñeeⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ¹ jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ na mach'ee Jesús. ² Tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê:

—Tsaⁿm'aaⁿ, maxjeⁿ Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Jnda wando'xcoom jo' chii cwiiwiquioo' ts'iaaⁿ t'maⁿ na mach'eeⁿ.

³⁻⁴ Ee luaa waa na tuii. Herodes tyom'aaⁿ ñequio Herodías, scuu' tyjeeⁿ Felipe. Ndo' tso Juan nnoom na ticaty'iomyana' na m'aaⁿ ñ'eⁿ scuu' tyjeeⁿ. Jo' chii sa'ntjoom na cala'tyeⁿna Juan, catuee'na juu w'aancjo.

⁵ Ndo' Herodes, meiiⁿ na ñe'catseicueⁿ¹eⁿ Juan saa nquiaⁿ¹aⁿ nn'aⁿ. Ee jndye nn'aⁿ nquiuna na Juan cwiluiiñe ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'o^ots'om.

⁶ Quia na jla't'maaⁿ¹ndye nn'aⁿ na tuee' xueechuu' Herodes, quia jo' yuscundyua jnda Herodías seijnom jo ndaaⁿ nn'aⁿ. Ndo' Herodes jeeⁿ tjawee' ts'oom cantyja na nty'iaaⁿ¹aⁿ. ⁷ Tjoom'm ñ'omtyeⁿ cjoom'm na tsoom nnom yuscundyua'ñeeⁿ na ñnequiaaⁿ meiⁿquia ljo' na nlcaⁿ nnoom. ⁸ Ndo' yuscundyua'ñeeⁿ seijndo' tsoñeeⁿ ts'oom na caaⁿ xqueⁿ Juan. Quia jo' tsoom nnom Herodes:

—Luaa macaⁿ¹a. Quiaa' cwii xio ñjaaⁿ na njom xqueⁿ Juan, tsaⁿ na ñeseits'oomñe nn'aⁿ.

⁹ Ndo' na luaa' tsoom, seichjoo'na' ts'om Herodes, saa cwe' nc'e ñ'omtyeⁿ na tjoom'm nacjoom'm ndo' nc'e na ndyecheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, jo' chii tsoom na quiana ljo' na macaⁿ yuscundyua'ñeeⁿ. ¹⁰ Quia jo' sa'ntjoom na cjaacanoⁿ xtyo' Juan naquii' w'aancjo. ¹¹ Jnda tuii na ljo', jndyoñ'oom ts'aⁿ xqueⁿ Juan na njomna' ts'om xio. Chii tquiaa juuna' nnom yuscundyua'ñeeⁿ ndo' jom tjañ'oom jo' na m'aaⁿ tsoñeeⁿ.

¹² Jnda jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na tyoñequiaa Juan tquie'cañomna, ty'eñ'omna sei'ts'o 'naaⁿ¹aⁿ. Ty'ecaty'iuuna jom, jnda chii ty'ela'candiina Jesús ñ'oommeiⁿ¹.

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ naⁿnom
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Jnda na jndii Jesús na jnda tue' Juan, jlueeⁿeⁿ jo', tuooⁿ ts'om w'aandaa ñ'eⁿ já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Saayâ cwii joo yuu na tjaa'naⁿ nn'aⁿ. Quia jliu nn'aⁿ na jnda tja Jesús na nncwity'ioom ndaaluee, quia jo' jlui'na njoomna, ty'eca'na, ty'enquiandyena 'ndyoo ndaaluee na ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. ¹⁴ Quia na jnda jluii'ñe w'aandaa ts'om ndaaluee, ljeii Jesús na teijndyendye nn'aⁿ jnda tquie'cañom jo' jo'. Tioo na jeeⁿ wi' ts'oom joona. Sein'maaⁿ nn'aⁿwii na tquiochona. ¹⁵ Quia na jnda tmaaⁿ, já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê saantyyaa'â jom, l'uuyâ nnoom:

—Jnda tmaaⁿ je' ndo' yuu na m'aaⁿya ñjaaⁿñe cwe' jndaq. Cajñom' na^maⁿ na c'oona njoom nch'u na nndyoo' na nla'jndana na nlcwa'na.

¹⁶ Tso Jesús ndaayâ:

—Meiⁿ ticaⁿna' na nnc'oona. 'O quia'yo' na nlcwa'na.

¹⁷ T'ooyâ nnoom, l'uuyâ:

—Tjaa'naⁿ na cwilei'ñ'ooyâ ñjaaⁿ, macanda ñe'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaá.

¹⁸ Tsoom ndaayâ:

—Quiocho'yo' joona' ñjaaⁿñe.

¹⁹ Sa'ntjoom na cwindyuaandye nn'aⁿ nacjoo' jnda nch'u. Quia jo' t'ueeⁿ 'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaá'ñeeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ cañoom'luee ndo' tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿ joona'. Jnda chii tyjeeⁿ ndo' tquiaaⁿ joona' ndaq já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Ndo' já tquiaayâ joona' ndaq nn'aⁿ na jndyendye. ²⁰ Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na jndyendye tcwa' tjacjoo. Jnda chii jla'tjooⁿyâ ntaⁿ ntyoo' ñequio calcaa na 'ndiina'. Too' canchoo'we tsquiee. ²¹ Nn'aⁿ na tcwa' tue'ntyjo cha'na 'om meiⁿ naⁿnom, meiⁿ tîcatu'nchondye naⁿlcu ñequio yocanch'u.

Tjaca Jesús nnom ndaaluee
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Jnda tuui na luaa' jñom Jesús já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê na cuonndaa'â ts'om w'aandaa, na cwity'ioo'jndyaayâ na nntsquiaayâ xndyaa' ndaaluee. Saa jom ljoo'ñetyeeⁿ na njñoom nn'aⁿ na jndyendye. ²³ Ndo' jnda na jñoom naⁿñeeⁿ na c'oolcwee'na, quia jo' tjawaaⁿ cwii ta na ñenqueⁿ na nnt-seineiiⁿ nnom Ty'ooots'om. Quia tjawijaaⁿ ndicwaⁿ m'aaⁿñê jo' jo' na ñenqueⁿ. ²⁴ Ndo' w'aandaa na ñjomndyô jnda tuee' xcwe na wjaana' saa leicjaana' ee na jndei maqui'ljoo nmoⁿ ndo' matseilcwe'tya' jndye juuna'. ²⁵ S'aana' cha'na ñequiee na cwitsjoom jndyotseicandyoo'ñe Jesús na m'aaⁿyâ, jndyocaⁿ nnom ndaaluee. ²⁶ Quia na nty'iaayâ na mandyocaⁿ nnoom ndaaluee, jeeⁿ ndyaa' tyuaayâ. Jlaxuaayâ na nquiaayâ, l'uuyâ:

—Jeeⁿ sa, jndii luaa'.

²⁷ Saa mañoom' t'maⁿ Jesús já, tsoom:

—C'om' t'maaⁿndyo' n'om'yo'. Maja luaa.

²⁸ Ndo' t'o Pedro 'ndyoo Jesús, tsoom:

—Ta, xeⁿ na manncu'ti', cwe' catsu' na cjoⁿca nnom ndaatioo na jocatjomndyo 'u.

²⁹ Tso Jesús nnoom:

—Candyo'.

Jo' chii jlui' Pedro ts'om w'aandaa, toqⁿoⁿ na mawjaacaⁿ nnom ndaatioo na mawjaacatjomñê Jesús. ³⁰ Saa quia na nty'iaaⁿaⁿ na jeeⁿ jndei m'aaⁿ jndye, s'aana' na nquiaⁿaⁿ. Jnaⁿna' na nchjeeñena' jom. Quia jo' seixuaⁿ, tsoom:

—Ta, cwji'n'maaⁿndyu' ja.

³¹ Mañoom' seicjaa l'ò Jesús jom, tsoom nnom:

—'U re, cwa tit'maⁿ matsei'yu'ya' ts'om', ¿chiiu na tiñecwii matsei'tiuu'?

³² Ndo' quia jnda tuona ts'om w'aandaa, mañoom' teicheⁿ jndye. ³³ Ndo' já na maxjeⁿ ñjomndyô ts'om w'aandaa'ñeeⁿ taa'â cantyaayâ, jla't'maaⁿndyô jom. L'uuyâ nnoom:

—'U mayuu'cheⁿ cwiluiindyu' Jnda Ty'oots'om.

Sein'maⁿ Jesús nn'aⁿwii ndyuaa Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Quia na jnda tei'ty'ioo'â, jluii'â ndyuaa Genesaret. ³⁵ Jnda na ta'jnaaⁿ nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ jom, jla'cwanomna ñ'oom cha'waa ndiocheⁿ ndyuaa'ñeeⁿ. Ndo' tquiocho nn'aⁿ cha'tso nn'aⁿwii na m'aaⁿ. ³⁶ Tyola'ty'oondyena nnoom na ñnequiaaⁿ ñ'oom'm na nnt'uena meiiⁿ cwe' 'ndyoo liaⁿaⁿ. Ee ticwii cwii ts'aⁿ na tyenquiuu' liaⁿaⁿ, n'maⁿ.

15

Waa na mach'eena' na cwajndii naquii' ts'om ts'aⁿ

(Mr. 7:1-23)

¹ Quia jo' cwanti nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, jnaⁿna Jerusalén, tquie'cañomna Jesús. Ta'x'eena nnoom:

² —Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa', ¿chiiu na cwiwincje'na ñ'oom na tqueⁿ welooya ndaaya? Queⁿ cwenta tiquindyuu'na quia na nlcwa'na.

³ Ndo' t'ò Jesús ndaana, tsoom:

—Ndo' 'o je', ¿chiiu na cwiwincje'yo' ñ'oom na sa'ntjom Ty'oots'om cwe' ñe'catsantyjo'yo' ñ'oom na tqueⁿ lotyaaya? ⁴ Ee ñ'oom' Ty'oots'om luaa matsona': "Catseit'maaⁿndyu' tsotyey' ñ'eⁿ tso'ndyo'." Ndo' matsotina': "Ñeeⁿ juu na matso ñ'oom wi' nacjoo' tsotyey, tsondyee tsaⁿñeeⁿ matsona' na maxjeⁿ cala'cuee' nn'aⁿ juu." ⁵ Saã 'o cwindu'yo'yo' na wanaaⁿ na nntso ts'aⁿ nnom tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ: "Catseit'maⁿ ts'om', taxocandaã nnteijndeiya 'u 'naⁿ na tjoondyu', ee cha'tso na matseixmaⁿya jnda tquaãⁿya joona' cwentaa' Ty'oots'om." ⁶ Ndo' na luaa' cwila'tiuu'yo' jo' chii cwit'moⁿ'yo' tacaⁿna' na nntseit'maaⁿñe ts'aⁿ tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ. Cwil'a'yo' na tajndei ñ'oom' Ty'oots'om ee na cwila't'maaⁿndyo'ti'yo' ñ'oom na tqueⁿ lotyeyo'. ⁷ 'O nn'aⁿ na we waa na cwil'a'yo', jeeⁿ xcwe m'aaⁿ ñ'oom na tyoñequiaa profeta Isaías cantyja 'na'yo'. Luaa matsona':

⁸ Naⁿm'aⁿ cwe' ñequio ntjaⁿndyueena cwila't'maaⁿndyena ja, saã t'maⁿ waa na tixcwee' n'omna ñ'eⁿndyo.

⁹ Cwe' ts'iaaⁿndyo na cwila't'maaⁿndyena ja, ee cwit'mooⁿna ñ'oom na cwe' cwil'ueendye nn'aⁿ, tachii ñ'oomya.

¹⁰ Quia jo' t'maⁿ Jesús nn'aⁿ na jndyendye, tsoom:

—Candyeyo' ñ'oom na nntsjoò ndo' cala'noⁿ'yo'. ¹¹ Nantquie na macwa' ts'aⁿ, xocats'aana' na til'ueñe ts'aⁿ jo nnom Ty'oots'om. Saã ñ'oom na matseineiⁿ ts'aⁿ, joona' cwil'ana' na til'ueñe ts'aⁿ jo nnom Ty'oots'om.

¹² Quia jo' já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿ Jesús, saantyyaa'â jom, l'uuyâ nnoom:

—¿Aa ntyji' quia na jndye nn'aⁿ fariseos ñ'oom na tsu' luaa', s'aana' na ticjaawee' n'omna?

¹³ T'ooⁿ ndaayâ cwii ñ'oom tjañoom', tsoom:

—Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee, ticwii cwii ts'oom ntjom na nchii nqueⁿ tcoom'm, maxjeⁿ nnqueeⁿ juuna'. ¹⁴ Jo' chii ca'ndyeyo' naⁿm'aⁿ!. Ee matseijomna' joona cha'na naⁿnchjaaⁿ na cwit'mooⁿna nato ndaa ntyjenchjaaⁿna.

Ndo' manquiu'yo' tsaⁿnchjaaⁿ quia na wjaañ'oom tyjenchjaaⁿaⁿ, wendyena nntiomna' tsue'tsjoom.

¹⁵ Quia jo' tso Pedro nnom Jesús:

—Ca'moⁿ ndaayâ ljo' ñecatso ñ'oom tjañoom'waa'.

¹⁶ T'o Jesús nnom, matsoom:

—¿Aa mati 'o ndicwaⁿ tjo^ocheⁿ na nla'noⁿ'yo'? ¹⁷ Aa ticaliu'yo' na cha'tso nantquie na macwa' ts'aⁿ, cwi'oocuena' ts'om tsiaa' nchii naquii' ts'om. Ndo' jnda chii nntei' juuna'. ¹⁸ Saã ñ'oom na matseineiⁿ ts'aⁿ cwinaaⁿ naquii' ts'om, ndo' joona' cwil'ana' na tilju'ñe jo nnom Ty'o^ots'om. ¹⁹ Ee naquii' ts'om ts'aⁿ cwinaaⁿ ñ'oom na tia na matseituu na nntseicueⁿeⁿ x'iaaⁿaⁿ, na nnc'oomyaaⁿ ñequio cwiicheⁿ ts'aⁿ, oo na nnc'oomyaaⁿ ñequio s'andyua oo scundyua, oo na nnch'ueeⁿ 'naaⁿ ts'aⁿ, oo na nntseineiⁿ cantu oo ñ'oom jnaaⁿ. ²⁰ Cha'tso nmeiⁿ cwil'ana' na tilju' naquii' ts'om ts'aⁿ jo nnom Ty'o^ots'om. Saã na nlcwa' ts'aⁿ na cwe' na ticañoom'm cha'xjeⁿ ñ'oom na cwiqueⁿ nn'aⁿ fariseos, xocatsei'ndaa'na' jom jo nnom Ty'o^ots'om.

Cwii yuscu na nchii ts'aⁿ judío seiyu' ñequio Jesús

(Mr. 7:24-30)

²¹ Quia jo' jlui' Jesús jo' jo' ndi ñ'aaⁿya ñ'eⁿñê, tjaaⁿ jo ndyuaa tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. ²² Ndo' cwii yuscu tsjaaⁿ nn'aⁿ cananita na mac'eⁿ ndyuaa'ñeeⁿ jndyotseicandyoo'ñe na m'aaⁿ Jesús, c'uaa seineiⁿ, seity'ooñe tsoom:

—'U Ta, na cwiluiindyu' tsjaaⁿ David na jndyowicantyjo^o, c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndy^o. M'aaⁿ nomjndaaya na jeeⁿ cwajndii matjoom. Maleiñ'oom jndyeta jom.

²³ Saã Jesús meiⁿcwii ñ'oom tic'ooⁿ. Quia jo' já saantyyaa'â jom, jla'ty'oondyô nnoom, l'uuyâ:

—Cwa cajñom' yuscu'm'aaⁿ, ee jeeⁿ c'uaa ñ'om ndyontyjo^o nanquaaⁿa.

²⁴ Quia jo' tso Jesús:

—Macanda na m'aⁿ nn'aⁿ ndyuaa Israel na jñom Ty'o^ots'om ja. Ee joona cwiluiindyena cha'cwijom canmaⁿ na jnda tsuundye.

²⁵ Ndo' tyje'cañoom yuscu'ñeeⁿ jom, tco' xtye jo nnoom, tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, cateijndei' ja.

²⁶ Saã t'ooⁿ nnom yuscu'ñeeⁿ, tsoom:

—Ticatsona' na nncwji' ts'aⁿ tyoo' cwentaa yocanch'u ndo' nncju'yom juuna' ndaaⁿ calue' nch'u.

²⁷ Tso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Mayuu' Ta, saã meiiⁿ na ljo', cwicwa' calue' nch'u nacajndaã na cwiquiaa nacjee' meiⁿsa 'naaⁿ nty'oyo'.

²⁸ Quia jo' t'ooⁿ nnom yuscu'ñeeⁿ, tsoom:

—'U yuscu, t'maⁿ waa na matsei'yuya' ts'om'. Cats'aana' cha'xjeⁿ na l'ue ts'om'.

Ndo' xjeⁿñeeⁿ mañoom' n'maⁿ nomjnda yuscu'ñeeⁿ.

Sein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿwii

²⁹ Jnda jlui' Jesús jo' jo' ndi ñ'aaⁿya ñ'eⁿñê, tjaaⁿ 'ndyoo 'ndyoo ndaaluee Galilea. Tjawaaⁿ cwii ta, tjacjom jo' jo'. ³⁰ Ndo' tquie'cañom jndyendye nn'aⁿ na m'aaⁿ. Tquiochona nt'om nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee', nn'aⁿ nchjaaⁿ, nn'aⁿ na tileicala'neiⁿ, nn'aⁿ na ticandaã'ndye ndo' ñequio jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿwii. Tyotsa'na nn'aⁿwii'ñeeⁿ nacañoom' Jesús, ndo' sein'maaⁿ naⁿñeeⁿ.

³¹ Jndyendye nn'aⁿ nty'iaana na cwila'neiⁿ nn'aⁿ na tileicala'neiⁿ, ndo' tco'yana' nn'aⁿ na ticandaã'ndye, ndo' cwi'ooca' nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee', ndo' ya cwinty'iaa nn'aⁿ na nchjaaⁿ. Jo' chii s'aana' na jeeⁿ tjawee' n'omna. To'na na tyola't'maaⁿndyena nquii Ty'o^ots'om na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ Israel.

Tquiaa Jesús na tcwa' ñequiee meiⁿ naⁿnom
(Mr. 8:1-10)

³² Quia jo' t'maⁿ Jesús já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Tsoom ndaayâ:
—Jeeⁿ wi' ts'ooⁿya tmaaⁿ nn'aⁿm'aⁿ, ee jnda ndyee xuee na m'aⁿna ñ'eⁿndyô ndo' tatjaa'naⁿ ljo' cwii cwilei'ñ'omtina na nlcwa'na. Tical'ue ts'ooⁿ na njñoⁿ joona na c'oona l'aana na ñe'jndo'na, tints'aana' na tajndei' n'omna na 'oona nato.

³³ Quia jo' l'uuyâ nnoom:
—Ñjaaⁿñe m'aaⁿya jo jndaⁿ tjaa'naⁿ yuu ya nliuuyâ nantquie na jndye na ndaa' nncjaacjoo nn'aⁿ na jndyendye.

³⁴ Tax'ee Jesús ndaayâ:
—¿Cwanti tyoo' cwilei'ñ'om'yo'?
T'ooⁿyâ nnoom, l'uuyâ:
—Ntquiee' taⁿ tyoo' ndo' ñ'eⁿ cwantindye calcaa nch'u.

³⁵ Quia jo' saⁿtjoom na cwindyuaandye nn'aⁿ nomtyuaa. ³⁶ To'ñoom ntyoo'ñeeⁿ ñequio calcaa ndo' tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naa'na'. Jnda jo' tyjeeⁿ ndo' tquiaaⁿ joona' ndaayâ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Ndo' já t'ooⁿyâ joona' ndaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ. ³⁷ Cha'tsondye naⁿñeeⁿ tcwa'tjacjoona. Ndo' jla'catoo'â ntquiee' tsquiee ñequio ntaⁿ ntyoo' ñequio calcaa na 'ndiiche'na'. ³⁸ Nn'aⁿ na tcwa' quia jo' tuee' cha'na ñequiee meiⁿ naⁿnom. Meiⁿ t'catu'nchondye naⁿlcu ñequio yocanch'u. ³⁹ Quia na jnda t'maⁿ Jesús nn'aⁿ ee mana cwitoⁿndyena, quia jo' tuoⁿ ts'om w'aandaa. Saayâ, squiaayâ ndyuaa Magdala.

16

Cats'aa Jesús cwii 'naaⁿ na cwe' ts'aⁿ xocandaq nnts'aa
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ saduceos tquie'cañomna na m'aaⁿ Jesús. Ñe'cal'ana xjeⁿ jom, jo' na taⁿna nnoom na cats'aaⁿ cwii 'naaⁿ na nnty'iaana na m'mooⁿna' na Ty'oots'om jñom jom. ² Saa t'o Jesús ndaa naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Quia na jnda tmaaⁿ cwinty'ia'yo' na jeeⁿ tmaaⁿ nchquiu, cwindu'yo': “Matseinmaaⁿñeyana'.” ³ Ndo' quia na cwitsjoom cwinty'ia'yo' na jeeⁿ neiⁿncoo' nchquiu 'ndaa, cwindu'yo': “Je' maxjeⁿ nncua'.” 'O nn'aⁿ na tiñecwii m'aaⁿ n'om'yo', jeeⁿ ya cwila'noⁿyo' 'naaⁿ na cwit'mooⁿ nchquiu na m'aⁿ tsjo'luee saa tileicala'noⁿyo' ljo' cwii ndyoch'eetina' cantyja na cwit'mooⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na cwinty'ia'yo' na mats'aa. ⁴ Nn'aⁿ na m'aⁿ je' jeeⁿ tia nn'aⁿndye, jnda 'ndyena Ty'oots'om saa meiiⁿ na ljo', cwitaⁿna cwii 'naaⁿ t'maⁿ na ñe'canty'iaana. Saa xonquiaya na nnty'iaana cwii 'naaⁿ na t'maⁿ. Macanda cala'noⁿna ljo' ñe'ca'moⁿna' juu na tjom Jonás.

Mana tjaaⁿ, 'ñeeⁿ joona.

Ndaaljo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos
(Mr. 8:14-21)

⁵ Quia jo' saanndaa'â cwiicheⁿ xndyaa' ndaaluee. Ndo' quia na squiaayâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús jliuuyâ na tjaa'naⁿ nantquie cañ'eⁿ, jnda tsuu' n'ooⁿyâ juuna'.

⁶ Tso Jesús ndaayâ:
—C'omc'eendyo' na cal'a'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ ndaaljo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ saduceos.

⁷ Ndo' já na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê too'â na cwilanaaⁿ cheⁿncjooyâ. L'uuyâ:
—Macwjeeⁿeⁿ ñ'loomwaa' ndaaya nc'e na tjaa'naⁿ tyoo' cwilei'ñ'ooⁿya.

⁸ Ndo' sei'noⁿ Jesús na m'aaⁿ n'ooⁿyâ cantyja 'naaⁿ tyoo' ñ'eⁿ ndaaljo'. Tsoom ndaayâ:

—'O nn'aⁿ na tit'maⁿ cwila'yu'ya n'om'yo', ¿chiiu na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' na tjaa'naⁿ tyoo' cwilei'ñ'om'yo'? ⁹ ¿Aa maxjeⁿ ticala'nōⁿ'yo' ñ'oom na tsjoo luaa'? ¿Aa ticjaañjoom' n'om'yo' 'om taⁿ tyoo'ñeeⁿ na tyjaya na tcwa' 'om meiⁿ nn'aⁿ, ndo' na jndye tsquiee tyoo' jla'we'yo' na seicwaljoo'na'? ¹⁰ Ndo' ¿aa meiⁿ ticjaañjoom' n'om'yo' cwiicheⁿ ntquiee' taⁿ tyoo' na tyjaya na tcwa' ñequiee meiⁿ nn'aⁿ, ndo' mati lojoo tsquiee ntaⁿ tyoo' jla'we'yo' na seicwaljoo'na'? Nndaā nnts'aa na nleijndaa' nantquie na nlcwa'yo'. ¹¹ Jo' chii ¿chiiu na tiqueⁿ'yo' cwenta na nchii matseinaⁿya cantyja 'naaⁿ tyoo'? Ja tsjoo na cal'a'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ ndaaljo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ saduceos.

¹² Quia ljo'cheⁿ jla'nōōⁿâ na nchii cantyja 'naaⁿ ndaaljo' na cwilui tyoo' na cal'aayâ cwenta, saā tañe'quiandyô cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwit'mōōⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ saduceos.

Macwji'yuu'ñe Pedro na Jesús cwiluiñê Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Quia jo' tja Jesús ndaatyuaa tsjoom Cesarea Filipo. Jnda squiaayâ jo' jo' tax'eeⁿ ndaa jā nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê, tsoom:

—Ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ¿ñeeⁿ cwilue nn'aⁿ na cwiluiindyô?

¹⁴ T'ooğyâ nnoom l'uuyâ:

—M'aⁿ nn'aⁿ na cwilue na 'u Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Ndo' nt'om cwilue Elías 'u, nt'om cwilue na Jeremías oo cwiicheⁿ profeta.

¹⁵ Tso Jesús ndaayâ:

—Ndo' 'o je', ¿ñeeⁿ cwindu'yo' na cwiluiindyô?

¹⁶ T'ō Simón Pedro nnoom, tso:

—'U cwiluiindyô' nquii Cristo, Jnda Ty'oots'om na wando'.

¹⁷ Tso Jesús nnom:

—'U Simón, jnda Jonás, t'maⁿ waa na matio'naaⁿñe Ty'oots'om 'u na luaa' matsei'nōⁿ. Ee nchii cwe' ts'aⁿ na t'mōⁿ ñ'oommeiⁿ njom'. Nquii Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee tquiaaⁿ na matsei'nōⁿ cantyja 'naⁿya. ¹⁸ Mati matsjoo njom' na 'u jndyu' Pedro, ñ'oom na ma'mōⁿna' tsjō'. Nacjoo' juu tsjō'waañe nlquaaⁿya tmaaⁿ nn'aⁿ na macwjii'ndyô cwentaya. Ndo' meiⁿ naⁿjndii na m'aⁿ quii' b'io na jeeⁿ jnda cwila'xmaⁿna, xocanaⁿjndana nacjoo' tmaaⁿ nn'aⁿ na cwjii'ndyô cwentaya. ¹⁹ Ja ñequiaya na t'maⁿ nntseixmaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na matsa'ntjoom cañoom'luee. Ñ'oom na nntsu' na ticaty'iomna' na cal'a nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancuewaa, ñ'oom'ñeeⁿ nntseix'iaa'ñena' ñequio ñ'oom na ntyjii Ty'oots'om. Ndo' ñ'oom na nntsu' na wanaaⁿ na cal'a nn'aⁿ mati nntseix'iaa'ñena' ñequio juu ñ'oom na ntyjii Ty'oots'om.

²⁰ Quia jo' Jesús tqueⁿtyeeⁿ ñ'oom ndaayâ na meiⁿcwii nnom ts'aⁿ ticat'mōōⁿya na jom cwiluiñê Cristo.

Matseicandii Jesús cantyja na nncueeⁿ'eⁿ

(Mr. 8:31–9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Xjeⁿñeeⁿ to' Jesús na ma'mōōⁿ ndaa jā nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê na jndei'na' na nncjaⁿ Jerusalén. Jo' jo' t'maⁿ nawi' nntjoom nla nn'aⁿ na cwiluiitquiendye, ñequio ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'mōōⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Naⁿñeeⁿ nla'cuee'na jom, saā xuee jnda ndyee nncwando'xcoom. ²² Quia jo' tjañ'oom Pedro Jesús cwii ntyja, toōⁿ'ōⁿ na matsoom nnom na ticatsa'ntjomna' na nntjom na luaa'. Tsoom:

—Tijoom quiaa Ty'oots'om na nntjom' na luaa'. Tixoquiaaⁿ na nluii naljo'.

²³ Teiqueⁿ Jesús tsoom nnom Pedro:

—Quindyoo' nacañomya 'u Satanás. Ñe'catseitsa' ja. 'U ñe'catsei'nnda' ts'oo'ya ee ñ'oom na matsei'tiuu' jna'na' cwe' cantyja na cwila'tiuu nn'a', nchii cha'xje' na l'ue ts'om Ty'ooots'om.

²⁴ Jnda chii tso Jesús ndaayâ:

—Mei'ncwi'ñee'che' ts'a' na l'ue ts'om na nncw'aa'ñe ja, cwji'ñê ljo' na matseitiuu nque'. Caljaya ts'oom nawi' na matjoom meii' cuee'e'. Ndo' candyontyjo' cantyja na mats'aa. ²⁵ Ee mei'ncwi'ñee'che' ts'a' na mañequiaañe na catjom ljo' na nntjom, nc'e na m'aa' cantyja 'na'ya, tsa'ñee' nluin'maa'ñê. Ndo' mei'ncwi'ñee'che' ts'a' na mal'uee'ñe che'nquii chiuu nluin'maa'ñe, majo'to jo' nntsuuñe. ²⁶ Meii' cha'waa tsjoomnancue cuaana' cwentaa' ts'a' sa' yuu waa na mateijndeina' tsa'ñee' ee xoc'ona' ñ'e'ñê na ticatsuu añmaa'a'. Ndo' ¿aa nnda' nntioml'ua ts'a' na nluin'maa'ñe añmaa'a'? ¿Cwaa' nnda'? ²⁷ Ja na cwiluiindy' ts'a' na jna' cañoom'luee nncw'jacañoo'nnda'a tsjoomnancue ñequio ángeles cwentaa' Tsotyaya. Quia ljo' nntseit'maa'ñena' ja cha'xje' na matseit'maa'ñena' nquii Tsotyaya. Ndo' nnts'aa na nnc'o'ñom ticwii cwii ts'a' cantyjati na ñes'aa, aa na ya, aa na tis'a. ²⁸ Ñ'oom na mayuu' matsjo' ndaa'yo', mam'a' nn'a' ljo'ñe na tixocwjena hasta na jnda nty'iaanda'ana ja na cwiluiindy' ts'a' na jna' cañoom'luee na macw'jacañoo' na nnts'a'ntjo'ya.

17

Na seichuii'na' Jesús

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Jnda teinom yom xuee, quia jo' tjañ'oom Jesús Pedro ñequio Jacobo ñequio Juan tyjee Jacobo'ñee'. Tjachom joona cwii sjo' nandye yuu na ñenquieena. ² Xcwe na cwinty'iaana ndo' seichuii'na' jom jo nda'ana. S'aana' na jee' caxuee nnoom cha'cwijom nnom ñe'quioom'. Ndo' seicwaque'na' lia'a' na canchii' cha'na nnty'iaa' ts'a' chom lámpara. ³ Ndo' juu xje'ñee' nacañom'm teitquioo'ndye we nn'a' na ñet'om teiyo, juu Moisés ñ'e' Elías. Cwila'nei'na ñ'e'ñê. ⁴ Quia jo' tso Pedro nnoom:

—Ta, jee' na nquiuuyâ na m'aa'nyâ ñjaa'. Xe' cjaawee' ts'om', nluu ndyee xquie' ñjaa'ñe, cwii cwenta' nncu', cwii cwentaa' Moisés ndo' cwiche' cwenta' Elías.

⁵ Ndicwa' matseinei' Pedro ndo' jndyoquioo cwii nchquiu na jee' canchii' caxuee juuna'. Seicata'na' joona ndo' teic'uaa na seinei' Ty'ooots'om naquii' nchquiu'ñee', tsoom:

—Luaañe ti'Jndaaya na jee' candya' ts'oo'ya. Cantyja 'naa' jom ñequii'che' mañequiaana' na nei'ya. Candye'yo' ñ'oom na matseinei'.

⁶ Ndyee na'ñee' na cwila'jomndye ñ'e' Jesús, jnda na jndyena ñ'oomwaa', ty'eta'nquiona xje' nomtyuaache' ee jee' t'ma' jla'catyuendyena. ⁷ Quia jo' seicandyoo'ñe Jesús nacañoomna. Tye'nquioom'm joona, tsoom nda'ana:

—Quicantya'yo'. Talacatyuendyo'.

⁸ Jlundandyena. Mei'ncwii ts'a' tîcantly'iaana macanda' ñenquii Jesús.

⁹ Ndo' yoch'e' na tquiocuenta sjo'ñee', sa'ntjom Jesús joona, tsoom:

—Yoch'e' na ndicwa' wando'a, ticandu'yo' nnom mei'ncwii ts'a' 'na' na nty'ia'yo' je'. Ja na cwiluiindy' ts'a' na jna' cañoom'luee nnc'io' ndo' nncwando'xco, quia ljo'che' wanaa' na nndu'yo' cantyja na nty'iaanda'yo'.

¹⁰ Quia jo' nn'a' na cwila'jomndye ñ'e'ñê, ta'x'eena nnoom, jluena:

—Nn'a' na cwit'moo' ljeii na tque' Moisés, cwit'moo'na na maca'na' na cwjee'jndyee Elías. Ñe'candyaayâ ¿chiuu na luaa' cwit'moo'na?

¹¹ T'oo' nda'ana:

—Mayuu' na mandyocwjee'cañoom Elías, ndo' tseixmaaⁿ na nntseijn-daa'ñê cha'tso, ¹² saa candye'yo' nntsjoō na jnda tyjee' Elías saa ticala'noⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ. L'ana cha'xjeⁿ na l'ue n'omna ñ'eⁿñê. Ndo' malaa'ti' nl'ana ñ'eⁿndyo ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

¹³ Quia ljo'cheⁿ jla'noⁿna na seineiiⁿ ndaana cantyja 'naaⁿ Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ.

Sein'maⁿ Jesús cwii tyochjoo na cwe' cwiquiooñeto
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Quia na jnda tquiennda'na yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na jndyendye, jndyotse-icandyoo'ñe cwii tsaⁿs'a na m'aaⁿ Jesús. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom, tsoom:

¹⁵ —Ta, c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿ ti'jndaaya. Ee maleiñ'oom jndyetia jom ndo' jeeⁿ cwajndii matjoom. Jndye ndii' mach'eena' na cwiquiooñê naquii' chom ndo' naquii' ndaa. ¹⁶ Ndo' jndyoñ'oⁿya jom na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' saa tileicandaā na nla'n'maⁿna jom.

¹⁷ T'o Jesús, tsoom ndaayâ:

—'O nn'aⁿ na ticalayu'ya n'om'yo', ndo' jeeⁿ tixcwe cwila'tiuu'yo', ¿cwanti yo cwii macaⁿna' na nljoo'ndyo ñ'eⁿndyo' na m'mooⁿtya ndaa'yo'? ¿Cwanti xuee cwii ndaa nntseiquii ts'oⁿya ñ'eⁿndyo'? Quioñ'om'yo' ti'chjoom'aaⁿ ñjaaⁿñe.

¹⁸ Quia jo' seitia' Jesús jndyetia'ñeeⁿ, jo' chii jlui' naquii' ts'om tyochjoo. Mañoom' n'maⁿ juu.

¹⁹ Jnda tuii na luaa', quia jo' já nn'aⁿ na cwila'jomndyo ñ'eⁿñê jluii'â cwii ntyja na ñencjooyâ ñ'eⁿñê. Ta'x'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—¿Chiuu na já tîcandaā nntjeii'â jndyetia'ñeeⁿ?

²⁰ T'o Jesús ndaayâ, tsoom:

—Nc'e na ticala'yu'ya n'om'yo' jo' chii tîcandaā l'a'yo'. Saa candye'yo' nntsjoō, mayuu'cheⁿ meiiⁿ na cachjoo cwilayu'ya n'om'yo' cha'na cachjoo lqueeⁿ mostaza saa mat'maⁿ ts'iaaⁿ ndaaⁿ nl'a'yo'. Meiiⁿ waa cwii na jeeⁿ jndeina' cwiwinom'yo' hasta matseijomna' cha'na cwii sjondye nquiu'yo', saa ndaaⁿ nl'a'yo'. Nnts'aana' cha'cwijom na nndu'yo' nnom sjowaa': “Quindyō' ñjaaⁿ, cja' la'ñeⁿ”, ndo' nleindyōona'. Ee tjaa'naⁿ cwii na xocandaā nl'a'yo' xeⁿ na mayuu' cwilayu'ya n'om'yo'. ²¹ Saa cantyja 'naaⁿ jndyeti-ameiⁿ cwicalui'nc'uaa'ndyena, jo' chii macaⁿna' na catseicwejndo'ñe ts'aⁿ ndo' catseineiⁿ nnom Ty'oⁿts'om cha ndaaⁿ nnts'aaⁿ.

Matseicandiinnda' Jesús na nncueeⁿeⁿ
(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Ndo' yocheⁿ na tyoma'noⁿyâ ts'ondaa Galilea, tso Jesús ndaayâ na jom na cwiluiiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, mam'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na ñnequiaa cwenta jom luee nn'aⁿ. ²³ Ndo' nla'cuee' nn'aⁿ jom, saa xuee jnda ndyee ñnequiaa Ty'oⁿts'om na nncwando'xcoom na tueeⁿeⁿ. Quia na jndyaayâ na luaa', s'aana' na jeeⁿ tia nquiuuyâ.

Tioomna ts'iaaⁿndaana cwentaa' wats'om t'maⁿ

²⁴ Tuee' Jesús tsjoom Capernaum ñequio já nn'aⁿ na cwila'jomndyo ñ'eⁿñê. Ndo' nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om ts'iaaⁿndaā nn'aⁿ judíos cwentaa' wats'om t'maⁿ ty'entyjaa'na Pedro, jluena nnoom:

—Tsaⁿ na ma'moⁿ ndaa'yo', ¿aa tiqutioom s'om ts'iaaⁿnnoom cwentaa' wats'om t'maⁿ?

²⁵ T'o Pedro, matsoom:

—Quitioom ts'iaaⁿnnoom.

Tyoowiquiuu' na tuii na luaa', tjaquiee' Pedro quii' w'aa. Tyuaa'ti to' Jesús na matseineiⁿ nnom Pedro. Tsoom:

—¿Chiuu m'aaⁿ ts'om' 'u, Simón? Joo nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ, ¿ñeeⁿ matsei'tiuu' na cwiqueⁿ na xjeⁿ na catioom ts'iaaⁿnda^a? ¿Aa nn'aⁿ w'aana oo aa nt'omcheⁿ nn'aⁿ?

²⁶ T'ō Pedro nnoom, tso:

—Nt'omcheⁿ nn'aⁿ cwitioom ts'iaaⁿnda^a, saa nn'aⁿ w'aana tiquitioom.

Tso Jesús nnom Pedro:

—Quia jo' naⁿñeeⁿ ma'ndiina' nn'aⁿ w'aana. ²⁷ Saa meiiⁿ na ljo' cha tila'teincuu'ndye nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om, nntiooⁿya cwanti na l'ue n'omna. Jo' chii cja'cju' tsei'nchquia ndaaluee. Catscaa na nncwji'jndyee', catooⁿndyu' 'ndyooyo', jo' jo' nljei' cwii tsjo'ñjeeⁿ na nleijndeina' ts'iaaⁿnda^aya. Cja'ñ'oom', nñequiaa' juuna' nda^aana cwentaaya.

18

*¿Ñeeⁿ nnc'oom na t'maⁿñeti?
(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)*

¹ Ndo' xjeⁿñeeⁿ jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿ Jesús squia^acañooⁿya jom. Ta'x'a^aayâ nnoom, l'uuyâ:

—¿Ñeeⁿ juu nnc'oom na t'maⁿñeti yuu na matsa'ntjom Ty'o^oots'om?

² Quia jo' t'maⁿ Jesús cwii tyochjoo, tqueeⁿ juu xcwe quii'ntaaⁿya. ³ Ndo' tsoom nda^aayâ:

—Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoo, xeⁿ tilcwe' n'om'yo' jnaⁿ'yo' ndo' c'om'yo' cha'na yocanch'u na tiqueeⁿ n'om na nluiit'maⁿndyena, quia jo' xonda^a nntsaquiee'ndyo' cantyja na matsa'ntjom Ty'o^oots'om. ⁴ Cwe' jo' ts'aⁿ na maju'ñecje ndo' tical'uee'ñe na nluiit'maⁿñe, matseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'na tyochjoom'aaⁿ. Ndo' na ljo' cwiluiit'maⁿñe cantyja na matsa'ntjom Ty'o^oots'om. ⁵ Ndo' meicwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na neiiⁿ cwii yuchjoo cha'na tyochjoom'aaⁿ, maja neiiⁿ tsaⁿñeeⁿ.

*Quaaⁿya cwenta tical'aaya natia
(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)*

⁶ Meicwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseijndo' ts'om cwii yucachjoo na cats'aa natia, tsaⁿñeeⁿ yati xeⁿ cju'na' jom ts'om ndaaluee na chu'tyeⁿ xtyoom'm cwii tsjo'suu t'maⁿ. ⁷ Jeeⁿ wi' cwitjoom nn'aⁿ tsjoomnancue na jndye nnom neiⁿncoo' niom na macjaachuuna' joona na cwila'tjo^ondyena. Saa tjaa chiuu ya ee maxjeⁿ niomna'. Saa nnt'uiwi'na' ts'aⁿ na matseijndo' ts'om x'iaa' na cats'aa yuu na tia.

⁸ Xeⁿ na wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjo^ondyu' nnom Ty'o^oots'om jnaaⁿ ts'o' oo x'e', catsa' xjeⁿ joona' cha'cwijom catyjee', catyenquie' joona' cha tintsei'tjo^ondyu'ti'. Ee yati na nda^a nntseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ meiiⁿ cha'cwijom na ticanda^andyu', nchiiti na canda^andyu' ndo' nncju'na' 'u quii' chom na tijoom canduu'. ⁹ Ndo' xeⁿ cwe' cantyja na manty'ia' wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjo^ondyu' nnom Ty'o^oots'om, catsa' xjeⁿ cha'cwijom na cwji' ts'omnjom' ndo' catquie' juuna' cha tintsei'tjo^ondyu'ti'. Ee yati na nda^a nntseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ meiiⁿ cha'cwijom ñe'cwii ts'omnjom', nchiiti na we ts'omnjom' ndo' nncju'na' 'u quii' chom b'io.

*Cala'nooⁿa cantyja 'naaⁿ catsmaⁿ na tsuuñe
(Lc. 15:3-7)*

¹⁰ Cal'a'yo' cwenta na tinc'om'yo' na ticuee' n'om'yo' meicwii yucachjoo. Ee nndye'yo' nntsjoo jo nandye m'aⁿ ángeles na cwil'a cwenta yocanch'u. Ndo' ángeles'ñeeⁿ meiiⁿquia xjeⁿ cwila'neiⁿna nnom Tsotyaya na m'aaⁿ

cañoom'luee. ¹¹ Ee ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee jndyōō na nncwji'n'maaⁿndyō nn'aⁿ na cwitsuundyē.

¹² ¿Chiuu m'aaⁿl n'om'yo'? Xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na m'aⁿ cwii siaⁿnto canmaⁿ ntsmeiiⁿeⁿ ndo' cwiindyē jooyo' nntsuuñē, aa nchii n'ñeeⁿ ñequieen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' ñjeeⁿ jooyo' cjoo' tyue' ndo' wjaacal'ueeⁿ juu quioo' na tsuuñē. ¹³ Ndo' xeⁿ na nljeiiⁿ juuyo', nndye'yo' nntsjōō, mayuu'cheⁿ t'maⁿti ññequiaana' na neiiⁿeⁿ cantyja 'naaⁿl catsmaⁿñeeⁿ nchiiti cantyja 'naaⁿ cha'tsondyē nt'om canmaⁿ na tyootsuundyē. ¹⁴ Cala'nōⁿyo' na nquii Tsotyē'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee malaa'ti' jeeⁿ xueeⁿ 'o. Til'ue ts'oom na nntsuundyē meiⁿcwiindyē joo nn'aⁿ na tit'maⁿti cwiluiindyē.

Maty'iomna' na calat'maⁿ n'ōōⁿya nc'iaaya
(Lc. 17:3)

¹⁵ 'Xeⁿ m'aaⁿ cwii x'ia' na matseyiu' na matsei'tjōōñē njom', cwa cja'cwaⁿya' jom. Catsei'nōōⁿoⁿ yuu matseitjōōñē njom' ndo' calantycwii'yo' ñ'loom na ñ'e'wendyō'. Ndo' xeⁿ na ññeeⁿ ñ'loom na matsu' quia jo' jnda teijndei' x'ia' na tco'xcwena' jom. ¹⁶ Saa xeⁿ tiñe'cañeeⁿ ñ'loom na matsu' quia jo' cjaañ'eⁿ cwii oo we ts'aⁿ ñ'eⁿndyu' cha joo naⁿñeeⁿ nndyena ñ'loom na cwi'maⁿyo' ñ'eⁿ x'ia' ndo' na ljo' nquiuñdaa'ndyena chiuu t'maⁿyo'. ¹⁷ Saa xeⁿ tiñe'cañeeⁿ ñ'loom na nlue naⁿñeeⁿ quia jo' ca'mōⁿ ñ'loom'ñeeⁿ ndaaⁿ tmaaⁿl nn'aⁿ na macwjii'ndyō cwentaya. Ndo' xeⁿ meiⁿ ticañeeⁿ ñ'loom na nlue cha'tso naⁿñeeⁿ quia jo' tjaa chiuu ya. Caliu'yo' na jom cwiluiñē cha'cwijom ts'aⁿ na tyootseit'maaⁿñē Ty'ōōts'om oo cha'cwijom tsa'co'ñom ts'iaaⁿndaāⁿ nn'aⁿ cwentaa' gobiernom na tia ts'aⁿñē.

¹⁸ 'Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjōō, meiⁿljo'cheⁿ na cwindu'yo' na ticaty'iomna' na cal'a nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancuewaa, ñ'loom'ñeeⁿ nntseix'iaa'ñena' ñequio ñ'loom na ntyjii Ty'ōōts'om. Ndo' meiⁿljo'cheⁿ na cwindu'yo' na wanaaⁿ na cal'a nn'aⁿ, mati nntseix'iaa'ñena' ñequio ñ'loom na ntyjii Ty'ōōts'om.

¹⁹ 'Mati candye'yo' nntsjōō, xeⁿ wendyō' 'o ñ'e'cwii m'aaⁿl n'om'yo' ñ'loom na cwitaⁿyo' nnom Tsotyāya Ty'ōōts'om na m'aaⁿ cañoom'luee, quia jo' ññeeⁿ ndo' ññequiaaⁿ ñ'loom na cwitaⁿyo'. ²⁰ Ee meiⁿnquiayuucheⁿ na m'aⁿ we ndyee nn'aⁿ na cwitjomndyē ñequio xueya, majo' jo' m'aaⁿya quii'ntaaⁿna.

²¹ Quia jo' tjatseindyōōñē Pedro na m'aaⁿ Jesús. Tsoom nnom:

—Ta, cwii x'iaaya na matseitjōōñē nōōⁿ, ¿cwanti ndii' na macaⁿna' na catseit'maⁿ ts'ōōⁿya jom? ¿Aa nncue'ntyjō hasta ntquiee' ndii'?

²² T'o Jesús nnoom:

—Ticatsjōō na ñ'e'ntquiee' ndii'. Matsjōō na catseit'maⁿ ts'om' jom ndyeeen'aaⁿ nchoo' qui ndii' na ntquiee' ntquiee'. Maxjeⁿ ñequii'cheⁿ catseit'maⁿ ts'om' jom.

Moso na tiñe'catseit'maⁿ ts'om x'iaa'

²³ 'Cwe' jo' cala'nōⁿyo' cantyja 'naaⁿl nqueⁿ na matsa'ntjoom cañoom'luee. Matseijomna' jom cha'na cwii patrom na seitioom na nntyjōōⁿ mosoom'm na cho'ljaⁿ nnoom. ²⁴ Tōōⁿoⁿ na macwjeeⁿeⁿ cwentā ndo' tquiñ'omna cwii ts'aⁿ na chujnaⁿ jndyē meiⁿnyom s'om. ²⁵ Quia na nty'iaa' patrom'ñeeⁿ na meiⁿcwii tsjō'ñjeeⁿ tīcandaāⁿ nntiom mosoom'm, quia jo' sa'ntjoom na nleil'uañē tsaⁿñeeⁿ na nncjaaquiee'ñē na nndi'ntjomtyeⁿ, ndo' mati scuu' tsaⁿñeeⁿ ñequio ndana ñequio cha'tso 'naaⁿna, cha nnc'ioo'ñē na chujnaⁿ. ²⁶ Quia jo' moso'ñeeⁿ tcoom'm xtyeeⁿ nnom patrom 'naaⁿaⁿ, t'maⁿ ty'oo s'aa nnom tsaⁿñeeⁿ. Tsoom: “Ta, macaⁿa ñ'omt'maⁿ ts'om njom' na nncwindo'ya' ndo' nntioōⁿñ'aⁿ na chojnaⁿ njom'.” ²⁷ Quia jo' patrom'ñeeⁿ ty'oom na wi'

ts'oom mosoom'm. Seit'maⁿ ts'oom juu cha'waa na chujnaⁿ ndo' seicandyaañê juu. ²⁸ Tyoowiquiuu' na jlui' moso'ñeeⁿ naquii' w'aa ndo' tjomñê cwii x'iaaⁿ na matyjemosoñê. Chujnaⁿ tsaⁿñeeⁿ nnoom cwii siaⁿnto s'om. Ndo' seicjaa l'ooⁿ tsaⁿñeeⁿ, tyonchjeeⁿ xtyo'. Tsoom nnom: “Catiom' na chujnaⁿ nooⁿ.” ²⁹ Ndo' tco' x'iaaⁿ xtye jo nnoom. S'aa ty'oo nnoom, tso: “Macaⁿ a ñ'omt'maⁿ ts'om njom' na nncwindo'ya' ndo' nntiogoⁿ na chojnaⁿ njom'.” ³⁰ Saa jom tîcwinom'm, matjaqueeⁿ ñ'oom. Tjoom'm tsaⁿñeeⁿ w'aancjo hasta na nntiom na chujnaⁿ nnoom. ³¹ Ndo' ntyjemosondyena, quia na nty'iaana na luaa' s'aaⁿ, jeeⁿ t'maⁿ sei'ndaa'na' nquiuna. Ty'entyjaa'na patrom 'naa'na ndo' jluena cha'tso na jndaⁿ tuii. ³² Quia jo' patrom'ñeeⁿ tqueeⁿñê mosoom'm, tsoom nnom: “Cwa jeeⁿ ndya' wi'ndyu', 'u mosoya. Ja jndaⁿ seit'maⁿ ts'ooⁿya cha'tso na chujnaⁿ ee na jeeⁿ seinty'iaa'ndyu' nooⁿ.” ³³ Ndo' mati 'u matsona' na c'oom' na wi' ts'om' x'ia' cha'xjeⁿ t'ooⁿ na wi' ts'ooⁿ ñ'eⁿndyu' 'u.” ³⁴ Quia jo' jeeⁿ t'maⁿ seiw'ii patrom'ñeeⁿ. Tqueeⁿ ñ'oom na catuee'na mosoom'm w'aancjo na cata'wi'na juu hasta na nntiomñ'eⁿ cha'waati na chujnaⁿ nnoom.

³⁵ Seicandaⁿ Jesús ñ'oom tjañoom'meiⁿ!. Tsoom:

—Maluaa' nnts'aa Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee ñ'eⁿndyo' 'o, xeⁿ nchii na xcwee' n'om'yo' nla't'maⁿ n'om'yo' nc'iaa'yo' na cwila'tjoondye ndaa'yo'!

19

Ticatsona' na nntyuii' ljeii na toco ts'aⁿ

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Jndaⁿ jndaⁿ seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ!, quia jo' jlueeⁿ eⁿ ts'ondaa Galilea, tjaaⁿ ts'ondaa Judea, xndyaa' jndaa Jordán. ² Jndyendye nn'aⁿ ty'entyjoⁿ naxeeⁿ eⁿ. Ndo' sein'maaⁿ cha'tso nn'aⁿ wii jo' jo'.

³ Quia jo' jla'candyoo'ndye nn'aⁿ fariseos na m'aaⁿ na ñecal'ana xjeⁿ jom. Ta'x'eena nnoom:

—¿Aa wanaaⁿ na nntseityuii' ts'aⁿ ljeii na tocoom ñ'eⁿ scoom'm nc'e meiⁿ quia na seitjoñe tsaⁿñeeⁿ nnoom?

⁴ T'o Jesús ndaana:

—Cwaⁿti jndaⁿ jla'na'yo' ljeii 'naaⁿ Ty'ooⁿts'om na matseineiⁿna' chiuu to'jñeeⁿ na tqueeⁿ cha'tso. Matsona': “S'aaⁿ tsaⁿs'a ñ'eⁿ tsaⁿscu.” ⁵ Mati matso ljeii'ñeeⁿ: “Macwe' jo' n'ndii tsaⁿs'a tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ ndo' nnc'oomtyeeⁿ ñ'eⁿ scoom'm. Wendye naⁿñeeⁿ ñe'cwii sei' nla'xmaⁿna.” ⁶ Jo' chii tacala'xmaⁿna na we ts'aⁿ. Ndo' nc'e na luaa' seijndaa'ñe Ty'ooⁿts'om, jo chii ticatsona' na cwe' ts'aⁿ nntseityuii' cantyja na m'aⁿna.

⁷ Ndo' ta'x'eena nnoom:

—Quia jo' ¿chiuu na saⁿtjom Moisés na wanaaⁿ na nntyuii' ljeii 'naaⁿ ts'aⁿ ñ'eⁿ scoom'm, jndaⁿ jo' ya na ca'ñeeⁿ juu?

⁸ T'ooⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—Ñc'e na 'o jeeⁿ quie' n'om'yo', jo' chii tquiaa Moisés na wanaaⁿ na nntyuii' ljeii 'na'yo' ñ'eⁿ lcuu'yo'. Saa nchii laa'ti' teijndaa' najndyee. ⁹ Ja matsjoⁿ ndaa'yo', juu tsaⁿs'a na nntseityuii' ljeii na toco ñ'eⁿ scuu' ndo' nncoco ñ'eⁿ cwiicheⁿ yuscu, matsona' na cwe' m'aaⁿya ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. Wanaaⁿ na nntseityueeⁿ ljeii 'naaⁿ ñ'eⁿ scoom'm xeⁿ na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿ cwiicheⁿ tsaⁿs'a. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncoco ñ'eⁿ cwii yuscu na jndaⁿ tyuii' ljeii 'naaⁿ ñ'eⁿ saa', tsaⁿñeeⁿ matseijndaa'ñena' na cwe' m'aaⁿyaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ.

¹⁰ Já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿ Jesús l'uuyâ nnoom:

—Xeⁿ luaa' waa na nntseityeⁿna' ts'aⁿ ñ'eⁿ scoom'm, quia jo' yati na tincoco ts'aⁿ.

¹¹ Tso Jesús ndaayâ:

—Ticha'tsondye nn'aⁿ nnda^a nla'candana ñ'oomwaa'. Cwe' ñejndaa' nn'aⁿ na nnda^a nla'candā nc'e na jnda tquiaa Ty'o^ots'om na ljo'. ¹² Ee m'aⁿ nn'aⁿ na ticunco nc'e maxjeⁿ tuiindyena na titjo^ondyena yuscu, ndo' nt'omcheⁿ ticunco nc'e na tui nasei joona cha titjo^ondyena yuscu. Saa m'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'jndaa'ndye cheⁿnquiee na ticunco ee ñe'candyentjomna nnom Ty'o^ots'om na m'aaⁿ cañoom'luee. 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matsei'noⁿ ndo' nnda^a nntseicandā ñ'oomwaa', catseicana^a.

Matio'naa'ñe Jesús yonch'u
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Tquiocho nn'aⁿ yonch'u na m'aaⁿ Jesús na nntioom ts'o^on nacjoona ndo' na nntseineiⁿ nnom Ty'o^ots'om cantyja 'naaⁿna. Saa já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê jla'tiaa'â nn'aⁿ na tqiuocho yonch'u'ñeeⁿ. ¹⁴ Quia jo' tso Jesús:

—Ca'ndye'yo' na quiontyjaa' yonch'u ja. Tilantycwi'yo' joona, ee matseijomna' joona cha'na nn'aⁿ na cwiñe'quiandyē na matsa'ntjom Ty'o^ots'om naquii' n'om.

¹⁵ Ndo' tiom l'o^on nacjoo yonch'u'ñeeⁿ, jnda chii jlueeⁿeⁿ jo' jo'.

Matseineiⁿ tsaⁿtya ñ'eⁿ Jesús
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Cwiicheⁿ xuee jndyotseicandyoo'ñe cwii ts'aⁿ na titquieeñe na m'aaⁿ Jesús. Tax'ee tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—'U Maestro na ya ts'aⁿndyu', ¿aa waa cwii nnom na yati na tseixmaⁿya na cats'aa cha nnco'ñeⁿ na ticantycwii na wando'a?

¹⁷ T'o Jesús nnom:

—¿Chiuu na matsu' na ya ts'aⁿndyô ja? Tjaa 'ñeeⁿ c'oom na jeeⁿ ya ts'aⁿñe macandā nquii Ty'o^ots'om. Saa 'u je', xeⁿ ñe'cja'quiee'ndyu' cantyja na ticantycwii na wando' macaⁿna' na catseicandā' chiuu t'maⁿ ljeii na matsa'ntjomna' na tqueⁿ Ty'o^ots'om.

¹⁸ Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Cwaaⁿ ljeii?

T'o Jesús nnom, tsoom:

—Tintseicue' ts'aⁿ. Tinc'om'ya' ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ. Tinch'uee' 'naaⁿ ts'aⁿ. Tintseineiⁿ cantu nacjoo' ts'aⁿ. ¹⁹ Catseit'maaⁿndyu' tsoyte' ñ'eⁿ tso'ndyo'. Ndo' c'oom' na wi' ts'om' nc'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'.

²⁰ Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Cha'tso ñ'oommeiⁿ matseicandāya xjeⁿ na cachjoondyochāⁿ. ¿Aa waa na matseitjootina' ja na cats'aa?

²¹ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Xeⁿ 'u ñe'catseicandā'ñ'eⁿ, quia jo' cja', cajndaa' cha'tso 'naⁿ na niom. Quiaa' s'om'ñeeⁿ ndaa ndyeñeeⁿ quia jo' nnc'oom' na tyandyu' cañoom'luee. Ndo' candyo'tseijomndyu' ñequio ts'iaaⁿ na mats'aa.

²² Jnda na jndii tsaⁿñeeⁿ ñ'oommeiⁿ, mana tjaaⁿ na chjoo' ts'oom ee jeeⁿ ndya' tyañê.

²³ Quia jo' tso Jesús ndaa já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê:

—Nndye'yo' nntsjo^o na mayuu'cheⁿ jeeⁿ jndei'na' ncju'cjeñe cwii tsaⁿtya na nntsā'ntjom Ty'o^ots'om jom. ²⁴ Mati matsjo^otyā ndaa'yo', jndei'tina' na nncju'cjeñe cwii tsaⁿtya na nntsā'ntjom Ty'o^ots'om jom, nchiiti na nncwicandii'ñe quioo' camello tsue' x'ee tsei'nchquia.

²⁵ Quia na jndyaayâ ñ'oomwaa', jeeⁿ seiñ'eeⁿna' já. Tyotax'aayâ ndaa ntyjaayâ, l'uuyâ:

—¿Quia jo' 'ñeeⁿ ts'aⁿ nnda^a nlui'n'maa'ñe?

²⁶ Nty'iaa' Jesús ndaayâ, tsoom:

—Tijoom candaã nncwji'n'maaññe che'nquii ts'aⁿ. Saa Ty'ooots'om cha'tso nndaã nnts'aaⁿ.

²⁷ Ndo' tso Pedro nnoom:

—Ta, canty'ia', jâ jnda 'ndyaayâ cha'tso cha nndaã nla'jomndyô ñequio ts'iaaⁿ 'naⁿ'. ¿Aa waa naya 'naaⁿyâ?

²⁸ T'o Jesús ndaayâ, tsoom:

—Nndye'yo' nntsjoõ, mayuu'cheⁿ quia na nncue'ntyjõ xjeⁿ na nncuaaxco tsjoomnancue, mati ja na cwiluiindyõ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncjõajmaⁿya ndio 'naⁿya yuu na nntseit'maaññena' ja. Ndo' 'o na jnda macwila'jomndyõ' ñ'eⁿndyõ mati maniom canchoo'we ndio 'naⁿyo' na nntsaacwindyuaandyõ' na nntu'xeⁿyo' canchoo'we ntmaaⁿ nn'aⁿ ntseinda Israel. ²⁹ Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na jnda 'ndii waa' oo ti'nquio oo ndyencjo oo tsoyte oo tsondyee oo scuu' oo ntseinda oo ndyuaa' nc'e na jnda jndyoquiee'ñe cantyja 'naⁿya, tsaññeeⁿ cwii siaⁿnto ndii' nncoñoom na nleinoom cantyja na jnda ñeeⁿ. Ndo' nnaaⁿaⁿ na ticantycwii na wanoom'm. ³⁰ Ee majndye nn'aⁿ m'aⁿ je' na cwila'tiuu nguiee na t'maⁿ cwiluiindyõ, saa nncue'ntyjõ na mancju'cjena' joona. Ndo' jndye nn'aⁿ m'aⁿ je' na maju'cjena' joona, saa ndanquia nntseiwendyena' joona.

20

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ na'ntjom

¹ Seineiⁿti Jesús ñ'oom tjañoom', tsoom:

—Juu na matsa'ntjom Ty'ooots'om cañoom'luee, matseijomna' juuna' cha'na cwii patrom na waa ntjoom'. Cwitsjoom tjacal'ue patrom'ñeeⁿ na'ntjom na nnc'ooquie' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. ² T'maⁿna ñ'eⁿ na'ntjom 'naaⁿaⁿ na nnto'ñoomna cwii denario na cwii xuee cha'xjeⁿ cwita'ntjom nn'aⁿ. Jnda chii jñoom joona na waa ntjoom'm. ³ Cha'na ñjeeⁿ na cwitsjoom tjaaⁿ xcwe quii' tsjoom, jo' jo' ljeiiⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwe' mandi'. ⁴ Tsoom ndaãna: “Cwa catsa'yo' na waa ntjom 'naⁿya na nl'a'yo' ts'iaaⁿ. Ja nntioml'uaya 'o cha'xjeⁿ na matsona'.” Mana ty'e naññeeⁿ. ⁵ Cha'na quiajmeiⁿ matjannda' patrom'ñeeⁿ quii' tsjoom. Ljeiiⁿ nt'omcheⁿ na'ntjom. Ndo' majo'ti s'aaⁿ cha'na ndyee na matmaaⁿ. ⁶ Manncuee' na 'om na matmaaⁿ, tjannaaⁿaⁿ quii' tsjoom. Mañoomcheⁿ na ljeiiⁿ na cwe' m'aⁿcheⁿ. Tsoom ndaãna: “¿Chiuu na meii'chaa' xuee ñjaaⁿ m'aⁿyo' na tjaa ts'iaaⁿ cwil'a'yo'?” ⁷ Jluena nnoom: “Mayuu', ee tjaa 'ñeeⁿ cotsa'ntjom jâ.” Tsoom ndaãna: “Cwa catsa'yo', nl'a'yo' ts'iaaⁿ 'naⁿya na waa ntjoomya. Ja nntioml'uaya 'o cha'xjeⁿ na matsona'.” Ndo' mati ty'e naññeeⁿ. ⁸ Quia na jnda tmaaⁿncue tso patrom nnom moso tquiee 'naaⁿaⁿ: “Cwaⁿ na'ntjomm'aⁿ ndo' cation'l'ua' joona. Cato'jndyee' ñequio joo nn'aⁿ na ty'equie' na macanda. Tcuu cjaana' hasta nncuee'cañoomna' nn'aⁿ na ty'equie'jndyee.” ⁹ Quia jo' tquiontyjaa' nn'aⁿ na ty'equie' ts'iaaⁿ cha'na 'om na matmaaⁿ. Ticwii cwii joona to'ñoomna cwii denario cha'xjeⁿ na nncwantjom ts'aⁿ na cwii xuee. ¹⁰ Ndo' quia tuee'cañoomna' nn'aⁿ na ty'equie'jndyee ts'iaaⁿ, jla'tiuuna na joona jndyete nnta'ntjomna. Saa mati ticwiindyõ joona to'ñoomna cwii denario. ¹¹ Jnda na to'ñoomna s'om'ñeeⁿ to'na na tyola'ncjoo'ndyena nacjoo' patrom 'naaⁿna. ¹² Jluena: “Joo naⁿm'aⁿ na ty'equie'na ts'iaaⁿ na macanda, ñecwii hora l'ana ts'iaaⁿ, saa 'u ñe'cwii xjeⁿ mache' ñ'eⁿndyõ joona cha'xjeⁿ ñ'eⁿndyõ jâ. Ndo' jâ tyolajndaayâ meii'chaa' xuee, tyolaquii n'ooⁿyâ meiiⁿ jeeⁿ jmeiⁿ nquiuyâ.” ¹³ T'o patrom nnom cwii joo naññeeⁿ, tsoom: “'U re, tjaa'naⁿ na seitjoondyõ njom'. ¿Aa nchii t'maaⁿya ñ'eⁿndyõ' na cwii denario nncwantjom' cha'xjeⁿ”

quita'ntjom nn'aⁿ? ¹⁴ Co'ñom' s'om 'naⁿ, cja'to' wa'. Nncō ntyjii xeⁿ ljo'yu nntioml'uaya 'u ñequio cwiicheⁿ tsa^m'aaⁿ na teinoom' tjaquiee' ts'iaaⁿ. ¹⁵ ¿Aa ticatseituu' na wanaaⁿ na nnts'aa cha'xjeⁿ na l'ue ts'ooⁿ ñequio s'om 'naⁿya? ¿Aa matsei'candya' ts'om' s'om na ja titseintycwi'a?" ¹⁶ Jo' chii luaa ñe'ca'moⁿ ñ'oom tjañoom'waa'. Nn'aⁿ na ticala'tiuu na t'maⁿ cwiluiindye ljo'yu nntseit'maaⁿñe Ty'oots'om joona cha'xjeⁿ matseit'maaⁿñê nt'omcheⁿ. Ndo' nn'aⁿ na cwila'tiuu nquiee na t'maⁿ cwiluiindye, quia nleitquioo' na ljo'yu la'xmaⁿna jo nnom Ty'oots'om ñequio meiⁿnquia nn'aⁿ.

Matseicandiinnda' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Yocheⁿ na njom Jesús nato na wjaⁿ Jerusalén, tjachom já na canchoo'wendyô cwii ntyja na ñencjooyâ. Tsoom ndaayâ:

¹⁸ —Queⁿyo' cwenta, je' tsawaaya Jerusalén. Ndo' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, jo' jo' ññequiaa ts'aⁿ cwenta ja luee ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Naⁿñeeⁿ nl'ana na nnt'uiityeⁿna' ja na nnc'io. ¹⁹ Nñe'quiana cwenta ja luee nn'aⁿ na nchii judíos na nla'jnaaⁿ naⁿñeeⁿ ja. Nntjaa'na ja ndo' nnty'ioomna ja ts'oom'naaⁿ na nnc'io, saa xuee jnda ndyee nncwando'xcō.

Tsondyee Jacobo ñ'eⁿ Juan tcaaⁿ cwii naya

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Scuu' Zebedeo ñequio ntseinaaⁿ Jacobo ñ'eⁿ Juan tquiola'candyoo'ndyena na m'aaⁿ Jesús. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom na tcaaⁿ cwii naya. ²¹ Tso Jesús nnoom:

—¿Ljo' l'ue ts'om'?

T'ō yuscu'ñeeⁿ nnom, tsoom:

—Quia na nncue'ntyjo na nnts'a'ntjom', quiaa' ñ'om' na we ntseindaaya nmeiiⁿ nluiit'maⁿndyena ñ'eⁿndyu'. Cwii joona nnc'oom ts'ō' ntyjaya ndo' cwiicheⁿ nnc'oom ts'ō' ntyjatymaaⁿ.

²² Saa t'ō Jesús ndaa we naⁿñeeⁿ, tsoom:

—'O ticala'noⁿyo' ljo' cwitaⁿyo'. Juu nawi' na nncwinooⁿ, ¿aa nndaā nnaⁿndyo'? Ndo' ¿aa nndaā nljoya n'om'yo' na nncwje'yo' cha'xjeⁿ na jnda ljoya ts'ooⁿ na nnc'io?

T'ōona nnoom, jluena:

—Nndaā.

²³ Jom tsoom ndaāna:

—Mayuu' juu nawi' na nncwinooⁿya, nncwinom'yo'. Ndo' cha'xjeⁿ na cwiljoya ts'ooⁿ na nnc'io mati macaⁿna' na caljoya n'om'yo' na nla'cwjee nn'aⁿ 'o. Saa titseixmaⁿya na nntseijndaa'ndyō 'ñeeⁿ juu nncwacatyeeⁿ ntyjaa'a ntyjaya oo ntyjatymaaⁿ. Nquii Tsotyaya ññequiaaⁿ naya'ñeeⁿ ndaa joo nn'aⁿ na jnda seiñdaa'ñê na nnto'ñoom juuna'.

²⁴ Ndo' cwiicheⁿ quindyô já na cwila'jomndyô ñ'eⁿ Jesús, quia na jndyaayâ ñ'oom na tcaⁿ yuscu'ñeeⁿ, jeeⁿ tyola'wjaayâ nacjoo we nn'aaⁿyâ naⁿñeeⁿ.

²⁵ Ndo' naljo', tqueeⁿ Jesús cha'tsondyô na m'aaⁿ. Tsoom ndaayâ:

—'O manquiui'yo' na nquiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cwii cwii ndyuaa cwila's'andyena ndaa nn'aⁿ na cwitsa'ntjomna. Ndo' nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye cwiqueⁿna xjeⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacje 'naaⁿna. ²⁶ Saa quii'ntaaⁿ 'o ticatsona' na luaa' nl'a'yo'. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ 'o na ntyjaa' ts'om na nnc'oom na t'maⁿñe naquii' ntaaⁿyo', tsaⁿñeeⁿ matsona' na catseixmaaⁿ ts'aⁿ na mand'i'ntjom ndaa nc'iaa'. ²⁷ Ndo' 'ñeeⁿ cwiindyô 'o na maqueⁿ ts'om na nlco'nnomna' juu jo ndaa'yo', tsaⁿñeeⁿ matsona' na c'oom cha'cwijom moso 'naⁿyo'. ²⁸ Maluaa' na jndyōo ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na

jnaⁿ cañoom'luee. Jndyoo na nndi'ntjona ndaa nn'aⁿ nchii na nndye'ntjom nn'aⁿ nooⁿ. Ndo' jndyoo na nñequiaandyo na c'io na nntiooⁿya jnaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, cha nndyaandyena na nnt'uii jnaaⁿna joona.

Sein'maⁿ Jesús we tsa'nchjaaⁿ

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Quia na saacaluii'â naquii' tsjoom Jericó, tquiontyjo cwii tmaaⁿ nn'aⁿ naxeⁿ Jesús. ³⁰ Jo' jo' 'ndyoo nato meindyuaandye we na'nchjaaⁿ. Quia na jndyena ñ'oom na juu Jesús mawinoom jo' jo', jla'xuaana, jluena:

—'U Ta, na cwiluiindy' jndacantyjo David, c'oom' na wi' ts'om' ñ'e'ndyô já.

³¹ Saa nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' jla'tia'na na'nchjaaⁿñeeⁿ. Ñe'cala'cheⁿna na'ñeeⁿ, saa yacheⁿ jndei tyola'xuaa, jluena:

—'U Ta, na cwiluiindy' jndacantyjo David, c'oom' na wi' ts'om' ñ'e'ndyô já.

³² Tjameintyjee' Jesús, t'maaⁿ na'ñeeⁿ. Tsoom ndaana:

—¿Ljo' l'ue n'om'yo' na nnts'aaya 'o?

³³ T'oo na'nchjaaⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—Jeeⁿ 'u ta, toom cwe' ndaa nnty'iaayâ.

³⁴ Quia jo' Jesús ty'oom na wi' ts'oom joona. Tye'nquioom'm lua'ndaana. Mañoom' teitquioona. Ty'entyjona naxeeⁿeⁿ.

21

Tjaquiee' Jesús Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Quia na jnda teindyoo'â Jerusalén, na nndyoo' ta na jndy' Olivos, squiaayâ tsjoom Betfagé. Jñom Jesús we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'e'ñê.

² Tsoom ndaana:

—Catsaque'yo' tsjoom chjoo ndyeyu jo ndaa'yo'. Jo' jo' mantya nliu'yo' cwii snomxquie na ñjomyo', mati ñ'eⁿ jndayo'. Calacana'yo', quiocho'yo' jooyo' na m'aa'ya ñjaaⁿ. ³ Ndo' xeⁿ nncwax'ee ts'aⁿ ndyue'yo' chiuu na cwitsacho'yo' quioo' ntsmeiiⁿeⁿ, luaa candu'yo' nnoom: “Nquii Ta tjoñê jooyo'.” Quia jo' mañoom' nñequiaa ts'aⁿ na nquiocho'yo' jooyo'.

⁴ Luaa' tuii cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na seineiⁿ profeta, luaa seiljeiⁿ:

⁵ Candu'yo' ndaa nn'aⁿ tsjoom Sión:

“Que'yo' cwenta macwjee'cañoom nquii rey na cwiluiiñe na matsa'ntjom 'o, ticatseit'maa'ñe che'nqueⁿ, ee cwe' snom wa'ljoom.

Snom chjoo, quioo' na maxjeⁿ ts'iaaⁿ na nnchuu xuu.”

⁶ Quia jo' we na'ñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús, ty'ena, l'ana cha'xjeⁿ ñ'oom na tsoom ndaana. ⁷ Tquie'ñ'omna snomxquie'ñeeⁿ ñequio jndayo'. Ndo' tioona liaana nanqueⁿ quioo'ñeeⁿ, chii tjawa'ljoom. ⁸ Jndyendye nn'aⁿ ty'eñ'eeⁿna ñ'eⁿ Jesús. Nt'om na'ñeeⁿ tyola'n'meiⁿna liaana ts'om nato yuu na wjaⁿ. Ndo' nt'om nn'aⁿ tyotyje luee n'oom, ts'a'na joona' ts'om nato. ⁹ Nn'aⁿ na 'oojndyee ñequio nn'aⁿ na 'oontyjo to'na tyola'xuaana, tyoluena:

—Matseit'maa'ñena' nquii rey na cwiluiiñe jndacantyjo David. Matio'naa'ñena' nqueⁿ na macwjee'cañoom ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Ty'oots'om. Matseit'maa'ñena' jom nandy'e cañoom'luee.

¹⁰ Quia na tjaquiee' Jesús Jerusalén jeeⁿ t'maⁿ seits'eina' naquii' n'om cha'tsondye nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Ñeeⁿ ts'aⁿ tsa'm'aaⁿ?

¹¹ T'oo nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'e'ñê, jluena:

—Tsa^mma^an jñoom Jesús. Cwiluiiñê profeta na jnaaⁿ tsjoom Nazaret ts'ondaa Galilea.

Macwji' Jesús nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Tjaquiee' Jesús wats'om t'maⁿ, jleintyjooⁿ cha'tso nn'aⁿ na cwindaa ndo' na cwila'jnda 'naⁿ jo' jo'. Seicantqueeⁿ meiⁿsa 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om ndo' majo'ti s'aaⁿ ñequio ntsula 'naaⁿ nn'aⁿ na cwindaa cantu'. ¹³ Tsoom ndaa naⁿñeeⁿ:

—Waa ljeii 'naaⁿ Ty'ooots'om na matsona': “W'aya jndyuna' w'aa yuu na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'ooots'om”, saa 'o cwil'a'yo' juuna' cha'cwijom tsue'tsjo' yuu na cwicatoo'ndye naⁿcanty'ue.

¹⁴ Ndo' naⁿnchjaaⁿ ñ'eeⁿ nn'aⁿ na tileic'ooca', tquie'cañomna wats'om t'maⁿ na m'aaⁿ Jesús. Sein'maaⁿ joona. ¹⁵ Saa ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés nty'iaana ts'iaaⁿ t'maⁿ na matsein'maaⁿ nn'aⁿ. Ndo' mati tyondyena na tyolaxuaa yocanch'u na tyolue: “Matseit'maaⁿñena' nquii rey na cwiluiiñê jndacantyjo David.” Quia jo' t'maⁿ jla'wjee naⁿñeeⁿ jom. ¹⁶ Jluena nnoom:

—¿Aa ticandi' ljo' cwilue yocanch'um'aⁿ?

T'o Jesús ndaana, tsoom:

—Mandiia. Ndo' 'o, aa tijoom ñejla'na'yo' ljeii 'naaⁿ Ty'ooots'om na matsona':

'U jnda seijndaa'ndyu' na yonch'u ñequio yo'ndaa na ndicwaⁿ cwintei' joona nla't'maaⁿndyena ja ñequio na xcwee' n'omna.

¹⁷ Mana 'ndii Jesús joona, jlueeⁿeⁿ tsjoom Jerusalén, tjaaⁿ tsjoom chjoo Betania. Jo' jo' ljoo'ñê natsjom.

Tju' Jesús ñ'oomwi' nacjoo' ts'oom higuera
(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Teincoo cwiicheⁿ xuee wjaalcweeⁿeⁿ tsjoom Jerusalén. Jndyo na ñejnoom'm. ¹⁹ Nty'iaaⁿaⁿ cwii ts'oom higuera na meintyjee' 'ndyoo nato. Tjatseicandyoo'ñê saa ljeiiⁿ na meiⁿcwii ta higo tjaa na cantyja, macanda tso na ntyjoo. Tso Jesús nacjoo' ts'oom'ñeeⁿ:

—Tajom xuee cwii nntsa'nnda' ta.

Mañoom' tjacaaⁿ ts'oom higuera'ñeeⁿ. ²⁰ Ndo' já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús, quia na nty'iaayâ na tuii na luaa', jeeⁿ tjawee' n'ooⁿyâ. Tax'aayâ nnoom:

—¿Chiuu waayuu na mañoom' tjacaaⁿ ts'oom higueraⁿwaa'?

²¹ T'o Jesús ndaayâ, tsoom:

—Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoo, xeⁿ na cwilayu'ya n'om'yo' ndo' tic'om'yo' na we waa na cwila'tiuu'yo', ndaaⁿ nl'a'yo' cha'na s'aaya ñ'eⁿ ts'oom higueraⁿwaa'. Ndo' nchii macanda jo' saa meiⁿnquia na nquiu'yo' na jeeⁿ jndei'na' ndaaⁿ nl'a'yo'. Nnts'aana' cha'cwijom na nndu'yo' nnom sjowaa': “Quindyo' ñjaaⁿ. Cju'na' 'u ts'om ndaaluee,” maxjeⁿ ndaaⁿ nnaⁿndyo'. Meiiⁿ waa cwii na jeeⁿ jndei'na' na cwiwinom'yo', hasta matseijomna' cha'na cwii sjo t'maⁿ nquiu'yo' saa ndaaⁿ nnaⁿndyo' ñ'eⁿ juuna'. ²² Ee cha'tso na cwitaⁿ'yo' na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'ooots'om, xeⁿ tyeⁿ cwilayu'yo', maxjeⁿ nnto'ñoom'yo' cha'xjeⁿ na cwitaⁿ'yo'.

Waa najndei na matseixmaⁿ Jesús
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Tjaquiee'nnda' Jesús wats'om t'maⁿ. Yocheⁿ na ma'mooⁿ ndaa nn'aⁿ jo' jo', ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye jo ndaa nn'aⁿ judíos tquiontyjaa'na jom. Ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Ñeeⁿ najndeii ñ'eⁿ na mache' na nmeiiⁿ? Ndo' ¿ñeeⁿ juu tquiaa na matsei'xmaⁿ najndu'?

²⁴ T'ō Jesús ndaa naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Mati ja nncwax'aya cwii ñ'oom ndaa'yo'. Xeⁿ nnt'ō'yo' juuna' quia jo' mati ja nntsjoō ndaa'yo' ñeeⁿ juu tquiaa najndo na nmeiiⁿ mats'aa.

²⁵ Quia jo' tax'eeⁿ ndaana, tsoom:

—Na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ, ¿yuu jnaⁿ najndeii na tyotseixmaaⁿ? ¿Aa na m'aaⁿ Ty'ōots'om jnaⁿna' oo aa nn'aⁿ jlue na ljo' cats'aaⁿ?

Quia jo' to'na, tyo'maⁿ cheⁿnquieena ñ'eⁿ nc'iaana, tyoluena:

—Jeeⁿ sa ¿chiiu nnt'ōoyōō na luaa' mawax'eeⁿ? Ee xeⁿ nl'uuya na jnaⁿna' cantyja 'naaⁿ Ty'ōots'om, quia jo' majo'to nntsoom ndaaya: “¿Chiiu na ticalayu'yo' ñ'oom na tso Juan?” ²⁶ Saa xeⁿ nl'uuya na jnaⁿna' cwe' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ, nndaā nlco'wi'na' jaa nl'a nn'aⁿ na jndyendye, ee cha'tsondye jooa cwila'yu'na na Juan cwiluiñê ts'aⁿ na tyoñequiaa ñ'oom' Ty'ōots'om.

²⁷ Jo' chii t'ōona nnom Jesús, jluena:

—Jeeⁿ ticaliuuyâ.

Tso Jesús ndaana:

—Aa ya, mati ja xocatsjoō ndaa'yo' yuu jnaⁿ najndeii na matseixmaⁿya na s'aaya nmeiiⁿ.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ we ntseinda ts'aⁿ

²⁸ Quia jo' tsoi Jesús ndaa naⁿñeeⁿ:

—C'oom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa na tjañoom' na manntsjoō. T'oom cwii ts'aⁿ. Tyom'aⁿ we ntseinaaⁿ yonom. Tjantyjaaⁿ ts'aⁿ na tuiñejndyee, tsoom nnom: “U re jndaaya, cja' je' catsa' ts'iaaⁿ na waa ntjoomya.” ²⁹ T'ō tsaⁿñeeⁿ, “Ja, ta, maxjeⁿ ticjō.” Saa jnda je' seichuii'na' na seitiuu, tja tjacats'aa ts'iaaⁿ. ³⁰ Jnda chii tjantyjaaⁿ cwiicheⁿ jnaaⁿ. Majo'ti tsoom nnom tsaⁿ na jnda we. T'ō tsaⁿñeeⁿ nnoom: “Aa ya, ta, joya.” Saa tícjaa.

³¹ Ndo' tax'ee Jesús, tsoom:

—Candu'yo' je', ¿Cwaaⁿ cwii na wendye jooa s'aa yuu na l'ue ts'om tsotyena?

Jlue naⁿñeeⁿ:

—Juu jnaaⁿ na tjantyjaa'ñeeⁿ.

Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjoō, na nquiee naⁿcwito'ñoom s'om ndo' mati lculjaa' tyuaa'ti ññe'quiandyena na nntsā'ntjom Ty'ōots'om naquii' n'omna, nchiiti 'o. ³² Ee tyjee'cañoom Juan quii'ntaa'yo' na tyoñequiaaⁿ ñ'oom cantyja na maty'iomyana' saa 'o maxjeⁿ ticala'yu'yo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. Nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om ñequio lculjaa', jooa jla'yu'na ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. 'O tqueⁿyo' cwenta na ljo' saa chaa' l'uu lcwe' n'om'yo' na nlayu'yo' ñ'oom na tjei'yuu'ñê.

Nn'aⁿ na tyol'a cwenta l'oontjom

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Candy'e'yo' je' cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom': Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na t'maⁿ ndyuaa' niom. Tcoom'm l'ōō uva. S'aaⁿ tiom ndiocheⁿ. S'aaⁿ peila na nnc'oocue ndaa na jnda 'ndiindyena tauva. Mati s'aaⁿ cwii tatsiaⁿndye na nljo ts'aⁿ na nnts'aa cwenta ntjom'ñeeⁿ. Jnda chii tiom cwenta ntjom'ñeeⁿ luee nn'aⁿ na nl'ayana ts'iaaⁿ. Quia na ncue' taa' ntjom, nncō'ñoom na tseixmaⁿna' cwentaⁿaⁿ. Jnda na seiñdaa'ñê cha'tso nmeiⁿ, tjaaⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. ³⁴ Ndo' quia tue'ntyjō xjeⁿ na jnda tquie ta, jñoom mosoom'm na m'aⁿ naⁿñeeⁿ na c'oocachona ta na tantjom tyuaaⁿaⁿ. ³⁵ Saa nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ jo' jo' jla'cjaa lueena moso'ñeeⁿ. Cwii tsaⁿñeeⁿ tjaa'na jom. Cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ

jlacuee'na jom. Ndo' cwiicheⁿ tsaⁿ na jnda ndyee tyojñomna ljo'. ³⁶ Quia na jndii patrom na luaa', majndyeti mosoom'm jñomnaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ naⁿ'ñeeⁿ. Saa majo'ti tjoomna l'a naⁿ'ñeeⁿ.

³⁷ 'Na cwii macanda jñoom jnda nqueⁿ ee seitoom naquii' ts'oom: "Ti'jndaaya luaa, nla't'maaⁿ'ndyena juu." ³⁸ Saa nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ quia nty'iaana jnda nquii patrom'ñeeⁿ, jluena ndaaⁿ nc'iaana: "Luaa' jnda nquii patrom. Tsaⁿ'm'aaⁿ' nnaaⁿ'aⁿ tyuaawaa. Cwa nlacuaa'a jom cha nljo 'naaⁿ'aⁿ luaa jaa." ³⁹ Ndo' t'uena jom, tjeii'na jom nnom ntjom. Jo' jo' jla'cuee'na jom.

⁴⁰ Quia jo' tax'ee Jesús ndaaⁿ naⁿ'ñeeⁿ, tsoom:

—Quia na nncwjee'nnda' nquii ts'aⁿ na 'naaⁿ' ntjom'ñeeⁿ, ¿ljo' cwilatuu'yo' na nnts'aaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ nnom tyuaaⁿ'aⁿ?

⁴¹ Jluena nnoom:

—Xoc'oom na wi' ts'oom naⁿ'ñeeⁿ, maxjeⁿ nntseicwjeⁿ naⁿ'ñeeⁿ na jeeⁿ tia nn'aⁿ'ndyena. Ndo' ññequiaaⁿ ntjom'm luee nt'omcheⁿ nn'aⁿ na joo ññe'quia na tantjom tyuaaⁿ'aⁿ quia na nncue' ntjom.

⁴² Quia jo' seineiⁿti Jesús ndaaⁿ naⁿ'ñeeⁿ cwii ñ'oom na seijoom'ñe cheⁿ'nqueⁿ na tsjo' na ya jom. Tsoom:

—¿Aa tijoom ñejla'naⁿ'yo' ljeii 'naaⁿ' Ty'ooots'om na matsona'?:

Majuuto tsjo' na tixocwil'ue nquii luañe na cwil'a tsiaⁿ'tsjo',

jnda mawacatyeeⁿ'na' nqui tsiaⁿ'tsjo'.

Nquii Ta Ty'ooots'om seijndaa'ñê na ljo'.

Ndo' jeeⁿ cwijaawee' n'oⁿ'ya na cwinty'iaaya na luaa' tuii.

⁴³ Jo' chii candye'yo' nntsjoo, juu na laxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' na matsa'ntjom Ty'ooots'om, nncwjeeⁿ'eⁿ naya'ñeeⁿ luee'yo', ndo' ññequiaaⁿ na nt'omcheⁿ nn'aⁿ nlaxmaⁿ'na juuna'. ⁴⁴ Ndo' mati cantyja 'naaⁿ' tsjo'waa' na seinⁿ'ya ndaa'yo', meiⁿ'cwi'ñeeⁿ'cheⁿ ts'aⁿ na tileicatsei'noⁿ' cantyja 'naⁿ'ya, nlco'wi'na' tsaⁿ'ñeeⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na toomñe na tiooñe nacjoo' tsjo'. Saa ts'aⁿ na tiñe'catseyu' ñ'eⁿ'ndyoo maxjeⁿ nlco'wi'na' jom quia na nncue'ntyjo xjeⁿ na nncu'xeⁿ Ty'ooots'om nn'aⁿ. Quia jo' nntseijomna' tsaⁿ'ñeeⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na tioo cwii tsjo' t'maⁿ nacjoo' na seitiuuⁿndaana' juu.

⁴⁵ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ fariseos, jnda na jndyena ñ'oom tjañoom'meiⁿ' na seineiⁿ Jesús, jla'noⁿ'na na cantyja 'naaⁿ'na tjeiiⁿ'eⁿ ñ'oomwaa'. ⁴⁶ Jo' chii seijmeiⁿ'na' joona na ñe'cat'uena jom. Saa nquiaana nn'aⁿ na jndyendye. Ee naⁿ'ñeeⁿ cwitjeii'na cwenta na jom cwiluiiñê profeta.

22

Ñ'oom tjañoom' cantyja na toco ts'aⁿ

¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' seineiⁿ'nnda' Jesús ndaaⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ñequio ndaaⁿ nn'aⁿ fariseos. Tsoom ndaana:

² —Juu na matsa'ntjom Ty'ooots'om nandye cañoom'luee, matseijomna' juuna' cha'na cwii rey na t'maⁿ xuee s'aa na ncoco ti'jnda. ³ Jñoom mosoom'm na 'ooca'maⁿ'na cha'tso nn'aⁿ na jnda jndye na nnquiola'jomndye. Saa naⁿ'ñeeⁿ tiñe'quiontyjaa'na. ⁴ Jñomnaaⁿ'aⁿ nt'omcheⁿ mosoom'm, tsoom ndaana: "Candu'yo' ndaaⁿ nn'aⁿ na jnda t'maaⁿ'yâ na nla'jomndyena na jnda maya waa. Jnda seicwja quioo'ndyo ñequio nt'om quioo' na jnda seica'maⁿ. Cha'tso jnda teiñ'oom', jo' chii quiona na nla'jomndyena na macoco ti'jndaaya." ⁵ Saa naⁿ'ñeeⁿ na ty'ecwaⁿ mosoom'm ticalan'oom'ndyena jom. Ty'ena ts'iaaⁿ 'naaⁿ'na. Cwii tsaⁿ'ñeeⁿ tjaaⁿ ranchoom'm. Cwiicheⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ tjaaⁿ, tjacajnaaⁿ 'naⁿ. ⁶ Ndo' nt'om naⁿ'ñeeⁿ t'uena mosoom'm, cwajndii tjaa'na joo hasta jla'cwjeena moso'ñeeⁿ. ⁷ Jnda na jndii rey'ñeeⁿ chiuu tjoom mosoom'mjeeⁿ'cheⁿ ndyaa' seiloo'ñê. Jñoom sondaro 'naaⁿ'aⁿ na c'oola'cwjee

nn'aⁿ na l'a nata' mosoom'm. Ndo' nla'cona tsjoom naⁿñeeⁿ. ⁸ Ndo' tsoom ndaa nt'om mosoom'm: “Jnda teijndaa'ya cha'tso cantyja na nleit'maaⁿ na nncoco ti'jndaaya saa nn'aⁿ na jnda tquaaⁿa na nla'jomndye ñ'eⁿndyo, tacatsona' na cwii nntseit'maaⁿndyo joona. ⁹ Je' catsa'yo' nqui nantaa nt'maⁿ, jo' jo' ca'maⁿ'yo' ticwii cwii ts'aⁿ na nliu'yo', candu'yo' ndaana na quiontyjaa'na ja na macoco ti'jndaaya.” ¹⁰ Quia jo' jlui' moso'ñeeⁿ tyo'oona nqui nantaa. Jla'tjomna cha'tso nn'aⁿ na jliuna. Ñ'eeⁿ nn'aⁿ na tia nn'aⁿndye ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na ya nn'aⁿndye. Ndo' laa'ti' seicattoo'na' w'aa ñequio nn'aⁿ na jla'jomndye na toco jnda rey'ñeeⁿ.

¹¹ 'Jnda chii tjaquiee' rey quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nncwaaⁿ joona. Ljeiiⁿ ñ'eⁿ cwii ts'aⁿ na ticwee liaa cha'xjeⁿ liaa cwicwee' nn'aⁿ na cwila'jomndye quia na macoco ts'aⁿ. ¹² Tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ: “U re, ¿chiiu tuiiyuu na jndyo'tsei'jomndyu' ndo' ticwe' liaa cha'xjeⁿ na cwicwee' nn'aⁿ quia na macoco ts'aⁿ?” Saa tícandaa nnc'o tsaⁿñeeⁿ. ¹³ Quia jo' nquii rey tsoom ndaa mosoom'm: “Calatye'yo' n'leeⁿ ñequio l'ooⁿ. Catjei'yo' jom ch'eⁿ yuu na jaañe. Jo' jo' nnty'ioom ndo' nnei'nqueeⁿ ndei'n'oom.”

¹⁴ Seintycwii Jesús ñ'oom, luaa tsoom:

—Majndyendye nn'aⁿ m'aⁿ na macwaⁿ Ty'oots'om, saa tijndye nn'aⁿ na macwji'ñê cwentaaⁿaⁿ.

Cwita'x'eena 'ñeeⁿ nnom ññe'quiana ts'iaaⁿndaana

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Quia jo' ty'e nn'aⁿ fariseos, tyo'maⁿ cheⁿnquieena chiiu ya nl'ana na nnc'omna jom ñequio ñ'oom na matseineiiⁿ. ¹⁶ Jo' chii jñoomna nn'aⁿ 'naaⁿna ñequio nt'om nn'aⁿ 'naaⁿ Herodes na c'oota'jndoondyena Jesús. Ty'e naⁿñeeⁿ, jluena:

—'U Maestro, manquiuyâ na 'u ts'aⁿ na xcwee' ts'om', ndo' tiquiquiu'nn'aⁿ ñ'oom na ma'mooⁿ cantyja 'naaⁿ nattoo' Ty'oots'om. Ndo' mati meiⁿ tjaa na coch'eena' 'u ljo' cwila'tiuu nn'aⁿ oo mei'ljo'cheⁿ na cwiluiindyena. ¹⁷ Catsu' ndyaayâ. Chiiu matsei'tiuu': ¿Aa maty'iomna' na catiooⁿya ts'iaaⁿndaaya nnom tsaⁿmats'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, oo aa ticaty'iomna'?

¹⁸ Saa Jesús sei'nooⁿ natia na cwila'tiuuna. Tsoom ndaana:

—¿Chiiu na ñe'cal'a'yo' xjeⁿ ja, 'o nn'aⁿ na tixcwe cwitsam'a'yo'?

¹⁹ Cat'moⁿ'yo' nooⁿ tsjo'ñjeeⁿ na cwitiom'yo' ts'iaaⁿndaayo'.

Quia jo' tjeii'na cwii denario, t'mooⁿna juuna' nnoom. ²⁰ Jnda na nty'iaaⁿaⁿ, tsoom ndaana:

—¿Ñeeⁿ ndyoonnom ñoom nacjoo' tsjo'ñjeeⁿwaa ndo' ñeeⁿ xuee' ljeiimeiiⁿ?

²¹ T'ooⁿna nnoom, jluena:

—'Ndyoonnom tsaⁿmats'iaaⁿ luaa' ndo' xueⁿeⁿ ñoom.

Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Catiom'yo' ts'iaaⁿndaayo' nnom tsaⁿmats'iaaⁿ yuu na tseixmaⁿna' na nnc'oñoom. Ndo' quia'yo' cwentaa' Ty'oots'om yuu na tseixmaⁿna' cwentaa' nqueⁿ.

²² Jnda na jndyena na luaa', jeeⁿcheⁿ ndyaa' tjawee' n'omna. Mana 'ndyena jom, ty'ena.

Cwita'x'eena cantyja na nntando'nnda' nn'aⁿ

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Mañeeⁿ xuee'ñeeⁿ tquie'cañom nn'aⁿ saduceos na m'aaⁿ Jesús. Nn'aⁿ saduceos cwila'yuy'eⁿna na xocatando'nnda' nn'aⁿ na jnda tja. Jo' chii jluena cwii ñ'oom nnoom:

24 —'U Maestro, waa ñ'oom na 'ndii Moisés luaaya na matsona' xeⁿ tue' cwii tsaⁿs'a ndo' tjaa'naⁿ ntseinaaⁿ, quia jo' tyjee ts'oo'ñeeⁿ cocoom ñ'eⁿ scuu' xioom. Nnc'om ntseinaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ cha nntseinoomñê na tjaa ntseinda xioom t'om. 25 Ndo' quii'ntaaⁿ já tyom'aⁿ ntquiee' naⁿnom na ñenquii ts'aⁿ ntseinda. Juu tsaⁿtquiee tocoom, ndo' tyuaa' tueeⁿeⁿ. Tjaa'naⁿ ntseinaaⁿ ñ'eⁿ scoom'm. Quia jo' ljoñe scoom'm l'o' til'tyjeeⁿ. 26 Saa majo'ti tjom ts'aⁿ na jnda we, tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ ndo' tueeⁿeⁿ. Mati tjom ts'aⁿ na jnda ndyee ndo' malaa'ti' hasta ts'aⁿ na jnda ntquiee'. 27 Ndo' jnda tja cha'tsondye naⁿñeeⁿ mati tue' yuscu. 28 Jo' na ñe'cata'x'aayâ njom', Ta, quia na nntando'xco nn'aⁿ na jnda tja, ¿cwaaⁿ cwii na ntquiee'ndye joona scuu' jom? Ee jom ñet'oom scuu cha'tsondye naⁿñeeⁿ.

29 Tso Jesús ndaana:

—'O tixcwe cwitjei'yo' cwenta, ee meiiⁿ na cwila'naⁿyo' ljeii 'naaⁿ Ty'o^oots'om na waa saa ticala'noⁿyo' ljo' ma'moⁿna' meii cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaaⁿ. 30 Ee quia na nntando'xco nn'aⁿ na jnda tja, taxocunconnda'na, meiiⁿ naⁿnom, meiiⁿ naⁿlcu. Ee quia jo' nla'xmaⁿna cha'na ángeles na m'aⁿ cañoom'luee. 31 Ndo' cantyja 'naaⁿ na nntando'xco nn'aⁿ na jnda tja, ¿aa tijoom ñe'jla'naⁿyo' ljeii 'naaⁿ Ty'o^oots'om? Luaa matsoom: 32 “Ja cwiluiindy^o Ty'o^oots'om cwentaa' Abraham, ndo' Isaac, ndo' Jacob.” Jo' chii caliu'yo' na cwita'ndo' naⁿñeeⁿ ee jom cwiluiiñê Ty'o^oots'om cwentaa nn'aⁿ na cwita'ndo', nchii cwentaa l'oo.

33 Ndo' nn'aⁿ na jndyendye, quia na jndyena ñ'oommeiⁿ na t'mo^on, jeeⁿ tjawee' n'omna.

Ñ'oom na t'maⁿti na matsa'ntjom Ty'o^oots'om (Mr. 12:28-34)

34 Jnda na jndye nn'aⁿ fariseos na jnda seicheⁿ Jesús nn'aⁿ saduceos, quia jo' jla'tjomndyena. 35 Ndo' cwiindy^e joona, ts'aⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ta'x'eeⁿ cwii ñ'oom nnom Jesús cha cat'uiina' juu. Tsoom:

36 —'U Maestro, naquii' ljeii 'naaⁿ Ty'o^oots'om na tqueⁿ Moisés, ¿cwaaⁿ ñ'oom na t'mati cwiluiiñena'?

37 T'o Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ, tsoom:

—“C'oom' na candya' ts'om' Ta Ty'o^oots'om cwenta', ñequio na xcwee'ya ts'om', ñequio cha'waa na jnda ntyji', ndo' ñequio cha'waa na jndo'ya ts'om'.”

38 Ñ'oomwaa' jndati tseixmaⁿna' ndo' t'maⁿti matsa'ntjomna'. 39 Ndo' ñ'oom na jnda we matseijomna' ñ'oom'ñeeⁿ, luaa matsona': “C'oom' na wi' ts'om' x'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'.” 40 We ñ'oommeiⁿ laxmaⁿna' x'ee cha'tso ñ'oom' Ty'o^oots'om na tqueⁿ Moisés ñequio ñ'oom na tyoñe'quia profetas.

Cristo cwiluiiñê Jnda Ty'o^oots'om (Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Yocheⁿ na tyoot'oom'ndye nn'aⁿ fariseos, tax'ee Jesús cwii ñ'oom ndaana.

42 Tsoom:

—¿Chiuu cwila'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ nquii na cwiluiiñe Cristo? ¿Ñeeⁿ jnda jom?

T'oona nnoom, jluena:

—Ñluiiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo'.

43 Tsoom ndaana:

—Mayuu'. Ndo' nquii David, nc'e na t'mo^o Espíritu Santo naquii' ts'oom seiljeiⁿ cwii ñ'oom cantyja 'naaⁿ Cristo. Tsoom na juu cwiluiiñe na matsa'ntjom jom. ¿Ljo' ma'moⁿna' na luaa' tsoom? ee seiljeiⁿ:

44 Nquii Ta Ty'o^oots'om tsoom nnom juu Ta na matsa'ntjom ja:

“Cajmaⁿ ntyjaa'a ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' 'u hasta xjeⁿ na jnda tsa'a nn'aⁿ na jndoo 'u na c'omna nacje 'naⁿ.”

⁴⁵ Nc'e na luaa' matso ljeii'ñeeⁿ, jo' mawax'aya ndaa'yo': “¿Chiuu waayuu na cwiluiiñe Cristo tsjaaⁿ David na jndyowicantjoo' ee manquiiti David tsoom na juu cwiluiiñe Ta na matsa'ntjom jom?”

⁴⁶ Saa meiⁿcwiindye joona tîcandaa nnc'o ñom meiⁿ ñe'cwii 'ndyoo ñ'oom. Ndo' xuee na tja tjatina' meiⁿcwii ts'aⁿ tîcandaa' ts'om na nncwax'eeti ñ'oom ñom.

23

Matseitia' Jesús nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés (Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Quia jo' seineiⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye ñequio ndaaⁿ já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê, tsoom:

² —Nquiee nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ fariseos to'ñoomna ts'iaaⁿ na ñeseixmaⁿ Moisés na cwit'mooⁿna ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsa'ntjomna'. ³ Jo' chii queⁿyo' cwenta ñ'oom na cwit'mooⁿna. Ndo' cal'a'yo' cha'tso na cwitsa'ntjomna na cal'a'yo'. Saa tintsantjyo'yo' cha'na cwil'ana, ee joona ya ñ'oom cwiñe'quiana saa nquieena ñoomñoom na cwil'ana. ⁴ Ee joona cwiqueⁿna ñ'oom na jndei'na' na catseicandaa'ñe ts'aⁿ. Matseijomna' cha'cwijom cwila'tyeⁿna cwii xuu na jaa' na cwitioona cantya' na'ñeeⁿ. Saa nquieena nchaa' l'uu nntii'ndyena meiiⁿ ñe'cwii ndaaⁿ lueena na nntei'jndeiina na'ñeeⁿ. ⁵ Cha'tso na cwil'ana l'ue n'omna na canty'iaa nn'aⁿ. Ee cwil'ana na jeeⁿ ntmeiⁿ ntjaⁿ na chuu' ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na cwiwityeⁿ cantaana ñequio lueena. Ndo' mati teincooti nmaⁿ 'ndyoo liaateincoo na cwicwee'na nchiiti liaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ⁶ Cwiqueⁿ n'omna na nquieena nncwindyuaandyena nacañoomticheⁿ quia na cwiwee' ncuee. Ndo' naquii' lan'om cwila'yuundaana ntsulā nacañoomcheⁿ yuu na nntseit'maaⁿñetina' joona. ⁷ Jeeⁿ cjaawee' n'omna na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ joona quia cwiwincwindyena ts'om nataa yuu na jndoo' nn'aⁿ. Ndo' l'ue n'omna na nlue nn'aⁿ na maestro joona.

⁸ Saa 'o tical'ueendyo' na nlue nn'aⁿ na maestro 'o ee cha'tsondyo' ñecwii tmaaⁿ cwilaxmaⁿyo' ndo' ñecwii na cwiluiiñe Maestro 'na'yo', juu Cristo. ⁹ Meiⁿcwii ts'aⁿ tsjoomnancue ticalat'maaⁿndyo' na nndu'yo' nnom na tso'tye'yo' juu cha'na quindu'yo' na Tsotyeyo' Ty'oots'om. Ee ñe'cwii m'aaⁿ na cwiluiiñe Tsotyeyo', nqueⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee. ¹⁰ Ndo' meiⁿ tiñe'quiandyo' na nlue nn'aⁿ na 'o cwitsajndyee'yo' ee ñecwii m'aaⁿ na wjaajndyee jo ndaa'yo', nquii Cristo. ¹¹ Juu ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñeti quii'ntaaⁿyo', tsaⁿñeeⁿ maxjeⁿ matsona' na candi'ntjoom ndaa'yo'. ¹² Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseiwendyene cheⁿnquii, maxjeⁿ nntseiquioo Ty'oots'om juu. Ndo' 'ñeeⁿ juu na maju'ñecje, maxjeⁿ nntseiwe Ty'oots'om tsaⁿñeeⁿ.

¹³ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿyo' ljeii na tqueⁿ Moisés, nnt'uiiwi'na' 'o cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo' ee cwila'ñ'eeⁿndyo' nn'aⁿ cha xocandaa nnc'ooquiee'ndyena cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. Ncjo'yo' tiñe'catsaquiee'ndyo' na jom nntsa'ntjoom 'o, meiⁿ tiñe'quia'yo' na nnc'ooquiee'ndye nt'om nc'ia'yo' cantyja na matsa'ntjoom.

¹⁴ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿyo' ljeii na tqueⁿ Moisés, nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. 'O mantjyo'yo' 'naaⁿ l'oo na cwe' ñe'catjei'to'yo' luee yolcu na jnda tja s'aa. Saa majuu xjeⁿñeeⁿ teincoo ñ'oom cwilanei'yo' nnom Ty'oots'om cha tica'moⁿna' na wi'ndyo'. Cwe' jo' na t'maⁿti nlco'wi'na' 'o quia na nncu'xeeⁿ 'o.

15 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés, nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. 'O jeeⁿ tquia ma'nom'yo' hasta ndaaluee cwiwity'ioo'yo' na cwil'ue'yo' meiiⁿ ñ'e'cwii ts'aⁿ na nntseijomñe ñ'eⁿndyo'. Ndo' xeⁿ jnda jnda^a l'a'yo' na wjaantyjoⁿ cha'na cwil'a'yo' quia jo' wjaañ'oomna' jom na cwajndiiti nnts'aaⁿ. Ndo' na ljo', t'maⁿti nlco'wi'na' jom quii' b'io, nchiiti 'o.

16 'Ndo' 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ndaa nc'iaa'yo', mati nnt'uiiwi'na' 'o ee laxmaⁿ'yo' cha'cwijom nchjaaⁿ'yo'. Cwindu'yo' tityeⁿ ñ'oom na maqueⁿtyeⁿ ts'aⁿ nacjoom'm quia na macwjeeⁿeⁿ xuee' wats'om t'maⁿ. Saa tyeⁿti ñ'oom na nncwji' ts'aⁿ xuee' s'om cajaan na ñ'eⁿ teichjoomna'. 17 'O jeeⁿcheⁿ ndyaa' ntjeiⁿndyo', laxmaⁿ'yo' nn'aⁿ na nchjaaⁿ'yo'. ¿Cwaaⁿ cwii na we nmeiⁿ t'maⁿti tseixmaⁿ'na'? ¿Aa s'om cajaan na ñ'eⁿ teichjoom wats'om oo aa nquii wats'om? Juu wats'om t'maⁿti tseixmaⁿ'na' ee cantyja 'naaⁿ juuna' maqueⁿlju'na' s'om cajaanñeeⁿ. 18 Mati cwindu'yo' na tityeⁿ ñ'oom na cwe' xuee' tio naquii' wats'om nncwji' ts'aⁿ. Tyeⁿti ñ'oom cwindu'yo' quia na nncwji' ts'aⁿ xuee' sei quioo' na cwitioo nn'aⁿ jo' jo' cwentaa' Ty'o^ots'om. 19 'O jeeⁿcheⁿ nchjaaⁿ'yo'. ¿Cwaaⁿ na we nmeiⁿ t'maⁿti tseixmaⁿ'na'? ¿Aa sei quioo' na cwitioo nn'aⁿ nacjoo' tio, oo aa juu tio? T'maⁿti tseixmaⁿ nquii tio yuu na cwicantyjo seiñeeⁿ ee nc'e juuna' maqueⁿlju'na' sei' na ndaa nnc'oñom Ty'o^ots'om. 20 Ee ts'aⁿ na maqueⁿtyeⁿ cwii ñ'oom nacjoo' nquii na macwji' xuee' tio naquii' wats'om t'maⁿ, nchii macanda cantyja 'naaⁿ tioñeeⁿ maqueⁿtyeⁿ ñ'oom, maxjeⁿ maw'at'maⁿtona' cha'tso 'naⁿ na cwicantyjo nacjoo'na'. 21 Ndo' juu ts'aⁿ na maqueⁿtyeⁿ cwii ñ'oom nacjoo' nquii na macwji' xuee' wats'om t'maⁿ, nchii macanda cantyja 'naaⁿ juuna' maqueⁿtyeⁿ ñ'oom, maxjeⁿ mañ'oomna' nquii Ty'o^ots'om ee jom mac'eeⁿ jo' jo'. 22 Ndo' juu ts'aⁿ na maqueⁿtyeⁿ cwii ñ'oom nacjoo' nquii na macwji' xuee' cañoom'luee nchii macanda cwe' cantyja 'naaⁿ cañoom'luee maqueⁿtyeⁿ ñ'oom, maxjeⁿ mañ'oomna' nquii Ty'o^ots'om ñequio tio yuu na mawacatyeeⁿ.

23 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés, nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. Ee cwiñe'quia'yo' diezmo cwentaa' Ty'o^ots'om na cwiwe' ntjoom'yo' hasta meiⁿ cwe' tsojñom ts'oomjndya ñequio tscolcoo ñequio lqueeⁿ cameiⁿnom saa ticalacanda'yo' ñ'oom na t'maⁿti naquii' ñ'oom na tqueⁿ Moisés. Ñ'oomñeeⁿ ma'moⁿ'na' chiuu na c'om'yo' cantyja na maty'iomyana' ndo' c'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' ndo' calacanda'yo' ñ'oom na cwindu'yo'. Maxjeⁿ maty'iomyana' na cwiñe'quia'yo' diezmo saa mati calacanda'yo' ñ'oommeiⁿ na t'maⁿti na saⁿntjom Moisés. 24 Matseijomna' 'o cha'na nn'aⁿ na cwila'cw'aa'ndye ndaatoo na cwiwe cha ca'ndiina' quioo' na cajnda^a saa tiqueⁿna cwenta na jo nandye njom cwii quioo' t'maaⁿñe na jaato'. Ee jeeⁿ cwiqueⁿndyo' na ñe'cala'canda'yo' ñ'oom na niom nch'unch'u saa tiñe'cala'canda'yo' ñ'oom na t'maⁿti na macaⁿ'na'. Jo' chii 'o laxmaⁿ'yo' nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' nato ndaa nc'ia'yo' saa ncjo'yo' cha'cwijom na nchjaaⁿ'yo' na tiñe'catsa'jndyee'yo' natoñeeⁿ.

25 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo' ee yaya cwilalju'yo' naxeⁿ waso ñequio xio na cwiwil'uee'ndyo' saa ts'omna' cwajndii. Ee nantquie na cwicwa'yo' cwicañjom jo', la'xmaⁿ'na' 'naaⁿ nc'iaa'yo' na cwinty'uee'yo' ee na tiñe'queⁿ che'ncjo'yo' xjeⁿ na cwilaqueeⁿ n'om'yo'. 26 'O nn'aⁿ fariseos cwiluiindyoy' cha'cwijom na nchjaaⁿ. Cata'ndyo'xcwe'yo' jo nnom Ty'o^ots'om quia jo' nnts'aana' cha'cwijom na cwilalju'yo' ts'om waso ñequio xio. Ndo' na ljo' nntseiljoyuna' na lju' ts'omna' ñ'eⁿ naxeⁿ'na'.

27 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. Matseijomna' 'o cha'na ndei'luaa na jeeⁿ canchii' l'a nn'aⁿ, na cwe' nacjoo'na' nnty'iaa' ts'aⁿ na jeeⁿ neiⁿncoo' saa naquii'na' too' ndeii nn'aⁿ ñequio cha'tso nnom na ts'iaaⁿ. 28 Maluaa' matseijomna' cantyja 'naⁿ'yo' ee jo ndaa nn'aⁿ ndoo' xeⁿ maty'iomyana' ljo' cwil'a'yo', saa naquii' n'om'yo' ñenquii'cheⁿ na we waa na cwil'a'yo' ndo' too'ñ'eⁿ m'aaⁿ natia.

29 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. Ee cwil'a'yo' ndei'luaa profetas ndo' cwilachjoomndyo' ndei'luaa 'naaⁿ nn'aⁿ na ñel'a cantyja na maty'iomyana'. 30 Jnda chii cwindu'yo': "Xeⁿ jaa mam'aa'ya ncuee na ñet'om welooya teiyo, tixocalajomndyo na jla'cwjeena profetas." 31 Ndo' na luaa' cwindu'yo' cwitjei'yuu'ndyo' cheⁿncjo'yo' ñ'oom nacjo'yo' na 'o cwiluiindyo' tsjaaⁿ 'naaⁿ nquiee nn'aⁿ na tyola'cwjee profetas. 32 Jo' chii calacanda'yo' chiuu waa na to' jndyee nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuiindyo'.

33 'O cwiluiindyo' cha'cwijom nda canduulja na jeeⁿ tia cwil'a'yo'. Chiuu n'l'a'yo'yo' na nndaⁿ nluii'ndyo' nawi' na cwitjoom nn'aⁿ na cwi'oo b'io. 34 Queⁿ'yo' cwenta, ja njñooⁿya profetas na nnc'om naquii' ntaaⁿ'yo' ndo' na nla'neiⁿna cantyja na jndo' ts'om Ty'ooots'om ndo' na nnt'mooⁿna ñ'oom na matsa'ntjoom. Saa 'o nla'cwje'yo' cwantindye naⁿñeeⁿ. Ndo' nt'om naⁿñeeⁿ nnty'iom'yo' n'oom'naaⁿ. Ndo' nt'om nntja'yo' naquii' lan'om 'naⁿ'yo'. Ndo' nt'omndye jona nlei'ntyjo'yo' cwii ndo' cwii tsjoom. 35 Jo' chii cho'nqueⁿ'yo' jnaⁿ cantyja nawi' na nntjoom naⁿñeeⁿ, ndo' mati cantyja na tja cha'tso nn'aⁿ na nchii jnaaⁿna hasta xjeⁿ na tuii tsjoomnancue. Nnaⁿna' na waa jnaⁿ'yo' xjeⁿ na seicuee' Caín tyjeeⁿ Abel, tsaⁿ na tyotseixmaⁿ na maty'iomyana', ndy-owana' hasta na tue' Zacarías jnda Berequías l'a welo'yo' xcwe quii'ntaaⁿ tio t'maⁿ ñequio ta wats'om. 36 Nndye'yo' nntsjo^o, mayuu'cheⁿ nnt'uiina' 'o nn'aⁿ na m'aⁿ'yo' je' cantyja cha'tso nawi'meiⁿ na tjoom naⁿñeeⁿ.

*Maty'ioo Jesús cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ Jerusalén
(Lc. 13:34-35)*

37 'O nn'aⁿ Jerusalén, cwilacwje'yo' nn'aⁿ na cwiñe'quia ñ'oom' Ty'ooots'om ndo' cwijñom'yo' ljo' nn'aⁿ na majñoom na m'aⁿ'yo'. Majndye ndii' ñentyjaa' ts'o^o na nntseitjoⁿya 'o na nnc'om'yo' cwentaya cha'xjeⁿ matseitjom cax-tixquie ntseinaaⁿ nacjee' ntsqueeⁿ. Saa 'o cwaaⁿ tquiandyo'. 38 Queⁿ'yo' cwenta, ma'ndii Ty'ooots'om 'o. Taxoc'oomñê wats'om t'maⁿ 'naⁿ'yo'. 39 Nndye'yo' nntsjo^o na taxocanty'ia'yo' ja hasta na nncue'ntyjo xuee na nndu'yo': "Matio'naaⁿñena' nquii na macwjee'cañoom ñequio najndeii na matseixmaⁿ Ta Ty'ooots'om."

24

*Matso Jesús na nntyuii' wats'om t'maⁿ
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)*

1 Jlui' Jesús wats'om t'maⁿ na mawjaⁿ. Ndo' jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyo ñ'eⁿñê squie'cañooⁿyâ jom. Too'â na cwit'mooⁿyâ chiuu waa na jeeⁿ neiⁿncoo' l'aa cwentaa' wats'om t'maⁿ. 2 Saa jom t'o^o na ndaayâ, tsoom:

—¿Aa cwinty'ia'yo' na jeeⁿ ya cha'tso nmeiⁿ? Candye'yo' nntsjo^o na mayuu'cheⁿ tixoca'ndiina' cwii tsjo' nacjoo' x'iaa'na'. Nntyuii'ñ'eⁿ l'aameiⁿ'.

*'Naaⁿ na cwit'mooⁿna' na manndyoo' na nntycwii
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ Quia jo' saayâ ta na jndyu Olivos. Ndo' quia jnda tacatyeeⁿ Jesús jo' jo' jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê saantyyaa'â jom cha nndaâ nlanaaⁿya ñ'eⁿñê na ñencjoo^yâ. L'uuyâ:

—Catsu' ndaayâ cwaaⁿ nluui na nmeiiⁿ. Ndo' ¿cwaaⁿ 'naaⁿ na nleitquioo' na m'moⁿna' na manndyo'nnda' ndo' na nntycwii tsjoomnancue?

⁴ T'ô Jesús ndaayâ, tsoom:

—Cal'a'yo' cwenta na tjaa 'ñeeⁿ nnquiu'nn'aⁿ 'o cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ.

⁵ Ee jndye nn'aⁿ ñnequiona ñequio xueya na nluena: “Ja cwiluiindyô nquii Cristo”, na ñne'quio'nn'aⁿna nn'aⁿ. ⁶ Ee nnty'ia'yo' na ndyocwjee'cañoom ntia' ndo' nleic'uaa ñ'oom na cwiluii ntia' cwiicheⁿ ntyja. Saa tiñe'quiandyo' na nlacatyundyô ee maxjeⁿ jndei'na' na nmeiⁿ cwinomjndyee. Saa ndicwaⁿ tjoocheⁿ na nntycwii tsjoomnancue. ⁷ Nla'wendye nn'aⁿ cwii ndyuaa nacjoo nn'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. Ndo' cwii tsaⁿmats'iaaⁿ t'maⁿ nnt-seiweñe nacjoo' cwiicheⁿ tsaⁿmats'iaaⁿ. Jndye joo nnc'oom jndo' t'maⁿ ndo' nnconom ntycu na wjaatcuuñena' ndo' jndye jo jndei nnts'eii. ⁸ Cha'tso nawi'meiⁿ cwe' we'yandyo la'xmaⁿna'. Quia nlquie'ntyjô nt'omcheⁿ nawi' na jaa'ti.

⁹ Jndye nn'aⁿ hasta ndiocheⁿ tsjoomnancue nnc'omna na jndoona 'o nc'e na m'aⁿyo' cantyja 'naⁿya. Jo' na nla'quioo nn'aⁿ 'o luee nn'aⁿ na nnta'wi'na 'o, ndo' nla'cwjeena 'o. ¹⁰ Jndye nn'aⁿ nntjeii'ndyena cantyja na cwila'yuyâ n'omna. Nnc'omna na jndoondye ntyjeena hasta na nl'uee'ndyena ñ'oom na nnt'uiina' nc'iaana. ¹¹ Ndo' jndye nn'aⁿ nluena na profeta joona saa tiyuu' ñ'oom cwiñequiana. Ndo' jndye nn'aⁿ ñne'quio'nn'aⁿna. ¹² Ndo' nc'e na nnc-jaanty'ee nncjaanty'ee natia, juuna' nnts'aana' na tawi' n'omndye ntyjeena. ¹³ Saa juu ts'aⁿ na tyeⁿ cwiljoo'ñe cantyja 'naⁿya hasta na macanda, tsaⁿ'ñeeⁿ nluin'maaⁿñê. ¹⁴ Cha'waa tsjoomnancue nnc'oo nn'aⁿ na ñne'quiiana ñ'oom nayawaañe cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om. Juuna' nncwji'yuu'ñena' chiuu cal'a nn'aⁿ cwii cwii ndyuaa, quia ljo'cheⁿ nncue'ntyjô na nntycwii tsjoomnancue.

¹⁵ 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ ñ'oommeiiⁿ, catsei'noⁿ ljo' ñecatsona'. Juu profeta Daniel, seiljeiⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ juu na jeeⁿcheⁿ ndyaa' tiaa' na nntseyuyii' cha'tso. Quia na nnty'ia'yo' na jnda mam'aaⁿ naquiii' wats'om t'maⁿ yuu na lju'ti na cwiluiiñena' cwentaa' Ty'ooots'om, ¹⁶ quia jo' cha'tsondyo' na m'aⁿyo' ts'ondaa Judea catsalei'nom'yo' quii' ntsjô. ¹⁷ Juu xjeⁿ'ñeeⁿ 'ñeeⁿ ts'aⁿ na ljo nacjoo' waa' ticandyocueeⁿ na nncjaaqueⁿeⁿ jo' na nncwjeeⁿeⁿ 'naaⁿaⁿ. ¹⁸ Ndo' ts'aⁿ na m'aaⁿ jo jndaâ, na mach'ee ts'iaaⁿ, ticjaalcweeⁿeⁿ na nncjaacachoom liaⁿaⁿ. ¹⁹ Ndo' joo ncuee'ñeeⁿ jeeⁿ wi' nntjoom yolcu na ndeiindyee ñequio yolcu na 'ndaandyee ndana. ²⁰ Cal'a'yo' ty'oo nnom Ty'ooots'om na nchii xcwe ncuee na teiⁿ, meiⁿ nchii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ na nlcaⁿna' na calei'nom'yo' nawi'ñeeⁿ. ²¹ Ee quia ljo'cheⁿ nnquioo cwii nawi' na t'maⁿticheⁿ na meiⁿjom ndii' tyootjoom nn'aⁿ cantyjati xjeⁿ na tuii tsjoomnancue hasta je'. Ndo' xuee na cwii wjaatina', meiⁿ tajom cwii nluuinnda' cwiicheⁿ nawi' cha'na juuna'. ²² Ndo' xeⁿ ticats'aa Ty'ooots'om na tijndyeti xuee na nnc'oom nawi'ñeeⁿ quia jo' meiⁿcwii ts'aⁿ xocalui'n'maaⁿñe cantyja 'naaⁿna'. Saa nc'e na wi' ts'oom nn'aⁿ na jnda tjeii'ñê cwentaaⁿaⁿ, nnts'aaⁿ na tijndyeti xuee na nnc'oom nawi'ñeeⁿ.

²³ 'Jo' chii xeⁿ nntso cwii ts'aⁿ ndaa'yo': “Canty'ia'yo' ljo m'aaⁿ nquii na cwiluiiñe Cristo”, oo nntso ts'aⁿ: “Canty'ia'yo', la'ñeeⁿ m'aaⁿ”, tilayu'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. ²⁴ Ee maxjeⁿ nlquie'cañom nn'aⁿ 'o na nluena joona cwiluiindyena Cristo. Ndo' nluena na profeta joona saa tiyuu' ñ'oom na cwiñe'quiiana. Nl'ana jndye nnom 'naaⁿ t'maⁿ ñequio jndye nnom ts'iaaⁿ

t'maⁿ na nncjaawee' n'om nn'aⁿ cha xeⁿ na nnda^a nl'ana na nñequio'nn'aⁿ na nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaⁿaⁿ. ²⁵ Matyu^aa'ti matseicandiiya 'o cwii tjo^ocheⁿ na nluⁱi jooⁿa' cha cal'a'yo' cwenta. ²⁶ Quia jo' xeⁿ nlue nn'aⁿ ndaa'yo': "Queⁿ'yo' cwenta, la'ñeⁿ m'aaⁿ ndyu^aa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom", tints'a'yo' jo' jo'. Ndo' xeⁿ na nluena: "Canty'ia'yo', luaa' m'aaⁿ naquii' w'aa", tilayu'yo' na ljo'. ²⁷ Ee ja na cwiluiindy^o tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee quia na nndyo^onda'a nleitquio^o'ndyo ndaaⁿ nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue, cha'xjeⁿ na cwiwixuee chomtsuee yuu na macalui' ñe'quioom' hasta wjaantycwiina' ntyja na majaacue ñe'quioom'. ²⁸ Saaⁿ nawi'ñeeⁿ na jndaⁿ tsjo^o na nntjom'yo', maxjeⁿ ticwinom'na' ee queⁿ'yo' cwenta, meiⁿyuucheⁿ na meindyuaa 'naⁿ to', jo' jo' nntjomndye cant'eiⁿ.

*Nmeiiⁿ nnts'aana' quia na nndyonnda' Jesús
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)*

²⁹'Quia na jndaⁿ teinomncue nawi' t'maⁿ ncuee'ñeeⁿ, nleijaaⁿñe ñe'quioom', ndo' mati chi' taxocwixueeñe. Nntquiaandye cancjuu. Ndo' cha'tso na cwila'xmaⁿ najndaⁿ na m'aⁿ tsjo'luee nntyuii'. ³⁰ Quia jo' ja na cwiluiindy^o tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, nleitquio^o' naaⁿ cantyja 'naⁿya. Ndo' nntseity'ioona' cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. Ee nnty'iaana ja, tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nluⁱi'a jo' jo'. Ndyo^ocu^a naquii' nchquiu ñequio najndeii na matseixmaⁿya ndo' ñequio na neiⁿncoo' nacaxuee na cwiluiit'maⁿndyo. ³¹ Ndo' njñooⁿya ángeles 'naⁿya na jndeii ntjo'na ndu na nnc'oona cha'waa tsjoomnancue, na nla'tjomna nn'aⁿ na jndaⁿ tjeii'ndyo cwentaya.

³²'Cala'noⁿ'yo' 'naaⁿ na ma'moⁿ'na' ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ ts'oom higuera. Quia na cwinty'ia'yo' na cwinnteⁱ' l'ona' ndo' cwicalui' tso 'nda^a juuna', quia jo' cwila'noⁿ'yo' na majndaⁿ jaawindyoo' ncueesua'. ³³ Ndo' majo'ti quia na cwinty'ia'yo' na cwiluii cha'tso nmeiⁿ na jndaⁿ tsjo^o ndaa'yo', quia jo' cala'noⁿ'yo' na jndaⁿ teindyoo' m'aaⁿna'. Manncwjacañooⁿnda'a. ³⁴ Candye'yo' nntsjo^o, mayuu'cheⁿ na xocwjeñ'eⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ je' hasta xjeⁿ na jndaⁿ seicanda^a'ñena' cha'tso ñ'oommeiⁿ'. ³⁵ Tsjo'luee ñ'eⁿ tsjoomnancue nntycwiiñ'eⁿna' saaⁿ ñ'oom 'naⁿya tijoom xuee nnts'aana' na xotseicanda^a'ñena'.

³⁶'Saaⁿ meiⁿcwii ts'aⁿ ticaljeii cwaaⁿ xuee ndo' 'ñeeⁿ xjeⁿ na nluⁱi cha'tso nmeiⁿ'. Meiⁿ nquiee ángeles na m'aⁿ cañoom'luee ticaliuⁿa, meiⁿ ja na cwiluiindy^o Jnda Ty'o^ots'om ticaljeiⁱya. Macandaⁿ ñenquiicheⁿ Tsotyaya ntyjeeⁿ.

³⁷'Cha'xjeⁿ na tyom'aⁿ nn'aⁿ ncuee quia ñet'oom Noé, maluaa' matseijomna' na nl'a nn'aⁿ quia na nncwjacañooⁿya na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ³⁸ Ee ncuee'ñeeⁿ cwii tjo^ocheⁿ na seicatsuu ndaalua'nty'a tsjoomnancue tyom'aⁿ nn'aⁿ. Tyocwa'na, tyowena, tyowuncona, tyoñe'quiiana ndana na nnc'unco hasta juu xuee quia na tjaquiee' Noé w'aandaa t'maⁿ. ³⁹ Saaⁿ tiqueⁿna cwenta na waa na teincuu' hasta mats'ia jo' tyjee' ndaalua'nty'a. Tyjee' candaa, tjachuuna' cha'tsondye naⁿñeeⁿ. Maluaa' matseijomna' na nntjoom nn'aⁿ quia na nncwjacañooⁿ ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ⁴⁰ Ee juu xuee'ñeeⁿ nntseijomna' m'aⁿ we nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ jo jnda^a. Cwii tsaⁿ'ñeeⁿ wjaañ'oomna' jom na m'aaⁿya ndo' cwii ma'ndiina'. ⁴¹ Nntseijomna' m'aⁿ we yolcu na cwitua. Cwii tsaⁿ'ñeeⁿ wjaañ'oomna' jom na m'aaⁿya ndo' cwii ma'ndiina'.

⁴²'Jo' chii ñequiicheⁿ c'om'c'eendyo' ee na ticaliu'yo' cwaaⁿ xuee nncwjee'cañoom nqueⁿ na matsa'ntjoom 'o. ⁴³ Ñ'oomwaa cala'noⁿ'yo': Xeⁿ ntyjii ts'aⁿ cwaaⁿ nlquie naⁿcanty'ue waⁿ'aⁿ, tixocatsom meiⁿ xonquiaaⁿ na nnc'ooquie'na na nntjeii'na 'naⁿ. ⁴⁴ Jo' chii mati 'o c'om'c'eendyo' ee juu xjeⁿ

na ticala'tiuu'yo', majuuto xjeⁿñeeⁿ nncwjacañooⁿ ja na cwiluiindyo_o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

*Moso na matseicanda ñequio moso na tiñe'tseicanda
(Lc. 12:41-48)*

⁴⁵ 'Cal'uu m'aaⁿ cwii moso na jndo' ts'om ndo' matseicanda, jom nlco'jndyee patrom 'naaⁿaⁿ na catsa'ntjoom cha'tso nt'omcheⁿ moso w'aa'ñeeⁿ na ñequiaaⁿ nantquie ndaana quia na mawe'ntyjo xjeⁿ. ⁴⁶ Quia na nncwjee' patrom 'naaⁿaⁿ na tja cwii joo ndo' nljeii na jeeⁿ ya cwenta mach'eeⁿ, t'maⁿ ñequiaana' na neiiⁿ. ⁴⁷ Candye'yo' nntsjo_o, mayuu'cheⁿ na cha'tso 'naⁿ na matseixmaⁿ patrom'ñeeⁿ, nntioom cwenta l'o mosoom'm. ⁴⁸ Saa cal'uu na juu moso'ñeeⁿ cwiluiiñê na tia ts'aⁿñê ndo' nntseitioom naquii' ts'oom na taxocwjee' patrom 'naaⁿaⁿ na tyuaa', ⁴⁹ ndo' nntooⁿ na nncwjaaⁿaⁿ ntyjemosoñe na m'aⁿ nacje 'naaⁿaⁿ. Nlcwa'jndoo'ñê ndo' nntseijomñê nnc'om ñequio naⁿcandyee. ⁵⁰ Mats'ia jo' nncwjee' patrom 'naaⁿaⁿ cwii xuee na tic'omc'eⁿ ndo' hora na ticatseitioom na nncwjee'. ⁵¹ Cwajndii nntseisei' patrom jom, jnda nncju' tsaⁿñeeⁿ jom yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na ya nn'aⁿndye. Jo' jo' nnty'ioom ndo' nneiⁿnqueeⁿ ndei'n'oom.

25

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ qui yolcundyua

¹ 'Seineiⁿti Jesús ñ'oom tjañoom' cantyja na matsa'ntjom Ty'o_oots'om cañoom'luee. Tsoom:

—Tyom'aⁿ qui yolcundyua ty'echona xjocanti 'naaⁿna na ntyjo chom na cwico seitye. Jluu'na, ty'ecatjomndyena juu tsaⁿs'a na macoco. ² 'Omndye jona tijndo' n'omna ndo' 'omndye naⁿñeeⁿ majndo' n'omna. ³ Joo yolcu na tijndo' n'om quia na ty'echona xjocanti 'naaⁿna, tatic'oochotina seitye na nlco. ⁴ Saa yolcu na jndo' n'om ty'echona xjocanti 'naaⁿna na ntyjo chom ndi ñ'eeⁿ lioo na ñjomti seitye. ⁵ Ndo' yocheⁿ na meindoo'na nquii tsaⁿs'a na macoco, jnaⁿna' na ma'oondana ndo' mana jdana. ⁶ Quia tuee' xcwe tsjom, teic'uaa na matseixuaa ts'aⁿ. Matso: “C'om'c'eendyo', macwjee'cañoom ts'aⁿ na macoco. Quio'yo' na nlajomndyo' ñ'eⁿñê.” ⁷ Quia jo' tei'cantyja yolcu'ñeeⁿ. Jla'yona nmaⁿ na ntyjo chom xjocanti 'naaⁿna. ⁸ Ndo' joo yolcu na tijndo' n'om jluena ndaa nc'iaana na jndo' n'om: “Jeeⁿ 'o leii, cateijndei'ya'yo' seitye na cwilei'ñ'om'yo' ee majaanduu' chom 'naaⁿyâ.” ⁹ Saa yolcu na jndo' n'om t'oona ndaa naⁿñeeⁿ: “Xondaⁿ, ee xeⁿ nnts'aacheⁿna' na xocwijndei na nleil'uee'ndyo_o ncjooyâ ndo' mati 'o. Yati catsalajnda'yo' na nleil'uee'ndyo'.” ¹⁰ Ndo' yocheⁿ na ty'ela'jnda naⁿñeeⁿ seitye, tyjee'cañoom nquii tsaⁿs'a na macoco. Quia jo' joo yolcu na m'aⁿc'eendye ty'equie'na quii' w'aa ñ'eⁿñê yuu na nleit'maaⁿ na macocoom. Jnda jo' ta' ndyueel'a. ¹¹ Jnda chii mati tqie'cañom nt'omcheⁿ yolcundyua'ñeeⁿ. Jluena: “Aa ndi' ta, catseicanaaⁿndyu' 'ndyoots'a. Aa ndi' ta.” ¹² T'o tsaⁿñeeⁿ ndaana: “Mayuu'cheⁿ matsjo_o ndaa'yo' ticwajnaⁿa 'o.”

¹³ Ndo' tso Jesús ndaayâ:

—Cala'noⁿyo' na ñ'oommeiⁿ cwit'mooⁿna' na c'om'c'eendyo', ee ticaliu'yo' cwaaⁿ xuee ndo' cwaaⁿ hora na ja na cwiluiindyo_o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncwjacañooⁿya 'o.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ s'om na to'ñoom ndyee moso

¹⁴ 'Nntseinaⁿtya nndaⁿ'yo' cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjom Ty'o_oots'om cañoom'luee. Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na seijndaa'ñe na

wjaa cwiicheⁿ tsjoomnancue na tquia. Tqueeⁿñê mosoom'm ndo' tquiaaⁿ tsjo'ñjeeⁿ 'naaⁿ'aⁿ ndaana na nl'ana ts'iaaⁿ ñ'eⁿ joona'.

15 'Nnom cwii joo naⁿñeeⁿ tquiaaⁿ 'om meiⁿ s'om. Nnom cwiicheⁿ tquiaaⁿ ñe'we meiⁿ ndo' nnom cwiicheⁿ ñe'cwii meiⁿ cwii tquiaaⁿ. Tquiaaⁿ nnom cwii cwii joona cantyjati na sei'nooⁿ na nnda nnts'aa. Jnda jo' jlueeⁿeⁿ, tjaaⁿ cwiicheⁿ tsjoomnancue. 16 Juu ts'aⁿ na to'ñom 'om meiⁿ s'om mantyjacheⁿ tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿ ñ'eⁿ joona'. Ndo' tantjomtyeeⁿ cwiicheⁿ 'om meiⁿ. 17 Mati juu ts'aⁿ na to'ñom we meiⁿ, tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿ ñ'eⁿ joona' ndo' tantjoom cwiicheⁿ we meiⁿ. 18 Saa juu ts'aⁿ na ñecwii meiⁿ to'ñom, tjaaⁿ tjaca'ñeeⁿ quii' tyuaa, jo' jo' tany'ioom s'om 'naaⁿ' patrom 'naaⁿ'aⁿ.

19 'Majndye xuee tjacaana' ndo' tyjee'nnda' patrom 'naaⁿna. Seijndaa'ñê na nncwjeeⁿeⁿ cwenta ñ'eⁿndyena cwanti tue'ntyjo ta'ntjomna ñ'eⁿ s'om 'naaⁿ'aⁿ. 20 Tyjee'cañoomjndyee juu ts'aⁿ na to'ñom 'om meiⁿ s'om. Maleichuuñ'eeⁿ s'om'ñeeⁿ, mandi ñ'eⁿ 'om meiⁿ na tantjoom. Tquiaaⁿ joona' nnom patrom 'naaⁿ'aⁿ. Tsoom: "U ta, tquiaa' 'om meiⁿ s'om nooⁿ. Canty'ia' je' luaa cwiicheⁿ 'om meiⁿ na jnda tantjoⁿya." 21 Tso patrom nnoom: "U moso 'naⁿya, ya sa'. Tquioo' na tjoo' ts'om' ndo' na seicanda'. Meiiⁿ cwe' cwii ts'iaaⁿ na cachjoo saa 'u seicanda'. Je' nlquaaⁿya 'u na t'maⁿti ts'iaaⁿ nntseixmaⁿ. Ndo' na luaa' wendyo nnc'ooⁿya na neiiⁿya." 22 Jnda chii tyjee'cañoom juu ts'aⁿ na to'ñom we meiⁿ s'om. Tsoom: "U ta, tquiaa' we meiⁿ s'om nooⁿ. Canty'ia' je' luaa cwiicheⁿ we meiⁿ na jnda tantjoⁿya." 23 Tso patrom nnoom: "U moso 'naⁿya, ya sa'. Tquioo' na tjoo' ts'om' ndo' na seicanda'. Meiiⁿ cwe' cwii ts'iaaⁿ na cachjoo saa 'u seicanda'. Je' nlquaaⁿya 'u na t'maⁿti ts'iaaⁿ nntseixmaⁿ. Ndo' na luaa' wendyo nnc'ooⁿya na neiiⁿya." 24 Quia jo' na macanda tyjee'cañoom juu moso na ñe'cwii meiⁿ s'om to'ñom. Tsoom nnom patrom 'naaⁿ'aⁿ: "U ta, mantyjiiya na 'u ts'aⁿ na jeeⁿ majñoom' 'ndyo' moso 'naⁿ. 'U cwe' matsei'we' cantyja na cwiwe' ntjom 'naⁿ, meiⁿ na nnom', meiⁿ na nntseicueendyu'. Macanda nencjooyâ moso 'naⁿ' jeeⁿ cwilajndaayâ. 25 Cwe' na nquiaya 'u, jo' chii tjo, tjocaty'iyua s'om 'naⁿ' quii' tyuaa. Luaa juuna', co'ñom'." 26 Ndo' t'o patrom 'naaⁿ'aⁿ nnoom: "U re moso na tia ts'aⁿndyu' ndo' na nchqueⁿ, cwa maxjeⁿ ntyji' na matseiwaya ntjom meiiⁿ nchii nncō jnooⁿ'a, ndo' mawantjoⁿya meiiⁿ nchii nncō matseicatsuundyo. 27 Cwe' n'e jo' yati xeⁿ 'u seiwe' s'om 'naⁿya w'aa banco yuu na cwileiweya s'om 'naaⁿ nn'aⁿ, quia jo' to'ñom s'om 'naⁿya ñequio ts'iaaⁿnnomna' quia na tyja." 28 Ndo' tso patrom ndaa nt'omcheⁿ mosoom'm: "Catjei'yo' cwii meiⁿwaa' l'ooⁿ ndo' quia'yo' juuna' l'o juu ts'aⁿ na maleiñ'oom qui meiⁿ. 29 Ee cantyjati na matseixmaⁿ ticwii cwii ts'aⁿ, xeⁿ ya ts'iaaⁿ mach'eeⁿ ñ'eⁿ juuna' quia jo' nncō'ñomtyeeⁿ na nleil'uee'ñê. Saa juu ts'aⁿ na tis'a ts'iaaⁿ mach'ee, nluu' cantyjati chjoowi' na maleiñ'oomtyeeⁿ. 30 Cwe' jo' catue'yo' moso nchqueeⁿm'aaⁿ ch'eⁿ yuu na jaañe. Jo' jo' nnty'ioom ndo' nneiⁿnqueeⁿ ndei'n'oom."

Cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue nntu'xeⁿndyena

31 'Ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, nndyoonnda'a ñequio cha'tso ángeles 'naⁿya, na nnts'a'ntjoⁿya. Quia jo' nntseit'maaⁿñena' ja na nncjocajmaⁿ ntio 'naⁿya na jeeⁿ neiⁿncoo' caxuee na nncu'xaⁿya nn'aⁿ. 32 Ndo' nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue nntjomndyena jo nooⁿ. Quia jo' nntoⁿ'a joona cha'xjeⁿ na matoⁿ' cwii pasto canmaⁿ ñequio canch'ioo ntsmeiiⁿeⁿ. 33 Nnts'aaⁿ na nncwintyjee' canmaⁿ ntyjaaⁿ'aⁿ ntyjaya ndo' canch'ioo nnts'aaⁿ na nncwintyjee' ntyjatymaaⁿ. 34 Maluaa' nnts'aa ja na cwiluiindyō na matsa'ntjoⁿya. Nntsjoō ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ntyjaa'a ntyjaya: "Quio'yo' l'o nn'aⁿ na jnda jnda'yo' na matio'naaⁿñe Tsotyaya 'o. Cato'ñoom'yo'

naya na mañequiaaⁿ na mati 'o cwilajomndyo' ñequio na matsa'ntjoom. Ee luaa' teiyoti seijndaa'ñê cwenta'yo' quia na tqueeⁿ tsjoomnancue. ³⁵ Ee tyom'aaⁿya na ñejndo'a ndo' tquia'yo' na tcwaa'a. Tyom'aaⁿya na ñe'c'ua ndaa ndo' tquia'yo' na t'ua. Tyoma'nooⁿya cwii cwii tsjom'yo' yuu na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ ja ndo' to'ñoom'yo' ja naquii' l'a'yo'. ³⁶ Tyom'aaⁿya na ntsaandyo ndo' 'o jla'tsaaⁿndyo' ja. Tyom'aaⁿya na wii'a ndo' 'o tyotsajndo'yo' ja. Tyom'aaⁿya praso ndo' tyotsantyja'yo' ja.” ³⁷ Quia jo' nn'aⁿ na m'aⁿ ntyjaa'a ntyjaya na la'xmaⁿna cantyja na maty'iomyana' nnt'oona, nluena: “Ta, ¿cwaaⁿ nty'iaayâ 'u na ñe'jndo' ndo' tquiaayâ na tcwa', oo nty'iaayâ 'u na ñe'c'ua' ndaa ndo' ñetquiaayâ ndaatioo na t'ua'? ³⁸ ¿Cwaaⁿ nty'iaayâ 'u na tyoma'noom' yuu na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ 'u ndo' to'ñoonyâ 'u quii'ntaaⁿyâ, oo na nty'iaayâ 'u na ntsaandyu' ndo' jla'tsaaⁿndyô 'u? ³⁹ ¿Cwaaⁿ nty'iaayâ 'u na wi' oo na m'aaⁿ praso ndo' sacajndoo'â 'u?” ⁴⁰ Quia jo' ja na cwiluiindyô na matsa'ntjoⁿya nntsjoô ndaa na'ñeeⁿ: “Mayuu'cheⁿ matsjoô ndaa'yo', meiⁿquia na l'a'yo' na teijndei'yo' cwii nn'aⁿya nmeiⁿ na tit'maⁿ cwiluiiñe, nncô teijndei'yo'.”

⁴¹ 'Jnda chii, ja na matsa'ntjoⁿya nntsjoô ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ntyjaa'a ntyjatymaaⁿ: “Quindyoo'yo' nacañomya 'o nn'aⁿ na jnda tso Ty'oots'om na cat'uiiwi'na' 'o. Je' je' nntsa'yo' quii' chom na tijoom canduu' na juu jo' seijndaa'ñe Ty'oots'om cwentaa' tsaⁿjndii na nlco'wi'na' jom ñequio ángeles 'naaⁿaⁿ. ⁴² Ee tyom'aaⁿya na ñe'jndo'a saa tñquia'yo' na nlcwaa'a. Tyom'aaⁿya na ñe'c'ua ndaatioo saa tñquia'yo' na nnc'ua. ⁴³ Tyoma'nooⁿya yuu na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ ja saa tñcato'ñoom'yo' ja. Tyom'aaⁿya na ntsaandyo saa tñcala'tsaaⁿndyo' ja. Tyom'aaⁿya na wii'a saa tñcatsajndo'yo' ja. Tyom'aaⁿya na praso saa tñcatsantyja'yo' ja.” ⁴⁴ Quia jo' nnt'oô na'ñeeⁿ nooⁿ, nluena: “Ta, ¿cwaaⁿ ñenty'iaayâ 'u na ñe'jndo', oo na ñe'c'ua' ndaa, oo na ñeto'noom' yuu na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ 'u, oo na ñet'oom' na ntsaandyu', oo na ñeteiwi', oo na ñet'oom' praso saa tñcatei'jndeiyyâ 'u?” ⁴⁵ Quia jo' nntsjoô ndaa na'ñeeⁿ: “Mayuu'cheⁿ matsjoô ndaa'yo', nc'e na tñcatei'jndei'yo' nn'aⁿya nmeiⁿ na tit'maⁿ cwiluiindyé, maty'iomna' nncô tñcatei'jndei'yo'.” ⁴⁶ Ndo' nnc'oo na'ñeeⁿ yuu na tijoom cantycwii na nlco'wi'na' joona. Saa nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja na maty'iomyana' nnto'ñoomna na tijoom cantycwii na nnta'ndo'na.

26

Cwi'maⁿna na nnt'uena Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús cha'tso ñ'oommeiⁿ, seineiⁿ ndaa já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. ² Tsoom:

—'O nquiu'yo' na we xuee cwii tjoo ndo' nncuee' xuee pascua. Ndo' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee maquialjo' ññe'quia nn'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿ na nnty'ioomna ja ts'oom'naaⁿ.

³ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tquee Moisés ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom, mañejuu xjeⁿñeeⁿ tjomndyena tach'eeⁿ w'aa t'maⁿ, waa' tyee na cwiluiitquieñe na jndyu Caifás. ⁴ Tyo'maⁿna ñ'eⁿ nc'iaana chiuu nl'ayoona na ññequio'nn'aⁿna Jesús cha nt'uena jom, ndo' na nla'cuee'na jom. ⁵ Jla'tiuuna, jluena ndaa nc'iaana:

—Saa ticat'uaⁿya jom xcwe ncuee cha ticala'wendye nn'aⁿ nacjooya.

Tu'nquiu cwii yuscu ncheⁿ xqueⁿ Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Tyom'aaⁿ Jesús tsjoom Betania waa' Simón, tsaⁿ na ñechuu tycu lepra.
⁷ Wacatyeeⁿ nacañoom' meiⁿsa ndo' tuee'cañoom cwii yuscu na maleiñ'oom
 cwii tsioo na tuiina' ñ'eⁿ tsjo' canchii' na jndyu alabastro. Tsioo'ñeeⁿ ñjom
 ncheⁿ cachi na jeeⁿ jnda. Tu'nquioom joona' xqueⁿ Jesús. ⁸ Ndo' já nn'aⁿ na
 cwilajomndyô ñ'eⁿñê, quia na nty'iaayâ na luaa', jla'líoo'ndyô, l'uuyâ:

—Jeeⁿcheⁿ ndyaa' cwe'chi tsuu ncheⁿ. ⁹ Yati xeⁿ teil'uana' ee jndye s'om
 nncwji'na' na nluii naya ndyeñeeⁿ.

¹⁰ Quia sei'noⁿ Jesús na luaa' cwil'uuyâ, tsoom ndaayâ:

—¿Chiuu na cwila'líoo'ndyô' ñ'eⁿ yuscum'aaⁿ? ee jeeⁿ tjacanjoom'
 nayawaa' na s'aaⁿ ñ'eⁿndyô. ¹¹ Ee ja nchii ñequii'cheⁿ nnc'ooⁿya ñ'eⁿndyô' saã
 ndyeñeeⁿ ñequii'cheⁿ m'aⁿna quii'ntaaⁿyo'. ¹² Yuscum'aaⁿ na tu'nquioom
 ncheⁿ nacjoya, matseijndaa'ñena' na nncjaacanty'iuu'ndyô. ¹³ Mayuu'cheⁿ
 ndye'yo' nntsjoô, meiⁿyuucheⁿ na ññe'quia nn'aⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ
 Ty'oots'om na cha'waa tsjoomnancue, maxjeⁿ nla'neiⁿna cantyja 'naaⁿ naya
 na s'aa yuscum'aaⁿ cha ticatsuu ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ.

Judas mañequiaaⁿ cwenta Jesús luee ntyee

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Ndo' cwii já nn'aⁿ na canchoo'wendyô, juu tsaⁿ na jndyu Judas Iscariote,
 tjaaⁿ na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye. ¹⁵ Tsoom ndaana:

—¿Cwanti nncwantjoⁿ nl'a'yo', ññequia cwenta Jesús luee'yo'?

Jla'jndaa'ndyena, tquiana ntquiuu nchoo' qui s'om xuee. ¹⁶ Ndo' xjeⁿñeeⁿ
 tooⁿoⁿ, tyol'uee'ñê chiuu ya nnts'aaⁿ na ññequiaaⁿ cwenta Jesús lueena.

Saⁿtjom Jesús na cuaa Cena

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Tuee' xuee na cwiwityeⁿ ncuee na cwicwa' nn'aⁿ tyoo' na tjaa ndaaljo'
 tjaquiee'. Já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús jla'candyoo'ndyô na m'aaⁿ,
 l'uuyâ:

—¿Yuu l'ue ts'om' na nntsalajndaa'ndyô cantyja 'naaⁿ xuee pascua na
 nleiñ'oom' na nlqui' catsmaⁿ?

¹⁸ T'ooⁿ ndaayâ, tsoom:

—Catsaqueie'yo' quii' tsjoom, candu'yo' nnom juu ts'aⁿ na nliu'yo': “Ndi'
 matso Maestro ts'aⁿ na ma'mooⁿ ndaayâ na majnda jaawe'ntyjo xjeⁿ na
 nlco'wi'na' jom. L'ue ts'oom na nnteijndei' wa' na nleijndaa' na nlcwaaⁿaⁿ,
 nlqueeⁿ catsmaⁿ na nntseit'maaⁿñê xuee pascua ñequio já nn'aⁿ na cwilajom-
 ndyô ñ'eⁿñê.”

¹⁹ Ndo' l'aayâ cha'xjeⁿ na tsoom. Jla'jndaa'ndyô na nlcwaa'â natmaaⁿ xuee
 pascua.

²⁰ Jnda na teincooⁿ ncue, tjawacatyeeⁿ Jesús nacañoom' meiⁿsa ñequio já
 na canchoo'wendyô. ²¹ Ndo' yocheⁿ na cwicwaa'â tooⁿoⁿ, seineiiⁿ ndaayâ,
 tsoom:

—Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjoô, cwiindyô' 'o ññequiaa cwenta ja luee
 nn'aⁿ.

²² Ñ'oomwaa' jeeⁿ ndyaa' seichjoo'na' n'ooⁿyâ. Tooⁿâ cwii ndo' cwiindyô
 ta'x'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—Ta, ¿aa nnts'aacheⁿna' na ja?

²³ T'ooⁿ ndaayâ, tsoom:

—Cwii ts'aⁿ na jnda tjoom xiowaa ñ'eⁿndyô, tsaⁿñeeⁿ ññequiaaⁿ cwenta ja.

²⁴ Ndo' maxjeⁿ nlco'wi'na' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee cha'xjeⁿ
 na matso ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om. Saã jeeⁿ nty'iaa'ñe juu ts'aⁿ na ññequiaa
 cwenta ja luee nn'aⁿ. Yati xeⁿ ticaluiiñe tsaⁿñeeⁿ.

²⁵ Quia jo' t'ô Judas, tsaⁿ na ññequiaa cwenta jom. Tso:

—'U Maestro, ¿aa nnts'aacheⁿna' na ja?

T'ō Jesús nnoom:

—Majo'ndyo cha'xjeⁿ jnda tsu'.

²⁶ Yocheⁿ na cwicwaa'â to'ñom Jesús tyoo', seit'maaⁿñê Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿna'. Tyjeeⁿ juuna', tquiaaⁿ ndaayâ. Tsoom:

—Cato'ñoom'yo' cwa'yo' tyoo'waa, ee cwiluiñena' seii'a.

²⁷ Mati to'ñoom cwii waso na ñjom ndaa winom, tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'ooots'om. Jnda chii tquiaaⁿ juuna' ndaayâ, tsoom:

—Luaa cwe'yo'. Calui' cjaana'. ²⁸ Ndaa winomwaa cwiluiñena' nioom'a na ñequio juuna' maquaⁿtyaⁿya ñ'oom xco cha ndaa ntseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om jnaaⁿ jndyendye nn'aⁿ. ²⁹ Nndye'yo' nntsjoō, xuee na cwii wjaatina' taxoc'uannda'a ndaa winom hasta quia jnda tue'ntyjo na matsa'ntjom Tsotyâ. Quia ljo'cheⁿ nnc'uaxcō juuna' ñ'eⁿndyo' yuu na matsa'ntjoom.

Jesús matseicañeeⁿ na nncwji'ñe Pedro

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Taayâ cwii luantsa, jnda chii jluii'â jo' jo'. Saayâ ta na jndyu Olivos.

³¹ Quia jo' tso Jesús ndaayâ:

—Tsjom je' cha'tsondyo' 'o nntjei'ndyo' ñ'eⁿndyo. Ee ljeii 'naaⁿ Ty'ooots'om matsona': "Nla'cuee' nn'aⁿ juu ts'aⁿ na mach'ee cwenta canmaⁿ. Ndo' canmaⁿ ntsmeiiⁿeⁿ nnt'oom'ndyeyo'."

³² Ndo' tsotyeeⁿ ndaayâ:

—Ja quia na jnda mawando'xcō na jnda ty'io, nncjojndyaa ts'ondaa Galilea, xeⁿ jnda nntsantyjo'yo'.

³³ Ndo' t'ō Pedro nnoom, tso:

—Meiiⁿ cha'tsondye naⁿm'aⁿ nntjeii'ndyena ñ'eⁿndyu' saa ja tijoom cwji'ndyo ñ'eⁿndyu'.

³⁴ T'ō Jesús nnoom, tso:

—Mayuu'cheⁿ matsjoō njom', tsjom je', cwii tjoocheⁿ na nntseixuaa caxti-jndyo, saa 'u jnda ndyee ndii' macwji'ndyu' ñ'eⁿndyo.

³⁵ Tso Pedro nnoom:

—Meiiⁿ na nncju'na' na c'io ñ'eⁿndyu' saa tijoom cwji'ndyo cantyja 'naⁿ.

Ndo' majuu ñ'oom t'ooyâ na cha'tsondyô na cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús.

Matseineiⁿ Jesús nnon Ty'ooots'om quii' ntjom Getsemani

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Ndo' squiaayâ cwii joo na jndyuna' Getsemani. Tsoom ndaayâ:

—Cwindyuaandyo' ñjaaⁿñe yocheⁿ na jo luaa' na nntseinaⁿya nnom Ty'ooots'om.

³⁷ Quia jo' tjatyeen, tjañ'oom Pedro ñequio we ntseinda Zebedeo. Jnaⁿna' na t'maⁿ matsei'ndaa'na' ntyjeeⁿ, ndo' jeeⁿ matseichjoo'na' ts'oom. ³⁸ Tsoom ndaana:

—Jeeⁿcheⁿ ndyaa' matseichjoo'na' ts'ooⁿ hasta jom ndyowe' ts'ooⁿ. Caljoo'ndyo' ljoo. C'om'c'eendyo', calajomndyo' ñ'eⁿndyo, nchii cwinday'o'.

³⁹ Quia jo' tjatjatyeeⁿ chjoowi'. Tjawanquiom na matseit'maaⁿñê Ty'ooots'om. Tyoch'eeⁿ ty'oo nnom, tsoom:

—Tsotyaya, xeⁿ aa waa na ndaa nluii, quiaa' na tincwinooⁿya nawi'waa na matseijomna' cwii na jeeⁿ ja. Saa meiiⁿ na luaa' macaⁿ'a, caluii cha'xjeⁿ na l'ue ts'om' nncu', nchii cha'xjeⁿ na l'ue ts'ooⁿ ja.

⁴⁰ Jnda jo' jndyolcweeⁿeⁿ na m'aⁿ ndyee naⁿñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ljeiiⁿ na cwindana. Tsoom nnom Pedro:

—'U Pedro, ¿aa tîcandaa nlaquii n'om'yo' meiiñe'cwii hora na ticanda'yo' na nlajomndyo' ñ'e'ndyo? ⁴¹ Cha'tsondyo' c'om'c'eendyo' na calanei'yo' nnom Ty'ooots'om cha ticjaachuuna' 'o xje' 'naa'na' quia wi' cwitjom'yo'. Mayuu', jee' m'aa'c'ee' ts'om ts'a' na nnts'aa yuu na maca'na' saa' nc'e na ts'a' tseixmaa', tileicana'ñê.

⁴² Jnda' jo' tjannaa'a' na jnda' we ndii' na nntseinei' nnom Ty'ooots'om. Tsoom:

—Tsotyaya, xe' xocandaa' na nncwinom'na' nawi' na nntjo'ya, ñecuaa, caluii cha'xje' na l'ue ts'om' nncu'.

⁴³ Jndyonaa'a' na m'a' na'ñee'. Ljeii' maxje' cwindana, ee jee' tye' maleichuu tsantsjom' jona. ⁴⁴ Quia jo' 'ñee' jona, tjannaa'a' na seinei' nnom Ty'ooots'om na jnda' ndyee' ndii'. Mañejooti ñ'oom tyotseity'ooñê. ⁴⁵ Tyjee'cañoomnaa'a' na'ñee', tsoom ndaana:

—¿Aa maxje' ndicwa' cwindayo'? Ya na mañjom cwita'jndyee'yo'. Cwa je' c'om'c'eendyo', ee jnda' tue'ntyjo' xje' cantyja' 'na'ya na cwiluiindy'o' ts'a' na jna' cañoom'luee. Je' mañquiaa' ts'a' cwenta ja luee nn'a' na wi'ndyee. ⁴⁶ Quicantya'yo', cjaaya. Canty'ia'yo' luaa' mandyocwjee'cañoom' juu ts'a' na mañquiaa' cwenta ja luee nn'a'.

T'uena Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ndicwa' matseinei' Jesús ndo' tyjee'cañoom' Judas, cwii jâ' nn'a' na canchoo'wendyô. Jndyochom' jndye' nn'a' na m'a' cantyja' 'naa' ntyee' na cwiluiitquiendye' ndo' cantyja' 'naa' nn'a' na cwiluiitquiendye' naquii' tsjom. Cwilei'cho na'ñee' ncjo' espadas ñequio' n'oom nch'io. ⁴⁸ Ndo' Judas, ts'a' na tquiaa' cwenta Jesús, jnda' t'moo' 'naa' chiuu waa na nnts'aa'. Tsoom:

—Ts'a' na nnc'ua' ntsma' maxje' juu na cwil'ue'yo'. Mana cat'ue'yo' jom.

⁴⁹ Mañoom' tyjee'cañoom' nacañoom' Jesús. Tsoom nnom:

—Xma'ndyu' Maestro.

Ndo' t'om ntsma' Jesús. ⁵⁰ Tso Jesús nnoom:

—Xma'ndyu'. Ts'iaa' na jndyo', mana catseicandaa'ndyu'.

Quia jo' tquie'cañom' na'ñee' Jesús, t'uena jom. Jla'tyena' jom.

⁵¹ Ndo' cwiindyô' jâ' na ñ'aa'nyâ' ñ'e' Jesús, tjei'ñoom'ñe' xjoo'. Tyjee' tsua'qui mosoo' tye' na cwiluiitquieñe. ⁵² Quia jo' tso Jesús nnoom:

—Cwjaa'ndyu'nnda' xjo' naquii' tja'waa'na'. Ee juu ts'a' na mach'ee' nata' quio' xjo' mañequio' jo' nncuee'ne'. ⁵³ ¿Aa ticatseitiuu' na ndaa' nlcaa'a' nnom Tsotyâ' ndo' jom mañoom' njñoom' mei'che' ntmaa' ángeles na nntei'jndeina ja? ⁵⁴ Saa' xe' na nmei' nnts'aa, ¿chiuu' nntseicandaa'ñeyuuna' ljeii' 'naa'a' na matsona' na tseixma'ya na catjo'ya na luaa'?

⁵⁵ Ndo' tso Jesús ndaa' cha'tso nn'a':

—Jnda'jom' ñ'e' ncjo' espadas ñ'e' n'oom nch'io tquiocat'ue'yo' ja cha'cwijom' tquio'yo' nacjoo' cwii tsa'canch'ue. 'Io ndii' 'io ñeta'catya' naquii' wats'om t'ma' na ñet'moo' ndaa'yo', saa' tîcat'ue'yo' ja. ⁵⁶ Saa' cha'tso na matjo' nmeii' cwicalui'yuu' ñ'oom ndyuee' profetas.

Quia jo' cha'tsondyô' na cwilajomndyô' ñ'e' Jesús jlei'noo'nyâ, 'ndyaayâ' jom na ñenque'.

'Ooque'na Jesús luee nn'a' na cwiluiitquiendye

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Quia jo' nquiee' nn'a' na t'ue' Jesús, ty'eñ'omna' jom waa' Caifás, juu tye' na cwiluiitquieñe. Jo' jo' jnda' tjomndye' nn'a' na cwit'moo' ljeii' na tque' Moisés, ñequio' nn'a' na cwiluiitquiendye' naquii' tsjom. ⁵⁸ Ndo' Pedro tquiache' tquia' tjantyjo' naxe' Jesús. Tue'ne' waa' tye' na cwiluiitquieñe.

Tjaque^{ne} tach'eeⁿⁱ w'aa'ñeeⁿ. Tjacjom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, cha nnty'iaa^{na} chiuu nncjaaju'yuuna' cantyja 'naaⁿⁱ Jesús.

⁵⁹ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom ñequio cha'tsondye nt'omcheⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ, tyol'ueena nn'aⁿ na calue ñ'oom cantu nacjoo' Jesús cha ndaa nleijndaa' jnaa^{na} na cuee^{ne}.
⁶⁰ Saa meiiⁿ na jndye nn'aⁿ jlue ñ'oom cantu nacjoom'm na waa jnaa^{na} maxjeⁿ ticalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ. Jnda chii wendye na'ñeeⁿ tjoom' cantu jluena:

⁶¹ —Tsa^maaⁿⁱ ñetsoom jom nntseityuee^{ne} wats'om t'maⁿ cwentaa' Ty'oots'om, ndo' ñendyee xuee na nnts'aaxcoom cwiicheⁿ.

⁶² Quia jo' nquii tyee na cwiluiitquieñe teintyjee^{ne}, tsoom nnom Jesús:
—¿Aa maxjeⁿ meiⁿ cwii ñ'oom tic'o^o? ¿Chiuu waayuu na nmeiiⁿ ñ'oom cwitjei'yuu'ndye na^m nacjo'?

⁶³ Saa Jesús meiⁿ cwii ñ'oom tic'o^o. Quia jo' nquii tyee na cwiluiitquieñe tso nnoom:

—Ñequio xuee' Ty'oots'om na wando', tyeⁿ matsa'ntjo^{nya} 'u, catsu' ñ'oom na mayuu'. Catsu'ndyeyu' ndyaayâ, ¿aa 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda Ty'oots'om?

⁶⁴ T'o Jesús nnoom:

—Majo'ndyo ñ'oom na matsu'. Ndo' mati matseicandiiya 'o na 'io cha xuee na cwii wjaatina' nnty'ia'ndaa'yo' ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na m'aa'ndyo yuu na matseit'maa'ñena' ja ntyjaa' Ty'oots'om ntyjaya. Jom tseixmaaⁿ cha'tso najnda. Ndo' nnty'ia'yo' ja na nnaaⁿ cañoom'luee na ndyocuannda'a ñequio nchquiu.

⁶⁵ Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe jndii'ñê lia^{na} na lioom'm, tsoom:

—Tsa^maaⁿⁱ jnda seineiiⁿ ñ'omntjeiⁿ nacjoo' Ty'oots'om. Tica'tina' 'ñeeⁿ na nncwji'yuu'ñe nacjoom'm. 'O cwindye'yo' ñ'omntjeiⁿ na tsoom. ⁶⁶ ¿Ljo' cwilatiuu'yo' je' ñ'eⁿñê?

T'o^o nn'aⁿ nnoom, jluena:

—Tsa^maaⁿⁱ maxjeⁿ tseixmaaⁿ na cuee^{ne}.

⁶⁷ Ndo' tyojñomna ndaajnaⁿⁱ nnoom. Tyotioona nda' jom ndo' nt'om tyotmeiiⁿ nda' watmeiⁿ nnoom. ⁶⁸ Ndo' jluena nnoom:

—'U na cwiluiindyu' Cristo na jñom Ty'oots'om, cwa cjaawee' 'ndyo' 'ñeeⁿ tmeiⁿ nda' 'u.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿⁱ Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Yocheⁿ na cwiluii na nmeiiⁿ, Pedro wacatyeeⁿ tach'eeⁿ ndo' tyjee'cañoom cwii yuscu na mandi'ntjom jo' jo'. Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—'U maxjeⁿ ñeñ'eeⁿ ñ'eⁿ Jesús, tsaⁿ na jnaⁿ Galilea.

⁷⁰ Saa Pedro tjei'ñê ñequio na ndye cha'tsondye na'ñeeⁿ. Tsoom:

—Meiⁿchjoo ticaljeii ñ'oom na matsu'.

⁷¹ Jnda chii tjaaⁿ na waa 'ndyoots'a t'maⁿ ndo' cwiicheⁿ yuscu na mandi'ntjom jo' jo' ljeii jom. Tso tsaⁿñeeⁿ ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ na ndyoo':

—Tsa^maaⁿⁱ maxjeⁿ ñeñ'eeⁿ ñ'eⁿ Jesús, tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret.

⁷² Cwiicheⁿ cwii ndii' tjei'ñe Pedro mana tjei'yom xuee' Ty'oots'om. Tsoom:

—Ntyjii Ty'oots'om na ticwajna^{na} tsa^maaⁿⁱ.

⁷³ Tyoowiquiuu' ndo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na meintyjee' jo' jo' ty'entyjaa'na jom. Jluena nnoom:

—Mayuu'cheⁿ na 'u cwii joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ tsa^maaⁿⁱ. Ee ñ'oom na matsei'neiⁿ ma'mo^{na} na Galilea jnaⁿⁱ.

⁷⁴ Quia jo' to' Pedro na tju' cheⁿnqueⁿ ñ'omwi' nacjoom'm. Tsoom na ntyjiicheⁿ Ty'oots'om na mayom'm. Tsoom:

—Ja maxjeⁿ ticwajnaⁿa tsaⁿm'aaⁿl.

Ndo' majo'to xjeⁿñeeⁿ seixuaa caxtijndyo. ⁷⁵ Mañoom' tjañjoom' ts'om Pedro juu ñ'oom na jnda tso Jesús nnoom: “Cwii tjoocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo saa 'u jnda ndyee ndii' macwji'ndyu' ñ'eⁿndyo.” Mana jlueeⁿeⁿ ch'eⁿ. Sei'ndaa'ñ'eⁿna' ntyjeeⁿ, tyoty'ioom.

27

'Ooñ'omna Jesús na m'aa' Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Quia na jnda teincoo cha'tso ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom ndaa nn'aⁿ judíos ñ'e'cwii jla'tjoom'na ñ'oom na t'maⁿna cue' Jesús. ² Jla'tyeⁿna jom, ty'eñ'omna jom. Ty'ecatooona cwenta jom l'q nquii Poncio Pilato na juu cwiluiiñe gobiernom.

Cantya na tue' Judas

³ Ndo' Judas, ts'aⁿ na tquiaa cwenta Jesús luee naⁿñeeⁿ, quia na nty'iaaⁿaⁿ na jnda teijndaa' na nncue' Jesús, tiao na jeeⁿ tia ntyjeeⁿ cantya na s'aaⁿ. Tjatseilcweeⁿeⁿ ntquiuu nchoo' nqui s'om xuee ndaa ntyee na cwiluiitquiendye ñequio ndaa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom. ⁴ Tsoom ndaa naⁿñeeⁿ:

—T'maⁿ jnaⁿya waa na seiQUIOoya cwii ts'aⁿ luee'yo' na tjaa'naⁿ jnaⁿ tseixmaⁿ.

T'oq naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—¿Ljo' mach'eena' jâ na ljo'? Cando' nncu'.

⁵ Quia jo' Judas tyeⁿnqueeⁿeⁿ s'om xuee'ñeeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Jnda jo' jlueeⁿeⁿ, tjaaⁿ. Tjatseintyjañê, seicuee'ñe cheⁿnqueⁿ.

⁶ Ntyee na cwiluiitquiendye jla'xcwiina s'om'ñeeⁿ. Jluena:

—S'ommeiiⁿ jnda njoml'ua na nncue' ts'aⁿ. Jo' chii ticaty'iomiana' na nlatjooⁿa joona' ñequio s'om na cwiquioo cwentaa' Ty'oots'om.

⁷ Jnda na jla'tjoom'na ñ'oom ñ'eⁿ nc'iaana, jla'catsuuna s'om'ñeeⁿ. Tioml'uana cwii taⁿ tyuaa na jnda ts'aⁿ na mach'ee ncuua. Jo' jo' l'ana wats'om tyue' yuu na nnc'oocaty'iuuna l'oo, nn'aⁿ na cwe' cwiquieya tsjoomna. ⁸ Cwe' jo' hasta xuee je' jndyu tyuaa'ñeeⁿ Tyuaa Niom'. ⁹ Ndo' na luaa' tuii seicandaa'ñena' ñ'oom 'ndyoo profeta Jeremías, tsoom: “Nn'aⁿ Israel jla'jndaa'ndyena na njoml'uañe ts'aⁿ ntquiuu nchoo' nqui s'om xuee. Jnda chii to'ñoomlcwe'na s'om'ñeeⁿ. ¹⁰ Ñequio joona' jla'jndana cwii taⁿ tyuaa' ts'aⁿ na mach'ee ncuua cha'xjeⁿ na t'moⁿ Ty'oots'om noqⁿ na maxjeⁿ nluui.”

Tyomeintyjee' Jesús jo nnom Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ty'eñ'omna Jesús, tyomeintyjeeⁿeⁿ jo nnom gobiernom Pilato. Tax'ee tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Aa 'u cwiluiindy' Rey cwentaa nn'aⁿ judíos?

T'o Jesús, tsoom:

—Maxjeⁿ jo' ja, cha'na matsu'.

¹² Ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom tquiiana jnaaⁿaⁿ nnom Pilato. Ndo' meiiⁿ na cwiqueⁿna ñ'oom nacjoom'm saa jom meiⁿcwii ñ'oom tîc'oqⁿ. ¹³ Jo' chii tso Pilato nnoom:

—¿Aa maxjeⁿ ticandi' ñ'oommeiiⁿ na cwitjei'yuu'ndyena nacjo'?

¹⁴ Saa meiⁿcwii 'ndyoo ñ'oom tîc'oqⁿ cantya ñ'oom na tue'na nacjoom'm. Jo' chii s'aana' na jeeⁿ tjawee' ts'om Pilato na tîc'o Jesús.

Cwiiwindaat'yeⁿ na nncue' Jesús
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Ndo' ticwii chu na nncuee' xuee pascua tyowaa costumbre na nquii gobiernom nntseicandyaañê meiⁿcwiⁿñeeⁿcheⁿ praso na nntaⁿ nn'aⁿ. ¹⁶ Ndo' quia jo' tyom'aaⁿ cwii praso na jndyu Barrabás w'aancjo na t'maⁿ ñ'oom waa nacjoom'm. ¹⁷ Ndo' quia na tjomndye nn'aⁿ, tax'ee Pilato ndaana, tsoom:

—Je' candu'yo', ¿ñeeⁿ juu l'ue n'om'yo' na nntseicandyandyo? ¿Aa juu Barrabás, oo ¿aa Jesús na cwilue nn'aⁿ na cwiluiñe Cristo?

¹⁸ Ee sei'noⁿ! Pilato na cwe' na jndooa Jesús jo' chii jla'quioona juu l'ooⁿ nchii ee na waa jnaaⁿ! tsaⁿñeeⁿ.

¹⁹ Ndo' yocheⁿ na wacatyeeⁿ na nncu'xeeⁿ ñ'oom'ñeeⁿ seicwanom scoom'm cwii ñ'oom na m'aaⁿ. Tso: “Ticatii'ndyu' ñ'oomwaa' ee tsaⁿm'aaⁿ! matseix-maaⁿ cantyja na maty'iomyaana'. Ee tsjom teincooquiuu' jeeⁿ ñeseicachjuu tsaⁿtsjom ja cantyja 'naaⁿaⁿ.”

²⁰ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom tyola'jndo'na n'om nn'aⁿ na cataⁿ naⁿñeeⁿ na candyaañe juu Barrabás ndo' Jesús cueeⁿeⁿ. ²¹ Jo' chii tax'eennda' Pilato ndaa nn'aⁿ na jndyendye, tsoom:

—Cwa candu'yo', ¿cwaaⁿ cwii na wendye joona l'ue n'om'yo' na catseicandyandyo?

Jooa t'ooⁿa, jluena:

—Juu Barrabás.

²² Tax'eennda' Pilato ndaana. Tsoom:

—Xeⁿ juu Barrabás nndyaañê quia jo' ¿chiiu nnts'aayo ñequio Jesús na cwindu'yo' na cwiluiñe Cristo?

Cha'tsondye naⁿñeeⁿ t'ooⁿa nnoom, jluena:

—Caty'ioom' jom ts'oom'naaⁿ.

²³ Quia jo' tax'ee Pilato ndaana, tsoom:

—¿Ljo' jnaⁿ tseixmaaⁿ nquiu'yo'?

Saa majndeiti jla'xuaa naⁿñeeⁿ, jluena:

—Caty'ioom' jom ts'oom'naaⁿ.

²⁴ Jnda na nty'iaa' Pilato na ticanañê ñ'oom'ñeeⁿ hasta manndyo na nla'wendyena nacjoom'm, quia jo' tcaaⁿ ndaatoo, jñoom'm na jndoo' cha'tsondye naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Je' mandyuu'a cha calui'yuu'na' na ticachoo jnaⁿ xeⁿ nlacue'yo' tsaⁿm'aaⁿ na tjaa jnaaⁿ! Jo' chii, cajndo' ncjo'yo'.

²⁵ Saa t'ooⁿ cha'tsondye naⁿñeeⁿ, jluena:

—Ljo' ch'eenaa' já. Ncjooyâ nnchoonquaaⁿyâ jnaⁿ ñequio ndaayâ na nncue' tsaⁿm'aaⁿ!

²⁶ Jo' chii Pilato seicandyaañê Barrabás cha'xjeⁿ na taⁿ nn'aⁿ. Ndo' sa'ntjoom na cala'sei' sondaro 'naaⁿaⁿ Jesús. Jnda jo' tquiaaⁿ juu lueena na caty'ioomna juu ts'oom'naaⁿ.

²⁷ Jnda jo' ty'eñ'om sondaroñeeⁿ Jesús naquii'cheⁿ wats'iaaⁿ. Jo' jo' jla'tjomndye cha'tso ntmaaⁿ sondaro nacañom'm. ²⁸ Tjeii'na liaⁿaⁿ ndo' jla'cweena cwiiⁿcheⁿ liaa jom, liaatco colo wee juuna'. ²⁹ Ndo' jla'tyjoondyena n'oomnioom cwii tsei. Tioomna juuna' xqueeⁿ cha'cwijom corona. Ndo' tjaa'ndyena cwii tsmaaⁿ ts'ooⁿ ntyjaya cha'cwijom ts'oom'l'ei' tsaⁿmats'iaaⁿ t'maⁿ. Jnda chii tyota'na cantyena jo nnoom na cwe' cwincona jom. Tyolueena:

—Cwila't'maaⁿndyô 'u Rey cwentaa nn'aⁿ judíos.

³⁰ Mati tyotuee'na ndaajnaⁿ! cjoom'm. Tjeii'ndyena tsmaaⁿ na ndii' ts'ooⁿ, tyotmeii'na juuna' xqueeⁿ. ³¹ Jnda tjacjoona na cwincona jom, quia jo'

tjeii'na liaatco'ñeeⁿ, jla'cweennda'na liaⁿ'aⁿ jom. Jndaⁿ chii ty'eñ'omna jom na nnty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ.

Cwity'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Xjeⁿ na ma'oocalui'na quii' tsjoom, tjomndyena cwii ts'aⁿ tsjoom Cirene na jndyu Simón. L'ana na jndei'na' na cjaañ'oom ts'oom'naaⁿ na ñoom Jesús.

³³ Tquiena cwii joo na jndyu Gólgota. Ñ'oomwaa' ñecatsona' Ta Tsei'xqueⁿ Ts'oo. ³⁴ Tquiana winom na nnc'om na tjoom'na' ñequio cwii nasei na ja. Saa tatic'om quia ljeiiⁿ na tjoom' nasei'ñeeⁿ.

³⁵ Ndo' quia jndaⁿ ty'ioom sondaro jom ts'oom'naaⁿ, tyo'oona x'iaa na nnty'iaana 'ñeeⁿ nleijnoom' cwii cwii liaⁿ'aⁿ. Ndo' na luaa' tui se-icandañ'ñena' ñ'oom na seiljeii profeta. Tso: “Tyo'oona x'iaa na nnty'iaana 'ñeeⁿ jona nleijnoom' cwii cwii liaya.” ³⁶ Jndaⁿ chii ty'ecwindyuaandye sondaro'ñeeⁿ na cwil'ana cwenta Jesús. ³⁷ Ndo' jo ndyeyu ts'om xqueeⁿ ty'ioomna ljeii na t'moⁿ'na' jnaaⁿ'aⁿ. Tsona': “Luaañe juu Jesús na cwiluiiñe Rey cwentaa nn'aⁿ judíos.”

³⁸ Mati jo' jo' ty'ioomna we naⁿcanty'ue n'oom'naaⁿ, cwii tsaⁿ'ñeeⁿ ñoom ts'oom'naaⁿ na meintyjee' ntyjaa' Jesús ntyjaya. Ndo' cwiicheⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ ñoom ts'oom'naaⁿ na meintyjee' ntyjatymaaⁿ!. ³⁹ Ndo' nn'aⁿ na tyowinom jo' jo' tyoluena ñ'omwi' nacjoo' Jesús. Tyola'caandyena nqueⁿna. ⁴⁰ Tyoluena:

—'U ts'aⁿ na matsu' na nntseyui' wats'om t'maⁿ ndo' ñendyee xuee nntseywe'nda' juuna', cwa je' cwji'n'maaⁿndyu' cheⁿncu'. Xeⁿ mayuu' na cwiluiindy' Jnda Ty'oots'om, cwa candyo'cue' ts'oom'naaⁿwaa'.

⁴¹ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ tmaaⁿ! fariseos, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom cha'tsondye naⁿ'ñeeⁿ mati maluaa' tyola'jnaaⁿ'na Jesús. Tyoluena:

⁴² —Jeeⁿ ya ñetjei'n'maaⁿñê nt'omcheⁿ saa tileicandañ nncwji'n'maaⁿñe cheⁿnqueⁿ. Xeⁿ mayuu' na cwiluiiñe Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel, cwa candy-ocueeⁿ na ñoom ts'oom'naaⁿ quia jo' nlayuu'a ñ'eⁿñê. ⁴³ Jom matseicantyyaa' ts'oom ñequio Ty'oots'om ee tsoom ndaaya na jom cwiluiiñe Jnda Ty'oots'om. Jo' chii xeⁿ na mayuu' na jnda ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿñê, cwji'n'maaⁿñê juu.

⁴⁴ Ndo' mati naⁿcanty'ue na ñom n'oom'naaⁿ ñ'eⁿ Jesús, tyotuee'na ñ'omwi' nacjoom'm.

Tquiaañe Jesús na tueeⁿ'eⁿ

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Quia na tuee' na quiajmeiⁿ!, teijaaⁿ cha'waa tsjoomnancue hasta na ndyee na matmaaⁿ. ⁴⁶ Juu xjeⁿ'ñeeⁿ jndei seixuaa Jesús, tsoom:

—Elí, Elí, lama sabactani.

(Ñ'oomwaa' matsona': Tsotyaya Ty'oots'om, ¿chiuu na ma'ndii' ja?)

⁴⁷ Cwantindye joo nn'aⁿ na m'aⁿ nndyoo' quia na jndyena ñ'oommeiⁿ!, jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ! macwaaⁿ profeta Elías.

⁴⁸ Ndo' mantya jleynom cwii ts'aⁿ, tjac'oom cwii 'naⁿ na ya maw'ana' ndaa. Nchjeeñe juuna' naquii' winom na ta, tiom juuna' nnom tsmaaⁿ cha nndañ nncue'cañoomna' l'ndyoo Jesús na nnc'uu. ⁴⁹ Saa nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyoluena:

—Ca'ndii' jom. Ñe'canty'iaayâ aa nncwje'cañoom Elías na nncwji'n'maaⁿñe jom.

⁵⁰ Quia jo' seixuaannda' Jesús jndei, mana tueeⁿ'eⁿ. ⁵¹ Ndo' xjeⁿ'ñeeⁿ liaatco na ntyjaty'io wats'om t'maⁿ jndii'tcona' hasta xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. Jndei s'eii tyuaa ndo' tiuu ljo'. ⁵² Mati jnaaⁿ ndei'luaa ndo' jndye nn'aⁿ na jnda

tja na tyola'yu' ñequio Ty'ooots'om tando'nnda'na xjeⁿñeeⁿ. ⁵³ Quia na jnda tando'nnda' Jesús, mati naⁿñeeⁿ jlui'na naquii' ndei'luaana, ty'equie'na quii' tsjoom Jerusalén. Jo' jo' teitquioo'ndyena ndaa jndye nn'aⁿ.

⁵⁴ Ndo' juu capeitaⁿ ñequio sondaro 'naaⁿaⁿ na cwil'a cwenta Jesús quia na nty'iaana na s'eii ndo' tqueⁿna cwenta cha'tso na tuii, jeeⁿ ndya' tyuena. Jluena:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿm'aaⁿ tyoluiiñê Jnda Ty'ooots'om.

⁵⁵ Ndo' jo' jo' m'aⁿ jndye yolcu na cwe' cwindy'iaatquiiana ljo' cwiluii. Jnaⁿ naⁿñeeⁿ ts'ondaa Galilea, tquiontyjona naxeⁿ Jesús na cwindye'ntjomna nnoom. ⁵⁶ Quii'ntaaⁿ yolcu'ñeeⁿ ñ'eⁿ María Magdalena ñequio María tsondyee Jacobo ñ'eⁿ José, ndo' ñequio tsondyee ntseinda Zebedeo.

'Oocaty'iuuna Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Quia tuee' na tmaaⁿ, cwii tsaⁿtya na jndyu José na jnaⁿ tsjoom Arimatea, cwiluiiñê ts'aⁿ na matseijomñe ñ'oom na t'moⁿ Jesús, ⁵⁸ tjaaⁿ na m'aaⁿ Pilato, tjacaaⁿ ts'oo Jesús. Ndo' tquiaa Pilato ñ'oom'm na ññe'quia sondaro sei'ts'o 'naaⁿ Jesús nnom José. ⁵⁹ Quia jo' tjaco'ñom José Jesús, seityjooñê liaa sámana na lju' juu ts'oo'ñeeⁿ. ⁶⁰ Jnda chii tjaa'ñê ts'oo'ñeeⁿ naquii' tsue'tsj'o' xco na jnda tuiiya na tseixmaⁿna' tsei'tsuaa 'naaⁿaⁿ. Jnda jo' seicuu'ñê 'ndyoo tsei'tsuaa ñequio cwii tsjo' t'maⁿ, mana tjaaⁿ. ⁶¹ Ndo' María Magdalena ñequio cwicheⁿ María nty'iaacheⁿna na luaa' s'aaⁿ. Ty'ewindyuaandyena ndyeyu 'ndyoo tsei'tsuaa'ñeeⁿ.

Cwil'a sondaro cwenta tsei'tsuaa

⁶² Xuee na tuii na luaa', maxuee na cwila'jndaa'ndye nn'aⁿ 'naⁿ na nlcaⁿna' jona ee na 'io xuee na nnta'jndyena. Quia na teincoo cwicheⁿ xuee, ntyee na cwiluitquiendye ñequio nn'aⁿ fariseos, ñecwii tmaaⁿ ty'ena na m'aaⁿ Pilato. ⁶³ Jluena nnoom:

—'U ta gobiernom, cwijaañjoom' n'ooⁿyâ ñ'oom na tyotso tsaⁿcantu'ñeeⁿ quia ndi wanoom'm. Tsoom na xuee jnda ndyee nncwando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ. ⁶⁴ Cwe' jo' l'ue n'ooⁿyâ na catsa'ntjom' sondaro 'naⁿ, na c'oocal'ana cwenta tsei'tsuaⁿaⁿ hasta xeⁿjnda teinom ndyee xuee cha nntseicu'na' na joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê nlquie'cañomna ndo' nnty'ueena sei'ts'o 'naaⁿaⁿ, jnda jo' nluena ndaa nn'aⁿ na jom jnda mawando'xcoom na tueeⁿeⁿ. Ndo' juu cantuwaa' t'maⁿti ññequiu'nn'aⁿna' nn'aⁿ nchiiti ñ'oom na ñeseineiⁿ xjeⁿ na ñetanoom'm.

⁶⁵ T'o Pilato ndaana, tsoom:

—Nmeiiⁿ sondaro na mañequia luee'yo'. Cwa catsa'yo' ñ'eⁿndyena. Ya ya cwenta cal'a'yo' tsei'tsuaa'ñeeⁿ.

⁶⁶ Quia jo' ty'e naⁿñeeⁿ. Ty'ela'cu'tyeⁿna tsei'tsuaa. Ty'ioomna sayo yuu na ntjom 'ndyoo tsue'tsj'o' quio tsjo' t'maⁿ cha nnooⁿ xeⁿ nntseicanaaⁿñe ts'aⁿ. Jnda chii 'ndyena sondaro na nl'a cwenta tsei'tsuaa.

28

Tando'xco Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jnda teinom xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos ndo' jnda jaawixuee xuee najndyee smanaⁿ, quia jo' tja María Magdalena ñequio cwicheⁿ María, ty'ecajndoo'na tsei'tsuaa. ² Mats'ia jo' jndei s'eii. Ee cwii ángel cwentaa' Ty'ooots'om jnaaⁿ cañoom'luee, jndyocueeⁿ na waa tsei'tsuaa. Teiñooⁿ tsjo' na ta' 'ndyoo tsei'tsuaa'ñeeⁿ, tjacjom nacjoo'na'. ³ Cha'waañê caxueeñê

cha'cwijom chomtsuee. Ndo' canchii' liaⁿaⁿ cha'na canchii' tsaan. ⁴ Ndo' sondaro na cwil'a cwenta tsei'tsuua, quia na nty'iaana ángel'ñeeⁿ tyoteindyena, tquiaandyena nomtyuaa, cha'cwijom l'oo joona. ⁵ Quia jo' seineiⁿ ángel ndaa yolcu'ñeeⁿ, tsoom:

—Tilacatyuendyo'. Ee mantyjiiya na Jesús cwil'ue'yo', nquii tsaⁿ na ty'ioom nn'aⁿ ts'oom'naaⁿ. ⁶ Je' tac'oomñê ñjaaⁿ, ee na jnda mawando'xcoom na tueeⁿeⁿ cha'xjeⁿ ñ'oom ñetsoom. Quiocanty'ia'yo' yuu ñetacatyeeⁿ. ⁷ Jnda jo' calatyua'yo', catsalacandii'yo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na jnda mawando'xcoom. Ndo' candu'yo' na mawjaañetyeeⁿ ts'ondaa Galilea, jnda jo' catsantjo'yo'. Jo' jo' nleicwindyo' ñ'eⁿñê. Ñ'oommeiiⁿ jndyocatsjooya ndaa'yo'.

⁸ Ndo' yolcu'ñeeⁿ, jndei jluina tsei'tsuua, jeeⁿ tyuena ndo' neiiⁿna. Jla'tyuua'na na nla'candiina nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na luaa' jndyena. ⁹ Ndo' mats'ia jo' tjomndyena Jesús. Tquiaaⁿ na xmaⁿndyena. Ndo' ta'na cantyena, ta'xcweendyena nc'eeⁿ na tyola't'maaⁿndyena jom. ¹⁰ Ndo' tso Jesús ndaana:

—Tilacatyuendyo'. Catsa'yo', tsalacandii'yo' nn'aaⁿya na c'oona ts'ondaa Galilea. Jo' jo' nnty'iaana ja.

Ñ'oom na tyolue sondaro

¹¹ Yocheⁿ na 'oo yolcu'ñeeⁿ, nt'om sondaro na tyol'a cwenta tsei'tsuua ty'equie'na quii' tsjoom Jerusalén, ty'ela'candiina ntyee na cwiluiitquiendye cha'tso na tuii. ¹² Ndo' ntyee'ñeeⁿ jla'tjoom'na ñ'oom ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom, mat'maaⁿl' tsjo'ñjeeⁿ tquiana ndaa sondaro'ñeeⁿ.

¹³ Ndo' jluena ndaa naⁿñeeⁿ:

—Candu'yo' ndaa nn'aⁿ na cwe' natsjom tquie'cañom nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús. Tquiocanty'ueena sei'ts'o 'naaⁿaⁿ xjeⁿ na cwinda'yo'. ¹⁴ Tinc'om'yo' ñ'omtiuu tjaa ljo' nntjom'yo', ee xeⁿ nndii gobiernom ñ'oomwaa', já manquiuyâ chiuu nlui'ljuu' ñ'oom 'na'yo' luaa'.

¹⁵ Ndo' to'ñoom sondaro tsjo'ñjeeⁿñeeⁿ. To'na, tyot'oomna ñ'oom cha'xjeⁿ na jnda jndyena na caluena. Cwe' jo' hasta je'cheⁿ ndicwaⁿ cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos na ty'ecanty'uee nn'aⁿ sei'ts'o 'naaⁿl' Jesús.

Jesús majñoom nn'aⁿ na c'oonquiiana ñ'oom'm (Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Quia jo' já na canchoo'cwiindyô saayâ ts'ondaa Galilea. Saawaayâ cwii ta yuu na jnda seicandii Jesús na catsaayâ. ¹⁷ Xjeⁿ na nty'iaayâ jom tyolat'maaⁿndyô jom. Saa ñ'eeⁿ cwantindyô na tijndaa' nquiuyâ aa mayuu' na jom. ¹⁸ Quia jo' seicandyoo'ñê nacañoomyâ. Tsoom ndaayâ:

—Nandyee cañoom'luee ñequio tsjoomnancue, cha'waa matseixmaⁿya na jndo, ¹⁹ jo' chii catsa'yo' na m'aⁿ nn'aⁿ ticwii cwii ndyuaa. Nñe'quia'yo' ñ'oom naya ndaana cha nla'yu'na ñ'eⁿndyo. Calats'oomndyo' joona ñequio xuee' Tsotyaya, ñequio xuee' Ja na Jnaaⁿ, ndo' ñequio xuee' Espíritu Santo. ²⁰ Cat'moⁿ'yo' na cala'candana cha'tso ñ'oom na jnda tquiaya ndaa'yo'. Ndo' cjaañjoom' n'om'yo' na m'aaⁿya ñ'eⁿndyo' ticwii xuee, hasta na nntycwii tsjoomnancue. Amén.

Ñ'oom naya cantyja 'naa' Jesucristo na seiljeii Marcos

Tyoñequiaa Juan ñ'oom ndyuaa na tjaa nn'a' c'om
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Luaa waa na jna' ñ'oom naya cantyja 'naa' Jesucristo, Jnda Ty'oots'om.

² Jnda seicanda'ña' ñ'oom na seiljeii profeta Isaías, matsona':

Majñoñetyaya cwii moso 'na'ya na wjaajndyee jo njom'. Jom nncwji'yuu'ñê cantyja 'na',

cha mam'a'c'eendye nn'a' quia na nncue'cañoom'.

³ Jom ts'a' na jndei matseinei' ndaa nn'a' jo ndo' yuu tjaa nn'a' c'om.

Matsoom: "Calajndaa'ndyo' naquii' n'om'yo' cha'cwijom cwii nato na juu jo' nndyocwjee'cañoom nquii na nntsa'ntjom 'o.

Cata'ndyo'xcwe'yo' cha'cwijom cwilayo'yo' nato na ñoom."

⁴ Ñ'oommei' seicanda'ña' quia na to' Juan na tyotseits'oomñê nn'a' ndyuaa yuu tjaa nn'a' c'om. Tyoñequiaa' ñ'oom na calcwe' n'omna jnaa'na cha nntseit'ma' ts'om Ty'oots'om joona ndo' nleits'oomndyena. ⁵ Jndye nn'a' ty'e na m'aa' na jna'na cha'waa ts'ondaa Judea ñequio tsjoom Jerusalén. Jnda na lcwe' n'omna jnaa'na, seits'oomñê joona ts'om jndaa Jordán.

⁶ Juan'ñee' tyocwe' liaa na tuina' ñ'e' soo' camello. Chi'tye' xcwee'e' cwii tja'. Tyocwaa'a' calcaa ntyue' ndo' tyo'om tsiom' jndaa. ⁷ Luaa ñ'oom na tyoñequiaa' ndaa nn'a', tyotsoom:

—Mandyontyjo nque' na t'manti tseixmaa', nchiiti ja. Ticatseixma'ya na cwe' ja nndi'ntjony'ya nnoom na nntseicana'a lcoom'm. ⁸ Ja matseits'oomndyo' 'o ñequio ndaatoo, saa nque' nntseits'oomñê 'o ñequio Espíritu Santo.

Na teits'oomñe Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Tiempo'ñee' jna' Jesús tsjoom Nazaret, ts'ondaa Galilea. Tyje'cañoom Juan ndyuaa yuu na tjaa nn'a' c'om. Ndo' seits'oomñe Juan jom ts'om jndaa Jordán. ¹⁰ Quia na jluee'e' naquii' ndaa mantyjache' nty'iaa'a' na seicanaa'ña' tsjo'luee. Jndyocue Espíritu Santo cha'cwijom catu'. Jndyocaljo nacjoom'm. ¹¹ Ndo' teic'uaa na seinei' Ty'oots'om cañoom'luee. Matso:

—'U cwiluiindy' Jndaaya na jee' candya' ts'oo'ya. Cantyja 'na' 'u ñequii'che' mañequiaana' na nei'ya.

Ñe'que' tsa'jndii xje' Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Ndo' mantyjache' tjañ'oom Espíritu Santo Jesús cwiiche' ntyja yuu tjaa nn'a' c'om. ¹³ Jo' ljoo'ñê wen'aa' xuee. Tyoque'ñe tsa'jndii na nlque' xje' jom. Mati tyom'aa' Jesús quii'ntaa' quioo' wjee. Ndo' tquie'cañom ángeles na tyondye'ntjomna nnoom.

Mato' Jesús ts'iaa' 'naa'a' ts'ondaa Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Jnda na tju' Herodes Juan w'aancjo, quia jo' tja Jesús ts'ondaa Galilea. Jo' jo' tyoñequiaa' ñ'oom naya ndaa nn'a' cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om.

¹⁵ Tyotsoom:

—Jnda tue'ntyjo xje' na ñe'quiandyo' na nntsa'ntjom Ty'oots'om 'o. Calayu'yo' ñ'oom naya 'naa'a' ndo' calcwe' n'om'yo'.

Ma'ma' Jesús ñequiee nn'a'n na cwitjeii' calcaa
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Yoche'n na mawinom Jesús 'ndyoo ndaaluae Galilea, nty'iaa'n'a'n Simón ñequio tyjee tsa'ñee'n Andrés. Cwituee'na tsqui' 'naa'na ts'om ndaaluae ee joona ts'iaa'n 'naa'na na cwitjeii'na calcaa. ¹⁷ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Quio'yo' ñ'e'ndyō ndo' ja nnts'aa na nlatjom'yo' nn'a'n tachii cwe' calcaa.

¹⁸ Joona mañoom' 'ndyena lqui' 'naa'na. Ty'ena ñ'e'ñê.

¹⁹ Tjatjatyeen chjoowi' 'ndyoo ndaaluae. Tuee'cañoom Jacobo ñ'e'n tyjee tsa'ñee'n na jndyu Juan. Joona ntseinda Zebedeo. M'a'na ts'om w'aandaa, cwila'yona lqui'tsa'n 'naa'na. ²⁰ Mantya tquee'ñê joona, quia jo' 'ndyena tsotyena Zebedeo ts'om w'aandaa ñequio na'ntjoom'm. Ty'ena ñequio Jesús.

Tsa'n na tyoleiñ'oom jndyeta
(Lc. 4:31-37)

²¹ Ty'ena tqiiena tsjoom Capernaum. Quia na tue'ntyjō xuee na cwita'jndyee nn'a'n judíos quia jo' tjaquiee' Jesús naquii' wats'om. Toq'ō'n na tyo'mōō'n ndaa nn'a'n. ²² Ndo' ñ'oom na tyoñequiaa'n, jee'n tjawee' n'omna. T'mō'n'na' ndaana na waa najndei na matseixmaa'n, ee ñ'oom na tyo'mōō'n cajndatina', nchii cwe' cha'na ñ'oom na cwit'mōō'n nn'a'n na jndō' n'om chiuu t'ma'n ljeii na tque'n Moisés. ²³ Ndo' naquii' wats'om'ñee'n tyje'cañoom cwii ts'a'n na maleiñ'oom jndyeta juu. Jndei tyotseixuaa tsa'ñee'n ñ'oom ndyuee jndyeta'ñee'n.

²⁴ Tsoom nnom Jesús:

—¿Ljo' l'ue ts'om' ñ'e'ndyō jâ, 'u Jesús na jna'n Nazaret? ¿Aa jndyo' na jndyo'tsei'tyui' na laxmaa'nyâ najndaayâ? Já macwitajnaa'â 'ñee'n cwilui-indyu'. Nncu' cwiluiindyu' na lju' ts'om' na jna'n na m'aa'n Ty'oots'om.

²⁵ Quia jo' seitia' Jesús jndyeta'ñee'n. Tsoom:

—Catseiche'n. Calui' naquii' ts'om tsa'm'aa'n.

²⁶ Ndo' s'aa jndyeta'ñee'n na seicantyeen'ñee'n tsa'ñee'n ndo' tyoteiñe. S'aa'n na seixuaa jndei, jnda jo' jluee'n'e'n naquii' ts'om tsa'ñee'n. ²⁷ Ndo' cha'tso nn'a'n na nty'iaa na luaa' tuii jee'n tyuena. Tyota'x'eena ndaa nc'iaana, tyoluena:

—¿Ljo' ma'mō'n'na' na luaa' tuii? Cwa cwii ñ'oom xco cwindyaaya je'. Ee tsa'm'aa'n'na' waa najnei'n na matsa'ntjoom mei'n jndyeta ndo' cwila'candana ñ'oom na matsoom.

²⁸ Mañoom' t'om ñ'oom cantya 'naa'n Jesús cha'waa ts'ōndaa Galilea.

Sein'ma' Jesús staxee'n Simón Pedro
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Ndo' jnda na jlui'na wats'om, ty'ena waa' Simón ñ'e'n Andrés, ndi ñ'e'n Jacobo ñ'e'n Juan. ³⁰ Tquienna. Ndo' jo' jo' m'aa'n staxee'n Simón. Waa cjoo' jnduu na matseicona' juu. Mañoom' jla'candii nn'a'n Jesús na wii' yuscu'ñee'n. ³¹ Quia jo' tjantya' Jesús tsa'ñee'n, t'uee'n ts'ō, seiwee'n juu. Mañoom' ntquiun'ee'n na matseicona' juu. Mana to' na mandintjom ndaana.

Sein'ma' Jesús jndye nn'a'n wii
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Majuu tmaa'ñee'n jnda na tjacue ñe'quiom', tqiie'cho nn'a'n nn'a'n wii ñ'e'n nn'a'n na maleichuu jndyeta na m'aa'n Jesús. ³³ Manndyo ndyuendye nn'a'n tsjoom'ñee'n na tqiiena na cwe' 'ndyoots'a w'aa'ñee'n. ³⁴ Xje'ñee'n sein'maa'n jndye nn'a'n wii cha'tso nnom ntycu na cwitjoomna. Mati jndye jndyeta tjeii'e'n naquii' n'om nn'a'n. Mei'n tñquiaa'n na nla'nei'n jndyeta'ñee'n mei'cwii ñ'oom ee tical'ue ts'oom na ndye nn'a'n cantya 'naa'n'a'n. Ee jndyeta'ñee'n manquiuna 'ñee'n cwiluiñê.

*Jesús mañequiaaⁿ ñ'oom ts'ondaa Galilea
(Lc. 4:42-44)*

³⁵ Teincoo cwiicheⁿ xuee ndicwaⁿ jaaⁿcheⁿ teicantyjaaⁿ, tjaaⁿ cwii joo yuu na ñenqueⁿ. Jo' jo' tyotseineiⁿ nnom Ty'o^ots'om. ³⁶ Ndo' Simón ñequio nc'iaaⁿaⁿ ty'entyjona naxeⁿ! Jesús na cwil'ueena jom. ³⁷ Jnda na jliuna jom, jluena nnoom:

—Jndye nn'aⁿ jeeⁿ cwil'uee 'u.

³⁸ Tsoom ndaana:

—Cjaaya nt'omcheⁿ njoom na nndyoo' cha mati jo' ñnequiaya ñ'oom naya na nndye nn'aⁿ. Ee maxjeⁿ ts'iaaⁿwaa' na qui na jndyoo^oya.

³⁹ Quia jo' tyomanoom cha'waa ts'ondaa Galilea. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya naquii' lan'om 'naaⁿ naⁿñeeⁿ cwii cwii joo. Ndo' tyocwjeeⁿeⁿ jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ.

*Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na chuu tycu lepra
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)*

⁴⁰ Tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ Jesús na chuu tycu lepra. Tco'xtye jo nnoom, s'aa ty'oo, tso:

—Ta, ntyjii 'u nnda^a nntsein'maⁿ! ja, xeⁿ wajnaⁿ na maty'iomna'.

⁴¹ Jesús t'oom na wi' ts'oom tsaⁿñeeⁿ. Seilioom ts'o^on, tyeⁿnquioom'm juu. Tsoom nnom:

—Maxjeⁿ maty'iomna' na ljo'. Can'maⁿ!

⁴² Mantya tsu tycu lepra. Mana ljuu' tjaaⁿaⁿ cha'waañê. ⁴³ Jnda jo' jñom Jesús tsaⁿñeeⁿ, tyeⁿ ñ'oom tsoom nnom:

⁴⁴ —Meiⁿcwii ñ'oom ticatsu' ndaa nn'aⁿ chiuu tuii na n'maⁿ! Saa cja', cja'tseica'moⁿndyu' nnom tyee. Ndo' quiaa' quioo' nnoom na matseit'maaⁿndyu' Ty'o^ots'om cha'xjeⁿ na tyotsaⁿntjom Moisés. Ee laa'ti' nncwji'yuu'ñena' ndaa nn'aⁿ na jnda n'maⁿ!

⁴⁵ Saa quia na tja tsaⁿñeeⁿ, t'o^on na tyotseineiⁿ, tyotsoñ'eeⁿ chiuu waa na n'maaⁿ. Jo' chii mañoom' t'om ñ'oom ndiocheⁿ. Cwe' jo' seicu'na' na nncjaaquiee' Jesús meiⁿnquia tsjoom ee jeeⁿ jndye nn'aⁿ nnc'oontyjaa'na xeⁿ nliuna jom. Jo' chii ljoo'ñê yuu tjaa nn'aⁿ c'oom ndo' tquie'cañom nn'aⁿ na m'aaⁿ na jndye joo jnaⁿna.

2

*Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)*

¹ Jnda na teinom cwantindyo xuee, tue'cañoomnda' Jesús tsjoom Capernaum. Ndo' teic'uaa ñ'oom na jnda tyjeeⁿeⁿ, m'aaⁿ waa' cwii ts'aⁿ. ² Jndye nn'aⁿ tjomndyena jo' jo' hasta tileicwiijndeiⁿ w'aa. Meiⁿ cwe' 'ndyoots'a tîcanda^a nlquie'cañomna. Ndo' tyoñequiaaⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om ndaana. ³ Ndo' jo' tquie'cañom ñequiee nn'aⁿ na m'aaⁿ Jesús. Tquioñ'omna cwii ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee. ⁴ Quia na nty'iaana na tîcanda^a nnc'oontyjaa'na na m'aaⁿ ee na jeeⁿ tyeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ, quia jo' ty'ewana xqueⁿ w'aa. Jla'canaaⁿndyena ndyeyu na meintyjee' Jesús. Jla'c'oⁿna tsuee na ndii' ts'aⁿwii'. ⁵ Quia na nty'iaa' Jesús na cwila'yuy'ya n'om naⁿñeeⁿ, tsoom nnom nquii' ts'aⁿ na wii':

—'U jndaaya, jnda seit'maⁿ ts'o^oya 'u cha'tso jnaⁿ na niom.

⁶ Ndo' nt'om nn'aⁿ na cwit'mo^on ljeii na tqueⁿ Moisés na teindyuaandye jo' jo', jndye ñ'oom tyola'tiuuna naquii' n'omna na ticuee' n'omna Jesús. ⁷ Jla'neiⁿ cheⁿnquieena naquii' n'omna, jluena: “Tsaⁿm'aaⁿ! ¿chiuu na luaa' matsoom? Cwa ñ'oom ntjeiⁿ matseineiⁿ nacjoo' Ty'o^ots'om ee macanda jom

ndaꞗ nntseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿ nn'aⁿ.” 8 Ndo' ntyjii Jesús na luaa' m'aaⁿ n'omna. Tsoom ndaꞗana:

—¿Chiuu na ticuaaya nquiu'yo' ñ'eⁿndyo? 9 ¿Cwaaⁿ ñ'oom cwila'tiuu'yo' na tijndei'tina' na nntsjoo nnom tsaⁿwii'm'aaⁿ? ¿Aa nchii cha'na jnda tsjoo nnoom na matseit'maⁿ ts'ooⁿya jnaaⁿaⁿ na waa? Oo ¿aa nchii jndei'tina' nquiu'yo' na nntsjoo na quicantyjaaⁿ, catseilcwiiñê tsuee 'naaⁿaⁿ ndo' cjaacaⁿ? 10 Queⁿ'yo' cwenta, ja na cwiluiindyō tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nntsjoo juu ñ'oom na nquiu' 'o na jndei'tina'. Quia jo' quia na jnda tco'yana' tsaⁿm'aaⁿ nla'noⁿ'yo' na majndeiiticheⁿ ja waa najndo nnom tsjoomnancue na ndaꞗ nntseit'maⁿ ts'ooⁿya jnaaⁿ nn'aⁿ.

11 Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee:

—'U re, matsjooⁿya njom', quicantyja'. Catseilcwiindyū' tsuee 'naⁿ'. Cja'to' wa'.

12 Ndo' mantya teicantyja tsaⁿñeeⁿ, seilcwiiñê tsuee 'naaⁿaⁿ. Jluueⁿ'eⁿ na jndoo' cha'tsondye naⁿñeeⁿ. Jeeⁿ tjawee' n'omna na luaa' tuii. Tyola't'maaⁿndyena Ty'oⁿots'om, tyoluena:

—Meiⁿjom ndii' tyoonty'iaaya na nluui na luaa'.

Ma'ma' Jesús Leví na mati jndy Mateo

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Jnda tuii na luaa', tja Jesús cwiiicheⁿ cwii ndii' 'ndyoo ndaaluee ndo' jndye nn'aⁿ ty'entyjaa'na jom. Tyo'mooⁿ ndaꞗana. 14 Cwii xuee mawinoom yuu na cwitioom nn'aⁿ ts'iaaⁿndaꞗana cwentaa' gobiernom. Jo' jo' noom'm cwii ts'aⁿ na jndy Leví jnda Alfeo. Wacatyeeⁿ tsaⁿñeeⁿ na maco'ñoom s'om na cwitioom nn'aⁿ. Tso Jesús nnoom:

—Candyo'tseijomndyū' ñequio ts'iaaⁿ 'naⁿya.

Ndo' teicantyja tsaⁿñeeⁿ, tjatseijomñe ñ'eⁿ Jesús.

15 Cwii xuee m'aaⁿ Jesús waa' Leví ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Jo' jo' wacatyeeⁿ nacañoom' meiⁿsa ñequio naⁿñeeⁿ na cwicwa'na. Ndo' mati majndye nn'aⁿ na cwito'noom ts'iaaⁿndaꞗ nn'aⁿ cwentaa' gobiernom ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'oⁿots'om cantyja na nquiu nn'aⁿ fariseos, teindyuaandyena ñ'eⁿñê. Ee jndye nn'aⁿ ty'entyjona naxeeⁿ'eⁿ. 16 Saa nn'aⁿ fariseos ñequio nc'iaana na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, quia na nty'iaana na macwa' Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'oⁿots'om ndo' ñequio nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom, ta'x'eena ndaꞗ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, jluena:

—¿Chiuu waayuu na macwaaⁿaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om ndo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'oⁿots'om?

17 Jnda na jndii Jesús na luaa' cwiluena, tsoom ndaꞗana:

—Nn'aⁿ na tiwii titjoondyena ts'aⁿ na mach'ee nasei. Saa nn'aⁿ na wii, tjoondyena tsaⁿñeeⁿ. Ja nchii na jndyoo na nncwaaⁿya nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja na maty'iomyana', ja jndyoo na nncwaaⁿya nn'aⁿjnaⁿ.

¿Chiuu na tyoola'cwejndo'ndye nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús?

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na tyoñequiaa Juan tsaⁿ na tyot-seits'oomñe nn'aⁿ ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na cwila'naaⁿ nn'aⁿ fariseos, m'aⁿna na cwila'cwejndo'ndyena cwii xuee. Ndo' nt'omndye joona ty'entyjaa'na Jesús, ta'x'eena nnoom, jluena:

—Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan cwila'cwejndo'ndyena ndo' majo'ti cwil'a nn'aⁿ fariseos, saa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa', tyoola'cwejndo'ndyena. ¿Chiuu na tyool'ana?

¹⁹ T'ō Jesús cwii ñ'oom na cwe' tjañoom' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ. Tsoom ndaa naⁿñeeⁿ:

—Nn'aⁿ na cwila'jomndye na macoco ts'aⁿ ¿aa maty'iomna' na nla'cwejndo'ndyena yocheⁿ na ndii ñ'eⁿ tsaⁿs'a'ñeeⁿ ñ'eⁿndyena? Cantyjati xuee na m'aaⁿ ñ'eⁿndye naⁿñeeⁿ na cwiwit'maaⁿ na tocoom, ticatsona' na nla'cwejndo'ndyena. ²⁰ Saā manncue'ntyjō xuee na nncwji'na' jom quii'ntaaⁿna, quia ljo'cheⁿ nla'cwejndo'ndyena.

²¹ Seineiⁿticheⁿ Jesús cwii ñ'oom na tjañoom' cantyja 'naaⁿ ñ'oom xco na ma'mooⁿ ndaana. Tsoom:

—Ts'aⁿ na matseyō liaa, ticaty'iomna' na nncwjaa'ñê cwii taⁿ liaa xco na tyootmaⁿ na nntseyōōⁿ liaa ntsaa. Ee na ljo' nnts'aaⁿ, quia nntmaⁿ liaa tquie quia jo' nncjaateii liaa xco, nntyjaañena' liaa ntsaa, ndo' cwajndiiti nnc'ioo'ñena' liaa ntsaa'ñeeⁿ. ²² Mati ts'aⁿ na mach'ee winom tijoom nntioom juuna' tjaⁿ na jnda teijndyo. Ee xeⁿ na ljo' nnts'aa ts'aⁿ nnt'ioo' tjaⁿñeeⁿ, mana cwiwi'ndaa'na', ndo' mati nlcwe' winom. Jo' chii maty'iomna' na ts'om tjaⁿ xco nnc'ooeuena'.

Cwit'ioo'ndyena xu'lqueeⁿ xuee na cwita'jndye nn'aⁿ
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, mawinom Jesús yuu na niom ntjom lqueeⁿ trigo. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, yocheⁿ na cwiwinomna jo' jo', tō'na na cwit'ioo'ndyena meiⁿ ndyee xu'lqueeⁿ. ²⁴ Nt'om nn'aⁿ fariseos jluena nnom Jesús:

—Queⁿ cwenta naⁿm'aⁿ!, ¿chiiu na cwil'ana cwii na ticatsa'ntjomna' xuee na cwita'jndyaaya?

²⁵ T'ō Jesús, tsoom ndaana:

—'O, ¿aa nchii jnda jla'naⁿyo' ñ'oom chiiu s'aa David quia na seitjoona' na nlcwaaⁿaⁿ? Saā tyoolancjoo'ndyo' cantyja 'naaⁿaⁿ. Jom t'oom na ñejnoom'm ndo' mati nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. ²⁶ Tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om 'naaⁿ Ty'ōots'om ndo' tcaaⁿ tyoo' nnom Abiatar tyee na cwiluiitquieñe. Jnaaⁿaⁿ ntyoo'ñeeⁿ. Tcwaaⁿaⁿ joona' ndo' mati tquiaaⁿ na tcwa' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' ntyoo'ñeeⁿ na jnda tquia nn'aⁿ nnom Ty'ōots'om, ticwanaaⁿ na nlcwa' meiⁿnquia ts'aⁿ, macandā ntyee wanaaⁿ na nlcwa'na juuna'.

²⁷ Tsoticheⁿ Jesús ndaana:

—Tqueⁿ Ty'ōots'om xuee na nnta'jndyee nn'aⁿ cha na nnteijndeina' joona, nchii seijndaa'ñê na nnts'aana' xjeⁿ 'o na nndu'yo' na jeeⁿ t'maⁿ xuee tseixmaⁿna'. ²⁸ Jo' chii ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee waa na matseixmaⁿya na nntsjoō ljo' wanaaⁿ na cal'a nn'aⁿ xuee na cwita'jndyaaya.

3

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na jnda tjateii cwii ts'ō
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' tjaquiee' Jesús naquii' wats'om. Jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jnda tjateii cwii ts'ō. ² Jeeⁿ tyoqueⁿ nn'aⁿ fariseos cwenta ljo' nnts'aaⁿ, aa nntsein'maaⁿ tsaⁿñeeⁿ juu xuee na cwita'jndyeeena, ee jeeⁿ queeⁿ n'omna na ndaa nlcueⁿna ñ'oom nacjoom'm. ³ Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na jnda tjateii ts'ō:

—Quicantya', cwintyje' xcwe quii'ntaaⁿ naⁿm'aⁿ.

⁴ Ndo' tsoom ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

—Ja mawax'aya ndaa'yo', xuee na cwita'jndyaaya ¿aa wanaaⁿ na cateijn-deii ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ na wi' matjom, oo aa ticateijneiⁿ juu? ¿Aa cwji'n'maaⁿñê x'iaaⁿaⁿ na ticue', oo aa ca'ñeeⁿ na cue'?

Saa jooa yacheⁿ jla'che^{na}. ⁵ Quia jo' nty'iaa^{n'a} ndaa nn'aⁿ ndiocheⁿ, seiloo'ñê ñ'eⁿndyena. Tquiaana' na chjoo' ts'oom ee sei'noo'qⁿ na jeeⁿ quie' n'omna. Tsoom nnom tsa^{ns'a}'ñeeⁿ:

—Catseiliuu' ts'o'.

Seiliuu tsaⁿ'ñeeⁿ ts'oⁿ ndo' mana tco'yana' jom. ⁶ Saa nn'aⁿ fariseos mantya jluina, tyo'maⁿ ñequio nn'aⁿ 'naaⁿ Herodes chiuu nl'ayoona na nla'cuee'na Jesús.

Jndye nn'aⁿ tjomndye 'ndyoo ndaaluee

⁷ Quia jo' tjannda' Jesús 'ndyoo ndaaluee ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Cwii tmaaⁿ nn'aⁿ ty'entyjo naxeeⁿ'eⁿ na jnaⁿ ts'ondaa Galilea.

⁸ Ndo' mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyondyena cantya 'naaⁿ jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ. Quia jo' jndyendyena jnaⁿ ts'ondaa Judea ñequio tsjoom Jerusalén, ñequio ndyuaa Idumea, ñequio xndyaa' jndaa Jordán, ndo' ñequio ndiocheⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. Ty'entyjaa'na jom. ⁹ Jo' chii sa'ntjoom nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cala'jndaa'ndyena cwii w'aandaa chjoo na nleil'uee'ñê cha tints'aana' na 'oontquieena jom ee tyeeⁿ na jeeⁿ jndye nn'aⁿ m'aⁿ nacañom'm. ¹⁰ Ee nc'e na jnda sein'maaⁿ jndyendye nn'aⁿ, jo' chii cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ na ndicwaⁿ chona ntycu, tyola'canto'ndyena nacañom'm na ñe'nquio'na jom cha nn'maaⁿ. ¹¹ Ndo' jndyetia na m'aⁿ naquii' n'om nn'aⁿ, mei'nyucheⁿ na nty'iaana jom, l'ana naquii' n'om naⁿ'ñeeⁿ na cata'na cantyena jo nnoom. Tyola'xuaana, tyoluena:

—'U cwiluiindy' Jnda Ty'o^{ots}'om.

¹² Saa Jesús jndei'na' tyotsa'ntjoom na tica^t'mo^o'na 'ñeeⁿ cwiluiñê.

Ma'ma' Jesús canchoo'we nn'aⁿ na nla'jomndye ñ'oom 'naaⁿ'aⁿ (Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Tjawa Jesús cwii ta, ndo' tqueeⁿ'ñê nn'aⁿ na macwjii'ñê cwentaaⁿ'aⁿ na c'oona na m'aaⁿ. ¹⁴ Tqueeⁿ canchoo'wendyena na ññ'eeⁿna ñ'eⁿñê ndo' na njñoom jooa na ññ'e'quiiana ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ ndaa nn'aⁿ. Matseicajndyuna' jooa apóstoles. ¹⁵ Tquiaaⁿ cantya najndei na tseixmaaⁿ na nla'xmaⁿna cha ndaa nla'n'maaⁿna nn'aⁿ ndo' ndaa nntjeii'na jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ. ¹⁶ Nmeiiⁿ ncuee nchoo'we nn'aⁿ na tjeii'ñe Jesús cwentaaⁿ'aⁿ: Simón, tsaⁿ na seicajñoom Pedro, ¹⁷ Jacobo ñequio tyjeeⁿ Juan, ntseinda Zebedeo, jooa seicajñoom Boanerges, ñ'oomwaa' ma'moⁿ'na' na jeeⁿ chona ndyueena, ¹⁸ Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo jnda Alfeo, Tadeo, Simón, tsaⁿ na matii'ñe ñ'oom ñ'eⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ cananista. ¹⁹ Ndo' ñ'eⁿ Judas Iscariote, ts'aⁿ na tquiaa cwenta Jesús.

Cwilueyoona na Jesús tsa'jndiitquiee matseixmaaⁿ (Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Jnda jo' tja Jesús yuu na mac'eeⁿ, ndi ñ'eeⁿ naⁿ'ñeeⁿ. Ndo' tjomndyennda' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ yuu na m'aaⁿ hasta tileinquiaana' na nlcwaaⁿ'aⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. ²¹ Jnda na jndye nn'aⁿ nqueⁿ na luaa' matjoom, ty'ec'omna jom na jndei'na' ee cwilue nn'aⁿ na jnda seintjeii'na' jom.

²² Nt'om nn'aⁿ na cwit'mo^o'n ljeii na tqueⁿ Moisés na jnaⁿ Jerusalén, tyoluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ matseixmaaⁿ Beelzebú, juu tsa'jndiitquiee. Nc'e najndei na matseixmaⁿ, jo' na macwjeeⁿ'eⁿ jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ.

²³ Tqueeⁿ'ñe Jesús naⁿ'ñeeⁿ ndo' seineiiⁿ ñ'oom tjañoom' ndaana. Tsoom: —¿Chiuu nnts'aayuuna' na nquii Satanás mawjaⁿ nacjoo' nqueⁿ na macwjeeⁿ'eⁿ jndyetia ñequio ntyjena'jndiñê naquii' n'om nn'aⁿ? ²⁴ Xeⁿ m'aaⁿ cwii gobiernom na cwitoⁿ'ndye nn'aⁿ 'naaⁿ'aⁿ, nt'om cwioo nacjoom'm ndo' nt'om cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsaⁿ'ñeeⁿ xocaljoo'ñetyeeⁿ ts'iaaⁿ. ²⁵ Ndo' mati

nn'aⁿ na m'aⁿ cwii w'aa xeⁿ cwila'ntja'ndyena, xoc'omna na ñe'naaⁿ, maxjeⁿ nnt'oom'ndyena. ²⁶ Ndo' majo'ti cantyja 'naaⁿ Satanás, xeⁿ na matseiwēñē nacjoo' ntyjenaⁿ jndiiñē quia jo' xocaljotypeⁿ cantyja najneiⁿ na matsa'ntjoom jooa. Ee xeⁿ na luaa' mach'eeⁿ, quia jo' matseintycwiiñē cheⁿ nqueⁿ.

²⁷ 'Tjaa'naⁿ ts'aⁿ na ndaaⁿ na cwe' nncjaaquiee'to waa' ts'aⁿ na jeeⁿ jndeiⁿ na nncwji' 'naaⁿ tsaⁿ ñeeⁿ. Saaⁿ xeⁿ nntseityeⁿ jñeeⁿ tsaⁿ ñeeⁿ quia ljo'cheⁿ ndaaⁿ nncwji' ñ'eeⁿ 'naaⁿ. Maluaa' matseijomna' ñ'eⁿ ndyoⁿ ja quia macwjii'a naⁿ jndii ñ'eⁿ jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ.

²⁸ 'Mayuu'cheⁿ candye'yo' nntsjoⁿ, ndaaⁿ nntseit'maⁿ ts'om Ty'oⁿots'om cha'tso nnom na cwila'tjoⁿndye nn'aⁿ ñequio meiⁿ quia ñ'oom wi' na ntjeiⁿ na' na cwiluena. ²⁹ Saaⁿ meiⁿ cwi'ñeeⁿ cheⁿ ts'aⁿ na matsoyuu na cwiluii ts'iaaⁿ 'naⁿ ya cwe' cantyja najndeiⁿ tsaⁿ jndii, tsaⁿ ñeeⁿ matseineiⁿ ñ'oom ntjeiⁿ nacjoo' Espíritu Santo. Ndo' na ljo' tijoom nntseit'maⁿ ts'om Ty'oⁿots'om tsaⁿ ñeeⁿ. Jnaⁿ waa' tijoom cantycwiina'.

³⁰ Luaa' tsoom ndaaⁿ naⁿ ñeeⁿ na cwit'mooⁿ ljeiⁿ na tqueⁿ Moisés. Ee jooa tyoluena na jom tseixmaaⁿ tsaⁿ jndiitquiee.

Jesús, tquie ntyjeeⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿ tsoñeeⁿ

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Tquiecañom ntyjee Jesús ñequio tsoñeeⁿ yuu na m'aaⁿ saaⁿ ch'eⁿ ljoo'ndyena nc'e na jeeⁿ tyeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ. Cwe' jla'cwanomna ñ'oom na calueeⁿ eⁿ ch'eⁿ. ³² Jo' chii nn'aⁿ na meindyuaandye nacañom'm jluea nnoom:

—Aa ndi', jndaⁿ tyjee' tso'ndyo' ñ'eⁿ ndyenty'iu'. M'aⁿ na ch'eⁿ, cwil'ueena 'u.

³³ Saaⁿ t'oⁿ ndaana tsoom:

—Nndye'yo' nntsjoⁿ ndaaⁿ yo' ñeeⁿ cwiluiiñē tsondyoⁿ ndo' ndyentyjo.

³⁴ Jndaⁿ chii nty'iaaⁿ aⁿ ndiocheⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na meindyuaandye nacañom'm, tsoom ndaana:

—Queⁿ yo' cwenta, ncjo'yo' cwiluiindyoy' tsondyoⁿ ñequio ndyentyjo. ³⁵ Ee meiⁿ cwi'ñeeⁿ cheⁿ ts'aⁿ na mach'ee yuu na l'ue ts'om Ty'oⁿots'om, tsaⁿ ñeeⁿ cwiluiiñē ti'tyjo, ndo' nomtyjo, ndo' tsondyo.

4

Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' tquie'cañom cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye na m'aaⁿ Jesús 'ndyoo ndaaluee. T'oⁿ na ma'mooⁿ ndaana. Ndo' jeeⁿ ndya' tyola'canto'ndyena nacañom'm. Jo' chii tjacuooⁿ ts'om w'aandaa chjoo na meintyje'cheⁿ na' ts'om ndaaluee. Tjacjom ts'omna' ndo' cha'tsondye nn'aⁿ ljoo'ndyena 'ndyoowi' ndaaluee tyuaatcwii. ² Jndye ñ'oom tjañoom' teil'uee'ñē na tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Tue'cañoomna' na tsoom ñ'oomwaa:

³ —Candye'yo' ñ'oomwaa: Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ, tjacjoom'm lqueeⁿ trigo.

⁴ Ndo' yocheⁿ na majoom'm lqueeⁿ ñeeⁿ, nt'om tquiaa ts'om nato. Ndo' tquie cantsaa, tcwa'yo' jooa'. ⁵ Nt'om lqueeⁿ tquiaana' tyuaa na jeeⁿ ljo' yuu na tita m'aaⁿ ts'o. Lqueeⁿ ñeeⁿ tyuaa' t'oomna' ee tita tiona' ts'o. ⁶ Saaⁿ na jeeⁿ jmeiⁿ tyonty'iaa' ñe'quoom', t'uaana'. Tjacaana' ee na tinjoom ty'e nch'ioo'na'. ⁷ Nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na meintyjee' nda' l'oⁿ nioom. Tyuaa'ti tjawindyey l'oⁿ nioom'ñeeⁿ, tco'na' ntjom, nc'e naljo' tjaa'na' ljo' tue' l'a lqueeⁿ ñeeⁿ. ⁸ Saaⁿ nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na ya ts'o. T'oomna', tyewijndana', jndye lqueeⁿ tue'. Nt'om tjei'na' cwii xuu waljoo' yom ts'oom lqueeⁿ trigo na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacju' tsaⁿ ñeeⁿ. Ndo' nt'om tjei'na' we xuu

waljoo' xcwe na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacjoom'm. Ndo' nt'om tjei'na' ñequiee xuu na cwii ts'oom lqueeⁿ na tjacjoom'm.

⁹ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—'Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

Luaa ts'iaaⁿ ñ'oom tjañoom'

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Jnda na tju'na' na ñenquii Jesús ñequio nn'aⁿ canchoo'wendye ndo' ñequio nt'om nn'aⁿ na mati cwicañ'eeⁿtyeⁿ ñ'eⁿñê, ta'x'eena ljo' ñe'ca'moⁿ ñ'oom tjañoom'ñeeⁿ. ¹¹ Ndo' tsoom ndaana:

—Mañequiaa Ty'oots'om na 'o cala'noⁿyo' ñ'oom na tyooliu nn'aⁿ cantyja na matsaⁿntjoom. Saa nn'aⁿ na tyoola'jomndye ñ'eⁿndyo, ñenquii' ñ'oom tjañoom' matseinaⁿya ndaana. ¹² Jo' chii mach'eena' na mayuu'cheⁿ meiiⁿ na jndye ndii' nndyena ñ'oom na mañequiaya, saa xocala'noⁿna. Ndo' meiiⁿ na jndye ndii' nnty'iaana ts'iaaⁿ na mats'aa saa tixoqueⁿna cwenta. Ee cwil'ayana na nmeiiⁿ cha tilcwe' n'omna, tintseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jnaaⁿna.

Luaa ma'moⁿ ñ'oom na tjacju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Aa maxjeⁿ ticala'noⁿyo' ñ'oom tjañoom'waa'? ¿Chiuu nl'aa na nla'noⁿyo' nt'omcheⁿ ñ'oom tjañoom'? ¹⁴ Juu ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo, jo' ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'oots'om. ¹⁵ Lqueeⁿ na tquiaa ts'om nato, jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'oots'om na mañequiaa ts'aⁿ, saa mantyja macwji' Satanás ñ'oom'ñeeⁿ naquii' n'omna. ¹⁶ Ndo' lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ljo' tyuaa, jo' nn'aⁿ na ya cwindye ñ'oom' Ty'oots'om. Neiiⁿna cwito'ñoomna juuna'. ¹⁷ Saa tiyo cwindyena ee matseijomna' joona cha'na jnda lqueeⁿñeeⁿ na tinjoom ty'e nch'ioo'na'. Ndo' quia na maco'wi'na' joona oo cwila'wjee nn'aⁿ joona nc'e na cwila'yu'na, mantyja cwi'ndyena. ¹⁸ Lqueeⁿ na tquiaa naquii' l'oo niom, jo' nn'aⁿ na ya Cwindye ñ'oom' Ty'oots'om. ¹⁹ Saa naⁿñeeⁿ jeeⁿ m'aaⁿ n'omna chiuu cwii 'oom'aⁿtina. Maquiu'nn'aⁿna' joona na ñe'cwityandyena, ndo' jeeⁿ cwila'queeⁿ n'omna na ñe'calei'chona cha'tso nnom 'naⁿ. Cha'tso nmeiⁿ matseicatsuuna' ñ'oom' Ty'oots'om naquii' n'omna. Jo' chii tileicanaⁿjndeina' na nl'ana yuu na cjawee' ntyjii Ty'oots'om. ²⁰ Saa m'aⁿ nn'aⁿ na ya cwindye ñ'oom' Ty'oots'om. Cwila'ljona juuna' naquii' n'omna. Cwiqueⁿndyena na cwil'ana yuu na ya. Matseijomna' joona cha'na lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ya ts'o. Nt'om naⁿñeeⁿ matseijomna' cantyja 'naaⁿna cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' cwii xuu waljoo' yom ts'oom. Ndo' nt'omndyena matseijomna' cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' we xuu waljoo' xcwe. Ndo' nt'omndye naⁿñeeⁿ matseijomna' joona cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' ñequiee xuu.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ xjocanti

(Lc. 8:16-18)

²¹ Jnda jo' seineiⁿtyeeⁿcheⁿ ndaana:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na nntseicw'aa ts'aⁿ xjocanti ndo' nncwjaa'ñeyom juuna' nacjee' ts'oom maquila, oo na nlcoom'm juuna' nacjee' jnduu? ¿Aa nchii ndye nntseintyjaaⁿ juuna'? ²² Cha'tso na mats'aa je' na ticaliu cha'tsondye nn'aⁿ, mancjo'yo' nlacanooⁿyo' ndaana. Ndo' cwii cwii ñ'oom wjaañoom' na matseinaⁿya je' maxjeⁿ nncue'ntyjo na nla'noⁿ nn'aⁿ meiiⁿquiyuucheⁿ.

²³ 'Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

²⁴ Ndo' mati tsoom ndaana:

—Queⁿyo' cwenta cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ na cwindye'yo'. Ee cha'xjeⁿ na cwiqueⁿndyo' na cwindye'yo', malaa'ti' ñnequiaa Ty'o^oots'om na nla'noⁿyo'. Ndo' nnts'aaⁿ na nntsaala'noⁿti'yo' nc'e na cwiqueⁿyo' cwenta. ²⁵ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mayuu' matseiljo ñ'oomya naquii' ts'om, m'mo^ontyaya nnom. Sa^a ts'aⁿ na ticatseiljo ñ'oomya naquii' ts'om, tsaⁿñeeⁿ mach'eena' cwe' ts'iaaⁿndyo cantyjati chjoowi' ñ'oom na mantyjiiyteeⁿ.

Ñ'oom tjañoom' cantyja na 'oowijnda lqueeⁿ trigo

²⁶ Mati tsonnda' Jesús nda^ana:

—Juu na matsa^antjom Ty'o^oots'om, matseijomna' cha'xjeⁿ na cwiluii quia na maju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo nomtyuaa. ²⁷ Jnda na tjoom'm lqueeⁿ wjaⁿ. Nntsom, nneiⁿncooñê, mmaaⁿñê, cwe' laa'ti' cwiwinom jndye xuee, jndye tsjom. Ndo' lqueeⁿñeeⁿ nnc'oomna', wjaawindyena' sa^a tsaⁿñeeⁿ ticatsei'no^oñ^o chiuu cwiluiiyuu na cwi'oowijndana'. ²⁸ Ee tyuaa ticaⁿna' ts'aⁿ na nnteijndeii na nnc'oom ntjom. Najndyee cwi'oom jnda, ndo' 'oowindyena'. Ndo' cwiwaa' xu'lqueeⁿ. Jnda jo' macwjaa'ñena' n'om lqueeⁿ. ²⁹ Ndo' quia na jnda tmaⁿ lqueeⁿ, 'oocatyje nn'aⁿ joona' ee na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nnoⁿna'.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ndo' mati toom:

—Juu na matsa^antjom Ty'o^oots'om, ¿ljo' ñ'eⁿ matseijomna'? Ndo' ¿ljo' ñ'eⁿ nla^oñ^ona na m'moⁿna' chiuu jaawit'maⁿ cantyja na matsa^antjoom? ³¹ Matseijomna' cha'na cwii lqueeⁿ mostaza na nnom' ts'aⁿ. Tjaa'naⁿ cwiiⁿcheⁿ lqueeⁿ na cachjooti na cwinom nn'aⁿ. ³² Jnda na jnom' ts'aⁿ lqueeⁿñeeⁿ cwi'oomna', wjaawindyena', mawinom'na' cha'tso ntjom na tiqiwindyee. Cwileitana' hasta cantsaa na cwi'oontyja cwita'jndyeyoo' ncwaⁿ l'q ts'oom'ñeeⁿ.

Ñequii'cheⁿ ñ'oom tjañoom' seineiⁿ Jesús quia t'mo^onda^a nn'aⁿ.

(Mt. 13:34-35)

³³ Jndye nt'omcheⁿ ñ'oom tjañoom' teil'uee'ñe Jesús quia tyotseineiiⁿ ndaa tmaaⁿ na'neeⁿ, cantyjati na ndaa nla'noⁿna. ³⁴ Cha'tso ñ'oom na tyotseineiiⁿ nda^ana, ñenquii'cheⁿ ñ'oom tjañoom'. Ndo' jndanquia quia na tju'na' na ñenqueⁿ ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, quia jo' seineiⁿndyeyoom ñ'oom'ñeeⁿ nda^ana.

Seicheⁿ Jesús jndye ñ'eⁿ nmoⁿ ndaaluee

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Mañejuu xuee'ñeeⁿ quia na jnda tmaaⁿ, toom ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê:

—Cjaaya xndyaa' ndaaluee, ntyjawa'ñeⁿ.

³⁶ Quia jo' 'ndyena nn'aⁿ na jndyendye. Tuona ts'om w'aandaa na maxjeⁿ njom Jesús. Ty'eñ'omna jom. Mati ty'ela'jomndye nt'omcheⁿ l'aandaa. ³⁷ Xjeⁿñeeⁿ jndeii tioo jndye nnom ndaaluee tyontquiena' nmoⁿ ts'om w'aandaa hasta wjaatoo'na' wjaatiomna' ndaatoo. ³⁸ Sa^a nguii Jesús wat-som jo ts'aaⁿ w'aandaa, wantyeeⁿ cwii liaa ndyaa. Jona jla'nlcwina jom, jluena nnoom:

—'U Maestro, ¿aa maxjeⁿ tjaa na coch'eena' 'u meiiⁿ na nncwjaaya?

³⁹ Quia jo' teicantyja Jesús, seitiaaⁿaⁿ jndye. Seineiiⁿ nnom ndaaluee, toom:

—Cuacheeⁿ, cjameiⁿntyje'.

Quia jo' teicheⁿ jndye ndo' su s'aana' nnom ndaaluee. ⁴⁰ Ndo' toom ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê:

—¿Chiuu na jeeⁿcheⁿ tyue'yo'? ¿Aa maxjeⁿ tjoocheⁿ na nlayu'ya n'om'yo'?

⁴¹ Saa joona yacheⁿ tyocatyuena. Tyoluena ndaa ntyjeena:

—¿Ñeeⁿ cwiluiiñe tsaⁿm'aaⁿ? Jnda'jom meiiⁿ jndye, meiiⁿ ndaaluee cwila'candana' ñ'oom na matsa'ntjoom.

5

Ts'aⁿ Gadara na maleiñ'oom jndyedia

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Tquiena xndyaa' ndaaluee, ndyuaa Gadara. ² Quia na jlui' Jesús ts'om w'aandaa mantya jnaⁿ cwii ts'aⁿ wats'omtyue' na m'aaⁿ jndyedia naquii' ts'om. Jndyocatjomñe Jesús. ³ Ñequii' mac'eⁿ tsaⁿñeeⁿ yuu niom ndei'luaa. Ndo' meiⁿcwii ts'aⁿ taticandaa nntseyeⁿ jom, meiiⁿ ñ'eⁿ l'uaancjo. ⁴ Ee jndye ndii' jnda ñejla'tyeⁿ nn'aⁿ nc'eeⁿ ñequio l'oⁿ ñ'eⁿ l'uaancjo. Saa jom tyoc'ioo'ñê l'uaancjo'ñeeⁿ nch'u nch'u ntaⁿ. Tjaa meiⁿ cwii ts'aⁿ na ndaa nlqueⁿ xjeⁿ jom. ⁵ Naxuee, natsjom ñequii'cheⁿ tyomanoom quii'ntaaⁿ ndei'luaa ndo' quii' jnda. Matseixuaⁿ jndei ndo' matseiquee'ñe cheⁿngueⁿ ñequio ljo'. ⁶ Quia na nty'iaa'tquiaaⁿ Jesús, jndyoleinoom, tjantyaⁿaⁿ tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom. ⁷⁻⁸ To' Jesús na matseineiⁿ nnom jndyedia, tsoom:

—'U jndyedia, calui' naquii' ts'om tsaⁿm'aaⁿ!

Jo' chii t'o tsaⁿñeeⁿ. Jndei sei neiⁿ tso:

—¿Ljo' nntsa' ñ'eⁿndyo ja, 'u Jesús na cwiluiindy' Jnda Ty'oⁿots'om na m'aaⁿ nandyetich'eⁿ? Ñequio xuee' Ty'oⁿots'om, mats'aa ty'oo njom' na tilco'wi' ja.

⁹ Ndo' tax'ee Jesús 'ndyoo tsaⁿñeeⁿ, tsoom:

—¿Chiuu jndyu'?

T'o jndyedia, tso:

—Ja jndyuya Jndye Meiⁿ, ee na jndye meiⁿ caya.

¹⁰ Quia jo' jndye ty'oo tyoch'ee tsaⁿñeeⁿ na tincwji' Jesús joo jndyedia ndyuaa'ñeeⁿ. ¹¹ Ndo' jo' jo' nndyoo' waa cwii ta yuu na m'aaⁿ cwii tmaaⁿ calcu na cwicwa'. ¹² Joo jndyedia'ñeeⁿ tyol'ana ty'oo nnom Jesús, jluena:

—Cwe' na cajñom' já yuu na m'aⁿ calcu. Quiaa' ñ'om' na nncuooyâ naquii' n'om jooyo'.

¹³ Quia jo' tquiaa Jesús ñ'oom'm na ljo' cal'ana. Jo' chii jlui'na, ty'equie'na naquii' n'om calcu'ñeeⁿ. Jleinomyo', teityu'yo' yuu na nty'a 'ndyoo ndaaluee. Mana nchjeeña' jooyo' quii' ndaa. Ndo' tmaaⁿ calcu'ñeeⁿ tuee' cha'na we meiⁿ jooyo'.

¹⁴ Quia jo' nn'aⁿ na tyojndoo' calcu jla'tyuaa'na, ty'ela'candiina nn'aⁿ quii' tsjoom ndo' jo jnda na luaa' tuii. Jlui' nn'aⁿ, tquiocanty'iaana chiuu waa na tuii. ¹⁵ Tquiena na m'aaⁿ Jesús. Jliuna ts'aⁿ na jeeⁿ cwajndii ñetjom, jnda macweⁿ liaa ndo' jnda tco'yañ'eⁿna' jom. Jeeⁿ ndya' seicaty'uena' joona.

¹⁶ Ndo' nn'aⁿ na nty'iaandaa chiuu waa na tuii, tcuu tcuu jla'nei'na ndaa nn'aⁿ na tquiocanty'iaa. Jla'candiina chiuu waa na n'maⁿ ts'aⁿ na ñejleiñ'oom jndyedia ndo' chiuu na tjoom calcu'ñeeⁿ. ¹⁷ Quia jo' cha'tso nn'aⁿ to'na na tyotaⁿna nnom Jesús na calueeⁿeⁿ ndyuaa tsjoomna.

¹⁸ Xjeⁿ na majaacuonnaⁿaⁿ ts'om w'aandaa, tjatseicandyoo'ñe juu ts'aⁿ na ñeseixmaⁿ jndyedia naquii' ts'om, macaⁿ na wjaa ñ'eⁿñê. ¹⁹ Saa Jesús ticwancueⁿeⁿ. Tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Cja'l'cwe' wa' na m'aⁿ nn'aⁿ! Catsu' ndaana cwanti na jeeⁿ t'maⁿ naya na s'aa Ty'oⁿots'om ñ'eⁿndyu', ndo' chiuu na ty'oom na wi' ts'oom 'u.

²⁰ Quia jo' tja tsaⁿñeeⁿ ndyuaa na m'aⁿ njoom Decápolis. Toⁿoⁿ na tyotseicañeeⁿ nn'aⁿ cantya 'naaⁿ naya na s'aa Jesús ñ'eⁿñê. Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ jeeⁿ tjawee' n'omna.

*Yuscuchjoo jnda Jairo ndo' yuscu na tyenquiuu' liaa' Jesús
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

21 Teixndyaañennda' Jesús ndaaluee ñequio w'aandaa. Quia na tueⁿen mantya ty'entyjaa' cwicheⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ jom. 22 Cwii ts'aⁿ na jndyu Jairo na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, tyje'cañoom tsaⁿñeeⁿ jo' jo'. Quia na ljeiiⁿ Jesús, tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom. 23 S'aaⁿ ty'oo, tsoom:

—Nomjndaaya mañe'cueeⁿeⁿ. ¿Aa tijoom nntsa' cwii naya'ñeeⁿ na nncja', cja'catioo' l'o' nacjoom'm cha na nn'maaⁿ na nncwando'tyeeⁿ?

24 Ndo' tja Jesús ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ. Mati jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ ty'entyjo, jo' chii s'aana' na jeeⁿ tyeeⁿ wjaⁿ. 25 Ndo' na quii'ntaaⁿ naⁿñeeⁿ ñ'eⁿ cwii yuscu na jeeⁿ niroom wii' na jnda canchoo'we chu na tyoojaameintyjee' na cwicaa niroom'm. 26 Jeeⁿ wi' ñetjoom na jndye nnom nasei tyol'a nn'aⁿ jom. Ndo' cha'tso 'naaⁿaⁿ jnda seicatsoom. Saaⁿ tjaa'naⁿ na teijndeina' jom, yacheⁿ niroomti matjoom. 27 Jnda ñejñeeⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús, jo' chii tjantjooⁿ naxeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ndo' tyenquoom'm liaa'. 28 Ee na jnda seitoom naquii' ts'oom: “Xeⁿ cwe' na ndaaⁿ ñequiuu'a liaⁿaⁿ, quia jo' nn'maⁿya.” 29 Ndo' jnda na tyenquoom'm, mantya taa'. Ntyjiicheeⁿ na jnda n'maaⁿ tycu na weeⁿeⁿ. 30 Saaⁿ Jesús sei'nooⁿoⁿ na n'maⁿ cwii ts'aⁿ ñequio najndeii na matseixmaaⁿ. Quia jo' taqueeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ. Tax'eeñe ndaana:

—¿Ñeeⁿ cwii 'o tyenquiuu' liaya?

31 Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jlueⁿ nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, jeeⁿ tyeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ nacañom'. Ndo' na mawaxe' ndaayâ, xocandaⁿ nl'uuyâ 'ñeeⁿ tyenquiuu' lia'.

32 Saaⁿ manty'iaaⁿaⁿ ndiocheⁿ nacañom'm cha nljeiiⁿ 'ñeeⁿ juu tyenquiuu' liaⁿaⁿ. 33 Ndo' juu yuscu'ñeeⁿ, jeeⁿ cwiteiñê na macaty'ueeⁿ ee na ntyjiicheeⁿ na jom jnda tco'yana'. Seicandyoo'ñê, tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom Jesús. Tjei'yuu'ñê na jom tyenquoom'm. 34 Tso Jesús nnoom:

—'U nomjndaaya, nc'e na matsei'yu' ñ'eⁿndyo, jo' na jnda n'maⁿ. Jnda jndyaandyu' tycu na ñetjom'. Cja'to' wa'. Ty'oots'om cjaⁿ ñ'eⁿndyu'.

35 Yocheⁿ na ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ, tqwie'cañom nn'aⁿ na jnaⁿ waa' Jairo, juu ts'aⁿ na cwiluiitquieñe wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Jluena nnoom:

—Jnda tue' nomjnda'. ¿Ljo' nntsa' na cwimatseicachjuu'ti' Maestrom'aaⁿ?

36 S'aa Jesús ndoo' ticañeeⁿ ñ'oom na jlue naⁿñeeⁿ. Tsoom nnom ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om:

—Tinty'ue'. Macanda na catseyu' ñ'eⁿndyo ja.

37 Meiⁿ tatinquiaaⁿ na nnc'oola'jomndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ ñ'eⁿñê na wjaⁿ waa' tsaⁿñeeⁿ. Macanda tjañ'oom Pedro, ñequio Jacobo ñ'eⁿ Juan, tyjee Jacobo'ñeeⁿ. 38 Jnda na tquiena waa' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om, jndyena na jeeⁿ c'uaa cam'aⁿ nn'aⁿ najndeii cwila'xuaa na cwityuee.

39 Jnda na tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa, tsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—¿Chiuu na jeeⁿ c'uaa m'aⁿ'yo' na cwityuee'yo'? Yuscuchjoom'aaⁿ nchii na jnda tueeⁿeⁿ. Cwe' na watsom.

40 Saaⁿ joona cwe' cwincona jom. Quia jo' tjeiiⁿeⁿ cha'tsondye naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. Jnda jo' tjañ'oom tsoty yuscuchjoo ñ'eⁿ tsondyee, mati ndyee naⁿñeeⁿ na ñ'leeⁿ ñ'eⁿñê. Ty'equie'na na m'aaⁿ ts'oo chjoo. 41 T'ueeⁿ ts'o ts'oo chjoo. Tsoom nnom:

—Talita, cumi. (Ñ'oomwaa' matsona': 'U leii, matsjoo njom', quicantya'.)

42 Mañoom' teicantya yuscuchjoo'ñeeⁿ. Tooⁿoⁿ na manoom ee ts'aⁿ na canchoo'we chuu' jom. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' mañoom' tquiaana' na jeeⁿ

tjawee' n'omna, hasta tyueneii^{na}. ⁴³ Quia jo' Jesús seicoom'm ndyueena na ticaluena nnom meiⁿcwii ts'aⁿ ljo' tuii. Ndo' tsoom na quiana na nlcwa' yuscuchjoo'ñeeⁿ.

6

Tja Jesús tsjoom Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Jluu' Jesús tsjoom'ñeeⁿ, tjalcweeⁿeⁿ ndyuaa tsjom'm. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ty'ena ñ'eⁿñê. ² Quia na tuee' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, tjaquiee' Jesús naquii' wats'om 'naaⁿna, toqⁿoⁿ na tyo'moqⁿndaana. Ndo' jndye nn'aⁿ na tyondye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ jeeⁿ tjawee' n'omna. Jluena:

—¿Yuu chuu tsaⁿm'aaⁿ cha'tso ñ'oommeiⁿ na jeeⁿ yana'? Ndo' ¿yuu jnaⁿ na jeeⁿ jndō' ts'oom? ¿Chiuu waayuu na jeeⁿ jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ mach'eeⁿ na tiquinty'iaaya? ³ Ndo' tsaⁿm'aaⁿ, ¿aa nchii cwe' ts'aⁿ na macuuñe n'oom? ¿Aa tiyuu' na jom jnda María? Ndo' ntyjeeⁿ, ¿aa nchii Jacobo ñequio José ndo' Judas ñequio Simón? Ndo' mati yolcu ntyjeeⁿ m'aⁿna quii'ntaaⁿya.

Jo' chii t'omna na tineiiⁿna jom. ⁴ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Majndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwila't'maaⁿndye profeta. Saã macanda nn'aⁿ ndyuaaⁿaⁿ ñequio nn'aaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ waⁿaⁿ tixocala't'maaⁿndyena jom.

⁵ Macwe' jo' tjaa'naⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na s'aaⁿ quii'ntaaⁿna. Macandaⁿ tiom l'ooⁿ nacjoo cwantindye nn'aⁿwii na sein'maaⁿ jona. ⁶ Ndo' s'aana' na jeeⁿ jnda ntyjeeⁿ na tileica'la'yu' naⁿñeeⁿ. Jnda chii tjawinoom njoom nch'u na nndyoo' tsjom'm. Tyo'moⁿtyeeⁿ ndaa nn'aⁿ.

Majñom Jesús nn'aⁿ canchoo'wendye
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Quia jo' t'maaⁿ nn'aⁿ canchoo'we na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tquiaaⁿ najndeii na tseixmaaⁿ na nla'xmaaⁿna cha nndaã nntjeii'na jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ. Ndo' toqⁿoⁿ na majñoom we wendyena ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. ⁸ Ndo' saⁿntjoom na meiⁿcwii 'naⁿ tic'ooñ'omna nato, meiⁿ chetsja', meiⁿ tyoo', meiⁿ tsjo'ñjeeⁿ. Macanda ts'oom l'eii wanaaⁿ na nnc'ooñ'omna, ⁹ ñequio l'oom na ñjoomna. Ndo' mandã liaa na cwee'na na cwi'oona. ¹⁰ Mati tsoom ndaana:

—Meiⁿyuucheⁿ waa' ts'aⁿ na nntsquie'yo', caljoo'ndyo' jo' jo' hasta xjeⁿ na nlui'yo' tsjoom'ñeeⁿ. ¹¹ Saã xeⁿ nntsquie'yo' cwii tsjoom na tiñe'cato'ñoom nn'aⁿ 'o, meiⁿ tiñe'candyena ñ'oom ndyue'yo', quia na nlui'yo' tsjoom'ñeeⁿ, calaquia'yo' ts'ojndaã na chuu' nc'ee'yo' cha na nncwji'yuu'ñena' nacjoo naⁿñeeⁿ na t'icato'ñoomna ñ'oom' Ty'oots'om. Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoq, xuee na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ, t'manti nawi' nntjoom nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, nchiiti na nntjoom nn'aⁿ tsjoom Sodoma ñ'eⁿ Gomorra.

¹² Ndo' jluu' nn'aⁿ na jñom Jesús. Ty'enquiana ñ'oom na calcwe' n'om nn'aⁿ jnaaⁿna. ¹³ Mati majndye jndyeta tyotjeii'na naquii' n'om nn'aⁿ. Tyoty'oomndyena seitye nacjoo nn'aⁿ wii na tyola'n'maⁿna naⁿñeeⁿ.

Cantyja na tue' Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ndo' Herodes, ts'aⁿ na matsa'ntjom, jñeeⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús ee cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ jnda t'oom' ñ'oom'ñeeⁿ. Saã luua seitiom cantyja 'naaⁿ Jesús, tsoom:

—Tsaⁿm'aaⁿ! ¿aa nchii juu Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ? ¿Aa nchii jom jnda wando'xcoom na tueeⁿeⁿ, jo' chii waa na matseixmaaⁿ na cwicandaã mach'eeⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿmeiⁿ?

¹⁵ Saã nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyolue:

—Profeta Elías luaa'.

Ndo' nt'omcheⁿ tyolue:

—Luaa' profeta cha'na joo profeta na tyom'aⁿ tandyo xuee.

¹⁶ Quia na jndii Herodes ñ'oommeiⁿ na cwilue nt'omcheⁿ, tsonnaaⁿ'aⁿ:

—Maxjeⁿ Juan luaa', ts'aⁿ na sa'ntjoⁿ na catyjena xtyo'. Jnda wando'xcoom na tueeⁿ'eⁿ.

¹⁷⁻¹⁹ Ee Herodes ñequio tsaⁿ na jndyu Felipe jona cwii nquieendyena. Saa Herodes m'aaⁿ ñ'eⁿ scuu' tyjeeⁿ. Herodías jndyu yuscu'ñeeⁿ. Ndo' tyotso Juan nnoom:

—'U ticatsa'ntjomna' na mañ'oom' scuu' t'iu'.

Jnaaⁿ ñ'oomwaa' na jeeⁿ ndya' jndoo' yuscu Herodías Juan. Jo' chii seincjoo'ñe yuscu'ñeeⁿ nnom Herodes ndo' jom je' seiyoom'm, sa'ntjoom na cala'tyeⁿna Juan, chii catuee'na juu w'aancjo. Herodías queeⁿ ts'oom Juan hasta l'ue ts'oom na calacuee'na juu saa tileicanda^a. ²⁰ Ee Herodes nquiaⁿ'aⁿ juu. Sei'nooⁿ'oⁿ na tseixmaⁿ Juan cantyja na maty'iomyaⁿ'a' ndo' na jnda tque'lju' Ty'o^ots'om naquii' ts'om tsaⁿ'ñeeⁿ. Jo' chii tyowañom'm juu cha ticats'aa yuscu'ñeeⁿ nawi' ñ'eⁿñe. Ñequio na xcwee' ts'oom tyoñeeⁿ ñ'oom na tyoñe'quiaa tsaⁿ'ñeeⁿ saa tijndye sei'nooⁿ'oⁿ ñ'oom na tyotseineiⁿ Juan. ²¹ Saa tue'ntyjo xjeⁿ na juu Herodías ljeiiⁿ chiuu ya na nnda^a nnts'aaⁿ. Ee tuee' xueechuu' Herodes, tyola't'maaⁿ'ndyena jom. Tquiaaⁿ nantquie na tcwa' nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cantyja 'naaⁿ'aⁿ, ñequio nn'aⁿ na cwitsa'ntjom sondaro, ndo' ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ts'onda^a Galilea. ²² Quia jo' tjaquiee' yuscundyua jnda Herodías yuu cwicwa' naⁿ'ñeeⁿ, seijnom jo nda^ana. Jeeⁿ tjawee' ts'om Herodes ndo' mati nn'aⁿ na jla'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom nnom yuscundyua'ñeeⁿ:

—Caⁿ cantyjati na l'ue ts'om' nooⁿ, ndo' ja ñequia.

²³ Seityeⁿtyeeⁿ ñ'oom, tsoom:

—Meiⁿnquia na nlcaⁿ' nooⁿ, ñequia hasta meiiⁿ xcwe cantyja na matsa'ntjoⁿ.

²⁴ Jlui' yuscu'ñeeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, tax'eeⁿ nnom tsoñeeⁿ:

—Naⁿ, ¿jjo' nlcaaⁿ'a?

T'o tsaⁿ'ñeeⁿ nnom jnaaⁿ:

—Caⁿ xqueⁿ Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ.

²⁵ Mantyja seityuaaⁿ'aⁿ, tjaquiee'nnaaⁿ'aⁿ na m'aaⁿ rey Herodes, tsoom:

—Ja l'ue ts'o^o na maje'ndyo quiaa' nooⁿ cwii xio na njom xqueⁿ Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ.

²⁶ Na luaa' tso tsaⁿ'ñeeⁿ, jeeⁿ seichjoo'na' ts'om Herodes. Saa nc'e na jnda tqueⁿtyeeⁿ ñ'oom'm ñequio na ndyecheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, jo' chii tîcanda^a' ts'oom na nntseichueeⁿ'eⁿ ñ'oom. ²⁷ Mantyja jñoom cwii sondaro 'naaⁿ'aⁿ, sa'ntjoom na cjaac'oom tsaⁿ'ñeeⁿ xqueⁿ Juan. ²⁸ Quia jo' tja sondaro'ñeeⁿ w'aancjo, tjacatyjeeⁿ xtyo' Juan. Jnda chii jndyoñ'oom juuna' ts'om cwii xio. Tquiaaⁿ nnom yuscu'ñeeⁿ ndo' juu tquiaa nnom tsondyee.

²⁹ Jnda na jndye nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿ Juan, quia jo' ty'ec'omna sei'ts'o 'naaⁿ'aⁿ. Ty'ecat'iuuna jom.

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ naⁿnom

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Nn'aⁿ na jñom Jesús ts'iaaⁿ'naaⁿ'aⁿ tjomndyennda'na na m'aaⁿ. Tyoluena nnoom cha'tso ts'iaaⁿ na jnda ñel'ana ndo' cha'tso ñ'oom na jnda ñet'mooⁿ'na.

³¹ Quia jo' tsoom nda^ana:

—Cjaaya, nntsaaya cwii joo yuu na ñencjo^o jo jnda^a na nnta'jndyaaya.

Ee yuu na tyom'a^{na} na jndye ts'aⁿ, nn'aⁿ na cwiquie ndo' nn'aⁿ na cwi'oo, meiⁿ tileicju'naaⁿñena' na nlcwa'na. ³² Jo' chii jlui'na na ñenquieena ñ'eⁿ w'aandaa na 'oona cwii joo yuu na tjaa'naⁿ nn'aⁿ. ³³ Saã jndye nn'aⁿ nty'iaatquia na cwi'oona ndo' ta'jnaaⁿ naⁿñeeⁿ joona na 'oowinomna. Ndo' jla'tyuaa'ti naⁿñeeⁿ, jnaⁿna njoomna ty'eca'na, ty'enguiandyena 'ndyoo ndaaluee. Joona tquiejndyeena yuu na wjaa Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ³⁴ Quia jlueeⁿleⁿ ts'om w'aandaa nty'iaaⁿaⁿ na jeeⁿ jndye nn'aⁿ jndaⁿ tjomndye jo' jo'. Ty'oom na jeeⁿ wi' ts'oom naⁿñeeⁿ ee cwe' m'aⁿtona cha'cwijom cwii tmaaⁿ canmaⁿ na tjaa 'ñeeⁿ juu na ya nnteix'ee. Quia jo' to^ooⁿ na jndye ñ'oom tyo'mooⁿ ndaãna. ³⁵ Quia na jndaⁿ tmaaⁿ, nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ty'entyjaa'na jom, jluena nnoom:

—Je' jndaⁿ tmaaⁿ ndo' tjaa'naⁿ l'aa meiⁿ rancho 'naaⁿ nn'aⁿ. ³⁶ Cajñom' naⁿm'aⁿ na nnc'oona ranchoo nn'aⁿ oo njoom nch'u na nndyoo' nndyoo' cha jo' jo' ndaã nla'jndana na nlcwa'na. Ee joona tjaa'naⁿ na c'omna na nlcwa'na.

³⁷ T'o Jesús ndaãna, tsoom:

—'O quia'yo' na nlcwa'na.

Quia jo' jluena nnoom:

—¿Cwaaⁿ nndaã nleijndeiⁿ meiiⁿ nntsalajndaayâ cha'na we siaⁿto s'om denario tyoo' na ñe'quiaayâ na nlcwa' naⁿm'aⁿ?

³⁸ Tax'eeⁿ ndaãna, tsoom:

—¿Cwanti tyoo' cwileiñ'om'yo'? Canty'ia'yo' cwanti na mawaa.

Jndaⁿ na l'ueena, jluena nnoom:

—Ñe'om taⁿ tyoo' ñ'eⁿ we catscaa cwilein'ooⁿyâ.

³⁹ Quia jo' saⁿtjoom na cal'a nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿ ndo' cwindyuaandyena nacjoo' jndaⁿ nch'u. ⁴⁰ Nt'om naⁿñeeⁿ ty'emeindyuaandyena cwii siaⁿto na cwii cwii tmaaⁿ, ndo' nt'om naⁿñeeⁿ l'ana wen'aaⁿ nchoo' nqui na cwii cwii tmaaⁿ joona. ⁴¹ Jndaⁿ na to'ñoom 'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaa, quia jo' jlundaãñê cañoom'luee. Tquiaaⁿ na quian'l'uaa' Tsotyeeⁿ. Jndaⁿ jo' tyjeeⁿ tyoo'ñeeⁿ, tquiaaⁿ joona' ndaã nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê cha joona nnt'oomna joona' ndaã nn'aⁿ na meindyuaandyee. Majo'ti s'aaⁿ ñ'eⁿ we catscaa. ⁴² Tcwa' cha'tsondye nn'aⁿ hasta tjacjoona. ⁴³ Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jla'tjomna ntaⁿ ntyoo' ñ'eⁿ calcaa na 'ndiina'. Too' canchoo'we tsquiee. ⁴⁴ Ndo' jndye nn'aⁿ na tcwa' ntyoo' na tyot'oom naⁿñeeⁿ. Tue'ntyjoⁿ cha'na 'om meiⁿ na cwe' naⁿnom.

Tjaca Jesús nnom ndaaluee

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Quia jo' mantya jñom Jesús nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cuona ts'om w'aandaa, c'ooñetina, nncwit'ioo'na xndyaa' ndaaluee na nlquiena tsjoom Betsaida. Jom nljoo'ñetyeeⁿ yocheⁿ na majñoom nn'aⁿ na jndyendye.

⁴⁶ Ndo' jndaⁿ na jñoom naⁿñeeⁿ, tjawaaⁿ cwii joo quii' jndaã yuu na ñenqueⁿ na nntseineiⁿ nnom Tsotyeeⁿ. ⁴⁷ Quia na jndaⁿ teincooⁿ, juu w'aandaa'ñeeⁿ mam'aa'na' xcwe ts'om ndaaluee, ndo' Jesús ñenqueⁿ cwii m'aaⁿ tyuaatcwii.

⁴⁸ Nty'iaaⁿaⁿ na jeeⁿ wi' cwitjoom naⁿñeeⁿ na ñjomndye w'aandaa, ee matseil-cwe'tya' jndye juuna'. Jeeⁿ cwila'jndaⁿ na cwicantyjaandyena n'oom pala' cwentaa' w'aandaa'ñeeⁿ. Cha'na ñequiee na cwitsjoom jnaaⁿ tjacaⁿ nnom ndaaluee. Tuee'cañoom na m'aⁿna, ndoo' cwe' nncwinoom'm joona. ⁴⁹ Quia nty'iaana na mawjaacaⁿ nnom ndaaluee, jla'tiuuna jndii cwinty'iaana. Jndeiⁿ tyola'xuaana. ⁵⁰ Jeeⁿ ndya' tyuena ee cha'tsondyena nty'iaana jom. Mantya t'maaⁿ joona, tsoom ndaãna:

—C'om'yo' na t'maⁿ n'om'yo'. Manncõ luaa. Tilacatyundyoyo'.

⁵¹ Quia jo' tuooⁿ ts'om w'aandaa yuu na ñjomndyena, mana teicheⁿ jndye. Jo' chii jeeⁿ seiñ'eeⁿñena' jooⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ. ⁵² Ee tila'noⁿna cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na s'aa Jesús ñequio ntyoo' na tcwa' nn'aⁿ. Ndo' ndicwaⁿ tileiqueⁿna cwenta 'ñeeⁿ cwiluiñê.

Sein'ma' Jesús nn'aⁿwii ndyuaa Genesaret
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Quia na jnda tei'xndyaandyena ndaaluee, tquiena ndyuaa Genesaret. Jo' jo' teicjoomna w'aandaa 'ndyoo ndaaluee. ⁵⁴ Quia jlui'na w'aandaa mañoom' tal'jnaaⁿ nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ Jesús. ⁵⁵ Jla'tyuaa'na, ty'ena cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ, tyo'oochona nn'aⁿwii cwe' ñ'eⁿ nduu meiⁿyuucheⁿ joo na ndyena na mawee' Jesús. ⁵⁶ Ndo' meiⁿyuucheⁿ na tueⁿeⁿ, meiiⁿ njoom nch'u, meiiⁿ njoom t'maⁿ, meiiⁿ jo ndo' jnda, tyotsa'na nn'aⁿwii ts'om nato. Ndo' joo nn'aⁿwii'ñeeⁿ tyola'ty'oondyena nnoom na nñequiaaⁿ meiiⁿ cwe' 'ndyoo liaⁿaⁿ na nñe'quio'na. Ndo' cha'tso nn'aⁿ na tye'nquio' 'ndyoo liaⁿaⁿ n'maaⁿ.

7

Waa na mach'eena' na til'ueñe ts'aⁿ jo nnom Ty'ooots'om
(Mt. 15:1-20)

¹ Nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, jnaⁿna Jerusalén, tquiena na m'aaⁿ Jesús. ² Ee jnda tqueⁿna cwenta chiuu cwil'a nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cwicwa' na tyootjei'ljuu'ndyena cha'xjeⁿ costumbre na waa ee tyoondyuu'na cha'xjeⁿ nquiu naⁿñeeⁿ na macaⁿna'. Jo' chii tyola'ncjoo'ndye naⁿñeeⁿ nacjooⁿ. ³ Ee nn'aⁿ fariseos ñequio cha'tso nn'aⁿ judíos, jeeⁿ cwiqueⁿndyena na cwila'candana costumbre na tqueⁿ nn'aⁿ na tyoluiitquiendye ndaana. Jo' chii mati ticwa'na xeⁿ nchii na ndyuu'jndyeena cha'xjeⁿ na matso costumbre'ñeeⁿ. ⁴ Ndo' quia na cwinquiolcwee'na na ty'ena ts'ua ticwa'na xeⁿ nchii na cwiqueⁿlju'ndyejndyeena. Mati jndye nt'omcheⁿ costumbre cwila'wena na matseijndaa'ñena' chiuu waa na nntmaaⁿ waso, ñequio caseito, ñequio xjo casuela, ñequio jnduu. ⁵ Quia jo' nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ta'x'eena nnom Jesús, jluena:

—Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' ¿chiuu na ticala'candana costumbre na tqueⁿ nn'aⁿ na tyoluiitquiendye ndaaya na cwicwa'na na ndicwaⁿ m'aⁿna na tiqueⁿlju'ndyena?

⁶ T'o Jesús ndaana, tsoom:

—'O nn'aⁿ na we waa cwila'tiuu'yo', jeeⁿ teixcwe ñ'oom tjei' profeta Isaías cantyja 'naⁿyo' quia na seiljeiⁿ ñ'oom na matsona': Naⁿm'aⁿ ndoo' na jeeⁿ cwila't'maaⁿndyena ja, saā t'maⁿ waa na tixcwee' n'omna ñ'eⁿndyo.

⁷ Cwe' ts'iaaⁿndyo na cwila't'maaⁿndyena ja ee cwit'mooⁿna ñ'oom na cwe' cwiqueⁿ nn'aⁿ, tachii ñ'oomya.

⁸ Ndo' tsoti Jesús ndaana:

—'O yacheⁿ cwi'ndye'yo' ñ'oom na sa'ntjom Ty'ooots'om ndo' cwitsantyjo'yo' costumbre na cwe' nn'aⁿ tqueⁿ. Joo costumbre'ñeeⁿ cwit'mooⁿna' chiuu waa na nntmaaⁿ caseito, ñequio waso, ndo' jndye nt'omcheⁿ ñ'oom na laa'ti' macaⁿna' na calacanda'yo'.

⁹ Ndo' tsotyeeⁿ ndaā naⁿñeeⁿ:

—'O jeeⁿ cwil'a'yo' na til'ue ljeii na sa'ntjom Ty'ooots'om, cha nndaā nntsantyjo'yo' costumbre na cwil'uee'ndyo' ncjo'yo'. ¹⁰ Ee matso Moisés: “Catseit'maaⁿndyu' tsotyee' ñ'eⁿ tso'ndyo’”, ndo' mati matsoom: “Ñeeⁿ juu na matso ñ'oomwi' nacjoo' tsotyee oo tsondyee, cala'cuee' nn'aⁿ juu.” ¹¹ Saā

'o cwindu'yo' wanaaⁿ na nntso ts'aⁿ nnom tsotyeeⁿ oo tsoñeeⁿ: “Catseit'maⁿ ts'om' taxocandaⁿ nnteijndeiya 'u 'naⁿ na tjoⁿndyu' ee cha'tso 'naⁿya na niom la'xmaⁿna' Corbán.” (Ñ'oomwaa' ma'moⁿna' na cha'tso 'naaⁿ ts'aⁿ jndaⁿ tqeeⁿ joona' cwentaa' Ty'oⁿots'om). ¹² Ndo' quia na luaa' cwindu'yo' cwil'a'yo'yo' na tacaⁿna' na cateijndeiⁿ ts'aⁿ tsotyeeⁿ oo tsoñeeⁿ. ¹³ Ndo' laa'ti' cwil'a'yo' na til'ue ñ'oom na tqeeⁿ Ty'oⁿots'om ee cwilacanda'yo' costumbre na tqeeⁿ nn'aⁿ. Mati jndye nt'omcheⁿ nnom na cwil'a'yo' cha'na nmeiⁿ!

¹⁴ Cwiicheⁿ cwii ndii' t'maⁿ Jesús nn'aⁿ na jndyendye na m'aaⁿ, tsoom ndaana:

—Candy'e'yo' cha'tsondyo' ndo' cala'nⁿo'yo': ¹⁵ Tjaa'naⁿ cwii nantquie na macwa' ts'aⁿ na nnts'aana' na til'ueñê jo nnom Ty'oⁿots'om. Saa ñ'oom na cwinaaⁿ naquii' ts'oom nl'ana' na til'ueñê. ¹⁶ Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na ndii, candii.

¹⁷ Quia jo' ndii Jesús nn'aⁿ na jndyendye, tjaqueⁿ'eⁿ quii' w'aa. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ta'x'eendyena cantyja 'naaⁿ ñ'oom tjañoom' na seineiⁿ. ¹⁸ Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Aa maxjeⁿ mati 'o tila'nⁿo'yo'? ¿Aa tiqueⁿ'yo' cwenta na tjaa'naⁿ cwii nnom nantquie na cwicwa' nn'aⁿ na juuna' nnts'aana' na til'ueñe ts'aⁿ jo nnom Ty'oⁿots'om? ¹⁹ Ee nchii naquii' ts'om ts'aⁿ nncuee'na'. Maxjeⁿ ts'om tsiaⁿ'aⁿ nncuee'na', jndaⁿ chii nnteijndeiⁿ juuna'.

Luaa' tsoom na ma'moⁿ na ya nlcwa' ts'aⁿ cha'tso nnom nantquie. ²⁰ Jndaⁿ chii tsoom ndaana:

—Joo na cwinaaⁿ naquii' ts'om ts'aⁿ cwil'ana' na til'ueñê jo nnom Ty'oⁿots'om. ²¹ Ee cantyjati na tseixmaⁿ naquii' ts'om ts'aⁿ jo' na cwiwitquioo' natia na matseitiuu cha'na cwe' nnc'oomya ts'aⁿ ñ'eⁿ x'iaaⁿ'aⁿ, oo ñ'eⁿ sculjaa', cha'na nntseicuee' ts'aⁿ x'iaaⁿ'aⁿ, ²² cha'na nnch'uee ts'aⁿ, cha'na nntseiqueeⁿ ts'om ts'aⁿ 'naaⁿ x'iaaⁿ'aⁿ, cha'na nnc'oom ts'aⁿ na wi'ñe, cha'na cwe' ñequiu'nn'aⁿ ts'aⁿ, cha'na meiⁿ cwe' tajnaaⁿ'to ts'aⁿ, cha'na nntseitaa' ts'om ts'aⁿ, cha'na nntio'ñ'oom ts'aⁿ x'iaaⁿ'aⁿ, cha'na nntseis'añe oo nntseiscuñe ts'aⁿ, oo cha'na nntseintjeiⁿñe cheⁿquii' ts'aⁿ. ²³ Cha'tso natiameiⁿ cwinaaⁿ'na' naquii' ts'om ts'aⁿ ndo' joona' cwil'ana' na tjaa yuu l'ueñe jo nnom Ty'oⁿots'om.

Cwii yuscu na seiyu' ñequio Jesús
(Mt. 15:21-28)

²⁴ Jlui' Jesús jo' jo', tjaaⁿ ndyuaa Tiro ñ'eⁿ Sidón. Jo' tjaqueⁿ'eⁿ quii' w'aa ee tical'ue ts'oom na ndye nn'aⁿ na jo' m'aaⁿ. Saa tícandaⁿ nncwanty'oom. ²⁵ Mañoom' jndii cwii yuscu na jo' m'aaⁿ. Tyje'cañoom jo' jo' ndo' tco' xtye jo nnom Jesús. Ee m'aaⁿ yuscuchjoo jnda yuscu'ñeeⁿ na maleiñ'oom jndyeta. ²⁶ Ndo' jom nchii ts'aⁿ judío. Jom ts'aⁿ sirofenicia. S'aa ty'oo nnom Jesús na cwji' tsaⁿ'ñeeⁿ jndyeta naquii' ts'om yuscuchjoo jnaaⁿ. ²⁷ Saa tso Jesús nnoom:

—Matsona' na nlcwa'jndyee yocanch'u, ee ticaty'iomna' na nntjeii'a na cwicwa'na na ñe'quiaayoⁿ joona' ndaa calue' nch'u.

²⁸ Yuscu'ñeeⁿ t'oⁿ nnom Jesús. Tsoom:

—Jeeⁿ mayuu', 'u Ta, saa canty'ia', calue' nch'u ndya' cwicwa'yo' meiiⁿ cwe' nacajndaⁿ na cwiquiaa nacjee' meiⁿ'sa na jla'quiaa yocanch'u.

²⁹ Quia jo' tso Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Jeeⁿ majo'ndyo ñ'oom na tsu'. Ya xeⁿ wja'to' wa'. Jndaⁿ jlui' jndyeta naquii' ts'om yuscuchjoo jnda'.

³⁰ Tja tsaⁿ'ñeeⁿ ndo' quia na tueⁿ'eⁿ waⁿ'aⁿ, ljeiiⁿ na mawaacheⁿ yuscuchjoo cjoo' jnduu. Mayuu' na jndaⁿ jlui' jndyeta naquii' ts'om.

Sein'ma' Jesús cwii ts'a'n na tileicatseinei'n

³¹ Tjalcwe' Jesús na ñet'oom jo' jo'. Tjawinoom ndyuaa Tiro, ndo' ndyuaa Sidón ñequio ndyuaa jo ndo' njoom Decápolis. Tue'n'en ndaaluee chjoo ts'ondaa Galilea. ³² Ndo' tquioñ'om nn'a'n cwii ts'a'n na cantaa' ndo' canchee'ñe. L'ana ty'oo nnom Jesús na catioom ts'oo'n nacjoo' tsa'ñee'n. ³³ Quia jo' tjei'ñoo'n tsa'ñee'n quii'ntaa'n na'ñee'n, ty'ena yuu na ñe'wendyena. Tjaa'ñê ndaal'oo'n n'om lua'qui tsa'ñee'n, seicana'n'a'n nomts'oo'n ñ'e'n ndaajnaa'n'a'n, quia jo' tyenquoom'm nomtsaa tsa'ñee'n. ³⁴ Jnda' jo' nty'iaa'n'a'n cañoom'luee, ndo' tcom ts'oom na jnda ntyjee'n, tsoom:

—Efata. (Ñ'oomwaa' matsona': Catseicanaa'ñena'.)

³⁵ Mantya jnaa'n n'om lua'qui tsa'ñee'n ndo' mati x'ee tsaa. Ndo' mana jna'na' na ya matseinei'n. ³⁶ Quia jo' seicu' Jesús ndyuee na'ñee'n na ticaluena nnom meicwii ts'a'n cantya na tuii. Saã meii'n na ñenquii'che'n tyotsoom ndaana na ticaluena, joona yache'n jndyeti tyola'nei'na ndaa' nc'iaana. ³⁷ Ndo' jee'n tjawee' n'om na'ñee'n, tyola'nei'na, tyoluena:

—Jesús jee'n ya mach'ee'n ee nn'a'n na cantaa, mach'ee'n na ya cwindyena. Ndo' nn'a'n na tileicala'nei'n mach'ee'n na ya cwilanei'na.

8

Tquiaa Jesús na tcwa' ñequiee mei'n nn'a'n
(Mt. 15:32-39)

¹ Joo ncuue'ñee'n tjomndyennda' cwii tmaa'n' nn'a'n na jndyendye. Ndo' tjaa'na' na cwileiñ'om na'ñee'n na nlcwa'na. Jo' chii t'ma'n Jesús nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'nñê, tsoom ndaana:

² —Wi' ts'oo'ya tmaa'n' nn'a'n'm'a'n', ee je' jnda' ndyee xuee na m'a'na ñ'e'ndyo' ndo' tatjaa'na' ljo' cwii cwileiñ'omna na nlcwa'na. ³ Ndo' xe'n njñoo'ya joona na c'oolcwee'na l'aana na ñe'jndo'na, quia jo' nato m'a'na nntycwii na jndei' n'omna ee ñ'ee'n nt'omndye joona na tquia jna'na.

⁴ Quia jo' nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'nñê jluena nnoom:

—Tjaa'na' chiuu ya na nnts'aa ts'a'n na ñnequiaa' na nlcwa' na'm'a'n' na jndyendyena, ee ljoo na m'aa'ya jo jnda'a.

⁵ Tax'eeñê ndaana:

—¿Cwanti tyoo' cwilei'ñ'om'yo'?

T'oo'na, jluena:

—Ntquiee' ta'n tyoo'.

⁶ Quia jo' sa'ntjoom na c'oocwindyuaandye nn'a'n nomtyuaa. To'ñoom ntquiee' ta'n tyoo'ñee'n, tquiaa'n na quianl'uaa' Ty'oots'om, jnda' jo' tyjee'n joona'. Tquiaa'n joona' ndaa' nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'nñê ndo' joona tquiana joona' ndaa' nn'a'n. ⁷ Mati cwileiñ'omna cwantindyo calcaa nch'u. Jnda' na tquiaa'n na quianl'uaa' Ty'oots'om, tsoom na quiana jooyo' ndaa' nn'a'n. ⁸ Ndo' cha'tsondye na'ñee'n tcwa' tjacjoona. Too' ntquiee' tsquiee na jla'tjomna nta'n ntyoo' ñequio nta'n calcaa na 'ndiina'. ⁹ Ndo' joo nn'a'n na tcwa' jo' tuee' cha'na ñequiee mei'n joona. Quia jo' t'ma'n Jesús na'ñee'n na c'ootona. ¹⁰ Jnda' chii tuoo'n ts'om w'aandaa ñ'e'n nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'nñê. Ty'ena ndyuaa Dalmanuta.

Nn'a'n fariseos cwita'na cwii 'naa'n na nnty'iaana
(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Tquie'cañom nn'a'n fariseos na m'aa'n Jesús, to'na na cwila'ncjoo'ndyena ñ'e'nñê. Ndo' cha na nlque'na xje'n jom, ta'na na ca'moo'n ndaana cwii 'naa'n na nna'na' na m'aa'n Ty'oots'om. ¹² Jesús jee'n tcom ts'oom na chjoo' ts'oom, tsoom:

—Naⁿm'aⁿl cwitaⁿna cwii 'naaⁿ na nnty'iaana na nnaⁿna' cañoom'luee. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', maxjeⁿ xonquia na nnty'iaana meiⁿcwii 'naaⁿ meiiⁿ na cwitaⁿna.

¹³ Quia jo' tjaaⁿ. 'Ñeeⁿ naⁿñeeⁿ. Tuonnaaⁿ'aⁿ ts'om w'aandaa, teixndyaañê cwiicheⁿ nantyja ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê.

Ndaaljo' na la'xmaⁿ nn'aⁿ fariseos
(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús ñecwii taⁿl tyoo' cwileiñ'omtina ts'om w'aandaa ee tsuu' n'omna na nnc'ooñ'omna na nlcwa'na. ¹⁵ Quia jo' seijnooⁿ'oⁿ n'omna na ticjaañ'oomna' joona cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ fariseos. Ndo' seijoom'ñê ñ'oom'ñeeⁿ ñequio ndaaljo' na cwiluii tyoo'. Tsoom ndaana:

—C'om'c'eendyo' na cal'a'yo' cwenta cantyja 'naaⁿl tyoo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio Herodes ee ndaaljo' 'naaⁿna tis'a laxmaⁿna'.

¹⁶ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús to'na na cwilaneiⁿna ndaa nc'iaana cantyja 'naaⁿl ñ'oomwaa'. Jluena:

—Luua' matsoom cwe' ee tjaa'naⁿ tyoo' tquiochooya.

¹⁷ Sei'noⁿl Jesús na ljo' cwila'tiuuna. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na jeeⁿ matseiñ'eeⁿñena' 'o cwe' jnaaⁿl na tjaa'naⁿ tyoo' tquiocho'yo'? ¿Aa maxjeⁿ ndicwaⁿ ticala'noⁿ'yo' ndo' na tileicjo ñ'oom naquii' n'om'yo'? ¿Aa maxjeⁿ tileiqueⁿ'yo' cwenta? ¹⁸ 'O na niom n'omndaⁿ'yo', ¿aa maxjeⁿ ticajndo'yo'? Ndo' 'o na niom lue' n'om lua'qui'yo', ¿aa maxjeⁿ ticandye'yo'? ¿Aa tacjaanjoom' n'om'yo' ljo' s'aaya quia na seitjoona' na nlcwa' nn'aⁿ? ¹⁹ Quia na tyjaya 'om taⁿl tyoo' na tcwa' 'om meiⁿ nn'aⁿ, ¿cwanti lquiee na ñjom tyoo' 'ndiina' na jla'we'yo'?

T'oona, jluena nnoom:

—Canchoo'we lquiee 'ndiina'.

²⁰ —Ndo' cwiicheⁿ cwii ndii' quia na tyjaya ntquiee' taⁿl tyoo' na tcwa' ñequiee meiⁿ nn'aⁿ, ¿cwanti lquiee na 'ndiina'?

Joona t'oona nnoom, jluena:

—Ntquiee' 'ndiina'.

²¹ Quia jo' matsoom ndaana:

—¿Aa maxjeⁿ hasta je' ticala'noⁿ'yo'?

Sein'maⁿ Jesús cwii tsaⁿnchjaaⁿl tsjoom Betsaida

²² Quia na jnda tquiena tsjoom Betsaida tquioñ'om nn'aⁿ cwii tsaⁿnchjaaⁿl na m'aaⁿ Jesús. Tyol'ana ty'oo na catioyaaⁿ ts'ooⁿ nacjoo' tsaⁿñeeⁿ na catsein'maaⁿ juu. ²³ Quia jo' t'ueeⁿ ts'o tsaⁿnchjaaⁿl. Tjañ'oom juu nnom tsjoom. Ty'oomñê ndaajnaaⁿ'aⁿ lua'nnom ndo' tyenquoom'm lua'nnom tsaⁿñeeⁿ, jnda chii tax'eeⁿ nnom, tsoom:

—¿Aa waa ljo' manty'ia'?

²⁴ Sein'meiiⁿl tsaⁿnchjaaⁿñeeⁿ lua'nnoom, tsoom:

—Manty'ia nn'aⁿ ndoo' ntyjii cha'cwijom n'oom joona, saa cwi'ooca'na.

²⁵ Cwiicheⁿ cwii ndii' tionnda' Jesús l'ooⁿ cjoo' lua'nnom tsaⁿñeeⁿ. Quia jo' nquiee nty'iaa' tsaⁿnchjaaⁿl ndo' mana n'maaⁿ, xueeya nty'iaaⁿ'aⁿ. ²⁶ Jnda chii jñom Jesús jom. Tso nnoom:

—Cja'to', cja'ndye'yu' wa'. Ticwinoom' quii' tsjoom, meiⁿ tintsu' nnom meiⁿcwii ts'aⁿ chiuu tuii.

Macwji'yuu'ñe Pedro na Jesús cwiluiñê Cristo
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Jnda chii jlui' Jesús tsjoom Betsaida ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ty'ena njoom nch'u ndyuaa tsjoom Cesarea Filipino. Ndo' xcwe na ñjomndyena nato, tax'eeⁿ ndaana, tsoom:

—¿Ñeeⁿ cwilue nn'aⁿ na cwiluiindyö?

28 Naⁿñeeⁿ t'oona, jlueña:

—Nt'om nn'aⁿ cwilue na 'u Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Ndo' nt'omcheⁿ cwilue Elías 'u. Saa nt'omcheⁿ cwilue na 'u cwii profeta na jnda wando'xco'.

29 Quia jo' tax'eennaaⁿaⁿ ndyueena, tsoom:

—Ndo' 'o je', ¿ñeeⁿ juu cwindu'yo' na cwiluiindyö?

T'o Pedro, tso:

—'U maxjeⁿ nquii Cristo cwiluiindyü'.

30 Jesús ñecwii ñ'oom sa'ntjoom na ticaluena nnom meⁿcwii ts'aⁿ na cwilui-ñê na ljo'.

Matseicandii Jesús cantyja na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Quia jo' tooⁿoⁿ na tyo'mooⁿ ndaana cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na cwiluiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Tsoom jndye nawi' tseixmaaⁿ na catjoom. Ndo' tyo'mooⁿ na xocato'ñoom nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye jom, meⁿ ntyee na cwiluiitquiendye, meⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés. Maxjeⁿ nla'cuee'na jom saa xuee jnda ndyee, nncwando'nnaaⁿaⁿ na nncueeⁿeⁿ.

32 Ndyeyu seineiiⁿ ñ'oommeiⁿ ndaana. Ndo' Pedro tjañ'oom Jesús cwii ntyja. Tooⁿoⁿ na matseitaaⁿaⁿ juu na nmeiⁿ matso na nluii. 33 Teiqueⁿ Jesús, nty'iaaⁿaⁿ ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Seitaaⁿaⁿ Pedro, tsoom:

—Quindyö' nacañomya 'u na matseijomndyü' ñ'eⁿ Satanás. Ee ñ'oom na matsei'tiuu' jnaⁿna' cwe' cantyja na cwila'tiuu nn'aⁿ, nchii cantyja na l'ue ts'om Ty'oots'om.

34 Quia jo' t'maaⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ yuu na m'aaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom ndaana:

—Meⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na l'ue ts'om na nncw'aa'ñe ja, cwji'ñê cantyja na matseitiuu nqueⁿ. Caljoya ts'oom nawi' na matjoom, meiiⁿ cueeⁿeⁿ. Ndo' candyontyjoⁿ cantyja na mats'aa. 35 Ee meⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mañequiaaⁿñe na catjom ljo' na nntjom ee na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya ñequio ñ'oom naya, juu tsaⁿñeeⁿ nlui'n'maaⁿñê. Ndo' meⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mal'uee'ñe cheⁿnquii chiuu nlui'n'maaⁿñe, majo'to jo' nntsuuñe. 36 Meiiⁿ cha'waa tsjoomnancue cuaana' cwentaa' ts'aⁿ, saa ¿yuu waa na mateijndeina' juu ee xoc'ona' ñ'eⁿñê na ticatsuuñe añmaaⁿaⁿ? 37 ¿Aa ndaa nnts'aa ts'aⁿ na nnjoml'ua na nlui'n'maaⁿñe añmaaⁿaⁿ? Cwaaⁿ ndaa. 38 Tiempo je' laxmaⁿ nn'aⁿ na ticala'yuy'a n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' la'xmaⁿna jnaⁿ, xeⁿ jnaaⁿna ja ñequio ñ'oom naya na mañequia, mati ja na cwiluiindyö ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, quia na ndyondda'a ñequio na matseit'maaⁿñena' Tsotyá ñequio ángeles na lju' n'om, nnc'oⁿ na jnaaⁿa naⁿñeeⁿ.

9

1 Mati tso Jesús ndaana:

—Mayuu'cheⁿ ndyeyo' nntsjoⁿ, m'aⁿ nn'aⁿ ñjaaⁿ na xocwjena hasta xeⁿ jnda nty'iaandaana na matsa'ntjom Ty'oots'om ñequio cha'tso najnda na matseixmaaⁿ.

Seichuii'na' Jesús

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Jnda na teinom yom xuee, tjañ'oom Jesús Pedro ñ'eñ Jacobo ñ'eñ Juan. Ty'ena cwii sjo nandye yuu na ñenqueena. Ndo' jo' jo' seichuii'na' jom jo ndaana. ³ S'aana' na caxuee lia'n'añ, canchii'tina' cha'na tsaañ. Meñ tjaa'nañ cwii ts'añ na ndaañ mmañ cwii liaa na nleicanchii'ti juuna' cha'na lia'n'añ. ⁴ Ndo' xjeñ'ñeeñ teitquioo'ñe Elías ñ'eñ Moisés na cwila'nei'na ñ'eñ Jesús. ⁵ Quia jo' tso Pedro nnom Jesús:

—Jeeñ ndya' ya na m'aa'ña ñjaañ. Cwa, nl'aayâ ndyee xquie' ncwañ. Cwii cwentaa' nncu', cwii cwentaa' Moisés, ndo' cwii cwentaa' Elías.

⁶ Ñ'oommeñ' tsoyom cwe' nc'e na seiñ'eeñ'ñ'eñ'na' jom ee na jeeñ ndya' cwicatyena. ⁷ Quia jo' jndyocue cwii nchquiu na seincwaañ'ñeñ' nacjoona. Ndo' teic'uaa na seineñ Ty'ooots'om naquii' nchquiu'ñeeñ, tsoom:

—Luaañe Jndaaya na jeeñ candya' ts'oqñya. Candye'yo' ñ'oom na matseineiiñ.

⁸ Mats'iaa jo' quia jleity'iomndaana, jliuna cwa tac'oomñe Elías ñ'eñ Moisés ñ'eñndyena. Macandañ ñenquii Jesús cwim'aañ.

⁹ Yocheñ na cwinquiocuenta sjo'ñeeñ, sañntjom Jesús na meñ'cwii ñ'oom ticaluena ndaañ nn'añ chiuu waa na nty'iaana na seichuii'na' jom. Ñequii'cheñ na nla'nei'na ñ'oomwaa' quia jnda mawando'xcoom xeñ jnda jla'cuee' nn'añ jom. ¹⁰ Ndo' tyola'wena ñ'oom'ñeeñ ñequio na jeeñ xcwee' n'omna. Tyota'x'eendye cheñqueena ndaana ljo' ñecatso ñ'oom na tsoom na quia nncwando'xcoom na nncueeñ'eñ. ¹¹ Quia jo' jluena nnoom:

—Nquiee nn'añ na cwit'moqñ ljeii na tqueñ Moisés cwilue maca'na' na Elías nddyojñeeñ.

—¿Chiuu na luaa' cwilue nañ'ñeeñ?

¹² Ndo' t'o Jesús ndaana tsoom:

—Mayuu' na ncwjee'jndyee Elías na nntseijndaa'ñê cha'tso. Saa ja na cwiluiindyö ts'añ na jnañ cañoom'luee, ¿chiuu waa na matso ljeii 'naa' Ty'ooots'om cantyja 'na'ña? Matsona' na jndye nawi' catjoñ ndo' nnc'om nn'añ na ticuee' n'omna ja. ¹³ Saa matsjoö ndaa'yo' na nquii na cwiluiiñe Elías, jnda tyjeeñ'eñ, ndo' tyola' nn'añ cha'xjeñ na l'ue n'omna ñ'eñê ee luaa' matso ljeii 'naa' Ty'ooots'om na tseixmaañ na catjoom.

Sein'mañ Jesús cwii tyochjoo

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Jnda na tquiennda'na yuu ljoo'ndye nt'omcheñ nc'iaana, quia jo' nty'iaana na jnda tquie'cañom cwii tmaañ' nn'añ na jndyendye nacañoom nañ'ñeeñ. Ñ'eeñ nn'añ na cwit'moqñ ljeii na tqueñ Moisés, na cwila'ñ'eeñ' ndyueena ñ'eñ nañ'ñeeñ. ¹⁵ Ndo' nn'añ tmaañ'ñeeñ quia na nty'iaana jom, t'omna na jeeñ tjawee' n'omna. Jla'tyuaa'na, ty'ecatjomndyena jom. Tquiana na xmaññê. ¹⁶ Quia jo' tax'eeñ ndaana, tsoom:

—¿Ljo' ñ'oom na jeeñ cwilañ'eeñ' ndyuee'yo'?

¹⁷ Cwii ts'añ na m'aañ naquii' tmaañ' nañ'ñeeñ, t'oqñ. Tsoom:

—Maestro, jndyoñ'oñya ti'jndaaya ñjaañ, ee maleiñ'oom jndyeta jom ndo' mach'ee na tileicatseineiiñ. ¹⁸ Ndo' meñ'yuucheñ na m'aaññê quia jnda jna'na' maxjeñ matseiquioo jndyeta jom nomtyuaa. Cwilui' chom' ññom, mati manqueeñ ndei'n'oom, ndo' cwileiquiiñê. Ma'ndiina' jom na tajneiñ. Ndo' jnda s'aa ty'oo ndaañ nn'añ na cwila'jomndye ñ'eñndyu' na catjeii'na jndyetañ'eeñ, sañ tîcandañ l'ana.

¹⁹ Quia jo' tso Jesús:

—'O nn'añ na ticala'yuy'a' n'om'yo' ñ'eñ Ty'ooots'om, ¿cwanti yo maca'na' na cwii nljoo'ndyo ñ'eñndyo' na m'moqñ'tya ndaa'yo'? ¿Cwanti xuee cwii ndaañ nntseiquii ts'oqñya ñ'eñndyo'? Quio'ñ'om'yo' tyochjoom'aañ ñjaaññe.

²⁰ Quia jo' tquioñ'omna tyochjoo na m'aaⁿ Jesús. Ndo' quia nty'iaa' jndyeta Jesús, s'aana' na tyocoñoomñena' tyochjoo'ñeeⁿ. Tiooñê nomtyuaa, tyotse-icantyeenñê ndo' tyocalui' chom' 'ñom. ²¹ Ta'x'ee Jesús nnom tsotye tyochjoo, tsoom:

—¿Cwanti xuee na luaa' matjoom?

T'o tsotyeeⁿ, tso:

—Xjeⁿ na cachjooñêcheⁿ jnaⁿna'. ²² Ndo' teijndye ndii' matseiquioona' jom quii' chom ndo' quii' ndaa, cha cueeⁿeⁿ. Jo' chii c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndyô xeⁿ waa na nndaã nntsa', cateijndei' jâ.

²³ Tso Jesús nnom:

—Matsu' xeⁿ nndaã nts'aa. Cha'tso nndaã nluii quia na matseyu' ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'oqots'om.

²⁴ Quia jo' jndei seineiⁿ tsotye tyochjoo, tso:

—Ja matseyu'a. Cateijndei' ja na nntseyu'yatya.

²⁵ Quia na nty'iaa' Jesús na ntyjantyja jaawijndyendye nn'aⁿ nacañom'm, quia jo' seitiaaⁿaⁿ jndyeta'ñeeⁿ, tsoom:

—'U jndyeta na mache' na cantaa nn'aⁿ ndo' na tileicala'neiⁿna, matsa'ntjôⁿ na calui' ndo' tajom nncja'quie'nnda' naquii' ts'om tyochjoom'aaⁿ.

²⁶ Quia jo' jndei seixuaa jndyeta. S'aaⁿ na jeeⁿ tyoco'ñoomñena' tyochjoo, mana jlueeⁿeⁿ. 'Ndiina' juu cha'cwijom ts'oo. Jo' chii majndyeta nn'aⁿ jluea na jnda tue' tyochjoo. ²⁷ Saa Jesús t'ueeⁿ ts'o tyochjoo'ñeeⁿ, seiweeⁿ juu. Mañoom' teintyjee'.

²⁸ Jnda jo' tjaquiee' Jesús quii' w'aa. Tju'na' na ñenqueⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ndo' ta'x'eena ñ'oom'ñeeⁿ 'ñom, jluea:

—¿Chiuu waayuu na jâ tîcandaã nntjei'â jndyeta'aaⁿ?

²⁹ Quia jo' tsoom ndaana:

—Cha'na jndyeta'aaⁿ, tjaa'naⁿ 'neeⁿ nndaã nncwji' joona xeⁿ nchii na nntseineiⁿ ts'aⁿ nnom Ty'oqots'om ndo' na nntseicwejndo'ñe.

Matseicandiinda' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Jnda na jlui' Jesús jo' jo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ty'ena, teinomna ts'ondaa Galilea. Saa tical'ue ts'oom na nliu nn'aⁿ na jo' wjaⁿ. ³¹ Ee ma'moqⁿ chiuu waa na nntjoom na cwiluiiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na ñnequiaa ts'aⁿ cwenta jom luee nn'aⁿ ndo' nla'cuee' jom saa xeⁿ jnda ndyee xuee na tueeⁿeⁿ maxjeⁿ nncwando'xcoom. ³² Saa joona ticala'nqⁿna ñ'oom na tsoom ndo' nquiaana na nnta'x'eena nnom ljo' ñe'ca'moⁿna'.

¿Ñeeⁿ na t'maⁿti cwiluiiñe?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Tquiena Capernaum. Ndo' quia na jnda mam'aⁿna quii' w'aa, quia jo' tax'eeⁿ ndaana, tsoom:

—¿Cwaaⁿ ñ'oom ñe'jla'ncjoo'ndyo' ndaa ntyjee'yo' xjeⁿ na ñetquiyooya nato?

³⁴ Saa joona yacheⁿ jla'cheⁿna, ee mayuu' xjeⁿ na ñeñjomndyena nato tyola'ncjoo'ndyena 'ñeeⁿ cwii joona t'maⁿti cwiluiiñe. ³⁵ Jnda na tjacjoo Jesús, tqueeⁿñê canchoo'wendye joona na c'oontyjaa'tina. Tsoom ndaana:

—'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na maqueⁿ ts'om na nlco'nnomna' juu jo ndaa'yo', tsaⁿñeeⁿ matsona' na cju'ñecjeeⁿ ndo' candi'ntjoom ndaa cha'tso nc'iaaⁿa'.

³⁶ Quia jo' t'ueeⁿ cwii tyochjoo, tcoom'm juu xcwe quii'ntaaⁿna. Jnda chii ty'oom juu ndo' tsoom ndaana:

³⁷ —Meiⁿcwi^lñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maco'ñom cwii yucachjoo ñequio xueya cha'na yucachjoom'aaⁿ, ja maco'ñom tsaⁿñeeⁿ. Ndo' ts'aⁿ na maco'ñom ja, nchii macandá ñennco maco'ñom. Mati maco'ñom nqueⁿ na jñoom ja.

Ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

³⁸ Tso Juan nnom Jesús:

—Maestro, nty'iaayâ cwii ts'aⁿ na macwji' jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ ñequio xue'. Juu tsaⁿñeeⁿ tyootseijomñê ñ'eⁿndyo jaa. Jo' chii jla'tsaaⁿndyô jom.

³⁹ Saa tso Jesús ndaana:

—Tala'tsaaⁿndyo' jom ee meiⁿcwi^lñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ t'maⁿ ñequio xueya, xocats'aana' na ndanquia nntso cwii ñ'oom wi' nacjoya. ⁴⁰ Ee ts'aⁿ na tic'oom nacjoya, cwiluiñe ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya. ⁴¹ Ndo' meiⁿcwi^lñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñequiaa meiⁿ ñechjoowi' ndaatoo na nncwe'yo' nc'e na cwilaxmaⁿ'yo' cantyja 'naⁿ nncō na cwiluiindyō Cristo, mayuu'cheⁿ waa naya 'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

Quaaⁿya cwenta na tical'aya natia

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Meiⁿcwi^lñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nts'aa na catseitjooñe cwii ts'aⁿ na cachjoo matseyu' ñ'eⁿndyo, juu tsaⁿñeeⁿ yati xeⁿ cwityeⁿ cwii tsjo'suu xtyoom'm, ndo' catuee' nn'aⁿ jom ts'om ndaaluee. ⁴³ Xeⁿ na wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'oots'om jnaaⁿ cwii ts'o', catsa' xjeⁿ juuna' cha'cwijom na catyjee' juuna' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando' meiiⁿ cha'cwijom na ticandaā' we ts'o' nchiiti na candaā'ndyu' ndo' nncju'na' 'u quii' b'io yuu na tijoom canduu' chom. ⁴⁴ Yuu tijoom cwje canti meiⁿ na nnduu' chom. ⁴⁵ Ndo' xeⁿ wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'oots'om jnaaⁿ cwii x'e', catsa' xjeⁿ cha'cwijom na catyjee' juuna' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando' meiiⁿ cha'cwijom ticandaā' we nc'e' nchiiti na candaā'ndyu' ndo' nncju'na' 'u quii' b'io yuu na tijoom canduu' chom. ⁴⁶ Ndo' tijoom cwje canti meiⁿ na nnduu' chom. ⁴⁷ Ndo' xeⁿ cwe' cantyja na manty'ia' wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'oots'om, catsa' xjeⁿ cha'cwijom na cwji' ts'omnjom' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati na nncja'quie' cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om meiiⁿ cha'cwijom na nchjaⁿ nchiiti na candaā' we n'omnjom' ndo' nncju'na' 'u quii' b'io ⁴⁸ yuu na tijoom cwje canti ndo' meiⁿ na nnduu' chom.

⁴⁹ 'Ee ticwii cwii ts'aⁿ nleichjeⁿñê ñequio chom. Cwila'chjeⁿ nn'aⁿ seii quioo' na cwiñe'quiana na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om. ⁵⁰ Jeeⁿ l'ue tsjaaⁿ saa xeⁿ jnda jlui' na chjeⁿ'na', tjaa yuu cwii nl'ue juuna'. Jo' chii 'o c'om'yo' cha'na tsjaaⁿ na xocalui' na chjeⁿ'na' quia jo' ñenquii'cheⁿ nleil'uendyo' quii'ntaaⁿ nc'ia'yo' ndo' tjoom' ñ'oom nnc'om'yo' ñ'eⁿndyena.

10

Tintseityuii' ts'aⁿ ljeii na tocoom

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' jnaⁿ Jesús Capernaum, tjaaⁿ, tueⁿ'eⁿ ts'ondaa Judea. Teinoom cwiicheⁿ nantyjaa' jndaa Jordán. Tjomndyennda' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ yuu na m'aaⁿ. Quia jo' t'mooⁿ ndaana cha'xjeⁿ na quich'eeⁿ. ² Majuu xjeⁿ'ñeeⁿ tquie'cañom nn'aⁿ fariseos na m'aaⁿ na ñe'cal'ana xjeⁿ jom. Ta'x'eena nnoom:

—¿Aa matsa'ntjomna' na tsaⁿ's'a nntseityueeⁿ'eⁿ ljeii na tocoom ñ'eⁿ scoom'm?

³ Jom t'ooⁿ, tsoom ndaana:

—Juu ñ'oom na tqueⁿ Moisés, ¿ljo' matsona' na cal'a'yo'?

⁴ Quia jo' jlueña:

—Moisés tquiaaⁿ na wanaaⁿ na nntyuii' ljeii na toco tsa^{ns}'a ñequio scoom'm. Ndo' tsa^{ns}'scu nnc'o'ñoom cwiicheⁿ ljeii na matsona' na macanda cwiitoⁿndyena ñ'eⁿ saaⁿ'aⁿ.

⁵ T'o Jesús ndaana, tsoom:

—Cwe' ee na 'o jeeⁿ quie' n'om'yo', jo' na seiljeii Moisés ñ'oomwaa'. ⁶ Saa cantyjati xuee na to' Ty'ooots'om na tqueeⁿ cha'tso, s'aaⁿ tsa^{ns}'a ñ'eⁿ tsa^{ns}'scu. ⁷ Ndo' tsoom: “Macwe' jo' na n'ndii tsa^{ns}'a tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ, cha tyeⁿ nnc'oom ñ'eⁿ scoom'm, ⁸ ndo' wendyena ñe'cwii sei' nla'xmaⁿna.” Jo' chii meiiⁿ na we ts'aⁿ ñe'jla'xmaⁿna saa je' ñecwii ts'aⁿ cwiluiindyena. ⁹ Ndo' nc'e na luaa', seijndaa'ñe nquii Ty'ooots'om na ñecwii ts'aⁿ cwiluiindyena, jo' chii ticatsona' na cwe' ts'aⁿ nntseyuii' na luaa' cwiluiindyena.

¹⁰ Ndo' quia na tquienda'na na waa w'aa, nquiee nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús jla'lcwii'ndyennda'na juu ñ'oomwaa'. ¹¹ Tsoom ndaana:

—Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntseyuii' ljeii na toco ñ'eⁿ scuu' ndo' nncoco ñ'eⁿ cwiicheⁿ yuscu, tsaⁿ'ñeeⁿ waa jnaaⁿ nnom scuu' nc'e na matsona' cantyja 'naaⁿ na cwe' m'aaⁿya ñequio cwiicheⁿ yuscu. ¹² Ndo' mati xeⁿ m'aaⁿ cwii yuscu na nntseyuii' ljeii na toco ñ'eⁿ saa' ndo' nncoco ñ'eⁿ cwiicheⁿ tsa^{ns}'a, majo'ti matseijndaa'ñena' na waa jnaaⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿ cwiicheⁿ tsa^{ns}'a.

Matio'naa'ñe Jesús yocanch'u

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Ndo' tyonquiocho nt'om nn'aⁿ yocanch'u na m'aaⁿ Jesús na catioom l'ooⁿ nacjoona. Saa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jla'tia'na nn'aⁿ na tqiocho yocanch'u'ñeeⁿ. ¹⁴ Quia nty'iaa' Jesús na ljo' cwil'ana, seilioo'ñê ñ'eⁿndyena. Tsoom ndaana:

—Ca'ndye'yo' na quiontyjaa' yocanch'um'aⁿ ja. Tilacu'yo' joona, ee yuu na matsa'ntjom Ty'ooots'om macanda nnc'ooquiee'ndye nn'aⁿ na ntyjaandye ja cha'na cwil'a yocanch'u. ¹⁵ Ñ'oom na mayuu' matsjoo ndaa'yo', meicwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ntyjaa'ñe Ty'ooots'om cha'na ntyjaandye yocanch'u ja, ndo' mañequiaa'ñe na matsa'ntjom Ty'ooots'om juu, tsaⁿ'ñeeⁿ ndaaⁿ nnc-jaaquiee'ñê cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om.

¹⁶ Quia jo' to'ñoom yocanch'u'ñeeⁿ naquii' l'ooⁿ. Tioom l'ooⁿ nacjoona na tio'naa'ñê joona.

Matseinei' tsaⁿtya ñ'eⁿ Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Tjatjati Jesús nato. Ndo' cwii tsa^{ns}'a maleinom na jndyontyjaa' jom. Jndyoco' xtye jo nnoom. Tso:

—'U Maestro na ya ts'aⁿndyu', ¿ljo' macaⁿna' na cats'aa cha nntseixmaⁿya na ticantycwii na nncwa'ndo'a?

¹⁸ Ndo' tso Jesús nnom:

—¿Chiuu na matsu' na ya ts'aⁿndyo ja? Macanda nquii Ty'ooots'om cwiluiiñê na ljo'. ¹⁹ 'U mantyji' ljeii naqui na matsa'ntjoom. Matsona': “Tinc'om'ya' ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ. Tintsei'cue' ts'aⁿ. Tinch'uee' 'naaⁿ ts'aⁿ. Tintseineiⁿ ñ'oom na cwe' cantu nacjoo' ts'aⁿ. Tiñenquiu'nn'aⁿ ts'aⁿ. Catseit'maaⁿndyu' tsotyee' ñ'eⁿ tso'ndyo.”

²⁰ Tsaⁿ'ñeeⁿ tsoom nnom Jesús:

—Maestro, cha'tso ñ'oommeiⁿ matseicandaya xjeⁿ na cachjoondyo'chaⁿ.

²¹ Jesús nty'iaaⁿ'aⁿ nnom tsaⁿ'ñeeⁿ. S'aana' na jeeⁿ wi' ts'oom juu. Tsoom nnom:

—Cwii waa na matseitjoona' 'u. Cja', cajndaꞗ' cha'tso 'naⁿ. S'om'ñeeⁿ quiaa' ndaa ndyeñeeⁿ. Quia jo' nnc'oom' na tyandyu' nandy cañoom'luee. Ndo' caljoya ts'om' nawi' na nntjom' hasta meiiⁿ xeⁿ nntseicuee'na' 'u. Candyo'tsei'jomndyu' ñ'eⁿndyo.

²² Jnda na jñeeⁿ ñ'oomwaa' quia jo' jeeⁿ sei'ndaa'na' ntyjeeⁿ. Tjaaⁿ na chjoo' ts'oom ee jeeⁿ jndye 'naaⁿ'aⁿ niom.

²³ Quia jo' taqueⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacañom'm na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom ndaana:

—Nn'aⁿ na tyandyee jeeⁿ ndya' jndei'na' na ññe'quiandyena na nntsa'ntjom Ty'ooots'om joona.

²⁴ Jnda na jndyena ñ'oomwaa', seitsaⁿ'na' joona. Quia jo' tsonnaaⁿ'aⁿ ndaana:

—'O nn'aⁿya, joo nn'aⁿ na quit'maⁿ n'om 'naⁿ jeeⁿ jndei'na' na ññe'quiandyena na nntsa'ntjom Ty'ooots'om joona. ²⁵ Jndei'tina' na nncju'ñecje cwii tsaⁿtya na nntsa'ntjom Ty'ooots'om jom, nchiiti na nncwicandii'ñe quioo' camello tsue' x'e tsei'nchquia.

²⁶ Jnda na jndyena ñ'oomwaa' yacheⁿ seiñ'eeⁿñ'eⁿna' joona. Ta'x'eendye cheⁿnquieena ndaa ntyjeena, jluena:

—Quia jo' ¿ñeeⁿ ts'aⁿ ndaaⁿ nlui'n'maaⁿñe?

²⁷ Nty'iaa' Jesús ndaana, tsoom:

—Tijoom candaꞗ nncwji'n'maaⁿñe cheⁿnquii ts'aⁿ. Macandaⁿ nquii Ty'ooots'om ndaaⁿ nncwji'n'maaⁿñê ts'aⁿ. Ee tjaa'naⁿ cwii na xocandaꞗ nnts'aaⁿ.

²⁸ Ndo' tso Pedro nnom Jesús:

—Aa ndi' Ta, jâ jnda 'ndyaayâ cha'tso 'naaⁿya na cwitsaantyooyâ naxeⁿ.

²⁹ Tso Jesús ndaana:

—Candyeyo' nntsjoꞗ ñ'oom na mayuu'cheⁿ. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ma'ndii waa', oo ti'nquio oo ndyencjo, oo tsotye, oo tsondyee, oo scuu' oo ntseinda, oo ndyuua' nc'e na matseijomñe ñ'oom na mañequia na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om nn'aⁿ, ³⁰ juu tsaⁿñeeⁿ tiempomeii'ñe nnc'o'ñoom siaⁿnto ndii'cheⁿ l'aⁿ'aⁿ, ti'nquioom, ndyencjoom, loñeeⁿ, ntseinaaⁿ, ndyuuaaⁿ'aⁿ ñequio na nnta'wi' nn'aⁿ jom. Saaⁿ ncuee na cwii ndyona', ticantycwii na nncwanoom'm. ³¹ Ee jndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwila'tiuu nquiee na t'maⁿ cwiluiindyee, saaⁿ nncue'ntyjo na nncju'cjena' joona. Ndo' jndye nn'aⁿ m'aⁿ na maju'cjena' saaⁿ ndanquia nntseiwendyena' joona.

Matseicandiinnda' Jesús na nncueeⁿ'eⁿ

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ñjomndyena nato na cwi'oona Jerusalén. Jom wjaajñeeⁿ jo ndaana. Jeeⁿ matseiñ'eeⁿ'na' joona ndo' cwicyatyena na cwi'oontyjoⁿ naxeⁿ'eⁿ. Quia jo' tjei'ñooⁿ nn'aⁿ na canchoo'wendye, tooⁿ'oⁿ na matseineiiⁿ ndaana chiuu waa na nntjom nqueⁿ.

³³ Tsoom:

—Queⁿ'yo' cwenta, macwitsaawaaya Jerusalén. Ndo' ja na cwiluiindyꞗ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ññequiaa ts'aⁿ cwenta ja luee ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na nla'jndaa'ndyetyeⁿna na nnc'ioⁿ ndo' ññe'quiana cwenta ja luee nn'aⁿ na nchii judíos. ³⁴ Ndo' naⁿ'ñeeⁿ nneiⁿ'ncona ndo' njñomna ndaajnaⁿ' ja. Nntjaa'na ja ñ'eⁿ tjantsei' ndo' nla'cuee'na ja. Saaⁿ xuee jndaⁿ ndyee nncwa'ndo'xcꞗ.

Jacobo ñ'eⁿ Juan cwitaⁿ'na cwii naya

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Quia jo' ntseinda Zebedeo, Jacobo ñ'eⁿ Juan tquiontyjaa'na Jesús, jluena:

—Aa ndi' Ta, l'ue n'ooⁿya na nñequiaa' cwii naya na cwitaaⁿya njom'.

³⁶ Tsoom ndaana:

—¿Ljo' l'ue n'om'yo' na cats'aa 'o?

³⁷ T'ooⁿna nnoom, jluena:

—Quia jnda mam'aaⁿ yuu na matseit'maaⁿñena' 'u, quiaa' na cwii ja nncwacatyeeⁿ ntyja' ntyjaya ndo' cwiicheⁿ ja nncwacatyeeⁿ ntyjatymaaⁿ.

³⁸ Quia jo' matso Jesús ndaana:

—'O maxjeⁿ ticala'noⁿyo' ljo' cwitaⁿyo' nooⁿ. Na wi't'maⁿ na nncwinooⁿ, ¿aa nndaⁿ nnaⁿndyo'? ¿Aa nndaⁿ nljoya n'om'yo' na nla'cwjee nn'aⁿ 'o cha'xjeⁿ na jnda ljoya ts'ooⁿ na nla'cuee'na ja?

³⁹ Jooⁿna t'ooⁿna, jluena:

—Nndaⁿ.

Tsoom ndaana:

—Mayuu' macaⁿna' na mañejuu nawi' na nncwinooⁿya, nncwi'nom'yo'. Ndo' macaⁿna' na caljoya n'om'yo' na nla'cwjee nn'aⁿ 'o cha'na cwiljoya ts'ooⁿ na nla'cuee'na ja. ⁴⁰ Saa nchii nncⁿ tseixmaⁿya na nntseijndaa'ndyo' ñeeⁿ juu nncwacatyeeⁿ ntyjaa'a ntyjaya oo ntyjatymaaⁿ. Nquii Ty'oots'om nñequiaaⁿ naya'ñeeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na jnda seijndaa'ñê na nnto'ñoom juuna'.

⁴¹ Ndo' joo nquindy^e naⁿñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús to'na ty-ola'wjeena we nc'iaana Jacobo ñ'eⁿ Juan. ⁴² Jo' chii Jesús tcwaaⁿ jooⁿa, tsoom ndaana:

—'O manquiu'yo' nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cwii cwii tsjoomnancue cwila's'andyena ndaaⁿ nn'aⁿ na cwitsa'ntjomna. Ndo' nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye cwiiqueⁿna xjeⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacje 'naaⁿna. ⁴³ Saa nchii laa'ti' nl'a'yo' quii'ntaa'yo'. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ 'o na ntyjaa' ts'om na nnc'oom na t'maⁿñe quii'ntaa'yo', tsaⁿñeeⁿ matsona' na jom candi'ntjoom ndaa'yo'. ⁴⁴ Ndo' ñeeⁿ juu quii'ntaa'yo' na maqueⁿ ts'om na juu nlco'nnomna' jo ndaa'yo', matsona' na cateijndei' 'o. ⁴⁵ Ee ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee jndyo^o na nndi'ntjoⁿya ndaaⁿ nn'aⁿ, nchii na nndye'ntjom nn'aⁿ nooⁿ. Ndo' jndyo^o na nñequiaandy^o na c'ioⁿ na nntioⁿya jnaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye cha nndyaandyena jnaaⁿna na waa.

Matsein'maⁿ Jesús tsaⁿnchjaaⁿ na jndyu Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Ndo' tquiena tsjoom Jericó. Jnda jo' majaacalui' Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ndo' ñequio cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. Juu xjeⁿñeeⁿ wacatyeeⁿ tsaⁿnchjaaⁿ Bartimeo 'ndyoo nato. Jom jnda Timeo. Macaaⁿ ljo' na nleil'uee'ñê. ⁴⁷ Quia na jñeeⁿ na mawinom Jesús ts'aⁿ Nazaret, tooⁿoⁿ na matseixuaⁿ, tsoom:

—'U Jesús, na cwiluiindy^u tsjaaⁿ David na jndyowicantyjo^o, c'oom' na wi' ts'om' ja.

⁴⁸ Jndye nn'aⁿ jla'tia'na jom na catseicheeⁿ, saa jom yacheⁿ tyotseixu-aatyeeⁿ, tsoom:

—'U, na cwiluiindy^u tsjaaⁿ David na jndyowicantyjo^o, c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndyo.

⁴⁹ Jesús tjameintyjeeⁿeⁿ, tsoom:

—Cwaⁿyo' jom.

Quia jo' tcwaⁿna tsaⁿnchjaaⁿ, jluena nnoom:

—C'om't'maaⁿndyu' ts'om'. Quicantyja' ee macwaaⁿ 'u.

⁵⁰ Ndo' jom cwe' tju'toom liaa na wanjoom'ñê, teicantyjaaⁿ, tjaaⁿ na m'aaⁿ Jesús. ⁵¹ Tax'lee Jesús nnoom:

—¿Aa waa na nntsa' ja?

T'õ tsaⁿnchjaaⁿl, tsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, l'ue ts'õõⁿ na nleitquioya.

⁵² Tso Jesús nnoom:

—Cja'to'. Jnda n'maⁿ nc'e na matsei'yu' ñ'eⁿndyo.

Mañoom' teitquoom'm. Tjantyjoõⁿ naxeⁿl Jesús na ty'ety'etina nato.

11

Tjaquiee' Jesús Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Jnda ty'ewindyooⁿna Jerusalén na nndyoo' tsjoom Betfagé ñequio Betania. Tquiaⁿ ndyeyu ta Olivos, quia jo' jñom Jesús we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na c'oonⁿ l'aa. ² Tsoom ndaana:

—Catsaaquie'yo' tsjoom chjoo la'ñeⁿ. Quia na jnda squie'yo' mantyjacheⁿ nliu'yo' cwii snom xcoo na ñjom. Juuyo' quioo' na meiⁿjom ndii' tyooljo ts'aⁿ. Cala'naⁿyo' ndo' quio'ñ'om'yo' juuyo' luaa. ³ Xeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na nntso ndaa'yo' chiuu na luaa' cwil'a'yo', candu'yo' nnom na nquii tsaⁿ na matsaⁿntjom 'o tjoõñê snom'ñeeⁿ ndo' mantya nntseicwanomnaaⁿaⁿ juuyo'.

⁴ Quia jo' ty'ena, jliuna snom xcoo na ñjomyo' 'ndyoots'a waa' ts'aⁿ 'ndyoo nato. Ndo' jlacanaⁿna juuyo'.

⁵ Jluⁿe nt'om nn'aⁿ na meintyjee' jo' jo':

—¿Ljo' cwil'a'yo'? ¿Chiuu na cwilacanaⁿyo' snom xcoom'aaⁿl?

⁶ Joona t'õõna ndaa naⁿñeeⁿ cha'xjeⁿ na jnda tso Jesús na caluena. Quia jo' 'ndye naⁿñeeⁿ na c'oonⁿ. ⁷ Ty'eñ'omna snom xcoo na m'aaⁿ Jesús. Tioona liaana naxeⁿyo', jnda jo' tjaljoom juuyo'. ⁸ Jndye nn'aⁿ tyotsaⁿna liaana ts'om nato na wjaⁿ, ndo' nt'om tyotyje tso, tyotsaⁿ joona' ts'om nato'ñeeⁿ.

⁹ Ndo' nn'aⁿ na cwi'oojndyee ñequio nn'aⁿ na cwi'ootyjo, ñequi'cheⁿ tyola'xuaana, tyoluena:

—Matseit'maaⁿñena' tsaⁿm'aaⁿ. Matio'naaⁿñena' jom na macwjee'cañoom ts'iaaⁿ 'naaⁿl Ta Ty'oots'om. ¹⁰ Matio'naaⁿñena' jom na nntsaⁿntjoom cha'xjeⁿ na ñesaⁿntjom welooya David tiyo. Matseit'maaⁿñena' Ty'oots'om nandyⁿe cañoom'luee.

¹¹ Tjaquiee' Jesús naquii' tsjoom Jerusalén. Tjaaⁿ wats'om t'maⁿ. Ndo' quia jnda nty'iaaⁿaⁿ ndiocheⁿ naquii' wats'om quia jo' tjalcweeⁿeⁿ Betania ñ'eⁿ nn'aⁿ na canchoo'wendye ee na jnda tmaaⁿ.

Ñ'oomwi' tju' Jesús nacjoo' ts'oom higuera

(Mt. 21:18-19)

¹² Teincoo cwicheⁿ xuee quia na m'aⁿna nato na jnaⁿna Betania, jndyo na ñe'jndo' Jesús. ¹³ Nty'iaa'tquiaaⁿ cwii ts'oom higuera na niom tsoo'na'. Seicandyoo'ñê, tjacanty'iaaⁿaⁿ aa nljeiⁿ tã na nlqueeⁿ. Saa quia na tue'cañoom, cwe' tso ljeiⁿ ee tjoõcheⁿ na nncue' tã. ¹⁴ Tsoom nnom ts'oom'ñeeⁿ:

—Tajom xuee nntsa'nnda' tã na nlquii ts'aⁿ.

Ndyecheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na luaa' ñ'oom tsoom.

Macwji' Jesús nn'aⁿ na wi'ndye naquii' wats'om t'maⁿ

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Jnda na tquiennda'na Jerusalén, quia jo' cwicheⁿ cwii ndii' tjaquiee' Jesús naquii' wats'om t'maⁿ. Jo' jo' niom jndye nnom 'naⁿ ñ'eⁿ quioo' na cwindaa nn'aⁿ ndo' cwila'jnda nn'aⁿ na macaⁿna' joona na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om. To' Jesús na tyocwjeeⁿeⁿ naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. Tyotseicantqueeⁿ mei'sa 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om, ñequio

ntsulá 'naaⁿ nn'aⁿ na cwindaa cantu'. ¹⁶ Meiⁿ tatinguiaaⁿ na nncwinom nn'aⁿ tach'eeⁿ wats'om t'maⁿ na cwilei'chona 'naⁿ. ¹⁷ T'mooⁿ ndaa naⁿ ñeeⁿ, tsoom: —Aa nchii mawaa ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsona': “W'aya tseixmaⁿna' w'aa yuu cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue cwila'neiⁿna nnom Ty'oots'om.” Saa 'o cwil'a'yo' juuna' cha'cwijom tsue'tsjō' yuu na cwicatoo'ndye naⁿ canty'ue.

¹⁸ Ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, quia tyondyena na luaa' matso Jesús, tyol'ueendyena chiuu ya nl'ana na nla'cuee'na jom. Saa nquiaana na nnt'uena jom ee na cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ tjawee' n'om ñ'oom na tyo'mooⁿ ndaa. ¹⁹ Ndo' ticwii tmaaⁿ tyocalui' Jesús Jerusalén.

Tcaaⁿ ts'oom higuera

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Teincoo cwiicheⁿ xuee tei'nomnnda'na x'ee ts'oom higuera'ñeeⁿ. Ntyiaana na jnda tcaaⁿ ñ'eⁿna' xjeⁿ quii' nch'ioo'na'. ²¹ Quia jo' tjañjoom' ts'om Pedro, tsoom nnom Jesús:

—Canty'ia' Maestro, ts'oom na tju'wi' ñ'oom nacjoo' jnda tcaaⁿ ñ'eⁿna'.

²² T'o Jesús, tsoom:

—C'om'yo' na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om. ²³ Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjoō, meiⁿ cwi'ñeeⁿ cheⁿ ts'aⁿ na ñe'cwii waa na matseitiuu ndo' matseyoom'm naquii' ts'oom na nluii cha'xjeⁿ na matsoom, nntsoom nnom sjowaa': “Quicantyja', cja', cju'ndyu' ts'om ndaaluee.” Ndo' nluii cha'xjeⁿ na matsoom. ²⁴ Cwe' jo' matsjoō ndaa'yo', cha'tso na cwitaⁿ'yo' quia na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'oots'om, calayu'yo' na cwito'ñoom'yo' joona', quia jo' nnto'ñoom'yo' na cwitaⁿ'yo'. ²⁵ Ndo' quia xcwe na matsei'neiⁿ nnom Ty'oots'om xeⁿ waa na mach'eeⁿna' 'u ñ'eⁿ x'ia', catseit'maⁿ ts'om' jom, cha mati Tsotye' na m'aaⁿ cañoom'luee, ndaa nntseit'maⁿ ts'oom 'u jnaⁿ na waa. ²⁶ Ee xeⁿ 'u tiñe'catseit'maⁿ ts'om' x'ia', mati Tsotye' na m'aaⁿ cañoom'luee xocatseit'maⁿ ts'oom 'u juu na matsei'tjoōndyu'.

Cantyja 'naaⁿ najndei na matseixmaⁿ Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Quia jo' cwiicheⁿ ndii' tquiennnda'na Jerusalén. Ndo' yocheⁿ na matse-icaañe Jesús nomch'eⁿ wats'om t'maⁿ ty'entyjaa' ntyee na cwiluiitquiendye jom, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos. ²⁸ Ta'x'eena nnoom:

—¿Ñeeⁿ najndei ñ'eⁿ na tjei' naⁿ ñeeⁿ wats'om? Ndo' ¿ñeeⁿ tquiaa na matsei'xmaⁿ juuna'?

²⁹ Tso Jesús ndaana:

—Mati nncwax'a ja cwii ñ'oom ndaa'yo'. Cat'o'yo' nooⁿya quia jo' mati ja nntsjoō ndaa'yo' ñeeⁿ juu tquiaa najndei na matseixmaⁿya na s'aaya na ljo'. ³⁰ Juu na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ, ¿yuu jnaⁿ najndei na tyotseixmaaⁿ? ¿Aa na m'aaⁿ Ty'oots'om? oo ¿aa nn'aⁿ jlue na ljo' cats'aaⁿ? Cat'o'yo'.

³¹ Quia jo' to'na na tyola'neiⁿ cheⁿ nquieena, tyola'ñ'eeⁿ ndyueena. Jluena: —¿Chiuu l'uuyoo? Xeⁿ nl'uuya juu najndei na tyotseixmaaⁿ jnaⁿna' na m'aaⁿ Ty'oots'om, quia jo' majo'to nntso Jesús ndaaya: “¿Chiuu na ticalayu'yo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ?” ³² Ndo' xeⁿ nl'uuya na jnaⁿna' cwe' ee na nn'aⁿ jlue na ljo' cats'aaⁿ, ¿chiuu nntjoōⁿyoo?

Luaa' jla'tiuuna na nquiaana nn'aⁿ na jndyendye. Ee cha'tsondye nn'aⁿ cwila'yu' na mayuu'cheⁿ Juan cwiluiiñê profeta. ³³ Jo' chii t'oona nnom Jesús, jluena:

—Aa já maxjeⁿ ticaliuuyâ.

Tsoom ndaana:

—Mati ja xocatsjoo ndaa'yo' 'ñeeⁿ tquiaa najndeii na matseixmaⁿya na mats'aa ts'iaaⁿmeiⁿ'.

12

Nn'aⁿ na tyol'a cwenta l'oontjom

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Quia jo' to' Jesús na tyotseineiⁿ ñ'oom tjañoom' ndaa naⁿ'ñeeⁿ. Tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ. Jnoom'm l'oo tauva nnom tyuaaⁿ'aⁿ. S'aaⁿ tiom ndiocheⁿ nnom ntjoom'm. Mati s'aaⁿ cwii peila na nnc'oocue ndaa na jnda 'ndiindyena ta'ñeeⁿ. Na macanda s'aaⁿ cwii tatsiaⁿndye yuu na nnts'aa ts'aⁿ cwenta ntjoom'm.

'Ndo' teijneiⁿ tyuaaⁿ'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nl'a ts'iaaⁿ, jnda jo' tjyaaⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. ² Quia na jnda tquie ntjom, jñoom cwii mosoom'm yuu m'aⁿ nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ tyuaaⁿ'aⁿ na ñe'quia naⁿ'ñeeⁿ ta na tseixmaⁿ cwentaaⁿ'aⁿ. ³ Saa joona yacheⁿ t'uena moso'ñeeⁿ, cwajndii tyotjaa'na juu. Jñoomna juu na meiⁿcwii tjaa ljo' tjañ'oom. ⁴ Quia jo' jñomnaaⁿ'aⁿ cwiicheⁿ mosoom'm. Juu tsaⁿ'ñeeⁿ jñomna ljo'. Jla'quiee'ndyena xqueⁿ ndo' tyola'jnaaⁿ'na juu. ⁵ Saa ts'aⁿ na 'naaⁿ' tyuaa jñomnaaⁿ'aⁿ cwiicheⁿ mosoom'm, tsaⁿ'ñeeⁿ jla'cuee'na jom. Ndo' malaa'ti' l'ana ñequio jndye nt'omcheⁿ mosoom'm na jñoom. Tjaa'na nt'om naⁿ'ñeeⁿ ndo' nt'om jla'cwjeena.

⁶ Ñecwii ts'aⁿ cwii m'aaⁿ na matseitoom na njñoom, nquii jnaaⁿ jo', na jeeⁿ candya' ts'oom. Tsaⁿ'ñeeⁿ jñoom na macanda, ee luaa seitoom: “Matsona' na nla't'maaⁿ'ndyena ti'jndaaya.” ⁷ Saa nquiee nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ tyuaaⁿ'aⁿ, tyoluena ndaa ntyjeena: “Juu tsaⁿ'm'aaⁿ' nljo ntjomwaañe l'ooⁿ ee jom jnda nquii ts'aⁿ na 'naaⁿ' tyuaawaa. Chiuu ticala'cuaa'a tsaⁿ'm'aaⁿ' cha jaa nljona' 'naaⁿ'ya.” ⁸ Jo' chii t'uena tsaⁿ'ñeeⁿ, jla'cuee'na jom. Ty'ecatquiee'na jom tquia nnom ntjom'ñeeⁿ.

⁹ Quia jo' tax'ee Jesús ndaana, tsoom:

—Nquii ts'aⁿ na 'naaⁿ' tyuaa'ñeeⁿ, ¿chuu nnts'aaⁿ? Maxjeⁿ ññoom, nntseicwjeⁿ naⁿ'ñeeⁿ ndo' ñnequiaaⁿ tyuaaⁿ'aⁿ ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nl'a ts'iaaⁿ.

¹⁰ ¿Aa tyoola'naⁿ'yo' ljeii 'naaⁿ' Ty'oots'om na matsona':

Majuuto tsjo' na tixocwil'ue nquii luañeⁿ na cwil'a tsiaⁿ'tsjo',

jnda mawacatyeeⁿna' nqui tsiaⁿ'tsjo'?

¹¹ Nquii Ta Ty'oots'om seijndaa'ñê na ljo' ndo' jeeⁿ cwijaawee' n'ooⁿya na cwinty'iaaya na luaa' tuii.

¹² Ndo' nn'aⁿ na tyondye ñ'oommeiⁿ' tyoqueⁿndyena na nnt'uena Jesús, ee jla'noⁿ'na na cjoo joona seineiⁿ ñ'oom tjañoom'waa'. Saa nquiaana nn'aⁿ na jndyendye, cwe' jo' 'ndyena jom, mana ty'ena.

¿Ñeeⁿ nnom ñe'quiana ts'iaaⁿndaana?

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Jndaⁿquia nn'aⁿ fariseos jñoomna cwantindye nc'iaana ñequio nn'aⁿ 'naaⁿ' Herodes na m'aaⁿ Jesús. Naⁿ'ñeeⁿ nnc'omna cwenta ñ'oom na matseineiⁿ cha ndaa nnt'uiina' jom cantyja 'naaⁿ'na'. ¹⁴ Jnda na tqiiena na m'aaⁿ, jluena nnoom:

—Maestro, nquiuuyâ na maxjeⁿ ñ'oom na mayuu' matsei'neiⁿ' ndo' ñecwii xjeⁿ mache' ñequio meiⁿnquia nn'aⁿ ee titseiⁿ'oom'ndyu' ljo' waa na cwiluiindyena. Mayuu' ñ'oom na ma'mooⁿ' cantyja 'naaⁿ' natoo' Ty'oots'om. ¿Aa matsaⁿ'ntjomna' na nntiooⁿya ts'iaaⁿndaaya nnom César, oo aa ticsaⁿ'ntjomna'? ¿Aa laxmaaⁿya na catiooⁿya jo' oo aa ticalaxmaaⁿya?

¹⁵ Ndo' sei'noⁿ' Jesús na cwe' cwilueyana. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ñe'cat'ue'yo' ja? Quia'yo' cwii tsjo'ñjeeⁿ denario na nnty'iaaya.

16 Tquiana cwii denario ndo' jnda na nty'iaaⁿ'aⁿ tsoom ndaana:

—¿Ñeeⁿ 'ndyoo nnom luaa? Ndo' ¿ñeeⁿ xuee' teiljeii luaa?

Ndo' t'ooⁿa, jlueⁿa:

—Tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ, César.

17 Ndo' tsoom:

—Catiom'yo' ts'iaaⁿndaⁿyo' nnom César yuu na tseixmaⁿ'a' cwentaaⁿ'aⁿ. Ndo' mati quia'yo' cwentaa' Ty'o^ots'om yuu na tseixmaⁿ'a' cwentaa' nqueⁿ. Tjawee' n'omna ñ'oom na t'ooⁿ saa tiya nquiuna na ticat'uiina' jom.

Cwita'x'eena cantyja na nntando'nnda' nn'aⁿ

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Jnda jo' tquio nt'om nn'aⁿ saduceos na m'aaⁿ Jesús. Naⁿñeeⁿ ticala'yu'na na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja. Ta'x'eena nnoom, jlueⁿa:

19 —Maestro, waa ljeii na 'ndii Moisés lu^aaya na matsona' xeⁿ tue' cwii tsaⁿ's'a ndo' 'ndiina' scuu' na ñenquii, tjaa'naⁿ ndana, quia jo' tyjee ts'oo'ñeeⁿ cocoom ñ'eⁿ scuu' xioom. Nnc'om ntseinaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ cha nntseinoomñê na tjaa ntseinda xioom t'om. 20 Tyom'aⁿ ntquiee' naⁿnom na ñenquii ts'aⁿ ntseinda. Juu tsantquiee tocoom saa tyuaa' tueeⁿ'eⁿ, tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿ scoom'm. 21 Quia jo' tsaⁿ na jnda we tocoom ñ'eⁿ scuu' xioom saa mati jom tueeⁿ'eⁿ ndo' tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. Mati tsaⁿ na jnda ndyee tocoom ñ'eⁿ scuu' xioom ndo' majo'ti tjoom. 22 Malaa'ti' cha'tso ntquiee'ndye naⁿnom'ñeeⁿ tuncona ñequio yuscu'ñeeⁿ ndo' majo'ti quia tjana, tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿñe. Ndo' na macanda tue'to yuscu'ñeeⁿ. 23 Ñe'cata'x'aⁿayâ njom', Ta, quia na nnta'ndo'xco cha'tso nn'aⁿ na jnda tja, quia jo' ¿ñeeⁿ cwiindyee joona na nluii scuu' yuscu'ñeeⁿ? Ee jom ñet'oom scuu' cha'tso na ntquiee'ndye naⁿñeeⁿ.

24 Matso Jesús ndaana:

—Aa nchii ñ'oomwaa' matseicanooⁿ'na' na tixcwe cwitjei'yo' cwenta, ee meiiⁿ na cwila'na'yo' ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om saa ticala'noⁿ'yo' ljo' ma'moⁿ'na'. Meiⁿ cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaaⁿ. 25 Ee quia na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja taxoc'unconnda' meiⁿ naⁿnom, meiⁿ naⁿlcu ee nnc'omna cha'na ángeles na m'aⁿ cañoom'luee. 26 Saa cantyja 'naaⁿ ñ'oom na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, ¿aa chii jnda ñejla'na'yo' libro na seiljeii Moisés yuu na matseineiⁿ'na' cantyja 'naaⁿ ts'oom nioom na nty'iaaⁿ'aⁿ? Jo' jo' xcwe naquii' ntsaachom na cwico ts'oom'ñeeⁿ, teic'uaa na matseineiⁿ Ty'o^ots'om nnoom, tso: “Ja cwiluiindy^o Ty'o^ots'om cwentaa' Abraham, Isaac ndo' Jacob.” 27 Jo' chii caliu'yo' na cwita'ndo' naⁿñeeⁿ ee jom nchii cwiluiiñê Ty'o^ots'om cwentaa' l'oo. Jom cwiluiiñê Ty'o^ots'om cwentaa' nn'aⁿ na cwita'ndo'. Cwe' jo' ma'moⁿ'na' na 'o meiⁿchjoo ticala'noⁿ'yo'.

Ñ'oom na matsa'ntjom Ty'o^ots'om na t'maⁿti tseixmaⁿ'na'

(Mt. 22:34-40)

28 Cwii ts'aⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés tyjee'cañoom na m'aⁿ nn'aⁿ saduceos'ñeeⁿ. Tyondiiñecheeⁿ cha'tso ñ'oom na tyola'neiⁿ'na' ndo' tyoqueeⁿ cwenta na jeeⁿ xcwe ñ'oom t'o Jesús ndaana. Tax'eeⁿ nnom Jesús, tsoom:

—Quii'ntaaⁿ cha'tso ñ'oom' Ty'o^ots'om na matsa'ntjomna', ¿cwaaⁿ cwii joona' na t'maⁿti tseixmaⁿ'na'?

29 T'o Jesús, tsoom:

—Luaa matso ñ'oom na t'maⁿti: “Candyeyo', 'o nn'aⁿ Israel. Nquii Ta Ty'o^ots'om cwentaaya, macanda ñenqueⁿ cwiluiiñê na matsa'ntjoom. 30 C'oom' na candya' ts'om' Ta Ty'o^ots'om cwenta' ñequio na xcwee'ya ts'om', ñequio cha'waa na jnda ntyji', ñequio cha'waa na jndo'ya ts'om', ndo' ñequio cha'waa najndu'.” Luaa' ñ'oom na t'maⁿti na matsa'ntjomna'. 31 Ndo' ñ'oom

na jndā we matseijomna' ñ'oom'ñeeⁿ. Luaa matsona': "C'oom' na wi' ts'om' nc'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'. Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ ñ'oom na t'maⁿti na matsa'ntjomna' cha'na ñ'oommeiⁿ."

³² Quia jo' t'ō tsaⁿñeeⁿ na ma'mōⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, tsoom:

—Maxjeⁿ ya, 'u Maestro. Luaa' ñ'oom na mayuu' matsu' na ñecwii Ty'oōts'om. Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ na matsa'ntjom, macandā jom. ³³ Ndo' na nnc'oom ts'aⁿ na candya' ts'oom Ty'oōts'om ñequio na xcwee'ya ts'oom, ñequio cha'waa na jndō'ya ts'oom, ñequio cha'waa na jnda ntyjeeⁿ, ndo' ñequio cha'waa najneiⁿ, ndo' mati na nnc'oom na wi' ts'oom nc'iaaⁿ'aⁿ cha'xjeⁿ jnda ntyjii nqueⁿ, cha'tso nmeiⁿ l'ueti nchiiti quioo' na nlco na mañequiaa ts'aⁿ nnom Ty'oōts'om ñequio meiⁿnquia nt'omcheⁿ na cwiñe'quia nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena jom.

³⁴ Jndā na nty'iaa' Jesús na jndō' ts'om tsaⁿñeeⁿ ñ'oom na t'ō, tsoom nnom:

—Jndā teindyoo' na ñequiaandyu' na nntsā'ntjom Ty'oōts'om 'u.

Jndā jo' tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ cwii jndāā' ts'om na nncwax'eti.

Cristo cwiluiñê Jnda Ty'oōts'om

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Cwiicheⁿ ndii' na tyom'aaⁿ Jesús naquii' wats'om t'maⁿ na tyo'mōōⁿ ndāa nn'aⁿ, tsoom:

—Nquiee nn'aⁿ na cwit'mōōⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés cwiluena na nquii Cristo cwiluiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoō'. ³⁶ Sāa manquiiiti David cantyja na t'mōⁿ Espíritu Santo nnoom tsoom na Cristo cwiluiñê Ta na matsa'ntjom jom. Tsoom:

Nquii Ta Ty'oōts'om tsoom nnom juu Ta na matsa'ntjom ja:

"Cajmaⁿ ntyjaa'a ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' 'u

hasta xjeⁿ na jndā tsā'a nn'aⁿ na jndoo 'u na c'omna nacje 'naⁿ."

³⁷ Cwe' jo' mawax'aaya ndāā'yo' ¿chiiu waayuu na cwiluiñê Cristo tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoō' ee manquiiiti David tsoom na juu cwiluiñê Ta na matsa'ntjom jom?

Ndo' jndyendye nn'aⁿ ñequio na neiiⁿna tyondyena ñ'oom na seineiiⁿ.

Matseitia' Jesús nn'aⁿ na cwit'mōōⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Naquii' ñ'oom na tyo'mōōⁿ, tsoom:

—Cal'a'yo' cwenta nn'aⁿ na cwit'mōōⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ee joona jeeⁿ cjaawee' n'omna na nnc'omna na cwee'na liaa jnda na tei'ncoo ndo' na nntaⁿ nn'aⁿ lueena na nla't'maaⁿndye joona ñequio na jndoo'cheⁿ nn'aⁿ.

³⁹ Joona jeeⁿ ñe'cwindyuaandyena ntsulā nacañoomticheⁿ naquii' lan'om ndo' majo'ti cwil'ana quia na cwicwa'na na waa xuee. ⁴⁰ Mati cwitjeii'na 'naaⁿ yolcu na jndā ljondye na tja' s'aa, ndo' cha nntseicu'na' na luaa' la'xmaⁿna, jeeⁿ yo cwila'neiⁿna nnom Ty'oōts'om. Jo' t'maⁿti nnt'uiiweeⁿ'eⁿ joona.

Tsjo'ñjeeⁿ na tqiaa yuscu na jñeeⁿñê

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Cwii xuee wacatyeeⁿ Jesús ndyeyu na meintyjee' castom na cwituee' nn'aⁿ s'om cwentaa' wats'om t'maⁿ. Nty'iaa'cheeⁿ na cwitioom nn'aⁿ s'om ts'om castom ndo' na jndye naⁿtya t'maaⁿ s'om cwitioomna. ⁴² Mati tyje'cañoom cwii yuscu na jndā ljoñê. Jeeⁿcheⁿ ndya' jñeeⁿñê. Tjacjoom'm we tsjo'ñjeeⁿ chjoo s'om wee na meiⁿchjoo tit'maaⁿ. ⁴³ Chii t'maⁿ Jesús nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom ndāāna:

—Na mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoō, yuscum'aaⁿ ts'aⁿ na jnda tue' saa' ndo' jeeⁿ jñeeⁿñê, sāā t'maaⁿti tjoom'm ts'om castom, nchiiti cha'tso

nt'omcheⁿ. ⁴⁴ Ee cha'tsondye na^m'maⁿ! tiomna s'om na cwe' waljoo' na cwilei'chona, saa jom meiiⁿ na jeeⁿcheⁿ nty'iaa'ñê, tju'ñ'eeⁿ cha'waati na maleiñ'oom na nntseijnaaⁿ na nlcwaaⁿ'aⁿ.

13

Matso Jesús na nntyuii' wats'om t'maⁿ
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Xjeⁿ na jaacalui' Jesús na waa wats'om t'maⁿ seineiⁿ cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿñê, tso nnoom:

—Maestro, canty'ia', jeeⁿ tjacanjoom' ts'iaaⁿ na tuii ñ'eⁿ ljo'meiⁿ! ndo' jeeⁿ neiⁿncoo' l'aameiⁿ!

² Tsoom nnom tsaⁿñ'eeⁿ:

—Mayuu' na jeeⁿ neiⁿncoo' l'aa na manty'ia'. Saa queⁿ cwenta, ljo'meiⁿ xocaljoo'tyeⁿna' nacjoo nc'iaana'. Maxjeⁿ nntyuii'ñ'eⁿna'.

'Naaⁿ na cwit'moqⁿna' na manndyoo' na nntycwii
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Ty'ena ta na jndyu Olivos ndyeyu yuu na meintyjee' wats'om t'maⁿ. Jo' jo' tjacjoo Jesús. Ndo' Pedro ñ'eⁿ Jacobo, ñ'eⁿ Juan ñ'eⁿ Andrés ty'entyjaa'na jom cha ndaa nla'neiⁿna ñ'eⁿñê na ñenqueena. Ta'x'eena nnoom, jluena:

⁴ —Catsu' ndaayâ, ¿cwaaⁿ nncue'ntyjo na nluii nmeiⁿ? Ndo' ¿cwaaⁿ 'naaⁿ m'moⁿna' na manndyoo' nluii nmeiⁿ?

⁵ Quia jo' to' Jesús tyotseineiⁿ ndaana:

—Cal'a'yo' cwenta na meiⁿcwii ts'aⁿ tinquii'nn'aⁿ 'o cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ! ⁶ Ee nleitquoo'ndye nn'aⁿ cwii cwii ntyja na nla'cajndyundyena xueya ee nluena na joona cwiluiindyena Cristo. Ndo' jndye nn'aⁿ ññe'quio'nn'aⁿna na ljo' nl'ana.

⁷ 'Nnty'ia'yo' na nndyocwje'cañoom ntia' ndo' nleic'uaa ñ'oom na cwiluii ntia' cwiicheⁿ ntyja, saa tiñe'quiandyo' na nlacatyundyoyo', ee maxjeⁿ jndei'na' na nmeiⁿ nncwinomjndyee. Saa tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntycwiiñ'eⁿ.

⁸ Nla'wendye nn'aⁿ cwii ndyuaa nacjoo nn'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. Ndo' cwii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ nntseiwene nacjoo' cwiicheⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ. Jndye joo nnts'eii ndo' nnc'oom jndo' t'maⁿ ndo' t'maⁿ nntseñ'eeⁿna' nn'aⁿ. Saa cha'tso nawi'meiⁿ cwe' we'yandyo la'xmaⁿna'. Quia nnquiao nt'omcheⁿ nawi' na jaa'ti.

⁹ 'Saa 'o c'om'cleendyo', ee m'aⁿ nn'aⁿ na ññe'quia cwenta 'o luee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' lan'om ndo' joona nntsa'ntjomna na catjaa' nn'aⁿ 'o naquii' lan'om. Mati nl'a nn'aⁿ na jndei'na' nncwintyje'jnaⁿ'yo' jo ndaa gobiernom ñequio jo ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwitsa'ntjom nc'e na laxmaⁿ'yo' cantyja 'naⁿya. Ndo' na luaa' nntjom'yo', ññequiaana' na 'o nnt-jei'yuu'ndyo' ñ'oom naya 'naⁿya ndaa naⁿñ'eeⁿ. ¹⁰ Ee cwii tjocheⁿ na nntsuu tsjoomnancue ññe'quia nn'aⁿ ñ'oom cantyja na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue. ¹¹ Ndo' quia na nnt'uena 'o na ññe'quiiana cwenta 'o, tinc'om'yo' ñomtiuu cwaaⁿ ñ'oom na nndu'yo' ndaa naⁿman'iaaⁿ. Ee xjeⁿñ'eeⁿ m'moⁿ Ty'oots'om cwaaⁿ ñ'oom na nnt'o'yo'. Ee nchii nlaneiⁿ'yo' ñ'oom na nquii' ncjo'yo' saa nquii Espíritu Santo nnts'aaⁿ naquii' n'om'yo' ljo' ñ'oom na nndu'yo'. ¹² Maxio ts'aⁿ ññequiaa cwenta jom na cueeⁿ'eⁿ. Ndo' majo'ti nnts'aa ts'aⁿ ñ'eⁿ ntseinaaⁿ. Ndo' nda nn'aⁿ nla'wendyena nacjoo lotyena, londyena, nl'ueendyena chiuu nncwje naⁿñ'eeⁿ. ¹³ Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ nla'jndoona 'o nc'e na m'aⁿ'yo' cantyja 'naⁿya. Saa juu ts'aⁿ na tyeⁿ cwiljoo'ñe ñ'eⁿndyo hasta na macanda, tsaⁿñ'eeⁿ nlui'n'maaⁿñê.

14 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿl ñ'oommeiⁿ, catsei'noⁿl jjo' ñecatsona^l. Juu profeta Daniel, seiljeiⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿl tsaⁿ na jeeⁿcheⁿ ndya^l tiaa^l na nntseyuui^l cha'tso. Quia na nnty'ia'yo^l na jnda mameintyjeeⁿeⁿ naquii^l wats'om t'maⁿ yuu na meiⁿchjoo ticatsaⁿntjomna^l na nnc'oom, quia jo^l 'o na m'aⁿyo^l ts'ondaa Judea catsaalei'nom'yo^l quii^l ntsjo. 15 Ndo^l majuu xjeⁿñeeⁿ, ts'aⁿ na ljo nacjoo^l waa^l yuu na su, ticandyocueeⁿ na nncjaaqueⁿeⁿ na nncwjeeⁿeⁿ 'naaⁿl'aⁿ. Catseytuyaaⁿl'aⁿ, calei'noom. 16 Ndo^l ts'aⁿ na m'aaⁿ jo jndaa na mach'ee ts'iaaⁿ tyuaa^l, ticjaalcweeⁿeⁿ na nncjaacachoom liaⁿl'aⁿ. 17 Juu xjeⁿñeeⁿ jeeⁿ wi^l nntjoom yolcu na ndeiindyee ñequio joo yolcu na 'ndaandyee nda. 18 Cataⁿyo^l nnom Ty'ooots'om na nchii xcwe ncuee na teiⁿ na nlcaⁿna^l na calei'nom'yo^l nawi'ñeeⁿ. 19 Ee quia ljo'cheⁿ nnguioo cwii nawi^l na t'maⁿticheⁿ na meiⁿjom ndii^l tyootjoom nn'aⁿ cantyjati na tqueⁿ Ty'ooots'om tsjoomnancue hasta je^l. Ndo^l xuee na cwiwjaatina^l meiⁿ tajom cwinluiinnda^l cwiicheⁿ nawi^l cha'na juuna^l. 20 Xeⁿ nchii nguio Ta Ty'ooots'om tqueeⁿ na tijndyetei xuee nnc'oom nawi'ñeeⁿ, meiⁿcwii ts'aⁿ xocalui'n'maaⁿñee cantyja 'naaⁿl'aⁿ. Saaⁿ nc'e na wi^l ts'oom joo nn'aⁿ na jnda tjeii'ñê cwentaaⁿl'aⁿ, jo^l chii nnts'aaⁿ na tijndyetei xuee nnc'oom nawi'ñeeⁿ.

21 'Ndo^l xeⁿ quia ljo^l nntso cwii ts'aⁿ ndaaⁿyo^l: "Canty'ia'yo^l, ljo m'aaⁿ Cristo", oo nntso: "Canty'ia'yo^l, laa'ñeeⁿ m'aaⁿ", ticalayu'yo^l. 22 Ee maxjeⁿ nlquie'cañom profetas na tiyuu^l ñ'oom cwiñequia ñequio nn'aⁿ na nlue na jona cwiluiindyena Cristo. Nl'ana jndye nnom 'naaⁿ t'maⁿ ñequio ts'iaaⁿ t'maⁿ na nncjaawee^l n'om nn'aⁿ hasta nguiee nn'aⁿ na macwji^l Ty'ooots'om cwentaaⁿl'aⁿ ñequio'nn'aⁿ ts'iaaⁿñeeⁿ jona xeⁿ na nndaaⁿ nl'ana. Saaⁿ Ty'ooots'om tixonquiaaⁿ na nndaaⁿ nl'ana. 23 Cha'tso nmeiⁿl jnda tsjoo ndaaⁿyo^l cwii tjocheⁿ na nluii cha cal'a'yo^l cwenta.

Luaa nncuaa quia na nndyonnda' Jesús
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

24 'Ncuee quia na jnda teinom nawi^l t'maⁿñeeⁿ, quia jo^l nleijaaⁿñee ñe'quioom^l, ndo^l taxocwixueeñee chi^l. 25 Nntquiaandyee cancjuu. Ndo^l cha'tso najnda na matseixmaⁿ tsjo'luee nntyuii^l. 26 Quia ljo'cheⁿ nnty'iaa nn'aⁿ ja na cwiluiindyoo tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na macwjacañooⁿnda'a tsjoomnancue. Nndyoo naquii^l nchquiu ñequio najndeii na matseixmaⁿya ndo^l ñequio na neiⁿncoo^l nacaxuee na matseit'maaⁿñeeⁿl ja. 27 Njñooⁿya ángeles 'naⁿya na c'ona cwii cwii ntyjaa^l tsjoomnancue ndo^l mati ndiocheⁿ cañoom'luee na nla'tjomna nn'aⁿ na jnda tjeii'ndyoo cwentaya.

28 'Cala'noⁿyo^l 'naaⁿ na ma'moⁿna^l ndaaⁿyo^l cantyja 'naaⁿl ts'oom higuera. Quia na cwinty'ia'yo^l na cwintei^l l'ona^l ndo^l cwicandei^l tsc'ondaa juuna^l, quia jo^l cwila'noⁿyo^l na jaawindyoo^l ncueesua^l. 29 Majo'ti quia na cwinty'ia'yo^l na cwiluii cha'tso nmeiⁿl na jnda tsjoo ndaaⁿyo^l, quia jo^l cala'noⁿyo^l na jnda teitsioo^l m'aaⁿna^l. Mawaa mawaa xjeⁿ nncwjacañooⁿnda'a. 30 Candye'yo^l nntsjo, mayuu'cheⁿ na xocwjeñ'eⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ je^l hasta xjeⁿ na jnda seicandaaⁿñeeⁿl cha'tso ñ'oommeiⁿl. 31 Tsjo'luee ñ'eⁿ tsjoomnancue nntycwiiñ'eⁿna^l saaⁿ ñ'oom 'naⁿya maxjeⁿ nntseicandaaⁿñeeⁿl.

32 'Saaⁿ meiⁿcwii ts'aⁿ ticaljeii cwaaⁿ xuee ndo^l 'ñeeⁿ xjeⁿ na nluii cha'tso nmeiⁿl. Meiⁿ ángeles na m'aⁿ cañoom'luee ticaliuna, meiⁿ ja na cwiluiindyoo Jnda Ty'ooots'om ticaljeiia cwaaⁿ. Macandaⁿ ñenquicheⁿ Tsotyaya ntyjeeⁿ.

33 'Jo^l chii c'om'c'eendyo^l ndo^l queⁿyo^l cwenta. Ndo^l calaneiⁿyo^l nnom Ty'ooots'om, ee ticaliu'yo^l cwaaⁿ nncue'ntyjo tiempo'ñeeⁿ. 34 Nmeiⁿl matseijomna^l cha'na mach'ee cwii ts'aⁿ na wjaa cwii ndyuaa na tquia. Cwii tjocheⁿ na nnaaⁿ waⁿl'aⁿ, nnty'ioom ts'iaaⁿ mosoom'm, cwii cwii nnom ts'iaaⁿ na

cwii cwiindyena. Ndo' nntsa'ntjoom ts'aⁿ na mach'ee cwenta 'ndyoots'a na ñe'quii'cheⁿ cats'aa cwenta. ³⁵ Malaa'ti' matseijomna' 'o ee na ticaliu'yo' ñeeⁿ xjeⁿ na nncwjee' nquii na matsa'ntjom 'o. ¿Aa nncwjeeⁿeⁿ natmaaⁿ, oo aa nateijaaⁿ? ¿Aa nncwjeeⁿeⁿ xcwe tsjom, oo aa na jaancoo? Jo' chii c'om'c'eendyo'. ³⁶ Ee ticatsona' na mats'ia jo' nncwjeeⁿeⁿ ndo' nljeiiⁿ 'o cha'cwijom na cwindayo'. ³⁷ Ñ'oom na jnda' tsjoō luaa' ndaa'yo', juuna' matsjoō ndaa'yo' na cha'tsondyo', ñe'quii'cheⁿ c'om'c'eendyo'.

14

Cwi'maⁿna na nnt'uena Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ We xuee cwii tjoō na nncuee' xuee pascua ñequio xuee na cwicwa' nn'aⁿ ntyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, tyol'ueendyena chiuu nl'ayoona na ñe'quio'nn'aⁿna Jesús cha nnt'uena jom, ndo' na nla'cuee'na jom. ² Jla'tiuuna, jluena ndaa ntyjeena:

—Saa ticat'uaaya jom xcwe ncuee, tints'aana' na nla'wendye nn'aⁿ nacjooya.

Tu'nquio María ncheⁿ nacjoo' Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Tyom'aaⁿ Jesús tsjoom Betania, waa' Simón, ts'aⁿ na ñechuu tycu lepra. Yocheⁿ na meindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa, tue'cañoom cwii yuscu na malei'ñ'oom cwii tsioo na tuii ñ'eⁿ tsjo' canchii' na jndyu alabastro. Ñjom ncheⁿ na jndyu nardo na jeeⁿ cachi, ndo' jeeⁿ jdana'. Tyjeeⁿ yuu na ta'tyeⁿ tsioo'ñeeⁿ, chii tu'nquioom ncheⁿñeeⁿ xqueⁿ Jesús. ⁴ Nt'om nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' jla'líoo'ndyena nacjoo' yuscu'ñeeⁿ. Jluena ndaa ntyjeena:

—Jeeⁿ ndya' cwe'chi ncheⁿ 'naaⁿaⁿ na seicatsoom. ⁵ Yati xeⁿ teil'uana' ee nncwinom ndyee siaⁿto denarios nncwji'na'. S'om'ñeeⁿ nnluii naya ndyeñeeⁿ.

Jnaaⁿ luaa' na tyola'wjeena yuscu'ñeeⁿ.

⁶ Saa tso Jesús:

—Ca'ndye'yo' tsaⁿm'aaⁿ!. ¿Chiuu na cwila'líoo'ndyo' ñ'eⁿñê? Ee jeeⁿ tja-cañjoom' nayawaa' na s'aaⁿ ñ'eⁿndyo. ⁷ Ee ja nchii ñequii'cheⁿ nnc'ooⁿya ñ'eⁿndyo'. Saa ndyeñeeⁿ ñequii'cheⁿ na m'aⁿna quii'ntaa'yo' ndo' quia na ñe'cal'a'yo' naya joona, wanaaⁿ. ⁸ Yuscum'aaⁿ s'aaⁿ cwanti na ndaa nnts'aaⁿ. Jom tu'nquioom ncheⁿ nacjoya cwii tjoōcheⁿ na nnt'iuu nn'aⁿ ja. ⁹ Na mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoō, meiⁿyuucheⁿ na ñe'quia nn'aⁿ ñ'oom cha'waa tsjoomnancue na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ, maxjeⁿ nla'neiⁿna cantyja 'naaⁿ naya na s'aa yuscum'aaⁿ cha ticatsuu ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ.

Judas mañequiaaⁿ cwenta Jesús luee ntyee

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Jnda' tuii na luaa', quia jo' Judas Iscariote, cwindye nn'aⁿ na canchoo'wendye, tjaaⁿ na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye na nntseijndaa'ñê ñequio joona na ñe'quiaaⁿ cwenta Jesús lueena. ¹¹ Jnda' na jndye na'ñeeⁿ na ljo' nnts'aaⁿ tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿna. T'maⁿna na ñe'quiana s'om nnoom. Quia jo' Judas tyol'uee'ñetyeeⁿ chiuu ya nnts'aaⁿ na ñe'quiaaⁿ cwenta Jesús lueena.

Seijndaa'ñe Jesús na nncuaa Cena

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

12 Quia jo' xuee na cwiwityeⁿ ncuee na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee', mañejuu xuee na cwila'cwjeena canmaⁿ nch'u, nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Yuu l'ue ts'om' na nntsaalajndaa'ndyô cantyja 'naaⁿ xuee pascua, na nleiñ'oom' na nlqui' catsmaⁿ chjoo?

13 Ndo' jñoom we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê cwii l'aa. Tsoom ndaana: —Catsa'quie'yo' quii' tsjoom. Jo' jo' nliu'yo' cwii tsaⁿs'a na maleiñ'oom cwii tsjoo ndaatoo. Catsaantyjo'yo' naxeeⁿeⁿ. 14 Yuu na nncjaaqueⁿeⁿ candu'yo' nnom ts'aⁿ na waa': “Laa matso nqueⁿ na matsa'ntjoom jaa: ¿yuu waa cuarto na nlcwaa'a na nntseit'maaⁿndyô xuee pascua ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyô?” 15 Juu tsaⁿñeeⁿ m'mooⁿ cwii cuarto t'maⁿ w'aa nandyeteicantyjoo'. Maniom candaa' 'naⁿ na macaⁿna' na nncuaa xuee. Jo' calajndaa'ndyô' nantquie na nlcwaa'a ñ'eⁿndyô'.

16 Ndo' tye we naⁿñeeⁿ. Quia na tqiuen tsjoom'ñeeⁿ jliuna cha'xjeⁿ na jndaⁿ tsoom ndaana. Jo' jo' jla'jndaa'ndyena nantquie na nlcwa'na na nla't'maaⁿndyena xuee pascua.

17 Cwe' tmaaⁿya, xjeⁿ na tyje'cañoom Jesús ñequio nn'aⁿ canchoo'we na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. 18 Yocheⁿ na meindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa na cwicwa'na, tso Jesús ndaana:

—Mayuu'cheⁿ candye'yo' nntsjoô, cwiindyô' 'o na macwa' ñ'eⁿndyô ñnequiaa cwenta ja luee nn'aⁿ.

19 Ñ'oomwaa' jeeⁿ ndya' seichjoo'na' n'omna. To'na cwii ndo' cwiindyena ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Aa ndya' nnts'aana' na ja?

20 Quia jo' tsoom ndaana:

—Cwii 'o na canchoo'wendyô, cwii ts'aⁿ na cwinchjeendyô tyoo' ñ'eⁿñe ts'om xio jom ñnequiaaⁿ cwenta ja. 21 Ee na mayuu'cheⁿ, ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, maxjeⁿ wjaañ'oomna' ja na nnc'io cha'xjeⁿ na matso ljeii 'naaⁿ Ty'oôts'om. Saa jeeⁿ nty'iaa'ñe ts'aⁿ na mañequiaa cwenta ja, yaticheⁿ xeⁿ ticaluiñe tsaⁿñeeⁿ.

22 Yocheⁿ na cwicwa'na, to'ñom Jesús tyoo', tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oôts'om. Jndaⁿ jo' tyeeⁿ juuna', tquiaaⁿ ndaana. Tsoom:

—Cato'ñoom'yo', cwa'yo' tyoo'waa, ee cwiluiñena' seii'a.

23 Mati to'ñoom cwii waso na ñjom ndaa winom. Jndaⁿ na tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oôts'om, quia jo' tquiaaⁿ juuna' ndaana, cha'tsondyena tana.

24 Ndo' tsoom ndaana:

—Ndaa winomwaa cwiluiñena' niroom'a na nnquioo na nncwji'n'maaⁿndyô jndyendye nn'aⁿ. Ñ'eⁿ juuna' maquaⁿtyaⁿya ñ'oom xco. 25 Candye'yo' nntsjoô na mayuu'cheⁿ taxoc'uannda'a winom hasta juu xuee na nnc'uaaxco juuna' quia na nntsa'ntjom Ty'oôts'om.

Jesús matseicañeeⁿ na nncwji'ñe Pedro

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Ndo' jndaⁿ na tana luantsa, jlui'na jo' jo'. Ty'ena ta Olivos. 27 Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Tsjom je' cha'tsondyô' 'o nntjei'ndyô' ñ'eⁿndyô. Ee ljeii 'naaⁿ Ty'oôts'om matsona': “Nntseicua'a ts'aⁿ na mach'ee cwenta canmaⁿ, ndo' canmaⁿ ntsmeiiⁿeⁿ nnt'oom'ndyeyo'.”

28 Saa tso Jesús:

—Ndo' ja quia jndaⁿ na mawando'xco nncjoindyaa ts'ondaa Galilea, xeⁿ jndaⁿ nntsaantyjo'yo'.

29 Quia jo' tso Pedro nnoom:

—Meiiⁿ cha'tsondye na^m'aⁿl nntjeii'ndyena ñ'eⁿndyu', saā ja tijoom cwji'ndyo ñ'eⁿndyu'.

³⁰ T'o Jesús, tsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu' matsjoo njom', tsjom je' cwii tjoocheⁿ na ndaa' we ndii' na matseixuaa caxtijndyo, saā 'u xjeⁿñeeⁿ jnda ndyee ndii' jnda tjei'ndyu' ñ'eⁿndyo.

³¹ Saā Pedro yacheⁿ jndei' ñ'oom t'ooⁿ:

—Meiiⁿ c'io ñ'eⁿndyu', saā tijoom cwji'ndyo cantyja 'naⁿl.

Ndo' cha'tso nc'iaaⁿ'aⁿ majo'ti jluena.

Getsemaní matseineiⁿ Jesús nnom Ty'oots'om

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Quia jo' tquiena cwii joo na jndyu Getsemaní. Tsoom ndaana:

—Cwindyuaandyo' ñjaaⁿñe yocheⁿ na jo luaa' na nntseinaⁿya nnom Ty'oots'om.

³³ Jo' chii tjatyeenⁿ, tjañ'oom Pedro ñ'eⁿ Jacobo ñ'eⁿ Juan. Ndo' jnaⁿ'a' na t'maⁿ matseinaⁿ'a' ntyjeeⁿ ndo' jeeⁿ matseichjooⁿ'a' ts'oom. ³⁴ Tsoom ndaa' naⁿñeeⁿ:

—Jeeⁿ matseichjooⁿ'a' ts'ooⁿ hasta jom ndyowe' ts'ooⁿ. Caljoo'ndyo' ljoone. C'om'c'eendyo', nchii cwinda'yo'.

³⁵ Quia jo' tjatjatyeenⁿcheⁿ, tjacwanquoom nomtyuaa. Tyocaaⁿ nnom Ty'oots'om xeⁿ wanaaⁿ tintjoom nawi' na meiⁿndooⁿ'a' jom juu xjeⁿñeeⁿ.

³⁶ Tsoom:

—Tsotyaya, 'u cha'tso ndaaⁿ nntsa'. Catseicandyaandyu' ja na ticwinooⁿya nawi'waa. Saā catsa' cha'xjeⁿ na l'ue ts'om' nncu' nchii cha'xjeⁿ na l'ue ts'ooⁿ ja.

³⁷ Quia jo' jndyolcwe' Jesús na m'aⁿ ndyee naⁿñeeⁿ. Ndo' ljeiiⁿ na cwindana. Tsoom nnom Pedro:

—Aa ndi' Simón, ¿aa wa'tsu'? ¿Aa maxjeⁿ tícandaaⁿ nntsa' na ticatsu' meiⁿ ñe'cwii hora? ³⁸ Ñequii'cheⁿ c'om'c'eendyo' na calaneiⁿ'yo' nnom Ty'oots'om cha ticjaachuuna' 'o quia na ñe'cats'aana' xjeⁿ 'o. Jeeⁿ m'aaⁿc'ee' ts'om ts'aⁿ na nnts'aa yuu na ya, saā nc'e na ts'aⁿ tseixmaⁿ, tileicanaaⁿñe na nnts'aa na ljo'.

³⁹ Jnda jo' cwiicheⁿ ndii' tjannaaⁿ'aⁿ. Mañejooti ñ'oom seineiiⁿ nnom Ty'oots'om. ⁴⁰ Quia na jndyolcwe'nnaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ'a'na, majo'ti ljeiiⁿ na cwindana, ee jeeⁿ tyeⁿ waa na maleichuu tsaⁿtsjom joona. Ndo' meiⁿ cwe' ticaliuna ljo' nluena nnoom. ⁴¹ Tjannaaⁿ'aⁿ na nntseineiⁿ nnom Ty'oots'om ndo' quia tyjeeⁿ'eⁿ na jnda ndyee ndii' na m'aⁿ'a'na, tsoom ndaana:

—Cwa ndicwaⁿ cwinda'yo' na cwita'jndyee'yo'. Malei'tyeⁿ. Jnda tue'ntyjo xjeⁿ 'naⁿya. Je' mannt'ue nn'aⁿ na wi'ndye ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ⁴² Quicantya'yo'. Cjaaya. Luaa' mandyocwjee'cañoom juu ts'aⁿ na tjacatio cwenta ja luee nn'aⁿ.

T'uena Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús ndo' tyjee'cañoom Judas, cwii joo nn'aⁿ na canchoo'wendye. Ñ'eeⁿ cwii tmaaⁿ'aⁿ ñ'eⁿñe na cwilei'cho ncjo espadas ñequio n'oom nch'io. Naⁿñeeⁿ nn'aⁿ 'naaⁿ ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom. ⁴⁴ Ndo' Judas, ts'aⁿ na tquiaa cwenta jom luee naⁿñeeⁿ, jnda t'mooⁿ 'naaⁿ ndaana chiuu nnts'aaⁿ. Tsoom:

—Juu ts'aⁿ na nnc'ua ntsmaⁿl, majom jo'. Tyeⁿ cat'ue'yo' jom ndo' tsaañ'om'yo' jom. Cal'a'yo' cwenta na ticalacanom'yo' jom.

⁴⁵ Ndo' quia tquie'cañomna Jesús, mantya seicandyoo'ñê, tsoom nnom Jesús:

—Xmaⁿndyu' Maestro.

Ndo' t'om ntsmaⁿ tsaⁿñeeⁿ. ⁴⁶ Quia jo' jla'cjaa lueena Jesús. Tyeⁿ t'uena jom.

⁴⁷ Cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿ Jesús na meintyjee' jo' tjeiiⁿeⁿ xjo espada 'naaⁿaⁿ. Tiom juuna' mosoo' nquii tyee na cwiluiitquieñe. Jnoⁿ tsua'qui.

⁴⁸ Ndo' tso Jesús ndaana:

—Jnda'jom tquio'cat'ue'yo' ja cha'cwijom tquio'yo' nacjoo' cwii tsaⁿcanch'ue na cho'yo' ncjo espadas ñ'eⁿ n'oom nch'io. ⁴⁹ 'Io ndii 'io ñet'ooⁿya quii'ntaaⁿ'yo' na ñet'mooⁿya ndaa'yo' naquii' wats'om t'maⁿ saa tîcat'ue'yo' ja. Ñecuaa ee cwiluii na luaa' cha catseicandaa'ñena' ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na waa.

⁵⁰ Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús, jlei'nomna, 'ndyena jom na ñenqueⁿ.

Cwii tsaⁿs'andyua na jleinom

⁵¹ Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'andyua na tjantyjoⁿ naxeⁿ Jesús. Macanda chu'tyjoonê cwii sábana. Mati jom t'ue naⁿñeeⁿ. ⁵² Saa jom je' jluii'ñê naquii' sábana 'naaⁿaⁿ, 'ñeeⁿ juuna', jlei'noom na ñecasei'ñê.

'Ooqueⁿna Jesús luee naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos (Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Quia jo' ty'eñ'omna Jesús jo' nnom nquii tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyjentyeeñe. Jo' jo' tjomndye cha'tsondye ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés. ⁵⁴ Ndo' Pedro tquiacheⁿ tquia tjantyjoⁿ. Macanda tuee'tyeeⁿ tach'eeⁿ waa' tyee na cwiluiitquieñe. Jo' jo' tjacjom nacañoom nn'aⁿ na cwindye'ntjom wats'om t'maⁿ. Tyotseiwiñê 'ndyoo chom.

⁵⁵ Quia jo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio cha'tsondye naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos tyol'ueena nn'aⁿ na calue ñ'oom cantu nacjoo' Jesús cha ndaa nleijndaa' jnaaⁿaⁿ na cueeⁿeⁿ. Saa tileicaliuna. ⁵⁶ Ee majndye nn'aⁿ ty'enquia ñ'oom na cwe' cantu saa tiñecwii ñ'oom tquiana jo' chii ticalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ nacjoom'm. ⁵⁷ Jnda' jo' tei'cantlya nt'omcheⁿ nn'aⁿ na tquia cwicheⁿ ñ'oom na tiyuu' nacjoom'm, jluena:

⁵⁸ —Jâ jndyaayâ na tso tsaⁿm'aaⁿ na jom nntseytyueeⁿeⁿ wats'om t'maⁿwaa na l'a nn'aⁿ, ndo' ñendyee xuee nnts'aaxcoom cwicheⁿ na nchii nn'aⁿ nl'a.

⁵⁹ Saa meiiⁿ jluena ñ'oomwaa', maxjeⁿ ticatjoom' ñ'oom.

⁶⁰ Quia jo' teintyjee' nquii tyee na cwiluiitquieñe xcwe quii'ntaaⁿna, tax'eeⁿ 'ndyoo Jesús, tsoom:

—¿Aa maxjeⁿ meiⁿcwii ñ'oom tic'o'? ¿Chiuu waayuu cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwituee'na nacjo'?

⁶¹ Saa Jesús ñemaaⁿcheeⁿ m'aaⁿ. Meiⁿcwii ñ'oom tic'oⁿ. Quia jo' juu tyee na cwiluiitquieñe tax'eeñennaⁿaⁿ, tsoom:

—¿Aa 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda nquii Ty'oots'om na cwila't'maaⁿndyô?

⁶² T'o Jesús, tsoom:

—Mayuu' na jo' ja. Ndo' nnty'ia'yo' ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nncwa'catyaⁿ ntyjaa' Ty'oots'om ntyjaya na jom matseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nnom najnda na nndyocuaya, na nnaaⁿ cañoom'luee ñequio nchquiu.

⁶³ Quia jo' juu tyee na cwiluiitquieñe jndii'ñê tsca'nnoom na lioom'm, tsoom:

—¿Aa cwimacaⁿtina' 'ñeeⁿ nñequiotjei'yuu'ndyeti jnaaⁿ'aⁿ? ⁶⁴ 'O macwindye'yo' ñ'oom ntjeiⁿ na matseineiiⁿ nacjoo' Ty'o^ots'om. ¿Chiuu cwilatuu'yo' ñ'eⁿñê?

Ndo' cha'tsondyena ñe'cwii jla'jomndyena na waa jnaaⁿ'aⁿ ndo' tseixmaaⁿ na cueeⁿ'eⁿ.

⁶⁵ Cwantindyena to'na na tyojñomna ndaajnaⁿ jom. Jla'cata'na nnoom, tyotmeiiⁿna nda' jom, jluena:

—Cjaawee' 'ndyo' 'ñeeⁿ tquiaa 'u.

Mati nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om tyoñe'quiiana nda' watmeiiⁿ nnoom.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Yocheⁿ na m'aaⁿ Pedro jo nacje, tach'eⁿ w'aa'ñeeⁿ, tjantyyaa' cwii yuscu jom na mandi'ntjom nnom tyee na cwiluiitquieñe. ⁶⁷ Quia na ljeiiⁿ Pedro na matseiwíne 'ndyoo chom, quiee tyonty'iaaⁿ'aⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ. Tsoom:

—'U mati ñeñ'eⁿ ñ'eⁿ Jesús, ts'aⁿ tsjoom Nazaret.

⁶⁸ Saa tjei'ñe Pedro, tsoom:

—Ja ticwajnaⁿ'a tsaⁿ'ñeeⁿ. Meiⁿchjoo ticaljeiyya ñ'oom na matsu' luaa'.

Jnda' jo' teiñooⁿ nacañoom nn'aⁿ, tjaaⁿ yuu waa 'ndyoots'atiom. Xjeⁿ'ñeeⁿ mana seixuaa caxtijndyo. ⁶⁹ Ndo' majuu yuscu na mandi'ntjom, cwiicheⁿ cwii ndii' nty'iaa'nnaaⁿ'aⁿ Pedro. To^o'oⁿ na tsonnaaⁿ'aⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

—Tsaⁿ'm'aaⁿ maxjeⁿ cwiindyee joona jom.

⁷⁰ Ndo' Pedro tjei'ñennaⁿ'aⁿ. Ndo' tियोcheⁿ majluennda' nn'aⁿ na meinty-
jee' jo' jo' nnoom:

—Mayuu'cheⁿ cwiluiindyuu' cwii joona. Ts'aⁿ Galilea 'u ee ljo'yu ñ'oom na matsei'neiⁿ' cha'na cwila'neiⁿ joona.

⁷¹ Quia jo' to^o'oⁿ na tju' cheⁿqueⁿ ñ'omwi' nacjoom'm, ndo' tsoom na ntyjiicheⁿ Ty'o^ots'om na mayom'm. Tsoom:

—Meiⁿchjoo ticwajnaⁿ'a ts'aⁿ na cwindu'yo' luaa'.

⁷² Ndo' mañoom' seixuaa caxtijndyo na jnda' we ndii'. Quia jo' tjañjoom' ts'om Pedro ñ'oom na tso Jesús nnoom: “Cwii tjo^ocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo we ndii', saa 'u je' jnda' ndyee ndii' macwji'ndyu' cantyja 'na'ya.” Ndo' quia tjañjoom' ts'oom ñ'oommeiⁿ', jeeⁿ ndya' tyoty'ioom.

15

'Ooñ'omna Jesús na m'aaⁿ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Ndo' na jaawixuee ntyee na cwiluiitquiendye tjomndyena ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio cha'tso naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos. Jla'jndaa'ndyena. Jnda' jo' jla'tyeⁿna Jesús, ty'eñ'omna jom. Ty'ecatioona cwenta jom l'o Pilato.

² Ndyeyu tax'ee Pilato nnoom, tso:

—¿Aa 'u cwiluiindyuu' rey cwentaa nn'aⁿ judíos?

Ndo' t'o^o'n:

—Majo'ndyo cha'xjeⁿ na matsu'.

³ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye jndye jnaaⁿ'aⁿ tquiaana. ⁴ Quia jo' tax'eennda' Pilato nnoom, tso:

—¿Aa maxjeⁿ meiⁿ'cwii ñ'oom xoc'o'? Queⁿ cwenta na jndye jnaⁿ' cwiluena nacjo'.

⁵ Saa tjaa na t'oti Jesús hasta tquiaana' na jeeⁿ tyom'aaⁿ ts'om Pilato.

Cwiiwindaat'yeⁿ na nncue' Jesús
(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Ndo' ticwii chu na cwiwee' xuee pascua waa costumbre na matseicandyaañe Pilato meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ praso na l'ue n'om nn'aⁿ. ⁷ Quia ljo'cheⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jndyu Barrabás w'aancjo ñequio nt'omcheⁿ praso. Joonā jla'wendyena nacjoo' gobiernom, ndo' jla'cwjeena nn'aⁿ. ⁸ Ty'entyjaa' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na m'aaⁿ Pilato. To'na na tyotaⁿna na cats'aaⁿ cha'xjeⁿ quich'eeⁿ na nntseicandyaañê cwii ts'aⁿ. ⁹ Quia jo' tso Pilato ndaāna:

—¿Aa l'ue n'om'yo' na catseicandyaandyo juu rey cwenta 'o nn'aⁿ judíos?

¹⁰ Luaa' tsoom ee jnda seiⁿnooⁿoⁿ na joo ntyee na cwiluiitquiendye taa' n'omna Jesús, jo' na ty'ecatíoona tsaⁿñeeⁿ l'ooⁿ. ¹¹ Ndo' joona tyola'jndo'na n'om nn'aⁿ na jndyendye na cataⁿna nnom Pilato na catseicandyaañê Barrabás, nchii Jesús. ¹² Quia jo' tax'eennda' Pilato ndaā nn'aⁿ na jndyendye, tsoom:

—Ndo' ¿ljo' l'ue n'om'yo' na cats'aaya ñ'eⁿ juu ts'aⁿ na cwindu'yo' na cwiluiiñe rey cwenta 'o nn'aⁿ judíos?

¹³ Tacwaxua ndyueena, jluena:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

¹⁴ Tax'ee Pilato ndaāna:

—¿Ljo' jeeⁿ tis'a s'aaⁿ nqui'yo'?

Saa joona ñe'quii'cheⁿ najndeii tyola'xuaana, jluena:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

¹⁵ Quia jo' Pilato, cwe' ee na l'ue ts'oom na calue nn'aⁿ na ya ts'aⁿñê, jo' na seicandyaañê Barrabás. Ndo' saⁿntjoom na catjaa' sondaro Jesús ñ'eⁿ tjaⁿtsei'. Jnda jo' tquiaaⁿ juu lueena na caty'ioomna juu ts'oom'naaⁿ.

¹⁶ Ndo' ty'eñ'om sondaro'ñeeⁿ Jesús naquii'cheⁿ wats'iaaⁿ cwentaa' gobiernom. Jo' jo' tjomndye cha'tso nc'iaana. ¹⁷ Jla'cweena cwii liaa colo catsioo' jom. Tyola'tyjoondyena l'ooⁿ niroom, l'ana cwii tsei, tiroomna juuna' xqueeⁿ.

¹⁸ Jnda jo' to'na, ndoo' na cwila't'maaⁿndyena jom, jluena:

—Catseit'maaⁿñena' 'u na cwiluiindy' rey cwentaa nn'aⁿ judíos.

¹⁹ Ndo' tyotmeiiⁿna ts'oom xqueeⁿ. Tyojñomna ndaajnaⁿ jom, tyota'na cantyena jo nroom cha'cwijom cwila't'maaⁿndyena jom. ²⁰ Quia na jnda jla'jnaaⁿñ'eⁿna jom, quia jo' tjeii'na liaa catsioo'. Jla'cweennda'na jom liaⁿaⁿ. Jnda jo' ty'eñ'omna jom na nnty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ.

Cwity'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Xcwe na cwi'oocalui'na naquii' tsjoom ndo' tjomndyena ts'aⁿ tsjoom Cirene na jndyu Simón na jnaⁿ jndaā. Jom tsotye Alejandro ñequio Rufo. L'a sondaro na jndei'na' cjaañ'oom ts'oom na nñoom Jesús.

²² Quia jo' ty'eñ'omna Jesús Gólgota. Ñ'oomwaa' ma'moⁿna' cwii ta na jndyuna' Tsei'xqueⁿ Ts'oo. ²³ Ndo' tquiana winom na nnc'om na tjoom'na' ñequio mirra. Saa jom tíco'ñoom juuna'. ²⁴ Jnda chii ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' sondaro tyo'oona x'iaa, cha nnty'iaana cwaaⁿ liaⁿaⁿ nleijoom' cwii cwii joona. Laa'ti' t'oomna liaⁿaⁿ.

²⁵ Jnda tuee' cha'na ñjeeⁿ nacwitsjoom quia ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ.

²⁶ Ndo' jnaaⁿaⁿ na teiljeii luaa matsona': "Rey cwenta nn'aⁿ judíos."

²⁷ Mati ty'ioomna we naⁿcanty'ue nacjoo noom'naaⁿ. Cwii tsaⁿñeeⁿ ntyjaaaⁿaⁿ ntyjaya ndo' cwicheⁿ tsaⁿñeeⁿ ntyjatymaaⁿ. ²⁸ Ndo' na l'ana na ljo', seicandaa'ñena' na matso ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om: "Seicañ'eⁿyuuna' jom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na wi'ndye."

²⁹ Nn'aⁿ na tyowinom jo' jo', tyola'jnaaⁿ na jom. Tyola'caandyena nqueⁿ na, tyoluena:

—'U je', na nntseityui' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ yâ ndo' ñendyee xuee nntseiw'e'nda' juuna', ³⁰ cwji'n'maaⁿ ndyu' cheⁿ nncu'. Candyo'cue' na ñoom' ts'oom'naaⁿ waa'.

³¹ Mati ntyee na cwiluitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés malaa'ti' tyola'jnaaⁿ na jom. Jluena:

—Jeeⁿ ya ñetjei'n'maaⁿ ñe tsaⁿ m'aaⁿ! nt'omcheⁿ nn'aⁿ saã tileicandaa nncwji'n'maaⁿ ñe cheⁿ nqueⁿ. ³² Jom na matsoom na cwiluiiñê Cristo ndo' Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel, cwa candyocueeⁿ na ñoom' ts'oom'naaⁿ cha nnty'iaaya quia jo' nlayuu'a ñ'eⁿ ñê.

Ndo' mati we nn'aⁿ na ñom noom'naaⁿ ñ'eⁿ ñê tyola'jnaaⁿ na jom.

Tquiaaⁿ ñe Jesús na tueeⁿ eⁿ

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Quia na jndaⁿ tuee' na quiajmeiⁿ!, teijaaⁿ ñe tsjoomnancue hasta na ndyee na matmaaⁿ. ³⁴ Juu xjeⁿ ñeeⁿ jndeiⁿ seixuaa Jesús, tsoom:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ñ'oommeiiⁿ matsona': Ty'ooots'omya, Ty'ooots'omya, ¿chiiuu na ma'ndii' ja?)

³⁵ Nt'om nn'aⁿ na meintyjee' ndyoo' nacañom'm, quia jndyena na seixuaⁿ, jluena:

—Aa ndye'yo', macwaaⁿ profeta Elías.

³⁶ Quia jo' jleinom cwii ts'aⁿ ñeeⁿ, jndyoñ'oom cwii 'naⁿ na ya maw'ana' ndaa. Nchjeeñê juuna' naquii' winom na ta. Tjaa'ñê juuna' nnom cwii ts'oom, chii ty'ioom juuna' 'ndyoo Jesús na cateii'ñe. Tsoom:

—Cwa je' nnty'iaaya aa nncwjee'cañoom Elías na nncwjii'ñe jom na ñoom' ts'oom'naaⁿ.

³⁷ Jndaⁿ na seixuaa Jesús jndeiⁿ mana tueeⁿ eⁿ. ³⁸ Ndo' liaa na ntyjaty'io na matseicu'na' yuu na lju'ti naquii'cheⁿ wats'om t'maⁿ, jndii'tcona' hasta xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. ³⁹ Juu capeitaⁿ na meintyjee' ndyeyu jo nnom Jesús, quia jñeeⁿ na seixuaa ndo' nty'iaaⁿ aⁿ na luaa' tuii na tue' tsaⁿ ñeeⁿ, quia jo' tsoom:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿ m'aaⁿ! cwiluiiñê Jnda Ty'ooots'om.

⁴⁰ Mati jo' jo' meintyjee'tquia nt'om yolcu na jeeⁿ cwinty'iaa na ljo' tuii. Quii'ntaaⁿ joona m'aaⁿ María Magdalena ñequio Salomé ñequio cwii'cheⁿ María, tsondyee José ñ'eⁿ Jacobo, tsaⁿ na titquieñeti. ⁴¹ Joo yolcum'aⁿ tyocañ'eeⁿ na ñ'eⁿ Jesús quia ñet'oom ts'ondaa Galilea. Tyondye'ntjomna nnoom. Ndo' mati jo' jo' meintyjee' jndye nt'omcheⁿ yolcu na jnaⁿ Galilea na ñencwi tquiowana Jerusalén ñ'eⁿ Jesús.

'Oocat'iuuna Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Tmaaⁿ ndyee nn'aⁿ jo' jo'. Ndo' juu xjeⁿ ñeeⁿ xuee na cwila'jndaa'ndyee nn'aⁿ jndíos 'naⁿ na nlcaⁿ na' joona ee jndaⁿ jnaⁿ na' xuee na nnta'jndyeeⁿ.

⁴³ Mati jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ tsjoom Arimatea na jndyu José. Jom t'maⁿ cwiluiiñê naquii' tmaaⁿ naⁿ man'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos. Jeeⁿ meinom'm xuee na nnty'iaa'nnoom na matsa'ntjom Ty'ooots'om. Ndo' nc'e na jndaⁿ jaamaaⁿ chii tjaaⁿ na m'aaⁿ Pilato. Ty'oomt'maaⁿ ñê ts'oom tjacaaⁿ sei'ts'o 'naaⁿ Jesús nnom tsaⁿ ñeeⁿ. ⁴⁴ Jeeⁿ seitsaⁿ na' Pilato quia na jñeeⁿ na tyuaa' tue' Jesús. Ee ntyjeeⁿ yo cwiñom nn'aⁿ noom'naaⁿ ndo' cwiwjena. Jo' chii tqueeⁿ ñê capeitaⁿ, tax'eeñê 'ndyoo tsaⁿ ñeeⁿ aa maxjeⁿ jndaⁿ tue' Jesús. ⁴⁵ Ndo' quia na jñeeⁿ ñ'oom 'ndyoo capeitaⁿ na mayuu' na ljo', quia jo' tquiaaⁿ ñ'oom'm na cjaañ'oom José sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ⁴⁶ Quia jo' tjatseijnda José cwii sábana ya, jndaⁿ jo' tjacatyjeeñê sei'ts'o 'naaⁿ Jesús, seityjooñê liaa'ñeeⁿ

juu, ndo' tjacaty'ioom juu naquii' tsue'tsjö' na tuiiya. Jnda chii seicuu'ñê 'ndyoo tsue'tsjö' ñequio cwii tsjö' t'maⁿ. ⁴⁷ Ndo' María Magdalena ñequio María, tsondyee José, nty'iaana na tjacant'iuu'ñe Jesús.

16

Cantya na tando'xco Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jnda na tjacue ñe'quoom' juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, tja María Magdalena ñequio Salomé ñequio María, tsondyee Jacobo, ty'ela'jndana ncheⁿ cachi na nnc'oocaty'oomndyena sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ² Ndo' cwitsjoomya xuee najndyee smanaⁿ manlui'nom ñe'quoom', ty'ena yuu waa tsei'tsuaa' Jesús.

³ Nato ñjomndyena tyoluecheⁿ nquieena ndaa ntyjeena:

—¿Ñeeⁿ ya nnteijndei jaa na nnquindyö tsjö' 'ndyoo tsei'tsuaa'?

⁴ Saa quia na jnda tquiena jo', jleinty'iaana, jliuna cwa jnda teindyö tsjö'. Ndo' juuna' jeeⁿ t'maⁿna'. ⁵ Ndo' jnda na ty'equie'na quii' tsei'tsuaa'ñeeⁿ, nty'iaana cha'cwijom cwii tsaⁿs'andyua wacatyeeⁿ ntyjaya. Cweⁿ cwii liaatco, liaa canchii'. Jeeⁿ ndya' niom tyuena. ⁶ Tso tsaⁿñeeⁿ ndaana:

—Tintyue'yo'. 'O cwil'ue'yo' Jesús na jnaⁿ Nazaret, jom na ty'ioom nn'aⁿ ts'oom'naaⁿ. Jnda tando'xcoom na tueeⁿeⁿ. Tac'oomñê ñjaaⁿ. Canty'ia'yo' yuu na tqueⁿna jom. ⁷ Je' catsa'yo' na m'aaⁿ Pedro ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús. Calacandii'yo' jona na nncjaajñeeⁿ Galilea, jndanquia nnc'oontyona. Jo' jo' nleicwindyena ñ'eⁿñê cha'xjeⁿ jnda tsoom ndaa'yo'.

⁸ Quia jo' jlui'na naquii' tsei'tsuaa. Jndei ty'elcwee'na ndo' cwiteindyena, ndoo' nquiuna na tanchii' jona. Ndo' cwe' na jeeⁿ tyuena, jo' na seitsaⁿna' jona, meiⁿ ticaluena nnom meiⁿcwii ts'aⁿ chiuu tuii.

Teitquioo'ñe Jesús nnom María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Mañejuuti cwitsjoom xuee najndyee smanaⁿ quia na jnda tando'xco Jesús, najndyee teitquioo'ñê nnom María Magdalena, tsaⁿ na tjeiiⁿeⁿ ntquiee' jndyetia naquii' ts'om. ¹⁰ Ndo' María'ñeeⁿ tjatseicañeeⁿ nquiee nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿ Jesús. Xjeⁿñeeⁿ jeeⁿ xcwe na m'aⁿna na chjoo' n'omna ndo' cwityueena. ¹¹ Saa quia jndyena na Jesús jnda mawa'ndo'xcoom, ndo' juu yuscu'ñeeⁿ jnda nty'iaa'nnom jom, maxjeⁿ ticala'yu'na.

Teitquioo'ñe Jesús ndaa we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê

(Lc. 24:13-35)

¹² Jndanquia teitquioo'ñe Jesús ndaa we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cwil'oo nato jnda, s'aana' na cwicheⁿ ljo waaⁿ. ¹³ Ndo' ty'elcwee' naⁿñeeⁿ Jerusalén, ty'ela'candiina nc'iaana. Saa meiⁿ ñ'omndyuee jona, tjaa 'ñeeⁿ seiyu'.

Majñom Jesús nn'aⁿ na c'oonquiana ñ'oom'm

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Jnda jo' teitquioo'ñê ndaa canchoo'cwii nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê yocheⁿ na cwimeindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa na cwicwa'na. Nc'e na tiñe'cala'yu'ya n'omna, jo' na seitiaaⁿaⁿ jona na quie' n'omna. Ee ticala'yu'na na jnda wando'xcoom meiⁿ na jla'candii nn'aⁿ na jnda nty'iaandaa jom. ¹⁵ Xjeⁿñeeⁿ tsoom ndaana:

—Catsa'yo' cha'waa tsjoomnancue, nñe'quia'yo' ñ'oom naya ndaa cha'tso nn'aⁿ na macwji'ñ'maaⁿñe Ty'oöts'om jona. ¹⁶ Juu ts'aⁿ na nntseyu' ndo' nleits'oomñe, nluin'maaⁿñe. Saa juu ts'aⁿ na ticatseyu', maxjeⁿ

nnt'uiityeⁿna' juu cantyja jnaaⁿ. ¹⁷ Ndo' nn'aⁿ na cwila'yu' jndye ts'iaaⁿ t'maⁿ nl'ana. Ñequio xueya nntjeii'na jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ, ndo' nla'neiⁿna nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii'. ¹⁸ Xeⁿ nnt'uena canduu ñequio lueena oo xeⁿ nncwena nasei wjee, tjaa'naⁿ ljo' nntjoomna. Ndo' quia na nntioona lueena nacjoo nn'aⁿwii, nn'maaⁿ naⁿñeeⁿ.

Tjawa Jesús cañoom'luee

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Quia na jnda teinom na seineiⁿ Ta Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tjañ'oomna' jom cañoom'luee. Tjacjom ntyjaa' ts'o Ty'o^oots'om ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' jom. ²⁰ Quia jo' jnaⁿ naⁿñeeⁿ ty'ena, tyoñe'quiiana ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ meiⁿyuucheⁿ na ty'ena. Ndo' manquiiti Ta Jesús tyoteijneiⁿ jona. Tquiaaⁿ na tyocandaa tyol'ana ts'iaaⁿ t'maⁿ na tjei'yuu'ndyena' na mayuu' ñ'oom na tyoñe'quiiana. Amén.

Ñ'oom naya cantyja 'naa' Jesucristo na seiljei Lucas

Seijndaa'ñe Lucas na seiljei' ñ'oom naya

¹ Na m'aa' 'u Teófilo, na jee' ya ts'a'ndyu', matseiljeiya ñ'oommei'. Ma-jndye nn'a' jnda' jla'ljei ñ'oom cantyja 'naa' Jesús chiuu waa na mayuu'che' na jnda' tuii quii'ntaa'nyâ. ² Jla'ljeiina ñ'oom'ñee' cha'xje' ñ'oom na to'ñoo'nyâ na tquia nn'a' na nty'iaanda' chiuu waa na tuii xje' na jna'che'na'. ³ Jaach'ee xuee mañjom ts'oo'ya cha'tso na tuii. Je' mach'eena' ts'oo' na mati ja nntseiljeitcuundyö ñ'oomwaa na nntsei'na', ⁴ cha catsei'no' na mayuu' ñ'oom na jnda' t'moo' nn'a' njom'.

Seicandii ángel na nluiñe Juan

⁵ Ncuae quia tyom'aa' Herodes tsa'ma'nts'iaa' t'ma' ts'on'ndaa' Judea, tyom'aa' cwii tyee cwentaa' nn'a' judíos na jndyu Zacarías. Jom tyocañ'ee' ñ'e' tmaa' ntyee na seicajndyuna' Abías. Scoom'm jndyu Elisabet, cwii ts'a' tsjaa' Aarón. ⁶ Wendye joona, tyol'ana na maty'iomiana' jo nnom Ty'oots'om. Mei'cwii na cha'tso ñ'oom na matsa'ntjom Ta Ty'oots'om t'cwil'nom'na, tyola'candana juuna'. ⁷ Saa' tjaa'na' ndana ee Elisabet t'c'oom jnaa'. Ndo' jee' jnda' tquiendyena.

⁸ Quia na tue'cañoomna' tmaa' ntyee na ñ'e' Zacarías na nndye'ntjomna jo nnom Ty'oots'om naquii' wats'om t'ma', ⁹ cha'xje' na waa ñ'oom ndaa' ntyee, tyo'oona x'iaa, 'ñee' nleijnoom' na nncjaaquiee' naquii' wats'om t'ma' cwentaa' Ty'oots'om. Zacarías teijnoom'm na nncjaaque'ne' na nnts'aa' tsioom suu. Quia jo' tjaque'ne' ndo' t'oo'na' na matseicoom suu. ¹⁰ Yoche'na mach'ee' tsioom suu jndye nn'a' m'a' tach'ee' wats'om t'ma' na cwila'nei' nnom Ty'oots'om. ¹¹ Xje'ñee' teitquioo'ñe cwii ángel cwentaa' Ty'oots'om nnoom. Meintyjee' ángel'ñee' ntyjaa' tio ntyjaya yuu na cwico suu. ¹² Seiñ'ee'na' Zacarías quia na nty'iaa'na' juu. Jee' seicaty'uena' jom. ¹³ Saa' tso ángel nnoom:

—Tinty'ue', Zacarías. Majnda' jndii Ty'oots'om ñ'oom na maca'. Ndo' scu' Elisabet nntseincue' yu'ndaa' nda'yo'. Ndo' nntseicajndyu' juu Juan. ¹⁴ Cantyja 'naa' juu ñequiaana' na jee' nei' ndo' nncjaa'wee' ts'om'. Mati jndye nn'a' nnc'omna na jee' neii'na na nluiñê. ¹⁵ Ee jom t'ma' nntseixmaa' jo nnom Ty'oots'om. Tixoc'om winom mei' nta na wjeeti. Ndo' cha'waa naquii' ts'oom nnc'oom Espíritu Santo mei' na ndi njoom ts'om tsiaa' tsoñee'. ¹⁶ Cantyja 'naa' jom jndyendye nn'a' tsjaa' Israel nlcwe' n'omna jo nnom Ta Ty'oots'om cwentana. ¹⁷ Jom nndyojñee' jo nnom Ta Jesucristo cwii t'oo'che' na nndyo. Ndo' nndi'ntjoom nnom ñequio najndeii na ñejndi'ntjom Elías. Nnts'aa' na caljaya n'om nn'a' ñ'e' ndana cha nn'a' na cwila'quie' n'om, nquioo' n'omna cantyja na jndo' n'om nn'a' na cwil'a yuu na maty'iomiana'. Luaa' nnts'aa' cha nntseijndaa'ñeyana' naquii' n'om nn'a' na nnc'om cwentaa' Ta Ty'oots'om.

¹⁸ Quia jo' tso Zacarías nnom ángel:

—¿Chiuu nnts'aayuuna' na luaa' nluii? Ee ja luaa' jnda' tquiendyö ndo' mati scuya jnda' tquieñê.

¹⁹ T'ö ángel nnoom, tso:

—Ja jndyuya Gabriel na mandi'ntjonyaa nnom Ty'oots'om. Jom jñoom ja na catseicandiiya 'u ñ'oom nayamei'. ²⁰ Saa' que' cwentaa', je' nnta' na

matsei'neiⁿ jnaaⁿ na ticatseyiu' ñ'oom na matsjoo njom'. Ndo' nnaaⁿnda' na nntseineiⁿ juu xuee quia na nntseicandaa'ñena' ñ'oomwaa'.

²¹ Ndo' joo nn'aⁿ na tyomeindoo' Zacarías, jeeⁿ tyom'aaⁿ n'omna chiuu waa na jeeⁿ yo tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. ²² Saa quia na jlueeⁿeⁿ taleicatseineiⁿ, jo' na jla'noⁿna na waa na tco'na' nty'iaaⁿaⁿ naquii' wats'om. Cwe' tyots'oo l'ooⁿ ndaana. Ee jnda ta' na matseineiⁿ.

²³ Quia na jnda jndaa' xuee na mandi'ntjoom naquii' wats'om t'maⁿ, tjalcweeⁿeⁿ waⁿaⁿ. ²⁴ Jndaⁿquia teitquioo' na jndeiñe scoom'm Elisabet. Tyom'aaⁿcheⁿ tsaⁿñeeⁿ w'aana cwii 'om chi'. ²⁵ Quia jo' tso juu Elisabet: “Luaa naya mach'ee Ta Ty'oots'om ñ'eⁿndyo. Seijndaa'ñe na cantycwii na cwicalui'jnaaⁿndyo jo ndaa nn'aⁿ na tjaa'naⁿ jndaaya.”

Seicandii ángel na nluiñe Jesús

²⁶ Jo' jo' chi' na jnda yom na teitquioo'ñe ángel Gabriel nnom Zacarías, ndo' majñomnda' Ty'oots'om jom cwiicheⁿ tsjoom na jndyu Nazaret, ts'ondaa Galilea ²⁷ na m'aaⁿ cwii yuscundyua na jndyu María, tsaⁿñeeⁿ mawaa ñomcaaⁿaⁿ ñequio cwii tsaⁿs'a na jndyu José tsjaaⁿ David. ²⁸ Jnda tjaquiee' ángel yuu na m'aaⁿ, tso nnoom:

—Xmaⁿndyu', 'u na t'maⁿti naya na macanda'. Nquii Ty'oots'om m'aaⁿñe ñ'eⁿndyu'. Quii'ntaaⁿ cha'tso ntyjelcu', 'u matio'naaⁿñetyeeⁿ.

²⁹ Ndo' María quia na jñeeⁿ ñ'oommeiⁿl, jeeⁿ seiñ'eeⁿñena' jom ndo' jeeⁿ tyom'aaⁿ ts'oom ljo' ma'moⁿ ñ'oommeiⁿl. ³⁰ Quia jo' tso ángel nnoom:

—María, tinty'ue'. Ee 'u t'maⁿ naya jnda teijnom' na macanda' jo nnom Ty'oots'om. ³¹ Luaa nluii, nndeiindyu' ndo' nntseincui' cwii tyochjoo ndo' nntseicajndyu' juu Jesús. ³² Jom nluiit'maⁿñe. Nntseicajndyuna' jom Jnda nquii Ty'oots'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ. Ndo' ñnequiaaⁿ na nluiñe rey cha'xjeⁿ ñeseixmaⁿ David na tyotsaⁿntjom. ³³ Maxjeⁿ nljotyeⁿ na nntsãⁿntjoom ntseindacantyjo Jacob, ndo' tijoom cantycwii cantyja na nntsãⁿntjoom.

³⁴ Tso María nnom ángel:

—¿Chiuu nnts'aayuuna' na nluii na luaa'? Ee tyoom'aaⁿya ñ'eⁿ tsaⁿs'a.

³⁵ Quia jo' t'ó ángel nnoom, tso:

—Juu Espíritu Santo nnts'aaⁿ cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ ñ'eⁿndyu'. Ndo' juu na jndeiñe na matseixmaⁿ nquii Ty'oots'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ, nnc'oomna' ñ'eⁿndyu'. Ee jo' na nluiñe yu'ndaa na lju' ts'om, ndo' nntseicajndyuna' juu Jnda nquii Ty'oots'om. ³⁶ Ndo' queⁿl cwenta, mati nomn'aⁿ Elisabet meiiⁿ na jnda tquieñe majndeiñe cwii tyochjoo. Je' chi' na jnda yom na jndeiñe. Ndo' jom ts'aⁿ na cwilue nn'aⁿ na tileic'oom jnda. ³⁷ Ee tjaa'naⁿ cwii nnom na xocandaa nnts'aa Ty'oots'om.

³⁸ Ndo' tso María nnom ángel:

—Ja ts'aⁿ mandi'ntjomtyeⁿ nnom Ta Ty'oots'om. Cats'aana' ñ'eⁿndyo cha'xjeⁿ ñ'oom na jnda tsu'.

Quia jo' mana jlui' ángel na m'aaⁿ.

Wjaacando' María xjoom Elisabet

³⁹ Jnda jo' seijndaa'ñe María, seityuaaⁿaⁿ tjaaⁿ. Tjaaⁿ cwii tsjoom naquii' ntsjō ts'ondaa Judá. ⁴⁰ Tueⁿeⁿ waa' Zacarías. Tjaqueⁿeⁿ ndo' tquiaaⁿ na xmaⁿñe Elisabet. ⁴¹ Jnda na jndii Elisabet jndyee' María na tquiaa na xmaⁿñe, quia jo' seijndeiñe yu'ndaa ts'om tsiaⁿaⁿ. Ndo' xjeⁿñeeⁿ tjaquiee' Espíritu Santo cha'waa naquii' ts'oom. ⁴² Ndo' jndeiñe seineiⁿ, tsoom:

—Quii'ntaaⁿ cha'tsondye tyjaalcuuya, 'u na matio'naaⁿñeti Ty'oots'om. Ndo' matio'naaⁿñe yu'ndaa na njom ts'om tsia'. ⁴³ Saa ja, ¿ñeeⁿ cwiluiindyō na jnda'jom nncu' na cwiluiindyu' tsondye quii Ta na matsãⁿntjom

ja tyjee'cañoom' jndyocando' ja? ⁴⁴ Ee quia na jndiia na matsu' na xma'ndyo, quia jo' mantyjacheⁿ seiñdeii yu'ndaa ts'om tsiaya na neii'eⁿ.
⁴⁵ Matio'naañe Ty'ooots'om 'u. Ee matsei'yu' na nntseicandaañena' ñ'oom na seicañeeⁿ 'u, na tso ángel njom'.

⁴⁶ Quia jo' tso María:

Ñequio na xcwee' ts'oōⁿ matseit'maa'ndyo Ta Ty'ooots'om,

⁴⁷ ndo' neii' ts'oōⁿya jom, ee cwiluiñê na macwji'n'maañê ja.

⁴⁸ Ee ty'oom na wi' ts'oom ñ'e'ndyo, meii' ts'aⁿ na cwe' cwantindyo ja na mandintjoⁿtyaⁿ nnoom.

Ndo' je' je', xuee na cwii wjaana', cha'tsondye nn'aⁿ tsjaaⁿ na wjaawicantyyoo' nluena na matio'naañê ja.

⁴⁹ Ee nqueⁿ na cha'tso najndei matseixmaaⁿ, t'maⁿ naya jnda' s'aaⁿ ñ'e'ndyo. Jom lju' cwiluiñê, ndo' maxjeⁿ jo' jo' xue'eⁿ.

⁵⁰ Cha'waa na ndyowana', m'aaⁿ na wi' ts'oom cha'tsoti nn'aⁿ na cwii wjaawicantyyoo' na cwila't'maa'ndye jom.

⁵¹ Ee cantyya na s'aaⁿ, t'moⁿna' chiuu waa najndei na matseixmaaⁿ.

S'aaⁿ na t'oom'ndye nn'aⁿ na cwila't'maa'ndye che'nquiee cantyya na cwila'tiuu.

⁵² Tyotseit'maañê nn'aⁿ na cwe' cwantindyo ndo' tjeii'eⁿ nn'aⁿ na waa najnda' na m'aⁿ n'iaaⁿ.

⁵³ Teijneiⁿ nn'aⁿ na nquiu na tjoondye jom.

Saa' nn'aⁿ na nquiu na tjaa ljo' cotseitjoona' joo, t'cateijneiⁿ nañeeⁿ.

⁵⁴ Tyoteijneiⁿ welooya, nn'aⁿ Israel na tyondye'ntjom nnoom, cha ca'moⁿna' na mañjom ts'oom na nntseicandaañê ñ'oom na tsoom ndaana na nnts'aaⁿ.

⁵⁵ Ee tsoom na tijoom cantycwii na wi' ts'oom cha'tsondye nn'aⁿ tsjaaⁿ Israel, majuu Abraham ñequio nn'aⁿ na tuiindye tsjaaⁿ tsañeeⁿ.

⁵⁶ Ndo' ljooñe María cha'na ndyee chi' ñequio Elisabet. Jnda' chii tjal-cweeⁿ wa'naⁿ.

Cantyya na tuiñe Juan

⁵⁷ Tue'ntyjo xjeⁿ na nntseincui Elisabet, quia jo' seincueⁿ cwii tyochjoo.

⁵⁸ Ndo' nn'aa'na ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ ndyoo' jndyena na jeeⁿ wi' ts'om Ty'ooots'om jom. Jo' chii t'omna na neii'na ñ'e'ñê. ⁵⁹ Xuee na jnda' ñeeⁿ na tuiñe yu'ndaa, tjomndyena na nla'candaa'ndyena costumbre na waa jo ndaana na cwil'ana ñ'e'yo'ndaa na naⁿnom. Ndo' tyol'ana na nla'cajndyuna jom xuee' tsotyeeⁿ, Zacarías. ⁶⁰ Saa' t'o tsoñeeⁿ, matso:

—Nchii jo', maxjeⁿ Juan njñoom.

⁶¹ Jluena nnoom:

—¿Chiuu na luaa'? ndo' tjaa'naⁿ cwii nn'aⁿyo' na luaa' jndyu.

⁶² Quia jo' s'oō lueena nnom tsotyee yu'ndaa na cwitax'eena chiuu l'ue ts'oom na njndyu jnaaⁿ. ⁶³ Ndo' jom tcaaⁿ cwii tsom ndaana. Seiljeiⁿ nacjoo'na': "Juan xuee' yu'ndaam'aaⁿ." Ndo' cha'tsondyena tjawee' n'omna.

⁶⁴ Mañjuu xjeñeeⁿ, jnaaⁿ na matseineiⁿ Zacarías, seit'maañê Ty'ooots'om.

⁶⁵ Jeeⁿ ndyaa' tyueneiiⁿ cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ ndyoo' ñ'e'ndyena. T'om ñ'oom cha'waa naquii' ntsjo ts'ondaa Judea cantyya na nmeii' tuii. ⁶⁶ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na tyondye ñ'oommeiⁿ, jeeⁿ tyola'wena ñ'oom'ñeeⁿ naquii' n'omna. Jeeⁿ tyom'aaⁿ n'omna, tyota'x'eena ndaa ntyjeena:

—¿Ljo'to cwiluiñe yu'ndaam'aaⁿ?

Ee jla'noⁿna na Ty'ooots'om m'aaⁿ ts'o nacjoo' yu'ndaa'ñeeⁿ.

Matseit'maañe Zacarías Ty'ooots'om

67 Ndo' Zacarías, tsotye yu'ndaa, too' quii' ts'oom m'aaⁿ Espíritu Santo. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom na tquiaa Ty'o^ots'om naquii' ts'oom. Tsoom:

68 Catseit'maaⁿñena' nquii Ta Ty'o^ots'om cwentaa jaa nn'aⁿ Israel, ee jnda jndyoteijneiⁿ jaa nn'aaⁿaⁿ ndo' tioml'uaaⁿ jnaaⁿya.

69 Quii'ntaaⁿ jaa jnda tqueeⁿ nquii na tjacantyja cwiluiit'maⁿñe na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.

Cwiluiiñe tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo' na ñejndi'ntjom nnoom.

70 Teiyo tsoom na luaa' nnts'aaⁿ ñequio ñ'oom ndyuee profetas cwentaaⁿaⁿ na lju' n'om.

71 Na nncwjii'ñê jaa luee nn'aⁿ na jndoo jaa, ndo' ñequio luee nn'aⁿ na ticuee' n'om jaa.

72 Ndo' nnc'oom na wi' ts'oom welooya na ñet'om teiyo.

Macañjom ts'oom ñ'oom'ñeeⁿ na seijndaa'ñetyeeⁿ na lju' tseixmaⁿna'.

73 Juu ñ'oom'ñeeⁿ tsoom na nnts'aaⁿ nnom welooya Abraham na ñet'oom teiyoticheⁿ.

74 Jo' na nntseicandyaañê jaa luee nn'aⁿ na jndoo jaa cha ndya'ntjooⁿya nnoom ñequio na ti'maaⁿ n'o^oya.

75 Ndo' cha'waati xuee na cwii m'aaⁿtyaⁿya, nnc'o^oya naquii' na jnda tqueⁿljoom'm jaa.

Nndya'ntjooⁿya nnoom cantyja na maty'iomyaana'.

76 Ndo' 'u jndaaya, nluiindyu' profeta cwentaa' nquii Ty'o^ots'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ.

Ee 'u nncja'jndyee' jo nnom Ta na nncwji'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿaⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na matseijndaa'ñe nato, cha mam'aⁿc'eendye nn'aⁿ quia nncuee'cañoom.

77 'U ññequiaa' na nla'noⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cwentaaⁿaⁿ na macwilui'n'maaⁿndyena nc'e na matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿna.

78 Nc'e na tjacantyja na wi' ts'om Ty'o^ots'om jaa, juu na nnaⁿ nandyeticheⁿ, njñoom juu na nntseixueeñe jo ndaaya.

79 Juu nntseixueeñe ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacje 'naaⁿ najooⁿñe na manchjena' joo na wi' na cwitjoom.

Ndo' nncjaachom jaa nato na ya nnc'o^oya jo nnom Ty'o^ots'om.

80 Tjawijndei tyochjoo Juan. Tjawijndo' ts'oom cantyja najndei na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om. Ndo' quia na tue'ntyjo na tsaⁿs'a jom, tyom'aaⁿ jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'oom hasta xjeⁿ na seica'moⁿñê ndaaⁿ nn'aⁿ Israel.

2

Cantyja na tuiñe Jesús (Mt. 1:18-25)

1 Joo ncuee'ñeeⁿ tqueⁿ Augusto César ñ'oom na nleiljeii ncuee cha'tso nn'aⁿ na cha'tso ndyuaa na matsa'ntjoom. 2 Luaa' najndyee na teiljeii ncuee nn'aⁿ. Maquialjo' tyom'aaⁿ Cirenio gobiernom ndyuaa Siria. 3 Jo' chii cha'tsondye nn'aⁿ tyo'oona tsjoomna na nleiljeii ncueena. 4 Jo' jnaⁿ José tsjoom Nazaret, ts'ondaa Galilea. Tjawaaⁿ ts'ondaa Judea, tsjoom' David na jndyu Belén. Ee juu José cwiluiiñê tsjaaⁿ David. 5 Tjaaⁿ ñequio María, tsaⁿ na waa ñomca ñ'eⁿñê na nleiljeii ncueena. Ndo' juu majndeiñe, jnda teinndyoo' na nntseincuii. 6 Ndo' yocheⁿ na m'aⁿna Belén, tue'ntyjo xuee na nntseincuii María. 7 Seincueⁿ jnaaⁿ na cwe' jndyee. Tyochjoo juu. Seityjooñê liaa juu, chii tqueeⁿ juu ts'om 'naⁿ na quicanjom na cwicwa' quioo'. Ee ticwanaaⁿ l'aa yuu na cwe' cwiquieya nn'aⁿ.

Teitquioo'ndye ángeles ndaaⁿ nn'aⁿ

⁸ Ndyoo' tsjoom Belén jo ndo' jndaā, tyom'aⁿ nn'aⁿ na cwil'a cwenta quioo' njmeiⁿ natsjom. ⁹ Ñejomto teitquoo'ñe cwii ángel cwentaa' Ta Ty'oōts'om jo ndaāna, ndo' juu nacaxuee na matseixmaaⁿ seixueeñena' nacañoomna. Ndo' t'maⁿ waa na jla'catyuendyena. ¹⁰ Ndo' tso ángel ndaāna:

—Tila'catyuendyo', mañequiaya ñ'oom na jeeⁿ ya ndaa'yo'. Juuna' nnts'aana' na jeeⁿ neiiⁿ cha'tsondye nn'aⁿ tsjoomnancue. ¹¹ Ee tsjom je' naquii' tsjoom' David tuiiñe cwii ts'aⁿ na nncwji'n'maaⁿñe 'o. Majuu Cristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom. ¹² Luaa waa na nndaā nnta'jnaⁿ'yo' jom. Nliu'yo' yu'ndaa'ñeeⁿ na chu'tyjooñê liaa ndo' njoom yuu cwicwa' quioo'.

¹³ Ndo' mats'ia jo' teitquoo' cwii tmaaⁿ ángeles ñequio ángel'ñeeⁿ. Cwilcwii'na Ty'oōts'om. Cwiluena:

¹⁴ Catseit'maaⁿñena' nquii Ta Ty'oōts'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ.

Cats'aana' na tjaa ñomtiuu c'om nn'aⁿ tsjoomnancue jo nnoom, ee jeeⁿ cjaawee' ts'oom joona.

¹⁵ Jnda jo' ty'elcwee' ángeles'ñeeⁿ cañoom'luee. Quia jo' nn'aⁿ na cwil'a cwenta quioo' njmeiⁿ jluena ndaā nc'iaana:

—Cjaaya Belén. Tsaacanty'iaaya chiuu waa na jnda tuii na luaa' ma'moⁿ Ta Ty'oōts'om ndaāya.

¹⁶ Ndo' jla'tyuaa'na, ty'ena. Quia na tquiena, jliuna María ñequio José ñ'eⁿ yu'ndaa na njoom yuu cwicwa' quioo'.

¹⁷ Jnda na nty'iaana na luaa', jla'canooⁿna chiuu waa na jnda jndyena cantyja 'naaⁿ yu'ndaa'ñeeⁿ.

¹⁸ Cha'tso nn'aⁿ na jndye ñ'oom na jluena, s'aana' na jeeⁿ tjawee' n'om.

¹⁹ Ndo' María jeeⁿ tyoqueeⁿ cwenta cha'tso na tuii. Wjaawa, wjaacue na tyotseitoom. ²⁰ Quia na ty'elcwee' nn'aⁿ na cwil'a cwenta quioo' njmeiⁿ, tyola't'maaⁿndyena Ty'oōts'om. Tyolcwii'na jom cantyja cha'tso na jnda jndyena ndo' na jnda nty'iaana cha'xjeⁿ na tso ángel ndaāna.

Ty'equena yu'ndaa Jesús l'o Ty'oōts'om

²¹ Jnda jndaā' ñeeⁿ xuee na tuiiñe yu'ndaa, quia jo' chii jla'candaā'ndyena costumbre na waa jo ndaāna na cwil'a nn'aⁿ judíos ñ'eⁿ yo'ndaa na naⁿnom. Ndo' jla'cajndyuna jom Jesús. Ee luaa' jnda tqueⁿ ángel xueⁿeⁿ cwii tjoōcheⁿ na nndeiñe María jom.

²² Jnda teinom wen'aaⁿ xuee na seincuii María, tue'ntyjo xjeⁿ na nnt-jei'ljuu'ndyena cha'xjeⁿ na matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés. Quia jo' ty'ena Jerusalén, ty'eñ'omna Jesús na nlqueⁿna juu l'o Ta Ty'oōts'om. ²³ Ee luaa tso ljeii 'naaⁿaⁿ: “Ticwii cwii tyochjoo na nluiiñejndyee, queⁿ tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ jom cwentaa' Ta Ty'oōts'om.” ²⁴ Jo' chii ty'ena na ññe'quiiana quioo' cwentaa' Ty'oōts'om. Quioo'ñeeⁿ nla'cwjee ntyee cha'xjeⁿ na t'maⁿ ljeii 'naaⁿaⁿ. Tsona': ññequiana cwii ljo xencoo oo we cantu' ndyua.

²⁵ Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jndyu Simeón tsjoom Jerusalén. Tsaⁿñeeⁿ tyom'aaⁿ cantyja na maty'iomyana' ndo' jeeⁿ xcwee' ts'oom ñ'eⁿ Ty'oōts'om. Ñequio na ntyjaa' ts'oom tyomeinom'm na nnty'iaaⁿaⁿ nquii na nntseinjoom' n'om nn'aⁿ Israel. Ndo' tyom'aaⁿ Espíritu Santo ñ'eⁿñê. ²⁶ Jnda t'moⁿ Espíritu Santo nnoom na xocueeⁿeⁿ cwitjoōcheⁿ na nnty'iaaⁿaⁿ nquii Cristo na tqueⁿ Ta Ty'oōts'om na nndyo. ²⁷ S'aa Espíritu Santo naquii' ts'oom na nncjaⁿ wats'om t'maⁿ. Ndo' maxjeⁿñeeⁿ nn'aⁿ na nda yu'ndaa Jesús ty'eñ'omna juu jo' jo' na nluii ñ'eⁿñê cha'xjeⁿ waa costumbre na matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés. ²⁸ Quia jo' to'ñom Simeón yu'ndaa, tei'caljoom juu l'oōⁿ. Tyolcweeⁿeⁿ Ty'oōts'om. Tsoom:

²⁹ Ta, juu ñ'oom na jnda tsu' noōⁿ, jnda seicandaā'ñena'.

Je' ja na cwiluiindyō moso 'naⁿ, quiaa' na nnc'ioṭo na meiⁿcwii ñomtiuu tic'ooⁿya.

³⁰ Ee na jnda mamanty'ianooⁿ nquii na nncwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.

³¹ Majuu na jnda tqueⁿ jo ndaa cha'tsondye nn'aⁿ.

³² Juu cwiluiiñe naxuee na m'moⁿ ñ'oom na mayuu' ndaa nn'aⁿ na nchii judíos.

Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ 'naⁿ, nn'aⁿ Israel, nnts'aaⁿ na nluiit'maⁿndyena cantyja 'naaⁿaⁿ.

³³ José ñequio tsondyee Jesús jeeⁿ tjawee' n'omna cha'tso ñ'oom na seineiⁿ Simeón cantyja 'naaⁿ Jesús. ³⁴ Ndo' Simeón seit'maaⁿñê joona, tsoom nom María, tsondyee Jesús:

—Queⁿ cwenta, yu'ndaam'aaⁿ, maqueⁿ Ty'oots'om jom na nt'om nn'aⁿ Israel nntsuundyena nc'e na ticala'yu'na ñ'eⁿñê. Ndo' nt'om nn'aⁿ Israel nlui'n'maaⁿndyena nc'e na nla'yu'na ñ'eⁿñê. M'mooⁿ chiuu waa na maty'iomyana' na cal'a nn'aⁿ. Saa ñ'eeⁿ nn'aⁿ nntio'ñ'oomna jom. ³⁵ Ndo' na luaa' nl'ana, nntseicanooⁿna' ñ'omtiuu 'naaⁿna. Ndo' 'u je', quia na nnty'ia' na ljo', nntsei'ndaa'na' ntyji' cha'cwijom na nncwicandi' espada 'u.

³⁶ Ndo' jo' jo' tyom'aaⁿ cwii yuscu na jndyu Ana, jom cwiluiiñe ts'aⁿ na tyoñequiaa ñ'oom' Ty'oots'om. Tsaⁿñeeⁿ jnda Fanuel, tsaⁿ na cwiluiiñe tsjaaⁿ na jndyowicantyjoo' Aser. Xjeⁿ na scundyua jom tocoom, t'oom ñequio saaⁿaⁿ ntquiee' chu, ³⁷ jnda chii ljoñê na tue' saaⁿaⁿ. Ndo' jnda tquieñê, jnda ñequieen'aaⁿ nchoo' ñequiee choom'm. Ndo' ticalueeⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Tyondi'ntjoom nom Ty'oots'om naxuee ndo' natsjom. Tyotseicwe-jndo'ñê ndo' tyotseineiⁿ nom Ty'oots'om. ³⁸ Majuu xjeⁿñeeⁿ na matseineiⁿ Simeón, seicandyoo'ñe Ana nacañoomna. Tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ yu'ndaa Jesús. Jnda chii tyotseineiⁿ cantyja 'naaⁿ juu ndaa cha'tsondye nn'aⁿ Jerusalén ñequio nn'aⁿ nt'omcheⁿ njoom na cwimeindoo' na nndyaandye na cwilaxmaⁿ jnaⁿ.

Ty'elcwee'na tsjoom Nazaret

³⁹ José ñ'eⁿ María quia na jnda jla'candaⁿndyena cha'tsoti na matso ljeii na tqueⁿ Ty'oots'om, ty'elcwee'na tsjoomna Nazaret, ts'ondaa Galilea. ⁴⁰ Tjawijndeiⁿ tyochjoo'ñeeⁿ, tjawitquoo' na wando' ts'oom ndo' candaⁿya tjawijndo' ts'oom. Ndo' t'maⁿ waa na matseixmaaⁿ naya 'naaⁿ Ty'oots'om.

Ljoo'ñe tyochjoo Jesús wats'om t'maⁿ

⁴¹ Ticwii chu tyocaa José ñ'eⁿ María Jerusalén quia cwiwee' xuee pascua. ⁴² Ndo' quia na jndaⁿ canchoo'we chuu' Jesús, ty'ewana ñ'eⁿñê Jerusalén cha'xjeⁿ waa costumbre na qui'oona xuee pascua'ñeeⁿ. ⁴³ Jnda teinom xuee, José ñequio tsondyee Jesús macwi'oolcwee'na. Saa tiqueⁿna cwenta na ljoo'ñe tyochjoo Jesús Jerusalén. ⁴⁴ Jla'tiuuna na ñ'eeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na macwi'oolcwee' na ty'e xuee. Meiiⁿchaa' xuee tyocañjomndyena nato. Jnda chii toⁿna, tyol'ueena jom quii'ntaaⁿ nn'aaⁿna ñequio nn'aⁿ na ta'jnaaⁿna. ⁴⁵ Saa na ticaliuuna jom, jo' chii ty'elcwee'nnda'na Jerusalén, na cwil'ueena jom.

⁴⁶ Xuee na jnda ndyee, ndo' jliuna jom naquii' wats'om t'maⁿ. Wacatyeeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndo' n'om na cwit'mooⁿ ñ'oom na tqueⁿ Moisés. Maqueeⁿ cwenta ñ'oom na cwila'neiⁿ naⁿñeeⁿ ndo' mawax'eeⁿ ndaana. ⁴⁷ Cha'tsondyena na tyondyena ñ'oom na tyotseineiⁿ, jeeⁿ ty-ojaawee' n'omna na cjee matsei'nooⁿndo' ndo' majo'ndyo ñ'oom matseil-cweeⁿeⁿ ndaana. ⁴⁸ Ndo' nn'aⁿ na nda jom quia na nty'iaana, jeeⁿ seiñ'eeⁿna' joona. Tso tsoñeeⁿ nnoom:

—'U jndaaya, ¿chiiu na luaa' sa'? Ja ñ'eⁿ tsotye' ñequio na chjoo' n'ooⁿya cwil'uaayâ 'u.

⁴⁹ Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Chiiu waa na cwil'ue'yo' ja? ¿Aa ticaliu'yo' na tseixmaⁿya na c'ooⁿya naquii' waa' Tsotyâ?

⁵⁰ Saa ticala'noⁿna ñ'oom na seilcweeⁿeⁿ ndaana.

⁵¹ Quia jo' tjalcweeⁿeⁿ ñ'eⁿndyena tsjoom Nazaret. Ndo' tyom'aaⁿñê na ndyaañê ndaana. Jeeⁿ tyocañjom ts'om tsoñeeⁿ cha'tso na tuii. ⁵² Jesús tjawijndo'ti ts'oom ndo' tjawijndeityeeⁿ. Tjawee' ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿñê ndo' mati nn'aⁿ.

3

Juan mañequiaaⁿ ñ'oom ndaa nn'aⁿ yuu tjaa nn'aⁿ c'om
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Chu na jnda quin'oom na m'aaⁿ Tiberio César tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, quia jo' tyom'aaⁿ Poncio Pilato gobiernom ts'ondaa Judea. Ndo' Herodes tyom'aaⁿ gobiernom ts'ondaa Galilea. Tyjeeⁿ Felipe tyom'aaⁿ gobiernom ts'ondaa Iturea ñequio ts'ondaa Traconite. Lisantias tyom'aaⁿ gobiernom ts'ondaa Abilinia. ² Ndo' Anás ñequio Caifás, joona ntyee na tyoluitquiendyena ndaa ntyee quia jo'. Ndo' Juan jnda Zacarías, xjeⁿñeeⁿ tquiaa Ty'oots'om ñ'oom nnoom quia na m'aaⁿ yuu tjaa nn'aⁿ c'om. ³ Tyomanoom cha'waa ndyuaa na ndyoo' jndaa Jordán. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom na calcwe' n'om nn'aⁿ jnaaⁿna cha nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om joona, ndo' nleits'oomndyena. ⁴ Tuii na luaa' cha'xjeⁿ na matso ljeii libro na chuu ñ'oom ndyoo profeta Isaías. Matso ljeiiñeeⁿ:

M'aaⁿ ts'aⁿ na matseineiⁿ ndaa nn'aⁿ yuu tjaa nn'aⁿ c'om. Matso tsaⁿñeeⁿ:
“Cala'jndaa'ndyo' naquii' n'om'yo' cha'cwijom cwii nato na juu jo' ndyocwjee'cañoom nquii na nntsa'ntjom 'o.

Cata'ndyo'xcwe'yo' cha'cwijom cwilayo'yo' nato na ñoom.

⁵ Maxjeⁿ nntseicatoo'na' ticwii cwii cantmaⁿ

ndo' ticwii cwii sjo ñequio ta nleisuna'.

Nanto na canc'eeⁿ, nntseiliuuna',

ndo' nanto na cwajndii nntseyona'.

⁶ Quia jo' nnty'iaa cha'tsondye nn'aⁿ Nquii na maqueⁿ Ty'oots'om na nncwji'n'maaⁿñê joo.”

⁷ Jndyendye nn'aⁿ tyo'oontyjaa'na Juan na nntseits'oomñê joona. Quia jo' tyotsoom ndaana:

—'O tsjaaⁿ canduulja, ¿ñeeⁿ t'moⁿ ndaa'yo' na calei'nom'yo' na ndyocwjee'cañoom na nntseiw'ii Ty'oots'om 'o? ⁸ C'om'yo' na ndyaandyo' cha m'moⁿna' na mayuu'cheⁿ cwilcwe' n'om'yo'. Ndo' ticala's'andyo' cheⁿncjo'yo' naquii' n'om'yo' na ndu'yo': “Jaa cwiluiindyo' tsjaaⁿ Abraham.” Nndye'yo' nntsjoo, meiiⁿ cwe' ljo'meiiⁿ ndaa nntseicwaqueⁿ Ty'oots'om na nluindyena' tsjaaⁿ Abraham, quia jo' n'ndiina' 'o. ⁹ 'O matseijomna' cha'cwijom n'oom na tis'a ta cwil'a. Ndo' manquiu'yo' n'oom na tical'a ta na ya, maxjeⁿ nnt'ua'na'. Ndo' xeⁿ jnda nntioom nn'aⁿ joona' quii' chom. Maluaa' matseijomna' na nnts'aa Ty'oots'om ñ'eⁿndyo' 'o xeⁿ tical'a'yo' yuu na ya.

¹⁰ Quia jo' ta'x'ee naⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Chiiu macaⁿna' na cal'aayâ xeⁿ yuu' na ljo'?

¹¹ T'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Ts'aⁿ na maleiñ'oom we cotom, quiaa cwii nnom ts'aⁿ na tjaa na cuaa. Ndo' ñeeⁿ na waa nantquie, cats'aa naya ts'aⁿ na tjaa'naⁿ chiiu ya.

¹² Mati nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom tquiona nam'aaⁿ na nleits'oomndyena. Jluena nnoom:

—Ta, ¿chiiu macaⁿna' na cal'aayâ?

¹³ T'ooⁿ ndaana:

—Tancwinom'yo' na cwitjei'yo' ts'iaaⁿndaⁿ nn'aⁿ. Cataⁿ'yo' tomti na matsona' na nntioomna.

¹⁴ Mati ta'x'ee sondaro nnoom:

—Ndo' jâ je', ¿chiiu macaⁿna' na cal'aayâ?

T'ooⁿ ndaana:

—Talacaty'ue'yo' nn'aⁿ, ndo' talaco'yo' cantu joona cwe' cha na nndaⁿ nntjei'yo' s'om 'naaⁿna. Caljoya n'om'yo' cwanti na cwitantjom'yo'.

¹⁵ Cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ tyocantyyaa' n'omna na nncwjee' juu Cristo. Jo' chii tyom'aaⁿ n'omna cantyya 'naaⁿ Juan, ¿aa nnts'aacheⁿna' na jom cwiluiñê Cristo? ¹⁶ Jo' chii t'ooⁿ ndaⁿ cha'tsondyena, tsoom:

—Ja matseits'ooⁿndyo 'o ñequio ndaatoo, saa mandyontyjo nqueⁿ na nntseits'oomñê 'o na ñequiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'om'yo'. Saa nt'omndyo 'o nnts'aana' cha'cwijom nntseits'oomñê 'o ñequio chom ee na nnt'uiityeⁿna' 'o cantyya jnaⁿ'yo'. Nqueⁿ t'maⁿti cwiluiñê nchiiti ja. Meiⁿ ticatseixmaⁿya na cwe' ja na nntseicanaⁿ'a lcoom'm. ¹⁷ Jnda wjaawindyoo' na nntu'xeⁿndyo'. Ee 'o la'xmaⁿ'yo' cha'cwijom lqueeⁿ na ndicwaⁿ cwajndii. Luaa ts'iaaⁿ cantyya 'naaⁿ lqueeⁿ. Matseicueñe ts'aⁿ lqueeⁿ trigo, cha ya ya nlju'na'. Quia na jnda lju'ya lqueeⁿñeeⁿ, mana nntseiweeⁿ joona' ts'om tsa'. Saa lqueeⁿ lue' ñ'eⁿ to' njñoom chom jo'. Maluaa' matseijomna' na mach'ee Ty'oots'om. Nn'aⁿ na ya cwil'a maco'ñoom joona saa nn'aⁿ na tis'a cwil'a, nntseicoom joona ñequio chom na tijoom canduu'.

¹⁸ Nmeiⁿ ñ'oom na tyotseijndo' Juan n'om nn'aⁿ ñequio jndye nt'omcheⁿ ñ'oom na tyotseicañeeⁿ joona ñ'oom naya. ¹⁹ Herodes, tsaⁿ na m'aaⁿ gobiernom ts'ondaa Galilea, jom cwe' m'aaⁿyaaⁿ ñ'eⁿ Herodías, scuu' tyjeeⁿ Felipe. Jo' na seitia' Juan jom na ticatsaⁿntjomna' na ljo' mach'eeⁿ ndo' ñequio cha'tso natia na jnda ñes'aa tsaⁿñeeⁿ. ²⁰ Luaa seicwaljoo'tyeeⁿ nacjoo cha'tso natia na s'aaⁿ, na tjoom'm Juan w'aancjo.

Cantyya na teits'oomñe Jesús

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Quia na jnda teits'oomndye jndye nn'aⁿ, mati teits'oomñe Jesús, xcwe na matseineiⁿ nnom Ty'oots'om ndo' seicanaaⁿñena' tsjo'luee. ²² Jndyocue Espíritu Santo nacjoom'm cha'cwijom catu'. Ndo' teic'uaa na seineiⁿ Ty'oots'om cañoom'luee, matso:

—'U cwiluiindyuu' Jndaaya na candya' ts'ooⁿya. Jeeⁿ neiⁿya 'u.

Tsjaaⁿ na tjawintyjo' na tuiñe Jesucristo

(Mt. 1:1-17)

²³ Ndo' Jesús cha'na ntquiuu nchoo' qui choom'm quia na tooⁿoⁿ ts'iaaⁿ na jñom Ty'oots'om jom. Tyolue nn'aⁿ jnda José jom. Ndo' José jnda Elí, ²⁴ Elí jnda Matat, Matat jnda Leví, Leví jnda Melqui, Melqui jnda Jana, Jana jnda José, ²⁵ José jnda Matatías, Matatías jnda Amós, Amós jnda Nahum, Nahum jnda Esli, Esli jnda Nagai, ²⁶ Nagai jnda Maat, Maat jnda Matatías, Matatías jnda Semei, Semei jnda José, José jnda Judá, ²⁷ Judá jnda Joana, Joana jnda Resa, Resa jnda Zorobabel, Zorobabel jnda Salatiel, Salatiel jnda Neri, ²⁸ Neri jnda Melqui, Melqui jnda Adi, Adi jnda Cosam, Cosam jnda Elmodam, Elmodam jnda Er, ²⁹ Er jnda Josué, Josué jnda Eliezer, Eliezer jnda Jorim, Jorim jnda Matat, ³⁰ Matat jnda Leví, Leví jnda Simeón, Simeón jnda Judá, Judá jnda José, José jnda Jonán, Jonán jnda Eliaquim, ³¹ Eliaquim jnda Melea, Melea

jnda Mainán, Mainán jnda Matata, Matata jnda Natán, ³² Natán jnda David, David jnda Isai, Isai jnda Obed, Obed jnda Booz, Booz jnda Salmón, Salmón jnda Naasón, ³³ Naasón jnda Aminadab, Aminadab jnda Aram, Aram jnda Esrom, Esrom jnda Fares, Fares jnda Judá, ³⁴ Judá jnda Jacob, Jacob jnda Isaac, Isaac jnda Abraham, Abraham jnda Taré, Taré jnda Nacor, ³⁵ Nacor jnda Serug, Serug jnda Ragau, Ragau jnda Peleg, Peleg jnda Heber, Heber jnda Sala, ³⁶ Sala jnda Cainán, Cainán jnda Arfaxad, Arfaxad jnda Sem, Sem jnda Noé, Noé jnda Lamec, ³⁷ Lamec jnda Matusalén, Matusalén jnda Enoc, Enoc jnda Jared, Jared jnda Mahalaleel, Mahalaleel jnda Cainán, ³⁸ Cainán jnda Enós, Enós jnda Set, Set jnda Adán, Adán jnda Ty'oots'om.

4

Ñe'queⁿ tsaⁿjndii xjeⁿ Jesús (Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Mawjaalcwe' Jesús ts'ondaa Galilea na jnaaⁿ jndaa Jordán. Ndo' cha'waañ'eⁿ naquii' ts'oom too' m'aaⁿ Espíritu Santo. Tjañ'oom Espíritu jom cwii joo yuu na tjaa nn'aⁿ c'oom. ² Jo' jo' wen'aaⁿ xuee tyol'uee'ñe tsaⁿjndii chiuu nnts'aaⁿ cha catseitjooñe Jesús. Cha'waati xueewaa' meiⁿchjoo ticwa' Jesús, jnda chii tyjee' na ñe'jnoom'm. ³ Quia jo' tso tsaⁿjndii nnoom:

—Xeⁿ mayuu' 'u cwiluiindyu' Jnda Ty'oots'om, cwa catsaⁿntjom' tsjo'waa' na catseicwaqueⁿna' tyoo'.

⁴ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Ja xocats'aa na ljo' ee waa ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsona': “Nchii cwe' cantyja 'naaⁿ nantquie na wando' ts'aⁿ, saā cantyja 'naaⁿ cha'tso ñ'oom na mañequiaa Ty'oots'om.”

⁵ Jnda chii tjañ'oom tsaⁿjndii jom xqueⁿ cwii sjo nandy. Ndo' mantyjacheⁿ t'moⁿ nnoom cha'tsoti n'iaaⁿ nt'maⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. ⁶ Ndo' tso nnoom:

—L'o' 'u nntioo cwenta cha'tso najndanmeiⁿ na cwila'xmaⁿ naⁿmaⁿn'iaaⁿ nt'maⁿ ñequio cha'tso na cwiluiit'maⁿndyena. Ee l'ooya jnda ljona' ndo' ñeeⁿ juu na l'ue ts'ooⁿ ñnequiaya joona' nnom. ⁷ Xeⁿ 'u nlco' xtye' na nntseit'maaⁿndyu' ja, quia jo' cha'tso joona' ma'naⁿ.

⁸ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Quindyoo' nacañomya, 'u Satanás. Ja tijoom nntseit'maaⁿndyo 'u ee waa ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsona': “Macanda nquii Ta Ty'oots'om cwenta' catseit'maaⁿndyu' ndo' macanda nnom jom nndi'ntjom'.”

⁹ Jnda jo' tjañ'oom tsaⁿjndii Jesús tsjoom Jerusalén ndo' tqueⁿ jom xqueⁿ tsiu' wats'om t'maⁿ. Tso nnoom:

—Xeⁿ 'u cwiluiindyu' Jnda Ty'oots'om, cwa cju'ndyu' jo nacje, ¹⁰ ee waa ljeii 'naaⁿaⁿ na matsona':

Nñequiaa Ty'oots'om 'u luee ángeles cwentaaⁿaⁿ na cal'ana cwenta 'u.

¹¹ Ndo' nntyjee' lueena 'u cha tincjaañjom ljo' nc'e'.

¹² Saā t'o Jesús nnom, tsoom:

—Ja tijoom cats'aa cha'na matsu' luaa' ee mati waa cwiicheⁿ ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsona': “Tintsa' xjeⁿ Ta Ty'oots'om cwenta'.”

¹³ Quia jndaā' cha'tso nnom na tyoch'ee tsaⁿjndii na nnts'aaⁿ xjeⁿ Jesús, ñeeⁿ juu hasta jndanquiacheⁿ nnty'iaaⁿaⁿ aa ndaaⁿ nnts'aaⁿ.

Mato' Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ (Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Ndo' tjalcwe' Jesús ts'ondaa Galilea. Juu najndeii na matseixmaⁿ Espíritu Santo, candaā'ñ'eⁿ tyotseixmaaⁿ jo'. Ndo' t'om ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ

cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ. ¹⁵ Tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ naquii' lan'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, ndo' cha'tso nn'aⁿ jeeⁿ tyola't'maaⁿndyena jom.

Tja Jesús tsjoom Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Tjaaⁿ Nazaret yuu na tjawijneiⁿ. Xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ, tjaaⁿ wats'om cha'xjeⁿ na quich'eeⁿ. Ndo' teicantjyaaⁿ na nntsei'naⁿaⁿ. ¹⁷ Quia jo' tquiana ljeii l'ooⁿ na seiljeii profeta Isaías, seicanooⁿoⁿ ljeii'ñeeⁿ ndo' tue'cañoom yuu na matsona':

¹⁸ Nquii Espíritu cwentaa' Ta Ty'ooots'om m'aaⁿñe ñ'eⁿndyo.

Ee nqueⁿ jnda tqueⁿñooⁿ ja na ñnequiaya ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ na nty'iaa'ndye.

Ndo' jnda jñoom ja na jndyoo na catseinjooⁿa nn'aⁿ na chjoo' n'om.

Ndo' catseicandiiya nn'aⁿ na matseicandyaandyo jona jnaaⁿna na waa.

Ndo' cats'aaya na nleitquioo nn'aⁿ na nchjaaⁿ.

Ndo' catseicandyaandyo nn'aⁿ na manchje nawi'.

¹⁹ Ndo' catseicandiiya cantyja 'naaⁿ tiempo na tqueⁿ Ty'ooots'om na nlui'n'maaⁿndye añmaaⁿ nn'aⁿ.

²⁰ Jnda jo' seilcwiiñe Jesús tsom na chuu ljeii'ñeeⁿ ndo' seilcweeⁿeⁿ juuna' nnom ts'aⁿ na mandi'ntjom. Jnda chii tjacwacatyeeⁿ. Ndo' cha'tso nn'aⁿ na too'ndye wats'om'ñeeⁿ jeeⁿ tyonty'iaana nnoom. ²¹ Quia jo' tooⁿoⁿ tyotseineiiⁿ ndaana. Ndo' tsoom:

—Maxuee je' matseicandañ'ñena' ljeiiwaa' yocheⁿ na cwindye'yo' na matsei'naⁿya juuna'.

²² Cha'tso nn'aⁿ tyolue ñ'oom ya cantyja 'naaⁿaⁿ. Tjawee' n'omna na jeeⁿ cajnda ñ'oom na tyotseineiiⁿ. Tyoluena:

—Cwa cwe' jnda José tsaⁿm'aaⁿ.

²³ Tso Jesús ndaana:

—Je' je' ndu'yo' nooⁿ ñ'oomwaañe na cwe' wjaañoom' na matsona': “U ts'aⁿ na mach'ee nasei, catsein'maⁿndyu' cheⁿnnacu'.” Ndo' cwaaⁿti ndu'yo' nooⁿ: “Ts'iaaⁿ na cwindyaayâ na ñesa' tsjoom Capernaum, mati catsa' jona' ñjaaⁿñe ndyuaa tsjom'.”

²⁴ Quia jo' tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Mayuu'che' matsjoo ndaa'yo', tixocala'ljo nn'aⁿ cwii profeta na mañecwii ndyuaana ñ'eⁿñe na mañequiaa ñ'oom' Ty'ooots'om. ²⁵ Ñ'oom na mayuu' matsjoo ndaa'yo', jndye yolcu na jnda ljondye tyom'aⁿ ndyuaa Israel joo ncuee na ñet'oom Elías. Ncuee'ñeeⁿ ndyee chu waljoo' xcwe t'cua', ndo' teijndo' cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ. ²⁶ Saa nchii na m'aaⁿ cwii joo na'lcu'ñeeⁿ jñom Ty'ooots'om Elías, jñomyom juu na m'aaⁿ cwii yuscu na jnda ljoñe tsjoom Sarepta ndyuaa Sidón. ²⁷ Ndo' mati jndye nn'aⁿ na tyolei'cho ntycu lepra tyom'aⁿ ndyuaa Israel joo ncuee na tyom'aaⁿ profeta Eliseo. Saa meiⁿcwiindye naⁿñeeⁿ ticatsein'maaⁿ, macanda quii Naamán, ts'aⁿ ndyuaa Siria.

²⁸ Saa quia jndyena na luaa' tso Jesús, quia jo' cha'tso nn'aⁿ na too'ndye wats'om, jeeⁿcheⁿ ndya' jla'wjeena. ²⁹ Jla'tyuaa'na, tjeii'na jom nnom tsjoom. Ty'eñ'omna jom xqueⁿ ta yuu waa tsjoomna cha nla'cwatyu'na jom. ³⁰ Saa jom jluii'ñe quii'ntaaⁿna, mana tjaaⁿ yuu na wjaⁿ.

Tsaⁿs'a na tseixmaⁿ na'jndii naquii' ts'om
(Mr. 1:21-28)

³¹ Tjacue Jesús Capernaum, cwii tsjoom ts'ondaa Galilea. Jo' jo' tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ judíos xuee na cwita'jndyeena. ³² Ndo' jeeⁿ tjawee' n'omna ñ'oom na tyotseineiiⁿ, ee tyo'moⁿna' na waa najndeii na matseixmaaⁿ.

³³ Naquii' wats'om'ñeeⁿ tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na m'aaⁿ jndyeta naquii' ts'om. Jndei seixuaⁿ ñ'oom 'ndyoo jndyeta'ñeeⁿ. ³⁴ Tsoom:

—Ca'ndii' jâ 'u Jesús ts'aⁿ Nazaret. ¿Ljo' nntsa' ñ'eⁿndyô jâ? ¿Aa jndyo' na nntseyuii' jâ? Mawajnaⁿ'a 'ñeeⁿ cwiluiindyu'. 'U cwiluiindyu' Jnda Ty'oots'om na lju' ts'om'.

³⁵ Seitia' Jesús juu, matsoom:

—Catseicheⁿ ndo' calui'yo' naquii' ts'om tsaⁿm'aaⁿ.

Ndo' jnda na seiquoo jndyeta juu quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, mana jlui' jndyeta ñ'eⁿ naⁿjndii naquii' ts'om. Ndo' meiⁿcwii nata' tical'ana ñ'eⁿñe. ³⁶ Jeeⁿ tyue cha'tsondye nn'aⁿ na ljo' s'aa Jesús. Jluena ndaa nc'iaana:

—Ñ'oommeiⁿ cwit'mooⁿna' na cwiluiñê ts'aⁿ na maqueⁿ xjeⁿ. Ee waa najndei na matseixmaaⁿ na matsaⁿntjoom meiiⁿ jndyeta, meiiⁿ naⁿjndii, cwicalui'.

³⁷ Tjanty'lee ñ'oom cantyja 'naaⁿ'aⁿ cha'waa ndiocheⁿ ndyuaa'ñeeⁿ.

Sein'maⁿ Jesús staxeeⁿ Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Quia jo' teicantyyaaⁿ, jlueeⁿeⁿ naquii' wats'om'ñeeⁿ. Tjaqueⁿeⁿ waa Simón. Ndo' Simón'ñeeⁿ jeeⁿ niroom matseicona' staxeeⁿeⁿ. L'ana ty'oo nnom Jesús na catsein'maaⁿ juu. ³⁹ Jo' chii tjantyyaaⁿ'aⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ, saⁿntjoom na ca'ndii tycu'ñeeⁿ juu. Ndo' mañoom' tco'yana' tsaⁿ'ñeeⁿ. Mana teicantyya, seiñ'oom'ñe na tcwa'na.

Sein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿ wii

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Quia na jnda tmaaⁿ na manndyoo' wjaacue ñe'quoom', cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ nn'aaⁿna na jndye nnom ntycu cwitjoom, tquiochona joo na m'aaⁿ Jesús. Tiroom l'ooⁿ nacjoo ticwii cwii joo naⁿ'ñeeⁿ, mana n'maaⁿ. ⁴¹ Mati jndyendye nn'aⁿ saⁿntjoom na calui' jndyeta naquii' n'om. Tyola'xuaa jndyeta'ñeeⁿ, tyolue:

—'U cwiluiindyu' Jnda nquii Ta Ty'oots'om.

Saa jom seitiaaⁿ'aⁿ jndyeta, tinquiaaⁿ na nla'neiⁿ, ee manquiuna na jom cwiluiñê Cristo.

Mañequiaa Jesús ñ'oom naya ts'ondaa Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴² Quia jnda teincoo jlueeⁿeⁿ quii' tsjoom. Tjaaⁿ yuu na wataaⁿ quii' jnda. Ty'ecal'uee nn'aⁿ jom ndo' jliuna yuu m'aaⁿ. Ñe'cala'tsaaⁿ'ndyena jom na wjaatyeeⁿ, cha tica'ñeeⁿ joona. ⁴³ Saa tsoom ndaana:

—Mati macaⁿna' na ñequeiaya ñ'oom naya cantyja na matsaⁿntjom Ty'oots'om ndaa nn'aⁿ nt'omcheⁿ njoom. Ee maxjeⁿ jo' ts'iaaⁿ na jñoom ja.

⁴⁴ Ndo' tyojaanquiaaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ naquii' lan'om ts'ondaa Galilea.

5

Jndye calcaa tjeii'na

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Cwii ndii' tyom'aaⁿ Jesús 'ndyoo ndaaluee chjoo na jndy Genesaret. Jeeⁿ tyonchjena' jom na jla'canto'ndye nn'aⁿ nacañom'm cha ndaa nndyena ñ'oom' Ty'oots'om. ² Nty'iaaⁿ'aⁿ we w'aandaa 'ndyoo ndaaluee'ñeeⁿ. Saa nn'aⁿ na cwitjeii' calcaa jnda jlui'na jo' jo'. Macwitmaaⁿna nlqui' 'naaⁿna.

³ Quia jo' tjacuooⁿ ts'om cwii w'aandaa'ñeeⁿ. W'aandaa 'naaⁿ Simón jo'. Tcaaⁿ na cjaañ'oomti tsaⁿ'ñeeⁿ juuna' chjoowi' cha n'ndiina' tyuaatcwii. Ndo' tjacjom. Tquiaaⁿ ñ'oom ndaa nn'aⁿ xjeⁿ na wacatyeeⁿcheⁿ ts'om w'aandaa.

⁴ Quia na jnda jnda seineiiⁿ, tsoom nnom Simón:

—Catsaañ'om'yo' w'aandaawaa, wjaawjaatyaaya yuu na njoomti. Ndo' catue'yo' nlqui' 'na'yo' na nntjei'yo' calcaa.

⁵ T'ò Simón nnoom:

—Ta, meii'chaa' tsjom ñel'aayâ ts'iaa'ndo' mei'cwii catscaa tîcatjeii'â. Saa cantyja ñ'oom 'ndyo' 'u nncju'nda'a tsqui'.

⁶ Jnda' na l'ana na ljo', jee' jndye calcaa ty'oomna' ts'om tsqui' 'naa'na hasta ñe'caty'ioo'na'. ⁷ Jo' chii s'oo lueena ndaa nt'omche'nc'iaana na ñjomndye cwiche' w'aandaa na quieteijndeii na'ñee'na jona. Tquio na'ñee'na. Ndo' jla'catoo'na we w'aandaa ñ'e'na calcaa, hasta ncuencue na c'u'na' jona'. ⁸ Quia jnda' nty'iaa' Simón Pedro na luaa', tcoom'm xtyee'na jo nnom Jesús. Tsoom:

—Ta, ticaty'iomyana' na ñ'e'na ñ'e'ndyo, ee ja ts'a'jna'.

⁹ Ee jee' ndya' seicaty'uena' jom ñequio nt'omche'nc'iaa'na' na ñ'ee'na ñ'e'ñê cantyja 'naa' calcaa na tjeii'na. ¹⁰ Majo'ti tjom Jacobo ñequio Juan, ntseinda Zebedeo. Jona mañecwii t'ma' ts'iaa' cwil'ana ñequio Simón. Quia jo' tso Jesús nnom Simón:

—Tinty'ue', je' mamana'tona' na nn'a'na nntseitjom' na nla'jomndyena ñ'e'ndyo, tachii cwe' calcaa.

¹¹ Jnda' na tquiena tyuaatcwii ñ'e'na l'aandaa, mana 'ndyena ts'iaa'na'na. Ty'elajomndyena ñ'e'na Jesús.

Sein'ma' Jesús ts'a'na na chuu tycu lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Quia na tyom'aa' Jesús cwii tsjoom, tyjee'cañoom cwii tsa'na'na cha'waañe chuu tycu lepra. Quia na nty'iaa'na'na Jesús, tjacwanquoom nom-tyuaa, s'aa'na ty'oo, tsoom:

—Ta, ntyjii na 'u ndaa nntsein'ma'na' ja, xe'na l'ue ts'om'.

¹³ Quia jo' Jesús seintyjoo'na ts'oo'na tye'nquoom'm tsa'na'ñee'na. Tsoom nnom:

—Maxje'na l'ue ts'oo'na na can'ma'na'.

Ndo' mantyjache'na n'ma'na tsa'na'ñee'na. ¹⁴ Jnda' chii tsoom nnom:

—Tintseinei'na nnom mei'cwii ts'a'na na luaa' tuii. Saa cja', catseica'mo'ndyua' nnom tyee ndo' quiaa' quioo' na nncue' cantyja na jnda' n'ma'na' cha'xje'na na sa'ntjom Moisés. Na nntsa'na luaa' nlu'iyuu'na' ndaa nn'a'na na jnda' n'ma'na'.

¹⁵ Saa tjanty'eeti ñ'oom cantyja 'naa'na Jesús. Ndo' jndyendye nn'a'na tyo'oontyjaa' na ndye ñ'oom na tyoñequiaa'na. Mati ñe'can'maa'na ntycu na wiina. ¹⁶ Saa jom teiño'na, tjaa'na jo yuu na ñenque'na. Jo' jo' tyotseinei'na nnom Ty'oots'om.

Sein'ma' Jesús ts'a'na na ntjei'nc'ee

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Cwii xuee'ñee'na ma'mo'na Jesús ndaa nn'a'na. Jo' jo' meindyuaandye nt'om nn'a'na fariseos ñequio nn'a'na na cwit'moo'na ljeii na tqe'na Moisés. Na'ñee'na jna'na cha'tso njoom nch'u ts'ondaa Galilea ñequio Judea ndo' mati tsjoom Jerusalén. Ndo' juu najndeii na matseixma'na Ty'oots'om m'aa'na'na ñ'e'na Jesús na matsein'maa'na nn'a'nwii. ¹⁸ Mañejuu xje'na'ñee'na tquie'cañom nt'om na'nom na chona tsuee na ndii' ts'a'na na jnda' teintjei'na nc'ee'na na tei'caljoo tycutquee'na. Tyol'uee'ndyena chiuu ya na nnc'ooñ'omna tsa'na'ñee'na naquii' w'aa na nlque'na jom jo nnom Jesús. ¹⁹ Saa tîcaliuna chiuu ya nl'ana ee na jee'na jndye nn'a'na. Jo' chii ty'ewana nacjoo' w'aa, tjoona nquioo, jla'c'oo'na jom na njoom tsuee. Tque'na jom quii'ntaa'na nn'a'na jo nnom Jesús. ²⁰ Quia na nty'iaa' Jesús na cwila'yuy'ya n'om na'ñee'na, tsoom:

—'U re, matseit'ma'na ts'oo'ny'na jna'na na matseixma'na'.

²¹ Quia jo' nn'a'na na cwit'moo'na ljeii na tqe'na Moisés ñequio nn'a'na fariseos to'na na tiya nquiuna ñ'e'na'ñê. Tyola'tiuuna naquii' n'omna: “¿Ñee'na cwiluiiñe

tsaan'm'aaⁿ na ti'maaⁿ ts'oom na matseineiⁿ ñ'oom na wjaana' nacjoo' Ty'ooots'om?"

²² Sei'noⁿ Jesús ñ'omtiuu 'naaⁿna. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ticuaaya nquiu'yo' ñ'eⁿndyo? ²³ ¿Cwaaⁿ ñ'oom na tijndei'tina' na catsjooya? ¿Aa na nntsjo: “Matseit'maⁿ ts'oonya cha'tso jnaⁿ”, oo aa na nntsjo: “Quicantyja', cja'ca'”? ²⁴ Saa cha caliu'yo' na cwiluiindy^o tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ndo' na waa najndei na matseixmaⁿya nnom tsjoomnancuewaa na catseit'maⁿ ts'oonya jnaaⁿ nn'aⁿ, quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee:

—'U re, matsjooya njom', quicantyja', catseilcwiindy' tsue' cja'to' wa'.

²⁵ Mañoom' teicantyja tsaⁿñeeⁿ na jndoo' cha'tso nn'aⁿ. Seilcwiiñê tsuee 'naaⁿaⁿ na ñetuaaⁿ. Mana tjaaⁿ waⁿaⁿ. Jeeⁿ matseit'maaⁿñê Ty'ooots'om. ²⁶ Ndo' tyueneiiⁿ cha'tsondye nn'aⁿ. Tyola't'maaⁿndyena Ty'ooots'om. Jluena ñequio na tyueneiiⁿna:

—Xuee je' nty'iaa ndaaya cwii na jeeⁿ t'maⁿ, na mei'jom tiquinty'iaaya.

Ma'ma' Jesús Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Jnda tuui na luaa', jlui' Jesús jo' jo'. Ljeiiⁿ cwii tsaⁿco'ñom s'om na jndyu Leví. Wacatyeeⁿ tsaⁿñeeⁿ w'aa yuu na cwi'oocatioom nn'aⁿ s'om ts'iaaⁿndaana cwentaa' gobiernom. Quia jo' tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Candyo'ntyjo' naxaⁿa.

²⁸ Mantya teicantyja Leví, tjei'ñê cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿñeeⁿ, chii tjatseijomñê ñ'eⁿ Jesús.

²⁹ Ndo' seiñ'oom'ñê cwii nantquie t'maⁿ waⁿaⁿ cwentaa' Jesús. Seitjoom jndye nc'iaaⁿaⁿ na ñequio ñeto'ñoom s'om ts'iaaⁿndaana nn'aⁿ cwentaa' gobiernom. Teindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿñê ndo' ñ'eⁿ Jesús ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ³⁰ Ndo' nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés tyola'ncjoo'ndyena nacjoo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús. Jluena ndaa naⁿñeeⁿ:

—¿Chiuu na cwicwa'yo' ndo' cwiwe'yo' ñequio nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom, ndo' ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondyena nnom Ty'ooots'om?

³¹ T'o Jesús ndaana, tsoom:

—Nn'aⁿ na tiwii titjoondyena ts'aⁿ na mach'ee nasei, saa nn'aⁿ na wii tjoondyena jom. ³² Ja nchii jndyooya na nncwaⁿya nn'aⁿ na cwila'jomndye cantyja na maty'iomyana'. Ja jndyooya na nncwaⁿya nn'aⁿjnaⁿ na calcwe' n'omna.

Cantyja 'naaⁿ na nntseicwejndo'ñe ts'aⁿ

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Quia jo' tyoluena nnom Jesús:

—Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Juan, jndye ndii' cwila'cwejndo'ndyena ndo' cwila'neiⁿna nnom Ty'ooots'om. Ndo' majo'ti cwil'a nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos. Saa joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' cwicwa'na ndo' cwiwena. ¿Chiuu na luaa' cwil'ana?

³⁴ T'ooⁿ ndaana:

—¿Aa ndya' nndu'yo' ndaa nn'aⁿ na tquiola'jomndyena na macoco ts'aⁿ na cala'cwejndo'ndyena yocheⁿ na ndicwaⁿ m'aaⁿ nquii tsaⁿs'a na macoco quii'ntaaⁿna? ³⁵ Saa nncue'ntyjo xuee na nncwji'na' jom quii'ntaaⁿna, ncuee'ñeeⁿ nla'cwejndo'ndyena.

³⁶ Mati seineiiⁿ ndaana ñ'oom na wjaañoom' cantyja 'naaⁿ ñ'oom xco na ma'mooⁿ ndaana. Tsoom:

—Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ nntyjee cwii taⁿ liaa', liaa xco na nntseyio liaa ntsaa ñ^en juuna'. Ee xeⁿ luaa' nnts'aa ts'aⁿ, nntsei'naaⁿ'aⁿ liaaⁿ'aⁿ liaa xco'ñeeⁿ ndo' nchii macandā jo', mati tixocatseix'iaa'ñena' ñequio liaa ntsaa'ñeeⁿ. ³⁷ Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ juu nntiom winom xco n'om ntjaⁿ teindyō. Ee xeⁿ na ljo' nnts'aa ts'aⁿ, nnty'ioo'na' nl'a winom xco'ñeeⁿ, mana cwiwi'ndaa' winom ndo' mati ntjaⁿ'ñeeⁿ. ³⁸ Jo' chii macaⁿ'na' na nnc'oocue winom xco n'om ntjaⁿ xco cha meiⁿ ntjaⁿ xco'ñeeⁿ ticwi'ndaa'na' ndo' meiⁿ winom. ³⁹ Ee ts'aⁿ na ma'uu winom tqiue, meiⁿchjoo tica'naⁿ ntyjii winomxco. Ee matsoom na joo winom tqiue, jo' ca'naⁿti.

6

Ty'ioo'ndyena xu'lqueeⁿ xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Luaa tuii cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos. Mawinom Jesús yuu na niom ntjom lqueeⁿ trigo. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ^e'ñê, ty'ioo'ndyena xu'lqueeⁿ. Ty'uee'ndyena joona' n'om lueena jndā chii tqiina. ² Quia jo' nt'om nn'aⁿ tmaaⁿl' fariseos jluena:

—¿Chiuu na cwil'a'yo' cwii na ticatsā'ntjomna' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ?

³ T'ō Jesús, tsoom ndāāna:

—O, ¿aa tyoola'naⁿ'yo' ñ'oom chiuu s'aa David quia na t'oom na ñe'jnoom'm, ndo' mati nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê? ⁴ Tjaqueⁿ'eⁿ wats'om cwentaa' Ty'oqts'om, tcaaⁿ ntyoo' na jndā tqueⁿ nn'aⁿ jo nnom Ty'oqts'om. Ndo' ntyoo'ñeeⁿ macandā ntyee wanaaⁿ na nlcwa'na joona'. Sāā tcwa' David joona' ndo' mati tqiiaaⁿ na tcwa' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eñê.

⁵ Quia jo' tsoom ndāāna:

—Ja na cwiluiindyō tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee waa na jndō na nntsjoō ljo' cal'a nn'aⁿ meiiⁿ xuee na cwita'jndyaāya.

Sein'ma' Jesús ts'aⁿ na jndā tjateii ts'ō
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Cwiicheⁿ xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ, tjaquiee' Jesús wats'om chjoo. Tyo'moōⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿ's'a na jndā tjateii ts'ō ntyjaya. ⁷ Ndo' nn'aⁿ na cwit'moōⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ fariseos, jeeⁿ tyoqueⁿna cwenta xeⁿ na nntsein'ma' Jesús ts'aⁿwii' xuee na cwita'jndyena, cha quia jo' nndaā ññe'quiana jnaaⁿ'aⁿ. ⁸ Sāā mantyjeeⁿ chiuu cwila'tiuuna, jo' chii tsoom nnom ts'aⁿ na jndā tjateii ts'ō:

—Quicantyja', cwintyje' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ.

Ndo' teicantyja tsaⁿ'ñeeⁿ, teintyjeeⁿ'eⁿ xcwe. ⁹ Jndā jo' tso Jesús ndāāna:

—Nncwax'ā cwii ñ'oom ndāā'yo', xuee na cwita'jndyaāya, ¿aa wanaaⁿ na cateijndeiⁿ ts'aⁿ x'iaaⁿ'aⁿ na wi' matjom oo aa ticateijneiⁿ juu? ¿Aa cwji'n'maaⁿñê x'iaaⁿ'aⁿ cha ticue' oo aa ca'ñeeⁿ na cue'?

¹⁰ Jndā chii nty'iaaⁿ'aⁿ ndāā cha'tsondye nn'aⁿ, tsoom nnom ts'aⁿwii':

—Catseiliuu' ts'ō'.

S'aa tsaⁿ'ñeeⁿ na ljo' ndo' tco'ya'ñ'eⁿna' ts'ōōⁿ. ¹¹ Jnaaⁿ jo' jeeⁿ jla'wjeena Jesús. Ndo' tyo'maⁿ'na ñ'eⁿ nc'iaana ljo' nndaā nl'ana jom.

Macwjii'ñe Jesús canchoo'we ts'aⁿ cwentaaⁿ'aⁿ
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Joo ncuee'ñeeⁿ tjawa Jesús cwii ta naquii' jndāā na nntseineiⁿ nnom Ty'oqts'om. Ndo' meii'nchaa' tsjom tyotseineiⁿ nnom. ¹³ Quia na jndā teixuee, tcwaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Quii'ntaaⁿna tjeii'ñê canchoo'wendye nn'aⁿ na seicajñoom joona apóstoles, nn'aⁿ na majñom Ty'oqts'om ts'iaaⁿ'naaⁿl'. ¹⁴ Nmeiiⁿ ncueena: Simón, tsaⁿ na seicajñoom Pedro,

ñequio tyjee tsaⁿñeeⁿ, Andrés, ñ'eⁿ Jacobo ñequio Juan, ñ'eⁿ Felipe ñequio Bartolomé,¹⁵ ñ'eⁿ Mateo ñequio Tomás, ñ'eⁿ Jacobo jnda Alfeo, ndo' ñ'eⁿ Simón na cwiluena cananista,¹⁶ ñ'eⁿ Judas jnda Jacobo ñequio Judas Iscariote, ts'aⁿ na tquiaa cwenta Jesús.

Ma'moⁿ Jesús ñ'oom ndaa jndye nn'aⁿ
(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Jndyocue Jesús ñequio cha'tso nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ty'emeintyjee'na cwii su. Jo' jo' jnda tquie'cañom nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaaⁿ ñequio jndyendye nn'aⁿ na jnaⁿ cha'waa Judea ñequio Jerusalén ñequio 'ndyoo ndaaluee na nndyoo' tsjom Tiro ñ'eⁿ Sidón. Naⁿñeeⁿ tquiona na nndyena ñ'oom na mañequiaaⁿ, ndo' na nntsein'maaⁿ joona ntycu na cwitjoomna. ¹⁸ Mati sein'maaⁿ nn'aⁿ na jeeⁿ cwajndii tyoleichuu jndyeta. ¹⁹ Cha'tsondye nn'aⁿ tyol'uee'ndyena chiuu ya cha nnda^a ñ'e'quio'na jom, ee waa najneiⁿ na nn'maⁿ ts'aⁿ xeⁿ nnda^a ñequiuu' jom. Jo' chii cha'tsondyena n'maaⁿna.

Nmeiiⁿ mañequiaana' na neiⁿ ts'aⁿ
(Mt. 5:1-12)

²⁰ Quia jo' nty'iaaⁿ na ndaa^a nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaaⁿ, tsoom ndaa^ana:

—'O nn'aⁿ na nty'iaandyo', mañequiaana' na neiⁿyo', ee cwilaxmaⁿyo' cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om.

²¹ 'O nn'aⁿ na cwiwe'jndo'yo' je', mañequiaana' na neiⁿyo' ee quia ñequiaa Ty'o^ots'om cha'cwijom na jnda tjacjo'yo'.

'O nn'aⁿ na cwityuee'yo' je', mañequiaana' na neiⁿyo' ee macwji' Ty'o^ots'om na chjoo' n'om'yo'.

²² Mañequiaana' na neiⁿyo' quia na cwila'jndoo nn'aⁿ 'o na cwilei'ntyjona 'o, na cwila'jnaaⁿ na 'o, ndo' na cwil'ana na ticuee' n'omna 'o nc'e na m'aⁿyo' cantyja 'naⁿ ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ²³ Manmeiiⁿ tyota'wi' weloo naⁿñeeⁿ profetas na tyoñequia ñ'oom' Ty'o^ots'om tandyo xuee. Jo' chii c'om'yo' na t'maⁿ n'om'yo' xuee na cwitjom'yo' nawi'meiⁿ!. Ee t'maⁿ naya 'naⁿyo' cwiwiwe cañoom'luee.

²⁴ Saa nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na cwiluii'tmaⁿndyo' na quit'maⁿ n'om'yo' juu na tyandyo'. Ee cwe' cantyjati je' na mañequiaana' na t'maⁿ n'om'yo' na jeeⁿ l'ue m'aⁿyo'.

²⁵ 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na cwicwa'jaacjo'yo' je'. Ee nncue'ntyjo xuee na nnc'om'yo' cha'cwijom na ñejndo'yo'.

'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na jeeⁿ neiⁿyo' je'. Ee nncue'ntyjo xuee na nntyuee'yo' ndo' nla'xua'yo' na chjoo' n'om'yo'.

²⁶ 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na je' jndye nn'aⁿ cwitjeii'yana 'o. Ee maluaa' ñel'a weloo naⁿñeeⁿ. Tyoluena ñ'oom ya cantyja 'naaⁿ joo profetas na cwe' tyonquio'nn'aⁿ joona.

C'o^oya na wi' n'o^oya nn'aⁿ na jndoo jaa
(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Saa matsjooya ndaa' 'o nn'aⁿ na cwindye'yo' ñ'oom na mañequiaa: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ na jndoo 'o. Ndo' cal'a'yo' na ya nn'aⁿndyo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na ticuee' n'om 'o. ²⁸ Cataⁿyo' na catio'naaⁿñe Ty'o^ots'om nn'aⁿ na cwituee' ñ'oom wi' nacjo'yo'. Ndo' calaneiⁿyo' nnoom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'jnaaⁿ na 'o. ²⁹ 'Ñeeⁿ na mmeiⁿ nda' ntsmaⁿ!, mati cwicheⁿ ntyja quiaa' na mmeiⁿ nda'. Ndo' ñeeⁿ na nncwji' liaatco 'naⁿ!, mati quiaa' cotom' na nncjaañ'oom. ³⁰ Meiⁿñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na macaⁿ cwii 'naⁿ njom!, quiaa'. Ndo'

xeⁿ tjañ'oom ts'aⁿ 'naⁿl ndo' tiñe'catseilcweeⁿeⁿ juuna', tintseincjoo'ndyu' na calcwe'na'. ³¹ Cha'xjeⁿ na l'ue n'om'yo' na cal'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyo', majo'ti cal'a' o ñ'eⁿndye joona.

³² Xeⁿ m'aⁿyo' na wi' n'om'yo' cwe' tomti nn'aⁿ na mati wi' n'om'yo', quia jo' ζyuu waa na yaticheⁿ cwil'a'yo'? Ee nn'aⁿ na tyoola't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om m'aⁿna na wi' n'omna nc'iaana na wi' n'om joona. ³³ Xeⁿ cwil'a'yo' na ya nn'aⁿndyo' cwe' tomti ñ'eⁿ nn'aⁿ na mati cwil'a' na ya nn'aⁿndyena ñ'eⁿndyo', ζyuu waa na jeeⁿ ya cwil'a'yo'? Ee mati nn'aⁿ na cwila'xmaⁿ jnaⁿ majo'ti cwil'ana. ³⁴ Ndo' xeⁿ cwitei'jndei'yo' 'naⁿ nn'aⁿ na nquiu'yo' na mati joo nntei'jndei'yo' o, quia jo' ζyuu waa na yaticheⁿ cwil'a'yo'? Ee mati nn'aⁿ na cwila'xmaⁿ jnaⁿ cwitei'jndei'yo' 'naⁿ ndaaⁿ nc'iaana ee manquiuna na nnjoom jo'. ³⁵ Saa' o je' c'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ na jndoo' o. Cal'a'yo' na ya nn'aⁿndyo' ñequio cha'tsondye nn'aⁿ. Catei'jndei'yo' 'naⁿ na cwilei'ñ'om'yo' nn'aⁿ, meiiⁿ ticantyjaa' n'om'yo' na nla'lcwe'na. Quia jo' t'maⁿ naya nnda'yo' cañoom'luee. Ndo' n'laxmaⁿyo' ntseinda Ty'o^ots'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ. Ee mati jom m'aaⁿ na wi' ts'oom meiiⁿ nn'aⁿ na l'o meiiⁿ mach'eeⁿ ya joona. Ndo' wi' ts'oom nn'aⁿ na wi'ndye. ³⁶ C'om'yo' na wi' n'om'yo' cha'tsondye nn'aⁿ cha'xjeⁿ nquii Tsotyeyo' m'aaⁿ na wi' ts'oom cha'tsondye nn'aⁿ.

Tintu'xaqⁿya nn'aⁿ

(Mt. 7:1-5)

³⁷ Tintu'xeⁿyo' nn'aⁿ na cwe' xjeⁿto' o, cha meiiⁿ tincu'xeⁿ Ty'o^ots'om' o. Tintio'yo' nn'aⁿ l'o nawi' cha tintioom' o l'o nawi'. Cala't'maⁿ n'om'yo' nn'aⁿ cha mati nntseit'maⁿ ts'oom' o. ³⁸ Quia'yo' na catei'jndei'yo' nn'aⁿ, quia jo' mati nnto'ñoom'yo' na nntei'jndei'yo' o. Ee Ty'o^ots'om' nñequiaaⁿ na nnto'ñoom'yo' cwii na candaⁿ tu'xeⁿna'. Jo' jo' matseijomna' cha'cwijom cwii 'naⁿ na teincwii'na', tyeⁿ ty'ecuenta' hasta too' wantyjo. Ee cantyjati xjeⁿ na cwiñe'quia'yo' ndaaⁿ nn'aⁿ, majo'ti nntseilcwe' Ty'o^ots'om' na cwii nnjoom ndaa'yo'.

³⁹ Mati seineiⁿ Jesús ndaana cwii ñ'oom na tjañoom', tsoom:

—¿Aa nndaⁿ nncjaañ'oom tsaⁿnchjaaⁿl cwiicheⁿ tyjenchjaaⁿaⁿ? ¿Aa nchii wendyena nntiomna' ts'om tsue'tsjoom? ⁴⁰ Xocats'aana' na ts'aⁿ na matsei'naaⁿ cwiluiit'maⁿñetyeeⁿ, nchiiti ts'aⁿ na ma'moⁿ nnoom. Saa' quia na jnda sei'naaⁿñ'eeⁿ cha'tso na t'moⁿ tsaⁿñ'eeⁿ nnoom, quialjo'cheⁿ nntseijomna' jom cha'na ts'aⁿ na t'moⁿ nnoom.

⁴¹ '¿Chiuu na jeeⁿ ndo' jnda na njom ts'omnnom x'ia', saa' tiqueⁿ cwenta ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom' nncu'? ⁴² ¿Chiuu na jeeⁿ ñe'catseijndaa'ndyu' jnaaⁿ x'ia'? ¿Aa nntsu'yu' nnoom: “Cwa 'u nn'aⁿya, quiaa' na nncwjii'a ntquioo' jnda na njom ts'omnjom'”, saa' manncu' tiqueⁿ cwenta ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom'? 'U ts'aⁿ na mache' na matseicandaⁿndyu' cha canty'iaa nn'aⁿ, najndyee cwji' ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom' nncu', quia jo' tquio'ya' na nncwji' ntquioo' jnda ts'omnnom x'ia'.

Taa' ts'oom ma'moⁿna' ljo' ts'oom juuna'

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Ticwii cwii ts'oom na ya xocats'aana' ta na tis'a. Ndo' ts'oom na tis'a meiiⁿ xocats'aana' ta na ya. ⁴⁴ Ticwii cwii ts'oom, taa'na' ma'moⁿna' ljo' ts'oom juuna'. Ee tijoom nntseicjoo ts'aⁿ ta higo ts'oom nioom. Meiⁿ tijoom nntseicjoo ts'aⁿ tauva cwii ts'o^o nioom. ⁴⁵ Maluaa' matseijomna' nn'aⁿ cha'na n'oom ntjom. Juu ts'aⁿ na ya ts'aⁿñe, mach'eeⁿ yuu na ya, ee naquii' ts'oom cwinaⁿ na ya na matseitioom. Saa' ts'aⁿ na wi'ñe, mach'eeⁿ yuu na tis'a, ee naquii' ts'oom cwinaⁿ nawi' na matseitioom. Ticwii cwii ts'aⁿ cantyjati na matseitiuu naquii' ts'om, maxjeⁿ jo' matseineiⁿ.

We nnom tsiaⁿtsjo'
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ '¿Chiuu na cwindu'yo' na Ta ja quia na cwi'maⁿ'yo' ja ndo' tiñe'calacanda'yo' ñ'oom na matsjoõ ndaa'yo'? ⁴⁷ Ticwii cwii ts'aⁿ na macwjee'cañoom ja na mandii ñ'oom na matsjoõ nmeiⁿ, ndo' matseicanda' jooⁿ!', m'mooⁿya ndaa'yo' chiuu matseijomna' tsaⁿ'ñeeⁿ. ⁴⁸ Matseijomna' jom cha'cwijom cwii ts'aⁿ na jndo' ts'om na s'aa waa'. Tyoca'ñeeⁿ njoom, tyeⁿ tqueeⁿ tsiaⁿtsjo' cha jndeiⁿ w'aa. Quia na tyjee' jndaa, tcoona' tyuaatcwii, jndeiⁿ tyocjaacameiⁿ'ñena' ndaa w'aa'ñeeⁿ. Saa tîcats'eiina' ee na tyeⁿ tjaluina' nacjoo' tsiaⁿtsjo'ñeeⁿ. ⁴⁹ Saa juu ts'aⁿ na cwe' mandii ñ'oom na matsjoõ ndo' titseicanda' jooⁿ!', tsaⁿ'ñeeⁿ matseijomna' cha'cwijom cwii ts'aⁿ na tijndo' ts'om na s'aa waa' na cwe' jnaⁿtona' nomtyuaa. Tjaa'naⁿ niaⁿljo' tuii. Quia na tyjee' jndaa ndo' jndeiⁿ tyocjaacameiⁿ'ñena' w'aa'ñeeⁿ, mantya jameiⁿ'na' juuna'. Ndo' t'maaⁿ tsuu cantyja 'naaⁿ'na'.

7

Sein'ma' Jesús mosoo' capeitaⁿ, ts'aⁿ romano
(Mt. 8:5-13)

¹ Jnda na seineⁿ Jesús cha'tso ñ'oommeiⁿ na tyondye nn'aⁿ, quia jo' tjaaⁿ tsjoom Capernaum. ² Tsjoom'ñeeⁿ m'aaⁿ cwii capeitaⁿ na matsaⁿ'ntjom cwii siaⁿnto sondaro. Ndo' m'aaⁿ cwii mosoom'm na jeeⁿ wi' ts'oom, mañe'cue' na nioom wii'. ³ Quia na jñeeⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ' Jesús, jñoom nt'om nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos na c'oocal'ana ty'oo na candyoya Jesús na nntsein'maⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ mosoom'm.

⁴ Jnda tquiena na m'aaⁿ Jesús, ñequio ñ'oom ty'oo tyoluena nnoom:

—Ts'aⁿ na jñom já, ya ts'aⁿñe, jo' chii maty'iomna' na catseiñ'oom'ndyu' jom. ⁵ Ee jeeⁿ wi' ts'oom jaa nn'aⁿ tsjaaⁿ Israel, ndo' s'aaⁿ wats'om 'naaⁿyâ.

⁶ Quia jo' tja Jesús ñ'eⁿ naⁿ'ñeeⁿ. Quia ma'ooquiena waa' capeitaⁿ, jñom tsaⁿ'ñeeⁿ nt'om nn'aⁿ na ya ñ'oom jom ñ'eⁿndye na c'oocaluena nnom Jesús:

—Ta, ndi' matso ts'aⁿ na wii' mosoo' ticatseixmaaⁿ na nncja'quie' naquii' waⁿ'aⁿ, jo' chii tiñe'tseicachjuutyeeⁿ 'u. ⁷ Meiⁿ cwe' na ndyocatjomñê 'u, ticatseixmaaⁿ. Ndo' ntyjeeⁿ na meiiⁿ cwe' ñ'oom na nntsu', nn'maⁿ mosoom'm. ⁸ Ee jom m'aaⁿ nacje 'naaⁿ' ts'aⁿ na matsaⁿ'ntjom jom. Ndo' mati m'aⁿ sondaro nacje 'naaⁿ'aⁿ. Quia na nntsoom nnom cwii jooⁿa: “Luaa' cja'”, wjaa tsaⁿ'ñeeⁿ. Ndo' quia na nntsoom nnom cwiiicheⁿ: “Candyo' luaa”, ndyo. Mati quitsoom nnom cwii cwii mosoom'm: “Catsa' luaa”, ndo' nnts'aa.

⁹ Quia na jndii Jesús ñ'oomwaa', jeeⁿ tjawee' ts'oom cantyja 'naaⁿ' tsaⁿ'ñeeⁿ. Taqueeⁿ nty'iaaⁿ'aⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na 'oontyjo naxeeⁿ'eⁿ, tsoom:

—Candy'e'yo' nntsjoõ, meiⁿ cwii ts'aⁿ tyooljeiya quii'ntaaⁿ jaa nn'aⁿ Israel, na t'maⁿ matseyu'ya ts'om cha'na tsaⁿ'm'aaⁿ'.

¹⁰ Quia na jnda ty'elcwee' nn'aⁿ na jñom capeitaⁿ, jliuna na jnda n'maⁿ moso na wii'.

Seilcwinnda' Jesús ts'oo

¹¹ Jnda tuii na luaa', tja Jesús tsjoom na jndyu Naín. Ndo' jndye nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaaⁿ ty'ena ñ'eⁿñê ñequio jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¹² Quia na jnda teindyooⁿ 'ndyoots'a tatiom nnom tsjoom, jliuna na cwicalui' nn'aⁿ na 'oocaty'iuu ts'oo, tsaⁿ's'a jnda cwii yuscu na jnda ljoñe. Tsaⁿ's'a'ñeeⁿ macanda' ñenquii tuiiñe. Jndye nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ ty'ela'jomndye ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. ¹³ Jnda na nty'iaa' Ta Jesús yuscu'ñeeⁿ tío na jeeⁿ wi' ts'oom juu. Tsoom nnom:

—Tanty'ioo'.

¹⁴ Quia jo' tjantyjaaⁿaⁿ, tyeⁿnquoom'm yuu na njom ts'oo. Ndo' nn'aⁿ na cho juuna', ty'emei'ntyjee'na. Matsoom nnom ts'oo'ñeeⁿ:

—Aa ndi' sa, matsjoo njom': Quicantyja'.

¹⁵ Ndo' teicantyja ts'aⁿ na jnda tue', tooⁿoⁿ na matseineiⁿ. Tquiaa Jesús jom l'ō tsoñeeⁿ. ¹⁶ Jeeⁿ ndya' seicaty'uena' cha'tso nn'aⁿ. Tyola't'maaⁿndyena Ty'ooots'om, tyoluena:

—Jnda teitquioo'ñe cwii profeta quii'ntaaⁿya na t'maⁿ tseixmaaⁿ.

Ndo' mati tyoluena:

—Ty'ooots'om jnda tyjee'cañoom na mateijneiⁿ jaa na cwiluiindyō cwen-taaⁿaⁿ.

¹⁷ Ndo' tjanty'ee ñ'oom cantyja 'naaⁿ na luaa' s'aa Jesús cha'waa ts'ōndaa Judea ñequio njoom na niom ndiocheⁿ jo' jo'.

Juan majñoom nn'aⁿ na m'aaⁿ Jesús

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan, jla'candiina jom cha'tso ñ'oommeiⁿ!. Quia jo' t'maaⁿ wendye naⁿñeeⁿ. ¹⁹ Jñoom joona na c'oota'x'ena 'ndyoo Jesús, ¿aa jom cwiluiiñê nquii na nncwjee'cañoom tsjoomnancue oo aa nncwindoo'na cwiicheⁿ? ²⁰ Ndo' quia na jnda tquie'cañom naⁿñeeⁿ Jesús, jluena nnoom:

—Juan tsaⁿ na matseits'oomñe nn'aⁿ, jom jñoom jâ na m'aaⁿ na cata'x'aayâ njom': “¿Aa 'u cwiluiindyū' nquii na nncwjee'cañoom tsjoomnancue, oo aa nncwindoo'â cwiicheⁿ?”

²¹ Juu xjeⁿñeeⁿ tyotsein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿ na wii ñequio ntycu na tcuu wjaana'. Mati tyotsein'maaⁿ nn'aⁿ na maleichuu jndyetia, ndo' s'aaⁿ na nty'iaa nn'aⁿ na nchjaaⁿ. ²² Jnda chii tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na jñom Juan:

—Catsa'yo', cala'candii'yo' Juan ljo' na jnda jndye'yo', ndo' na jnda nty'ia'ndaa'yo' jndye nn'aⁿ n'maaⁿ. Nn'aⁿ na nchjaaⁿ jnda teitquioo. Ndo' nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee', je' ya cwi'ooca'. Nn'aⁿ na cho tycu lepra, je' jnda n'maaⁿ. Nn'aⁿ na candaa, je' ya cwindye. Nn'aⁿ na jnda tja, jnda cwitando'nnda'. Ndo' ndyeñeeⁿ jnda macwindye ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'ooots'om. ²³ Ndo' mañequiaana' na neiiⁿ meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ticwji'ñe cantyja 'naⁿya.

²⁴ Jnda na ty'elcwee' nn'aⁿ na jñom Juan, to' Jesús na matseineiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacañom'm cantyja 'naaⁿ Juan. Matsoom:

—¿Chiuu waa saacanty'ia'yo' na sa'yo' ndyuaa na tja nn'aⁿ c'oom yuu na tyom'aaⁿ Juan? ¿Aa nty'ia'yo' jom cha'cwijom cwii tsmaaⁿ na maleiñ'oomñe jndye? Ntyjii nchii jo'. ²⁵ Quia jo' ¿chiuu waa na saacanty'ia'yo'? ¿Aa nty'ia'yo' jom na cweⁿ liaa na jeeⁿ jnda? Ntyjii nchii jo'. Queⁿyo' cwenta, nn'aⁿ na cwicwee' liaa na jnda, joona jeeⁿ l'ue m'aⁿna ndo' ya cwic'eeⁿna quii' lan'iaaⁿ nt'maⁿ. ²⁶ Quia jo' ¿chiuu waa na saacanty'ia'yo' na sa'yo'? ¿Aa nty'ia'yo' na cwiluiiñê profeta? Mayuu' na jo' jom. Ndo' t'maⁿti matseixmaaⁿ, nchiiti meiⁿnquia profeta. ²⁷ Ee waa ljeii na matseineiⁿna' cantyja 'naaⁿaⁿ. Matsona':

Ja majñooⁿñetyaya cwii moso 'naⁿya na wjaajndyee cantyja na nncja' na wjaañ'oom ñ'oomya.

Jom nncwji'yuu'ñê cantyja 'naⁿ cha nnc'omc'eendye nn'aⁿ quia na nncue'cañoom'.

²⁸ Candye'yo' nntsjoō, quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue, tijoom ñet'oom cwii profeta na t'maⁿti cwiluiiñe cha'na Juan. Saaⁿ meiiⁿ na ljo', ts'aⁿ na cjeti mach'ee, juu t'maⁿti cwiluiiñe yuu na matsa'ntjom Ty'ooots'om, nchiiti Juan.

²⁹ Cha'tso nn'aⁿ na jndye ñ'oom na seineiⁿ Juan mandiiñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om ts'iaaⁿndaaⁿ nn'aⁿ cwentaa' gobiernom, ñequio cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ, teits'oomndyena s'aa Juan ee jla'noⁿna na xcwe mach'ee

Ty'oots'om. ³⁰ Saa nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, l'ana na ticwil'ue ñ'oom na seijndaa'ñe Ty'oots'om na nlui'n'maaⁿndyena, jo' chii tñquiandyena na nntseits'oomñe Juan jona.

³¹ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—¿Ljo' nntseijoom'ndyo cantyja 'naⁿyo' ñequio cha'tso nt'omcheⁿ nc'iaa'yo' na m'aⁿ je'? Ndo' ¿ñeeⁿ matseijomna' 'o'? ³² Matseijomna' 'o cha'na yocanch'u na tileicatjoom' na cwinquioo' na meindyuaandye ts'om nataa. Cwila'xuaana ndaa nc'iaana, cwiluena: “Cwitjoo'â tsmaaⁿ na macoco ts'aⁿ saa 'o tiñe'cala'jnom'yo'. Cwitaayâ som ts'oo saa mati tiñecatyuee'yo'.” ³³ Ee tyjee'cañoom Juan, ts'aⁿ na ñeseits'oomñe nn'aⁿ, jom tîcwaan'aⁿ nantquie na ya, meiⁿ winom tîc'om. Saa 'o cwindu'yo': “Tsaⁿjndii matseixmaaⁿ.” ³⁴ Ndo' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, jnda tyjacañooⁿya 'o. Ja matseijomndyo ñ'eⁿ nn'aⁿ, macwa'a ndo' ma'ua. Saa 'o cwindu'yo' na ja cwiluiindyō ts'aⁿ na jeeⁿ cwa', jeeⁿ 'uu. Ndo' mati cwindu'yo' na ja matseix'iaa'ndyo ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'oots'om. ³⁵ Saa tints'aa ee cha'tso ljo' na mach'ee Ty'oots'om cwit'mooⁿna' na jndō' ts'oom.

Tja Jesús waa' Simón, ts'aⁿ fariseo

³⁶ Cwii ts'aⁿ fariseo tquee'ñe Jesús waⁿaⁿ na nlcwa'na. Ndo' tjaquiee' Jesús quii' waa' fariseo'ñeeⁿ ndo' tjacjom nacañom' meiⁿsa. ³⁷ Cwii yuscu tsjoom'ñeeⁿ na cwe' luaa' m'aaⁿ ñ'eⁿ naⁿnom, quia na jñeeⁿ na wacatyeeⁿ Jesús nacañoom' meiⁿsa waa' fariseo, jndyoñ'oom cwii tsioo na tuiina' ñ'eⁿ tsjo' canchii' na njom ncheⁿ cachi. ³⁸ Jndyomeintyjeeⁿ nacañoom' nc'ee Jesús. Tōōⁿ na maty'ioom ndo' cwiquiaa ndaannoom nacjoo' nc'ee Jesús. Ñequio sooxqueeⁿ tyowee'ñe nc'ee Jesús. Tyo'om nc'ee ndo' tyoñ'oomñe ncheⁿ cachi'ñeeⁿ. ³⁹ Ndo' juu ts'aⁿ fariseo na tquee'ñe Jesús na catseijomñe ñ'eⁿñe, nty'iaaⁿ na luaa'. Quia jo' seitioom naquii' ts'oom: “Tsaⁿm'aaⁿ, xeⁿ mayuu' cwiluiñe profeta, jnda sei'noōⁿ 'ñeeⁿ yuscum'aaⁿ na manquiu' jom, ndo' ljo' mayaaⁿ. Ee tsaⁿm'aaⁿ, ts'aⁿ na cwe' luaa' m'aaⁿ ñ'eⁿ naⁿnom.”

⁴⁰ Quia jo' tso Jesús nnom fariseo'ñeeⁿ:

—Aa ndi', Simón, waa cwii na ñe'catsjoo njom'.

T'ō Simón, tsoom:

—Ta, catsu' nndii.

⁴¹ Tso Jesús:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na teijndeii s'om nn'aⁿ. Ndo' t'om we nn'aⁿ na tyocacho'jnaⁿ nnoom. Cwii tsaⁿñeeⁿ tyocachujnaaⁿ 'om siaⁿnto denarios. Ndo' cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ tyocachujnaaⁿ ñewen'aaⁿ nchoo' qui denarios. ⁴² Ndo' naⁿñeeⁿ tîcandaa nntioomna, saa meiiⁿ na ljo', wendyena seit'maⁿ ts'oom. Quia jo' ¿cwaan cwii na wendye naⁿñeeⁿ nnc'oom na jndati ntyjii ñ'eⁿñe?

⁴³ T'ō Simón, matsoom:

—Matseitiuuya ts'aⁿ na t'maaⁿti chujnaⁿ nnoom, juu tsaⁿñeeⁿ jndati ntyjii jom.

Quia jo' matso Jesús nnoom:

—Majo'ndyo macwji' cwenta.

⁴⁴ Jnda jo' taqueeⁿ, nty'iaaⁿ yuscu'ñeeⁿ, matsoom nnom Simón:

—¿Aa manty'ia' yuscum'aaⁿ? Ja jndyoquia'a wa', tñquiaa' ndaa na nntmaⁿ nc'a saa tsaⁿm'aaⁿ je', jnda tmaaⁿ nc'a ñequio ndaannoom. Ndo' jnda tyuee'ñe nc'a ñequio sooxqueeⁿ. ⁴⁵ 'U tîc'ua' ntsmaaⁿ cha'na waa costumbre, saa tsaⁿm'aaⁿ cantyjati na jndyoquia'a wa', tyocjaameintyjeeⁿ na ma'om nc'a. ⁴⁶ 'U tîcwjaa'ndyu' seitye xquaaⁿ saa tsaⁿm'aaⁿ jnda ty'oomñe ncheⁿ cachi nc'a. ⁴⁷ Jo' chii matsjoo njom' cha'tso na matseitjooñe jnda seit'maⁿ

ts'ooⁿ, jo' na jeeⁿ jnda ntyjeeⁿ ja. Saa juu ts'aⁿ na m'aaⁿ ts'om nquii na tit'maⁿ matseitjooñe, meiiⁿ na matseit'maⁿ ts'ooⁿ juu, maxjeⁿ ticuee' na jnda ntyjii ñ'eⁿndyo.

⁴⁸ Jnda chii matsoom nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Jnda seit'maⁿ ts'ooⁿya cha'tso jnaⁿ!

⁴⁹ Nn'aⁿ na meindyuaandye ñ'eⁿñê nacañoom' meiⁿsa, to'na na cwiluena ndaa nc'iaana:

—¿Ñeeⁿ cwiluiiñe tsaⁿm'aaⁿ na mati matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿ nn'aⁿ?

⁵⁰ Saa matsoom nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Nc'e na matsei'yua ts'om' ñ'eⁿndyo, jo' na jnda jlui'ya'. Cja' na meiⁿcwii ñomtiuu tanc'oom'!

8

Yolcu na tei'jndei Jesú

¹ Jnda jo' tja Jesús cha'tso njoom nt'maⁿ ñequio njoom nch'u na tyoñequiaaⁿ ñ'loom. Tyotseicañeeⁿ nn'aⁿ ñ'loom naya cantyja na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om. Ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na canchoo'we ñ'eⁿñê. ² Mati ty'e ñ'eeⁿ yolcu na jnda sein'maaⁿ na ñejleichuu jndyetia. Ndo' ñ'eeⁿ nt'omcheⁿ yolcu na jnda sein'maaⁿ cwii cwii nnom ntycu na ñetjoom. Cwii joona jndyu María Magdalena, tsaⁿ na jnda tjei' Jesús ntquiee' naⁿjndii naquii' ts'om. ³ Ndo' ñ'eⁿ Juana, jom scuu' Chuza, ts'aⁿ na mando' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Herodes. Ndo' mati ñ'eⁿ Susana, ñequio jndyendye nt'omcheⁿ yolcu. Tyocaljondyena s'om na tyotei'jndeiina Jesús 'naⁿ na macaⁿna' jom ñ'eⁿ nn'aⁿ canchoo'we.

Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo (Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Tjomndye cwii tmaaⁿ t'maⁿ nn'aⁿ nacañoom' Jesús, na jnaⁿna cwii cwii njoom. Tyotseineiⁿ ñ'loom na tjañoom' ndaana. ⁵ Matsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na tyoch'ee ts'iaaⁿ jnda. Tjaaⁿ, tjacjoom'm lqueeⁿ trigo. Ndo' yocheⁿ na tyojoom'm lqueeⁿñeeⁿ, nt'om jo' tquiaa ts'om nato. Joona' ndyue nn'aⁿ ndo' nt'om tcwa' cantsaa. ⁶ Ndo' nt'om lqueeⁿñeeⁿ tquiaana' yuu na jeeⁿ ljo'. Quia jnda t'oomna', mantya tjacaⁿna' ee titeiiⁿ tyuaa. ⁷ Ndo' nt'om lqueeⁿñeeⁿ tquiaana' yuu na too' nda' l'oo nioom. Ñ'naaⁿ ty'ewijndana', saa l'oo nioom'ñeeⁿ tco'na' joona'. ⁸ Ndo' nt'om tsjaaⁿ lqueeⁿñeeⁿ tquiaana' yuu na ya ts'o. T'oomna' ndo' l'ana' cwii cwii siaⁿnto lqueeⁿ na cwiina'.

Jnda na toom ñ'oommeiⁿ!, seineiⁿ na c'uaati, matsoom:

—Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candiia.

Luaa ts'iaaⁿ ñ'oom tjañoom' (Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ta'x'eena nnoom chiuu ma'moⁿ ñ'loom tjañoom'waa'. ¹⁰ T'o Jesús matsoom:

—Ndaa' 'o mañequiaa Ty'o^ots'om na caliu'yo' ñ'oom wanty'iuu' cantyja 'naaⁿ na matsaⁿntjoom. Saa ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ matseinaⁿya ñ'oom na wjaañoom', cha meiiⁿ na cwinty'iaa ndaana saa tixoqueⁿna cwenta ndo' meiiⁿ na cwindyena saa xocala'noⁿna.

Luaa ma'moⁿ ñ'oom cantyja na tjacju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo (Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ 'Luaa ma'moⁿ ñ'oom tjañoom'waa'. Lqueeⁿ trigo na tjacju' ts'aⁿ, ñ'oom' Ty'o^ots'om jo'. ¹² Lqueeⁿ na tquiaa ts'om nato, jo' jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^ots'om. Mantya ndyo tsaⁿjndii, macwjeeⁿeⁿ ñ'oom'ñeeⁿ naquii' n'omna

cha tila'yu'na, tilui'yana. ¹³ Lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ljo', jo' jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^ots'om. Cwila'yu'na cwantindyo xuee saa quia na mandyo cwii na maco'wi'na' jooa, cwi'ndyena. ¹⁴ Ndo' lqueeⁿ na tquiaa yuu na too' nda' l'o^o nioom, mati nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^ots'om. Saa jooa, jeeⁿ m'aⁿna ñ'omtiuu chiuu na cwii 'oom'aⁿtina. Ñe'cuua 'naaⁿna, ndo' ñe'c'omna cantyja na neiⁿnco tsjoomnancue. Jo' chii tjaa'naⁿ cwii nnom na cwiwitquioo' cantyja 'naaⁿna na cwila'ñ'oom'ndyena ñ'oom' Ty'o^ots'om. ¹⁵ Ndo' tsjaaⁿ na tquiaa yuu na ya ts'o, mant'omcheⁿ nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^ots'om. Ñequio na xcwee' n'omna cwila'wena ñ'oom na cwindyena naquii' n'omna. Tica'ndyenc'uaa'ndyena meiiⁿ nawi' cwi^tjoomna. Cantyja na cwil'ana cwiwitquioo' na cwinaⁿndyena yuu na matsona'.

*Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ lámpara
(Mr. 4:21-25)*

¹⁶ Seineiⁿ Jesús cwiicheⁿ ñ'oom na tjañoom'. Tsoom ndaana:
—Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu na nntseicw'aa lámpara jndaⁿ chii nntseicoom'm juuna' ñ'eⁿ xuua oo nncwjaa'ñê juuna' nacjee' jnduu. Maxjeⁿ nntseintyja ts'aⁿ juuna' cha na xuee nnty'iaa nn'aⁿ na nnc'ooquie'. ¹⁷ Cha'tso na mats'aa je' na ticaliu cha'tsondye nn'aⁿ, mancjo'yo' n'acano^o'yo' jooa' ndaana. Ndo' cwii cwii ñ'oom wjaañoom' na matseinaⁿya je' maxjeⁿ nncue'ntyjo na meiⁿquiayuucheⁿ nla'noⁿ nn'aⁿ juuna'. Maxjeⁿ nncuaa tyenquiona'.

¹⁸ Jo' chii queⁿ'ya'yo' cwenta joo ñ'oommeiiⁿ na matseinaⁿya ndaa'yo'. Ee juu ts'aⁿ na mamaleiñ'oom nlo'ñomti saa ts'aⁿ na tjaa ljo' coleñ'oom, nlui'ñ'eⁿ mandíñ'eⁿ ljo' na matseitoom na niom naquii' l'o^o.

*Tquie ntyjee Jesús ñ'eⁿ tsondyeena
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)*

¹⁹ Tsondyee Jesús ñequio ntyjeeⁿ tquie'cañomna, saa tîcandaⁿ nnc'oontyjaa'na jom ee jeeⁿ jndye nn'aⁿ. ²⁰ Ndo' seicandii ts'aⁿ jom, tso:

—Ch'eⁿ m'aaⁿ tso'ndyo' ñequio nty'iu'. Ñe'cala'neiⁿna ñ'eⁿndyu'.

²¹ T'o^o tsoom:

—Joo nn'aⁿ na cwindye ñ'oom 'naaⁿ Ty'o^ots'om ndo' cwila'candaⁿ juuna', naⁿ'ñeeⁿ cwiluiindyeye tsondyoya ndo' ntyjoya.

*Seicheⁿ Jesús jndye ñ'eⁿ nmoⁿ ndaaluee
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)*

²² Cwii xuee'ñeeⁿ tu^o Jesús ts'om cwii w'aandaa ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm. Tsoom ndaana:

—Cjaaya xndyaa' ndaaluee.

Quia jo' jnaⁿna ts'ondaa Galilea, toⁿna na 'oowity'ioo'na juuna'. ²³ Yocheⁿ na cwiwi'ty'ioo'na, tsoo Jesús. Ndo' jndeiⁿ tío jndye nnom ndaaluee'ñeeⁿ. Tiomna' ndaa ts'om w'aandaa. Waa na teincuu' na nnc'u'na' juuna'. ²⁴ Ndo' ty'entyjaa'na jom, jla'nlcwina jom, jluena:

—'U Maestro, manncwjaaya.

Jndaⁿ na lcweeⁿ, seitiaaⁿ'aⁿ jndye ñequio nmoⁿ ndo' jla'cheⁿna'. S'aana' na wacheeⁿ nnom ndaaluee. ²⁵ Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Yuu waa na ma'moⁿna' na cwilayu'ya n'om'yo'?

Saa jooa jla'catyuendyena ndo' tjaawee' n'omna. Tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Ñeeⁿ cwiluiiñe tsaⁿm'aaⁿ na matsaⁿ'ntjoom meiiⁿ jndye, meiiⁿ ndaaluee ndo' cwila'candana' ñ'oom na matsoom?

*Ts'aⁿ Gadara na ñjomndye na'jndii naquii' ts'om
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)*

²⁶ Jnda jo' jlui'na xndyaa' ndaaluee, ndyuaa tsjoom nn'aⁿ Gadara na waa ndyeyu ts'ondaa Galilea. ²⁷ Jnda na jlui' Jesús tyuaatcwii, jndyocatjomñe cwii ts'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ jom. Tsaⁿñeeⁿ jnda s'aa xuee na matseixmaaⁿ naⁿjndii naquii' ts'oom. Tacocweⁿ liaa ndo' tacoc'eeⁿ na waa w'aa. Mac'eⁿyom yuu na cwijaacanty'iuu'ndye l'oo. ²⁸ Quia na nty'iaaⁿaⁿ Jesús, jndei seixuaⁿ s'aa jndyeta. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nc'ee Jesús. Jndei seineiiⁿ, tsoom:

—¿Ljo' nntsa' ñ'eⁿndyo, 'u Jesús, Jnda Ty'o^oots'om na m'aaⁿ nandyetichēⁿ? Mats'aaya ty'oo njom', na tilco'wi' ja.

²⁹ Tsoom ñ'oomwaa' ee jnda saⁿntjom Jesús na calui' jndyeta naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ. Teijndye xuee maleiñ'oom jndyeta juu. Tyolatyeⁿ nn'aⁿ l'uaancjo l'ooⁿ ndo' nc'eeⁿ. Saa tyoc'ioo'ñê joona' ndo' tyowjaañ'oom jndyeta'ñeeⁿ jom yuu na tjaa nn'aⁿ c'oom. ³⁰ Quia jo' tax'ee Jesús nnom, matsoom:

—¿Ljo' jndyu'?

T'o' ñom, tso:

—Ja jndyuya Jndye Meiⁿ.

Luaa' tsoom ee jeeⁿ jndye naⁿjndii jnda tu^o naquii' ts'oom. ³¹ Ndo' tyola'ty'oondye naⁿjndii'ñeeⁿ nnom Jesús na ticajñoom joona yuu na wi' nntjoomna. ³² Jo' jo' tyom'aⁿ cwii tmaaⁿ calcu quii' jnda^a na cwicwa'. Naⁿjndii'ñeeⁿ tyol'ana ty'oo nnom na quiaaⁿ na nnc'ooquie'na naquii' n'om calcu'ñeeⁿ. Quia jo' tquiaaⁿ na wanaaⁿ. ³³ Ndo' jnda na jlui' jndyeta ñ'eⁿ naⁿjndii naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ, ty'equie'na naquii' n'om calcu. Ndo' tmaaⁿ calcu'ñeeⁿ jlei'nomyo', tei'tyu'yo' yuu na nty'a 'ndyoo ndaaluee'ñeeⁿ, mana nchjeeñena' jooyo' quii' ndaa.

³⁴ Nn'aⁿ na cwitei'x'ee calcu'ñeeⁿ, jnda na nty'iaana na luaa' tuii, jlei'nomna, tyola'nei'na ñ'oomwaa' naquii' tsjoom ndo' jo jnda^a. ³⁵ Quia jo' ty'e nn'aⁿ, ty'ecanty'iaa ljo' tuii. Tquie'cañomna Jesús ndo' jliuna ts'aⁿ na jnda jlui' naⁿjndii naquii' ts'om, wacatyeeⁿ nacañoom' Jesús. Macweⁿ liaa ndo' jnda tco'yañ'eⁿna' jom. Ndo' naⁿñeeⁿ, jeeⁿ tyuena. ³⁶ Joo nn'aⁿ na jndoo' chiuu tuii na n'maⁿ ts'aⁿ na ñeseixmaⁿ naⁿjndii, jla'nei'na ndaa nn'aⁿ na ty'ecanty'iaa. ³⁷ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa ndyuaa Gadara, l'ana ty'oo nnom Jesús na calueeⁿeⁿ quii'ntaaⁿna, ee joona jeeⁿ nquiaana. Jo' chii tuonnda' Jesús ts'om w'aandaa mana tjalcweeⁿeⁿ ts'ondaa Galilea. ³⁸ Juu ts'aⁿ na jnda jlui' naⁿjndii naquii' ts'om, tyoch'ee ty'oo nnom Jesús na quiaa tsaⁿñeeⁿ ñ'oom' na ñ'eⁿ ñ'eⁿñê, saa saⁿntjom Jesús na caljoo'ñê. ³⁹ Tsoom nnom:

—Cja'lwe' na waa wa', catseineiⁿ ndaa nn'aⁿ cwanti t'maⁿ naya jnda s'aa Ty'o^oots'om ñ'eⁿndyu'.

Ndo' tja tsaⁿñeeⁿ, tyotseineiⁿ ndaa nn'aⁿ cha'waa quii' tsjoom na t'maⁿ naya s'aa Jesús ñ'eⁿñê.

Yuscuchjoo jnda Jairo

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Teity'ionnda' Jesús ndaaluee. Quia na jlueeⁿeⁿ w'aandaa, jndyendye nn'aⁿ to'ñoomna jom ñequio na neiⁿna, ee cha'tsondyena mamei'ndoo'na jom.

⁴¹ Tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ na jndyu Jairo. Jom cwiluiitquieñê naquii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nc'ee Jesús, s'aaⁿ ty'oo na cjaa tsaⁿñeeⁿ waⁿaⁿ. ⁴² Ee m'aaⁿ jnaaⁿ na yuscu, na macanda juu. Cha'na canchoo'we chuu' yu'ñeeⁿ ndo' mañe'cue'. Yocheⁿ na njom Jesús nato na mawjaⁿ waa' tsaⁿñeeⁿ, s'aana' na jeeⁿ tyeeⁿ nacañom'm na jeeⁿ jndye nn'aⁿ.

⁴³ Ndo' quii'ntaaⁿna m'aaⁿ cwii yuscu na jnda canchoo'we chu wii' tycu na cwicaa niom'. Jnda seicatsoom cha'tso 'naaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwil'a nasei. Saa meiⁿcwiindye joona tîcanda^a nntsein'maⁿ jom. ⁴⁴ Tjatseicandyoo'ñê jo

naxeⁿ¹ Jesús ndo' tyenquiom'm 'ndyoo liaatco na cwee Jesús. Mañoom' tjameintyjee' na cwicaa nioom'm.

⁴⁵ Quia jo' tax'e Jesús, tsoom:

—¿'Ñeeⁿ juu tyenquiuu' ja?

Cha'tsondye nn'aⁿ jlue ticaliu. Ndo' tso Pedro ñequio nc'iaaⁿ¹aⁿ:

—Ta, jndyendye nn'aⁿ jnda seicanto'na' nacañom' hasta manchjena' 'u cwil'ana, ndo' mawaxe': “¿'Ñeeⁿ juu tyenquiuu' ja?”

⁴⁶ T'o Jesús, tsoom:

—M'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na wii' tyenquiuu' ja. Ee ntyjiiya na jnda teil'ue juu najndeii na matseixmaⁿya na n'maⁿ ts'aⁿ.

⁴⁷ Jnda na ljeii yuscu'ñeeⁿ na xocanda^a nncwanti'iuu'ñê, ñequio na cwiteiñê jndyocoom'm xtyeeⁿ jo nnom Jesús. Ndo' ñequio na ndye cha'tsondye nn'aⁿ tjei'yuu'ñê chiuu na tyenquiom'm liaa' Jesús ndo' na mañoom' n'maaⁿ. ⁴⁸ Quia jo' tso Jesús nnoom:

—'U jndaaya, nc'e na matsei'yuy'a' ts'om' ñ'eⁿndyo jo' na jnda n'maⁿ¹. Cja' na meiⁿncwii ñomtiu tanc'oom'.

⁴⁹ Ndicwaⁿ matseineiⁿ ndo' tyjee' ts'aⁿ na jnaⁿ waa' Jairo, ts'aⁿ na cwilui-itquieñe wats'om. Matso tsaⁿ¹ñeeⁿ:

—Tantseicachjuu'ti' Tam'aaⁿ¹ ee jnda tue' nomjnda'.

⁵⁰ Jnda na jndii Jesús ñ'oomwaa', tsoom nnom Jairo:

—Tinty'ue', macanda na catseyu' ñ'eⁿndyo, quia jo' nn'maⁿ nomjnda'.

⁵¹ Ndo' jnda na tueⁿ¹eⁿ na waa w'aa, meiⁿcwii ts'aⁿ tñquiaⁿ na nncjaaquiee' ñ'eⁿñê, macanda Pedro ñequio Juan ñequio Jacobo, ndo' tsotye yuscuchjoo ñ'eⁿ tsondye. ⁵² Cha'tso nn'aⁿ jndeii cwila'xuaana, cwityueena cantyja 'naaⁿ¹ ts'oochjoo. Saa matso Jesús ndaana:

—Tantyuee'yo' ee tyooweeⁿ¹eⁿ, cwe' watsom.

⁵³ Saa joona, cwe' tyoncona Jesús ee manquiuyana na jnda tue' tsaⁿ¹ñeeⁿ.

⁵⁴ Quia jo' t'ueeⁿ ts'o, seineiⁿ jndeii, tsoom:

—Yuscuchjoo, quicantya'.

⁵⁵ Mantya tando'nnda' ndo' mañoom' teicantya. Sa'ntjom Jesús na quiana na nlcwa' yuscuchjoo'ñeeⁿ. ⁵⁶ Nn'aⁿ na nda tsaⁿ¹ñeeⁿ t'omna na jeeⁿ t'maⁿ tjawee' n'omna, saa Jesús sa'ntjoom na ticaluena nnom meiⁿcwii ts'aⁿ chiuu tuii.

9

Majñom Jesús nn'aⁿ canchoo'wendye (Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Quia jnda seitjom Jesús canchoo'we nn'aⁿ na cwilajomndye ñ'eⁿñê, tquiaaⁿ na cala'xmaⁿna najneiⁿ cha nnda^a nntjeii'na naⁿjndii, ndo' na nnda^a nla'n'maⁿna nn'aⁿ wii. ² Jñoom joona na c'oonquiiana ñ'oom cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om ndo' na nla'n'maⁿna nn'aⁿwii. ³ Tsoom ndaana:

—Meiⁿcwii tjaa ljo' catsaañ'om'yo' na nleil'uee'ndyo' nato, meiⁿ ts'ooml'eii, meiⁿ 'naⁿ na cwicañjom s'om, meiⁿ nantquie, meiⁿ tsjo'ñjeeⁿ, manda liaa na cwee'yo'. ⁴ Meiⁿnquia w'aa yuu na nntsquie'yo', jo' caljoo'ndyo'. Ndo' majo' nlui'yo' na nntsa'tsa'ti'yo'. ⁵ Meiⁿnquia tsjoom na tiñe'cato'ñoom nn'aⁿ 'o, quia na cwicalui'yo' tsjoom'ñeeⁿ, calaquia'yo' ts'ojnda^a na chuu' nc'ee'yo'. Luaa' nl'a'yo' cha calui'yuu' nacjoo naⁿ¹ñeeⁿ na tícato'ñoomna ñ'oom' Ty'o^ots'om.

⁶ Quia jo' jlui'na, ty'ena cha'tso njoom nch'u, tyoñe'quiiana ñ'oom chiuu na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ ndo' tyola'n'maⁿna nn'aⁿ wii.

Tileicatsei'no' Herodes cautyja 'naa' Jesús
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Jndii Herodes, ts'aⁿ na m'aaⁿ gobiernom, cha'tso na tyoch'ee Jesús. T'maⁿ seiñ'eeⁿna' jom na tyolue nt'om nn'aⁿ na Juan jnda wando'nnda'. ⁸ Nt'om tyolue na Elías jnda teitquioo'ñennda'. Ndo' nt'om tyolue na jnda wando'nnda' cwii profeta na teiyo tyoñequia ñ'oom' Ty'oots'om. ⁹ Saa tso Herodes:

—Nncō sa'ntjōⁿ na cautyena xtyo' Juan. Quia jo' ¿ñeeⁿ luaa' na teijndye ñ'oom mandii cautyja 'naa'?

Ndo' tyojoo' ts'oom na nnty'iaaⁿaⁿ juu.

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ naⁿnom
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Jnda na lcwee'nnda' nn'aⁿ na canchoo'we ts'iaaⁿ na jñom Jesús joona, jla'candiina jom cha'tso na jnda l'ana. Quia jo' tjachom joona, ty'ena cwii ntyja jo jnda nndyoo' tsjoom Betsaida. ¹¹ Quia na jliu nn'aⁿ na ljo', ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. To'ñoom joona ndo' tyotseineiⁿ ndaana cautyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. Ndo' sein'maaⁿ nn'aⁿ wii.

¹² Jnda na jaamaaⁿ, ty'entyjaa' nn'aⁿ na canchoo'wendye jom. Jluena:

—Cajñom' nn'aⁿ na c'oona njoom nch'u oo jo ranchoo nn'aⁿ nmeiⁿ ndiocheⁿ na nl'ueena yuu nlquiena ndo' cha nliuna na nlcwa'na, ee ñjaaⁿ tjaa chiuuya, tjaa ljo' quiom.

¹³ Saa matsoom ndaana:

—'O quia'yo' na nlcwa'na.

T'oō naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—Macanda ñe'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaa cwileiñ'oōnyâ. ¿Ljo'ti nntso luaa'? Macandato xeⁿ tsaalajndaayâ nantquie na nlcwa' cha'tsondye naⁿm'aⁿ.

¹⁴ Ndo' naⁿñeeⁿ na cwe' tomti naⁿnom, cha'na 'om meiⁿndyena. Quia jo' tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ canchoo'we:

—Candu'yo' ndaaⁿ naⁿm'aⁿ na cwindyuaandyena xjeⁿ ntmaaⁿ na wen'aaⁿ wen'aaⁿ nchoo' qui na cwii cwii tmaaⁿ.

¹⁵ Ndo' l'ana na ljo', teindyuaandye cha'tsondye nn'aⁿ. ¹⁶ Jnda jo' to'ñoom 'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaa'ñeeⁿ. Jlundaañê cañoom'luee, tquiaaⁿ na quian'l'uaa' Ty'oots'om. Jnda chii tyjeeⁿ joona', tquiaaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ na cat'oom naⁿñeeⁿ joona' ndaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. ¹⁷ Cha'tsondye naⁿñeeⁿ tcwa' tjacjoona. Ndo' 'ndiicheⁿna' na tîcandyue lcwa'na. Quia na jnda jla'tjomna jo', too' canchoo'we tsquiee.

Macwji'yuu'ñe Pedro na Jesús cwiluiñê Cristo
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Cwii xuee'ñeeⁿ m'aaⁿndyo Jesús cwii ntyja na matseineiⁿ nnom Ty'oots'om. Mañ'eeⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tax'eeⁿ ndaana, matsoom:

—¿'Ñeeⁿ juu cwilue nn'aⁿ na cwiluiindyō?

¹⁹ Joona t'oōna nnoom:

—Nt'om nn'aⁿ cwilue 'u Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Ndo' nt'omcheⁿ cwilue 'u Elías. Ndo' nt'omcheⁿ cwilue na 'u cwii profeta na tyoñequia ñ'oom' Ty'oots'om tandyo xuee na jnda wando'nnda'.

²⁰ Ndo' tsoom ndaana:

—Ndo' 'o je', ¿'ñeeⁿ juu cwindu'yo' na cwiluiindyō?

T'o Pedro, tsoom:

—'U cwiluiindyū' nquii Cristo na jnaⁿ na m'aaⁿ Ty'oots'om.

Matseicandii Jesús na nncueeⁿeⁿ
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Quia jo' saⁿntjoomtyeeⁿ na meiⁿcwii ts'aⁿ ticaluena nnom na ljo'.
²² Matsoom:

—Ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee maxjeⁿ tseixmaⁿya na jndye nawi' catjoⁿ. Nn'aⁿ na cwiluiitquiendye, ñequio ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés nnc'omna na ticuee' n'omna ja. Nla'cuee'na ja, saa xuee jnda ndyee nncwa'ndo'xc^o.

²³ Jndaⁿquia tsoom ndaa cha'tsondyena:

—Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na l'ue ts'om na nncw'aa'ñe ja, cwji'ñê cantyja na matseitiuu nqueⁿ. Caljoya ts'oom nawi' na matjoom ticwii xuee, ndo' candyontyjo^on cantyja na mats'aa, meiiⁿ quio jo' cueeⁿeⁿ. ²⁴ Ee meiⁿnquia ts'aⁿ na mañequiaaⁿñe na catjom ljo' na nntjom nc'e na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya, tsaⁿñeeⁿ nlui'n'maaⁿñê. Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mal'uee'ñe cheⁿnquii chiuu nlui'n'maaⁿñê, majo'to jo' nntsuuñe. ²⁵ Quia jo' yuu waa je' na mateijndeina' ts'aⁿ meiiⁿ cha'waa tsjoomnancue cuaana' na 'naaⁿaⁿ xeⁿ nntsuu añmaaⁿaⁿ ndo' matseityuii'ñe cheⁿnqueⁿ. ²⁶ Ndo' meiⁿquia ts'aⁿ na m'aaⁿ na jnaaⁿ cantyja 'naⁿya ñequio ñ'oom naya 'naⁿya, ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nc'ooⁿya na jnaaⁿa tsaⁿñeeⁿ quia ndyooⁿnda'a na matseit'maaⁿñena' ja, ñequio na matseit'maaⁿñena' Tsotya ndo' ñequio ángeles na lju'ndye. ²⁷ Saa mayuu'cheⁿ, ndye'yo' nntsjoo, nt'om nn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ xocwjena hasta xeⁿ jnda nty'iaandaⁿana cantyja na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om.

Seichuii'na' Jesús
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Jndaⁿ cha'na ñeeⁿ xueendyo na seineiiⁿ ñ'oommeiⁿ, tjawaaⁿ cwii ta na nntseineiⁿ nnom Ty'o^ots'om. Tjañ'oom Pedro ñequio Juan ñ'eⁿ Jacobo. ²⁹ Ndo' yocheⁿ na matseineiⁿ nnom Ty'o^ots'om, seichuii'na' nnoom. Ndo' s'aana' na jeeⁿcheⁿ ndya' canchii' liaⁿaⁿ, jnda'jom maco'na' lui'. ³⁰ Ndo' teitquioo'ndye we naⁿnom na cwila'neiⁿ ñ'eⁿñê, Moisés ñ'eⁿ Elías jo'. ³¹ Seixueeña' ndiocheⁿ nacañoomna, ndo' jla'neiⁿna ñ'eⁿñê cantyja na nla'cuee' nn'aⁿ jom quia na nncjaⁿ Jerusalén. ³² Ndo' Pedro, jeeⁿ seijaa'ñe tsaⁿtsjom nacjoom'm ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê saa jndaⁿ l'ana na tícandana. Jo' chii nty'iaana nacaxuee na matseixmaⁿ Jesús ndo' nty'iaa ndaⁿana we naⁿnom'ñeeⁿ na teitquioo'ndye ñ'eⁿñê. ³³ Juu xjeⁿ na cwitoⁿndye naⁿñeeⁿ ñ'eⁿ Jesús, tso Pedro nnoom:

—Ta, jeeⁿ ya na m'aaⁿyâ ñjaaⁿ. Cwa nl'aayâ ndyee xquie'ncwaⁿ, cwii cwentaa' 'u, cwii cwentaa' Moisés ndo' cwii cwentaa' Elías.

Saa ticatsei'noⁿ Pedro ljo' na tsoom. ³⁴ Yocheⁿ na matseineiⁿ na ljo', jndyocue cwii nchquiu na seicataⁿ'na' joona. Ndo' jeeⁿ nioom tyuena na tjaa'ñena' joona naquii' nchquiu'ñeeⁿ. ³⁵ Ndo' teic'uaa jndyee' Ty'o^ots'om naquii' nchquiu'ñeeⁿ, matso:

—Luaañe Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'ooⁿya. Candye'yo' ñ'oom 'ñom.

³⁶ Jnda na teicheⁿ na seineiⁿ Ty'o^ots'om, jliuna ñenquii Jesús cwii m'aaⁿ. Ndo' xuee na cwityom'aⁿtina, meiⁿcwii ts'aⁿ ticaluena nnom chiuu waa na nty'iaana.

Sein'maⁿ Jesús tyochjoo
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Cwiicheⁿ xuee quia na jnda tquiocuena sjo'ñeeⁿ, tjacatjomñe cwii tmaaⁿ't'maⁿ nn'aⁿ joona. ³⁸ Naquii' tmaaⁿñeeⁿ seixuaa cwii ts'aⁿ, tso:

—Ta, mats'aaya ty'oo njom' na canty'ia' ljo' matjom ti'jndaaya, ee ñenqueⁿ tuiiñê. ³⁹ Luaa matjoom, mat'uii jndyeta jom, ndo' mach'ee na jndei

matseixuaⁿ. Cwiteiñê ndo' cwicalui' chom' 'ñom. Nc'uaa' ma'ndii jom xeⁿ jnda seity'uiiñe jom. ⁴⁰ Ndo' jnda seity'oondyo ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' na catjeii'na jndyeta saa tîcandaa l'ana.

⁴¹ T'o Jesús, matsoom:

—'O nn'aⁿ na tiñe'cala'yu'yo' ndo' quie' n'om'yo', hasta cwanti yo na macaⁿna' na c'ooⁿya ñ'eⁿndyo' ndo' na matseiqui ts'ooⁿya quiondyo'.

Jnda jo' tsoom nnom tsotye tyochjoo'ñeeⁿ:

—Candyo'ñ'oom' ti'jnda' ñjaaⁿ.

⁴² Ndo' yocheⁿ na mandyotseicandyoo'ñe tyochjoo, seiquioo tsaⁿjndii jom ndo' s'aa na jndei tyoteiñê. Saa seitia' Jesús tsaⁿjndii. Sein'maaⁿ tyochjoo jnda chii tquiaaⁿ juu nnom tsotye. ⁴³ Cha'tso nn'aⁿ na nty'iaa na luaa', jeeⁿ tjawee' n'omna cantyja na t'maⁿ najndei na matseixmaⁿ Ty'ooots'om.

Matseicandiinnda' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ndo' ncuee'ñeeⁿ jndyendye nn'aⁿ jeeⁿ tyojaawee' n'omna cha'tso na tyoch'ee Jesús. Ndo' seineiiⁿ ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaaⁿ. ⁴⁴ Tsoom:

—Quiandyo' na cjo ñ'oommeiiⁿ n'om lua'qui'yo'. Ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee maxjeⁿ ñequeiaa ts'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿ.

⁴⁵ Saa joona tîcala'noⁿna ñ'oommeiⁿ ee seicu'na na nliuna joona'. Ndo' nquiaana na nnta'x'eena 'ñom chiuu ma'moⁿna'.

¿Ñeeⁿ t'manti cwiluiiñe?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Joo nn'aⁿ canchoo'we tyola'ñ'eeⁿ ndyueena 'ñeeⁿ cwii joona nnc'oom na t'maⁿti nntseixmaⁿ. ⁴⁷ Jnda na sei'noⁿ Jesús chiuu waa na m'aaⁿ n'omna, quia jo' to'ñoom cwii yucachjoo, tqueeⁿ juu nacañom'm. ⁴⁸ Tsoom ndaana:

—Meiⁿquia ts'aⁿ na maco'ñom yucachjoom'aaⁿ nc'e xueya, ja maco'ñom tsaⁿñeeⁿ, ndo' meiⁿquia ts'aⁿ na maco'ñom ja, mati maco'ñom tsaⁿñeeⁿ nquii na jñom ja. Nc'e na luaa', ts'aⁿ na cjeti cwiluiiñe quii'ntaaⁿyo', tsaⁿñeeⁿ cwiluiit'maⁿñetyeeⁿ.

Nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naⁿya

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Quia jo' t'o Juan, tsoom:

—Ta, nty'iaayâ cwii ts'aⁿ na macwji' naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ ñequio xue'. Ndo' l'uuyâ nnoom ticwanaaⁿ ee nchii ñ'eⁿ jaa matseijomñê.

⁵⁰ Saa Jesús tsoom nnom:

—Tindu'yo' na ticwanaaⁿ ee juu ts'aⁿ na tic'oom nacjooya, maxjeⁿ matseijomñê ñ'eⁿndyo jaa.

Matseitia' Jesús Jacobo ñ'eⁿ Juan

⁵¹ Quia na jnda jaawe'ntyjo xjeⁿ na nnc'o'ñom Ty'ooots'om jom cañoom'luee, quia jo' ñe'cwii seiⁿndaa'ñê na wjaⁿ Jerusalén. ⁵² Ndo' jñomjñeeⁿ nn'aⁿ na c'oo cwii tsjoom chjoo, tsjoom nn'aⁿ samaritanos. Ty'e naⁿñeeⁿ na nla'jndaa'ndyena cantyja na nncuee'cañoom ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê.

⁵³ Saa nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ tical'ue n'omna na nljoo'ñê tsjoomna ee jla'noⁿna na Jerusalén wjaⁿ. ⁵⁴ Quia jo' we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm, Jacobo ñ'eⁿ Juan, quia na nty'iaana na luaa', jluena:

—Aa ndi' Ta, ¿aa nncwancue' na nl'aayâ cha'na s'aa Elías? Nntaaⁿya na quioo chom na nnaⁿ cañoom'luee nacjoo naⁿm'aⁿ cha nntseicwjeena' joona.

⁵⁵ Saa jom taqueeⁿ, seitiaaⁿaⁿ joona, tsoom:

—'O ticala'noⁿyo' ljo' cwii nnom cwilaxmaⁿyo'. ⁵⁶ Ee ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee tîcandyōō na nncwji'a na cwita'ndo' nn'aⁿ. Ja jndyōō na nncwji'n'maaⁿndyō jona.

Mana ty'ety'etina cwiicheⁿ tsjoom chjoo.

*Nn'aⁿ na ñe'calajomndyena ñ'eⁿ Jesús
(Mt. 8:19-22)*

⁵⁷ Yocheⁿ na ñjomndyena nato, tso cwii ts'aⁿ nnoom:

—Ta, ja nntseijomndyō ñ'eⁿndyū' meiⁿyuucheⁿ na wja'.

⁵⁸ T'ō Jesús nnom, tsoom:

—Candyē majndaa' lue'l'aayo', ndo' cantsaa majndaa' cantquiaayo', saā ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, meiⁿ yuu na nncwajndyā, tijndaa'.

⁵⁹ Ndo' tsoom nnom cwiicheⁿ ts'aⁿ:

—Candyotseijomndyū' ñ'eⁿndyō.

Saā tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Jeeⁿ sa 'u Ta, quiaa' na wanaaⁿ na caty'iuindyāā tsotyā, quia jo' yuu' je', nñ'aⁿya ñ'eⁿndyū'.

⁶⁰ Ndo' tso Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Ca'ndii' nmeiⁿ. M'aⁿ nt'om nn'aⁿ na ticata'ndo' cantyja 'naⁿya, la'xmaⁿna cha'cwijom l'oo. Jona caty'iuundyē ntyjeena. Saā 'u cja'quiaa' ñ'oom cantyja na matsaⁿntjom Ty'ōots'om ndaa' cha'tso nn'aⁿ.

⁶¹ Tso cwiicheⁿ ts'aⁿ nnoom:

—Ta, nntseijomndyō ñ'eⁿndyū', saā quiaa' ñ'om' na jōcwaⁿjndyāā nn'aⁿ w'aya na majō.

⁶² T'ō Jesús nnom, matsoom:

—Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mato' na matseijomñe ñ'eⁿndyō, aā tixcwee' ts'om, ñenquii'cheⁿ ñjom ts'om cantyja na jnda 'ndii, matseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na mat'uii ts'oomsnda saā mawaqueⁿxeⁿ, tsaⁿñeeⁿ ticat-sona' na nncjaaquiee'ñe cantyja na matsaⁿntjom Ty'ōots'om.

10

Majñom Jesús ndyeeⁿaaⁿ nchoo' qui nchoo' we nn'aⁿ

¹ Jnda teinom nmeiⁿ, tjeii'ñe Jesús nt'omcheⁿ nn'aⁿ, ndyeeⁿaaⁿ nchoo' qui nchoo' wendyena. Jñoom we we, we wendyena na c'oojndyena ticwii tsjoom ndo' ticwii joo yuu na quia nncjaa nqueⁿ. ² Tsoom ndaana:

—Jndyē nn'aⁿ m'aⁿ na tyoondyē ñ'oom naya. Matseijomna' naⁿñeeⁿ cha'cwijom lqueeⁿ na jnda tmaⁿ. Saā naⁿntjom na nntyje lqueeⁿ, meiⁿchjoo tijndyē. Cwe' jo' cataⁿyo' nnom Ta Ty'ōots'om na cajñomtyeeⁿ nt'omcheⁿ naⁿntjom na nntei'jndeiⁿ 'o na nntjei'yuu'ndyō' ñ'oom naya ndaa' naⁿñeeⁿ.

³ Ndo' tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Catsa'yo'. Queⁿyo' cwenta, majñōōⁿya 'o quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na wi'ndyē. Matseijomna' 'o cha'cwijom canmaⁿ na m'aⁿ quii'ntaaⁿ lobo.

⁴ Tintsaañ'om'yo' 'naⁿ na cwicañjom s'om, meiⁿ chetsja', meiⁿ lcoom. Ndo' nchii na nla'chjuundyō' na nlanei'yo' ñ'eⁿ nn'aⁿ nato. ⁵ Meiⁿnquia w'aa na nntsquie'yo', candu'jndyee'yo' ndaa' nn'aⁿ w'aa'ñeeⁿ: “Quiaa Ty'ōots'om na ya m'aⁿyo' ñ'eⁿ ntyjee'yo'.” ⁶ Ndo' nn'aⁿ w'aa'ñeeⁿ xeⁿ cwila'xmaⁿ na cato'ñoom naya'ñeeⁿ, quia jo' caljona' quiondyena, saā xeⁿ na ticala'xmaⁿna na nnto'ñoomna juuna', quia jo' calcwe'nnda'na' ñ'eⁿndyō'. ⁷ Ndo' w'aa yuu na nntsquie'yo', jo' caljoo'ndyō'. Nchii cwe' cwii ndo' cwii w'aa nnc'om'yo'. Cwa'yo' ndo' cwe'yo' nantquie na ññe'quiana ndaa'yo'. Ee tsaⁿntjom maxjeⁿ tseixmaaⁿ na co'ñoom na mawantjoom. ⁸ Meiⁿnquia tsjoom na nntsquie'yo' ndo' nnto'ñoomna 'o, cwa'yo' meiⁿnquia nantquie na ññe'quiana ndaa'yo'.

⁹ Calan'maⁿyo' nn'aⁿwii na m'aⁿ jo' jo' ndo' candu'yo' ndaana: “O nn'aⁿ, juu na matsa'ntjom Ty'o^ots'om nn'aⁿ, matseindyoo'ñena' jo ndaa'yo'.” ¹⁰ Saa meiⁿnquia tsjoom na nntsquie'yo' na tiñe'cala'ljo nn'aⁿ 'o, calui'yo' ts'om nataa ndo' candu'yo': ¹¹ “Cwilaquiaayâ ts'o jndaâ na niom tsjom'yo' na chuu' nc'aa'â. Nmeiiⁿ cwil'aayâ na cwit'mooⁿnyâ na 'o tiñe'cato'ñoom'yo' ñ'oom' Ty'o^ots'om. Saa cala'noⁿyo' juu na matsa'ntjom nn'aⁿ matseicandyoo'ñena' na m'aⁿyo'.”

¹² Quia jo' tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Nndye'yo' nntsjo^o quia na nncue'ntyjo xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ, nlco'wi'tina' nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, nchiiti nn'aⁿ tsjoom Sodoma.

*Njoom na m'aⁿ nn'aⁿ na tiñe'la'candâ
(Mt. 11:20-24)*

¹³ 'Wi' nntjom'yo' 'o nn'aⁿ tsjoom Corazín. Mati 'o nn'aⁿ tsjoom Betsaida, ee xeⁿ jo ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoom Sidón ñ'eⁿ Tiro t'mooⁿnyâ juu najndeii na matseixmaⁿya cha'xjeⁿ t'mooⁿnyâ ndaa' 'o, tyuaa' jla'candaⁿndye naⁿñeeⁿ na teindyuaandyena na tcwee'na liaa na taâ ndo' tioona tsjaa' nqueⁿna na cwit'mooⁿna na cwilcwe' n'omna. ¹⁴ Cwe' jo', xuee na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ, t'maⁿti nlco'wi'na' 'o nchiiti nn'aⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. ¹⁵ 'O nn'aⁿ tsjoom Capernaum, ¿aa ndya' cwilatuu'yo' na cañoom'lueecheⁿ nntseiwendyena' 'o, cwe' ee na jndye ts'iaaⁿ s'aaya quii'ntaaⁿyo'? Maxjeⁿ nntiom Ty'o^ots'om 'o yuu na njoomticheⁿ na maco'wi'na' nn'aⁿ.

¹⁶ 'Ts'aⁿ na mandii ñ'oom na cwiñe'quia'yo', mañ'oomya jo' mañeeⁿ. Saa ñeeⁿ na nts'o^o 'o, maja mach'ee tsaⁿñeeⁿ na nts'o^o. Ndo' ñeeⁿ na nts'o^o ja, nquii na jñom ja mach'ee tsaⁿñeeⁿ na nts'o^o.

Na lcwee' ndyeen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' we nn'aⁿ

¹⁷ Quia na jndaⁿ tquienda' ndyeen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' we naⁿñeeⁿ na jñom Jesús, ñequio na neiiⁿna jluena:

—Ta, hasta naⁿjndii tuee'ndyecje ndaaⁿya ñequio xue'.

¹⁸ Tso Jesús ndaana:

—Ntyjiiya na jndaⁿ tyuii' najndeii na ñeseixmaⁿ Satanás. Ñejomto tiooñê cha'cwijom tioo chom tsuee. ¹⁹ Ja jndaⁿ tquiaya najnda'yo', cha meiiⁿ candyue'yo' canduu ñ'eⁿ caljo, meiⁿchjoo tjaa ljo' nntjom'yo'. Ndo' nnaⁿndyo' ñequio cha'tso najndeii na matseixmaⁿ Satanás na m'aaⁿ nacjo'yo'. Meiⁿcwii nmeiⁿ xocal'a nata' 'o. ²⁰ Saa tinc'om'yo' na neiⁿyo' cwe' cantyja na cwituee'ndyecje naⁿjndii ndaa'yo'. C'om'yo' na neiⁿyo' nc'e na jndaⁿ teiljeii ncue'yo' cañoom'luee.

*Jesús ma'mooⁿ na neiiⁿeⁿ
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Mañejuuti xjeⁿñeeⁿ, tioo na neiiⁿ Jesús nc'e Espíritu Santo. To^onoⁿ na matseineiiⁿ nnom Ty'o^ots'om, tsoom:

—Matseit'maaⁿndyo 'u Tsotyaya na cwiluiindyu' na matsa'ntjom' cañoom'luee ñequio nnom tsjoomnancue. Ee jndaⁿ tany'iuu'ndyu' ñ'oommeiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwe' jndo'to n'om ñequio nn'aⁿ na jeeⁿ t'maⁿ cwila'noⁿ. Ndo' jndaⁿ seicanooⁿ joona' ndaaⁿ nn'aⁿ na cje cwil'a. Mayuu' Ta, ee luaa' waa na tjawee' ts'om'.

²² Jndaⁿ jo' seineiⁿnda' Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na cwindye, tsoom:

—Nquii Tsotyaya Ty'o^ots'om cha'tso nnom jndaⁿ tioom l'o^oya. Tjaa ñeeⁿ matsei'noⁿ chiuu tseixmaⁿya na cwiluiindyo Jnaaⁿ, macandaⁿ nqueⁿ ntyjeeⁿ.

Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ matsei'noⁿl chiuu tseixmaⁿ Tsotyaya, macanda ja na cwilui-indyo Jnaaⁿ mantyjiiya. Ndo' mati meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na l'ue ts'ooⁿ na nntsei'noⁿl chiuu tseixmaⁿ Tsotyaya, mañequia na nntsei'noⁿl.

²³ Quia jo' taqueeⁿ, nty'iaaⁿl aⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsoom ndaana na ñenquieena:

—Jeeⁿ neiiⁿ nn'aⁿ na cwinty'iaandaⁿ ts'iaaⁿ na cwinty'ia'yo' na mats'aaya.

²⁴ Candye'yo' nntsjo^o, jndye profetas ñequio reyes na tyotsa'ntjom, jeeⁿ tyocantyyaa' n'omna na nnty'iaandaana ts'iaaⁿmeiⁿl na cwinty'ia' l'o na mats'aando' na nndyena ñ'oom na cwindye' l'o na mañenquia, saaⁿ tîcantly'iaana meiⁿl tîcandyena.

Naya na s'aa ts'aⁿ samaritano

²⁵ Teintyjee' cwii ts'aⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Tax'ee nnom Jesús na cwe' ñe'cantly'iaa' chiuu nnts'aaⁿ. Matso:

—Ta, ¿cwaaⁿ na tseixmaⁿya na cats'aa cha na nndaya na ticantycwii na nncwa'ndo'a?

²⁶ T'o Jesús nnom, tsoom:

—¿Chiuu t'maⁿ ljeii na mawaa? ¿Chiuu matsei'noⁿl na matsei'naⁿl juuna'?

²⁷ T'o tsaⁿñeeⁿ, matso:

—Ljeii'ñeeⁿ luaa matsa'ntjomna': “C'oom' na candya' ts'om' Ta Ty'o^ots'om cwentaa' ñequio na xcwee'ya ts'om', ñequio cha'waa na jnda ntyji', ñequio cha'waa na jndu' ndo' ñequio cha'waa na jndo'ya ts'om'.” Ndo' mati matsona': “C'oom' na wi' ts'om' x'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'.”

²⁸ Quia jo' tso Jesús nnom:

—Majo'ndyo ñ'oom na t'o'. Catseicanda' nmeiⁿ, quia jo' nnda' na nncwando'.

²⁹ Saa tsaⁿñeeⁿ na ñe'cwji'yañe cheⁿnqueⁿ tax'eennaⁿl aⁿ l'ndyoo Jesús, tsoom:

—¿'Ñeeⁿ juu cwiluiñe x'iaya?

³⁰ T'o Jesús, tsoom:

—Ndi', t'oom cwii tsaⁿs'a. Jnaaⁿ Jerusalén na wjaacueeⁿ tsjoom Jericó ndo' tioondye naⁿcantly'ue cjoom'm. Tjeii'na 'naaⁿl aⁿ, jla'quiee'ndyena jom, l'ndyena jom na majaaweeⁿl eⁿ. ³¹ Ndo' seijomna' na wjaacue cwii tyee cwentaa nn'aⁿ judíos juu nato'ñeeⁿ. Ndo' quia na ljeiiⁿ juu ts'aⁿ na tqiee'ñe, tjanquiaañê, chii teinoom'm. ³² Majo'ti s'aa cwii ts'aⁿ levita. Jnda na mawjaawiñoom'm jo' jo' ndo' ljeiiⁿ juu, majo'ti tjanquiaañê chii teinoom'm. ³³ Saa cwii ts'aⁿ ndyuaa Samaria na wjaa nato'ñeeⁿ, quia na tjawiñoom'm tsaⁿñeeⁿ ndo' na nty'iaaⁿl aⁿ juu tioo na jeeⁿ wi' ts'oom. ³⁴ Tjantyyaaⁿl aⁿ juu. Tioom seitye ñ'eⁿ winom yuu na tqiee'ñe, jnda chii seityeeⁿ liaa. Jnda jo' tei'caljoom juu quioo' na ñeljoom. Tjañ'oom juu w'aa na cwe' cwiquieya nn'aⁿ. Jo' jo' teix'eeⁿ juu. ³⁵ Cwiicheⁿ xuee quia na mawjaⁿ, tjeiiⁿl eⁿ we tsjo'ñjeeⁿ s'om denarios, tqiaaⁿ joona' nnom ts'aⁿ na waa' w'aa'ñeeⁿ. Tsoom nnom: “Cateix'ee' jom ndo' xeⁿ nlcaⁿtina' s'om, quia nndyolcwa'a, ntseicandaⁿl'ndyo.” ³⁶ Quia jo' tax'ee Jesús l'ndyoo tsaⁿ na matsei'naaⁿl ljeii na tqueⁿ Moisés, tsoom: “¿Chiuu matsei'tiuu', l'ñeeⁿ cwii na ndyeendye naⁿñeeⁿ cwiluiñe x'iaa' ts'aⁿ na tioondye naⁿcantly'ue nacjoo'?”

³⁷ T'o tsaⁿñeeⁿ, matso:

—Juu ts'aⁿ na ty'oom na wi' ts'om ñ'eⁿñê cwiluiñe x'iaaⁿl aⁿ.

Ndo' tso Jesús nnom:

—Cja', ndo' majo'ti catsa'.

Tja Jesús na m'aaⁿ Marta ñ'eⁿ María

³⁸ Tjatjati Jesús ñequio nn'aⁿ na cwí'oo ñ'eⁿñê. Tquiena cwii tsjoom chjoo. Ndo' cwii yuscu na jndyu Marta, seiljo jooⁿ waa'. ³⁹ M'aaⁿ tyjee tsaⁿñeeⁿ na jndyu María, juu tjacjoo cwii ntyjaa' Jesús na mandii ñ'oom na matseineiiⁿ. ⁴⁰ Saa Marta, tileicalui'ñê na jeeⁿ matsein'oom'ñê. Tjantyyaaⁿ Jesús, tsoom nnom:

—Ta, ¿aa mando' na ñenco ma'ndii nomtyjo na catsei'n'ooⁿndyo? Catsu' nnoom na cateijneiⁿ ja.

⁴¹ T'o Jesús, tsoom nnom:

—'U leii, Marta, t'maⁿ matseiñ'eeⁿna' 'u na jndye ñ'omtiuu m'aaⁿ!. ⁴² Saa ñecwii waa na macaⁿna', ndo' nomty'iu' María jnda tjeii'ñê cwii na yati cwentaaⁿaⁿ, na mañeeⁿ ñ'oom naya. Ndo' tjaa 'ñeeⁿ nncwji' na matseixmaaⁿ juuna'.

11

Ma'moⁿ Jesús chiuu nlanaaⁿya nnom Ty'oqots'om

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Tyom'aaⁿ Jesús cwii joo na matseineiiⁿ nnom Tsotyeeⁿ. Quia na jnda jnda seineiiⁿ, cwiindye joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tso nnoom:

—Ta, ca'moⁿ ndaayâ chiuu nlanaaⁿya nnom Ty'oqots'om, cha'xjeⁿ na t'moⁿ Juan ndaa nn'aⁿ na tyola'jomndye ñ'eⁿñê.

² Tsoom ndaana:

—Quia na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'oqots'om, candu'yo':

Tsotyaayâ na m'aaⁿluee
ñequi'cheⁿ catseit'maaⁿñena' xue'.

Candyo cantyja na matsa'ntjom' naquii' n'ooⁿya.

Caluii cantyja na 'u l'ue ts'om' nnom tsjoomnancue cha'xjeⁿ na cwiluii cañoom'luee.

³ Quiaa' na nlcwaa'â ticwii xuee.

⁴ Ndo' catseit'maⁿ ts'om' já jnaaⁿya,

ee mati cwila't'maⁿ n'ooⁿya cha'tso nn'aⁿ na cwila'tjoondye ndaayâ.

Cateijndei' na tincjaachuuñena' já na nl'aayâ yuu na ticatsa'ntjomna'.

Ndo' catseicandyaandyu' já l'o juu natia.

⁵ Mati tsoom ndaana:

—Cal'uuya xeⁿ cwiindyo' 'o ya ñ'oom ñequio cwii ts'aⁿ, ndo' xcwe tsjom nncja' na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ na nntsu' nnoom: “Aa ndi', cateijndei'ya' ndyee taⁿ tyoo' ja. ⁶ Ee je'ndyo tyjee' cwii ts'aⁿ na ya ñ'oom ja ñ'eⁿñe w'aya na cwe' mawinomyaaⁿ, tquia quia wjaatyeeⁿcheⁿ. Ndo' ja tjaa'naⁿ ljo' ya na nlcwaaⁿaⁿ.”

⁷ Quia jo' naquii' w'aacheⁿ nnc'ooⁿ, nntsoom: “Jeeⁿ sa 'u, tañe'quicantyya, ee jnda seicu'tyaⁿ ndyoots'a, ndo' jnda mawaya cjoo' jnduu. Mati ntseindaaya jnda jdana. Jo' chii xondaⁿ na nnteijndei na macoⁿl.”

⁸ Candye'yo' nntsjoo, meiiⁿ na ts'aⁿ na ya ñ'oom 'u ñ'eⁿñe, xoquintyyaaⁿ na nnteijneiⁿ 'u. Cwe' ee na jndei' ndyo', jo' na nquicantyyatoom na ñequiaaⁿ cha'tso na macaⁿna' 'u. ⁹ Jo' chii ja matsjoo ndaa'yo': Cataⁿyo' nnom Ty'oqots'om quia jo' ñequiaaⁿ. Cjoo'ya n'om'yo' na cal'uee'ndyo' chiuu ya jo nnoom, quia jo' nliu'yo'. Macwe' na ca'maⁿyo' ndo' nnaaⁿ cha'cwijom cwii 'ndyoots'a jo ndaa'yo'. ¹⁰ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na waa na macaⁿ nnom Ty'oqots'om, maxjeⁿ nlo'ñom. Ndo' ts'aⁿ na mal'ue, maxjeⁿ nleii. Ndo' ts'aⁿ na ma'maⁿ, maxjeⁿ nnaaⁿ jo nnom.

¹¹ Aa ndya' m'aaⁿ cwiindyo' 'o xeⁿ nlcaⁿ jnda' tyoo' njom', ¿aa cwe' tsjo' ñequiaa'yu' nnoom? Oo xeⁿ nlcaaⁿ catscaa njom', ¿aa catsuu ñequiaa' nnoom?

¹² Oo xeⁿ nlcaaⁿ tsei'caxti njom', ¿aa ñequiaa'yu' catsjo nnoom?

¹³ Jo' chii xeⁿ na 'o na tia nn'aⁿndyo' nquiu'yo' na ñequia'yo' 'naⁿ na ya

ndaꞑ nda'yo', majndeiticheⁿ nquii Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee ñequiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'om nn'aⁿ na cwitaⁿ juu nnoom.

Cwilueyoona na Jesús tsaⁿjndiitquiee matseixmaaⁿ
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Tjei' Jesús tsaⁿjndii naquii' ts'om ts'aⁿ na tileicatseineiⁿ. Jnda na jlui' tsaⁿjndii, quia jo' tco'yana' tsaⁿñeeⁿ, ya seineiiⁿ. Ndo' jeeⁿ tjawee' n'om nn'aⁿ.

¹⁵ Saꞑ cwantindye joona tyoluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ macwjeeⁿeⁿ naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ cwe' nc'e na matseixmaaⁿ najndei tsaⁿjndiitquiee Beelzebú.

¹⁶ Ndo' nt'omcheⁿ cwe' na ñe'cal'a xjeⁿ jom, tyotaⁿ cwii 'naaⁿ cha ca'moⁿna' na cañoom'luee cwinaⁿ najneiⁿ. ¹⁷ Saꞑ jom na mantyjeeⁿ ñ'omtiuu 'naaⁿna, tsoom ndaꞑana:

—Xeⁿ cwitoⁿndye nn'aⁿ ndyuaa yuu na matsaⁿntjom cwii gobiernom, maxjeⁿ nntyuii' cantyja na matsaⁿntjoom. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ cwii w'aa, xeⁿ titjoom' cwi'maⁿ, maxjeⁿ cwilaⁿtyuii'ndye cheⁿnquieena. ¹⁸ Mati Satanás xeⁿ matoⁿñe cheⁿnqueⁿ, quia jo' ¿chiiuu nnts'aayuuna' na nljotyeⁿ cantyja na matsaⁿntjoom? Luaa' matsjooya ee 'o cwindu'yo' na ja macwjii'a naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ nc'e Beelzebú. ¹⁹ Ee xeⁿ mayuu' na ja macwjii'a naⁿjndii ñequio najndei na matseixmaⁿ Beelzebú, quia jo' mati nc'iaa'yo', ñequio najndei jom cwitjeii'na naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ. Saꞑ nc'e na tiyuu' na ljo', jo' chii cantyja na cwil'a joona macwji'yuu'ña' na tixcwe cwitjei'yo' cwenta. ²⁰ Ee xeⁿ ja ñequio najndei na matseixmaⁿ Ty'oots'om macwjii'a naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ, ma'moⁿna' na juu na matsaⁿntjom Ty'oots'om nn'aⁿ, jnda tyjee'cañoomna' 'o.

²¹ 'Manquiu'yo' ts'aⁿ na maleichuu l'o ts'iaaⁿ cwentaa' tia', waa najneiⁿ. Jo' na ya mach'eeⁿ cwenta waⁿaⁿ. Ndo' tjaa'naⁿ ljo' nntjoom 'naaⁿaⁿ na niom.

²² Saꞑ quia nncwjee'cañoom cwiicheⁿ ts'aⁿ na jndeiiti, nchiiti jom, quia jo' taxocanaⁿjneiⁿ ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ. Cha'tso l'o ts'iaaⁿ na quit'maⁿ ts'oom, nncwji' tsaⁿñeeⁿ ndo' nleil'uee'ña 'naaⁿaⁿ na niom.

²³ 'Ñeeⁿ juu na tic'oomña cantyja 'naⁿya, maxjeⁿ m'aaⁿ nacjoya. Ndo' 'ñeeⁿ juu na ticatseitjom nn'aⁿ ñ'eⁿndyo, matseilcweeⁿeⁿ nn'aⁿ cha ticala'yua'na ñ'eⁿndyo.

Cwi'oolcwee' naⁿjndii naquii' ts'om ts'aⁿ
(Mt. 12:43-45)

²⁴ 'Cwii tsaⁿjndii quia na jnda tjei'na' jom naquii' ts'om cwii ts'aⁿ, cwe' manomtoom yuu na tjaa'naⁿ ndaa, mal'ueeⁿ yuu nncwajñeeⁿ. Ndo' na ticaljeiⁿ jo', seitioom: “Jonlcwaⁿnda'a naquii' ts'om ts'aⁿ yuu na jluii'a.”

²⁵ Quia na nncueⁿeⁿ jo' jo', nljeiiⁿ na jnda taa ndo' jnda teijndaa'ya. ²⁶ Jo' chii nncjaacachoom nt'omcheⁿ ntquiee' naⁿjndii na wi'ndyetei, nchiiti jom. Nnc'ooquie'na naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ ndo' jo' jo' nnc'omna. Tsaⁿñeeⁿ manioomti ntjoom na jnda we.

Nn'aⁿ na mayuu'cheⁿ na neiⁿ

²⁷ Xjeⁿ na matseineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ!, cwii yuscu quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, seiwe jndyee' ndo' tso nnoom:

—Matio'naaⁿña Ty'oots'om ts'aⁿ na seincuii 'u ndo' seicatei' 'u.

²⁸ Saꞑ jom t'ooⁿ nnom, tsoom:

—Mat'maⁿti matio'naaⁿñê nn'aⁿ na cwindye ñ'oom'm ndo' cwila'canda joona'.

'Naaⁿ cantyja 'naaⁿ Jonás
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Jnda tjawijndyetei nn'aⁿ na cañoom' Jesús, tooⁿoⁿ na matsoom ndaana:

—Nn'aⁿ na m'aⁿ je', jeeⁿ ndya' tia nn'aⁿndye. Cwitaⁿna na caluii cwii 'naaⁿ na nnty'iaana na xocanda^a nnts'aa na cwe' ts'aⁿ, saa taxocaluii na cwitaⁿna, macanda nluui 'naaⁿ cha'xjeⁿ na tjom Jonás. 30 Ee juu Jonás tyotseixmaaⁿ 'naaⁿ jo ndaa nn'aⁿ tsjoom Nínive nc'e na jlui'n'maaⁿñê ts'om tsiaa' catscaa t'maaⁿ xuee jnda ndyee na tioyo' jom. Maluaa' ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nntseixmaⁿya 'naaⁿ jo ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ je'. 31 Xuee quia na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ, nncwando'nnda' yuscu na tyotsa'ntjom nn'aⁿ ndyuaa jo ndo' na macalui' caxjuu ts'oom'naaⁿ. Ndo' ññequiaaⁿ jnaaⁿ nn'aⁿ na m'aaⁿ je', ee jeeⁿ ndya' tquia jnaaⁿ na ñe'cañeeⁿ ñ'oomjndo'ts'om na tyotseineiⁿ Salomón. Ndo' ljuo m'aaⁿya je' na t'maⁿti cwiluiindy^o, nchiiti Salomón, saa tiñecandy'e'yo' ñ'oom na mañequia. 32 Xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ na jnda tja, nnta'ndo'nnda' nn'aⁿ tsjoom Nínive, mandiñ'eeⁿ nn'aⁿ na m'aaⁿ je' na quia nnc'oowjee. Ndo' nnt'uiityeⁿna' joona nc'e na yati l'a nn'aⁿ Nínive. Ee juo naⁿñeeⁿ lcwe' n'omna quia na tyoñequiaa Jonás ñ'oom' Ty'o^ots'om ndaana. Ndo' 'o je', ja jnda tyja quii'ntaaⁿyo' na cwiluiit'maⁿndyoty^a, nchiiti Jonás, saa ncha^a l'uu ñe'calcwe' n'om'yo'.

*Ts'omnom ts'aⁿ tseixmaⁿna' cha'cwijom lámpara
(Mt. 5:15; 6:22-23)*

33 Tso Jesús:

—Tjaa'naⁿ ts'aⁿ na ntseicw'aa lámpara, jnda jo' nncwjaa'ñeyom juuna' yuu na wanty'iuu' oo nacjee' castom. Maxjeⁿ nntseintyjaaⁿ juuna' yuu na ndye cha xuee nnc'ooquie' nn'aⁿ. 34 La'xmaⁿ n'omnom ts'aⁿ cha'cwijom lámpara cwentaa' cha'waañe ts'aⁿ. Xeⁿ na ya n'omnjom' quia jo' cha'waandyu'ñ'eⁿ m'aaⁿ na xueeñe. Saa xeⁿ tis'a n'omnjom' quia jo' cha'waandyu'ñ'eⁿ m'aaⁿ na jaaⁿñe. 35 Quia jo' catsa' cwenta na juu na cwiluiiñe naxuee cantyja 'naⁿ, tintseicwaqueⁿna' jo' najaaⁿñe. 36 Xeⁿ cha'tso cantyja 'naⁿ matsei'xmaⁿ naxuee ndo' tjaa yuu candii' najaaⁿ, quia jo' nntseijomna' cantyja 'naⁿ cha'cwijom lámpara na matseixueeñe chom ndaa nn'aⁿ.

*Matseicano^o Jesús jnaaⁿ nn'aⁿ fariseos
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)*

37 Quia na jnda seineiⁿ Jesús, cwii ts'aⁿ fariseo tso nnoom na cjaⁿ, nlcwaaⁿaⁿ waa'. Jnda tueⁿeⁿ, tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa ndo' ty'ewindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa. 38 Juu fariseo'ñeeⁿ, jeeⁿ ticjaawee' ts'om quia nty'iaa' na ticandyuu' Jesús cwii tjoocheⁿ na nlcwaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ costumbre cwil'a joona. 39 Tso Ta Jesús nom:

—'O nn'aⁿ fariseos, jeeⁿ cwilalju'yo' nacjoo watso ñ'eⁿ nquio saa n'omna' ndicwaⁿ cwajndii. Maluaa' matseijomna' naquii' n'om'yo' ee too'cheⁿ m'aaⁿ ñomtiuu chiuu ndaa nnty'uee'yo' 'naⁿ ñequio nt'omcheⁿ natia na cwil'a'yo'. 40 Ntjeiⁿndyo' 'o. Manqui'yo' na Ty'o^ots'om seijndaa'ñê nacjoo' ts'aⁿ, mati seijndaa'ñê naquii' ts'om ts'aⁿ. 41 Cal'a'yo' naya ndyeñeeⁿ, quia jo' m'moⁿna' na lju' cwiluiindy^o naquii' n'om'yo'.

42 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ fariseos, meiiⁿ jeeⁿ cwilacanda'yo' na cwiñe'quia'yo' diezmo cwentaa' Ty'o^ots'om hasta meiiⁿ cwe' ñequio tsojñom ts'oomjndya ñequio tso na ja, ndo' cha'tso nt'omcheⁿ nom tso na cwicwa'yo', saa tquia cwi'ndye'yo' na nl'a'yo' yuu na maty'iomyana' ñequio nc'iaa'yo'. Mati meiⁿchjoo ticajnda nquiu'yo' Ty'o^ots'om. Nmeiⁿ macaⁿna' na calacanda'yo' ndo' titsaawi'ntyje'yo' na cwiñe'quia'yo' diezmo cwentaa' Ty'o^ots'om.

43 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ fariseos, ee 'o cwilayuunda^a'yo' ntsula na cañoomticheⁿ naquii' lan'om. Ndo' jeeⁿ l'ue n'om'yo' na cala't'maaⁿndye nn'aⁿ 'o quia cwiwincwindyo' nataa cha canty'iaa nn'aⁿ.

44 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio 'o nn'aⁿ fariseos na cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ yann'aⁿndyo' cwe' cha queⁿ nn'aⁿ cwenta. Cantyja 'naⁿ 'o jndye nn'aⁿ wjaachuuñena' na meiⁿchjoo ticaliuna na tis'a cwil'ana. Matseijomna' 'o cha'na ndei'luaa na jnda^a tsu. Meiiⁿ cwico' nn'aⁿ nacjoona' saa ticaliuna na ndei'luaa jo'."

45 T'o cwiindye naⁿñeeⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Tso nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ñ'oom na matsu' luaa', mati matseijnaaⁿ'na' jâ.

46 Quia jo' tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Mati 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés nnt'uiiwi'na' 'o na cwila'jnda'yo' na cala'canda^a nn'aⁿ ñ'oom na jeeⁿ jndei'na' cha'cwijom na cwity'iom'yo' xuu nn'aⁿ saa ncjo'yo', ncha^a l'uu nntii' luee'yo'.

47 'Nnt'uiiwi'na' 'o ee cwil'a'xco'yo' ndei'luaa 'naaⁿ profetas na tyola'cwje welo'yo' tandyo xuee, cha canty'iaa nn'aⁿ na jeeⁿ cwila't'maaⁿndyo' naⁿñeeⁿ. Ndo' manquieeti welo'yo' na ñet'om quia ljo' jla'cwjeena naⁿñeeⁿ. 48 Ndo' na luaa' cwil'a'yo', cwilui'yuu' na cwilajomndyo' na luaa' l'ana. Ee joona jla'cwjeena naⁿñeeⁿ ndo' 'o je' cwil'a'xco'yo' ndei'luaa naⁿñeeⁿ.

49 'Jo' chii cantyja na jndo' ts'om Ty'o^ots'om, jo' na tsoom: "Quii'ntaaⁿ nn'aⁿ njño^onya profetas ñequio apóstoles. Nt'omndye joona nla'cwjee nn'aⁿ, ndo' nt'omcheⁿ nlei'ntyjona." 50 Jo' chii, nn'aⁿ na m'aⁿ je' nnts'aa Ty'o^ots'om na chojnaⁿ na nioom cha'tso profetas na tyola'cwjee nn'aⁿ xjeⁿ na jnaⁿcheⁿ tsjoomnancue. 51 Wjaac'oomna' na tiao nioom' Abel na seiquioo Caín hasta na macanda^a na tiao nioom' Zacarías, ts'aⁿ na jla'cuee' nn'aⁿ quii'ntaaⁿ tio t'maⁿ ñequio ta wats'om. Nndye'yo' nntsjo^o, maxjeⁿ nntioomndye nn'aⁿ na m'aⁿ je'.

52 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés. Ee jnda^a jla'cu'yo' ñ'oom na mañequiaana' na wjaatseijndo'na' n'om nn'aⁿ. Mancjo'ti'yo' ticjoo' n'om'yo' na nla'noⁿ'yo' ñ'oom'ñeeⁿ meiⁿ tiñe'quia'yo' na nnc'ooliu nn'aⁿ na queeⁿ n'om na ñecal'a'noⁿ'na juuna'.

53 Jnda^a na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ nda^ana, quia jo' nn'aⁿ na cwit'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ fariseos, to'na na t'maⁿ tyola'ncjoo'ndyena ñ'eⁿñê. To'na na tyola'liao'na jom na jndye ñ'oom tyota'x'eeena nnoom. 54 Tyoqueⁿna cwenta xeⁿ nntsoom cwii ñ'oom na nñequiaana' na nt'uiina' jom.

12

Ma'moⁿ Jesús na tinc'o^onya na we waa cwilatiuuya

1 Yocheⁿ na luaa', jndye meiⁿ nn'aⁿ tjatjomndye hasta tyotei'caljoondye ntyjeena na tyeeⁿ m'aⁿna. To^on'ōⁿ na tyotseineiⁿñeeⁿ ndaa^a nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Matsoom:

—Cal'a'yo' cwenta ñ'oom na cwit'moⁿ fariseos, ee we waa cwila'tiuuna. Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ wjaanty'eena' cha'na cwiwicandi' ndaaljo' naquii' tsqueeⁿ tyoo'. 2 Tjaa'naⁿ cwii na cwe' wanty'iuu' waa na xocano^o ndo' tjaa'naⁿ meiⁿcwii na cwe' nty'iu na xocaliu nn'aⁿ. 3 Cwe' nc'e jo', cha'tso na ñejndu'yo' yuu najaaⁿñe, maxjeⁿ nleitquioo' ñ'oom'ñeeⁿ yuu na xuee. Ndo' ñ'oom na jnda^a jlanei'yo' na ñemaaⁿ ñemaaⁿ naquii' l'aa na ta', maxjeⁿ nleic'uaana' ch'eⁿ.

*Ñeeⁿ juu laxmaaⁿ na c'o^o na nquiaaya
(Mt. 10:28-31)*

4 'O nn'aⁿ na ya ñ'oom ja ñ'eⁿndyo', nndye'yo' nntsjoō, tinc'om'yo' na nquia'yo' nn'aⁿ na cwila'cwjee nn'aⁿ ee tjaa ljo' cwii ndaa nl'atina ñ'eⁿndyo'.

5 Ja m'mooⁿ ñeeⁿ na nnc'om'yo' na nquia'yo'. C'om'yo' na nquia'yo' nquii Ty'oōts'om. Ee jom waa najneiⁿ na nncjoom'm 'o naquii' b'io quia na jnda tjeiⁿeⁿ na cwitando'yo'. Mayuu' matsjoō ndaa'yo', jom c'om'yo' na nquia'yo'.

6 'Om cantsaa nch'u ¿aa nchii ñewe tsjo'ñjeeⁿ cwileil'uandyeyo'? Saa meiiⁿ na ljo', meiⁿcwiindye jooyo' tyootsuu' ts'om Ty'oōts'om. 7 Majndeiticheⁿ 'o. Hasta ticwii cwii soonqueⁿyo', jnda tei'nchona'. Jo' chii tintyue'yo', ee 'o jndandyo'ti'yo' nchiiti cantsaa nch'u na jndyendye.

Catjei'yuu'ndyo cantya 'naa' Jesucristo
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 'Nndye'yo' nntsjoō, meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na macwji'yuu'ñe cantya 'na'ya jo ndaa nn'aⁿ, mati ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncwji'yuu'ndyō na mawajnaⁿa tsaⁿñeeⁿ jo ndaa ángeles cwentaa' Ty'oōts'om. 9 Saa juu ts'aⁿ na macwji'ñe cantya 'na'ya jo ndaa nn'aⁿ, mati ja nntsjoō na ticwajnaⁿa tsaⁿñeeⁿ jo ndaa ángeles cwentaa' Ty'oōts'om.

10 'Meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matso cwii ñ'omntjeiⁿ nacjo ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, Ty'oōts'om ndaa nntseit'maⁿ ts'oom tsaⁿñeeⁿ. Saa ts'aⁿ na nncju' ñ'omwi' nacjoo' Espíritu Santo, taxocatseit'maⁿ ts'om Ty'oōts'om juu.

11 'Quia na nnc'oocho nn'aⁿ 'o jo ndaa nn'aⁿ na cwitu'xeⁿ ñ'oom naquii' lan'om nch'u, oo jo ndaa naⁿmaⁿiaaⁿ, xjeⁿñeeⁿ tinc'om'yo' ñ'omtiuu cwaan ñ'oom nla'lcwe'yo' 12 ee xjeⁿñeeⁿ nquii Espíritu Santo m'mooⁿ ndaa'yo' cwaan ñ'oom nndu'yo'.

Maquiu'nn'a'na' ts'aⁿ na tyañe

13 Quia jo' cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, tso:

—Ta, catsu' nnom ti'xiōō na catōōⁿoⁿ 'naⁿ na 'ndii tsotyayâ, nlo'ñōⁿya na tseixmaⁿna' cwentaya.

14 T'o Jesús nnom, matsoom:

—'U re, ja nchii cwiluiindyō na cu'xaⁿya ñ'oom 'naⁿyo' oo na catōōⁿa 'naⁿyo'.

15 Jnda jo' tsoom ndaa cha'tsondye nn'aⁿ:

—¿Aa jndo'yo'? Nmeiiⁿ quich'eena'. Queⁿndyo' cwenta na tilaqueeⁿ n'om'yo' 'naⁿ. Ee na wando' ts'aⁿ nchii manaⁿna' cwe' na jndye 'naaⁿaⁿ niom.

16 Quia jo' mati seineiⁿ cwii ñ'oom na cwe' tjañoom', tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿtya na ya tyuaaⁿaⁿ ndo' jeeⁿ ya tyowe' ntjoom'm.

17 Tyotseitoom naquii' ts'oom, matsoom: “Chiuu chiuu nnts'aayo ee tjaa'naⁿ yuu ya nntseiwaya 'naⁿ na tue'.” 18 Seineiⁿ cheⁿnqueⁿ, tsoom: “Ntyjii chiuu nnts'aa, nntseyuii'a nda' yuu na cwicañjom na cwiwe' ndo' nnts'aa nt'omcheⁿ na nt'maⁿti. Jo' jo' nntseiwa cha'tso na tue' ñequio nt'omcheⁿ 'na'ya. 19 Ndo' nntsjoōcheⁿncō nōōⁿ: Je' je' yuu'a, jndye 'na'ya jnda seiwa na nleijndeina' jndye ndyu. Je' nncwajndya, nlcwaa'a ndo' nnc'ua. Nnc'ooⁿ na neiⁿncō ts'ooⁿ.” 20 Saa tso Ty'oōts'om nnoom: “Ntjeiⁿndyu' 'u. Tsjom je' nnc'io' ndo' cha'tso 'naⁿ na jnda seiwe', ¿ñeeⁿ nljona' l'o?” 21 Maluaa' nntjom ts'aⁿ na tomti ñjom ts'om na matseit'ue 'naaⁿ. Saa jo nnom Ty'oōts'om tseixmaⁿ na jñeeⁿñe.

Mach'ee Ty'oōts'om cwenta ntseinaaⁿ
(Mt. 6:25-34)

22 Ndo' tso Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê:

—Cwe' jo' na matsjoo ndaa'yo', tanc'om'yo' na jee' jndye m'aaⁿ n'om'yo' cantyja 'naⁿ na macaⁿna' 'o tsjoomnancue, yuu nlui' na nlcwa'yo' ndo' na nlcwee'yo'. ²³ Ee t'maⁿti tseixmaⁿ na cwitando'yo' nchiiti nantquie na cwicwa'yo'. Ndo' cajndandyo'ti'yo' nchiiti lia'yo'. ²⁴ Queⁿyo' cwenta candyaa, tiquinomyo', meiⁿ tiquila'weyo' ntjom na cwiwe', meiⁿ l'aa yuu na nla'weyo' nantquie tjaa'naⁿ, ndo' meiⁿ nda' 'naaⁿyo' tjaa'naⁿ saa Ty'o^ots'om mateix'eeⁿ jooyo'. 'O cajndandyo'ti ntyjeeⁿ, nchiiti cwe' candyaa. ²⁵ ¿Ñeeⁿ cwii 'o nnda^a nnts'aa na nleitcooñeti meiiⁿ ñe'chjoowi', cwe' na jeeⁿ jndye matseitiuu? ²⁶ Quia jo' xeⁿ xonda^a nl'a'yo' meiⁿ ñechjoowi' luaa', cwe' ts'iaaⁿ na jeeⁿ jndye cwilatiuu'yo' cantyja 'naaⁿ nt'omcheⁿ na majndeiticheⁿ jo' xonda^a nl'a'yo'.

²⁷ 'Queⁿyo' cwenta chiuu waa na neiⁿncoo' ljaa' canchii'. Tiquil'ana' ts'iaaⁿ, meiⁿ tiquil'ana' canduu na nluii liaana'. Saa nndye'yo' nntsjo^o, meiⁿ nguii rey Salomón, xcwe xjeⁿ na tjacantyja na tyañê ticue'ntyjo na neiⁿncoo' liaⁿ'aⁿ cha'na neiⁿncoo' cwii ljaa' canchii'ñeeⁿ. ²⁸ Xeⁿ luaa' waa na mach'ee Ty'o^ots'om, na neiⁿncoo' ljaa' tscojnda^a, ndo' 'io cha nlcona', aa nchii majndeiticheⁿ ntyjeeⁿ chiuu nlcwee' 'o liaa, 'o nn'aⁿ na ticalayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ jom. ²⁹ Nc'e jo' tanc'om'yo' na jaawa jaacue m'aaⁿ n'om'yo' na nlcwa'yo' ndo' na nncwe'yo'. Tanc'om'yo' na jeeⁿ chjoo' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ'. ³⁰ Ee ñenquii'cheⁿ nmeiⁿ cwil'uee nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue. Saa nguii Tsotye'yo', mantyjeeⁿ na tjoondyo' cha'tso nmeiⁿ'. ³¹ Jo' chii 'o, cal'ue'yo' cantyja na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om ndo' nto'ñoom'yo' cha'tso 'naⁿmeiⁿ'.

Naya 'naa' ts'a' na waa cañoom'luee

(Mt. 6:19-21)

³² 'O nn'aⁿ tmaaⁿ chjoo cwentaya, tila'catyuendyo', ee cjaawee' ntyjii Tsotye'yo' na nlxamaⁿ'yo' cantyja na matsaⁿntjoom. ³³ Canda^a'yo' 'naⁿ'yo' na niom ndo' cal'a'yo' naya ndyeñeeⁿ'. Xeⁿ luaa' nl'a'yo', cañoom'luee nlat'ue'yo' 'naⁿ'yo' yuu na xocandyue ee jo' jo' xocanda^a nncjaaquiee' tsaⁿcanch'ue meiⁿ candiu tixocala'nda^a'yo' joona'. ³⁴ Ee yuu na cwilawe'yo' naya 'naⁿ'yo', jo' jo' quit'maⁿ n'om'yo'.

C'omc'eendyo

³⁵ Seineiⁿ Jesús chiuu nnts'aana' quia na nncwjee'nnaaⁿ'aⁿ. Tsoom:

—C'omc'eendyo' na cwimei'ndo'yo' ja. C'om'yo' cha'na nn'aⁿ na m'aⁿ moso na ñequii'cheⁿ xuee chom lámpara 'naaⁿna. ³⁶ Cwimei'ndoo'na patrom 'naaⁿna na nncwjeeⁿ'eⁿ na tjaaⁿ yuu toco ts'aⁿ. Quia na m'maaⁿ 'ndyoots'a, m'aⁿc'eendyena na nla'canaaⁿndyena. ³⁷ Matseineiⁿ'ñe patrom mosoom'm quia na nncwje'cañoom na nljeiiⁿ na ya cwenta cwil'ana. Mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', nntseijnda^a'ñê na nntseiñ'oom'ñê ljo' nlcwa'na. Ndo' nnts'aaⁿ na cwindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa na nndi'ntjoom nda^ana. ³⁸ Maxjeⁿ matio'naaⁿ'ñena' moso'ñeeⁿ xeⁿ nljeiiⁿ na m'aⁿc'eendyena, meiiⁿ aa nncwjeeⁿ'eⁿ xcwe tsjom oo jaancoo. ³⁹ Ndo' cala'noⁿ'yo' ñ'oomwaa, juu ts'aⁿ na cwiluiitquieñe naquii' w'aa, xeⁿ ntyjeeⁿ ljo' xjeⁿ nncwjee' tsaⁿcach'ue, quia jo' nnc'oomc'eeñê ndo' tixonquiaaⁿ na nncjaaquiee' tsaⁿ'ñeeⁿ naquii' w'aa. ⁴⁰ Mati 'o c'omc'eendyo', ee ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee majuuto xjeⁿ na ticalatiuu'yo' na nncwja, majo'to xjeⁿ'ñeeⁿ nncwja'cañooⁿ.

Moso na matseicanda ñequio moso na ticatseicanda

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Quia jo' tso Pedro nnoom:

—Aa ndi' Ta, ¿aa cwe' ndaa^a já matsei'neiⁿ ñ'oom tjañoom'waa', oo aa mati ndaa^a cha'tsondye nn'aⁿ?

42 T'ò Jesús, tsoom:

—¿Ñeeⁿ juu jo' matseitiuu' na cwiluiiñe moso tquiee na cjee matseing^ondo' na matseicanda? Tsaⁿñeeⁿ nnty'iom patrom ts'iaaⁿ na cando' tsaⁿñeeⁿ ntyje mosoñe na ñnequiaa nantquie na nlcwa' naⁿñeeⁿ quia cwiwee' xjeⁿ. 43 Mañequiaana' na neiiⁿ moso'ñeeⁿ quia na nncwje'cañoom patrom 'naaⁿ'aⁿ na nljeii na ya mach'eeⁿ. 44 Mayuu'cheⁿ matsjoo^o ndaa'yo', l'ò juu ñnequiaa patrom cha'tso 'naaⁿ'aⁿ na niom na cateix'ee joona'. 45 Saa xeⁿ mosotquiee'ñeeⁿ nntseitioom: “Tjoocheⁿ na nncwjee' patrom 'naⁿya.” Ndo' jo' na nntooⁿ'oⁿ na nncwjaaⁿ'aⁿ cha'tso ntyjemosoñê, naⁿnom ndo' naⁿlcu. Nlcwa'jndoo'ñê, nnc'om ndo' ñeeⁿ. 46 Majuuto xuee na tic'oomc'eⁿ ndo' na taquentoom cwenta, nncwje'cañoom patrom 'naaⁿ'aⁿ, quia jo' cwajndii nnchoom'm. Jnda jo' nncju'na' jom yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na ticala'yu' ñ'eⁿ Ty'oots'om.

47 'Ee moso'ñeeⁿ mantyjeeⁿ ljo' l'ue ts'om patrom 'naaⁿ'aⁿ na cats'aaⁿ saa tîcatseijndaa'ñê, meiⁿ tîcatseicanaaⁿ yuu na l'ue ts'om tsaⁿñeeⁿ, jo' chii jeeⁿ jndye nnchoom'm. 48 Saa moso na seitjoo^oñe cwe' ticatsei'noⁿ ljo' nnts'aa, meiⁿ na nnchuu' saa tijndye. Meiⁿ cwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na t'maⁿ ts'iaaⁿ maco'ñom, jndye nlca'na' na cats'aaⁿ. Ndo' ts'aⁿ na t'maⁿ xuu jnda ty'iom ts'aⁿ juu, majndyeti nnom ñnequiaaⁿ cwenta.

*Matōⁿ'na' nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús
(Mt. 10:34-36)*

49 'Ja jndyoo^o na jndyocwjaa'ndyoo^o chom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' toom cwe' na cwiluii naljo'. 50 Waa cwii na jndei'na' na catjōⁿya, na nnc'ioya. Ndo' jeeⁿ matsei'ndaa'na' ntyjii hasta xuee na nntseicandañena' jo'. 51 Ticala'tiuu'yo' na jndyoo^o tsjoomnancue na caljoyaandyee nn'aⁿ ñ'eⁿ ncl'iaana. Ja jndyoo^o na jndyocwjaa'ndyoo^o tia' nn'aⁿ. 52 Ee je' xuee na cwii wjaatina', nn'aⁿ na ñe'cwii w'aa nntoⁿ'ndyena, ndyeendye naⁿñeeⁿ nnc'omna nacjoo we, ndo' wendye naⁿñeeⁿ nnc'omna nacjoo ndyee. 53 Maxjeⁿ nntoⁿ'ndye nn'aⁿ. Tsotye ts'aⁿ wjaⁿ nacjoo' ti'jnaaⁿ, ndo' ti'jnaaⁿ wjaa nacjoom'm. Tsondyee ts'aⁿ wjaⁿ nacjoo' nomjnaaⁿ ndo' nomjnaaⁿ wjaa nacjoom'm. Ndo' wjaⁿ nacjoo' nomntsaaⁿ'aⁿ ndo' nomntsaaⁿ'aⁿ wjaa nacjoom'm.

*'Naaⁿ na ma'moⁿ'na' cantyja na macwiluii
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)*

54 Mati tso Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye:
—Quia na cwinty'ia'yo' na cwicalui' nchquiu ntyja na majaacue ñe'quiom', mantyja quindu'yo' na manncua', ndo' mayuu' na ljo'. 55 Ndo' quia na cwinty'ia'yo' na manaⁿ jndye ntyja na macalui' caxjuu tsoom'naaⁿ, quindu'yo': “Je' nleijmeiⁿ”, ndo' mayuu' na ljo'. 56 'O nn'aⁿ na cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ cwilacandañe'ndyoo' cwe' cha canty'iaa nn'aⁿ, jeeⁿ jndo' n'om'yo' na cwiliu'yo' cantyja na cwichuii' nnom tsjoomnancue ñequio tsjo'luee. Saa ¿chiiu na tileicala'noⁿ'yo' cantyja na mats'aaya quii'ntaaⁿ'yo' je'?

*Caljoya n'ooⁿya ñequio nn'aⁿ na jndoo jaa
(Mt. 5:25-26)*

57 Tsoticheⁿ Jesús ndaana:
—¿Chiiu na ticatjei'yo' cwenta yuu waa na maty'iommyana'? 58 Quia na nlqueⁿ ts'aⁿ na quio matseintja'ndyu' ñ'oom nacjo', yocheⁿ na ñjomndyo' nato na tsa'yo' na nntjomndyo' wats'iaaⁿ, queⁿndyu' na cwaⁿ'ya' jom, cha tints'aana' na nleñ'oomtscoo^oñê 'u ñ'eⁿ ñ'oom jo nnom jwe. Ndo' jwe'ñeeⁿ

nñequiaaⁿ cwenta 'u luee sondaro. Ndo' jooⁿ nntuee'na' 'u w'aancjo. ⁵⁹ Nndi' nntsjo^o, taxocalui' jo' jo' hasta na jnda tiom'nchaa'ndyu'.

13

Jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom na calcwe' ts'om ts'aⁿ

¹ Maxjeⁿñeeⁿ tquie'cañom nn'aⁿ na jla'candiina Jesús na sa'ntjom Pilato na cwje nt'om nn'aⁿ galileos xcwe xjeⁿ na cwila'cwjeena quioo' na cwila't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om. Seitjoom'na' nioomna ñequio nioom quioo'ñeeⁿ. ² T'o Jesús ndaⁿna, matsoom:

—¿Aa cwila'tiuu'yo' na luaa' tjoomna ee na t'maⁿti jnaaⁿna waa, nchiiti cha'tso nt'omcheⁿ nc'iaana ndyuaa'ñeeⁿ? ³ Nndye'yo' nntsjo^o, meiⁿchjoo nchii jo'. Ee mati xeⁿ ticalcwe' n'om'yo', cha'tsondyo' nntsuundyoy' cha'xjeⁿ na tsuundye jooⁿ. ⁴ Ndo' joo quin'oom nchoo' ndyee nn'aⁿ na tja quia na tío w'aandye nacjooⁿ ndyoo' peila Siloé, ¿aa cwilatuu'yo' na naⁿñeeⁿ t'maⁿti tyola'tjo^ondyena, nchiiti cha'tsondye nn'aⁿ na tyom'aⁿ Jerusalén? ⁵ Nndye'yo' nntsjo^o, meiⁿchjoo nchii jo', ee mati meiⁿ 'o xeⁿ ticalcwe' n'om'yo', cha'tsondyo' maluaa' nntsuundyoy' cha'xjeⁿ na tsuundye jooⁿ.

Ts'oom higuera na tjaa'naⁿ ta coch'ee

⁶ Quia jo' seineiiⁿ ñ'oomwaa na tjañoom' na ma'moⁿna' na macaⁿna' na calcwe' n'om nn'aⁿ. Matsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ, tyomeintyjee' ts'oom higuera naquii' ntjoom'm. Ndo' tjacal'ueeⁿ taⁿ ts'oom'ñeeⁿ saⁿ tjaa ljo' ljeiiⁿ. ⁷ Jo' chii tsoom nnom ts'aⁿ na mach'ee cwenta ntjoom'm: “Canty'ia', ts'oom higuera waañe, jnda ndyee chu na mandyo^ocal'ua taⁿna' ndo' tjaa ljo' coljeiya. Cwa c'ua' juuna' ee cwe' ts'iaaⁿ matseityeeⁿñena' nomtyuaa.” ⁸ Saⁿ t'o tsaⁿñeeⁿ nnoom, tso: “Ta, ca'ndii'ya' juuna' meiⁿ cwe' chu waa hasta na jnda 'ñaⁿ ndiocheⁿ x'eena' ndo' nntio^o ts'o to'. ⁹ Xeⁿ nnts'aana' ta, ya. Ndo' xeⁿ tjaa'naⁿ, quia ljo'cheⁿ c'ua' juuna'.”

Sein'maⁿ Jesús yuscu na tcom jndyew'ii naxeⁿ

¹⁰ Cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ tyo'moⁿ Jesús naquii' wats'om chjoo. ¹¹ Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii yuscu na jnda quin'oom nchoo' ndyee chu na tei'caljoo jndyew'ii naxeⁿ. Jeeⁿ ntyjo tyojaacaⁿ ndo' meiⁿchjoo tileicwintyjeeⁿenⁿ nayuu. ¹² Quia na nty'iaa' Jesús tsaⁿñeeⁿ, t'maaⁿ juu, tsoom nnom:

—'U nomxjo^o, je' jnda jndyaandyu' tycu na wi'.

¹³ Quia jo' tiom l'o^o nacjoo', mantya jliuu naxeⁿ. Ndo' tyotseit'maaⁿñe Ty'o^ots'om. ¹⁴ Saⁿ juu ts'aⁿ na cwiluiitquieñe wats'om'ñeeⁿ, seiw'eeⁿ na sein'maⁿ Jesús tsaⁿñeeⁿ xuee na cwita'jndyeeⁿ. Tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ:

—Yom xuee wanaaⁿ na cal'a'yo' ts'iaaⁿ. Joo ncueemeiⁿ quio'yo' na nn'maaⁿyo', nchii xuee na cwita'jndyaaya.

¹⁵ Ndo' t'o Jesús nnom, tsoom:

—'O nn'aⁿ na cwe' cwil'a'yo' na ndoo' na jeeⁿ cwilacandaⁿndyo', ¿aa meiⁿcwindyo' 'o tiquila'canaⁿyo' quioo'jndyo oo snom njmeiⁿyo' yuu na macwa'yo' ndo' na nntsaala'c'u'yo' ndaa juuyo' xuee na cwita'jndyaaya?

¹⁶ Ee yuscum'aaⁿ, na cwiluiiñe tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham na jnda quin'oom nchoo' ndyee chu na maco'wi' Satanás jom, ¿aa ticaty'iomna' na ndyaañe nawii'waa' xuee na cwita'jndyaaya?

¹⁷ Yocheⁿ na matseineiiⁿ ñ'oommeiⁿ, tío na jeeⁿ jnaaⁿ cha'tso nn'aⁿ na jndoo jom. Saⁿ nn'aⁿ na jndyendye, s'aana' na jeeⁿ neiⁿna nc'e cha'tso ts'iaaⁿ na cajnda na tyoch'eeⁿ.

Cala'nooⁿa cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ ts'oom mostaza
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Jnda chii tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Juu na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om, ¿ljo' ñ'eⁿ matseijomna' cantyja 'naaⁿna'?

¹⁹ Juuna' matseijomna' cha'na lqueeⁿ ts'oom mostaza na jeeⁿ cajnda^a. Seic'oom ts'aⁿ juuna' naquii' ntjoom'm. Tyuaa' tjawijndeiina', tue'ntyjo na teit'maⁿna' hasta tyol'a cantsaa cantquiaayo' naquii' l'ona'.

Cala'nooⁿa cantyja 'naaⁿ ndaaljo'
(Mt. 13:33)

²⁰ Ndo' tsonnaaⁿaⁿ ndaana:

—¿ljo' cwiicheⁿ na nntseijooⁿa juu na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om? ²¹ Juuna' matseijomna' cha'na ndaaljo' na tjaa'ñe cwii yuscu naquii' ndyee tsua' xjeⁿ jnda^a tyoo'. Ndo' seicandeiina' cha'waa tsqueeⁿ tyoo'ñeeⁿ.

'Ndyoots'a na cantuu
(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Quia jo' tjawinom Jesús njoom nt'maⁿ ndo' njoom nch'u na tyo'mooⁿ ndaa^a nn'aⁿ yocheⁿ na tyocanjoom nato na wjaⁿ Jerusalén. ²³ Cwii ts'aⁿ tax'ee nnoom, tso:

—Ta, ¿aa tijndye nn'aⁿ na nlui'n'maaⁿndye?

²⁴ T'ooⁿ, matsoom ndaana:

—'Ndyoots'a cantyja na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om, cantuuna'. Calajnda^ayo' na ntsaaquie'yo' juuna'. Ee jndye nn'aⁿ na ñe'c'ooquie' jo' jo', saa xo-canda^a nl'ana. ²⁵ Ee quia na jnda^a teicantyja nquii ts'aⁿ na waa' w'aa'ñeeⁿ na nntseicu'tyeeⁿ 'ndyoots'a, quia jo' 'o na m'aⁿyo' ch'eⁿ nnto'yo' na ncwaⁿyo'. Nndu'yo': “Ta, catseicanaaⁿndyu' na ntsaqui^aâ.” Saa jom nnc'ooⁿ ndyue'yo', nntsoom: “Ticaljeii yuu nn'aⁿ 'o.” ²⁶ Quia jo' nnto'yo' na nndu'yo' nnoom: “Jâ tsuu, tyocwaa'â ñ'eⁿndyu' ndo' tyo'mooⁿ ndaayâ xcwe naquii' tsjoomyâ.” ²⁷ Saa jom nnc'ooⁿ, nntsoom: “Jnda^a tsjoo ndaa^ayo' na ticaljeii yuu nn'aⁿ 'o. Quindy^oyo' ñjaaⁿ, 'o nn'aⁿ na cwil'a'yo' natia.” ²⁸ Jo' jo' nnc'om'yo' na nlaxua'yo' na matsei'ndaa'na' nquii'yo' ndo' nntei'nquie'yo' ndei'n'om'yo' na maquiina' 'o. Ee nnty'ia'yo' Abraham, Isaac, Jacob ndo' ñeeⁿ cha'tso profetas, na m'aⁿna yuu na matsaⁿntjoom, saa 'o jnda^a 'ndiina' ch'eⁿ. ²⁹ Quia ljo' nlquie nn'aⁿ na nnaⁿ ndiocheⁿ tsjoomnancue. Ñequio na neiiⁿ na'ñeeⁿ nncwindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa yuu na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om na nlcwa'na. ³⁰ Queⁿyo' cwenta, m'aⁿ nn'aⁿ je' na cwilatuu'yo' na maju'cjena' joona. Saa ndanquia nntseiwendyena' joona. Ndo' m'aⁿ nn'aⁿ je' na cwila'tiuu nquiee na t'maⁿ cwiluiindyee, saa nncue'ntyjo na nncju'cjena' joona.

Maty'ioo Jesús cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

³¹ Majuuti xuee'ñeeⁿ, tqie'cañom nt'om nn'aⁿ fariseos Jesús, jlueña nnoom:

—Calui' ñjaaⁿ, cja' cwiicheⁿ joo ee ñe'catseicuee' Herodes 'u.

³² Tsoom ndaana:

—Catsa'yo', candu'yo' nnom cajndye'ñeeⁿ: “Queⁿ cwenta, ja man-cwjiit'ya^a naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ. Ndo' nntsein'maⁿtyaya nn'aⁿwii 'io cha luaa'. Ndo' tajndye cwii tjo^o na nntseicanda^andyo ts'iaaⁿ na jndyooya.”

³³ Saa jndei'na' na je', 'io ndo' cha jojoty^a cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na mats'aaya, ee ticatsona' na nchii Jerusalén na nncue' cwii profeta.

³⁴ 'O nn'aⁿ Jerusalén na cwilacwje'yo' profetas ndo' majñoom' ljo' nn'aⁿ na majñooⁿya na m'aaⁿ. Jndye ndii' ñentyjaa' ts'ooⁿ na nntseitjoⁿya ntseinda'

cha'xjeⁿ matseitjom caxtixquie ntseinaaⁿ nacjee' ntsqueeⁿ. Saa 'u cwaaⁿ tquaandyu'. ³⁵ Queⁿyo' cwenta, Ty'o^oots'om ma'ñeeⁿ 'o. Taxoc'oom wats'om t'maⁿ 'naⁿyo'.

Quia jo' seineiiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ, tsoom:

—Nndye'yo' nntsjo^o na taxocanty'ia'yo' ja hasta na nncue'ntyjo^o xuee na nndu'yo': “Matio'naaⁿñena' nqueⁿ na mañoom ñequio xuee' Ta Ty'o^oots'om.”

14

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ndii' tcoo'

¹ Cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ, tjatseijomñe Jesús waa' ts'aⁿ na cwilui-itquieñe cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos, na nlcwaaⁿaⁿ jo' jo'. Ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ fariseos na tyoqueⁿ cwenta ljo' nnts'aaⁿ. ² Jo' jo' tjameintyjee' cwii ts'aⁿ na wii' jo nnoom na ndii' tcoo'. ³ Ndo' tax'eeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ fariseos, tsoom:

—¿Aa maty'iomyana' na nntsein'maⁿ ts'aⁿ tsaⁿwii' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ, oo aa ticaty'iomna'?

⁴ Saaⁿ joona yacheⁿ jla'cheⁿna. Quia jo' to'ñoom ts'aⁿwii', sein'maaⁿ juu ndo' tsoom nnom:

—Ya xeⁿ na wja'to' wa'.

⁵ Jndaⁿ jo' tsoom ndaaⁿ fariseos'ñeeⁿ:

—¿Aa m'aaⁿ cwiindy^o 'o na xocatseicjeeñe na nncwji' snom oo quio'jndyo tsmeiⁿ na tju'na' ts'om tsue'tsjoom, meiiⁿ na juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ?

⁶ Saaⁿ ticat'oona 'ñom.

Nn'aⁿ na 'oo yuu na macoco ts'aⁿ

⁷ Ndo' naⁿñeeⁿ na tqueeⁿ ts'aⁿ fariseo na nlcwa' ñ'eⁿñê, tqueⁿ Jesús cwenta ljo' l'ana. Jla'yuu ndaaⁿna ntsulā nacañoom'ticheⁿ nacañoom' meiⁿsa. Jo' chii seineiiⁿ ñ'oom tjañoom' ndaaⁿna. ⁸ Tsoom:

—Quia na maqueeⁿ ts'aⁿ 'u na catseijomndyu' na macoco jnaaⁿ, tincja'cajmaⁿ sulā nacañoom'ticheⁿ. Ee xeⁿ nntseijomna' tqueeⁿñê cwiicheⁿ ts'aⁿ na t'maⁿti cwiluiñe, nchiiti 'u, ⁹ quia jo' jom na tqueeⁿñê 'o, nncjaantyjaaⁿaⁿ 'u, nntsoom njom': “‘U quiaa' na tsaⁿm'aaⁿ nncjom yuu na wacaty^e.” Quia jo' nlui'jnaaⁿndyu' na nncja'cajmaⁿ sulā na macanda. ¹⁰ Jo' chii, quia na maqueeⁿñê ts'aⁿ'u, cja'cajmaⁿ sulā na we'yandyo, cha quia na nncjaantyjaa' ts'aⁿ na tqueeⁿñê 'u, nntsoom njom': “‘U x'iaya, cwinoom' nacañoomcheⁿ.” Quia jo' nntseit'maaⁿñena' 'u jo ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ na meindyuaandy^e nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿndyu'. ¹¹ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseiwendyeñe cheⁿnquii, maxjeⁿ nntseiquioo Ty'o^oots'om juu. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maju'ñecje, maxjeⁿ nntseiwendye Ty'o^oots'om tsaⁿñeeⁿ.

¹² Mati tso Jesús nnom ts'aⁿ na tqueeⁿñê jom:

—Quia na maqueeⁿ nn'aⁿ na cala'jomndye na nlcwa'yo' na quiajmeiⁿ oo natmaaⁿ, tilqueⁿ nc'ia', meiⁿ nn'aⁿ nncu', meiⁿ nn'aⁿ na jndaⁿ teitqui^oo', meiⁿ naⁿtya na m'aⁿ ndyoo'. ¿Ee aa nchii nncuee' xuee na majo'ti nl'a joona, cha nnjoom cha'xjeⁿ na sa' 'u? ¹³ Jo' chii quia na nntsa' nantquie na t'maⁿ na nlcwa' nn'aⁿ, queⁿ ndyeñeeⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na ticandaⁿ luee, nc'ee', ndo' nn'aⁿ na tileic'ooca' ñequio nn'aⁿ na nchjaaⁿ. ¹⁴ Quia jo' nnc'oom' na neiⁿ na luaa' nntsa'. Ee joona xocandaⁿ nl'ana na nnjoom ljo' na sa', saaⁿ 'u nnc'oñom' na nnjoom quia na nnta'ndo'nnda' nn'aⁿ na ñel'a yuu na maty'iomyana'.

Nantquie t'maⁿ natmaaⁿ

¹⁵ Cwii ts'aⁿ na ñ'eⁿ meindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa, quia na jndii na luaa', tso nnom Jesús:

—Ñequiaana' na neiiⁿ ts'aⁿ na nntseijomñe nantquie t'maⁿ yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om.

¹⁶ T'o Jesús cwii ñ'oom na tjañoom'. Ma'moⁿna' na nchii cha'tsondye nn'aⁿ nnc'ooquiee'ndye yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om. Tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ, jom jnoom'm cwii nantquie t'maⁿ ndo' tqueeⁿñê jndye nn'aⁿ. ¹⁷ Quia na tuee'ntyjo xjeⁿ na nlcwa'na natmaaⁿ jñoom mosoom'm na cjaacatso ndaa nn'aⁿ na maqueeⁿñê: “Aa ndye'yo', cjaaya, ee cha'tso jnda maya waa.” ¹⁸ Saa cha'tsondye naⁿñeeⁿ cwii cwii nnom jla'cajñoom'ndyena. Tsaⁿ najndyee tso: “Catsa' cwii naya'ñeeⁿ na catsu' nnom patrom 'naⁿ na catseit'maⁿ ts'oom ja, ee jnda seijndaya cwii taⁿ tyuaa ndo' maca'na' na cjoⁿcandoo'a juuna'.” ¹⁹ Ndo' tso cwiicheⁿ ts'aⁿ nnom moso: “Ja jnda seijndaya 'om ljo quioo'ndyo na nl'a ts'iaaⁿ ndo' je' jocanty'ia aa ndyaa' ya nl'ayo'. Jo' chii catsa' cwii naya'ñeeⁿ na catsu' nnom na catseit'maⁿ ts'oom ja.” ²⁰ Ndo' cwiicheⁿ tso: “Cwe' xcondyo na tmaⁿco, jo' na xocandaa nncjo.” ²¹ Tjalcwe' moso tjatseicañeeⁿ patrom 'naaⁿaⁿ cha'tso ñ'oommei'. Ndo' seiloo'ñe patrom. Tsoom nnom mosoom'm: “Catseityua', cja' jo ts'ua ndo' n'om nantaa naquii' tsjoom ndo' candyo'chu' ndyeñeeⁿ ñequio nn'aⁿ na ticandaa' luee, nc'ee', nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee' ñequio nn'aⁿ na nchjaaⁿ.” ²² Jnda chii seicandii moso'ñeeⁿ, tsoom: “Ta, jnda tuii cha'xjeⁿ na sa'ntjom' saa ndicwaⁿ wanaaⁿti.” ²³ Quia jo' tso patrom nnom: “Cja' jo n'om nato nt'maⁿ ñequio cha'tso nato cajneiⁿ. Catsa' na jndei'na' na ñequio nn'aⁿ cha na nntoo' w'aya. ²⁴ Je' nndye'yo' nntsjoo na meiⁿcwiindyee nn'aⁿ na tquaaⁿndyojndyaa xocaljeii chiuu waa nantquie t'maⁿ na mandoo'a.”

Jeeⁿ jndyaa' na wjaantyjo ts'aⁿ naxeⁿ Cristo

²⁵ T'maⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ ty'e ñ'eⁿ Jesús. Quia jo' taqueeⁿ, tsoom ndaana:

²⁶ —Meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nndyo ñ'eⁿndyo xeⁿ tic'oom na jndati ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo, nchiiti tsotypeⁿ, tsoñeeⁿ, scoom'm, ntseinaaⁿ, ti'nquioom ñequio ndyencjoom, hasta cantyja na wando' nqueⁿ, tsaⁿñeeⁿ xocandaa nntseijomñê ñ'eⁿndyo. ²⁷ Ndo' meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nndyontyjo cantyja na mats'aa, xeⁿ tic'oom na cwiljoya ts'oom nawi' na matjoom cantyja 'naⁿya meiiⁿ cueeⁿeⁿ, tsaⁿñeeⁿ xocandaa nntseijomñê ñ'eⁿndyo. ²⁸ Xeⁿ cwiindyoy' 'o ñ'e'cats'aa w'aandyee, ¿aa nchii nncjaacjoojndyee, nntseitiuuya chiuuxjeⁿ nlcaⁿna' cha ntyjii aa nlejndeiⁿ cwanti na maleiñ'oom hasta na ndaa' w'aañeeⁿ? ²⁹ Xeⁿ ticats'aaⁿ na ljo', jnda s'aaⁿ tsiaⁿtsjo' ndo' nljeiiⁿ na taticatquii nnts'aaⁿ, quia jo' cha'tso nn'aⁿ na nnty'iaa na ljo', nntoⁿna na nla'jnaaⁿna jom. ³⁰ Nluena: “Tsaⁿm'aaⁿ toqⁿoⁿ cwii ts'iaaⁿ saa cwe' ts'iaaⁿ taⁿ. Títseicandaa'ñê.” ³¹ Mati cwii rey na tseixmaⁿ qui meiⁿ sondaro, ¿aa nts'aacheⁿna' na nncjaacatjomñê cwiicheⁿ rey na nndyocats'aa tia' nacjoom'm na matseixmaⁿ ntquiuu meiⁿ sondaro? ¿Aa chii nncjaacjoojñeeⁿ na nntseitiuuyaaⁿ, aa ndaaⁿ nnts'aaⁿ? ³² Ndo' xeⁿ nnty'iaaⁿaⁿ na tixocandaa nnts'aaⁿ, quia jo' nntseicwanoom ñ'oom ñequio ts'aⁿ 'naaⁿaⁿ na nntseity'ooñê na cwitsaaⁿ tia', cwii na ndicwaⁿ tquia ndyo tsaⁿñeeⁿ. ³³ Jo' chii meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ 'o na ticaⁿdii cha'tso na matseixmaⁿ nquii, xocandaa nntseijomñê ñ'eⁿndyo.

Til'ue tsjaaⁿ xeⁿ na jnda jlui' na chjeⁿna'

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ 'Jeeⁿ l'ue tsjaaⁿ, saa xeⁿ nlui' na chjeⁿna', ¿ljo' ñ'eⁿ cwii nleichjeⁿnnda'na'? ³⁵ Taxocwil'uena', meiⁿ quio tyuaa, meiⁿ ñ'eⁿ to'. Cwe' quiityeⁿquiee' nn'aⁿ joona'. Maluaa' matseijomna' 'o, m'aⁿyo' cha'cwijom

tsjaaⁿ na til'ue xeⁿ tyootei'jndei'yo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ. 'Ñeeⁿ juu na niom lue'ⁿ n'om lua'qui na nndii, candiia.

15

Cantyja 'naaⁿ catsmaⁿ na tsuuñe (Mt. 18:10-14)

¹ Cha'tsondye nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom Roma ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'ooots'om cantyja na nquiu nn'aⁿ fariseos, jla'candyoo'ndyena nam'aaⁿ Jesús na nndyena ñ'oom na nntseineiⁿ. ² Nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés tyotio'ñ'oomna jom. Jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ ya ñ'oom jom ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'ooots'om ndo' macwaaⁿaⁿ ñ'eⁿndyena.

³ Quia jo' seineiⁿ ñ'oom na tjañoom' ndaana, tsoom:

⁴ —Xeⁿ cwiindyoyo' 'o m'aaⁿ cwii siaⁿnto canmaⁿ ntsmeiⁿ ndo' xeⁿ nntsuuñe cwii jooyo', ¿aa nchii n'ndiiyaaⁿ ñequieen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' ñjeeⁿ quioo'ñeeⁿ yuu na cwicwa'yo' ndo' nncjaacal'ueeⁿ juu catsmaⁿ na tsuuñe hasta xjeⁿ na nljeiiⁿcheⁿ? ⁵ Xeⁿ jnda ljeiiⁿ catsmaⁿñeeⁿ, nlei'caljoom juuyo' xtyoom'm ñequio na neiiⁿeⁿ. ⁶ Ndo' quia na nncueⁿeⁿ waⁿaⁿ, nntseitjoom nc'iaaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ nndyoo' waⁿaⁿ. Nntsoom ndaana: “C'oⁿya na neiiⁿya, ee catsmaⁿ tsmaaⁿa na tsuuñe jnda ljeinnda'a juuyo'.” ⁷ Luaa nntsjoo ndyeyo', maluaa' na t'maⁿti neiiⁿ Ty'ooots'om na m'aaⁿ cañoom'luee cantyja 'naaⁿ cwii ts'aⁿjnaⁿ na cwilcwe' ts'om, nchiiti ñequieen'aaⁿ nchoo' nqui nchoo' ñjeeⁿ ts'aⁿ na mamach'ee yuu na maty'iomyana' na ticaⁿna' na nlcwe' ts'om.

Tsjo'ñjeeⁿ na tsuu

⁸ 'Oo cal'uu na m'aaⁿ cwii yuscu na maleiñ'oom qui xjeⁿ s'om xuee, ndo' xeⁿ nntsuuñe cwii joona' naquii' w'aa, ¿aa nchii nntseicanaaⁿñeⁿ chom, ndo' ya ya nlcaaⁿñe, tcutcuu nl'ueeⁿ juuna' hasta xjeⁿ na nljeiiⁿcheⁿ? ⁹ Ndo' xeⁿ jnda ljeiiⁿ, nntseitjoom nc'iaaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ nndyoo' waⁿaⁿ ndo' nntsoom ndaana: “C'oⁿya na neiiⁿya, ee jnda ljeiia tsjo'ñjeeⁿ na tsuu.” ¹⁰ Luaa nntsjoo ndyeyo', maluaa' jeeⁿ cwila'neiiⁿndye ángeles cwentaa' Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿ cwii ts'aⁿjnaⁿ na cwilcwe' ts'om.

Seit'maⁿ ts'om ts'aⁿjnaaⁿ

¹¹ Seineiⁿticheⁿ Jesús, tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ, tyom'aⁿ we ntseinaaⁿ na naⁿnom. ¹² Juu tsaⁿchee tsoom nnom tsotyeeⁿ: “Ta, quiaa' 'naⁿ na tseixmaⁿya na nnco'ñoⁿ.” Quia jo' toⁿ tsotyeeⁿ 'naⁿ na niom, tquiaa nnoom. ¹³ Tyoowijndye xuee na tuii na ljo', seitjoom cha'tso 'naaⁿaⁿ, tjaaⁿ tquia cwiicheⁿ ndyuaa. Jo' jo' seicoⁿ cha'tso 'naaⁿaⁿ cwe' luaa'. ¹⁴ Jnda na ndyueñ'eⁿ seicatsoom, seijomna' jndyo cwii jndo' t'maⁿ tyuaa'ñeeⁿ. Jnaⁿna' na tco'wi'na' jom na tjaa'naⁿ ljo' cwii ya nleil'uee'ñeⁿ. ¹⁵ Quia jo' tjaaⁿ, tjaquiee'toom na nnts'aaⁿ ts'iaaⁿ moso 'naaⁿ cwii ts'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ. Jñom tsaⁿñeeⁿ jom na nnteix'eeⁿ calcu jo jndaa. ¹⁶ Jeeⁿ ñe'cwaaⁿaⁿ meiiⁿ cwe' nlcwa jndaa na cwicwa' calcu. Saa meiiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ tquiaa ljo' nlcwaaⁿaⁿ. ¹⁷ Quia jo' tjañjoom' ts'oom, seitioom: “Jndye moso m'aⁿ waa' tsotyā, hasta ma'ndiina' nantquie na cwicwa'na. Ndo' ja ñjaaⁿ m'aaⁿya, mañe'c'ioya na ñe'jndo'a. ¹⁸ Je' yuu' nluii'a ljo, nncjolcwa'nda'a m'aaⁿ tsotyaya, ndo' nntsjoo nnoom: Ta, jnda seitjoondyo nnom Ty'ooots'om ndo' njom' 'u. ¹⁹ Tacatseixmaⁿya na nntsu' na jnda' ja. Catsa' cwe' cha'na cwii moso' ja.” ²⁰ Quia jo' mana tjalcweeⁿeⁿ na m'aaⁿ tsotyeeⁿ.

'Tquia ndicwaⁿ wjaanoom, ljeii tsotyeeⁿ jom. Tioo na jeeⁿ jnda ntyjii ñ'eñê. Jleinom, tjacatjomñe jom. Taxcweeñe ndo' t'uu ntsmaaⁿaⁿ. ²¹ Quia jo' tso jnaaⁿ nnoom: "Ta, jnda seitjoondyo nnom Ty'oots'om ndo' njom' 'u. Tacatseixmaⁿya na nntsu' na jnda' ja." ²² Jnda tquiena na waa w'aa, tso tsotyeeⁿ ndaa mosoo': "Cwa queⁿndyo' quia'yo' liaa na yati, ndo' cala'cwe'yo' joona' jom. Ndo' catjaa'ndyo' tsei'x'ii ts'ooⁿ cala'ñjom'yo' lcoom jom. ²³ Ndo' mati tsaac'om'yo' quioo'jndyo chjoo na t'meiiñe. Calacue'yo' juuyo'. Nlcwaa'a ndo' nl'aaya xuee. ²⁴ Ee ti'jndaaya luaa, cha'cwijom jnda tueeⁿeⁿ ndo' wando'nnaaⁿaⁿ, tsuuñê ndo' teijndaa'ñennaⁿaⁿ." Quia jo' to'na na tyola't'maaⁿndyena.

²⁵ 'Saa jnaaⁿ tsaⁿtquiee, tic'oomñe, jndaⁿ tja. Quia na jnda tyjee' ndyowindyoo' na waa w'aana, jndii na cwitjo' ndo' cam'aaⁿ jnoom. ²⁶ Tcwaan cwii mosoona, tax'eeⁿ 'ndyoo ljo' cwiluii. ²⁷ T'o tsaⁿñeeⁿ nnoom: "Ti'ty'iu' jnda tyjeeⁿeⁿ jo' na seicuee' tsotye' quioo'jndyo chjoo na t'meiiñe ee ya tyjeeⁿeⁿ, tiweeⁿeⁿ." ²⁸ Saa tsaⁿñeeⁿ seiw'eeⁿ, meiⁿ quii' w'aa ti'cjaaqueⁿeⁿ. Jo' chii jlui' tsotyeeⁿ ndo' s'aa ty'oo nnoom na cjaaqueⁿeⁿ. ²⁹ Saa jom t'ooⁿ nnom tsotyeeⁿ, tsoom: "Queⁿ cwenta, teijndye ndyu mandi'ntjoⁿya njom' meiⁿ tyootseiquie' ts'ooⁿya yuu na matsa'ntjom' ja. Saa meiⁿcwii ndii' tyooñequiaa' meiⁿ cwe' canch'ioo ndyua na nntseicua'a na nnc'ooⁿya na neiⁿya ñequio nc'iaya. ³⁰ Saa je' na tyjee' ti'jnda' luaa' na tjatseicooⁿ 'naⁿ ñequio lculjaa', jnda'jom quio'jndyo chjoo na t'meiiñe jnda seicue' cwentaaⁿaⁿ." ³¹ Ndo' t'o tsotyeeⁿ nnoom, tso: "U jndaaya, maxjeⁿ m'aaⁿ ñ'eⁿndyo ndo' cha'tso 'naⁿya 'u 'naⁿ. ³² Saa maty'iomna' na cal'aaya xuee ndo' c'ooⁿya na neiⁿya ee ti'ty'iu' luaa' cha'cwijom jnda tueeⁿeⁿ ndo' wando'nnaaⁿaⁿ, jnda tsuuñê saa teijndaa'ñennaⁿaⁿ."

16

Mosotquiee na seitjoñe

¹ Mati seineiⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eñê, tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿtya ndo' t'oom cwii mosotquiee 'naaⁿaⁿ. Jla'candii nn'aⁿ jom na cwe' matseicatsuuto tsaⁿñeeⁿ 'naaⁿaⁿ. ² Quia jo' tqueeⁿñê juu, tsoom nnom: "¿Chiuu waayuu ñ'oom na mandii cantyja 'naⁿ? Quiaa' cwenta ts'iaaⁿ na mache' ee ma'ndiina' 'u na m'aaⁿ mosotquiee." ³ Quia jo' seituu mosotquiee naquii' ts'oom: "¿Chiuu nnts'aayo na cwii nncwantjoⁿ? Ee patrom 'naⁿya macwjeeⁿeⁿ ja na m'aaⁿya mosotquiee. Ee tijndo na nnts'aa ts'iaaⁿ jndaⁿ ndo' jnaaⁿa na cwe' ndaaⁿ nn'aⁿ nlcaaⁿa ljo' na macaⁿna' ja. ⁴ Mantyjii chiuu nnts'aa cha nnto'ñoom nn'aⁿ ja l'aana xeⁿ jnda 'ndiina' ja na mosotquiee." ⁵ Quia jo' tqueeⁿñê cwii ndo' cwii nn'aⁿ na cho'jnaⁿ nnom patrom 'naaⁿaⁿ. Tax'eeⁿ nnom ts'aⁿ najndyee: "¿Cwanti t'maaⁿ chujnaⁿ nnom patrom 'naⁿya?" ⁶ T'o tsaⁿñeeⁿ nnoom, tso: "Ja chojnaⁿ cwii siaⁿnto ncjo seitye." Ndo' tsoom nnom: "Luaa co'ñom' tsom na teiljeii cwanti chujnaⁿ. Queⁿndyu', cajmaⁿ, catseiljei'xco' na ñe'wen'aaⁿ nchoo' qui ncjo chujnaⁿ." ⁷ Jnda jo' tax'eeⁿ nnom cwiicheⁿ, tsoom: "Ndo' 'u je', ¿cwanti chujnaⁿ?" T'o tsaⁿñeeⁿ nnoom: "Ja chojnaⁿ cwii siaⁿnto xuu lqueeⁿ trigo." Quia jo' tsoom nnom: "Luaa co'ñom' tsom na chuuna' cwanti chujnaⁿ. Catseiljei'xco' na ñe'ñequieen'aaⁿ xuu lqueeⁿ trigo chujnaⁿ." ⁸ Ndo' tjawee' ts'om tsaⁿtya na luaa' s'aa moso tiaa'ñeeⁿ, ee na jndo' ts'oom ts'iaaⁿ na s'aaⁿ. Ee nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaa, jndo'ti n'omna quii'ntaaⁿ nc'iaana, nchiiti nn'aⁿ na la'xmaⁿ cantyja 'naaⁿ naxuee.

⁹ Candye'yo' ntsjoo, cwil'uee'ndyo' 'na'yo' na niom tsjoomnancue na quio nla'jndyeendyo' nn'a' na nljoya ñ'oom ñ'endyo'. Quia jo' quia na nntycwii 'na'yo' jo', m'a' ñee' nnto'ñoom 'o jo nandye cañoom'luee.

¹⁰ 'Ts'a' na ya matseicanda ñ'oom na tit'ma', mati ntseicanaa' ñ'oom na t'ma'. Ndo' ts'a' na titseicanda meii' ñ'oom na tit'ma' tseixma'na', majndeitiche' ti'xotseicanaa' ñ'oom na t'ma'. ¹¹ Saa xe' 'o ticalacanda'yo' ñequio 'na'yo' na waa tsjoomnancuejna'waa, tjaa 'ñee' juu ññequiaa na nnto'ñoom'yo' 'na' na mayuu'che' na jnda matseixma'. ¹² Ndo' xe' 'o tis'a cwenta cwil'a'yo' ñequio 'na' na nchii 'na'yo' joona', mei' tjaa 'ñee' juu na ññequiaa naya luee'yo' na nla'xma'na' cwenta'yo'.

¹³ 'Tjaa'na' moso na ndaa nndi'ntjom nnom we patrom. Ee nnc'oom na ticuee' ts'oom cwii, ndo' cwiiche' nncjaawee' ts'oom. Oo na nncjaañ'oomñê ñ'e' cwii, saa cwiiche' nntseijnaa'a'. 'O xocanda' nndye'ntjom'yo' nnom Ty'oots'om ndo' mati ndaa s'om.

¹⁴ Nn'a' fariseos na m'a' jo' jo', tyondyena cha'tso ñ'oommei' na seinei' Jesús. Ndo' tyola'jnaa'na jom, ee jee' cwila'candya' n'omna s'om. ¹⁵ Saa tsoom ndaana:

—'O cwitjei'yandyo' che'ncjo'yo' jo ndaa nn'a' saa Ty'oots'om wajna'a' naquii' n'om'yo'. Cha'tso nnom na jee' nei'ncoo' nquiu nn'a' na cwila't'maa'ndyena, Ty'oots'om jnoom'm nmei'.

Xocantycwii ñ'oom' Ty'oots'om

¹⁶ 'Tyola'nei' nn'a' ñ'oom' Ty'oots'om na tque' Moisés, ñequio ñ'oom ndyuee profetas hasta quia na tyjee' Juan. Quia ljo'che' jna'na' na cwiwinei' ñ'oom cantyja 'naa' na matsa'ntjom Ty'oots'om nn'a'. Ndo' je' je' jnda tue'ntyjo xje' na ticwii cwii ts'a' matseijndei' cha ndaa nncjaaqueie'ñe cantyja 'naa'a'.

¹⁷ 'Tijndei'tina' na nntsuu tsjo'luee ñequio tsjoomnancue, nchiiti na titseicanda'ñena' meii' ñe'cwii ljeii cachjoo na quio teiljeii ñ'oom' Ty'oots'om na matsa'ntjomna'.

Ticatsona' na nntyuii' ljeii cantyja na toco ts'a' (Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ 'Mei'ñee'che' ts'a' na nntseityuii' ljeii 'naa' ñ'e' scuu' ndo' nncoco ñ'e' cwiiche' yuscu, tsa'ñee' mach'ena' na cwe' m'aa'yaa' ñ'e' yuscu'ñee'. Ndo' mati mei'ñee'che' ts'a' na nncoco ñ'e' yuscu na jnda tyuii' ljeii 'naa' ñ'e' saa', mati tsa'ñee' mach'ena' na cwe' m'aa'yaa' ñ'e' yuscu'ñee'.

Tsa'tya ñequio tsa'ñee' Lázaro

¹⁹ 'Tyom'aa' cwii tsa'tya na ñequi'che' tyocwe' liaa na jee' ya ndo' jdana' na tuiina' ñ'e' tsa' lino. Ndo' 'io ndii 'io tyocwaa'a' nantquie na yatiche'. ²⁰ Jo 'ndyoots'a tiom waa' tsa'tya'ñee' tyowacatyee' cwii tsa'ñee' na jndy Lázaro. Cha'waañê chom ntyje'. ²¹ Tyocantyyaa' ts'oom na nlcwaa'a' meii' cwe' na cajnda' na cwiquiaa nacjee' mei'sa 'naa' tsa'tya. Ndo' calue' tyonquicatyueendyeyo' ntyje' na chom. ²² Tue'ntyjo xuee na tue' tsa'ñee', ndo' ty'eñ'om ángeles añmaa'a' paraíso na m'aa' Abraham. Mati tue' tsa'tya ndo' tjacanty'iuu'ñê. ²³ Tyom'aa'ñê yuu na ñjomndye l'oo. Jlundaañê, nty'iaa'tquiaa' na m'aa' Lázaro nacañoom' Abraham. ²⁴ Quia jo' seixua', tsoom: "Tsootyaya, Abraham, c'oom' na wi' ts'om' ja. Cajñom' Lázaro na canchjeeñê nomts'oo' naquii' ndaatoo cha nntseicana'a' tsaya. Ee jee' t'ma' wi' matjo'ya naquii' chomwaa." ²⁵ Saa tso Abraham nnoom: "Jndaaya, cjaañjoom' ts'om' cha'tso na ya na ñeto'ñom' xje' na ñetando', ndo' Lázaro wi' ñetjoom. Saa je' je' jom ljo mawajñee' ndo' 'u je', wi' matjom'. ²⁶ Ndo' nchii

macanda cwe' jo'. Quii'ntaaⁿ jâ ñ'eⁿndyo' 'o waa cwii tsue'tsjoom na tjaa yuu cwintycwii na njoom, cha ñ'eeⁿ jâ na ñ'e'c'oo na m'aⁿ 'o, xocandaⁿ nncwinom. Ndo' meiⁿ nn'aⁿ nam'aⁿ yuu jo' xocandaⁿ nncwinom ntyjawaa.” ²⁷ Quia jo' matso tsaⁿtya: “Ta, mats'aa ty'oo njom', cwa cajñom' jom waa' tsotyā, ²⁸ ee jo' jo' m'aⁿ 'om ti'ntyjo. Cjaanquiaaⁿ ñ'oom ndaana cha ticandyochuuna' joona ljooñe yuu na jeeⁿ wi'.” ²⁹ Saa tso Abraham nnoom: “Joona macwilei'ñ'omna ñ'oom na tyoñequiaa Moisés ñequio profetas. Ñ'oommeiⁿ candyena.” ³⁰ Saa jom tsoom nnom Abraham: “Tiyuu' ta, xeⁿ cwii joo nn'aⁿ na jnda tja wjaa na m'aⁿna, maxjeⁿ nlcwe' n'omna.” ³¹ Ndo' t'o Abraham nnoom: “Xeⁿ tiñe'candyena ñ'oom na tyoñequiaa Moisés ñequio profetas, mati xocandyena ñ'oom 'ndyoo cwii ts'aⁿ meiiⁿ na nncwando'nnda' na jnda tue'.”

17

Waa na teincuu' na nntseiquioo jnaⁿ ts'aⁿ
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Tso Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm:

—Tijoom jaawintyjee'na' na ñ'e'catseiquiaana' nn'aⁿ na cal'ana jnaⁿ, saa nnt'uiiwi'na' ts'aⁿ na jnaaⁿ juu nncjaachuuna' nn'aⁿ na mati nl'ana jnaⁿ. ² Yati xeⁿ cwityeⁿ cwii tsjo'suu xtyo' tsaⁿñeeⁿ ndo' catuee' nn'aⁿ jom ts'om ndaaluae nchiiti na nntseiquioona' cwii joo nn'aⁿ na tyoowijndaya cantyja na cwila'yu'. ³ Queⁿyo' cwenta cantyja 'naⁿyo'.

'Xeⁿ cwii nn'aⁿ na matseyu' matseitjooñê njom', cwaⁿya' jom. Ndo' xeⁿ cwilcwe' ts'oom, catseit'maⁿ ts'om' jom. ⁴ Ndo' meiiⁿ matseitjooñê njom' ntquiee' ndii' na cwii xuee, ndo' cwii cwii ndii' nncjaacatsoom njom': “Catseit'maⁿ ts'om' ja, cwilcwe' ts'oqⁿ”, maxjeⁿ ñequi'cheⁿ catseit'maⁿ ts'om' jom.

Na matseyu'ya ts'om ts'aⁿ, t'maⁿ najndei matseixmaⁿna'

⁵ Apóstoles jluena nnom Ta Jesús:

—Quiaa' na t'maⁿti nlayu'ya n'oqⁿya.

⁶ Tsoom ndaana:

—Meiiⁿ na jeeⁿ cachjoo cwilayu'ya n'om'yo' cwe' cha'na cachjoo cwii ts'om lqueeⁿ mostaza, ndaaⁿ ndu'yo' nnom ts'oom sicómorowaa': “Catyendyu' ndo' co'na' 'u ts'om ndaaluae.” Ndo' maxjeⁿ nntseicandana' ñ'omndyue'yo'.

Ts'aⁿ na mand'i ntjom macaⁿna' na catseicanaqⁿ

⁷ Cal'uu cwiindyoy' 'o m'aaⁿ mosoo' na matseindyaa oo na mach'ee cwenta quioo' jo jndaⁿ, ndo' quia jnda tyjee' tsaⁿñeeⁿ na jnaⁿ jndaⁿ, ¿aa mantyja nntsu' nnom: “Cwinoom' luaa, cajmaⁿ na nlcwa'”? ⁸ ¿Aa nchii najndyee nntsu' nnoom?: “Cwa catseijndaa'ndyu' je', catseiñ'oom'ndyu' na nlcwaa'a. Xeⁿ jnda tcwaa'a ndo' jnda t'ua, quia ljo'cheⁿ nlcwa' ndo' nnc'ua'.” ⁹ ¿Aa nnts'aacheⁿna' na ñequiaa' na quianl'uaa' moso' nc'e na seicanaqⁿ ñ'oom na sa'ntjom' jom? Matseituu xocatsa' na ljo'. ¹⁰ Mati 'o, quia na jnda l'a'yo' cha'tso na matsa'ntjomna' na cal'a'yo', quia jo' candu'yo': “Jâ cwiluiindyô moso na tjaa yuu l'uendye. Ee cwe' tomti na laxmaaⁿya na cal'aayâ jnda ñel'aayâ.”

Sein'maⁿ Jesús qui ts'aⁿ na chuu tycu lepra

¹¹ Quia jo' tjatjati Jesús na mawjaⁿ Jerusalén, teinoom tyencoo' ts'ondaa Samaria ñequio ts'ondaa Galilea. ¹² Cha'na tjaqueⁿeⁿ cwii tsjoom chjoo, jluin'om qui nn'aⁿ na cho tycu lepra, tquia ty'emei'ntyjee'na. ¹³ Jndei jla'xuaana, jluena:

—'U Jesús na ma'moqⁿ ñ'oom' Ty'oqⁿts'om ndaa nn'aⁿ, c'oom' na wi' ts'om' já.

¹⁴ Quia na nty'iaa' Jesús joona, tsoom ndaana:

—Catsala'ca'mo'ndyo' ndaa ntyee.

Ndo' yocheⁿ na cwi'oona, jliuna cwa jnda ljuu'ndyena tycu'ñeeⁿ. ¹⁵ Ndo' cwii tsaⁿ'ñeeⁿ, quia na ljeiⁿ na jnda n'maaⁿ, tjalcweeⁿ'eⁿ, c'uaa 'ñom na matseit'maaⁿ'ñe Ty'oots'om. ¹⁶ Tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom Jesús, tquiaaⁿ na quianl'uaa'. Ts'aⁿ samaritano tsaⁿ'ñeeⁿ. ¹⁷ Quia jo' tso Jesús:

—¿Aa nchii quindyee nn'aⁿ na ljuu'ndye? Ndo' nt'omcheⁿ ñjeeⁿ je' ¿yuu m'aⁿ?

¹⁸ Macanda juu tsaⁿ'm'aaⁿ na nchii ts'aⁿ judío, jndyotseit'maaⁿ'ñe Ty'oots'om.

¹⁹ Quia jo' tso Jesús nnom:

—Quicantyja', cja'to'. Nc'e na matsei'yuya ts'om' ñ'e'ndyo jnda n'maⁿ'.

Luaa waa na nncwjee'cañoom na matsa'ntjom Ty'oots'om
(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Tyota'x'ee nn'aⁿ fariseos nnom Jesús cwaaⁿ nncwjee'cañoom juu na matsa'ntjom Ty'oots'om. T'oqⁿ ndaana, tsoom:

—Xocala'no'yo' aa jnda tue'ntyjo juuna' cwe' cwii 'naaⁿ na nleitquioo'.

²¹ Tjaa 'ñeeⁿ nndaⁿ nntso: “Luaa' m'aaⁿ”, oo “La'ñeeⁿ m'aaⁿ na matsa'ntjoom”, ee jnda mamatsa'ntjom Ty'oots'om naquii' n'om'yo'.

²² Tsoom ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm:

—Manncue'ntyjo xuee na nntseiquee'na' n'om'yo' na ñe'canty'ia'nda'yo' ja na cwiluiindy^o nquii na jnaⁿ cañoom'luee, saa taxocanty'ia'yo' ja. ²³ Nluena ndaa'yo': “Luaa' jom”, oo “Luaa.” Saa tintsantyja'yo'. Meiⁿ tintsantyjo'yo'.

²⁴ Ee cha'xjeⁿ na maco' tsueechom matseixueena' cwii ntyjaa' tsjo'luee xjeⁿ cwiicheⁿ ntyjaa'na', maluaa' nntseijomna' quia na ndyoqonnda'a na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ²⁵ Saa najndyee maca'na' na t'maⁿ nawil' catjoⁿ ndo' mati cal'a nn'aⁿ na m'aⁿ je' na ticuee' n'omna ja. ²⁶ Cha'xjeⁿ na tyol'a nn'aⁿ xjeⁿ na tyom'aaⁿ Noé, maluaa' nntseijomna' nl'a nn'aⁿ xjeⁿ na manndyoqonnda'a na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ²⁷ Ee quia ljo'cheⁿ tyocwa'na, tyowena. Tyo'uncona, tyoñequiana ndana na nnc'unco hasta xuee quia na tuo Noé ts'om w'aandaa. Quia jo' jna'na' na tua'nty'a, tja cha'tsondyee na'ñeeⁿ. ²⁸ Ndo' majo'ti tuii quia na tyom'aaⁿ Lot, tyocwa'na, tyowena. Tyola'jndana, tyondaana. Tyonomna ntjom, tyol'ana l'aa. ²⁹ Saa juu xuee na tjei' Ty'oots'om Lot tsjoom Sodoma, tua' ndaaluaa' chom ñequio ljo' sufra na jna'na' tsjo'luee. Ndo' seicwjeena' cha'tso nn'aⁿ tsjoom' ñeeⁿ.

³⁰ Maluaa' nnts'aana' xuee na nleitquioo'ndyo ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

³¹ 'Majuu xuee'ñeeⁿ, ts'aⁿ na m'aaⁿ ch'eⁿ, tintseicandya' ts'oom 'naaⁿ'aⁿ na nncjaaqueⁿ'eⁿ naquii w'aa na nncwjeeⁿ'eⁿ joona'. Ndo' majo'ti ts'aⁿ na m'aaⁿ jo jndaⁿ tindyolcweeⁿ'eⁿ na ndyochoom 'naaⁿ'aⁿ. ³² Cjaañjoom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ' scuu' Lot. ³³ Meiⁿ cwil'ñeeⁿ cheⁿ ts'aⁿ na ñe'cwji'n'maaⁿ'ñe cheⁿ nquii, majo'to jo' nntsuuñe. Saa meiⁿ nquia ts'aⁿ na mañequiaañe na catjom ljo' na nntjom, tsaⁿ'ñeeⁿ nlui'n'maaⁿ'ñe.

³⁴ 'Candyeyo' nntsjo^o, juu teijaaⁿ'ñeeⁿ quia na ndyoqonnda'a, we nn'aⁿ maⁿ' cjoo' jnduu, cwii tsaⁿ'ñeeⁿ wjaañ'oomna' jom na m'aaⁿ'ya, ndo' cwiicheⁿ ma'ndiina'. ³⁵ We yolcu ñe'naaⁿ' cwitua, cwii tsaⁿ'ñeeⁿ wjaañ'oomna' jom na m'aaⁿ'ya, ndo' cwiicheⁿ ma'ndiina'. ³⁶ We nn'aⁿ m'aⁿ jo jndaⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ, cwii tsaⁿ'ñeeⁿ wjaañ'oomna' jom na m'aaⁿ'ya, ndo' cwiicheⁿ ma'ndiina'.

³⁷ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'e'ñe, ta'x'eena nnoom, jluena:
—¿Yuu cwii jom jo', Ta?
T'oqⁿ ndyueena cwii ñ'oom na tjañoom' na ma'mo'na' na maxjeⁿ nntu'xe'ndye na'ñeeⁿ. Tsoom:
—Yuu na meindyuaa 'na' to', jo' jo' nntjomndye cant'eiⁿ.

18

Yuscu na jnda ljoñe ndo' jwe

¹ Mati seineiⁿ Jesús cwiiⁿcheⁿ ñ'oom na tjañoom'. Ma'moⁿna' na ñe'quii'cheⁿ cala'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'o^ots'om, tincwintqueeⁿna. ² Tsoom ndaⁿana:

—Tyom'aaⁿ cwii jwe cwii tsjoom. Juu tsaⁿñeeⁿ meiⁿ Ty'o^ots'om tinquiaⁿaⁿ, meiⁿ nn'aⁿ tiqitseit'maaⁿñê. ³ Mati tyom'aaⁿ cwii yuscu tsjoom'ñeeⁿ na jnda ljoñe na tue' saa'. Juu yuscu'ñeeⁿ ñequii'cheⁿ na tyocaa na m'aaⁿ jwe'ñeeⁿ na catseijndaa'ñe ñ'oom 'naaⁿaⁿ. Tyotsoom nnom: “Cwañom' ja ñ'oom cantu na s'aa ts'aⁿ nacjoya.” ⁴ Jndye xuee t'icatsein'oom'ñe jwe yuscu'ñeeⁿ, saa jnda jo' seitioom naquii' ts'oom: “Meiiⁿ na tinquiaya Ty'o^ots'om ndo' meiⁿ na ticatseit'maaⁿndyo nn'aⁿ, ⁵ saa cwe' ee na jeeⁿ matseiloo' yuscum'aaⁿ ja, nncwañom'to jom cwitjoocheⁿ nntycwii na t'maⁿ ts'o^on ñ'eⁿñê.”

⁶ Tso Ta Jesús:

—Jwe'ñeeⁿ meiⁿ na wi'ñe saa ¿aa cwiqueⁿyo' cwenta na tsoom na nncwañom'toom yuscu'ñeeⁿ? ⁷ Majndeiticheⁿ nquii Ty'o^ots'om, ¿aa nchii nncwañom'm nn'aⁿ na jnda tjeii'ñê cwentaaⁿaⁿ, na cwilcwii'na jom naxuee ndo' natsjom? Xocats'aaⁿ na mayo ticatseiñ'oom'ñê joona. ⁸ Nndye'yo' nntsjo^o, jom mantya nntseiñ'oom'ñê. Saa quia na nndyo^onda'a, ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ¿aa ndya' cwii nljei na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'ya n'om ñ'eⁿ Ty'o^ots'om?

Ts'aⁿ fariseo ndo' tsaⁿquiñom s'om

⁹ Mati seineiⁿ Jesús ñ'oom tjañoom'waa ndaa nn'aⁿ na cwitjeii' cheⁿnquiee cwenta na jeeⁿ ya cwil'a, saa m'aⁿna na ticuee' n'omna nt'omcheⁿ nn'aⁿ. Tsoom:

¹⁰ —Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ fariseo ndo' mati tyom'aaⁿ cwii tsaⁿquiñom s'om cwentaa' gobiernom. We naⁿñeeⁿ mañejuu xjeⁿ ty'ena wats'om t'maⁿ na nla'neiⁿna nnom Ty'o^ots'om. ¹¹ Juu fariseo teintyjeeⁿeⁿ, luaa waa ñ'oom na tsoom nnom Ty'o^ots'om: “'U Ta Ty'o^ots'om, mañequiaya na quian'ua' na ticatseixmaⁿya cha'na nt'omcheⁿ nn'aⁿ, cha'na nn'aⁿ na canty'uendye, nn'aⁿ na quil'a yuu na ticaty'iomyana', nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñ'eⁿ n'iaa, mati meiⁿ nchii cha' tsaⁿm'aaⁿ, tsaⁿquiñom s'om. ¹² Ja we ndii' matseicwe-jndo'ndyo na cwii smaⁿna, ndo' cha'tso na mawantjoⁿ mañequiaya diezmo.” ¹³ Saa juu tsaⁿquiñom s'om, tquia tjameintyjeeⁿeⁿ, meiⁿ na nlu'ndaⁿñê tsjo'luee. Macanda tyomeiiⁿeⁿ nda' tsei'jñaaⁿ na tyotseinty'iaa'ñê, tsoom: “'U Ty'o^ots'om, c'oom' na wi' ts'om' ja ts'aⁿjna.” ¹⁴ Candye'yo' nntsjo^o, tsaⁿquiñoom s'om tjalcweeⁿeⁿ waⁿaⁿ na jnda seit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om jom, nchiiti cwiiⁿcheⁿ tsaⁿñeeⁿ. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseiwendyeñe cheⁿnquii, maxjeⁿ nntseiquioo Ty'o^ots'om juu. Ndo' ts'aⁿ na maju'cjeñe, maxjeⁿ nntseit'maaⁿñeⁿ Ty'o^ots'om tsaⁿñeeⁿ.

Matio'naaⁿñe Jesús yocanch'u

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Tquiocho nn'aⁿ yocanch'u na m'aaⁿ Jesús na nntioom l'ooⁿ nacjoona. Ndo' quia na nty'iaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na luaa', jla'tia'na nn'aⁿ na tquiocho yocanch'u'ñeeⁿ. ¹⁶ Quia jo' tqueeⁿñe Jesús yocanch'u ndo' tsoom ndaa nn'aⁿ:

—Ca'ndye'yo' na ññequio yocanch'u na m'aaⁿya, tila'ntycwi'yo' joona ee yuu na matsa'ntjom Ty'o^ots'om, juuna' matseixmaⁿna' cwentaa nn'aⁿ na ntyjaandye ja cha'na quil'a yosanch'um'aⁿ. ¹⁷ Mayuu'cheⁿ matsjo^o ndaa'yo', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ticantya' ts'om na nntsa'ntjom Ty'o^ots'om juu

cha'na ntyjaa' ts'om cwii yucachjoo, tsaⁿ'ñeeⁿ xocanda_ā nncjaaquiee'ñe jo' jo'.

*Matseineiⁿ tsaⁿtya ñ'eⁿ Jesús
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)*

¹⁸ Cwii ts'aⁿ judío na cwiluiitquieñe tax'ee nnoom:

—'U Ta na ma'mo_oⁿ ñ'oom' Ty'o_ots'om ndaa_ā nn'aⁿ na ya ts'aⁿndyu', ¿chiiu ya nnts'aa cha ndaya na ticantycwii na nncwa'ndo'a?

¹⁹ T'o Jesús nnom:

—Matsu' na ja ya ts'aⁿndyo, macanda_ā nquii Ty'o_ots'om cwiluiñê na ljo'.

²⁰ 'U mantyji' ñ'oom na matsa_ñ'ntjoom na matsona': "Tinc'oom'ya' ñ'eⁿ cwi-icheⁿ ts'aⁿ. Tintseicue' ts'aⁿ. Tinch'uee' 'naaⁿ ts'aⁿ. Tintseineiⁿ cantu nacjoo' ts'aⁿ. Catseit'maaⁿndyu' tsotye' ñ'eⁿ tso'ndyo'."

²¹ Tso tsaⁿ'ñeeⁿ nnoom:

—Cha'tso ñ'oommeiⁿ matseicanda_ā xjeⁿ na cachjoondyo.

²² Quia na jndii Jesús na luaa', tsoom nnom:

—Cwii waa na cwii matsei'tjoo'. Cajnda_ā' cha'tso na maleichu' ndo' quiaa' ndaa_ā ndyeñeeⁿ. Quia jo' nnc'oom' na tyandyu' cañoom'luee. Jnda_ā jo' candyotseijomndyu' ñequiondyo.

²³ Saa quia na jndii tsaⁿ'ñeeⁿ na luaa', seichjoo'na' ts'oom ee jeeⁿ tyañê.

²⁴ Quia na nty'iaa' Jesús na jeeⁿ chjoo' ts'oom, tso:

—Jeeⁿ ndya' jndei'na' na ññe'quiandye naⁿtya na nnts'a_ñ'ntjom Ty'o_ots'om joona. ²⁵ Tijndei'tina' na nncwicandii'ñe quioo' camello tsue' x'ee tsei'nchquia nchiiti na nncjaaquiee' cwii tsaⁿtya ntyja na matsa_ñ'ntjom Ty'o_ots'om.

²⁶ Ndo' nn'aⁿ na jndye ñ'oomwaa', tyolue:

—¿Quia jo' 'ñeeⁿ juu ndaa_ā nlui'n'maaⁿñe?

²⁷ Tso Jesús nda_āna:

—Yuu na xocanda_ā nl'a nn'aⁿ, nquii Ty'o_ots'om ndaa_ā nnts'aaⁿ.

²⁸ Tso Pedro:

—Canty'ia', jâ jnda_ā 'ndyaayâ cha'tso 'naaⁿyâ na cwilajomndyo ñ'eⁿndyu'.

²⁹ Tso Jesús nda_āna:

—Mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa_ā'yo', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ma'ndii waa' oo scuu', ntyjee, tsotye, tsondyee, oo ntseinda nc'e na matseijomñe cantyja 'naaⁿ na matsa_ñ'ntjom Ty'o_ots'om, ³⁰ tsaⁿ'ñeeⁿ jndyeti nmeiⁿ nnc'o'ñoom tiempomeiiⁿ, ndo' xuee na cwii nddyotina' nnc'oom na ticantycwii na wanoom'm.

*Matseicandiinnda' Jesús na nncueeⁿeⁿ
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)*

³¹ Quia jo' tjei'ndyo Jesús nn'aⁿ canchoo'wendye. Tsoom nda_āna:

—Queⁿ'yo' cwenta, je' macwitsaawaaya Jerusalén. Jo' jo' nntse-icanda_ā'ñena' cha'tso ñ'oom' Ty'o_ots'om na jla'ljeii profetas cantyja 'naⁿya na cwiluiindy_o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ³² Ee ññe'quia nn'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿ gentiles, nla'jnaaⁿna ja, cwajndii ñ'oom na nluena cjoya ndo' njñomna ndaajnaⁿ ja. ³³ Mati nntjaa'na ja, ndo' xeⁿ jnda_ā nla'cuee'na ja, saa xuee jnda_ā ndyee nncwando'xco.

³⁴ Saa naⁿ'ñeeⁿ ticala'noⁿna ljo' cwit'mo_oⁿ ñ'oommeiⁿ ee tyootseican_oⁿ Ty'o_ots'om joona' nda_āna. Jo' chii tleicala'noⁿna.

*Matsein'maⁿ Jesús cwii tsaⁿ'nchjaaⁿ
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)*

³⁵ Luaa tuii. Quia na ty'ewindyooona tsjoom Jericó, jo' wacatyeeⁿ cwii tsaⁿnchjaaⁿ 'ndyoo nato, macaaⁿ ljo' tjo^oñê ndaa nn'aⁿ. ³⁶ Quia na jñeeⁿ na jndyendye nn'aⁿ cawi'nom, tax'eeⁿ ljo' cwiluii. ³⁷ Jluena nnoom:

—Jesús na jnaⁿ Nazaret jom luaa' mawinoom.

³⁸ Quia jo' seixuaⁿ, tsoom:

—Jesús, 'u na cwiluiindy' tsjaaⁿ 'naaⁿ David na jndyowicantyjo', c'oom' na wi' ts'om' ja.

³⁹ Nn'aⁿ na 'oojndyee jla'tia'na jom, jluena catseicheeⁿ, saa jom yacheⁿ jndei seixuaⁿ:

—'U na cwiluiindy' tsjaaⁿ 'naaⁿ David na jndyowicantyjo', c'oom' na wi' ts'om' ja.

⁴⁰ Quia jo' tjameintyjee' Jesús, sa'ntjoom na quioñ'omna tsaⁿñeeⁿ na m'aaⁿ. Quia tuee'cañoom tsaⁿñeeⁿ, tax'eeⁿ nnom, matsoom:

⁴¹ —¿Ljo' l'ue ts'om' na cats'aa ñ'eⁿndy'?

T'o tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, l'ue ts'o^o na nleitquioya.

⁴² T'o Jesús nnom:

—Cwitquio'. Nc'e na matsei'yuya ts'om' ñ'eⁿndy'o, jo' na jnda n'maⁿ.

⁴³ Mañoom' teitquoom'm. Tjantyjo^o naxeⁿ Jesús, tyotseit'maaⁿñê Ty'o^ots'om. Ndo' mati nn'aⁿ na jndyendye, quia nty'iaana na luaa', tyola't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om.

19

Jesús ñ'eⁿ Zaqueo

¹ Quia na jnda tjaquiee' Jesús tsjoom Jericó, tjawinoom quii' tsjoom. ² Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii tsaⁿtya na jndy' Zaqueo. Tsaⁿñeeⁿ cwiluiitquieñê jo ndaa nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom. ³ Tyoqueⁿñê na nncwajnaⁿaⁿ ñeeⁿ jo' na Jesús, saa tileicandaa ee jeeⁿ jndye nn'aⁿ ndo' na cat'aa'ñê. ⁴ Jo' chii jleinoom, tjañetyeeⁿ, tjawaaⁿ cwii ts'oom sicómoro na nnty'iaaⁿaⁿ Jesús ee na jo' jo' nncwinom tsaⁿñeeⁿ. ⁵ Quia na tue'cañoom Jesús jo' jo', jlundañê, tsoom nnom:

—Zaqueo, catseityuaa', candyo'cue' ee xuee je' macaⁿna' na caljoo'ndy' wa'.

⁶ Quia jo' seityuaaⁿaⁿ jndyocueeⁿ. Ñequio na neiiⁿeⁿ seiljoom Jesús waⁿaⁿ.

⁷ Saa quia na nty'iaa nn'aⁿ na luaa', cha'tsondyena tyola'ncjoo'ndyena, jluena:

—Cwa jndaa' tjaqueⁿeⁿ na nljoo'ñê waa' ts'aⁿ na matseitjo^oñe nnom Ty'o^ots'om.

⁸ Ndo' teintyjee' Zaqueo, tsoom nnom Jesús:

—Aa ndi', Ta, xcwe 'naⁿya na niom manñequiaya ndaa ndyeñeeⁿ ndo' xeⁿ na x'uaya 'naaⁿ ts'aⁿ, je' manntseilcwa'a ñequiee ndii' cha'xeⁿ na tjeii'a.

⁹ Tso Jesús nnoom:

—Xuee je' juu na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^ots'om nn'aⁿ, jnda tyjee'na' w'aawaa. Ee mati tsaⁿm'aaⁿ cwiluiiñê ts'aⁿ tsjaaⁿ Abraham. ¹⁰ Ee ja na cwiluiindy' ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee jndyocal'uaⁿ ndo' jndyocwji'n'maaⁿndy'o nn'aⁿ na cwitsuundye añmaaⁿ.

'Ndi' ts'aⁿ s'om luee mosoom'm

¹¹ Nn'aⁿ na tyondye ñ'oommeiⁿ jla'tiuuna tyuaa' nleitquioo' cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om, ee manndyoo' m'aaⁿ Jesús tsjoom Jerusalén. Jo' chii, tsotyeeⁿ ñ'oom na tjañoom' ndaana. ¹² Tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na t'maⁿ cwiluiñe. Tjaaⁿ tquia cwiicheⁿ ndyuaa na nnc'oñoom ts'iaaⁿ na nntseixmaaⁿ rey, ndo' xeⁿ jnda nndyolcweeⁿeⁿ. ¹³ Cwii tjocheⁿ na nncjaⁿ, tqueeⁿñê qui nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnoom. T'maⁿ s'om teijndeiyyaaⁿ nnom cwii cwii tsaⁿñeeⁿ. Tsoom ndaana: “Cal'ueendyo' chiuu nl'a'yo' ts'iaaⁿ na nntantjom'yo' ñ'eⁿ joona'yocheⁿ na ja nncwja.” ¹⁴ Saa nn'aⁿ ndyuaa tsjom'm, jndona jom. Jo' jñoomna nn'aⁿ ndyuaa yuu na tjaaⁿ, ty'ecalue naⁿñeeⁿ: “Jâ tical'ue n'oqⁿyâ na tsaⁿm'aaⁿ nluiñê rey cwentaaya.” ¹⁵ Jnda na to'ñom tsaⁿñeeⁿ n'iaaⁿ na nnc'oom, jndyolcweeⁿeⁿ. Tqueeⁿñê nn'aⁿ na tquiaaⁿ s'om 'naaⁿaⁿ ndaa. Ee ñe'caljeiiⁿ cwanti jnda ta'ntjom cwii cwiindye naⁿñeeⁿ. ¹⁶ Tyjee' tsaⁿ najndyee, tso nnoom: “Nmeiiⁿ s'om 'naⁿ, ta, qui ndii' cha'xjeⁿ na to'ñon jnda tantjoⁿ ñ'eⁿ juuna'.” ¹⁷ Quia jo' tsoom nnom: “Ya sa', 'u mosoya, meiiⁿ cachjoo na to'ñom' saa seicanda'. Jo' chii je' maquaⁿya 'u nnc'oom' ts'iaaⁿ, nntsa'ntjom' qui tsjoom.” ¹⁸ Ndo' tyjee' tsaⁿ na jnda we, tso nnoom: “Nmeiiⁿ s'om 'naⁿ, ta, 'om ndii' cha'xjeⁿ na to'ñon jnda tantjoⁿya ñ'eⁿ juuna'.” ¹⁹ Quia jo' majo'ti tsoom nnom: “Je' maquaⁿya 'u nnc'oom' ts'iaaⁿ, nntsa'ntjom' 'om tsjoom t'maⁿ.” ²⁰ Tyjee' cwiicheⁿ ts'aⁿ, tso nnoom: “Luaa s'om 'naⁿ, ta, na seiwa naquii' payom. ²¹ Ee ja jeeⁿ nquiaya 'u na jeeⁿ jnda ñ'oom tseinei'. Ee 'u maco'ñom' yuu na nchii cwenta', ndo' quitsei'we' yuu na nchii 'u jnom'.” ²² Quia jo' tsoom nnom: “'U moso 'naⁿya na tia matseitiuu', majuuti ñ'oom 'ndyo' nnts'aaya na nncu'xeⁿna' 'u. Xeⁿ ntyji' na ja ts'aⁿ na jeeⁿ jnda ñ'oom tseinei' ndo' na maco'ñon yuu na nchii cwentaya ndo' na quitseiwaya yuu na nchii nncq jnoqⁿa, ²³ quia jo' çchiuu na tîcja'ca'ndii' s'om 'naⁿya banco yuu na nncwantjomna' cha quia na nndyoonnda'a, nncoñon s'om 'naⁿya mandiñ'eeⁿ ts'iaaⁿndaana'?” ²⁴ Ndo' tsoom ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacañom'm: “Catjei'yo' s'om 'naⁿya l'oqⁿ ndo' quia'yo' juuna' nnom tsaⁿm'aaⁿ na tantjom qui ndii'.” ²⁵ T'oqⁿ naⁿñeeⁿ, jlueña: “Ta, çchiuu ndo' mamaleiñ'oom qui ndii' na laa'ti'?” ²⁶ Candye'yo' nntsjoq, meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maniom na maleichuu, nlo'ñomti. Saa ts'aⁿ na tjaa'naⁿ na cuaa l'o, nlui'ñ'eⁿ cwanti na maleiñ'oom. ²⁷ Mati joo nn'aⁿ na jndoo ja, na tical'ue n'om na nntsa'ntjoⁿya joo, quiocho'yo' joona ñjaaⁿñe ndo' ñequio na ndoo'a catyje'yo' cantyo'na.

Tjaquiee' Jesús Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Jnda seineiⁿ Jesús ñ'oomwaa', tjatjatyeeⁿ na nncueⁿeⁿ Jerusalén. ²⁹ Ndo' quia na tjawiñoom'm tsjoom Betfagé ñequio tsjoom Betania nndyoo' yuu waa ta na jndyu Olivos, jñoom we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na c'oona l'aa. ³⁰ Tsoom ndaana:

—Catsa'yo' juu tsjoom chjoo na m'aaⁿ ndyeyu jo ndaa'yo', ndo' cha'na nntsaaquie'yo' jo', nliu'yo' cwii snom chjoo na ñjom. Juu quioo'ñeeⁿ meiⁿcwii ndii' tyoowa'ljoo ts'aⁿ. Calacana'yo', nquioñ'om'yo' juuyo' ñjaaⁿ. ³¹ Ndo' xeⁿ m'aaⁿ ñeeⁿ juu na nncwax'ee ndaa'yo' chiuu na cwilacana'yo' juuyo', luaa candu'yo' nnom: “Nquii Ta na matsa'ntjom já tjoñê juuyo'.”

³² Quia jo' ty'ena l'aa na jñoom joona ndo' jliuna cha'xjeⁿ na tsoom. ³³ Yocheⁿ na cwila'canaⁿna snom, jlue nn'aⁿ na njmeiⁿ juuyo':

—çchiuu na cwilacana'yo' snomm'aaⁿ?

³⁴ Quia jo' t'oqⁿ:

—Nquii Ta tjoñê juuyo'.

³⁵ Mana ty'eñ'omna snom'ñeeⁿ na m'aaⁿ Jesús. Jnda tioona liaana naxeⁿ'yo', tei'caljoona jom. ³⁶ Yocheⁿ na mawjaawinoom, tyotsa' nn'aⁿ liaateincoo 'naaⁿna ts'om nato. ³⁷ Quia na jnda 'oowindyona tsjoom Jerusalén yuu na wjaacue nato ta na jndyu Olivos, cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'jomndye

ñ'loom'm, to'na na jndei tyola'xuaana. Tyola't'maaⁿndyena Ty'o^oots'om cantyja cha'tso ts'iaaⁿ t'maⁿ na nty'iaana na tyoch'ee Jesús.³⁸ Jluena:

—Tsa^maaⁿ cwiluiiñê Rey na matsa'ntjoom jaa. Macwje'cañoom ñequio xuee' nguii na tjacantyja cwiluii t'maⁿñe. Jom catio'naaⁿñe Ty'o^oots'om na m'aaⁿ cañoom'luee. Cwiljoya ts'oom ñequio nn'aⁿ. Catseit'maaⁿñena' nqueⁿ na m'aaⁿ nandyeticheⁿ.

³⁹ Nt'om nn'aⁿ fariseos na ñ'eeⁿndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye jluena:

—'U na ma'mooⁿ ñ'oom' Ty'o^oots'om ndaaⁿ nn'aⁿ, catseitia' na^mm'aⁿ na cwila'jomndye ñ'om'.

⁴⁰ T'o^ooⁿ ndaana, tsoom:

—Candyeyo' nntsjo^o, xeⁿ na^mm'aⁿ nla'cheⁿna, quia jo' joo ljo' nla't'maaⁿndyena' ja.

⁴¹ Quia tueⁿeⁿ nnom tsjoom'ñeeⁿ, ndo' quia nty'iaaⁿaⁿ juuna', ty'ioom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo'. ⁴² Tyotseineiⁿ cha'cwijom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Toom cwe' xuee je' cwila'noⁿyo' ljo' na macaⁿna' cha nnda^a ljoya ts'om Ty'o^oots'om ñ'eⁿndyo'. Saa je' cwe' wanty'iuu' m'aaⁿna' jo ndaaⁿyo'.

⁴³ Ee nncue'ntyjo^o xuee na joo nn'aⁿ na jndoo 'o nl'ana tiomtsjo' ndiocheⁿ nnom tsjom'yo' na nncwañoom'na' joona. Ndo' nnta'na 'o mei'nquia ntyja.

⁴⁴ Nla'tyuii'ñ'eⁿna 'o ndo' nla'cwjeena nda'yo'. Ndo' nla'tyuii'na niaⁿljo' tsjom'yo'. Meiⁿcwii tsjo' taxoca'ndyena nacjoo' x'iaa'na', cwe' n'e na ticalañ'oom'ndyo' ja na jñom Ty'o^oots'om cha nnda^a nlui'n'maaⁿndyo'.

Macwji' Jesús nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Jnda jo' tjaquiee' Jesús wats'om t'maⁿ, to^ooⁿ tjeiiⁿeⁿ nn'aⁿ ch'eⁿ, joo nn'aⁿ na cwindaaⁿ ndo' nn'aⁿ na cwila'jnda jo' jo'. ⁴⁶ Tsoom ndaana:

—Waa ljeii 'naaⁿ Ty'o^oots'om na matsona': “W'aya cwiluiiñena' w'aa yuu na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'o^oots'om.” Saa 'o cwil'a'yo' juuna' cha'cwijom tsue'tsjo' yuu na cwicatoo'ndye naⁿcanty'ue.

⁴⁷ Ndo' ticwii xuee tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Saa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom, tyol'uee'ndyena chiuu ya nl'ana na nla'cuee'na jom. ⁴⁸ Saa meiⁿchjoo tileicaliuna chiuu ya nl'ana ee cha'tsondye nn'aⁿ tyocantyjaa' n'om ñ'oom na tyotseineiⁿ ndaana.

20

Najndei na matseixmaⁿ Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Tju'na' cwii xuee'ñeeⁿ na ma'moⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Mañequiaaⁿ ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^oots'om nn'aⁿ, ndo' xjeⁿñeeⁿ tquie'cañom ntyee na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom. ² Jluenaⁿñeeⁿ nnoom:

—Catsu' ndaayâ, ¿yuu ty'om' najndu' na mache' nmeiiⁿ? Ndo' ¿ñeeⁿ tquiaa na matseixmaⁿ na luaa'?

³ Quia jo' t'o Jesús ndaana:

—Mati ja mawax'a cwii ñ'oom ndaaⁿyo'. Cat'o'yo' nndii. ⁴ Na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ, ¿yuu jnaⁿ najneiⁿ? ¿Aa nam'aaⁿ Ty'o^oots'om oo aa cwe' ñ'om ndyuee nn'aⁿ?

⁵ Quia jo' tyola'neiⁿ cheⁿnquieena ñ'eⁿ nc'iaana, tyoluena:

—Xeⁿ nl'uuya na m'aaⁿ Ty'ooots'om jnaⁿna', quia jo' nntsoom: “¿Chiuu na tícala'yu'yo' ñ'eⁿñê?” ⁶ Saa xeⁿ nl'uuya nam'aⁿ nn'aⁿ jnaⁿna', nla'cwjee nn'aⁿ jaa ñ'eⁿ ljo', ee cwilayu'yana na Juan cwiluiñê profeta.

⁷ Jo' chii t'oona nnoom:

—Jâ ticaliuuyâ yuu jnaⁿyuu najndei Juan na tyotseits'oomñê nn'aⁿ.

⁸ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Meiⁿ ja, xocatsjoo ndaa'yo' ñeeⁿ mañequiaa najndo na mats'aa nmeiⁿ!

Nn'aⁿ na tyol'a cwenta l'oontjom

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Tooⁿoⁿ na tyotseineiⁿ ñ'oom tjañoom'waa ndaa nn'aⁿ, tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ. Tcoom'm l'oo uva tyuaaⁿaⁿ. Jnda jo' teijndeiiaaⁿ joona' nn'aⁿ na nl'a ts'iaaⁿ jo' jo' ndo' jndye xuee tjaaⁿ cwiicheⁿ ntyja. ¹⁰ Quia na tue'ntyjo xjeⁿ na tquie ntjom'ñeeⁿ, jñoom cwii mosoom'm na m'aⁿ naⁿñeeⁿ na ññe'quiana na tseixmaⁿ cwentaaⁿaⁿ. Saa tyotjaa' naⁿñeeⁿ juu, jñoomna juu na tjaa ljo' tjachuu. ¹¹ Jo' chii jñomnaaⁿaⁿ cwiicheⁿ mosoom'm. Mati tsaⁿñeeⁿ tyotjaa'na ndo' tyolajnaaⁿna juu, jnda chii jñoomna juu na tjaa ljo' tjachuu. ¹² Jñomnaaⁿaⁿ cwiicheⁿ moso na jnda ndyee. Juu tsaⁿñeeⁿ jla'quiee'ndyena, jnda chii tjeii'na juu naquii' ntjom'ñeeⁿ.

¹³ 'Quia jo' tso ts'aⁿ na ntjoom' jo': “¿Chiuu chiuu nnts'aayo? Luaa nnts'aa, njñooⁿ nquii ti'jndaa na jeeⁿ candya' ts'ooⁿ. Nnts'aacheⁿndyo quia na nnty'iaana jom, nla't'maaⁿndyena jom.” ¹⁴ Saa nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ tyuaaⁿaⁿ, quia na nnty'iaana na nquii jnaaⁿ jo', tyoluena ndaa nc'iaana: “Luaa' ts'aⁿ na cwiljo ntjom l'o. Cwa nla'cuaa'a jom cha jaa nljo ntjom luaaya.” ¹⁵ Jo' chii, tjeii'na jom nnom ntjom ndo' jla'cuee'na jom.

Tax'ee Jesús ndaa nn'aⁿ, tsoom:

—Nquii ts'aⁿ na ntjoom' jo', ¿ljo' nts'aaⁿ quio naⁿñeeⁿ? ¹⁶ Nñoom ndo' nntseicwjeⁿ joona. Ndo' ññe'quiaaⁿ ntjom 'naaⁿaⁿ ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ.

Jnda na jndyena na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, jluena:

—Tijoom cwancuee' Ty'ooots'om na caluii na luaa'.

¹⁷ Saa Jesús nquiee nty'iaaⁿaⁿ ndaana. Tjeiiⁿeⁿ cwii ñ'oom na seijoom'ñe cheⁿnqueⁿ na tsjo' na ya jom. Tsoom:

—Quia jo' ¿ljo' ñe'ca'moⁿ ljeii 'naaⁿ Ty'ooots'om na mawaa na matsona'? Majuu tsjo' na tícwil'uee'ndye luañeⁿ na cwil'a tsiaⁿtsjo', jnda mameiⁿntyjee'na' nqui tsiaⁿtsjo'.

¹⁸ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na tileicatsei'noⁿ cantyja 'naⁿya, maju'wi'na' juu cha'cwijom ts'aⁿ na toomñe na tíoñe nacjoo' tsjo'. Saa ts'aⁿ na tiñe'catseyu' ñ'eⁿndyo, maxjeⁿ nlco'wi'na' jom. Nntseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na tío cwii tsjo' t'maⁿ nacjoo', na seitiuujndaana' juu.

Ñeeⁿ nnom ññe'quiana ts'iaa'ndaana

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Nquiee ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, mañejuu xjeⁿñeeⁿ tyola'jndana na nnt'uena Jesús, ee jla'noⁿna na nacjoo joona seineiⁿ ñ'oom na tjañoom'waa'. Saa nquiaana nn'aⁿ na jndyendye, ²⁰ jo' chii jñoomna nn'aⁿ na ty'equeⁿ cwenta ñ'oom na matseineiⁿ. Tyol'a naⁿñeeⁿ na ya nn'aⁿndyena, cha nnty'iaana aa nntseineiⁿ ñ'oom na quio majuutina' ndaa nla'quioona jom l'o gobiernom na cu'xeⁿ tsaⁿñeeⁿ jom. ²¹ Joo naⁿñeeⁿ ta'x'ee nnoom:

—'U Maestro na ma'mooⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om ndaa nn'aⁿ, nquiuuyâ na ndyeyu matsei'neiⁿ ndo' ya ma'mooⁿ meiⁿ tyooche' na cwe' jndaa' ñeeⁿ neiⁿ. Ñe'quii'cheⁿ ñ'oom na mayuu' ma'mooⁿ cantyja 'naaⁿ natoo' Ty'ooots'om.

22 Ndo' je' Ta, ñe'candyayâ, ¿aa matsona' na ñe'quiaayâ ts'iaa'ndaayâ nnom César, oo aa ticatsa'ntjomna'?

23 Saa jom sei'nog'om cwe' na ñe'c'omna cwenta jom. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ñe'cal'a'yo' na cat'uiina' ja? 24 Cat'mo'yo' cwii tsjo'ñjee' noo'. ¿Ñee' ndyoonnom luaa ndo' ñee' xuee' ljeiwaa?

Jlue na'ñee'.

—Nquii César, tsa'mants'iaa' t'ma' tsjoom Roma.

25 Quia jo' tsoom ndaana:

—Catiom'yo' ts'iaa'ndaay'yo' nnom César yuu na tseixma'na' cwentaa'a', ndo' quia'yo' cwentaa' Ty'o'ots'om yuu na tseixma'na' cwentaa' nque'.

26 Tíandaa nnc'omna jom ñ'e' ñ'oom na matseineii'. Yache' jla'che'na na tjawee' n'omna ñ'oom na t'oo'.

Cwita'x'eena cantyja na nnta'ndo'nnda' nn'a'

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Jnda jo' tquie'cañom nt'om nn'a' saduceos nam'aa' Jesús. Joonna nn'a' na cwilue na xocata'ndo'nnda' nn'a'. 28 Ta'x'eena nnoom, jluea:

—'U Maestro na ma'mog'om ñ'oom' Ty'o'ots'om ndaa nn'a', 'ndii Moisés ñ'oom luayâ na matsona' xe' nncue' cwii tsa's'a ndo' nljoñe' scoom'm na tjaa'na' ntseinda, quia jo' tyjee ts'oo'ñee' cocoom ñ'e' scuu' xioom. Nnc'om ntseinaa' ñ'e' yuscu'ñee' cha nntseinoomñê na tjaa ntseinda xioom t'om.

29 Luaa tuii. Tyom'a' ntquiee' na'nom ñenquii ts'a' ntseinda. Juu tsantquiee tocoom ndo' tyuaa' tuee'e', tjaa ndana ñ'e' scoom'm. 30 Jnda chii tsa' na jnda we tocoom ñ'e' scuu' xioom, ndo' mati jom tuee'e', tjaa ntseinaa' ñ'e' yuscu'ñee'. 31 Quia jo' tsa' na jnda ndyee tocoom ñ'e' yuscu'ñee'. Ndo' majo'ti cha'tso ntquiee'ndyena cwii ndo' cwiindyena to'ñoomna jom na scuuna ndo' tjana. Mei'cwii ndana tjaa'na' ñ'e'ñê. 32 Ndo' na cwiimacanda tue' yuscu'ñee'. 33 Quia jo' quia na nnta'ndo'xco nn'a' na jnda tja, ¿ñee' cwiindyee joona na saa'a'? Ee cha'tso ntquiee'ndye na'ñee' scuuna jom.

34 T'o Jesús ndaana, tsoom:

—Nn'a' tsjoomnancue cwi'unco ndo' cwiñe'quia nda na cwi'unco. 35 Saa m'a' nn'a' na majnda majndaa'ya na la'xma' na nnta'ndo'xcona na jnda tja. Ndo' la'xma'na na nnc'omna tiempo na nncuaaxco tsjoomnancue. Na'ñee' taxoc'uncona, mei' na'nom, ndo' mei' na'lcu. 36 Mei' taxocwjennda'na ee nntseijomna' joona cha'na ángeles. Ndo' nc'e na cwicandaana na nnta'ndo'xcona, jo' chii matseijomna' na cwita'ndo'na cha'na wando' nquii Ty'o'ots'om. 37 Saa cantyja 'naa' na nnta'ndo'xco nn'a' na jnda tja, maquiti Moisés t'mog'om na ljo' ñequio ñ'oom na seiljei' cantyja 'naa' ts'oom nioom zarza. Naquii' ñ'oom'ñee' tsoom na Ta Ty'o'ots'om cwiluiñê Ty'o'ots'om cwentaa' Abraham, Isaac, ndo' Jacob. 38 Ee jom nchii cwiluiñê Ty'o'ots'om cwentaa' l'oo, jom cwentaa' nn'a' na cwita'ndo'. Jo' chii maxje' ma'mo'na' na cha'tso nn'a' cwita'ndo'na cantyja 'naa'a'.

39 Cwantindyee nn'a' na cwit'mog'om ljeii na tque' Moisés t'oo'na nnoom, jluea:

—'U Maestro na ma'mog'om ñ'oom' Ty'o'ots'om ndaa nn'a' majo'ndyo ñ'oom matsu'.

40 Ndo' taticandaa' n'om nn'a' saduceos na cwii nnta'x'leetina nnoom.

¿Ñee' jnda cwiluiñe Cristo?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Tso Jesús ndaa cha'tso nn'a':

—¿Chiuu na cwilue nn'aⁿ na Cristo cwiluiñê tsjaaⁿ David na jndyow-icantyjoo'? ⁴² Ee naquii' libro na chuu Salmos, maquiiti David tsoom:

Nquii Ta Ty'o_ots'om tsoom nnom juu Ta na matsa'ntjom ja:

“Cajmaⁿ ntyjaa'a ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' 'u,

⁴³ hasta xjeⁿ na jnda tsa'a nn'aⁿ na jndoo 'u na c'omna nacje 'naⁿ.”

⁴⁴ Cwe' jo' mawax'aya ndaa'yo':

—¿Chiuu nnts'aayuuna' na cwiluiñe Cristo tsjaaⁿ David na jndyow-icantyjoo' ee manquiiti David matsoom na juu cwiluiñe Ta na matsa'ntjom jom?

Matseitia' Jesús nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Luaa ñ'oom na tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ñequio na ndye cha'tsondye nn'aⁿ:

⁴⁶ —Queⁿndyo' cwenta na til'a'yo' cha'na cwil'a nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ee joona jeeⁿ neiiⁿna na nnc'oⁿnomna na cwee'na liaa na jnda na tei'ncoo. Ndo' l'ue n'omna na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ joona na quia naⁿñeeⁿ na xmaⁿndyena ñequio na jndoo' jndye nn'aⁿ. Mati na nncwindyuaandyena yuu na matseit'maaⁿñetina' joona naquii' lan'om. Ndo' na nncwindyuaandyena yuu na yati cwiwiñ'oom' na waa xuee. ⁴⁷ Ndo' cwinty'uetyeⁿnquiona 'naaⁿ yolcu na jnda ljondye na tjaⁿ noom. Juu xjeⁿ na cwil'ana na ljo', jeeⁿ teincoo ñ'oom cwila'neiⁿna nnom Ty'o_ots'om cha tinooⁿ na ljo' cwila'xmaⁿna. T'maⁿti lco'wi'na' naⁿñeeⁿ nnts'aa Ty'o_ots'om.

21

Tsjö'ñjeeⁿ na tquiaa yuscu nnom Ty'o_ots'om

(Mr. 12:41-44)

¹ M'aaⁿ Jesús wats'om t'maⁿ, ndo' jleinty'iaaⁿaⁿ naⁿtya na cwiñe'quia ofrendas cwentaa' Ty'o_ots'om. Cwitioomna joona' ts'om castom. ² Mati nty'iaaⁿaⁿ cwii yuscu na jnda ljoñe, na jeeⁿ jñeeⁿñê. Tsaⁿñeeⁿ tjacjoom'm we tsjö'ñjeeⁿ na ticajndana' jo' jo'. ³ Tso Jesús:

—Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjo_o, yuscum'aaⁿ na jnda ljoñe, ndo' jñeeⁿñê, saaⁿ t'maaⁿti tquiaaⁿ cwentaa' Ty'o_ots'om, nchiiti na tquia cha'tsondye nt'omcheⁿ. ⁴ Ee cha'tso naⁿm'aⁿ cwe' na waljoo' tuee'na na cwiñe'quiana nnom Ty'o_ots'om, saaⁿ yuscum'aaⁿ meiiⁿ na jñeeⁿñê, tju'ñ'eeⁿ mandi cantyja na nlcwaaⁿaⁿ.

Matso Jesús na nntyuii' wats'om t'maⁿ

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Tyola'neiⁿ nt'om nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ wats'om t'maⁿ na jeeⁿ chjoomna' ñequio ljo' na neiⁿncoo' ndo' ñequio 'naⁿ na ya na cwiñe'quia nn'aⁿ. ⁶ Tsoom:

—Cha'tso na cwinty'ia'yo' nmeiⁿ, manncue'ntyjo_o xuee na nntyuii'ñ'eⁿna'. Taxocaljoo' cwii tsjö' nacjoo' x'iaa'na'.

'Naaⁿ na nluii cwitjo_ocheⁿ na nntsuu

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Quia jo' ta'x'eeⁿna nnoom:

—'U Maestro na ma'mooⁿ ñ'oom' Ty'o_ots'om ndaaⁿ nn'aⁿ, ¿cwaaⁿ nluii na luaa'? Ndo' ¿cwaaⁿ cwii 'naaⁿ m'moⁿna' na jnda teinndyoo' nluii nmeiⁿ'?

⁸ Tsoom ndaana:

—Queⁿ'yo' cwenta cha tinquio'nn'aⁿ nn'aⁿ 'o. Ee jndye nn'aⁿ nlquie'cañom na lue na joona cwiluiindyena Cristo. Nluena: “Ja cwiluiindyö Cristo”, ndo' nluena: “Je' jnda tue'ntyjo_o xjeⁿ.” Saaⁿ 'o tilajomndyo' ñequio naⁿñeeⁿ.

⁹ Meiⁿ tila'catyuendyo' quia na cwindye'yo' na nndyocwje'cañoom ntia' ndo' cwila'wendye nn'aⁿ nacjoo gobiernom 'naaⁿna. Ee jndei'na' na nmeiⁿ cwinomjndyee, saā tyoowe'ntyjō xjeⁿ na nntsuu tsjoomnancue.

¹⁰ Ndo' tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Nla'wendye nn'aⁿ cwii ndyuaa nacjoo nn'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. Ndo' cwii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ nntseiweñê nacjoo' cwiicheⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ. ¹¹ Jndye joo jndeiⁿ nnts'eii ndo' nnc'oom jndo' nt'maⁿ ñequio ntycu na wjaatcuuñena'. Ndo' t'maⁿ nla'catyuendye nn'aⁿ na nnty'iaana jndye 'naaⁿ t'maⁿ na nleitquioo' tsjō'luee.

¹² 'Saā cwii tjōcheⁿ na nluui cha'tso nmeiⁿ, nnt'ue nn'aⁿ 'o nawi' ndo' nlei'ntyjōna 'o ndo' mati ñe'quiiana cwenta 'o ndaa nn'aⁿ naquii' lan'om nch'u ndo' nntioomna 'o l'aancjo. Ndo' nnc'oochōna 'o jo ndaa nn'aⁿ na cwitsaⁿntjom ñequio naⁿmaⁿn'iaaⁿ t'maⁿ, cwe' cantyja 'naaⁿ xueya. ¹³ Quia na nntjom'yo' nmeiⁿ nncju'naaⁿñena' na nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'naⁿya. ¹⁴ Cala'jndaa'ndyo'ya'yo' na tinc'oom' n'om'yo' cwaaⁿ ñ'oom na nnt'ō'yo' cha nncwañoom'na' 'o, ¹⁵ ee xjeⁿñeeⁿ nncō nncwjaa'ndyō ñ'oom quii' ndyue'yo' ndo' ñe'quia na jndō' n'om'yo' hasta meiⁿcwiindye joo nn'aⁿ na jndoo 'o xondaā nluena na til'ue ñ'oom na nndu'yo' meiⁿ na nluena na tiyuu'na'. ¹⁶ Mati lotye'yo', londyee'yo', ntyjee'yo', nn'aⁿyo', nn'aⁿ na ya ñ'oom 'o ñ'eⁿndye, ñe'quiiana cwenta 'o luee nn'aⁿ ndo' nt'omndyo' nla'cwjee naⁿñeeⁿ. ¹⁷ Cha'tsondye nn'aⁿ nnc'omna na ticuee' n'omna 'o cwe' nc'e na m'aⁿyo' cantyja 'naaⁿ xueya. ¹⁸ Saā xoca'ndiya na nntsuundyō'. Hasta meiⁿ cwe' cwii soonqueⁿyo' xocatsuuna' ñ'eⁿndyo'. ¹⁹ Ndo' nc'e na tica'ndyenc'uaa'ndyo' nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na nntando'yo'.

Nntyuii' tsjoom Jerusalén

²⁰ 'Saā quia na nnty'ia'yo' na cwitjaa'ndye sondaro tsei ndiocheⁿ Jerusalén, quia jo' cala'noⁿyo' na jnda tue'ntyjō xjeⁿ na nntyuii' tsjoom'ñeeⁿ. ²¹ Quia ljo' nn'aⁿ na m'aⁿ ts'ōndaa Judea, c'ooleinomna, c'oona quii' ntsjō. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ quii' tsjoom'ñeeⁿ calui'na jo' jo'. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ jo jndaā tinc'oolcwe'na tsjoom'ñeeⁿ. ²² Ee quia jo' ncuee na cwitioomndye nn'aⁿ cantyja na wi'ndyena cha nntseicandaā'ñena' cha'tso ñ'oom' Ty'ōots'om na jnda teiljeii. ²³ Nty'iaandye yolcu na ndeiindye joo ncuee'ñeeⁿ ñequio yolcu na 'ndaandye nda. Ee nnquioo cwii nawi' t'maⁿ nacjoo nn'aⁿ tyuaawaa ndo' jeeⁿ t'maⁿ nawi' na nnt'uiina' joona. ²⁴ Nncwjena ñ'eⁿ xjo ndo' nt'om nnc'oocho nn'aⁿ p̄aso na ticwii cwii ndyuaa. Ndo' nn'aⁿ na nchii judíos nlcō'na tsjoom Jerusalén jndye xuee, hasta nncuee' xjeⁿ na jnda seijndaa'ñe Ty'ōots'om na nncjaawintyjee' na cwiluii na ljo'.

Luaa nnts'aana' quia na nndyonnda' Jesús (Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ 'T'maⁿ 'naaⁿ nleitquioo' nnty'iaa nn'aⁿ nnom ñe'quioom' ñ'eⁿ chi' ñ'eⁿ cancjuu. Ndo' nnom tsjoomnancue t'maⁿ nntsei'ndaa'na' n'om nn'aⁿ. Nntseiñ'eeⁿna' joona quia na nndyena na jeeⁿ c'uaa manquiuu' nmōⁿ ndaaluee, nntseicaty'uena' joona. ²⁶ Nnts'aana' na tajndeiⁿ n'omna nc'e na cwicatyuena ñequio na m'aaⁿticheⁿ n'omna chiuu cwii wjaach'eetina' nnom tsjoomnancue. Ee nntseicwachuu'ñena' cha'tso 'naⁿ najnda na matseixmaⁿ tsjō'luee. ²⁷ Quia ljo'cheⁿ nnty'iaana ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na macwjacañōoⁿnda'a tsjoomnancue. Nndyōo naquii' nchquiu ñequio najndeiⁿ na matseixmaⁿya ndo' ñequio na neiⁿncōo' nacaxuee na cwiluiit'maⁿndyō. ²⁸ Quia na jnda jnaⁿna' na cwiluii cha'tso

nmeiⁿⁱ, c'omt'maaⁿⁱndyo' n'om'yo', c'om'c'eendyo' ee jnda teindyoo' na nluin'maaⁿⁱndyo'.

²⁹ Mati seineiiⁿ ñ'oom na tjañoom' ndaana, tsoom:

—Cala'noⁿⁱyo' cantyja 'naaⁿⁱ ts'oom higuera ndo' cha'tso nt'omcheⁿ n'oom.

³⁰ Quia cwinty'ia'yo' na jnda macwicalui' tscoo'na', cwila'noⁿⁱyo' na jnda teindyoo' ncueesua'. ³¹ Mati quia na cwinty'ia'yo' na cwiluii cha'tso nmeiⁿⁱ, cala'noⁿⁱyo' na jnda teindyoo' m'aaⁿⁱna' na nntsaⁿntjom Ty'oⁿⁱoots'om.

³² 'Candyeyo' nntsjoo, mayuu'cheⁿ na xocwjeñ'eⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ je' hasta xjeⁿ na jnda seicandaⁿñena' cha'tso ñ'oommeiⁿⁱ. ³³ Tsjo'luee ñ'eⁿ tsjoomnancue nntycwiiñ'eⁿna' saa juu ñ'oom 'naⁿya tijoom cwinom'na' juuna'.

³⁴ 'Cal'andyo' cwenta na tincjaachuna' 'o na ñoomñoom na nl'a'yo', oo na nnc'om'yo' na candyeyo', oo na nncuaa ñ'omtiuu 'naⁿyo' 'naⁿ na macaⁿna' 'o. Cha tints'aana' na tic'omc'eendyo' ndo' majndeiiito nncwjee'cañoom xuee'ñeeⁿ 'o. ³⁵ Tintjom'yo' cha'cwijom na nnquioo cwii teinco' ee nnt'uiina' nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa nnom tsjoomnancue. ³⁶ Jo' chii c'om'c'eendyo' cha'waa xuee na m'aⁿyo'. Ndo' calaty'oondyo' nnom Ty'oⁿⁱoots'om cha nnc'oom jndeiⁱ n'om'yo' na ndaaⁿ nnaⁿndyo' nawi' na quia ndyo, ndo' ndaaⁿ nncwinty'ye'nyo' jo nooⁿ na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

³⁷ Naxuee tyo'moⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Ndo' quia tmaaⁿ tyocalueeⁿeⁿ, tyocaⁿ ta na jndyu Olivos. ³⁸ Ndo' cha'tso nn'aⁿ cwitsjoom tyoquiena wats'om t'maⁿ na ndyena ñ'oom na ñnequiaaⁿ.

22

Cwi'maⁿna na nnt'uena Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Majnda jaawindyoo' nncuee' xuee pascua na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. ² Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, cwe' nty'iu tyol'ueendyena chiuu ya cha ndaaⁿ nla'cuee'na Jesús, ee nquiaana nn'aⁿ na neiiⁿ jom.

³ Xjeⁿñeeⁿ tuo Satanás naquii' ts'om Judas, tsaⁿ na mati jndyu Iscariote. Jom cwii joo nn'aⁿ na canchoo'wendye. ⁴ Tjaaⁿ na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwijndoo' ts'iaaⁿ na cwiluii wats'om. Tjatseijndaa'ñê chiuu ya nnts'aaⁿ na ñnequiaaⁿ cwenta Jesús lueena.

⁵ Ndo' naⁿñeeⁿ jeeⁿ jla'neiiⁿndyena, tjoom' t'maⁿna na ñne'quiana s'om nnoom. ⁶ Mati jom seijomñê na ljo'. Tyol'ueeⁿ cwaaⁿ nncju'naaⁿñena' na ñnequiaaⁿ cwenta Jesús lueena xjeⁿ na ticajndoo' nn'aⁿ.

Seijndaa'ñe Jesús na cuaa Cena

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Tue'ntyjo ncuee na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. Ncuee'ñeeⁿ macaⁿna' na cala'cwjeena canmaⁿ cantyja 'naaⁿⁱ ncuee pascua.

⁸ Ndo' jñom Jesús Pedro ñequio Juan, tsoom ndaana:

—Catsa'yo', nlajndaa'ndyo' yuu na nlcwaa'a cantyja 'naaⁿⁱ ncuee pascua.

⁹ Ta'x'leena nnoom:

—¿Yuu l'ue ts'om' na nlajndaa'ndyô?

¹⁰ T'oⁿⁱoots'om ndaana:

—Quia na jnda saaque'yo' naquii' tsjoomwa'ñeeⁿ, nntjomndyo' cwii tsaⁿs'a na ñ'oom tsjoo na ñjom ndaa. Catsaantyjo'yo' naxeeⁿeⁿ hasta na nncueⁿeⁿ w'aa yuu na nncjaaqueⁿeⁿ. ¹¹ Jo' jo' candu'yo' nnom ts'aⁿ na waa' w'aa'ñeeⁿ: “Nquii ts'aⁿ na ma'moⁿ ndaaya mawax'eeⁿ: ¿Yuu waa cuarto na nlcwaa'â cwentaa' xuee pascua ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyo?” ¹² Quia jo'

juu tsaⁿñeeⁿ m'mooⁿ ndaa'yo' cwii cuarto t'maⁿ, w'aa nandye na maniom-candaa' 'naⁿ. Jo' jo' calajndaa'ndyo'ya'yo'.

¹³ Ty'ena ndo' jliuna cha'xjeⁿ na tsoom. Ndo' jla'jndaa'ndyena na nlcwa'na, nntquiina catsmaⁿ.

¹⁴ Quia na jnda tmaaⁿ, tue'cañoom Jesús, tjacjom nacañoom' meiⁿsa ñequio canchoo'we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ¹⁵ Tsoom ndaana:

—Jeeⁿ ntyjaa' ts'ooⁿya na nlcwaa'a nantquie pascuawaa ñ'eⁿndyo' cwii tjocheⁿ na nnc'io. ¹⁶ Ee candye'yo' nntsjo, taxocwa'nnda'a juuna' hasta xjeⁿ na jnda seicandaa'ñena' yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om.

¹⁷ Jnda jo' to'ñoom cwii waso, jnda chii tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om ndo' tsoom ndaana:

—Cato'ñoom'yo' wasowaa, calui' cjaana' cwii ndo' cwiindyo', cwe'yo'. ¹⁸ Ee candye'yo' nntsjo, je' na cwii wjaatina', taxoc'ua ndaawinom hasta quia nncue'ntyjo xjeⁿ na nntsajom Ty'oots'om.

¹⁹ Ndo' to'ñoom tyoo', tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om, jnda chii tyjeeⁿ juuna', tquiaaⁿ ndaana. Tsoom:

—Tyoo'waa cwiluiñena' sei'la na mañequiaandyo na nnc'io. Luaa' nntsaal'a'yo' na cwicañjom n'om'yo' ja.

²⁰ Jnda na tcwa'na tyoo'ñeeⁿ, majo'ti s'aaⁿ, to'ñoom waso. Tsoom:

—Juu ndaa winom na ñjom wasowaa tseixmaⁿna' ñ'oom xco na maquaⁿtyaⁿ ñequio nioom'a na nnuquioo cwenta'yo'.

²¹ 'Saa queⁿyo' cwenta, ñe'cwii meiⁿsa na cañom' meindyuaandyo ñequio ts'aⁿ na mañequiaa cwenta ja. ²² Ndo' ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, mayuu'cheⁿ manntjoⁿ cha'xjeⁿ na jnda teijndaa' cantyja 'na'ya, saa nnt'uiwi'na' juu ts'aⁿ na mañequiaa cwenta ja.

²³ Quia jo' to'na na tyota'x'eendyena ndaana, ñeeⁿ cwiindye joona na nnts'aa na ljo'.

¿Ñeeⁿ cwiluiit'mañeti?

²⁴ Mati jla'ñ'eeⁿ ndyueena ñeeⁿ cwiindye joona na nnc'oom na t'mañeti.

²⁵ Saa jom tsoom ndaana:

—Nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ tsjoomnancuewaa ñequio nn'aⁿ na cwitsa'ntjom, cwinchjeena nn'aⁿ na cwindye'ntjom ndaana, saa cwila'cajndyu yo'ñeeⁿ joona nn'aⁿ na ya cwil'a. ²⁶ Saa quii'ntaaⁿ 'o nchii luaa' nncuaa. Ee juu ts'aⁿ na cwiluiitqueñeti c'oom cha'na ts'aⁿ na cje tseixmaⁿ. Ndo' ts'aⁿ na matsa'ntjom c'oom cha'na ts'aⁿ na mandi'ntjom. ²⁷ Ee ¿ñeeⁿ cwiluiit'mañeti, aa juu ts'aⁿ na wacatyeeⁿ nacañoom' meiⁿsa, oo aa juu ts'aⁿ na mandi'ntjom jo' jo'? ¿Aa nchii maxjeⁿ juu ts'aⁿ na wacatyeeⁿ nacañoom' meiⁿsa? Saa queⁿyo' cwenta, ja m'aa'ya quii'ntaaⁿyo' na mandi'ntjoⁿ.

²⁸ 'O ñequii'cheⁿ ñ'eⁿyo' ñ'eⁿndyo cha'tsoti na maqueⁿna' xjeⁿ ja. ²⁹ Jo' chii cha'xjeⁿ na tqueⁿtyeⁿ Tsotyaya ñ'oom na ja nntsajom, malaa'ti' maquaⁿ na 'o nntsajom'yo'. ³⁰ Yuu na nntsajom'ya, jo' ñequiaya na nlcwa'yo' ndo' nncwe'yo' ñ'eⁿndyo cañoom' meiⁿsa 'na'ya. Ndo' nncwindyuaandyo' ntio yuu na nntu'xeⁿyo' canchoo'we ntmaaⁿ nn'aⁿ Israel.

Matseicandii Jesús na nncwji'ñe Pedro

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Tso ta Jesús:

—'U Simón, queⁿ cwenta, jnda tcaⁿ Satanás ñ'oom na nntseitei'ncweeⁿen' 'o cha'na matseicueeñe ts'aⁿ lqueeⁿ trigo, ³² saa ja jnda ñes'aa ty'oo nnom Ty'oots'om cantyja 'na' cha tintseintycwiina' na matsei'yuya' ts'om'. Ndo'

xeⁿ jnda tco'ndyu'xcwe'nnda', quiaa' ñ'oom t'maⁿ ts'om ndaa nn'aⁿ nmeiiⁿ na cwila'yu'.

³³ T'o Simón nnoom, matso:

—Ta, m'aaⁿc'eendyo na nncjo w'aancjo ñ'eⁿndyu'. Ndo' tints'aa meiiⁿ na nnc'io ñ'eⁿndyu'.

³⁴ Tso Jesús nnoom:

—Aa ndi', Pedro, njom' matsjoo, cwii tjocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo je'je'cheⁿ, saa 'u xjeⁿñeeⁿ jnda ndyee ndii' macwji'ndyu' na ticwajnaⁿ ja.

Nntseicandaa'ñena' ljeii na mawaa

³⁵ Tso Jesús ndaana:

—Quia na jñoⁿya 'o na saanquia'yo' ñ'oom 'naⁿya, tsjoo na tícatsañ'om'yo' tsjo'ñjeeⁿ, meiⁿ chetsja', meiⁿ lcoom, ¿aa waa na seitjoona' 'o?

Jluena nnoom:

—Meiⁿcwii tjaa'naⁿ.

³⁶ Tsotyeⁿcheⁿ ndaana:

—Saa je', ñeeⁿ juu na maleiñ'oom 'naⁿ na cwicañjom s'om, cjaañ'oom juuna' ndo' mati chetsja'. Ndo' ñeeⁿ juu na tjaa'naⁿ xjo espada, cajndaⁿ liaatco 'naaⁿ, chii c'oom xjoo'. ³⁷ Ee candye'yo' nntsjoⁿ, maxjeⁿ jndei'na' na catseicandaa'ñena' ljeii na mawaa cantyja 'naⁿya na matsona': “Tjeii'na cwenta na ljo'yu wi'ñê cha'xjeⁿ nn'aⁿ na wi'ndye.”

³⁸ Jluena nnoom:

—Ta, canty'ia', luaa mawaa we xjo espadas.

T'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Malei'tyeⁿ luaa'.

Matseineiⁿ Jesús nnom Ty'oⁿots'om

(Mt. 26:36; Mr. 14:32-42)

³⁹ Quia jo' jlueeⁿeⁿ w'aa yuu na tcwa'na, tjaaⁿ ta na jndyu Olivos yuu na maxjeⁿ quicaⁿ. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm, mandi'ntyjona naxeeⁿeⁿ. ⁴⁰ Quia na tquiena jo' jo', tsoom ndaana:

—Calaneiⁿ'yo' nnom Ty'oⁿots'om cha juu na ñequeⁿna' xjeⁿ 'o tincwan-tjomna' 'o.

⁴¹ Ndo' teiñoⁿ nacañoomna, tjaaⁿ cha'na tquia na nncju' ts'aⁿ cwii tsjo'. Tcoom'm xtyeeⁿ ndo' seineiiⁿ nnom Ty'oⁿots'om. ⁴² Tsoom:

—Tsotyaya, xeⁿ 'u l'ue ts'om', catseicandyaandyu' ja nawi'waa. Saa ticaluii ljo' na l'ue ts'ooⁿ ja, caluii ljo' na l'ue ts'om' nncu'.

⁴³ Ndo' xjeⁿñeeⁿ tyje'cañoom cwii ángel nacañom'm na jnaⁿ cañoom'luee na tyoñequiaa najneiⁿ. ⁴⁴ Yocheⁿ na tyotsei'ndaa'na' ts'oom, tyoqueⁿñetyeeⁿ na tyotseineiⁿ nnom Ty'oⁿots'om ñequio cha'waa najneiⁿ. Ndo' ndaatmeiiⁿeⁿ tyotseijomna' cha'na t'maⁿ ndaateiⁿ niom', ñecwii ndii' cwi'iuuna' xjeⁿ nom-tyuaacheⁿ.

⁴⁵ Quia na jnda teicantyyaaⁿ na seineiiⁿ nnom Ty'oⁿots'om, tjantyyaaⁿaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ndo' ljeiiⁿ na cwindana. Ee tícanaⁿndyena na jeeⁿ chjoo' n'omna. ⁴⁶ Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na cwindayo'? Quicantyya'yo', calaneiⁿ'yo' nnom Ty'oⁿots'om cha juu na ñe'queⁿna' xjeⁿ 'o, tincjaachuuna' 'o.

T'uena Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús ndo' tque'cañom nn'aⁿ na jndyendye. Jo ndaa naⁿñeeⁿ wjaajndyee Judas, cwii joo nn'aⁿ na canchoo'we. Seicandyoo'ñê nacañoom' Jesús na nnc'om ntsmaⁿ. ⁴⁸ Tso Jesús nnoom:

—'U Judas, ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ¿aa ma'tioo' cwenta ja luee nn'aⁿ ñequio na ma'ua' ntsmaaⁿa?

⁴⁹ Ndo' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê, quia na nty'iaana chiuu wjaach'eena', jluena nnoom:

—Ta, ¿aa mañejom nntuaa'a xjo?

⁵⁰ Ndo' cwii joona mañoom' seiquiree'ñe mosoo' tyee na cwiluiitquieñe. Tyjee tsua'qui tsaⁿñeeⁿ ntyjaya. ⁵¹ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Maya, ca'ndye'yo'.

Ndo' tyenquioom'm tsua'qui tsaⁿñeeⁿ, sein'maaⁿ juu. ⁵² Ndo' nn'aⁿ na tquio nacjoom'm, joo ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwijndoo' ts'iaaⁿ cwentaa' wats'om, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom, tsoom ndaa naⁿñeeⁿ:

—Jnda'jom ñequio ncjo espadas ndo' ñ'eⁿ n'oom nch'io na tquio'yo' nacjoya. Ndoo' na tquioc'om'yo' cwii tsaⁿcanch'ue. ⁵³ 'Io ndii 'io tyom'aaⁿya quii'ntaaⁿ'yo' naquii' wats'om t'maⁿ meiⁿ tîcat'ue'yo' ja. Saa je' je' jnda tue'ntyjō na juu na jaaⁿñe maqueⁿna' xjeⁿ.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jnda na t'ue naⁿñeeⁿ jom, ty'eñ'omna jom waa' tyee na cwiluiitquieñe. Ndo' Pedro tjantyjōⁿ tquiacheⁿ tquia. ⁵⁵ Jo' jo' jla'ntjoomndye nn'aⁿ chom tach'eⁿ, tyomeindyuaandyena ndiocheⁿ nacañoom' chom. Ndo' mati Pedro tjacjom quii'ntaaⁿna. ⁵⁶ Cwii yuscu na mandi'ntjom ljeii jom na wacatyeeⁿ 'ndyoo chom, jeeⁿ nquiee nty'iaa' nnoom ndo' tso:

—Mati tsaⁿm'aaⁿ ñeñ'eeⁿ ñ'eⁿ tsaⁿm'aaⁿ.

⁵⁷ Saa jom tjei'ñê, tsoom:

—Jeeⁿ 'u yuscu ticwajnaⁿa tsaⁿm'aaⁿ.

⁵⁸ Tyoowiquiuu' ljeii cwiicheⁿ ts'aⁿ jom, tso nnoom:

—'U, maxjeⁿ cwiindyee joona.

Saa t'ōōⁿ:

—Nchii jo' ja.

⁵⁹ Jnda tjawiquiuu'ticheⁿ, cha'na cwii hora, cwiicheⁿ ts'aⁿ tyotseijndeiⁿ'ndyoo, tso:

—Tsaⁿm'aaⁿ, mayuu'cheⁿ ñeñ'eeⁿ ñ'eⁿ tsaⁿm'aaⁿ ee ts'aⁿ ts'ōndaa Galilea jom.

⁶⁰ T'ō Pedro nnom:

—Ja re, meiⁿchjoo ticaljeii ñ'oom na matsu'.

Ndicwaⁿ matseineiⁿ ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ ndo' seixuaa caxtijndyo. ⁶¹ Quia jo' taqueⁿ Ta Jesús ndyeyu jo ndo' na m'aaⁿ Pedro ndo' nty'iaa' nnoom. Ndo' mañoom' tjañjoom' ts'oom ñ'oom na jnda tso nnoom: “Cwii tjocheⁿ na nnt-seixuaa caxtijndyo je'je'cheⁿ saa xjeⁿñeeⁿ 'u jnda ndyee ndii' macwji'ndyu' ñ'eⁿndyo.” ⁶² Quia jo' mana jlui' Pedro quii'ntaaⁿ naⁿñeeⁿ. Jeeⁿcheⁿ ndya' tyoty'ioom na jnda ntyjeeⁿ.

Cwila'jnaaⁿna Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Nn'aⁿ na tyol'a cwenta Jesús, tyola'jnaaⁿna ndo' tyotjaa'na jom. ⁶⁴ Mati tyola'tyeⁿna liaa nnoom, tyotmeiiⁿna nda' nnoom ndo' tyoluena:

—Cjaawee' 'ndyo' 'ñeeⁿ juu macwja' 'u.

⁶⁵ Ndo' jndye ñ'oom ticuee' ts'om tyoluena nacjoom'm.

'Ooqueⁿna Jesús luee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Quia na jnda teixuee, tjomndye ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio nn'a^n na cwijndoo' ts'iaa^n wats'om t'ma^n ñequio nn'a^n na cwit'moo^n ljeii na tque^n Moisés. Ty'eñ'omna Jesús na m'a^n nn'a^n na cwiluiindyena n'iaa^n ndaa nn'a^n judíos. Jlu na^n ñee^n nnoom:

⁶⁷ —Catsu' ndaayâ, ¿aa 'u cwiluiindy' Cristo?

Jom t'oo^n ndaana:

—Meii^n xe^n na nntsjoo ndaa'yo', saa xocala'yu'yo'. ⁶⁸ Ndo' meii^n xe^n na cwax'aya ndaa'yo', 'o xocat'o'yo' 'ndyo, xocalacandyaandyo' ja. ⁶⁹ Saa je' xuee na cwii wjaana', ja na cwiluiindy'o ts'a^n na jna^n cañoom'luee nncjocajma^n ntyjaa' Ty'ooots'om ntyjaya yuu na matseit'maa^n ñetina' ja. Jo' jo' nntseijomndyo ñ'e^n ñê cha'tso najndeii na matseixmaa^n.

⁷⁰ Cha'tsondyena ta'x'eena:

—Quia jo' ¿aa 'u cwiluiindy' Jnda Ty'ooots'om?

T'oo^n ndaana:

—Mancjo'ti'yo' jnda macwindu'yo'.

⁷¹ Quia jo' jluena:

—¿Ljo' cwii maca'tina' na nlui'yuu' nacjoom'm? Ee mancjootyaa jnda jndyaaya ñ'oom ñom.

23

Ty'eñ'omna Jesús na m'aa^n Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Quia jo' cha'tsondye nn'a^n na tjomndye jo' jo', tei'cantyjana, ty'eñ'omna Jesús na m'aa^n Pilato. ² To'na na tyoñequiana jnaa^n a^n. Jluena:

—Tsa'm'aa^n jnda jliuuyâ na matsei'na^n a^n n'om nn'a^n ndyuaayâ. Ee quitsoom na ticwanaa^n na ñe'quiaayâ ts'iaa^ndaayâ nnom César. Ndo' manquiiyee^n matsoom na cwiluiiñê Cristo ndo' rey jom.

³ Quia jo' ta'x'lee Pilato nnoom, tso:

—¿Aa 'u cwiluiindy' rey na catsa'ntjom nn'a^n judíos?

T'o Jesús nnom:

—Maxje^n jo' ja, cha'xje^n na matsu'.

⁴ Ndo' tso Pilato ndaa ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio nn'a^n na jndyendye:

—Ja meii^ncwii jnaa^n tsa^n s'am'aa^n ticaljeiya.

⁵ Saa na^n ñee^n jla'jndeii' ndyueena, jluena:

—Ñ'oom na ma'moo^n matseijmei'na' nn'a^n cha'waa ts'ondaa Judea. Tyoch'ee^n na ljo' ts'ondaa Galilea, ndo' mati ñjaa^n.

Ty'eñ'omna Jesús na m'aa^n Herodes

⁶ Jnda na jndii Pilato ñ'oom cantyja 'naa^n Galilea, tax'ee^n:

—¿Aa ts'a^n ts'ondaa Galilea tsa^n s'am'aa^n'?

⁷ Quia na ljeiijndaa'ñê na jna^n Jesús ts'ondaa Galilea yuu na matsa'ntjom Herodes, quia jo' seicwanoom Jesús na m'aa^n Herodes'ñee^n na tsa^n ñee^n cu'xee^n Jesús. Ee tyjee' tsa^n ñee^n Jerusalén quia jo'. ⁸ Ndo' jee^n neii^n e^n quia na nty'iaa^n a^n Jesús ee jaach'ee xuee na jee^n ñe'cwajna^n a^n juu ndo' na jndye ñ'oom jnda jñee^n cantyja 'naa^n'. Jo' jee^n quee^n ts'oom na nnty'iaa^n a^n na nnts'aa Jesús cwii ts'iaa^n na xocandaa nnts'aa na cwe' cwii ts'a^n. ⁹ Ndo' jndye ñ'oom tyowax'ee^n, saa meii^ncwii ñ'oom tic'o Jesús. ¹⁰ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'a^n na cwit'moo^n ljeii na tque^n Moisés, mati ty'ena na m'aa^n. Tyoque^ya n'omna na tyoñequiana jnaa^n Jesús. ¹¹ Ndo' mati Herodes ñequio sondaro 'naa^n a^n, cwe' tyoncona Jesús ndo' tyola'jnaa^n na jom. Jla'cweena jom cwii liaa na jnda, jnda chii jla'cwanomnda'na

jom na m'aaⁿ Pilato. ¹² Juu xuee'ñeeⁿ ljoyaañe Pilato ñ'eⁿ Herodes, ee ñet'omntiaa'ndyena.

Cwiiwindaatyeⁿ na cue' Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Quia jo' seitjom Pilato ntyee na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ n'iaaⁿ ñequio nn'aⁿ na jndyendye. ¹⁴ Tsoom ndaana:

—'O tquion'om'yo' tsaⁿs'am'aaⁿ na cwindu'yo' matseijmeiiⁿeⁿ nn'aⁿ judíos. Saaⁿ queⁿyo' cwenta, jo ndaaⁿ cha'tsondyo' jndaⁿ tcaaⁿa ñ'oom nnoom, ndo' meiⁿcwii jnaaⁿaⁿ ticaljei na cha'tso ñ'oom na cwiqueⁿyo' nacjoom'm. ¹⁵ Meiⁿ Herodes ticaljeii jnaaⁿaⁿ, jo' na seicwanomnnda' tsaⁿñeeⁿ jom na m'aaⁿya. Queⁿyo' cwenta, meiⁿcwii tyootseitjooñê na matsa'ntjomna' na cueeⁿeⁿ. ¹⁶ Jo' chii nnchuu'jñeeⁿ xeⁿ jndaⁿ nntseicandyaandyoⁿ jom.

¹⁷ Ndo' waa costumbre na jndei'na' na catseicandyaañe Pilato cwii prašo jo ndaaⁿ nn'aⁿ xcwe na waa xuee. ¹⁸ Saaⁿ cha'tso nn'aⁿ na jndyendye, ñe'cwii ñ'oom jla'xuaana, jluena:

—Quindyoo' luaa' ñjaaⁿñe ndo' catseicandyaandyu' Barrabás.

¹⁹ Tsaⁿñeeⁿ tuee'na jom w'aancjo ee teijndaa' jnaaⁿaⁿ na seiweñê nacjoo' gobiernom. Ndo' seicueⁿeⁿ ts'aⁿ. ²⁰ Ndo' Pilato nc'e na ñe'catseicandyaañê Jesús, seineiⁿnaaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. ²¹ Saaⁿ joo naⁿñeeⁿ jndeiiti jla'xuaannda'na, jluena:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

²² Tsoom ndaana na jndaⁿ ndyee ndii':

—¿Ljo' jeeⁿcheⁿ tis'a s'aaⁿ? Meiⁿcwii jnaaⁿaⁿ ticaljeiya na matsa'ntjomna' na cueeⁿeⁿ. Jo' chii nnchuu' jñeeⁿ, xeⁿ jndaⁿ nntseicandyaandyoⁿ jom.

²³ Saaⁿ naⁿñeeⁿ jndeiⁿ ndyueena, jndeiⁿ tyola'xuaana, tyotaⁿna na cañoom ts'oom'naaⁿ. Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ na tyoluena ñequio ntyee na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee jnaⁿjndeiina'. ²⁴ Jo' chii Pilato tquiaañetoom ñ'oom na caluii cha'xjeⁿ na cwitaⁿna. ²⁵ Seicandyaañê ts'aⁿ na tyotaⁿna na m'aaⁿ w'aancjo, meiⁿ na tyotseiweñe nacjoo' gobiernom ndo' seicuee' ts'aⁿ. Ndo' tquiaaⁿ Jesús lueena na cal'ana chiuu na l'ue n'omna.

Cwity'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Xjeⁿ na ty'eñ'om sondaro Jesús na nnty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ, t'uena cwii ts'aⁿ na jnaⁿ jndaⁿ, ts'aⁿ tsjoom Cirene na jndyu Simón. Jla'cachuuna jom ts'oom'naaⁿ tyojaantyjoⁿ naxeⁿ Jesús ñ'eⁿ juuna'.

²⁷ Ndo' cwii tmaaⁿ t'maⁿ nn'aⁿ ty'entyjo naxeⁿ Jesús, ndii ñ'eeⁿ yolcu na jeeⁿ cwityuee ndo' cwila'xuaa na matsei'ndaa'na' n'om na cwinty'iaa na luaa' matjoom. ²⁸ Saaⁿ taqueⁿ Jesús, tsoom:

—'O yolcu Jerusalén, tandyuee'yo' cantyja 'naⁿ ja luaa, catyuee'yo' cantyja 'naⁿ ncjo'yo' ñ'eⁿ nda'yo'. ²⁹ Ee queⁿyo' cwenta, manncue'ntyjo xuee na nlue nn'aⁿ: “Jeeⁿ teijnoom yolcu na tileic'om nda, na tîcandeiindye, meiⁿ tjaa yo'ndaa jla'cantei'.” ³⁰ Ncuee'ñeeⁿ nnto' nn'aⁿ na nluena ndaaⁿ ntsjo: “Catquiaandyo' nacjooyâ”, ndo' nluena ndaaⁿ nta: “Cala'cata'yo' jâ.” ³¹ Ee xeⁿ nmeiiⁿ macwil'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyoⁿ ja na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿya, cwanti na t'maⁿti nawi' nntjoom naⁿñeeⁿ na waa jnaaⁿna.

³² Ndo' mati ty'echona we nn'aⁿ na wi'ndye na nnty'ioomna n'om'naaⁿ.

³³ Quia na tquiena cwii joo na jndyu Ta Tsei'xqueⁿ Ts'oo, ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ jo' jo' ñequio naⁿñeeⁿ na wi'ndye, cwii tsaⁿñeeⁿ ntyjaaⁿaⁿ ntyjaya ndo' cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ ntyjaaⁿaⁿ ntyjatymaaⁿ. ³⁴ Tsoom:

—Tsotyaya, catseit'maⁿ ts'om' jooⁿ, ee ticala'noⁿna ljo' cwil'ana ñ'eⁿndyoⁿ.

Ndo' tyo'oo sondaro x'iaa na nnty'iaana 'ñeeⁿ nleijnoom' cwii cwii liaⁿaⁿ.
³⁵ Jo' jo' jndye nn'aⁿ na cwe' ty'ecanty'iaa na luaa'. Saa naⁿmaⁿn'iaaⁿ jeeⁿ
 ticuee' n'omna jom, tyoluena:

—Jeeⁿ ya tjei'n'maaⁿñê nt'omcheⁿ nn'aⁿ, je' cwji'n'maaⁿñe cheⁿnqueⁿ xeⁿ
 mayuu' cwiluiiñê nquii Cristo tsaⁿ na tjeii'ñe Ty'o^oots'om na catsaⁿ'ntjom.

³⁶ Mati tyola'jnaaⁿ sondaro Jesús. Ty'entyjaa'na na ñe'quiiana winom na
 ta na nnc'om. ³⁷ Jluena:

—Xeⁿ 'u cwiluiindy' Rey na catsaⁿ'ntjom' nn'aⁿ judíos, cwji'n'maaⁿndyu'
 cheⁿnncu'.

³⁸ Ndo' jo ndyeyu ts'om xqueeⁿ ty'ioomna ljeii ñ'oom griego, latyeⁿ, ñ'eⁿ
 hebreo. Matsona': "Lluañe Rey cwentaa nn'aⁿ judíos."

³⁹ Cwii joo naⁿñeeⁿ na wi'ndye na ñoom ñ'eⁿñê, seijnaaⁿ jom. Tso:

—¿Aa nchii Cristo cwiluiindy'? Cwa cwji'n'maaⁿndyu' cheⁿnncu' ndo'
 mati jâ.

⁴⁰ Saa t'o cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ, seitiaaⁿaⁿ x'iaaⁿaⁿ, tsoom:

—Cwa tinquia' Ty'o^oots'om. Ndo' 'u jnda t'uiityeⁿna' na maxjeⁿ nnc'io'. ¿Aa
 ticando' mañejo'ti matjom' cha'xjeⁿ matjom jom? ⁴¹ Ndo' wendyo jaa nmeiiⁿ
 mayuu'cheⁿ maty'iomyaana' na catjooⁿya na luaa ee cwitio^ondyo cantyja na
 ñel'aaya. Saa juu Tam'aaⁿ meiⁿcwii nawil' t'cats'aaⁿ.

⁴² Quia jo' tsoom nnom Jesús:

—'U Ta, cjaañjoom' ts'om' ja quia na ndyo' na nntsaⁿ'ntjom'.

⁴³ Tso Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Mayuu'cheⁿ matsjo^o njom', xuee je' nnc'oom' ñ'eⁿndyo jo paraíso yuu na
 m'aaⁿ nquii Ty'o^oots'om.

Tquiaañe Jesús na tueeⁿeⁿ

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Xjeⁿ na tuee' quiajmeiⁿ, teijaaⁿ cha'waa tsjoomnancue hasta na ndyee na
 matmaaⁿ. ⁴⁵ Ee na teijaaⁿ ñe'quiom'. Ndo' juu liaa tco na ntyjaty'io naquii'
 wats'om t'maⁿ ty'ioo'xcwena'. ⁴⁶ Quia jo' jndei seixuaa Jesús, tsoom:

—Tsotyaya, ma'ndiya cantyja na wando'a naquii' l'o'.

Jnda tsoom na luaa', mana tueeⁿeⁿ.

⁴⁷ Quia na nty'iaa' tyo na matsaⁿ'ntjom sondaro chiuu waa na tuii,
 seit'maaⁿñê Ty'o^oots'om, tsoom:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿm'aaⁿ matseixmaaⁿ ts'aⁿ na lju' cwiluiiñe.

⁴⁸ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na tjomndye na nty'iaa na ljo' tuii, quia ty'elcwee'na
 l'aana, tyotmeiiⁿna nda' ndei'candyaana na cwit'mooⁿna na matsei'ndaa'na'
 nquiuna. ⁴⁹ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na ta'jnaaⁿna Jesús ñequio yolcu na ty'entyjo
 naxeeⁿeⁿ na jnaⁿ Galilea, tyonty'iaa tquiiana na luaa' tjom Jesús.

'Oocaty'iuuna Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jndyu José na jnaⁿ tsjoom Arimatea ts'ondaa
 Judea. Tsaⁿñeeⁿ cwii joo nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos. Jom
 ya ts'aⁿñê ndo' mach'eeⁿ na maty'iomyaana'. ⁵¹ Mati tyomeinom'm juu na
 nntsaⁿ'ntjom Ty'o^oots'om. T'icatseijomñê ñ'oom na t'maⁿ nt'omcheⁿ nc'iaaⁿaⁿ
 na cue' Jesús. ⁵² Tjaaⁿ na m'aaⁿ Pilato ndo' tcaaⁿ ts'oo Jesús. ⁵³ Jnda chii
 tjacatyjeeñê juu. Seityjooñê liaa sábana tsaⁿ lino ndo' tjaaⁿñê juu naquii'
 tsue'tsj'o' na tuiiya. Jo' jo' meiⁿcwii tjaa'naⁿ ñeeⁿ cojaaquee'. ⁵⁴ Juu xuee'ñeeⁿ,
 maxuee na cwila'jndaa'ndye nn'aⁿ na nnta'jndyena xuee sábado. Ndo'
 xjeⁿñeeⁿ majaawee'ya xjeⁿ cantyja 'naaⁿna'.

⁵⁵ Yolcu na tquio ñ'eⁿñê na jnaⁿna Galilea, ty'enty'iaana tsei'tsuuaa, tqueⁿna
 cwenta chiuu waa na tjacaty'iuu'ñê. ⁵⁶ Jnda jo' ty'elcwee'na Jerusalén,

ty'ela'jndaa'ndyena nasei cachi ndo' ncheⁿl. Ndo' ta'jndyeena juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ cha'xjeⁿ matsa'ntjom ljeii naqui.

24

Cantya na tando'xco Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Cwitsjoomya xuee najndyee smanaⁿ, ty'ena yuu waa tsei'tsuua. Ty'echona nasei cachi na jnda jla'jndaa'ndyena. ² Jnda na tquiena jliuna na jnda teindyō tsjo' na ta' 'ndyoo tsue'tsjo'. ³ Quia na ty'equie'na jo' jo', taticaliuna sei'ts'o 'naaⁿl Ta Jesús. ⁴ Xcwe na matseiñ'eeⁿñena' jona na cwicyuena, ndo' teitquioo'ndye we nn'aⁿ nacañoomna na jeeⁿ canchii', caxuee liaa. ⁵ Jeeⁿ ndya' tyuena, jla'ntyjanquioondyena nqueⁿna nomtyuaa. Jluue naⁿñeeⁿ ndaana:

—¿Chiuu quii'ntaaⁿ l'oo cwil'ue'yo' ts'aⁿ na wando'? ⁶ Tac'oomñê ñjaaⁿ, jnda wando'xcoom. Cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na seineiiⁿ ndaa'yo' quia na ndi m'aaⁿ ts'ondaa Galilea. ⁷ Tsoom na nqueⁿ na cwiluiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ññe'quia nn'aⁿ cwenta jom luee nn'aⁿjnaⁿ. Ndo' naⁿñeeⁿ nnty'oomna jom ts'oom'naaⁿ. Saa xuee jnda ndyee ncwando'xcoom.

⁸ Quia jo' tjañjoom' n'omna ñ'oom na tyotseineiⁿ. ⁹ Jnaⁿna yuu na waa tsei'tsuua, ty'elcwee'na ndo' jla'candiina nn'aⁿ canchoo'cwii ñequio cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ chiuu waa na tuii. ¹⁰ María Magdalena, ñ'eⁿ Juana, ñ'eⁿ María tsondyee Jacobo, ñ'eeⁿ nt'omcheⁿ yolcu na ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyena, jona jla'candiina nn'aⁿ canchoo'cwii ñ'oom'ñeeⁿ. ¹¹ Saa apóstoles ndoo' nquiuna cwe' ñ'omnco jo'. Tícala'yu'na.

¹² Saa Pedro teicantyaⁿ, jleinoom, tjaaⁿ yuu waa tsei'tsuua. Quia na nty'iaaⁿ na naquii' tsei'tsuua, cwe' liaa canchii' ljeiiⁿ. Ndo' tjalcwe'nnaaⁿ na waⁿ na, jaawa jaacue tyom'aaⁿl ts'oom cha'tso na jnda tuii.

Ñjomndye we nn'aⁿ nato Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³ Majuuti xuee'ñeeⁿ we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús cwi'oona cwii tsjoom chjoo na jndyu Emaús na m'aaⁿ na' canchoo'cwii kilómetros na tquiana' ñ'eⁿ Jerusalén. ¹⁴ Ndo' che'nquieena cantya cha'tso na nmeiiⁿ tuii. ¹⁵ Yocheⁿ na luaa' jeeⁿ cwila'neiⁿna, manquiiti Jesús tue'ntyjoⁿ jona. Ñ'e'cwi tjaaⁿ ñ'eⁿndyena. ¹⁶ Saa tícala'jnaaⁿna jom ee s'aana' n'omndaana cha'cwijom na titquioona. ¹⁷ Tsoom ndaana:

—¿Ljo' ñ'oom jeeⁿ cwilaneiⁿyo' na ts'a'yo' nato? Quia jo' ty'emeintyjee'na na chjoo' n'omna.

¹⁸ Ndo' cwiindyee jona na jndyu Cleofas t'ō nnoom, tso:

—¿Aa 'u cwii ts'aⁿ na cwe' tyje'ya Jerusalén, jo' chii ticaljei' chiuu waa na tuii wja mawena'?

¹⁹ Quia jo' t'ōⁿ ndaana:

—¿Ljo' tuii?

Jona t'ōona nnoom:

—Aa, waa na tuii cantya 'naaⁿl Jesús, ts'aⁿ tsjoom Nazaret na tyotseixmaⁿ profeta. T'maⁿ najneiⁿ ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ ñequio ñ'oom na tyotseineiⁿ jo ndaa cha'tso nn'aⁿ ndo' jo nnom Ty'oots'om. ²⁰ Saa nquiee ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio naⁿmaⁿn'iaaⁿ cwentaayâ tquiana cwenta jom na cat'uiityeⁿna' jom na cueeⁿen, ndo' ty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ.

²¹ Ndo' jâ jeeⁿ ñentyjaa' n'ōⁿya na jom nluñê nquii na nntseicandyaañee nn'aⁿ Israel. Ndo' waa cwiicheⁿ, je' jnda ndyee xuee na tuii na nmeiiⁿ.

22 Ndo' nchii macandā jo', mati joo yolcu na ñ'eeⁿ tmaaⁿ na laxmaaⁿyâ, tquioñ'omna ñ'oom na jeeⁿ seiñ'eeⁿna' jâ. Ee mateincooquiuu' ty'ena yuu waa tsei'tsuaⁿaⁿ, 23 saa taticaliuna sei'ts'o 'naaⁿaⁿ. Tquiolcwee'na, tyoluena na mati tco'na' ángeles ndaana na jlue yo'ñeeⁿ ndaana na jom wanoom'm. 24 Jo' chii ty'e nt'om nc'iaayâ yuu waa tsei'tsuaa ndo' jliuna na mayuu' cha'xjeⁿ na jlue yolcu'ñeeⁿ. Saa maxjeⁿ tîcantlyaana nquii Jesús.

25 Quia jo' tso Jesús ndaana:

—'O nn'aⁿ na tileicala'noⁿyo' maxjeⁿ tiqueⁿyo' cwenta ndo' ticjoo' n'om'yo' na nlayu'yo' cha'tso ñ'oom na tyolue profetas. 26 Aa nchii maxjeⁿ matsona' na nquii Cristo catjoom cha'tso nawi'meiⁿ cwitjoocheⁿ na nntseit'maaⁿñena' jom.

27 Quia jo' tyo'mooⁿ naquii' ljeii 'naaⁿ Ty'ooots'om cha'tso ñ'oom na matseinei'na' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ. Toooⁿ ñequio ljeii na tqueⁿ Moisés ndo' tcuu ty'oomna' hasta xjeⁿ ljeii na tqueⁿ cha'tso profetas.

28 Quia na ty'ewindyona tsjoom chjoo yuu na cwi'oona, quia jo' s'aaⁿ na ndoo' wjaatyeeⁿcheⁿ. 29 Saa joona l'ana na jndei'na' na caljoo'ñê ñ'eⁿndyena. Jluena:

—Caljoo'ndyu' ñ'eⁿndyô ee je' jnda tmaaⁿ ndo' manleincooⁿ.

Jo' chii tjaqueⁿeⁿ naquii' w'aa na nljoo'ñê. 30 Ndo' quia na tjacjom nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿndyena, to'ñoom tyoo', tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿna', tyjeeⁿ ndo' tquiaaⁿ juuna' ndaana. 31 Ndo' xjeⁿñeeⁿ s'aana' joona cha'cwijom ts'aⁿ na ya teitquioo'nnda' ndo' ta'jnaaⁿna na manquii Jesús jo'. Saa jom mana tsuñê jo ndaana. 32 Tyoluena ndaa ntyjeena:

—Aa tiyuu' s'aana' jnda'jom teiiⁿ n'ooⁿya yocheⁿ na matseineiⁿ ndaaya xjeⁿ na ñjomndyo nato quia na seicanooⁿ chiuu ma'moⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii.

33 Ndo' mañejuu xjeⁿñeeⁿ teicantyjana, ty'elcwee'na Jerusalén. Jliuna nn'aⁿ na canchoo'cwii ñe'naaⁿ m'aⁿ na ñeeⁿ ñequio nt'omcheⁿ nc'iaana. 34 Quia jo' jlue na ñeeⁿ ndaana:

—Jeeⁿ sa, mayuu'cheⁿ jnda mawando'xco Ta Jesús, ee jnda teitquioo'ñê nnom Simón.

35 Quia jo' joona tyola'neiⁿna chiuu waa na tuii quia na m'aⁿna nato ndo' chiuu waa na ta'jnaaⁿna jom quia na tyjeeⁿ tyoo'.

*Teitquioo'ñe Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)*

36 Yocheⁿ na cwila'neiⁿna ñ'oommeiⁿ, teitquioo' meintyjee' Jesús xcwe quii'ntaaⁿna. Tquiaaⁿ na xmaⁿndyena. Tsoom:

—C'om'yo' na tjaañomtiuu quii' n'om'yo'.

37 Saa joona nioom tyuena, ee jla'tiuuna na cwe' ncwaaⁿaⁿ jo' cwinty'iaana. 38 Ndo' tsoom ndaana:

—¿Chiuu na jeeⁿ matsei'ndaa'na' nquiu'yo' ndo' na luaa' m'aaⁿ n'om'yo'?

39 Canty'ia'yo' l'ooⁿya ñ'eⁿ nc'aya na manncotyā luaa. Ndo' nquio'yo' ja, ee ncwaaⁿ ts'aⁿ tjaa'na' sei' cachuuna', meiⁿ ndei' cha'na cwinty'ia'yo' na cho ja.

40 Jnda tsoom na luaa', t'mooⁿ l'ooⁿ ndo' nc'eeⁿ. 41 Saa ndicwaⁿ cwe' matseitsaⁿtona' joona na jeeⁿ neiiⁿna, jeeⁿ cjaawee' n'omna, hasta tileicalayu'na na jom. Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Aa cwilei'ñ'om'yo' na ya nlcwa' ts'aⁿ?

42 Jo' chii tqiana cwii taⁿ catscaa jneiiⁿ ñequio tscuu na ñjom tsiom'. 43 To'ñoom ndo' tcwaaⁿaⁿ ñequio na jndoo'na. 44 Ndo' tsoom ndaana:

—Cha'tso ñ'oom na teiljeii cantyja 'naⁿya naquii' ñ'oom na tqueⁿ Moisés ñequio profetas, ndo' mati naquii' salmos, ñ'oom'ñeeⁿ tyo'mooⁿya ndaa'yo' quia na ndicwaⁿ m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'. Joonā' wjaatseicandaa'ñena', ndo' je' macwiluii cha'xjeⁿ na tsjoō.

⁴⁵ Quia jo'cheⁿ tquiaa Jesús na nla'noⁿna ñ'oom' Ty'oōts'om na teiljeiina'.

⁴⁶ Tsoom ndaana:

—Ñ'oom' Ty'oōts'om na teiljeii, matsona' na nquii na cwiluiiñe Cristo, jndei'na' na nntjoom nawi' t'maⁿ, ndo' xuee na jnda ndyee nncwando'xcoom na tueeⁿeⁿ. ⁴⁷ Ñequio xuee' jom ññe'quia nn'aⁿ ñ'oom na calcwe' n'om nn'aⁿ jnaaⁿna cha na nntseit'maⁿ ts'om Ty'oōts'om joona. Ñ'oommeiiⁿ nnaⁿna' Jerusalén, nncjaanty'eena' xjeⁿ cha'waa tsjoomnancue. ⁴⁸ Ndo' 'o la'xmaⁿ'yo' na catjei'yuu'ndyo' ñ'oommeiiⁿ. ⁴⁹ Queⁿ'yo' cwenta, ja njñooⁿya nquii Espíritu Santo na jnda tso Tsotyaya na ññequiaaⁿ ndaa'yo'. Jo' chii, caljoo'ndyo' tsjoom Jerusalén hasta na nnto'ñoom'yo' juu na nnaⁿ nandye na ññequiaa najnda'yo'.

Tjawa Jesús cañoom'luee

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Quia jo' jlui'na tsjoom'ñeeⁿ. Tjachom joona nndyoo' tsjoom Betania. Seintyjooⁿ l'oōⁿ nacjoona, tio'naaⁿñê joona. ⁵¹ Majuu xjeⁿ na matio'naaⁿñê joona toⁿna' jom ñ'eⁿndyena. Tjañ'oomna' jom nandye cañoom'luee. ⁵² Ndo' joona, quia jnda jla't'maaⁿndyena jom, ty'elcwee'na Jerusalén na jeeⁿcheⁿ ndya' neiiⁿna. ⁵³ Ñe'quii'cheⁿ tyom'aⁿna wats'om t'maⁿ na ty-ola't'maaⁿndyena Ty'oōts'om. Mantyjati luaa'ndyo.

Ñ'oom cantyja 'naa' Jesucristo na seiljei Juan

Juu na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oots'om tuiiñe na ts'a' jom

¹ Xjeⁿ na to' Ty'oots'om na tqueeⁿ cha'tso, juu na cwiluiiñe ñ'oom'm maxjeⁿ m'aaⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' cha'tso na cwiluiiñe mati juu candaⁿñ'eⁿ cwiluiiñe. ² Juu na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oots'om m'aaⁿ ñ'eⁿñê xjeⁿ na jnaⁿjndyeecheⁿna'. ³ Cha'tso na maniom na tqueⁿ Ty'oots'om, ñ'eeⁿ quia tqueⁿna jona'. Cwii cwii nnom na maniom, ñequii'cheⁿ na ñ'eeⁿ na tqueⁿna jo'. ⁴ Tseixmaⁿ cheⁿnqueⁿ na ticantycwii na wanoom'm. Juu jo' na matseixmaaⁿ matseijomna' cha'cwijom chom na matseixueñena' ndaⁿ nn'aⁿ. ⁵ Juu naxuee na matseixmaaⁿ, matseicanooⁿna' cha'tso na cwi'oo nacjoo' Ty'oots'om. Saa cha'tso joo jo' tîcandaⁿ nlqueⁿna' xjeⁿ 'naa'na' jom.

⁶ Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jñom Ty'oots'om na m'aⁿ nn'aⁿ judíos. Juan jndyu tsaⁿñeeⁿ. ⁷ Jñoom na ty'iom Ty'oots'om ts'iaaⁿ jom na nncwji'yuu'ñê cantyja 'naa' Cristo na cwiluiiñe naxueeñe, tyoch'eeⁿ na ljo' cha cha'tsondye nn'aⁿ ñ'eⁿ Cristo nla'yu'na. ⁸ Nchii nqueⁿ cwiluiiñe naxueeñe saa jñoom na nncwji'yuu'ñê cantyja 'naa' juu na cwiluiiñe naxueeñe. ⁹ Cristo cwiluiiñe naxueeñe na mayuu'cheⁿ, tuiiñe tsjoomnancue. Jom mañequiaaⁿ naxuee nnom ticwii cwii ts'aⁿ.

¹⁰ Nquii na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oots'om, tyom'aaⁿñe tsjoomnancue, saa meiiⁿ na jom tqueeⁿ juuna', maxjeⁿ tîcala'nqⁿ nn'aⁿ 'ñeeⁿ cwiluiiñe. ¹¹ Tyje'cañoom nn'aⁿ judíos na mañecwii ndyuaana ñ'eⁿñê, saa tîcato'ñoomna jom. ¹² Saa nt'omndye jona to'ñoomna jom, ndo' tyola'yu'na ñ'eⁿñê. Ndaⁿ jona tquiaaⁿ na cwila'xmaⁿna ntseinda Ty'oots'om. ¹³ Nchii cwiluiindyena ntseinaaⁿ cha'xjeⁿ na cwiluiindyena nda nn'aⁿ. Meiⁿ nchii cwiluiindyena ntseinaaⁿ ee na queeⁿya ts'om cwii ts'aⁿ. Tomti maqueⁿna' jona ntseinaaⁿ ee nqueⁿ l'ue ts'oom.

¹⁴ Nquii na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oots'om tuiiñe na ts'aⁿ, tyom'aaⁿñe quii'ntaaⁿna. Candaⁿñ'eⁿya m'aaⁿ na candya' ts'om nn'aⁿ, ndo' cwiluiiñe na mayuu'. Nty'iaandaⁿñ'eⁿ quia seit'maaⁿñe Ty'oots'om juu. Quia tuii na ljo' saaliuuyâ na ñenquii cwiluiiñe Jnda Ty'oots'om. ¹⁵ Juan'ñeeⁿ tyocwji'yuu'ñê cantyja 'naa' juu quia seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ ndaⁿ nn'aⁿ. Tsoom:

—Nquiu'yo' na jnda ñetsjoo na 'io cha nleitquioo'ñe cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na meiⁿchjoo tic'oom'na' ja ñ'eⁿñê, ee maxjeⁿ m'aaⁿ cwii tjocheⁿ na nluiindyö. Manquii ts'aⁿ na mandyowindyoo' luua' jo'.

¹⁶ Jom candaⁿñ'eⁿ naya matseixmaaⁿ. Cantyja 'naa' jo' matio'naaⁿñe Ty'oots'om cha'tsondyö. Cwii nnom na jnda to'ñooⁿya na matio'naaⁿñê jaa, jnda mañoomcheⁿ na cwito'ñooⁿya. ¹⁷ L'ö Moisés tquiaa Ty'oots'om ljeii na matsa'ntjomna'. Saa cantyja 'naa' Jesucristo cwiliuuya na candya' ts'om Ty'oots'om jaa ndo' na cwiluiiñe ñ'oom na mayuu'. ¹⁸ Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na jnda nty'iaa' Ty'oots'om. Macandaⁿ nquii Jnaaⁿ na ñecwiiñe, juu jnda t'moⁿ ndaⁿya chiuu cwiluiiñe.

Ñ'oom na tjei'yuu'ñe Juan tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye Jerusalén jñoomna ntyee cwentaana na m'aaⁿ Juan ñequio nt'om levitas na cwindye'ntjom naquii' wats'om. Ty'ioomna ts'iaaⁿ ntyee'ñeeⁿ na cata'x'ee naⁿñeeⁿ nnom Juan 'ñeeⁿ cwiluiiñe.

²⁰ Jom ndyeyu tjei'yuu'ñe, tsoom:

—Ja nchii Cristo cwiluiindyō.

²¹ Jo' chii ta'x'leetina nnoom:

—¿Aa profeta Elías 'u?

Jom t'ooⁿ:

—Nchii jo' ja.

Ta'x'eennda'na nnoom:

—Quia jo', ¿aa cwiluiindyu' profeta'ñeeⁿ na matso Moisés na ñeiquiaa ñ'oom' Ty'oots'om ndaaya?

Saa t'ooⁿ:

—Nchii jo' ja.

²² Jo' chii jluena nnoom:

—¿Quia jo' 'ñeeⁿ cwiluiindyu'? Catsu' cha ya nnt'oo^{yâ} ndaa nn'aⁿ na jñoom já. ¿Chiuu matsu' cheⁿncu' cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na matsei'xmaⁿ'?

²³ Luaa ñ'oom na seilcweeⁿeⁿ ndaa naⁿ'ñeeⁿ. Matsoom:

—Ja mats'aa cha'xjeⁿ na tso profeta Isaías quia tsoom: “M'aaⁿ cwii ts'aⁿ na matseiwē jndyee' jo ndo' ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. Calajndaa'ndyo' na nquii na tjacantya na cwiluiit'maⁿ'ñee nntsa'ntjom 'o.”

²⁴ Nn'aⁿ na la'xmaⁿ tmaaⁿ fariseos jñoomna naⁿ'ñeeⁿ. ²⁵ Ndo' ta'x'eendyēti naⁿ'ñeeⁿ nnoom. Jluena:

—Matsu' na 'u meiⁿ nchii Cristo cwiluiindyu', meiⁿ Elías, meiⁿ nquii profeta na tso Moisés na ñeiquiaa ñ'oom' Ty'oots'om ndaaya, quia jo' ¿chiuu na matseits'oomndyu' nn'aⁿ'?

²⁶ Ndo' t'ō Juan ndaana. Tsoom:

—Ja matseits'oomndyō nn'aⁿ ñequio ndaatioo, saa quii'ntaaⁿ'yo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na ticala'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ'. ²⁷ Majom na nnts'aaⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om quia na jnda 'ndiina' ja, ee maxjeⁿ m'aaⁿ cwii tjoocheⁿ na nluiindyō. Ja meiⁿ cwe' na nndi'ntjōⁿya nnoom til'uendyō.

²⁸ Luaa' tuii cwii joo na jndyū Betábara, jo ntyja na macalui' ñe'quiom' xndyaa' jndaa Jordán yuu na tyotseits'oomñee Juan nn'aⁿ.

Jesús cwiluiñee catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om

²⁹ Xuee na jnda we na tuii na luaa', nty'iaa' Juan na ndyowindyoo' Jesús na m'aaⁿ. Matsoom ndaa já na m'aaⁿyâ ñ'eⁿ'ñê jo' jo':

—Queⁿ'yo' cwenta, luaa' ts'aⁿ na cwiluiñee catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om na juu matseicanduu' jnaaⁿ nn'aⁿ. ³⁰ Mañejuu ts'aⁿ na jnda ñetsjoo^{yâ} ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ na 'io cha nleitquioo'ñee cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿ'yo' na t'maⁿ'ti cwiluiñee, nchiiti ja. Ee m'aaⁿ cwii tjoocheⁿ na nluiindyō. ³¹ Xjeⁿ na to'a na matseits'oomndyō nn'aⁿ ñequio ndaatioo, meiⁿ ticatsei'noⁿ'a na jom ts'iaⁿ'aⁿ na nntseicanoom'm jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa mats'aa ts'iaaⁿmeiⁿ cha catseica'moⁿ'na' ndaa nn'aⁿ Israel na ljo' cwiluiñee.

³² Ndo' Juan tjei'yuu'ñetyeeⁿ ndaayâ. Matsoom:

—Nty'ianooⁿ na jnaⁿ Espíritu Santo cañoom'luee. Jndyocue cha'cwijom catu', ljoo'ñee ñ'eⁿ'ñê. ³³ Xjeⁿ'ñeeⁿ meiⁿ t'icatsei'noⁿ'a 'ñeeⁿ juu na nluiñee nquii na nntseicanduu' jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa tjañjoom' ts'ooⁿ quia jñom Ty'oots'om ja na catseits'oomndyō nn'aⁿ, tsoom nooⁿ: “Nnty'ia'njom' na nndyocue Espíritu nacjoo' cwii ts'aⁿ, ndo' nljoo'ñee ñ'eⁿ'ñê. Juu tsaⁿ'ñeeⁿ jnda ty'ioⁿ'ya ts'iaaⁿ jom na nntseits'oomñee nn'aⁿ ñ'eⁿ Espíritu Santo.” ³⁴ Ndo' jnda nty'ianooⁿ'ya na tuii na ljo' ñ'eⁿ'ñê. Jo' chii macwji'yuu'ndyō na jom cwiluiñee Jnda Ty'oots'om.

Nn'aⁿ na t'ma'jndyee Jesús na cala'jomndyena ñ'eⁿ'ñê

³⁵ Cwiicheⁿ xuee meintyjee'nnda' Juan ñequio wendyô já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'oom na mañequiaaⁿ. ³⁶ Ndo' quia nty'iaaⁿ'aⁿ Jesús na mawjaawinom jo' jo', matsoom ndaayâ:

—Canty'ia'yo', luaa' ts'aⁿ na cwiluiiñe catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'o_ots'om.

³⁷ Ndo' wendyô já na cwila'jomndyô ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, quia na jndyaayâ ñ'oomwaa', saantyjooyâ naxeⁿ Jesús. ³⁸ Taqueⁿ Jesús ndo' nty'iaaⁿ na cwitsaantyjooyâ naxeeⁿeⁿ. Tax'eeñe ndaayâ, tsoom:

—¿Aa waa na nl'a'yo' ja?

Ndo' l'uuyâ nnoom:

—Rabí, ¿cwaaⁿ w'aa nncja'meintyje' je'? Ñ'oom rabí matsona' ts'aⁿ na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'o_ots'om.

³⁹ Matsoom ndaayâ:

—Quio'yo' mana nnty'ia'yo'.

Quia jo' saayâ ñ'eñê w'aa na tjameintyjeeⁿeⁿ. Ndo' cha'na ñequiee na matmaaⁿ na squiaayâ ñ'eñê. Ljoo'ndyô ñ'eñê hasta na jnda teincōoⁿ.

⁴⁰ Ja Juan ñequio Andrés, tyjee Simón Pedro, já jndyaayâ ñ'oom na tso Juan'ñeeⁿ, ndo' saantyjooyâ naxeⁿ Jesús. ⁴¹ Juu Andrés'ñeeⁿ tjacal'ueeⁿ xioom Simón. Matsoom nnom:

—Jnda jliuuyâ juu na cwiluiiñe Mesías. (Ñ'oomwaa' matsona' Cristo, nquii na tqeⁿ Ty'o_ots'om na cwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.)

⁴² Quia jo' tjañ'oom Andrés xioom na m'aaⁿ Jesús. Nty'iaa' Jesús juu, ndo' matsoom:

—'U re, Simón, jnda Jonás 'u. Je' nntseicajndyuya 'u Cefas. (Ñ'oomwaa' matsona' Pedro.)

Ma'maⁿ Jesús Felipe ñequio Natanael

⁴³ Cwiicheⁿ xuee seijndaa'ñe Jesús na nncjaⁿ ts'ondaa Galilea. Quia ljo'cheⁿ teincwiñê ñ'eⁿ Felipe. Matsoom nnom:

—Candyo'tseijomndyu' ñ'eⁿndyō ts'iaaⁿ na mats'aa.

⁴⁴ Juu Felipe'ñeeⁿ mañe'cwii tsjom'm ñequio Andrés ñ'eⁿ Pedro. Jona nn'aⁿ tsjoom Betsaida. ⁴⁵ Ndo' tjacal'ue Felipe Natanael. Matsoom nnom:

—Jnda jliuuyâ nquii na cantyja 'naaⁿ seiljeii Moisés nacjoo' libro na chuuna' ñ'oom' Ty'o_ots'om na matsa'ntjomna'. Ndo' mati nt'omcheⁿ profetas tyola'ljeiina cantyja 'naaⁿ tsaⁿm'aaⁿ. Majuu Jesús jo', ts'aⁿ tsjoom Nazaret, na cwilue nn'aⁿ na jnda José juu.

⁴⁶ Tso Natanael:

—Ndoo' ntyjii na cwe' Nazaret xocwitquioo'ñe cwii ts'aⁿ na t'maⁿ nnteijneiⁿ nn'aⁿ.

T'ō Felipe nnoom, matso:

—Candyo' sa. Nnty'ia'njom' jom.

⁴⁷ Nty'iaa' Jesús na ndyocwje'cañoom Natanael jom. Matsoom:

—Canty'ia'yo' tsaⁿm'aaⁿ tiquiquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ. Jom mayuu'cheⁿ cwiluiiñê ts'aⁿ Israel.

⁴⁸ Tax'eeñe Natanael nnoom:

—¿Chiuu ljei'yu' Ta na ljo' matseixmaⁿya?

T'ō Jesús, matsoom nnom:

—Cwii tjocheⁿ na nncjaacwaⁿ Felipe 'u, nty'iaya 'u quia m'aaⁿ wa' x'ee ts'oom higuera 'naⁿ.

⁴⁹ Ndo' t'ō Natanael, matsoom:

—'U ts'aⁿ na ma'mo_oñê ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ, 'u maxjeⁿ cwiluiindyū' Jnda Ty'o_ots'om. 'U cwiluiindyū' rey cwentaa já nn'aⁿ Israel.

⁵⁰ T'ō Jesús:

—¿Aa cwe' nc'e na tsjooya na nty'iaya 'u x'ee ts'oom higuera 'naⁿ, aa cwe' jo' na matseyū' ñ'eⁿndyō? Maxjeⁿ maniom na jndati la'xmaⁿna' cantyja 'naⁿya na quia wja'nty'ia'.

⁵¹ Ndo' matsotyeeⁿ nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo'. 'O nnty'ia'yo' na nnaaⁿ cañoom'luee. Ndo' nnty'ia'yo' na nnquiocue ángeles na m'aaⁿ ja na cwilui-indyō ts'aⁿ na jnaaⁿya na m'aaⁿ Ty'oōts'om, ndo' na nnc'oowannda'na.

2

Toco ts'aⁿ tsjoom Caná ts'ondaa Galilea

¹ Xuee jndā ndyee na tuii na luaa' toco cwii ts'aⁿ tsjoom Caná, ts'ondaa Galilea. Ndo' seijomñe tsondyee Jesús. ² Ndo' joo nn'aⁿ na t'unco t'maⁿna Jesús ñequio já nn'aⁿ na cwila'jomndyō ñ'eñê na mati calajomndyō ñ'eñdyena na cwi'uncona. ³ Jndā na ntquie' winom, tsondyee Jesús tso nnoom:

—Ticwijndeii winom.

⁴ T'o Jesús nnom, matsoom:

—Naⁿ, ¿ljo' nntsa' ja? Tyoowe'ntyjō xjeⁿ na nnts'aa cwii nnom na tixocandaā nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

⁵ Matso tsoñeeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo':

—Cal'a'yo' cha'tso na nntsa'ntjoom 'o.

⁶ Maniom ñ'oom na cwiquaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos na cwinndyuu'a ñequio na cwitmaaⁿya 'naⁿ. W'aa yuu na toco tsaⁿñeeⁿ meintyjee' yom ljoo t'maⁿ na tui-ina' ñ'eñ ljo', na quiwil'uee'ndyena na cwila'candaā'ndyena costumbre'ñeeⁿ. Cwiwijndeii cwii cwii tsjoo'ñeeⁿ cha'na ñequiee hasta yom xjo lata ndaa.

⁷ Seineiⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo'. Matsoom:

—Calacato'yo' ljoomeiⁿ ñequio ndaatoo.

Ndo' jla'catoo' naⁿñeeⁿ joona' hasta too' cwijomna'. ⁸ Jndā jo' matsoom ndaana:

—Je' catjei'yo' chjoowi' juuna'. Catsaañ'om'yo' na m'aaⁿ ts'aⁿ na matsa'ntjom nn'aⁿ na cwila'ñ'oom'ndye nantquie.

Jo' chii ty'eñ'omna juuna' na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ. ⁹ Ndo' juu ts'aⁿ na matsa'ntjom naⁿñeeⁿ t'uu chjoowi' ndaatoo na jndā seicwaqueⁿ Jesús na winom. Ticaljeii tsaⁿñeeⁿ yuu jna'na' saā nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo' nquiucheⁿna yuu tjeii'na juuna'. Quia jo' tcwaⁿ tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na macoco.

¹⁰ Matsoom nnom:

—Ticwii cwii joo na ñetjō na t'unco nn'aⁿ, najndyee tyoñe'quia nn'aⁿ winom na yaticheⁿ na nncwe nc'iaana. Ndo' quia na jndā mawjaacjoo naⁿñeeⁿ na cwiwena, quia jo' cwiñe'quiana winom na ticue'ntyjō na yana'. Saā 'u je', jndā seiljo' winom na yaticheⁿ na quia je'cheⁿ nleil'uena'.

¹¹ M'aaⁿ Jesús Caná ts'ondaa Galilea quia s'aañeeⁿ ts'iaaⁿ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Ndo' na luaa' s'aaⁿ t'moōⁿ na t'maⁿ cwiluiiñê. Manc'e jo' na já nn'aⁿ na cwila'jomndyō ñ'eñê, jna'na' na cwilayuu'â ñ'eñê.

¹² Jndā na tuii na luaa', quia jo' já nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ, saayâ Capernaum ñ'eñê, ñequio tsoñeeⁿ ñequio ntyjeeⁿ. Ndo' ljoo'ndyō jo' jo' cwantindyō xuee.

Tjei' Jesús nn'aⁿ quii' wats'om t'maⁿ Jerusalén

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Juu xjeⁿñeeⁿ jndā wjaawindyoo' nncuee' ncuee pascua quia jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaā canmaⁿ. Jo' chii saayâ Jerusalén ñ'eñ Jesús. ¹⁴ Tach'eeⁿ wats'om t'maⁿ, jo' jo' ljeiiⁿ nn'aⁿ na cwindaaⁿ quioondyo ñ'eñ canmaⁿ ñ'eñ cantu'. Ndo' mati meindyuaandye nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om 'naaⁿ nn'aⁿ na cwi'ooquie' wats'om. ¹⁵ Ndo' jndā na nty'iaaⁿlaⁿ na luaa', quia jo' s'aaⁿ l'uaa tsja'jneiⁿ, jndā chii jleintyjoōⁿ naⁿñeeⁿ. Tjeiiⁿeñ cha'tsondyee joona ch'eeⁿ tach'eⁿ wats'om'ñeeⁿ. Mati canmaⁿ ñ'eñ quioondyo. Ndo' seicantqueeⁿ

mei^{nsa} na cwilei'cho nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om jo' jo'. Seiquiaⁿ s'om 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. ¹⁶ Ndo' ndaa nn'aⁿ na cwindaa cantu' matsoom:

—Catjei'yo' quioo'm'aⁿ ñjaaⁿñe. Tacal'a'yo' na waa' Tsotyaya na matseijomna' cha'na ts'ua.

¹⁷ Quia jo' jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ tjañjoom' n'oo^{nyâ} ñ'oom na mawaa cjoo' libro Salmos. Matsona': “Nla'cuee' nn'aⁿ ja jnaaⁿ na queeⁿ ts'oo^{nyâ} na nleil'uee'ndyena waa' Ty'oots'om cha'xjeⁿ na matsa'ntjomna'.”

¹⁸ Ndo' ta'x'ee nn'aⁿ judíos nnoom, jluena:

—¿Cwaaⁿ ts'iaaⁿ nntsa' na tixocaluii juuna' na cwe' ts'aⁿ nnts'aa na m'mo^{na} na ndaayâ na waa najndei na matseixmaⁿ na nmeiiⁿ mache'?

¹⁹ T'ô Jesús ndaana, matsoom:

—Calatyui'yo' wats'omwaañe ndo' ñe'ndyee xuee nntseiwannda'a juuna'.

²⁰ Ndo' t'oo nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ:

—Wen'aaⁿ nchoo' yom ntyu tjacaa na tuii wats'omwaañe, ndo' 'u je' ¿aa cwe' ñe'ndyee xuee nntseiwe' juuna'?

²¹ Saa seijoom'ñê na juu seii'eⁿ cwiluiiñena' wats'om. ²² Jo' chii jnda na tquiaa Ty'oots'om na tando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ, jâ nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ tjañjoom' n'oo^{nyâ} na ljo' tsoom. Ndo' jlayuu'â ñ'oom na seineiiⁿ ndo' mati ñ'oom' Ty'oots'om na teiyo teiljeii.

Ntyjii Jesús chiuu waa naquii' ts'om ts'aⁿ

²³ Yocheⁿ na tyom'aaⁿ Jesús Jerusalén na tyowaa xuee Pascua quia jaa nn'aⁿ judíos cwila'wjaaya canmaⁿ, nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' tyonty'iaana jndye nnom ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ na tixocandaa nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Jo' chii jndyendyena tyola'yu'na na cwiluiiñê Cristo. ²⁴ Saa tñquiaaⁿ ñ'eⁿndyena, ee ntyjeeⁿ chiuu n'omna. ²⁵ Meiⁿ ticaⁿna' na cwji'yuu'ñe ts'aⁿ nnoom cantyja ljo' la'xmaⁿ nn'aⁿ, ee maxjeⁿ mantyjeeⁿ chiuu n'omna.

3

Tyjee'cañoom Nicodemo Jesús

¹ Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na tyoluiitquieñe quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos. Tsaⁿñeeⁿ tyotseijomñê ñ'oom na quit'maⁿ n'om nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos. Jom jñoom Nicodemo. ² Jñoom na m'aaⁿ Jesús cwii teijaaⁿ. Matsoom nnom:

—Maestro, manquiuuyâ na 'u cwiluiindyu' ts'aⁿ na jñom Ty'oots'om na ca'moⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ na ndaayâ. Ee xocandaa nntsa' ts'iaaⁿmeiⁿ xeⁿ nchii Ty'oots'om m'aaⁿ ñ'eⁿndyu'.

³ Jesús t'ooⁿ, matsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo njom', xeⁿ ticaluiixcoñe ts'aⁿ tixocandaa nntseijomñe cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om.

⁴ Ndo' tax'eeñe Nicodemo nnoom, matso:

—¿Chiuu nnts'aa ts'aⁿ na nluuiñennaⁿ na jnda tquieñê? Ee tixocandaa nncjaaqueie'naaⁿ tsiatsjaaⁿ tsoñeeⁿ ndo' na nluuiñennaⁿ.

⁵ Jesús t'ooⁿ, matsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo^{ya} njom'. Xeⁿ ticaluiiñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ na ndaatoo ndo' ñequio Espíritu, tixocandaa nncjaaqueie'ñê cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. ⁶ Nc'e na nn'aⁿ jaa, jo' chii mati ndaaya mann'aⁿ jona. Maluaa' matseijomna' ts'aⁿ na tuiiñe cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo. Tseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om. ⁷ Tinntseiñ'eeⁿñena' ts'om' juu ñ'oom na matsjoo^{ya}: “Maxjeⁿ jndei'na' na caluiindy'o'xco'yo'.” ⁸ Ndi' na c'uaa cam'aaⁿ jndye, saa tileicantyyo' yuu jnaⁿna', meiⁿ yuu wjaana'. Malaa'ti'

matseijomna' na tileicala'noⁿ nn'aⁿ chiuu waa na tuiiñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ Espíritu.

⁹ T'ō Nicodemo, tsonnaaⁿaⁿ:

—Maxjeⁿ ticatsei'noⁿa.

¹⁰ Matso Jesús:

—Aa ljo', ndo' 'u t'maⁿ cwiluiindyū' na ma'mooⁿ ndaa nn'aⁿ Israel. Jo' chii ticatseitiuuya na tileicatsei'noⁿ ñ'oommeiiⁿ. ¹¹ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ mat-sjooⁿya njom'. Matseinaⁿya cantyja na mantyjiiya, ndo' macwji'yuu'ndyo ljo' na jnda nty'ianooⁿ, saa 'o tiñe'calayu'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. ¹² Jnda mamatseinaⁿya ndaa nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na niom tsjoomnancue cha cala'noⁿ'yo', saa tiñe'calayu'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. Quia jo', ¿chiuu ya nnts'aa cha na nlayu'yo' ñ'oom na mañequia cantyja 'naaⁿ cañoom'luee?

¹³ Ee tjaa'naⁿ ts'aⁿ na jnda tjawa cañoom'luee cha nndaⁿ nntseicandii nn'aⁿ chiuu macaⁿna' na cal'ana na nlco'xcwena' ntyjii Ty'ooots'om ñ'eⁿndyena. Macanda ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaaⁿya cañoom'luee ntyjiiya. ¹⁴ Quia ñet'om nn'aⁿ judíos jo ndo' ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, quia jo' ty'iom Moisés cwii xjo na tuiina' cha'na catsuu cjoo' cwii ts'oom. Maluaa' matseijomna' na nnty'ioom nn'aⁿ ja ts'oom'naaⁿ na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaaⁿya cañoom'luee. ¹⁵ Luaa' nluii cha meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando'.

Ty'ooots'om m'aaⁿ na candya' ts'oom nn'aⁿ

¹⁶ 'Nc'e Ty'ooots'om t'maⁿ waa na m'aaⁿ na candya' ts'oom nn'aⁿ tsjoomnancue, jo' chii Ja na ñenncō na cwiluiindyō Jnaaⁿ tquiaaⁿ na tuiindyō cha ticwii cwii ts'aⁿ na nntseyu' ñ'eⁿndyo tixocatsuuñe. M'aaⁿ na ticantycwii na wando'. ¹⁷ Ja na cwiluiindyō Jnda Ty'ooots'om nchii jñoom ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha na cat'uiiya joona cantyja jnaaⁿna. Jom jñoom ja cha nndaⁿ nlui'n'maaⁿndyena.

¹⁸ 'Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseyu' ñequio ja, ticat'uii Ty'ooots'om juu cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ. Saa meiⁿquia ts'aⁿ na tiñe'catseyu', je' mamat'uiina' juu cantyja jnaaⁿ, ee na tiñe'catseyu' ñ'eⁿndyo na macanda ja cwiluiindyō Jnaaⁿ. ¹⁹ Jnda mamat'uiina' nn'aⁿ na tyoolayu' ee ja na cwiluiindyō naxuee jnda tyjacanooⁿya joona, saa neiiⁿtina' na cwila'jomndyena cantyja 'naaⁿ na jooⁿñe, ee cwil'ana yuu na ticatsantjomna'. ²⁰ Ee ticwii cwii ts'aⁿ na mach'ee natia, jeeⁿ jnoom'm ja na cwiluiindyō naxueeñe. Tsaⁿñeeⁿ tiñe'catseijomñê ñ'eⁿndyo ja, ee jeeⁿ nquiaⁿ'aⁿ na nntseicanooⁿya natia na mach'eeⁿ. ²¹ Saa juu ts'aⁿ na mach'ee yuu na maty'iomyana', tsaⁿñeeⁿ matseijomñê ñ'eⁿndyo ja na cwiluiindyō naxueeñe. Ndo' na ljo' cwiwitquioo'ya na cha'tso na mach'eeⁿ, mach'eeⁿ nc'e Ty'ooots'om m'aaⁿ ñ'eⁿñê.

Matseinei'ti Juan cantyja 'naaⁿ Jesús

²² Jnda jo' jlui' Jesús Jerusalén ndo' jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyō ñ'eⁿ ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, mati jluii'â ñ'eⁿñê. Tyoma'nooⁿyâ ñ'eⁿñê ts'ondaa Judea. Tyom'aaⁿyâ jo' jo' cwantindyō xuee. Ndo' jndye nn'aⁿ tquie'cañom jom na nleits'oomndye. ²³ Mati Juan tyotseits'oomñê nn'aⁿ cwii joo na jndyū Enón, manndyoo' Salim, ee majndye ndaatoo m'aaⁿ jo'. Ndo' tyo'oo nn'aⁿ na tyotseits'oomñê joona. ²⁴ Ee xjeⁿñeeⁿ tyooju' Herodes jom w'aancjo.

²⁵ Quia jo' nt'om nn'aⁿ judíos na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa jom, jla'ñ'eeⁿ ndyueena ñequio nc'iaana nn'aⁿ judíos na cwe' tquieya. Ee cwila'ntja'ndye naⁿñeeⁿ ñ'eⁿndyena cwaaⁿ cwii nnom na jndati tseixmaⁿ na cwiwits'oomndye nn'aⁿ. ¿Aa cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mañequiaa Juan, oo, aa

cantyja 'naaⁿl Jesús? ²⁶ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan ty'entyjaa'na jom. Jluena nnoom:

—'U ta na ma'moqⁿl cantyja 'naaⁿl Ty'oqots'om ndaayâ, juu ts'aⁿ na ty-ocañ'eⁿ ñ'eⁿndyu' xndyaa' jndaa Jordán, nquii na tjei'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿl ndaayâ, canty'ia', cwiwits'oomndye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ndo' cha'tsondye nn'aⁿ cwi'oontyjo naxeeⁿeⁿ.

²⁷ Juan t'oqⁿl ndaana, matsoom:

—Tjaa na nndaā nnts'aa ts'aⁿ xeⁿ nchii Ty'oqots'om matseijndaa'ñê ljo' nntseixmaⁿ ts'aⁿ. ²⁸ Mancjo'yo' nquiu'yo' na ñetsjoq cantyja 'naⁿya, ja nchii Cristo cwiluiindyq. Ty'oqots'om ty'ioom ts'iaaⁿ ja na catseijndo'a n'om nn'aⁿ na cala'jndaa'ndyena naquii' n'omna na cala'ljona Cristo. ²⁹ 'O cwila'noⁿyo' ñ'oom na tjañoom' na juu tsaⁿs'a na maco'ñom yuscu na macoco ñ'eⁿñê, masaa' yuscu'ñeeⁿ jom. Saa juu ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿ tsaⁿs'a'ñeeⁿ, nchii m'aaⁿ na lioo' na maco'ñom x'iaa' yuscu'ñeeⁿ. Nchii jo'. Cwiquioo na neiiⁿ na mandiiñe ñ'oom na matseineiⁿ x'iaa'. Maluaa' matseijomna' na matseicandaā'ñena' na neiⁿya cantyja 'naaⁿl Jesús. ³⁰ Jo' chii jeeⁿ xcwe na jom cjaaluiit'maⁿñetyeeⁿ saa ja catseicjetina'.

Luaa nquii na jnaⁿ cañoom'luee

³¹ Tsoti Juan:

—Nc'e tsaⁿm'aaⁿl jnaaⁿ cañoom'luee, t'maⁿti cwiluiiñê, nchiiti cha'tsondye nn'aⁿ. Ja na cwe' ts'aⁿ ja, matseixmaⁿya cantyja 'naaⁿl tsjoomnancue ndo' matseinaⁿya cantyja 'naaⁿl'na'. Saa nquii tsaⁿm'aaⁿl na jnaaⁿ cañoom'luee, cwiluiit'maⁿñetyeeⁿ na cha'tso. ³² Ndo' macwji'yuu'ñê cantyja na jnda nty'iaaⁿaⁿ ñequio na jnda jñeeⁿ, saa tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu ñe'co'ñom ñ'oom na macwji'yuu'ñê. ³³ Juu ts'aⁿ na maco'ñom ñ'oom na macwji'yuu'ñê, matseijomñe tsaⁿñeeⁿ na Ty'oqots'om cwiluiiñe na mayuu'. ³⁴ Ee nquii na jñom Ty'oqots'om jo ndaa nn'aⁿ, ñ'oom'm matseineiⁿ, ee candaā'ya mañequiaaⁿ Espiritu na cwiluiiñê naquii' ts'om. ³⁵ Nquii Ty'oqots'om na cwiluiiñê Tsotyaaⁿya m'aaⁿ na candya' ts'oom Jnaaⁿ. Ndo' naquii' l'o jnda tqueeⁿ cha'tsoti na maniom. ³⁶ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñequio Jnda Ty'oqots'om, matseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿl. Saa 'ñeeⁿ juu na ticatseñ'oom'ñe na nntseyu' ñequio Jnaaⁿ, tsaⁿñeeⁿ xocandaⁿa' na nncwando' añmaaⁿl. Tyeⁿ waa na matseiw'ii Ty'oqots'om juu.

4

Jesús ñequio yuscu ts'ondaa Samaria

¹ Nn'aⁿ na cwiluiindy tmaaⁿl nn'aⁿ fariseos tyondyena na majndyendyeti nn'aⁿ teits'oomndye cantyja 'naaⁿl Jesús, nchiiti cantyja 'naaⁿl Juan. ² Saa na mayuu'cheⁿ nquii Jesús t'icatseits'oomñê nn'aⁿ. Macanda jā nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, jā l'aayâ ts'iaaⁿñeeⁿ. ³ Jo' chii quia na jñeeⁿ na luaa' cwilue fariseos'ñeeⁿ, jlueeⁿeⁿ ts'ondaa Judea ñ'eⁿndyô na nntsaayâ Galilea.

⁴ Ndo' na cwitsaayâ jo' jo' majndaa' na nncwinooⁿyâ ts'ondaa Samaria. ⁵ Jo' chii squiaayâ cwii tsjoom na jndyu Sicar ts'ondaa Samaria. Tsjoom'ñeeⁿ manndyoo' m'aaⁿna' yuu waa tyuaa na jndaa' José nnom tsoyeeⁿ Jacob. ⁶ Jo' jo' tyowaa tsui' na s'aa Jacob. Ndo' Jesús, na teijñaⁿaⁿ na jñoom nato, tjacjom nacañoom' tsui'ñeeⁿ. Ndo' jnda tuee' quiajmeiⁿl. ⁷ Xjeⁿñeeⁿ tyje'cañoom cwii yuscu Samaria jo' jo' na nncwji' ndaatioo. Matsoom nnom:

—Quiaa' ndaatioo nnc'ua.

⁸ Ndo' jā nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, xjeⁿñeeⁿ jnda saayâ quii' tsjoom. Saalajndaayâ na nlcwaa'â ñ'eⁿñê.

⁹ Matso yuscu Samaria nnoom:

—¿Chiuu na macaⁿ ndaatioo nooⁿ, ee 'u cwiluiindyu' ts'aⁿ judío ndo' ja cwiluiindyo samaritana?

Luaa' tso yuscu'ñeeⁿ nc'e nn'aⁿ judíos tiquila'tjoom'ndyena ñequio nn'aⁿ samaritanos. ¹⁰ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Xeⁿ cwe' matsei'noⁿ na jeeⁿ jnda tseixmaⁿ naya na ñe'cats'aa Ty'oots'om 'u, ndo' xeⁿ matsei'noⁿ 'ñeeⁿ cwiluiindyo na macaⁿ'a ndaatioo njom', nntseity'oondyu' nooⁿ na cateijndeiya 'u, ndo' ja jnda tquiaya cwii na matseijomna' ndaatioo na ñequiaana' na ticantycwii na wando'.

¹¹ Matso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ta, tjaa'naⁿ 'naⁿ c'oom' na nncwji' ndaatioo, ndo' tsui'waa, jeeⁿ njoomna'. Quia jo' ¿yuu nnc'oom'yu' ndaatioo'ñeeⁿ na nntseixmaⁿya na ticantycwii na wando'a? ¹² ¿Aa nnts'aacheⁿna' na mache' na 'u cwiluiit'maⁿndyu'ti' nchiiti weloo welooya Jacob? Ee jom tyo'om ndaa tsui'waa, mati ntseinaaⁿ ñequio quioo' ntsmeiiⁿeⁿ, ndo' tquiaaⁿ juuna' ndaa jâ.

¹³ T'o Jesús nnom, matsoom:

—Cha'tso nn'aⁿ na cwiwe ndaatioomeiiⁿ nndyo na ñe'cwennda'na. ¹⁴ Saa nn'aⁿ na cwiwena ndaa na mañequia tixocats'aana' na ñecwetina ee nnts'aana' naquii' n'omna cha'cwijom ndaa na cwilei'woona' ts'om xo' na ticanquiee'na' na nnts'aana' na tjoom cantycwii na nnta'ndo'na.

¹⁵ Ndo' yuscu'ñeeⁿ matso:

—Jeeⁿ 'u Ta quiaa' ndaatioowaa' cha na tacandyo na ñe'c'uatya, meiⁿ tantseicachjuundyo na ñequii'cheⁿ na candyocwiji'a juuna'.

¹⁶ Matso Jesús nnom:

—Cja', cwaaⁿ sa', ndo' jnda jo' quio'yo' ñjaaⁿ.

¹⁷ T'o yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ja tjaa'naⁿ s'aya.

Matso Jesús nnom:

—Majo'ndyo ñ'oom na matsu' na 'u tjaa'naⁿ sa'. ¹⁸ Ee jnda ñet'oom 'om sa' ndo' juu ts'aⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿndyu' je', nchii sa' jom. Cantyja na luaa' waa, mayuu' ñ'oom tsu'.

¹⁹ Jnda na jndii yuscu'ñeeⁿ ñ'oomwaa', tsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, matsei'noⁿ'a na 'u cwiluiindyu' profeta. ²⁰ Weloo weloo jâ nn'aⁿ samaritanos tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om sjowaa. Saa 'o nn'aⁿ judíos cwindu'yo' wats'om t'maⁿ 'naⁿ'yo' Jerusalén jo' jo' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom.

²¹ Matso Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ:

—'U yuscu, catseyiu' ñ'oom na matsjoo njom' na manncue'ntyjo xjeⁿ na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ Tsotyaya meiⁿquiayuucheⁿ, nchii cwe' sjowaa oo Jerusalén. ²² 'O nn'aⁿ Samaria jeeⁿ cachjoo cwila'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, ndo' cwe' cwila't'maaⁿndyo'to'yo' jom. Saa jâ nn'aⁿ judíos cwila'nooⁿ'yayâ 'ñeeⁿ cwila't'maaⁿndyô. Ee cantyja 'naaⁿyâ jo' na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ. ²³ Saa manncue'ntyjo xjeⁿ, ndo' je' mamawe'ntyjo na joo nn'aⁿ na mayuu'cheⁿ na cwila't'maaⁿndye Tsotyaya, macaⁿ'na' na cala't'maaⁿndyena jom cantyja 'naaⁿ Espíritu na cwiluiiñê ndo' ñequio na mayoona. Ee l'ue ts'om Tsotyaya na luaa' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom. ²⁴ Ty'oots'om cwiluiiñê Espíritu. Jo' chii joo nn'aⁿ na ñe'cala't'maaⁿndye jom, macaⁿ'na' na c'omna nacje 'naaⁿ Espíritu Santo, ndo' ñequio na mayoona.

²⁵ Matso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ja ntyjii na nncwje'cañoom Mesías, manqueⁿ na cwiluiiñê Cristo. Jom quia na nncwjeeⁿeⁿ, nntseinchoom'm cha'tso ñ'oommeiⁿ ndaaya.

²⁶ Matso Jesús nnom:

—Mannco na matseinaⁿya ñ'eⁿndyu' cwiluiindyö nqueⁿ.

²⁷ Majuu xjeⁿñeeⁿ já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê squie'caño^onyâ joona. Ticjawee' n'ooⁿnyâ na matseineiⁿ ñ'eⁿ cwii yuscu, saä meiiⁿ na ljo' tjaa'naⁿ na ta'x'aayâ 'ndyoo yuscu'ñeeⁿ: “¿Ljo' l'ue ts'om'?” oo na l'uuyâ nnom Ta Jesús: “¿Cwaaⁿ ñ'oom matseineiⁿ ñequio yuscum'aaⁿ?” ²⁸ Ndo' 'ndii yuscu'ñeeⁿ tsjoo 'naaⁿaⁿ, tjalcweeⁿeⁿ tsjoom. Tjacatsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

²⁹ —Quio'yo' na nntsaacanty'ia'yo' cwii tsaⁿs'a na jnda tso nooⁿ cha'tso na tijo'ndyo na jnda ñes'aa. M'aaⁿ ts'ooⁿ na juu cwiluiñe Mesías.

³⁰ Ndo' jlui' naⁿñeeⁿ tsjoomna, ty'ena yuu na m'aaⁿya ñ'eⁿ Jesús. ³¹ Yocheⁿ na tyooquiena, já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê l'uuyâ nnoom:

—'U Maestro, cwa sa, cwa'.

³² Saä matsoom ndaayâ:

—Ja mañ'oⁿ cwii na nlcwaa'a na 'o ticaliu'yo'.

³³ Quia jo' já na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ jlanaaⁿ cheⁿncjooyâ ndaaⁿ nc'iaayâ. L'uuyâ:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na jndyoñ'oom cwii ts'aⁿ na nlcwaaⁿaⁿ?

³⁴ Saä matso Jesús ndaayâ:

—Luua waa na matseijomna' nantquie 'naⁿya, na cats'aaya yuu na l'ue ts'om nqueⁿ na jñoom ja, hasta na jnda jndaä' ts'iaaⁿ na ty'ioom ja. ³⁵ 'O waa ñ'oom tjañoom' na cwindu'yo' na ñequiee chi' cwii tjoö ndo' nntyjeendye nn'aⁿ. Saä ja matsjoö ndaa'yo': Caleity'iom ndaa'yo', ndo' canty'ia'yo' ndiocheⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ cha'cwijom ntjom na jnda tmaⁿ na nncwantjom ts'aⁿ cwentaa' Ty'ooots'om. Matseijomna' joona na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na ntyjeeñe ts'aⁿ. ³⁶ Juu ts'aⁿ na matyjee ntjom na jnda tue' waa na mawantjoom ee matseitjoom nn'aⁿ na nndaana na ticantycwii na cwita'ndo'na. Ndo' na luua' waa, juu ts'aⁿ na manom' ntjom ñecwiixjeⁿ na ñnequiaana' na neiiⁿeⁿ cha'xjeⁿ juu ts'aⁿ na matyjee ntjom. ³⁷ Ee juu ñ'oom na cwilue nn'aⁿ na cwii ts'aⁿ manom' saä cwiicheⁿ ts'aⁿ matyjeeñe, ñ'oom na mayuu' jo'. ³⁸ Na majñooⁿya 'o naquii' ts'iaaⁿ 'naⁿya matseijomna' cha'cwijom na cwitsacatyjeendyo' yuu na nchii ncjo'yo' jla'catoyo' ts'iaaⁿ. Nt'omcheⁿ nn'aⁿ jnda jla'nchu'na na nncuaa ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om naquii' n'om nn'aⁿ ndo' 'o jnda macwitsaquie'yo' ts'iaaⁿñeeⁿ.

³⁹ Ndo' jndyendye nn'aⁿ samaritanos tsjoom'ñeeⁿ tyola'yu'na ñ'eⁿ Jesús, cwe' nc'e ñ'oom 'ndyoo yuscu'ñeeⁿ na tjei'yuu'ñe ndaana na matso: “Jnda t'mooⁿ nooⁿ cha'tso na tijo'ndyo na jnda ñes'aa.” ⁴⁰ Jnda na tquie'cañom nn'aⁿ samaritanos'ñeeⁿ yuu na m'aaⁿ Jesús, tyotaⁿna nnoom na caljoo'ñê ñ'eⁿndyena, ndo' l'joo'ñê tsjoomna we xuee. ⁴¹ Ndo' quia tyondyena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, jndyendyetina tyola'yu'na. ⁴² Ndo' tyoluena nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Je' tachii macandä cwe' ñ'oom na tsu', jo' chii cwilayuu'â. Ee mancjootyayâ jnda jndyaayâ ñ'oom 'ñom. Je' cwila'nooⁿâ na jom mayuu'cheⁿ cwiluiñê Cristo na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ tsjoomnancue.

Sein'maⁿ Jesús jnda ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñe

⁴³ Ndo' quia na jnda teinom we xuee'ñeeⁿ jlui' Jesús jo' jo'. Saalcwaa'â ñ'eⁿñê Galilea. ⁴⁴ Ee manquiiyeeⁿ tjei'yuu'ñê na ticala't'maaⁿndye nn'aⁿ cwii profeta na mañe'cwii ndyuaaⁿaⁿ ñ'eⁿndyena. ⁴⁵ Ndo' quia na squiaayâ Galilea ñ'eⁿñê nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' jeeⁿ neiiⁿna jom, jla'ljona jom. Ee mati joona ty'ena Jerusalén quia tuee' ncuee Pascua, ndo' nty'iaana cha'tso 'naaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ jo' jo'.

⁴⁶ Jnda jo' saanndaa'â ñ'eⁿñê Caná ts'ondaa Galilea, yuu na seicwaqueeⁿ ndaa na s'aana' winom. Ndo' tsjoom Capernaum tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñe cantyja 'naaⁿ gobiernom. Tyochjoo, jnda tsaⁿñeeⁿ, m'aaⁿ

na wii'. ⁴⁷ Quia na jndii tsaⁿñeeⁿ na jnda squiaayâ Galilea ñ'eⁿ Jesús na jnaaⁿyâ Judea, tja tsaⁿñeeⁿ na m'aaⁿyâ. S'aa ty'oo nnoom na cjaⁿ waa', na catsein'maaⁿ tyochjoo jnda, ee juu mañe'cue'. ⁴⁸ Ndo' matso Jesús nnom:

—'O maxjeⁿ tixocala'yuyoyo' na waa najndo^o xeⁿ ticanty'ia'ndaayoyo' na nnts'aa yuu na xocandaay na nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

⁴⁹ Nquii ts'aⁿ na cwiluiit'mañe ñ'eⁿ gobiernom t'õ 'ndyoo Jesús. Tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, maje'ndyo cja' w'aya, cwii tyoowe' ti'jndaaya.

⁵⁰ Tso Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Cja' ee maxjeⁿ nlco'yana' tyochjoo jnda'.

Ndo' juu tsaⁿs'a'ñeeⁿ seiyoom'm ñ'oom na tso Jesús. Tjalcweeⁿeⁿ waⁿaⁿ.

⁵¹ Ndo' yocheⁿ na mawjaaweⁿeⁿ Capernaum, tquiocatjomndye mosoom'm. Jla'candiina jom, jluena:

—Jnda wjaaco'yana' tyochjoo jnda'.

⁵² Tax'eeⁿ ndaa naⁿñeeⁿ ljo' xjeⁿ jnaⁿna' na tjaco'yana' jnaaⁿ. Ndo' t'õo naⁿñeeⁿ nnoom:

—Wjacheⁿ chjooti na teinom na quiajmeiⁿ 'ndii tycu na matseicona' jom.

⁵³ Quia jo' tsotye tyochjoo'ñeeⁿ sei'nooⁿõⁿ na mañejuu xjeⁿñeeⁿ tso Jesús nnoom na nlco'yana' tyochjoo jnaaⁿ. Ndo' seiyoom'm ñ'eⁿ Jesús, mati cha'tsondye nn'aⁿ waⁿaⁿ.

⁵⁴ Luaa' ts'iaaⁿ na jnda we na s'aa Jesús na tueⁿeⁿ Galilea na jnaaⁿ Judea, na juu ts'iaaⁿñeeⁿ tixocaluii na cwe' meiⁿnquia ts'aⁿ nnts'aa.

5

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ yuu waa peila

¹ Jnda na tuii nmeiⁿ, saayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús ee tyowaa xuee na jaa nn'aⁿ judíos cwila't'maaⁿndyo. ² Nnom tsjoom Jerusalén tyowaa cwii 'ndyoots'a t'maⁿ na jla'cajndyuna 'Ndyoots'a Canmaⁿ. Manndyoo' juuna' tyowaa cwii peila t'maⁿ na ñequio ñ'oom hebreo jndyuna' Betesda. Ndiocheⁿ peila'ñeeⁿ niom 'om l'aa na cwe' wanaaⁿto. ³ Naquii' l'aa'ñeeⁿ tyomaⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿwii, ñ'eⁿ nn'aⁿ na nchjaaⁿ, ñ'eⁿ nn'aⁿ na tileic'ooca', ñequio nn'aⁿ na jnda teintjeiⁿ luee, nc'ee'. Tyomeindoo'na na nleiwõõ ndaatioo na ñjom peila'ñeeⁿ. ⁴ Ee tquiacheⁿ tquia mandyocue cwii ángel na matseitsja ndaatioo'ñeeⁿ. Ndo' quia na jnda tuii na ljo', juu ts'aⁿ najndyee na nncuo^o jo' jo', nn'maⁿ meiⁿquia tycu na matjom. ⁵ Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jnda ntquiuu nchoo' quii nchoo' ñeeⁿ chu na wii'. ⁶ Nty'iaa' Jesús juu na waa. Ndo' nc'e na ntyjeeⁿ na jnda teijndye xuee na matjom na luaa', matsoom nnom:

—¿Aa ñe'can'maⁿ?

⁷ Ndo' t'õ ts'aⁿ na wii' nnoom. Matso:

—Ta, tjaa 'ñeeⁿ nnchjeeñe ja quii' ndaa quia na cwitsjana', ee yocheⁿ na matseijndo, cwiiicheⁿ ts'aⁿ jnda teinom' ja.

⁸ Ndo' matso Jesús nnom:

—Quicantyja', catseilcwiindyu' tsue' ndo' cja'ca'.

⁹ Mañoom' tco'yana' tsaⁿñeeⁿ, n'maaⁿ. Jnda jo' seilcwiiñê tsuee 'naaⁿaⁿ, tooⁿõⁿ na tjacaⁿ. Ndo' xuee'ñeeⁿ xuee na jaa nn'aⁿ judíos cwita'jndyaaya.

¹⁰ Cwe' jo' nt'om nn'aⁿ judíos tyoluena nnom juu ts'aⁿ na jnda n'maⁿ:

—Je' xuee na cwita'jndyaaya. Ljeii na matsaⁿntjomna' tinquiaana' na wanaaⁿ na nncja'ñ'oom' tsue'.

¹¹ T'õ tsaⁿñeeⁿ ndaana:

—Nquii ts'aⁿ na sein'maⁿ ja matso nooⁿ na catseilcwiindyõ tsuee 'naⁿya ndo' cjoñ'õⁿya juuna'.

¹² Ta'x'ee naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—¿Ñeeⁿ juu tsaⁿñeeⁿ na matso njom' na catseilcwiindyu' tsue' ndo' cja'ca'?

¹³ Saa juu ts'aⁿ na jnda n'maⁿ ticaljeiiⁿ ñeeⁿ sein'maⁿ jom. Ee nc'e jndye nn'aⁿ tyom'aⁿ jo' jo', jo' chii teindyoo Jesús. ¹⁴ Jndañquia ljeii Jesús tsaⁿñeeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom nnom:

—Je' queⁿ cwenta, jnda n'maⁿ, cja'meintyje' na matsei'tjoondyu' nnom Ty'oots'om cha tintjom' cwii na cwajndiiticheⁿ.

¹⁵ Ndo' tsaⁿs'a'ñeeⁿ tjacatsoom ndaa nn'aⁿ judíos na nquii Jesús sein'maⁿ jom. ¹⁶ Cwe' nc'e jo' tyol'uee nn'aⁿ judíosñeeⁿ na cat'uiina' Jesús. Tyoo' n'omna na nla'cuee'na jom, ee tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿmeiⁿ meiⁿ xuee na cwita'jndyeena. ¹⁷ Saa Jesús t'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Tsotyaya ñequii'cheⁿ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ, ndo' mati ja.

¹⁸ Jnaaⁿ ñ'oomwaa' nn'aⁿ judíosñeeⁿ tyoo'ti n'omna na nla'cuee'na jom. Ee cantyja na cwitjeii'na cwenta nchii macanda na seitjooñe cantyja 'naaⁿ xuee na cwita'jndyeena, saa mati nquiuna na seitjooñe na tsoom na Ty'oots'om cwiluiiñe Tsotypeeⁿ, ee na laa'ti' mach'eeⁿ na ñ'cwii cwiluiiñe ñ'eñe.

Waa najndei na matseixmaⁿ Jnda Ty'oots'om

¹⁹ Quia jo' matso Jesús ndaa naⁿñeeⁿ:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseinaⁿya ndaa'yo'. Ja na cwiluiindyoo Jnda Ty'oots'om, ticalatiuu'yo' na ñequii' cantyja na l'ue ts'ooⁿ nnts'aa. Ja ñequii'cheⁿ cantyja na manty'ia na mach'ee Tsotyaya, jo' na mats'aa. Ee ja na cwiluiindyoo Jnaaⁿ, ñequii'cheⁿ mats'aa cha'xjeⁿ na manty'iaaya na mach'eeⁿ. ²⁰ Ee Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'oom ja na cwiluiindyoo Jnaaⁿ. Ma'mooⁿ nooⁿ cha'tso na mach'eeⁿ. Ndo' m'moⁿtyeeⁿcheⁿ ts'iaaⁿ na t'maⁿti na cats'aa cha cats'aana' na cjaawee'ticheⁿ n'om'yo'. ²¹ Ee cha'xjeⁿ nquii Tsotyaya mañequiaaⁿ na cwitando' l'oo, mati ja na cwiluiindyoo Jnaaⁿ meiⁿquia ts'aⁿ na l'ue ts'ooⁿ mañequia na tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. ²² Tsotyaya meiⁿcwii ts'aⁿ ticu'xeeⁿ. Saa l'oo ja na cwiluiindyoo Jnaaⁿ jnda tquiaaⁿ cha'waati na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ. ²³ Ee l'ue ts'oom na ñecwii xjeⁿ cala't'maaⁿndye nn'aⁿ ja na cwiluiindyoo Jnaaⁿ, cha'xjeⁿ cwila't'maaⁿndyena jom. Saa meiⁿcwiiñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na tiñe'catseit'maaⁿñe ja na cwiluiindyoo Jnaaⁿ meiⁿ Tsotyaya ticatseit'maaⁿñe tsaⁿñeeⁿ.

²⁴ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. 'Ñeeⁿ juu na mandii ñ'oom 'ndyoo ndo' matseyu' ñequio nqueⁿ na jñoom ja, juu tsaⁿñeeⁿ matseixmaⁿ na ticantycwii na wando', meiⁿ ticatu'xeⁿñe cantyja jnaaⁿ. Ñeseixmaⁿ na ts'oo juu saa je' matseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. ²⁵ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. Nncue'ntyjoo xjeⁿ ndo' je' mawe'ntyjona' quia na ndye nn'aⁿ na jnda tja jndye ja na cwiluiindyoo Jnda Ty'oots'om. Ndo' nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyoo ñnequia na nnta'ndo'na. ²⁶ Ee cha'xjeⁿ nquii Tsotyaya matseixmaaⁿ na wanoom'm cantyja 'naaⁿ nqueⁿ, malaa'ti' jnda tquiaaⁿ nooⁿ na cwiluiindyoo Jnaaⁿ, na matseixmaⁿya na wando'a cantyja 'naⁿ nncoo. ²⁷ Ndo' jnda tquiaaⁿ najndei na matseixmaaⁿ na ja nncu'xaⁿ nn'aⁿ cantyja jnaaⁿna, nc'e cwiluiindyoo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ²⁸ Tacal'a'yo' na jeeⁿ cwijaawee' n'om'yo' na luaa' tsjoo ee nncue'ntyjoo xjeⁿ na cha'tso l'oo na too'ndye ndei'luaa, ndyena jndyeya. ²⁹ Joo nn'aⁿ na jnda ñel'a na maty'iomyana', nntando'xcona na ticantycwii na cwita'ndo'na. Saa joo nn'aⁿ na tyoolaxmaⁿ na maty'iomyana', nntando'nnda'na na nnt'uiityeⁿna' joona.

Waa najndei na matseixmaⁿ Jesús

³⁰ 'Tjaa na ndaa nnts'aa cantyja na matseixmaⁿ nncoo. Cha'xjeⁿ na matseijndo' Ty'oots'om ts'ooⁿya, jo' na macu'xaⁿ. Ndo' macu'xaⁿya cha'xjeⁿ

na maty'iomyana'. Ee nchii mal'uee'ndyo na nluui yuu na l'ue ts'ooⁿ nncō. Mal'uee'ndyo na nnts'aa yuu na l'ue ts'om Tsotyā na jñom ja quii'ntaaⁿ'yo'.
³¹ Xeⁿ macwji'yuu'ndyo cantyja 'naⁿya, ticajnda ñ'oom'ñeeⁿ. ³² Saā m'aaⁿ cwiicheⁿ na macwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿya, majuu Juan. Ndo' ntyjiyaya na juu ñ'oom'ñeeⁿ tseixmaⁿ'na' na mayuu'. ³³ Mancjo'yo' jñom'yo' nn'aⁿ na m'aaⁿ ndo' ñ'oom na tjei'yuu'ñê cantyja 'naⁿya, ñ'oom na mayuu' juuna'. ³⁴ Saā ja ticantyyaa' ts'ooⁿ ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye nn'aⁿ cantyja 'naⁿya. Luaa' mat-sjoo cha ndaā nncwji'n'maa'ndyo 'o. ³⁵ Juan'ñeeⁿ tyoseixmaaⁿ cha'cwijom lámpara na matseixueena' jo ndaā nn'aⁿ. Ndo' 'o xjeⁿ na ñet'oom t'om'yo' na neiⁿ'yo' ee nquiu'yo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ cha'cwijom seixueeñaⁿ naquii' n'om'yo'. ³⁶ Saā waa ñ'oom na macwji'yuu'ñena' cantyja 'naⁿya na t'maⁿti cwiluiñaⁿ, nchiiti ñ'oom na tjei'yuu'ñe Juan. Joo ts'iaaⁿ na tquiaa Tsotyaya na catseicandaā'ndyo na mats'aa, joona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿya na nqueⁿ jñoom ja. ³⁷ Ndo' nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo' macwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿya naquii' ñ'oom'm. 'O meiⁿjom ndii' tyoondye'yo' jñeeⁿ'eⁿ, meiⁿ na nnty'ia'yo' chiuu waaⁿ. ³⁸ Meiⁿ ñ'oom'm tic'oomna' naquii' n'om'yo', ee 'o tiñe'cala'yuu'yo' ñequio ja na jñoom. ³⁹ Tcuu tcuu cwila'na'yo' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljei teiyo ee cwila'tiuu'yo' cwe' na cwil'a'yo' na ljo', jo' na nda'yo' na ticantycwii na cwitando'yo' jo nnoom. Ndo' joona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿya. ⁴⁰ Saā tiñe'cala'jomndyo' cantyja 'naⁿya cha ndaā nlxamaⁿ'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'.

⁴¹ 'Ja ticantyyaa' ts'ooⁿ na nla't'maa'ndye nn'aⁿ ja. ⁴² Ee matsei'noⁿ'a cantyja 'naⁿ'yo' na juu na m'aaⁿ Ty'oots'om na candya' ts'oom nn'aⁿ, ticala'xmaⁿ'yo' jo'. ⁴³ M'aaⁿya quii'ntaaⁿ'yo' ñequio xuee' Tsotyaya, saā 'o ticala'ljo'yo' ja. Saā xeⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ nncwjee' ñequio xuee' nquii, maxjeⁿ nla'ljo'yo' juu. ⁴⁴ 'O cwil'ue'yo' na nla't'maa'ndye nc'ia'yo' 'o, saā tical'ue'yo' na ntseit'maa'ñe nquii Ty'oots'om 'o. Ndo' na luaa' cwil'a'yo', tixocandaā nla'yuu'yo' ñ'eⁿndyo. ⁴⁵ Saā ticala'tiuu'yo' na manncotyā nntsjoō jnaⁿ'yo' nnom Tsotyā. M'aaⁿ cwiicheⁿ na mañequiaa jnaⁿ'yo', manquiiiti Moisés, tsaⁿ na jeeⁿ cwicantyyaa' n'om'yo'. ⁴⁶ Xeⁿ cwila'yuu'yo' ñequio Moisés, quia jo' mati nla'yuu'yo' ñ'eⁿndyo, ee seiljeiⁿ cantyja 'naⁿya. ⁴⁷ Saā xeⁿ 'o tiñe'cala'yuu'yo' ñ'oom na seiljeiⁿ, quia jo' ¿chiuu ya nl'a'yo' na nla'yuu'yo' ñ'oom na matseinaⁿ?

6

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ nn'aⁿ
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Jnda teinom na nmeiⁿ, teity'ioō'â ndaaluee Galilea ñ'eⁿ Jesús na mati jndyu juuna' Tiberias. ² Ndo' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye ty'entyjona naxeeⁿ'eⁿ ee jnda nty'iaandaāna ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ na tyotsein'maaⁿ nn'aⁿwii. ³ Quia jo' jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, saawaayâ cwii sjô ñ'eⁿñê. Jo' jo' saawindyuaandyô. ⁴ Ndo' quia ljo' mandyoo' nncuee' xuee pascua na jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaaya canmaⁿ. ⁵ Ndo' Jesús jleity'iom nnoom, manty'iaaⁿ'aⁿ jnda manquioquie cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. Quia jo' matsoom nnom Felipe:

—¿Yuu nla'jndaaya nantquie cha ndaā nlcwa' cha'tsondye naⁿm'aⁿ?

⁶ Luaa' matsoom cha nleitquioo' chiuu m'aaⁿ ts'om Felipe. Ee nqueⁿ mantyyiicheeⁿ ljo' nnts'aaⁿ. ⁷ T'o Felipe nnoom, matso:

—Meiⁿ xeⁿ we siaⁿto s'om denarios na nlacatsuuya na nla'jndaaya ntyoo', saā maxjeⁿ xocwijndei juuna' na nlcwa' cwii cwii joona meiⁿ ñe'chjoowi'.

⁸ Cwii ncjoondyô nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ, tsaⁿ na jndyu Andrés, tyjee Simón Pedro, matso nnom Jesús:

9—Ñjaaⁿ m'aaⁿ cwii tyochjoo na maleiñ'oom 'om taⁿ tyoo' na tuiina' ñequio jndaatyoo' lqueeⁿ cebada ñ'eⁿ we catscaa chjoo na jnda jneiiⁿ saa ¿cwaaⁿ ndaa' nmeiⁿ na jndyendye nn'aⁿ?

10 T'o Jesús, matsoom ndaayâ:

—Candu'yo' ndaa nn'aⁿ na cwindyuaandyena.

Ndo' jo' jo' jndye jnda nch'u niom. Quia jo' teindyuaandye nn'aⁿ, ndo' tuee' cha'na 'om meiⁿndye naⁿnom. 11 Quia jo' to'ñom Jesús ntyoo'ñeeⁿ. Tquiaaⁿ na quianl'uaa' Tsotyeeⁿ cantyja 'naaⁿ joona'. Jnda jo' tyoc'oom joona' ndaa já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê. Ndo' já t'ooⁿyâ joona' ndaa nn'aⁿ na meindyuaandye. Ndo' malaa'ti' s'aaⁿ ñequio calcaa nch'u, cwanti na ñe'catquiina na cwii cwiindyena. 12 Jnda na tjacjoona, quia jo' ndaa já na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê tsoom:

—Cala'tjom'yo' ntaⁿ cajndaa na 'ndiina' cha tints'aana' na cwe' nlei'ndaa'na'.

13 Ndo' jlatjooⁿyâ ntaⁿ ntyoo' na 'ndiina' na tcwa' naⁿñeeⁿ na tuiina' ñ'eⁿ jndaatyoo' cebada. Jla'catoo'â canchoo'we tsquiee ñ'eⁿ joona'. 14 Ndo' naⁿñeeⁿ, jnda na nty'iaana ts'iaaⁿñeeⁿ na s'aaⁿ na ma'moⁿna' na waa najndeii na cwiluiñê, tyoluena:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿs'am'aaⁿ cwiluiñê nquii profeta na mawaa ljeii na matsona' na nncwje'cañoom tsjoomnancue na ñnequiaa ñ'oom' Ty'oots'om.

15 Ndo' sei'noⁿ Jesús na mawaa xjeⁿ na nnquioc'om naⁿñeeⁿ jom ndo' ñequio najndeina' na nlqueⁿna jom na nluiñê rey. Cwe' jo' cwiicheⁿ cwii ndii' tjannaaⁿ na ñenqueⁿ jo sjo.

Tjaca Jesús nnom ndaaluee

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Ndo' quia na tuee' na jnda tmaaⁿ, já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, saacuaayâ, squiaayâ 'ndyoo ndaaluee. 17 Jo' jo' tuooⁿyâ cwii w'aandaa, na nncwity'ioo'â ndaaluee na nntsquiaayâ Capernaum. Ndo' quia tuee' na teijaaⁿ, ticando' na nncwje'cañoom já. 18 Ndo' nc'e na jndei tío jndye tyotseiwena' ndaaluee'ñeeⁿ. 19 Jo' chii ñe'om oo yom kilómetros jnda tjaca w'aandaa'ñeeⁿ na cwicantyaandyô n'oom pala'. Xjeⁿñeeⁿ nty'iaayâ na mandyocaa Jesús nnom ndaaluee na matseicandyoo'ñê na m'aaⁿyâ. Jeeⁿ ndya' jla'catyuendyô. 20 Tsoom ndaayâ:

—Mannco luaañe, tilacatuendyo'.

21 Jeeⁿ ndya' neiiⁿyâ s'aana' na to'ñoⁿyâ jom ts'om w'aandaa. Ndo' mantyjacheⁿ tue'cañoom juuna' yuu na cwitsaayâ.

Cwil'uee nn'aⁿ Jesús

22 Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee, nn'aⁿ na jndyendye na ljoo'ndye xndyaa' ndaaluee yuu na tquiaa Jesús na tcwa'na, tyoqueⁿna cwenta na ñe'cwii w'aandaa chjoo ñetuaa. Tjañjoom' n'omna na t'cuooⁿ juuna' ñequiondyô já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ. 23 Saa nt'omcheⁿ l'aandaa nch'u na jnaⁿ Tiberias, tqie'cañomna' yuu na tcwa' naⁿñeeⁿ ntyoo'ñeeⁿ na jnda tquiaa Ta Jesús na quianl'uaa' Tsotyeeⁿ. 24 Quia jo' tuoⁿ naⁿñeeⁿ l'aandaa nch'u'ñeeⁿ. Ty'ena tqiena Capernaum na ty'ecal'ueena Jesús. Ee jla'noⁿna na tac'oomñê yuu na tquiaaⁿ na tcwa'na, meiⁿ já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ.

Jesús cwiluiñê tyoo' na cwita'ndo' nn'aⁿ

25 Ndo' quia na jnda jliuna Jesús cwiicheⁿ xndyaa' ndaaluee, tyoluena nnoom:

—Maestro, ¿ljo' xjeⁿ jndyo' luaa?

26 T'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo'. 'O cwil'ue'ya'yo' ja nchii nc'e na nty'ia'yo' ts'iaaⁿ na s'aa na tixocandaa nts'aa cwe' meiⁿquia ts'aⁿ saa cwe' nc'e na tcwa'yo' tyoo' na tquiaana' na tjacjo'yo'. ²⁷ 'O cwijoo' n'om'yo' na nleijndaa' nantquie, ndo' joona' 'naⁿ na cwilei'ndaa'. Saa ticaty'iomna' na cwil'a'yo' na ljo'. Calajnda'yo' na nliu'yo' cwii na cha'cwijom nantquie na cantyja 'naaⁿ juu jo' nla'xmaⁿ'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'. Ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ñnequia juu na matseijomna' nantquie naquii' n'om'yo' ee Tsotyaya Ty'oōts'om ma'mooⁿ na jnda tqueeⁿ ja ts'iaaⁿmeiiⁿ.

²⁸ Quia jo' nt'omndyena jluena nnoom:

—¿Ljo' macaⁿna' na cal'aayâ cha na nncjaawee' ntyjii Ty'oōts'om jâ?

²⁹ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Luaa waa na l'ue ts'oom ñ'eⁿndyo' na cala'yu'yo' ñequio ja na jñoom.

³⁰ Jo' chii t'oona nnoom:

—¿Cwaaⁿ cwii nnom na nntsa' nnty'iaayâ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa cha m'moⁿna' ndaayâ na waa na cwiluiindyū' ndo' cha na nla'yuu'â ñ'eⁿndyo'? ³¹ Nquiee weloo welooya tyocwa'na maná quia tyom'aⁿna ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, cha'xjeⁿ na matso ljeii ñ'oom' Ty'oōts'om na teiyo teiljeii: “Tquiaa Ty'oōts'om tyoo' na jnaⁿ cañoom'luee na tcwa'na.”

³² T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. Juu maná na tquiaa Moisés nchii cwiluiñena' tyoo' na jnaⁿ na m'aaⁿ Ty'oōts'om. Saa nquii Tsotyaya mañequiaaⁿ juu na mayuu' na jnaⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee na matseijomna' juu cha'na tyoo'. ³³ Juu na cwiluiñe tyoo' na mañequiaa Ty'oōts'om, cañoom'luee jnaⁿ jndyocue. Juu mañequiaa na la'xmaⁿ nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na.

³⁴ Quia jo' tyoluena nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ñenquii'cheⁿ quiaa' tyoo'meiⁿ ndaayâ.

³⁵ Ndo' t'o Jesús ndaana, matsoom:

—Ja cwiluiindyō tyoo' na mañequiaya na la'xmaⁿ nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na. 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntioñe l'oō, matseijomna' juu cha'cwijom ts'aⁿ na jnda tjacjoo' na macwa'. Ndo' 'ñeeⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo nquioo na teiiⁿ naquii' ts'om cha'na quia ma'uu ts'aⁿ ndaa. ³⁶ Saa cha'na ñ'oom na jnda tsjooya ndaa'yo', meiiⁿ na jnda nty'ia'ndaa'yo' ts'iaaⁿ na mats'aa, maxjeⁿ t'icala'yu'yo'. ³⁷ Cha'tso nn'aⁿ na mañequiaa Tsotyaya l'oō, nntioondyena l'oō. Ndo' 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntioñe l'oōya tijoom nnts'aa na tico'ñōⁿ juu. ³⁸ Ee ja na jnaaⁿya caáoom'luee nchii na jndyoo na cats'aa ljo' na l'ue ts'oōⁿ. Saa jndyoo na cats'aaya yuu na l'ue ts'om nqueⁿ na jñoom ja. ³⁹ Ndo' Tsotyaya na jñoom ja luaa waa na l'ue ts'oom na cats'aa, na cha'tsondye nn'aⁿ na jnda tquiaaⁿ l'oōya, meiⁿcwiindyē joona ticatsuuñe añmaaⁿ. Ndo' xuee na macandā ñnequia na nnta'ndo'xco cha'tsondye joona. ⁴⁰ Ee Tsotyaya l'ue ts'oom na cha'tsondye nn'aⁿ na cwinty'iaa ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyo nnto'ñoomna na ticantycwii na cwita'ndo'na. Ndo' xuee na macandā ja ñnequia na nnta'ndo'xco joo nn'aⁿ na jnda tja.

⁴¹ Jnda na tso Jesús ñ'oomwaa', tyola'ncjoo'ndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ ñ'oom na tsoom: “Ja cwiluiindyō tyoo' na jnaaⁿya cañoom'luee.”

⁴² Ee tyoluena:

—Jesús'm'aaⁿ! ¿aa nchii jnda José jom? Cwita'jnaaⁿ'a tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ. ¿Chiuu na tsoom na jnaaⁿ cañoom'luee, jndyocueeⁿ?

⁴³ T'o Jesús, matsoom ndaa na ñ'eeⁿ:

—Tala'ncjoo'ndyo' cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. ⁴⁴ Ee tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na nndaā nntioñe l'oo xeⁿ nchii Tsotyā na jñoom ja nnts'aaⁿ na cats'aa tsaⁿñeeⁿ na ljo'. Ndo' xuee na macandā ja nnts'aa na nncwando'xco tsaⁿñeeⁿ. ⁴⁵ Ee profetas, waa ñ'oom na jla'ljeiina na matsona': "M'moⁿ Ty'oots'om ndāā cha'tso nn'aⁿ." Luaa' ñe'catsona' na ticwii cwii ts'aⁿ na jnda jndii ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om ndo' jnda sei'noⁿ juuna', tsaⁿñeeⁿ nntioñe l'ooya.

⁴⁶ Ñ'oomwaa' tica'moⁿna' na jnda nty'iaa' ts'aⁿ Tsotyāya Ty'oots'om. Macandā ja na jñoom quii'ntaaⁿyo', ja jnda nty'ianooⁿya jom. ⁴⁷ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndāā'yo', ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'eⁿndyo juu matseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ. ⁴⁸ Ja cwiluiindyō tyoo' na mañequiaya na cwita'ndo' nn'aⁿ. ⁴⁹ Weloo weloo'yo' tcwa'na maná jo ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, ndo' tjana. ⁵⁰ Ja cwiluiindyō tyoo' na jnaaⁿya cañoom'luee. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa', tixocatsuñe. ⁵¹ Ja na jnaaⁿya cañoom'luee cwiluiindyō tyoo' na mañequiaya na cwita'ndo' nn'aⁿ. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa' tyoo'waa mamatseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. Ndo' juu tyoo' na mañequiaya cha na nnta'ndo'na jo nnom Ty'oots'om, sei'a cwiluiñe Jo'.

⁵² Ñ'oomwaa' s'aana' na jla'ncjoo'ndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ ñequio nc'iaana. Tyoluena:

—Manquiuyu na xocandāā ñequeiaa tsaⁿm'aaⁿ seiⁿeⁿ na nntquiaā.

⁵³ Quia jo' tsoticheⁿ Jesús ndāāna:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndāā'yo', xeⁿ ticatquie'yo' seiⁿeⁿ ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ndo' na cwe'yo' nioom'a, ticala'xmaⁿyo' nn'aⁿ na tando' añmaaⁿ. ⁵⁴ Nquii ts'aⁿ na jnda tquii sei'a ndo' jnda t'uu nioom'a tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. Ndo' xuee na macandā nnts'aaya na nncwando'xcom. ⁵⁵ Ee sei'a matseixmaⁿna' nantquie na tjacantyja naya ndo' nioom'a matseixmaⁿna' juu na nnc'uu ts'aⁿ na tjacantyja naya. ⁵⁶ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maquii sei'a ndo' ma'uu nioom'a, tyeⁿ matseitjoom'na' tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿndyo, ndo' tyeⁿ matseitjoom'na' ja ñ'eⁿñê. ⁵⁷ Nquii Tsotyāya na jñoom ja quii'ntaaⁿyo', jom wanoom'm ndo' cantyja 'naaⁿaⁿ mati wando'a. Maluaa' matseijomna' ñ'eⁿ ts'aⁿ na maquii sei'a, nncwando' añmaaⁿ cantyja 'naⁿya. ⁵⁸ Matseinaⁿya cantyja 'naaⁿ nquii na cwiluiñe tyoo' na jnaⁿ cañoom'luee. Tyoo'waa titseixmaⁿna' cha'na maná na tcwa' weloo welo'yo' ndo' tjana. Saā ticatseijomna' cantyja 'naⁿya cha'na manáñeeⁿ. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa' tyoo' na matseixmaⁿya, tijoom nncue', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ na wando'.

⁵⁹ Ñ'oommeiⁿ seineiⁿ Jesús yocheⁿ na tyo'mooⁿ ndāā nn'aⁿ quii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos tsjoom Capernaum.

Ñ'oom na ticantycwii na wando' añmaaⁿ ts'aⁿ.

⁶⁰ Majndye nn'aⁿ na tyola'jomndye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, quia jndyena ñ'oomwaa' jluena:

—Jeeⁿ jndei'na' ñ'oom na matseineiⁿ, tixocandāā nlajomndyo juuna'.

⁶¹ Ntyjii Jesús naquii' ts'oom na cwila'ncjoo'ndye naⁿñeeⁿ cantyja ñ'oom na seineiⁿ ndāāna. Jo' chii tsoom ndāāna:

—¿Aa cwila'lcwe' ñ'oommeiⁿ 'o? ⁶² Quia jo' c'oom'yaya n'om'yo' chiuu nnts'aana' 'o quia nnty'ia'ndāā'yo' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nncjowaannda'a nandye yuu na ñet'ooⁿjndyāā. ⁶³ Macandā nquii Espíritu mañequiaaⁿ na cwita'ndo' nn'aⁿ jo nnom Ty'oots'om. Nchii cantyja 'naaⁿ seiina na la'xmaⁿna na ljo'. Ñ'oom na mañequiaya cwiluiñena' cantyja 'naaⁿ

Espíritu ndo' nc'e juuna' jo' na wando' ts'aⁿ. ⁶⁴ Saa ndicwaⁿ ñ'eeⁿndyo' na ticalayu'yo' ñ'eⁿndyo.

Luaa' matsoom ndaana ee cantyati na tooⁿoⁿ na mañequiaaⁿ ñ'oom, mantyjeeⁿ 'ñeeⁿ joo na ticala'yu' ñ'eⁿñê, ndo' 'ñeeⁿ juu na ñequiaa cwenta jom. ⁶⁵ Matsotyeeⁿcheⁿ:

—Cwe' nc'e jo' na jnda tsjoo ndaa'yo' macanda nnda ntseijomñe ts'aⁿ ñ'eⁿndyo quia mañequiaa Tsotyaya na calui na ljo'.

⁶⁶ Ndo' nc'e ñ'oomwaa', majndye nn'aⁿ na tyondyejndyeena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, ty'elcwee'na. Taticala'jomndyetina ñ'eⁿñê. ⁶⁷ Jo' na tax'eeñê ndaa jâ nn'aⁿ na canchoo'we na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, matsoom:

—Ndo' 'o je' ¿aa mati nntoⁿndyo' ñ'eⁿndyo?

⁶⁸ Simón Pedro t'ooⁿ, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ticatsona' na nla'jomndyô ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, ee ñ'oom na matseinei' mañequiaana' na ticantycwii na cwitandoo'â. ⁶⁹ Ndo' jâ jnda macwila'yuu'â ndo' jnda macwila'nooⁿâ na 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda Ty'oots'om na wando'.

⁷⁰ T'o Jesús, matsoom ndaayâ:

—Ja tjeii'a 'o na canchoo'wendyo'. Ndo' cwii 'o m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ tsaⁿjndii.

⁷¹ Luaa' matsoom na ma'mooⁿ Judas Iscariote, jnda Simón. Ee tsaⁿ'ñeeⁿ ñequiaa cwenta jom. Mati juu cwii jâ na canchoo'wendyô.

7

Tiñecala'yu' ntyjee Jesús ñ'eⁿñê

¹ Jnda tuui na nmeiiⁿ tyoma'nooⁿyâ ts'ondaa Galilea ñ'eⁿ Jesús. Ee jnaaⁿ na tyoqueⁿndye nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos na ñ'e'cala'cuee'na jom, jo' chii tiñe'cjaⁿ Judea. ² Ndo' jaawindyoo' na nncuee' ncuee na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ judíos quia na quil'ana xeⁿquie' ncwaⁿ na cwi-jaañjoom' n'omna chiuu ñet'om weloo weloona ndyu'ñeeⁿcheⁿ. ³ Ndo' na manncuee' xuee'ñeeⁿ tyolue ntyjeeⁿ nnoom:

—Cwa sa, calui' ñjaaⁿñe. Cja' Judea cha nn'aⁿ na m'aⁿ la'ñeⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa' mati nnty'iaana ts'iaaⁿ na mache'. ⁴ Ee ts'aⁿ na matseicantyyaa' ts'om na cala'yu' nn'aⁿ ñ'eⁿñê, ticatsona' na nljoo'ñe jo jnda. Quiaandyu' na caliu cha'tso nn'aⁿ ts'iaaⁿ na mache'.

⁵ Nmeiiⁿ jlueña nnoom ee meiⁿ joona ticala'yu'na ñ'eⁿñê. ⁶ Quia jo' matsoom ndaana:

—Tyoowe'ntyjo xjeⁿ na ca'mooⁿya ndaa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye na cwiluiindyo nquii na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. Saa 'o meiⁿquia xjeⁿ na ñe'conom'yo', tjaa'naⁿ na teincuu'. ⁷ Joo nn'aⁿ tsjoomnancue tijdoona 'o. Saa cantyja 'naⁿ ja luaañe, ñequii'cheⁿ m'aⁿna na jndooña ja, cwe' nc'e na macwji'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿ natia na cwil'ana. ⁸ Tsa'yo' na ñencjo'yo' xueewaa', ja tjoocheⁿ na nncjo xuee. Ee tjoocheⁿ na nntseica'moⁿndyo na cwiluiindyo nquii na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.

⁹ Ndo' jnda na tsoom na luaa' ndaana, ljoo'ñetyeeⁿ we ndyee xuee Galilea.

Tja Jesús na tuee' xuee xeⁿquie' ncwaⁿ

¹⁰ Ndo' jnda na ty'e ntyjeeⁿ na tuee' xuee, quia jo' mati jom tjantyyooⁿ, saa títseica'moⁿñê ndaa nn'aⁿ. Tjaaⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na tical'ue ts'om na caliu nn'aⁿ na m'aaⁿ. ¹¹ Ndo' nn'aⁿ judíos na ticuee' n'omna jom jeeⁿ tyol'ueena jom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tquio ncuee. Tyota'x'leena, tyoluena:

—¿Yuu m'aaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ?

12 Ndo' t'maⁿ waa na ticatjoom' na jla'neiⁿ nn'aⁿ na jndyendye cantyja 'naaⁿaⁿ. Ee cwantindye joona tyolue: “Ya ts'aⁿñe tsaⁿm'aaⁿl.” Saa nt'omcheⁿ tyolue: “Tiyuu', ee manquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ.”

13 Saa cwe' nc'e na nquiaana nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye ndaana, jo' na ticala'neiⁿndyeyuna cantyja 'naaⁿaⁿ.

14 Jnda na tuee' xcwe ncuue, tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ ndo' jo' jo' tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ. 15 Saa tileicala'noⁿl nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye. Tyoluena:

—Nchaa' l'uu na tja tsaⁿm'aaⁿl scwela. Quia jo' ¿chiuu na jeeⁿ ya matseitjoom'm ñ'oom?

16 T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Nchii nncō matseijndaa'ndyo ñ'oom na ma'mooⁿya. Nqueⁿ na jñoom ja seijndaa'ñê chiuu catsjooya. 17 Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'cats'aa cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om, juu nntsei'noⁿl aa Ty'oots'om seijndaa'ñê ñ'oom na ma'mooⁿya, oo aa cwe' ñ'oom na seitiuu nncō na mañequiaya.

18 Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na macwji' ñ'oom cantyja 'naaⁿl nquii, matseijndeii tsaⁿñeeⁿ na caluiit'ma'ñê ndaa nc'iaaⁿaⁿ. Saa ts'aⁿ na matseijndeii na catseit'maaⁿñena' nquii na jñom jom, tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñê na mayom'm. Tiquinquiu'nn'aaⁿ.

19 'Moisés seiljei' ñ'oom na tqueⁿ Ty'oots'om ndaa'yo' na matsa'ntjomna'. Saa meiiⁿ na ljo', meiⁿcwiindyo' 'o tyoola'canda'ndyo' juuna'. Ee xeⁿ cwila'canda'yo' juuna' xoqueⁿndyo' na nlacue'yo' ja.

20 Nn'aⁿ na jndyendye t'oona nnoom, jluena:

—'U tsaⁿjndii matseixmaⁿl. ¿Ñeeⁿ ts'aⁿ maqueⁿñe na nntseicuee' 'u?

21 T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Xuee na cwita'jndyaaya sein'maⁿya ts'aⁿ na leicjaciaa, ndo' s'aana' na tjoom' ticala'noⁿl'yo'. 22 Saa cala'noⁿl'yo' ñ'oom na nntsjoō. Tso Moisés na cal'a'yo' costumbre yonom nda'yo' na 'ndaandye. Ndo' cwila'canda'ndyo' ñ'oom'ñeeⁿ meiiⁿ xuee na cwita'jndyaaya. Saa nchii jom seicatooⁿl'yo' costumbre'ñeeⁿ. Nquiee weloo welooya jla'catoo'na juuna'. 23 Nquiu'yo' na mañequiaa ljeii na tqueeⁿ na wanaaⁿ na cwil'a'yo' costumbre'ñeeⁿ meiⁿ xuee na cwita'jndyaaya. Ndo' na luaa' waa, chiuu na cwila'wjee'yo' ja nc'e na juu xuee na cwita'jndyaaya sein'maⁿya cwii ts'aⁿ na wii'. 24 Jo' chii tintjei'yo' cwenta na cwe' tomti cantyja na cwiwitquioo'. Catjei'yo' cwenta cantyja na maty'iomyana'.

Jesús ¿aa Cristo cwiluiiñê?

25 Quia jo' nt'om nn'aⁿ Jerusalén tyota'x'eena ndaa nc'iaana:

—¿Aa nchii tsaⁿs'am'aaⁿl ts'aⁿ na cwil'uee naⁿmaⁿl'iaaⁿ na nla'cuee'na? 26 Saa canty'ia'yo' ñequio na jndoo' jndye nn'aⁿ matseineiⁿ, meiⁿ tjaa ljo' coluena nnoom. ¿Aa nnts'aacheⁿna' na cwila'tiuu naⁿmaⁿl'iaaⁿ cwentaaya na tsaⁿm'aaⁿl mayuu'cheⁿ cwiluiiñê Cristo? 27 Saa nqueⁿ quia nncwjeeⁿeⁿ tjaa 'ñeeⁿ juu nntsei'noⁿl yuu jnaⁿyom. Saa tsaⁿm'aaⁿl manquiuuyaaya yuu jnaaⁿ.

28 Jnda jndii Jesús na jluena ñ'oomwaa', seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ. Matsoom:

—Mach'eena' na cwita'jnaⁿl'yo' ja ndo' manquiu'ya'yo' yuu ts'aⁿ ja. Saa nchii na jndyoo cantyja 'naⁿ nncō. Nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿl'yo' cwiluiiñê na mayom'm, saa jom ticata'naⁿl'yo'. 29 Saa ja mawajnaⁿa jom, ee jnaaⁿya jo nnoom, ndo' manquiiyeeⁿ jñoom ja quii'ntaaⁿl'yo'.

30 Cwe' nc'e na tsoom ñ'oomwaa', tyoqueⁿndye naⁿmaⁿl'iaaⁿ na nnt'uena jom. Saa nc'e na tyoowe'ntyjo na ntyjii Ty'oots'om na nncwinoom nawil

t'maⁿ, jo' chii meiⁿcwiindyena tîcat'uui jom. ³¹ Ndo' jndyendye nn'aⁿ na tyom'aⁿna jo' jo', jla'yu'na ñ'eⁿñê. Ndo' tyoluena ndaa nc'iaana:

—Quia nncwjee' nquii Cristo, ¿aa nnts'aacheⁿna' jndyete ts'iaaⁿ nnts'aaⁿ na tixocandaa na nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa nchiiti na mach'ee tsaⁿm'aaⁿ'?

Ty'ecat'uena Jesús

³² Nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos tyondyena na nmeiiⁿ ñ'oom tyola'neiⁿ nn'aⁿ na jndyendye cantyja 'naaⁿ Jesús. Jo' chii jla'jomndyena ñequio ntyee na cwiluiitquiendye ndaa nc'iaana nn'aⁿ judíos. Jñoomna nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om na c'oocat'ue naⁿñeeⁿ jom. ³³ Matso Jesús ndaa nn'aⁿ na jndyendye:

—Chjootindyo cwii m'aaⁿtya ñ'eⁿndyo'. Ndo' ndanquia nncjolcwa'nnda'a na m'aaⁿ nqueⁿ na jñoom ja na m'aⁿyo'. ³⁴ Quia ljo'cheⁿ nl'ue'yo' ja saa taxocaliu'yo' ja. Ndo' yuu na nnc'o^ony^a, 'o xocandaa nntsquie'cañom'yo'.

³⁵ Quia jo' nt'om nn'aaⁿya nn'aⁿ judíos tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Yuu nncjaayuu tsaⁿm'aaⁿ na xocandaa nliuuya jom? ¿Aa nnc'oomñê quii'ntaaⁿ nc'iaaya nn'aⁿ judíos na jnda t'oom'ndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ griegos, cha ndaa m'mo^on ndaana? ³⁶ ¿Ljo' ñe'catso ñ'oom na matseineiⁿ luaa' na nl'uaaya jom saa xocaliuuya jom? Ndo' na matsoom yuu na wjaⁿ jaa xocandaa nntsquiacañooⁿya jom.

Candaa na cwiñe'quiana' na cwita'ndo' nn'aⁿ

³⁷ Xuee na cwintycwii ncuee cwil'ana na t'manti xuee juuna' na cwila't'maaⁿndyena. Juu xuee'ñeeⁿ tjameintyjee' Jesús, seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ. Tsoom:

—Ñeeⁿ juu na matseiqueeⁿna' ts'om na ñec'oomñe nacje 'naaⁿ Ty'o^ots'om, candyontyjo naxaⁿa, ndo' catseyiu' ñ'eⁿndyo. ³⁸ Nnts'aana' ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ cha'xjeⁿ matso ñ'oom' Ty'o^ots'om na jnda teiljeii. Juu ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿndyo, nnaaⁿ quii' ts'oom cha'cwijom candaa na cwiñe'quia na ticanty-cwii na wando' ts'aⁿ.

³⁹ Luaa' matsoom na ma'mo^on cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo na juu nnto'ñoom nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿñê. Ee xjeⁿñeeⁿ tjoocheⁿ na ñnequiaa Ty'o^ots'om juu naquii' n'om nn'aⁿ, ee tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntseit'maaⁿñê Jesús.

Tiñecwii na cwilue nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús

⁴⁰ Ndo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye quia tyondyena ñ'oommeiⁿ, tyoluena:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿs'am'aaⁿ cwiluiiñê nquii ts'aⁿ na waa ñ'oom na nncwje'cañoom tsjoomnancue na ñnequiaa ñ'oom' Ty'o^ots'om ndaaya.

⁴¹ Ndo' jlue nt'omcheⁿ:

—Tsaⁿm'aaⁿ cwiluiiñê Cristo.

Ndo' nt'om jlue:

—Chiuu sa 'o, juu Cristo ticatsona' na nnaaⁿ Galilea. ⁴² Ee ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii matsona' na juu Cristo cwiluiiñê tsjaaⁿ David na jndy-owicantyjo'. Ndo' mati jom ts'aⁿ tsjoom chjoo Belén yuu na jnaⁿ David.

⁴³ Ñ'oomwaa' toⁿna' nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús. ⁴⁴ Ee cwantindye joona ñe'cat'uena jom, saa meiⁿcwii ts'aⁿ tîcat'uui jom.

Naⁿmaⁿiaaⁿ ticala'yu'na na Jesús cwiluiiñê Cristo

⁴⁵ Quia jo' nquiee nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om ty'elcweeⁿna na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos. Tax'ee naⁿñeeⁿ ndaa nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om:

—¿Chiuu na tînquio'ñ'om'yo' jom?

⁴⁶ T'o^o naⁿñeeⁿ na cwil'a cwenta wats'om, jluena:

—Meiⁿjom ndii' tyoondya^ayâ na nntseineiⁿ cwii ts'aⁿ cha'na na matseineiⁿ tsaⁿm'aaⁿl'.

⁴⁷ Quia jo' fariseos'ñeeⁿ t'oona ndaa naⁿñeeⁿ, jluena:

—¿Aa cha' mati 'o manquiunⁿ'a'na'? ⁴⁸ Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na matseixmaⁿ n'iaaⁿ oo cwii fariseo na matseyu' ñ'eⁿñê. ⁴⁹ Saa naⁿm'aⁿl' na cje cwil'a, ticala'noⁿna ljeii na matsaⁿ'ntjom Ty'oots'om. Joonā la'xmaⁿna na catsu-undyena.

⁵⁰ T'o Nicodemo, tsaⁿ na tyje'cañoom na m'aaⁿ Jesús cwii teijaaⁿ. Jom macañ'leeⁿ ñ'eⁿ naⁿmaⁿn'iaaⁿñeeⁿ. ⁵¹ Tsoom:

—Ñ'oom na matsaⁿ'ntjom Ty'oots'om na teiljeiina' na cwileiñ'oⁿya, manquiuyā na matsona' na ticaty'iomyaⁿ na nntu'xaaⁿya cwii ts'aⁿ cwii tjoⁿcheⁿ na ndya^aya jnaaⁿl', ndo' na nliuuya ljo' s'aa.

⁵² T'oⁿ naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—¿Aa maxjeⁿ mati 'u ts'aⁿ na jnaⁿl' Galilea? Tcuu tcuu catsei'naⁿl' ñ'oomⁿ Ty'oots'om na teiljeii, quia jo' nljei' tjaa'naⁿ cwii profeta na nnaⁿ Galilea.

Jnoⁿ na seitjoⁿñe cwii yuscu

⁵³ Ndo' cwii ndo' cwiindyena ty'ena w'aana.

8

¹ Saa Jesús tjaaⁿ ta na jndyu Olivos. ² Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee, lcweeⁿeⁿ, tjaquiee'nnaaⁿl' wats'om t'maⁿ. Ndo' jndyendye nn'aⁿ tqwie'cañomna jom. Quia na jndaⁿ tjacjom, tyo'moⁿ ndaana. ³ Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ joo nn'aⁿ na cwit'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na matsaⁿ'ntjomna' ñequio nn'aⁿ tmaaⁿl' fariseos tquiñ'omna cwii yuscu na m'aaⁿ. Yuscu'ñeeⁿ jliuna juu xcwe na matseitjoⁿñe na m'aaⁿ ñ'eⁿ cwii tsaⁿs'a. Tquioqueⁿna juu xcwe quii'ntaaⁿna. ⁴ Ndo' jluena nnom Jesús:

—'U na ma'moⁿl' cantyja 'naaⁿl' Ty'oots'om, jliuuyâ yuscum'aaⁿl' xcwe na matseitjoⁿñê ñ'eⁿ cwii tsaⁿs'a. ⁵ Ndo' naquii' ljeii na tqueⁿ Moisés matsaⁿ'ntjomna' na catua^al' ljo' cjoo yolcu na cwil'a na luaaⁿ. Saa 'u je', ¿chiiu matsu'?

⁶ Luaa' jluena nnoom cwe' ee cwil'ueena na cat'uiina' jom. Saa jom je', seintquie'ñê, seiljeiⁿ nomtyuaa ñequio nomts'oⁿ. ⁷ Ndo' cwe' nc'e na tic'oowintyjee'na na cwita'x'eena ñ'oomwaa' nnoom, teintyjee'yuañê. Matsoom ndaana:

—Ñeeⁿ cwiindyoy' 'o na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ, juu cju'jndyee tsjo' nacjoo' yuscum'aaⁿl'.

⁸ Jndaⁿ jo' seintquie'ñennaⁿl' nomtyuaa, seiljeiityeeⁿ. ⁹ Saa quia jndye naⁿñeeⁿ ñ'oomwaa', jnaⁿna' na maco'tiana' nquiuna. Quia jo' to'na na cwii ndo' cwiindyena jlui'na jo' jo'. Nn'aⁿ na tquiendye jlui'jndyeena, jndaⁿ jo' nn'aⁿ na cjeti m'aⁿ. Na macanda 'ndiina' nquii Jesús ñequio yuscu'ñeeⁿ na meintyjee' jo' nnoom. ¹⁰ Jndaⁿ jo' teintyjee'yuu Jesús, ndo' cwe' nc'e meiⁿcwiindyey naⁿñeeⁿ tac'oomndyena, macandaⁿ juu yuscu'ñeeⁿ cwii m'aaⁿ, jo' chii tsoom nnom:

—'U yuscu, ¿yuu m'aⁿ nn'aⁿ na tquiocalue jnaⁿl'? ¿Aa meiⁿncwii ts'aⁿ ticatseijndaa'ñe jnaⁿl'?

¹¹ T'o nnoom, matso:

—Mayuu' Ta, meiⁿcwii ts'aⁿ tjaljo' s'aa.

Matso Jesús nnom:

—Meiⁿ ja ticats'aaya na cat'uiina' 'u. Cja'to', tantsa'nnda' jnaⁿ.

Jesús cwiluiñê naxuee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ

¹² Ndo' seineiⁿnnda' Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ. Matsoom:

—Ja cwiluiindyō naxueeñe na mañequia naxuee jo ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿndyō, nntseixmaⁿ naxuee na mañequia na ticantycwii na wando' ts'aⁿ. Tijoom nntseixmaⁿ cantyja 'naaⁿ najaaⁿ.

¹³ Quia jo' nn'aⁿ fariseos jluena nnoom:

—'U macwji'yuu'ndyu' che'nncu' cantyja 'naⁿ!. Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ meiⁿ tiyuu' jooⁿ!.

¹⁴ T'o Jesús ndaana:

—Meiⁿ na macwji'yuu'ndyō cantyja 'naⁿya, saa ñ'oom na mayuu' juuna', nc'e ntyjiiya yuu jnaaⁿya, ndo' ntyjiiya yuu joyō. Saa 'o ticaliu'yo' yuu jnaaⁿya, meiⁿ yuu na jo. ¹⁵ 'O cwilajndaa'ndyō' jnaaⁿ nn'aⁿ cantyjati na jndo' n'om nn'aⁿ saa ja meiⁿcwii ts'aⁿ ticat'uiya juu cantyja jnaaⁿ!. ¹⁶ Saa quia nncue'ntyjō xjeⁿ na nncu'xaⁿ, nncu'xaⁿ cha'xjeⁿ na maty'iomyana'. Ee nchii m'aaⁿñe ñ'eⁿndyō. ¹⁷ Naquii' ñ'oom na sa'ntjom Ty'oots'om na teiljeiina' na cwileiñ'om'yo', waa ñ'oom na matsona': “Quia na cwitjoom' ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye we nn'aⁿ, maxjeⁿ cwicalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ.” ¹⁸ Jo' chii nc'e na luaa' matsona', ja cwiluiindyō cwii ts'aⁿ na macwji'yuu'ndyō cantyja 'naⁿya, ndo' Tsotyaya cwiluiiñe cwiicheⁿ na jnda we.

¹⁹ Quia jo' tax'eena nnoom:

—¿Yuu m'aaⁿ Tsotye'?

T'o Jesús matsoom:

—'O ticala'noⁿ'yo' cantyja 'naⁿya meiⁿ cantyja 'naaⁿ! Tsotyaya. Ee xeⁿ cwila'noⁿ'yo' cantyja 'naⁿya mati nla'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ! jom.

²⁰ Ñ'oommeiⁿ seineiⁿ Jesús yocheⁿ na tyo'mooⁿ naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, yuu cwituee' nn'aⁿ s'om cwentaa' Ty'oots'om. Ndo' meiⁿcwii ts'aⁿ ticat'uii jom, ee tyoowe'ntyjō xjeⁿ na nntjoom nawi' t'maⁿ.

“Yuu na jo xondaq nntsquie'yo”

²¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' matso Jesús ndaana:

—Ja majo, ndo' 'o nl'ue'yo' ja, saa ndicwaⁿ cho'nqueⁿ'yo' jnaⁿ ndo' nncwje'yo'. Ndo' yuu na jo 'o xocandaq nntsquie'cañom'yo'.

²² Cwe' nc'e ñ'oomwaa', jlue nn'aⁿ judíos:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na nntseicuee'ñe cheⁿqueⁿ, na matsoom yuu na mawjaⁿ jaa xocandaq nntsquie'cañoⁿ'ya?

²³ Jo' chii t'ooⁿ ndaana, tsoom:

—'O ticalaxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ! cañoom'luee saa ja tseixmaⁿya jo'. 'O laxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ! tsjoomnancuewaañe, saa ja nchii jo' tseixmaⁿya.

²⁴ Cwe' nc'e ñ'oomwaa' jo' na tsjooya ndaa'yo' na ndicwaⁿ cho'nqueⁿ'yo' jnaⁿ'yo' ndo' nncwje'yo'. Ee xeⁿ ticalayu'yo' na ja cwiluiindyō nquii na jñom Ty'oots'om, quia jo' meiⁿchiuucheⁿ ndicwaⁿ cho'nqueⁿ'yo' jnaⁿ'yo' quia na nncwje'yo'.

²⁵ Quia jo' tax'eennda'na nnoom, jluena:

—'U je', ¿'ñeeⁿ cwiluiindyu'?

Matso Jesús ndaana:

—Majo' cha'xjeⁿ na jnda ñetsjoō ndaa'yo' xjeⁿ na to'a na mañequiaya ñ'oom naya. ²⁶ Nqueⁿ na jñoom ja cwiluiiñe na mayom'm. Jndye ñ'oom tsoom nooⁿ na catsjooya ndaa'yo'. Ndo' ñequii'cheⁿ matseiteincoo'a joo ñ'oom'ñeeⁿ ndaa nn'aⁿ. Saa jndye niom na ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyō' na macaⁿna' na cu'xaⁿya.

²⁷ Saa naⁿñeeⁿ ticala'noⁿ'na na ma'mooⁿ ndaana na Ty'oots'om cwiluiiñe Tsotyeⁿ. ²⁸ Quia jo' matsoom ndaana:

—Ja cwiluiindyō nquii ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Quia na jnda jla'we'yo' ja na nlacue'yo', quia ljo'cheⁿ nla'noⁿ'yo' na jo' cwiluiindyō, ndo' nncjaantyjoō' n'om'yo' na tjaa'naⁿ cwii na mats'aa cantyja na matseixmaⁿ nncō. Cantyjati na t'mōⁿ Tsotyā noōⁿ, ntyjati jo'ndyo na mats'aa. ²⁹ Ndo' Tsotyā na jñoom ja m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo. Tica'ñeeⁿ ja na ñenco, ee ñequii'cheⁿ mats'aa yuu na cjawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo.

³⁰ Jnda na seineiiⁿ ñ'oommeiⁿ!, jndye nn'aⁿ jla'yu' ñ'eⁿñê.

Ñ'oom na mayuu' nntseicandyaañena' 'o

³¹ Ndo' matso Jesús ndaa nn'aⁿ judíos na jnda macwila'yu' ñ'eⁿñê:

—Xeⁿ cwiljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' ñequio ñ'oom naya quia jo' mayuu'cheⁿ na cwiluiindyō' nn'aⁿ na cwilajomndyo' ñ'oom na mañequiaya. ³² Ndo' nla'noⁿ'yo' cwaan ñ'oom tseixmaⁿna' ñ'oom na mayuu', ndo' juu ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ nntseicandyaañena' 'o.

³³ Joo naⁿñeeⁿ t'ooⁿna nnoom, jluena:

—Jâ cwiluiindyō tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoō'. Meijom ndii' tyoom'aa'yâ moso ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¿Chiuu na matsu' na nnc'ooⁿcandyaa'ndyō na m'aa'yâ nacje 'naaⁿ! cwiicheⁿ?

³⁴ T'ō Jesús ndaa naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo'. Meincwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseitjooñe nnom Ty'oots'om m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ! jnaⁿ. ³⁵ Ndo' ts'aⁿ na cwe' moso m'aaⁿ ndaa nnts'aana' na tixocaljoo'ñetyeⁿ na m'aaⁿ patrom 'naaⁿ!, saa nquii jnda patrom ñenquiicheⁿ m'aaⁿ. ³⁶ Ja na cwiluiindyō Jnda Ty'oots'om, ja nntseicandyandyō 'o. Macwe' nc'e jo' nnc'om'yo' na candaⁿ'ya na jnda jndyaandyō'. ³⁷ Mantyjiiya na 'o cwiluiindyō' tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoō', saa cwiqueⁿndyo' na nlacue'yo' ja jnaaⁿ na tileicjō ñ'oom 'naⁿya naquii' n'om'yo'. ³⁸ Ljo' na jnda ñenty'iaya na ñet'ooⁿ'ya ñequio Tsotyā, jo' matseinaⁿ'ya ndaa'yo'. Saa 'o je', cantyja na jnda ñejndye'yo' ñ'oom 'ndyoo tsotyeyo', jo' cwil'a'yo'.

³⁹ T'oo naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—Abraham cwiluiiñê tsotyāya.

Matso Jesús ndaana:

—Xeⁿ 'o na mayuu'cheⁿ cwiluiindyō' ntseinda Abraham na jndyowicantyjoō', quia jo' nl'a'yo' cha'xjeⁿ s'aaⁿ. ⁴⁰ Saa je' cwijoo' n'om'yo' na ñe'calacue'yo' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na matseinaⁿ'ya ñ'oom na mayuu' ndaa'yo'. Ndo' joo ñ'oom'ñeeⁿ ñequii'cheⁿ ñ'oom na jndiia 'ndyoo Ty'oots'om. Nquii Abraham tîcats'aaⁿ cha'na ñe'cal'a' o' ñ'eⁿndyo. ⁴¹ 'O cwil'a'yo' cha'xjeⁿ na mach'ee nquii tsotyeyo'.

Jluena nnoom:

—Jâ nchii na tuiindyō na tijndaa' tsotyāyâ. Jâ la'xmaa'yâ na ñecwii tsotyāyâ, nquii Ty'oots'om.

⁴² T'ō Jesús ndaana, matsoom:

—Xeⁿ na mayuu'cheⁿ Ty'oots'om cwiluiiñê tsotyeyo', quia jo' mati nnc'om'yo' na jnda nquii'yo' ja ee jnaaⁿ'ya na m'aaⁿ ndo' jndyooⁿya na m'aⁿ'yo'. Nchii jndyoo cantyja 'naⁿ nncō, nqueⁿ jñoom ja. ⁴³ ¿Chiuu na tileicala'noⁿ'yo' ñ'oom na matseinaⁿ'? Maxjeⁿ cweitjom'yo' na nmeiiⁿ! nc'e na tiñe'calañ'oom'ndyo' ja. ⁴⁴ 'O laxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ! tsotyeyo', juu tsaⁿjndii. Yuu na l'ue ts'om jom, jo' ñe'calacandaⁿ'ndyo'. Jom cwiluiiñê na matseicwjeⁿ nn'aⁿ cantyjati xjeⁿ na tuii tsjoomnancue. Jom tjaa'naⁿ ñ'oom na mayuu' catseixmaaⁿ, ee tjaa'naⁿ ñ'oom na mayuu' naquii' ts'oom. Quia matseineiiⁿ cantu, matseineiiⁿ cantyjati na matseixmaaⁿ, cwe' nc'e tsaⁿcantu jom, ndo' cwiluiiñê tsotyeyo' cha'tso ñ'oom na cantu. ⁴⁵ Saa ja meiiⁿ

na matseinaⁿya ñ'oom na mayuu' maxjeⁿ tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyo. ⁴⁶ Tjaa ñ'eeⁿ cwiindyoyo' 'o nnda^a nncju' jnaⁿ nacjoya. Ñ'oom na matsjoo ndaa'yo' cwiluiñena' ñ'oom na mayuu', quia jo' ¿chiuu na tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyo? ⁴⁷ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ Ty'o^oots'om mandii ñ'oom ñ'om. Saa cwe' nc'e na ticaluiindyoyo' cantyja 'naaⁿaⁿ, jo' chii tiñe'candyeyo'.

Mam'aaⁿ Jesús cwii tjo^ocheⁿ na nnc'oom Abraham

⁴⁸ Quia jo' t'o^o nn'aⁿ judíos nnoom. Jluena:

—Jeeⁿ xcwe cwil'uuyâ na 'u cwiluiindyoyo' ts'aⁿ Samaria. Mati m'aaⁿ tsaⁿjndii quii' ts'om' jo' na matseintjeiⁿna' 'u.

⁴⁹ Jesús t'o^o nda^ana. Matsoom:

—Ja tic'oom tsaⁿjndii quii' ts'o^o. Ja Tsotyaya matseit'maaⁿndyo, saa 'o cwilajnaⁿyo' ja. ⁵⁰ Saa nchii mal'uee'ndyo na calat'maaⁿndyo' ja. M'aaⁿ cwiicheⁿ na mach'ee na nluiit'maaⁿndyo, ndo' manquii nncu'xeⁿ aa cwiluii na ljo'. ⁵¹ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo'. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseñ'oom'ñe ñ'oom 'naⁿya, tijoom nntsuuñe.

⁵² T'o^o nn'aⁿ judíos, jluena:

—Je' manquiujndaa'ndyo na matsei'xmaⁿ tsaⁿjndii quii' ts'om'. Tue' Abraham, ndo' mati profetas. Saa 'u matsu': “Xeeⁿ m'aaⁿ ñ'eeⁿ juu na matseñ'oom'ñe ñ'oom 'naⁿ, tijoom cue'.” ⁵³ Chaa l'uu na cwiluiit'maⁿndyoti', nchiiti weloo welooya Abraham tsaⁿ na teiyo tue' ndo' mati jnda tja profetas. ¿Ñ'eeⁿ juu mache' cheⁿnncu' na cwiluiindyoyo'?

⁵⁴ T'o^o Jesús, matsoom:

—Xeⁿ ñequii'cheⁿ na matseit'maaⁿndyo cheⁿnncu, maxjeⁿ cwe' ts'iaaⁿndyo. Juu Tsotyaya cwiluiñe na matseit'maaⁿñe ja, nqueⁿ na cwiluiñe Ty'o^oots'om na cwila't'maaⁿndyo'. ⁵⁵ Meiⁿ ticata'jnaaⁿyo' jom. Ja mayuu' mawajnaⁿa jom, ndo' xeⁿ nntsjo^o na ticwajnaⁿa jom, quia jo' nnts'aa cheⁿnncu na cantundyoyo' cha'xjeⁿ 'o. Saa mayuu'cheⁿ mawajnaⁿa jom, ndo' matseicanda^andyo ñ'oom'm. ⁵⁶ Tioo na neiiⁿ ts'om weloo'yo' Abraham tsaⁿ na ñet'oom teiyo na sei'no^ona na nncuee' xjeⁿ na nluiindyoyo' na ts'aⁿ ja. Nty'iaaⁿaⁿ jo', ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿeⁿ cantyja 'naaⁿ na ljo'.

⁵⁷ Ndo' jlue nn'aⁿ judíos nnoom:

—Nchaa l'uu mayuu' na jnda nty'ia' Abraham ee 'u meiⁿ cwe' wen'aaⁿ nchoo' nqui chu' tyoowee'.

⁵⁸ T'o^o Jesús ndaa^a naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', cwii tjo^ocheⁿ na nluiñe Abraham, saa ja maxjeⁿ mam'aaⁿya.

⁵⁹ Quia jo' jla'xcwiina ljo' na njñomna jom. Meiⁿ tiqueⁿna cwenta teiño^o xcwe quii'ntaaⁿna. Mana jlueeⁿeⁿ wats'om t'maⁿ 'naaⁿna.

9

Sein'maⁿ Jesús tsaⁿnchjaaⁿ

¹ Já nn'aⁿ na canchoo'we na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñe tyoma'nooⁿya ñ'eⁿñe. Yocheⁿ na saawi'nooⁿya cwii joo, nty'iaayâ cwii tsaⁿs'a xjeⁿ na tuiñe na nchjaaⁿ. ² Ndo' tax'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—'U Maestro, ¿ñ'eeⁿ juu seitjo^oñe nnom Ty'o^oots'om, jo' na tuiñe tsaⁿm'aaⁿ na nchjaaⁿaⁿ? ¿Aa nqueⁿ oo aa nn'aⁿ na nda jom?

³ T'o^o Jesús ndaa^aya, matsoom:

—Meiⁿ nchii jnaaⁿ nquii na tuiñe na nchjaaⁿ, meiⁿ nchii jnaaⁿ nn'aⁿ na nda juu. Luaa' tjom cha cantyja 'naaⁿ ca'moⁿna' na nquii Ty'o^oots'om waa najndei na matseixmaaⁿ. ⁴ Tseixmaⁿya na cats'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ nqueⁿ na

jñoom ja yocheⁿ na ndicwaⁿ wando'a. Ee quia nncue'ntyjō xjeⁿ na nncwjaaya, quia jo' xondaā n'l'aatyāya ts'iaaⁿ 'naaⁿl'aⁿ. ⁵ Yocheⁿ na m'aaⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, cwiluiindyō chom na mañequiaa naxuee jo ndaana.

⁶ Jnda na tsoom na luaa', tjoom'm ndaajnaⁿ nomtyuaa. S'aaⁿ tsoo' ñequio juuna', jnda jo' ty'oomñê tsoo'ñeeⁿ lua'nnom tsaⁿnchjaaⁿl'. ⁷ Ndo' tsoom nnom:

—Cja' peila na jndyu Siloé, camaⁿl' n'omnjom'. Ñ'oom Siloé matsona' jñom ts'aⁿ x'iaaⁿl'aⁿ.

Ndo' tja tsaⁿñeeⁿ, tmaaⁿ nnoom. Ndo' quia jndyolcweeⁿeⁿ xuee manty'iaaⁿl'aⁿ. ⁸ Ndo' nn'aⁿ na ndyoo' m'aⁿ yuu na mac'eeⁿ ñequio nn'aⁿ na ñenty'iaana jom na ñetcaaⁿ ljo' tjoñê, ta'x'eena ndaa ntyjeena:

—¿Aa nchii luaa' tsaⁿnchjaaⁿl' na tacatyeeⁿ na tcaⁿ ljo' tjoñê?

⁹ Nt'omndye joona jluena:

—Majom luaa'.

Saa nt'omcheⁿ jlue:

—Nchii jom, cwe' na jeeⁿ tseijomna'.

Saa nqueⁿ matsoom:

—Maja luaa.

¹⁰ Jo' na ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Chiuu tuiiyuu na ya teitquio' je'?

¹¹ T'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Juu ts'aⁿ na jndyu Jesús s'aaⁿ tsoo', ty'oomñê juuna' lua'nooⁿ. Jnda jo' matso na cjoya Siloé na cjocamaaⁿ nooⁿ. Ndo' tjo jo', tmaaⁿ nooⁿ, ndo' je' xuee manty'iaa.

¹² Quia jo' ta'x'leetina nnoom, jluena:

—¿Ndo' juu tsaⁿñeeⁿ, yuu m'aaⁿ?

T'ooⁿ ndaana:

—Ticaljeiia.

Fariseos ñe'caliuna chiuu tuii na n'maⁿ tsaⁿnchjaaⁿl'

¹³ Quia jo' ty'eñ'omna juu ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿl' jo ndaa nn'aⁿ judíos na la'xmaⁿ tmaaⁿl' fariseos. ¹⁴ Ee xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ quia s'aa Jesús tsoo' na s'aaⁿ na ya manty'iaa' tsaⁿñeeⁿ. ¹⁵ Ndo' mati nn'aⁿ fariseos'ñeeⁿ tyota'x'eena nnoom. Tyoluena:

—¿Chiuu tuiiyuu na ya manty'ia'?

T'ooⁿ ndaa naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Juu tsaⁿñeeⁿ ty'oomñê tsoo' lua'nooⁿ, jnda chii tmaaⁿya lua'nooⁿ, ndo' je' ya manty'iaa.

¹⁶ Saa nt'om fariseos'ñeeⁿ tyoluena:

—Tsaⁿs'am'aaⁿl' nchii m'aaⁿ cantyja 'naaⁿl' Ty'ooots'om, ee ticatseit'maaⁿñê xuee na cwita'jndyaaya.

Ndo' nt'om nc'iaana jlue:

—Ts'aⁿ na tseixmaⁿ jnaⁿ tixocandaā nnts'aaⁿ cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ cha'na luaa'.

Ndo' laa'ti' tîcwijom ñ'oom na jla'neiⁿna. ¹⁷ Jo' chii ta'x'eennda'na nnom ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿl'. Jluena nnoom:

—Ndo' 'u je', ¿ljo' matsu' cantyja 'naaⁿl'aⁿ na s'aaⁿ na ya manty'ia'?

T'ooⁿ, matsoom:

—Tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñê profeta.

¹⁸ Saa nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ maxjeⁿ tiñe'cala'yuna na ñet'oom na nchjaaⁿl'aⁿ ndo' je' jnda ljoya manty'iaaⁿl'aⁿ. Jo' chii tqueeⁿndyena nn'aⁿ na nda jom.

¹⁹ Ndo' ta'x'eena ndaa naⁿñeeⁿ, jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿl', ¿aa nda'yo' jom? Chiuu cwindu'yo', ¿aa mayuu' na tuiiñê na nchjaaⁿl'aⁿ?

20 Ndo' t'oo nn'aⁿ na nda jom. Jluena:

—Manquiuyâ na ndaayâ jom, ndo' manquiuyâ na tuiñê na nchjaaⁿaⁿ.

21 Saa cantyja chiuu tuiyuu na ya manty'iaaⁿaⁿ je', jo' ticaliuuyâ. Meiⁿ ticaliuuyâ 'ñeeⁿ s'aa na ya manty'iaaⁿaⁿ. Saa jnda tue'ntyjo choom'm. Jo' chii cata'x'ee'yo' 'ñom chiuu waa. Manquiityeeⁿ nntsoom chiuu tuii.

22 Luaa' ñ'oom t'oo joo nn'aⁿ na nda jom, ee nquiaana nn'aⁿ na cwilui-itquiendye ndaa nn'aaⁿna. Ee jnda jla'jomndyena xeⁿ na nncwji'yuuñe meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na Jesús cwiluiñê Cristo, tixonquiana na wanaaⁿ na nntseijomñe tsaⁿñeeⁿ xjeⁿ na cwitjomndye nn'aⁿ na nla't'maaⁿndyena Ty'oots'om. 23 Cwe' na luaa' waa, jo' na jlue nn'aⁿ na nda jom: “Jnda tue'ntyjo ñoom'm. Cata'x'ee'yo' 'ñom.”

24 Quia jo' jnda we ndii' tqueeⁿ nn'aⁿ judíos juu tsaⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Tyoluena nnoom:

—Ñequio na ndo' Ty'oots'om catseineiⁿ ñ'oom na mayuu'cheⁿ. Já cwila'nooⁿâ na juu tsaⁿs'am'aaⁿ matseixmaaⁿ jnaⁿ.

25 Ndo' t'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Ticaljeiyya, aa jom ts'aⁿ na matseixmaⁿ jnaⁿ. Ñe'cwii waa na matsei'noⁿa, meiiⁿ na ñet'ooⁿ na nchjaⁿya, saa je' ya manty'iaa.

26 Quia jo' ta'x'eennda'na nnoom. Jluena:

—¿Ljo' s'aaⁿ 'u? ¿Chiuu s'aayom na ya manty'ia'?

27 T'ooⁿ ndaa naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Majnda tsjooya ndaa'yo', saa ticalañ'oom'ndyo'. Ndo' je' ¿chiuu na ñe'candyennda'yo'? ¿Aa mati 'o ñe'calajomndyo' ñ'oom na mañequiaaⁿ?

28 Ndo' jla'jnaaⁿ naⁿñeeⁿ ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Jluena:

—'U cwiluiindy' ts'aⁿ na matseijomñe ñ'oom'm, saa já cwilajomndyô ñ'oom na tyoñequiaa Moisés. 29 Já manquiuyayâ na seineiⁿ Ty'oots'om nnom Moisés, saa tsaⁿm'aaⁿ meiⁿ cwe' ticaliuuyâ yuu jnaⁿyom.

30 T'o tsaⁿñeeⁿ ndaana, matsoom:

—Jeeⁿcheⁿ ndya' cjaawee' ts'ooⁿ na luaa', na 'o ticaliu'yo' yuu jnaⁿyom, ndo' jnda tquiaaⁿ na ya manty'iaa. 31 Cha'tsondyo manquiuyâ na Ty'oots'om xocañeeⁿ ñ'oom ndyuee nn'aⁿ na laxmaⁿ jnaⁿ. Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseit'maaⁿñe jom ndo' na mach'ee yuu na l'ue ts'oom, tsaⁿñeeⁿ ñeeⁿ ñ'oom 'ndyoo. 32 Cantyati xuee na jnaⁿ tsjoomnancue, meiⁿjom ndii' tyoondye nn'aⁿ na ñet'oom cwii ts'aⁿ na s'aa na ya manty'iaa' cwii ts'aⁿ na tuiñê na nchjaaⁿ. 33 Xeⁿ nchii Ty'oots'om m'aaⁿ ñ'eⁿ tsaⁿm'aaⁿ, tjaa na ndaa nnts'aaⁿ.

34 T'oona nnoom, jluena:

—'U cha'tso na cha'tso cantyja na tuiindy' matsei'xmaⁿ jnaⁿ. Ndo' ¿aa matseijndu' na m'moⁿ ndaa já?

Quia jo' tjeii'na jom wats'om chjoo 'naaⁿna yuu cwitjomndyena.

La'xmaⁿna cha'na nn'aⁿ nchjaaⁿ jo nnom Ty'oots'om

35 Jndii Jesús na tjeii'na tsaⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿna. Quia ljeiiⁿ juu, matsoom nnom:

—¿Aa matseyu' ñequio Jnda Ty'oots'om?

36 T'o tsaⁿñeeⁿ, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ¿cwaan ts'aⁿ jom cha ya nntseyu'a ñ'eⁿñê?

37 Matso Jesús nnoom:

—Majnda nty'ia' jom. Manncō na matseinaⁿya njom' cwiluiindyō nqueⁿ.

38 Quia jo'cheⁿ matsoom:

—'U Ta, matseyu'a ñ'eⁿndyu'.

Ndo' seit'maaⁿñê Jesús.

39 Ndo' Jesús matsotyeeⁿcheⁿ:

—Ja jndyoo tsjoomnancuewaañe na nntoⁿa nn'aⁿ. Nquiee nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na cwila'noⁿ na chiuu waa cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om nnts'aa na nnc'omna cha'cwijom ts'aⁿ na nchjaaⁿ. Ndo' joo nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na m'aⁿ na nchjaaⁿ na cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, joona ñeiquiaya na candaⁿya nla'noⁿ na cantyja 'naaⁿaⁿ.

40 Nndyoo' meintyjee' cwantindye nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos, ndo' jndyena na luaa' tso Jesús. Quia jo' ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Aa mati já mach'eena' na nchjaaⁿyâ?

41 T'o Jesús ndaⁿana, matsoom:

—Xeⁿ na je' laxmaⁿyo' cha'na nn'aⁿ na ticala'noⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om quia jo' tjaa'naⁿ jnaⁿ na cwilaxmaⁿyo'. Saa ncle na cwindu'yo' na 'o laxmaⁿyo' nn'aⁿ na candaⁿya cwila'noⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, jo' chii cwilaxmaⁿyo' na cho'nqueⁿyo' jnaⁿyo'.

10

Ñ'oom na tjañoom' cantyja 'naaⁿ tiom canmaⁿ

1 'Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo', juu ts'aⁿ na nchii 'ndyoots'a tiom wjaaquiee' yuu na ñjomndye canmaⁿ, saa cwiicheⁿ joo wjaawaaⁿ juu tiom'ñeeⁿ na nncwincjeeⁿeⁿ juuna', tsaⁿñeeⁿ cwiluiñê tsaⁿcanch'ue ndo' tsaⁿ na mawincje' tiom. 2 Saa nquii ts'aⁿ na cwiluiñê na mateix'ee canmaⁿ, xcwe 'ndyoots'a tiom nncjaaqueⁿeⁿ. 3 Ts'aⁿ na mach'ee cwenta 'ndyoots'a tiom'ñeeⁿ, matseicanaaⁿñe na nncwinoom. Ndo' joo canmaⁿñeeⁿ na mateix'eeⁿ cwita'jnaaⁿyo' jñeeⁿeⁿ. Macwjeeⁿeⁿ ncueeyo', wjaachom jooyo'. 4 Ndo' quia na jnda tjeiiⁿeⁿ cha'tso canmaⁿ na mach'eeⁿ cwenta, wjaajñeeⁿ jo ndaa'yo', 'oontyjoyo' naxeeⁿeⁿ ee cwita'jnaaⁿyo' jñeeⁿeⁿ. 5 Cwii ts'aⁿ na ticata'jnaaⁿyo' na nchii ty'oyo', xoc'oontyjoyo' naxeⁿ, hasta nlei'nomyo' juu. Ee ticata'jnaaⁿyo' jndyee' cwiicheⁿ ts'aⁿ na nchii ty'oyo'.

6 Luaa' ñ'oom na cwe' tjañoom' na seineiⁿ Jesús ndaⁿana. Saa ticala'noⁿ na ljo' ñe'catsona'.

Jesús cwiluiñê ts'aⁿ na candaⁿya mateix'ee canmaⁿ

7 Ndo' seineiⁿticheⁿ Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', ja cwiluiindyⁿ 'ndyoots'a tiom na cwi'ooquie' canmaⁿ. 8 Cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda tquiocalue na cwiluiindyⁿ na nntei'x'ee canmaⁿ cwii tjoocheⁿ na jndyoo, joo naⁿñeeⁿ la'xmaⁿ na naⁿcanty'ue ndo' nn'aⁿ na cwiwincje' tiom. Saa joo canmaⁿ na mayuu'cheⁿ cwiluiindyⁿ cwentaya tñquiandyena cantyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. 9 Ja 'ndyoots'a tiom cwiluiindyⁿ. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncjaaquiee' cantyja 'naⁿya, tsaⁿñeeⁿ nluin'maaⁿñê. Nntseijomna' jom cha'cwijom cwii catsmaⁿ na maljeiyo' na nlcwa' na macalui'yo' tiom'ñeeⁿ ndo' na macwjee'nda'yo'.

10 'Tsaⁿcanch'ue ñequii'cheⁿ na macwjeeⁿeⁿ na nnch'ueeⁿ nntseicueⁿeⁿ ndo' na nntsei'naⁿaⁿ. Ja jndyoo na ñeiquia na ticantycwii na cwita'ndo' nn'aⁿ, ndo' cha na candaⁿya na nla'xmaⁿ na juu jo'. 11 Ja cwiluiindyⁿ ts'aⁿ na candaⁿya mateix'ee canmaⁿ. Juu ts'aⁿ na candaⁿya na mateix'ee canmaⁿ ntsmeiⁿ, mañequiaañe na cue' cwentaayo'. 12 Saa juu tsaⁿntjom na nchii cwiluiñê ty'oyo' ee cwe' mach'eeⁿ cwenta jooyo', noom'm na ndyocwjee'cañoom lobo. Quia jo' ma'ñeeⁿ canmaⁿñeeⁿ, maleinoom. Ndo' juu lobo'ñeeⁿ mantyjo ndo' mat'uii jooyo'. 13 Maleinom tsaⁿñeeⁿ ee cwe' tsaⁿntjom jom, jo' chii ticajnda ntyjeeⁿ canmaⁿñeeⁿ.

14-15 'Ja cwiluiindyō ts'aⁿ na candaa'ya mateix'aya canmaⁿ. Ndo' cha'xjeⁿ wajnaaⁿ! Tsotyā ja, mati ja mawajnaⁿ'a jom. Maluaa' matseijomna' na wajnaⁿ'a canmaⁿ ntsmaaⁿ'a, ndo' quioo' ntsmaaⁿ'a cwitajnaaⁿ'yo' ja. Ndo' mañequiaandyō na c'io cwentaa canmaⁿ ntsmaaⁿ'a. ¹⁶ Mati mam'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena canmaⁿ ntsmaaⁿ'a na tic'omna tmaaⁿ'waa. Mati joona cwiluiindyō na c'ocachoo^ya, ndo' nnguiontyjona na nncwaⁿ'ya joona. Ndo' nncuaa na ñe'cwii tmaaⁿ!, ndo' ñe'cwii ts'aⁿ na nnteix'ee joona.

¹⁷ 'Nquii Tsotyā jeeⁿ candya' ts'oom ja, ee mañequiaandyō na c'io cwentaa nn'aⁿ na cwiluiindyē canmaⁿ ntsmaaⁿ'a cha ñequeiaaⁿ na nncwando'nnda'a. ¹⁸ Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu na ndaaⁿ nntseicuee' ja na nchii ñ'oomya. Mannco^tya mañequiaandyō na ljo' catjoⁿ. Waa najndoⁿ na cwiluiindyō na cats'aa na ljo', ndo' mati waa na jndoⁿ na nncwando'xco. Luaa' ñ'oom na sa'ntjom Tsotyāya na catseixmaⁿ'ya.

¹⁹ Jnda na jndye nn'aⁿ judíos ñ'oommeiⁿ! s'aana' na tîcatjoom'nnda' na jla'neiⁿ'na cantyja 'naaⁿ'aⁿ. ²⁰ Ee jndyendye joona jlueⁿ:

—Tsaⁿjndii matseixmaaⁿ, ndo' jnda teintjeiⁿ'ñê. ¿Chiuu na cwindye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ?

²¹ Saa nt'omndye joona jlue:

—Nchaa l'uu ñ'oommeiⁿ la'xmaⁿ'na' ñ'oom na nntseineiⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ! tsaⁿjndii. ¿Aa nnts'aacheⁿ'na' cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ! tsaⁿjndii ndaaⁿ nnts'aa na nnty'iaa' ts'aⁿ na nchjaaⁿ!?

Tînquiandyē nn'aⁿ judíos cantyja 'naaⁿ Jesús

²² Tsjoom Jerusalén tuee' xuee quia cwila't'maaⁿ'ndye nn'aⁿ judíos na cwijaañjoom' n'omna xjeⁿ na tiooxconnda' weloo weloona cwenta wats'om t'maⁿ l'ō Ty'oots'om. ²³ Ndo' xcwe ncuéesua' quia tuee' xuee'ñeeⁿ. Jesús m'aaⁿ wats'om t'maⁿ 'naaⁿ'na. Manoom naquii' cwii w'aa cwentaa' wats'om'ñeeⁿ na cwe' wanaaⁿ ndiocheⁿ na s'aa Salomón. ²⁴ Quia jo' nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos tjaa'ndyena tsei Jesús. Ta'x'eena nnoom jlueⁿ:

—¿Cwanti yo na maleichu' jâ na matseñ'eeⁿ'ndyu' jâ? Xeⁿ na mayuu' cwiluiindyu' Cristo, ntyjayu catsu' ndaayâ.

²⁵ Matso Jesús ndaana:

—Jnda tsjoo na ljo' ndaa'yo', saa maxjeⁿ tîcalayu'yo'. Majoo ts'iaaⁿ na mats'aa ñequio najndeii na matseixmaⁿ Tsotyā, joona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿ'ya. ²⁶ Saa 'o tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿ'ndyō cwe' nc'e nchii cwiluiindyō' canmaⁿ ntsmaaⁿ'a. ²⁷ Ee nn'aⁿ na cwiluiindyē canmaⁿ ntsmaaⁿ'a cwindyena jndyeya, ndo' ja mawajnaⁿ'a joona, ndo' joona cwinquiiontyjona naxaⁿ'a. ²⁸ Ja mañequia na ticantycwii na cwita'ndo'na, meiⁿ tajom catsuundyena. Ndo' tjaa meiⁿ'cwii ts'aⁿ na ndaaⁿ nncwji' joona l'ōo. ²⁹ Ee nquii Tsotyā na tquiaaⁿ joona l'ōo, jom cwiluiit'maⁿ'ñetyeeⁿ na cha'tso, ndo' meiⁿ'cwii tjaa 'ñeeⁿ juu ndaaⁿ nncwji' joona l'ōoⁿ. ³⁰ Ja ñequio Tsotyā ñe'cwii cwiluiindyō ñ'eⁿ'ñê.

³¹ Jnda na jndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na luaa' ñ'oom tso Jesús, jla'xcwiinnda'na ljo' na nntuee'na nacjoom'm. ³² Quia jo' tsoom ndaana:

—Majndye ts'iaaⁿ na ya jnda s'aaya jo ndaa'yo' ñequio najndeii na matseixmaⁿ Tsotyāya. ¿Cwaaⁿ cwii juuna' na mach'eenā' na ñe'cajñom'yo' ljo' ja?

³³ Ndo' t'ōo judíos'ñeeⁿ nnoom, jlueⁿ:

—Nchii ñe'cajñooⁿ'yâ ljo' 'u cwe' cwii ts'iaaⁿ na ya mache'. Nl'aayâ na luaa' 'u ee matseijnaⁿ Ty'oots'om. Ee 'u cwe' ts'aⁿ 'u, saa mache' na cwiluiindyu' Ty'oots'om.

³⁴ Jesús t'ōoⁿ ndaana, tsoom:

—Naquii' ljeii ñ'oom' Ty'oots'om na cwileiñ'om'yo', manquiu'yo' na nquii Ty'oots'om matsoom: “Ndaa' 'o na cwiluiitquiendyo' jo ndaa nn'a'n matsjoo na matseijomna' 'o cha'na nncō.”

³⁵ Matsotiche'n Jesús:

—Tso Ty'oots'om ndaa nn'a'n na cwiluiitquiendye ndaa nn'a'n judíos na matseijomna' joona cha'na nque'n. Ndo' manquiuuya na tixocats'aana' na cwe' cantu ñ'oom na toom. ³⁶ Jo' chii tixcwe na cwindu'yo' na matseijnaa'n'a jom nc'e na tsjoo na cwiluiindyō Jnaa'n. Ee nque'n ty'ioom ts'iaa'n ja, ndo' sa'ntjoom ja na candyoc'oo'ndyo quii'ntaa'n 'o nn'a'n tsjoomnancue. ³⁷ Jo' chii xe'n nchii ts'iaa'n 'naa'n' Tsotyā mats'aa, ticalayu'yo' ñ'e'ndyo. ³⁸ Saa nc'e na mats'aa ts'iaa'n 'naa'n'a'n, jo' chii calayu'yo' cantyja 'naa'n mañejoo ts'iaa'n'ñee'n meii'n na tiñe'calayu'yo' ñ'e'ndyo ja. Ee cantyja 'naa'n joona' nliu'yo' ndo' nla'no'yo' na nquii Tsotyā ñe'cwii cwiluiiñê ñ'e'ndyo, ndo' ja ñe'cwii cwiluiindyō ñ'e'ñê.

³⁹ Quia jo' cwii'che'n cwii ndii' jla'jndaa'ndyena na nnt'uena jom, saa tîcandaā l'ana, tjaa'n.

⁴⁰ Quia jo' tei'ty'ioonndaā'â jndaa Jordán ñ'e'n Jesús yuu ñet'oomjndyee Juan na tyotseits'oomñê nn'a'n. Ndo' majndye xuee ñet'oo'nyâ jo' jo' ñ'e'n Jesús. ⁴¹ Ndo' jndye nn'a'n tquie'cañom na m'aa'nyâ na ñe'candyena ñ'oom na tyoñequiaa'n. Tyoluena ndaa nc'iaana:

—Juan mei'ncwii ts'iaa'n tyooch'ee'n na xocandaā nluina' na cwe' ts'a'n nnts'aa. Saa cha'tso ñ'oom na tyoñequiaa'n cantyja 'naa'n' tsa'm'aa'n', ñequii'che'n na mayuu' joona'.

⁴² Ndo' majndye nn'a'n tyola'yu' ñ'e'n Jesús jo' jo'.

11

Na tue' Lázaro

¹ Tyom'aa'n cwii ts'a'n wii' na jndyu Lázaro. Juu tsa'n'ñee'n tyom'aa'n tsjoom Betania ñequio María ñequio xjoom Marta. ² Majuu María, xjo Lázaro'ñee'n, tsa'n na tu'nquio nche'n' nc'ee Jesús, ndo' ñequio sooxquee'n tyuee'ñê nc'ee. ³ Ndo' joo yolcu'ñee'n jla'cwanomna ñ'oom na m'aa'n Jesús. Jluena:

—'U Ta, juu ts'a'n na jee'n candya' ts'om', wee'n'e'n.

⁴ Jnda' na jndii Jesús ñ'oomwaa', matsoom:

—Tycuwaa' nchii macanda' na cwe' nntseicuee'na' jom. Matjoom na luaa' cha caluiit'maa'n'ñe Ty'oots'om cantyja 'naa'n'a'n. Ndo' mati nntseit'maa'n'ñê ja na cwiluiindyō Jnaa'n.

⁵ Jee'n wi' ts'om Jesús Marta ñequio tyjee tsa'n'ñee'n ñequio nquii Lázaro. ⁶ Jnda' na jñee'n na wii' Lázaro'ñee'n, ljoo'ñetyee'n we xuee jo' jo' yuu na m'aa'n. ⁷ Jnda' teinom we xuee'ñee'n, jâ nn'a'n na t'maa'n na calajomndyô ñ'e'ñê ts'iaa'n na mach'ee'n, matsoom ndaayâ:

—Tsaannda'a Judea.

⁸ Jo' chii l'uuyâ nnoom:

—'U ta na ma'moo' ñ'oom' Ty'oots'om ndaayâ, tyoowijndye xuee na jla'jndaa'ndye nn'a'n judíos na njñomna ljo' 'u, ndo' ¿aa jo' wja'nnda'?

⁹ T'o Jesús ndaayâ, matsoom:

—Ndicwa'n waa xje'n na nnts'aatyā ts'iaa'n cwii tjoche'n na nnt'ue nn'a'n judíos ja. Ndo' na luaa' waa matseijomna' cha'cwijom na cwii xuee na candaā'ya canchoo'we horas na nnts'aa ts'a'n ts'iaa'n. Quia naxuee manom ts'a'n, xocwity'uee'n, ee ya tquioom'm nc'e na manty'iaa' ñe'quioom' tsjoomnancuewaañe. ¹⁰ Saa tixocandaā nnts'aa ts'a'n ts'iaa'n natsjom. Xe'n nnts'aa'n na ljo' nncwity'uee'n, ee tjaa'na'n naxuee c'oom ñ'e'ñê.

11 Jnda tsoom na luaa' ndaayâ, tsotyeeⁿcheⁿ:

—Juu ti'x'iaaya Lázaro watsom, saa jo na nntseilcwiya jom.

12 Quia jo' t'oo^yâ, l'uuyâ:

—Jeeⁿ 'u Ta, xeⁿ na cwe' watsom, maxjeⁿ nlco'yana' jom.

13 Seineiⁿ Jesús ñ'oomwaa' ee na m'aaⁿ ts'ooñe Lázaro, saa jâ jlatiuuyâ na ma'mooⁿ na watsoo tsaⁿñeeⁿ. 14 Quia jo' tsondyeyoom ndaayâ:

—Jnda tue' Lázaro. 15 Ndo' neiⁿya na tic'ooⁿya jo' jo' quia na tueeⁿeⁿ cha na nlayu'yo'. Je' cjaaya na m'aaⁿ.

16 Tomás, tsaⁿ na cwilacajndyuyâ catyeⁿnquiee, juu cwii jâ nn'aⁿ na canchoo'wendyô na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê, matso ti'ñeeⁿ ndaayâ:

—Mati cjaaya cha mañejom cwjaaya ñ'eⁿñê.

Tseixmaⁿ Jesús na cwita'ndo'nnda' nn'aⁿ na jnda tja

17 Quia jo' saayâ, squiaayâ Betania. Jnda na squiaayâ jo' jo' ty-olue nn'aⁿ nnom Jesús na jnda ñequiee xuee na ndii' Lázaro tsei'tsuaa.

18 Tsjoom'ñeeⁿ cha'na we kilómetros waljoo' xcwe na tquia m'aaⁿna' ñ'eⁿ Jerusalén. 19 Ndo' majndye nn'aⁿ judíos jnda tquie'cañom Marta ñequio María. Tquiola'jomndyena na cwiñe'quiana na t'maⁿ n'om naⁿñeeⁿ na tue' Lázaro. 20 Jnda na jndii Marta na jnda wjaawindyoo'â ñ'eⁿ Jesús, jlueeⁿeⁿ na jndyocatjomñê juu yuu na m'aaⁿya. Saa María ljoo'ñê na waa w'aa. 21 Matso Marta nnom Jesús:

—'U Ta, toom cwe' m'aaⁿ ñjaaⁿ, tícue' ñetyjo. 22 Saa meiiⁿ na jnda tueeⁿeⁿ ntyjiiyaya na meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ñ'oom na nlcaⁿ nnom Ty'o^ots'om, ñnequiaaⁿ.

23 T'o Jesús, matsoom nnom:

—Ncwando'nnda' ti'ty'iu' meiiⁿ na jnda tueeⁿeⁿ.

24 T'o Marta nnoom, matso:

—Ntyjiiya na nncwando'nnda' ñetyjo xuee na macanda quia na nntseinl-cwi Ty'o^ots'om nn'aⁿ na jnda tja.

25 Matso Jesús nnom:

—Ja cwiluiindyô na mañequia na cwita'ndo'xco nn'aⁿ, ndo' ja mañequia na ticantycwii na mawando' ts'aⁿ. 'Ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'eⁿndyô, meiiⁿ na cue', maxjeⁿ nncwando'xco. 26 Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyô, ticantycwii na nncwando', ndo' meiⁿ tijoom nntsuuñe. ¿Aa matseyu' na ljo'?

27 Matsoom nnom Jesús:

—Mayuu' Ta, matseyu'a na 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda Ty'o^ots'om. Ma'u jo' na tseixmaⁿ na nncwje'cañoom' tsjoomnancue.

Seichjoo'na' ts'om Jesús, ty'ioom

28 Jnda na tso Marta na luaa', quia jo' tjaaⁿ, tjacwaaⁿ tyjeeⁿ María. Ñemaaⁿ matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Jnda tyjee' nquii Maestro ndo' maqueeⁿñê 'u.

29 Quia na jndii María na ljo', seityuaaⁿaⁿ, jndyocatjomñê Jesús yuu na m'aaⁿya. 30 Ee xjeⁿñeeⁿ tyootsaaquiaa'â quii' tsjoom ñ'eⁿ Jesús. Ndi m'aaⁿya ñ'eⁿñê yuu na tjacatjomñê Marta jâ. 31 Ndo' joo nn'aⁿ judíos na cwila'jomndye ñ'eⁿ María na cwiñe'quia na t'maⁿ ts'oom, quia nty'iaana na seityuaaⁿaⁿ, teicantyyaaⁿ, jlueeⁿeⁿ quii' w'aa, ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. Ee jla'tiuuna na wjaacaty'ioom yuu waa tsei'tsuaa.

32 Quia na tueⁿeⁿ na m'aaⁿya ñ'eⁿ Jesús, tcoom'm xtyeeⁿ jo nc'ee. Matsoom nnom:

—Jeeⁿ 'u Ta, toom cwe' m'aaⁿ ñjaaⁿñe, quia jo' tícue' ñetyjo.

33 Nty'iaa' Jesús na jeeⁿ maty'ioo María, ndo' jeeⁿ cwityuee nn'aⁿ judíos na tquiontyjo naxeeⁿeⁿ. Quia jo' jeeⁿ seichjoo'na' ts'om Jesús, ndo' sei'ndaa'na ntyjeeⁿ. 34 Tax'eeⁿ ndaana, matsoom:

—¿Yuu cwijom ty'iu'yo' jom?

Jluena nnoom:

—Ta, candyo' canty'ia'.

³⁵ Ndo' Jesús ty'ioom. ³⁶ Quia jo' joo nn'aⁿ judíos jlue:

—Queⁿ'yo' cwenta na jeeⁿ wi' ts'oom ti'ts'oo.

³⁷ Saa cwantindye joona jluena:

—Tsaⁿ's'am'aaⁿ s'aaⁿ na ya nty'iaa' tsaⁿnchjaaⁿ. ¿Aa nchii mati nnda^a nnts'aaⁿ na tîcue' Lázaro?

Tquiaa Jesús na ta'ndo'xco Lázaro

³⁸ Sei'ndaa'nnda'na' ntyjii Jesús. Saayâ ñ'eñê yuu na waa tsue'tsjö' na tuii tsei'tsuua juuna'. Cwita' tsjö' 'ndyoots'aa'na'. ³⁹ Tso Jesús nda^ana:

—Quindyö'yo' tsjö'waa.

Juu Marta, xjo ts'oo, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, je' jnda teic'eeñê ee jnda jnda^a ñequiee xuee na tueeⁿeⁿ.

⁴⁰ Matso Jesús nnom:

—¿Aa nchii jnda tsjö^o njom', xeⁿ nntseyu' nnty'ia'njom' na nntseit'maaⁿñena' Ty'o^ots'om?

⁴¹ Quia ljo'cheⁿ tei'ndyo^ona tsjö' yuu na tjaa'ndyena ts'oo. Ndo' jlundaañê, matsoom:

—Jeeⁿ quian'ua' 'u Tsotyaya na mandi' ñ'oom 'ndyoya. ⁴² Ee mantyjiiya na ñequii'cheⁿ mandi' ñ'oom na matseinaⁿya njom'. Saa cwe' nc'e nn'aⁿ na jndyendye na m'aⁿna na cañomya jo' chii tsjö^oya ñ'oomwaa' cha cala'yuna na 'u jñom' ja.

⁴³ Ndo' quia na jnda tsoom na luaa', seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ, tsoom:

—Lázaro, calui'.

⁴⁴ Ndo' juu ts'oo Lázaro, jlueeⁿeⁿ na chu'tyjoo liaa na tintmeiⁿ nc'eeⁿ ndo' l'ooⁿ. Ndo' ta' nnoom payom. Matso Jesús nda^a naⁿñeeⁿ:

—Calacan^o'yo' liaameiⁿ cha nnda^a nncjaⁿ.

Jla'jndaa'ndye nn'aⁿ judíos na nnt'uena Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Ndo' majndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ quia na nty'iaana na luaa' s'aa Jesús, jla'yuna ñ'eñê. ⁴⁶ Saa nt'omndye joona ty'entyjaa'na nn'aⁿ fariseos. Tyoluena chiuu nty'iaana na s'aa Jesús. ⁴⁷ Jo' chii tjomndye nquiee ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ fariseos ñequio nt'omcheⁿ nc'iaana na m'aⁿ n'iaaⁿ. Tyoluena nda^a nc'iaana:

—¿Chiuu nl'aayo^o? Ee teijndye ts'iaaⁿ t'maⁿ mach'ee tsaⁿm'aaⁿ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. ⁴⁸ Ndo' xeⁿ cwe' n'ndya^ato^o na ncjaach'eetyeeⁿ na luaa', quia jo' cha'tso nn'aⁿ nla'yua' ñ'eñê. Ndo' na ljo' nquiee naⁿmaⁿ'iaaⁿ nn'aⁿ romanos nla'tyuii'na wats'om 'naaⁿ jaa nn'aⁿ judíos ñequio ndaandyuaa 'naaⁿya.

⁴⁹ Caifás jndyu cwiindye joo naⁿñeeⁿ na luaa' tso. Juu cwiluiitquieñê chu'ñeeⁿ nda^a ntyee cwentaa jaa nn'aⁿ judíos. Matsoom nda^a naⁿñeeⁿ:

—'O meiⁿchjoo ticala'nq^o'yo'. ⁵⁰ Meiⁿ ticaliu'yo' na yati xeⁿ na cue' cwii tsaⁿs'a cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ ndyuaaya, cha tints'aa gobiernom na cwjaaya na cha'tsondyo.

⁵¹ Saa nchii cantyja na jndo' ts'om nqueⁿ na luaa' ñ'oom tjeiiⁿeⁿ. Jom nc'e na cwiluiiñê tyee na cwiluiit'maⁿñê nda^a jaa nn'aⁿ judíos chu'ñeeⁿ, jo' chii seijndo' Ty'o^ots'om ts'oom na nncue' Jesús cwentaa nn'aⁿ judíos.

⁵² Ndo' nchii macanda cwe' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, mati nntjoom na ljo' cha cha'tsondye nn'aⁿ na meiⁿquiayuucheⁿ na m'aⁿ na quit'maⁿ n'om jom nntseitjom Ty'o^ots'om joona cantyja 'naaⁿaⁿ. ⁵³ Jo' chii nc'e na luaa'

tso Caifás, cantyjati xuee'ñeeⁿ jnaⁿna' na jla'jomndye naⁿmaⁿn'iaaⁿñeeⁿ na nla'cuee'na Jesús.

⁵⁴ Cwe' nc'e jo', tîconom xcweyaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos. Jo' chii jluii'â ts'ondaa Judea ñ'eⁿñê, saayâ cwii tsjoom chjoo na jndyu Efraín. Tsjoom'ñeeⁿ candyoo' m'aaⁿna' ñequio ndyuaa na tjaa nn'aⁿ c'oom. T'ooⁿyâ ñ'eⁿñê jo' jo' cwantindyo xuee.

⁵⁵ Ndo' jnda jaawindyoo' na nncuee' xuee pascua na jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaaya canmaⁿ. Cwii tjo^ocheⁿ na nncuee' xuee pascua'ñeeⁿ, jndyendye nn'aⁿ jlui'na njoomna, ty'ena Jerusalén cha nnda^a nntjei'ljuu'ndyena cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwila't'maaⁿndyo Ty'o^ots'om.

⁵⁶ Joo nn'aⁿ na ty'e xuee tyol'ueena Jesús. Yocheⁿ na tyom'aⁿna wats'om, tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Chiuu m'aaⁿ n'om'yo', aa nnts'aacheⁿna' na ticañoom ncuee'?

⁵⁷ Ntyee na cwiluiitquiendye ndaa jaa nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos tqueⁿna ñ'oom na jndei'na'. Saⁿtjomna xeⁿ m'aaⁿ meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ntyjii yuu m'aaⁿ Jesús, catseicandii tsaⁿñeeⁿ joona, cha na nnda^a nnt'uena jom.

12

Tu'nquio María ncheⁿ cjoo' nc'ee Jesús (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Yom xuee cwii tjo^o na nla'tyeⁿ nn'aⁿ judíos xuee pascua quia cwila'cwjeena canmaⁿ, ndo' squiaayâ tsjoom Betania ñ'eⁿ Jesús. Squiaayâ na m'aaⁿ Lázaro, tsaⁿ na tquiaaⁿ na wando' xco jnda na tue'.

² Tyola't'maaⁿndyena Jesús jo' jo'. Jla'jndaa'ndyena cwii nantquie na tcwaa'â. Marta tyondi'ntjoom ndaayâ ndo' juu Lázaro'ñeeⁿ tacatyeeⁿ ñ'eⁿndyô na meindyuaandyô nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿ Jesús. ³ Ndo' juu María maleiñ'oom cwii tsua' xjo ncheⁿ na ñequii'cheⁿ nardo. Juuna' jeeⁿ jndana'. Tu'nquioom ncheⁿñeeⁿ nc'ee Jesús, jnda jo' tyowee'ñê nc'ee ñequio sooxqueeⁿ. Na s'aaⁿ na ljo' tju'na' jndye cachi cha'waa quii' w'aa. ⁴ Mañ'eⁿ Judas Iscariote, jnda Simón, juu mawaa xjeⁿ na ñnequiaa cwenta Jesús. Tsaⁿñeeⁿ cwii jâ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê. ⁵ Matso:

—Cwa nchii na teil'ua ncheⁿwaa' na cwii ndyee siaⁿto s'om denario. Ñequio s'om'ñeeⁿ nnda^a nnteijndei ts'aⁿ ndyeñeeⁿ.

⁶ Saa nchii tsoom na luaa' nc'e na jeeⁿ wi' ts'oom ndyeñeeⁿ saa ee na jeeⁿ canch'ueñe ndo' nc'e na jom maleiñ'oom tjaⁿche na ñjom s'om na cwileil'uee'ndyô na cha'tsondyô, ndo' xjeⁿto jom macwjeeⁿeⁿ s'om jo' jo'.

⁷ Saa matso Jesús:

—Ca'ndii' yuscum'aaⁿ na luaa' mach'eeⁿ. Matseijndaa'ñê cantyja 'naaⁿ xuee na nncjaanty'iuu'ndyo. ⁸ Ee ndyeñeeⁿ ñequii'cheⁿ na m'aⁿna ñ'eⁿndyo', saa ja nchii ñequii'cheⁿ na nnc'ooⁿya ñ'eⁿndyo'.

Jla'jndaa'ndye ntyee na nla'cuee'na Lázaro

⁹ Jo' chii quia na jndye nn'aⁿ na jndyendye na jo' jo' m'aaⁿ Jesús, tqie'cañomna na m'aaⁿyâ. Ee nchii macanda nc'e na ñe'canty'iaana Jesús, saa mati ñe'canty'iaana Lázaro, ts'aⁿ na tue' na tquiaa Jesús na tando'xco. ¹⁰ Cwe' nc'e jo', ntyee na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos, mati jla'jndaa'ndyena na nla'cuee'na Lázaro. ¹¹ Ee cwe' cantyja 'naaⁿ jom majndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ toⁿndye cantyja 'naaⁿ ntyee, jla'yu'na ñ'eⁿ Jesús.

Jla't'maaⁿndye nn'aⁿ Jesús quia squiaayâ Jerusalén (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Teincoo cwiicheⁿ xuee nn'aⁿ na jndyendye na tquio ncuee, jndyena na manndyoo' na nntsquiaayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús. ¹³ Jo' chii ty'echona njom, ty'ecatjomndyena já ñ'eⁿñê. Tyola'xuaana tyoluena:

—Caluiit'maⁿñe Ty'o^ots'om. Catio'naaⁿñê nquii ts'aⁿ na mandyo ñequio xuee' nquii na cwiluiiñe Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel.

¹⁴ Ndo' ljeii Jesús cwii snom chjoo. Tjaljoom juuyo'. Ndo' na ljo' s'aaⁿ seicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiyo teiljeii. ¹⁵ Matsona':

'O nn'aⁿ tsjoom Jerusalén, tila'catyuendyo'.

Canty'ia'yo' macwjee'cañoom nqueⁿ na cwiluiiñê

Rey cwenta' 'o, na waljoom snom.

¹⁶ Já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê tîcala'n^ooⁿâ ñ'oommeiⁿ najndyee. Saa ndanquia quia na jnda seit'maaⁿñe Ty'o^ots'om jom, tjañjoom' n'o^onyâ na teiljeii ñ'oommeiⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ndo' maxjeⁿ tuii na ljo'.

¹⁷ M'aⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ judíos quia t'maⁿ Jesús Lázaro na ñejndii' quii' tsei'tsuaa. Jnda na tquiaaⁿ na wando'xco Lázaro'ñeeⁿ, quia jo' tyot-jeii'yuu'ndye naⁿñeeⁿ chiuu nty'iaana na tuii. ¹⁸ Macwe' juu ts'iaaⁿñeeⁿ na s'aa Jesús na tixocandaaⁿ nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, jo' na ty'ecatjomndye nn'aⁿ na jndyendye jom quia jnda jndyena na ljo' s'aaⁿ. ¹⁹ Saa joo fariseos'ñeeⁿ tyoluena ndaaⁿ ncl'iaana:

—¿Aa jndo'yo' je'? Maxjeⁿ tjaa na nndaⁿ nla'aa. Cha'tsondye nn'aⁿ cwilajomndye ñ'eⁿñê.

Nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego cwil'ueena Jesús

²⁰ Ndo' tyom'aⁿ cwantindye nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na ty'e ncuee quia cwila'cwjee nn'aⁿ judíos canmaⁿ. ²¹ Tquie'cañom naⁿñeeⁿ Felipe. Jom ts'aⁿ tsjoom Betsaida, ts'ondaa Galilea. Nn'aⁿ griegos'ñeeⁿ ty'ecataⁿna cwii naya'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Aa re sa, l'ue n'o^onyâ na nlanaaⁿya ñ'eⁿ Jesús.

²² Quia jo' tja Felipe, matsoom na ljo' nnom Andrés, ndo' wendye jooa ty'ecaluenta na ljo' nnom Jesús. ²³ Tso Jesús ndaana:

—Ja cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Jnda tue'ntyjo xjeⁿ na t'maⁿ nlco'wi'na' ja, ndo' cantyja 'naaⁿ jo' Ty'o^ots'om nntseit'maaⁿñê ja.

²⁴ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooⁿya ndaa'yo', cwii lqueeⁿ na cwiquioo, xeⁿ ticjaaqueie'na' quii' ts'o yuu na nntseijomna' cha'cwijom na nncue'na', cwiljona' na ñenquiina'. Saa xeⁿ nnom' ts'aⁿ juuna' quii' ts'o yuu na matseijomna' na nncue'na', quia jo' majndye nncue' nnts'aana'. ²⁵ Ñ'eeⁿ juu na matseicandya' ts'om cantyja na matseijndaa'ñe nquii na nncwando', jnaaⁿ jo' nntsuuñe. Saa juu ts'aⁿ na mach'ee na jndoo' cantyja na wjaam'aaⁿ, nndaⁿ ts'aⁿñeeⁿ na ticantycwii na nncwanoom'm. ²⁶ Ñ'eeⁿ juu ts'aⁿ na ñe'candi'ntjom n^ooⁿ, candyontyjoⁿ naxaⁿa. Ndo' yuu na nnc'o^onyâ majo' jo' nnc'oom ts'aⁿ na mandi'ntjom n^ooⁿ. Ndo' ñ'eeⁿ juu ts'aⁿ na nndi'ntjom n^ooⁿ nntseit'maaⁿñe Tsotyaya tsaⁿñeeⁿ.

Matseineiⁿ Jesús na nla'cuee' nn'aⁿ jom

²⁷ 'Je' mamatsei'ndaa'na' ts'o^on, ndo' ¿chuu nntsjo^o cantyja 'naaⁿ jo'? ¿Aa nntsjo^o: “Tsotyaya, cwji'n'maaⁿndyu' ja juu xjeⁿ na nntjoⁿya nawi'waañe”? Saa xocatsjo^o na ljo' ee jnda jndyoo^o cha na nnc'io^o cwentaa nn'aⁿ. ²⁸ 'U Tsotyaya, quiaa' na catseit'maaⁿñena' 'u.

Xjeⁿñeeⁿ teic'uaa jndyee' Tsotyeeⁿ cañoom'luee. T'o:

—Jnda tquia na matseit'maaⁿñena' ja ndo' wjaatseit'maaⁿñetina' ja.

²⁹ Nn'aⁿ na jndyendye na meintyjee' nacañoomyâ jo' jo', jndyena na ljo'. Jluena ndaaⁿ ntyjeena na seixuaa tsuee. Saa nt'om nn'aⁿ jlue:

—Cwii ángel seineiⁿ nnoom.

³⁰ Tso Jesús ndaana:

—Jndye'yo' na teic'uaa na seineiⁿ cha cateijndeina' 'o, nchii cha cateijndeina' ja. ³¹ Ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nncu'xeⁿna' nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' mati nntyuii' na matseixmaⁿ tsaⁿjndii na matsaⁿntjom quii' n'om nn'aⁿ. ³² Ndo' quia na jnda jla'we nn'aⁿ ja na nla'cuee'na ja, quia jo' nnts'aa na nntseitjomna' nn'aⁿ cantyja 'naⁿya.

³³ Ñ'oomwaa' matsoom cha ca'moⁿna' cwaaⁿ cwii nnom na nntjoom na nncueeⁿeⁿ. ³⁴ T'ooⁿ nn'aⁿ na jndyendye, jluena:

—Majnda macwindyaaya na matso ñ'oom na saⁿntjom Ty'oⁿots'om na teiljeina' na juu Cristo xocantycwii na m'aaⁿñê. Quia jo' ¿chiiu na matsu' na matsona' na nla'we nn'aⁿ juu na cwiluiiñe ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nla'cuee'na juu? ¿Ñeeⁿ juu luaa' na matsu' na cwiluiiñe ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee?

³⁵ Quia jo' matso Jesús ndaana:

—Ja na cwiluiindy^o naxuee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ndicwaⁿ m'aaⁿtyaya quii'ntaaⁿyo'. Jo' chii ñequii'cheⁿ c'om'yo' cantyja 'naⁿya yocheⁿ na cwii m'aaⁿtyaya ñ'eⁿndyo', cha tincwinom' natia 'o. Ee ts'aⁿ na m'aaⁿñe nacje 'naaⁿ natia, ticaljeii yuu wjaañ'oomna' juu. ³⁶ Yocheⁿ na m'aaⁿya na mañequia naxuee quii' n'om'yo', calayu'yo' ñequiondy^o ja na cwiluiindy^o naxueeñe. Ee na nl'a'yo' na ljo' nlaxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ Ty'oⁿots'om na nqueⁿ cwiluiiñê naxueeñe.

Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, tjaaⁿ yuu na xocaliu naⁿñeeⁿ jom.

Tiñe'calayu' nn'aⁿ jndíos ñ'eⁿ Jesús

³⁷ Meiiⁿ jndye ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ jo ndaana na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, saa tiñe'cala'yu'na ñ'eⁿñê. ³⁸ Luaa' tuii cha catseicandaⁿñena' ñ'oom na tyotseiljeii profeta Isaías, matso:

Ta, ¿ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'oom na cwiñe'quiaayâ?

Ndo' tsotyeeⁿ cwiicheⁿ ñ'oom:

¿Ñeeⁿ juu na jnda t'moⁿ Ty'oⁿots'om nnom najndeii na matseixmaaⁿ?

³⁹ T'moⁿ Isaías chiiu waa na tileicandaⁿ nla'yu' nn'aⁿ judíos, ee waa cwiicheⁿ ñ'oom na matsoom:

⁴⁰ Cha'xjeⁿ tileicanty'iaa' ts'aⁿ na nchjaaⁿ, maluaa' s'aa Ty'oⁿots'om quii' n'omna, ndo' tquiaaⁿ na jla'quie' n'omna jo nnoom.

Nmeiiⁿ tuii cha tixocaliuna chiiu l'ue ts'oom ñ'eⁿndyena,

meiⁿ na nla'noⁿna quii' n'omna.

Ee xeⁿ nnc'ooliuna chiiu l'ue ts'oom ndo' nla'noⁿna, maxjeⁿ nlcwe' n'omna ndo' nncwji'n'maaⁿñê joona.

⁴¹ Seineiⁿ Isaías ñ'oommeiⁿ quia na tco'na' nnoom na seit'maaⁿñe Ty'oⁿots'om Jesús, ndo' seineiⁿ cantyja 'naaⁿ juu.

⁴² Saa meiiⁿ na luaa' tso Isaías, majndyendye nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ jo ndaa nn'aⁿ judíos, tyola'yu'na ñ'eⁿ Jesús. Saa jnaaⁿ na nquiaana nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos, jo' chii ticatjei'yuu'ndyena na ljo'. Ee xeⁿ nl'ana na ljo' tixonquia fariseos'ñeeⁿ na wanaaⁿ na nla'jomndyena xjeⁿ na cwi'oona wats'om. ⁴³ Ee joona neiiⁿtina na calue nc'iaana na ya cwil'ana, nchiiti na ntyjaa' n'omna na catso Ty'oⁿots'om na ya ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyena.

Ñ'oom na mañequiaa Jesús macu'xeⁿna' nn'aⁿ

⁴⁴ Jndeiⁿ seineiⁿ Jesús. Matsoom:

—Ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'eⁿndyo, nchii macanda ñequio ja matseyu' tsaⁿñeeⁿ. Mati matseyu' ñequio nquii Tsotyá na jñom ja quii'ntaaⁿyo'.

45 Ndo' 'ñeeⁿ juu na manty'iaa' ja, mati manty'iaa' tsaⁿ'ñeeⁿ nquii na jñom ja quii'ntaaⁿ'yo'. 46 Ja na cwiluiindyō naxuee, jndyōō tsjoomnancue, cha meiⁿ'cwi'ñeeⁿ'cheⁿ ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿndyō nncwji'na' juu naquii' natia. 47 Saa xeⁿ cwe' na mandii ts'aⁿ ñ'oom na mañequiaya, meiⁿ ticatseinda jooⁿna', nchii ja tseixmaⁿya na nncu'xaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ. Ee nchii ty'iom Tsotyā ts'iaaⁿ ja na nncu'xaⁿya nn'aⁿ, ty'ioom ts'iaaⁿ ja na cwji'n'maaⁿndyō jooⁿna. 48 'Ñeeⁿ juu na ticuee' ts'om ja, meiⁿ tico'ñom ñ'oom na mañequiaya, waa cwii na nncu'xeⁿna' tsaⁿ'ñeeⁿ. Ee xuee na macanda majooti ñ'oom na jnda seinaⁿya, jooⁿna' nntu'xeⁿna' jom. 49 Ticalatiuu'yo' na cwe' na jndei' 'ndyō nncō ñ'oommeiⁿ na matseinaⁿ. Nquii Tsotyā na jñom ja, nqueⁿ sa'ntjoom na nmeiⁿ catseinaⁿya ndo' na ca'mōōⁿya jooⁿna' ndaaⁿ'yo'. 50 Ndo' ntyjiia ñ'oom na matsa'ntjoom mañequiaana' na nntseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando'. Jo' chii matseinaⁿya cha'xjeⁿ ñ'oom na jnda tsoom nōōⁿ.

13

Tmaⁿ Jesús nc'ee' nn'aⁿ na cwilajomndye ñ'eⁿñê

1 Cantyjati na jnaⁿna' na t'maⁿ Jesús jâ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê, t'mōōⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom jâ. Ntyjeeⁿ na jnda jaawe'ntyjō xjeⁿ na nlueeⁿ'en tsjoomnancuewaañe na nncjaalcwe'nnaaⁿ'aⁿ na m'aaⁿ Tsotyeeⁿ. Jo' chii quia majaawe'ntyjō xjeⁿ na nlatyaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos xuee pascua quia cwilacwjaaya canmaⁿ, t'mōⁿtyeeⁿ na jeeⁿ t'maⁿ waa na candya' ts'oom jâ.

2 Cwicwaa'â ñ'eⁿ Jesús natmaaⁿ. Xjeⁿ'ñeeⁿ jnda seijndō' tsaⁿ'jndii ts'om x'iaayâ Judas Iscariote, jnda Simón, na quiaa tsaⁿ'ñeeⁿ cwenta jom. 3 Ndo' jom majndaa'ya ntyjeeⁿ na l'ōōⁿ jnda tquiaa Tsotyeeⁿ na meiⁿ'cwii tintjoom na nchii ñ'oom' nquii. Mantyjeeⁿ na jnaaⁿ na m'aaⁿ Ty'ōots'om, ndo' na majo' wjaalcweeⁿ'eⁿ. 4 Teicantyyaaⁿ yocheⁿ na cwicwaa'â natmaaⁿ. Tjeiiⁿ'eⁿ liaatco na cweⁿ, to'ñoom cwii liaa na cwityuee' luayâ, seityeeⁿ juuna' tsiaⁿ'aⁿ. 5 Jnda jo' tiom ndaatioo ts'om 'naⁿ na cwicandyuu'â. Tōōⁿ'ōⁿ na maaaaⁿ nc'aa'â na t'maaⁿ na calajomndyô ñ'eⁿñê, jnda chii mawee'ñê nc'aa'â ñequio liaa'ñeeⁿ.

6 Ndo' quia na tue'cañoom yuu na wacatyeeⁿ Simón Pedro, matso tsaⁿ'ñeeⁿ nnoom:

—Ta, ¿aa mmaⁿ nc'aya?

7 T'ōōⁿ nnom, matsoom:

—Ts'iaaⁿ na mats'aa tileicatsei'noⁿ na maje'ndyō, saa ndaquiacheⁿ nntsei'noⁿ.

8 Matso Pedro nnoom:

—Xoya na mmaⁿ nc'aya.

T'ō Jesús, matsoom nnom:

—Xeⁿ ticamaaⁿya nc'e' ticatseixmaⁿ cantyya 'naⁿya.

9 Matso Simón Pedro nnoom:

—Xeⁿ luaa'waa Ta, nchii macanda nc'a. Mati camaⁿ l'ōōya ñequio xquaaⁿya.

10 Matso Jesús nnom:

—Cwii ts'aⁿ na jnda jndaⁿ, ticaⁿna' na nntmaⁿñe na cha'waañe ee jnda lju'ñe, manda nc'ee macaⁿna' na nntmaⁿ. 'O laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo' saa ticha'tsondyo'.

11 Ee ntyjeeⁿ 'ñeeⁿ juu ñnequiaa cwenta jom luee ntyee. Macwe' jo' na matsoom: “Saa ticha'tsondyo' laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo'.”

12 Quia na jnda tmaaⁿ nc'aa'â, ndo' tcweennaⁿ'aⁿ liaatco 'naaⁿ'aⁿ, jnda jo' tjacjoonnaaⁿ'aⁿ nacañoom' meiⁿsa. Matsoom ndaayâ:

—¿Aa cwila'noⁿ'yo' cantyya na s'aaya 'o? 13 'O cwilacajndyu'yo' ja Maestro ndo' na cwiluiindyō na matsa'ntjōⁿya 'o. Ndo' maty'iomyyana' na ljo'

cwindu'yo', ee maxjeⁿ jo' ja. ¹⁴ Ndo' na jnda tmaaⁿya nc'ee'yo' na cwilui-indyo na matsa'ntjoⁿya 'o ndo' na ma'mooⁿya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om ndaa'yo', mati 'o matsona' na nntue'ndyo'cje'yo' na ndye'ntjom'yo' ndaa nc'iaa'yo'. ¹⁵ Ee jnda s'aaya cwii nnom na ma'moⁿna' ndaa'yo' cha mati cal'a'yo' ñequio nt'omcheⁿ cha'xjeⁿ jnda s'aaya 'o. ¹⁶ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo', juu ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaluiit'maⁿñe cha'na nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom juu. Mati ts'aⁿ na mawjaa ts'iaaⁿ na jñom ts'aⁿ juu, ticaluiit'maⁿñeti cha'xjeⁿ nquii ts'aⁿ na jñom juu. ¹⁷ Xeⁿ cwila'noⁿyo' ñ'oommeiⁿ ndo' cwil'a'yo' na ljo', nntio'naaⁿñe Ty'oots'om 'o.

¹⁸ 'Nchii matsjoo ñ'oomwaa' cantyja 'naⁿyo' na cha'tsondyo'. Mantyjiiya chiuu n'om' 'o na jnda tjeii'ndyo. Ee maxjeⁿ macaⁿna' na catseicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii. Matsona': "Manquii na macwa' ñ'eⁿndyo malcwe' nacjoya." ¹⁹ Je' matsjooya ñ'oomwaa' ndaa'yo' cwii tjocheⁿ na nluii na ljo', cha quia na nntseicandaa'ñena' nlayu'yo' na ja cwiluiindyō manquiiiti na jnda tsjoo ndaa'yo'. ²⁰ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. 'Ñeeⁿ juu na matseiljo ts'aⁿ na majñooⁿya, ja matseiljo tsaⁿñeeⁿ. Ndo' 'ñeeⁿ juu na matseiljo ja, matseiljo tsaⁿñeeⁿ nqueⁿ na jñoom ja.

Matso Jesús na ñequiaa Judas cwenta jom

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Jnda na tso Jesús ñ'oomwaa', sei'ndaa'na' ntyjeeⁿ, ndo' ndyeyu tjei'yuu'ñe ndaaⁿyâ. Tsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', cwiindyō 'o ñequiaa cwenta ja.

²² Quia jo' jâ nn'aⁿ na cwilajomndyō ñ'eⁿñe tyonty'iaa ntyjaayâ ndaaⁿyâ. Ee ticala'nooⁿâ 'ñeeⁿ cwiindyō jâ na matsoom na luaa' nnts'aa. ²³ Xjeⁿñeeⁿ ja Juan na jeeⁿ candya' ts'om Jesús, mawacatyā nacañom'm na cwicwaa'â. ²⁴ Ndo' Simón Pedro s'oo l'ooⁿ nooⁿ na cwax'a' ndyoo Jesús cwaaⁿ cwiindyō jâ na ñequiaa cwenta jom. ²⁵ Jo' chii seintyjondyō jo ndo' jndya Jesús, tax'aya nnoom, tsjoo:

—Aa ndi' Ta, ¿'ñeeⁿ cwii jâ na nnts'aa na ljo'?

²⁶ T'ooⁿ nooⁿ, tsoom:

—Majuu ts'aⁿ na nnom ñequiaya cwii taⁿ tyoo' xjeⁿ na jnda seicanda'a juuna'.

Ndo' quia na jnda seicanaⁿaⁿ tyoo'ñeeⁿ tquiaaⁿ juuna' nnom Judas Iscariote, jnda Simón. ²⁷ Ndo' Judas, jnda na to'ñoom taⁿ tyoo'ñeeⁿ, mana tuō Satanás quii' ts'oom. Ndo' tso Jesús nnoom:

—Queⁿndyu' ts'iaaⁿ na nntsa'.

²⁸ Saa meiⁿcwiindyō jâ na meindyuaandyō nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿñe ticala'nooⁿâ chiuu na luaa' ñ'oom tsoom. ²⁹ Ndo' ee na manquiuuyâ na Judas maleiñ'oom tjaⁿche na ñjom s'om na cwiwil'uee'ndyō, jo' chii nt'omndyō jâ jla'tiuuyâ na ñe'catso Jesús nnoom na catseijnaaⁿ ljo'tindyō na macaⁿna' na nleil'uee'ndyō na waa xuee, oo quiaaⁿ cwantindyō ndaa ndyeñeeⁿ. ³⁰ Ndo' jnda na tcwa' Judas tyoo'ñeeⁿ, mañoom' jlueeⁿeⁿ. Juu xjeⁿñeeⁿ jnda teijaaⁿ.

Ñ'oom xco na matsa'ntjomna'

³¹ Jnda na jlui' Judas quii'ntaaⁿyâ, matso Jesús ndaaⁿyâ:

—Je' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, manntseit'maaⁿñena' ja. Ndo' cantyja 'naaⁿ ljo' na manntjoⁿya nntseit'maaⁿñena' Ty'oots'om.

³² Ndo' xeⁿ nntseit'maaⁿñena' jom cantyja na manntjoⁿ, quia jo' mati cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñe ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ndo' tyuaa' nnts'aaⁿ na ljo'. ³³ 'O ntseindaaya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, chjootindyō cwii m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'. Nl'ue'yo' ja, ndo' cha'xjeⁿ tsjooya ndaa nc'iaa'yo'

nn'aⁿ judíos, je' mati matsjoo ndaa' 'o: 'O xocandaa nntsquie'cañom'yo' yuu na nncjo. ³⁴ Cwii ñ'oom xco na matsa'ntjomna' mañequiaya ndaa'yo', na c'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo'. Cha'xjeⁿ na m'aaⁿya na candya' ts'ooⁿya 'o, malaa'ti' c'om' 'o na wi' n'om' nc'iaa'yo'. ³⁵ Na nl'a'yo' na ljo' nla'noⁿ cha'tsondye nn'aⁿ na 'o cwiluiindyó' nn'aⁿ na cwilajomndyo' ñ'eⁿndyo, xeⁿ m'aⁿyo' na wi' n'om' nc'iaa'yo'.

Matso Jesús na nncwji'ñe Pedro

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Tax'eeñe Simón Pedro nnoom. Matso:

—Ta, ¿yuu wja'yu'?

T'ó Jesús, matsoom nnom:

—Cantyja na nntjoⁿ je' 'u xocandaa nntseijomndyo', saa mati 'u nncue'ntyjo nntjom' na ljo'.

³⁷ Matso Pedro nnoom:

—Ta, ¿chiiu na xocandaa nntseijomndyo je' ljo' na nntjom'? Tints'aa meiiⁿ quio jo' c'io.

³⁸ T'ó Jesús, matsoom nnom: 'U matsei'tiiu' na ñequiaandyu' na nnc'io' cantyja 'naⁿya. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo njom', cwii tjocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo na jaawixuee, saa 'u jnda ndyee ndii' macwji'ndyo' cantyja 'naⁿya.

14

Jesús cwiluiñe nato

¹ Tiñe'quiandyo' na nntseiñ'eeⁿñena' n'om'yo'. Cala'yu'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' mati cala'yu'yo' ñ'eⁿndyo ja. ² Naquii' waa' Tsotyaya jndye joo niom yuu na ya nnc'om nn'aⁿ. Xeⁿ nchii na luaa' waa, jnda tsjoo ndaa'yo'. Manncjo na nntseijndaa'ndyo jona' na nleil'uee'ndyo'. ³ Ndo' na jo na nntseijndaa'ndyo yuu na nnc'om'yo', nndyolcwa'nda'a na nncjocho 'o yuu na m'aaⁿya, cha yuu na mac'aⁿya, majo' nnc'om'yo'. ⁴ Ndo' 'o manquiu'yo' yuu na majo' ndo' mati cwita'jna'yo' nato.

⁵ Matso Tomás nnoom:

—'U Ta, ticaliuuyâ yuu wja', jo' chii ¿chiiu ya na nla'nooⁿâ yuu waa nato'ñeeⁿ?

⁶ T'ó Jesús, matsoom nnom:

—Ja cwiluiindyó nato, ndo' ñ'oom na mayuu', ndo' na tijoom cwintycwii na wando' ts'aⁿ. Ñequii'cheⁿ cantyja 'naⁿ ja jo' na nndaⁿ nncuee' ts'aⁿ na m'aaⁿ Tsotyaya. ⁷ Xeⁿ na cwila'noⁿyo' 'ñeeⁿ cwiluiindyó, quia jo' mati nla'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ Tsotyá. Na je' na cwii wjaatina' nc'e na cwita'jna'yo' ja, mati cwita'jna'yo' jom, ndo' jnda nty'ia'ndaⁿyo' jom.

⁸ Matso Felipe nnoom:

—Ta, quiaa' na nnty'iaandaayâ Tsotye', quialjo'cheⁿ nljoya n'ooⁿyâ.

⁹ T'ó Jesús nnom:

—Chiiu sa 'u Felipe, jaach'ee xuee m'aaⁿya ñ'eⁿndyo', ¿aa maxjeⁿ ticwajnaⁿ ja? Ts'aⁿ na jnda nty'iaa' ja, mati jnda nty'iaaⁿaⁿ Tsotyá. ¿Chiiu na matsu': "Quiaa' na nnty'iaandaayâ Tsotye'?" ¹⁰ ¿Aa ticatseyu' na ljo'yu cwiluiindyó ñequio Tsotyaya, ndo' jom ljo'yu cwiluiñe ñ'eⁿndyo ja? Ñ'oom na matseinaⁿya ndaa'yo', nchii matseinaⁿya jona' cantyja 'naaⁿ na jndo' ts'ooⁿ nncó. Nquii Tsotyá na ñequii'cheⁿ m'aaⁿñe ñ'eⁿndyo, nqueⁿ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ cantyja 'naⁿya. ¹¹ Cala'yu'yo' na ljo'yu cwiluiindyó ñequio Tsotyá, ndo' Tsotyaya ljo'yu cwiluiñe ñ'eⁿndyo ja. Xeⁿ tileicala'yu'yo' na ljo', saa quiandyo' na nla'yu'yo' ñ'eⁿndyo cantyja 'naaⁿ mañejoo ts'iaaⁿmeiiⁿ na

mats'aa. ¹² Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿndyo, mañejoo ts'iaaⁿ na mats'aa nnts'aaⁿ. Hasta jndaticheⁿ ts'iaaⁿ nnts'aaⁿ, nc'e na majo na m'aaⁿ Tsotyaya. ¹³ Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ñ'oom na nntaⁿ'yo' nnom Tsotyā ñequio xueya, jo' jo' ñnequia cha na catseit'maaⁿ'ñena' jom cantyja 'naⁿ ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ. ¹⁴ Cha'tso na cwitaⁿ'yo' ñequio xueya, jo' jo' nnts'aa.

Njñom Jesús Espiritu Santo

¹⁵ 'Xeⁿ m'aⁿ'yo' na jnda nquiuyō' ja, quia jo' cala'canda'yo' ñ'oom na matsa'ntjōⁿ. ¹⁶ Ndo' ja nlcaaⁿ'a nnom Tsotyaya na ñnequiaaⁿ cwiicheⁿ na nnteijndeiⁱ 'o, nquii Espiritu na cwiluiñe na mayuu' na ñequii'cheⁿ nnc'oomñe ñ'eⁿndyo'. ¹⁷ Nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue xocandaⁿ nnto'ñoomna jom, ee tyoonty'iaana jom, meiⁿ ticata'jnaaⁿ'na jom. Saa 'o cwita'jnaⁿ'yo' jom, ee m'aaⁿ'ñe naquii' n'om'yo', ndo' ñequii'cheⁿ nnc'oomñe ñ'eⁿndyo'. ¹⁸ Tixoca'ndiya 'o na macanda, maxjeⁿ nncwjannda'a na m'aⁿ'yo'. ¹⁹ Mawaa xjeⁿ na nla'cuee' nn'aⁿ ja, ndo' jnda jo' taxocanty'iaana ja. Saa ñ'eⁿndyo' 'o ñequii'cheⁿ na nnc'ooⁿ'ya, ee nc'e na nncwando'xco, jo' chii mati 'o nlxmaⁿ'yo' na ticantycwii na nntando'yo'. ²⁰ Quia na jnda tue'ntyjō xjeⁿ'ñeeⁿ nla'noⁿ'yo' na m'aaⁿ'ya ñ'eⁿ Tsotyā, ndo' 'o m'aⁿ'yo' ñ'eⁿndyo, ndo' ja m'aaⁿ'ya ñ'eⁿndyo'. ²¹ 'Ñeeⁿ juu na matseiljo ñ'oom na matsa'ntjōⁿ ndo' matseicanda' jona', tsaⁿ'ñeeⁿ jnda ntyjeeⁿ ja. Ndo' 'ñeeⁿ juu na jnda ntyjii ja, nquii Tsotyaya candya' ts'oom juu. Ndo' mati ja candya' ts'ooⁿ'ya juu, ndo' m'mooⁿ'ya cantyja 'naⁿ'ya nnom.

²² Tsaⁿ na jndyū Judas, saa nchii Judas Iscariote, matso:

—Ta, ¿chiiu na cwe' ndaa' ja m'moⁿ' cantyja 'naⁿ saa ndaa' nn'aⁿ tsjoomnancue xocatsa' na ljo'?

²³ T'o Jesús nnom, matsoom:

—'Ñeeⁿ juu na jnda ntyjii ja maxjeⁿ nntseiñ'oom'ñe ñ'oom na maquaⁿ. Nnc'oom Tsotyā na candya' ts'oom tsaⁿ'ñeeⁿ, ndo' nntsquiacañooⁿ'yâ juu. Nnc'ooⁿ'yâ ñ'eⁿñe. ²⁴ 'Ñeeⁿ juu na ticajnda ntyjii ja, tsaⁿ'ñeeⁿ tiñe'catseicanaaⁿ ñ'oom na mañequiaya. Ndo' ñ'oom na matseinaⁿ ndaa'yo' nchii ñ'oom 'ndyo nncoya. Matseixmaⁿ'na' ñ'oom 'ndyoo Tsotyaya ee jom jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo'.

²⁵ 'Ñ'oommeiⁿ matseinaⁿ ndaa'yo' yocheⁿ na ndicwaⁿ m'aaⁿndyo ñ'eⁿndyo'. ²⁶ Saa ja nlcaaⁿ'a nnom Tsotyaya na njñoom Espiritu Santo na nnteijndeiⁱ 'o. Juu m'moⁿ'ti ñ'oom ndaa'yo' na macaⁿ'na' na nliu'yo'. Ndo' nnts'aa na nncjaañjoom' n'om'yo' cha'tso ñ'oom na jnda ñetsjoo ndaa'yo'.

²⁷ 'Ja tjaa'naⁿ ñomtiuu tseixmaⁿ'ya. Mañequiaya na cala'xmaⁿ'yo' juuna' naquii' n'om'yo'. Juu na mañequia na cwicanda'yo' t'maⁿ'ti tseixmaⁿ'na', nchiiti juu na tjaa ñomtiuu c'om nn'aⁿ na mañequiaa tsjoomnancue. Tiñe'quiandyō' na nntseiñ'eeⁿ'ñena' n'om'yo' ljo' cwii nntjom'yo' meiⁿ tila'catyuendyo'. ²⁸ Jnda jndye'yo' na tsjoo ndaa'yo', majō, saa ndyōnda'a na m'aⁿ'yo'. Xeⁿ na mayuu' jnda nquiuyō' ja, quia jo' ñnequiaana' na neiⁿ'yo' meiiⁿ na tsjoo na majō ee na m'aaⁿ Tsotyaya jō. Jom t'maⁿ'ti cwiluiñe, nchiiti ja. ²⁹ Ndo' je' cwitjoocheⁿ na nluii na ljo' matsjooⁿ'ya ndaa'yo', cha quia na jnda tue'ntyjō juuna' quia jo' nla'yu'yo'.

³⁰ 'Tajndye cwimatseinaⁿ'tyaya ñ'eⁿndyo', ee mandyo nquii na cwilui- itquieñe quii' n'om nn'aⁿ tsjoomnancuewaañe. Saa tjaa meiⁿ'cwii na matseixmaⁿ'ya na juu jo' nndaⁿ nleil'uee'ñe na cat'uiina' ja. ³¹ Saa cha nnc'ooliu nn'aⁿ tsjoomnancue na m'aaⁿ'ya na candya' ts'ooⁿ'ya Tsotyā, ndo'

na matseicandaa'ndyo cha'tso na matsa'ntjoom ja, mañequiaandyo na nnc'io. Quicantyja'yo', cjaaya, calui'a ñjaa'ñe.

15

Jesús cwiluiñê ts'oq ntjom na mayuu'che

¹ 'Ja cwiluiindyō ts'oq ntjom na mayuu' ndo' Tsotyaya cwiluiñê ts'a' na mateix'ee juuna'. ² Matyjee' mei'nquia l'o ts'oq'ñee' na tyool'ana' ta. Saa ticwii l'o ts'oq'ñee' na cwil'ana' ta, matyjee' nque'na' cha majndyeti ta cal'ana'. ³ Mati joo ñ'oom na ma'moq' ndaa'yo' maque'nju'na' n'om'yo' cha ya nl'a'yo' ts'iaa' na'ya. ⁴ Jo' chii caljoo'ndyo'tye'yo' cantyja 'na'ya, cha'xje' macwiljoo'ndyotyanya ñ'e'ndyo'. Ee cha'xje' ts'o ts'oq xondaq nnts'aa che'nquiina' ta xe' ticat'uiina' nquii ts'oq, majo'ti cantyja 'na'yo', mei' xocats'aana' na nncue' ta nl'a'yo' xe' ticaljoo'ndyo' cantyja 'na'ya.

⁵ 'Ja cwiluiindyō x'ee ts'oq, ndo' 'o cwiluiindyō' l'o ts'oq. 'Ñee' cwii 'o na tye' matseijomñe cantyja 'na'ya, ndo' na cwiljoo'ndyo ñ'e'ñe, tsa'ñee' jndye cha'cwijom ta nncue' cantyja 'naa'a'. Saa xe' na nnto'ñe cantyja 'na'ya, tjaa'na' ljo' cwii ndaaq nnts'aa. ⁶ 'Ñee' juu na ticaljoo'ñe cantyja 'na'ya, nntquie'na' juu cha'xje' cwitye'nquie' l'o ts'oq, ndo' jo' jo' cwicaa'na'. Jnda chii cwicajñee' nn'a' l'oq'ñee', cwitoomna jona' quii' chom.

⁷ 'Xe' cwila'jomndyo'tye'yo' cantyja 'na'ya, mei' ticatsuu' n'om'yo' ñ'oom na mañequiaya, quia jo' cata'yo' nom Ty'oq'som cha'tso na l'ue n'om'yo', ndo' ñequiaa'. ⁸ Luaa waa na matseit'maa'ñena' Tsotyaya, na cantyja 'na'yo' jndye ta nncue'. Ee laa'ti' m'mo'na' na mayuu'che' cwila'xma'yo' nn'a' na cwila'jomndyo' ñequio ñ'oom na mañequia. ⁹ Cha'xje' juu Tsotyaya candya' ts'oom ja, mati ja candya' ts'oq'ya 'o. Jo' chii caljoo'ndyo'tye'yo' cantyja na m'aa'ya na candya' ts'oq'ya 'o. ¹⁰ Ja matseicandaa'ndyo ñ'oom na matsa'ntjom Tsotyā, ndo' cwiljoo'ndyo cantyja na candya' ts'oom ja. Ñequii'che' cala'canda'yo' ñ'oom na matsa'ntjō'ya 'o, ee na nl'a'yo' na ljo', nljoo'ndyo'tye'yo' cantyja na candya' ts'oq'ya 'o.

¹¹ 'Ñ'oommeii' matseina'ya ndaa'yo' cha nla'xma'yo' na nei'yo' ñ'e'ndyo' ndo' cha candaq'ya nnc'om'yo' na nei'yo'. Hasta quiaana' na waljoo'che' na nei'yo' na cwila'candaq'ndyo' yuu na matsa'ntjō'ya. ¹² Luaa waa ñ'oom na matsa'ntjō': C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo', cha'xje' m'aa'ya na candya' ts'oq'ya 'o. ¹³ Tjaa'na' cwii na t'ma'ti na ma'mo'na' na wi' ts'om ts'a' nc'iaa' cha'na juu ts'a' na ñequiaañe na cue' cwenta' nc'iaa'. ¹⁴ 'O cwiluiindyō' nc'iaya xe' cwila'candaq'ndyo' na matsa'ntjō'ya 'o. ¹⁵ Je' tacatsjootyaya na 'o cwiluiindyō' moso. Ee ts'a' na m'aa' moso ticaljeii' ljo' matseijndaa'ñe patrom 'naa'a'. Je' matsjooya na 'o cwiluiindyō' nn'a' na ya ñ'oom ñ'e'ndyo' ee jnda tquiaya na caliu'yo' cha'tso ñ'oom na jnda jndiia' ndyoo Tsotyaya. ¹⁶ 'O nchii tjeii'ndyo' na nla'xma'yo' cantyja 'na'ya, nncō tjeii'ndyo' 'o, ndo' jnda ty'io'ya ts'iaa' 'o na catsa'yo' ndo' cal'a'yo' yuu na ñenquii'che' nntseit'maa'ñena' Ty'oq'som. Ee na ljo' nl'a'yo' mei'nquia ñ'oom na nta'yo' nom Tsotyā ñequio xueya, jom ñequiaa'. ¹⁷ Luaa ñ'oom na matsa'ntjō'ya 'o: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo'.

Ticuee' n'om nn'a' Jesús

¹⁸ 'Quia ticuee' n'om nn'a' tsjoomnancue 'o, cala'nq'yo' na ja tyuaa'ti t'omna na ticuee' n'omna. ¹⁹ Xe' cwila'xma'yo' cantyja 'naa' tsjoomnancue, nn'a' cwenta'na' nnc'omna na neii'na 'o cha'xje' na neii'na nc'iaana, saa nc'e jnda tjeii'a 'o quii'ntaa'na, jo' chii ticala'xma'yo' cantyja 'naa' tsjoomnancue, ndo' jo' na jndoo nn'a' 'o. ²⁰ Cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na jnda

ñetsjoo ndaa'yo', na juu ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaluiit'maⁿñê cha'xjeⁿ nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom jom. Nc'e na cwita'wi' nn'aⁿ ja, mati nnta'wi'na 'o. Ndo' xeⁿ cwila'candaⁿ ndyena ñ'oom na mañequiaya, quia jo' mati nla'candaⁿ ndyena ñ'oom na ññe'quia'yo'. ²¹ Cha'tso nmeiⁿ nl'ana 'o cwe' nc'e na la'xmaⁿ'yo' cwentaya ee ticata'jnaaⁿ na nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿna.

²² Xeⁿ nchii na jndyotseinaⁿya ndaana, quia jo' tixocwijndaa' na la'xmaⁿna jnaⁿ. Saa je' tixocandaⁿ nluena na ticaliuna na cwila'tjoondyena nnoom. ²³ Ee ññeeⁿ juu na jndoo' ja, mati jndoo' tsaⁿññeeⁿ nqueⁿ na cwiluiiñê Tsotyā. ²⁴ Tijoom ñes'aa cwiicheⁿ ts'aⁿ ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na mats'aa. Xeⁿ na nchii ts'iaaⁿmeiⁿ mats'aa, quia jo' tixocwijndaa' na cwila'tjoondyena nnoom, saa je' meiiⁿ na jnda ñenty'iaana ts'iaaⁿ na mats'aa cantyjaⁿ xjeⁿ na to'a, m'aⁿna na jndona ja ndo' mati nqueⁿ na cwiluiiñê Tsotyā. ²⁵ Saa luaa' waa cha catseicandaⁿñena' ñ'oom na teiljeii naquii' ljeii na cwilei'ñ'omna na matsa'ntjomna', na matsona': "Jndona ja meiiⁿ tjaa'naⁿ cwii nnom cantyja 'naⁿya na matseijndaa'ñena' na nl'ana na ljo'."

²⁶ 'Ja nlcaaⁿla nnom Tsotyā na cajñoom Espíritu na cwiluiiñê na mayuu' naquii' n'om'yo'. Quia na jnda tyjeeⁿeⁿ nncwji'yuu'ñê cantyja 'naⁿya. ²⁷ Ndo' mati 'o nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'naⁿya, ee m'aⁿ'yo' ñ'eⁿndyo xjeⁿ na to'jndyaa ts'iaaⁿmeiiⁿ.

16

¹ Matso Jesús:

—Ñ'oommeiⁿ jnda seinaⁿ cantyja 'naⁿya ndaa'yo' cha tintseiquiaana' 'o. ² Ee nntjeii' nn'aⁿ judíos 'o naquii' lan'om 'naaⁿna. Ndo' manncue'ntyjo xjeⁿ na meiⁿquiandyo ts'aⁿ na nntseicuee' cwii 'o nntseitiuutoom na mandi'ntjoom nnom Ty'ooots'om na ljo' nnts'aaⁿ. ³ Nmeiiⁿ nl'ana cwe' nc'e ticala'noⁿna cantyja 'naaⁿ Tsotyā, meiⁿ cantyja 'naⁿ ja. ⁴ Saa jnda tsjooya ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' cha quia na nncue'ntyjo xjeⁿñeeⁿ nncjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na jnda tsjoo ndaa'yo'.

Ts'iaaⁿ na nnts'aa Espíritu Santo

'Tícatsjoo ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' quia na to'jndyaa ts'iaaⁿ na maleiñ'oⁿya nc'e m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'. ⁵ Saa je' majolcwa'a na m'aaⁿ nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo', ndo' meiⁿcwii 'o tyoowaxe' nooⁿ yuu jo. ⁶ Saa cwe' ee na tsjoo ñ'oommeiⁿ ndaa'yo', jo' na jeeⁿ ndya' chjoo' n'om'yo'. ⁷ Saa ñ'oom na mayuu' matsjooya ndaa'yo', maxjeⁿ nnteijndeiitina' 'o xeⁿ jōya. Ee xeⁿ ticjo, nqueⁿ na nnteijneiⁿ 'o ndo' na ññequiaaⁿ na t'maⁿ n'om'yo' tixocwjee'cañoom 'o. Ndo' na nncjo, njñooⁿya jom na ññoom na m'aⁿ'yo'. ⁸ Ee quia na jnda tyjee'cañoom, nnts'aaⁿ na nlco'tiana' nquiu nn'aⁿ na la'xmaⁿna jnaⁿ ndo' na cala'noⁿna na c'omna cantyja na maty'iomyaana' ndo' na nncu'xeⁿ Ty'ooots'om joona. ⁹ M'mooⁿ na la'xmaⁿ nn'aⁿ jnaⁿ cwe' nc'e na tiñe'cala'yuna ñ'eⁿndyo. ¹⁰ Ndo' m'mooⁿ chiuu waa na maty'iomyaana' na c'omna nc'e jo na m'aaⁿ Tsotyā ndo' taxocanty'iaatina ja. ¹¹ M'mooⁿ chiuu na nncu'xeⁿ Ty'ooots'om nn'aⁿ ee na jnda tu'xeⁿñe nquii na cwiluiitquieñe tsjoomnancuewaañe.

¹² 'Ndo' niom jndye nt'omcheⁿ ñ'oom na macaⁿna' na catsjooya ndaa'yo', saa tileicala'noⁿ'yo' joo ñ'oom'ñeeⁿ je'. ¹³ Saa quia na nncwjee'cañoom juu Espíritu na cwiluiiñê na mayuu', juu nncjaa'moⁿ ndaa'yo' cha'tso ñ'oom na mayuu' ee nchii nntseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nquii, nntseineiⁿ ticwii cwii ñ'oom na mandii na matseineiⁿ Ty'ooots'om. Ndo' m'moⁿ ndaa'yo' 'naⁿ na quia nluii. ¹⁴ Juu nntseit'maaⁿñe ja, ee nnc'oñom cha'tso ñ'oom na ñe'catseicandiya 'o, ndo' m'moⁿ joona' ndaa'yo'. ¹⁵ Cha'tso na matseixmaⁿ cwentaa' Tsotyāya

macwentaya joona'. Cwe' nc'e jo' na tsjoo na nnc'o'ñom juu Espíritu cha'tso ñ'oom na ñe'catseicandiiya 'o ndo' m'mo' joona' ndaa'yo'.

Juu na chjoo' n'om'yo' nntseicwaque'na' na nei'yo'

¹⁶Chjootindyo cwii ñ'a'ntya ñ'e'ndyo', ndo' jnda' jo' taxocanty'ia'yo' ja. Ndo' ndanquia chjootindyo cwii nnty'ia'ti'yo' ja, cwe' nc'e nncjo' na m'aa' Tsotyā.

¹⁷Jnda' tsoom ñ'oommei' cwantindyô jâ nn'a' na cwila'jomndyô ñ'e'ñê ts'iaa' na mach'ee' l'uuyâ ndaa' ntyjaayâ:

—¿Chiuu ñeca'mo' ñ'oomwaa' na matseinei' ndaayâ, na chjootindyo cwii ñ'e'ntyee' ñ'e'ndyo', ndo' xe' jndache' taxocanty'iaa'ya jom, ndo' ndanquia jo' chjootindyo cwii nnty'iannda'a jom? Ndo' na tsoom cwe' nc'e na wja' na m'aa' Tsotyee'.

¹⁸L'uutyayâ:

—Juu ñ'oomwaa' na chjootindyo na tsoom, ¿ljo' ñe'ca'mo'na'? Ticala'no'â ñ'oom na matseinei'.

¹⁹Ndo' sei'no' Jesús na ñe'cata'x'eendyotyayâ ñ'oomwaa' nnoom. Quia jo' matsoom ndaayâ:

—¿Aa cwita'xe'yo' ndaa' ntyjee'yo' cantyja ñ'oommei' na matsjoo' na chjootindyo mei' taxocanty'ia'yo' ja, ndo' ndanquiache' na chjootindyo quia jo' nnty'ia'nda'yo' ja? ²⁰Ñ'oom na mayuu'che' matsjoo'ya ndaa'yo', joo nn'a' na m'a' cantyja 'naa' tsjoomnancue, ñequio na nei'na nnty'iaana ljo' nntjo'. 'Na' na nntjo' nnts'aana' na 'o nntyuee'yo' na matseichjoo'na' n'om'yo', saa juu na chjoo' n'om'yo', xe' jndache' nntseicwaque'na' na nnc'oom'yo' na nei'yo'. ²¹Manquiui'yo' cwii yuscu quia manntseincuii, maquiina' juu, cwe' ee jnda' tue'ntyjo' xje' na nntseincuii. Saa quia na jnda' tuiñe yu'ndaa, cwitsuu' ts'oom na tquiina' jom, ee m'aa' na nei'le' na jnda' tuiñe yu'ndaa. ²²Maluaa' matseijomna' 'o. Je' m'a'yo' na chjoo' n'om'yo', saa quia na nnty'iannda'a 'o, quia ljo'che' ñequiaana' na nei'yo'. Ndo' xje'ñee' mei'cwii ts'a' xocandaa' nncwji' na nei'yo'.

²³Juu xuee'ñee', taxoca'na' na nnta'xe'ti'yo' ñ'oom no'. Ñ'oom na mayuu'che' matsjoo' ndaa'yo', cha'tso na nta'yo' nnom Tsotyāya cha catseit'maa'ñena' ja, jo' ñequiaa' na nda'yo'. ²⁴Hasta xje' je'che' tyooca'na' na candu'yo' na catseit'maa'ñena' ja joo ñ'oom na nnta'yo' nnoom. Saa je' cal'a'yo' na ljo' quia jo' nnto'ñoom'yo' ñ'oom na cwilatyo'ondyo', cha ñequiaana' na candaa'ya na nei'yo'.

Jnda' jna'ndyo ñequio na matseixma' tsjoomnancue

²⁵Jnda' seinā' ñ'oommei' ndaa'yo' na cwe' tjañoom'. Saa manncue'ntyjo' xje' na taxocatseinā' ndaa'yo' ñ'oom na cwe' wjaañoom', ee nntseinā' ndaa'yo' ñ'oom na ndyeyu cantyja 'naa' Tsotyā. ²⁶Ndo' juu xje'ñee', nnta'yo' nnoom ñequio xueya cha catseit'maa'ñena' ja. Ndo' quia ljo'che' mei' taxoca'na' na nntseity'oondyo' nnom jom na ñequiaa' ñ'oom na cwita'yo', ²⁷ee manquiiti Tsotyāya m'aa' na candya' ts'oom 'o, nc'e na jnda' nquiui'yo' ja ndo' jnda' macwilayu'yo' na jna'ya na m'aa'. ²⁸Ja jna'ya na m'aa', tyja'cañoo'ya tsjoomnancuewaa. Ndo' je' je' ma'ndiya juuna' na manncjqlcwa'a na m'aa'.

²⁹Quia jo' jâ nn'a' na cwilajomndyô ñ'e'ñê l'uuyâ:

—Je' ndyeyu matsei'nei', nchii cwe' ñ'oom na wjaañoom'. ³⁰Je' macwila'no'â na 'u cha'tso ntyji' mei' tica'na' na nnta'x'aatyayâ njom'. Jo' chii cwilayuu'â na mayuu' na jna' na m'aa' Ty'oots'om.

³¹T'o Jesús ndaayâ, matsoom:

—Je' cwila'tiuu'yo' na cwilayu'yo'. ³² Saa manncue'ntyjo xjeⁿ, ndo' je' cwiwe'ntyjona' na nnt'oom'ndyo'. Cwii ndo' cwiindyoy' nntsa'yo' na waa w'a'yo' ndo' n'ndye'yo' ja na ñenco. Saa tiñenco m'aaⁿya, ee nquii Tsotyaya m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo. ³³ Jnda seinⁿya ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' cha cantyja na cwilajomndyo' ñ'eⁿndyo meiⁿcwii ñomtiuu tanc'oom. Ñequii' nawil nntjom'yo' na m'aⁿ'yo' tsjoomnancue, saa c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo', ee jnda jnaⁿndyo ñequio juu na matseixmaⁿ tsjoomnancue.

17

Mateijndei Ty'oots'om nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, jlundaⁿñê cañoom'luee. Matsoom:

—Tsotyaya, jnda tue'ntyjo na nluii cha'tso na teijndaa' cantyja 'naⁿya. Je' catseit'maaⁿndyu' ja na cwiluiindyoy' Jnda', cha mati ja nntseit'maaⁿndyo' 'u. ² Ee 'u jnda tqueⁿ na waa na jndo na matseixmaⁿya jo ndaa' cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue na ticwii cwii ts'aⁿ na mañequiaa' l'ooya na ñequiaya na tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. ³ Luaa waa na nntseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ'aⁿ, na catsei'nooⁿ'oⁿ na ñenncu'cheⁿ cwiluiindyoy' Ty'oots'om na mayuu' ndo' mati na ja Jesús cwiluiindyoy' Cristo na jñom' ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue.

⁴ Ja jnda seit'maaⁿndyo' 'u quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' majnda mamañequiaandyo na c'io cwentaa nn'aⁿ, mañejuu ts'iaaⁿñeeⁿ na tquiaa' nooⁿ na cats'aa. ⁵ Ndo' je' je' 'u Tsotyaya, catseit'maaⁿndyu' ja cha'xjeⁿ na cwiluiit'maⁿndyu' yuu na m'aaⁿ, na juu jo' matseixmaⁿya ñ'eⁿndyo' cwii tjocheⁿ na nncuaa tsjoomnancue.

⁶ Ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue na tquiaa' joona l'oo, jnda t'mooⁿya chiuu cwiluiindyoy'. Tyom'aⁿna cwenta', ndo' tquiaa' na cwila'xmaⁿna cwentaya. Joonaa cwila'wena ñ'oom naya 'naⁿ ndo' cwila'candana juuna'. ⁷ Ndo' macwila'noⁿ'na na cha'tso na cwicandaⁿ mats'aa, ñenncu' tquiaa' na matseixmaⁿya na ljo'. ⁸ Ee ñ'oom na tsu' nooⁿya, jnda tquiaa' joona' ndaana. Ndo' joona jnda to'ñoomna ñ'oom'ñeeⁿ. Cwila'noⁿ'na na mayuu'cheⁿ jnaa'ya na m'aaⁿ, ndo' cwila'yua na 'u jñom' ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ.

⁹ Macaⁿ'a naya njom' cantyja 'naaⁿna, nchii cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ja macaⁿ'a na cateijndei' joo na jnda tquiaa' l'ooya, ee cwila'xmaⁿna cwenta'. ¹⁰ Cha'tsondye joona na la'xmaⁿna cwentaya, mati la'xmaⁿna cwenta'. Ndo' joona na la'xmaⁿna cwenta', mati la'xmaⁿna cwentaya, ndo' matseit'maaⁿñena' ja cantyja 'naaⁿna.

¹¹ Je' taxoc'ooⁿtya tsjoomnancue, saa joo naⁿm'aⁿ cwiljoo'ndyena juuna', ee ja jonlcwa'a na m'aaⁿ. 'U Tsotyaya na lju' cwiluiindyoy', catsa' cwenta naⁿm'aⁿ na jnda tquiaa' l'oo ñequio juu najndei na matsei'xmaⁿ cha nnts'aana' ñe'cwii nla'xmaⁿna cha'xjeⁿ jaa ñe'cwii cwilaxmaaⁿya. ¹² Yocheⁿ na tyom'aaⁿya naquii'ntaaⁿ naⁿm'aⁿ na jnda tquiaa' l'oo, tyots'aa cwenta joona ñequio najndei na matsei'xmaⁿ nncu'. Ndo' meiⁿcwiindyena t'catsuñe, macanda' tsuñe juu ts'aⁿ na matseixmaⁿ na catsuñe, cha na catseicandaⁿñena' ñ'om' na teiljeii.

¹³ Saa je' na nncjolcwa'a na m'aaⁿ. Ndo' matseinaⁿya ñ'oommeiⁿ yocheⁿ na ndi m'aaⁿya tsjoomnancuewaañe, cha juu na m'aaⁿya na neiⁿya, candaⁿñ nla'xmaⁿna juuna'. ¹⁴ Jnda tquiaa' ñ'oom naya 'naⁿ ndaana, saa nn'aⁿ tsjoomnancue ticuee' n'om' joona ee ticala'xmaⁿna cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, cha'xjeⁿ ja meiⁿ ticatseixmaⁿya cantyja 'naaⁿ'na'. ¹⁵ Nchii macaⁿ'a na cwji' joona tsjoomnancue, saa na cwañom' joona ljo' na ñe'cats'aa tsa'jndii ñ'eⁿndyena. ¹⁶ Joonaa ticalaxmaⁿna cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue cha'xjeⁿ

ja meiⁿ ticatseixma^{nya} cantyja 'naaⁿna'. ¹⁷ Queⁿ joona na cwiluiindyena na lju' n'omna nc'e ñ'oom na mayuu'. Juuna' cwiluiñena' na mayuu'. ¹⁸ Cha'xjeⁿ na jñom' ja na jndyoo tsjoomnancue, mati majñoo^{nya} joona na c'oocatjei'yuu'ndyena ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue. ¹⁹ Ee nc'e joona maquaⁿ cheⁿncō na lju' ts'ooⁿ jo njom' cha mati nlqueⁿlju'na' n'omna nc'e ñ'oom na mayuu'.

²⁰ 'Ndo' nchii macanda macaⁿa cantyja 'naaⁿ joo na^maⁿl. Mati macaⁿa na cateijndei' joo nn'aⁿ na quia nla'yu' ñ'eⁿndyō nc'e ñ'oom na quia nntjei'yuu'ndyena ²¹ cha ñe'cwii nla'xmaⁿna, cha'xjeⁿ 'u Tsotyaya ñe'cwii cwiluiindyu' ñ'eⁿndyō, ndo' ja ñe'cwii cwiluiindyō ñ'eⁿndyu'. Ee na ljo' mati joona nndaā nla'xmaⁿna na ñe'cwii cwiluiindyena ñequiondyō jaa. Quia jo' nla'yu' nn'aⁿ tsjoomnancue na 'u jñom' ja. ²² Juu na tquiaa' na matseit'maaⁿñena' ja, mati tquiaa' jo' na cala'xmaⁿna, cha na ñe'cwii cala'xmaⁿna cha'xjeⁿ jaa ñe'cwii cwila'xmaa^{nya}. ²³ Ja m'aa^{nya} ñ'eⁿndye joona, ndo' 'u m'aaⁿl ñ'eⁿndyō ja cha nnts'aana' na ñe'cwii cwila'xmaⁿna. Ndo' na ljo' nla'noⁿl nn'aⁿ na 'u jñom' ja, ndo' na candya' ts'om' joona cha'xjeⁿ na candya' ts'om' ja.

²⁴ 'U Tsotyaya m'aaⁿl na candya' ts'om' ja cwii tjoōcheⁿ na tqueⁿl tsjoomnancue. L'ue ts'ooⁿ na na^maⁿl na jnda tquiaa' l'oo^{ya}, c'omna yuu na m'aa^{nya} ñ'eⁿndyu'. Ee quia ljo'cheⁿ nndaā juu na matseit'maaⁿñena' ja na tquiaa' na matseixma^{nya}. ²⁵ Tsotyaya 'u na cwiluiindyu' na maty'iomyana', nn'aⁿ na la'xmaⁿna cantyja 'naaⁿl tsjoomnancue ticala'noⁿl na cantyja 'naⁿl, saā ja mawajnaⁿa 'u ndo' na^maⁿl cwila'noⁿl na 'u jñom' ja. ²⁶ Jnda t'moo^{nya} cantyja 'naⁿl ndaana, ndo' m'moo^{tyaya} jo' ndaana. Luaa' nnts'aa cha juu na m'aaⁿl na candya' ts'om' ja, mati nlaxmaⁿna juuna'. Ndo' mati nnc'oo^{nya} ñ'eⁿndye joona.

18

'Ooñ'omna Jesús na praso

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿl nnom Ty'oots'om, mana jlueeⁿeⁿ jo' jo' ñ'eⁿndyō jā na cwilajomndyō ñ'eⁿñê. Tei'ty'ioō'â tsjo' Cedrón. Squiaayâ cwii joo yuu waa cwii ntjom, jo' jo' santjyoo^{yâ} na tjaqueⁿeⁿ. ² Ndo' Judas, juu x'iaayâ na tquiaa cwenta jom, mati mantyjii jo' jo', ee majndye ndii' ñesaayâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús. ³ Quia jo' Judas'ñeeⁿ, to'ñoom cwii tmaaⁿl sondaro ñ'eⁿ nt'om nn'aⁿ na cwindye'ntjom ndaa ntyee na cwiluiitquiendye, ndo' mañ'eeⁿ nt'om nn'aⁿ tmaaⁿl fariseos. Tjachom naⁿl'ñeeⁿ jo' jo'. Ty'echona lioochom ndo' chom nlca ñ'eⁿ l'ō ts'iaaⁿ ntia'. ⁴ Ndo' Jesús, nc'e na mantjeeⁿ cha'tso na mawaa xjeⁿ na nntjoom, tjacatjomñê naⁿl'ñeeⁿ. Tax'eeⁿ ndaana, matsoom:

—¿Ñeeⁿ juu cwil'ue'yo'?

⁵ T'oo^{na}, jluena:

—Cwil'uaayâ Jesús na jnaⁿ Nazaret.

Matsoom:

—Maja luaa jo'.

Ndo' mati Judas na tquiaa cwenta jom, mañ'eeⁿ ñequio naⁿl'ñeeⁿ. ⁶ Ndo' quia tso Jesús: “Maja luaa jo’”, seilcwe'ntya'na' joona hasta xjeⁿ nomtyuaacheⁿ tquiaandyena. ⁷ Quia jo' tax'eeñennda' Jesús ndaana:

—¿Ñeeⁿ juu cwil'ue'yo'?

Ndo' joona t'ooⁿnda'na nnoom:

—Jesús tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret.

⁸ T'ō Jesús ndaana:

—Jnda tsjooya, maja luaa jo'. Jo' chii xeⁿ ja cwil'ue'yo', ca'ndye'yo' na^m'aⁿ na nnc'oona.

⁹ Luaa' tuii cha catseicanda^añena' ñ'oom na tsoom quia seineiiⁿ nnom Tsotyeeⁿ. Tsoom: “Nn'aⁿ na jnda tquiaa' l'ooya, meiⁿcwiindy e joona títseicatsuuya.” ¹⁰ Quia jo' Simón Pedro tjei'ñoomñê xjo na maleiñ'oom. Seiquiee'ñê ts'aⁿ na jndy Malco. Tyjeeⁿ tsua'qui tsaⁿñeeⁿ ntyjaya. Juu tsaⁿñeeⁿ mosoo' tyee na cwiluiitquieñe. ¹¹ Matso Jesús nnom Pedro:

—Cwja'ndyu'nnda' xjo' quii' tjaⁿwaa'na'. ¿Aa matseitiuu' na ticaty'iomyana' na catjoⁿya nawi' t'maⁿ na seijndaa'ñe Tsotyaya na nntjoⁿ?

Ty'eñ'omna Jesús na m'aaⁿ tyee na cwiluiitquieñe

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Quia jo' sondaro'ñeeⁿ ñequio capeitaⁿ na cwiluiitquieñe ndaana ñequio naⁿñeeⁿ na cwindye'ntjom ndaa ntyee na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos, t'uena Jesús, jla'tyeⁿna jom. ¹³ Ty'eñ'omjndyeena jom na m'aaⁿ Anás, xeeⁿ tyee na jndy Caifás na cwiluiitquieñe chu'ñeeⁿ. ¹⁴ Majuu Caifás'ñeeⁿ jnda seijnooⁿoⁿ n'om nc'iaaⁿ'aⁿ nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na yaticheⁿ na cwii ts'aⁿ cue' cwentaa cha'tsondye joona.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Wendyô já, nquii Simón Pedro ñ'eⁿ ja Juan saantyjooyâ nanqueⁿ naⁿñeeⁿ. Juu tyee na cwiluiitquieñe mawajnaⁿ'aⁿ ja. Macwe' jo' tjoquia'a tach'eⁿ waa' tyee'ñeeⁿ xjeⁿ na ty'eñ'omna Jesús jo' jo'. ¹⁶ Saa Pedro tjawintyjeeⁿ'eⁿ ndyoots'a tatiom. Jo' chii ja na mawajnaaⁿ tyee na cwiluiitquieñe, jluii'a ch'eⁿ, seinãⁿ nnom yuscu na mach'ee cwenta 'ndyoots'a'ñeeⁿ. Ndo' juu tquiaa ñ'oom' na jndyoquiee' Pedro tach'eⁿ w'aa. ¹⁷ Ndo' tax'ee yuscu'ñeeⁿ nnom Pedro:

—¿Aa nchii 'u cwii joona na matseijomñe ñ'oom na mañequiaa tsaⁿ'm'aaⁿ'?

T'ô Pedro matsoom:

—Nchii jo' ja.

¹⁸ Ndo' nn'aⁿ na cwindye'ntjom w'aa'ñeeⁿ, ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, jnda jla'cw'aana ñoom. Meintyjee'na na cwila'windyena, ee jeeⁿ teiⁿ. Ndo' mati meintyjee' Pedro quii'ntaaⁿna, matseiwiñê ñ'eⁿndyena.

Mawax'ee tyee na cwiluiitquieñe ñ'oom nnom Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ndo' nquii tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyee, tax'eeñe nnom Jesús 'ñeeⁿ já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, ndo' mati chiuu waa ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. ²⁰ T'ô Jesús matsoom:

—Ñequii'cheⁿ ñequio na jndoo' nn'aⁿ tyotseinaⁿya. Ndo' na tyo'mooⁿya ndaa nn'aⁿ judíos naquii' lan'om 'naaⁿna ñequio wats'om t'maⁿ yuu na cwitjomndyena. Meiⁿcwii ñ'oom tyootseinaⁿ na cwe' ñe'we ndyee ts'aⁿ ndii. ²¹ Na mawaxe' nooⁿ, ¿chiuu na ticwaxe' ndaa nn'aⁿ na jnda ñejndyena ñ'oom na mañequiaya ljo' ñetsjo^o? Naⁿñeeⁿ nquiijndaa'ndyena ñ'oom na ñet'mooⁿ.

²² Ndo' quia na jnda tso Jesús ñ'oomwaa', cwii naⁿñeeⁿ na cwil'a cwenta wats'om na tyom'aⁿ jo' jo' tquiaa tsaⁿñeeⁿ nda' watmeiⁿ jom. Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Aa laa'ti' maw'ô' 'ndyoo nquii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa ntyee cwentaaaya?

²³ T'ô Jesús, matsoom:

—Xeⁿ tia ñ'oom na matsjo^o, cwji'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿ ñ'omtia'ñeeⁿ, saa xeⁿ ñ'oom na maty'iomyana' matseinaⁿ, tis'a na macwja' ja.

24 Quia jo' seicwanom Anás Jesús na ndi chu'tye^{nñê} l'õ Caifás, tyee na cwiluiitquieñe ndaa nn'aⁿ judíos.

*Macwji'ñennda' Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

25 Yocheⁿ na meintyjee' Pedro 'ndyoo chom na matseiwiñê, ta'x'eena nnoom:

—Ndo' 'u je', ¿aa nchii macwii nquiee naⁿñeeⁿ na cwilajomndyo' ñ'e^{nñê}?

Saa jom tjei'ñê, tsoom:

—Nchii jo' ja.

26 Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ 'naaⁿ tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyee. Juu tsaⁿñeeⁿ mann'aaⁿ ts'aⁿ na tyee Pedro tsua'qui. Matso tsaⁿñeeⁿ nnom Pedro:

—¿Aa nchii nty'iaya 'u na ñ'eⁿ ñ'e^{nñê} yuu waa ntjom?

27 Saa Pedro tjei'ñennaⁿ. Ndo' mañoom' seixuaa caxtijndyo.

*Nn'aⁿ judíos tioona cwentá Jesús l'õ Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)*

28 Quia jo' ty'eñ'om nn'aⁿ judíos Jesús, jnaⁿ na waa' Caifás, tquiena w'aa yuu na mac'eⁿ gobiernom. Ndo' ndicwaⁿ cwitsjoom xjeⁿñeeⁿ. Saa tic'ooquie' nn'aⁿ judíos naquii' wats'iaaⁿ 'naaⁿ gobiernom cha tints'aana' na tilju' laxmaⁿna, ee xeⁿ na ljo' tixonquiaana' na wanaaⁿ na nla'jomndyena xuee na cwiitquiina catsmaⁿ chjoo. 29 Jo' chii jlui' Pilato quii' w'aa'ñeeⁿ tjatseineiⁿ ndaa nn'aⁿ. Tsoom:

—¿Ljo' ñ'oom cwiqueⁿyo' nacjoo' tsaⁿs'am'aaⁿ?

30 Jooná t'õõna nnoom:

—Xeⁿ nchii ts'aⁿ na tia ts'aⁿñe jom, xonquiõõñ'õõnyâ jom na m'aaⁿ.

31 Ndo' tso Pilato ndaa judíos'ñeeⁿ:

—Ncjo'yo' catsaañ'om'yo' jom. Catu'xeⁿyo' jom cantyja 'naaⁿ ljeii 'naⁿyo' na waa.

T'õõ naⁿñeeⁿ nnoom:

—Tjaa'naⁿ najndaaya na nlacuaa'â ts'aⁿ.

32 Luaa' tuii cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na seineiⁿ Jesús na t'mõõⁿ cwaaⁿ cwii nnom na nntseicuee'na' jom. 33 Ndo' tjaquiee'nnda' Pilato quii' wats'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Tax'eeñê nnom Jesús:

—¿Aa 'u cwiluiindyu' Rey cwentaa nn'aⁿ judíos?

34 T'õ Jesús, matsoom nnom:

—¿Aa luaa' matsu' ee na matsei'noⁿ cheⁿnncu'? Oo, ¿aa m'aⁿ nt'omchenⁿ na na cwilue na ljo' cantyja 'naⁿya njom'?

35 T'õ Pilato, matsoom:

—Ja nchii ts'aⁿ judío ja. Manquiee nn'aⁿ ndyua' ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa ntyee 'naⁿyo', joona tquiana cwentá 'u l'õõya. ¿Ljo' sa'?

36 T'õ Jesús nnoom:

—Juu na cwiluiindyõ na catsa'ntjõⁿya, nchii cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaañe na matseixmaⁿna'. Ee xeⁿ cwiluiiñena' na ljo', quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyõ nl'ana tia' cha na tiñequiaa ts'aⁿ cwentá ja luee nn'aⁿya nn'aⁿ judíos, saa nchii cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue tseixmaⁿya na catsa'ntjõⁿ.

37 Ndo' tax'ee Pilato nnoom:

—Quia jo', ¿Aa cwiluiindyu' rey?

T'õ Jesús, matsoom nnom:

—Maxjeⁿ jo' cwiluiindyõ. Macwe' jo' na tuiindyõ na jndyõõ tsjoomnancue, cha cwji'yuu'ndyõ ñ'oom na mayuu'. Ticwii cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ, tsaⁿñeeⁿ mandii ñ'oom na mañequiaya.

³⁸ Tax'eeñe Pilato nnom Jesús:
—¿Ljo' jo' na cwiluiñena' na mayuu'?

Teijndaa'tyeⁿ na cue' Jesús
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ndo' jndā na tso Pilato na luaa', jlui'nnaaⁿ'aⁿ jo ndāa nn'aⁿ judíos. Tsoom ndāana:

—Tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ tsaⁿm'aaⁿl. ³⁹ Saa mawaa costumbre quii'ntaaⁿ'yo' na catseicandyaandyo cwii praso na nntioo juu luee'yo' xuee na cwitquie'yo' catsmaⁿ chjoo. Quia jo' ¿aa l'ue n'om'yo' na nntseicandyaandyo juu rey na matseixmaⁿ na catsā'ntjom 'o?

⁴⁰ Ndo' jla'xuaana, jluea:

—Nchii tsaⁿm'aaⁿl. Catseicandyaandyu' Barrabás.

Luaa' ñ'oom taⁿ naⁿñeeⁿ. Ndo' juu Barrabás'ñeeⁿ, tsaⁿcanch'ue jo'.

19

¹ Quia jo' sa'ntjom Pilato na catjaa' sondaro Jesús. ² Ndo' sondaro'ñeeⁿ l'ana tsei nioom, jndā chii tioomna juuna' xqueⁿ Jesús, ndo' jla'cweena jom cwii liaatco colo catsioo'. ³ Ndo' ty'entyjaa' nt'om sondaro'ñeeⁿ jom. Cwe' tyoncona, jluea:

—Caluit'maⁿndyu' 'u Rey na cwiluiindyu' na catsā'ntjom' nn'aⁿ judíos.

Ndo' tyotmeiiⁿ'na nda' watmeiⁿ nnoom.

⁴ Jndā jo' jlui'nnda' Pilato jo ndāana. Matsoom:

—Canty'ia'yo', macwjii'a jom jo ndāa'yo' cha queⁿ'yo' cwenta meiⁿ'cwii jnaⁿ ticatseixmaaⁿ.

⁵ Xjeⁿ'ñeeⁿ jlui' Jesús jo ndāana na ñjom tsei nioom xqueeⁿ, ndo' cweⁿ liaatco colo catsioo'. Tso Pilato ndāana:

—Luaañe tsaⁿs'am'aaⁿ.

⁶ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, quia nty'iaana Jesús, jla'xuaana:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

T'o Pilato ndāana, matsoom:

—Ncjo'yo' cato'ñoom'yo' jom ndo' caty'iom'yo' jom ts'oom'naaⁿ ee jndā ljeiya na meiⁿ'cwii jnaⁿ ticatseixmaaⁿ.

⁷ T'oonda' nn'aⁿ judíos nnoom, jluea:

—Mawaa ljeii na cwileiñ'ooⁿ'yâ, ndo' cantyja 'naaⁿl juuna' matsā'ntjomna' na cueeⁿ'eⁿ ee na tsoom na Jnda Ty'oots'om cwiluiñê.

⁸ Jndā na jndii Pilato ñ'oommeiⁿl, seicaty'uetina' jom. ⁹ Ndo' tjaquiee'nnaaⁿ'aⁿ wats'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ. Tax'eeñe 'ndyoo Jesús:

—¿'U yuu jnaⁿ'yu'?

Saa Jesús meiⁿ'cwii ñ'oom tîc'ooⁿ.

¹⁰ Jo' chii matso Pilato nnoom:

—¿Chiuu na tic'o' 'ndyo? Ja waa na jndo na nntseicandyaandyo 'u, oo na nnty'ioⁿ'ya 'u ts'oom'naaⁿ.

¹¹ T'o Jesús, matsoom:

—Xeⁿ nchii Ty'oots'om tquiaa na jndu' tjaa meiⁿ'cwii na nndaā nntsa' ñ'eⁿndyo. Macwe' jo' juu ts'aⁿ na tio ja l'o' mat'maⁿ'ti jnaaⁿ'l mawaa.

¹² Quia na jndii Pilato ñ'oomwaa', seijneiⁿ na nntseicandyaañê Jesús. Saa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndāa nn'aⁿ judíos jla'xuaana:

—Xeⁿ nntseicandyaandyu' tsaⁿm'aaⁿl, tiñe'catseix'iaa'ndyu' ñequio César, tsaⁿmaⁿ'ts'iaaⁿ t'maⁿ, ee meiⁿ'cwi'ñeeⁿ'cheⁿ ts'aⁿ na ñe'caluiñe rey cha'na tsaⁿm'aaⁿl, mawjaa nacjoo' César.

13 Ndo' jndā na jndii Pilato ñ'oommeiⁿ, tjeiiⁿeⁿ Jesús jo ndaana. Tjacjom ntio 'naaⁿ'aⁿ cwii joo na jndyu Nataa Ljo' yuu quicu'xeeⁿ ñ'oom. Ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos jndyuna' Gabata. 14 Ndo' juu xuee'ñeeⁿ, xuee na cwilajndaa'ndyo jaa nn'aⁿ judíos na nntquiaaya catsmaⁿ chjoo. Tuui na luaa' cha'na quiajmeiⁿ. Quia jo' matso Pilato ndaa nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ:

—Canty'ia'yo', luaañe rey na tseixmaⁿ na nntsa'ntjom 'o.

15 Saā naⁿ'ñeeⁿ jla'xuaana:

—Catseicue' jom. Catseicue' jom. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

Matso Pilato ndaana:

—Nquii rey na nntsa'ntjom 'o, ¿aa maxjeⁿ caty'ioⁿya jom ts'oom'naaⁿ?

Ntyee na cwiluiitquiendye t'oona, jluena:

—Jâ tjaa'naⁿ cwicheⁿ rey na catsa'ntjom já, macandā nquii César.

16 Quia jo'cheⁿ tquiaa Pilato Jesús ndaa naⁿ'ñeeⁿ na caty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' mana ty'eñ'omna jom.

Ty'ioom sondaro Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Quia jo' tjachuu Jesús ts'oom'naaⁿ cwentaaⁿ'aⁿ cwii joo na jndyuna' Tsei'xqueⁿ Ts'oo. Ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos jndyuna' Gólgota.

18 Ndo' jo' jo' ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' mati ty'ioomna cwicheⁿ we ts'aⁿ noom'naaⁿ. Cwii cwii ts'aⁿ ñoom ts'oom'naaⁿ na cwii ntyjaaⁿ'aⁿ, ndo' m'aaⁿ'ñê xcwe. 19 Ndo' sa'ntjom Pilato na teiljeii cwii ñ'oom na ty'iom sondaro xqueⁿ ts'oom'naaⁿ. Ñ'oom'ñeeⁿ matsona': "Luaa Jesús, ts'aⁿ Nazaret na cwiluiiñe rey na matsa'ntjom nn'aⁿ judíos." 20 Jndye nn'aⁿ judíos jla'naaⁿ na ljeiiwaa', ee yuu na ty'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ manndyoo' nnom tsjoom. Juu ñ'oom'ñeeⁿ teiljeiina' ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos, nn'aⁿ romanos, ndo' nn'aⁿ griegos. 21 Quia jo' jla'neiⁿ ntyee na cwiluiitquiendye cwentaa nn'aⁿ judíos nnom Pilato. Jluena:

—Tintseiljei' na tsaⁿ'm'aaⁿ cwiluiiñê rey na nntsa'ntjoom já. Luaa catseiljei': "Tsaⁿ'm'aaⁿ matsoom: Ja cwiluiindyō Rey na catsa'ntjoⁿya nn'aⁿ judíos."

22 T'o Pilato ndaana, matsoom:

—Cantyja na jndā seiljeiya, mantyjati jo'ndyo.

23 Jndā na ty'ioom sondaro Jesús ts'oom'naaⁿ, quia jo' ñequieendye jona to'ñoomna cwii cwii liaⁿ'aⁿ. Mati to'ñoomna liaatco 'naaⁿ'aⁿ na tuiina' na tjaa yuu ñjoom'na'. 24 Jluena ndaa nc'iaana:

—Ticajndii'ndyo juuna', x'iaa nncjaaya na nnty'iaaya 'ñeeⁿ cwii jaa nncwantjom juuna'.

Luaa' l'ana cha catseicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiyo teiljeii nacjoo' libro Salmos. Matsona': "Tquiaa cwii cwii liaya ndaa nc'iaana, ndo' ty'ena x'iaa na ta'ntjomna liaya." Nc'e na luaa' matso ljeii'ñee, jo' chii l'a sondaro na ljo'.

25 Ndo' macañoom' ts'oom'naaⁿ na ñoom Jesús meintyjee' tsoñeeⁿ. Mati jo' jo' m'aaⁿ María tyjee tsoñeeⁿ, scuu' Cleofas, ñequio María Magdalena. 26 Jndā na nty'iaa' Jesús na jo' jo' meintyjee' tsoñeeⁿ na cañom ja na jeeⁿ candya' ts'oom, tsoom nnom:

—'U naⁿ, tsaⁿ'm'aaⁿ nntseixmaaⁿ ti'jnda'.

27 Jndā jo' matso Jesús nqoⁿ:

—Luaañe tso'ndyo'.

Ndo' majuu xjeⁿ'ñeeⁿ to'ñqⁿya tsoñeeⁿ. Teix'aya juu cha'cwijom cwii ts'aⁿ w'aya.

Na tue' Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Jnda tuii na luaa', ntyjii Jesús na jnda jndaa' cha'tso cantyja 'naa'n^a. Jo' chii cha na nntseicandaa'ñena' cha'tso ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii, matsoom:

—Ñe'c'ua ndaa.

²⁹ Ndo' jo' jo' waa cwii xuaa na cwicañjom winom na ta. Quia jo' nchjeendye sondaro'ñeeⁿ cwii 'naⁿ na ya maw'ana' winom'ñeeⁿ. Chii tioona juuna' nnom cwii ts'oom hisopo, jnda chii ty'ioomna juuna' 'ndyoo Jesús. ³⁰ Ndo' jnda na tjawe'na' 'ñom, matsoom:

—Jnda seicandaa'ñena' cha'tso cantyja 'na^{ya}. Jnda chii seintyanquiooñê xqueeⁿ.

Tioom cantyja na wanoom'm l'o Ty'ooots'om.

Seicjooñe cwii sondaro tsei'ntsquiee' Jesús

³¹ Xuee na cwila'tyeⁿ nn'aⁿ judíos xuee pascua quia ty'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ. Nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, tical'ue n'omna na ñnom ndyee naⁿñeeⁿ noom'naaⁿ xuee na cwita'jndyeena. Ee juu xuee'ñeeⁿ jeeⁿ t'maⁿ xuee tseixmaⁿna' quia cwila'cuee'na catsmaⁿ chjoo. Jo' chii ty'ecatanaⁿ nnom Pilato na catsa'ntjoom na catom ndei'nc'ee' naⁿñeeⁿ cha catseyuuaa'na' na nncwjena, ndo' cha tyuaa' nntaa'ndyena naⁿñeeⁿ noom'naaⁿ. ³² Jo' chii sondaro'ñeeⁿ ty'ecatomna ndei'nc'ee' ts'aⁿ najndyee, ndo' majo'ti l'ana cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ na ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ cwiicheⁿ ntyjaa' Jesús. ³³ Saa quia na ty'entyjaa'na Jesús, jliuna na jnda tueeⁿeⁿ. Tatícatomna ndei'nc'eeⁿ.

³⁴ Saa meiiⁿ na ljo' cwii sondaro'ñeeⁿ tjaa'ñe lantsa tsei'ntsqueeⁿeⁿ. Mañoom' jlui' niom' ñequio ndaa. ³⁵ Ja nty'ia na ljo' tuii, ndo' macwji'yuu'ndyo. Cala'noⁿ'yo' na mayu'a ñ'oom matseinaⁿ cha mati nndaq nla'yuyoyo'. ³⁶ Ee nmeiiⁿ tuii cha na catseicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiyo teiljeiina' nacjoo' libro Salmos. Matsona': "Meiⁿcwii tseiⁿ'eⁿ t'icatom." ³⁷ Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeiina' na matsona': "Nnty'iaana nquii ts'aⁿ na jla'cjoondyena tsei'ntsquiee'."

Tjacanty'iuu'ñe Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Jnda teinom nmeiⁿl, José ts'aⁿ na jnaⁿ Arimatea, tjacaaⁿ nnom Pilato na ñnequiaa tsaⁿñeeⁿ sei'ts'o 'naaⁿl Jesús. José'ñeeⁿ matseijomñê ñ'oom na mañequiaa Jesús saa cwe' nty'iu ee nquiaⁿaⁿ nn'aⁿ judíos. Pilato tquiaaⁿ ñ'oom'm. Jo' chii José tjaaⁿ, tjac'oom sei'ts'o 'naaⁿl Jesús. ³⁹ Ñ'eⁿ Nicodemo, tsaⁿ na tja na m'aaⁿ Jesús cwii teijaaⁿ. Jom tjañ'oom cha'na ntquiuu nchoo' nqui kilos ncheⁿl na tjoom'na' mirra ñequio áloes na nnty'oomndyena juuna' sei'ts'o 'naaⁿl Jesús. ⁴⁰ Quia jo' to'ñoomna ts'oo Jesús, ty'oomndyena ncheⁿl cachi'ñeeⁿ liaa na jndyuna' lino. Jnda chii jla'tyjoondyena liaa'ñeeⁿ jom. Ee luaa' waa costumbre 'naaⁿ nn'aⁿ judíos na cwity'iuuna l'oo. ⁴¹ Yuu na ty'ioom nn'aⁿ Jesús ts'oom'naaⁿ waa cwii ntjom. Naquii' ntjom'ñeeⁿ waa cwii tsei'tsuuaa xco, na meiⁿjom ndii' tyoojaanty'iuu'ñe ts'oo. ⁴² Ndo' nc'e na mawaa xjeⁿ na nnc'ooquie' nn'aⁿ judíos xuee sauro', jo' chii jo' jo' ty'ecatjaa'ndyena ts'oo Jesús. Ee tsei'tsuuaa'ñeeⁿ ndyoo' waana' yuu na ty'ioom nn'aⁿ Jesús ts'oom'naaⁿ.

20

Tquiaa Ty'ooots'om na wando'xco Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Jaancoo xuee neiⁿncol, xuee najndyee smaⁿna, tyjee'cañoom María Magdalena tsei'tsuuaa'ñeeⁿ, ndicwaⁿ jaaⁿcheⁿ. Nty'iaaⁿaⁿ na jnda teindyoy tsjo' na

ñejñoom 'ndyoo juuna'. ² Quia jo' jleinoom, tjaaⁿ yuu na m'aaⁿ ja na jeeⁿ candya' ts'om Jesús ñ'eⁿ Simón Pedro. Matsoom ndaayâ:

—Jnda tjeii'na sei'ts'o 'naaⁿ! Ta Jesús tsei'tsuaa, meiⁿ ticaliuuyâ yuu tqueⁿna juuna'.

³ Quia jo' ja ñequio Pedro saayâ, squiaayâ yuu waa tsei'tsuaa. ⁴ Ñe'cwi saayâ, jleino^oyâ, saa jndeiiti jleino^o, nchiiti Pedro. Jo' chii ja tuajndyaaya yuu waa tsei'tsuaa. ⁵ Seintyanquiondyo, nty'iaya liaa na ñechu'tyjoone Jesús meindyuaana' naquii' tsei'tsuaa, saa tícjoquia'a. ⁶ Ndo' quia na tuee'cañoom Simón Pedro jo' jo', na cwijndyontyjoon naxaⁿa, jom tjaqueⁿeⁿ hasta naquii'cheⁿ tsei'tsuaa. Mati nty'iaaⁿaⁿ joo liaa'ñeeⁿ na ñechu'tyjoone Jesús meindyuaana' jo' jo'. ⁷ Ndo' juu liaa na ñeta' xqueⁿ Jesús ljeiiⁿ na ticwacatyeeⁿna' ñequio nt'omcheⁿ liaa na ñechu'tyjoone. Wacatyeeⁿna' na ñenquiina', chi'lcwiina'. ⁸ Quia jo' mati ja na matseijomndyo ñ'eⁿ Jesús, tjoquia'a naquii'cheⁿ tsei'tsuaa. Nty'iaya na ljo' waa, ndo' quia ljo'cheⁿ seiyu'a. Ee meiⁿ na ja tuajndyaa jo' jo', saa tícjoquia'a na mandiñoom'. ⁹ Ee xjeⁿñeeⁿ ndicwaⁿ tjocheⁿ nla'nooⁿâ ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii na matsona' maxjeⁿ ñnequiaa Ty'o^ots'om na nncwando'xco Jesús xeⁿ jnda tue'. ¹⁰ Quia jo' wendyô já na cwilajomndyô ñ'eⁿñê jluii'â tsei'tsuaa. Saalcwaa'â na waa w'aayâ.

Teitquioo'ñe Jesús nnom María Magdalena
(Mr. 16:9-11)

¹¹ Saa María meintyjee'cheeⁿ nacañoom' tsei'tsuaa, maty'ioom. Yocheⁿ na maty'ioom jo' jo', seintyanquionê na nty'iaaⁿaⁿ naquii'cheⁿ tsei'tsuaa. ¹² Jo' jo' nty'iaaⁿaⁿ we ángeles, jeeⁿ canchii' liaa cwee'na. Cwii tsaⁿñeeⁿ wacatyeeⁿ jo yuu na ñet'oom xqueⁿ Jesús, ndo' x'iaaⁿaⁿ wacatyeeⁿ jo yuu ñet'om nc'ee Jesús. ¹³ Ndo' ta'x'leena nnoom:

—¿Chiuu 'u ts'aⁿ na maty'ioo'?

Tsoom ndaana:

—Jnda ty'eñ'omna nqueⁿ na cwiluiiñê na matsa'ntjoom ja, meiⁿ ticaljeiia yuu ty'equeⁿna jom.

¹⁴ Jnda ncue na tsoom na luaa', quia jo' teiqueeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ na meintyjee' Jesús jo' jo', saa ticwajnaⁿaⁿ na nquii Jesús jo'. ¹⁵ Tso Jesús nnoom:

—'U yuscu, ¿chiuu na jeeⁿ maty'ioo'? ¿Ñeeⁿ juu mal'ue'?

Ndoo' ntyjeeⁿ ts'aⁿ na mach'ee cwenta ntjom'ñeeⁿ juu Jesús. Jo' chii matsoom nnom:

—Aa ndi' ta, xeⁿ 'u tjañ'oom' jom, catsu' nooⁿ yuu tja'queⁿ jom, quia jo' nncjoc'oⁿya jom.

¹⁶ Quia jo' matso Jesús:

—María.

Jnda na jñeeⁿ na tjei' Jesús xueⁿeⁿ, quia jo' teiqueeⁿ. T'o^o ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom:

—Raboni.

Ñ'oom'ñeeⁿ matsona' ts'aⁿ na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om ndaa nc'iaa'.

¹⁷ Matso Jesús nnoom:

—Tint'uii'tyeⁿ ja, ee tyoocjowaa na m'aaⁿ Tsotyaya. Saa cja' na m'aⁿ ti'nc'iaya na cwiteijndeiina ja, catseicandii' na majowaa na m'aaⁿ Tsotyaya na mati cwiluiiñê Tsotye'yo', na m'aaⁿ Ty'o^ots'omya ndo' Ty'o^ots'om cwenta'yo'.

¹⁸ Quia jo' tja María Magdalena, tjatseicañeeⁿ já na cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús. Juu María t'mooⁿ ndaayâ ñ'oom na jnda seineiⁿ Jesús nnoom, ndo' na jnda nty'iaaⁿaⁿ juu.

Teitquioo'ñe Jesús ndaa já nn'aⁿ na cwilajomndyê ñ'eⁿñê
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Ndo' mañejuu tmaaⁿ xuee neiⁿnco'ñeeⁿ, já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús tjomndyô na ñe'naaⁿl. Jla'cata'tyaaⁿyâ ndyueel'a nc'e na nquiaayâ nc'iaaya nn'aⁿjudíos. Xjeⁿñeeⁿ tyjee'cañoom na m'aaⁿyâ, teintyjeeⁿeⁿ xcwe quii'ntaaⁿyâ. Matsoom: —C'oom'yo' na tjaa ñomtiuu.

²⁰ Ndo' jndaⁿ tsoom na luaa', t'mooⁿ l'ooⁿ ñequio tsei'ntsqueeⁿeⁿ ndaayâ. Ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿyâ na nty'iaannⁿdaa'â jom. ²¹ Ndo' tsoom ndaayâ: —Quiaa Ty'oots'om na tjaa ñomtiuu laxmaⁿ'yo'. Cha'xjeⁿ jndaⁿ jñoom ja ñequio ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ malaa'ti' majñooⁿya 'o.

²² Ndo' quia na jndaⁿ tsoom na luaa', tjoom'm jndye ndaayâ. Tsoom: —Cato'ñoom'yo' Espíritu Santo. ²³ Ñeeⁿ joo na cwilat'maⁿ n'om'yo' jnaaⁿ, mati Ty'oots'om matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿna. Saaⁿ ñeeⁿ joo na ticalacandyaandyo' cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ, maxjeⁿ tyeⁿ jndaⁿ t'uui jnaaⁿna joona.

Nty'iaa' Tomás na mawando'xco Jesús

²⁴ Xjeⁿ na jndyoyndyee Jesús, juu Tomás, cwii já na cwilajomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ tic'oomñê, jom tsaⁿ na cwil'uuyâ catyeⁿnquiee. ²⁵ Jo' chii nt'omndyô já l'uuyâ nnom Tomás:

—Jndaⁿ nty'iaayâ nquii Jesús.

Saaⁿ t'ooⁿ ndaayâ:

—Ja xeⁿ ticanty'ianooⁿ 'naaⁿ yuu na tjaa clavos n'oml'ooⁿ, ndo' na nncw-jaa'ndyô nnomts'o^o yuu na jla'cjoondye clavos, ndo' xeⁿ ticantquieendyô jnda'ts'o^o tsei'ntsqueeⁿeⁿ maxjeⁿ xocatseyiu'a na wando'xcoom.

²⁶ Jndaⁿ ñeeⁿ xuee na tuii na luaa' quia jo' já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê tyom'aaⁿnndaa'â w'aa'ñeeⁿ, ndo' quia ljo'cheⁿ mati ñ'eⁿ Tomás. Ndo' tyjee'cañoom Jesús naquii' ntaaⁿyâ na ndi ta' ndyueel'a. Tsonnaaⁿ'aⁿ ndaayâ:

—C'om'yo' na tjaa ñomtiuu.

²⁷ Mañoom' matsoom nnom Tomás:

—Caty'iom' nnomts'o' ts'om ts'ooya, ndo' canty'ia' l'ooya. Ndo' cw-jaa'ndyu' jnda'ts'o' tsei'ntsquieeya. Tantsa' na tiñe'catseyiu'.

²⁸ T'o Tomás nnoom, tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, 'u cwiluiindyu' Ty'oots'omya ndo' nquii na matsa'ntjom ja.

²⁹ Matso Jesús nnoom:

—'U Tomás, cwe' na je' jndaⁿ nty'ia'njom' ja, jo' na matsei'yu'. Matio'naaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyô meiiⁿ tyoonty'iaandaana ja.

Jndaa' ts'iaaⁿ na teiljeii librowaañe

³⁰ Já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê jndoo'ndaayâ na jndye nt'omcheⁿ ts'iaaⁿ s'aaⁿ na tixocaluii na cwe' meiⁿquia ts'aⁿ nnts'aa. Joona' tîcwiljeii nacjoo' librowaa. ³¹ Saaⁿ nmeiiⁿ matseiljeiya cha na calayu'yo' na juu Jesús cwiluiñê Cristo, ndo' Jnda Ty'oots'om. Matseiljeiya nmeiiⁿ cha cantyja na cwilayu'yo' ñ'eⁿñê nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'.

21

Teitquioo'ñe Jesús ndaa ntquiee'ndyô já

¹ Jndaⁿ tuii nmeiⁿl, Jesús seica'moⁿñennaⁿ'aⁿ ndaaⁿ já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. S'aaⁿ na ljo' yocheⁿ na m'aaⁿyâ xndyaa' ndaaluae Tiberias. Luaa waa na seica'moⁿñê ndaayâ. ² Ñe'naaⁿl m'aaⁿ Simón Pedro ñequio Tomás tsaⁿ na cwil'uuyâ catyeⁿnquiee, ñequio Natanael na jnaⁿ Caná ts'ondaa Galilea,

ñequio wendyô jâ ntseinda Zebedeo ñequio nt'omcheⁿ nc'iaayâ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê. ³ Tso Simón Pedro ndaayâ:

Jocwji'a catscaa.

L'uuyâ nnoom:

—Cwitsaayâ ñ'eⁿndyu'.

Quia jo' saayâ, tuoyâ ts'om w'aandaa. Saa juu tsjom'ñeeⁿ meiⁿcwii catscaa tîcatjeii'â. ⁴ Ndo' jndâ wjaawixuee, quia jo' tyjee'cañoom Jesús jâ. Meintyjeeⁿeⁿ 'ndyoo ndaaluee, saa tîcala'nooⁿâ na manqueⁿ jo'. ⁵ Quia jo' tax'eeñê ndaayâ:

—'O tyjanoⁿ, ¿aa jndâ tjei'yo' calcaa?

T'ooⁿyâ nnoom:

—Tjaa'naⁿ.

⁶ Matsoom ndaayâ:

—Catue'yo' tsqui' 'naⁿ'yo' ntyjaa' w'aandaa ntyjaya, quia ljo'cheⁿ nliu'yo' calcaa.

Ndo' tuaa'â juuna' jo' jo', jndâ jo' tileicandaã nntjeii'â juuna' cwe' ee jeeⁿcheⁿ ndya' jndye calcaa chuuna'. ⁷ Quia jo' ja na jeeⁿ wi' ts'om Jesús, tsjooya nnom Pedro:

—Juu Ta Jesús luaa'.

Quia jñeeⁿ na ljo' tsjoo, tcweeⁿ liaa maseta, ee jndâ tjeiiⁿeⁿ juuna' na mach'eeⁿ ts'iaaⁿ. Jndâ jo' tju'ñê ts'om ndaaluee, mana tueⁿeⁿ tyuaatcwii. ⁸ Ndo' nt'omndyô jâ tquiontyjooyâ cha'na wen'aaⁿ nchoo' nqui nc'aa ñ'eⁿ w'aandaa chjoo, chii squiaayâ tyuaatcwii. Ndo' saantyjaandyô tsqui' na too' ñjom calcaa. ⁹ Quia na jndâ squiaayâ tyuaatcwii, nty'iaayâ ñoom na cwico, ndo' ljo catscaa ñ'eⁿ tyoo' cjoo ñoom'ñeeⁿ, cwineii'na'. ¹⁰ Matso Jesús ndaayâ:

—Quiocho'yo' nt'om calcaa na jndâ tjei'yo' je'.

¹¹ Quia jo' tuô Simón Pedro ts'om w'aandaa chjoo. Jndyoon'oom tsqui' tyuaatcwii na too'na' ñjom calcaa nt'maⁿ. Tue'ntyjo jooyoo' cwii siaⁿnto waljoo' wen'aaⁿ nchoo' nqui nchoo' ndyeeyo'. Ndo' meiiⁿ na jeeⁿ ndya' jndye calcaa'ñeeⁿ, saa tîcaty'ioo' tsqui'. ¹² Matso Jesús ndaayâ:

—Quio'yo' nlcwa'yo'.

Saa meiⁿcwiindyô jâ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê, tic'oom na t'maⁿ ts'om na nncwax'ee nnoom, ¿'Ñeeⁿ 'u? Ee manquiuyayâ na manquii Ta Jesús jo'. ¹³ Quia jo' seicandyoo'ñe Jesús nacañoomyâ. To'ñoom tyoo' ñ'eⁿ catscaa. Tquiaaⁿ joona' ndaayâ.

¹⁴ Cautyjati na tquiaa Ty'oots'om na tando'xcoom na tueeⁿeⁿ, luaa' jndâ ndyee ndii' na seica'moⁿñê ndaa jâ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ.

Ñ'oom na sa'ntjom Jesús Simón Pedro

¹⁵ Ndo' quia na jndâ tcwaa'â tax'ee Jesús 'ndyoo Simón Pedro. Tsoom:

—'U Simón jndâ Jonás, ¿aa ja jndati ntyji' nchiiti ts'iaaⁿmeiⁿ na mache'?

T'ooⁿ, matsoom:

—Mayuu' Ta, ntyji' na 'u wi' ts'ooⁿya.

Matso Jesús nnoom ñ'oom na wjaañoom':

—Quiaa' na nlcwa' canmaⁿ nch'u cwentaya.

¹⁶ Jndâ we ndii' tax'eennaⁿ'aⁿ nnom Pedro:

—'U Simón, jndâ Jonás, ¿aa mayuu' na jndati ntyji' ja?

T'oo Pedro:

—Mayuu' Ta, ntyji' na wi' ts'ooⁿya 'u.

Tsonnda' Jesús ñ'oom na wjaañoom':

—Cateixe' canmaⁿ cwentaya.

17 Na jnda ndyee ndii' tax'eeñê nnom Pedro. Tsoom:

—'U Simón, jnda Jonás, ¿aa wi' ts'om' ja?

Seichjoo'na' ts'om Pedro na jnda ndyee ndii' mawax'eeñe Jesús: “¿Aa wi' ts'om' ja?” Quia jo' t'ooñ, tsoom:

—Ta, cha'tso matsei'noñ. Ndo' manty'ia'nchaa'ndyu' na wi' ts'ooñya 'u.

Matso Jesús nnoom:

—Cateixe' canmañ cwentaya. 18 Ñ'oom na mayuu'cheñ matseicandiiya 'u. Quia ñet'oom' na xcwe ts'a'ndyu', seijndaa'ndyu' na nntsa' meiñljo'cheñ na l'ue ts'om', ndo' tjaa 'ñeeñ juu na nntseitsaaññe 'u yuu na ñe'cja'. Saa quia na jnda teinc'uaa'ndyu' nntseiliuu' l'q' ndo' nntseityeñ cwiicheñ ts'añ 'u na nncjaañ'oom 'u yuu na tiñe'cja'.

19 Luaa' ñ'oom na tso Jesús na ma'mooñ ljo' cwii nnom na nnts'aana' na nncue' Pedro, na cantyja 'naañ jo' nntseit'maaññena' Ty'oots'om. Quia na jnda seineiiñ ñ'oommeiñ, matsoom:

—'U candyo'ntyjo' naxañ'a.

Ñ'oom na seineiñ Jesús cantyja 'naañ Juan

20 Teiqueñ Pedro ndo' nty'iaañ'añ na jontyjo ja na candya' ts'om Jesús ja, ndo' maja na seintyjondyo jo ndo' jñaañ quia na tcwaa'â teijaaññeeñ ñ'eññê juu xjeñ na tax'aya ñom: “Ta, ¿ñeeñ juu ts'añ na ñnequiaa cwenta 'u?” 21 Ndo' quia nty'iaañ Pedro na jontyjo, tax'eeñê 'ndyoo Jesús. Tsoom:

—Ta, ndo' tsañm'aañ je', ¿ljo' cwii nnom na nntjoom?

22 T'q Jesús nnoom:

—Xeñ l'ue ts'ooñ na ñec'oom hasta quia ndyooñnda'a, ¿ljo' mach'eena' 'u? 'U candyo'ntyjo' naxañ'a.

23 Quia jo' t'om ñ'oom quii'ntaañ nn'añ na cwila'yuu' na tso Jesús na xoc'ioya. Saa nchii matsoom na xoc'io. Tomti tsoom: “Xeñ l'ue ts'ooñ na ñec'oom hasta quia ndyooñnda'a, ¿ljo' mach'eena' 'u, Pedro?”

24 Maja luaa jo'. Maja matseiljeiya ñ'oommeiñ. Ndo' joo ñ'oom na macwji'yuu'ndyo, ñ'oom na mayuu' jo', nchii cwe' na maquiu'nn'añya.

25 Ndo' jndye nt'omcheñ ts'iaañ maniom na s'aa Jesús. M'aañ ts'ooñ xeñ nleiljeii cwii ndo' cwii joona', mach'eena' ntyjii na xocwijndeii tsjoomnancue libros na nluii na nleiljeii joo jo'. Mantyjati luaa'ndyo.

Ts'iaaⁿ na l'a Apóstoles

Ñ'oomtyeⁿ na ndyoy Espíritu Santo

¹⁻² 'U ta Teófilo, tsom na seiljeijndyaa na seicwanqⁿ na m'aaⁿ seicandi-
iya 'u cantyja cha'tso na tyoch'ee Jesús ndo' na tyo'mooⁿ hasta xuee na
tjawaaⁿ cañoom'luee. Cwii tjocheⁿ na nncjaawaaⁿ tjeii'ñê apóstoles. Ndo'
cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo t'mooⁿ ndaaⁿ na'ñeeⁿ chiuu nl'ana. ³ Jnda na
tueeⁿeⁿ, tando'nnaaⁿaⁿ, teitquioo'ñê ndaana ñequio jndye nnom na t'moⁿna'
na wando'xcoom. Wen'aaⁿ xuee tyom'aaⁿ na nty'iaana jom. Ndo' seineiiⁿ
ndaana cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjom Ty'oots'om.

⁴ Yocheⁿ na tyom'aaⁿ ñ'eⁿndyena sa'ntjoom na ticalui'na tsjoom Jerusalén.
Tsoom ndaana:

—Cwindo'yo' hasta xeⁿ jnda seicandañ'ñena' ñ'oom na tqueⁿtyeⁿ Tsotyaya
na tsoom na ndyoy Espíritu Santo cha'xjeⁿ jnda ñejndye'yo' na tsjo ndaa'yo'.

⁵ Ee Juan tyotseits'oomñê nn'aⁿ ñequio ndaatoo, saa 'o tajndye xuee
ndo' njñom Ty'oots'om Espíritu Santo naquii' n'om'yo'. Luaa' waa na
nleits'oomndyo'.

Cantyja na tjawa Jesús cañoom'luee

⁶ Quia na tyom'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿ Jesús ta'x'eena nnoom, jluea:

—Ta, ¿aa je' na nntsa' na catsa'ntjomndyennda' nn'aⁿ Israel?

⁷ Tsoom ndaana:

—Tsotyaya waa najndeii na matseixmaaⁿ na matseijndaa'ñê cwaaⁿ xuee
oo ljo' xjeⁿ ntyjeeⁿ na nluii cwii cwii nnom na matseijndaa'ñê. ⁸ Saa quia na
jnda jndyoy Espíritu Santo naquii' n'om'yo', quia jo' ññequiaaⁿ na nlaxma'yo'
najndeii na cwiluiñê. Ndo' nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'naⁿ ja naquii' tsjoom
Jerusalén, ñ'eⁿ cha'waa ts'ondaa Judea ñ'eⁿ ndyuaa Samaria, ndo' hasta
cha'waa nnom tsjoomnancue.

⁹ Jnda na tsoom na luaa' jndoo'cheⁿna tjawaaⁿ. Ndo' jndyoy cwii nchquiu,
mana seicu'na' na cwinty'iaana jom. ¹⁰ Nquiee cwinty'iaana jo nandy
tsjo'luee xjeⁿ na mawjaaⁿ, ndo' mats'iaa jo' teitquioo'ndye we yonom
nacañoomna na jeeⁿ canchii' liaa cwee'. ¹¹ Jlu na'ñeeⁿ ndaana:

—'O nn'aⁿ Galilea, ¿chiuu na jeeⁿ cwinty'ia'yo' jo nandy tsjo'luee?
Jesús m'aaⁿ na jnaaⁿ jo ndaa'yo' xjeⁿ cañoom'lueecheⁿ tjaaⁿ. Ndo' cha'xjeⁿ na
tjawaaⁿ maluaa' ndyonnaaⁿaⁿ.

Matías nntseinoomñê cantyja na 'ndiina' Judas

¹² Quia jo' ty'elcwee'na Jerusalén na ñet'omna ta na jndyoy Olivos. Joo
ta'ñeeⁿ tquia m'aaⁿna' ñequio tsjoom Jerusalén cha'na tquia na wanaaⁿ na
nntseicaañe ts'aⁿ judío xuee na cwita'jndyeena. ¹³ Jnda na ty'equie'na
quii' tsjoom, tquiena yuu waa w'aa. Ty'ewana cuarto nandy w'aa yuu
cwic'eeⁿyana. Ndo' ñ'eⁿ Pedro ñequio Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás,
Bartolomé, Mateo, Jacobo jnda Alfeo, Simón ts'aⁿ na cwilue nn'aⁿ cananista
ndo' ñ'eⁿ Judas tyjee Jacobo. ¹⁴ Cha'tsondyena ñecwii jla'jomndyena na 'io ndi
'io tyolaneiⁿna nnom Ty'oots'om. Mati jla'jomndye nt'om yolcu, ndo' ñ'eeⁿ
ti'ntyjee Jesús ñ'eⁿ tsoñeeⁿ María.

¹⁵ Cwii xuee'ñeeⁿ teicantyja Pedro quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'. Joo
na'ñeeⁿ cha'na cwii siaⁿnto waljoo' ntquiuundyena. ¹⁶ Matsoom ndaana:

—'O nn'aⁿya na cwilayu'yo', jndei'na' na seicandañ'ñena' ñ'oom na seiljeii
David cantyja 'naaⁿ Judas cha'xjeⁿ tso Espíritu Santo nnoom cantyja 'naaⁿ

Judas'ñeeⁿ tsaⁿ na tjaca'moⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na t'ue jom. ¹⁷ Judas'ñeeⁿ tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿndyôⁿ já ndo' ñeseijomñêⁿ ts'iaaⁿ na cwilaxmaaⁿnyâ. ¹⁸ Ñequio s'om na tantjoom cantyja natia na s'aaⁿ, tioml'uaaⁿ cwii taⁿ tyuaa. Jo' jo' tíoñêⁿ meintyjee' xqueeⁿ, t'ioo'ñexcweeⁿ. Jlui' cha'tso tsiaⁿaⁿ. ¹⁹ Ndo' cha'tso nn'aⁿ Jerusalén nquiuna na luaa' s'aaⁿ. Quia jo' ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿna jla'cajndyuna tyuaa'ñeeⁿ Acéldama. Ñ'oomwaa' matsona' Tyuaa Niom'. ²⁰ Ee waa ñ'oom nacjoo' libro Salmos na matsona':

Caljo waⁿaⁿ na ñeⁿnquiina'.

Tinc'om nn'aⁿ juuna'.

Mati matsona':

Cwiicheⁿ ts'aⁿ coñom ts'iaaⁿ na ñeseixmaaⁿ.

²¹ 'Quia jo' cwii ts'aⁿ na maxjeⁿ ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyôⁿ cha'waati xuee na tyocañ'aaⁿnyâ ñ'eⁿ nquii Ta Jesús na tjawa tjacueeⁿ tyomanoom naquii' njoom, ²² ts'aⁿ na maxjeⁿ ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyôⁿ cantyjati xuee na teits'oomñe Jesús s'aa Juan hasta xuee quia na tjawaaⁿ. Macaⁿna' na nntseijomñêⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'eⁿndyôⁿ na nntjei'yuu'ndyôⁿ na jndā tando'xco Jesús.

²³ Quia jo' tyot'mooⁿna we ts'aⁿ, José ñequio Matías. José'ñeeⁿ mati cwila'cajndyuna jom Barsabás, ndo' xqueⁿ xueⁿeⁿ Justo. ²⁴⁻²⁵ Tyolaneiⁿna nnom Ty'oqts'om, tyoluena:

—'U Ta na mawa'naⁿ naquii' n'om cha'tsondye nn'aⁿ, ca'moⁿ cwaaⁿ cwii na wendye naⁿm'aⁿ na nncwjii'ndyu' na nntseijomñe ñequio nn'aⁿ na ma'jñoom' ts'iaaⁿ 'naⁿ. Nntseinoomñe tsaⁿ'ñeeⁿ ts'iaaⁿ na ñeseixmaⁿ Judas na jndā tjei'ñe, ndo' jndā tja yuu tseixmaⁿ na nncjaa cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ.

²⁶ Quia jo' ty'ena x'iaa cha m'moⁿna' l'ñeeⁿ nleijnoom' ts'iaaⁿ'ñeeⁿ. Ndo' teijnoom' Matías. Jo' chii ty'oomna' jom ts'iaaⁿ cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na m'aⁿ canchoo'cwii apóstoles.

2

Jndyo Espíritu Santo

¹ Quia na tuee' xuee Pentecostés, cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yuu' ñe'cwii tmaaⁿ tjomndyena. ² Mats'ia jo' jnaⁿ na teic'uaa jo nandye cañoom'luee cha'cwijom quia na jndei mandyo jndye. Ndo' s'aana' na c'uaa cha'waa naquii' w'aa yuu na meindyuaandyena. ³ Teitquioo' nty'iaana nacjoo cha'tsondyena ntyjo cha'cwijom ntsaachom. ⁴ Ndo' cha'tsondyena t'omna na too' Espíritu Santo cha'waañ'eⁿ naquii' n'omna. Tquiaaⁿ na la'xmaⁿna cantyja najneiⁿ. Ndo' jnaⁿna' na jla'neiⁿna nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na nchii ñ'oom na maxjeⁿ cwila'neiⁿna.

⁵ Joo ncuee'ñeeⁿ m'aⁿya nn'aⁿ judíos naquii' tsjoom Jerusalén na jeeⁿ queeⁿ n'om ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oqts'om. Naⁿ'ñeeⁿ jnaⁿna cha'waa nnom tsjoomnancue.

⁶ Quia na teic'uaa na luaa', quia jo' ty'ecanty'iaana. Meiⁿ leicala'noⁿna ee cha'tsondyena tyondyena na tyola'neiⁿ naⁿ'ñeeⁿ cwii cwii nnom ñ'oom na cwila'neiⁿ nquieena. ⁷ Jeeⁿ ndya' tyueneiiⁿna, ndo' tyom'aaⁿ n'omna. Tyoluena ndaaⁿ ntyjeena:

—Cha'tsondye naⁿm'aⁿ na cwila'neiⁿna ñequii'cheⁿ nn'aⁿ ts'ondaa Galilea joona, ⁸ quia jo' ¿chiiu waayuu na cwindyaaya na ya cwila'neiⁿna cwii cwii nnom ñ'oom na cwilanaaⁿya xjeⁿ na tquiowijndaaya? ⁹ Ee jaa tiñe'cwii ndyuaa jnaaⁿya. Nt'omndyo jnaaⁿ ndyuaa Partia, nt'omndyo Media, Elam ñ'eⁿ Mesopotamia, ts'ondaa Judea ñ'eⁿ Capadocia, mati Ponto ñ'eⁿ ndyuaa Asia. ¹⁰ Ndo' nt'omndyo jaa jnaaⁿya ndyuaa Frigia ñ'eⁿ Panfilia, Egipto ñ'eⁿ nt'omcheⁿ l'ondaa África na manndyoo' Cirene. Ndo' nt'omndyo jnaaⁿya

tsjoom Roma, na tuiindyō nn'aⁿ judíos ndo' mati ñ'eⁿ nn'aⁿ meiⁿ nchii tuiindyena nn'aⁿ tsjaaⁿ jaa, saa macwila't'maaⁿndyena Ty'oōts'om cha'xjeⁿ na jaa nn'aⁿ judíos cwilat'maaⁿndyō jom. ¹¹ Ndo' nt'omndyō jaa jnaaⁿya Creta ñ'eⁿ Arabia. Saa cha'tsondyō cwindyaa na ya cwila'neiⁿ na^m'aaⁿ ñ'oomya. Cwiluena cantyja na jeeⁿ t'maⁿ mach'ee Ty'oōts'om.

¹² Cha'tsondye naⁿñeeⁿ na jnaⁿ cwii cwii joo, jeeⁿ ndya' tyojaawee' n'omna ndo' seiñ'eeⁿna' jooa. Tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Ljo' ñeca'moⁿna' na luaa' cwiluii?

¹³ Saa nt'omcheⁿ cwe' tyonco, tyolue:

—Na^m'aⁿ! jnda jndyeena.

Ñ'oom na tso Pedro ndaa nn'aⁿ

¹⁴ Quia jo' Pedro teintyjeeⁿeⁿ ñequio canchoo'cwii apóstoles. Jndei seineiⁿ, tsoom ndaa nn'aⁿ:

—'O nn'aⁿya ntyjañōⁿya nn'aⁿ judíos ñequiondyo' 'o na tsjom'yo' ñjaaⁿ Jerusalén, queⁿyo' cwenta ndo' candye'yo' ñ'oom na nntsjoō. ¹⁵ Ee na^m'aⁿ nchii na candyeena cha'xjeⁿ na cwila'tiuu'yo', ee je' quia tuee'cheⁿ na ñjeeⁿ na cwitsjoom. ¹⁶ Saa juu na cwinty'ia'yo' na cwiluii matseicandaa'ñena' ñ'oom na tyoñequiaa profeta Joel, tsoom:

¹⁷ Ncuee na macanda, matso Ty'oōts'om,

njñōōⁿya Espíritu na cwiluiindyō naquii' n'om jndye nn'aⁿ.

Nda'yo' na naⁿnom ñequio nda'yo' na naⁿlcu nla'neiⁿna ñ'oom na nntsjoō ndaana.

Naⁿnom na titquiendye waa na nlco'na' ndaana na nnty'iaana.

Ndo' naⁿnom na tquiendye ndaa nntsoona.

¹⁸ Ncuee'ñeeⁿ njñōōⁿya Espíritu na cwiluiindyō naquii' n'om nn'aⁿ na cwindye'ntjom noōⁿ meiⁿ naⁿnom ndo' meiⁿ naⁿlcu.

Ññequia naⁿñeeⁿ ñ'oom na nntsjoō ndaana.

¹⁹ Ndo' nnts'aaya na nleitquioo' jndye nnom 'naaⁿ jo nandye tsjo'luee na nla'catyuendye nn'aⁿ quia na nnty'iaana.

Ndo' nnts'aaya 'naaⁿ na nleitquioo' jo nacje nnom tsjoomnancue, cha'na niom' ñequio chom ñequio ndioom.

²⁰ Ñe'quioom' nntseicwaqueⁿna' na jōōⁿñe nnom,

ndo' chi' nntseicwaqueⁿna' cha'cwijom niom'.

Nmeiⁿ! nluii cwii tjōōcheⁿ na nncuee' xuee cantyja 'naⁿ ja na cwiluiindyō na matsa'ntjōⁿ.

Juu xuee'ñeeⁿ t'maⁿticheⁿ matseixmaⁿna' na nleitquioo' najndei na matseixmaⁿya.

²¹ Saa cwii cwii ts'aⁿ na nncwji' xueya na cwiluiindyō na matsa'ntjōⁿ, juu tsaⁿñeeⁿ nluin'maaⁿñe."

Luaa' ñ'oom na tso Ty'oōts'om ñequio 'ndyoo Joel.

²² Tsoti Pedro:

—'O nn'aⁿya Israel, candyeya'yo' na nntsjoō cantyja 'naaⁿ! Jesús tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret. Tquioo' na nquii Ty'oōts'om jñom jom ee jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ s'aaⁿ quii'ntaaⁿyo' na nchii na ndaa nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, meiⁿ xocjaantyjoō' n'om nn'aⁿ chiuu tuiiyuu. Ndo' 'o manquiu'yo' na ljo' ee cantyja najndei na matseixmaⁿ nquii Ty'oōts'om, jo' na tyoch'ee Jesús 'naaⁿ t'maⁿ quii'ntaaⁿyo'. ²³ Maxjeⁿ teiyo ntyjii Ty'oōts'om na nnc'oom Jesús luee'yo' ee seijndaa'ñê na tuii na ljo'. Jo' na tio'yo' Jesús luee nn'aⁿ romanos. 'O l'a'yo' na ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ na jlacuee'na jom. ²⁴ Saa Ty'oōts'om tquiaa na tando'xcoom na tueeⁿeⁿ. Seicandyaañe jom na ñet'omts'ooñê ee

tijoom jndaa caljoo'ñê nacje 'naaⁿ¹ na cwiwje nn'aⁿ. ²⁵ Seineiⁿ rey David na ndoo' matseineiⁿ nquii Jesús. Matsoom:

Manty'iaya Ty'o^ots'om na ñequii'cheⁿ m'aa^{nñê} jo no^oya.

Nc'e na m'aa^{nñê} ñ'eⁿndyo, jo' chii xocju'cjena' ja.

²⁶ Jo' na jeeⁿ neiⁿnco ts'o^oya,

ndo' ñequio na neiⁿya mataya.

Ndo' cwe' nc'e meindo^o'nty'iaandyo,

jo' na mach'eeⁿ na mawajndyaya.

²⁷ Ee xonquiaa' na nljoo'ndyo tsei'tsuua

meiⁿ xonquiaa' na nnto'ndyo ee cwiluiindy^o na lju' ts'o^o na mandi'ntjoⁿya njom'.

²⁸ 'U t'moⁿ¹ no^oya nato cantyja na nncwando'xco ts'aⁿ.

Ndo' na nnc'o^oya ñ'eⁿndyu' nnts'aana' na neiⁿtyaya.

Luaa' ñ'oom na seineiⁿ David.

²⁹ Tsoti Pedro:

—'O nn'aⁿya, ndyeyu nntsjo^o ndye'yo' na tue' welooya David na ñet'oom teiyo. Ty'ecat'iuuna jom, ndo' tsei'tsua^{n1a} ndicwaⁿ waana' tsjoom ñjaaⁿ hasta xuee je'. ³⁰ Jom tyoluiñê profeta, ndo' ntyjiyaaⁿ na tso Ty'o^ots'om ñ'oomtyeⁿ nnoom na nluiñe Cristo quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ 'naa^{n1a} na ndyowicantyjo^o ndo' juu tsa^{n1ñee} nncjaacjoo ntio na ñetacatyeeⁿ. ³¹ Ndo' cha'cwijom na nnty'iaa' nnoom najnda tuiina', jo' na tsoom na xocaljoo'ñe añmaaⁿ¹ yuu na cwiljoo'ndye añmaaⁿ nn'aⁿ na jnda tja ndo' meiⁿ seii' xocat^oo'. ³² Ñ'oommeiⁿ¹

seineiⁿ cantyja 'naaⁿ¹ Jesús. Ndo' cha'tsondyo^o cwitjei'yuu'ndyo^o na mayuu' na tquiaa Ty'o^ots'om na tando'xco juu. ³³ Je' m'aaⁿ ntyjaa' ts'o Ty'o^ots'om ntyjaya yuu na matseit'maa^{n1ñena} jom. Jo' na jnda ñjom Tsotyeeⁿ Espíritu Santo naquii' n'om nn'aⁿ cha'xjeⁿ ñ'oomtyeⁿ na tqeⁿ ndo' na cwiluii cha'tso na cwinty'ia'yo' je' ndo' na cwindye'yo'. ³⁴ Ee nchii nquii David tja cañoom'luee. Jo' chii ma'mo^{n1na} cantyja 'naaⁿ¹ Jesús seneiⁿ. Ee tso David:

Seineiⁿ Ta Ty'o^ots'om nnom Ta na matsaⁿ'ntjom ja.

Matsoom nnom:

“Cajmaⁿ¹ jo ntyjaa' ts'o^oya ntyjaya

³⁵ hasta xjeⁿ na jnda tsa'a nn'aⁿ na jndoo 'u cjee' nc'e'.”

³⁶ Tsoti Pedro:

—Quia jo' cha'tsondyo' 'o nn'aⁿ Israel cala'no^{n1yo} na mayuu' na juu Jesús na ty'iom'yo' ts'oom'naaⁿ, tqeⁿ Ty'o^ots'om na Ta jom na matsaⁿ'ntjoom jaa ndo' na Cristo jom na macwji'n'maa^{nñê} jaa.

³⁷ Ndo' quia jndye nn'aⁿ Israel na luaa', jeeⁿ sei'ndaa'na' nquiuna. Jluena nnom Pedro ñequio nda^o nt'omcheⁿ apóstoles:

—'O nn'aaⁿya, ¿chiiu maca^{n1na} na cal'aayâ?

³⁸ Quia jo' t'o Pedro nda^oana:

—Ticwiindy^o 'o calcwe' n'om'yo' ndo' cwits'oomndyo' ñequio xuee' Je-sucristo, cha nntseit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om jna^{n1yo}. Quia jo' nnto'ñoom'yo' Espíritu Santo naquii' n'om'yo'. ³⁹ Ee ñ'oomtyeⁿwaa' tseixma^{n1na} cwenta' 'o ñ'eⁿ nda'yo', ndo' cwentaa cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ na tquia, ndo' mati ticwii cwii ts'aⁿ na ma'maⁿ Ta Ty'o^ots'om cwentaaya.

⁴⁰ Pedro jndye nt'omcheⁿ ñ'oom tyocwji'yuu'ñetyeeⁿ nda^oana. Ndo' tyotsei-jndo'tyeeⁿ n'omna. Tsoom:

—Catjei'ndyo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ je' na quie' n'om cha nda^o nlui'n'maa^{n1ndyo}'.

⁴¹ Quia jo' nn'aⁿ na jla'yu' ñ'oom na tsoom teits'oomndyena. Juu xuee'ñeeⁿ, cha'na ndyee meiⁿndyena jla'yu'na. ⁴² Tyoqueⁿndyena na tyondyena ñ'oom

na tyot'mooⁿ apóstoles'ñeeⁿ. Tjoom' tyom'aⁿna ñequio naⁿñeeⁿ. Tyotjom-ndyena na tyotyjena tyoo' na tyocañjom n'omna Jesús. Ndo' tyola'neiⁿna nnom Ty'o^ots'om.

Luaa tyom'aⁿ nn'aⁿ na tyola'yu'jndyee

⁴³ Cha'tsondye nn'aⁿ tyotseitsaⁿna' jona ee na tyonty'iaana jndye ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyol'a apóstoles na xocanda^a nluii na cwe' na jnda nquieena meiⁿ xocjaantjoo' n'om nn'aⁿ 'naaⁿ na tuii. ⁴⁴ Cha'tsondye nn'aⁿ na jnda jla'yu', ñe'cwii n'omna. Ndo' cha'tso 'naⁿ na tyowil'uee'ndyena tjom na 'naaⁿna jona. ⁴⁵ Tyonda^aana ndyuaana ñequio nt'omcheⁿ 'naaⁿna na waa. Ndo' s'om na tyoto'ñoomna tyotoⁿna jona', tyoñequiana ndaa^a nn'aⁿ na tyotseitjoona' joo. ⁴⁶ 'Io ndi 'io tyotjomndyena wats'om t'maⁿ. Mati naquii' l'aana tyola'jomndyena na tyotyjena tyoo' na tyocañjom n'omna Jesús. Tyocwa'na ñequio na neiⁿna ndo' na xcwee' n'omna. ⁴⁷ Tyola't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om ndo' cha'tsondye nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyotjeii'ya jona. Ndo' 'io ndi 'io tyocwji'n'maaⁿñeticheⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ. Jo' chii tjawit'maⁿti tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaⁿaⁿ.

3

Tco'yana' cwii ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee

¹ Cwii xuee Pedro ñ'eⁿ Juan ljo'yu ty'ena wats'om t'maⁿ na ndyee na matmaaⁿ xjeⁿ na cwi'oola'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'o^ots'om. ² Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na tuiiñe na ntjeiⁿ nc'ee. Juu tsaⁿñeeⁿ 'io ndi 'io tyo'ooñ'om nn'aⁿ jom wats'om t'maⁿ, tyoqueⁿna jom 'ndyoots'a na jndyuna' Jeeⁿ Neiⁿncoo' cha ndaa nlcaaⁿ ljo' na matseitjoona' jom ndaa^a nn'aⁿ na cwi'ooquie' jo' jo'. ³ Quia na nty'iaaⁿaⁿ Pedro ñ'eⁿ Juan na macwi'ooquie'na naquii' wats'om'ñeeⁿ tcaaⁿ s'om nda^aana. ⁴ Ndo' nty'iaa' Pedro ñequio Juan jom. Tso Pedro nnoom:

—Aa re sa, canty'ia' nda^ayâ.

⁵ Quia jo' nty'iaaⁿaⁿ nda^aana ee seitioom waa na nñequiana na nnco'ñoom. ⁶ Saa matso Pedro nnoom:

—Ja meiⁿ s'om xuee meiⁿ s'om cajaan' tjaa'naⁿ na maleiñ'oⁿya, saa cantyja na maleiñ'oⁿtya nñequiaya na nnco'ñom'. Ñequio xuee' Jesucristo, tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret, quicantya' ndo' cja'ca'.

⁷ Jnda chii t'uii Pedro ts'o^on ntyjaya seiwe tsaⁿñeeⁿ jom. Mañoom' tco'yana' nda'nc'eeⁿ ñequio candyo'nc'eeⁿ. ⁸ Jo' na ñejomto teicantyjaaⁿ. Teinty-jeeⁿeⁿ ndo' to^on'om na tjacaⁿ. Tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ ñ'eⁿndyena. Tyojaacaⁿ ndo' tyowantyjaaⁿ ndo' tyotseit'maaⁿñê Ty'o^ots'om. ⁹ Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na too'ndye naquii' wats'om tyonty'iaana na tyojaacaⁿ ndo' tyotseit'maaⁿñê Ty'o^ots'om. ¹⁰ Ee tajnaaⁿna na jom ts'aⁿ na ñetacatyeeⁿ 'ndyoots'a wats'om t'maⁿñeeⁿ na jndyuna' Jeeⁿ Neiⁿncoo'. Majom na tyocaaⁿ ljo' na matseitjoona' jom ndaa^a nn'aⁿ. Jo' na jeeⁿ tyotseitsaⁿna' jona ndo' jeeⁿ tjawee' n'omna na jnda tco'yana' nc'eeⁿ.

Ñ'oom na seineiⁿ Pedro leiroo' wats'om t'maⁿ

¹¹ Wats'om'ñeeⁿ waa cwii leiroo'na' na jndyuna' Salomón. Jo' jo' tqionty-jaa' cha'tsondye nn'aⁿ na cwityueneiiⁿna. Ee ts'aⁿ na tco'yana' nc'ee jo' jo' tiñe'ca'ñeeⁿ Pedro ñequio Juan. ¹² Quia na nty'iaa' Pedro na cha'tsondye nn'aⁿ jnda jla'candyoo'ndyena, matsoom nda^aana:

—'O re nn'aⁿya Israel, ¿chiiu na jeeⁿ matseitsaⁿna' 'o? ¿Chiiu na jeeⁿ cwinty'ia'yo' nda^ayâ na chacwijom cwila'tiiu'yo' na cwe' na jnda^a ncjooyâ oo cwe' nc'e na jeeⁿ cwila't'maaⁿndyô Ty'o^ots'om jo' na majaacaa tsaⁿm'aaⁿ? Meiⁿchjoo nchiijo'. ¹³ Ee nquii Ty'o^ots'om na tyotseit'maaⁿñe welooya

Abraham na ñet'oom teiyo, na tyotseit'maaⁿñe welooya Isaac, ndo' welooya Jacob, ndo' tyola't'maaⁿndye nt'omcheⁿ welooya na jndyowi'cantyjoo', jom seit'maaⁿñe Jnaaⁿ Jesús, na jla'quioo'yo' luee naⁿmaⁿ'iaaⁿ cha cue'. Ndo' meiiⁿ Pilato ñe'catseicandyaañe jom, saã títancue'yo'. Sa'yo' nacjoom'm meiiⁿ juu ñe'catseicandyaañe jom. ¹⁴ 'O nchii taⁿ'yo' na nndyaañe nquii na cwiluiiñe na lju' ts'om ndo' na tyoch'ee yuu na maty'iomyaana'. 'O taⁿ'yo'yo' na nndyaañe ts'aⁿ na ñeseicwjee nn'aⁿ. ¹⁵ Jla'cue'yo' nqueⁿ na mañequiaaⁿ na cwitando' nn'aⁿ. Saã Ty'oots'om tquiaa na tando'xcoom na tueeⁿen ndo' já cwitjei'yuu'ndyô na ljo'. ¹⁶ Nc'e na cwilayu'ya cwii n'ooⁿyâ ñ'eⁿ xuee' Jesús, jo' na tquiaana' najndaⁿ nc'ee tsaⁿm'aaⁿ na cwinty'ia'yo' ndo' na cwita'jnaⁿ'yo'. Ee nc'e juu na cwilayuu'yâ n'ooⁿyâ ñequio Jesús, jo' na cha'tsondyo' cwinty'ia'yo' na candaa' tco'yana' tsaⁿm'aaⁿ.

¹⁷ 'Ndo' ntyjiia, 'o nn'aⁿya, na tícala'nⁿ'yo' ljo' l'a'yo' ñequio naⁿmaⁿ'iaaⁿ 'naⁿ'yo' jla'cue'yo' Jesús. ¹⁸ Saã laa'ti' waa na seicandaaⁿñe Ty'oots'om ñ'oom na seineiiⁿ ñequio ndyuee profetas na maxjeⁿ nncue' Cristo tsaⁿ na jñoom. ¹⁹ Jo' chii calcwe' n'om'yo' ndo' cata'ndyo'xcwe'yo' nnom Ty'oots'om cha nntseicanoom'm jnaⁿ'yo' ndo' na ñnequiaaⁿ na ntseixcona' cantyja na cwitsaam'aⁿ'yo' joo nnoom. ²⁰ Ndo' na ljo' njñomnaaⁿ'aⁿ Jesucristo, tsaⁿ na nncwji'n'maaⁿñe 'o, ee teiyo seijndaaⁿñe na luaa' nnts'aaⁿ. ²¹ Saã macaⁿna' na caljoo'ñe Jesucristo cañoom'luee hasta quia na jndaⁿ seicandaaⁿñena' cha'tso ñ'oom na seineiiⁿ ñequio ndyuee profetas na tyoñequia ñ'oom'm tandyo xuee. ²² Ee tyotso Moisés ndaaⁿ welooya na ñet'om teiyo: “Nquii Ta Ty'oots'om njñoom cwii nn'aⁿ'yo' na m'aⁿ'yo' na ñnequiaa ñ'oom'm cha'xjeⁿ na jñoom ja. Queⁿ'yo' cwenta cha'tso ñ'oom na nntseineiⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ ndaaⁿ'yo'. ²³ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na tiqueⁿ cwenta ñ'oom na nntso tsaⁿ'ñeeⁿ nncwji'ndyona' juu quii'ntaaⁿ nn'aⁿ Israel.”

²⁴ Tsoti Pedro:

—Cha'tsondye profetas cha'na Samuel ñequio nn'aⁿ na cwiñet'om jndaⁿ na tue' tsaⁿ'ñeeⁿ, tyoluena na nluii cha'xjeⁿ na cwiluii je'. ²⁵ Ñequio ndyuee profetas tquiaa Ty'oots'om ñ'oomtyeⁿ ndo' 'o laxmaⁿ'yo' na nda'yo' naya na cwit'mooⁿ joona' ndo' cha'xjeⁿ ñ'oom na seijndaaⁿñetyeⁿ Ty'oots'om ndaaⁿ welooya na ñet'om teiyo quia tsoom nnom welooya Abraham: “Quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ 'naⁿ na nncjaawi'cantyjoo' nluiiñe ts'aⁿ na njñooⁿya na m'aⁿ'yo'. Ndo' nc'e juu nntio'naaⁿndyo cha'tsondye nn'aⁿ tsjoomnancue.” ²⁶ Jo' chii quia na s'aa Ty'oots'om na ta'ndo'xco Jnaaⁿ na tue', najndyee tio'naaⁿñe 'o na jñoom juu na m'aⁿ'yo' cha tincwiindyo' 'o nlcwe' n'om'yo' natia na cwil'a'yo'.

4

Pedro ñ'eⁿ Juan jo ndaaⁿ naⁿmaⁿ'iaaⁿ

¹ Pedro ñ'eⁿ Juan xcwe na cwila'neiⁿna ndaaⁿ nn'aⁿ, ndo' tquie ntyee na m'aⁿna ñequio ts'aⁿ na matsa'ntjom nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om t'maⁿ. Mati nt'om nn'aⁿ judíos na laxmaⁿna tmaaⁿ saduceos tquiena. ² Jndaⁿ teilioo naⁿ'ñeeⁿ ee Pedro ñ'eⁿ Juan cwit'mooⁿna ndaaⁿ nn'aⁿ na jndaⁿ mawando'xco Jesús, jo' chii mati nn'aⁿ na jndaⁿ tjaⁿ maxjeⁿ ntando'xcona. ³ Quia jo' t'ue naⁿ'ñeeⁿ joona. Ndo' cwe' nc'e na jndaⁿ tmaaⁿ, jo' chii tiomya naⁿ'ñeeⁿ joona w'aancjo hasta quia nneiⁿncoo cwicheⁿ xuee. ⁴ Saã nn'aⁿ na tyondye ñ'oom' Ty'oots'om na tyoñe'quiiana, jndyendye naⁿ'ñeeⁿ jla'yu'na. Ndo' cha'tsoñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' tue'ntyjo cha'na 'om meiⁿndyena na cwe' naⁿnom.

⁵ Teincoo cwicheⁿ xuee naquii' Jerusalén tjomndye nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. ⁶ Ñ'eⁿ Anás, tyee na cwiluiitquieñe, ñequio

Caifás, ñ'eⁿ Juan ñequio Alejandro, ndo' ñ'eeⁿ cha'tsondye nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nn'aaⁿ na ntyee na cwiluiitquiendye. ⁷ Tqueeⁿ ndyena Pedro ñ'eⁿ Juan ndo' tsa'na na ñ'eeⁿ quii'ntaaⁿ na. Jluena:

—¿Ñ'eeⁿ tquiaa na jnda'yo', ndo' ñ'eeⁿ ts'aⁿ xuee' cwilei'ñ'om'yo' na luaa' cwil'a'yo'?

⁸ Ndo' Pedro too' quii' ts'oom m'aaⁿ Espíritu Santo, matsoom ndaana:

—'O re nn'aⁿ na m'a'nyo' n'iaaⁿ ñequio 'o nn'aⁿ na cwiluiitquiendyo' joo ndaa jaa nn'aⁿ Israel, ⁹ na cwita'x'ee'yo' ndaayâ cantyja naya na tuii ñ'eⁿ ts'aⁿ na ñet'oom na ntjeiⁿ nc'ee, ¿aa ñ'e'candye'yo' chiuu tuiiyuu na jnda tco'yana' jom? ¹⁰ Xeⁿ na ljo', quia jo' cha'tsondye 'o ñequio cha'tsondye nn'aⁿ Israel cala'no'nyo' chiuu waa. Nquii Jesucristo, ts'aⁿ na jnaⁿ Nazaret na ty'iom'yo' ts'oom'naaⁿ, tquiaa Ty'oots'om na tando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ. Ñequio xuee' jom jo' na jnda n'maⁿ tsaⁿs'am'aaⁿ na cwinty'ia'yo' na meintyjeeⁿeⁿ jo ndaa'yo'. ¹¹ Juu Jesús cwiluiine tsjo' na 'o na cwiluiitquiendyo' jo ndaaya jnda tquie'yo'. Saa jnda tacatyeeⁿtyeⁿ tsjo'ñ'eeⁿ nquii tsiaⁿtsjo' yuu na t'maⁿti matseixmaⁿna' na cha'tso ljo'. ¹² Tjaa'naⁿ ñ'eeⁿ cwiicheⁿ na ndaa nncwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ macanda nquii Jesús. Ee cha'waa nnom tsjoomnancue tjaa'naⁿ xuee' cwiicheⁿ na tqueⁿ Ty'oots'om na juu ndaa nncwji'n'maaⁿñe jaa.

¹³ Jnda na nty'iaa na'maⁿn'iaaⁿ na tinquiaa' Pedro ñ'eⁿ Juan, ndo' jla'noⁿna na tyoola'naaⁿ na ñ'eeⁿ cha'xjeⁿ na nquiuna, ee cwe' nn'aⁿ meiⁿquiandye joona, quia jo' jeeⁿ tyotseitsaⁿna' joona, ndo' tjañjoom' n'omna na tyocañ'eeⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿ Jesús. ¹⁴ Ndo' majndeiiti quia na nty'iaana nacañoom na ñ'eeⁿ meintyjee' ts'aⁿ na jnda tco'yana', jo' chii seicu'ñ'eⁿna' na nluena ñ'oom nacjoo na ñ'eeⁿ. ¹⁵ Quia jo' tjeii'yana na ñ'eeⁿ quii'ntaaⁿ na. Jnda chii tyola'neiⁿ cheⁿnquieena. ¹⁶ Tyoluena:

—¿Chiuu nl'aayo^o ñequio ti'm'aⁿ? Ee cha'tsondye nn'aⁿ tsjoom ñjaaⁿ Jerusalén manquiuyana na jnda l'a na'm'aⁿ cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ na xocanda nnts'aa na cwe' na jndei nquii ts'aⁿ ndo' jaa xonda nluuya na tiyuu' na ljo'. ¹⁷ Jo' chii yati cal'uuya ndaa na'm'aⁿ ñequio na jndei'na' meiⁿcwii nnom ts'aⁿ tala'neiⁿtina ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús, cha tant'omti ñ'oommeiⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ.

¹⁸ Quia jo' t'maⁿna na ñ'eeⁿ. Sa'ntjomna na meiⁿcwii ñ'oom tala'neiⁿti na ñ'eeⁿ, tant'mooⁿna ñequio xuee' Jesús. ¹⁹ Saa Pedro ñequio Juan, jluena:

—Ncjo'yo' calatiuu'ya'yo' aa maty'iomna' jo nnom Ty'oots'om na calacandaayâ ñ'oom na cwindu' 'o, nchii ñ'oom na matso jom. ²⁰ Ee já tijoom jndaa ca'ndyaayâ na nlanaaⁿyâ ljo' na ñenty'iaayâ na tyoch'ee Jesús ndo' na tyondyaayâ na tyotseineiⁿ.

²¹ Saa joo na'maⁿn'iaaⁿ jndeiiti ñ'oom tyoluena ndaa na ñ'eeⁿ. Jnda chii jñoomna na ñ'eeⁿ, ee tileicaliuna chiuu ya nnta'wi'na na ñ'eeⁿ ee nquiaana nn'aⁿ quii' tsjoom, ee cha'tsondye nn'aⁿ tyolat'maaⁿndyena Ty'oots'om cantyja na nty'iaana na tco'yana' ts'aⁿ na ñet'oom na ntjeiⁿ nc'ee. ²² Ee tsaⁿs'a'ñ'eeⁿ, na jeeⁿ t'maⁿ ts'iaaⁿ s'aa Ty'oots'om na tco'yana' jom, jnda teinom wen'aaⁿ choom'm.

Nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'e'cwii t'maⁿ jla'neiⁿna nnom Ty'oots'om

²³ Pedro ñ'eⁿ Juan, jnda na jndyaandyena, ty'ena na m'aⁿ nc'iaana. Jla'candiina na ñ'eeⁿ cha'tso ñ'oom na tyolue ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom. ²⁴ Ndo' joo na ñ'eeⁿ, quia na jndyena ñ'oom'ñ'eeⁿ, ñ'e'cwii t'maⁿ jla'neiⁿna nnom Ty'oots'om, jluena:

—'U Ta Ty'oots'om, macanda 'U na mayuu'cheⁿ na matsa'ntjom'. 'U tqueⁿ cañoom'luee ñequio tsjoomnancue, ñequio ndaaluee, ndo' ñequio cha'tso na

niom. ²⁵ Ñequio Espíritu Santo seijndo' ts'om moso' David. Jo' na seiljeiⁿ ñ'oom na tsu'. Tsoom:

¿Chiuu na cwila'wjee nn'aⁿ na nchii judíos?

Ndo' ¿chiuu na cwila'tiuu nn'aⁿ judíos cwii na cwe' ts'iaaⁿndyo?

²⁶ Nn'aⁿ tsjoomnancue na cwitsa'ntjom jla'wendyena.

Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ jla'jomndyena.

Ñe'cwii ty'ena nacjoo' nquii Ty'oots'om,

ñequio Cristo tsaⁿ na jñoom.

²⁷ Jlueti naⁿñeeⁿ nnom Ty'oots'om:

—Mayuu' ñ'oom'ñeeⁿ na tso David ee Herodes ñequio Poncio Pilato jla'jomndyena naquii' tsjoomwaa ñequio nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na nchii judíos. Ty'ena nacjoo' Jnda' na lju' tseixmaaⁿ ndo' na majndaa' ts'iaⁿaⁿ na tqueⁿ jom. ²⁸ Tandyo xuee seijndaa'ndyu' ljo' nl'ana. Ndo' majo' jnda' l'ana je'. ²⁹ Ndo' je' je' 'u Ta, queⁿ cwenta ñ'oom wi' na jndei'na' na cwiluena ndaayâ, ndo' cateijndei' já na cwindya'ntjoo^{nyâ} njom' na calanaa^{nyâ} ñ'oom naya 'naⁿ ñequio na t'maⁿ n'o^{nyâ}. ³⁰ Ndo' catseintyo' ts'o' nacjoo' nn'aⁿwii. Catsein'maⁿ joona. Catsa' 'naaⁿ t'maⁿ ñequio 'naaⁿ na xocjaantyjo' n'om nn'aⁿ chiuu tuiiyuu. Nmeiⁿ catsa' ee cwilcwii'â xuee' Jnda' Jesús na lju' tseixmaⁿ.

³¹ Jnda' na jla'neiⁿna nnom Ty'oots'om tei'ncwii' w'aa yuu na cwitjomndyena. Ndo' joona too' m'aaⁿ Espíritu Santo naquii' n'omna. Ndo' tyola'neiⁿna ñ'oom' Ty'oots'om ñequio na t'maⁿ n'omna.

Cha'tso 'na' tjom na 'naa'na joona'

³² Cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu' tyom'aⁿna na ñe'cwii n'omna, ndo' ñe'cwii tyola'tiuuna. Meiⁿcwiindye joona ticatso na joo 'naⁿ na maleiñ'oom macanda juu 'naaⁿ jo', ee cha'tso 'naⁿ na tyoleichona tyol'ana na tjom na 'naa'na joona'. ³³ Ndo' nquiee apóstoles tyotjeii'yuu'ndyena ñequio najndei na matseixmaaⁿ na jnda' mawando'xco Ta Jesús. Ndo' t'maⁿ tio'naaⁿñe Ty'oots'om joona. ³⁴ Ndo' quii'ntaaⁿ cha'tso nn'aⁿ na cwila'yu' tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ c'oom na matseitjoona' juu ee nn'aⁿ na niom ndyuua ndo' niom l'aa tyondaana joona' ndo' cantyjaⁿ s'om na to'ñoomna na ndaana joona' tquioñ'omna. ³⁵ Tquiana s'om'ñeeⁿ ndaa' apóstoles. Ndo' naⁿñeeⁿ tyoñequiana joona' nnom ticwii cwii ts'aⁿ na matseitjoona' 'naⁿ na macaⁿna' juu. ³⁶ Quii'ntaaⁿna tyom'aaⁿ ts'aⁿ na jndyu José. Jom ts'aⁿ tsjaaⁿ Leví na jndyowicantyjo', tuiiñe tyuaaxeⁿcwe Chipre. Apóstoles tqueⁿna xueeⁿ Bernabé. Ñ'oomwaa' matsona' ts'aⁿ na mañequiaa na t'maⁿ ts'om x'iaa'. ³⁷ Jom waa tyuaaⁿaⁿ. Jnaaⁿ juuna', jnda' chii jndyoñ'oom s'om na to'ñoom, tquiaaⁿ s'om'ñeeⁿ ndaa' apóstoles.

5

Seitjoone Ananías ñ'eⁿ Safira

¹ Saa cwii tsa^{ns}'a na jndyu Ananías ñequio scoom'm Safira ndaana cwii tyuaana. ² Ananías'ñeeⁿ seitjoon' cantyja na jnaaⁿ juuna', ndo' mati ntyjii scoom'm na ljo'. Jndyochom meiⁿ ndyee s'om'ñeeⁿ tquiaaⁿ joona' ndaa' apóstoles. ³ Quia jo' matso Pedro nnoom:

—'U re Ananías, ¿chiuu na tquiaandyu' na seicattoo' Satanás naquii' ts'om' na tsu' cantu nnom Espíritu Santo na seitjoon' s'om cantyja na jnda' tyua'?

⁴ Yocheⁿ na tyoojnda' juuna' tseixmaⁿna' cwenta'. Ndo' mati meiiⁿ na jnda' jnda' juuna' wanaaⁿ na nntsa' yuu na l'ue ts'om' ñequio s'om'ñeeⁿ. 'U je' ¿chiuu na luaa' seitiuu' naquii' ts'om'? Ee nchii ndaa' nn'aⁿ sa' cantu, nnom nquii Ty'oots'om waa jnaⁿ'.

⁵ Jndā na jndii Ananías ñ'oommeiⁿ cwe' tiooñetoom na ts'oo jom. Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na nquiuna na luaa' tuii, jeeⁿ ndya' nioom tyuena. ⁶ Teicantyja naⁿnom na titquiendye. Jla'tyjoondyena liaa jom. Jndā chii tjeii'na jom, mana ty'ecat'iuuna jom.

⁷ Jndā teinom cha'na ndyee hora na tuii na ljo' ndo' tyjee' scuu' Ananías. Meiⁿchjoo ticaljeiiⁿ aa waa ljo' tuii. ⁸ Quia jo' Pedro matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ: —Catsu' nooⁿ, ¿aa mayuu' na laa'ti'ndyo ndaa'yo' tyuaa'yo'?

Ndo' matso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Mayuu' na laa'ti'.

⁹ Matso Pedro nnoom:

—Chiuu na jla'tjom'yo' ñ'oom na tquio'nn'aⁿyo' Espíritu na cwiluiiñe Ty'oots'om. Aa ndi', je' cwiquie nn'aⁿ na ty'ecat'iuu sa'. Mati 'u maje'ndyo nnc'oocat'iuuna 'u.

¹⁰ Mantyjacheⁿ cwe' tiooñetoom jo nc'ee Pedro, mana tueeⁿeⁿ. Quia na ty'equie' naⁿnom na titquiendye jliuna na jndā tueeⁿeⁿ. Mati tjeii'na jom, ty'ecat'iuuna jom nacañoom' saaⁿaⁿ. ¹¹ Quia jo', tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, jeeⁿ t'maⁿ seicaty'uena' ndo' mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ na tyondye na luaa' tuii.

Ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyol'a apóstoles

¹² Nn'aⁿ na cwiluiindyena apóstoles jndye nnom 'naaⁿ l'ana ñequio ts'iaaⁿ t'maⁿ na xondaā nluii na cwe' najndeii nquii ts'aⁿ. Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na jndā cwila'yu' tjoom' t'maⁿna na tyotjomndyena wats'om t'maⁿ na jndy leiroo'na' Salomón. ¹³ Saa nt'omcheⁿ nn'aⁿ nquiaana na nla'jomndyena, meiiⁿ na ljo' tyotjeii'yana nn'aⁿ na cwila'yu'. ¹⁴ Ndo' tjawijndyendyeti nn'aⁿ na tyola'yu' ñequio Ta Jesús, naⁿnom ndo' naⁿlcu. ¹⁵ Tyotsa'na nn'aⁿwii ndyuee nantaa, cjoo' nduu ndo' cjoo' luee, cha quia na wjaawinom Pedro nnquioo ncwaaⁿaⁿ nacjoo cwantindye joona cha nn'maaⁿna. ¹⁶ Mati nn'aⁿ na m'aⁿ njoom na nndyoo' Jerusalén tquiochona nn'aⁿwii ñ'eⁿ nn'aⁿ na tyoleichuu jndyeta. Ndo' cha'tsondye naⁿñeeⁿ n'maaⁿna.

Naⁿmaⁿiaaⁿ tyota'wi'na Pedro ñ'eⁿ Juan

¹⁷ Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe ñequio tmaaⁿ nn'aⁿ judíos na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê na jndy saduceos, jlawendyena nacjoo apóstoles ee jeeⁿ lioona naⁿñeeⁿ. ¹⁸ Jo' chii t'uena naⁿñeeⁿ. Tioomna joo w'aancjo. ¹⁹ Saa teijaaⁿ tyjee' cwii ángel cwentaa' Ta Ty'oots'om. Seicanaaⁿñê ndyueel'a w'aancjo. Tjeiiⁿeⁿ naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. ²⁰ Matsoom ndaāna:

—Catsa'yo' wats'om t'maⁿ. Calaneiⁿyo' ndaaⁿ nn'aⁿ ñ'oomwaa' cantyja 'naaⁿ na nncwando' añmaaⁿ ts'aⁿ.

²¹ Jndā na jndyena ñ'oomwaa' ty'ena. Ndo' cwitsjoom ty'equie'na wats'om t'maⁿ. Tyot'mooⁿna ndaaⁿ nn'aⁿ.

Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê, jndā na tjomndyena ñequio cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindyena naⁿmaⁿiaaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ Israel, sa'ntjomna na cjaacandyoo'ndye apóstoles na tioomna w'aancjo.

²² Saa quia na jndā tquie sondaro 'ndyoots'a w'aancjo jliuna na tac'om naⁿñeeⁿ jo' jo'. Jo' chii ty'elcwee'na. Ty'ela'candiina na tac'om naⁿñeeⁿ.

²³ Jluena:

—Quia na squiaayâ 'ndyoots'a w'aancjo tyeⁿ ta'na' ndo' m'aⁿ sondaro na cwil'a cwenta, saa quia na jla'canaaⁿndyô jo' jliuuyâ tjaa'ñeeⁿ c'oom.

²⁴ Ndo' tyee na cwiluiitquieñe ñequio ts'aⁿ na matsa'ntjom nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om t'maⁿ ñequio nt'omcheⁿ ntyee na cwiluiitquiendye, quia na jndyena na luaa', tyom'aaⁿ n'omna chiuu ya nluii cha nleicheⁿ ñ'oomwaa'.

²⁵ Ndo' mañejuu xjeⁿñeeⁿ tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ, seicandii joona, matso:

—Nn'aⁿ na tiom'yo' w'aancjo, naquii' wats'om t'maⁿ meintyjee'na je'. Cwit'mooⁿna ndaaⁿ nn'aⁿ.

²⁶ Quia jo' ts'aⁿ na matsa'ntjom tjaaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ 'naaⁿaⁿ. Ty'ecachona naⁿñeeⁿ saaⁿ nchii ñequio na jndei'na' ee nquiaana xeⁿ nn'aⁿ na cwindye ñ'oom'ñeeⁿ njñom ljo' jooⁿa. ²⁷ Ndo' quia na jndaⁿ tquiennnda'na yuu cwitjom-ndye naⁿman'iaaⁿ, tquiiana cwenta praso ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. Ndo' tyee na cwilui-itquieñe, seilcwii'ñê ndaaⁿ praso'ñeeⁿ. ²⁸ Matsoom:

—Mandyeyo' na tyol'uuyâ ndaa'yo' ñequio ñ'oom na jndei'na' na tant'moⁿ'yo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús. Saaⁿ 'o je' cha'waa naquii' Jerusalén jndaⁿ manquiu nn'aⁿ ñ'oom na cwit'moⁿ'yo' ndaana. Mati cwindu'yo' na jâ chooyâ jnaⁿ na tue' Jesús.

²⁹ Quia jo' Pedro ñequio nt'omcheⁿ apóstoles, t'oona, jluena:

—Jndei'tina' na calacandaayâ ñ'oom na matso Ty'oots'om nchiiti ñ'oom na cwilue nn'aⁿ. ³⁰ Manqueⁿ na tyola't'maaⁿndye welooya na ñet'om teiyo, tquiaaⁿ na wando'xco Jesús na jla'cue'yo' na ty'iom'yo' nacjoo' ts'oom'naaⁿ. ³¹ Seit'maaⁿñê juu. Tqueeⁿ juu ntyjaa' ts'oⁿ ntyjaya. Tqueeⁿ juu na cwiluiit'maaⁿñê ndo' na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ cha calcwe' n'om nn'aⁿ Israel ndo' na nntseit'maⁿ ts'om jnaaⁿna. ³² Já cwitjei'yuu'ndyô cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiiⁿ, ndo' majo'ti mach'ee Espíritu Santo, nquii na mañequiaa Ty'oots'om naquii' n'om nn'aⁿ na cwila'candaⁿ ñ'oom na matsoom.

³³ Jndaⁿ na jndye naⁿmaⁿ'iaaⁿ ñ'oommeiⁿ jeeⁿ ndya' lioona hasta ñe'cala'cwjeena naⁿñeeⁿ. ³⁴ Saaⁿ teicantya cwiindye jooⁿa, ts'aⁿ na jndy Gamaliel. Jom ts'aⁿ tmaaⁿ fariseos ndo' ma'mooⁿ chiuu matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, cha'tsondye nn'aⁿ ya ñ'oom nquiuna cantyja 'naaⁿaⁿ. Teinty-jeeⁿeⁿ ndo' saⁿ'ntjoom na calui'ya apóstoles ch'eⁿ chjoowi' taⁿndyo. ³⁵ Tsoom ndaaⁿ nc'iaaⁿaⁿ:

—'O ntyjañoⁿ nn'aⁿ Israel, cal'a'yo' cwenta ljo' na cwilatuu'yo' na ñe'cal'a'yo' ñ'eⁿ naⁿnomm'aⁿ. ³⁶ Ee cjañjoom' n'om'yo' jaach'eeti xuee tyom'aaⁿ Teudas. Tyotsoom na jom ts'aⁿ na t'maⁿ cwiluiiñe, ndo' cha'na ñequiee siaⁿnto naⁿnom jla'jomndyena ñ'eⁿñê. Saaⁿ jla'cuee' nn'aⁿ jom, ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na jla'jomndye ñ'eⁿñê t'oom'ndyena. Mana ntycwii cantyja 'naaⁿaⁿ. ³⁷ Jndaⁿ teinom na ljo', xcwe na cwiwiljeiixco ncuee nn'aⁿ, mati seis'añe Judas ts'aⁿ Galileo. Ndo' jndye nn'aⁿ jla'jomndyena ñ'eⁿñê. Saaⁿ mati jla'cuee' nn'aⁿ jom, ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na tyola'jomndye ñ'eⁿñê majo'ti t'oom'ndyena. ³⁸ Jo' chii matseijndo'a n'om'yo', ca'ndye'yo' ti'm'aⁿ. Cajndoo' nquieena, ee xeⁿ ñ'oommeiⁿ ñequio ts'iaaⁿmeiⁿ cwila'xmaⁿna' cwe' ts'iaaⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ quia jo' nncjaandyue cheⁿnquieena'. ³⁹ Saaⁿ xeⁿ cwila'xmaⁿna' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om, quia jo' tijoom candaⁿ na nlatyui'yo' jooⁿa'. Nleitquioo'to na cwitsa'yo' nacjoo' Ty'oots'om.

⁴⁰ Ndo' jla'jomndye nc'iaa' Gamaliel ñ'oom na tsoom ndaana. Jo' chii tqueeⁿnnda'na apóstoles. Cwe' tyotjaa'na naⁿñeeⁿ. Ndo' ñequio na jndei'na' tyoluena na tant'mooⁿ naⁿñeeⁿ ñ'oom ñequio xuee' Jesús. Jndaⁿ chii jñoomna naⁿñeeⁿ. ⁴¹ Ndo' naⁿñeeⁿ je', jlui'na quii'ntaaⁿ naⁿmaⁿ'iaaⁿ ñequio na neiiⁿna na tquiaa Ty'oots'om na cwila'xmaⁿna na co'wi'na' jooⁿa nc'e na cwit-jei'yuu'ndyena ñ'oom ñequio xuee' Jesús. ⁴² Ndo' 'io ndi 'io tîc'oomeintyjee'na na tyot'mooⁿna naquii' wats'om t'maⁿ ndo' mati l'aa nn'aⁿ. Tyot'mooⁿna ndo' tyola'neiⁿna ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús na cwiluiiñe Cristo.

6

Tjeii'ndyena ntquiee' nn'aⁿ na nndye'ntjom naquii' ntaaⁿna

¹ Majoo ncuee'ñeeⁿ tjawijndyendye nn'aⁿ na cwila'yu'. Saa we ndi'ndyena. Nt'omndyena nn'aⁿ judíos na cwila'neiⁿ griego ndo' nt'om nc'iaana cwila'neiⁿ hebreo. Ndo' na'ñeeⁿ na cwila'neiⁿ na griego to'na na jla'ncjoo'ndyena nacjoo' nn'aⁿ na cwilayu' na cwila'neiⁿ hebreo. Ee cha'tso yolcu na cwila'yu' na jnda tja noom ticwii xuee cwito'ñoomna nantquie. Saa joo yolcu na cwila'neiⁿ griego tijndyeti cwito'ñoomna cha'xjeⁿ cwito'ñoom nc'iaana na cwila'neiⁿ hebreo. Jo' na to'na na jla'ncjoo'ndyena. ² Jo' chii canchoo'we apóstoles jla'tjomna cha'tso nn'aⁿ na cwila'yu'. Jluena ndaa na'ñeeⁿ:

—Ticatsa'ntjomna' na n'ndyaayâ na cwiñe'quiaayâ ñ'oom' Ty'ooots'om na njndoo'â cantyja 'naaⁿ nantquie. ³ Jo' chii 'o nn'aaⁿya, catjeii'ndyo' ntquiee' tsans'a quii'ntaaⁿyo' na waa ñ'oom ya cantyja 'naaⁿna, na too' m'aaⁿ Espíritu Santo naquii' n'omna, ndo' na jndo' n'omna. Jooná nnt'iiooⁿya ts'iaaⁿ na njndoo'na cantyja 'naaⁿ nantquie na nnto'ñoom yolcu na jnda tja noom. ⁴ Saa já ñecwitco nlanaaⁿya nnom Ty'ooots'om ndo' na ñequiaayâ ñ'oom'm ndaa nn'aⁿ.

⁵ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na cwila'yu' jla'jomndyena na ljo'. Jo' tjeii'ndyena Esteban, ts'aⁿ na matseyu'ya ts'om ndo' too' naquii' ts'oom m'aaⁿ Espíritu Santo. Ndo' mati Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón ñequio Parmenas. Mati tjeii'ndyena Nicolás, ts'aⁿ tsjoom Antioquía. Jom nchii ts'aⁿ judío saa jaach'ee xuee matseijomñê ñ'oom na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ judíos. ⁶ Jnda na tjeii'ndyena na'ñeeⁿ chii tquiochona joo na m'aⁿ apóstoles. Ndo' joona jla'neiⁿna nnom Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿ na'ñeeⁿ. Jnda chii tioona lueena nacjoo na'ñeeⁿ na cwito'ñoom ts'iaaⁿ.

⁷ Ndo' ñ'oom' Ty'ooots'om jndyeti tjanty'eena'. Ndo' ty'ewijndyendyeti nn'aⁿ na cwila'yu' naquii' Jerusalén hasta mati jndye ntyee cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ judíos tyola'yu'ya cwii n'om.

Cwita'wi'na Esteban

⁸ Esteban t'maⁿ najndei Ty'ooots'om tyotseixmaaⁿ. Jndye 'naaⁿ s'aaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ñequio ts'iaaⁿ t'maⁿ na xocandaá nluui na cwe' najndei nquii ts'aⁿ. ⁹ Tyowaa cwii wats'om cwentaa nn'aⁿ judíos na jndyu tmaaⁿ nn'aⁿ m'aⁿcandyaa'ndye. Na'ñeeⁿ jnaⁿna tsjoom Cirene ñequio tsjoom Alejandría ndo' ndyuaa Cilicia ñequio ndyuaa Asia. Nt'omndye na'ñeeⁿ to'na tjawa ñ'oom na tyola'neiⁿna ñ'eⁿ Esteban. ¹⁰ Saa tileicanaⁿndyena na nncwinom'na jom ñ'oom na matseineiⁿ ee jom matseineiⁿ ñequio na jndo'ya ts'oom nc'e matseixmaaⁿ Espíritu Santo. ¹¹ Quia jo' cwe' nt'iu tyotsa'ntjomna nn'aⁿ na calue cantu nacjoo' Esteban, na jnda jndyena na tyotseineiⁿ ñ'oom tia nacjoo' Moisés ndo' nacjoo' Ty'ooots'om. ¹² Jnda na jlue na'ñeeⁿ cantu jeeⁿ seijmeiⁿna' nn'aⁿ quii' tsjoom ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Ndo' ty'ena nacjoo' Esteban. T'uena jom. Ty'eñ'omna jom jo ndaa na'maⁿn'iaaⁿ. ¹³ Ndo' tqueeⁿndyena nt'omcheⁿ nn'aⁿ na calue cantu nacjoom'm. Tyolue na'ñeeⁿ:

—Tsaⁿs'am'aaⁿ ñequii'cheⁿ matseineiⁿ ñ'oom tia nacjoo' wats'om t'maⁿ na matseixmaⁿna' cwentaa' Ty'ooots'om ndo' nacjoo' ljeii na tqueⁿ Moisés. ¹⁴ Ee jnda jndyaayâ na tyotsoom na Jesús na jnaⁿ Nazaret nntseityuii' wats'omwaañe ndo' nntseichuii' costumbre na tquiaa Moisés ndaaya.

¹⁵ Ndo' cha'tso na'maⁿn'iaaⁿ na meindyuaandye nty'iaana Esteban. Jliuna seichuii'na' nnoom, s'aana' cha'cwijom nnom ángel.

7

Ñ'oom na seilcwe' Esteban ndaa nn'aⁿ na t'ue jom

¹ Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe tax'eeⁿ nnom Esteban, matsoom:

—¿Aa mayuu' na ljo' tsu'?

² T'ō Esteban matsoom:

—O ta na cwiluiitquiendyo' ñequio 'o nn'aⁿya, candye'yo' ñ'oom na nntsjoō. Nquii Taya Ty'ōots'om na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiiñê, jom seica'moⁿñê nnom welooya Abraham quia na tyom'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ ndyuaa Mesopotamia cwii tjōōcheⁿ na nnc'oom tsjoom Harán. ³ Tsoom nnom: “Calui' ñjaaⁿñe ndyuaa tsjom'. Ca'ndii' nn'aⁿl, cja' ndyuaa yuu na m'mōōⁿya njom'.” ⁴ Quia jo' jlueeⁿeⁿ ndyuaa tsjom'm, ndyuaa Caldea. Tjaaⁿ ndyuaa Harán, tyom'aaⁿñê jo' jo'. Ndo' jnda na tue' tsotyeeⁿ, jndyoñ'oom Ty'ōots'om jom ndyuaameiiⁿ yuu na m'aⁿ'yo' je'. ⁵ Saa tñquiaa Ty'ōots'om na nnaaⁿ'aⁿ ndyuaameiiⁿñe meiⁿ cwe' yuu na nncwintyjeeⁿeⁿ. Saa tyeⁿ 'ndii Ty'ōots'om ñ'oom nnom na maxjeⁿ nnaaⁿ'aⁿ ndyuaameiiⁿ. Nncuaana' cwentaa nn'aⁿ na nluindyena tsjaaⁿ 'naaⁿl jom xeⁿ jnda tueeⁿeⁿ meiⁿ xjeⁿñeeⁿ tjaaⁿ'naⁿ ntseinaaⁿ. ⁶ Tso Ty'ōots'om na joo nn'aⁿ na nluindyena tsjaaⁿ 'naaⁿl Abraham cwicheⁿ ndyuaa na nnc'omna na nchii ndyuaana. Tyeⁿ nndye'ntjomna ndaa nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ ndo' wi' nntjoomna nl'a naⁿñeeⁿ cwii ñequiee siaⁿnto ntyu. ⁷ Ndo' tso Ty'ōots'om nnom: “Ja nncu'xaⁿ nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ yuu na nndye'ntjomtyeⁿ nn'aⁿ na nluindyena tsjaaⁿ 'naⁿl na wjaawicantyjoō', jnda chii nluina jo' jo'. Tyuaawaañe nnc'omna nlat'maaⁿndyena ja.” ⁸ Tqueⁿtyeⁿ Ty'ōots'om ñ'oom nnom Abraham na cats'aaⁿ 'naaⁿl tjaaⁿl yu'ndaa na nluiiñe na tsaⁿ's'a. Jo' chii quia na tuiiñe jnaaⁿ Isaac, s'aaⁿ na ljo' juu jnda na jndaⁿl ñeeⁿ xuee na tuiiñe. Majo'ti s'aa Isaac ñequio jnaaⁿ Jacob. Ndo' Jacob ñecwii xjeⁿ s'aaⁿ ñequio canchoo'we ntseinaaⁿ na yonom, nn'aⁿ na cwiluiindyeye welo jaa na canchoo'we ntmaaⁿl nn'aⁿ Israel.

⁹ Saa joo ntseinda Jacob, jo' welooya na ñet'om teiyo, jeeⁿ taaⁿl n'omna tyjeena José. Ndaana jom ndaa nn'aⁿ na ty'eñ'om jom ndyuaa Egipto. Saa Ty'ōots'om tyom'aaⁿ ñ'eⁿñê ndyuaa'ñeeⁿ. ¹⁰ Seicandyaañe jom naquii' cha'tso nawil' na tyotjoom. Tquiaa na jndo' ts'oom ndo' s'aa na neiiⁿl ts'om Faraón jom. Faraón'ñeeⁿ cwiluiiñê tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ ndyuaa Egipto, ndo' jom ty'ioom ts'iaaⁿ José na catsaⁿntjom tsaⁿñeeⁿ cha'waa ndyuaa Egipto hasta mati catsaⁿntjom naquii' wats'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ.

¹¹ Xjeⁿñeeⁿ jnaⁿ'na' na jndyo cwii jndo' t'maⁿ cha'waa ndyuaa Egipto ñequio ndyuaa Canaán. T'maⁿ nawil' tyotjoom nn'aⁿ. Ndo' welooya taticaliuna ljo' na nlcwa'na. ¹² Saa jnda na jndii Jacob na niom nantquie ndyuaa Egipto, jñoom ntseinaaⁿ welooya najndyee ty'ena jo' jo'. ¹³ Jnda chii ty'ennda'na na jnda we. Jo' na secañōōⁿ José na tyjeena jom. Ndo' tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿñeeⁿ tajnaⁿ'aⁿ na nn'aaⁿl José naⁿñeeⁿ. ¹⁴ Ndanquia seijndaa'ñe José na quiona ñequio tsotyena Jacob ñequio cha'tso nn'aⁿ w'aana. Joona jndaⁿl ndyeeⁿ'aaⁿ nchoo' qui nchoo' 'omndyena. ¹⁵ Quia jo' tja Jacob ndyuaa Egipto. Jo' jo' m'aaⁿ ndo' tueeⁿeⁿ ndo' mati jo' jo' tja ntseinaaⁿ, joo welooya na ñet'om teiyo. ¹⁶ Jnda chii ty'eñ'omlcwe' ntseinda Jacob sei'ts'o 'naaⁿ'aⁿ tsjoom Siquem ndyuaa yuu na jnaⁿ'na. Jo' jo' tjacant'iuu'ñê naquii' tsei'tsuaa na seijnda Abraham ñequio s'om xuee ndaa ntseinda Hamor.

¹⁷ Tsoti Esteban:

—Welooya nn'aⁿ Israel na ñet'om teiyo, tyom'aⁿtina ndyuaa Egipto. Ndo' yocheⁿ na tjatseicandaaⁿñena' ñ'oom na tso Ty'ōots'om nnom Abraham na nnts'aaⁿ, yacheⁿ tjawijndyendyena. ¹⁸ Jndye nn'aⁿ ñet'om ts'iaaⁿ t'maⁿ ndyuaa Egipto. Ndo' tuee'ntyjo na tjaquiee' cwii ts'aⁿ ts'iaaⁿñeeⁿ na ticaljeii cantyja 'naaⁿl ts'oo José. ¹⁹ Cwajndii s'aaⁿ. Tco'weeⁿeⁿ welooya. Saⁿntjoom na ca'ndyeta na yo'ndaa ndana na cwjeto. ²⁰ Joo ncuee'ñeeⁿ tuiiñe Moisés. Tjawee' ts'om Ty'ōots'om yu'ndaa. Tyom'aaⁿñê waa' tsotyeeⁿ cha'na ndyee

chi' na teix'eetina jom. ²¹ Jnda chii 'ndyena jom na cueeⁿeⁿ saa majuuto yuscu jnda tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿñeeⁿ ljeii jom. S'aa cha'na jnda jom. ²² Jo' chii tyotsei'naⁿaⁿ cha'tso na jndo' n'om nn'aⁿ ndyuaa Egipto. T'oom na jndo' ts'oom na tyotseineiⁿ ndo' na tyoch'eeⁿ.

²³ 'Ndo' Moisés, quia na tuee' cha'na wen'aaⁿ choom'm s'aana' ts'oom na ñe'cjaacanoom'm nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuiñê ntseindacantyjo Israel. ²⁴ Tjaaⁿ ndo' nty'iaaⁿaⁿ na maco'wi' cwii ts'aⁿ Egipto cwii ts'aⁿ tsjaaⁿ na tuiñê. Jo' chii tjacwañom'm tsaⁿñeeⁿ. Tjeii'ñê juu nawi' na matjom. Seicueⁿeⁿ ts'aⁿ Egipto. ²⁵ Ee seitoom na nla'noⁿi' nn'aaⁿaⁿ nn'aⁿ Israel na Ty'oots'om nntseicandyaañe joona ñequio l'o jom, saa tícala'noⁿna. ²⁶ Ndo' cwiicheⁿ xuee ljeiiⁿ we nn'aⁿ Israel na cwilantja'ndye. Ndo' na l'ue ts'oom na caljoyaandyena, jo' chii tsoom ndaana: “'O re mann'aaⁿndyo'. ¿Chiuu na cwilantja'ndyo'?” ²⁷ Quia jo' juu ts'aⁿ na mal'ue tia' ñ'eⁿ x'iaa', ntqueeⁿ Moisés. Matsoom nnom: “¿Ñeeⁿ juu tqueⁿ 'u na nntsa'ntjom' já, ndo' na nncu'xeⁿ já? ²⁸ ¿Aa ñe'catseicue' ja, cha'na seicue' ts'aⁿ Egipto wja?” ²⁹ Jnda na jndii Moisés ñ'oomwaa', jleinoom. Tjaaⁿ ndyuaa Madián. Mana ljoo'ñeyaaⁿ jo' jo'. Ndo' jo' jo' tocoom, tuiindywe ntseinaaⁿ naⁿnom.

³⁰ 'Quia na jnda teinom wen'aaⁿ ntyu na m'aaⁿ jo' jo' seijomna' na m'aaⁿ cwii joo quii' jnda na nndyoo' sjo Sinaí ndo' teitquioo'ñe cwii ángel nnoom naquii' nntsaachom na cwico tsa' ts'o^o n'ioom. ³¹ T'maⁿ seitsaⁿna' jom na nty'iaaⁿaⁿ na ljo'. Ndo' seicandyoo'ñê na nnty'iaa'yaaⁿ ndo' jñeeⁿ na matseineiⁿ Ta Ty'oots'om. ³² Matso: “Ja cwiluiindy^o Ty'oots'om cwentaa' welo' Abraham tsaⁿ na ñet'oom teiyoticheⁿ, ñ'eⁿ Isaac, ñ'eⁿ Jacob.” Quia na jndii Moisés na ljo', teiñê na macaty'ueeⁿ. Meiⁿ tíc'oom'tmaaⁿñê ts'oom na nnty'iaaⁿaⁿ. ³³ Ndo' matso Ty'oots'om nnoom: “Cwji' lcom' na ñjom' ee yujo' yuu na meintye' matseixmaⁿna' tyuaa na lju' ee ñjaaⁿ tyje'caño^oya. ³⁴ Ja jnda nty'iaayaya na cwita'wi' nn'aⁿ ndyuaa Egipto nn'aⁿya nn'aⁿ Israel ndo' jnda jndiia na cwitcweena. Ndo' jnda jndyocuaya na nntseicandyaandy^o joona. Jo' chii majño^oya 'u na cja'lwe' ndyuaa Egipto.”

³⁵ Tsoticheⁿ Esteban:

—Moisés'ñeeⁿ, ñel'a nn'aⁿ Israel na ticuee' n'omna jom. Jluena nnoom: “¿Ñeeⁿ tqueⁿ 'u na nntsa'ntjom' já ndo' na nncu'xeⁿ já?” Saa majuutoom ty'iom Ty'oots'om ts'iaaⁿ jom na catsa'ntjoom joona ndo' cantyja 'naaⁿ na nndyaandyena nawi' na tyom'aⁿna. Luaa' s'aa Ty'oots'om xjeⁿ na teitquioo'ñe ángel nnoom naquii' tsa' ts'o^o nioom na cwico. ³⁶ Majuu Moisés'ñeeⁿ tjeiiⁿeⁿ welooya nn'aⁿ Israel na ñet'om ndyuaa Egipto. Jndye 'naaⁿ t'maⁿ tyoch'eeⁿ ndyuaa'ñeeⁿ na tjaa 'ñeeⁿ juu nda^o nnts'aa na cwe' na jndeiⁿ nguii. Mati tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ quia na tei'nomna Ndaaluee Wee ndo' quia na tyom'aⁿna ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom wen'aaⁿ ntyu. ³⁷ Manqueⁿ na tsoom nda^o nn'aⁿ Israel: “Ty'oots'om nlqueeⁿ cwii nn'aⁿyo' na ñequiaa ñ'oom'm nda^oyo' cha'xjeⁿ na tqueeⁿ ja.” ³⁸ Majom na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿndyena quia na tyotjomndyena ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. Jo' jo' seineiⁿ ángel ñ'eⁿñê sjo Sinaí. Jnda chii jom seineiⁿ nda^o welooya nn'aⁿ Israel. Jom to'ñoom ñ'oom na mañequiaana' na tseixmaⁿ ts'aⁿ na wando' añmaaⁿ na jndyoteincoo' ñ'oom'ñeeⁿ nda^o jaa.

³⁹ 'Saa welooya tiñe'calacandana ñ'oom na tsoom ndaana. Tiñe'calañ'oom'ndyena jom ndo' l'ana na ñe'c'oolcwee'na ndyuaa Egipto. ⁴⁰ Yocheⁿ na tyom'aaⁿ xqueⁿ sjo Sinaí jluena nnom Aarón: “Catsa' 'naⁿ na nlat'maaⁿndy^o na nnc'oojndyena' jo nda^oya na nntsaalcwaa'a Egipto ee ticaliuuya ljo' tjom Moisés ts'aⁿ na tjei' jaa jo' jo'.” ⁴¹ Ndo' l'ana cwii 'naⁿ cha'cwijom quioo'jndyo chjoo. Ndo' nnom juuna' tyola'cwjeena quioo'

na tyola't'maaⁿndyena na l'ana xuee. Jeeⁿ neiiⁿna ñequio juuna', ndo' cwe' 'naⁿ na l'a nquieena. ⁴² Jo' chii 'ndii Ty'o^ots'om joona. 'Ndiitoom na calat'maaⁿndyena meiiⁿ cwe' cancjuu na m'aⁿ tsjo'luee. Ee naquii' libro na teiljeii ñ'oom ndyuee profetas, matsona':

'O nn'aⁿ Israel, ¿aa nqoⁿya tyoñequia'yo' quioo' na tyolacwje'yo' wen'aaⁿ ntyu'ñeeⁿ na tyom'aⁿ'yo' ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom?

⁴³ Nchii jo' l'a'yo' ee ñejleiñ'om'yo' w'aaliaa na ndii' juu na tyolat'maaⁿndyo' na jndyu Moloc.

Ndo' ñejleiñ'om'yo' caxjuu cwentaa' juu na tyolat'maaⁿndyo' na jndyu Renfán.

Ñequii'cheⁿ 'naⁿ na ñel'a' ncjo'yo' ñejlat'maaⁿndyo'.

Jo' chii je' nncwjii'a 'o ndyuaa tsjom'yo', nntsa'yo' hasta cwiiicheⁿ na ntyjaa' tsjoom Babilonia.

⁴⁴ Tsoti Esteban:

—Juu ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom, tyoleiñ'om welooya w'aaliaa yuu tyolawena ljo' lcaa' na chuu' ljeii na tqueⁿ Ty'o^ots'om na matsa'ntjomna'. W'aaliaa'ñeeⁿ tuiina' cha'xjeⁿ na sa'ntjom Ty'o^ots'om Moisés na cats'aaⁿ juuna' cha'xjeⁿ na jnda' t'mqoⁿ nnom. ⁴⁵ Juuna' tquioñ'om ndacantyjo welooya quia na jndyochuu Josué joona ndyuaameiiⁿñe, ndyuaa na seijndaa'ñe Ty'o^ots'om na nndaana. Jo' chii tjeiiⁿeⁿ nn'aⁿ na ñet'om ndyuaameiiⁿñe cha ljoo'ndye welooya juuna'. Ndo' ljoone tyoleiñ'omtina w'aaliaa'ñeeⁿ hasta quia na tyom'aaⁿ David. ⁴⁶ Tjawee' ts'om Ty'o^ots'om ñ'eⁿ David. Ñe'cats'aaⁿ w'aa yuu na nnc'oom Ty'o^ots'om na tyotseit'maaⁿñe weloom'm Jacob tsaⁿ na ñet'oom teiyocheⁿ. ⁴⁷ Saa jnaaⁿ Salomón juu s'aa w'aa'ñeeⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om. ⁴⁸ Saa nquii Ty'o^ots'om na m'aaⁿ na ndyeticheⁿ, nchii cwe' naquii' l'aa na cwil'a nn'aⁿ mac'eeⁿ. Ee luaa' tyotso profeta. Seineiⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'oom na seijnqoⁿ'oⁿ ts'om. Matsoom:

⁴⁹ Cañoom'luee matseixmaⁿna' ndio 'naⁿya yuu na mawacatyⁿ na matsa'ntjoⁿya.

Ndo' tsjoomnancue matseixmaⁿna' cwe' cha'na 'naⁿ yuu na cwiquie' nc'a.

Nc'e na ljo', ¿cwaaⁿ w'aa na nl'a'yo' cwentaya?

Ndo' ¿yuu waa cwii joo na ya na nncwajndyaya?

⁵⁰ ¿Aa nchii nncq s'aa cañoom'luee ñ'eⁿ tsjoomnancue?

⁵¹ Tsoti Esteban:

—'O maxjeⁿ quie' n'om'yo'. Matseijomna' 'o cha'na nn'aⁿ na tyoolat'maaⁿndye Ty'o^ots'om ee tiñe'candy'e'yo' meiⁿ tiñe'calacanda'yo'. Ñequii' na cwitsa'yo' nacjoo' Espíritu Santo. Cha'na tyol'a welo'yo' na ñet'om teiyo majo'ti cwil'a' 'o. ⁵² Welo'yo' na ñet'om teiyo, ¿Aa tyom'aaⁿ 'ñeeⁿ na tyoñequiaa ñ'oom' Ty'o^ots'om na tícata'wi'na juu? Maxjeⁿ tjaa'naⁿ. Jla'cwjee welo'yo' nn'aⁿ na tyola'candii na nndyo nquii Cristo na cwiluiiñe na maty'iomyana'. Ndo' 'o je' jnda' tquia'yo' cwenta jom ndo' jnda' jla'cue'yo' jom. ⁵³ Mancjo'to'yo' na to'ñoom'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés na tquia ángeles. Saa ticalacanda'yo' juuna'.

Jla'cuee'na Esteban

⁵⁴ Jnda' na jndye naⁿ'ñeeⁿ ñ'oommeiⁿl' jla'jmeiⁿndyena. Tyoteinquiena ndei'n'omna na jeeⁿ lioona Esteban. ⁵⁵ Saa jom na too' naquii' ts'oom m'aaⁿ Espíritu Santo, jlundaañê nty'iaaⁿ'aⁿ cañoom'luee. Nty'iaaⁿ'aⁿ na neiⁿ'coo' caxuee yuu na m'aaⁿ nquii Ty'o^ots'om ndo' nty'iaaⁿ'aⁿ Jesús na meintyjee' jo ntyjaa' Ty'o^ots'om ntyjaya. ⁵⁶ Ndo' matsoom:

—Canty'ia'yo'. Manty'iaya na jnda' jnaaⁿ cañoom'luee, ndo' nquii Jesús na jnaⁿ jo' jo', meintyjee' ntyjaa' Ty'o^ots'om ntyjaya.

⁵⁷ Quia jo' jndei tyolaxuaana na jmeiⁿndyena. Jlacu'na lua'quina ndo' ñejom ty'enomna nacjoom'm. ⁵⁸ Ndo' jndei ty'entquieena jom nnom tsjoom. Jnda chii nn'aⁿ na tyolue na waa jnaaⁿaⁿ tjei'na liaa na teincoo na cwee'na. Tsa'na joona', ndo' cwii ts'aⁿ na titquieñe na jndyu Saulo jom s'aaⁿ cwenta joona'. Jnda chii tyotmei'na ljo' Esteban. ⁵⁹ Ndo' yocheⁿ na cwitmei'na ljo' jom, seineiⁿ nnom Ty'oots'om, matsoom:

—Ta Jesús, coñom' añmaⁿ 'naⁿya.

⁶⁰ Jnda chii tcoom'm xtyeeⁿ. Jndei seixuaⁿ, matsoom:

—Ta, tincwjaa'ndyu' cwenta jnaaⁿna na cwila'cuee'na ja.

Jnda tsoom na luaa' mana tueeⁿeⁿ.

8

¹ Ndo' tyom'aaⁿ Saulo jo' jo', seijomñê na jla'cuee' nn'aⁿ Esteban.

Tyoco'wi' Saulo nn'aⁿ na laxmaⁿ cwentaa' Ty'oots'om

Majuu xuee na jlacuee'na Esteban jnaⁿna' cwaⁿndii tyontyjoⁿ nn'aⁿ Jerusalén tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ jo' jo'. Jo' chii cha'tsondyena tyot'oom'ndyena cha'waa ts'ondaa Judea ñequio ts'ondaa Samaria. Macanda nquiee apóstoles tîcat'oom'ndyena. ² Nt'om naⁿnom na jeeⁿ xcwee' n'om ñ'eⁿ Ty'oots'om ty'ecat'iuuna Esteban. Jeeⁿ tyotyueena na jnda nquiuna jom. ³ Ndo' Saulo cwaⁿndii tyoco'weeⁿeⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. Tyojaaqueⁿeⁿ meiⁿ quii' l'aa ndo' ñequio na jndei'na' tyocwjeeⁿeⁿ naⁿnom ndo' naⁿlcu. Tyocjaachom joona. Tyotioom joona w'aancjo.

Tyoñe'quia nn'aⁿ ñ'oom naya ndyuua Samaria

⁴ Saa naⁿñeeⁿ na t'oom'ndye tyoma'nomna. Meiⁿyuucheⁿ na tquiena tyola'neiⁿna ñ'oom' Ty'oots'om ndaa nn'aⁿ. ⁵ Cwii joona, ts'aⁿ na jndyu Felipe, tjacueeⁿ cwii tsjoom ts'ondaa Samaria. Tyotseineiⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo ndaa nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. ⁶ Cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ ya tqueⁿna cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ ndo' nty'iaana 'naaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ na xocandaⁿ nnts'aa na cwe' najndei nquii ts'aⁿ. ⁷ Jndye nn'aⁿ na tyoleichuu jndyeta n'maaⁿna s'aaⁿ. Quia na jlui' jndyeta'ñeeⁿ quii' n'omna jndei jla'xuaana'. Ndo' jndye nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee' ndo' ntjeiⁿ luee tco'yana' joona s'aa Felipe. ⁸ Nc'e na ljo', jndye nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ tyom'aⁿna na jeeⁿ neiiⁿna.

⁹ Jnda jaach'ee xuee m'aaⁿ cwii ts'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ na calua'ñe na jndyu Simón. Tyonquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ ts'ondaa Samaria, na tyotsoom ndaⁿna na jom jeeⁿ t'maⁿ tseixmaaⁿ. ¹⁰ Cha'tsondye nn'aⁿ meiiⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindyemeiiⁿ nn'aⁿ na cje laxmaⁿ jeeⁿ tyoqueⁿna cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ. Tyoluena:

—Simónm'aaⁿ, juu najndei na matseixmaⁿ Ty'oots'om, t'maⁿ matseixmaaⁿ jo'.

¹¹ Nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ tyoqueⁿna cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ ee teiyo manquiu'nn'aaⁿ joona ñequio ts'iaaⁿ calua' na mach'eeⁿ. ¹² Saa quia na jnda jla'yua'na ñ'oom na tyotseineiⁿ Felipe cantyja na matsaⁿntjom Ty'oots'om ndo' cantyja 'naaⁿ xuee' Jesucristo, quia jo' naⁿnom ndo' naⁿlcu teits'oomndyena. ¹³ Ndo' manquiti Simón seiyoom'm ndo' teits'oomñê. Ndo' ñequi'cheⁿ na ñ'eⁿñ'eeⁿ ñ'eⁿ Felipe. Jeeⁿ tyocjaawee' ts'oom 'naaⁿ t'maⁿ na tyoch'ee Felipe na xocandaⁿ nnts'aa na cwe' najndei nquii ts'aⁿ meiⁿ xocjaantyjoⁿ ts'om ts'aⁿ chiuu tuiyuu.

¹⁴ Ndo' Jerusalén m'aⁿ apóstoles, jnda na jndyena na mati nn'aⁿ ts'ondaa Samaria macwila'yua'na ñ'oom' Ty'oots'om, jo' chii jñoomna we x'iaana, Pedro ñ'eⁿ Juan, na c'oo naⁿñeeⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ ndyuua Samaria. ¹⁵ Ndo' jnda

na tqwie naⁿñeeⁿ jo' jo', tyola'neiⁿna nnom Ty'ooots'om. Taⁿna nnoom na quiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'om naⁿñeeⁿ. ¹⁶ Ee meiⁿcwiindy^e naⁿñeeⁿ tyooto'ñoomna Espíritu Santo, macanda na jnda teits'oomndyena ñequio xuee' Ta Jesús. ¹⁷ Quia jo' Pedro ñ'eⁿ Juan tioona lueena nacjoo naⁿñeeⁿ. Mana to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna.

¹⁸ Jnda na nty'iaa' Simón na joo nn'aⁿ na jñom Ty'ooots'om tioona lueena nacjoo naⁿñeeⁿ, to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna, quia jo' seiqueeⁿna' ts'oom na mati jom ñe'cats'aaⁿ na ljo'. Jo' chii tsoom ndaana na s'om ñnequiaaⁿ. ¹⁹ Matsoom:

—Quia'yo' na ntseixmaⁿya najndeiⁱ na cwilaxmaⁿyo' cha mati ja meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntioo l'oo nacjoo' maxjeⁿ nnc'o'ñom Espíritu Santo naquii' ts'om.

²⁰ Saã matso Pedro nnoom:

—S'om 'na' catsuuna' ñ'eⁿndyu', 'u matsei'tiuu' na cwe' ñequio s'om nnc'oñom' naya na mañequiaa Ty'ooots'om na cwicandaa nn'aⁿ na cwe'yu. ²¹ U ticatsona' na nntseijomndyu' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om na cwil'aayâ ee tiyuu' na xcwee' ts'om' jo nnoom. ²² Calcwe' ts'om' jnaⁿ luaa', ndo' catseity'oondyu' nnom Ty'ooots'om nts'aacheⁿndyo ndya' nntseit'maⁿ ts'oom 'u na luaa' m'aaⁿ ts'om'. ²³ Ee manty'iaaya juu jnaⁿ matseijomna' cha'cwijom 'na' ja na nnc'uu ts'aⁿ ndo' cha'cwijom l'uaancjo na chu'tyeⁿndyu'.

²⁴ Quia jo' tso Simón ndaana:

—Cataⁿyo' nnom Ty'ooots'om na meiⁿcwii ticatjoⁿya cha'na cwindu'yo'.

²⁵ Pedro ñ'eⁿ Juan jla'neiⁿna ñ'oom' Ty'ooots'om ndo' tjei'yuunⁿdyena cantyja 'naaⁿ Jesús. Jnda chii jnaⁿna tsjoom'ñeeⁿ ndyuaa Samaria na nnc'oolcwee'na Jerusalén. Jndye njoom nch'u tyo'oowi'nomna ndyuaa'ñeeⁿ. Tyoñequiana ñ'oom naya ndaã nn'aⁿ.

Felipe ñequio ts'aⁿ ndyuaa Etiopía

²⁶ Ndo' seineiⁿ ángel 'naaⁿ Ty'ooots'om nnom Felipe. Tso: “Cja' nato Jerusalén na wjaana' tsjoom Gaza jo ntyja na macalui' caxjuu tsoom'naaⁿ.” Juu nato'ñeeⁿ mawinomna' ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. ²⁷ Quia jo' teicantyyaaⁿ tjaaⁿ. Ndo' nato'ñeeⁿ teincwiñê ñ'eⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ ndyuaa Etiopía. Tsaⁿñeeⁿ tsaⁿs'a eunuco na mandi'ntjom nnom Candace tsaⁿscu na matsa'ntjom ndyuaa Etiopía. Tyom'aaⁿ ts'iaaⁿ na tyotseiweeⁿ s'om naquii' wats'iaaⁿ 'naaⁿ tsaⁿscu'ñeeⁿ. Tjatseit'maaⁿñê Ty'ooots'om Jerusalén. ²⁸ Ndo' je' majaalcweeⁿeⁿ. Ñjoom ts'om tornom 'naaⁿaⁿ. Matsei'naⁿaⁿ tsom na chuu' ñ'oom' Ty'ooots'om na seiljeii Isaías. ²⁹ Ndo' tso Espíritu nnom Felipe:

—Catseicandyoo'ndyu' nacañoom' tornomwaa'. Catseijomndyu' ñ'eⁿ ts'aⁿ na maleiñ'oom juuna'.

³⁰ Quia jo' tjantyyaa' Felipe tsaⁿñeeⁿ. Jñeeⁿ na matsei'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na seiljeii Isaías. Tax'eeñê nnom, matsoom:

—¿Aa matsei'noⁿ ñ'oom na matsei'naⁿ?

³¹ Matso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Chiuu nnts'aayo na nntsei'noⁿa ee tjaa 'ñeeⁿ juu m'moⁿ nooⁿ?

Ndo' tcaⁿ tsaⁿñeeⁿ na cjawa Felipe tornom 'naaⁿaⁿ na nncwacatyeeⁿ na cañoom'm.

³² Luaa matso ñ'oom' Ty'ooots'om na matsei'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ:

Quia na wjaañ'oom ts'aⁿ catsmaⁿ na nntseicueⁿeⁿ juuyo' meiⁿchjoo ticatseixuaayo'.

Mati cha'na catsmaⁿ chjoo quia na matyjee ts'aⁿ som'm ñemaaⁿ ñ'om, malaa'ti' tjaa ljo' tso ts'aⁿ na cwiluiñe catsmaⁿ cwentaa' Ty'ooots'om meiiⁿ na wi' tyotjoom.

33 Jla'jnaaⁿ nn'aⁿ jom meiⁿ tîcatu'xeⁿyana ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ. Ndo' 'ñeeⁿ juu nnda^a nntseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nn'aaⁿaⁿ na tjawicantyjoo', maxjeⁿ tjaa'naⁿ ee tyuaa' jla'cuee'na jom.

34 Quia jo' tax'ee ts'aⁿ Etiopía nnom Felipe, matsoom:

—Cwii naya'ñeeⁿ, catsu'ya' nooⁿ, ts'aⁿ na tyoñequiaa ñ'oommeiiñe ¿aa matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nqueⁿ oo aa cantyja 'naaⁿ cwiicheⁿ?

35 Quia jo' Felipe tooⁿ na tyotseineiⁿ cantyja 'naaⁿ juu ñ'oom'ñeeⁿ na teiljeii naquii' ñ'oom' Ty'ooots'om na sei'naaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ. Tyotseineiⁿ nnom tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesús. 36 Ndo' yocheⁿ na cwi'oona nato, tquiena cwii joo yuu waa ndaatioo. Quia jo' matso ts'aⁿ Etiopía nnoom:

—Cantya'ia', ñjaaⁿ waa ndaatioo. ¿Aa waa na nntseicu'na' na ntleits'oomndyo?

37 Quia jo' matso Felipe nnoom:

—Xeⁿ matsei'yu' ñequio na xcwee' ts'om' nnda^a ntleits'oomndyu'.

T'o tsaⁿ'ñeeⁿ matsoom:

—Matseyu'a na Jesucristo cwiluiñê Jnda Ty'ooots'om.

38 Quia jo' ts'aⁿ Etiopía saⁿntjoom na cjaameintyjee' tornom. Jnda chii wendyena tquiocuena, ty'ecuona quii' ndaatioo, mana seits'oomñe Felipe jom. 39 Jnda na jlui'na quii' ndaatioo, nquii Espíritu na cwiluiñe Ty'ooots'om tjañ'oom Felipe. Ndo' ts'aⁿ Etiopía'ñeeⁿ taticantya'iaa'tyeeⁿ Felipe, sa^a tjaaⁿ nato na mawjaⁿ ñequio na neiiⁿ ts'oom. 40 Ndo' Felipe je', teitquioo'ñê tsjoom Azoto, ndo' jndye njoom tyomanoom tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya hasta tuee'nnaaⁿaⁿ tsjoom Cesarea.

9

Lcwe' ts'om Saulo jnaaⁿaⁿ

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

1 Ndo' Saulo ticando' nncjaameintyjeeⁿeⁿ na matseicaty'ueeⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' ñequio Ta Jesús. Ndicwaⁿ macantyyaa'ñê na nntseicwjeⁿ joona. Jo' chii tjaaⁿ na m'aaⁿ tyee na cwiluiitquieñe. 2 Tcaaⁿ ljeii nnom juu na nncjaañ'oom tsjoom Damasco na m'aⁿ nn'aⁿ judíos lan'om 'naaⁿna. Ljeii'ñeeⁿ tquiaana' najneiⁿ na nncjaacwjaaⁿ naⁿnom ndo' naⁿlcu nn'aⁿ na m'aⁿ nato' Jesús, na nncjaachom joona praso Jerusalén. 3 Njoom nato na jnda jaawinoom'm tsjoom Damasco ndo' mats'ia jo' tío cwii chom ndiocheⁿ nacañom'm na jnaⁿna' cañoom'luee. 4 Ndo' tíoñê nomtyuaa ndo' jñeeⁿ na seineiⁿ ts'aⁿ. Matso nnoom:

—Aa ndi', Saulo, ¿chiiu na jeeⁿ mantyjō' ja?

5 Ndo' t'ooⁿ:

—¿'Ñeeⁿ 'u Ta?

Matso nnoom:

—Ja Jesús ts'aⁿ na mantyjō'.

6 Ndo' Saulo cwiteiñê na macaty'ueeⁿ. Matsoom:

—¿Chiiu l'ue ts'om' Ta na cats'aa?

Quia jo' matso Jesús nnoom:

—Quicantya', cja'quie' quii' tsjoom. Jo' jo' nntso ts'aⁿ njom' ljo' macaⁿna' na nntsa'.

7 Ndo' naⁿnom na cwi'oo ñ'eⁿ Saulo, s'aana' na jeeⁿ tyuena ee jndyena na seineiⁿ ts'aⁿ sa^a titquioo'ñe. 8 Quia jo' teicantya Saulo nomtyuaa. Sein'meiiⁿeⁿ lua'nnoom sa^a tileicantya'iaaⁿaⁿ. Jo' chii t'uena ts'ooⁿ ty'eñ'omna jom tsjoom Damasco. 9 Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii ndyee xuee na tileicantya'iaaⁿaⁿ, ndo' tîcwaaⁿaⁿ meiⁿ na nnc'om ndaa tjaa'naⁿ.

¹⁰ Tsjoom'ñeeⁿ tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na matseyu' na jndyu Ananías. Tsaⁿ'ñeeⁿ tco'na' nty'iaaⁿ'aⁿ Ta Jesús. Seineiⁿ matso:

—Ananías.

T'ooⁿ, matsoom:

—Lúaa ja Ta.

¹¹ Quia jo' matso Ta Jesús nnoom:

—Quicantyja' cja' nataa na jndyuna' na Ndyeyu tja. Waa' Judas cal'ue' ts'aⁿ na jndyu Saulo, ts'aⁿ na jnaⁿ tsjoom Tarso. Tsaⁿ'ñeeⁿ mamatseineiⁿ nooⁿ.

¹² Ndo' jnda tco'na' nty'iaaⁿ'aⁿ na 'u Ananías jnda jndyo'quie' na m'aaⁿ ndo' jndyo'catioo' l'o' nacjoom'm cha nndaⁿ nnty'iaa'nnaaⁿ'aⁿ.

¹³ Jnda na jndii Ananías na luaa', tsoom:

—Jndye ñ'oom jnda mandiiya, Ta, na cwila'neiⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsaⁿm'aaⁿ cwanti nawi' mach'eeⁿ nn'aⁿ cwenta' na m'aⁿ Jerusalén. ¹⁴ Ndo' je' ñjaaⁿ jnda tyjeeⁿ'eⁿ ñequio ljeii na tqia ntyee na cwiluiitquiendye na mañequiaana' najneiⁿ cha na cha'tso nn'aⁿ na cwilcwii' xue' nncjaachom joona na chu'tyeⁿndyena na nntioom joona w'aancjo.

¹⁵ Saa matso Jesús nnoom:

—Cja' ee jnda tjeii'ndyo jom na nntseineiⁿ cantyja 'naⁿya jo ndaa nn'aⁿ nt'omcheⁿ ndyuaa ñequio nn'aⁿ na cwitsa'ntjom joona, ndo' mati ndaa nn'aⁿ Israel. ¹⁶ Ndo' nnts'aa na nncjaaljeiiⁿ na maxjeⁿ jndye nawi' macaⁿ'na' na nncwinoom cantyja na matseyoom'm ñ'eⁿndyo.

¹⁷ Quia jo' tja Ananías w'aa na m'aaⁿ Saulo'ñeeⁿ. Jnda na tjaqueⁿ'eⁿ, tiom l'ooⁿ nacjoo' tsaⁿ'ñeeⁿ. Matsoom:

—'U re nn'aⁿya Saulo, nquii Ta Jesús na teitquioo'ñê njom' nato na jndyo', jñoom ja na m'aaⁿ. L'ue ts'oom na nnty'ia'nnda' ndo' na too' nntseixmaⁿ Espíritu Santo naquii' ts'om'.

¹⁸ Mañoom' tqiaa cha'cwijom lua'tsja n'om nnom Saulo. Jnda na nty'iaa'nnaaⁿ'aⁿ. Quia jo' teicantyyaaⁿ, teits'oomñê. ¹⁹ Jnda chii tcwaaⁿ'aⁿ ndo' tqiaannda'na' najneiⁿ. Ljoo'ñê cwantindyo xuee ñequio nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Damasco.

Saulo mañequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oqts'om Damasco

²⁰ Mantyya toqⁿ'oⁿ na tyoñequiaaⁿ ñ'oom quii' lan'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos na nquii Jesús cwiluiiñê Jnda Ty'oqts'om. ²¹ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na tyondye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ seitsaⁿ'na' joona. Tyoluena:

—¿Aa nchii tsaⁿm'aaⁿ ts'aⁿ na tyoma'nom Jerusalén na tyoco'weeⁿ'eⁿ nn'aⁿ na cwilcwii' xuee' Jesús? Ndo' ¿aa nchii mati jnda jñoom ñjaaⁿ na nncjaachom nn'aⁿ na cwilayu' na chu'tyeⁿndye jo ndaa ntyee na cwiluiitquiendye?

²² Ndo' Saulo tjana'jndeityeeⁿ na tyoñequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oqts'om. Tyo'mooⁿ na mayuu' na Jesús cwiluiiñê Cristo. Jo' na tjatseñ'eeⁿ'ñena' nn'aⁿ judíos na m'aⁿ Damasco.

Jlui'n'maa'ñe Saulo luee nn'aⁿ judíos

²³ Jnda jaach'ee xuee na ma'moⁿ Saulo ndo' jnda chii tjoom' ñ'oom t'maⁿ nn'aⁿ judíos na nlacuee'na jom. ²⁴ Saa jñeeⁿ na ljo'. Ndo' naⁿ'ñeeⁿ naxuee ndo' natsjom tyondoona jom ndyueel'a tatiom nnom tsjoomna na nlacuee'na jom.

²⁵ Saa nn'aⁿ na cwilayu' teijndeina jom natsjom. Tuooⁿ ts'om cwii tsquiee l'oo. Jlac'oⁿna jom mantana na waa na ndye 'ndyoo tatiom nnom tsjoom. Chii tjacueeⁿ cwicheⁿ na ntyja, mana tjaaⁿ.

Saulo tyoñequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oqts'om tsjoom Jerusalén

²⁶ Quia na jnda tueⁿ'eⁿ Jerusalén ñe'catseijomñê ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwilayu', saa cha'tsondye naⁿ'ñeeⁿ nquiaana jom ee tiñe'calayu'na na ts'aⁿ na matseyu'

jom. ²⁷ Saa tjañ'oom Bernabé jom na m'aⁿ apóstoles. Tso tsaⁿñeeⁿ ndaa naⁿñeeⁿ chiuu waa na nty'iaa' Saulo Ta Jesús na njoom nato, ndo' na seineiⁿ Ta Jesús nnoom ndo' chiuu waa na meiⁿchjoo tinquiaⁿ'aⁿ na tyoñequiaaⁿ ñ'oom ñequio xuee' Jesús Damasco. ²⁸ Ndo' ljoo'ñe Saulo Jerusalén na ñ'eeⁿ ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ. ²⁹ Meiⁿchjoo ti'maaⁿ ts'oom na tyoñequiaaⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ Ta Jesús. Tyotseineiⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ judíos na cwila'neiⁿ ñ'oom griego, saa jona tyol'ueena chiuu ya nl'ana na nlacuee'na jom. ³⁰ Saa jnda na jndye nn'aⁿ na cwilayu' na ljo', ty'eñ'omna jom Cesarea, ndo' jo' jo' jla'cwanomtina jom tsjoom Tarso.

³¹ Quia jo' ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ cha'waa ts'ondaa Judea ñequio Galilea ñequio Samaria ya tyom'aⁿna. Tjaa na cwit'uitina' jona l'a nn'aⁿ ndo' ty'enajndana. Tyom'aⁿna na nquiaana Ty'ooots'om ndo' ñequio na tyoteijndeii Espíritu Santo tjawijndyendyetina.

Cantyja na n'maⁿ Eneas

³² Pedro tyomanoom tyojaacanoom'm nn'aⁿ na cwilayu'. Mati tsjoom Lida tjacanoom'm nn'aⁿ na laxmaⁿ cwentaa' Ty'ooots'om. ³³ Jo' jo' ljeiⁿ cwii tsaⁿs'a na jndyu Eneas. Jnda ñeeⁿ chu na ljo tsaⁿñeeⁿ cjoo' jnduu na wii' na ntjeiⁿ nc'ee. ³⁴ Matso Pedro nnom:

—'U re Eneas, Jesucristo matsein'maaⁿ 'u. Quicantyja'. Tseijndaa'ndyu'ya' jndu'.

Quia jo' mantyja teicantyja tsaⁿñeeⁿ. Jnda na tco'yana' jom. ³⁵ Ndo' cha'tso nn'aⁿ tsjoom Lida ñequio ndyuaa su Sarón tyonty'iaana tsaⁿñeeⁿ ndo' lcwe' n'omna, jlayu'na ñequio Ta Jesús.

Tando'nnda' Dorcas na tueeⁿ'eⁿ

³⁶ Tsjoom Jope tyom'aaⁿ cwii tsaⁿscu na matseyu' na jndyu Tabita. Ñequio ñ'oom griego cwiluena jom Dorcas. Tsaⁿñeeⁿ ñequii'cheⁿ na ya tyoch'eeⁿ ndo' tyoteijneiⁿ ndyeñeeⁿ. ³⁷ Ncuaeⁿñeeⁿ teiweeⁿ'eⁿ ndo' tueeⁿ'eⁿ. Jnda tueeⁿ'eⁿ chii jlacandaⁿ'a na jom, ndo' tqueⁿna jom w'aa na nda we teicantyyoo'. ³⁸ Tsjoom Jope'ñeeⁿ manndyoo' m'aaⁿna' ñequio tsjoom Lida. Ndo' nn'aⁿ na cwilayu' na m'aⁿ tsjoom Jope'ñeeⁿ jndyena na tsjoom Lida m'aaⁿ Pedro. Jo' chii jñoomna we tsaⁿs'a na c'oocataⁿna nnom Pedro na ntyjantyja cjaⁿ na m'aⁿna.

³⁹ Ndo' tjañ'eⁿ Pedro ñ'eⁿndyena. Ndo' jnda na tueⁿ'eⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ na meindoo' jom chii ty'eñ'omna jom w'aa na jnda we teicantyyoo'. Cha'tso yolcu na jnda ljondye na tjā noom tjaa'ndyena tsei jom. Tyotyueena ndo' tyot'moqⁿna nchuee ñequio cotom na tyoch'ee Dorcas xjeⁿ na ñetanoom'm. ⁴⁰ Saa Pedro jñoom cha'tso naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. Jnda chii tcoom'm xtyeeⁿ, seineiⁿ nnom Ty'ooots'om. Jnda jo' taqueeⁿ jo ndo' yuu m'aaⁿ ts'oo, nty'iaaⁿ'aⁿ juu. Matsoom:

—Tabita, quicantyja'.

Quia jo' tsaⁿñeeⁿ sein'meiⁿ'eⁿ lua'nnom. Nty'iaaⁿ'aⁿ Pedro, mana tacatyeeⁿ. ⁴¹ Ndo' Pedro t'ueeⁿ ts'o tsaⁿñeeⁿ seiweeⁿ juu. Jnda chii t'maaⁿ yolcu na jnda ljondye ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilayu'. T'moqⁿ Pedro yuscu'ñeeⁿ ndaana na mawando'. ⁴² Cha'tso nn'aⁿ tsjoom Jope jndyena na luaa' tuii, ndo' jndyendyena tyolayu'na ñequio Ta Jesús. ⁴³ Ndo' Pedro majndye xuee ljoo'ñe tsjoom'ñeeⁿ waa' ts'aⁿ na jndyu Simón ts'aⁿ na matseitoo'ñe ntjaⁿ.

10

Pedro ñequio Cornelio

¹ Tsjoom Cesarea tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jndyu Cornelio. Tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na matsa'ntjom cwii tmaaⁿ sondaro na jndyuna' Italiano. ² Tsaⁿñeeⁿ jeeⁿ

xcwee' ts'oom tyotseit'maaⁿñê Ty'oots'om ñequio cha'tso nn'aⁿ waⁿaⁿ. M'aaⁿ na nquiaⁿaⁿ Ty'oots'om. Mati jndye waa na tyoteijneiⁿ nn'aⁿ judíos na jñeeⁿndye. Ndo' ñequii'cheⁿ tyotseineiⁿ nnom Ty'oots'om. ³ Cwii xuee cha'na na ndyee na matmaaⁿ tco'na' ángel cwentaa' Ty'oots'om nnoom. Ndo'yaaⁿ na jndyoquiee' ángel'ñeeⁿ na m'aaⁿ. Matso nnoom:

—Aa ndi', Cornelio.

⁴ Ndo' jom cwe' nty'iaa'toom ángel na jeeⁿ nioom ty'ueeⁿ hasta seiqueeⁿñena' jom. Jndaⁿ chii matsoom:

—¿Ljo' nntsa' Ta?

T'o ángel nnoom matso:

—Mandii Ty'oots'om na matsei'neiⁿ nnoom. Ndo' maqueeⁿ cwenta na mateijndei' ndyeeⁿ ndo' macañjom ts'oom 'u. ⁵ Jo'chii cajñom' nn'aⁿ na c'oonaa tsjoom Jope na c'ooqueeⁿndyena Simón tsaⁿ na mati jndyu Pedro. ⁶ Tsaⁿñeeⁿ nntsoom ljo' catsa'. Jom cwe' mac'eⁿyaaⁿ waa' tcayoom'm Simón ts'aⁿ na matseicatoo' ntjaⁿ. Nndyoo' 'ndyoo ndaaluee waa waa' tsaⁿñeeⁿ.

⁷ Ndo' Cornelio quia na jndaⁿ tja ángel na seineiⁿ ñ'eⁿñê tcwaaⁿ we mosoom'm ndo' cwii sondaro. Sondaro'ñeeⁿ matseit'maaⁿñê Ty'oots'om ndo' mandi'ntjoom nnom Cornelio. ⁸ Cornelio tsoñ'eeⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ chiuu waa na tco'na na nty'iaaⁿaⁿ. Jndaⁿ chii jñoom naⁿñeeⁿ tsjoom Jope.

⁹ Ndo' cwicheⁿ xuee manjomndye naⁿñeeⁿ nato. Cha'na manndyoo' quiajmeiⁿ 'oowindyoona tsjoom Jope. Majuu xjeⁿñeeⁿ tjawa Pedro xqueⁿ w'aa yuu su na nntseineiⁿ nnom Ty'oots'om. ¹⁰ M'aaⁿ jo' jo' ndo' tyjee' na ñe'jnoom'm, saaⁿ yocheⁿ na cwila'ñ'oom'ndyena na nlcwaaⁿaⁿ waa na tco'na' nty'iaaⁿaⁿ. ¹¹ Nty'iaaⁿaⁿ na jnaaⁿ cañoom'luee. Jndyocue cwii 'naⁿ cha'cwijom cwii liaa tsca'ndyu' tmeiⁿ na chu'tyeⁿ ñequiee nquina'. Tioona' xjeⁿ yuu na m'aaⁿcheⁿ. ¹² Liaa'ñeeⁿ ñjom cha'tso nnom quioo' na cwi'ooca' ñequio quioo' na cwi'oootscoo'ndye ñequio cantsaa. ¹³ Ndo' jndii Pedro na teic'uaa, seineiⁿ, matso:

—Quicantyja' Pedro. Catseicue' quioo' na nlqui'.

¹⁴ Ndo' t'o Pedro, matsoom:

—Xoquiaⁿ Ta. Ee mei'jom tyooquiaⁿ cwii nnom na cwe' cwantindyo oo na tilju' tseixmaⁿna' jo njom' nncu'.

¹⁵ Teic'uaannda', matso nnoom:

—'Naⁿ na jndaⁿ tqueⁿ Ty'oots'om na lju' tseixmaⁿna', 'u tintsu' na cwe' na cwantindyo juuna'.

¹⁶ Ndyee ndii' teic'uaa seineiⁿ. Jndaⁿ chii juu 'naⁿñeeⁿ tjalcwe'nnda'na' cañoom'luee. ¹⁷ Ndo' xcwe na m'aaⁿ ts'om Pedro ljo' ñe'ca'moⁿ 'naaⁿ na tco'na' nty'iaaⁿaⁿ, ndo' nn'aⁿ na jñom Cornelio jndaⁿ tquiena tsjoom'ñeeⁿ, na tax'eendyena yuu waa waa' Simón na cwe' mac'eⁿya Pedro. ¹⁸ Jndaⁿ na tquiena 'ndyoots'a w'aa'ñeeⁿ, jluena:

—¿Aa ljoo m'aaⁿ Simón ts'aⁿ na mati jndyu Pedro?

¹⁹ Xjeⁿñeeⁿ ndicwaⁿ m'aaⁿ ts'om Pedro cantyja na tco'na' nty'iaaⁿaⁿ ndo' matso Espíritu Santo nnoom:

—Ndyee naⁿnom cwil'uee 'u. ²⁰ Jo' chii quicantyja', cja'cue'. Cja' ñ'eⁿndyena. Tinc'oom' ñomtiuu' ee ja jñooⁿya joona.

²¹ Quia jo' Pedro tjacueeⁿ na m'aⁿna. Matsoom ndaⁿana:

—Ja ts'aⁿ na cwil'ue'yo'. ¿Aa waa na nl'a'yo' ja?

²² Jluena nnoom:

—Jâ tquiⁿooyâ ts'iaaⁿ 'naaⁿ ts'aⁿ na jndyu Cornelio, ts'aⁿ na matsa'ntjom cwii tmaaⁿ sondaro. Jom ts'aⁿ na mach'ee yuu na maty'iomyana' ndo' na matseit'maaⁿñê Ty'oots'om. Cha'tsondye nn'aⁿ judíos ya ñ'oom cwilaneiⁿna

cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' jnda nquiuna jom. Cwii ángel cwentaa' Ty'ooots'om tso nnoom na catseicañeeⁿ 'u na cja' waⁿaⁿ ndo' na ñneeⁿ ñ'oom na nntseineiⁿ.

²³ Quia jo' seiñ'oom'ñe Pedro jona na caljoo'ndyena jo' jo'. Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee tjaaⁿ ñ'eⁿndyena. Ndo' nt'om nn'aⁿ tsjoom Jope na cwilayu' ty'ena ñ'eⁿñê.

²⁴ Cwiicheⁿ xuee tquiena tsjoom Cesarea. Mameindoo' Cornelio jona. Jnda seitjoom nn'aaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ na ya ñ'oom jom ñ'eⁿndye. ²⁵ Jom jlui'noom naquii' waⁿaⁿ quia na ljeiiⁿ na jnda tyjee'cañoom Pedro, tja-catjomñê juu. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom na seit'maaⁿñê juu. ²⁶ Saa seiwe tsaⁿñeeⁿ jom. Matso nnoom:

—Quicantyja' sa, ee mats'aⁿ ja cha'na 'u.

²⁷ Ndo' yocheⁿ na cwila'neiⁿna 'ooquie'na naquii' w'aa. Jo' jo' ljeii Pedro cwa jndye nn'aⁿ jnda tjomndye. ²⁸ Quia jo' matsoom ndaana:

—'O nquiuy'o' juu ljeii na cwileiñ'ooyâ matsona' na ticaty'iomyana' na cwii ts'aⁿ judío nncjaantjaa' meiⁿnquia ts'aⁿ na nchii ts'aⁿ judío oo meiⁿ na nncjaaqueⁿeⁿ quii' waa'. Saa Ty'ooots'om jnda t'mooⁿ nooⁿ na meiⁿcwii ts'aⁿ tantsjoo na cwe' cwantindyo juu oo na tilju' tseixmaⁿ. ²⁹ Jo' chii quia na tqeⁿyo' ja tjaa na seitsaaⁿndyo, maxjeⁿ jndyoo. Saa je' ñecaljeiya chiuu na tqeⁿyo' ja.

³⁰ Ndo' t'o Cornelio matsoom:

—Xuee je' jnda ñequiee xuee maxjeⁿmeiiⁿ tyom'aaⁿya naquii' w'aya. Matseicwejndo'ndyo ndo' matseinaⁿya nnom Ty'ooots'om cha'na quil'a' 'o nn'aⁿ judíos na ticwii xuee na ndyee na matmaaⁿ. Juu xjeⁿñeeⁿ teitquioo'ñe cwii ts'aⁿ nooⁿ na jeeⁿ caxuee liaa'. ³¹ Matso tsaⁿñeeⁿ nooⁿ: “U re Cornelio, mandii Ty'ooots'om ñ'oom na matsei'neiⁿ nnoom ndo' macañjom ts'oom na mateijndei' nn'aⁿ ljo' na matseitjona' jona. ³² Jo' chii cajñom' nn'aⁿ na c'oona tsjoom Jope na nnc'ooqueeⁿndyena Simón ts'aⁿ na mati jndyu Pedro. Jom cwe' mac'eⁿyaaⁿ waa' tcayoom'm Simón ts'aⁿ na matseicatoo'ñe ntjaⁿ, ts'aⁿ na waa waa' 'ndyoo ndaaluee.” ³³ Jo' chii mantya jñooⁿ nn'aⁿ na c'ooc'omna 'u. Ndo' 'u quianl'ua' na jndyo'. Je' je' cha'tsondyô ljo m'aaⁿyâ jo nnom Ty'ooots'om na ndyaayâ cha'tso na l'ue ts'oom na nntsu' ndaayâ.

Ñ'oom na seineiⁿ Pedro waa' Cornelio

³⁴ Quia jo' to' Pedro na matseineiⁿ, matsoom ndaana:

—Je' quia matsei'noⁿchaⁿya, na mayuu' Ty'ooots'om tiquich'eeⁿ na cwe' ñejndaa' nn'aⁿ na candya' ts'oom. ³⁵ Ee meiⁿquia ndyuaa na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye jom ndo' na cwil'a yuu na maty'iomyana' maxjeⁿ macjaawee' ts'oom ñ'eⁿndyena. ³⁶ Tyoñequiaaⁿ ñ'oom'm ndaa já nn'aⁿ Israel. Tyotseicañeeⁿ já ñ'oom naya na mañequiaana' na meiⁿcwii ñ'omtiuu tic'oom naquii' n'ooyâ nc'e Jesucristo tsaⁿ na cwiluiñe na matsaⁿntjom cha'tsondye nn'aⁿ. ³⁷ 'O manquiuy'o' ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús. Jnda teinom na tyotseineiⁿ Juan ñ'oom na nleits'oomndye nn'aⁿ, to' Jesús tyoñequiaaⁿ ñ'oom ndaa nn'aⁿ ts'ondaa Galilea ndo' t'oom'na' cha'waa ts'ondaa Judea. ³⁸ Cantyja 'naaⁿ Jesús'ñeeⁿ na jnaⁿ Nazaret, tquiaa Ty'ooots'om na jom matseixmaaⁿ najndeiⁿ Espíritu Santo. Tyomanoom, tyoch'eeⁿ naya ndo' tyotsein'maaⁿ cha'tso nn'aⁿ na ñenchje tsaⁿjndii ee maxjeⁿ ñ'eⁿñ'eⁿ Ty'ooots'om ñ'eⁿñê. ³⁹ Já cwitjei'yuydyô cantyja 'naaⁿ cha'tso na tyoch'eeⁿ ts'ondaa Judea, ndo' mati naquii' tsjoom Jerusalén. Jla'cuee' naⁿñeeⁿ jom na ty'ioomna jom cjoo' ts'oom'naaⁿ, ⁴⁰ saa xuee jnda ndyee na tueeⁿeⁿ s'aa Ty'ooots'om na tando'xcoom, ndo' na teitquioo'ñennaⁿaⁿ ndaa já. ⁴¹ Ticwitquioo'ñê ndaa cha'tsondye nn'aⁿ, macandaⁿ ndaa já. Ee jnda tjeii'ñe Ty'ooots'om já na cwilax-maaⁿyâ na catjei'yuydyô cantyja 'naaⁿ Jesús ndaa nn'aⁿ. Já tyocwaa'â

ndo' tyowaayâ ñ'eñê jnda na tando'xoom. ⁴² Sa'ntjom Ty'oots'om jâ na ñnequiaayâ ñ'loom ndaa nn'a'na ndo' na catjei'yuu'ndyô na tquee' Jesús na cu'xe' nn'a'na na ta'ndo' ñequio nn'a'na na jnda tja. ⁴³ Mati profetas tyola'nei'na cantyja 'naa' Jesús. Tyoluena na cha'tsondye nn'a'na na nlayu' ñ'eñê maxje' nntseit'ma' ts'om Ty'oots'om jnaa'na nc'e xuee' jom.

Nn'a'na nchii judíos cwito'ñoomna Espíritu Santo

⁴⁴ Ndicwa' matseinei' Pedro ndaana ndo' to'ñoom na'ñee' Espíritu Santo naquii' n'om. ⁴⁵ Ndo' nn'a'na judíos na cwilayu' na ñ'ee' ñ'e' Pedro jee' seiñ'ee'ña'na' jona na mati nn'a'na na nchii judíos to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'om. ⁴⁶ Ee nn'a'na judíos'ñee' jndyena na xuii' ñ'oom jla'nei' na'ñee' na l'cwii'na Ty'oots'om. ⁴⁷ Jo' chii matso Pedro:

—Aa tiyuu' tjaa 'ñee' nntso na ticwits'oomndye na'm'a'na ee jnda to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna majo'ti cha'xje' to'ñoq'na jaa jom naquii' n'oo'ya.

⁴⁸ Quia jo' seijndaa'ñê na cwits'oomndye na'ñee' ñequio xuee' Jesucristo. Jnda chii ta'na na'ñee' nnoom na caljoo'ñê ñ'e'ndyena cwantindyo xuee'.

11

Tso Pedro chiuu s'aa'

¹ Nquiee apóstoles ñequio nt'omche' nn'a'na na cwilayu' ts'onndaa Judea, jndyena na mati nn'a'na na nchii judíos jnda to'ñoomna ñ'oom' Ty'oots'om. ² Saa jnda na tjalcwe' Pedro Jerusalén, nt'om nn'a'na judíos na cwilayu' jla'tia'na jom.

³ Tyoluena nnoom:

—¿Chiuu na tja' na m'a'na nn'a'na na nchii judíos ndo' chiuu na tcwa' ñ'e'ndyena?

⁴ Quia jo' Pedro toq'na'na na tcuu tcuu tsoom ndaana cha'tso na tuii. ⁵ Tsoom:

—Tyom'aa'ya tsjoom Jope. Yoche' na matseina'ya nnom Ty'oots'om waa na tco'na'na'na. Nty'iaya cwii 'na'na cha'cwijom cwii liaa tsca'ndyu' tmei'na na chu'tye' ñequiee nquina'. Cañoom'luee jna'na', tioona' xje' yuu na m'aa'ya. ⁶ Quia na nty'iayaya ljo' njom, jo' na ndoo'a na njom quioo' xiom' ñequio quioo' jnda ndo' quioo' na cwi'ootscoo'ndye ñequio cantsaa. ⁷ Ndo' jndii na seinei' Ty'oots'om noq'na, matsoom: “Quicantyja' Pedro. Catseicue' quioo' nlqui'.” ⁸ Saa tsjoo: “Xoquia Ta, ee ja tijoom ñetquiaa meina'na nnom na cwe' cwantindyo oo na tilju' tseixma'na'.” ⁹ Na jnda we' to'onda' Ty'oots'om na m'aa'na cañoom'luee, matsoom noq'na: “'Na'na na jnda tquaa'ya na lju' tseixma'na' 'u tintsu' na cwajndiina'.” ¹⁰ Cwii ndyee ndii' seinei' Ty'oots'om. Jnda chii cha'waa juuna' tjalcwe'nda'na' cañoom'luee. ¹¹ Majuu xje'ñee' tyjee' ndyee ts'a'na w'aa yuu na tyom'aa'yaya. Jna'na na'ñee' tsjoom Cesarea na jñom ts'a'na jona na quiocal'ueena ja. ¹² Ndo' tso Espíritu noq'na na cjo' ñ'e'ndyena na meina'na'na ñ'omtiuu tic'oo'na. Mati yom nn'aa'ya nmei'na na cwilayu' ty'eñ'ee'na ñ'e'ndyô. Cha'tsondyô saquiaa'â naquii' waa' tsa'ñee'na. ¹³ Ndo' tso tsa'ñee'na ndaayâ na nty'iaa'na'na cwii ángel na meintyjee' quii' wa'na'na. Matso nnoom: “Cajñom' nn'a'na na c'oona Jope na nnc'oc'omna Simón tsa'na na mati jndyu Pedro. ¹⁴ Jom nntsoom njom' chiuu waa na nntsa' cha nluin'maa'ndyu' nncu' ndo' mati cha'tso nn'a'na wa'.” ¹⁵ Ndo' quia jnda to'a na matseina'ya ndaana to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna cha'xje'na na to'ñoq'na jaa jom xuee'ñee'che'na. ¹⁶ Xje'ñee'na tjañjoom' ts'oo'na ñ'oom na seinei'na Ta Jesús na matsoom: “Juan tyotseits'oomñê nn'a'na ñequio ndaatoo saa 'o xuii' na nleits'oomndyo'. Ee njñom Ty'oots'om Espíritu Santo naquii' n'om'yo'. Luaa' waa na nleits'oomndyo'.” ¹⁷ Quia jo' mañecwii xje'na tquiaa Ty'oots'om na to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna cha'xje'na tquiaa'na na to'ñoq'na jaa

jom quia na jlayuu'a ñequio Ta Jesucristo. Quia jo' ¿'ñeeⁿ cwiluiindyō ja na nntseitsaaⁿndyō Ty'oōts'om?

¹⁸ Nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Jerusalén quia na jndyena ñ'oommeiⁿ jla'cheⁿna. Tyolat'maaⁿndyena Ty'oōts'om. Tyoluena:

—Cwa mati nn'aⁿ na nchii judíos mañequiaa Ty'oōts'om na ticantycwii na cwitando' añmaaⁿna quia cwilcwe' n'omna.

Tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Antioquía

¹⁹ Jnda na jla'cuee' nn'aⁿ Esteban jnaⁿna' na tyoco'wi'na' nn'aⁿ na cwilayu'. Jo' chii jndyendye naⁿñeeⁿ t'oom'ndyena, jleinomna. Nt'om ty'e hasta ndyuaa Fenicia ñequio ndyuaaxeⁿncwe Chipre ñequio tsjoom Antioquía. Jo' jo' tyola'neiⁿna ñ'oom' Ty'oōts'om saā ñequii'cheⁿ ndaa nc'iaana nn'aⁿ judíos, ²⁰ quii'ntaaⁿna ñ'eeⁿndye nt'om nn'aⁿ na jnaⁿ ndyuaaxeⁿncwe Chipre ñequio nn'aⁿ na jnaⁿ tsjoom Cirene. Naⁿñeeⁿ jnda na tqiiena tsjoom Antioquía, mati tyola'neiⁿna ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Ta Jesús ndaa nn'aⁿ na nchii judíos. ²¹ Tyoteijndei Ty'oōts'om jona. Jo' chii jndye nn'aⁿ lcwe' n'om, jlayu' ñequio Ta Jesús.

²² Ndo' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ Jerusalén, jnda na jndyena na ljo', jñoomna Bernabé tsjoom Antioquía. ²³ Jnda na tueⁿen nty'iaaⁿaⁿ na t'maⁿ matio'naaⁿñe Ty'oōts'om nn'aⁿ na jnda jlayu'. Quia jo' s'aana' na jeeⁿ neiiⁿeⁿ. Ndo' cha'tsondyena tyotseijnōōⁿōⁿ n'omna na ñe'cwii cala'tiuuna na caljoo'ndyetyeⁿna cantyja 'naaⁿ Ta Jesús. ²⁴ Jeeⁿ ya ts'aⁿñe Bernabé, too' naquii ts'oom m'aaⁿ Espíritu Santo ndo' na matseyu'ya ts'oom. Jo' chii majndyendyeti nn'aⁿ tyolayu' ñequio Ta Jesús.

²⁵ Jnda jo' tjaaⁿ tsjoom Tarso na tjacal'ueeⁿ Saulo. ²⁶ Jnda na ljeiiⁿ tsaⁿñeeⁿ jndyō'oom juu Antioquía. Cha'waa cwii chu tyotjomndyena jo' jo' ñequio tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿaⁿ. Jndye nn'aⁿ tyot'mōōⁿna ndaa. Ndo' nn'aⁿ tsjoom Antioquía'ñeeⁿ, jona najndyee jla'cajndyuuna cristianos joo nn'aⁿ na cwilayu' ñequio Cristo.

²⁷ Ncuee'ñeeⁿ nt'om nn'aⁿ na tyoñe'quia ñ'oom' Ty'oōts'om jlui'na Jerusalén, ty'ena Antioquía. ²⁸ Cwiindye jona, ts'aⁿ na jndyu Agabo, teicantyyaaⁿ ndo' nc'e na seijndo' Espíritu ts'oom tsoom na cwajndii nleijndo' cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ. Ndo' ñ'oom na tsoom seicandaā'ñena' quia tyom'aaⁿ Claudio tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma. ²⁹ Jo' chii nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Antioquía jla'jndaa'ndyena na nl'ana naya tsjo'ñjeeⁿ nn'aⁿ na cwilayu' na m'aⁿ ndyuaa Judea nc'e na matseitjōona' naⁿñeeⁿ. Cwii cwii ts'aⁿ nnteijneiⁿ cantyjati na ndaa nnts'aaⁿ. ³⁰ Luaa' tyol'ana. Ndo' tsjo'ñjeeⁿ na tyola'tjomna tqiiana jona' l'ō Bernabé ñ'eⁿ Saulo. Ty'echo naⁿñeeⁿ s'om'ñeeⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwilayu' ts'ōndaa Judea.

12

Tue' Jacobo ndo' na tyocanjom Pedro w'aancjo

¹ Ncuee'ñeeⁿ nquii rey Herodes, cwajndii tyoco'weeⁿeⁿ nt'om nn'aⁿ na cwilaxmaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿaⁿ. ² Saⁿntjoom na cue' Jacobo xio Juan ñ'eⁿ xjo espada. ³ Ndo' quia na nty'iaaⁿaⁿ na tjawee' n'om nn'aⁿ judíos na tue' Jacobo mati t'ueeⁿ Pedro. Luaa' tuui xcwe ncuee na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa'naⁿ ndaaljo' tjaquiee'. ⁴ Ndo' jnda na t'ueeⁿ Pedro tjoom'm tsaⁿñeeⁿ w'aancjo. Tquiaaⁿ cwenta tsaⁿñeeⁿ luee quin'oom nchoo' cwii sondaro na jom jom ndii' ñequiee ñequieendye naⁿñeeⁿ na cal'ana cwenta tsaⁿñeeⁿ. Ee seitoom xeⁿ jnda teinom ncuee pascua nncwjeeⁿeⁿ juu na nntu'xeⁿñe joo ndaa nn'aⁿ. ⁵ Jo' chii tyol'ana cwenta

tsaⁿñeeⁿ naquii' w'aancjo, sā tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwen-
taaⁿaⁿ tic'oomeintyjee'na na tyola'nei'na nnom Ty'o^ots'om na cateijneiⁿ
tsaⁿñeeⁿ.

Ty'o^ots'om tjei'n'maaⁿñê Pedro

⁶ Ndo' Pedro, majuu tsjom'ñeeⁿ na nneiⁿncoo nncwji' Herodes jom jo ndaa
nn'aⁿ, watsom quii'ntaaⁿ we sondaro na chu'tyeⁿñê we l'uaancjo. Ndo' nt'om
sondaro m'aⁿ 'ndyoots'a na cwil'a cwenta. ⁷ Mats'ia jo' tyjee' cwii ángel
cwentaa' Ta Ty'o^ots'om ndo' teixueeñe naquii' w'aancjo. Ángel'ñeeⁿ tii' l'o^o
tsei'ntsquiee' Pedro, seilcweeⁿ juu. Matsoom nnom:

—Maje' maje'ndyo quicantyja'.

Quia jo' mana tquiaa l'uaancjo na chu'tyeⁿ l'o Pedro. ⁸ Tso ángel'ñeeⁿ
nnoom:

—Cwe' lia' ndo' cañjom' lcom'.

Jnda' s'aaⁿ na ljo' tso ángel nnoom:

—Cwe' liaatco 'naⁿ ndo' candyo'ntyjo' naxaⁿa.

⁹ Jlui' Pedro, tjantjjo^o naxeⁿ ángel, sā ticaljeiiⁿ aa mayuu'cheⁿ na
jndyaañê s'aa ángel. Ndo' s'aana' ntyjeeⁿ na cwe' tsoom'm ndaa.

¹⁰ Tei'nomna yuu m'aaⁿ sondaro najndyee. Jnda' chii yuu m'aaⁿ sondaro
na jnda' we. Mana tquiena 'ndyoots'a xjo yuu na nlui' ts'aⁿ na nncuooⁿ
nataa quii' tsjoom. 'Ndyoots'a'ñeeⁿ jnaaⁿ cheⁿnquiina'. Jo' chii tei'nomna.
Ty'ena cwii nataa, mana 'ndii ángel jom na ñeⁿnqueⁿ. ¹¹ Quia jo' sei'noⁿyaaⁿ,
matsoom:

—Cwa mayuu'cheⁿ na Ty'o^ots'om jñoom ángel 'naaⁿaⁿ na catseicandyaañê
ja l'o Herodes ñequio luee nn'aⁿ judíos cha'tso na cwiqueⁿ n'omna na nl'ana
ñ'eⁿndyo.

¹² Jnda' na ljeiiyaaⁿ na mayuu' na jndyaañê, tjaaⁿ waa' María tsondyee Juan
ts'aⁿ na mati jndyu Marcos. Ee jo' jo' jndye nn'aⁿ jnda' tjomndye na cwila'neiⁿ
nnom Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ. ¹³ Tjo' Pedro 'ndyoots'a w'aa'ñeeⁿ. Cwii yuscu
na mandi'ntjom na jndyu Rode tjacanty'iaa' 'ñeeⁿ cacjo'. ¹⁴ Tajnaⁿaⁿ na
jndyee' Pedro, jo' na tquiaana' na jeeⁿ neiⁿeⁿ. Meiⁿ na nntseicanaaⁿñê
'ndyoots'a tîcatseicanaaⁿñê. Seityuaa'toom tjaaⁿ naquii' w'aa' tjatseicañeeⁿ
nn'aⁿ cwa Pedro luaa' jnda' tyjee', macjo' 'ndyoots'a.

¹⁵ Sā jluena nnoom:

—Jeeⁿcheⁿ ntjeiⁿ xqueⁿ.

Sā jom ñe'cwii ñ'oom matsoom na mayuu'cheⁿ na Pedro luaa'. Quia jo'
jluena:

—Luaa' ángel na mach'ee cwenta jom. Cwe' na mach'eeyana' ntyji' na jom.

¹⁶ Yocheⁿ na luaa', tîcjaameiⁿntyjee' Pedro na macjo^on'qⁿ 'ndyoots'a hasta
quia na jlacanaaⁿndyena. Ndo' quia nty'iaana jom jeeⁿ seicaty'ueneiiⁿna'
jooa. ¹⁷ Sā s'o^ol'o^o na calacheⁿna. Tsoom ndaⁿna chiuu s'aa Ta Ty'o^ots'om
na tjei' jom naquii' w'aancjo. Ndo' matsoom:

—Ñ'oomwaa' calacandii'yo' Jacobo ñequio nt'omcheⁿ nn'aaⁿya na cwilayu'.

Jnda' jo' jlueeⁿeⁿ, tjaaⁿ cwicheⁿ joo.

¹⁸ Jnda' teixuee jeeⁿ ndyaa' tyolañ'eeⁿ ndyuee sondaro ee tîleicaliuna ljo' tuii
ñequio Pedro. ¹⁹ Herodes tcuu tcuu tyol'ueeⁿ tsaⁿñeeⁿ sā tîcaljeiiⁿ juu, Jnda' jo'
chii tyowajndooñê sondaro ndo' saⁿntjoom na cwje naⁿñeeⁿ. Jnda' jo' jlueeⁿeⁿ
ndyuaa Judea. Tjaaⁿ Cesarea na nnc'oomñê jo' jo'.

Tue' Herodes

²⁰ Herodes jeeⁿ lioom'm nn'aⁿ tsjoom Tiro ñequio tsjoom Sidón. Jo' chii
jooa jlajndaa'ndyena na nnc'oona na m'aaⁿ. Sā ty'ecal'ueendye jndy-
eena ñ'oom nnom Blasto ts'aⁿ na wjaañoom'ñe nacañom'm. Tyol'ana ty'o^o

nnom tsaⁿñeeⁿ na cateijneiⁿ jooⁿa na cantycwii tia'ñeeⁿ na lioo' Herodes ñ'eⁿndyena ee nantquie na macaⁿna' jooⁿa cwinaⁿna' yuu na matsaⁿntjom tsaⁿñeeⁿ. ²¹ Quia jo' tqueⁿ Herodes cwii xuee ndo' quia na tue'ntyjo xuee'ñeeⁿ tcweeⁿ liaa na ya cantyja na matsaⁿntjoom ndo' tjawacatyeeⁿ sulā yuu na maxjeⁿ mawacatyeeⁿ quia na matseijndaa'ñê ñ'oom. Jnda jo' tyoñequiaaⁿ ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ. ²² Quia jo' jlat'maaⁿndye nn'aⁿ jom. Jluxuaana, jlueⁿa:

—Luaa' cwii ty'o^ots'om matseineiⁿ nchii cwe' ts'aⁿ.

²³ Ndo' ángel cwentaa' nquii Ty'o^ots'om mañoom' s'aa na teiwii' Herodes ee tîcatseit'maaⁿñê Ty'o^ots'om. Tueeⁿeⁿ na tcwa' canti jom.

²⁴ Saa ñ'oom' Ty'o^ots'om tjanty'eetina', tjawijndyendyeti nn'aⁿ tyolayu'.

²⁵ Ndo' Bernabé ñ'eⁿ Saulo, jnda na jndaⁿ ts'iaaⁿ na ty'ena Jerusalén, quia jo' ty'elcwee'na Antioquía. Ty'eñ'omna Juan ts'aⁿ na mati jndy Marcos.

13

Bernabé ñ'eⁿ Saulo cwi'oonquiana ñ'oom' Ty'o^ots'om

¹ Tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Antioquía, quii'ntaaⁿna tyom'aⁿ profetas ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na tyot'mooⁿ. Joo naⁿñeeⁿ Bernabé ñ'eⁿ Simón, tsaⁿ na cwiluena negro juu, ndo' Lucio ts'aⁿ tsjoom Cirene ñ'eⁿ Manaén ndo' Saulo. Ndo' juu Manaén ñecwii ty'ewijndana ñ'eⁿ Herodes tsaⁿ na tyotsaⁿntjom ts'ondaa Galilea. ² Cwii xuee na cwila't'maaⁿndye naⁿñeeⁿ Ty'o^ots'om, ndo' cwilacwe'jndo'ndyena, juu xjeⁿñeeⁿ tso Espíritu Santo ndaana:

—Catjeii'ndyo'yo' Bernabé ñ'eⁿ Saulo na nnc'oona ts'iaaⁿ na t'ioⁿya jooⁿa.

³ Quia jo' jlacwe'jndo'ndyetina, ndo' tyola'nei'tina nnom Ty'o^ots'om. Jnda chii tioona lueena nacjoo naⁿñeeⁿ ndo' jñoomna joo na c'oo ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om.

Bernabé ñ'eⁿ Saulo cwiñe'quiana ñ'oom Chipre

⁴ Jo' chii Bernabé ñ'eⁿ Saulo ty'ena yuu na jñom Espíritu Santo jooⁿa. Ty'ecuena tsjoom Seleucia. Jo' jo' jnaⁿna ty'ena ñ'eⁿ w'aandaa na nlquiena ndyuaaxeⁿncwe Chipre. ⁵ Ndo' jnda na tquiena tsjoom Salamina, quia jo' tyoñe'quiana ñ'oom' Ty'o^ots'om naquii' lan'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Ndo' Juan, ts'aⁿ na mati jndy Marcos, tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿndyena na tyoteijneiⁿ jooⁿa. ⁶ Tei'nomna cha'waa ndyuaaxeⁿncwe'ñeeⁿ. Tquiena hasta tsjoom Pafos. Jo' jo' jliuna cwii tsaⁿcalua', ts'aⁿ judío na tyoch'lee na profeta juu saa tiyuu' ñ'oom tyoñequiaa. Jndy tsaⁿñeeⁿ Barjesús. ⁷ Tyocañ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿ tsaⁿ na tyotsaⁿntjom na jndy Sergio Paulo ts'aⁿ na jeeⁿ jndo' ts'om. Ndo' Sergio'ñeeⁿ tqueeⁿñê Bernabé ñ'eⁿ Saulo ee ñe'cañeeⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om. ⁸ Tsaⁿcalua'ñeeⁿ waa cwicheⁿ xueⁿeⁿ na jñoom Elimas. Jom ñe'catseitsaaⁿñê naⁿñeeⁿ na tacala'neiⁿna nnom ts'aⁿ na matsaⁿntjom ndo' seijneiⁿ na tintseiñ'oom'ñe tsaⁿñeeⁿ ñ'oom na cwit'mooⁿ naⁿñeeⁿ, ee tical'ue ts'oom na nntseyu' juu. ⁹ Jo' chii Saulo na mati jndy Pablo, cha'waañ'eⁿ naquii' ts'oom too' Espíritu Santo, nquiee nty'iaaⁿaⁿ tsaⁿcalua'ñeeⁿ. ¹⁰ Matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—'U ts'aⁿ na jeeⁿ t'maⁿ manquiu'nn'aⁿ ndo' na jeeⁿ tia ts'aⁿndy', 'u jnda tsaⁿjndii. 'U na jndoo' cha'tso nnom na ya, ¿Aa tixocja'maintyje' na matsei'cu' na nnc'ooquie' nn'aⁿ nato na yuu cantyja 'naaⁿ Ty'o^ots'om? ¹¹ Na nmeiⁿ mache' m'aaⁿ Ty'o^ots'om nacjo'. Jo' chii nnc'oom' na nchjaⁿ. Ndo' cwantindy xuee taxocanty'ia' naxueeñe ñe'quoom'.

Ndo' mañoom' s'aana' cha'cwijom tioo nchquiuts'o nacjoom'm ndo' s'aana' ntyjeeⁿ najaaⁿñe. Tyol'ueeⁿ ts'aⁿ na nnt'uii ts'ooⁿ na wjaañ'oom jom ee na titquoom'm. ¹² Ndo' ts'aⁿ na matsaⁿntjom, quia na nty'iaaⁿaⁿ na luaa' tuii

seyoom'm ee jeeⁿ tjawee' ts'oom ñ'oom na cwit'mooⁿna cantyja 'naaⁿ Ta Ty'oots'om.

Pablo ñ'eⁿ Bernabé cwiñequiana ñ'oom' Ty'oots'om tsjoom Antioquía ndyuaa Pisidia

¹³ Quia jo' Pablo ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê jlui'na tsjoom Pafos. Tuona w'aandaa. Ty'ena, tquiena tsjoom Perge ndyuaa Panfilia. Jo' jo' 'ndii Juan joona, tjalcweeⁿeⁿ Jerusalén. ¹⁴ Jnda jo' jlui'na Perge, ty'ety'etina. Tquiena tsjoom Antioquía ndyuaa Pisidia. Ndo' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos ty'equie'na naquii' wats'om 'naaⁿ na ñ'eeⁿ ndo' ty'emeindyuaandyena. ¹⁵ Jnda jo' sei'naaⁿ ts'aⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés ñequio ñ'oom na tyola'ljeii profetas, jnda chii nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cantyja 'naaⁿ wats'om'ñeeⁿ jlueña nnom Pablo ñ'eⁿ Bernabé:

—'O nn'aaⁿya xeⁿ waa na ñ'calajndo'yo' n'ooⁿyâ, candu'yo' nndyaayâ.

¹⁶ Jo' chii teicantya Pablo, seintyaaⁿ ts'ooⁿ na cala'cheⁿna. Matsoom:

—'O nn'aaⁿya tsjaaⁿ Israel ñ'eⁿ nt'omndyo' 'o na mati cwila't'maaⁿndyo' Ty'oots'om, candye'yo' ñ'oom na nntsjo^o: ¹⁷ Nquii Ty'oots'om cwentaa jaa nn'aⁿ Israel tjeii'ñê welooya na ñet'om teiyo cwentaaⁿaⁿ. S'aaⁿ na teit'maaⁿ tmaaⁿ joona yocheⁿ na tyom'aⁿyana ndyuaa Egipto, ndo' jndaⁿquiacheⁿ ñequio najneiⁿ tañom'm joona, tjeiiⁿeⁿ joona ndyuaa'ñeeⁿ. ¹⁸ Tyotsei quii ts'oom ñ'eⁿndyena cha'na wen'aaⁿ ntyu quia tyom'aⁿna ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. ¹⁹ Jnda chii tquiaaⁿ na jndaana ndyuaa Canaán ee seityueeⁿeⁿ ntquiee' ntmaaⁿ nn'aⁿ na ñet'om ndyuaa'ñeeⁿ cha jo' jo' nnc'om joona. ²⁰ Jnda jo' tqeeⁿ na tyotsa'ntjom jwe joona cha'na cwii ñequiee siaⁿto waljoo' wen'aaⁿ nchoo' qui ntyu. Tyotsa'ntjom na ñ'eeⁿ joona hasta na macandaⁿ cwii t'oom profeta Samuel. ²¹ Xjeⁿñeeⁿ tyotaⁿna nnom Ty'oots'om na ñ'equiaaⁿ cwii rey na nnts'a'ntjom joona. Ndo' ty'ioom ts'iaaⁿñeeⁿ Saúl jnda Cis, tsjaaⁿ 'naaⁿ Benjamín, na tsaⁿñeeⁿ sa'ntjom joona cwii wen'aaⁿ ntyu. ²² Jnda jo' tjeiiⁿeⁿ tsaⁿñeeⁿ ndo' ty'ioom ts'iaaⁿñeeⁿ David. Tyotsoom cantyja 'naaⁿ juu: “Juu David jnda Isaí, nts'aaⁿ cha'xjeⁿ cjaawee' ts'ooⁿ. Cha'tso na l'ue ts'ooⁿ nntseicanaⁿ.” ²³ Nquii David'ñeeⁿ, matsjaaⁿ 'naaⁿaⁿ Jesús, tsaⁿ na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ Israel cha'xjeⁿ ñ'oom na tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ. ²⁴ Cwii tjo^ocheⁿ na nnto' Jesús ts'iaaⁿ na ty'iom Ty'oots'om jom tyom'aaⁿ Juan, tyoñequiaaⁿ ñ'oom ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ Israel. Tyotsoom ndaana na calcwe' n'omna ndo' cwits'oomndyena. ²⁵ Quia na jnda majaatseicanaⁿñe Juan ts'iaaⁿ na tyotseixmaaⁿ, tsoom: “'O m'aaⁿ n'om'yo' na ja ts'aⁿ na ndyocwji'n'maaⁿñe 'o saⁿ nchii jom ja. Jom manncwjeeⁿeⁿ ndo' t'maaⁿ tseixmaaⁿ. Ja meiⁿ cwe' l'oom'm ticatseixmaⁿya na nntseicanaⁿa.”

²⁶ Tsoti Pablo ndaana:

—'O nn'aaⁿya, nt'omndyo jaa cwiluiindy^o tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham ndo' nt'omndyo' 'o nchii jo' saⁿ mati cwila't'maaⁿndyo' Ty'oots'om. Ndaa jaa na cha'tsondy^o seicwanom Ty'oots'om ñ'oomwaa na ma'moⁿna' ndaaya chiuu cal'aaya cha nlui'n'maaⁿndyo. ²⁷ Nn'aⁿ na m'aⁿ Jerusalén ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye jo ndaana ticala'noⁿna ñ'eeⁿ cwiluiiñe Jesús. Ee meiiⁿ ticwii cwii xuee na cwita'jndyena cwila'naaⁿna ñ'oom na tyola'ljeii profetas saⁿ ticala'noⁿna na matseineiⁿ ñ'oom'ñeeⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús. Jo' na manquiee-tona tquiana jnaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ tso ñ'oom'ñeeⁿ na nntjoom. ²⁸ Meiⁿ ticatseixmaaⁿ na nncueeⁿeⁿ ee meiⁿcwii jnaaⁿaⁿ tjaa'naⁿ, saⁿ tyotaⁿna nnom Pilato na cueeⁿeⁿ. ²⁹ Jnda na jlacandaⁿndyeñ'eⁿna cha'tso ñ'oom cha'xjeⁿ na matso ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na nntjom Jesús, tyjeendye nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ. Chii ty'ecat'iuuna jom quii' tsei'tsuaa. ³⁰ Saⁿ s'aa Ty'oots'om na tando'xoom. Je' tac'oomñê quii'ntaaⁿ l'oo. ³¹ Ndo' nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿñê na jnaⁿna Galilea

na ty'ewana Jerusalén jndye xuee tyonty'iaatina jom jnda na wando'xcoom. Je' majoona cwitjei'yuu'ndyena cantyja 'naaⁿ'aⁿ ndaa nn'aⁿ.

³² Jo' chii cwiñequiaayâ ñ'oom naya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ' ñ'oom na tso Ty'ooots'om ndaa welooya na ñet'om teiyo na nnts'aaⁿ. ³³ Ndo' je' ndaa jaa nn'aⁿ tsjaaⁿ joona jnda seicandaa'ñê ñ'oom'ñeeⁿ ee wando'xco Jesús jnda na tue'. Teiyo teiljeii ñ'oom naquii' salmo jnda we na matsona': "U cwiluiindyu' ti'jndaaya ndo' xuee je' ma'mooⁿya ndaa nn'aⁿ na cwiluiindyo tsotye'." ³⁴ Jnda t'moⁿ Ty'ooots'om na nnts'aaⁿ na nncwando'xco Jesús jnda na tueeⁿeⁿ, meiⁿ xocatoo' sei'ts'o 'naaⁿ'aⁿ cha'xjeⁿ matso salmo jnda we. Matsona': "Nntio'naaⁿndyo 'o cha'xjeⁿ ñ'om na tsjoo nnom David na nnts'aaⁿ." ³⁵ Mati teiljeii ñ'oom naquii' cwiicheⁿ salmo na ndoo' matseineiⁿ nquii Jesús. Matsona': "U xonquiaa' na nnto'ndyo ee na cwiluiindyo ti'jnda' na lju' ts'ooⁿya jo njom'." ³⁶ David, tsaⁿ na seiljeii ñ'oom'ñeeⁿ ñeⁿndi'ntjoom ndaa nn'aⁿ cha'xjeⁿ na l'ue ts'om Ty'ooots'om. Jnda chii tueeⁿeⁿ. Ty'ecat'iuu nn'aⁿ jom yuu tjacant'iuu'ndye wloom'm na ñet'om teiyocheⁿ ndo' to'ñê. ³⁷ Saa Jesús t'icatoo'ñê. S'aa Ty'ooots'om na tando'xcoom. ³⁸ Jo' chii 'o nn'aaⁿya, cala'noⁿ'yo' ñ'oom na cwiñequiaayâ ndaa'yo', ee cantyja 'naaⁿ' jom jo' na matseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om jna'yo'. ³⁹ Cantyja 'naaⁿ' ljeii na tquen Moisés xocalui'n'maaⁿñe ts'aⁿ. Saa cantyja 'naaⁿ' Jesús meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nnt-seiyu' ñ'eⁿñê nlui'n'maaⁿñe. ⁴⁰ Jo' chii queⁿ' queⁿ'yo' cwenta cha tintjom'yo' cha'xjeⁿ matso ñ'oom na tyola'ljeii profetas. ⁴¹ Tyoluena:

Queⁿ'yo' cwenta 'o nn'aⁿ na ticuee' n'om'yo' ñ'oom na mayuu'.

Catseicaty'uena' 'o. Ndo' na nntsuundyoyo'.

Ee ncuee na cwitandoyo' ja Ty'ooots'om nnts'aa ts'iaaⁿ t'maⁿ na nntse-icaty'uena' 'o,

na xocala'yu'yo' ñ'eⁿndyo meiiⁿ na nntso ts'aⁿ ndaa'yo' na cal'a'yo' na ljo'.

⁴² Jnda na seineiⁿ Pablo jlueeⁿeⁿ naquii' wats'om'ñeeⁿ ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' nn'aⁿ na nchii judíos tyol'ana ty'oo ndaa naⁿ'ñeeⁿ na cala'neiⁿtina ñ'oom'ñeeⁿ ndaana cwiicheⁿ xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos.

⁴³ Quia na jnda t'oom'ndye nn'aⁿ na tyotjomndye wats'om'ñeeⁿ jndye nn'aⁿ ty'elajomndyena ñ'eⁿ Pablo ñ'eⁿ Bernabé. Ñ'eeⁿ nn'aⁿ judíos ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na nchii judíos saa ñequio na xcwee' n'omna cwila't'maaⁿndyena Ty'ooots'om cha'xjeⁿ nn'aⁿ judíos. Pablo ñ'eⁿ Bernabé tyolajndo'na n'om naⁿ'ñeeⁿ na tyeⁿ c'omna na quit'maⁿ n'omna Ty'ooots'om ee jom matseixmaaⁿ naya.

⁴⁴ Quia na tue'ntyjonnda' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos manndyo ndyuendye nn'aⁿ quii' tsjoom tjomndyena na ndyena ñ'oom' Ty'ooots'om.

⁴⁵ Saa nn'aⁿ judíos, quia na nty'iaana na jndyendye nn'aⁿ jnda tjomndye, tyola'taa' n'omna. Tyoluena na tiyuu' ñ'oom na tyotseineiⁿ Pablo ndo' tyoluena ñ'oom ntjeiⁿ nacjoom'm. ⁴⁶ Jo' chii Pablo ñ'eⁿ Bernabé tyolaneiⁿna ñequio na t'maⁿya n'omna. Jluena:

—Matsa'ntjomna' na nleineiⁿjndyee ñ'oom' Ty'ooots'om ndaa' 'o nn'aⁿ judíos, saa tiñe'cato'ñoom'yo' juuna'. Cwil'a'yo' cha'cwijom ticalaxmaⁿ'yo' na nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na nntandoyo'. Jo' chii je' ñeⁿequiaayâ ñ'oom nayawaa ndaa nn'aⁿ na nchii judíos. ⁴⁷ Ee luaa sa'ntjom Ta Ty'ooots'om já, tsoom:

Ja jnda tquaaⁿya 'o na n'laxmaⁿ'yo' cha'cwijom chom na nntseixueeñena' ndaa nn'aⁿ na nchii judíos.

Hasta cha'waa nnom tsjoomnancue ñeⁿequia'yo' ñ'oom ndaa nn'aⁿ cantyja na nlui'n'maaⁿndyena.

⁴⁸ Quia na jndye nn'aⁿ na nchii judíos ñ'oomwaa' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿ n'omna. Tyolat'maaⁿndyena ñ'oom' Ty'ooots'om. Ndo' jlayu' cha'tsondye

nn'aⁿ na maxjeⁿ ntyjii Ty'o^ots'om na nnto'ñoomna na ticantycwii na nntando'na. ⁴⁹ Ndo' t'loom' ñ'oom' Ta Ty'o^ots'om cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ. ⁵⁰ Saa nn'aⁿ judíos tyolajndo'na n'om naⁿlcu na t'maⁿ cwilaxmaⁿ ndo' na cwilacanda cantyja na cwi'oo wats'om 'naaⁿna. Mati tyolajndo'na n'om naⁿnom na cwiluiitquiendye tsjoom Antioquía'ñeeⁿ. Jo' na jla'jomndye nn'aⁿ na tyota'wi'na Pablo ñ'eⁿ Bernabé hasta tjeii'na naⁿñeeⁿ ndyuaana. ⁵¹ Jo' chii Pablo ñ'eⁿ Bernabé jla'teincwii'na nc'ee'na chii tquiaa ts'ojnda^a na chuu' na t'moⁿna' na tis'a l'a nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Jnda^a chii ty'ena tsjoom Iconio. ⁵² Saa nn'aⁿ na cwilayu' na m'aⁿ tsjoom Antioquía'ñeeⁿ neiiⁿna ndo' too' naquii' n'omna m'aaⁿ Espíritu Santo.

14

Cwiñequiana ñ'oom' Ty'o^ots'om tsjoom Iconio

¹ Ndo' Pablo ñ'eⁿ Bernabé majo'ti l'ana tsjoom Iconio. Ty'equie'na naquii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tyoñequiana ñ'oom' Ty'o^ots'om. Jeeⁿ ya tyola'neiⁿna. Jo' chii jndyendye nn'aⁿ judíos jlayu' ndo' mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ² Saa nn'aⁿ judíos na tyoolayu' tyola'ndaa'na n'om nn'aⁿ na nchii judíos. Tyol'ana na calancjoo'ndye naⁿñeeⁿ nacjoo nn'aⁿ na cwilayu'. ³ Jo' chii Pablo ñ'eⁿ Bernabé majndye xuee ljoo'ndyena tsjoom'ñeeⁿ. Ndo' ñequio na t'maⁿya n'omna tyoñequiana ñ'oom cantyja 'naaⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om ee nquiuna na ñ'eⁿñ'eeⁿ ñ'eⁿndyena. Ndo' jom t'mooⁿ na mayuu' ñ'oom na tyoñequiana ee s'aaⁿ na tyol'ana 'naaⁿ t'maⁿ na xocanda^a nnts'aa na cwe' najndeii nquii ts'aⁿ meiⁿ xocatsei'noⁿ ts'aⁿ chiuu tuiiyuu. ⁴ Saa nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ toⁿna' jooⁿa. Ee nt'omndyena tyola'jomndyena ñequio nn'aⁿ judíos ndo' nt'omcheⁿ tyola'jomndye ñequio apóstoles. ⁵ Quia jo' nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na nchii jo' jla'jomndyena ñequio naⁿmaⁿn'iaaⁿ tsjoomna na tyol'ueendyena chiuu nnta'wi'na naⁿñeeⁿ ndo' na njñomna ljo'. ⁶ Saa Pablo ñ'eⁿ Bernabé jndyena na ljo'. Jo' chii jleinomna. Ty'ena tsjoom Listra ñequio tsjoom Derbe, jo' jo' ndyuaa Licaonia. Ndo' ty'ena ndyuaa na mat'uiina' ñ'eⁿ ndyuaa'ñeeⁿ. ⁷ Jo' jo' tyoñequiana ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om.

Nn'aⁿ tsjoom Listra cwijñomna ljo' Pablo

⁸ Tsjoom Listra tyowacatyeeⁿ cwii tsaⁿs'a na tileicjaacaa ee maxjeⁿ ntjeiⁿ nc'eeⁿ tuiiñê. Meiⁿjom ndii' tyoojaacaⁿ. ⁹ Jndii tsaⁿñeeⁿ na seineiⁿ Pablo. Ndo' nquiee nty'iaaⁿaⁿ juu, ee sei'nooⁿoⁿ na tseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ na matseyu'ya ts'om na nlco'yana' juu. ¹⁰ Quia jo' jndeii seineiⁿ, matsoom:

—Quintyja', cwintyje'!

Quia jo' mañoom' teintyjee', to' tjacaa. ¹¹ Ndo' nn'aⁿ ndyuaa Licaonia, quia na nty'iaana na luaa' s'aa Pablo, to'na tyola'xuaana ñequio ñ'oomna. Tyoluena:

—Cwa we nty'o^o cha'na nn'aⁿ jnda^a tquiecañomna jaa.

¹² Jo' chii jluena na Bernabé ty'o^o Júpiter jom, ndo' Pablo je' jluena na jom ty'o^o Mercurio ee jom mañequiaaⁿ ñ'oom nda^aana. ¹³ Nnom tsjoom meintyjee' wats'om cwentaa' ty'o^o Júpiter. Ndo' tyee cwentaa' Júpiter'ñeeⁿ jndyochom quioo'ndyo na ta'njoom' l'uaaljaa' cantyo'yo' hasta 'ndyoots'atoom' tsjoom ee jom ñequio nn'aⁿ quii' tsjoom ñe'cala'cwjeena quioo'ñeeⁿ na nla't'maaⁿndyena Bernabé ñ'eⁿ Pablo. ¹⁴ Saa apóstoles, quia na nty'iaana na luaa' nl'a nn'aⁿ, to'na tyojndii'ndyena liaana na matsei'ndaa'na' nquiuna na luaa' cwil'a naⁿñeeⁿ. Jndeii ty'equie'na quii'ntaaⁿ nn'aⁿ. ¹⁵ Tyolaxuaana tyoluena:

—Chiuu sa 'o nn'aⁿ na luaa' ñe'cal'a'yo'. Mann'aⁿ jâ cha'na 'o. Tquioñ'ooⁿya ñ'loom naya na nndye'yo' cha ca'ndye'yo' nmeiⁿ na cwe' ts'iaaⁿndyo. Calat'maaⁿndyo' nquii Ty'o^ots'om na wando' ee jom tqueeⁿ cañoom'luee ñequio tsjoomnancue ñequio ndaaluee ndo' cha'tso nnom na cwilaxmaⁿna'. ¹⁶ Ncuee na ñejndyowaana' ñe'ndiitoom na cal'a cha'tso nn'aⁿ meiⁿljo'cheⁿ na l'ue n'omna. ¹⁷ Saã tíca'ñeeⁿ na ticwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ nqueⁿ, ee mach'eeⁿ naya cha'tsondye nn'aⁿ. Mañequiaaⁿ ndaaluaa' na cwinaⁿna' tsjo'luee. Ndo' mach'eeⁿ na cwiquie ntjom. Mach'eeⁿ na cwijaacjooya ñ'eⁿ nantquie na mañequiaaⁿ ndo' mach'eeⁿna' na neiiⁿya.

¹⁸ Saã meiiⁿ na jluena ñ'oommeiⁿ jeeⁿ nc'uaa' tjawitsaaⁿ na ñe'calacwjee nn'aⁿ quioo' jo ndaana na nlat'maaⁿndye naⁿñeeⁿ joona.

¹⁹ Juu xjeⁿñeeⁿ tquiecañom nn'aⁿ judíos na jnaⁿ tsjoom Antioquía ñequio Iconio. L'ana na ñe'cwii ñ'oom t'maⁿna ñequio nn'aⁿ tsjoom Listra. Jo' chii tyojñomna ljo' Pablo. Jnda chii ty'eñ'omtscooⁿndyena jom nnom tsjoom ee jla'tiuuna na jnda tueeⁿeⁿ. ²⁰ Saã nn'aⁿ na cwilayu' ty'ecwintyjee'na ndiocheⁿ nacañom'm. Quia jo' teicantyjaaⁿ, tjaquie'nnaaⁿaⁿ quii' tsjoom. Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee jlueeⁿeⁿ tjaaⁿ ñ'eⁿ Bernabé tsjoom Derbe.

²¹ Tyoñequiana ñ'oom naya ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, ndo' jndye nn'aⁿ jlayu'. Jnda chii ty'elcwee'nnda'na Listra ñequio Iconio ñequio Antioquía. ²² Njoom'ñeeⁿ tyoteijndeitina nn'aⁿ na cwilayu' na c'omt'maaⁿndyeti naⁿñeeⁿ n'omna. Tyola'jndo'na n'om naⁿñeeⁿ na cwintyjee'tyeⁿna na cwilayu'na. Ndo' tyoluena:

—Maxjeⁿ cwilaxmaaⁿya na jndye nawi' nntjoⁿya na cwitzaaquiaa'a cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjom Ty'o^ots'om.

²³ Mati tjeii'ndyena nn'aⁿ na nntioona ts'iaaⁿ na nluitquiendye cwentaa' cwii cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ. Tyola'neiⁿna nnoom Ty'o^ots'om ndo' tyola'cwejndo'ndyena. Ndo' tioona naⁿñeeⁿ l'ooⁿ ee na ñ'eⁿ jom jnda jlayu'na.

Cwi'oolcwee'nnda'na tsjoom Antioquía ndyuaa Siria

²⁴ Jnda jo' tei'nomna ndyuaa Pisidia, tquiena ndyuaa Panfilia. ²⁵ Jo' jo' tyoñequiana ñ'oom tsjoom Perge. Jnda chii ty'ena tsjoom Atalia. ²⁶ Tsjoom'ñeeⁿ tuona w'aandaa. Ty'elcwee'nnda'na tsjoom Antioquía yuu na jnaⁿna jnda na tío nn'aⁿ joona l'o Ty'o^ots'om ndo' je' jnda jlacandana ts'iaaⁿñeeⁿ. ²⁷ Ndo' jnda na tquiena Antioquía jla'tjomna nn'aⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ. Tyoluena ndaaⁿ naⁿñeeⁿ cha'tso na tyoteijndei Ty'o^ots'om na tyol'ana ndo' na mati s'aaⁿ na cwilayu' nn'aⁿ na nchii judíos. ²⁸ Jndye xuee ljoo'ndyena ñequio nn'aⁿ na cwilayu' jo' jo'.

15

Tjomndye nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Jerusalén

¹ Xjeⁿñeeⁿ nt'om nn'aⁿ jnaⁿna ts'ondaa Judea, tquiocuena Antioquía. Tyot'mooⁿna ndaaⁿ nn'aⁿ na cwilayu' jo' jo'. Tyoluena na jndei'na' na cal'a naⁿñeeⁿ costumbre cha'xjeⁿ ñ'oom na sa'ntjom Moisés na cal'a nn'aⁿ judíos ñequio yo'ndaa na naⁿnom. Ee xeⁿ ticalacanda naⁿñeeⁿ jo', jluena na xocalui'n'maaⁿndye naⁿñeeⁿ. ² Ndo' Pablo ñ'eⁿ Bernabé tyolañ'eeⁿ ndyueena ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ na tquie Antioquía. Tyoluena na tiyuu' na macaⁿna' na cal'a naⁿñeeⁿ costumbre'ñeeⁿ. Jnda chii teijndaa' na wendye joona ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilayu' nnc'oona Jerusalén. Nnc'oontyjaa'na nquie apóstoles ñequio nn'aⁿ na cwiluitquiendye quii'ntaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Jo ndaaⁿ naⁿñeeⁿ nleijndaa' ñ'oomwaa'.

³ Quia jo' tmaaⁿ¹ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaa^{n1a} tsjoom Antioquía ty'ioomna ts'iaaⁿ naⁿ¹ñeeⁿ. Jo' chii ty'ena. Teinomna ndyuaa Fenicia ñequio Samaria. Tyolacandiina nn'aⁿ na cwilayu' jo' jo' na mati nn'aⁿ na nchii judíos macwilcwe' n'om, macwilayu'na. Ndo' quia na jndye naⁿ¹ñeeⁿ na ljo', cha'tsondyena tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿna.

⁴ Quia tuee' Pablo ñ'eⁿ Bernabé Jerusalén, cha'waa tmaaⁿ¹ nn'aⁿ na cwilayu' jo' jo' ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿna ñequio apóstoles to'ñoomna naⁿ¹ñeeⁿ ñequio na neiiⁿna. Quia jo' naⁿ¹ñeeⁿ tyoluena cha'tso na jnda s'aa Ty'oots'om ñ'eⁿndyena. ⁵ Saa nt'om nn'aⁿ na cwilayu' na cwilaxmaⁿ tmaaⁿ¹ nn'aⁿ judíos na jndyu fariseos teicantjanya. Tyoluena:

—Jndeina' na cal'a naⁿ¹ñeeⁿ costumbre na cwil'aa jaa nn'aⁿ judíos ñequio yo'ndaa na naⁿnom ndo' cal'uuya ndaana na calacandaa'ndyena cha'tso ljeii na tqueⁿ Moisés.

⁶ Ndo' apóstoles ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye tjomndyena na m'maⁿna ñ'oomwaa'. ⁷ Mayo tyol'uee'ndyena chiuu nl'ayoona na nlajndaa'ndyena ñ'oom'ñeeⁿ. Jnda chii teicantnya Pedro. Tsoom ndaana:

—'O re nn'aⁿya na cwilayu'yo' manquiuyo' na jaach'ee xuee tjeii'ñe Ty'oots'om ja quii'ntaaⁿ¹yo' na ñnequiaya ñ'oom naya chiuu na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ na nchii judíos cha nlayu'na. ⁸ Ee nqueⁿ mantyjeeⁿ chiuu cwila'xmaⁿ nn'aⁿ naquii' n'om. Ndo' jnda t'mooⁿ na mati maco'ñoom nn'aⁿ na nchii judíos laxmaⁿ ee tquiaaⁿ Espíritu Santo na nnc'oomñe naquii' n'omna cha'xjeⁿ tquiaaⁿ juu na nnc'oomñe naquii' n'ooⁿ jaa. ⁹ Meiⁿ tiquich'eeⁿ na we waa ñ'eⁿndye joona ndo' ñ'eⁿndyo jaa ee seiljoom'm n'omna nc'e na cwilayu'ya n'omna ñ'eⁿñê. ¹⁰ Quia jo' je' je' ¿chiuu na ñe'cal'a'yo' xjeⁿ Ty'oots'om? 'O cwil'a'yo' na jndeina' na joo nn'aⁿ na cwilayu' na nchii judíos calacandana ñ'oom na matsa'ntjomna' jaa nn'aⁿ judíos na juuna' matseijomna' cwii xuu, ndo' xuu'ñeeⁿ meiⁿ welooya na ñet'om teiyo ticanaⁿndyena meiⁿ jaa. ¹¹ Saa tiyuu' na ljo' macaⁿna' ee cwilayuu'a na macandā juu naya na matseixmaⁿ Ta Jesús na cwe' yu jo' na cwilui'n'maaⁿndyo jaa ndo' mati joona.

¹² Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na tjomndye jla'cheⁿna. Tyoqueⁿna cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ Bernabé ñequio Pablo cantnya 'naaⁿ¹ ts'iaaⁿ t'maⁿ ñequio 'naaⁿ na tyol'ana quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos na xocandāa nluuina' na cwe' najndei nquii ts'aⁿ. ¹³ Jnda na jla'neiⁿ naⁿ¹ñeeⁿ quia jo' t'o Jacobo, matsoom:

—'O re nn'aⁿya na cwilayu'yo' candye'yo' ñ'oom na nntsjo. ¹⁴ Juu Simón Pedro jnda tsoom ndaaya chiuu waa na jna'jndyena' na tio'naaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ na nchii judíos na macwjii'ñê nn'aⁿ quii'ntaaⁿ naⁿ¹ñeeⁿ na nlaxmaⁿ tmaaⁿ¹ cwentaa^{n1a}. ¹⁵ Juu ñ'oomwaa' ljo'yu tseixmaⁿna' ñequio ñ'oom na tyola'ljeii profetas. ¹⁶ Luaa matsona':

Quia na jnda tuii cha'tso nmeiⁿ¹,

nnc'ooⁿnda'a na wi' ts'ooⁿya tsjaaⁿ 'naaⁿ¹ David na jndyowicantnyoo'.

Matseijndaa'ndyo na cwii joona nntsa'ntjom.

¹⁷ Luaa' matseijndaa'ndyo cha mati nn'aⁿ na nchii judíos nl'ueena ja na cwiluiindyō na matsa'ntjōⁿya.

Cha'tsondye naⁿ¹ñeeⁿ na quia nlaxmaⁿ cwentaya nl'ueena ja.

¹⁸ Ñ'oom'ñeeⁿ tsotina':

Luaa' ñ'oom na teiyo t'moⁿ Ty'oots'om ndaaya ñequio ts'iaaⁿmeiiⁿ na mach'eeⁿ.

¹⁹ Tsoti Jacobo:

—Nc'e ñ'oom'ñeeⁿ, jo' chii matseitiuuya cantnya 'naaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos na cwilcwe' n'om na cwilayu', meiⁿ ticatsona' na nlacachuuya xuu joona

joo ñ'oom na matsa'ntjomna' jaa. ²⁰ Malei'tyeⁿ xeⁿ cwe' nlaljeiia ñ'oom na nlacwanooⁿya na m'aⁿna na tacwa'na nantquie na jnda tsa' nn'aⁿ jo ndaa 'naⁿ na cwila't'maaⁿndyena na nchii Ty'o^ots'om. Ndo' tanc'omna na cwe' nnc'omyana ñ'eⁿ nc'iaana. Tantquiina seiⁱ quioo' na cwe' cwi'uo^o cantyo'. Ndo' tantquiina niom'. ²¹ Ee teiyo maxjeⁿ cwit'mooⁿ nn'aⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Ndo' cha'tso njoom cwila'naaⁿ nn'aⁿ judíos ñ'oom'ñeeⁿ naquii' lan'om 'naaⁿna ticwii cwii xuee na cwita'jndyeena.

Carta na tja na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos

²² Quia jo' apóstoles ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ñequio cha'waa tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Jerusalén t'maⁿna na ya na nntjeii'ndyena nn'aⁿ quii'ntaaⁿna na nnc'oo tsjoom Antioquía ñequio Pablo ñ'eⁿ Bernabé. Ty'ioomna ts'iaaⁿñeeⁿ Judas ts'aⁿ na jnda we xuee' Barsabás, ñequio Silas. Naⁿnomm'aⁿ cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿna. ²³ Ndo' jla'cwanomna cwii carta ñequio naⁿñeeⁿ. Carta'ñeeⁿ matsona':

“Jâ apóstoles ñequiondyo^o jâ nn'aⁿ na cwiluiitquiendyô quii'ntaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Jerusalén, cwilacwanooⁿyâ cartawaa na m'aⁿ 'o nn'aⁿ na nchii judíos na m'aⁿ'yo' tsjoom Antioquía ñequio ndyuua Siria ñ'eⁿ Cilicia. Cwil'uuyâ na xmaⁿndyo' 'o nn'aaⁿya na cwilayu'yo'. ²⁴ Jâ jnda jndyaayâ na ljo jnaⁿ nt'om nn'aⁿ na ty'e na m'aⁿ'yo' ndo' tyolañ'eeⁿndyena 'o ñ'eⁿ ñ'oom na tyoluena. Tyola'ndaa'na n'om'yo' ñequio ñ'oom'ñeeⁿ. Saa nchii jâ l'uuyâ na caluena na ljo'. ²⁵ Jo' chii jâ tjomndyô ndo' ñe'cwii jnda t'maaⁿyâ na ya na nntjeii'ndyô nt'om nn'aⁿ quii'ntaaⁿyâ na nnc'oona na m'aⁿ'yo' ñequio Bernabé ñ'eⁿ Pablo, nquiee nn'aaⁿya na jeeⁿ jnda nquiuuya. ²⁶ Ee naⁿm'aⁿ ti'maaⁿ n'omna meiⁿ cwjena na m'aⁿna cantyja 'naaⁿ Taya Jesucristo. ²⁷ Jo' chii cwijñooⁿyâ Judas ñequio Silas na m'aⁿ'yo'. Jona nlue jndaa'ndyena ndaa'yo' ñ'oom na cwil'uuyâ. ²⁸ Ee nquii Espíritu Santo jnda t'mooⁿ ndaayâ na tilacachuutyaayâ xuu 'o, macanda nmeiiⁿ laxmaⁿ'yo' na calacanda'yo': ²⁹ Tacwa'yo' nantquie na jnda tsa' nn'aⁿ jo ndaa 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a. Tantquie'yo' niom' meiⁿ seiⁱ quioo' na cwe' cwi'uo^o cantyo'. Ndo' meiⁿ tanc'om'yo' na cwe' nnc'om'ya'yo' ñ'eⁿ nn'aⁿ. Xeⁿ cwilacanda'yo' nmeiⁿ quia jo' malei'tyeⁿ, ya cwil'a'yo'. Macanda ñ'oommeiiⁿ cwil'uuyâ ndaa'yo'. Xmaⁿndyo' na cha'tsondyo'.”

³⁰ Quia jo' jlui' Judas ñ'eⁿ Silas. Ty'ena tsjoom Antioquía ñ'eⁿ Pablo ñ'eⁿ Bernabé. Quia na tquiena jo' jo' jla'tjomna nn'aⁿ na cwilayu' ndo' tquiiana carta na cwileiñ'omna ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. ³¹ Ndo' jnda na jla'naaⁿ naⁿñeeⁿ juuna' tquiaana' na neiiⁿna, ty'omt'maaⁿndyena n'omna. ³² Ndo' Judas ñequio Silas, mati cwiluiindyena profetas. Jo' chii jndye ñ'oom tyola'neiⁿna ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, tquiiana na t'maⁿ n'om naⁿñeeⁿ ndo' ty'enajndana na cwilayu'na. ³³ Judas ñ'eⁿ Silas tyom'aⁿna jo' jo' cwantindyo xuee. Xjeⁿ na macwi'oolcwee'na Jerusalén yuu m'aⁿ nn'aⁿ na jñoom jona, nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Antioquía tío jona l'o Ty'o^ots'om na c'oona na tjaa ñomtiuu c'omna. ³⁴ Saa Silas seitoom na nljoo'ñetyeeⁿ jo' jo'. ³⁵ Mati Pablo ñ'eⁿ Bernabé ljoo'ndyena. Jona ñequio jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyot'mooⁿna ndo' tyoñequiana ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om ndaaⁿ nn'aⁿ.

Pablo na nda we ndii' wjaanquiaaⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om

³⁶ Jnda na teinom cwanti xuee na ñet'omna jo' jo', tso Pablo nom Bernabé: —Cwa nntsaalcwaaⁿndaa'a nntsacanty'iaaya chiuu cwi'oom'aⁿ nn'aaⁿya na cwilayu' cwii cwii tsjoom yuu na tyoñequiaaya ñ'oom 'naaⁿ Ta Ty'o^ots'om.

³⁷ Ndo' Bernabé l'ue ts'oom na nncjaañ'eⁿ Juan ñ'eⁿndyena, ts'aⁿ na nda we xuee' Marcos. ³⁸ Saa Pablo tiljoya ts'oom na nncjaa tsaⁿñeeⁿ ee 'ñeeⁿ jona

ndyuaa Panfilia ts'iaaⁿ na ty'ena. ³⁹ Jo' chii Pablo ñequio Bernabé ticjaañjoom' t'maⁿna hasta toⁿndyena. Bernabé tjañ'oom Marcos. Tuona ts'om w'aandaa. Ty'ena ndyuaaxeⁿncwe Chipre. ⁴⁰ Saã Pablo, tjeii'ñê Silas. Cwii tjocheⁿ na nnc'oona tioo nn'aⁿ na cwilayu' jona l'o Ty'o^ots'om na catio'naaⁿñê jona. Jnda chii ty'ena. ⁴¹ Tyowi'nomna ndyuaa Siria ñequio Cilicia. Tyotei'jndeina na ty'enajnda ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ.

16

Pablo ñequio Silas ty'eñ'omna Timoteo

¹ Quia jo' Pablo ñ'eⁿ Silas tqienua tsjoom Derbe. Jnda chii ty'ena tsjoom Litra. Jo' jo' tajnaaⁿna cwii ts'aⁿ na matseyu' na jndyu Timoteo. Jom jnda yuscu ts'aⁿ judía na matseyu' saã tsotyeeⁿ nchii ts'aⁿ judío juu. ² Nn'aⁿ na cwilayu' na m'aⁿ tsjoom Litra ñ'eⁿ tsjoom Iconio tyotjeii'yana Timoteo. ³ L'ue ts'om Pablo na nncjaañ'eⁿ Timoteo ñ'eⁿñê. Jo' chii seijndaa'ñê na tuii ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ cha'xjeⁿ costumbre na cwil'a nn'aⁿ judíos ñequio yo'ndaa na naⁿnom. S'aaⁿ na ljo' cha nn'aⁿ judíos na m'aⁿ ndyuaa na cwi'oona til'ana na tila'ñoom'ndyena ñ'oom na cwiñequiana ee nquiu naⁿñeeⁿ na Timoteo nchii ts'aⁿ judío tsotyeeⁿ. ⁴ Pablo ñequio Silas ñ'eⁿ Timoteo tyoma'nomna. Ndo' ticwii cwii tsjoom yuu na tyoquienua tyola'candiina nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'oom na jla'jndaa'ndye apóstoles ñequio nn'aⁿ na cwiluitquiendye quii'ntaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Jerusalén. ⁵ Jo' chii cwii cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ tyo'oonajndana na cwila'yu'ya n'omna ndo' 'io ndii 'io ty'ewijndyendyetina.

Tco'na' nom Pablo cwii ts'aⁿ ndyuaa Macedonia

⁶ Pablo ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê, seicu' Espíritu Santo na nnc'oola'neiⁿna ñ'oom' Ty'o^ots'om ndyuaa Asia. Jo' chii tei'nomna ndyuaa Frigia ñequio ndyuaa Galacia. ⁷ Quia na tqienua tyeⁿncoo ndyuaa Misia jla'tiuuna na nnc'ooquie'na ndyuaa Bitinia saã tinquiaa Espíritu Santo na nnc'oona jo'. ⁸ Jo' chii cwe' tei'nomna ndyuaa Misia. Ty'ecuena hasta tqienua tsjoom Troas, nndyoo' ndyoo ndaaluee. ⁹ Jo' jo' waa na tco'na' nty'iaa' Pablo natsjom. Nty'iaaⁿaⁿ meintyjee' cwii tsaⁿs'a ts'aⁿ ndyuaa Macedonia. S'aa tsaⁿñeeⁿ ty'oo nnoom, tso: “Cwinoom' ntyjawaa ndyuaa Macedonia. Candyo'tei'jndei' já.” ¹⁰ Jnda na nty'iaa' Pablo na tco'na' nnoom, mantyja jla'jndaa'ndyô na nncwit'io^oâ ndaaluee nntsaayâ ndyuaa Macedonia. Ee jla'n^oâ na majñom Ty'o^ots'om já na nntsaanquiaayâ ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ.

Tyjee' Pablo ñ'eⁿ Silas tsjoom Filipos

¹¹ Jo' chii tu^oyâ ts'om w'aandaa tsjoom Troas. Saandyeyuuyâ squiaayâ ndyuaaxeⁿncwe Samotracia. Teincoo cwiicheⁿ xuee saayâ squiaayâ tsjoom Neápolis. ¹² Jo' jluii'â ñ'eⁿ w'aandaa, saayâ squiaayâ tsjoom Filipos. Tsjoom'ñeeⁿ m'aaⁿna' nacje 'naaⁿ nn'aⁿ romanos ndo' t'maⁿti matseixmaⁿna' na cha'tso njoom cha'waa ndyuaa Macedonia. Tsjoom Filipos'ñeeⁿ ljoo'ndyoyaayâ cwantindyo xuee. ¹³ Xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos jluii'â nnom tsjoom 'ndyoo jndaa. Ee jla'tiuuyâ aa nchii nliuuyâ yuu cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'o^ots'om, nlajomndyô ñ'eⁿndyena. Jo' jo' jliuuyâ nt'om yolcu. Saacwindyuaandyô jlanaayâ ñ'oom' Ty'o^ots'om ndaa naⁿñeeⁿ. ¹⁴ Quii'ntaaⁿ yolcu'ñeeⁿ ñ'eⁿ ts'aⁿ na jndyu Lidia. Jom ts'aⁿ na jnaⁿ tsjoom Tiatira na majndaa liaa ya, liaa colo catsioo'. Jom ts'aⁿ na matseit'maaⁿñê Ty'o^ots'om. S'aa Ta Ty'o^ots'om naquii' ts'oom na ya tqueeⁿ cwenta ñ'oom

na tyoñeeⁿ na seineiⁿ Pablo. ¹⁵ Ndo' teits'oomñê ñ'eⁿ nn'aⁿ waⁿaⁿ. Jndaⁿ chii seity'ooñê ndaayâ, tsoom:

—Xeⁿ cwinty'ia'yo' na matseicandaya na matseyiu'a ñequio Ta Jesús cwa caljoo'ndyo' w'aya.

Ndo' s'aaⁿ na caljoo'ndyô waⁿaⁿ.

Pablo ñ'eⁿ Silas ñjomndyena w'aancjo tsjoom Filipos

¹⁶ Cwii xuee'ñeeⁿ saayâ yuu cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'ooots'om ndo' tjomndyô cwii yuscuchjoo na macjawee' l'ndyoo nc'e na m'aaⁿ jndyeta naquii' ts'om. Tsaⁿ'ñeeⁿ m'aaⁿtyeeⁿ luee nn'aⁿ na cwita'ntjom cantyja 'naaⁿaⁿ. T'maaⁿ s'om cwiquioo luee naⁿ'ñeeⁿ nc'e na macjawee' ñom. ¹⁷ Toqⁿ'oⁿ na tyojaantyjoⁿ nanquaaⁿ'â ñ'eⁿ Pablo. Tacwaxua 'ñom, tyotsoom:

—Naⁿnomm'aⁿ cwindye'ntjomna nnom Ty'ooots'om na m'aaⁿ nandyetich'eⁿ. Cwila'candiina 'o cantyja nato na cwicalui'n'maaⁿndye nn'aⁿ.

¹⁸ Jndye xuee tyoch'ee yuscuchjoo'ñeeⁿ na ljo'. Jo' chii seiloo'ñe Pablo, taqueeⁿ seineiⁿ nnom jndyeta na m'aaⁿ naquii' ts'om yuscuchjoo'ñeeⁿ. Tsoom:

—'U jndyeta, ñequio xuee' Jesucristo matsa'ntjoⁿya, calui' naquii' ts'om yuscuchjoom'aaⁿl'.

Ndo' mantyjacheⁿ jlui' jndyeta'ñeeⁿ.

¹⁹ Ndo' nn'aⁿ na cwita'ntjom cantyja 'naaⁿl' juu, quia na nty'iaana na jndaⁿ jlui' jndyeta'ñeeⁿ naquii' ts'oom jla'noⁿ'na na jndaⁿ tsuundyena s'om na cwiquioo lueena cantyja na macjawee' ñom. Jo' chii t'uena Pablo ñ'eⁿ Silas. Ty'echona naⁿ'ñeeⁿ jo ndaa naⁿmaⁿ'naaⁿ naquii' ts'ua t'maⁿ. ²⁰ Quia na tquiena ndaa naⁿmaⁿ'naaⁿ jluena:

—Nn'aⁿ judíos m'aⁿ, cwtjaa'ndyena tia' nn'aⁿ tsjoomya. ²¹ Ee cwit'mooⁿna ñ'oom na jaa na cwilaxmaaⁿya nn'aⁿ romanos, ticaty'iomna' na nnto'ñooⁿya meiⁿ na nl'aaya chiuu na cwiluena.

²² Quia jo' jla'wendye nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ nacjoo' Pablo ñ'eⁿ Silas ndo' naⁿmaⁿ'naaⁿ sa'ntjomna na calui' liaa naⁿ'ñeeⁿ ndo' cacho'na n'oomjneiⁿ. ²³ Jndye tjaa'na naⁿ'ñeeⁿ. Jndaⁿ chii tiomna joo w'aancjo. Jluena nnom ts'aⁿ na mach'ee cwenta w'aancjo na ya ya cats'aaⁿ cwenta joona. ²⁴ Ndo' tsaⁿ'ñeeⁿ, jndaⁿ na jñeeⁿ ñ'oomwaa' tjaa'ñê naⁿ'ñeeⁿ w'aancjo naquii'cheⁿ ndo' seityeeⁿ joona na tyeⁿ ñjoom' nc'ee'na ts'oom tscaa'.

²⁵ Ndo' Pablo ñ'eⁿ Silas, cha'na xcwe tsjom to'na tyola'neiⁿna nnom Ty'ooots'om, tyotana luantsa, ndo' praso na too'ndye ñ'eⁿndyena naquii' w'aancjo, tyondyeendye naⁿ'ñeeⁿ. ²⁶ Ndo' mats'ia jo' jndei s'eii, teincwii' tsiaⁿ'tsjo' w'aancjo. Xjeⁿ'ñeeⁿ cha'tso ndyueel'a w'aancjo'ñeeⁿ jnaaⁿ cheⁿnquieena' ndo' mati l'uaancjo na ñjoom cha'tso praso jnaⁿ'na'. ²⁷ Ndo' juu ts'aⁿ na mach'ee cwenta w'aancjo lcweeⁿ, nty'iaaⁿ'aⁿ na meiⁿnaaⁿ ndyueel'a w'aancjo. Jo' chii tjeii'ñê espada 'naaⁿ'aⁿ na nntseicuee'ñe cheⁿnqueⁿ ee seitiom na jndaⁿ jleinom praso. ²⁸ Saa Pablo jndei seixuaⁿ nnom tsaⁿ'ñeeⁿ tsoom:

—Aa ndi' re, tintseicuee'ndyu' ee cha'tsondyô ndi m'aaⁿya.

²⁹ Quia jo' tcaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ chom. Jndei tjaqueⁿ'eⁿ naquii' w'aancjo. Cwiteiñê na ty'ueeⁿ. Cwe' seiquiooñetoom jo nnom Pablo ñ'eⁿ Silas. ³⁰ Jndaⁿ chii tjeiiⁿ'eⁿ joona ch'eⁿ. Matsoom ndaana:

—'O ta, ¿ljo' macaⁿ'na' na cats'aaya cha nlui'n'maaⁿndyo?

³¹ Jluena nnoom:

—Catseyiu' ñequio Ta Jesucristo, quia jo' nlui'n'maaⁿndyu' 'u ndo' mati nn'aⁿ wa'.

³² Quia jo' tyola'neiⁿna ñ'oom' Ty'ooots'om nnom tsaⁿ'ñeeⁿ ñequio cha'tso nn'aⁿ waⁿ'aⁿ. ³³ Juu xjeⁿ'ñeeⁿ na ndicwaⁿ jaaⁿcheⁿ tjachom joona ndo' tmaaⁿ

yuu na tquiee'ndyena na cho'na. Jnda chii teits'oomñê ndo' mati cha'tso nn'aⁿ waⁿaⁿ. ³⁴ Jnda jo' tjañ'oom Pablo ñequio Silas waⁿaⁿ, tquiaaⁿ na tcwa'na. Jom ndo' ñequio cha'tso nn'aⁿ waⁿaⁿ neiiⁿna na jnda macwilayu'na ñequio Ty'o^ots'om.

³⁵ Quia na jnda teixuee, naⁿmaⁿn'iaaⁿ jñoomna policia na m'aaⁿ tsaⁿ na mach'ee cwenta w'aancjo na candyaañe Pablo ñ'eⁿ Silas. ³⁶ Jo' chii ts'aⁿ na mach'ee cwenta w'aancjo seicañeeⁿ Pablo, matsoom nnom:

—Naⁿmaⁿn'iaaⁿ jnda jla'cwanomna ñ'oom na ndyaandyo'. Wanaaⁿ na nlui'yo'. Catsa'yo', meiⁿcwii ñomtiuu tac'om'yo'.

³⁷ Saa Pablo matsoom ndaa policia:

—Jâ cwilaxmaaⁿyâ cantyja 'naaⁿl tsjoom Roma. Saa meiiⁿ na ljo' tjaa'na jâ na jndoo' cha'tso nn'aⁿ meiiⁿ na tyoowijndaa' aa waa na jla'tjoondyô. Jnda chii tiomna jâ w'aancjo. Nmeiiⁿ l'ana jâ meiiⁿ na meiⁿchjoo ticatsona' na nl'ana na ljo' nn'aⁿ romanos. Ndo' je' ¿aa cwe' nt'iu nntjeii'na jâ? Xoya na ljo'. Nquieena quiocatjeii'na jâ.

³⁸ Quia jo' policia'ñeeⁿ ty'elacandiina naⁿmaⁿn'iaaⁿñeeⁿ ñ'oommeiⁿ. Ndo' naⁿñeeⁿ quia jndyena na Pablo ñequio Silas cwilaxmaⁿna nn'aⁿ romanos, jeeⁿ tyuena. ³⁹ Jo' chii naⁿmaⁿn'iaaⁿ ty'ecataⁿna ñ'oom t'maⁿ ts'om ndaa naⁿñeeⁿ. Jnda chii tjeii'na joo w'aancjo. Jla'ty'oondyena na calui' naⁿñeeⁿ tsjoomna.

⁴⁰ Quia jo' jlui'na w'aancjo, ty'ena waa' Lidia. Jo' jo' tyola'neiⁿna ñequio nn'aⁿ na cwila'yu'. Tyoñe'quiiana na t'maⁿ n'om naⁿñeeⁿ. Jnda jo' jlui'na tsjoom Filipos'ñeeⁿ.

17

Jlajmei'ndye nn'aⁿ tsjoom Tesalónica

¹ Pablo ñ'eⁿ Silas ty'ena tei'nomna tsjoom Anfípolis ñ'eⁿ tsjoom Apolonia. Jnda chii tquiena tsjoom Tesalónica yuu waa cwii wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos.

² Ndyee smaⁿna tyom'aⁿna tsjoom'ñeeⁿ. Ñequii' quia xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, Pablo s'aaⁿ cha'xjeⁿ quich'eeⁿ. Tjatseijomñê ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ na cwitjomndyena wats'om 'naaⁿna. Tyotseineiⁿ ndaana. ³ T'mooⁿ na juu ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiyo teiljeii matsona' na maxjeⁿ jndei'na' na cwajndii nntjom Cristo. Nnty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ, maxjeⁿ nncueeⁿeⁿ jnda chii nncwando'xcoom. Tsoti Pablo:

—Jndyocwji'yuu'ndyô cantyja 'naaⁿl Jesús ndaa'yo', jom cwiluiiñê Cristo.

⁴ Quia jo' nt'om nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ jla'yu'na, jla'jomndyena ñequio Pablo ñ'eⁿ Silas. Mati nn'aⁿ na nchii judíos na cwila't'maaⁿndye Ty'o^ots'om jndyendyena jla'yu'na. Mati jndye yolcu na cwiluiitquiendye jla'yu'na. ⁵ Saa joo nn'aⁿ judíos na tyoola'yu' jeeⁿ ndya' taaⁿ n'omna nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'oom na mañequiaa Pablo. Jo' chii jla'tjomna cwii tmaaⁿl nn'aⁿ na w'ndye. Jnda chii jlajmei'na nn'aⁿ tsjoomna. Ndo' ty'ena waa' ts'aⁿ na jndyu Jasón. Ty'equie'na w'aa'ñeeⁿ ñequio na jndei'na' na cwil'ueena Pablo ñequio Silas ee ñe'catsa'na naⁿñeeⁿ jo ndaa nn'aⁿ tsjoomna. ⁶ Saa tícaliuna naⁿñeeⁿ, jo' chii ty'eñ'omna Jasón ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'. Ñequio na jndei'na' ty'echona naⁿñeeⁿ jo ndaa naⁿmaⁿn'iaaⁿ tsjoomna. Jndei tyolaxuaana, jluea:

—Joo naⁿnom na cwila'ñ'eeⁿndyena nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue, mati ñjaaⁿ jnda tquiena. ⁷ Ndo' Jasónm'aaⁿ jnda seiljoom joona waⁿaⁿ. Ndo' cha'tso naⁿm'aⁿl cwil'ana na tjaa yuu l'ue ñ'oom na maqueⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, ee cwiluena cwiicheⁿ ts'aⁿ m'aaⁿ na matsa'ntjom na jndyu Jesús.

8 Ndo' naⁿmaⁿn'iaaⁿ ñequio nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, quia jndyena ñ'oommeiⁿ jla'jmeiⁿndyena. 9 Saa Jasón ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'yu', jnda na toomna s'om, quia jo' jla'candyaandye naⁿñeeⁿ joona.

Pablo ñ'eⁿ Silas cwiñequiana ñ'oom' Ty'o^ots'om tsjoom Berea

10 Jnda na teijaaⁿ xuee'ñeeⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' mañoom' jñoomna Pablo ñ'eⁿ Silas na c'oo naⁿñeeⁿ tsjoom Berea. Quia na jnda tquiena tsjoom'ñeeⁿ ty'ena wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. 11 Nn'aⁿ judíos tsjoom Berea'ñeeⁿ ya nn'aⁿndyetina nchiiti nc'iaana na m'aⁿ tsjoom Tesalónica. Ñequio na xcwee' n'omna tyoqueⁿna cwenta ñ'oom na tyolue naⁿñeeⁿ. Ndo' 'io ndi 'io tyola'naaⁿna ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiyo teiljei na tyol'ueena aa mayuu' ñ'oom na cwilue naⁿñeeⁿ ndaana. 12 Jo' chii jndyendye nn'aⁿ judíos jla'yu'na. Mati nn'aⁿ na cwilaneiⁿ ñ'oom griego, jndye yolcu na t'maⁿti cwiluiitquiendye ndo' mati naⁿnom na cwilaneiⁿ griego jndyendyena jla'yu'na. 13 Saa nn'aⁿ judíos na m'aⁿ Tesalónica jndyena na mañequiaa Pablo ñ'oom' Ty'o^ots'om ndaa nn'aⁿ Berea. Jo' chii ty'ena tsjoom'ñeeⁿ, ty'ela'jmeiⁿna naⁿñeeⁿ. 14 Jo' chii nn'aⁿ na cwila'yu' jla'tyuaa'na jñoomna Pablo na cjaⁿ 'ndyoo ndaaluee. Saa Silas ñequio Timoteo ljoo'ndyena Berea'ñeeⁿ. 15 Nn'aⁿ na ty'ela'jomndye ñ'eⁿ Pablo ty'eca'ndyena jom tsjoom Atenas. Jnda chii ty'elcwee'na tsjoomna Berea. Ty'eñ'omna ñ'oom na seintyjaañe Pablo ndaana na catseyuuaa' Silas ñ'eⁿ Timoteo na nnc'oontyjoⁿa naxeeⁿeⁿ. Tila'yoo'ndyena.

Pablo matseineiⁿ ndaa nn'aⁿ tsjoom Atenas

16 Yocheⁿ na meindoo' Pablo joona tsjoom Atenas seilioo'ñê na nty'iaaⁿaⁿ na cha'waa quii' tsjoom'ñeeⁿ too' 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a. 17 Jo' chii tyotseineiⁿ ndaa nn'aⁿ judíos naquii' wats'om 'naaⁿna ñequio ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwitjomndye jo' jo' na cwila't'maaⁿndye Ty'o^ots'om. Mati 'io ndi 'io tyotseineiⁿ ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ts'ua t'maⁿ. 18 Tyom'aⁿ nt'om nn'aⁿ naquii' tsjoom'ñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ epicúreos ndo' tyom'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilajomndye ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ estoicos. To' naⁿñeeⁿ na cwila'neiⁿna ñ'eⁿ Pablo. Nt'omndye joona jluena:

—¿Ljo' ñ'oom matseineiⁿ tsaⁿm'aaⁿ na jeeⁿ jndye ñ'oom ntyjeeⁿ?

Ndo' nt'omndyena jluena:

—Ndoo' ntyjii matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nty'o^ots'om xcondye.

Luaa' jluena ee tyotseineiⁿ Pablo ndaana cantyja 'naaⁿ Jesús ndo' cantyja na nncwando'xco ts'aⁿ xeⁿ jnda tue'. 19 Quia jo' ty'eñ'omna jom cwii joo na jndyu Areópago yuu cwitjomndye nn'aⁿ na cwi'oocandye ñ'oom. Jluena nnoom:

—Cwa catsu' ndaayâ chiuu waa ñ'oom xco na ma'mooⁿ ndaa nn'aⁿ. 20 Ee tijoom ñejndyaayâ ñ'oom na mañequiaa', jeeⁿ xuii' juuna'. Jo' chii ñe'caliuuyâ chiuu cwit'mooⁿ ñ'oommeiⁿ.

21 Ee nn'aⁿ tsjoom Atenas ñequio nn'aⁿ na jnaⁿ nt'omcheⁿ njoom na cwic'eeⁿya tsjoom'ñeeⁿ jeeⁿ ntyjaa' n'omna na ñe'candyena ndo' ñe'cala'neiⁿna meiⁿnquia nnom ñ'oom na xcoti.

22 Quia jo' tjameintyjee' Pablo quii'ntaaⁿ nn'aⁿ yuu cwiwijndaa' ñ'oom. Tsoom:

—'O re nn'aⁿ tsjoom Atenas, ndiocheⁿ na manty'iaya, jnda ljeiya na 'o jeeⁿ cwila't'maaⁿndyo'. 23 Ee quia na tjotseicaandyo quii' tsjom'yo', jndye joo nty'iaya yuu cwila't'maaⁿndyo'. Jo' ljeiya cwii tio na chuna' ljeii: “Tiowaa' cwentaa' Ty'o^ots'om na ticata'jnaaⁿa.” Majuu Ty'o^ots'om na cwe' cwila't'maaⁿndyo'to'yo' meiⁿ ticata'jnaaⁿyo' jom, majom na matseinaⁿya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ.

²⁴ Jom s'aaⁿ tsjoomnancue ñequio cha'tso 'naⁿ na niom nnomna'. Cwiluiñê na matsa'ntjoom cha'waa cañoom'luee ñequio tsjoomnancue. Jo' chii tica'na' w'aa na nl'a nn'aⁿ yuu na nnc'oomñê. ²⁵ Meiⁿ tica'na' nn'aⁿ na nntei'x'ee jom ee tjaa'na' ljo' na matsei'tjooⁿa' jom. Ee nqueⁿ mañequiaaⁿ na cha'tsondyo cwitandoo'a, cwitjaaya jndye ñequio cha'tsoti 'naⁿ na maca'na' jaa.

²⁶ Ñequio ñe'cwii ts'aⁿ s'aaⁿ tsjaaⁿ jaa nn'aⁿ tsjoomnancue meiⁿ na meinch'o ndyuaa na m'aaⁿya ee nqueⁿ s'aaⁿ na jnda t'oom'ndyo cha'waa nnom tsjoomnancue. Ndo' seijndaa'ñê cwaaⁿ xjeⁿ nncue'ntyjo na nnc'oom ts'aⁿ ndo' yuu na cwii cwii joo. ²⁷ Luaa' s'aaⁿ cha cha'tsondyo jaa cal'uaaya jom, cal'aanc'uaa'ndyo na calacandyoo'ndyo na nnta'jnaaⁿa jom, meiiⁿ na mayuu' titquia m'aaⁿ ñequio cwii cwiindyo. ²⁸ Ee cantyja 'naaⁿ jom cwitandoo'a, cwima'nooⁿya ndo' cwic'aaⁿya cha'xjeⁿ tyolue nt'om nn'aⁿyo' na jndo' n'om. Tyoluena: “Jaa laxmaaⁿya ntseinda Ty'ooots'om.” ²⁹ Jo' chii nc'e na cwilaxmaaⁿya ntseinda Ty'ooots'om ticaty'iomna' na nlajoom'ndyo jom cwe' cwii 'naⁿ na tuiina' ñequio s'om cajaan, oo s'om xuee, oo ljo' na cwil'a nn'aⁿ cwe' cantyja na cwila'tiuu cheⁿnquieena. ³⁰ Ncuee na jnda teinom, Ty'ooots'om seiquii ts'oom ñequio nn'aⁿ cantyja na tijndo' n'omna, saa je' je' cha'tso nn'aⁿ meiⁿyuucheⁿ joo na m'aⁿna matsa'ntjoom na calcwe' n'omna. ³¹ Ee jnda seijndaa'ñê xuee na nncu'xeeⁿ jaa nn'aⁿ tsjoomnancue cantyja na maty'iomyana'. Jnda tqueeⁿ na nquii Jesús nncu'xeⁿ jaa. Ndo' jnda t'mooⁿ na mayuu' na nluii na ljo' ndaa cha'tso nn'aⁿ ee s'aaⁿ na tando'xco juu jnda na tue'.

³² Ndo' nn'aⁿ tsjoom Atenas quia jndyena na matseineiⁿ Pablo cantyja na nntando'xco nn'aⁿ na jnda tja, cwantindye joona cwe' tyoncona. Saa nt'omndye joona tyoluena:

—'Io cha luaa' ndyaayaayâ ñ'oomwaa'.

³³ Quia jo' jlui' Pablo quii'ntaaⁿna. ³⁴ Saa cwantindye nn'aⁿ jla'jomndyena ñequio Pablo ndo' jla'yu'na, mandiñ'eⁿ Dionisio. Jom ts'aⁿ na cwiluiitquieñe Areópago yuu cwiwijndaa' ñ'oom. Mati yuscu na jndyu Dámaris ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ jla'yu'na.

18

Pablo mañequiaaⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om tsjoom Corinto

¹ Jnda tuui na nmeiiⁿ jlui' Pablo Atenas, tjaaⁿ tsjoom Corinto. ² Jo' jo' ljeiiⁿ cwii ts'aⁿ judío na jndyu Aquila. Tsaⁿñeeⁿ tuiñê ndyuaa Ponto. Nmeiiⁿndyo ñejnaaⁿ ndyuaa Italia ñequio scoom'm Priscila. Saa jlui'na jo' jo' ee Claudio, tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma na matsa'ntjom ndyuaa Italia tqueⁿ ñ'oom na calui' cha'tso nn'aⁿ judíos tsjoom'ñeeⁿ. Jo' na tja Aquila ñequio scoom'm jlui'na jo' jo', ty'ena tsjoom Corinto. Tjando' Pablo joona. ³ Ndo' na ñe'cwii ts'iaaⁿ 'naaⁿna ñ'eⁿ Pablo na cwil'ana l'aaliaa, jo' chii ljoo'ñê ñ'eⁿndyena. Ñe'naaⁿ tyol'ana ts'iaaⁿñeeⁿ. ⁴ Ticwii cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos tyocaa Pablo wats'om 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. Tyotseineiⁿ ndaana ñequio ndaa nn'aⁿ na nchii judíos ee na l'ue ts'oom na nla'yu'na ñ'eⁿ Cristo.

⁵ Silas ñequio Timoteo jnda tquiena na m'aaⁿ Pablo na jnaⁿna ndyuaa Macedonia. Quia jo' Pablo, macanda ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om na tyoque'ñê. Tyocwji'yuu'ñê ndaa nn'aⁿ judíos na Jesús cwiluiñê Cristo tsaⁿ na meindoo'na na ndyocwji'n'maaⁿñe joona. ⁶ Saa joona ty'ena nacjoom'm, tyola'jmeiⁿndyena nnoom. Jo' chii seitei'ncweeⁿeⁿ liaⁿaⁿ ndaana na ma'mooⁿ na nts'ooⁿ joona, je' nncjaⁿ cwiicheⁿ ntyja. Matsoom ndaana:

—Je' meiiⁿ na nntsuundyoy' saa jnaⁿ ncjo'yo' nchii jnaⁿ ja. Na je' xuee na cwii wjaana' nncjo na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii laxmaⁿna nn'aⁿ judíos.

7 Quia jo' jlueeⁿeⁿ quii' wats'om'ñeeⁿ, tjaaⁿ waa' ts'aⁿ na jndyu Justo, tsaⁿ na matsei'maaⁿñe Ty'oots'om. Waa' tsaⁿñeeⁿ ñe'cwii t'uii' ñequio wats'om'ñeeⁿ. 8 Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jndyu Crispo na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om'ñeeⁿ. Jom ñequio cha'tso nn'aⁿ wa'aⁿ jla'yu'na ñequio Ta Jesús. Ndo' jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ tsjoom Corinto, quia na jndyena ñ'oom na tyoñequiaa Pablo, jla'yu'na ndo' teits'oomndyena. 9 Pablo waa na tco'na' nnoom cwii teijaaⁿ. Jñeeⁿ na seineiⁿ Ta Jesús. Matso nnoom:

—Tinty'ue'. Tincjaameintyje' na matsei'neiⁿ ñ'oom 'naⁿya. Tintseicheⁿ. 10 Ee ja m'aaⁿya ñ'eⁿndyu' ndo' meiⁿcwii ts'aⁿ tixocats'aa wi' ñ'eⁿndyu'. Ee ja jndye nn'aⁿ m'aⁿ tsjoomwaañe quia nla'xmaⁿ cwentaya.

11 Jo' chii ljoo'ñe Pablo tsjoom Corinto cwii chu waljoo' xcwe na tyo'mooⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaaⁿ naⁿñeeⁿ.

12 Jndaⁿ chii t'oom Galión gobiernom tsjoom Corinto na matsaⁿntjoom cha'waa ndyuaa Acaya. Quia jo' nn'aⁿ judíos na m'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ ñe'cwii jla'jomndyena na jla'wendyena nacjoo' Pablo. Ty'eñ'omna jom wats'iaaⁿ.

13 Ty'enquiana jnaaⁿaⁿ nnom gobiernom. Jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ matseijnooⁿ n'om nn'aⁿ na xuii' calat'maaⁿndyena Ty'oots'om, tachii cha'xjeⁿ na matso ljeii na tqueⁿ Moisés.

14 Xjeⁿ na manntseineiⁿ Pablo, seityuaa'ti Galión. Tso tsaⁿñeeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ judíos:

—O nn'aⁿ judíos, xeⁿ waa ljo' mach'ee tsaⁿm'aaⁿ oo xeⁿ t'maⁿ jnaaⁿaⁿ waa quia jo' maty'iomna' na nntseicachuundyoo na nndii ñ'oom na cwindu'yo'.

15 Saa 'o cwe' jnaaⁿ ñ'oom na mañequiaa tsaⁿm'aaⁿ ndo' xuee' ts'aⁿ na maleiñ'oom, jo' cwilancjoo'ndyo', ndo' cwe' cantyja 'naaⁿ ljeii na cwileiñ'om' 'o nn'aⁿ judíos nchii ljeii cantyja 'naaⁿ wats'iaaⁿ. Jo' chii cajndo'to' ncjo'yo', ee ja tiñe'cu'xaⁿya ñ'oommeiⁿ.

16 Ndo' tjeiiⁿeⁿ naⁿñeeⁿ naquii' wats'iaaⁿ. 17 Quia jo' cha'tso nn'aⁿ na tyoolayu' na nchii judíos t'uena Sóstenes, ts'aⁿ na cwiluiitquieñe wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tyotjaa'na jom tach'eⁿ wats'iaaⁿ. Saa Galión tícatseiñ'oom'ñe naⁿñeeⁿ.

Tjalcwe' Pablo Antioquía, jndaⁿ chii wjaanquiaaⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na jndaⁿ ndyee ndii'

18 Pablo, jndyetei xuee tyoljoo'ñetyeeⁿ Corinto. Jndaⁿ jo' tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' na mawjaⁿ. Jndaⁿ chii mana tjaaⁿ. Ndo' Priscila ñ'eⁿ Aquila ty'ena ñ'eⁿñê. Tquiena tsjoom Cencrea. Jo' jo' teinquí' xqueeⁿ na ma'moⁿna' na matseicandaⁿñê ñ'oom na jndaⁿ tsoom nnom Ty'oots'om na nnts'aaⁿ. Jndaⁿ jo' tuona w'aandaa na wjaana' ndyuaa Siria. 19 Tquiena tsjoom Éfeso. Priscila ñ'eⁿ Aquila ljoo'ndyena jo' jo'. Pablo tjaaⁿ wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, tjaqueⁿeⁿ tyotseineiⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. 20 Ndo' naⁿñeeⁿ tyol'ana ty'oo nnoom na majndyetei xuee caljoo'ñê ñ'eⁿndyena, saa ticwancueⁿeⁿ. 21 Jndaⁿ chii t'maaⁿ jooⁿa na mawjaⁿ. Tsoom ndaana:

—Jndei'na' na joⁿ Jerusalén na manndyoo' na nncuee' xuee saa xeⁿ Ty'oots'om l'ue ts'oom nndyonna'a na m'aⁿyo'.

Jndaⁿ jo' jlueeⁿeⁿ Éfeso ñ'eⁿ w'aandaa. 22 Ndo' quia na jndaⁿ tueⁿeⁿ tsjoom Cesarea, tjawaaⁿ Jerusalén yuu na tjanquiaaⁿ na xmaⁿndye tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. Jndaⁿ chii jlueeⁿeⁿ jo' tueⁿeⁿ tsjoom Antioquía. 23 Ndo' quia na jndaⁿ teinom cwantindyoo xuee na tyom'aaⁿ tsjoom'ñeeⁿ jlueeⁿeⁿ jo' jo'. Tcuu tcuu tyomanoom ndyuaa Galacia ñequio ndyuaa Frigia, ndo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, tquiaana' na ty'enajndaⁿti cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu'.

Apolos mañe'quiaa' ñ'oom' Ty'oqts'om tsjoom Éfeso

²⁴ Tsjoom Éfeso tuee' cwii ts'aⁿ judío na jndyu Apolos, ts'aⁿ tsjoom Alejandria. Jom ts'aⁿ na mawajnaaⁿya ñ'oom' Ty'oqts'om na teiyo teiljeii, ndo' jeeⁿ ya matseineiiⁿ cantyja 'naaⁿna'. ²⁵ Jnda ñet'mooⁿ nn'aⁿ nnoom cantyja 'naaⁿl nattoo' nquii na ndyocwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. Jo' chii ñequio na ntyjaa' ts'oom tyotseineiiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Xcwe tyo'mooⁿ cha'waa na ntyjiityeeⁿ cantyja 'naaⁿl na ndyocwji'n'maaⁿñe Jesús nn'aⁿ, saa cantyja 'naaⁿl na nleits'oomndye nn'aⁿ, macanda ntyjeeⁿ cantyja 'naaⁿl ñ'oom na tyoñequia Juan. ²⁶ Tooⁿoⁿ na tyotseineiiⁿ naquii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Mei'chjoo tî'maaⁿl ts'oom. Ndo' Priscila ñ'eⁿ Aquila, quia na jndyena ñ'oom na seineiiⁿ, quia jo' ty'eñ'omna jom w'aana. T'mooⁿtina nnoom cantyja 'naaⁿl nattoo' Ty'oqts'om. ²⁷ Ndo' quia s'aana' ts'oom na ñe'cjaⁿ ndyuaa Acaya, quia jo' nn'aⁿ na cwila'yu' tyoluena na ya. Tyola'ljeiina ñ'oom na tjañ'oom na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' ndyuaa'ñeeⁿ na cala'ljo naⁿñeeⁿ jom. Naⁿñeeⁿ jnda jla'yu'na nc'e naya na matseixmaⁿ Ty'oqts'om. Jo' chii quia na tuee' Apolos na m'aⁿna t'maⁿ tyoteijndeii tsaⁿñeeⁿ joona. ²⁸ Ndo' tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ judíos chiuu waa na tixcwe cwila'yu'na. Ndo' na jeeⁿ jnda ñ'oom tyotseineiiⁿ tîcandaⁿ nluena na tiyuu'. Ee ñequio ñ'oom' Ty'oqts'om na teiyo teiljeii tyo'mooⁿ ndaana na Jesús tseixmaⁿ Cristo tsaⁿ na meindoo'na na ndyocwji'n'maaⁿñe joona.

19

Pablo mañequiaa' ñ'oom' Ty'oqts'om tsjoom Éfeso

¹ Yocheⁿ na m'aaⁿ Apolos tsjoom Corinto ndyuaa Acaya, Pablo tyomanoom njoom nch'u quii' ntsjo. Jnda chii tueⁿeⁿ tsjoom Éfeso yuu na ljeiiⁿ cwanti nn'aⁿ na jla'jomndye ñ'oom na tyoñequiaa Juan. ² Matsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—¿Aa tjaquiee' Espíritu Santo naquii' n'om'yo' quia na jlayu'yo'?

Jluena nnoom:

—Tjaa'naⁿ. Mei'chjoo tyoondyaayâ aa m'aaⁿ Espíritu Santo.

³ Quia jo' matsoom ndaana:

—¿Cwaaⁿ ñ'oom t'mooⁿ nn'aⁿ ndaaⁿyo' na teits'oomndyo'?

Jluena nnoom:

—Aa já cantyja 'naaⁿl ñ'oom na tyo'moⁿ Juan, jo' na teits'oomndyô.

⁴ Quia jo' tsoom ndaana:

—Juan tyotseits'oomñeⁿ nn'aⁿ quia na tyolcwe' n'omna. Ndo' tyotsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ na cala'yu'na ñequio Jesús tsaⁿ na ndyontyjo naxeeⁿeⁿ. Juu tseixmaⁿ Cristo.

⁵ Ndo' jnda na jndyena ñ'oommeiⁿ quia jo' teits'oomndyena ñequio xuee' Ta Jesús. ⁶ Ndo' quia na jnda tio Pablo l'ooⁿ nacjoona quia jo' tjaquiee' Espíritu Santo naquii' n'omna. Mana to'na tyola'neiⁿna nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na nchii ñ'oom na maxjeⁿ cwila'neiⁿna. Tyoñe'quiana ñ'oom na t'moⁿ Ty'oqts'om ndaana. ⁷ Naⁿnom'ñeeⁿ cha'na canchoo'wendyena.

⁸ Cha'na ndyee chi' tyom'aaⁿñe Pablo tsjoom Éfeso ndo' ñequii'cheⁿ tyocaⁿ wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tyotseineiiⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ ñequio na t'maⁿ ts'oom. Tyoqueñê tyo'mooⁿ ndaana cantyja na matsaⁿntjom Ty'oqts'om na mal'uee'ñe na nla'yu'na. ⁹ Saa cwantindye naⁿñeeⁿ tyola'quie' n'omna, tiñe'cala'yu'na. Ndo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jnda tjomndye tyoluena ñ'oom ntjeiⁿ cantyja 'naaⁿl nattoo' Ty'oqts'om. Quia jo' Pablo 'ñeeⁿ joona, tjachom nn'aⁿ na cwila'yu' w'aa scwela cwentaa' ts'aⁿ na jndyu Tirano. Jo' jo' ticwii xuee tyo'mooⁿ ndaana. ¹⁰ We chu tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ hasta cha'tsondye nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na nchii judíos na tyom'aⁿ ndyuaa Asia jndyena ñ'oom

naya cantyja 'naaⁿ! Ta Jesús. ¹¹ S'aa Ty'o^oots'om na tyoch'ee Pablo 'naaⁿ t'maⁿ na xocandaa nnts'aa na cwe' najndeii nquii ts'aⁿ. ¹² Ee liaa ñequio payom 'naaⁿ nn'aⁿwii, jnda na ty'ioom nn'aⁿ joona' Pablo, n'maaⁿ naⁿwii'ñeeⁿ. Mati nn'aⁿ na m'aⁿ jndyeta naquii' n'om tjei'na' jndyeta'ñeeⁿ.

¹³ Nt'om nn'aⁿ judíos na calua'ndye tyoma'nomna, tyotjeii'na jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ. Jnda chii jla'tiuuna na nntjeii'na jndyeta ñequio xuee' Ta Jesús. Jo' chii cwii cwiindyena tyoluena ndaa jndyeta:

—Matsa'ntjoⁿya na calui'yo' ñequio xuee' Jesús, tsaⁿ na matseineiⁿ Pablo cantyja 'naaⁿ!.

¹⁴ Maljo' tyol'a cha'tso ntquiee' ntseinda cwii ts'aⁿ judío na jndyu Esceva. Tsaⁿ'ñeeⁿ tyee na cwiluiitquieñe. ¹⁵ Saa t'o jndyeta, matsoom ndaana:

—Jesús mawajnaⁿa, ndo' mati Pablo, saa 'o je' ¿'ñeeⁿ cwiluiindy'o'?

¹⁶ Ndo' juu tsaⁿs'a'ñeeⁿ na maleiñ'oom jndyeta, tju'ñê nacjoona. Jnaaⁿ joona. Cwajndii s'aaⁿ hasta 'ñeeⁿ joona na ñecantsei'ndyena ndo' tquiee'ndyena. Jndei jlu'na naquii' w'aa na jlei'nomna jom. ¹⁷ Ndo' cha'tso nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na nchii judíos na tyom'aⁿ tsjoom Éfeso'ñeeⁿ jliuna na ljo' tuii. Jo' chii cha'tsondyena tyuena, ndo' tyola't'maaⁿndyena xuee' Ta Jesús.

¹⁸ Mati nn'aⁿ na jnda jla'yu' jndyendyena tquionquiana jnaaⁿna, tjei'yuu'ndyena ljo' ñel'ana na ticatsa'ntjomna'. ¹⁹ Jndye nn'aⁿ na ñet'om na calua'ndye, tquiochona nom 'naaⁿna na quio cwil'ana ts'iaaⁿ'ñeeⁿ. Jla'cona joona' jo ndaa cha'tso nn'aⁿ. Ndo' quia na tjeii'na cwenta cwanti na jnda nom'ñeeⁿ jliuna na jdana' wen'aaⁿ nchoo' qui meiⁿ s'om xuee. ²⁰ Maxjeⁿ tjawit'maaⁿ ñ'oom 'naaⁿ! Ta Ty'o^ots'om. Tjawijndyendyeta nn'aⁿ tyola'yu'.

²¹ Jndanquia seituu Pablo na nncjaawinoom ndyuaa Macedonia ñequio ndyuaa Acaya. Jnda chii nncjaⁿ tsjoom Jerusalén. Xeⁿ jnda tjaaⁿ Jerusalén maxjeⁿ jndei'na' na cjaⁿ tsjoom Roma. ²² Quia jo' we nn'aⁿ na cwitei'jndei jom, juu Timoteo ñequio Erasto, jñoom joona, ty'eñetina ndyuaa Macedonia, saa nqueⁿ ljoo'ñetyeeⁿ ndyuaa Asia.

Jla'jmei'ndye nn'aⁿ tsjoom Éfeso

²³ Ncuae'ñeeⁿ jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom s'aana' tsjoom Éfeso na tyotseineiⁿ Pablo cantyja 'naaⁿ! nattoo' Ty'o^ots'om. ²⁴ Ee jo' jo' tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jndyu Demetrio na tyotseindo s'om. Ñequio s'om xuee tyoch'eeⁿ na jlu'it'ajaaⁿ wats'om cwentaa' ndyoo Diana. T'maaⁿ! tantjoom ñequio nc'iaaⁿ'a na tyol'ana ts'iaaⁿ'ñeeⁿ. ²⁵ Seitjoom na'ñeeⁿ ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na majo' ts'iaaⁿ cwil'a. Matsoom ndaana:

—'O re nn'aⁿya manquiu'yo' cantyja 'naaⁿ! ts'iaaⁿwaa jeeⁿ ya cwitan-tjoⁿya. ²⁶ Saa cwindye'yo' ndo' cwinty'ia'yo' na manom Pablo. Matsoom ts'iaaⁿ na cwil'a nn'aⁿ ñequio lueena, tiyuu' na Ty'o^ots'om joona'. Ndo' nchii macanda nn'aⁿ tsjoom ñjaaⁿ Éfeso saa manntycwii ndyuaa Asia jnda s'aaⁿ na cwiñequiandyee nn'aⁿ ñequio ñ'oomwaa' na matseineiⁿ. ²⁷ Jo' na jeeⁿ teincuu' ee ts'iaaⁿ na cwil'aaya jaach'eetona' na cwe' ts'iaaⁿndyo. Ndo' mati wats'om t'maⁿ na ndii' Diana, ndyoo na nquiu cha'tso nn'aⁿ na t'maⁿti ñ'oom tseixmaⁿ, jaach'eetona' tjaa 'ñeeⁿ cwitjooñe wats'om'ñeeⁿ. Je' nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa ndyuaa Asia ñequio cha'waa tsjoomnancue cwila't'maaⁿndyena juu saa cwe' ts'iaaⁿ na mach'ee Pablo nntycwii na jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom juu nquiuuna.

²⁸ Quia jndyena ñ'oommeiⁿ! jeeⁿcheⁿ ndya' jla'wjeena. Jndei tyola'xuaana, tyoluena:

—Nquii Diana cwentaa jaa nn'aⁿ Éfeso, jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom.

29 Quia jo' cwe' seiñ'ee'n'tona' nn'a^n cha'waa naquii' tsjoom'ñee^n. Mantya t'uena Gayo ñequio Aristarco, nn'a^n na ñ'ee^n ñ'e^n Pablo na jna^n ndyuua Macedonia. Ty'echona na^n'ñee^n, ty'equie'na naquii' w'aa yuu cwitjomndye nn'a^n quia na waa jomta. 30 Pablo ñe'cjaaque^n'e^n w'aa'ñee^n saã tinquia nn'a^n na cwila'yu' na nncja^n. 31 Mati cwanti nn'a^n na m'a^n n'iaa^n ndaa nn'a^n ndyuua Asia na ya ñ'oom ñ'e^n Pablo, jla'cwanomna ñ'oom na m'aa^n na tincjaaque^n'e^n w'aa'ñee^n. 32 Nn'a^n na jnda tjomndye naquii' w'aa'ñee^n nchii na nndi' ljo' cwiluena, cwe' c'uaato m'a^nna. Nt'omndye na^n'ñee^n cwii ñ'oom cwila'xuaana, ndo' nt'omndyena cwiiche^n ñ'oom cwila'xuaana. Ee majndyendyetina ticaliuna ljo' ts'iaa^n' na tjomndyena. 33 Saã nn'a^n judíos l'ana na cjaatseinei^n cwii ts'a^n na jndyu Alejandro ndaa nn'a^n. Ee nt'om nn'a^n majnda jluena nnoom ljo' ts'iaa^n' na tjomndyena. Jo' chii seiwee^n ts'oq^n na cala'che^n nn'a^n ee na ñe'catseinei^n ñ'oom ndaana ñ'oom na ncwañoom'na' nn'a^n judíos. 34 Saã quia na tque^nna cwenta na jom ts'a^n judío, cha'tsondyena jla'tjoom'na jndyena. Cha'na cwii we hora ñe'cwii tyola'xuaana, tyoluena:

—Jee^n t'ma^n ñ'oom tseixma^n Diana cwentaa jaa nn'a^n Éfeso.

35 Quia jo' tsa^n'tseiljeii tsjoom'ñee^n, quia na jnda jndaã s'aa^n na seichee^n joona, tsoom:

—'O nn'a^n Éfeso, nn'a^n cha'waa tsjoomnancue manquiuna na jaa nn'a^n tsjoomwaa teijnoomya na nntei'x'aaya wats'oom' ndyoo Diana na nquiuyua na t'ma^n'ti ñ'oom tseixma^n. Mati cwitei'x'aaya tsjo' na tuiina' cha'xe^n nque^n na jna^nna' cañoom'luee jndyocuenta' na m'aa^ya. 36 Mei^n tjaa 'ñee^n nntso na tiyuu' na ljo'. Jo' chii cala'che^ndyo'. Tacal'a'yo' na ñoomñoom ljo' nl'a'yo'. 37 Ee ti'm'a^n' na tquio'cho'yo' ñjaa^n chaa' l'uu jnda nty'ueena 'na^n na tseixma^n ndyoo Diana na cwila't'maa^ndyo, mei^n tyooluena ñ'oom ntjei^n nacjoom'm. 38 Jo' chii Demetrio ñequio nn'a^n na ñe'cwii ts'iaa^n cwil'ana ñ'e^nñê, xe^n waa ñ'oom na ñe'que^nna nacjoo' ts'a^n quia jo' c'oonna na m'aa^n jwe. Ee na m'aa^n jom cwiwijndaa' ñ'oom na cwique^n nn'a^n nacjoo nc'iaana. 39 Ndo' xe^n waa cwiiche^n ñ'oom na l'ue n'om'yo' na nleijndaa', nleijndaa'na' quia na nncuaa jomta. 40 Ee teincuu' na luaa' cwil'a'yo' xuee je' ee ndaaã nntso gobiernom na cwilawendyo nacjoom'm ee xe^n nncwax'ee^n ndaaya tjaa'na^n ljo' ñ'oom ya nnt'ooya nnoom.

41 Quia na jnda seineii^n ñ'oomwaa', tsoom na cat'oom'ndyena.

20

Tja Pablo ndyuua Macedonia ñ'e^n ndyuua Grecia

1 Jnda na teiche^n tia' t'ma^n'ñee^n, Pablo tquee^n'e^n nn'a^n na cwila'yu'. Tyotseinei^n ndaana ñ'oom na nñequiaana' na t'ma^n n'omna. Ndo' t'ma^ndye ntyjeena. Jnda chii jluee^n'e^n tjaa^n ndyuua Macedonia. 2 Tyomanoom cha'waa ndyuua'ñee^n. Tyotseinei^n ndaa nn'a^n na cwila'yu' ñ'oom na tquiaatina' na t'ma^n n'omna. Jnda chii tjaa^n, tue^n'e^n ndyuua Grecia. 3 Ndyee chi' t'oomñê jo' jo'. Jnda chii manncuoo^n w'aandaa na wja^n ndyuua Siria, ndo' ljeii^n ñ'oom na cwindoo nn'a^n judíos jom. Jo' chii seitoom na nomtyuaa nncjaalcwee^n'e^n, nncwinomnaa^n'ndyuua Macedonia. 4 Tyom'a^n nt'om nn'a^n na tyocañ'ee^n ñ'e^nñê. Tyocañ'ee^n Sópater ts'a^n tsjoom Berea. Mati ñ'e^n Aristarco ñequio Segundo, joona nn'a^n tsjoom Tesalónica. Ndo' tyoñ'ee^n Gayo ts'a^n tsjoom Derbe. Tyoñ'ee^n Timoteo. Mati Tíquico ñequio Trófimo nn'a^n ndyuua Asia tyocañ'ee^nna ñ'e^n Pablo. 5 Joo na^n'ñee^n ty'eñetina. Tquienna tsjoom Troas. Jo' jo' tyomei'ndoo'na Pablo ñ'e^n ja Lucas. 6 Já tyom'aa^yâ tsjoom Filipos ncuee na cwicwa' nn'a^n judíos tyoo' na tjaa'na^n ndaaljo' tjaquiee'. Quia na jnda teinom

ncuee'ñeeⁿ tuooyâ w'aandaa. Saayâ squiaacañoⁿyâ naⁿñeeⁿ tsjoom Troas xuee jnda'om. Jo' jo' ljoo'ndyô cwii ntquiee' xuee.

Tyotseineiⁿ Pablo ndaa nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Troas

⁷ Xuee najndyee smaⁿna, nn'aⁿ na cwila'yu' tjomndyena na nl'ana xeⁿntaⁿ tyoo' na nlcwa'na na cwicañjom n'omna Jesús. Ndo' tyotseineiⁿ Pablo ndaana. Na nneiⁿncoo cwiicheⁿ xuee mawjaⁿ, jo' chii tyotseineiⁿ tyotseineiⁿ ndaana hasta tuee' xcwe tsjom. ⁸ Jeeⁿ jndye ncjocandi na niom chom cuarto nandyee yuu tyom'aⁿna. ⁹ Ndo' cwii tsaⁿs'a na titquieñe na jndyu Eutico wacatyeeⁿ mantana cuarto'ñeeⁿ na jnda ndyee na teicantyjoo'na'. Tyjee' na ñe'catsom ee teincoo ñ'oom tyoñequiaa Pablo. Jo' chii jnaⁿjndeiⁿ tsaⁿtsjom ñ'eⁿñê. Mana tiooñê xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. Ty'ela'we nn'aⁿ jom, jnda tueeⁿeⁿ. ¹⁰ Quia jo' Pablo tjacueeⁿ. Tcoom'm xtyeeⁿ nacañoⁿom' tsaⁿñeeⁿ, taxcweeñê juu. Matsoom ndaa nn'aⁿ na cwila'yu':

—C'om't'maaⁿndyo' n'om'yo'. Mawando'nnda' tsaⁿm'aaⁿ.

¹¹ Jnda tsoom na ljo' tjawannaⁿaⁿ naquii' w'aa. Tyoch'eeⁿ xeⁿntaⁿ tyoo' tcwa'na na tyocañjom n'omna Jesús. Jnda chii tyotseineiⁿtyeeⁿ hasta na tjawixueecheⁿ. Jnda jo' mana tjaaⁿ. ¹² Ndo' tsaⁿs'a'ñeeⁿ na titquieñe nchii cwe' cwantindyo tquiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na wando'nnaaⁿaⁿ.

Tjanty'iaa' Pablo nn'aⁿ tsjoom Troas ñ'eⁿ Mileto

¹³ Já saañetyaayâ ñ'eⁿ w'aandaa hasta tsjoom Asón. Jnda t'maaⁿyâ na jo' jo' nleincwindyô ñ'eⁿ Pablo ee jom nomtyuaa wjaⁿ. ¹⁴ Jnda na teincwindyô tsjoom Asón ñe'cwi saayâ ñ'eⁿ w'aandaa. Squiaayâ tsjoom Mitilene. ¹⁵ Jluu'â jo' jo' ndo' cwiicheⁿ xuee tei'nooⁿyâ ndyuaaxeⁿncwe na jndyu Quío. Cwiicheⁿ xuee squiaayâ ndyuaaxeⁿncwe Samos. Jnda chii saayâ ta'jndyaayâ ndyuaa Trogilio. Cwiicheⁿ xuee saatyaayâ squiaayâ tsjoom Mileto. ¹⁶ Ee jnda seitiuu Pablo na ticjaameintyjeeⁿeⁿ tsjoom Éfeso ndyuaa Asia ee ntyjeeⁿ xeⁿ nncwinoom jo' jo' nntseyoo'na' jom ndo' matseyuaaⁿaⁿ cha xeⁿ na aa ndaa mam'aaⁿ Jerusalén ndo' nncuee' xuee Pentecostés.

Seineiⁿ Pablo ndaa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye wats'om tsjoom Éfeso

¹⁷ M'aaⁿyâ tsjoom Mileto'ñeeⁿ ndo' jñoom nn'aⁿ na nnc'ooqueeⁿndyena nn'aⁿ Éfeso na cwiluiitquiendye naquii' tmaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom'ñeeⁿ. ¹⁸ Ndo' jnda na tquie'cañoⁿ naⁿñeeⁿ, matsoom ndaana:

—'O manquiu'yo' chiuu tyom'aaⁿya quii'ntaaⁿyo' cantyjati xuee na tyajjndyaaya ndyuaa Asiawaa. ¹⁹ Tyondi'ntjoⁿya nnom Ta Ty'oots'om ñequio na tyoju'ndyocjaya. Ndo' tyot'iooya na jnda ntyjiiya ndo' wi' tyotjoⁿya na tyondoo nn'aⁿ judíos ja. ²⁰ Saa tícjomeintyjaa'a na tyotseinaⁿya ndaa'yo' na tyotsjoo cha'tso ñ'oom na mateijndeiina' 'o. Tyo'mooⁿ ndaa'yo' quia na tyotjomndyo' ndo' mati naquii' l'a'yo'. ²¹ Cha'tsondyo' tyocwji'yuu'ndyo ndaa'yo', meiiⁿ nn'aⁿ judíos meiiⁿ nchii nn'aⁿ judíos. Tsjoo na calcwe' n'om'yo' nnom Ty'oots'om ndo' cala'yu'yo' ñequio Taya Jesucristo. ²² Ndo' je', majo Jerusalén ee luaa' matsa'ntjom Espíritu Santo ja, meiⁿ ticaljeiia y ljo' nntjoⁿya la'ñeⁿ. ²³ Macanda ntyjii ticwii cwii tsjoom na mawinooⁿya ma'moⁿ Espíritu Santo nooⁿ na maxjeⁿ nnta'wi' nn'aⁿ ja la'ñeⁿ ndo' nntuee'na ja w'aancjo. ²⁴ Saa tjaa na coch'eena' ja na ljo' catjoⁿ meiⁿ ticajnda ntyjii meiiⁿ xeⁿ na nlacuee' nn'aⁿ ja. Ñe'cwii ntyjaa' ts'ooⁿya na ñequio na neiⁿya nntseicandaa'ndyo ts'iaaⁿ na tquiaa Ta Jesús nooⁿ na nncwji'yuu'ndyo ñ'oom naya cantyja na wi' ts'om Ty'oots'om nn'aⁿ. Ee jo' na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ na cwila'yu'.

²⁵ 'Ndo' je' je' canty'ia'yo', cha'tsondyo' na tyoñequiaya ñ'oom ndaa'yo' cantyja 'naa' na matsa'ntjom Ty'ooots'om, ntyjii na taxocanty'ia'nnda'yo' ja. ²⁶ Jo' chii xuee je' macwji'yuu'ndyo ndaa'yo' na meii' na nntsuuñe cwii ts'a' saa ja tatjaa'na' jna' cwii cachooya ndaa'yo'. ²⁷ Ee cha'tso ñ'oom na l'ue ts'om Ty'ooots'om na catsjoo ndaa'yo' jnda tsjoo. Mei'cwii ñ'oom t'icat'iuu'ndyo ndaa'yo'. ²⁸ Quia jo' cal'a'ndyo'che'ncjo'yo' cwenta ndo' mati cha'tso nn'a' na cwila'yu', ee jnda ty'iom Espíritu Santo ts'iaa' 'o na catei'x'e'yo' tmaa' nn'a' na macwji' Ty'ooots'om cwenta'na' na tue' Jesús cwentaana. ²⁹ Ee ntyjii quia na tac'oo'ndyo ñ'e'ndyo', nlquie nn'a' naquii' ntaa'yo' na nla'ndaa'na n'om'yo' na cwilayu'yo' cha'na cwitjoom canma'. Ee quia na cwiquie lowo quii'ntaa'yo' cwila'cwjee lowo'ñee' jooyo'. ³⁰ Hasta quii'ntaa' ncjo'yo' nnto' nt'om nc'iaa'yo' nnt'moo'na ndaa'yo' saa taxcwe cha'xje' ñ'oom na mayuu'. Laa'ti' nnt'moo'na cha nt'omndyo' 'o ñequio nc'iaa'yo' na mati cwila'yu' nlajomndyo' ñ'e'ndyena. ³¹ Jo' chii c'omc'eendyo', ndo' cjaañjoom' n'om'yo' cwii ndyee chu naxuee ndo' natsjom t'icjomeintyjaa'a na tyoteijndeityaya 'o cha nntsaala'no'nti'yo' ñ'oom' Ty'ooots'om. Ñes'aa na ljo' ñequio na tyot'iooya na jnda ntyjiiya.

³² 'Ndo' je' je' 'o nn'a'nya ma'ndiya 'o ñequio l'o Ty'ooots'om ñequio juu ñ'oom naya na matseixmaa'. Cantyja 'naa' juuna' nntsaanajnda'yo' ndo' tjom nnto'ñoom'yo' naya na mañequiaa' ndaa' cha'tsondye nn'a' na cwiluiindyewenta'na'. ³³ Ja tyootseiquee' ts'oo' mei' s'om xuee, mei' s'om cajaan, mei' liaa' ts'a'. ³⁴ 'O nquiu'yo' nncjo tyots'aa ts'iaa' ñequio l'oo' na tyowantyjo' 'na' na tyoca'na' ja ñequio nn'a' na ñeñ'ee' ñ'e'ndyo'. ³⁵ Cantyja na tyots'aa ñequi'che' tyo'moo'ya ndaa'yo' na ts'iaa' cal'a'yo' cha nnda' nntei'jnde'yo' nn'a' na matsei'tjoo'na'. Cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na tyotseinei' Ta Jesús. Tyotsoom: "Mat'ma'ti matio'naa'ñena' ts'a' na mañequiaa nchiiti ts'a' na maco'ñom."

³⁶ Quia na jnda seinei' Pablo ñ'oommei', quia jo' tcoom'm xtyee'. Ndo' ñequio cha'tsondye na'ñee' tyola'nei'na nnom Ty'ooots'om. ³⁷ Cha'tsondyena tyotyueena, tyota'xcweendyena Pablo, ndo' tyot'uena ts'oo'. ³⁸ Ee jee' jnda nquiuna na tsoom ndaana na taxocanty'iaannda'na jom. Jnda chii ty'eca'ndyena jom yuu waa w'aandaa.

21

Tja Pablo Jerusalén

¹ Jnda to'ndyô ñequio na'ñee', tuoo'yâ w'aandaa, saandyeyuuyâ, squiaayâ ndyuaaxe'ncwe Cos. Cwiiche' xuee saatyayâ hasta tsjoom Rodas. Jluu'â jo' jo' saayâ squiaayâ tsjoom Pátara. ² Jo' jo' jliuuyâ cwii w'aandaa na ncwit'iona' na wjaana' ndyuaa Fenicia. Jo' chii tuoo'yâ juuna', mana saayâ. ³ Quia na jnda teitquioo' ndyuaaxe'ncwe Chipre, 'ndyaayâ ndyuaa'ñee' jo ntyja tymaa'. Saayâ, squiaayâ tsjoom Tiro ndyuaa Siria. Jo' jo' jluu'â w'aandaa ee tsjoom'ñee' tjameintyjee'na' na nlui' canchuu na ñjom ts'omna'. ⁴ Tyol'uaayâ nn'a' na cwila'yu' tsjoom'ñee' ndo' quia jliuuyâ joona ljoo'ndyô ñ'e'ndyena cwii ntquiee' xuee. Joona jnda t'mo' Espíritu Santo ndaana ljo' nntjom Pablo, jo' chii tyoluena nnoom na tincja' Jerusalén. ⁵ Jnda na teinom ntquiee' xuee na ljoo'ndyô tsjoom'ñee', cha'tsondye nn'a' na cwila'yu' ñequio lcuuna, ndana ty'eca'ndyena já nnom tsjoom. Squiaayâ su ts'otei' 'ndyoo ndaaluee. Jo' jo' taa'â cantyaayâ jlanaayâ nnom Ty'ooots'om. ⁶ Jnda jo' t'ma'ndyo ntyjaayâ ndo' tyota'xcweendyô. Jnda chii tuoo'yâ ts'om w'aandaa. Ndo' na'ñee' ty'elcwee'na l'aana.

⁷ Jluui'â tsjoom Tiro'ñeeⁿ, saayâ squiaayâ tsjoom Tolemaida. Jo' jo' jluii'â w'aandaa. Saanquiaayâ na xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom'ñeeⁿ ndo' ljoo'ndyô ñ'eⁿndyena cwii xuee. ⁸ Teincoo cwiicheⁿ xuee jluii'â tsjoom'ñeeⁿ, saayâ squiaayâ tsjoom Cesarea. Squiaayâ waa' Felipe ts'aⁿ na quijaanquiaa ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesucristo. Jom cwii joo nn'aⁿ na ntquiee'ndye na tyoty'ioom nn'aⁿ ts'iaaⁿ joona na ndye'ntjomna naquii' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ Jerusalén. Jo' ljoo'ndyô na m'aaⁿ jom. ⁹ M'aⁿ ñequiee yolcu ntseinaaⁿ na tyooma'co. Joona tyoñequiana ñ'oom' Ty'oots'om. ¹⁰ Cwantindyo xuee na m'aaⁿyâ jo' jo' ndo' tyjee' cwii ts'aⁿ na jndyu Agabo na jnaⁿ ts'ondaa Judea. Jom profeta. ¹¹ Na m'aaⁿ jâ tyjeeⁿeⁿ. Seityeeⁿ nc'eeⁿ l'ooⁿ ñequio 'naⁿ na chu'tyeⁿ tsiaa' Pablo. Matsoom:

—Luaa matso Espíritu Santo na nl'a nn'aⁿ judíos na m'aⁿ Jerusalén. Malaa'ti' nla'tyeⁿ na ts'aⁿ na 'naaⁿ 'naⁿwaa ndo' nntioona jom luee nn'aⁿ na nchii nn'aⁿ judíos.

¹² Quia na jndyaayâ ñ'oommeiⁿ, jâ ndo' mati nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Cesarea'ñeeⁿ tyola'ty'oondyô nnom Pablo na ticjaⁿ Jerusalén. ¹³ Saa matsoom:

—¿Chiuu na cwityuee'yo'? Na nmeiiⁿ cwil'a'yo' yacheⁿ ññe'quia'yo' na chjoo' ts'ooⁿya. Ee ja mañequiaandyo ljo'cheⁿ na ñe'cal'a nn'aⁿ Jerusalén ñ'eⁿndyo. Meiiⁿ na nlatyeⁿ na ja oo meiiⁿ na nlacuee'na ja cantyja 'naaⁿ xuee' Ta Jesús maxjeⁿ ñecuaato.

¹⁴ Tîcandaa nl'aayâ nlalcwaa'â jom na wjaⁿ Jerusalén. Jo' chii 'ndyaatooyâ, ndo' l'uuyâ:

—Cats'aa Ta Ty'oots'om yuu na l'ue ts'oom ñ'eⁿ Pablo.

¹⁵ Jnda jo' mana jla'jndaa'ndyô saawaayâ Jerusalén. ¹⁶ Ndo' cwantindye nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Cesarea ty'eñ'eeⁿ na ñ'eⁿndyô. Squiaayâ na m'aaⁿ Mnasón. Jom ts'aⁿ na jnaⁿ ndyuaaxeⁿncwe Chipre ndo' jaach'ee xuee na matseyoom'm. Waa' jom ljoo'ndyô.

Pablo tjacanoom'm Jacobo

¹⁷ Quia na jnda squiaayâ Jerusalén, nn'aⁿ na cwila'yu' to'ñoomna jâ ñequio na neiiⁿna. ¹⁸ Teincoo cwiicheⁿ xuee saayâ ñ'eⁿ Pablo na m'aaⁿ Jacobo. Jo' jo' jnda tjomndye cha'tso nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ. ¹⁹ Pablo tquiaaⁿ na xmaⁿndye naⁿñeeⁿ. Jnda chii tcuu tcuu tyotseineiⁿ cha'tso na tyoteijndei Ty'oots'om jom ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ²⁰ Ndo' joona jnda na jndyena na tyotseineiⁿ tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om. Tyoluena nnoom:

—Mayuu' re nn'aaⁿya saa mantyji' cwanti meiⁿ nn'aⁿ judíos jnda jla'yu'na tsjoom ñjaaⁿ, ndo' cha'tsondyena cwiluena na jndei'na' na catseicandâ ts'aⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. ²¹ Saa jnda jndyena cantyja 'naⁿ na 'u xuii' ma'mooⁿ ndaa cha'tso nn'aⁿ judíos na cwic'eeⁿ nt'omcheⁿ njoom naquii' ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. Jnda jndyena na matsu' na tacalan'oom'ndye naⁿñeeⁿ ñ'oom na tqueⁿ Moisés. Mati jnda jndyena na matseijndo' n'om naⁿñeeⁿ na tacal'ana costumbre na cwil'aaya ñequio yo'ndaa na naⁿnom, meiⁿ tacalacandaa'ndyena nt'omcheⁿ costumbre 'naaⁿ welooya na ñet'om teiyo. ²² Quia jo' ¿chiuu ya nl'aayooⁿya? Ee nn'aaⁿya na cwila'yu' na m'aⁿ tsjoomwaa, maxjeⁿ nntjomndyena quia na jnda jndyena na mam'aaⁿndyu'. ²³ Cwa sa luaa catsa' cha'xjeⁿ na nl'uuyâ njom'. Quii'ntaaⁿyâ m'aⁿ ñequiee naⁿnom na jndei'na' na cala'candaa'ndyena cwii ñ'oomtyeⁿ na jnda tqueⁿna nnom Ty'oots'om. ²⁴ Catseijomndyu' ñ'eⁿndyena, na nlqueⁿ lju'na' 'o nnom Ty'oots'om. Ndo' cation'l'ua' cantyja na maca'na' 'o na nlqueⁿlju'na' 'o. Quia na jnda t'ioo' ñ'oom 'naaⁿna quia jo' ya nnteinqui' nqueⁿna. Luaa' catsa' cha nla'noⁿ cha'tso nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom na jnda jndyena cantyja 'naⁿ. Nliuna na

mati 'u matseicandaa'ndyu' ljeii na tqueⁿ Moisés. ²⁵ Saa cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' na nchii nn'aⁿ judíos, jnda jla'cwanooⁿya ljeii na m'aⁿna na tanc'oom' n'omna cantyja 'naaⁿ costumbre 'naaⁿ jaⁿ nn'aⁿ judíos. Macanda t'maaⁿya na tacwa'na nantquie na jnda tsa' nn'aⁿ ndaa' na na cwe' nn'aⁿ nl'a. Tantquiina niom' meiⁿ seii quioo' na cwe' cwi'uoo canty'o. Ndo' tanc'omna na cwe' nnc'omyana ñ'eⁿ nc'iaana.

T'uena nawi' Pablo naquii' wats'om t'maⁿ

²⁶ Quia jo' Pablo seijomñê ñequio ñequiee naⁿnom'ñeeⁿ. Teincoo cwiicheⁿ xuee s'aaⁿ ts'iaaⁿ na tqueⁿ lju'na' jooⁿna jo nnom Ty'ooots'om. Jnda chii tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Tjatseicañeeⁿ ntyee cwaaⁿ xuee na nla'candaa'ndyena ñ'oom na waa ndaana ndo' na ñequiana quioo' na nncwje cwentaa' Ty'ooots'om.

²⁷ Quia na wjaacandaa' ntquiee' xuee'ñeeⁿ cantyja na nla'candaa'ndyena, nt'om nn'aⁿ judíos na jnaⁿ ndyuua Asia nty'iaana Pablo naquii' wats'om t'maⁿ. Jo' chii tyola'jmeiⁿ'na cha'tso nn'aⁿ ndo' t'uena Pablo. ²⁸ Jeeⁿ jndeiⁿ tyola'xuaana jluena:

—'O re nn'aaⁿya Israel catei'jndei'yo' jaⁿ ee luaa ts'aⁿ na ñetonom cha'tso njoom. Tyotseineiⁿ ñ'oom nacjoo cha'tsondyo ñequio nacjoo' ljeii na tqueⁿ Moisés, ndo' nacjoo' wats'om t'maⁿwaa. Ndo' nchii macanda luaa', mati jnda jndyochom nt'om nn'aⁿ na nchii judíos naquii' wats'om t'maⁿwaa. Jo' na jnda seits'iaaⁿñê juuna' na matseixmaⁿ'na' cwentaa' Ty'ooots'om.

²⁹ Luaa' tyoluena ee cwe' na nty'iaana Pablo naquii' tsjoom ñequio ts'aⁿ na nchii judío na jndyu Tróximo, jom ts'aⁿ Éfeso, jo' chii jla'tiuuna na tjañ'oom Pablo tsaⁿ'ñeeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ.

³⁰ Quia jo' cha'tso nn'aⁿ quii' tsjoom jla'jmeiⁿ'ndyena. Maje' maje'ndyo jla'tjomndyena. T'uena Pablo, tyeñ'omtscoo'ndyena jom, tjeii'na jom tach'eⁿ wats'om t'maⁿ. Jnda jo' ntyja ntyja jla'cu'na ndyueel'a juuna'.

³¹ Manla'cuee'na jom saa majuu xjeⁿ'ñeeⁿ tuee' ñ'oom na m'aaⁿ ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa sondaro na cha'tsondye nn'aⁿ quii' tsjoom Jerusalén cwila'jmeiⁿ'ndyena. ³² Jo' chii tsaⁿ'ñeeⁿ mantya tjachom sondaro ñequio capeitaⁿ na cwitsaⁿ'ntjom cwii cwii siaⁿnto sondaro'ñeeⁿ. Jndeiⁿ ty'ena yuu m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'jmeiⁿ'ndye. Quia na nty'iaa naⁿ'ñeeⁿ ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ñequio sondaro 'naaⁿ'na, quia jo' mañoom' 'ndyena na cwitjaa'na Pablo. ³³ Ndo' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa sondaro, quia na jnda tyjee'cañoom, saⁿ'ntjoom sondaro na cat'uena Pablo, cala'tyeⁿna tsaⁿ'ñeeⁿ ñequio we l'uaancjo. Jnda chii tax'eeⁿ 'ñeeⁿ ts'aⁿ Pablo ndo' ljo' s'aa tsaⁿ'ñeeⁿ.

³⁴ Saa nn'aⁿ na cwila'jmeiⁿ'ndye tiñe'cwii ñ'oom tyola'xuaana. Cwe' c'uaato ndyueena. Ndo' na luaa' tileicaljeiiⁿ ñ'oom na mayuu'. Yati saⁿ'ntjoom sondaro na c'ooñ'omna Pablo w'aa yuu na cwic'eeⁿna. ³⁵ Quia na jnda tquiena tiao' yuu na jaawa ts'aⁿ na wjaaquee' naquii' w'aa'ñeeⁿ jla'wena Pablo ee manchjena' jom na cwajndii cwil'a nn'aⁿ na jndyendye. ³⁶ Ee cha'tsondye naⁿ'ñeeⁿ ty'entyjona. Tacwaxua ndyueena, tyoluena:

—Calacue'yo' jom.

Pablo macaaⁿ na nntseineiⁿ ndaa nn'aⁿ

³⁷ Mannc'ooñ'om sondaro Pablo naquii' w'aa ndo' tsoom nnom ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa sondaro:

—¿Aa wanaaⁿ na nntsjoⁿ cwii ñ'oom njom'?

Matso tsaⁿ'ñeeⁿ:

—¿Aa 'naⁿ ñ'oom griego? ³⁸ Quia jo' aa nchii ts'aⁿ egipto 'u na nmeiⁿ'ndyo ñeseiweñe nacjoo' gobiernom na seitjoom cwii ñequiee meiⁿ nn'aⁿ na tia nn'aⁿ'ndye na tjachom jooⁿna ndyuua yuu tjaa nn'aⁿ c'oom.

³⁹ Ndo' t'ō Pablo nnom tyo na cwiluiitquieñe:

—Ja ts'aⁿ judío. Ja tuiindyō tsjoom Tarso, tsjoom t'maⁿ na matsa'ntjom ndyuaa Cilicia. Saa mats'aaya ty'oo njom' quiaa' ñ'om' na nntseinaⁿ ndaa nn'aⁿ.

⁴⁰ Tquiaa tsaⁿñeeⁿ ñ'oom'm. Quia jo' teintyjee' Pablo cjoo' ntioo' yuu na jaawa ts'aⁿ na wjaaquee' naquii' w'aa'ñeeⁿ. Seiweeⁿ ts'ooⁿ ndaa nn'aⁿ na waa na nntsoom. Quia jo' jla'cheⁿna, seineiⁿ ndaana ñequio ñ'oomna ñ'oom hebreo.

22

¹ Matsoom:

—'O ta ñequio 'o re nn'aⁿya, candye'yo' nntseinaⁿya ndaa'yo' cantyja 'naⁿya.

² Quia na jndyena na seineiⁿ ndaana ñequio ñ'oomna ñ'oom hebreo, jla'cheⁿna, tyoqueⁿtina cwenta. ³ Matsoom ndaana:

—Ja ts'aⁿ judío. Tuiindyō tsjoom Tarso ndyuaa Cilicia, saa tjoⁿwijndoya tsjoom Jerusalénwaa na tyotsei'naⁿya na tyo'mōⁿ maestro Gamaliel nōōⁿ. Jom tcuu tyo'mōōⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na tyoleiñ'om welooya na ñet'om teiyo. Ñequio na xcwee' ts'ooⁿya mandiantjoⁿ nnom Ty'oots'om majo'ti cha'xjeⁿ na xcwee' n'om' 'o na cwindye'ntjom'yo' nnoom. ⁴ Ja ñetco'wi'a nn'aⁿ na m'aⁿ natoo' Jesús, hasta s'a na tja joona. Tyowjaya naⁿnom ndo' naⁿlcu, tyotioōⁿya joona w'aancjo. ⁵ Nquii tyee na cwiluiitquieñe ñequio cha'tso nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa'yo' manquiuna na to'ñōⁿ carta lueena na nncjoñ'ōⁿya na m'aⁿ nn'aaⁿya nn'aⁿ judíos na m'aⁿ tsjoom Damasco. Tjocachooya nn'aⁿ na cwila'yu' na m'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ na ñnequiona w'aancjo ñjaaⁿñe Jerusalén na nntioomna cantyja na cwila'yu'na ñ'eⁿ Jesús.

*Pablo matseineiⁿ cantyja na nlcwe' ts'oom jnaaⁿaⁿ
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ Tsoti Pablo:

—Xcwe na wa'njoōⁿ nato na jo Damasco na manndyoo' nncuaya, ndo' cha'na quiajmeiⁿ ñejomto tioo chom ndiocheⁿ nacañomya. Jnaⁿna' cañoom'luee ndo' jeeⁿ ndya' xueena'. ⁷ Quia jo' tioondyō nomtyuaa ndo' jndiia na matseineiⁿ ts'aⁿ nōōⁿ, matso: “Aa ndi' Saulo, ¿chiiu na maco'wi' ja?” ⁸ Ndo' t'ōya: “¿'Ñeeⁿ 'u Ta?” Quia jo' tso nōōⁿ: “Ja Jesús ts'aⁿ Nazaret na maco'wi'.” ⁹ Ndo' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyō nty'iaana chom'ñeeⁿ ndo' tyuena, saa tîcandyena ñ'oom na seineiⁿ ts'aⁿ ñ'eⁿndyō. ¹⁰ Ndo' tsjoōya: “¿Chiiu nnts'aayo Ta?” Quia jo' matsoom nōōⁿ: “Quicantya', cja' quii' tsjoom Damasco. Jo' jo' nndi' cha'tso ts'iaaⁿ na matsa'ntjoⁿya na nntsa'.” ¹¹ Seinchjaaⁿna' ja na jeeⁿ ndya' xuee chom'ñeeⁿ. Jo' chii nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyō cwe' ts'ōō ty'et'uena chii tuaya Damasco.

¹² 'Jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jndy Ananías. Jom ñequio na xcwee' ts'oom matseicanaaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Ndo' cha'tso nn'aⁿ judíos na m'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ tyotjeii'yana jom. ¹³ Tueⁿeⁿ na m'aaⁿya. Matsoom nōōⁿ: “'U re nn'aⁿya Saulo canty'ia'nnda'.” Ndo' majuu xjeⁿñeeⁿ teitquionnda'a, mana teitquioo'ñê nty'ia. ¹⁴ Tsotyeeⁿ nōōⁿ: “Nquii Ty'oots'om cwentaa welooya na ñet'om teiyo majnda seijndaa'ñê na 'u nljei' chiiu waa na l'ue ts'oom. 'U nnty'ia' nquii Jnaaⁿ tsaⁿ na tja jnaⁿ tseixmaⁿ, ndo' na nndi' ñ'oom na nntseineiⁿ njom'. ¹⁵ Ee nncwji'yuu'ndy' cantyja 'naaⁿaⁿ ndaa cha'tso nn'aⁿ. Nntsu' ndaana cantyja na jnda nty'ia' jom ndo' na jnda jndi' ñ'oom na seineiⁿ njom'. ¹⁶ Quia jo' ¿ljo' meindo' je'? Quicantya' ndo' cwits'oomndy'. Caⁿ nnom Ta Jesús na catseiljoom'm 'u jnaⁿ na matsei'xmaⁿ.”

Matseineiⁿ Pablo na jñom Ty'oots'om jom na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos

¹⁷ Tsoti Pablo:

—Quia na jnda jndyoolcwa'a ñjaa'ñe Jerusalén waa na tco'na' noo' naquii' wats'om t'ma' xcwe na matseina'ya nnom Ty'oots'om. ¹⁸ Nty'iaya Jesús. Matsoom noo': "Catseityua' calui' quii' tsjoomwaa ee xocandye nn'a' ñ'oom na nncwji'yuu'ndyu' cantyja 'na'ya." ¹⁹ Quia jo' tsjo' nnoom: "Nquieena, Ta, nquiuna na ja tyojoquia'a naquii' cha'tso lan'om 'naa'na. Nquiuna na tyocwjaa'a nn'a' na cwila'yu' ñ'e'ndyu' ndo' tyoti'oonya joona w'aancjo. ²⁰ Ndo' quia na jla'cuee' nn'a' Esteban, ts'a' na tyocwji'yuu'ñe cantyja 'na', ja ñ'a'ya. Seijomndyo' na cal'ana na ljo' jom, ndo' tyots'aa cwenta liaa na'ñee' xje' na jla'cuee'na jom." ²¹ Saa matso Ta Jesús noo': "Cja', ee tquia majño'ya 'u na m'a' nn'a' na nchii judíos."

Pablo m'aa' lo' ts'a' na cwiluiitquieñe ndaa' sondaro

²² Tyotque' nn'a' cwenta ñ'oom na tyotseinei' Pablo, saa quia na tsoom ñ'oomwaa' taticandyetina. To'na tyolaxuaana. Tyoluena ndaa' sondaro:

—Calacue'yo' tsa'm'aa' ee tacatseixmaa' na nncwanoom'm.

²³ Jndei tyola'xuaana. Tjeii'na liaana, tyola'caandyena joona' na jee' ndya' lioona. Ndo' tyotju'ndyeendyena ts'o'jndaa' na ticuee' n'omna. ²⁴ Jo' chii ts'a' na cwiluiitquieñe ndaa' sondaro sa'ntjoom na c'ooñ'om na'ñee' Pablo naquii' w'aa yuu cwic'ee'na. Matsoom:

—Catja'yo' tsa'm'aa' cha nntsoom ljo' s'aa' ee ñe'caljeiia chiuu na jee' jla'xuaa nn'a' nacjoom'm.

²⁵ Quia jo' jla'tye'na jom na nntjaa'na jom. Saa tsoom nnom capeita' na meintyjee' jo' jo':

—¿Aa wanaa' na nntja'yo' ts'a' meii' na matseixmaa' ts'a' tsjoom Roma ndo' tyoowijndaa' jnaa'a'?

²⁶ Ndo' capeita'ñee' quia na jñee' ñ'oomwaa' tjaa' na m'aa' ts'a' na cwiluiitquieñe ndaa' cha'tso sondaro. Matsoom nnom tsa'ñee':

—Catsa' cwenta na luaa' ñe'catsa' ñ'e' tsa'm'aa' ee tseixmaa' ts'a' tsjoom Roma.

²⁷ Quia jo' ts'a' na cwiluiitquieñe ndaa' sondaro tjaa' na m'aa' Pablo. Matsoom:

—Catsu' noo' ¿aa ts'a' tsjoom Roma matsei'xma'?

Ndo' t'oo' matsoom:

—Mayuu' na jo' ja.

²⁸ Quia jo' tso ts'a' na cwiluiitquieñe ndaa' sondaro:

—Ja t'maa' s'om tquiaya chii tseixma'ya ts'a' tsjoom Roma.

Matso Pablo nnom:

—Saa ja cantyja na tuiindy'o tseixma'ya jo'.

²⁹ Jo' chii sondaro na manntjaa' Pablo mana 'ndyena jom, tei'ndyona nacañom'm. Ndo' ts'a' na cwiluiitquieñe ndaana quia na jñee' na ts'a' tsjoom Roma matseixma' Pablo ty'uee' ee nque' sa'ntjoom na cwitye'ñe tsa'ñee'.

Pablo m'aa' jo' ndaa' na'ma'n'iaa' 'naa' nn'a' judíos

³⁰ Saa juu tsa' na cwiluiitquieñe ndaa' sondaro ñe'caljeii' chiuu na cwique' nn'a' judíos ñ'oom nacjoo' Pablo. Jo' chii teincoo cwiche' xuee sa'ntjoom na catjomndye ntyee na cwiluiitquiendye ñequio cha'tso na'ma'n'iaa' 'naa' nn'a' judíos. Jnda' chii seicanaa'a' l'uaancjo na chu'tye'ñe Pablo, tjañ'oom tsa'ñee' jo' ndaa' na'ma'n'iaa'ñee'.

23

¹ Pablo nty'iaa'a' ndaa' na'ma'n'iaa' 'naa' nn'a' judíos. Matsoom ndaana:

—Ja ntyjii, 'o re nn'a'ya, cha'tso xuee na jnda' jndyowana' ñequii'che' mats'aaya cantyja na matsei'no'a na maty'iomna' jo' nnom Ty'oots'om.

² Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe, tsaⁿ na jndyu Ananías, saⁿntjoom nn'aⁿ na meintyjee' nacañoom' Pablo na catmeiiⁿna nda' 'ndyoo tsaⁿñeeⁿ. ³ Ndo' jo' matso Pablo nnom tyee'ñeeⁿ:

—Ty'o^ots'om nlco'weeⁿeⁿ 'u ee 'u ts'aⁿ na we waa mache'. 'U matsei'xmaⁿ na nncu'xeⁿ ja cha'xjeⁿ na matso ljeii na tqueⁿ Moisés saaⁿ matsu' na catjaa' nn'aⁿ ja meiiⁿ ljeii'ñeeⁿ matsona' na ticwanaaⁿ.

⁴ Ndo' nn'aⁿ na meintyjee' jo' jo' tyoluena nnom Pablo:

—¿Chiuu na matsei'neiⁿ ñ'oom na matseijnaaⁿna' tyee na cwiluiitquieñe na mandi'ntjom nnom Ty'o^ots'om?

⁵ Matso Pablo:

“O re nn'aⁿya, ticaljeiia na jom tyee na cwiluiitquieñe. Ee mayuu' ñ'oom' Ty'o^ots'om na maxjeⁿ waa na jndaⁿ teiljeiina' matsona' na tintseineiⁿ ts'aⁿ ñ'oom na matseijnaaⁿna' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaaⁿ nn'aⁿ tsjom'm.”

⁶ Pablo ntyjeeⁿ na we ndii' naⁿmaⁿn'iaaⁿ na matseineiⁿ ndaaⁿ. Nt'omndye jooⁿa cwilaxmaⁿna tmaaⁿ nn'aⁿ judíos na jndyu saduceos. Ndo' nt'omndye jooⁿa cwilaxmaⁿna tmaaⁿ fariseos. Jo' chii jndeiⁿ seineiⁿ, tsoom:

—'O re nn'aⁿya ja tseixmaⁿya fariseo. Mati tsotyā majo' jom. Saaⁿ 'o cwitu'xeⁿyo' ja cwe' nc'e na matseyu'a na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jndaⁿ tja.

⁷ Quia na jndaⁿ tsoom na nmeiiⁿ, jla'ntja'ndye nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ saduceos. Taticatjoom' jla'neiⁿna. ⁸ Ee nn'aⁿ saduceos cwiluena xocatando'nnda' nn'aⁿ na jndaⁿ tja, meiⁿ ángel meiⁿ espíritu, tjaa'naⁿ. Saaⁿ nn'aⁿ fariseos cwilayu'na na m'aⁿ ángel, ndo' na m'aaⁿ espíritu ndo' na nntando'nnda' nn'aⁿ na jndaⁿ tja. ⁹ Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na tjomndye tacwaxua ndyueena na tyolan-tja'ndyena. Ndo' nt'om nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na laxmaⁿ nn'aⁿ fariseos tei'cantyjana, jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ tjaaⁿ jnaaⁿaⁿ coliuuyâ. Ndo' xeⁿ mayuu' na seineiⁿ cwii espíritu oo cwii ángel nnoom, quia jo' tantsaaya nacjoo' Ty'o^ots'om.

¹⁰ Jeeⁿ cwajndii tyolantja'ndyena hasta ty'ue ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaaⁿ sondaro. Nty'iaaⁿaⁿ maxjeⁿ nla'cuee'na Pablo. Jo' chii saⁿntjoom na c'oocatjeii'ndye sondaro tsaⁿñeeⁿ naquii' luee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye, c'ooñ'omnnda'na jom naquii' w'aa yuu cwic'eeⁿna.

¹¹ Quia na jndaⁿ teijaaⁿ teitquioo'ñe Ta Jesús nnom Pablo, matso nnoom:

—C'om't'maaⁿndyu' ts'om', ee cha'na jndaⁿ tjei'yuu'ndyu' cantyja 'naⁿya naquii' tsjoom Jerusalénwaa, malaa'ti' nncwji'yuu'ndyu' cantyja 'naⁿya tsjoom Roma.

Cantyja na cwiwijndaa' chiuu nla'cuee'na Pablo

¹² Teincoo cwiiⁿcheⁿ xuee nt'om nn'aⁿ judíos jla'jomndyena. Tqueⁿtyeⁿna cwii ñ'oom na w'ii nacjoona na tacwa'na tacwena ndaa hasta xeⁿ jndaⁿ jla'cuee'na Pablo. ¹³ Teinom wen'aaⁿ ts'aⁿ na tqueⁿtyeⁿ ñ'oomwaa' cjoo'. ¹⁴ Ty'e naⁿñeeⁿ na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos. Jluena ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—Jâ jndaⁿ tquaⁿtyaaⁿyaⁿ ñ'oom na w'ii nacjooyâ na tacwaa'â hasta cue'jndyee Pablo nl'aayâ. ¹⁵ Ndo' je' je' 'o ñequio cha'tso naⁿmaⁿn'iaaⁿ 'naaⁿ jaa nn'aⁿ judíos, cataⁿyo' nnom ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaaⁿ sondaro na 'io catseicwanoom tsaⁿñeeⁿ na m'aⁿyo'. Cal'a'yo' na ndoo' na tcuuti ñe'cata'xleendyo' cantyja 'naaⁿaⁿ. Ndo' jâ m'aaⁿc'eendyo' na nlacuaa'â jom cwii tjo^ocheⁿ na nlquie'ñ'omna jom na m'aⁿyo'.

¹⁶ Saaⁿ tyochjoo jnda yuscu tyjee Pablo jndii na ljo' nl'ana. Jo' chii tjaaⁿ w'aa yuu cwic'eeⁿ sondaro. Tjaqueⁿeⁿ seicañeeⁿ Pablo na ljo'. ¹⁷ Quia jo' Pablo t'maaⁿ cwii capeitaⁿ. Matsoom nnom:

—Cja'ñ'oom'ya' tyochjoom'aaⁿ na m'aaⁿ ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa'yo' ee waa ñ'oom na nntsoom nnom tsaⁿñeeⁿ.

¹⁸ Quia jo' capeitaⁿñeeⁿ tjañ'oom tyochjoo yuu na m'aaⁿ nquii ts'aⁿ na cwiluiitquieñeti ndaana. Matsoom:

—Nquii praso Pablo t'maaⁿ ja. Tcaaⁿ na candyoñ'oⁿ tyochjoom'aaⁿ na m'aaⁿ, ee waa na nntsoom njom'.

¹⁹ Quia jo' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaana t'ueeⁿ ts'oⁿ tyochjoo, tjañ'oom juu yuu na ñe'wendyena. Tax'eeñê nnom, matsoom:

—¿Cwaaⁿ ñ'oom na ñe'catsu' nooⁿ?

²⁰ Quia jo' matso tyochjoo'ñeeⁿ:

—Nn'aⁿ judíos jnda t'maⁿna na ntaⁿna njom' na 'io nntseicwanom' Pablo na m'aⁿ naⁿmaⁿ'iaaⁿ 'naaⁿna. Nl'ana na ndoo' ñe'cata'x'eeti naⁿmaⁿ'iaaⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ. ²¹ Saa 'u tintseyu' na ljo' ee joona teinom wen'aaⁿndyena na m'aⁿc'eendyena na nla'cuee'na jom. Jnda ta'wi'ndye cheⁿnquieena na tacwa'na ndo' tacwena hasta xjeⁿ na nla'cuee'cheⁿna jom. Je' macanda cwii meindoo'na xeⁿ chiuu nntsu' 'u.

²² Ndo' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa sondaro seicoom'm 'ndyoo tyochjoo'ñeeⁿ na tintseineiⁿ nnom meiⁿcwii ts'aⁿ na jnda seicandii jom ñ'oomwaa'. Jnda chii jñoom tyochjoo'ñeeⁿ.

Cwilacwanomna Pablo na m'aaⁿ gobiernom Félix

²³ Quia jo' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa sondaro t'maaⁿ we capeitaⁿ. Sa'ntjoom na cala'jndaa'ndyena we siaⁿnto sondaro na cwi'ooca' nc'ee' ñequio ndyeeⁿaaⁿ nchoo' qui sondaro na ntyjondye catso ndo' we siaⁿnto sondaro na cwileicho ncjo lantsa. Sa'ntjoom na ñjeeⁿ na teijaaⁿ nlui' naⁿñeeⁿ na nnc'oona tsjoom Cesarea. ²⁴ Mati toom na calajndaa'ndyena quioo' na nncjaawa'ljoo Pablo, ndo' ya ya cal'ana cwenta jom cha mati ya nncueⁿ'eⁿ na m'aaⁿ Félix ts'aⁿ na m'aaⁿ gobiernom. ²⁵ Ndo' seiljeiⁿ cwii carta na 'ooñ'omna na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

²⁶ Matsona': "Ja Claudio Lisias matseicwanoⁿ na xmaⁿndyu' 'u ta gobiernom Félix. ²⁷ Tsaⁿs'am'aaⁿ t'ue nn'aⁿ judíos jom ndo' mawaa na nla'cuee'na jom. Saa quia na jndiia na jom matseixmaaⁿ ts'aⁿ tsjoom Roma jo' na saayâ ñ'eⁿ sondaro 'naⁿya. Tjeii'ndyo jom luee naⁿñeeⁿ. ²⁸ Ee l'ue ts'oⁿ na nleijndaa'ya chiuu na cwiqueⁿna ñ'oom nacjoom'm. Jo' chii yati tjoñ'oⁿ jom jonda naⁿmaⁿ'iaaⁿ 'naaⁿnaⁿñeeⁿ. ²⁹ Ndo' ljeiia na cwe' cwiqueⁿtona ñ'oom nacjoom'm cantyja 'naaⁿ ljeii na cwileiñ'om nquieena. Saa nchaa l'uu waa ljo' s'aaⁿ na tseixmaaⁿ na nncueeⁿ'eⁿ oo na nljoo'ñê w'aancjo. ³⁰ Saa jndiia na cwindoo nn'aⁿ jom. Jo' chii matseicwanoⁿya jom na m'aaⁿ. Ndo' mati matsjoo ndaa nn'aⁿ na cwiqueⁿ ñ'oom nacjoom'm na c'oona na m'aaⁿ na cala'jndaa'ndyeyana ñ'oom'ñeeⁿ. Cwe' la'ti' waa na matsjoo."

³¹ Ndo' sondaro'ñeeⁿ jla'candana ñ'oom na sa'ntjom ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaana. Ty'eñ'omna Pablo natsjom hasta na tqiuna tsjoom Antípatris.

³² Teincoo cwicheⁿ xuee sondaro na cwi'ooca' nc'ee' ty'elcwee'na w'aa yuu cwic'eeⁿna. Ndo' sondaro na ntyjondye catso ty'eca'ndyena Pablo. ³³ Jnda na tqiuna Cesarea, tqiuna carta na ñ'omna nnom gobiernom ndo' tioona cwenta Pablo l'oⁿ. ³⁴ Quia sei'naaⁿ gobiernom carta'ñeeⁿ, ta'x'eeⁿ 'ndyoo Pablo cwaaⁿ ts'ondaa jnaⁿ. Ndo' ljeiiⁿ na jnaⁿ tsaⁿñeeⁿ ts'ondaa Cilicia. ³⁵ Jo' chii matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Quiejndyee nn'aⁿ na cwiqueⁿ ñ'oom cjo' quia jo' nndiia ñ'oom 'ndyo' ndo' nleijndaa'ya.

Ndo' sa'ntjoom na cal'a sondaro cwenta tsaⁿñeeⁿ naquii' wats'iaaⁿ na jndo' Herodes na tuii.

24

Pablo matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nqueⁿ jo nnom Félix

¹ Xuee jnda' om tjacue Ananías tsjoom Cesarea. Jom tyee na cwiluiitquieñe. Mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos tsjoom Jerusalén ty'ena ñ'eñê. Jnda' na tquiena Cesarea ty'entyjaa'na gobiernom na ñe'quiiana jnaaⁿ Pablo. Mati Tértulo, ts'aⁿ na 'naaⁿti na nntseitjoom' ñ'loom, tjañ'eeⁿ ñ'eⁿndyena. ² Quia jo' tqueeⁿñe gobiernom Pablo. Jnda' chii to' Tértulo tyoñequiaaⁿ jnaaⁿ Pablo. Tsoom nnom gobiernom:

—Cwe' cantyja na jndo' ts'om' 'u ta Félix cwic'aaⁿyâ na tjaa'naⁿ ntia' quii'ntaaⁿyâ. Ndo' t'maⁿ waa na matsei'jndaa'ndyu'ti' naquii' njoommeiiⁿ. ³ Jo' chii jâ cwila't'maaⁿndyô 'u. Ndo' ñequii'cheⁿ cwil'uuyâ na quian'ua' cha'tso naya na mache'. ⁴ Saa ticaⁿna' na jeeⁿ jndye ñ'oom nla'cachjuuyâ 'u. Macaⁿa cwii naya'ñeeⁿ njom' na catseit'maⁿ ts'om' na nndi' ljo' nl'uuyâ meiiⁿ na tiyo. ⁵ Jâ jnda' jliuuyâ Pablom'aaⁿ jeeⁿcheⁿ ndya' tia ljo' mach'eeⁿ. Tia' macwjaa'ñê jâ nn'aⁿ judíos cha'waa tsjoomnancue. Ndo' majuutyeeⁿ cwiluiiñê xqueⁿ ñ'oom quii'ntaaⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ tsjoom Nazaret. ⁶ Ñe'cjaachom nn'aⁿ na nchii judíos naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿyâ. Ndo' na luaa' nnts'aaⁿ nntseits'iaaⁿñê juuna'. Jo' chii jâ t'uaayâ jom na ñe'catu'xaaⁿyâ jom ñequio ljeii na tqueⁿ Moisés na cwileiñ'ooⁿyâ. ⁷ Saa tjacatii'ñe nquii Claudio Lisias, tsaⁿ na cwiluiitquieñe ndaa' sondaro. Ndo' ñequio na jndeina' tjacwjii'ñê Pablom'aaⁿ luaayâ. ⁸ Tsoom na jâ nn'aⁿ na cwiquaaⁿyâ ñ'oom nacjoo' tsaⁿm'aaⁿ quiiooyâ na m'aaⁿ'. Quia jo' 'u nnda' nncwax'e' nnom tsaⁿm'aaⁿ ndo' nljei' na mayuu' cha'tso ñ'oom na cwiquaaⁿyâ nacjoom'm.

⁹ Ndo' mati nn'aⁿ judíos na ñ'eeⁿna ñ'eⁿ Tértulo jla'jomndyena. Jluena na mayuu' na luaa' waa. ¹⁰ Quia jo' gobiernom s'oo' l'ooⁿ na catseineiⁿ Pablo. Jo' chii t'o Pablo matsoom:

—Ntyjiiyaya 'u ta na jndye ndyu macu'xeⁿ ndyuuaa njoomyâ. Jo' chii t'maⁿya ts'ooⁿya na nnc'oya 'ndyo'. ¹¹ Ja cwe' jnda'ti canchoo'we xuee na tjowaa Jerusalén na tjocatseit'maaⁿndyo Ty'ooots'om, ndo' 'u ta nnda' nljei' na mayuu' na ljo'. ¹² Ja meiⁿcwii t'icatseitja'ndyo ñ'eⁿ nn'aⁿ meiⁿ ticwjaa'ndyo tia' nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ meiⁿ naquii' lan'om nch'u oo meiⁿquia joo naquii' tsjoom. ¹³ Jo' chii naⁿm'aⁿ xocalui'yuu' ñ'oom na cwiluena nacjoya. ¹⁴ Saa xonquiu'nn'aⁿya 'u ta. Ja maxjeⁿ matseit'maaⁿndyo Ty'ooots'om na tyola't'maaⁿndye weloya na ñet'om teiyo. M'aaⁿya na matseijomndyo majuu nato xco na cwilue naⁿm'aⁿ na tachii jo'ndyo. Saa tiyuu' na tachii jo'ndyo ee matseyu'a cha'tso ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio cha'tso ñ'oom na tyola'ljeii profetas. ¹⁵ Ja ljo'waayu ntyjaa'ya ts'ooⁿya cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om cha'xjeⁿ na ntyjaa'ya n'om naⁿm'aⁿ. Ntyjaa'ya ts'ooⁿya na cha'tso nn'aⁿ na jnda' tja nnta'ndo'nnda' meiiⁿ laxmaⁿna nn'aⁿ na jnda' jlui'ya oo meiiⁿ nn'aⁿ na waa jnaaⁿ. ¹⁶ Jo' chii maqueⁿndyo na ñequii'cheⁿ nnc'ooⁿya na tico'tiana' ntyjiiya jo nnom Ty'ooots'om ndo' ticatseitjoondyo meiⁿ nnom jom meiⁿ jo ndaa' nn'aⁿ.

¹⁷ Je' jnda' s'aa xuee na tacoca ndyuuaa tsjomya Jerusalén. Jo' chii tjolcwa'a na ñe'quiaya cwentaa' Ty'ooots'om ndo' mati na nnts'aaya naya nn'aⁿ ndyuuaaya. ¹⁸ Majo' mats'aaya naquii' wats'om t'maⁿ. Jnda' tqueⁿlju'ndyo cha'xjeⁿ costumbre na cwil'aayâ nnom Ty'ooots'om. Nchii na jeeⁿ jndye nn'aⁿ m'aⁿ ñ'eⁿndyo ndo' meiⁿ nchii c'uaa ndyueena na cwila'ntja'ndyena. Saa jnda' na tqueⁿlju'ndyo cwanti nn'aⁿ judíos na jnaⁿ ndyuuaa Asia jliuna ja jo' jo'. ¹⁹ Maty'iomna' na nquiee naⁿñeeⁿ quiocaluena njom' xeⁿ na mayuu' waa ñ'oom na cwituee'na nacjoya. ²⁰ Oo xeⁿ tinguio naⁿñeeⁿ quia jo' calue naⁿm'aⁿ ljo' waa na tis'a jliuna na s'aaya quia na tyom'aaⁿya jo ndaa'

naⁿman'iaaⁿ cwentaa já nn'aⁿ judíos. ²¹ Macanda cwii waa na c'uaa seinaⁿya quii'ntaaⁿ naⁿñeeⁿ. Tsjooya ndaana: “Meintyjaⁿa jo ndaa'yo' xuee je' na cwitu'xeⁿyo' ja cwe' nc'e na matseyu'a na nta'ndo'nnda' nn'aⁿ xeⁿ jnda tja.”

²² Ndo' Félix mantyjiitcuuñê chiuu waa ñ'oom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndyena cantyja 'naaⁿ Cristo. Jo' chii tîcatsein'oom'ñê nn'aⁿ na tquionquia jnaaⁿ Pablo. Matsoom:

—Quia na nncwjee' nquii Lisias, tsaⁿ na cwiluiitquieñe ndaa sondaro, nncwax'atya ñom cha nljeijndaa'ndyo ñ'oom na cwindu'yo'.

²³ Ndo' jo' sa'ntjom Félix capeitaⁿ na cal'ana cwenta Pablo na cwe' nnc'oomjnaⁿyaaⁿ ndo' nchii na nla'cu'na na nncuicajndoo' nc'iaaⁿaⁿ jom.

²⁴ Tyoowijndyechen xuee matyjee'nnda' Félix ndi ñ'eⁿ scoom'm Drusila, ts'aⁿ judía. Tqueeⁿñê Pablo na ndyena nntseineiⁿ cantyja na nntseyu' ts'aⁿ ñequio Jesucristo. ²⁵ Quia jo' Pablo tyotseineiⁿ na cats'aa ts'aⁿ cantyja na maty'iomyana' ndo' na tiñequiaañe ts'aⁿ na nnts'aaⁿ yuu na tis'a. Mati tyotseineiⁿ na maxjeⁿ nncuee' xuee na nncu'xeⁿ Ty'ooots'om nn'aⁿ. Quia na jndii Félix ñ'oommeiⁿ, ty'ueeⁿ. Mana tsoom nnom Pablo:

—Cja'nnda' je'. Nnty'iaa cwaaⁿ na nncju'naaⁿñena' ja, nlqueeⁿndyonna'a 'u.

²⁶ Mati macantyyaa' ts'om Félix na nntso Pablo nnoom aa xoquiñoom s'om cha nntseicandyaañê tsaⁿñeeⁿ. Jo' chii jndye ndii' tyoqueeⁿñê Pablo na tyola'neiⁿna. ²⁷ Jnda teinom we chu na m'aaⁿ Pablo jo' jo' teijndyooñe gobiernom Félix, to'ñom Porcio Festo. Ndo' cwe' na jeeⁿ l'ue ts'om Félix na cala'tiuu nn'aⁿ judíos na jom ya ts'aⁿñê, ñeeⁿ Pablo na ndicwaⁿ m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ na praso.

25

Pablo matseineiⁿ jo nnom Festo

¹ Jndati ndyee xuee na mam'aaⁿ Festo ts'iaaⁿ quia jo' jlueeⁿeⁿ Cesarea tjaaⁿ Jerusalén. ² Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos ty'enquiiana jnaaⁿ Pablo nnom tsaⁿñeeⁿ. ³ Tyotaⁿna na cats'aaⁿ cwii naya'ñeeⁿ na cjaacandyoo'ñe Pablo. Taⁿna na ljo' ee jnda jla'tiuuna na nndoona tsaⁿñeeⁿ nato na nla'cuee'na juu. ⁴ Saa Festo tinguiaaⁿ ñ'oom'm. Tsoom ndaana:

—Pablo maxjeⁿ m'aaⁿ praso Cesarea ndo' ja tajndye cwii tjoo na nncjolcwa'a jo' jo'. ⁵ Jo' chii 'o nn'aⁿ na cwiluiitquiendyo' tsa'yo' Cesarea ñ'eⁿndyo. Jo' jo' ñee'quia'yo' jnaaⁿ tsaⁿñeeⁿ xeⁿ waa ljo' s'aaⁿ.

⁶ Ñe'ñeeⁿ ñe'qui xuee ljoo'ñe Festo Jerusalén. Jnda chii tjalcweeⁿeⁿ Cesarea. Teincoo cwiicheⁿ xuee tjawacatyeeⁿ yuu na maxjeⁿ quiwacatyeeⁿ na m'aaⁿ gobiernom. Sa'ntjoom na quioñ'omna Pablo. ⁷ Quia na jnda tyjee' Pablo, mam'aⁿ nn'aⁿ judíos na tquiona Cesarea na jnaⁿna Jerusalén. Ty'ela'candyoo'ndyena nacañom'm. Ndo' t'maⁿ jnaaⁿaⁿ tyol'ana saa ticalui'yuu' ñ'oom na cwiluena nacjoom'm. ⁸ Quia jo' tso Pablo na tiyuu' ñ'oom na cwiluena. Tsoom:

—Ja meiⁿchjoo tjaa na cotseitjoondyo meiⁿ na cjoo' ljeii na tqeeⁿ Moisés na cwileiñ'ooⁿ já nn'aⁿ judíos, meiⁿ na cjoo' wats'om t'maⁿ, meiⁿ nnom tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma.

⁹ Saa Festo l'ue ts'oom na c'om nn'aⁿ judíos na ya ñ'oom ñ'eⁿñê. Jo' chii tsoom nnom Pablo:

—¿Aa ñe'cja' Jerusalén na jo' jo' nleijndaa'ya ñ'oom 'naⁿ na nncu'xaⁿya 'u?

¹⁰ Matso Pablo nnoom:

—Je' mameintyyaa'a jo njom' 'u ta yuu na maty'iomna' na nntu'xeⁿndyo ee 'u waa na matsei'xmaⁿ cantyja 'naaⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma.

Ee nn'aⁿ judíos tjaa na cotseitjoondyo ndaana ndo' mantyi'ya' na ljo'. ¹¹ Ja ñnequiaandyo na nnc'io xeⁿ waa ljo' s'aa na maty'iomna' na c'io na nntiooⁿya jnaⁿya. Saa tiyuu' ñ'oom na cwiqueⁿ na m'aⁿ nacjoya. Jo' chii ticwanaaⁿ na ñnequiaa ts'aⁿ ja lueena. Ja macaⁿa na nquii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma nncu'xeⁿ ja.

¹² Quia jo' seineiⁿ Festo ñequio naⁿtquie. Jndaⁿ chii tsoom nnom Pablo:

—Jndaⁿ tcaⁿ ñ'oom na tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma nncu'xeⁿ 'u. Jo' chii maxjeⁿ wja' na m'aaⁿ jom.

Matseineiⁿ Festo cantyja 'naaⁿ Pablo nnom Agripa

¹³ Jndaⁿ teinom cwantindyo xuee ndo' tuee' Agripa tsjoom Cesarea ñequio tyjeeⁿ Berenice. Ty'enquiiana na xmaⁿñe Festo. Agripa'ñeeⁿ cwiluiiñê tsaⁿ na matsaⁿntjom nn'aⁿ judíos. ¹⁴ Jndye xuee ljooⁿndyena jo' jo'. Jo' chii seineiⁿ Festo cantyja 'naaⁿ Pablo nnom Agripa'ñeeⁿ. Matsoom:

—Ljoo m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na 'ndii Félix na praso juu. ¹⁵ Quia na tjoya Jerusalén, ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos tyoñe'quiiana jnaaⁿaⁿ nooⁿya. Tyotaⁿna na catsaⁿntjoⁿya na cueeⁿeⁿ. ¹⁶ Saa tsjoⁿ ndaana na tiquil'a nn'aⁿ romanos na cwe' nncue'to ts'aⁿ. Najndyee nntjomndye nn'aⁿ wats'iaaⁿ nluena ljo' s'aa ts'aⁿ. Ndo' mati nquii ts'aⁿ nntsoom ljo' s'aaⁿ. ¹⁷ Jo' chii quia na jndaⁿ tquie naⁿñeeⁿ ñjaaⁿ t'atseyooⁿndyo. Teincoo cwiicheⁿ xuee mana tjowaⁿcatyaⁿya yuu na maxjeⁿ quiwaⁿcatyaⁿya na m'aaⁿya ts'iaaⁿ. Saⁿntjoⁿ na cjaacandyoo'ñe Pablo. ¹⁸ Seitiuuya aa nchii t'maⁿ jnaaⁿaⁿ. Saa quia na jlue naⁿñeeⁿ jnaaⁿaⁿ sei'noⁿa tiyuu' na waa ljo' s'aaⁿ. ¹⁹ Macandaⁿ cwilaⁿncjooⁿndyena ñ'eⁿñê cantyja ñ'oom na cwilaⁿt'maaⁿndyena ndo' cantyja 'naaⁿ Jesús. Ee jndaⁿ tue' tsaⁿñeeⁿ saa Pablo matsoom na mawando'xco tsaⁿñeeⁿ. ²⁰ Saa ja ticaljeii chiuu nnts'aayo na nntseijndaaⁿndyo ñ'oom'ñeeⁿ. Jo' chii tax'aya 'ndyoo Pablo aa ya na wjaⁿ Jerusalén na jo' jo' nncu'xaⁿya jom cantyja 'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. ²¹ Saa jom tcaⁿ na nquii Augusto, tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, nncu'xeⁿ jom. Jo' chii saⁿntjoⁿya na caljoo'ñê na praso jom hasta xjeⁿ na ndaaⁿ njñoⁿya jom na m'aaⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿñeeⁿ.

²² Quia jo' matso Agripa nnom Festo:

—Mati ja ñe'candiiya na nntseineiⁿ.

Matso Festo nnoom:

—'Iocheⁿ nndi' nntseineiⁿ.

²³ Teincoo, quia ljo' Agripa ñequio Berenice tcwee'na liaa na jeeⁿ ndya' ya. Ty'ena na m'aaⁿ Festo. Ty'equie'na naquii' w'aa ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ sondaro ndo' ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom. Quia jo' saⁿntjom Festo na c'ooc'omna Pablo. ²⁴ Ndo' matso Festo:

—'U ta Agripa ñequio 'o na m'aⁿyo' ñjaaⁿ, macwinty'ia'yo' tsaⁿs'am'aaⁿ. Cha'tso nn'aⁿ judíos na m'aⁿ Jerusalén ndo' mati nn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ Cesarea cwiqueⁿna ñ'oom nacjoom'm. Jndeiⁿ ndyueena cwiluena na tseixmaaⁿ na cueeⁿeⁿ. ²⁵ Saa ja jndaⁿ ljeiya na tjaa ljo' mach'eeⁿ na tseixmaaⁿ na cueeⁿeⁿ. Ndo' jndaⁿ tcaⁿ na nquii Augusto, tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, nncu'xeⁿ tsaⁿñeeⁿ jom. Jo' chii jndaⁿ seitiuuya na nntseicwanoⁿya jom na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ. ²⁶ Saa tjaa'naⁿ jnaaⁿaⁿ na majndaa' na nntseiljeiya na m'aaⁿ ta tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿñeeⁿ. Jo' na jndaⁿ jndyoñ'oⁿya jom jo ndaaⁿyo', ndo' majndeiticheⁿ jo njom' 'u ta Agripa. L'ue ts'oⁿya na nncwaxe' nnoom. Aa nchii nleijndaa' jnaaⁿaⁿ na nntseiljeiya. ²⁷ Ee ja matsjoⁿ cwe' ts'iaaⁿndyo na nntseicwanoⁿya cwii praso ndo' ticatsjoⁿya chiuu waa jnaaⁿaⁿ.

26

Pablo ma'mooⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ nnom Agripa

¹ Quia jo' matso Agripa nnom Pablo:

—Wanaaⁿ na catseineiⁿ cantyja 'naⁿ!

Seintyja Pablo ts'ooⁿ. Tooⁿoⁿ na tyotseineiⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ. ² Matsoom:

—Mañequiaana' na neiⁿya, 'u rey Agripa, na nndi' ñ'oom 'ndyo nncō xuee je'. Nntsjooya cantyja na ntyjiya na meiⁿchjoo tiyuu' ñ'oom na cwiqueⁿ nn'aⁿ judíos nacjoya. ³ Ee 'u mantyji'ya' cha'tso costumbre na cwil'aa jâ nn'aⁿ judíos ñequio cha'tso ñ'oom na tileicatjoom' m'maanya. Jo' chii mats'aa ty'oo njom' na c'oom' na t'maⁿ ts'om' na nndi' ñ'oom na nntsjoō.

Chiuu tyom'aaⁿ Pablo cwii tjocheⁿ na nlcwe' ts'oom jnaaⁿaⁿ

⁴ Tsoti Pablo:

—Cha'tsondye nc'iaya nn'aⁿ judíos manquiuyana chiuu na ñet'ooⁿya quii'ntaaⁿ na xjeⁿ na cachjoondyo ndyuaa tsjomya ndo' mati na ñet'ooⁿya tsjoom Jerusalén. ⁵ Toom cwe' nla'tiuuna na nntjei'yuu'ndyena na mats'aⁿ fariseo ja ee jnda jaach'ee xuee manquiuna na ljo'. Manquiuna na mats'aa cha'na cwil'a nn'aⁿ fariseo'ñeeⁿ na cwila'candatina chiuu na t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. ⁶ Je' m'aaⁿya ljoō na nntu'xeⁿndyo cwe' ee ntyjiyaya naquii' ts'ooⁿya na nnta'ndo'nnda' nn'aⁿ na jnda tja. Ee luaa' ñ'oom na tso Ty'oots'om ndaa welooyâ na ñet'om teiyo na nnts'aaⁿ. Ja ntyjaa'ya ts'ooⁿya na nncue'ntyjō ñ'oom'ñeeⁿ. ⁷ Ndo' cha'tso na canchoo'we ntmaaⁿ nc'iaayâ nn'aⁿ Israel majo'ti ntyjaa'ya n'omna na nnta'ndo'nnda' nn'aⁿ na jnda tja. Jo' na tic'oomeintyjee'na na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om ñequio na xcwee' n'omna. Ndo' ja, nc'e na maluaa' ntyjaa'ya ts'ooⁿya, 'u ta Agripa, jo' na jnda tqueⁿ nt'om nc'iaya nn'aⁿ judíos ñ'oom nacjoya. ⁸ Ticatsona' na cwila'tiuu'yo' na tiyuu' na matseilcwinnda' Ty'oots'om nn'aⁿ xeⁿ jnda tja.

Ñetco'wi' Pablo nn'aⁿ na cwilayu'

⁹ Tsoti Pablo:

—Nncō tyotseitiuuya na maxjeⁿ jndei'na' na nlcō'wi'a nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿ Jesús tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret. ¹⁰ Ndo' mayuu' na tcoō'wi'a nn'aⁿ naquii' tsjoom Jerusalén. Jndye nn'aⁿ na la'xmaⁿ cwentaa' Ty'oots'om tioōⁿya w'aancjo ñ'oom ndyuee ntyee na cwiluiitquiendye. Ndo' mati seijomndyo na tja na'ñeeⁿ. ¹¹ Jndye ndii' tyoco'wi'a nn'aⁿ cha'tso lan'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tyol'uee'ndyo chiuu nnts'aa cha catjeii'ndye nn'aⁿ cantyja na cwila'yu'. Mayuu'cheⁿ na seijmeiⁿna' ja hasta mati nt'omcheⁿ njoom na tquia tjo na tyoco'wi'a nn'aⁿ na cwila'yu'.

Matseinei'nnda' Pablo na nlcwe' ts'oom jnaaⁿaⁿ

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Tsoti Pablo:

—Majo' ts'iaaⁿ na tjo tsjoom Damasco ñequio ljeii na tquia ntyee na cwiluiitquiendye na mañequiaana' na jndoya ee ty'ioomna ts'iaaⁿñeeⁿ ja. ¹³ 'U ta, wa'njooⁿya nato, ndo' cha'na quiajmeiⁿ nty'iaya chom na jnaⁿna' cañoom'luee na xueetina' nchiiti ñe'quoom'. Seixueena' ndiocheⁿ yuu m'aaⁿya ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyo. ¹⁴ Cha'tsondyô tquiaandyô nomtyuaa, ndo' jndiia na seineiⁿ ts'aⁿ noōⁿ ñequio ñ'oom hebreo. Matso: “Aa ndi' Saulo, ¿chiuu na maco'wi'ja? 'U maco'wi'ndyu' cheⁿnncu' cha'na matjom quioo'jndyo na mameiⁿ ntsio' nnom ts'oom tã na ñ'eⁿ matseityuaa' ts'aⁿ juuyo'.” ¹⁵ Quia jo' tsjoō: “¿'Ñeeⁿ 'u Ta?” Ndo' matsoom noōⁿ: “Ja Jesús tsaⁿ na maco'wi'. ¹⁶ Saa quicantja', cwintyje', ee ja jnda teitquioo'ndyo njom' na nnt'ioⁿ ts'iaaⁿ 'u na nndi'ntjom' noōⁿ. Nncwji'yuu'ndyu' ljo' na jnda nty'ia'

je' ndo' mati na quia nnty'ia'ti' ja. ¹⁷ Nncwañooⁿa 'u ljo' na ñe'cal'a nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na nchii judíos. Ee majñooⁿya 'u na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ¹⁸ 'U nntei'jndei' naⁿñeeⁿ na nla'noⁿna cha tacal'ana yuu na tia ee jo' matseijomna' cha'cwijom mac'eⁿ ts'aⁿ yuu na jooⁿñe. Saa nl'ana yuu na l'ue ts'om Ty'ooots'om ee jo' matseijomna' cha'na mac'eⁿ ts'aⁿ yuu na xueeñe. Ndo' nnc'oomeintyjee'na na m'aⁿna nacje 'naaⁿ Satanás, nnc'omna nacje 'naaⁿ Ty'ooots'om. Cautyja na nla'yua'na ñ'eⁿndyo jo' na nntseit'maⁿ ts'ooⁿya jnaaⁿna ndo' maxjeⁿ matjom nndaana cha'xjeⁿ cwicandaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda lju' naquii' n'om."

Pablo matseicanaqaⁿ ñ'oom na tso Jesús nnoom

¹⁹ Tsoti Pablo:

—Jo' chii seicandaya, 'u rey Agripa, ñ'oom na tso Jesús quia na teitquioo'ñê nooⁿ. ²⁰ Najndyee seināⁿya ndāⁿ nn'aⁿ tsjoom Damasco. Tsjoo na calcwe' n'omna jnaaⁿna, c'oontyjona naxeⁿ Ty'ooots'om. Mati tsjoo na cal'ana yuu na maty'iomyana' cha ca'moⁿna' na mayuu' na jnda lcwe' n'omna. Jnda jo' majo'ti seināⁿya ndāⁿ nn'aⁿ Jerusalén ñequio cha'waa ts'ondaa Judea. Mati seināⁿya ndāⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ²¹ Cwe' jnaaⁿ na tyotseināⁿya ñ'oommeiⁿ jo' na t'ue nn'aⁿ judíos ja naquii' wats'om t'maⁿ na nla'cuee'na ja. ²² Saa mateijndei Ty'ooots'om ja. Jo' chii hasta je' ndicwaⁿ mañequiaya ñ'oom ndāⁿ cha'tso nn'aⁿ meiiⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindy ndo' meiiⁿ nn'aⁿ na tjaa ljo' coluiindy. Ñ'oom na matseināⁿya meiⁿchjoo tjaa na matseicwaljoo'a ntyjati cha'xjeⁿ ñ'oom na tyoñequiaa Moisés ñequio profetas na jluena chiuu waa na quia nluii. ²³ Naⁿñeeⁿ tyoluena na maxjeⁿ wi' nntjom Cristo, nquii na nncwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. Nncueeⁿeⁿ ndo' nncwando'xcoom. Jom ts'oo najndyee na nncwando'xco na cha'tso nn'aⁿ na jnda tja. Cautyja na nncwando'xcoom m'moⁿna' ndāⁿ jā nn'aⁿ judíos ndo' ndāⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nchii judíos na nquii Cristo, tsaⁿ na nncwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ, jnda jndyo.

Pablo mal'uee'ñê chiuu ndāⁿ nnts'aaⁿ na nntseyu' Agripa

²⁴ Xcwe na matseineiⁿ Pablo ñ'oommeiiⁿ ndo' majndeiito t'o Festo. Jndei seineiⁿ matsoom:

—Xqueⁿ 'u Pablo, matseintjeiⁿna', cwe' na jeeⁿ jndye sei'naⁿl, jo' na luaa' matjom'.

²⁵ Saa tso Pablo:

—'U ta, ja tjaa'naⁿ na matsei'ndaa'na' xquāⁿ. Matseitiuuyaya naquii' xquāⁿ ndo' matseināⁿya ñ'oom na mayuu'. ²⁶ Luaa m'aaⁿ Agripa, ts'aⁿ na matsa'ntjom. Jom tcuu ntyjeeⁿ ñ'oommeiⁿ. Jo' chii ja ñequio na t'maⁿ ts'ooⁿ matseināⁿya jo nnoom ee ntyjiiya na jom cha'tso ñ'oommeiⁿ mantyjeeⁿ cantyja na jnda tuii, ee nchii na tuii jo' na cwe' wanty'iuu'. ²⁷ 'U ta Agripa, ¿aa matsei'yu' ñ'oom na tyola'ljeii profetas? Ja ntyjii na matsei'yu' ñ'oom na tyolue naⁿñeeⁿ.

²⁸ Matso Agripa nnoom:

—'U cwaaⁿti matsei'tiuu' na cwe' chjoowi' ñ'oom na jnda tsu' luaa', mantseyu'ya ja ñequio Cristo.

²⁹ Matso Pablo nnom:

—Meiiⁿ na jndye oo meiiⁿ na tijndye ñ'oom na jnda jndi' tsjoo ñequio cha'tsondye nn'aⁿ na cwindye na matseināⁿya, toom cwe' na nnts'aa Ty'ooots'om na nc'om'yo' cha'na m'aaⁿ ja cwe' na nchii na chu'tyeⁿndyo' cha'na chu'tyeⁿndyo ja, saa na nlayu'yo' cha'xjeⁿ na matseyu'a.

³⁰ Jnda seineiⁿ Pablo ñ'oommeiⁿ teintyjee' rey'ñeeⁿ ñequio gobiernom, ñ'eⁿ Berenice, ñequio cha'tso nn'aⁿ na meindyuaandy ñ'eⁿndyena. ³¹ Jluina ch'eⁿ. Tyola'neiⁿ ntyjeena ndāⁿana. Jluena:

—Tjaa ljo' s'aa tsa^m'aaⁿ na tseixmaaⁿ na nncueeⁿ'eⁿ oo na nljoo'ñê w'aancjo.

³² Tso Agripa nom Festo:

—Nndaã na ndyaañe tsa^m'aaⁿ xeⁿ nchii na tcaaⁿ na nncu'xeⁿ nquii tsa^m'maⁿ'ts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma jom.

27

Pablo cwilacwanomna jom tsjoom Roma

¹ Jla'tiuuna na njñoomna Pablo ndyuaa Italia. Jo' chii tioona cwenta jom ñequio nt'omcheⁿ praso l'o capeitaⁿ na jndyu Julio, ts'aⁿ na matsa'ntjom cwii tmaaⁿ sondaro na jndyuna' Augusto. Ndo' ja Lucas, tjoñ'aⁿ ñ'eⁿ Pablo.

² Saacuoyâ w'aandaa. Ndo' tjañ'eⁿ Aristarco ñ'eⁿndyô. Jom ts'aⁿ tsjoom Tesalónica ndyuaa Macedonia. Ndo' w'aandaa'ñeeⁿ jnaⁿ'na' tsjoom Adramitio na wjaana' njoom na m'aⁿ 'ndyoo ndaaluee ndyuaa Asia. Jnda tuoyâ, mana saayâ. ³ Cwiicheⁿ xuee squiaayâ tsjoom Sidón. Ndo' Pablo, s'aa Julio na wi' ts'om jom. Tquiaa tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'oom' na nncjaacando'yaaⁿ nn'aⁿ na ya ñ'oom jom ñ'eⁿndye ndo' na nntei'x'eeyana jom.

⁴ Jnda chii saacuonndaâ w'aandaa. Jnaa'yâ tsjoom Sidón. Saanquiandyô nandyee' ndyuaaxeⁿncwe Chipre ee jo' jo' tijndeiti maqui'caljoo jndye sta w'aandaa cantyja na tsaayâ.

⁵ Saawi'nqooyâ ñ'eⁿ w'aandaa nacjee' ndyuaa Cilicia ñequio ndyuaa Panfilia. Squiaayâ tsjoom Mira ndyuaa Licia.

⁶ Jo' jo' ljeii capeitaⁿ w'aandaa na jnaⁿ'na' tsjoom Alejandría na wjaana' ndyuaa Italia. Tsoom na jo' cuoyâ. Jo' chii tuoyâ juuna'. ⁷ Jndye xuee niom tyotsaayâ. Nc'uaa' chii saacatsquiaayâ ndyeyu yuu na waa tsjoom Gnido. Ndo' na taleicandaã nntsaandyeyuuyâ na ndicwaⁿ maqui'caljoo jndye sta w'aandaa, jo' chii saanquiandyô tei'nqooyâ ndyuaa Salmón, saawi'nqooyâ nacjee' ndyuaaxeⁿncwe Creta. ⁸ Jeeⁿ ndyaa' nc'uaa' saawi'nqooyâ nacañoom'wi' tyuaa'ñeeⁿ. Chii squiaayâ cwii joo na nndyoo' tsjoom Lasea na jndyuna' Buenos Puertos yuu na tjaquiee'ndii'ñe ndaaluee.

⁹ Jndye xuee t'qooyâ nato ñ'eⁿ w'aandaa nc'e na tis'a m'aaⁿ jndye. Ndo' je' jnda tue'ntyjô ncuee na teincuu' na cwii nncjaati w'aandaa ee jnda macwitsaaquiaâ'ñe ncuuesua'. Jo' chii Pablo seijnqooyâ n'om nn'aⁿ. ¹⁰ Matsoom:

—Luaa matsei'nqooyâ 'o re, xeⁿ nntsaatyayâ nntjooⁿya nata', ndo' t'maⁿ nntsuundyô. Nchii macanda canchuu ñequio w'aandaa, saa mati ncjooya nncwjaayâ.

¹¹ Saa capeitaⁿ seiyoomb' ñ'oom na tso ts'aⁿ na maleiñ'oom w'aandaa ñequio ts'aⁿ na 'naaⁿ juuna'. Ñ'oom na tso Pablo tîcatseiñ'oom'ñê.

¹² W'aandaa'ñeeⁿ meintyjee'na' yuu na maxjeⁿ cwi'oomeintyjee' l'aandaa. Saa ticuee'cheⁿ na ya na jo' jo' nncwintyjee'na' naquii' ncuuesua'. Ndo' majndyendyetina cwiluena na tsaatsaatyayâ. Jluena aa nchii nnts'aana' na nntsqiacañqooyâ yuu na cwi'oomeintyjee' l'aandaa tsjoom Fenice majuu ndyuaaxeⁿncwe Creta. Ee jo' jo' ya nljoo'ndyô ncuuesua' ee tijndeii mawinom jndye.

Jndeiï tîoo jndye ts'om ndaaluee

¹³ Jndyo jndye tijndeii tijndeii. Tjantquiena' w'aandaa jo ntyja na cwitsaayâ. Jo' chii jla'tiuuna na ya na nntsaayâ. Quia jo' xjo na majaacue quii' ndaaluee cha nncwintyjee'cheⁿ w'aandaa, jla'wena juuna'. Chii saayâ saawi'nqooyâ cañoom'wi' tyuaaxeⁿncwe Creta. ¹⁴ Tyoowijndye na saayâ ndo' tei'caljoo jndye t'maⁿ w'aandaa. Majuu ndyuaaxeⁿncwe Creta jnaⁿ'na' jondo' cantyja na cwicalui' cancjoo ntquiee'. ¹⁵ Jndye'ñeeⁿ tjomñe w'aandaa. Tyotseilcwe'na' juuna'. Jo' chii 'ndyaatqooyâ, cjaañ'oomto jndye juuna' yuu na

ñe'cjaañ'oomna'. ¹⁶ Tei'noo^{nyâ} cwii ndyuaaxe^{ncwe} chjoo na jndyu Clauda. Jo' jo' ticuee'cheⁿ na jeeⁿcheⁿ jndeiⁱ m'aaⁿ jndye. Tyolajndaayâ ndo' juu xuljoo na tsaacantyjaandyô, nc'uaa' chii jnda^a tuaa'â juuna' ts'om w'aandaa. ¹⁷ Jnda^a tuaa'â xuljoo ts'om w'aandaa jla'tyeⁿ na w'aandaa ñequio l'uaa cha tityuii'na'. Nquiaana xeⁿ nncjaac'o^o w'aandaa cwii joo na jndyuna' Sirte yuu na jndye tei' ñjom. Jo' chii to'ñoomna liaa ntmeiⁿ na macwjaa'ñena' jndye ee ñe'cala'xjeeⁿndyena na jndeiⁱ mantquie jndye w'aandaa. Jnda^a jo' 'ndyetona tjantquie jndye juuna'. ¹⁸ Teincoo cwiicheⁿ xuee ndicwaⁿ jndeiⁱ maqui'caljoo jndye w'aandaa. Jo' chii to'na tyotjeii'na canchuu ts'omna'. Tyotuee'na joona' ts'om ndaaluee cha na nntseixjeeⁿñena' na jaa' w'aandaa. ¹⁹ Ndo' xuee jnda^a ndyee cha'tso l'o^o ts'iaaⁿ cwentaa' w'aandaa ncjooyâ tyotjeii'â joona' ñequio luaayâ, tyotuaa'â joona' ts'om ndaaluee. ²⁰ Jndye xuee taticanty'iaayâ ñe'quoom' meiⁿ cancjuu. Ndo' jeeⁿ ndya' jndeiⁱ tyoqui'caljoo jndye t'maⁿ w'aandaa hasta tyolatiuuyâ tjaa chiuu cwii ya, maxjeⁿ nncwjaayâ.

²¹ Jnda^a jaach'ee xuee tacocwaa'â. Jo' chii teintyjee' Pablo quii'ntaaⁿ nn'aⁿ. Matsoom:

—'O re, yati xeⁿ cwe' jndye'yo' ñ'oom na tsjoo xjeⁿ na m'aa^{ny}a Creta na tinguiooya. Quia jo' xocatjoo^{ny}a na nmeiiⁿ, ndo' meiⁿ canchuu xocatsuuna'. ²² Saa je' matsjoo c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo' ee meiⁿcwiindy^o xocwjaaya macanda^a nquii w'aandaa nntsuuna'. ²³ Ee ja matseixma^{ny}a cwentaa' Ty'o^ots'om ndo' mandi'ntjoo^{ny}a nnoom. Tsjom teincoo je' jñoom cwii ángel cwentaaⁿaⁿ na m'aa^{ny}a. ²⁴ Matso ángel'ñeeⁿ nooⁿ: “Tinc'oom' 'u Pablo na nquia' ee maxjeⁿ nncue' na m'aaⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma. Ndo' cantyja 'naⁿ 'u cha'tso nn'aⁿ na quio ñ'eⁿ, Ty'o^ots'om nnts'aa na ticwjena.” ²⁵ Jo' chii 'o re c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo' ee ja matseyu'a na nnts'aa Ty'o^ots'om cha'xjeⁿ na tso ángel nooⁿ. ²⁶ Saa nncjaaju'yuuna' jaa cwii ndyuaaxe^{ncwe}.

²⁷ Teinom cha'na quin'oom xuee na tyotsaayâ chii squiaayâ ndaaluee Adria. Lomañjaaⁿ maju' jndye w'aandaa na wjaana'. Cha'na xcwe tsjom ndo' jla'n^o nn'aⁿ na cwileiñ'om w'aandaa na manndyoo' nntsquiaayâ yuu m'aaⁿ tyuaa. ²⁸ Tuee'na 'naⁿ na nnty'iaana cwanti njoom naquii' ndaatioo ndo' jliuna njoom cha'na ntquiuu nc'aa. Ty'ety'etina chii jliuna njoom cha'na quin'oom nc'aa. ²⁹ Nquiaana na nquii'ljoo w'aandaa ljo'. Jo' chii tuee'na ñequiee xjo quii' ndaaluee na ñjoomna' jo ts'aaⁿ w'aandaa na nl'ana' na nncjaawintyjee'cheⁿna'. Jnda^a jo' ñequio na chjoo' n'omna cwii tyomeindo'tina na nleixuee. ³⁰ Jnda^a jo' nn'aⁿ na cwileiñ'om w'aandaa jla'tiuuna na nlei'nomna. Jo' chii ty'ena sta w'aandaa. Cwe' l'ayana na ndoo' cwituee'na ncjo naquii' ndaaluee na nl'ana' na nncjaameintyje'cheⁿ w'aandaa. Saa tiyuu', ee xuljoo cwituee'na quii' ndaaluee na nlei'nomna. ³¹ Saa Pablo matsoom nom capeitaⁿ ñequio sondaro 'naaⁿ:

—Xeⁿ naⁿm'aⁿ ticaljoo'ndye ts'om w'aandaa quia jo' 'o xocanda^a nlui'n'maaⁿndyo' ñjaaⁿ.

³² Jo' chii tyjee sondaro ts'uaa na chu'tyeⁿ xuljoo. Mana 'ndyena na tjawjaana'.

³³ Quia na jaawindyoo' nleixuee seineiⁿ Pablo ndaa^a nn'aⁿ na cwa'na. Matsoom:

—Je' jnda^a quin'oom xuee na m'aⁿyo' na chjoo' n'om'yo', tyoocwa'yo', ndo' tyoonda'yo'. ³⁴ Jo' chii mats'aa ty'oo ndaa'yo' na nlcwa'yo' cha nnc'omjndeiⁱ n'om'yo' ee meiⁿcwiindy^o xocwje'yo'. Cha'tsondyo' nlui'n'maaⁿndyo'.

³⁵ Jnda^a tsoom na luaa' to'ñoom tyoo'. Tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'o^ots'om jo ndaa^a cha'tso naⁿñeeⁿ. Jnda^a jo' tyjeeⁿ juuna', to^on^o na macwaaⁿaⁿ.

³⁶ Ndo' na luaa' s'aaⁿ cha'tsondyena ty'omt'maaⁿndyena n'omna. Mati

joona to'na tcwa'na. ³⁷ Na cha'tsondyô na m'aa'nyâ ts'om w'aandaa, we sia'nto waljoo' ndyeen'aa'n nchoo' nqui nchoo' yomndyô. ³⁸ Jnda na tjacjoona na tcwa'na, quia jo' tyotioomna canchuu lquee'n trigo ts'om ndaaluee cha nntseixjee'nîena' na jaa' w'aandaa.

Tjac'oo' w'aandaa ndo' na tei'ndaa'na'

³⁹ Quia na jnda teixuee, nn'a'n na cwilei'nî'om w'aandaa tîcata'naa'n'na ndyuaa'ñee'n. Saa jliuna cwii joo yuu na tjaquiee'ndii' na m'aa'n ndaaluee yuu ñequii' ts'otei'. Jla'tiuuna ya xe'n nndaā nî'ana na nncjaaquiee' w'aandaa jo' jo'. ⁴⁰ Quia jo' ncjo na tuee'na ts'om ndaaluee na nncjaaawintyjee'che'n w'aandaa, tyjena l'uaa na ñjoomna'. 'Ndyena ncjo'ñee'n ts'om ndaaluee. Ndo' jla'cana'na n'oom pala' na jla'tye'na ee joona' cwileil'uee'ndyena na wjaantquiēna' w'aandaa. Ndo' jla'ntyjana liaa jo sta w'aandaa na macwjaa'ñena' jndye cha wjaantquiēna' w'aandaa. Jnda chii to' w'aandaa na wjaana' jo yuu tjaquiee'ndii' na m'aa'n ndaaluee. ⁴¹ Saa squiaayâ cwii joo yuu cwitjom we tseii' ndaa. Mana tjac'oo' sta w'aandaa naquii' tei' yuu na cañjeii' m'aa'n ndaa. Mana taticandaā nntjeii'ndyena juuna'. Ndo' ts'aa'na' jna'na' na tjatyuui' s'aa nmo'n t'ma'. ⁴² Quia jo' jla'tiuu sondaro na nla'cwjeena praso cha tinc'oota'ljoo' na'ñee'n na mana nlei'nomna. ⁴³ Saa capeita' ñe'cwañom'm Pablo. Jo' chii tinquiaa' na nla'cwjee sondaro praso. Ndo' praso na 'naa'n na nnta'ljoo' sa'ntjoom na joona najndyee catuee'ndyena ts'om ndaaluee, c'oota'ljoo'na cha nliquiena tyuaatcwii. ⁴⁴ Ndo' nt'omche'n c'oontyjon dye cjoo' lcaa' oo cjoo' lcaa'nta'n' na tyuii' w'aandaa. Jo' na cha'tsondyô ya squiaayâ tyuaatcwii.

28

'Naa' na tyoch'ee Pablo na tyom'aa' ndyuaaxe'ncwe Malta

¹ Jnda na jlui'n'maa'ndyô nawil'ñee'n chii jliuuyâ na Malta jndyu ndyuaaxe'ncwe yuu squiaayâ. ² Nn'a'n ndyuaa'ñee'n l'ana na ya nn'a'ndyena ñ'e'ndyô. Jla'canaa'ndyena chom. Jluena na calawiindyô, ee jee'n tei'ndo' jnda macwiwa'. ³ Pablo seixcwee'n cwii saa' n'oom teincwe. Ndo' quia na tiom joona' naquii' chom jlui'nom cwii catsuu na maleinomyo' chom. Mana t'uiiyo' ts'oo'n tyen'. ⁴ Ndo' nn'a'n ndyuaa'ñee'n quia na nty'iaana na tiñe'ca'ndiyo' ts'oo'n tyola'nei'n che'nquieena ndaa' nc'iaana. Jluena:

—Tsa'm'aa'n' ¿aa nchii maxje'n ts'a'n na ñeseicwjee nn'a'n jom? Ee meii'n na jlui'n'maa'ñe' ts'om ndaaluee saa' je' maxje'n nntioom cantyja na tis'a ñes'aa'n nncuee'n'e'n.

⁵ Saa Pablo seitei'ncwee'n'e'n ts'oo'n. Mana tiooñeyo' naquii' chom. Tjaa na teinoom'm. ⁶ Na'ñee'n tyomeindoo'na, jla'tiuuna na nncwjaa'ñena' tcoo' Pablo oo na mats'ia jo' cwe' nnquiooñetoom mana nncuee'n'e'n. Saa jnda tjawiquiuu' na meindoo'na, cwinty'iaana na tjaa na teinoom'm, jo' chii cwiiche'n ljo jla'tiuuna. Jluena na jom cwii ty'oots'om.

⁷ Ndyoo' yuu tyolawindyô waa tyuaa cwentaa' ts'a'n na cwiluiitquiee'ñeti tyuaaxe'ncwe'ñee'n. Publio jndyu tsa'ñee'n. Tsoom na caljoo'ndyoyaayâ wa'n'a'n. Quia jo' ljoo'ndyô jo' jo' cwii ndyee xuee. Seiñ'oom'ñe' jâ tquiaa'n na tcwaa'â. ⁸ Ndo' seijomna' na wii' tsotyee'n. Matseicon'a' juu ndo' mateii' ndaanom'. Tjantyyaa' Pablo tsa'ñee'n. Seinei'n nnom Ty'oots'om. Jnda chii tiom l'oo'n nacjoo' tsa'ñee'n, sein'maa'n juu. ⁹ Jnda tuui na luaa', nt'omche'n nn'a'wii ndyuaaxe'ncwe'ñee'n ty'entyjaa'na Pablo, ndo' n'maa'na. ¹⁰ Jndye naya l'a na'ñee'n jâ. Ndo' quia na saacuoyâ w'aandaa na macwitsaayâ, tquiana cha'tso 'na'n na nleil'uee'ndyô yoche'n na cwitsaayâ.

Na tuee' Pablo tsjoom Roma

¹¹ Jnda teinom ndyee chi' na squiaayâ ndyuaaxeⁿncwe'ñeeⁿ ndo' saacuoyâ w'aandaa'ñeeⁿ. Juuna' jnaⁿna' tsjoom Alejandria, saa tjameintyjee'yana' ndyuaaxeⁿncwe'ñeeⁿ cha'waa ncueesua'. Juuna' ñoom 'ndyoonnom Cástor ñequio Pólux. ¹² Saayâ squiaayâ tsjoom Siracusa yuu na cwi'oomeintyjee' l'aandaa. Jo' jo' ljoo'ndyoyayâ cwii ndyee xuee. ¹³ Jluu'â jo' jo'. Saasaatyayâ saawi'noⁿyâ cañoom'wi' ndyuaa hasta xjeⁿ na squiaayâ tsjoom Regio. Teincoo cwicheⁿ xuee jndyo jndye na jnaⁿna' jo' ndo' cantyja na macalui' caxjuu ts'oom'naaⁿ. Tjantquie jndye'ñeeⁿ w'aandaa jo' cantyja na cwitsaayâ. Ndo' xuee jnda we squiaayâ tsjoom Puteoli. Jo' jo' jluu'â w'aandaa na macanda. ¹⁴ Tsjoom'ñeeⁿ jliuyâ nt'om nn'aⁿ na cwila'yu'. Jluue na'ñeeⁿ na caljoo'ndyô ñ'eⁿndyena cwii ntquiee' xuee. Jo' na ljoo'ndyô. Jnda chii saayâ tsjoom Roma. ¹⁵ Ndo' nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Roma, quia na jndyena na mañjomndyô nato, quia jo' nt'omndye joona tquicatjomndyena já xjeⁿ tsjoom Foro de Apio ndo' nt'omndye joona tquicatjomndye já cwii joo na jndyu Tres Tabernas. Jnda na nty'iaa' Pablo na'ñeeⁿ tquiaaⁿ na quian'l'uaa' Ty'oⁿots'om ndo' ty'oom't'maa'ñê ts'oom. ¹⁶ Quia na jnda squiaayâ tsjoom Roma, capeitaⁿ tquiaaⁿ cwenta praso l'o ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ sondaro. Saa Pablo tquiaana na wandyo' nnc'oom ñequio cwii sondaro na nnts'aa cwenta jom.

Pablo mañequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oⁿots'om tsjoom Roma

¹⁷ Jnda ndyee xuee na squiaayâ, tqueeⁿ Pablo nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' lan'om cwentaa nn'aⁿ judíos tsjoom'ñeeⁿ. Quia na jnda tjomndyena seineiiⁿ ndaana. Matsoom:

—'O nn'aⁿya meiⁿchjoo tjaa ljo' s'aaya nacjoo nciaaya nn'aⁿ judíos, meiⁿ nacjoo' costumbre 'naaⁿ welooya na ñet'om teiyo. Saa meiiⁿ na ljo' t'uena ja na praso tsjoom Jerusalén. Tioona ja luee nn'aⁿ romanos. ¹⁸ Ndo' na'ñeeⁿ taⁿna na catsjoo nncⁿo chiuu waa. Jnda jndyena ñ'oom'ñeeⁿ ñe'cala'candyaandyena ja ee jla'noⁿna tjaa ljo' s'aa na tseixmaⁿ na c'io. ¹⁹ Saa tical'ue n'om nn'aⁿ judíos na ljo'. Jo' na jndei'na' s'aa ty'oo na nquii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoomwaañe nncu'xeeⁿ ja. Saa ja nchii na maquaⁿya ñ'oom nacjoo nn'aⁿ ndyuaa tsjomya na jndyoo ñjaaⁿ. ²⁰ Tqueeⁿndyô 'o na nnty'iaya 'o ndo' na nntseinaⁿya ñ'eⁿndyo'. Ee cantyja 'naaⁿ na matseyu'a na jnda jndyo nqueⁿ na ntyjaa' n'ooⁿ jaa nn'aⁿ judíos na nncwji'n'maaⁿñe jaa, jo' na chu'tyendyô ñequio l'uaancjomeiiⁿñe.

²¹ Quia jo' jluena nnoom:

—Jâ meiⁿcwii carta tyocwjee' na m'aaⁿyâ na nnaⁿna' ts'onⁿdaa Judea na matseineiⁿna' cantyja 'naⁿ. Ndo' mati nciaaya nn'aⁿ judíos na cwiquie ñjaaⁿ tjaa'naⁿ ñ'oom cotuee'na nacjo'. ²² Saa ñe'candyaayayâ chiuu waa na matsei'noⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom xco na cwilayu'yo' ee manquiuyâ na cha'tso nn'aⁿ cwiluena na tis'a ñ'oom'ñeeⁿ.

²³ Jo' chii jla'jndaa'ndyena cwaaⁿ cwii xuee na nntjomndyennda'na. Quia na tue'ntyjô xuee'ñeeⁿ jndyendye nn'aⁿ tjomndye yuu mac'eⁿ Pablo. Cwit-sjoom toⁿoⁿ tyotseineiⁿ ndaana hasta xjeⁿ na tmaaⁿcheⁿ. Tyotseineiⁿ cantyja na matsaⁿntjom Ty'oⁿots'om. L'ue ts'oom na nla'noⁿna cantyja 'naaⁿ Jesús. Jo' chii tjac'oomna' na seineiiⁿ cantyja 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ndo' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na tyola'ljeii profetas. ²⁴ Nt'om na'ñeeⁿ jla'yu'na ñ'oom na seineiiⁿ, ndo' nt'om na'ñeeⁿ tcala'yu'na. ²⁵ Ticatjoom' jla'tiuuna ñ'oom na jndyena. Jo' chii t'oom'ndyena. Saa tsojndyee Pablo cwii ñ'oom ndaana. Matsoom:

—Mayuu' ñ'oom na seijndo' Espíritu Santo ts'om profeta Isaías. Juu ñ'oom'ñeeⁿ seineiiⁿ ndaa welooya na ñet'om teiyo. ²⁶ Matsoom:

Cja' na m'aⁿ na^m'aⁿ'. Catsu' ndaana:

Luaa matseicandii Ty'o^ots'om 'o:

'O mayuu' nndye'yo' saa xocala'noⁿ'yo'.

Ndo' mayuu' na nnty'ia'nda^a'yo' saa xoqueⁿ'yo' cwenta.

²⁷ Ee jnda teiquie' n'om'yo'.

Jnda s'aana' ñ'eⁿndyo' cha'cwijom na candaa'yo'.

Ndo' jnda s'aana' cha'cwijom na nchjaaⁿ'yo'.

Jeeⁿ cachjoo cwila'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' Ty'o^ots'om.

Jo' na matseijomna' 'o na ndoo' nchjaaⁿ'yo' ndo' na candaa'yo'.

Jo' chii xolcwe' n'om'yo' ndo' na luaa' waa xocatseit'maⁿ ts'o^onya jnaⁿ'yo'.

²⁸ Tsoti Pablo:

—Saa cala'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' ñ'oom naya 'naaⁿ' Ty'o^ots'om na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ. Na je' xuee na cwii wjaana', nncjaa ñ'oomwaa na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. Jona nndyena juuna'.

²⁹ Jnda na tso Pablo ñ'oomwaa' mana t'oom'ndye nn'aⁿ judíos. Jndye ñ'oom cwityola'neiⁿ cheⁿnquieena ndaa nc'iaana.

³⁰ Canda^a' we chu ljoo'ñe Pablo cwii w'aa na cwe' tyotioml'uaaⁿ na tyom'aaⁿyaaⁿ. Ndo' neiiⁿ' ts'oom cha'tso nn'aⁿ na tyo'oocajndoo' jom.

³¹ Tyoñequiaaⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ' na matsaⁿ'ntjom Ty'o^ots'om ndo' tyo'mooⁿ cantyja 'naaⁿ' Ta Jesucristo. T'maⁿ waa na tju'naaⁿñena' na tyotseineiiⁿ. Meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ seitsaaⁿñe jom.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ Roma

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'y^u' tsjoom Roma

¹ Ja Pablo cwiluiindyō apóstol cwentaa' Jesucristo. Jom ty'ioom ts'iaaⁿ ja na matseixmaⁿya ts'aⁿ na majñom Ty'oōts'om jo ndaaⁿ nn'aⁿ na ñeiquiaya ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ cantyja na macwji'n'maaⁿñê joona.

² Matseicwanom Ty'oōts'om ñ'oom na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ. Tandyo xuee t'moōⁿ na ljo' nnts'aaⁿ ñequio ñ'omndyuee profetas. Jla'ljeiina ñ'oom'ñeeⁿ na lju' la'xmaⁿ'na'. ³ Juu ñ'oom naya'ñeeⁿ mat'uiina' cantyja 'naaⁿ' Jnaaⁿ, nguii Ta Jesucristo. Cantyja na ts'aⁿ jom, tuiñê tsjaaⁿ 'naaⁿ' rey David na jndyowicantyyoo'. ⁴ Jndaⁿ chii t'moⁿ Espíritu Santo na Jnda Ty'oōts'om juu ndo' waa najndei. Teitquioo' naljo' ee jndaⁿ na tue' tando'xco quii'ntaaⁿ l'oo. ⁵ Ndo' cantyja 'naaⁿ' jom macandaya naya na matseixmaⁿ Ty'oōts'om na majñoom ja ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ jo ndaaⁿ nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue. Ee l'ue ts'oom na meiⁿquiayuucheⁿ caliu nn'aⁿ na t'maⁿ waa na jndaⁿ s'aaⁿ, cha cala'y^u'ya n'omna ndo' cala'candana jo nnoom. ⁶ Mati mañ'oomna' 'o, ee maqueeⁿ'ñê 'o na cala'xmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' Jesucristo.

⁷ Matseicwanom cartawaa na m'aⁿ' cha'tsondyo' 'o na candya' ts'om Ty'oōts'om na m'aⁿ'yo' Roma, na maqueeⁿ'ñê na cwiluiindyo' cwentaaⁿ'aⁿ. Nguii Tsotyaya Ty'oōts'om ñequio Ta Jesucristo quiana na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo ndaana ñequio naya na laxmaⁿ'na.

Ñe'cjaacando' Pablo nn'aⁿ na cwila'y^u' Roma

⁸ Najndyee nc'e Jesucristo, mañequiaya na quianl'uaa' Ty'oōts'omya cantyja 'naⁿ'yo'. Ee meiⁿyuucheⁿ na mawaya, ya ñ'oom cwila'neiⁿ nn'aⁿ cantyja na cwila'y^u'ya ñ'om'yo' ñ'eⁿñê. ⁹ Manoom'm na mayu'a na ticjomeintyyaa'a na macaⁿ'a nnoom na cateijneiⁿ 'o. M'aaⁿya na xcwee' ts'oōⁿya na mandi'ntjoⁿ'ya nnoom. Ndo' ñequi'cheⁿ matseinaⁿ'ya ndaaⁿ nn'aⁿ ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ' Jnaaⁿ Jesucristo. ¹⁰ Ñequi'cheⁿ na macaⁿ'a nnom Ty'oōts'om cha xeⁿ na jom l'ue ts'oom nncue'ntyjo na nndaⁿ nncjocandoo'a 'o. ¹¹ Ee ntyjaa'ya ts'oōⁿya na nncua'cañoⁿ'ya na nnteijndeiya 'o ñequio ñ'oom' Ty'oōts'om cha nntsana'jnda'yo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. ¹² Luaa' l'ue ts'oōⁿ cha juu na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê ñequio juu na matseyu'ya ts'oōⁿ'ya tjoom' nnteijndeiina' 'o ndo' nnteijndeiina' ja.

¹³ 'O nn'aⁿ'ya na cwila'y^u'yo' ñ'eⁿ Ty'oōts'om, l'ue ts'oōⁿ na caliu'yo' na jndye ndii' tyotseijndaa'ndyō na nncua'cañoⁿ'ya 'o, saa ñeseicu'na' ja. Luaa' waa na ñetqueⁿ ts'oōⁿ, cha cantyja 'naaⁿ' ts'iaaⁿ na nnts'aaya majndyeti nn'aⁿ nntioondye l'oōⁿ, ndo' mati 'o nntsaala'noⁿ'ti'yo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ cha'xjeⁿ quiluii quii'ntaaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ¹⁴ Ee matseijomna' ja cha'cwijom cwii ts'aⁿ na t'maⁿ chujnaⁿ, tseixmaⁿ'ya na ljo' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego, ndo' mati ndaaⁿ meiⁿquia nn'aⁿ na tjachuii' ñ'oom na cwila'neiⁿ. Oo ndaaⁿ nn'aⁿ na jndo' n'om cantyja 'naaⁿ' ljeii, ndo' mati ndaaⁿ nn'aⁿ na ticata'jnaaⁿ' ljeii. ¹⁵ Jo' chii jeeⁿ queeⁿ ts'oōⁿ'ya na mati ñeiquiaya ñ'oom na macwji'n'maaⁿñê Ty'oōts'om nn'aⁿ ndaaⁿ 'o quia na nncuaya na m'aⁿ'yo' Roma.

Waa najndei ñ'oom naya

¹⁶ Tijnaaⁿ'a cantyja 'naaⁿ' ñ'oom naya 'naaⁿ' Ty'oōts'om, ee juuna' cwiluiñena' najneiⁿ na macwji'n'maaⁿñê meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'oom naya'ñeeⁿ. Najndyee mach'eeⁿ na ljo' ñequio nn'aⁿ judíos ndo'

mati ñequio meiⁿquia nn'aⁿ. ¹⁷ Juu ñ'oom naya'ñeeⁿ matseicandiina' chiuu mach'ee Ty'oots'om na maqueeⁿ jaa na tjaa jnaⁿ laxmaaⁿya jo nnoom nc'e na cwila'yuya n'ooⁿya ñ'eⁿ Jesucristo. Ee waa ñ'oom'm na teiljei na matsona' na ljo': "Nquii ts'aⁿ na maqueⁿ Ty'oots'om na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ, catseyu'ya ts'om tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿñê."

Cha'tsondye nn'aⁿ jnda jla'tjoondyena

¹⁸ Ee xjeⁿ cañoom'lueecheⁿ matseicanooⁿ Ty'oots'om na matseiw'eeⁿ nacjoo nn'aⁿ na cwil'a cha'tso nnom na cwajndii ñequio natia. Na nmeiiⁿ cwil'ana, cwila'lcwe'na nt'om nn'aⁿ na ñe'caliu ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹⁹ Ee naquii' n'omna maxjeⁿ manquiuyana ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om ee manquiityeeⁿ jnda t'mooⁿ chiuu matseixmaaⁿ ndaana. ²⁰ Ee ljo' na titquioo' na matseixmaⁿ Ty'oots'om nndaⁿ nncwajnaaⁿ ts'aⁿ jo' quia na manty'iaa' cha'tso na s'aaⁿ. Ee xjeⁿ na tuiicheⁿ tsjoomnancue cwiwitquioo'ya na jom cwiluiiñê Ty'oots'om ndo' cha'waa xuee waa na jneiⁿ. Jo' chii nn'aⁿ natia ljo' cwil'a xocandaⁿ nluena na tjaa'naⁿ jnaⁿ cachona, meiⁿ xocandaⁿ nta'ñoom'ndyena. ²¹ Ee meiiⁿ na cwila'noⁿna cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om saaⁿ maxjeⁿ t'icala't'maaⁿndyena jom cha'xjeⁿ na maca'na'. Meiⁿ na quianl'uaaⁿaⁿ tiñe'nquiana. Ndo' joo ñ'oom na tyom'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ chiuu cwiluiiñê jeeⁿ cwe' ts'iaaⁿndyo joona'. Jo' chii s'aana' ntjeiⁿ naquii' n'omna, ndo' na ljo' cwiljo na jaaⁿñe naquii' n'omna. ²² Meiiⁿ na cwiluena na la'xmaⁿna nn'aⁿ na jeeⁿ jndo' n'om, saaⁿ cwinooⁿ na cwe' ntjeiⁿndyeton. ²³ Ndyena na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om na ticantycwii na wando' na m'aaⁿ yuu na jeeⁿ neiⁿncoo'. To'yoona na cwila't'maaⁿndyena ndyueendaⁿ nn'aⁿ na cwintycwii na ta'ndo', ñequio cantsaa ñequio quioo' na cwi'ooa' ñequio quioo' na tjaa'naⁿ nc'ee'.

²⁴ Jo' chii 'ndiito Ty'oots'om na cal'atona meiⁿquia na ntjeiⁿ na ñe'cal'ana na cwajndii na queeⁿ n'om seiina na cantyja 'naaⁿ joona' ñel'ana cwii na jeeⁿ jnaaⁿ ñequio ntyjeena. ²⁵ T'icala'yuna ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om. Yacheⁿ jla'yuna ñ'oom na cwe' cantu. Ee tyola't'maaⁿndyena 'naⁿ na s'aaⁿ nchii nqueⁿ na s'aaⁿ cha'tso nnom. Ndo' matsona' na ñequii'cheⁿ cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom cha'waati xuee. Cal'a cha'tsondye nn'aⁿ naljo'.

²⁶ Macwe' nc'e jo' chii 'ndiito Ty'oots'om joona na cal'ana ljo' na mach'eena' nquiuna na ñe'cal'ana. Hasta yolcu tquiandye ndaⁿ ntyjelcu ndo' nchii ljo' teincoondyena. ²⁷ Ndo' mati naⁿnom nchii macandaⁿ cwe' ñequio yolcu tyom'aⁿna. Seijmeiⁿtina' joona na queeⁿ n'omna nc'iaana. Tyom'aⁿna meiiⁿ ñ'eⁿ ntyjenomna, ndo' nchii ljo' teincoondyena, cwii na jnaaⁿticheⁿ. Ndo' na ljo' l'ana, tyota'wi'ndye cheⁿnquieena, tiomndyena ñequio seiina na ntjeiⁿ ljo' ñel'ana.

²⁸ Ndo' nc'e na l'ayana na tsuu' n'omna Ty'oots'om, jo' chii mati 'ndiitoom na cal'atona meiⁿljo'cheⁿ natia na ñe'cal'ana. ²⁹ M'aⁿna na cwil'ana cha'tso nnom na ticaty'iomyana'. Cha'na ts'aⁿ na cwe' m'aaⁿya ñ'eⁿ x'iaa', oo ts'aⁿ na ntjeiⁿ ljo' mach'ee ñ'eⁿ x'iaa' oo ts'aⁿ na matseiqueeⁿ ts'om 'naaⁿ x'iaa', ts'aⁿ na ticatseiñ'oom'ñe yuu na maty'iomyana', ts'aⁿ na taa' ts'om x'iaa', ts'aⁿ na matseicwjee nn'aⁿ, ts'aⁿ na matseintja'ñe ñequio x'iaa', ts'aⁿ na manquiun'naⁿ x'iaa', ts'aⁿ na matsei'ndaa' ts'om x'iaa', ts'aⁿ na cwe' matseineiⁿto chiuu waa ñ'oom na mandii cantyja 'naaⁿ x'iaa', ³⁰ ts'aⁿ na matioñ'oom x'iaa', ts'aⁿ na ticuee' ts'om Ty'oots'om, ts'aⁿ na wi'ñe ñequio x'iaa', ts'aⁿ na sañe scuiñe, ts'aⁿ na matseiwendyeñe cheⁿnquii, ts'aⁿ na matseijndaa'ñexco natia, ts'aⁿ na ticatseit'maaⁿñe nn'aⁿ na nda juu, ³¹ ts'aⁿ na tiñequiaañe na nntsei'noⁿ yuu na ya oo yuu na tia, ts'aⁿ na meiiⁿ na ñ'oom 'ndyoo saaⁿ xocatseicanda, ts'aⁿ na ticajnda ntyjii ljo' cwitjoom nc'iaa', ts'aⁿ na tixocatseit'maⁿ ts'om x'iaa',

ts'aⁿ na tic'oom na wi' ts'om nn'aⁿ, ³² joona manquiujndaa'ndyena na jnda seijndaa'ñe Ty'o^oots'om na nntsuundy^e nn'aⁿ na nmeiiⁿ cwil'a, sa^a meiiⁿ na ljo', wjaana' na 'ool'ana na ljo', ndo' yacheⁿ ya nquiuna quia na cwinty'iaana na majo'ti cwil'a nt'omcheⁿ nn'aⁿ.

2

Xcwe macu'xeⁿ Ty'o^oots'om nn'aⁿ

¹ Cautyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, catsei'noⁿ na tjaa'naⁿ yuu cowañoom'na' 'u, nts'o^oona' ñeeⁿ cwiluiindy^u, maco'wi'ndy^u cheⁿnncu' quia na jeeⁿ mats^u na nt'omcheⁿ nn'aⁿ jeeⁿ tiann'aⁿndy^e ndo' majo'to ljo' na cwil'ana mache' 'u. ² Ee manquiuyaaya quia na nt'uiityeⁿ Ty'o^oots'om nn'aⁿ na cwil'a na nmeiiⁿ, nncu'xeeⁿ joona canty^jati na mayu^u na l'ana. ³ 'U na matseitiuu' na cats'aaⁿ na cat'uiina' nn'aⁿ na cwil'a na nmeiiⁿ, ¿aa ndya' matseitiuu' na tixocat'uiina' 'u ndo' ljo'waayu mache' cha'xjeⁿ na'ñeeⁿ? ⁴ Cwa ndya' canda^a ts'om' na ntso' na cajnda ntyjeeⁿ ñ'eⁿndy^u. Jom na jeeⁿ t'maⁿ ts'oom ñ'eⁿndy^u, ndo' waljoo'cheⁿ na wi' ts'oom 'u. ¿Aa ticatsei'noⁿ na luaa' mach'eeⁿ cha cjaañ'oomna' 'u na calcwe' ts'om' jnaⁿ? ⁵ Sa^a 'u nchii jo' ñe'catsa', 'u maxjeⁿ quie' ts'om', tiñe'calcwe' ts'om'. Maty'iomna' canty^ja 'naⁿ na matseit'ue'ya' na cat'uiina' 'u. Ee nncue'ntyj^o xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^oots'om cha'tso nn'aⁿ canty^ja 'naaⁿ na maty'iomyaⁿa'. ⁶ Maquialjo'cheⁿ manquiityeeⁿ ññequiaaⁿ na ticwii cwii ts'aⁿ nncwantjom canty^jati na jnda ñes'aa. ⁷ Nda^a joo nn'aⁿ na cwijoo' n'om na cwil'a yuu na maty'iomyaⁿa' na canty^ja 'naaⁿ jo' cwil'uee na nl'a yuu na matseit'maa'ñena' jom, ññequiaaⁿ na nla'xmaⁿna na ticantycwii na cwita'ndo' añmaaⁿna. ⁸ Sa^a t'maⁿ waa na nntsei^w'eeⁿ nn'aⁿ na ticatuee'ndyecje nnoom, na cwi'oo nacjoo' ñ'oom na mayu^u canty^ja 'naaⁿaⁿ, na cwil'a cha'tso nnom natia. ⁹ Jeeⁿ t'maⁿ nawi' nntsei^quoom nacjoo cha'tsondy^e nn'aⁿ na cwil'a natia ndo' t'maⁿ nntsei'ndaa'na' nquiuna. Najndyee nntjoom nn'aⁿ judíos na ljo', ndo' majo'ti nntjoom nn'aⁿ na nchii judíos. ¹⁰ Sa^a cha'tso nn'aⁿ na cwil'a yuu na ya, tjoom' nntseit'maa'ñe Ty'o^oots'om joona, nnts'aaⁿ na nluiit'maⁿndyena ndo' ññequiaaⁿ na meiⁿcwii ñomtiuu tic'omna jo nnoom. Najndyee nnts'aaⁿ na ljo' ñequio nn'aⁿ judíos, ndo' mati nn'aⁿ na nchii judíos.

¹¹ Ee Ty'o^oots'om nchii na nncjaañ'oom'ñê ñ'eⁿ cwii ts'aⁿ, sa^a cwiicheⁿ tineiiⁿeⁿ. ¹² Cha'tso nn'aⁿ na nchii judíos na la'xmaⁿ jnaⁿ na tyoondy^e chiuu matsaⁿntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, maxjeⁿ nntsuundyena nc'e na jnda jla'tjoondyena canty^ja 'naaⁿna' meiiⁿ tyoondyena juuna'. Ndo' cha'tso nn'aⁿ judíos na m'aⁿ nacje 'naaⁿ ljeii'ñeeⁿ na la'xmaⁿ jnaⁿ, majuuna' nnt'uiityeⁿna' joona. ¹³ Ee canty^ja 'naaⁿ Ty'o^oots'om, nchii nn'aⁿ na cwe' cwindy^e chiuu matsaⁿntjom ljeii'ñeeⁿ maqueeⁿ joona na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna, macandaⁿ nn'aⁿ na cwil'a chiuu na matsaⁿntjomna'. ¹⁴ Sa^a nn'aⁿ na nchii judíos na ticuaa ljeii lueena na matsaⁿntjomna' na tqueⁿ Moisés, sa^a cwil'ana cha'xjeⁿ na ma'moⁿna' ndo' na ljo' nquieena laxmaⁿna' cha'cwijom ljeii na maqueeⁿna' xjeⁿ joona. ¹⁵ Ee canty^ja na cwil'a na'ñeeⁿ cwit'mo^ona na juu ljeii'ñeeⁿ teiljeiina' naquii' n'omna ee juu na m'aaⁿ n'omna ma'moⁿna' na ljo'. Juu jo' macwji'yuu'ñena' na manquiuna quia cwil'ana yuu na ya, ndo' yuu na tia. ¹⁶ Ee maxjeⁿ nleitquoo' na ljo' juu xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^oots'om cha'tso na cwe' wanty'iuu' tyol'ana. Maty'ioom ts'iaaⁿ Jesucristo na cu'xeeⁿ nn'aⁿ canty^ja na jla'tjoondyena cha'xjeⁿ ma'moⁿ ñ'oom naya na mañequiaya ndaa nn'aⁿ.

Nn'aⁿ judíos ndo' ljeii na tqueⁿ Moisés

17 'U je' na cwiluiindyu' ts'aⁿ judío. 'U quit'maⁿ ts'om' ljeii na tqueⁿ Moisés, ndo' macwji's'andyu' cheⁿnncu' na tseixmaⁿl cwentaa' Ty'o^ots'om. 18 Jndaa'ya ntyji' chiuu l'ue ts'oom. Ndo' ma'moⁿ ljeii'ñeeⁿ njom' cwaaⁿ na yati nncwjii'ndyu'. 19 Jndaa'ya ntyji' na ndaa nntsa' na nncja'chuundyu' nn'aⁿ na laxmaⁿ na nchjaaⁿ, ndo' na cwiluiindyu' chom na matseixueeña' ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ na jaaⁿñe. 20 'U matseitiuu' na jeeⁿ 'naⁿ na m'moⁿ ndaa nn'aⁿ na tijndo' n'om cantyja 'naaⁿ Ty'o^ots'om ndo' na cwiluiindyu' cha'cwijom maestro 'naaⁿ nn'aⁿ na tijndye nquiu cantyja 'naaⁿaⁿ ee ñequio ljeii na matsaⁿntjomna' na maleiñ'oom', waa ñ'oom na matsona' chiuu na nluii ndo' tseixmaⁿna' ñ'oom na mayuu'. 21 'U na ma'moⁿ ndaa nt'omcheⁿ, ¿chiuu na tiñe'ca'moⁿ njom' nncu'? Xeⁿ ma'moⁿ na tinch'uee ts'aⁿ, ¿chiuu na mach'uee'? 22 Xeⁿ ma'moⁿ na tinc'oomya ts'aⁿ ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, quia jo' ¿chiuu na majo' mache'? 'U na jndo' 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a, quia jo' ¿chiuu na mach'uee' 'naⁿ na cwiñequia nn'aⁿ ndaa jooa'? 23 Matseis'andyu' na maleiñ'oom' ljeii na tquiaa Ty'o^ots'om nnom Moisés, saa quia matsei'tjoondyu' jo nnom juuna', ¿aa nchii maju'cje' Ty'o^ots'om? 24 Ndo' na luaa', jeeⁿ xcwe ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii na matsona': "Nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindyena cwitio'ñ'oomna Ty'o^ots'om nc'e natia na cwil'a' lo nn'aⁿ judíos."

25 'Naaⁿ na cwiluii ntjaaⁿ yo'ndaa naⁿnom nda nn'aⁿ judíos jnda tseixmaⁿna' xeⁿ matseicanda' ljeii na tquiaa Ty'o^ots'om nnom Moisés. Saa xeⁿ matsei'tjoondyu' nnom ljeii'ñeeⁿ maty'iomna' cantyja 'naⁿ cha'cwijom na ticaluii 'naaⁿñeeⁿ 'u. 26 Ndo' ts'aⁿ na quich'ee cha'xjeⁿ matsaⁿntjom ljeii'ñeeⁿ meiiⁿ tyooluii 'naaⁿñeeⁿ juu, naljo' mach'ee tsaⁿñeeⁿ matseijndaa'ña' cantyja 'naaⁿaⁿ na cha'cwijom jnda tuii 'naaⁿñeeⁿ juu meiiⁿ ticaluii. 27 Juu ts'aⁿ na tyooluii 'naaⁿñeeⁿ, saa mach'ee chiuu t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ñequiaa jnaⁿ 'u ts'aⁿ judío ee meiiⁿ na waa ljeii'ñeeⁿ l'o', saa tyootseicanda' juuna' ndo' 'u ts'aⁿ na jnda tuii 'naaⁿ tjaaⁿ. 28 Ee nchii cwe' tsjaaⁿ na tuiiñe ts'aⁿ, jo' na cwiluiiñe judío, meiiⁿ nchii cwe' 'naaⁿ na cwil'ana ndana na naⁿnom. 29 Cwiwitquioo' na cwiluiiñe ts'aⁿ cwii judío quia na m'aaⁿ na xcwee' ts'om jo nnom Ty'o^ots'om. Juu 'naaⁿ na cwiluii tjaaⁿ ts'aⁿ matseicanda'ña' quia nquii Espíritu Santo maqueⁿ xcoom naquii' ts'om ts'aⁿ. Ts'aⁿ na luaa' matseixmaⁿ, mal'ueeⁿ yuu na nncjaawee' ntyjii Ty'o^ots'om ñ'eⁿñê, tints'aa meiiⁿ nn'aⁿ ticjaawee' nquiuna ñ'eⁿñê.

3

1 Quia jo' ¿aa waa yuu mateijndeitina' ts'aⁿ nc'e cwiluiiñê ts'aⁿ judío oo aa jndati cwiluiiñê nc'e na tuii 'naaⁿ tjaaⁿaⁿ? 2 Mayuu' na ljo'. Ndo' jndye nnom niom na cwit'moⁿna' na ljo'. Najndyee nc'e na tquiaa Ty'o^ots'om ñ'oom'm ndaana. 3 Saa je' je', xeⁿ na nt'omndye naⁿñeeⁿ ticala'yu'ya n'omna, ¿aa jo' chii mati jom taxotseicanaaⁿ ñ'oom' ñ'om? 4 Majndaa'ya na nchii ljo' ee jom mach'eeⁿ cantyja na maty'iomyana' meiiⁿ na cha'tso nn'aⁿ cwiluiindyena na cantundyena. Ee ñ'oom'm na teilejii matsona':

Ñequio ñ'om'ndyo' nleitquioo' na cwiluiindyu' na maty'iomyana'.

Meiⁿ xoca'moⁿna' na matsei'tjoondyu' quia cwilue nn'aⁿ na tixcwe mache'.

5 Saa xeⁿ joo na ticaty'iomyana' na cwil'aaya cwit'moⁿna' na Ty'o^ots'om cwiluiiñê na maty'iomyana', ¿chiuu nl'uuyooⁿya? ¿Aa nnts'aacheⁿna' na tixcwe ljo' mach'eeⁿ quia na matseijndaa'ñê na nntiooⁿya jnaaⁿya? Matseinchu'a ñ'oommeiiⁿ cha'xjeⁿ na cwila'nchu' nn'aⁿ ñ'oom. 6 Saa meiⁿchjoo nchii ljo', ee xeⁿ Ty'o^ots'om tixcwe ljo' mach'eeⁿ quia jo' ¿chiuu nnts'aayom na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue?

⁷ Saa xeⁿ juu na cantu na matseixma^{ny}a matseit'maa^ñena^l Ty'o^ots'om na cwiluiñê na mayom'm, quia jo' ¿chiiu na macu'xe^{na}' ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ jnaⁿ? ⁸ Xeⁿ na luaa' waa quia jo' chiiu tical'aayaaya natia cha cantyja 'naaⁿ' jo' cats'aana' yuu na ya, cha'xjeⁿ cantu na cwila'neiⁿ nt'om nn'aⁿ na cwilue na ljo' cwil'uuyâ. Maxjeⁿ maty'iomyana' na cat'uiityeⁿ Ty'o^ots'om naⁿ'ñeeⁿ na nmeiiⁿ' cwiluena.

Tjaa 'ñeeⁿ c'oom na tyootseitjooñe

⁹ Quia jo' jaa nn'aⁿ judíos, ¿aa waa cwii nnom na mach'eena' na yati cantyja 'naa^{ny}a jo nnom Ty'o^ots'om, nchiiti nn'aⁿ na nchii judíos? Meiⁿchjoo nchii jo', ee jnda macwil'uuya na cha'tso nn'aⁿ m'a^{na} nacje 'naaⁿ' jnaⁿ, meiiⁿ nn'aⁿ judíos, ndo' meiiⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ¹⁰ Cha'xjeⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii na matsona':

Meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ juu c'oom na mach'ee na maty'iomyana'.

¹¹ Meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ c'oom na matsei'noⁿ' cantyja 'naaⁿ' Ty'o^ots'om.

Tjaa 'neeⁿ juu na mal'ue jom.

¹² Cha'tsondyena jnda macwila'jomndyena nato na tis'a.

Tjaa yuu nnda^a na nleil'uee'ñê joona.

Meiⁿcwiindy^e joona tic'oom na mach'ee yuu na ya, meiⁿcwii, meiⁿcwii.

¹³ Cantyja na cwila'nei^{na} ñ'oom cwajndii, matseijomna' joona cha'cwijom cwii tsei'tsuaa na ticatã' na maju'na' jndye c'ee.

Jeeⁿ yoo' ndyueena ñ'eⁿ cantu.

Ñ'oom wi' na cwila'nei^{na} matseijomna' cha'cwijom ndaa ndyuee canduu na wjeena'.

¹⁴ Ñequii'cheⁿ cwila'nei^{na} ñ'oom ntjeiⁿ nacjoo nc'iaana.

Ñ'oom na cwila'ndaa'na' naⁿ'ñeeⁿ.

¹⁵ Cwii ñ'oom na tit'maⁿ saa nla'cuee'na x'iaana.

¹⁶ Meiⁿyuucheⁿ na cwiquiena, cwila'ndaa'na n'om nn'aⁿ, ndo' cwe' nc'e jnaaⁿ joona maco'wi'na' naⁿ'ñeeⁿ.

¹⁷ Ndo' ticaliuna chiiu waa na nnc'oom ts'aⁿ na tjaa tia' ñ'eⁿ nn'aⁿ.

¹⁸ Meiⁿ cwe' tic'oom' n'omna na nnc'omna na nquiaana Ty'o^ots'om.

¹⁹ Jaa manquiuyu na tquiaa Ty'o^ots'om ljeii na matsã'ntjomna' na tqueⁿ Moisés ndaa^a jaa nn'aⁿ judíos. S'aaⁿ na ljo' cha catseiche^{na}' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ' ljeii'ñeeⁿ na ñe'catso na tjaa jnaaⁿ'. Ee cantyja 'naaⁿ' juuna' matseijndaa'ñê na cha'tsondye nn'aⁿ la'xma^{na}' jnaⁿ. ²⁰ Ee nchii nlque^{na}' ts'aⁿ na tjaa jnaaⁿ' jo nnom Ty'o^ots'om nc'e na mach'ee yuu na matsã'ntjom ljeii'ñeeⁿ. Ee juuna' ts'iaa^{na}' tomti na matseijndaa'ñena' na cwiluiindy^o nn'aⁿ'jnaⁿ jo nnoom.

Nlui'n'maa'ñe ts'aⁿ nc'e na matseyu'ya ts'om

²¹ Saa je' jnda t'moⁿ Ty'o^ots'om chiiu ya yuu na tseixmaⁿ ts'aⁿ na tjaa jnaaⁿ' jo nnoom, taxocwil'ue meiiⁿ na ñe'tseicanda ts'aⁿ ljeii na tquiaaⁿ nnom Moisés ñequio nt'om ñ'oom na tandyo xuee jla'ljeii profetas, cwit'moo^{na}' na ljo'. ²² Je' tomti matsã' Ty'o^ots'om nn'aⁿ na meiⁿcwii jnaⁿ tacola'xma^{na}, quia na cwila'yuya n'omna ñ'eⁿ Jesucristo. Meiⁿ tyooch'eeⁿ na cwe' ñejndaa' nn'aⁿ na matseiñ'oom'ñê. ²³ Ee cha'tsondyeñ'eⁿ nn'aⁿ tjom la'xma^{na}' jnaⁿ, ndo' meiⁿcwii ticuaa cantyja 'naa^{na}' na nlquiena jo nnom Ty'o^ots'om na nncwji'n'maaⁿ'ñê añmaa^{na}. ²⁴ Saa nc'e naya na matseixmaaⁿ na cwe'yuu cwicandaaya, jo' chii maqueeⁿ nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ laxma^{na}' jo nnoom. Mach'eeⁿ na ljo' nc'e tioml'ua Jesucristo jnaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ. ²⁵ Tqueⁿ Ty'o^ots'om jom na cueeⁿ'eⁿ cwentaa jnaaⁿ jaa cha meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na

matseyu'ya ts'om ñ'eñê matseicanduu'na' jnaa' tsa'ñee'. Laa'ti' seijn-daa'ñe Ty'oots'om cha ca'mo'na' na mach'ee' yuu na maty'iomyana'. Ee teiyotiche' cwii tjoche' na nncue'ntyjo xje' na nncue' Cristo, nc'e na m'aa' nioomchee', ticwjaa'ñê cwenta jnaa' nn'a'. ²⁶ Maluaa' ma'mo'na' je', na Ty'oots'om xcwe mach'ee' quia na mañequiaa' na caliu nn'a' na matsaa'a' jona na tjaa jna' la'xma'na jo nnoom, nc'e na cwila'yuya n'omna ñequio Jesús.

²⁷ ¿Yuu waa je' na ndaa nntseis'añe che'nquii ts'a'? Tquia jnda tquie'na' jo'. ¿Chiuu na ljo'? ¿Aa ee cwila'candaa'ndyo ljo' na matsa'ntjom ljeii na tque' Moisés? Mei'chjoo nchii jo', tomti ee na cwila'yuya cwii n'oo'ya ñequio Jesucristo. ²⁸ Quia jo' cwiwitquioo'ndyeyu na maque' Ty'oots'om ts'a' na tjaa jna' tseixma' jo nnoom nc'e na matseyu'ya ts'om, mei' ticwjaa'ñê cwenta aa matseicanda' chiuu t'ma' ljeii'ñee' oo aa tyootseicanda' juuna'. ²⁹ Ndo' Ty'oots'om je', ¿aa ñequiiche' m'aa'ñê cantyja 'naa' nn'a' judíos? ¿Aa nchii mati ñequio nn'a' na nchii judíos? Mayuu' na ljo'. ³⁰ Ee ñecwii Ty'oots'om m'aa' na juu matsa' nn'a' na tjaa jna' cwii cola'xma' ee na cwila'yuya n'omna ñ'e' Jesucristo. Ticwjaa'ñê cwenta aa jnda tuii 'naa' tjaa' ts'a' oo aa tyooluii. ³¹ Quia jo', ¿aa nc'e na cwila'yuya n'oo'ya ñ'e' Jesucristo jo' chii mach'ena' na tjaa yuu cwil'ue ljeii na tque' Moisés? Mei'chjoo nchii jo', ee mañequio na cwila'yuya cwii n'oo'ya ñ'e' Jesucristo cwiitjei'yuu'ndyo na l'ue ljeii'ñee'.

4

Ñ'oom cantyja 'naa' Abraham

¹ Ndo' na luaa' waa, ¿cwaa' cwii nnom na jndaa' tue'ntyjo s'aa weloo welooya Abraham cantyja 'naa' ñ'oomwaa'? ² Ee xe' mayuu' tque' Ty'oots'om jom na tjaa jna' cwicatseixmaa' cwe' ee cwii nnom na s'aa', ndaa' nntseis'añe che'nque', saa' nchii cantyja 'naa' Ty'oots'om na nluui na ljo'. ³ Ee ¿ljo' matso ljeii 'naa' Ty'oots'om cantyja 'naa'a'? Matsona': "Tyotseyu'ya ts'om Abraham ñequio Ty'oots'om, ndo' na s'aa' naljo', Ty'oots'om tque' jom na tjaa jna' cwicatseixmaa'." ⁴ Quia na mach'ee' ts'a' ts'iaa', s'om na njoml'uañê, nchii cwe' na macanaa'a' jo', macoñoom ee jnda' tantjoom. ⁵ Saa' nchii cantyja ljo' na mach'ee' ts'a', jo' chii maque' Ty'oots'om juu na cwiluii'ne na tjaa jna' tseixma'. Maque' nn'a'jna' na tjaa jna' cwicalaxma'na nc'e na cwilayu'ya n'omna ñ'e' Cristo. ⁶ Nquii David, seineii' cantyja 'naa' ñ'oom'ñee'. Tsoom na t'ma' mañequiaana' na neii' cwii ts'a'jna' quia maque' Ty'oots'om jom na tjaa jna' tseixmaa', mei' ticwjaa'ñê cwenta cantyja na mach'ee'. ⁷ Tsoom:

Jee' neii' nn'a' na cha'tso jnaa'na jnda' seit'ma' ts'om Ty'oots'om, ndo' jnda' seicanoom'm jona'.

⁸ Jee' neii' ts'a' na tajom catso Ty'oots'om na chujna'ti nnoom.

⁹ Quia jo' juu na luaa' matsona' nnc'om ts'a' na neii'e' ¿aa cwe' tomti ncjoo nn'a' judíos cwicandaaya jo' oo aa mati nt'omche' nn'a'? Ee jnda' l'uuya quia na seiyu'ya ts'om Abraham ñ'e' Ty'oots'om, xje'ñee' tque' jom na tjaa jna' tseixmaa'. ¹⁰ ¿Ljo' xje' tque' Ty'oots'om jom na ljo'? ¿Aa quia jnda' na s'aañe che'nque' 'naa' na seicatoo'na' na cwil'aa' jaa nn'a' judíos ndaaya na na'nom, oo aa xje' na tyooch'ee' na ljo'? Tuii na ljo' xje' na tyooch'ee' 'naa'ñee'. ¹¹ Jnda' quia chii sa'ntjom Ty'oots'om jom na cats'aañe che'nque' 'naa' tjaa'a'. Juu 'naa'ñee' ma'mo'na' na jnda' tque' Ty'oots'om jom na tjaa jna' tseixmaa' jo nnom nc'e na matseyu'ya ts'oom ñ'e'ñe. Quia ljo'che' tso Ty'oots'om nnoom na nntseixmaa' tsotye cha'tsondye nn'a' na cwilayu'

ñ'eñe meiiñ ticaluii 'naa'na jooa. Ndo' nc'e na cwila'yuy'a n'omna ñ'eñe, jo' na maque'na jooa na ticala'xma'na jna'. ¹² Mayuu' cwiluiiñe Abraham tsotye nn'a'na na jnda' tuii 'naa' ntjaa'na, saã nchii macanda' cwiluiiñe na ljo' ndaa' nn'a'na na jnda' tuii 'naa' ntjaa' xe' nchii mati ndaa' nn'a'na na majo'ti cwila'yuy'a n'omna ñ'e' Ty'oots'om cha'xje'na na s'aa' cwitjoche'na na s'aa' 'naa' nque'na.

Seicandaa'ñe Ty'oots'om ñ'oom'm nnon Abraham nc'e na tyotseyuy'a ts'om ñ'eñe

¹³ Ee nnom Abraham ñequio tsjaa'na 'naa'na'na na jndyowicantyjoo' tso Ty'oots'om ñ'oom na nnts'aa'na na ndaana tsjoomnancue. Nchii cwe' nc'e na seicandaa'ñe Abraham ljeii na matsa'ntjomna', jo' na tso Ty'oots'om na nnts'aa'na na ljo', saã nc'e seiyuy'a ts'om ñ'eñe, jo' na tque'na jom na tjaa' jna' tseixmaa'. ¹⁴ Ee xe'na na mayuu' na joo' nn'a'na na cwila'canda' ljeii na tquiaa Ty'oots'om nnom Moisés ndaana tsjoomnancue, quia jo' cwe' ts'iaa'ndyo na cwila'yuy'a n'omna, ndo' mati juu' ñ'oom na tsoom nnom Abraham na nnts'aa'na jnda' tyuii'na'. ¹⁵ Ee ljeii na tquiaa Ty'oots'om nnom Moisés, matseijndaa'ñena' na nnt'uee'na nn'a'na. Macanda' xe'na ticuaa ljeii'ñee'na ndaana, quia jo' xocatsona' na cwila'tjoondyena nnomna'.

¹⁶ Jo' chii ñ'oom na tju' Ty'oots'om nacjoom'm na nnts'aa'na ñequio Abraham waana' jo' ndaa' nn'a'na tsjaa'na 'naa'na'na na jndyowicantyjoo'. Ñ'oom na tsoom na nnts'aa'na na ljo', cwiluiiñena' cwii naya na cwe'yuy' jnaa'na'na ee na seiyuy'a ts'oom ñ'eñe. Jo' chii ñ'oom'ñee'na nchii macanda' cwentaa' nn'a'na na cwi'oontyjo' chiuu matsa'ntjom ljeii, xe'na nchii mati cwentaa' cha'tsondye nn'a'na na cwila'yuy'a n'omna cha'xje'na na tyotseyuy' cwii ts'om jom. Luaa' waa na maque'na' Abraham na cwiluiiñe tsotyaa'ya na cha'tsondyo ¹⁷ jo' nnom Ty'oots'om na ñ'e'na seiyoom'm. Mañejuuti na mañequiaa na cwitando'xco l'oo, ndo' mach'ee'na na cuua'na'na na tijoom' ñetuaa. Luaa' matseicandaa'ñena' cha'xje'na matso ñ'oom'm na teiljeii na matsona': "Ja maquia'ya 'u na cwilui-indyu' tsotye cha'tsondye nn'a'na."

¹⁸ Ndo' meii'na na tjaa'na'na cwii nnom na m'mo'na'na na juu' ñ'oom na tso Ty'oots'om nnom Abraham na nnts'aa'na nntseicandaa'ñena', saã tyotseyoom'm ndo' tyocantyyaa' ts'oom na nluii cha'xje'na na tso nnoom. Ndo' na ljo' tue'ntyjo' na cwiluiiñe tsotye jndyendye nn'a'na cha'xje'na ñ'oom na tso Ty'oots'om nnoom: "Maluaa' nncue'ntyjo' na jndye nncjaawicantyjoo' tsjaa'na'na'." ¹⁹ Meii'na na manndyoo' ndaa' cwii sianto chuu' Abraham, ndo' ntyjee'na na manndyoo' na nncwjena ñequio scoom'm Sara ndo' jee'na jnda' tquiendyena na nnc'oomya ndana, saã maxje'na ticantycwii na tyotseyuy'a cwii ts'oom ñ'e'na Ty'oots'om. ²⁰ Ticats'aana' na we waa nnc'oom' ts'om Abraham meii'na na n'ñee'na na ntyjaa' ts'oom ñ'oom na tso Ty'oots'om na nnts'aa'. Yache'na tyotseyuy'a ts'oom ndo' tyocantyyaa' ts'oom juu' ndo' tyotseit'maa'ñe juu, ²¹ ee majndaa'ya ntyjee'na na Ty'oots'om waa najndei na nntseicandaa'ñe ñ'oom'ndyoo. ²² Ndo' nc'e na tyotseyuy'a ts'oom, jo' chii tque'na Ty'oots'om jom na cwiluiiñe na tjaa' jna' cwicatseixmaa'.

²³ Ndo' juu' ñ'oom na teiljeii na tque'na Ty'oots'om juu' na tjaa' jna' cwicatseixma'na nc'e na tyotseyuy'a ts'om, nchii macanda' waana' cantyya 'naa'na'na Abraham. ²⁴ Mati teiljeiina' cwentaa' jaa. Ee na cwila'yuy'a n'oo'nyaa ñ'e'na Ty'oots'om, jo' chii mati jaa maw'ana' na tjaa' jna' cwicola'xmaa'nyaa, ee na cwila'yuy'a ñ'e'na nque'na na s'aa'na na tando'xco Jesús jnda' na tue', nquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom jaa, ²⁵ manquiiiti tsa'na na tquiaa nn'a'na cwentaa'na na cue' cwentaa' jnaa'nyaa ndo' na tquiaa'na na tando'xco cha' nncwji'na'na'ña jaa.

5

Tjaa jnaⁿ cwicola'xmaaⁿya

¹ Jo' chii nc'e na jnda tqueⁿna' na cwiluiindyō nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicō-laxmaaⁿya nc'e na cwila'yū'ya n'ōōⁿya ñ'eⁿ Ty'ōōts'om, jnda ljoya ts'om Ty'ōōts'om ñ'eⁿndyō nc'e nquii Jesucristo na cwiluiñe na matsa'ntjom jaa. ² Macantyja 'naaⁿ jom, jo' na macwjaa'ñena' jaa naquii' nayawaañe na matseixmaⁿ Ty'ōōts'om na cwicalui'n'maaⁿndye nn'aⁿ, na cwila'yū'ya n'om ñ'eⁿñê. Ndo' tyeⁿ m'aaⁿya naquii' ñ'oomwaa' ndo' mañequiaana' na jeeⁿ neiiⁿya, ee ntyjaa'ya n'ōōⁿya na nla'jomndyō na matseit'maaⁿñena' Ty'ōōts'om. ³ Ndo' nchii macanda jo', mati mañequiaana' na neiiⁿya naquii' nawi' na cwitjōōⁿya. Ee nquiuuya na joo nawi'ñeeⁿ 'oon'omna' jaa na c'ōōⁿya na t'maⁿ n'ōōⁿ. ⁴ Ndo' juu na m'aaⁿya na t'maⁿ n'ōōⁿya mach'eena' na cwinaⁿndyō quia cwiwinōōⁿya nawi', ndo' juu na cwinaⁿndyō mañequiaana' na tyeⁿ cwicantyjaa' n'ōōⁿya Ty'ōōts'om. ⁵ Ndo' juu na cwicantyjaa'ya n'ōōⁿya Ty'ōōts'om, tacats'aana' nquiuuya na cwe' ts'iaaⁿndyō jo', ee jnda seicattoo' Ty'ōōts'om naquii' n'ōōⁿya ñequio juu na candya' ts'oom jaa ee jnda tquiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'ōōⁿya.

⁶ Juu xjeⁿ na ñet'ōōⁿya na tjaa chiuuya na nl'aaya na nntjei'n'maaⁿndyō cheⁿncjōō, majuuto xjeⁿñeeⁿ tquiaañe Cristo na cueeⁿeⁿ cwentaa jaa nn'aⁿ na tia nn'aⁿndyō. ⁷ Jeeⁿ jndei'na' na ñequiaañe ts'aⁿ na cue' cwentaa' x'iaa' meiiⁿ cwiluiñe tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na mach'ee na maty'iomyaana'. Saa nndaā nnts'aana' na m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na nljoya ts'om na cue' cwentaa' cwii ts'aⁿ na mayuu'cheⁿ ya ts'aⁿñe. ⁸ Saa Ty'ōōts'om ma'mōōⁿ na candya' ts'oom jaa, ee xjeⁿ na ndicwaⁿ cwiluiindyō nn'aⁿjnaⁿ jñoom Cristo na cue' cwentaaya. ⁹ Je' je' na jnda tue' Cristo, jnda tqueⁿna' jaa na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaaⁿya jo nnom Ty'ōōts'om, jo' chii cantyja 'naaⁿ Cristo, majndaa'ya na taxocat'uiina' jaa quia na nncu'xeⁿ Ty'ōōts'om nn'aⁿ xuee na macanda. ¹⁰ Ee xeⁿ juu xjeⁿ na ñet'ōōⁿ nndiaa'ndyō ñ'eⁿ Ty'ōōts'om tqueeⁿ jaa na cwiljoya ts'oom ñ'eⁿndyō nc'e na tue' Jnaaⁿ, majndeiticheⁿ je' na nlui'n'maaⁿndyō nc'e na wanoom'm. ¹¹ Ndo' nchii macanda jo', xeⁿ nchii mati mañequiaana' na jeeⁿ neiiⁿya na matseitjoom'na' jaa ñ'eⁿ Ty'ōōts'om nc'e Taya Jesucristo jo' na cwiljoya ts'om Ty'ōōts'om ñ'eⁿndyō.

Xuii' cantyja 'naaⁿ Adán ñequio Cristo

¹² Luaa waa cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. Jnaaⁿ cwii ts'aⁿ, jo' na jndyoquiee' jnaⁿ tsjoomnancue ndo' jnaaⁿ jnaⁿñeeⁿ jo' na cwiwje nn'aⁿ ndo' na cwiwje nn'aⁿ, luaa' ty'oomna' cha'tsondye nn'aⁿ ee cha'tsondyena laxmaⁿna jnaⁿ. ¹³ Cwitjōōcheⁿ na nncuaa ljeii na matsa'ntjomna', maxjeⁿ cwila'tjōōndye nn'aⁿ jo nnom Ty'ōōts'om, saa tîcatsoom na waa jnaaⁿ ts'aⁿ quia na tjaa'naⁿ ljeii na maqueⁿna' xjeⁿ. ¹⁴ Saa meiiⁿ na ljo', xjeⁿ na t'oomcheⁿ Adán hasta xjeⁿ na t'oom Moisés, maxjeⁿ tyowje nn'aⁿ na tyola'tjōōndyena meiiⁿ na nchii tyola'tjōōndyena nnom cwii ñ'oom na jnda sa'ntjom Ty'ōōts'om, cha'xjeⁿ s'aa Adán, juu na cwiluiñe cwii na matseijomna' nquii na quia ndyō.

¹⁵ Juu na seitjōōñe Adán, meiⁿchjoo titseijomna' ñequio juu naya na mañequiaa Ty'ōōts'om na cwito'ñōōⁿya. Ee cwe' na seitjōōñe cwii ts'aⁿ, jo' na cwiwje nn'aⁿ, saa juu naya na cwe'yu na mañequiaa Ty'ōōts'om na cwito'nōōⁿ cantyja 'naaⁿ ñecwii ts'aⁿ, majuu Jesucristo, juuna' jndati tseixmaⁿna' ndo' mañ'omna' jndyendye nn'aⁿ. ¹⁶ Juu na seitjōōñe Adán, meiⁿchjoo ticatseijomna' ñequio na macwji'n'maaⁿñe Ty'ōōts'om añmaaⁿya. Ee cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ ñecwii ts'aⁿ mat'uiityeⁿna' cha'tsondye nn'aⁿ. Saa cantyja 'naaⁿ juu na macwji'n'maaⁿñe Ty'ōōts'om nn'aⁿ, cwe'yu matsaaⁿaⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna jo nnoom meiiⁿ na jndye

nnom jnda jla'tjoondyena. ¹⁷ Ee xeⁿ cantyja na seitjooñe Adán, teijndaa' na maxjeⁿ nncwje cha'tso nn'aⁿ, majndeiticheⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om na cwe'yu, maqueⁿna' nn'aⁿ na cwilaljo Jesucristo na tjaa jnaⁿ cwila'xmaⁿna jo nnom Ty'o^ots'om. Cantyja 'naaⁿ juu jndyendye nn'aⁿ nluixcondyena.

¹⁸ Ee cha'xjeⁿ juu na seitjooñe Adán seijndaa'ñena' na mat'uiina' cha'tsondye nn'aⁿ, maluaa' cantyja 'naaⁿ juu na seicandaa'ñe Jesucristo, maqueⁿna' jndye nn'aⁿ na cwiluiindyena nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿ.

¹⁹ Ñe'ca'moⁿna' cwe' nc'e na títseicandá Adán jo nnom Ty'o^ots'om jo' na s'aana' na cha'tsondye nn'aⁿ la'xmaⁿna jnaⁿ, maluaa' matseijomna' cantyja 'naaⁿ Cristo seicanaaⁿ jo nnom Ty'o^ots'om, jo' na jndyendye nn'aⁿ maqueⁿ Ty'o^ots'om na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿna jo nnoom.

²⁰ Saa quia na teitquioo' ljeii na tqueⁿ Moisés seicanto'tina' jnaaⁿ nn'aⁿ, ndo' jnda na tjawijndyete jnaaⁿ nn'aⁿ, Ty'o^ots'om seicwaljoo'tyeeⁿ na ya ts'aⁿñê ñequio nn'aⁿ. ²¹ Ndo' cha'xjeⁿ juu jnaⁿ waa najndei na tseixmaⁿna' na cwje nn'aⁿ, malaa'ti' juu naya na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om na maqueⁿna' jaa na tjaa jnaⁿ la'xmaaⁿya waaticheⁿ najndei na matseixmaⁿna' na ñequiaana' na ticantycwii na cwitandoo'a nc'e nquii Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa.

6

L'oo jaa cantyja 'naaⁿ jnaⁿ saa cwitandoo'a nc'e Cristo

¹ ¿Quia jo' ¿chiiu nl'uuyoo cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ? ¿Aa tsal'aatyaaya jnaⁿ cha na nnto'ñooⁿtyaa naya na matseixmaaⁿ? ² Tijoom jndaa. Ee juu ts'aⁿ na jnda tue' xocandaa nntsa'ntjomti natia jom. Ndo' jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a ñ'eⁿ Cristo cwiluiindyo l'oo jo nnom jnaⁿ. Jo' chii ¿chiiu nluuiyuu na nl'aatyaaya natia? ³ ¿Aa ticala'noⁿyo' quia na teits'oomndyo, tjaa'ñena' jaa cantyja na tue' Cristo Jesús? ⁴ Ee quia na teits'oomndyo tjoom' tjacanty'iuu'ndyo ñequio Cristo jo' na tqueⁿna' na l'oo jaa, cha na nnts'aana' na la'xmaaⁿya nn'aⁿ na cwita'ndo'xco cha'xjeⁿ na tando'xco Cristo cantyja 'naaⁿ juu na t'maⁿ najndei na matseixmaⁿ Tsotyaaya Ty'o^ots'om.

⁵ Ndo' xeⁿ seitjoom'na jaa ñ'eⁿñê cantyja na tueeⁿeⁿ, mati matseitjoom'na' jaa ñ'eⁿñê cantyja na tando'xcoom. ⁶ Manquiuyuua juu na ñejla'xmaaⁿya na tyol'aaya jnaⁿ, ty'ioomna' jo' ts'oom'naaⁿ ñ'eⁿ Cristo, cha juu na mach'ena' na cwila'tjoondyo nnom Ty'o^ots'om, catyuii' najndei na matseixmaⁿna' na ndyaandyo na cwindya'ntjooⁿya nnom jnaⁿ cha'xjeⁿ mandi'ntjomtyeⁿ cwii ts'aⁿ nnom ts'aⁿ na seijnda jom. ⁷ Ee ts'aⁿ na jnda tue' jnda jndyaañê na maqueⁿ jnaⁿ xjeⁿ jom. ⁸ Ndo' nc'e na cwila'jomndyo ñ'eⁿ Cristo na tueeⁿeⁿ, mati cwila'yuu'a na nntandoo'a ñ'eⁿñê. ⁹ Ee manquiuyuua na Cristo cwii ndii' na jnda tando'xcoom na tueeⁿeⁿ, tacuaa cwii xuee na nncue'nnaaⁿaⁿ ee juu na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ tatjaa'naⁿ ljo' cwiya ndaa nnts'aana' ñ'eⁿñê. ¹⁰ Quia na tue' Cristo, ñejom ndii' tueeⁿeⁿ cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ, meiⁿ tacaⁿna' na cue'nnaaⁿaⁿ. Ndo' je' na wanoom'm, wanoom'm cwentaa' Ty'o^ots'om. ¹¹ Jo' chii mati 'o, c'oom'ya n'om'yo' na mayuu'cheⁿ na jnda tja'yo' cantyja 'naaⁿ jnaⁿ, ndo' na tando'yo' cantyja 'naaⁿ Ty'o^ots'om ee na matseitjoom'na' 'o ñequio Cristo Jesús na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa.

¹² Jo' chii tañequiandyo' na nna'jndei jnaⁿ na nntsa'ntjomna' seii'yo' na cwiwje, na nlqueⁿna' xjeⁿ 'o na nla'candaa'ndyo' chiiu l'ue ts'omna'. ¹³ Meiⁿ tintio'yo' seii'yo' l'o jnaⁿ, na nleil'uena' cha'na l'ots'iaaⁿ na ñ'eⁿ nluui yuu na ticaty'iomyaana'. Je' je' quiandyo' che'ncjo'yo' l'o Ty'o^ots'om cha'xjeⁿ nn'aⁿ na tando'xco na tja, ndo' catio'yo' seii'yo' l'ooⁿ na nleil'uena' cha'na l'ots'iaaⁿ na ñ'eⁿ nluui yuu na maty'iomyaana'. ¹⁴ Ee ticatsona' na nlqueⁿ jnaⁿ xjeⁿ 'o, ee

nchii m'aⁿyo' nacje 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, 'o m'aⁿyo' nacje 'naaⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om.

Matseijomna' jaa cha'cwijom ts'aⁿ na teijndañe

¹⁵ Quia jo' ¿chiiu nncuaa? ¿Aa nc'e na tic'o^onya xjeⁿ 'naaⁿ ljeii'ñeeⁿ, jo' chii nla'tjo^ondyotyaaⁿ nnom Ty'o^ots'om? ¿Aa nl'aa na ljo' nc'e na cwicandaaya naya na matseixmaaⁿ? Jeeⁿ tic'oom'na' jo'. ¹⁶ 'O manquiujndaa'ndyo' quia mañequiaañe ts'aⁿ na nndi'ntjomtyeeⁿ nnom cwiicheⁿ na nntseicanaaⁿ ljo' na matsa'ntjom, cwiluiiñe tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na tyeⁿ mandi'ntjom nnom patrom 'naaⁿ ndo' jndei'na' na catseicanaaⁿ ljo' na matsa'ntjom tsaⁿñeeⁿ. Jo' chii xeⁿ mandi'ntjom ts'aⁿ nnom jnaⁿ, wjaan'omna' juu na nntsuuñe, oo aa nntseicanaaⁿ nnom Ty'o^ots'om, na cantyja 'naaⁿ jo' nnc'oom cha'xjeⁿ na ma'moⁿna'. ¹⁷ Saa jeeⁿ ndya' quianl'uaa' Ty'o^ots'om, na 'o meiiⁿ na tyeⁿ ñejndye'ntjom'yo' nnom jnaⁿ, saa je' ñequio na xcwee'ya n'om'yo' cwila'ñ'oom'ndyo' ñ'oom na t'mo^o nn'aⁿ ndaa'yo' cantyja 'naaⁿa'. ¹⁸ Ndo' je' na jnda seicandyaañe 'o nnom jnaⁿ, jo' chii cwiluiindyoy' nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ cantyja na maty'iomyaana'. ¹⁹ Matseinaⁿ ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' cha'xjeⁿ ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nc'e 'o ticala'noⁿya'yo' jona'. Quia jo' cha'xjeⁿ na jnda tquia'ñ'eⁿyo' seii'yo' na ñejndye'ntjom'tyeⁿyo' nnom jnaⁿ ñequio ndaa cha'tso nnom natia, ndo' na ñel'a'yo' yuu na matso ljeii na matsa'ntjomna' na tal'a'yo', maluaa' je' quiandyo'ñ'eⁿyo' na ndye'ntjom'yo' cha'xjeⁿ na maty'iomyaana' na cantyja 'naaⁿ jo' xcwe nc'om'yo' jo nnom Ty'o^ots'om.

²⁰ Xjeⁿ na ñejndye'ntjom'tyeⁿyo' nnom jnaⁿ, tic'oom' n'om'yo' na nl'a'yo' yuu na ya. ²¹ Ndo' na luaa' tyol'a'yo', ¿yuu waa na teijndeina' 'o? Je' cantyja na nmeiiⁿ ñel'a'yo', yacheⁿ mach'eena' jnaa'yo', ee jona' 'oochona' 'o na nntsuundyoy'. ²² Saa je' je' jnda jndyaandyoy' na ñejndye'ntjom'tyeⁿyo' nnom jnaⁿ, ndo' jnda saaquiee'ndyo' na cwindye'ntjom'tyeⁿyo' nnom Ty'o^ots'om, ndo' cantyja 'naaⁿ jo' waa naya 'naⁿyo' na maqueⁿlju'na' 'o jo nnoom, ndo' na nnto'ñ'oom'yo' na ticantycwii na nntando'yo'. ²³ Ee nquii jnaⁿ matioml'uana' jaa na cwiwjaaya, saa naya na cwicandaaya nnom Ty'o^ots'om mañequiaana' na ticantycwii na cwita'ndo'a nc'e Jesucristo na cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa.

7

Matseijomna' jaa cha'cwijom ts'aⁿ na jnda toco

¹ 'O nn'aⁿya na cwila'yuyoy' ñ'eⁿ Cristo, manquiuyoy' chiiu waa na matsa'ntjom ljeii na tquiaa Ty'o^ots'om nnom Moisés, na juu ljeii'ñeeⁿ taxoqueⁿtina' xjeⁿ ts'aⁿ na jnda tue'. ² Ee matseijomna' cha'xjeⁿ cwii yuscu na jnda toco, matseytyeⁿ ljeii jom ñequio saaⁿaⁿ yocheⁿ na wando'. Saa xeⁿ nncue' quia jo' cwindyaañe l'o ljeii 'naaⁿna. ³ Jo' chii xeⁿ ndicwaⁿ wando' saaⁿaⁿ ndo' nnc'o^o 'ndyoo cwiicheⁿ tsaⁿs'a quia jo' matsona' na jom yuscu na cwe' m'aaⁿya ñ'eⁿ tsaⁿs'a'ñeeⁿ. Saa xeⁿ na jnda tue' saaⁿaⁿ quia jo' wanaaⁿ na nncoconnaaⁿaⁿ ndo' xocatsona' na cwe' m'aaⁿyaan ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ.

⁴ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yuyoy', mati 'o cwiluiindyoy' l'oo cantyja 'naaⁿ ljeii na matsa'ntjomna' na tqueⁿ Moisés nc'e ts'oom'naaⁿ ty'ioom nn'aⁿ Cristo, cha na ndaaⁿ nla'xmaⁿyo' cwentaa' cwiicheⁿ, manqueⁿ na wando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ. Maluaa' waa cha ndaaⁿ nleil'uee'ñe 'o. ⁵ Ee quia na ñet'o^onya xjeⁿ 'naaⁿ na teincoondyo na nn'aⁿ jnaⁿ jaa, ljeii'ñeeⁿ tyotseil-cwii'ñena' ndaaya na cwil'aaya cha'tso nnom natia na queeⁿ ts'om seii'a, jo' na tjachuuna' jaa na nntsuundyoy. ⁶ Saa je' je' jnda tjaaya cantyja 'naaⁿ ljeii na ñetqueⁿna' xjeⁿ jaa, jo' chii je' mam'aⁿcandyaandyoy na ndya'ntjo^onya nnom

Ty'oots'om nc'e cwitandoo'xcooya na m'aa^{na}ya nacje 'naaⁿl Espíritu, tachii cantyja 'naaⁿl ñ'oom tquiee na ñesaⁿntjom.

Jnaⁿ ñe'que^{na}' xjeⁿ 'naaⁿ'na' ja

⁷ Quia jo' ¿chiiu nl'uuyoo^{ya} je' cantyja 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, aa jnaⁿ matseixma^{na}? Meiⁿchjoo nchii jo' ee xeⁿ nchii juuna', xocatsei'noⁿa na ticatsaⁿntjomna' na matseiqueeⁿ ts'ooⁿ 'naaⁿl cwiicheⁿ ts'aⁿ hasta quia ljeiya na tso ljeii'ñeeⁿ: “Tintseiqueeⁿ ts'om' 'naaⁿl x'iaⁿ”. ⁸ Saa juu ljeii'ñeeⁿ teil'uee'ñe jnaⁿ na s'aana' na tyotseiquee^{na} ts'ooⁿ jndye nnom natia. Ee yuu na ticuaa ljeii'ñeeⁿ m'aaⁿ ts'ooñe jnaⁿ. ⁹ Tyowaa xjeⁿ na ticaljeii chiiu matsaⁿntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, xjeⁿñeeⁿ t'icatsei'ndaa'na' ntyjiiya na ñeseitjoondyo nnomna', saa quia na sei'noⁿa chiiu matsaⁿntjomna', quia jo' ljeiya na wando' jnaⁿ, na wjaañ'oomna' ja na ntsuundyó. ¹⁰ Ndo' juu ljeii'ñeeⁿ na ts'iaaⁿ'na' na ñnequiaana' na ndaya na ticantycwii na wando'a, teijndaa'yuu na nntsuundyó cantyja 'naaⁿ'na'. ¹¹ Ee juu jnaⁿ teil'uee'ñena' ljeii'ñeeⁿ na tquiu'nn'aⁿ'na' ja ndo' tqueⁿ'na' na nntsuundyó.

¹² Jo' chii nquii ljeii'ñeeⁿ lju' cwiluiiñena' cantyja 'naaⁿ'na', ndo' ñ'oom na matsaⁿntjom cwiluiiñena' na lju', mati xcwe ndo' jeeⁿ yana'. ¹³ Quia jo' ¿aa ñe'catsona' na ljeii na cwiluiiñe na yana' tjañ'oomna' ja na nntsuundyó? Meiⁿchjoo nchii ljo'. Juu jnaⁿ na waana' quii' ts'ooⁿ, sei'ndaa'ñena' na nntsuundyó ndo' t'moⁿ jndaa'ñena' na jnaⁿ jo', juu jo' teil'uee'ñena' cwii na jeeⁿ ya ndo' laa'ti waa na juu ñ'oom na matsaⁿntjomna' t'moⁿ'na' na jeeⁿ tia tseixmaⁿ jnaⁿ.

¹⁴ Manquiuyu na tquiaa Espíritu ljeii na matsaⁿntjomna'. Saa nc'e na ts'aⁿ ja matseijomna' cantyja 'na^{na}ya na cwiluiindyó ts'aⁿ na sei'nda jnaⁿ, na tyeⁿ mandi'ntjo^{na}ya nnomna'. ¹⁵ Tileicatsei'noⁿ'a chiiu na matjo^{na}ya na tileicats'aaya ljo' na ñe'cats'aa, yacheⁿ mats'aayoya majo'to ljo' na jeeⁿ jndoya. ¹⁶ Saa quia na mats'aa yuu na tiñe'cats'aa, matsei'noⁿ'a na jeeⁿ ya juu ljeii na matsaⁿntjomna'. ¹⁷ Ndo' na ljo', ma'moⁿ'na' na nchii nncó mats'aa. Juu jnaⁿ na m'aaⁿ naquii' ts'ooⁿ mach'eena' na ljo'. ¹⁸ Ndo' ntyjiiya nc'e na ts'aⁿ ja, tjaa'naⁿ cwii na matseixma^{na}ya na nts'aa yuu na ya. L'ue ts'ooⁿ na nnts'aa yuu na ya saa leicandaa nnts'aa. ¹⁹ Juu na ya na ñe'cats'aa, ticats'aa jo', ñequii'cheⁿ natia na tiñe'cats'aa, juu jo' mats'aa. ²⁰ Quia jo' xeⁿ juu na tiñe'cats'aa mats'aa, nchii manncotyá mats'aa jo'. Juu jnaⁿ na m'aaⁿ quii' ts'ooⁿ, juuna' mach'eena' na ljo'.

²¹ Jo' chii luaa waa na maljeiya cantyja 'na^{na}ya. Quia na matseijndo na nnts'aa yuu na ya na l'ue ts'ooⁿ, yacheⁿ maljeiya na m'aaⁿ natia naquii' ts'ooⁿ. ²² Ee nncó jeeⁿ nei'ncoo' ntyjii ljeii 'naaⁿl Ty'oots'om na tquiaaⁿ nnom Moisés, ²³ saa maquaⁿ cwenta naquii' sei'ia m'aaⁿ cwii na matseiweñe nacjoo' juu na m'aaⁿl ts'ooⁿ na ma'moⁿ'na' na cats'aa, majuu jnaⁿ na matsaⁿntjomna' sei'ia, na maleiñ'oomna' ja praso.

²⁴ Jeeⁿ ndya' nty'iaa'ndyo. ¿Ñeeⁿ nndaá nntseicandyaañe ja ñequio sei'ia na wjaañ'oomna' ja na nntsuundyó? ²⁵ Jeeⁿ ndya' quianl'uaa' Ty'oots'om na macanda jom nndaá nncwji'n'maañê ja nc'e Taya Jesucristo. Je' je' matsei'noⁿ'a na tseixma^{na}ya na cju'ndyo cja jo nnom ljeii 'naaⁿl Ty'oots'om na matsaⁿntjomna'. Saa cantyja 'naaⁿl na ts'aⁿ jnaⁿ ja ndicwaⁿ m'aa^{na}ya nacje 'naaⁿl jnaⁿ.

8

C'oo^{na}ya cha'xjeⁿ matsaⁿntjom Espíritu cwiluiiñe Ty'oots'om

¹ Jo chii jaa nn'aⁿ na cwilajomndyo ñequio Jesucristo, ticat'uii Ty'ooots'om jaa cantyja 'naaⁿ jnaa^{ny}a. Luaa' waa nc'e na cwil'aaya yuu na l'ue ts'om Espíritu Santo, nchii yuu na l'ue n'ooⁿ ncjoo. ² Ee juu ljeii na matsa'ntjomna' cantyja 'naaⁿ Espíritu na mañequiaa na wando'a jo nnom Ty'ooots'om nc'e na matseijomndyo ñequio Cristo Jesús, ljeii'ñeeⁿ jnda seicandyaaña' ja jo nnom ljeii na ma'moⁿna' na matseixma^{ny}a jnaⁿ na cantyja 'naaⁿ jo' nntsuundyö. ³ Ee ljeii na tqueⁿ Moisés, tîcandaā nlqueⁿna' na tjaa jnaⁿ laxmaa^{ny}a ee tjaa'naⁿ najndei na matseixmaⁿna' cha nla'candaāya juuna' ee la'xmaa^{ny}a nn'aⁿ na cwila'tjoondye. Saa yuu na tîcandaā nnts'aa juuna', nquii Ty'ooots'om jnda s'aaⁿ. Ee jñoom Jnaaⁿ na ts'aⁿ cha'na jaa nmeiⁿ, na juu nncue' cwentaa jnaa^{ny}a. Ndo' na ljo' seijndaa'ñê na cwintycwii najndei na matseixmaⁿ jnaⁿ na c'oo^{ny}a nacje 'naaⁿna'. ⁴ Luaa' s'aaⁿ cha nndaā nla'candaāya ljo' na matsa'ntjom ljeii'ñeeⁿ. Ee jaa tac'oⁿtyaaya cantyja 'naaⁿ natia na cwila'queeⁿ n'oo^{ny}a. Jaa cwitsaam'aa^{ny}a nacje 'naaⁿ na l'ue ts'om Espíritu Santo.

⁵ Nn'aⁿ na cwiñe'quiandye na cwil'a yuu na l'ue ts'om sei macanda tomti jo' cwijoo' n'omna. Saa nn'aⁿ na cwil'a ljo' na l'ue ts'om Espíritu Santo macanda cwijoo' n'omna ljo' na l'ue ts'om Ty'ooots'om. ⁶ Quia na macanda tomti nnc'oom' ts'om ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ ljo' na l'ue ts'om seiⁿeⁿ, wjaañ'omna' jom na nntsuuñê. Saa quia na nnc'oom' ts'om ts'aⁿ ljo' na l'ue ts'om Espíritu Santo wjaañ'oomna' jom na ticantycwii na nncwanoom'm ndo' tjaa ljo' chjoo' ts'oom. ⁷ Saa nn'aⁿ na cwiñequiandye cantyja 'naaⁿ jnaⁿ, m'aⁿwjeena nacjoo' Ty'ooots'om, ee tiñe'catuee'ndyecjena jo nnom ljeii na matsa'ntjomna', meiⁿ xondaā nl'ana. ⁸ Jo' chii nn'aⁿ na 'oom'aⁿ cantyja 'naaⁿ jnaⁿ, xocandaā nl'ana yuu na cjaawee' ntyjii Ty'ooots'om.

⁹ Saa 'o tac'om'yo' cantyja 'naaⁿ na teincoondyo' na nn'aⁿ, 'o tsaam'aⁿyo' nacje 'naaⁿ Espíritu na cwiluiñe Ty'ooots'om, xeⁿ na mayuu'cheⁿ Espíritu na cwiluiñe m'aaⁿñe naquii' n'om'yo'. Ts'aⁿ na ticatseixmaⁿ Espíritu na cwiluiñe Cristo tyooluiñe cwentaaⁿaⁿ. ¹⁰ Ndo' xeⁿ Cristo wanoom'm naquii' n'om'yo' meiiⁿ na mayuu' seiⁿyo' m'aⁿl'oondyena' nc'e jnaⁿ, nquii espíritu na la'xmaⁿyo' m'aaⁿ na wando' ee jnda seicandyaaña Ty'ooots'om 'o cantyja 'naaⁿ jnaⁿyo'. ¹¹ Ndo' xeⁿ Ty'ooots'om na tquiaaⁿ na tando'xco Cristo m'aaⁿ Espíritu na cwiluiñe naquii' n'om'yo', majom ñnequiaaⁿ na nnta'ndo'nda' seiⁿyo' ñequio mañejuuti Espíritu na cwiluiñe m'aaⁿñe naquii' n'om'yo'.

¹² Jo' chii 'o nn'a^{ny}a na cwila'yuyoyo', waa cwii na jeeⁿ matsona' na cal'aaya, saa nchii nl'aya yuu na l'ue n'ooⁿ ncjoo. ¹³ Ee xeⁿ na cwiñequiandyo' joo na teincoondyo' ñequio seiⁿyo' nntsuundyö, saa xeⁿ ñequio Espíritu Santo cwil'a'yo' na joo na teincoondyo' ñequio seiⁿyo' cwjena', quia jo' nlui'n'maaⁿndyo'.

¹⁴ Cha'tsondye nn'aⁿ na 'oontyjo ljo' na ma'moⁿ Espíritu na cwiluiñe Ty'ooots'om, naⁿñeeⁿ cwiluiindyena ntseinaaⁿ. ¹⁵ 'O nchii to'ñoom'yo' cwii espíritu na nnts'aayuuna' nquii'yo' na ndicwaⁿ la'xmaⁿyo' moso ndaa joo na l'ue n'om seiⁿyo', na jo' jo' cwiicheⁿ cwiindii' nnc'om'yo' na nquia'yo' na nnt'uii Ty'ooots'om 'o. 'O jnda to'ñoom'yo' Espíritu Santo na macjwaa'ñe 'o na cwiluiindyö' ntseinaaⁿ. Jom mach'eeⁿ na cwil'uuya: “Ta Tsotyaaaya.” ¹⁶ Manquiiiti Espíritu Santo macwji'yuu'ñê nnom espíritu na laxmaa^{ny}a na matsoom na cwiluiindyö ntseinda Ty'ooots'om. ¹⁷ Ndo' na cwiluiindyö ntseinaaⁿ, mati la'xmaa^{ny}a na nndaaya cha'tso na jnda seijndaa'ñê na nnda nn'aⁿ na cwiluiindyö ntseinaaⁿ, mañejuuti na nnda' Cristo, mati jo' nndaaya xeⁿ cwilajomndyo nawi' na tjatjoom cha ndanquia nlajomndyo na cwiluiit'maⁿñê.

¹⁸ Ee ntyjiiyaya na nawi' na tsatjoo^{ny}a je', meiⁿchjoo xocatseijomna' ñequio na nntseit'maaⁿñena' jaa xuee na macanda. ¹⁹ Cha'tso na tqueⁿ Ty'ooots'om

ñequio na ntyjaa' n'omna meiⁿndoo'nty'iaandye xuee quia na m'mooⁿ 'ñeeⁿ joo cwiluiindy na nntseinaaⁿ. ²⁰ Ee cha'tso na tqueeⁿ Ty'ooots'om tei'ndaa'na' saaⁿ nchii tjoomna' na luaa' ee na l'ue n'om nquieena', tjoomna' na ljo' ee luaa' l'ue ts'oom. Saaⁿ maxjeⁿ ntyjaa'ya n'omna' na nncue'ntyjoⁿ cwii xuee na nlco'yannda'na', ²¹ na nncue'ntyjoⁿ xjeⁿ na nndyaandye joona' na tyeⁿ m'aⁿna' nacje 'naaⁿ na cwiwi'ndaa'na' ndo' cwiwjena', cha nla'jomndye joona' ñequio juu na cwindyaandye ntseinaaⁿ, cwii na jeeⁿ ndya' jnda tseixmaⁿna'. ²² Manquiuuya na cha'tso na tqueeⁿ Ty'ooots'om hasta xjeⁿ je'cheⁿ jeeⁿ cwitcweena' nawil' cwitjoom joona' cha'xjeⁿ maquiina' yuscu na matseincuii. ²³ Ndo' nchii macandaⁿ joo na tqueeⁿ cwitjoomna' na wi', mati jaa na jnda to'ñooⁿya Espíritu Santo, cwii na cwe' tyuaa'ya na xeⁿ jnda nnto'ñooⁿñ'aaⁿ na jnda seijndaa'ñê na ndaaya, jaa t'maⁿ wi' cwitjooⁿya yocheⁿ na cwimeⁿndoo'a na nncwjaa'ñe Ty'ooots'om jaa na cwiluiindy ntseinaaⁿ, cha na ndaaⁿ nndyaandye seii'a. ²⁴ Nc'e na luaa' waa na cwicantyyaa' n'ooⁿya, jo' chii na cwilui'n'maaⁿndyo, saaⁿ quia jnda nty'iaa' ts'aⁿ cwii na macantyyaa' ts'oom, tacatsona' na ntyjaa'ti ts'oom ee cwii na mamantyyaa' ts'aⁿ, ticatsona' na ntyjaa'ti ts'oom. ²⁵ Saaⁿ xeⁿ ljo' na meiⁿndoo'a na nnty'iaaya ndicwaⁿ tyoontyyaaya jo', macaⁿna' na c'ont'maaⁿndyo n'ooⁿya yocheⁿ na meiⁿndoo'a juuna'.

²⁶ Maluaa' mach'ee Espíritu, mateijneiⁿ jaa yuu na tixcwe cwil'uuya. Ee jaa ti'naaⁿya nlanaaⁿya nnom Ty'ooots'om cha'xjeⁿ na macaⁿna', jo' chii manquiti Espíritu Santo matseity'ooñê nnom Ty'ooots'om ñequio na cwicom ts'oom cwentaaya ñequio ñ'oom na tileicatso ts'aⁿ. ²⁷ Ndo' Ty'ooots'om tcuu mal'ueeⁿ chiuu waa naquii' ts'om ts'aⁿ, jo' chii ntyjeeⁿ ñ'oom na matseity'ooñê Espíritu nnoom cwentaa nn'aⁿ na cwiluiindy cwentaaⁿaⁿ, ee juu matseity'ooñê cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom.

Nndaq nna'ñe ts'aⁿ nc'e Jesucristo

²⁸ Ee manquiuuya nn'aⁿ na jnda nquiu Ty'ooots'om, cha'tso nnom na cwiwi'nomna cwitei'jndeina' joona, nquiee nn'aⁿ na maqueeⁿñê cha'xjeⁿ na l'ue ts'om nqueⁿ. ²⁹ Ty'ooots'om ntyjeeⁿ cwaaⁿ nn'aⁿ nla'xmaⁿ cwentaaⁿaⁿ cwitjoocheⁿ na nluindyena. Ndo' teiyo tqueeⁿ na catseijomna' joona cha'xjeⁿ na Jnaaⁿ Jesucristo cha na juu nluitquieñe quii'ntaaⁿ cha'tsondy ntseinaaⁿ. ³⁰ Ndo' nn'aⁿ na tqueeⁿ na cwiluiindy cwentaaⁿaⁿ, maqueeⁿñê joona. Ndo' joo nn'aⁿ na maqueeⁿñê, maqueeⁿ joona na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿna, ndo' na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿna, ñnequiaaⁿ na nluit'maⁿndyena ñ'eñê.

³¹ Quia jo' ¿ljo' cwii ya nl'uuya cantyya 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ? Xeⁿ Ty'ooots'om m'aaⁿ cantyya 'naaⁿya, ¿ñeeⁿ nleichuu xjeⁿ 'naaⁿ jaa? ³² Ee Ty'ooots'om tícwañom'm Jnaaⁿ, tquiaaⁿ na tue' juu cwentaaya. Ndo' na luaa' s'aaⁿ, ma'moⁿna' na mati ñnequiaaⁿ na nnto'ñooⁿya cha'tso nnom na macaⁿna' jaa cha'xjeⁿ mañequiaaⁿ na tseixmaⁿ Jnaaⁿ. ³³ ¿Ñeeⁿ juu nndaq nncju' jnaⁿ cjoon'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ? Tjaa 'ñeeⁿ juu ee manquityeeⁿ jnda tqueeⁿ jaa na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaaⁿya jo nnoom. ³⁴ Ndo' na ljo' ¿ñeeⁿ joo nntuee' jnaⁿ nacjoona? ¿Aa nnts'aa Cristo? Xocats'aaⁿ ee nqueⁿ tquiaañê na tueeⁿeⁿ cwentaaya ndo' tando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ. Je' wacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'ooots'om ntyjaya na macaaⁿ ñ'oom 'naaⁿya nnom. ³⁵ ¿Aa waa cwii nnom nawil' na nndaq nnts'aana' na nntseitsaaⁿñena' na Cristo m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa? Nawil' na cwitjooⁿya, ¿aa nndaq nnts'aana' oo na cwintyyo nn'aⁿ jaa nc'e na m'aaⁿya cantyya 'naaⁿaⁿ, ndo' na matsei'tjoona' na nlcwaa'a, oo na matsei'tjoona' liaaya? Oo, ¿cwii nnom na jeeⁿ teincuu' na cwitjooⁿya oo na cwila'jndaa'ndye nn'aⁿ na nla'cwjeena jaa? Maxjeⁿ tjaa'naⁿ meiⁿcwii

nnom na nndaꝯ nntseitsaaⁿñena' na m'aaⁿ Cristo na candya' ts'oom jaa. ³⁶ Ee ñ'oom na teiljeii naquii' libro Salmos, matsona':

Nc'e na cwiluiindyô nn'aⁿ cwenta', jo' chii meincha' xuee na ñe'cala'cwjee nn'aⁿ jâ.

Cwil'ana ñ'eⁿndyô cha'na cwitjoom canmaⁿ na jnda teijndaa' na nncwje.

³⁷ Saa meiiⁿ na luaa' waa cantyja 'naaⁿ cha'tso nmeiⁿ', waljoo'cheⁿ na tsanandyô nmeiⁿ', nc'e Cristo m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa. ³⁸ Ee ntyjiiya tjaa meiⁿcwii na nndaꝯ nntoⁿ'na' jaa na m'aaⁿ Ty'o^ots'om na candya' ts'oom jaa. Cantyja na cwiwjaꝯ, cantyja na cwitandoo'a, meiⁿ ángeles, meiⁿ ljo' na t'maⁿ waa najnda, meiⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ n'iaaⁿ la'xmaⁿ, meiⁿ ljo'cheⁿ na matseicatyuena' jaa na maje', ndo' meiⁿ ljo' na wjaach'eena' jaa 'io cha, ³⁹ meiⁿ ljo' na m'aⁿ nandye, meiⁿ ljo' na niom yuu na njoomti ts'om ndaaluee, meiⁿ ljo' na s'aa Ty'o^ots'om. Meiⁿcwii na cha'tso nmeiⁿ', xocandaꝯ nntoⁿ'na' jaa na t'mooⁿ na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa nc'e Cristo Jesús na cwiluiñê na catsã'ntjoom jaa.

9

Tjeii'ñe Ty'o^ots'om nn'aⁿ Israel na nla'xmaⁿna cwentaⁿ'aⁿ

¹ Ja Pablo, nc'e na matseyu'a ñ'eⁿ Jesucristo, matseinaⁿya ñ'oom na mayuu', nchii cwe' cantu. Juu na m'aaⁿ ts'ooⁿ, ma'moⁿ Espíritu Santo na mayuu' jo'. ² Ee t'maⁿ waa na matseichjoo'na' ts'ooⁿ ndo' matsei'ndaa'na ntyjiiya cantyja 'naaⁿ nn'aⁿya nn'aⁿ judíos na ti'ñe'calayu' ñ'eⁿ Cristo, ³ ee cwiljoya ts'ooⁿ meiiⁿ na catoⁿ'na' ja ñ'eⁿ Cristo, ndo' meiiⁿ nncju'wi'na' añmaaⁿya xeⁿ na cantyja 'naaⁿ jo' nnteijndeina' nn'aⁿya na mañe'cwii tsjaaⁿ cwiluiindyô ñ'eⁿndyena. ⁴ Joonaa cwiluiindyena tsjaaⁿ 'naaⁿ nquii Israel na jndyowicantyyoo'. Tjaa'ñe Ty'o^ots'om joona na ntseinaaⁿ. Juu na tseixmaaⁿ na caxueeñê tyom'aaⁿ quii'ntaaⁿna quia na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿndyena. Tquiaaⁿ ljeii nnom Moisés na matsã'ntjomna' chiuu nnc'omna. Seijndaa'ñê chiuu l'ue ts'oom na nla't'maaⁿndyena jom naquii' wats'om, ndo' jndye nnom nt'omcheⁿ ñ'oom tsoom ndaana na nnts'aaⁿ. ⁵ Cwiluiindyena ndacantyyo welooya ndo' cantyja 'naaⁿ tsjaaⁿ 'naaⁿ joona tuiiñe Cristo na ts'aⁿ jom, na cha'tso na cha'tso cantyja 'naaⁿ'aⁿ cwiluiñê Ty'o^ots'om. Ñequii'cheⁿ na cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom. Amén.

⁶ Ndo' meiⁿ nchii ñ'oom na tso Ty'o^ots'om ndaaⁿ nn'aⁿ Israel na nnts'aaⁿ, tîcatseicandaꝯñena'. Luaa' waa ee nn'aⁿ na jndyowicantyyoo' tsjaaⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ Israel, ticha'tsondyena na mayuu'cheⁿ cwiluiindyena nn'aⁿ Israel. ⁷ Ee ticha'tsondye ntseindacantyyo Abraham mayuu'cheⁿ na cwiluiindyena ntseinaaⁿ, ee tso Ty'o^ots'om nnoom: “Ntseindacantyyo ti'jnda' Isaac, joona nncwjaa'ñena' na nluiindyena tsjaaⁿ 'naⁿ.” ⁸ Ñ'oommeiⁿ cwiñe'quiana' na caliuuya na nchii cwe' cantyja 'naaⁿ tsjaaⁿ na cwiluiindyena nn'aⁿ, jo' na macwjaa'ñena' na cwiluiindyena ntseinda Ty'o^ots'om. Tomti cwiluiindyena ntseinaaⁿ nc'e ñ'oom na tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ Israel na nnts'aaⁿ. ⁹ Ee tso Ty'o^ots'om nnom Abraham chiuu na nnts'aaⁿ, luaa matsona': “Tiepmomeiiⁿ ndyooⁿnda'a na m'aⁿyo', ndo' nquii scu' Sara nnleiñ'oom cwii tyochjoo nda'yo'.”

¹⁰ Ndo' nchii macandaⁿ luaa' waa na ma'moⁿ'na' chiuu na maqueⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ na ntseinaaⁿ. Ee we ntseinda Rebeca ñecwii tsotyena majuu Isaac na cwiluiiñe welooya. ¹¹⁻¹³ Ee cwitjoocheⁿ na nluiindyena catyeⁿnquiee'ñeeⁿ, meiⁿ na l'ana na tis'a oo ljo' na ya, ndo' tso Ty'o^ots'om nnom Rebeca: “Juu tsaⁿ na nluiiñejndyee nndi'ntjoom nnom tyjeeⁿ.” Ñ'oomwaa' matseiljoyuna' ñequio ñ'oom'm na teiljeii na matsona': “T'ooⁿya

na wi' ts'ooⁿya Jacob ndo' s'aaya na ticuee' ts'ooⁿya Esaú.” Luaa' ma'moⁿna' na Ty'o^ots'om wanaaⁿ na nncwjii'ñê nn'aⁿ na nluuindye cwentaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ nqueⁿ na l'ue ts'oom, joo nn'aⁿ na macwaaⁿ na nluuindyena cwentaaⁿaⁿ. Meiⁿ ticwjaa'ñê cwenta ljo' cwii nnom na cwil'ana. ¹⁴ Ndo' na luaa' waa, ¿chiiu ya nl'uu? ¿Aa ticwixcwe ljo' mach'ee Ty'o^ots'om? Jeeⁿ tic'oom'na'. ¹⁵ Ee tsoom nnom Moisés: “Ñeeⁿ juu na matseitiuuya na nnteijndeiya maxjeⁿ nnteijndeiya tsaⁿ'ñeeⁿ, ndo' 'ñeeⁿ juu na matseitiuuya na nnc'o^oya na wi' ts'ooⁿya maxjeⁿ jo' nnts'aaya.” ¹⁶ Jo' chii Ty'o^ots'om nchii macwjeeⁿeⁿ ts'aⁿ na nntseixmaⁿ cwentaaⁿaⁿ cwe' ee na l'ue ts'om nquii, oo cwe' nc'e na jeeⁿ matseijndei ts'aⁿ na nncjaawee' ts'oom ñ'eⁿñe. Jom macwjeeⁿeⁿ ts'aⁿ na nluuñe cwentaaⁿaⁿ ee na wi' ts'oom juu. ¹⁷ Ee naquii' ñ'oom'm na teiljeii matsona' chiiu tsoom nnom rey ndyuua Egipto. Tsoom: “Ja tquiaya na cwiluiindy' rey, cha cantyja 'naⁿ nleitquioo' na jndoya ndo' cha nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue caliuna chiiu t'maⁿ tseixmaⁿ xueya.” ¹⁸ Ndo' na luaa' waa, 'ñeeⁿ juu na l'ue ts'oom na nnc'oom na wi' ts'oom maxjeⁿ jo' nnts'aaⁿ, ndo' 'ñeeⁿ juu na nnts'aaⁿ na nntseiquie' ts'om, maxjeⁿ jo' nluui. ¹⁹ Nnda^a nnts'aana' na m'aaⁿ ts'aⁿ na nntso no^o: “Xeⁿ na luaa' waa quia jo' ¿chiiu na matseincjoo'ñe Ty'o^ots'om ljo' cwil'a nn'aⁿ? Ee tjaa'naⁿ ts'aⁿ nnda^a nncjaa nacjoo' ljo' na l'ue ts'oom.” ²⁰ 'U na cwe' ts'aⁿ 'u, ¿ljo' ts'iaaⁿ na ñe'catseincjoo'ndyu' nacjoo' Ty'o^ots'om? ¿Aa maty'iomna' na xuua na tuii ñ'eⁿ ts'ocachu nntsona' nnom ts'aⁿ na s'aa juuna': “¿Chiiu ts'iaaⁿ na luaa' sa' ja?” ²¹ Ee ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ ñ'eⁿ ts'ocachu, nqueⁿ ntyjeeⁿ ljo' ts'iaaⁿ na ñe'cats'aaⁿ ñ'eⁿ joona'. Mañ'eⁿ ts'o'ñeeⁿ nnts'aaⁿ cwii xuua na yaticheⁿ oo cwii na cwe' cwantindyo.

²² Ndo' nquii Ty'o^ots'om ¿ljo' mach'eena' xeⁿ seijndaa'ñê na m'mo^o na matseiw'eeⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondyena nnoom, ndo' nnts'aaⁿ na nleitquioo' juu najndei na cwiluiñê? Jndyocaa xuee na tintycwii na mach'eeⁿ na wjaanoomñe ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ na nnt'ueeⁿ joona nc'e na ticalcwe' n'omna jnaaⁿna, na la'xmaⁿna na nntsuundyena. ²³ S'aaⁿ na luaa' cha cantyja 'naaⁿ jaa nleitquioo' na juu na cwiluii'tmaⁿñê, jeeⁿ t'maⁿ tseixmaⁿna', jaa na cwitjoocheⁿ na ncuua cha'tso, ty'oom na wi' ts'oom na seijndaa'ñê na nla'jomndyo na matseit'maaⁿ'ñena' jom. ²⁴ Ty'o^ots'om tqueeⁿ'ñê jaa na la'xmaaⁿ cwentaaⁿaⁿ. Nt'omndyo jaa tjeii'ñê quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos ndo' nt'om tjeii'ñê quii'ntaaⁿ nn'aⁿ gentiles. ²⁵ Cha'xjeⁿ na matso ñ'oom naquii' libro na seiljeii Oseas:

Nn'aⁿ na nchii laxmaⁿ nn'aⁿya,

je' nntsjo^o nda^ana na mann'aⁿya joona.

Ndo' nn'aⁿ na ñet'om na tjaa 'ñeeⁿ wi' ts'om joo, je' la'xmaⁿna nn'aⁿ na wi' ts'ooⁿya joona.

²⁶ Matsoticheⁿ ljeii'ñeeⁿ:

“O na nchii cwiluiindy' nn'aⁿ tmaaⁿ cwentaya”,

na'ñeeⁿ nntseicajndyu'na' na cwiluiindyena ntseinda Ty'o^ots'om na wando'.

²⁷ Mati seineiⁿ Isaías cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ Israel, tsoom: “Nn'aⁿ na wjaaw-icantyyoo' nn'aⁿ Israel, meiiⁿ na nleijndyendyena cha'na jndye tei' ndyoo ndaaluee, sa^a cwe' cwantindye joona nluin'maaⁿndyena.” ²⁸ Ndo' tjat-soticheⁿna': “Ta Ty'o^ots'om maxjeⁿ nntseicandaa'ñê ñ'om 'ñom ñequio nn'aⁿ tsjoomnancue, na nncu'xeeⁿ joona cha'xjeⁿ na matsona' ndo' jndei m'aaⁿ na nnts'aaⁿ na ljo'.”

²⁹ Cha'xjeⁿ na jnda tso Isaías:

Nquii Ty'o^ots'om na matsa'ntjoom cañoom'luee,

xeⁿ nchii 'ñeeⁿ cwantindyo tsjaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos,

maxjeⁿ jndā ljoo'ndyō cha'xjeⁿ tjoom nn'aⁿ tsjoom Sodoma ñ'eⁿ Gomorra.

Luaa mañ'oomna' nn'aⁿ judíos cantyja 'naaⁿ ñ'oom naya

³⁰ ¿Chiuu nl'uuyoō je' cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ? Joo nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindyena tqueⁿ Ty'oōts'om jona na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿna, nc'e na cwila'yu'ya n'omna ñ'eⁿñê. Ndo' majootona na nchii ñel'ueena na nlui'n'maaⁿndyena. ³¹ Ndo' nn'aⁿ Israel je', na tyoqueⁿndyena na nla'candāa'ndyena chiuu t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés cha queⁿna' jona na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna, tîcandāa nla'candana juuna'. ³² ¿Ndo' chiuu na luaa' tjoomna? Luaa' tjoomna ee tyocantyyaa'ya n'omna na nlui'n'maaⁿndyena nc'e na tyola'candāa'ndyena ljo' na matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, ee nchii tyola'yu'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'oōts'om. Ndo' nc'e naljo', jo' chii matseijoom'na' cantyja 'naaⁿna na jndā tei'ty'uiina “Tsjo' na cwiwi'ty'uii nn'aⁿ” ³³ ee waa ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ naquii' ñ'oom' Ty'oōts'om na teiljeii na matsona': Ja maquiaⁿya tsaⁿ na nluiiñe tsjo' na nquiee nn'aⁿ tsjoom Sión nncwity'uiina cantyja 'naaⁿaⁿ,
jom nluiiñe tsjo'ty'a na cantyja 'naaⁿaⁿ nntseiquiaana' nn'aⁿ,
sāa ts'aⁿ na nntseyu' ñ'eⁿñê, xocats'aana' ntyjeeⁿ ndoo' cwe' ts'iaaⁿndyo na matseyoom'm.

10

¹ O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', macaⁿa nnom Ty'oōts'om na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ Israel ndo' ntyjaa'ya ts'oōⁿya na nluii na ljo'. ² Ee macwji'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿna na cwijoo' n'omna na nluiit'mañe Ty'oōts'om cantyja 'naaⁿna. Sāa ticwixcwe na cwindye'ntjomna nnoom cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom. ³ Ee tîcala'nōⁿna chiuu waa na maqueeⁿ nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿ jo nnoom. Jona cwil'uee'ndye cheⁿnquieena chiuu ya na nlqueⁿna' jona na ljo'. Tîcatuee'ndyecjena cha'xjeⁿ na seijndaa'ñê na maqueeⁿ nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ laxmaⁿjo nnoom. ⁴ Ee juu ljeii na tqiaa Ty'oōts'om nnom Moisés, cwintycwii najndeii na matseixmaⁿna' quia na matseyu' ts'aⁿ ñequio Cristo. Jo' chii ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿñê, maqueⁿna' tsaⁿñeeⁿ na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaaⁿ.

⁵ Ee cantyja 'naaⁿ na nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaⁿ jo nnom ljeii na matsa'ntjomna', luaa seiljeii Moisés: “Juu ts'aⁿ na matseicandā ñ'oom na matsa'ntjomna', maxjeⁿ c'oom nacje 'naaⁿna.” ⁶ Sāa juu ñ'oom cantyja 'naaⁿ na nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaⁿ nc'e na matseyu'ya ts'om ñ'eⁿñê, luaa matsona': “Tinc'oom' ts'om': ¿Ñeeⁿ nncjaawa cañoom'luee na juu ndyoñ'oom Cristo? ⁷ Oo meiⁿ tintsu': 'Ñeeⁿ nncjaacue yuu na m'aⁿ añmaaⁿ l'oo” cha na nndyoñ'oomlcwe' jom. ⁸ ¿Ljo' matso ñ'oomwaa'? : 'Matsona': “Juu ñ'oom' Ty'oōts'om candyoo' nacañom' waana', mati naquii' 'ndyo' ndo' naquii' ts'om'.” Majuu ñ'oomwaa' na cwiñe'quiaayâ na c'oom ts'aⁿ na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Cristo. ⁹ Xeⁿ na macwji'yuu'ndyu' na Jesús cwiluiiñê na matsa'ntjoom 'u, ndo' ñequio na xcwee' ts'om' matseyu' na tqiaa Ty'oōts'om na tando'xcoom jndā na tueeⁿeⁿ, quia jo' nlui'n'maaⁿndyu'. ¹⁰ Ee quia ñequio cha'waa ts'om ts'aⁿ matseyoom'm ñ'eⁿ Ty'oōts'om, jo' na maqueⁿna' jom na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaaⁿ. Ndo' ñequio 'ñom macwji'yuu'ñê na cwilui'n'maaⁿñe nc'e Jesucristo.

¹¹ Ee ñ'oom' Ty'oōts'om na teiljeii matsona': “Xocats'aana' na cwe' ts'iaaⁿndyo na seiyu' ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'oōts'om.” ¹² Ee jo nnoom meiiⁿ nn'aⁿ judíos, oo meiiⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ, jom ñecwii xjeⁿ ntyjeeⁿ ñ'eⁿndye jona. Ee manquiti na cwiluiiñe na matsa'ntjom, cwiluiiñe na matsa'ntjoom cha'tso nn'aⁿ. Ndo' ndāa cha'tsondye nn'aⁿ na cwilcwii'na xueⁿeⁿ, candāa'ya

mañequiaaⁿ na macaⁿna' jooa. ¹³ Cha'xjeⁿ tso ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii: “Nlui'n'maaⁿñe meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na malcwii' xuee' nquii na cwiluiñe na matsaⁿntjom jaa.” ¹⁴ Saa ¿chiiu nl'ayoona na nlcwii'na jom na cwji'n'maaⁿñe jooa xeⁿ na tyoola'yua'na ñ'eⁿñê? ¿Ndo' chiiu nl'ayoona na nla'yua'na ñ'eⁿñê xeⁿ tyoondyena cantyja 'naaⁿaⁿ? Ndo' ¿chiiu nl'ayoona na ndyena cantyja 'naaⁿaⁿ xeⁿ tjaa 'ñeeⁿ nñequiaa ñ'oom'm ndaana? ¹⁵ Ndo' ¿chiiu nluiyuu na nnc'oonquia nn'aⁿ ñ'oom'm ndaa nt'omcheⁿ xeⁿ na tjaa 'ñeeⁿ majñom naⁿñeeⁿ? Cha'xjeⁿ matso ñ'oom'm na teiljeii: “Jeeⁿ neiⁿncoo' quia cwiquie'cañom nn'aⁿ na cwiñequia ñ'oom naya.”

¹⁶ Saa ticha'tsondye nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'ooots'om cwilañ'oom'ndyena juuna'. Ma'moⁿna' na ljo' ee tso Isaías: “Jeeⁿ 'u Ta, tijndye nn'aⁿ cwila'yua' ñ'oom na cwiñequiaayâ.” ¹⁷ Jo' chii cwe' nc'e na mandii ts'aⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ Cristo, jo' na mawee'na' na matseyu'ya ts'om ñ'eⁿ Ty'ooots'om.

¹⁸ Saa mawax'a: ¿Aa nnts'aacheⁿna' na tyoondye nn'aⁿ Israel ñ'oom' Ty'ooots'om? Maxjeⁿ jnda jndyena juuna', ee luaa matso ñ'oom'm na teiljeii: Jnda teineiⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om meiⁿyuucheⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, ee tcuu tcuu cwii cwii ndyuaa jnda tja ñ'oom'm.

¹⁹ Mawax'atya: ¿Aa ndya' nnts'aacheⁿna' na nn'aⁿ Israel ticala'noⁿna na luaa nnts'aa Ty'ooots'om? Maxjeⁿ jla'noⁿna ee Moisés najndyee tsoom ñ'oom 'ndyoo Ty'ooots'om:

Ja nnts'aaya na nla'xueena quia na nntseiñ'oom'ndyoo nn'aⁿ na nchii tsjaaⁿ jooa.

Ndo' nnts'aa na nla'lloo'ndyena cwe' jnaaⁿ nc'e nn'aⁿ na ticata'jnaaⁿna cantyja 'naⁿya.

²⁰ Tícatseiwee ts'om Isaías quia na tsoom ñ'oom 'ndyoo Ty'ooots'om:

Nn'aⁿ na tical'uee ja jooa jliuna ja.

Ndo' ndaa nn'aⁿ na ticala'x'e ja, seica'moⁿndyoo ndaana.

²¹ Saa cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ Israel seineiⁿ Isaías ñ'oom 'ndyoo Ty'ooots'om: “Tyoojcjomeintyjaa'a na matseiliuuya l'ooya ndaa'yo' na ñe'cateijndeiya 'o. Saa 'o jeeⁿ quie' n'om'yo' ndo' cwila'wendyoo' nacjoya.”

11

Nn'aⁿ Israel na cwicalui'n'maaⁿndye

¹ Ñ'oomwaa ñe'cwax'a, ¿aa jnda tyeⁿnquie' Ty'ooots'om nn'aaⁿaⁿ nn'aⁿ Israel? Tyooch'eeⁿ na ljo', ee mati ja luaañe cwii jooa. Tuiindyoo na jndyowicantyyoo' tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham ñ'eⁿ jndacantyyoom Benjamín.

² Xocats'aana' na cwii ndii' s'aa Ty'ooots'om na jnda ntyjeeⁿ nn'aⁿ Israel ndo' je' tal'uendyena ntyjeeⁿ. ¿Aa ticaliu'yo' ñ'oom'm na teiljeii na seineiⁿ Elías xjeⁿ na matseineiⁿ nnom Ty'ooots'om na mañequiaaⁿ jnaaⁿ nc'iaaⁿaⁿ nn'aⁿ Israel? Tsoom: ³ “Jeeⁿ 'u Ta, jnda jla'cwjeena nc'iaaya profetas ndo' jnda jla'tyuii'na ndio yuu na ñejla't'maaⁿndye nn'aⁿ 'u. Je' ñenco cwima'ndiina', ndo' mati ñe'cala'cuee'na ja.” ⁴ Saa t'o Ty'ooots'om nnoom, tso: “Tiñencu' cwima'ndiina', ee m'aⁿ ntquiee' meiⁿ nn'aⁿ na jnda tjeii'ndyoo cwentaya na tyoota' cantye jo nnom ty'o^o Baal.” ⁵ Ndo' majo'ti je', nc'e naya na matseixmaⁿ Ty'ooots'om, ma'ndiina' cwii tmaaⁿ chjoo na macwjii'ñe cwentaaⁿaⁿ. ⁶ Ndo' xeⁿ cantyja 'naaⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'ooots'om, jo' na cwicalui'n'maaⁿndyena, quia jo' nchii cwiluii na ljo' nc'e chiiu na cwil'a nquieena. Ee xeⁿ naljo', juu naya na matseixmaaⁿ na cwe' yu, tixocatseixmaⁿna' naya.

⁷ Luaa waa ñ'oomwaa'. Majndyendyeti nn'aⁿ Israel ticalo'ñoomna naya na matseixmaⁿ Ty'ooots'om na tyoll'ueena, macanda nt'omndye jooa na

tjeii'ñe Ty'oots'om to'ñoomna jo'. Saa nt'omndye joona s'aana' na quie' n'omna. ⁸ Tjaa chiuu xuii' cha'na matso Isaías: “Na Ty'oots'om tquiaa' na tjoomna, s'aana' cha'na ts'a'na na ñe'catsoo cha meii' na niom n'om ndaana saa titquioona, ndo' meii' na niom lua'quina saa ticandyena ndo' luaa' cwitjoomna hasta xje' je'che'.” ⁹ Mati seinei' David cautyja 'naa'na, tsoom: Majoo nantquie na cwicwa'na catseicwaque'na' tei'nc'o' na nntseityuu'na' joona,

ndo' mañequio joona' cwi'ty'uiina
cha na catioomndyena natia na cwil'ana.

¹⁰ Cats'aana' ñ'e'ndyena cha'cwijom nn'a'na na 'oowinchjaa' na tileicanty'iaa. Cats'aana' na ñequii'che' catseijomna' joona cha'cwijom ts'a'na na jaa' xuu' na jnda'jom ntyjo wjaa.

Waa chiuu ya na nlui'n'maa'ndye nn'a'na nchii judíos

¹¹ Quia jo' ¿chiuu waa na cala'noo'na na luaa' waa? ¿Aa ñe'catsona' na ticjaañjoom' l'a nn'a'na judíos, jo' cha wjaachuuna' joona na nntsuundyena? Jee' nchii jo'. Nc'e na jla'tjoondyena na ticala'yu'na ñ'e' Ty'oots'om, jo' chii tju'naa'ñeyuuna' na nlui'n'maa'ndye nt'omche' nn'a'na tachii judíos. Tuii na luaa' cha mati catseiquee'na' n'omna na nla'xma'na cha'na nn'a'na na cwiluiindyene cwentaa' Ty'oots'om. ¹² Xe' juu na jla'tjoondye nn'a'na judíos mañequiaana' na nlui'n'maa'ndye nn'a'na tsjoomnancue ndo' juu na ticjaa-cañjoom' na l'ana seijndaa'ñena' na waa naya 'naa'nn'a'na nchii tsjaa'joona, quia jo' juu xje' na nnc'ooquie'nnda'na cautyja 'naa' Ty'oots'om, cwanti t'ma'ti naya nntseixma'na'.

¹³ Nc'e na maty'iom Ty'oots'om ts'iaa'na ja jo ndaa' nn'a'na tsjaa'na cwilui-indyo', macwjii'a cwentaa' na jee' jnda tseixma' juuna'. ¹⁴ Quee' ts'oo'ya na cats'aana' na ticjaa'wee' n'om nn'a'na na ñe'cwii tsjaa' quio tuiindyjo na macanda 'o cwicalui'n'maa'ndyo' ndo' catseiquee'na' n'omna na mati joona cwji'n'maa'ñe Ty'oots'om. ¹⁵ Ee xe' cautyja 'naa'na na 'ndiina' nn'a'na judíos, tju'naa'ñena' na joo nn'a'na tsjoomnancue n'joyaandyena jo nnom Ty'oots'om, c'oom' n'om'yo' chiuu nnts'aana' quia na jnda tju'na' na cwiluiindyenda'na cwentaa'na'. Na nluii na luaa', nntseijomna' cautyja 'naa'na cha'cwijom ts'a'na na wando'xco na jnda tue'. ¹⁶ Ee xe' juu tsquee'nyoo' na cwineii'ndyee cwiluiñena' na lju'na', ma'mo'na' na mati cha'waa tsquee'ñee' lju'na'. Ndo' mati nch'ioo' ts'oom, xe' maque'na lju'na' joona', mati chatso l'o ts'oom jnda tque'ljua'. ¹⁷ Saa xe' nt'om l'o ts'oom olivo xiom', jnda jndii'na' ndo' 'u je' na matseijomna' 'u cha'na ts'oom olivo jnda, jnda ñjoom'ndyu' quii'ntaa' l'o ts'oom olivo xiom', ndo' na ljo' macwjaa'ñena' 'u cautyja 'naa'na nch'ioo' ts'oom'ñee' ndo' ndaa' juuna' mañequiaana' na wjaanajndu'. ¹⁸ Saa tinc'oom' ts'om' na 'u cwiluiit'ma'ndyu'ti' nchiiti l'o nquii ts'oom. Ee xe' na nnts'aana' na ljo' ntyji', cjaañjoom' ts'om' na nchii 'u cwiluiindyu' nch'ioo' ts'oom na mañequiaa' na jnda l'ona', nch'ioo'na' cwiñequia na jnda l'ona'.

¹⁹ Nnts'aache'na' na nntsu': “Mayuu' na ljo', saa nc'e na jndii' l'o ts'oom olivo'ñee', jo' chii ñjoom'ndyo' ja.” ²⁰ Mayuu' na ljo'. Jndii'ñena' joona nc'e na ticala'yu'ya n'omna, ndo' 'u tye' meii'ntyje' na matseyu'ya ts'om'. Jo' chii tintseis'andyu' ndo' tintseiscundyu', yati c'oom' na nquia'. ²¹ Ee xe' t'icatseit'ma' ts'om Ty'oots'om l'o nquii ts'oom'ñee', majndeitiche' cwe' 'u. ²² Cauty'ia' chiuu t'ma' ts'om Ty'oots'om ndo' mati jee' ñecwii ñ'oom jom. Cautyja na ñecwii ñ'oom jom, jo' na seiquiaana' na'ñee'. Saa ñequiondyu' 'u yats'a'ñê. Que'ndyu' na nntsa' yuu na l'ue ts'oom ee xe' tjaa jo' mati 'u nntseiquioona'. ²³ Mati nn'a'na judíos na tiñe'cala'yu' ñ'e' Jesucristo,

xeⁿ nncue'ntyjō na nla'yu'na ñ'eⁿñê, ndaa nnts'aa Ty'oots'om na nntseicañjoom'nnaa'aⁿ joona, ee waa na jneiⁿ na ndaa nntseicañjoom'nnaa'aⁿ joona. ²⁴ Ee 'u na nchii ts'aⁿ judío cwiluiindyū', xeⁿ na matseijomna' 'u cha'na ts'oom olivo jndaa, saa jnda ñjoom'ndyu' ts'oom olivo xiom', meiiⁿ na tiquiluii na ljo', majndeiticheⁿ cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, tijndeina' na ñjoom'ndyennda'na manquiti ts'oom olivo xiom' na la'xmaⁿna.

Na cwii macandā nluin'maa'ndye nn'aⁿ Israel

²⁵ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', l'ue ts'o^oya na caliu'yo' ñ'oomwaa na wanty'iuu' waana', cha tints'aana' ndoo' nquiu'yo' na jeeⁿ jndō' n'om'yo'. Nt'om nn'aⁿ judíos cwila'quie' n'omna cantyja 'naaⁿ Jesucristo hasta xjeⁿ na nntseicandaa'ñena' lojoo nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿ jom na nchii cwiluiindyena tsjaaⁿ nn'aⁿ judíos. ²⁶ Quia na jnda tuui nmeiⁿ', cha'tsondye nn'aⁿ judíos nluin'maa'ndyena cha'xjeⁿ na matso ñ'oom' Ty'oots'om na seiljeii Isaías: Naquii' tsjoom Sión nnaⁿ tsaⁿ na nntseicandyaañe nn'aⁿ ndo' nn'aⁿ na jndyowicantyjoo' tsjaaⁿ 'naaⁿ Jacob nnquindyō natia na la'xmaⁿna.

²⁷ Quia na nntseicanduu'a jnaaⁿna quia jo' nntseicandaa'ñena' ñ'oom na t'maⁿtyaaⁿya ñ'eⁿndyena.

²⁸ Nc'e ñ'oom naya na macwji'n'maa'ñe Ty'oots'om nn'aⁿ, jo' na m'aⁿntiaa'ndye nn'aⁿ judíos ñ'eⁿñê, ndo' na luaa' s'aana', tju'naa'ñena' na cwitsaaquiee'ndyo' 'o. Saa ndicwaⁿ m'aaⁿ na wi' ts'oom joona na tjeii'ñe weloona na nluindyē cwentaa'aⁿ. ²⁹ Ee quia na jnda tquiaa Ty'oots'om cwii nnom na macandaa' ts'aⁿ ndo' na maqueeⁿñê juu na nntseixmaⁿ cwentaa'aⁿ taxocatseichueeⁿ jo'. ³⁰ Ee cha'xjeⁿ na ñet'om'yo' na ñeila'quie' n'om'yo' nnom Ty'oots'om, je' mañ'oom na wi' ts'oom 'o, saa je' je' nn'aⁿ judíos cwila'quie' n'omna nnoom. ³¹ Maluaa' matseijomna' cantyja 'naaⁿna. Je' cwila'quie' n'omna cha ndanquia nnc'oom Ty'oots'om na wi' ts'oom joona, cha'xjeⁿ je' m'aaⁿ na wi' ts'oom 'o. ³² Ee s'aa Ty'oots'om na cha'tsondyō la'xmaaⁿya na tyoola'candaa'ndyō jo nnoom, cha na cha'tsondyō nnc'oom na wi' ts'oom.

³³ Joo na maqueⁿna' Ty'oots'om na tyañe, jeeⁿ jnda laxmaⁿna', jeeⁿ jndō' ts'oom, cha'tso matsei'noⁿoⁿ. Tjaa 'ñeeⁿ nntseinchu'tcuuñe chiuu matseijndaa'ñê, tjaa 'ñeeⁿ ndaa nntsei'noⁿ ljo' na mach'eeⁿ. ³⁴ Cha'na teiljeii ñ'oom na tso Isaías: “¿Ñeeⁿ cwii jaa nmeii'ñe ndaa nntseinoⁿ chiuu m'aaⁿ ts'om nqueⁿ na matsaⁿntjoom? ¿Aa m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na jeeⁿcheⁿ jndō' ts'om cha na ndaa nntseijndō' ts'oom? ³⁵ ¿Ñeeⁿ teijndeiiindyee jom cha je' macaⁿna' na catseilcweeⁿ jo' nnom juu?” ³⁶ Ee cha'tsoñ'eⁿ niom nc'e jom, ndo' tseixmaⁿñ'eeⁿ jo'. Jo' chii macandā jom caluiit'maⁿñê cha'waati xuee. Amén.

12

Maqueⁿ lju'na' ts'aⁿ jo nnom Ty'oots'om

¹ Macwe' jo' 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo', nc'e na m'aaⁿ Ty'oots'om na jeeⁿ wi' ts'oom jaa, macaⁿ'a ndaa'yo' yochē na cwitsaam'aⁿti'yo' na ññequiandyo'ñ'eⁿyo' na nla'xmaⁿyo' cha'cwijom quioo' na cwila'cwjee nn'aⁿ judíos, cwii nnom na lju', na cjaawee' ts'oom. Na nl'a'yo' na ljo' jeeⁿ xcwe nla't'maaⁿndyo' jom. ² Tanc'om'yo' na mati 'o cwil'a'yo' ljo' na cwinty'ia'yo' na cwil'a nn'aⁿ tsjoomnancue, cala'chui'yo' cantyja na cwila'tiuu'yo' cha na luaa' ntseixcona' cha'tso cantyja na cwitsaam'aⁿyo'. Ee na nl'a'yo' naljo' nncue'ntyjō na nla'noⁿyo' chiuu waa na l'ue ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyo', na juu jo' tjacantyja naya tseixmaⁿ, ndo' cjaawee' ts'oom ndo' candaa' tseixmaⁿna'.

³ Nc'e ts'iaaⁿ na jnda tquiaa Ty'ooots'om na matseixmaⁿya, jo' na matsjooya ndaa'yo', meiⁿcwiindyo' 'o tincwinom' na nnc'oom' ts'om cantyja 'naaⁿ nquii cha'xjeⁿ na matsona' na nncwjeiiⁿeⁿ cwenta chiuu matseixmaaⁿ. Cwii ndo' cwiindyo' cwji'ya cwenta cwanti na jnda tquiaa Ty'ooots'om nnom na matseixmaⁿ na matseyu'ya ts'om ñ'eⁿñê. ⁴ Ts'aⁿ ñecwiiñê saa jndye tjaacañjoom'ñê, ndo' cwii cwii joo na tjacañjoom'ñê tiljo'yu ts'iaaⁿ'na' ñ'eⁿ nc'iaana'. ⁵ Maluaa' waa na matseijomna' jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a, meiiⁿ na jndyendyo saa matseijoom'na' cantyja 'naaⁿya na ñe'cwii sei' cwiluiindyo cantyja 'naaⁿ Cristo. Ndo' ts'iaaⁿ na mañequiaa Ty'ooots'om na cal'aaya cwentaaⁿ'aⁿ tjachuii'na' na cwii cwiindyo.

⁶ Ts'iaaⁿ na mañequiaa Ty'ooots'om na cal'aaya, tiñecwii xjeⁿ joona'. Nqueⁿ matseijndaa'ñê cwaaⁿ ts'iaaⁿ nntseixmaⁿ cwii cwiindyo. Saa macaⁿ'na' na calacandaq'ndyo cwii cwii nnom ts'iaaⁿ na mañequiaaⁿ. Xeⁿ na jnda tquiaaⁿ na 'naaⁿ ts'aⁿ na nndaq nntseiteincoo' ñ'oom'm ndaa nn'aⁿ, cwa catseicandaq'ñê tsaⁿ'ñeeⁿ juuna'. ⁷ Ndo' xeⁿ mañequiaaⁿ na macandaa' ts'aⁿ na candi'ntjom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yuu', cats'aa ts'iaaⁿ'ñeeⁿ ñequio na xcwee' ts'om. Ndo' juu ts'aⁿ na macandaa' na ma'moⁿ ndaa nc'iaa', queⁿñe ts'iaaⁿ'ñeeⁿ. ⁸ Ts'aⁿ na macandaa' na mañequiaa na t'maⁿ n'om nn'aⁿ, ts'iaaⁿ'ñeeⁿ cats'aa. Ndo' juu ts'aⁿ na niom s'om l'o tintseintycwii' na nntei-jndei nc'iaa' 'naⁿ na matsei'tjoona' joona. Ts'aⁿ na 'naaⁿ na nluitquieñe cats'aa naljo' ñequio na mach'eeñe cwenta. Ndo' ts'aⁿ na mateijndei nn'aⁿ na nty'iaandye cats'aa naljo' ñequio na neiiⁿ.

Ñ'oomeiiⁿ laxmaaⁿya na calacandaq'ndyo

⁹ C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' ñequio na mayo'cheⁿ'yo', nchii cwe' cwil'a'ya'yo'. Catseiqueeⁿ'na' n'om'yo' cha'tso yuu na ya, saa yuu na tia c'om'yo' na jndoo'yo'. ¹⁰ C'om'yo' na jnda nquii'yo' nc'iaa'yo' cha'xjeⁿ ñeⁿnquii ts'aⁿ ntseinda 'o, ñequii'cheⁿ cal'a'yo' na joona t'maⁿti caluiindye, ñecuaa meiiⁿ 'o tjaa 'ñeeⁿ catseit'maaⁿ'ñe.

¹¹ Tila'nchqueeⁿ'ndyo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om na la'xmaⁿ'yo'. Cjoo' n'om'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnom Jesucristo.

¹² C'om'yo' na neiⁿ'yo' cha'tso na matseijndaa'ñe Ty'ooots'om na ñequiaaⁿ na nda'yo'. Quia maju'wi'na' 'o, c'om't'maaⁿ'ndyo' n'om'yo'. Ndo' ñequii'cheⁿ calaneiⁿ'yo' nnoom.

¹³ Quia matseitjoona' 'naⁿ nn'aⁿ na maqueeⁿ cwentaaⁿ'aⁿ, quia'yo' cantyja na cwileiñ'om'yo' na nntei-jndeiina' naⁿ'ñeeⁿ. Catei'x'ee'yo' nn'aⁿ na cwila'yuu' na cwe' cwiquieya na m'aⁿ'yo'.

¹⁴ Quia matseitaa' ts'om ts'aⁿ 'o, nchii mati nlcwe' 'o ñ'oom wi' cjoo' tsaⁿ'ñeeⁿ. 'O cataⁿ'yo' na Ty'ooots'om catio'naaⁿ'ñê juu.

¹⁵ Quia cwinty'ia'yo' na neiiⁿ nc'iaa'yo' na cwila'yuu', mati 'o c'om'yo' na neiⁿ'yo' ñ'eⁿndyena. Saa quia cwitjoomna na matseichjoo'na' n'omna, mati 'o c'om'yo' na chjoo' n'om'yo' ñ'eⁿndyena.

¹⁶ Tjoom' c'om'yo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo'. Tinc'om'yo' na s'andyo' ndo' lcundyo'. Catsañ'oomndyo' ñequio nn'aⁿ na nty'iaandye, tints'aana' nquii'yo' na cwe' 'o jndo'ti n'om'yo'.

¹⁷ Natia na nnts'aa ts'aⁿ 'o, til'a'yo' na nnjoom. Ñequii'cheⁿ cala'jnda'yo' na cha'tso na cwil'a'yo' nla'xmaⁿ'yo' na ya nn'aⁿ'ndyo' jo ndaa cha'tso nn'aⁿ.

¹⁸ 'O tacala'ntja'ndyo' ñequio nn'aⁿ. 'O cha'tso na nndaq nl'a'yo' ñequii'cheⁿ cal'a'yo' yuu na ya cha tincju'naaⁿ'ñena' na nl'uee'ndye nn'aⁿ tia' ñ'eⁿ'ndyo'.

¹⁹ 'O nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'oⁿya, til'a'yo' na canjoom. Quiandyo' na nquii Ty'ooots'om nnts'aaⁿ na nnjoom, xeⁿ naljo' l'ue ts'oom. Ee waa ñ'oom'm na teiljeii na matsona': "Matso Ty'ooots'om: Nncⁿ nnts'aa na nnjoom. Ja nnts'aa

na nntioomndye nn'aⁿ na cwila'tjoondye nooⁿ.” ²⁰ Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom na teiljeii na matsona': “Juu ts'aⁿ na jndoo' 'u, xeⁿ na ñejnoom'm, quiaa' na nlcwaaⁿaⁿ. Xeⁿ na ñec'om ndaa, quiaa' ndaa na nnc'om ee na nntsa' na luaa', nnts'aana' na jnaaⁿaⁿ chiuu waa na mach'eeⁿ ñ'eⁿndyu'.” ²¹ Tiñe'quiaandyu' na joo na ticatsa'ntjomna' nnaⁿndyena' ñ'eⁿndyu'. Catsa' yuu na ya cha canaⁿndyu' nacjoo' joo na ticatsa'ntjomna'.

13

Calan'oqⁿndyo ñ'oom ntyuee naⁿmaⁿn'iaaⁿ

¹ Cwii cwiindyoy' 'o cju'ñecje ndaa naⁿmaⁿn'iaaⁿ, ee nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ, Ty'ooots'om maqueeⁿ joona ts'iaaⁿñeeⁿ. Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ ts'iaaⁿ na nchii jom tqueeⁿ juu. ² Quia jo' ñeeⁿ juu na wjaa nacjoo naⁿmaⁿn'iaaⁿ, mawjaa tsaⁿñeeⁿ nacjoo' na seijndaa'ñe nquii Ty'ooots'om. Ndo' maxjeⁿ nnt'uiina' jom na nntioomñê na ljo' mach'eeⁿ. ³ Jo' chii ts'aⁿ na mach'ee yuu na tia m'aaⁿ na nquiaⁿaⁿ naⁿmaⁿn'iaaⁿ. Saa ts'aⁿ na mach'ee yuu na cwitsa'ntjom n'iaaⁿ, ya m'aaⁿ, tyoocaty'ueeⁿ naⁿñeeⁿ. Jo' chii catsa' yuu na cwitsa'ntjomna 'u, quia ljo'cheⁿ taxoc'oom' ts'om' aa nla'wjeena 'u. Maxjeⁿ nnc'omna na neiiⁿna 'u. ⁴ Ee naⁿmaⁿn'iaaⁿ la'xmaⁿna na cwindye'ntjomna nnom Ty'ooots'om cha catel'jndeiina 'u. Saa xeⁿ mache' na til'uee ljeii na cwilein'omna, quia jo' c'oom' na nquia' joona, ee ticwe' ts'iaaⁿndyo na la'xmaⁿna sayo ee cwiluiindyena na cwindye'ntjomna nnom Ty'ooots'om na cwita'wi'na nn'aⁿ na cwil'a yuu na tia. ⁵ Quia jo' we ndii' macaⁿna' na cala'canda'yo' jo ndaa naⁿmaⁿn'iaaⁿ. Najndyee nc'e na tical'ue n'om'yo' na cat'uii ljeii na cwileiñ'omna 'o. Ndo' na jnda we nc'e na nquii'yo' naquii' n'om'yo' na matsona' na cal'a'yo' na ljo'. ⁶ Macwe' jo' na cwitiom'yo' ts'iaaⁿnda'yo', ee nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ, ñequio ts'iaaⁿmeiⁿ cwita'ntjomna cha n'l'ana ts'iaaⁿ na maqueeⁿ Ty'ooots'om joona. ⁷ Nnom cwii cwii ts'aⁿ na waa na matseixmaⁿ na nntseit'maaⁿndyu' juu, catsa' naljo' ñ'eⁿñe. Quia macaⁿna' na nntiom'yo' ndaa naⁿmaⁿn'iaaⁿ, catiom'yo', cha'na ts'iaaⁿ nnom tyuaa. Cala'canda'yo' nnom ljeii na cwiqueⁿ naⁿmaⁿn'iaaⁿ, ndo' cala't'maaⁿndyo' cha'tsondye joona na matsona' na cala't'maaⁿndyo'. ⁸ Meiⁿncwii ts'aⁿ tinch'o'jnaⁿyo' nnom. C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' ee juuna' matseijomna' cha'cwijom na cho'jnaⁿyo'. Juu ts'aⁿ na m'aaⁿ na wi' ts'om x'iaa', matseicañaⁿ chiuu t'maⁿ ljeii na matsa'ntjomna' na tqueeⁿ Moisés, ⁹ ee ljeii'ñeeⁿ matsa'ntjomna': “Tinc'om'ya' ñequio cwiicheⁿ ts'aⁿ, tintseicue' ts'aⁿ, tinch'uee' 'naaⁿ ts'aⁿ, tintseiqueeⁿ ts'om' 'naaⁿ ts'aⁿ.” Ee cha'tso ñ'oommeiⁿ ñequio nt'omcheⁿ na sa'ntjom ljeii na tqueeⁿ Moisés, cwila'x'iaa'ndye joona' ñequio ñ'oomwaa na matsona': “C'oom' na jnda ntyji' tyjets'aⁿndyu' cha'xjeⁿ na wi' ts'omndyu' cheⁿncu'.” ¹⁰ Ee quia na m'aaⁿ ts'aⁿ na jnda ntyjii tyjets'aⁿñe, xocats'aa na wi'ñe ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ. Ee ts'aⁿ na jnda ntyjii ntyjenn'aⁿñe, matseicandañ'eeⁿ ljeii na tquiaa Ty'ooots'om nnom Moisés.

¹¹ Cala'noⁿyo' naljo' ndo' c'oom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ tiempo na m'aaⁿya je'. Matseijomna' cantyja 'naⁿyo' cha'cwijom na cwinda'yo'. Jo' chii calcwi'yo' ee je' mandyoo'ti m'aaⁿna' na nlui'n'maaⁿndyo, nchiti quia jlayuu'jndyaa ñ'oom'm. ¹² Juu na cwitsaam'aaⁿya matseijomna' cha'cwijom natsjom, juuna' wjaawinomna'. Wjaawindyoo'ti xuee quia na nlui'n'maaⁿndyo. Jo' chii ca'ndyaa na cwilajomndyo ts'iaaⁿ na laxmaⁿna' cantyja 'naaⁿ najaaⁿ. Cal'uee'ndyo l'o ts'iaaⁿ ya na laxmaⁿna' cantyja 'naaⁿ naxuee. ¹³ C'oqⁿya cha'xjeⁿ na macaⁿna' na cats'aa ts'aⁿ quia naxuee. Nchii c'oqⁿya na cwicwa'jndoo'ndyo meiⁿ nchii na cwicandyaaya. Nchii c'oqⁿ ñequio nn'aⁿ na cwe' luaa'ndyo ñequio nt'omcheⁿ nnom natia

la'xmaⁿ. Tac'ooⁿya na cwila'ntja'ndyo ñequio nn'aⁿ meiⁿ tala'taa' n'ooⁿya jooⁿa. ¹⁴ Saa 'o wandyo' cal'a'yo', 'o cwee'yo' Jesucristo cha'xjeⁿ macwee ts'aⁿ liaa. Tañe'quiandyo' na joo na neiⁿnco nquiu nn'aⁿ na matseixmaⁿ tsjoomnancue nlqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' 'o.

14

Tintio'ñ'oom' cwii nn'aⁿ na matseyu'

¹ Cato'ñoom'yo' meiiⁿ ts'aⁿ na ticuee' na matseyu'ya ts'om, saa nchii na nnto'yo' na nla'ñ'eeⁿndyue'yo' ñ'eⁿñê. ² Cal'uu, m'aⁿ nn'aⁿ nquiu na wanaaⁿ na nlcwa' ts'aⁿ cha'tso nnom 'naⁿ, saa m'aⁿ nt'omcheⁿ na ticuee' na cwilayu'ya n'om ñ'eⁿ Ty'o^ots'om, jooⁿa cwe' tsc^o cwicwa'na. ³ Luaa macaⁿna': Juu ts'aⁿ na ntyjii na meiⁿquia nantquie wanaaⁿ na nlcwa', tints'aa na ticuee' ts'om ts'aⁿ na cwe' jndaa' ljo' macwa'. Ndo' mati 'u ts'aⁿ na cwe' jndaa' ljo' macwa' tincwjaa'ndyu' cwenta cwe' na cha'tso nnom macwa' x'ia', ee maco'ñom Ty'o^ots'om jom. ⁴ ¿Ñeeⁿ cwiluiindyu' na matsei'ncjoo'ndyu' ljo' mach'ee cwicheⁿ x'ia' na matseyu'? Ee nquii na matsa'ntjom jom nntso na aa xcwe aa tixcwe mach'eeⁿ. Nljoñeya tsaⁿñeeⁿ ee waa najndeii na matseixmaⁿ Jesús na matsa'ntjom jom.

⁵ M'aⁿ nn'aⁿ na cwitjeii'na cwenta na waa cwii xuee na t'manti tseixmaⁿna' ndo' m'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'tiuu na meiⁿnquia xuee ñecwii xjeⁿ. Saa cwii cwii ts'aⁿ c'oom'tyeⁿ ts'om cantyja 'naaⁿ ñ'oom'waa'. ⁶ Ts'aⁿ na maqueⁿ na t'manti cwii xuee, mach'eeⁿ na ljo' ee na matseit'maaⁿñê Nquii na matsa'ntjom jom. Ndo' ts'aⁿ na mach'ee na ñe'cwii xjeⁿ tseixmaⁿna', mach'ee na ljo' ee na matseit'maaⁿñê Nquii na matsa'ntjom joo. Ndo' ts'aⁿ na macwa' cha'tso nnom nantquie, macwaaⁿaⁿ jooⁿa' ee na matseit'maaⁿñê Nquii na matsa'ntjom jom, ndo' mañequiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'o^ots'om. Mati ts'aⁿ na cwe' jndaa' nantquie na macwa' mach'eeⁿ na ljo' ee na matseit'maaⁿñê Ty'o^ots'om ndo' mañequiaaⁿ na quianl'uaa'. ⁷ Ee tjaa 'ñeeⁿ jaa c'oom na wando' cwe' ee na l'ue ts'om nquii, ndo' tjaa 'ñeeⁿ jaa c'oom na nncue' ee na l'ue ts'om nquii. ⁸ Cantyja na tandoo'a, tandoo'a cwe' ee Jesucristo, ndo' cantyja na cwiwjaaya, ncwjaaya cantyja 'naaⁿ jom. Jo' chii aa na tandoo'a oo aa na nncwjaaya, maxjeⁿ m'aaⁿya cantyja 'naaⁿ jom. ⁹ Manc'e jo' na tueeⁿen ndo' tando'xcoom cha na nntseixmaaⁿ na matsa'ntjoom jaa cha queⁿna' jom na cwiluiñê na matsa'ntjoom nn'aⁿ na jnda' tja' ndo' cwentaa nn'aⁿ na ta'ndo'.

¹⁰ Saa 'u je', ¿chiuu na xjeⁿto 'u ñe'cu'xeⁿ cwii nn'aⁿ na matseyu' oo chiuu na m'aaⁿ na ticuee' ts'om' jom? Ee cha'tsondyo nncwinooⁿ jo nnom Cristo na nncu'xeeⁿ jaa. ¹¹ Ee mawaa ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii na matsona':

Ja wando'a, matso nquii Ty'o^ots'om,

nc'e naljo' jo' chii cha'tsondye nn'aⁿ nnta'na cantyena jo nooⁿya,

ndo' nla't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om ñequio na jndoo' cha'tsondye nn'aⁿ.

¹² Luaa waa cantyja 'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ, cwii cwiindyo ñequiaaya cwenta nnoom cantyja 'naaⁿya.

Tintsa' na nntseilcwe'na' x'ia' na matseyu'

¹³ Jo' chii tacatsona' na nntio'ñ'ooⁿya cwii ndo' cwii nc'iaaya. 'O cala'jnda'yo' na til'a'yo' cwii nnom na jnaaⁿ jo' nntseicwachuu'ñena' juu ndo' nnts'aana' na nntseitjooⁿñe. ¹⁴ Nc'e na matseixmaⁿya ts'aⁿ na matseyu'a ñ'eⁿ Jesucristo, jo' chii m'aaⁿtyeⁿ ts'ooⁿ na tjaa'naⁿ cwii nnom 'naⁿ na tilju' matseixmaⁿna'. Saa xeⁿ na m'aaⁿ ts'aⁿ na matseitiuu na niom 'naⁿ na tilju', cantyja 'naaⁿ nquii tsaⁿñeeⁿ mach'eeⁿ na tilju'na'. ¹⁵ Ee xeⁿ cwe' cantyja 'naaⁿ ljo' na macwa' matsei'ndaa'na' ntyjii cwii nn'aⁿ na matseyu' ndo' na luaa' mache', tic'oom' na jnda ntyji' jom. Jo' chii tantsa' cwii na ya ntyji' macwa'

nantsei'ndaa'na' cwii nn'aⁿ na tue' Cristo cwentaaⁿaⁿ. ¹⁶ Tiñe'quia'yo' na nncju'naaⁿñena' na nlaneiⁿ nn'aⁿ ñ'oom na tijo'ndyo nacjo'yo' ljo' na 'o nquiu'yo' na ya. ¹⁷ Ee juu na matsa'ntjom Ty'o^ots'om, nchii tomti waana' na nleijndaa' ljo' na wanaaⁿ na nntquia^aya oo na nncwaa^aya. Matsa'ntjoom jaa cha cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo nnda^a nla^aaya yuu na maty'iomyaⁿna'. Ndo' mati na nnc'o^oya na neiiⁿya ndo' na meiⁿcwii ñomtiuu tic'o^oya jo nnoom. ¹⁸ Ts'aⁿ na luaa' mandi'ntjom nnom Cristo, cwijaawee' ntyjii Ty'o^ots'om ñ'eⁿñê, ndo' mati neiiⁿ nn'aⁿ jom.

¹⁹ Cwe' nc'e jo' tsantjyo^oya meiⁿnquia nnom na nnda^a nla^aaya na tical'ua^a ndia' ñequio nn'aaⁿya na cwila'yuu'. Ee na nla^aaya na ljo' nnteijndeiindy^o ntyjaa na nntsana^jnda^aya na cwila'yuu'a. ²⁰ Jo' chii tintseityui' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om na cwe' jndaa' cwii nnom nantquie na macwa'. Mayuu' cha'tso nnom nantquie lju' la'xmaⁿna', saa tia matseixmaⁿ xeⁿ cantyja 'naaⁿ cwii nnom na macwa' matsei'ndaa'na' ntyjii cwii x'ia' na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^ots'om. ²¹ Yati na tinlqui' sei', tinc'ua' winom ndo' tintsa' cwii nnom na cantyja 'naaⁿ jo' nntseilcwe'tya'na' cwii x'ia' na matseyu', oo na nntseiquioona' jom na nnts'aaⁿ jnaⁿ oo na nnts'aana' na tityeⁿ matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^ots'om. ²² Juu na matseyu' cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, matsa'ntjomna' na c'oom'tyeⁿ cantyja 'naaⁿna' jo nnom Ty'o^ots'om. Ee jeeⁿ neiiⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ ts'om na xcwe mach'ee cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ na tjaa meiiⁿcwii na maco'tia'na' ntyjii. ²³ Saa ts'aⁿ na tijndaa'ya ntyjii aa mayuu' na ya na nlcwa' ts'aⁿ cwii nnom nantquie ndo' xeⁿ nlcwaaⁿaⁿ jo', nnts'aayuuna' jnaaⁿaⁿ waa, ee cha'tso ljo' na mach'ee ts'aⁿ ndo' ticaljeiiyaaⁿ aa mayuu' na ya jo', maxjeⁿ jnaⁿ jo' mach'eenaa'.

15

Cal'aaya cha'tso na cateijndeiindy^o ntyjaa

¹ Jaa na tyeⁿ la'xmaaⁿya na cwila'yuu'ya n'o^oya ñ'eⁿ Ty'o^ots'om cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, joo nn'aⁿ na tityeⁿ cwila'yuu'na cantyja 'naaⁿ jo', laxmaaⁿya na cacho^oya na cateijndeiⁱ joona, nchii macanda^a cwijndo^oa cantyja 'naaⁿ ncjo^oya. ² Cwii cwiindy^o cal'aaya yuu na nncjaawee' n'om nc'iaaya, cha nnteijndeiina' joona, ndo' cha na nnc'oonajndana na cwila'yuu'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'o^ots'om. ³ Ee meiⁿ nquii Cristo tîcats'aaⁿ yuu na cjaawee' ntyjeeⁿ. Jom tjoom cha'xjeⁿ waa ljeii naquii' libro Salmos na matsona': "Ñ'oomwi' na tyotuee' nn'a nacjo', mati ty'oomna' ja." ⁴ Ee cha'tso ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii tandyo xuee, teiljeiina' cha ca'moⁿna' nda^aya chiuu na c'o^oya jo nnoom. Teiljeiina' cha cantyja 'naaⁿ joona' nnda^a nntsaantjyo^oya cantyja 'naaⁿaⁿ na ñecwii n'o^oya ndo' na nnc'o^ont'maaⁿndyo n'o^oya na nntyjaa' n'o^oya na nluii cha'tso chiuu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ. ⁵ Nquii Ty'o^ots'om na mañequiaaⁿ nda^aya na cwicantjyaa' n'o^oya jom, cateijneiⁿ 'o na ya c'om'yo' ñequio nc'iaa'yo' cha'xjeⁿ na l'ue ts'om Cristo Jesús, ⁶ cha na cha'tsondyo'ñ'eⁿyo' ñequio ñecwii jndyee'yo' na nla't'maaⁿndyo' Ty'o^ots'om Tsotye nquii Ta Jesucristo.

Cwindye nt'omcheⁿ nn'aⁿ ñ'oom naya

⁷ Jo' chii cato'ñoom'yo' nc'iaa'yo' cha'xjeⁿ Cristo maco'ñoom 'o, cha na nluiit'maⁿñe Ty'o^ots'om. ⁸ Luaa matsjoo ndaa'yo', Cristo jñoom na jndyondi'ntjoom ndaa^a nn'aⁿ judíos cha na nntseicanda^añê ñ'oom na tso Ty'o^ots'om ndaa^a welooya na nnts'aaⁿ ndo' mati cha m'moⁿna' na mayom'm. ⁹ Mati jndyo Cristo cha nn'aⁿ na nchii judíos nnda^a nla't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om na m'aaⁿ na wi' ts'oom joona. Ee matso ñ'oom'm na teiljeii: Maxjeⁿ nntseit'maaⁿndyo 'u quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. Nntaya luantsa na nntseit'maaⁿñena' 'u.

10 Ndo' cwiicheⁿ ñ'oom na teiljeii matsona':
 'O nn'aⁿ na nchii judíos, c'om'yo' na neiⁿ'yo' ñequio nn'aⁿ na maquen
 Ty'o^oots'om na cwiluiindy^e cwentaaⁿ'aⁿ.

11 Mati mawaa cwiicheⁿ ñ'oom na teiljeii na matsona':

Cha'tsondyo' 'o nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindy^o,
 cala't'maaⁿ'ndyo' Ta Ty'o^oots'om.

12 Ndo' mati teiljeii ñ'oom na tso Isaías:

Nch'ioo' Isaí ndei' ts'oom'ndaa,
 jom nntseiwena' na nntsaⁿ'ntjoom nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindy^e.
 Joonā nla'cantyjaā' n'omna jom.

13 Nquii Ty'o^oots'om mañequiaaⁿ na cwicantyyaa' n'o^onyā. Macaⁿ'a na
 nñequiaaⁿ na nla'xmaⁿ'ñ'eⁿ'yo' na neiⁿ'yo' jo nnoom, ndo' na nnc'om'yo' na
 tjañomtiuu m'aⁿ'yo' nc'e na cwilayu'yo' ñ'eⁿ'ñê, cha cantyya 'naaⁿ' Espíritu
 Santo nntseicwaljoo'tina' na laxmaⁿ'yo' na cwicantyyaa' n'om'yo' jom.

14 Cantyya 'naⁿ' 'o nn'aⁿya na cwila'yuy^o, matsei'noⁿ'a na cwila'xmaⁿ'yo'
 cha'tso nnom na nnteiindeiina' nc'iaa'yo'. Ndo' mati cwila'noⁿ'ya'yo' cantyya
 'naaⁿ' ñ'oom na cwilayuu'a, hasta mati ndaa nnt'moⁿ'yo' joona' ndaa
 nc'iaa'yo'. 15 Saa ti'maaⁿ' ts'o^onyā na matseiljeiya cartawaa na m'aⁿ' 'o
 nn'aⁿya na cwila'yuy^o cha tintsuu' n'om'yo' joona'. Mats'aa naljo' nc'e
 cha'cwijom cwii xuu na maju'na' nacjoya na cats'aaya. Mats'aa na ljo'
 ee naya na mañequiaa Ty'o^oots'om na matseixmaⁿ. 16 Ndo' naljo', majo' na
 tqueeⁿ ja na mandi'ntjoⁿya nnom Jesucristo quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos.
 Mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ na macwji'n'maaⁿ'ñê nn'aⁿ na cwila'ljo Jesu-
 cristo naquii' n'om, cha nñequiaya joona nnom Ty'o^oots'om cha'xjeⁿ mañequiaa
 ts'aⁿ cwii ofrenda na nnc'o'ñoom, ee nquii Espíritu Santo jndaⁿ tqueⁿ ljoom'm
 joona.

17 Nc'e na matseyu'a ñ'eⁿ Cristo Jesús, mañequiaana' na neiⁿ'ya na laa'ti'
 waa na mandi'ntjoⁿya nnom Ty'o^oots'om. 18 Ticats'aana' ntyjii na nncwjii'a
 cwenta cwanti ya ts'iaaⁿ na nl'a nt'omcheⁿ, macandaⁿ ntyjiiya na Ty'o^oots'om
 ñeteil'uee'ñê ja na nncwantjoⁿya nn'aⁿ na nchii judíos cwentaaⁿ'aⁿ, cha
 nla'candaā'ndyena jo nnoom. Ñetantjoⁿya joona ñequio ñ'om'ndyoyā,
 ndo' ñequio ljo' na ñenty'iaana chiuu waa na tyom'aaⁿya quii'ntaaⁿna.

19 Ndo' na luaa' waa, jndaⁿ seicandaā'ndyoyā na mañequia ñ'oom naya na
 macwji'n'maaⁿ'ñê Cristo nn'aⁿ, tyots'aa na ljo' Jerusalén ñequio cha'tso ntyja
 hasta tue'ñoomna' ndyuaa Ilírico. 20 Luaa' waa na tyotseijndoⁿ na tyoñequiaya
 ñ'oom ndaa nn'aⁿ cantyya 'naaⁿ' na cwilui'n'maaⁿ'ndyena, tyots'aa ts'iaaⁿ yuu
 na tijoom ñejndye nn'aⁿ ñ'oom cantyya 'naaⁿ' Cristo, cha nchii ts'iaaⁿ na jndaⁿ
 to' nt'omcheⁿ nntseicañjooⁿ'a. 21 Ee waa ñ'oom 'ndyoo Isaías na teiljeii cantyya
 'naaⁿ' Cristo, tsoom:

Nn'aⁿ na tijoom ñenty'iaa jom ndyena cantyya 'naaⁿ'a.

Ndo' joo nn'aⁿ na tijoom ñejndye cantyya 'naaⁿ'aⁿ, nla'noⁿ'na.

Ñe'cjaa Pablo Roma

22 Nc'e ts'iaaⁿ'meiⁿ', jndye xuee tyotseicu'na' ja na nncuacañooⁿya 'o na
 m'aⁿ'yo' Roma. 23 Saa je' ticaⁿ'na' na ñequii'cheⁿ nñ'aⁿ ñjaaⁿ. Ndo' nc'e na
 majndye ndyu matseiqueeⁿ'na' ts'o^onyā na ñe'cjocando^o'a 'o, 24 jo' chii na
 matseitiuuya na nncwinooⁿya na m'aⁿ'yo' quia na nncjoya ndyuaa España,
 ndo' xeⁿ jndaⁿ tquiaana' na neiⁿ'ya na mam'aaⁿ'tjooⁿya cwantindyoyā xuee, quia
 jo' mancjo'ti'yo' nnteiindei'yo' na nncjo ncjotyā. 25 Saa jojndyaaya Jerusalén,
 ee jon'oⁿya cwii na nnteiindeiina' nn'aⁿya nn'aⁿ judíos na cwila'yuy^o na m'aⁿ'jo'
 jo'. 26 Ee nn'aaⁿya na m'aⁿ ndyuaa Macedonia ñequio Acaya jndaⁿ jla'tjomna
 tsjo'ñjeeⁿ na nla'cwanomna na matei'jndeiina' nn'aaⁿya na cwila'yuy^o na jeeⁿ

jñeeⁿndye na m'aⁿ Jerusalén. ²⁷ Ee jla'tiuuna na nl'a naya'ñeeⁿ nn'aⁿ jndíos na cwilayu', ndo' maty'iomna' na ljo' cal'ana ee cha'cwijom na cho'jnaⁿna ndaa naⁿñeeⁿ, ee cwicandaana na cwicalui'n'maaⁿndyena nc'e nn'aⁿ judíos. Jo' chii matsona' na catei'jndeiina naⁿñeeⁿ 'naⁿ na macaⁿna'. ²⁸ Ndo' quia na jnda seicandaⁿndyo ts'iaaⁿmeiⁿ!', ndo' xeⁿ jnda ljo tsjo'ñjeeⁿñeeⁿ lueena, quia ljo' nncwinooⁿya na m'aⁿ'yo' na jo ndyuaa España. ²⁹ Ee ntyjiiyaya quia na nncuaya na m'aⁿ'yo', jeeⁿ ya nntio'naaⁿñe Cristo 'o na ñnequiaya ñ'oom'm ndaa'yo'.

³⁰ 'O nn'aⁿ na cwila'yu'yo', nc'e Taya Jesucristo ndo' cantyja 'naaⁿ na mañequiaa Espíritu Santo na wi' n'ooⁿya nc'iaaya, macaⁿna' na queⁿndyo' na calajomndyo' ñ'eⁿndyo' na nlanaaⁿya nnom Ty'oots'om cantyja 'naⁿya. ³¹ Cataⁿ'yo' nnoom na nlui'n'maaⁿndyo luee joo nn'aⁿ na m'aⁿ ts'ondaa Judea na tiñe'cala'yu'. Ndo' mati joo nn'aⁿ cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ Jerusalén nncjaawee' n'omna na nnto'ñoomna naya na joñ'oⁿ cwentaana. ³² Cha xeⁿ na Ty'oots'om l'ue ts'om nncue'cañoⁿya 'o ñequio na neiⁿya, ndo' na nnty'iaya 'o nnts'aana' jndaa'jom na nncwajndyaya. ³³ Nquii Ty'oots'om na mañequiaa na tjaa'naⁿ ñomtiuu cwic'ooⁿya jo nnoom, c'oomñê ñ'eⁿndyo' na cha'tsondyo'. Amén.

16

Mañequiaa Pablo na xmaⁿndye nn'aⁿ

¹ Cal'a'yo' cwii naya'ñeeⁿ na cateijndei'yo' nomnn'aaⁿya Febe. Jom mandi'ntjoom quii'ntaaⁿ tmaaⁿ! nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Cencrea. ² Cato'ñoom'yo' jom ñequio xuee' Nquii na cwiluiñe na matsa'ntjom jaa cha'xjeⁿ na macaⁿna' na cal'aa jaa nn'aⁿ na cwilayu'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om. Ndo' catei'jndei'yo' jom ñequio mei'nquia nnom na macaⁿna'. Ee jom jndye nn'aⁿ jnda ñeteijneiⁿ, ndo' mati ja.

³ Quia'yo' na xmaⁿñe Priscila ñ'eⁿ ti'Aquila. Jona cwila'jomndyena ts'iaaⁿ 'naaⁿ! Cristo Jesús ñ'eⁿndyo. ⁴ Ee seiteincuu'ñena' cantyja na m'aⁿna, cwe' cha calui'n'maaⁿndyo ja. Jo' chii cha'tso ntmaaⁿ! nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na nchii judíos cwiñequia na quianl'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naaⁿna, ndo' mati ja. ⁵ Mati quia'yo' na xmaⁿndye tmaaⁿ! nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na cwitjomndye w'aana. Xmaⁿñe Epeneto, tsaⁿ na jeeⁿ jnda ntyjiiya. Jom ts'aⁿ najndyee na seiyyu' ñ'eⁿ Cristo ndyuaa Acaya. ⁶ Candu'yo' xmaⁿñe María. Jom jeeⁿ jndye ts'iaaⁿ na s'aaⁿ quii'ntaaⁿ'yo'. ⁷ Candu'yo' na xmaⁿndye nn'aⁿ na ñecwii tsjaaⁿ ñ'eⁿndyo juu Andrónico ñ'eⁿ Junias. Maljoyu ñet'ooⁿya w'aancjo ñ'eⁿndyena. Jnda nquiu apóstoles jona. Jona tyuaa'ti jla'yu'na ñ'eⁿ Cristo, nchiiti ja.

⁸ Candu'yo' nnom ti'x'iaya Amplias xmaⁿñê. Ee na jnda ntyjeeⁿ Ta Jesús, mati na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya jom. ⁹ Ndo' xmaⁿñe Urbano. Jom matseijomñê ts'iaaⁿ 'naaⁿ! Cristo ñ'eⁿndyo. Ndo' mati xmaⁿñe Estaquis, jom jeeⁿ wi' ts'ooⁿya. ¹⁰ Candu'yo' na xmaⁿñe Apeles. Cantyja na mach'eeⁿ jnda teitquioo' na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Cristo. Ndo' mati xmaⁿndye nn'aaⁿ! Aristóbulo. ¹¹ Xmaⁿñe Herodión tsaⁿ na mañe'cwii tsjaaⁿ jâ ñ'eⁿñe. Ndo' xmaⁿndye nn'aaⁿ! Narciso na m'aⁿna cantyja 'naaⁿ! Jesucristo. ¹² Xmaⁿñe nomnn'aaⁿya Trifena ñ'eⁿ Trifosa na cwil'ana ts'iaaⁿ 'naaⁿ! Ta Jesucristo. Ndo' xmaⁿñe nomnn'aⁿya Pérsida, jom jeeⁿ jnda ntyjiiya. Jeeⁿ maqueⁿñê na mach'eeⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ! Ta Jesús. ¹³ Xmaⁿñe Rufo. Jom jeeⁿ t'maⁿ matseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ! Ta Jesucristo. Ndo' mati xmaⁿñe tsoñeeⁿ. Juu jnda ntyjiiya cha'cwijom ntyjii na tsondyo nncō. ¹⁴ Mati cal'a'yo' cwii naya'ñeeⁿ na candu'yo' na xmaⁿñe Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes ñequio nn'aⁿ na cwila'yu' na

m'aⁿ ñ'eⁿndyena. ¹⁵ Candu'yo' na xmaⁿñe Filólogo, Julia, Nereo, ñequio nomtyjeeⁿ, ñequio Olimpás, ñequio cha'tso nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ ñ'eⁿndyena.

¹⁶ Quia'yo' na xmaⁿndyo' ntyjee'yo' ñequio na xcwee' n'om'yo' na cwitaⁿ'yo' luee'yo'. Ticwii tmaaⁿ' nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ'aⁿ ñ'eⁿ Cristo ndyuaameiiⁿ cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'.

¹⁷ 'O nn'aⁿya na cwila'y^u'yo', mats'aa ty'oo ndaa'yo' na queⁿndyo' cwenta cantyja 'naaⁿ joo nn'aⁿ na cwil'a na cwitoⁿ'ndye nn'aⁿ tmaaⁿ' 'o, na cwil'ana na cwila'tjo^ondye nc'iaa'yo' jo nnom Ty'o^ots'om. Ee ñ'oom na cwit'mooⁿ naⁿ'ñeeⁿ tixcwe m'aⁿ'na' ñ'eⁿ ñ'oom na jnda' t'mooⁿya ndaa'yo'. Catjei'ndyo' cantyja 'naaⁿ naⁿ'ñeeⁿ, ¹⁸ ee ticala'xmaⁿna nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom nquii Ta Jesucristo. Naⁿ'ñeeⁿ ticatuee'ndyecjena cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Macanda na cwijndoo'na ljo' na macaⁿ'na' nquieena. Cwila'neiⁿ'na ñ'oom ca'naaⁿ' na jeeⁿ neiⁿ'ncoo' jooⁿ'a', saa joo ñ'oom'ñeeⁿ cwinquo'nn'aⁿ'na' joo nn'aⁿ na ticuee' na cwila'n^o'n'. ¹⁹ Saa jnda' t'om ñ'oom cantyja 'na'yo' na 'o cwitue'ndyo'cje'yo' nnom ñ'oom na xcwe. Jo' na mañequiaana' na jeeⁿ neiⁿ'ya. Ndo' l'ue ts'o^o'n na c'om'c'eendyo' na nl'a'yo' ljo' na majo'ndyo', nchii nl'a'yo'yo' yuu na tis'a. ²⁰ Nquii Ty'o^ots'om na mañequiaaⁿ na meiⁿ'cwii ñomtiuu tic'o^o'nya jo nnoom, mawaa xjeⁿ na nnts'aaⁿ na nntseicachquiaañena' Satanás nacjee' nc'ee'yo'. Juu naya na tseixmaⁿ Jesucristo, c'omna' ñ'eⁿndyo'.

²¹ Timoteo na ñ'eⁿ cwil'aayâ ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Ty'o^ots'om, matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Mati Lucio, Jasón, ndo' Sosípater, nn'aⁿ na mañecwii tsjaaⁿ ja ñ'eⁿndye cwilacwanomna na xmaⁿndyo'.

²² Maja Tercio matseicwanomⁿ na xmaⁿndyo' ñequio xuee' Ta Jesús. Cartawaañe matseiljeiya na matseicwanom Pablo na m'aⁿ'yo'.

²³ Matseicwanom Gayo na xmaⁿndyo'. Ja Pablo m'aaⁿya waⁿ'aⁿ na mateix'eeⁿ ja. Ndo' mañjaaⁿ cwitjomndye nn'aⁿ na cwila'y^u'. Ndo' mati Erasto matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Jom tsaⁿ'coñom s'om tsjoomwaa. Mati juu nn'aⁿya Cuarto matseicwanoom na xmaⁿndyo'.

²⁴ Ty'o^ots'om quiaaⁿ na c'oom naya na matseixmaⁿ Ta Jesucristo ñ'eⁿ cha'tsondyo' 'o. Amén.

Pablo malcwii'nnaaⁿ'aⁿ Ty'o^ots'om

²⁵ Ndo' je', cwila't'maaⁿ'ndyo Ty'o^ots'om. Jom waa najneiⁿ na nnts'aaⁿ na nnc'om'jnda'ti'yo' cantyja 'naaⁿ' ñ'oom naya na mañequiaya na cwilui'n'maaⁿ'ndye nn'aⁿ ndo' nc'e ñ'oom na ma'mooⁿya cantyja 'naaⁿ' Jesucristo. Ndo' na luaa' waa, matseijomna' ñequio juu na cwe' wanty'iuu' tyom'aaⁿ'na' xjeⁿ cwitjo^ocheⁿ na ncuaa tsjoomnancue. ²⁶ Saa je' je' cwiwitquioo' xcweyana' ndaaⁿ nn'aⁿ ee ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii na tyola'neiⁿ profetas na tyondye'ntjom nnoom, cantyjati xjeⁿ na tyotsaⁿ'ntjom Nqueⁿ na ticantycwii na m'aaⁿ. Juu ñ'oom waanty'iuu'ñeeⁿ jnda' seicanooⁿ cha nn'aⁿ meiⁿ'nquia ndyuaa nndaⁿ nla'y^u'na ndo' nla'candana jo nnoom.

²⁷ Nnom nquii Ty'o^ots'om na ñecwiiñê, na tjacantyja na jndo' ts'oom, ñecwiitco caluiit'maⁿ'ñê nc'e Jesucristo. Amén.

Carta najndyee na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoom Corinto

Xmaⁿndyee nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Corinto

¹ Maja Pablo, cwiluiindyō apóstol cwentaa' Jesucristo na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ nc'e na l'ue ts'om Ty'oōts'om. Nquii nn'aaⁿya Sóstenes matseijomñê ñ'eⁿndyō na matseiljeiya cartawaañe. ² Matseicwanoⁿya juuna' ndaaⁿ 'o nn'aⁿ na cwiluiindyō' tmaaⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿyo' tsjoom Corinto, 'o na maqueⁿñōōⁿ cwentaaⁿaⁿ nc'e Cristo Jesús, na jndaⁿ tqueeⁿñê na calajomndyō' ñ'eⁿñê, ndo' mati ñ'eⁿ nn'aⁿ meiⁿquiayuucheⁿ na cwilcwii'na xuee' Ta Jesucristo, na cwiluiñê na matsaⁿ'ntjoom jona ndo' mati jaa. ³ Nquii Tsotyaaya Ty'oōts'om ñequio Ta Jesucristo catio'naaⁿndyena 'o. Quiana na meiⁿcwii ñomtiuu tic'om'yo' jo ndaana.

Matio'naaⁿñe Ty'oōts'om nn'aⁿ nc'e Cristo

⁴ Ñequii'cheⁿ mañequia na quianl'uaa' Ty'oōts'om cantyja 'naⁿyo' ee naya na matseixmaaⁿ na mañequiaaⁿ na cwito'ñoom'yo' cantyja 'naaⁿ Jesucristo. ⁵ Ndo' nc'e na matseitjoom'na' 'o ñ'eⁿñe, mañequiaa Ty'oōts'om na la'xmaⁿyo' cha'tso nnom na mateijndeina' 'o jo nnoom, cha'tso na cwicandaaⁿ na cwila'teinco'yo' ñ'oom'm ndaaⁿ nn'aⁿ ndo' ñequio na cwila'nōⁿya'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ. ⁶ Ndo' na luaa', juu ñ'oom cantyja 'naaⁿ Cristo teitquioo' na mayuu' juuna' cantyja 'naⁿyo'. ⁷ Ndo' na ljo', titseitjona' 'o meiⁿcwii nnom na mañequiaa Ty'oōts'om cha cwicandaaⁿ cwil'a'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ yocheⁿ na cwimeinⁿdo'yo' na nncuee' xuee quia na nncwjee'nnda' Ta Jesucristo. ⁸ Nquii Ty'oōts'om wjaañequiaaⁿ najndaⁿyo' na cwindye'ntjom'tyeⁿyo' nnoom. Ndo' wjaach'eeⁿ na ljo' hasta na nncue'ntyjō xuee na nncwjee'nnda' Jesucristo na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ. Quia jo' nleitquioo' na tatjaa'naⁿ jnaⁿ cwicwila'xmaⁿyo'. ⁹ Ty'oōts'om ñequii'cheⁿ matseicañaⁿ ñ'oom na jndaⁿ tjoom'm na cjoom'm, ndo' manquiityeeⁿ jndaⁿ tqueeⁿñê 'o na calajomndyō' ñequio Jnaaⁿ Jesucristo na cwiluiñê na matsaⁿ'ntjom jaa.

Nn'aⁿ tsjoom Corinto na cwila'yu' titjoom' m'aⁿna

¹⁰ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' ñequio Jesucristo na cwiluiñê na matsaⁿ'ntjoom jaa, ñequio najndei na cwiluiñê matseity'oondyō ndaaⁿyo' na c'om'yo' na tjoom' m'aⁿyo' ñequio nc'iaa'yo' na cwila'yu', tanc'om'yo' na meiⁿtoⁿ ñ'eⁿndyena. C'om'yo' na ñecwiixjeⁿ nquiu'yo' ñ'eⁿndyena. ¹¹ Luaa' matsjōō ndaaⁿyo' 'o nn'aⁿya ee joo nn'aⁿ waa' Cloé jndaⁿ jluena nōōⁿya na m'aⁿntiaaⁿndyō' ñequio ntyjee'yo' na cwilayu'. ¹² Luaa' waa na ñe'catsjōō cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', ñ'eeⁿndyō' 'o na cwindu'yo': "Ja matseijomndyō cantyja 'naaⁿ Pablo"; nt'omndyō' 'o: "Ja ñ'eⁿ Apolos"; ndo' nt'omndyō': "Ja ñ'eⁿ Pedro"; ndo' nt'omndyō': "Ja ñ'eⁿ Cristo". ¹³ ¿Aa nts'aacheⁿna' na matoⁿñe Cristo? Ndo' ja Pablo, ¿aa ty'ioom nn'aⁿ ja ts'oom'naaⁿ cwent'a'yo'? Oo, ¿aa ñequio xueeya teits'oomndyō'? ¹⁴ Quianl'uaa' Ty'oōts'om na macanda Crispo ñ'eⁿ Gayo na seits'oomndyō, tjaa'naⁿ nt'omndyō' 'o na seits'oomndyō, ¹⁵ cha tjaa 'ñeeⁿ nndaⁿ nntso na ñequio xueeya seits'oomndyō jom. ¹⁶ Ndo' je' macjaañjoom' ts'oōⁿ na mati seits'oomndyō Estéfanos ñequio nn'aⁿ waⁿaⁿ. Meiⁿ tileicjaañjoom'ti ts'oōⁿ aa m'aⁿ nt'omndyō' 'o na seits'oomndyō. ¹⁷ Ee nchii ty'iom Cristo ts'iaaⁿ ja na catseits'oomndyō nn'aⁿ. Jñoom ja na catseicandiiya nn'aⁿ na macwji'n'maaⁿñê añmaaⁿna, meiⁿ nchii nts'aaya

ts'iaaⁿñeeⁿ ñequio ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ, ee xeⁿ naljo', juu ñ'oom cantyja 'naaⁿ na ty'oom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ, tjaa'naⁿ najndeii na matseixmaⁿna'.

Cristo cwiluiñê najndeii Ty'oots'om ñequio na jndo' ts'om

¹⁸ Ndaa nn'aⁿ na cwi'ootsuundye añmaaⁿ, juu ñ'oom na ty'oom nn'aⁿ Cristo ts'oom'naaⁿ, nquiuna ticajdana', saa jo ndaa jaa na matsaalui'n'maaⁿndyo, tseixmaⁿna' ñ'oom najndeii cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om.

¹⁹ Cha'xjeⁿ matseicandii ñ'oom'm na teiljeii:

Nn'aⁿ na jeeⁿ jndye nquiu,

nnts'aa na catyuii' na jndo' n'omna,

ndo' juu na jeeⁿ cwila'noⁿna, nnts'aa na cwe' ts'iaaⁿndyo juu jo'.

²⁰ Nc'e luaa' tso ljeii'ñeeⁿ, ¿yuu l'ueñe ts'aⁿ na jeeⁿ jndo' ts'om ndo' mati ts'aⁿ na jndye matsei'naaⁿ ndo' ñequio ts'aⁿ na jeeⁿ ya matseitjoom' ñ'oom? Ee jnda tqeⁿ Ty'oots'om cha'tso na jndo' n'om nn'aⁿ, cwe' ts'iaaⁿndyo joona'.

²¹ Nc'e na jndo' ts'om Ty'oots'om, sei'nooⁿoⁿ na nquiee nn'aⁿ tsjoomnancue tixocata'jnaaⁿna jom cantyja 'naaⁿ na jndo' n'omna, jo' chii majaawee' ts'oom na nncwji'n'maaⁿñê añmaaⁿ nn'aⁿ cwe' cantyja 'naaⁿ ñ'oom'm na cwiñequia nn'aⁿ, meiiⁿ cwitjeii'na cwenta na juuna' ñ'oom na ticajnda tseixmaⁿna'.

²² Nn'aⁿ judíos cwitaⁿna na nnty'iaandaana cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ na tixocalui'ina' na cwe' najndeii nquii ts'aⁿ cha nla'yu'na. Saa nn'aⁿ na nchii judíos, joona cwil'uee'ndyena ñ'oom na nntseijndo'tina' n'omna cha na nla'yu'na,

²³ saa já cwiñequiaayâ ñ'oom na ty'oom nn'aⁿ Cristo ts'oom'naaⁿ. Ñ'oom'ñeeⁿ tia nquiu nn'aⁿ judíos ndo' nn'aⁿ na nchii judíos cwitjeii'na cwenta na jeeⁿ cje tseixmaⁿna'. ²⁴ Ndo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na ma'maⁿ Ty'oots'om, meiiⁿ nn'aⁿ judíos oo meiiⁿ nn'aⁿ nt'omcheⁿ tsjaaⁿ, macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ, ndo' na cwiluiñê na jndo' ts'oom.

²⁵ Ee juu na ndoo' nquiu nn'aⁿ na tseixmaⁿna' na tixcwe mach'ee Ty'oots'om jndo'ti ts'oom na luaa' mach'eeⁿ, nchiiti juu na jndo' n'om nn'aⁿ, ndo' juu na cwitjeii'na cwenta na tijneiⁿ na tquiaaⁿ na luaa' tjom Cristo, juu jo' ma'moⁿna' na jndeiiyeeⁿ, nchiiti cha'tso na jnda na la'xmaⁿ nn'aⁿ.

²⁶ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', queⁿyo' cwenta na ma'maⁿ Ty'oots'om 'o meiⁿ tijndyendyo' cwitjeii' nn'aⁿ cwenta na la'xmaⁿyo' nn'aⁿ na jndo' n'om, tijndyendyo' cwiluiindyo' nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindye, tijndyendyo' tuiindyo' nda nn'aⁿ na tyandy.

²⁷ Ee macwjiñê Ty'oots'om nn'aⁿ cwentaaⁿna' na tijndo' n'om cha catseijnaaⁿna' nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na jndo' n'om nquieena. Ndo' macwjiñê cwentaaⁿna' nn'aⁿ na tit'maⁿ cwiluiindye cha cantseijnaaⁿna' nn'aⁿ na waa na jnda la'xmaⁿ.

²⁸ Quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue macwjiñê nn'aⁿ cwentaaⁿna' na cje la'xmaⁿ, macwjiñê nn'aⁿ na ticuee' n'om nt'omcheⁿ nn'aⁿ, nn'aⁿ na cwitjeii' nt'omcheⁿ cwenta na tjaa yuu l'uendye. Nmeiiⁿ mach'eeⁿ cha' m'moⁿna' na joo nn'aⁿ na nquiu na t'maⁿ la'xmaⁿ ticjaaqueie' cantyja 'naaⁿna.

²⁹ Cha'tso nmeiⁿ mach'eeⁿ cha meiⁿcwii ts'aⁿ tincwji'sañe tincwji'scuñe cheⁿnquii jo nnoom.

³⁰ Manquiityeeⁿ jnda s'aaⁿ na tjoom' cwiluiindyo' cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús, ndo' cantyja 'naaⁿ jom cwicanda'yo' na jndo' n'om'yo', ndo' na m'aⁿyo' na tjaa jnaⁿ cwila'xmaⁿyo', ndo' na maqueⁿñoⁿo' na lju' n'om'yo' jo nnoom, ndo' na cwilui'n'maaⁿndyo'.

³¹ Cha'xjeⁿ na matseicandii ñ'oom'm na teiljeii: “Xeⁿ na m'aaⁿ ts'aⁿ na ñe'catseis'aañe cheⁿnquii, cwji's'aaⁿ Ty'oots'om cantyja na mach'ee ñ'eⁿñê.”

2

Cristo jñoom ts'oom'naaⁿ

¹ Saa 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo', quia tuacañoⁿya 'o na ññequiaya ñ'oom na mayuu' na ticaliu nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, nchii seināⁿya ndaa'yo'

ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ meiⁿ nchii ñ'oom na jeeⁿ ca'naaⁿ na cwila'neiⁿ nn'aⁿ na jndye ñ'oom nquiu. ² Xjeⁿñeeⁿ tyeⁿ tyom'aaⁿ ts'oqⁿ na ñe'cwii ñ'oom na ñnequiaya ndaa'yo', ndo' cantyja 'naaⁿ nquii Jesucristo, saa ñequii'cheⁿ cantyja 'naaⁿ na ty'oom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ. ³ Ñet'oqⁿya quii'ntaa'yo' na tijndo, tyoteindyö na tyocat'ua na aa nncjaacañjoom' ts'iaaⁿ na nnts'aa. ⁴ Saa quia tyoñequiaya ñ'oom' Ty'oqts'om ndaa'yo', nchii seinaⁿ ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ na jeeⁿ jndo' n'om, tqiuoo' na nquii Espíritu ñequio najndeii na matseixmaaⁿ teil'uee'ñê ñ'oom'ñeeⁿ. ⁵ Luaa' tuii cha juu na cwila'yu'ya n'om'yo' c'oomna' cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaⁿ Ty'oqts'om, nchii cwe' nc'e juu na jndo' n'om nn'aⁿ.

Nc'e Espíritu Santo, cwijaantyjoq' n'om nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oqts'om

⁶ Saa jo ndaa nn'aⁿ na queeⁿ n'om na cwila'yu'ya n'om, cwilanaaⁿya ñ'oom na jndo' n'oqⁿya, saa juuna' titseijomna' cha'na juu na jndo' n'om nn'aⁿ tsjoomnancue, meiⁿ nchii cha'na ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ na la'xmaⁿ n'iaaⁿ, na juu jo' wjaantycwii cantyja 'naaⁿna. ⁷ Ee já cwilanaaⁿya ñ'oom na jndo' ts'om Ty'oqts'om. Teiyoticheⁿ wanty'iuu' tyom'aaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ ee tyoowe'ntyjo xjeⁿ na ntyjeeⁿ na caliu nn'aⁿ juuna'. Ee cwitjoocheⁿ na nlqueeⁿ tsjoomnancue saa jnda seijndaa'ñê na nnto'ñooⁿya na nlui'n'maaⁿndyo. ⁸ Nquiee nn'aⁿ na cwiluiindyö n'iaaⁿ tsjoomnancue ticala'nqⁿna cantyja 'naaⁿ na luaa' seijndaa'ñê Ty'oqts'om. Ee xeⁿ jla'nqⁿna na Jesús cwiluiñê nquii na matsa'ntjom yuu na tjacantyja na jeeⁿ neiⁿncoo', quia jo' tîxocaty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. ⁹ Naⁿñeeⁿ tjoomna cha'xjeⁿ na matseineiⁿ ñ'oom' Ty'oqts'om na teiljeii. Matsona':

Joo nn'aⁿ na jnda nquiu Ty'oqts'om,

jnda seijndaa'ñê jndye nnom cwentaana na tjacantyja na ya na meiⁿjom tyoonty'iaa nn'aⁿ.

Meiⁿ tyoondyena cantyja 'naaⁿ joo jo',

majndeiiⁿ na nnc'oom' n'omna chiuu la'xmaⁿna'.

¹⁰ Nquii Espíritu Santo t'moqⁿ ñ'oommeiiⁿ ndaaya, ee jom mall'uetcuuñê cha'tso, hasta ñ'oom na t'maⁿti na matsei'nqⁿ nquii Ty'oqts'om.

¹¹ Cantyja 'naaⁿ ts'aⁿ, ¿ñeeⁿ nntsei'nqⁿ chiuu m'aaⁿ ts'om cwiiⁿcheⁿ ts'aⁿ? Macanda nquii ntyjii. Maluaa' waa cantyja 'naaⁿ Ty'oqts'om, macanda nquii Espíritu na cwiluiñê ntyjii chiuu m'aaⁿ ts'oom. ¹² Jaa tyooto'ñooⁿya juu na m'aaⁿ n'om nn'aⁿ na tyoola'xmaⁿna cantyja 'naaⁿ Ty'oqts'om. Jaa cwito'ñooⁿya Espíritu na mañequiaaⁿ cha nndaq nla'nqⁿa cha'tso na cwe'yu na mañequiaaⁿ na cwicandaaya. ¹³ Quia cwilanaaⁿya cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, cwiwil'uee'ndyô ñ'oom na ma'moⁿ Espíritu ndaayâ, nqueⁿ na cwiluiñê Ty'oqts'om, nchii ñequio ñ'oom na cwit'moqⁿ nn'aⁿ cantyja na jndo' n'om nquiee. Ndo' na luaa', cwiwil'uee'ndyô ñ'oom na matseijndaa'ñê Espíritu na cwit'moqⁿya ndaa nn'aⁿ na la'xmaⁿna jom.

¹⁴ Saa ts'aⁿ na ticaluiñê cwentaa' Ty'oqts'om titseiñ'oom'ñê ñ'oom na matseijndaa'ñê Espíritu na cwiluiñê ee ndoo' ntyjii tsaⁿñeeⁿ na cwe' ñ'oom na til'ue joona'. Ee manda ts'aⁿ na matseixmaⁿ cantyja 'naaⁿ Espíritu, juu nndaq nntsei'nqⁿ. ¹⁵ Saa ts'aⁿ na matseixmaⁿ Espíritu nndaq nntsei'nqⁿ ñ'oommeiⁿ, meiⁿ tjaa ñeeⁿ ts'aⁿ na wanaaⁿ na nntso na tixcwe mach'eeⁿ. ¹⁶ Ee ñ'oom' Ty'oqts'om na teiljeii matsona': “¿Ñeeⁿ ts'aⁿ jnda sei'nqⁿ chiuu na m'aaⁿ ts'om Nquii na cwiluiñê na matsa'ntjom jaa? ¿Ñeeⁿ ts'aⁿ nndaq nntseijndo' ts'oom?” Saa jaa laxmaaⁿya juu na m'aaⁿ ts'om Cristo.

3

Cwiluiindyō nn'aⁿ na cwila'x'iaa'ndye ñ'eⁿ Ty'oōts'om

¹ Cautyja 'naⁿya, 'o nn'aⁿya na cwila'yū'yo', tîcandaa nntseinaⁿya ñ'oom cautyja 'naaⁿl Cristo ndaa'yo' cha'xjeⁿ na ma'moⁿ ts'aⁿ juuna' ndaa nn'aⁿ na la'xmaⁿ Espîritu. Tcaⁿna' na nntseinaⁿya juuna' ndaa'yo' na cha'cwijom cwiluiindyō' cautyja 'naaⁿl tsjoomnancue, cha'cwijom ndaa yonch'uu. ² Ee yo'ndaa tileicandaa nntquiina sei'. Jona macandaa ndaatsuu' tsondyeena cwiwena. Maluaa' matseijomna' cautyja 'naⁿl 'o. 'O tileicala'noⁿyo' ñ'oom' Ty'oōts'om na jndei'tina', ee tyooquiee n'om'yo' cautyja 'naaⁿl'aⁿ. Ndo' meiⁿ je' tileicala'noⁿyo' ñ'oom'm na jndei'tina'. ³ 'O ndicwaⁿ la'xmaⁿyo' cautyja 'naaⁿl tsjoomnancue. Ee na cwila'taa' n'om'yo' nc'iaa'yo' ndo' cwila'ntja'ndyo' ñ'eⁿndyena, ma'moⁿna' na tjaa na matseichuii'na' 'o ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ cautyja 'naaⁿl'na'. ⁴ Ee quia cwiindyō' 'o nntso: “Ja matseijomndyo cautyja 'naaⁿl Pablo”, ndo' cwiicheⁿ nntso: “Ja matseijomndyo cautyja 'naaⁿl Apolos”, ma'moⁿna' na la'xmaⁿyo' cha'xjeⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue.

⁵ Ja Pablo ¿ñeeⁿ cwiluiindyō? Ndo' ¿ñeeⁿ cwiluiiñe Apolos? Ñequii'cheⁿ cwiluiindyō nn'aⁿ na cwindya'ntjooⁿyaⁿ nnom Jesucristo na cautyja 'naaⁿya jla'yū'yo' ñ'eⁿñê. Cwii cwiindyō ñel'aayâ ts'iaaⁿ na tquiaaⁿ ndaayâ. ⁶ Ts'iaaⁿ na s'aa matseijomna' cha'cwijom ts'aⁿ na manom'. Ndo' ts'iaaⁿ na s'aa Apolos matseijomna' cha'cwijom ts'aⁿ na matseicandaa' ntjom. Saa nquii Ty'oōts'om mach'eeⁿ na tjaanajndei ts'iaaⁿñeeⁿ. ⁷ Ndo' na luaa', meiⁿ juu ts'aⁿ na manom' tit'maⁿ cwiluiiñe, meiⁿ ts'aⁿ na matseicandaa'. Nquii Ty'oōts'om t'maⁿ cwiluiiñe ee jom mach'eeⁿ na wjaanajndei ts'iaaⁿñeeⁿ. ⁸ Juu ts'aⁿ na manom' ñequio ts'aⁿ na matseicandaa', ñe'cwii xjeⁿ cwiluiindyena. Ndo' nquii Ty'oōts'om nntioml'uaaⁿ ts'aⁿ cautyjati na jnda ñejndi'ntjom nnoom. ⁹ Ee jâ cwe' cwila'xmaaⁿyaⁿ nn'aⁿ na cwilajomndyō ts'iaaⁿ 'naaⁿl Ty'oōts'om, ndo' 'o la'xmaⁿyo' tyuaaⁿl'aⁿ, la'xmaⁿyo' cha'cwijom w'aa na mach'eeⁿ. ¹⁰ Cautyja 'naaⁿl'na', ja cwiluiindyō cha'cwijom luañetquiee na seijndaa'ñe Ty'oōts'om na maquaⁿ tsiaⁿtsjo' ndo' cwiicheⁿ ts'aⁿ matseicandaa'ñe w'aa nacjoo' juuna'. Saa cwii cwii ts'aⁿ queⁿñe cwenta cautyja 'naaⁿl ts'iaaⁿ na mach'ee. ¹¹ Ee tjaa ñeeⁿ ts'aⁿ na nndaa nlqueⁿndyo cwiicheⁿ ts'iaaⁿtsjo' ñequio tsiaⁿtsjo' na waa, na juu jo' tseixmaⁿna' Jesucristo. ¹² Saa tiñe'cwii nnom 'naⁿ na cwileil'uee'ndye nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ nacjoo' tsiaⁿtsjo'ñeeⁿ. Ee ts'aⁿ na xcwee'ya ts'om na mandi'ntjom nnom Ty'oōts'om, matseijomna' ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ cha'cwijom cwii w'aa na cwiluiina' ñ'eⁿ s'om cajan, oo ñ'eⁿ s'om xuee, oo ñ'eⁿ ljo' na jeeⁿ jnda. Saa ts'aⁿ na tixcwee' ts'om na mandi'ntjom nnom Ty'oōts'om, matseijomna' ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ cha'cwijom cwii w'aa na cwiluiina' ñ'eⁿ n'oom, oo ñ'eⁿ neiiⁿl'jnda, oo ñ'eⁿ n'oomljooto'. ¹³ Juu xuee quia na nncu'xeⁿ Ty'oōts'om nn'aⁿ, nleitquioo'ya chiuu tseixmaⁿ ts'iaaⁿ na tyoch'ee cwii cwii ts'aⁿ. Juu xuee'ñeeⁿ t'maⁿ chom nncuaa, jo' jo' m'moⁿna' chiuu tseixmaⁿ ts'iaaⁿ na tyoch'ee cwii cwii ts'aⁿ. ¹⁴ Jo' chii xeⁿ tilco ts'iaaⁿ na tyoch'ee ts'aⁿ, waa naya na nlo'ñoom cautyja 'naaⁿl ts'iaaⁿ na jnda ñes'aaⁿ. ¹⁵ Saa xeⁿ nlco ts'iaaⁿñeeⁿ, nntsuuñe cautyja 'naaⁿl juuna'. Nqueⁿ nluin'maaⁿñê, saa cwe' ñetomti jo'. Ndo' na luaa' nntjoom nntseijomna' cautyja 'naaⁿl'aⁿ cha'cwijom na nc'uaa' chii jluii'ñe naquii' chom.

¹⁶ ¿Aa ticaliu'yo' na 'o cwiluiindyō' waa' Ty'oōts'om ndo' na m'aaⁿ Espîritu Santo naquii' n'om'yo'? ¹⁷ Xeⁿ na m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na nntseityuii' waa' Ty'oōts'om, nntseityueeⁿl'eⁿ tsaⁿñeeⁿ ee lju' cwiluiiñe juuna', ndo' mancjo'yo' cwiluiindyō' w'aa'ñeeⁿ.

¹⁸ Meiⁿcwiindyoy' 'o tinguuiⁿnn'aⁿñe cheⁿnquii cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. Xeⁿ m'aaⁿ ñeeⁿ ts'aⁿ quiiⁿntaaⁿyo' na matseitiuu na jndo' ts'om cha'xjeⁿ nquiee nn'aⁿ tsjoomanancue cwitjeii'na cwenta, c'oom juu cha'na ts'aⁿ na meiⁿchjoo tijndo' ts'om, cha mayuu'cheⁿ nntseixmaaⁿ ts'aⁿ na jndo' ts'om. ¹⁹ Ee juu na cwitjeii' nn'aⁿ tsjoomnancue cwenta na jndo' n'omna, Ty'ooots'om macwjeeⁿeⁿ cwenta na ntjeiⁿ jo'. Ee waa ñ'oom'm na teiljeiina' na matsona': "Nnt'uii Ty'ooots'om nn'aⁿ ñequio mañejuu na jndo' n'omna". ²⁰ Ndo' waa cwiicheⁿ ñ'oom'm na teiljeii na matsona': "Nqueⁿ na cwiluiiñê na catsaⁿntjoom jaa mantyjeeⁿ joo ñomtiuu 'naaⁿ nn'aⁿ na jeeⁿ jndo' n'om, cwe' ts'iaaⁿndyo jona'." ²¹ Nc'e na ljo', tintjei's'andyoy' na majndaa' ts'aⁿ na cwilajomndyo' ñ'eⁿñe. Ee cha'tso na matseijndaa'ñe Ty'ooots'om la'xmaⁿna' cwenta'yo'. ²² Meiiⁿ nncō Pablo, oo nquii Apolos, oo nquii Pedro, cha'tsondyō cwiluiindyō na cwindyaⁿntjooⁿyâ ndaaⁿyo'. Ee cha'tso na s'aa Ty'ooots'om m'aaⁿna' cwentaaya. Cantyja na cwitandoo'a tsjoomnancuewaañe matseixmaⁿna' naya 'naaⁿya ee na cwito'ñooⁿya na cwitandoo'a ñ'eⁿñê. Mati cantyja na cwiwjaaya matseixmaⁿna' naya 'naaⁿya, nc'e cantyja 'naaⁿ jo' cwitsaaquiaa'a cañoom'luee. Cha'tso na cwiwinooⁿya je' ñequio na quia wjaawe'cañoomna' cwila'xmaⁿna' na nnteijndeina' jaa. ²³ Ndo' 'o m'aⁿyo' cwentaa' Cristo ndo' jom cwiluiiñê cwentaa' Ty'ooots'om.

4

Ts'iaaⁿ na maty'iom Jesucristo apóstoles

¹ Jo' chii catjei'yo' cwenta cantyja 'naaⁿyâ na cwiluiindyō nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom Cristo, ndo' na cwit'mooⁿyâ ndaaⁿ nn'aⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na wanty'iuu' tyom'aⁿna'. ² Juu ts'aⁿ na waa cwii ts'iaaⁿ na matseixmaⁿ, macaⁿna' na cwitquioo' cantyja 'naaⁿaⁿ na cwiluiiñê ts'aⁿ na matseicanda. ³ Saa cantyja 'naⁿya, ticwjaa'ndyo cwenta chiuu waa na 'o cwitjei'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na matseixmaⁿya oo chiuu nquii nt'omcheⁿ. Meiⁿ ticu'xaⁿ cheⁿnncō cantyja 'naⁿya. ⁴ Juu na m'aaⁿ ts'ooⁿ tica'moⁿna' aa waa na matseitjooⁿndyo, saa meiiⁿ na ljo' tica'moⁿna' na tjaa jnaⁿya. Nquii Ty'ooots'om nncu'xeeⁿ ja. ⁵ Nc'e na luaa', cwitjoocheⁿ na nncwjee'nnda' Ta Jesús, tintjei'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom ndaaⁿyo'. Ee xjeⁿñeeⁿ nnts'aaⁿ na nleitquioo'ya 'naⁿ na cwe' wanty'iuu' cwil'a nn'aⁿ ñequio joo 'naⁿ na cwila'jndaa'ndyena naquii' n'omna. Quia jo' ñnequiaa Ty'ooots'om nnom cwii cwii ts'aⁿ cha'xjeⁿ na matsona'.

⁶ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', matseinaⁿya ñ'oommeiⁿ ndaaⁿyo' cantyja 'naⁿya ñ'eⁿ Apolos cha nnteijndeina' 'o, ndo' cha cantyja 'naaⁿyâ nntsaala'noⁿyo' na tincwinom'yo' ñ'oom na teiljeii, ndo' cha meiⁿcwii ts'aⁿ tincwji's'aaⁿ cwii ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'ooots'om cha nnts'aana' na ticwentyjo 'naaⁿ cwiicheⁿ. ⁷ Ee ¿chiuu waa cantyja 'naⁿ na mach'eena' ntyji' na jndandyu'ti' nchiiti cwiicheⁿ? Ndo' ¿cwaaⁿ cwii nnom na matsei'xmaⁿ na nchii nquii Ty'ooots'om mañequiaaⁿ na matsei'xmaⁿ jo'? Ndo' xeⁿ cwe' jnda' naya'ñeeⁿ, ¿chiuu na matseis'andyu' na cha'cwijom tiyuu' na jnda' juuna'?

⁸ Mach'eena' na nquiu'yo' na la'xmaⁿyo' nn'aⁿ na tyandy. Cha'cwijom tjaa meiⁿcwii na macaⁿtina' 'o. Cha'cwijom na cwiluiindyoy' nn'aⁿ na cwitsaⁿntjom, meiiⁿ na ticañ'aaⁿyâ. Toom cwe' na mayuu' cwiluiindyoy' nn'aⁿ na cwitsaⁿntjom cha mati jâ nla'jomndyō jo' ñ'eⁿndyo'. ⁹ Mach'eena' ntyjii na maqueⁿ Ty'ooots'om jâ apóstoles na wanty'iaa'ndyotyaaⁿyâ na cha'tsondye nn'aⁿ. Matseijomna' cantyja 'naaⁿyâ cha'cwijom nn'aⁿ na jnda' teijndaa' na nncwje na jndoo'cheⁿ nn'aⁿ ndo' nnty'iaa' ángeles. ¹⁰ Cwitjeii' nn'aⁿ cwenta na jâ na cwiñequiaayâ ñ'oom cantyja 'naaⁿ Cristo la'xmaaⁿyâ nn'aⁿ

na ntjei'ndye saa 'o cwitjei' che'ncjo'yo' cwenta na la'xma'yo' na jee' jndo' n'om'yo' cantyja 'naa'a'. Cwitjei'yo' cwenta na tileicjaanjoom' cwil'aayâ saa 'o jee' cwijaanjoom' cwil'a'yo'. Cwila't'maa'ndye nn'a' 'o saa jâ tic-uee' n'omna. ¹¹ Hasta xje' je', waa xje' na matseitjoona' na nntquiaayâ ndo' na nncwaaayâ ñequio liaa na nlcwaa'â. Jndye ndii' cwicacho'â, ndo' mei' tjaa'na' w'aaya. ¹² Cwiwijndyaayâ na cwil'aayâ ts'iaa'. Quia cwitioo nn'a' ñ'oomwi' cjooyâ, cwitaa'yâ na catio'naa'ñe Ty'o'ots'om joona. Quia cwileintyjona jâ, cwila'quii n'o'oyâ. ¹³ Quia cwila'nei' nn'a' ñ'om taa' ts'om nacjooyâ, cwila'joom'na jâ cha'cwijom to' na niom nnom tsjoomnancue saa cwit'ooyâ ñequio ñ'oom ya. Hasta xje' je' cwil'a nn'a' na cwila'xmaa'yâ cwii na jee' ts'iaa'.

¹⁴ Nchii cwe' matseiljeiya ñ'oommei' cha catseijnaa'na 'o saa cha na nntseijndo'na' n'om'yo' nc'e na cwiluiindyoy' ntseindaaya na jee' wi' ts'o'oya 'o. ¹⁵ Ee meii' na aa m'a' qui mei' nn'a' na cwit'moo'na cantyja 'naa' Cristo ndaa'yo', saa tijndye lotye'yo' m'a'. Cantyja 'naa' na cwila'yuya n'om'yo' ñ'e' Ty'o'ots'om, ja cwiluiindyoy' tsotye'yo' nc'e ñ'oom naya na macwji'n'maa'ñe nn'a'. ¹⁶ Jo' chii matseijndo'a n'om'yo', cal'a'yo' cha'xje' na quits'aaya.

¹⁷ Jo' chii majñoo'ya Timoteo na m'a'yo', cwiluiñe jndaaya na jee' matseicaña' ndo' na jnda ntyjiiya jom, jom nnts'aa' na nncjaañjoom' n'om'yo' chiuu waa na jom'aa' na matseixma'ya cwentaa' Cristo Jesús cha'xje' na ma'moo' ndaa' nn'a' cwii cwii tmaa' nn'a' na macwjee'e' cwentaa'a'. ¹⁸ Ñ'ee'ndyoy' 'o na cwilas'andyoy' che'ncjo'yo' na cwindu'yo' na tixocjonty'iannda'a 'o. ¹⁹ Saa tyuaa' nncjocandoo'a 'o xe' l'ue ts'om Ta Jesús, ndo' quia ljo'che' nljeiya chiuu n'om na ñ'ee' na luaa' cwil'ana, nljeiya chiuu tseixma' ñ'oom na cwila's'andyena. ²⁰ Ee juu na ma'moo'na' na matseixma' ts'a' na matsa'ntjom Ty'o'ots'om jom, xocwitquioo' jo' cwe' nc'e ñ'oom na matseinei' ts'a', nleitquioo' jo' cantyja 'naa' na aa matseixmaa' najndei' na cwiluiñe Ty'o'ots'om. ²¹ ¿Chiuu nl'ue n'om'yo' na cats'aa'? ¿Aa nncjocandoo'a 'o na nntseitia'a 'o, oo aa nnc'o'oya na wi' ts'o'oya 'o, ñequio na jee' jnda ntyjiiya 'o?

5

Catjei'yo' ts'a' na m'aa'ya ñ'e' cwiiche' yuscu

¹ Waa ñ'oom na cwiindyoy' 'o mañ'oom tsondyee t'ma' ndo' na ljo' mei' nn'a' na tyoola't'maa'ndye Ty'o'ots'om tiquil'ana na luaa'. ² Ndo' 'o cwitjei' che'ncjo'yo' cwenta na jee' cwila'candaa'ndyoy' mei' tatiato nquiuyoy' na luaa' waa. Matsona' na catjei'yo' tsa'ñ'ee' quii'ntaa'yo' na luaa' mach'ee'. ³ Meii' na tic'o'ndyoy' ñ'e'ndyoy', saa cantyja 'naa' espíritu 'na'ya m'aa'ya ñ'e'ndyoy', ñequio xuee' Ta Jesucristo jnda tu'xa'ya ts'a' na luaa' mach'ee'. ⁴ Quia cwitjomndyoy' na nla't'maa'ndyoy' Ty'o'ots'om ja nnc'o'oya ñ'e'ndyoy' cwe' cantyja 'naa' espíritu 'na'ya ndo' mati ñequio juu najndei' na matseixma' Ta Jesús nnc'oomna' ñ'e'ndyoy'. ⁵ Ndo' na luaa', la'xma'yo' na catio'yo' tsa'ñ'ee' l'o Satanás cha cwi'ndaa' seii'e' saa nlui'n'maa'ñe espíritu 'naa'a' quia na nncwjee'nda' Ta Jesús.

⁶ Tixcwe na cwitjei'yo' cwenta na jee' cwila'candaa'ndyoy' jo nnom Ty'o'ots'om ndo' na cwiljoya n'om'yo' na luaa' waa quii'ntaa'yo'. ¿Aa ticaliyoy' na meii' ñechjoowi' ndaaljo' matseicandei'na' cha'waa tsquee'tyoo'? ⁷ Jo' chii catjei'ndyoy' cantyja 'naa' cha'tsoñ'e' na la'xma'na' ndaaljo' tquie na matsei'ndaa'na' 'o cha nntseijomna' 'o tyoo' na tuiina' ñ'e' tsquee'tyoo' xco na tjaa ndaaljo' tjaquiee' na cwicwa' nn'a' judíos xuee'

Pascua, na juu tyoo'ñeeⁿ cwiluiindyoyo'. Ee Cristo cwiluiñê Catsmaⁿ chjoo cwentaaya cantyja 'naaⁿl xuee Pascua 'naaⁿya. Jla'cuee' nn'aⁿ jom ndo' tueeⁿeⁿ cwentaaya. ⁸ Jo' chii matsona' na calajomndyoy xuee Pascua ñequio na xcwee' n'ooⁿya ndo' na mayuu'a, na joo jo' la'xmaⁿna' cha'cwijom tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. Nchii nlajomndyoy xuee Pascua'ñeeⁿ ñequio ndaaljo' tqwie na tseixmaⁿna' na quie' n'ooⁿya ndo' natia na cwil'aaya.

⁹ Ñequio cwiicheⁿ carta'ñeeⁿ tsjooya na tilajomndyoy ñequio nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¹⁰ Saq ñ'eⁿ carta'ñeeⁿ nchii ñe'catsjooya na catjei'ndyoy'ñ'eⁿyo' ñequio nn'aⁿ tsjoomnancue na cwe' m'aⁿyana ñequio nn'aⁿ oo na m'aⁿna na cwila'queeⁿ n'omna 'naaⁿl cwiicheⁿ ts'aⁿ, oo na jeeⁿ ya cwinquio'nn'aⁿna nc'iaana cha ndaaⁿ ntjeii'na 'naaⁿ na'ñeeⁿ oo ñ'eⁿ joo nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a. Ee xeⁿ tilajomndyoy ñequio nn'aⁿ na laxmaⁿ nmeiⁿl, nlcaⁿna' na calui'yo' tsjoomnancue. ¹¹ Ñ'oom na l'ue ts'ooⁿ na cala'noⁿyo' cantyja 'naaⁿl carta'ñeeⁿ, ts'aⁿ na matso na matseyu' ñ'eⁿ Jesucristo, meiⁿchjoo tilajomndyoy' ñ'eⁿñê xeⁿ m'aaⁿyaaⁿ ñ'eⁿ ts'aⁿ na cwe' luaa'ndyoy', oo queeⁿ ts'oom 'naaⁿl cwiicheⁿ ts'aⁿ, oo matseit'maaⁿñê 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a, oo cantuñê, oo tsaⁿ candii jom, oo mach'ueeⁿ. Meiⁿ na nlcwa' ñequio ts'aⁿ na matseixmaⁿ nmeiⁿl til'a'yo'. ¹² Titseixmaⁿya na nncu'xaⁿya nn'aⁿ na tyoola'yu'. Ncjo'yo' la'xmaⁿyo' na nntu'xeⁿyo' nn'aⁿ na m'aⁿ quii'ntaaⁿyo'. ¹³ Nquii Ty'ooots'om nncu'xeeⁿ nn'aⁿ na tyoola'yu'. Quia jo' catjei'yo' ts'aⁿ jnaⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿyo'.

6

Ticaty'iomyana' na nlquaaⁿya ñ'oom cjoo nc'iaaya

¹ Quia cwiindyoy 'o waa ñ'oom na malein'oomna' juu ñequio cwiicheⁿ x'iaa' na matseyu', ¿chiiu na cwiqueⁿyo' ñ'oom tsaⁿñeeⁿ jo' nnom jwe na nchii ts'aⁿ na matseyu'? Cwa nchii ncjo'yo' na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om nla'jndaa'ndyoy' ñ'oom'ñeeⁿ. ² ¿Aa ticaliu'yo' na joo nn'aⁿ na cwiluiindyoy cwenta' Ty'ooots'om nntu'xeⁿna nn'aⁿ tsjoomnancue? Ndo' nc'e na nntu'xeⁿyo' nn'aⁿ tsjoomnancue, ¿chiiu na tileicandaⁿ nntu'xeⁿyo' ñ'oommeiⁿ na cwe' cwantindyoy jooa'? ³ ¿Aa ticaliu'yo' na nntu'xaaⁿya ángeles? Ndo' nc'e na ljo', majndeiticheⁿ ndaaⁿ nla'jndaa'ndyoy' ñ'oom na mat'uiina' jaa yuu na ticjaañjoom' na cwil'aaya je'. ⁴ Jo' chii xeⁿ niom ñ'oom na maleichuuna' 'o ñequio nn'aⁿyo' na cwilayu', caty'iom'yo' ts'iaaⁿñeeⁿ nn'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na tit'maⁿ la'xmaⁿ na catu'xeⁿna ñ'oom 'naⁿyo'. ⁵ Matsjooy na luaa' cha catseijnaaⁿna' o'. ¿Aa nnts'aacheⁿna' na tjaa'naⁿ meiⁿñecwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na jndo' ts'om na nntseijndaa'ñê ñ'oom na maleichuuna' 'o? ⁶ ¿Aa maxjeⁿ maty'iomyana' na cwiqueⁿyo' ñ'oom cjoo' cwii nn'aⁿyo' na mati matseyu'? Jo' chii cwitjomndyoy' jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwitu'xeⁿ ñ'oom, meiiⁿ na jooa nchii nn'aⁿ na cwila'yu'.

⁷ Juu na cwila'ntja'ndyoy' ñequio nc'iaa'yo' na cwila'yu' ma'moⁿna' na t'maⁿ waa na cwila'tjoondyoy'. Yati caljoya n'om'yo' nawil' na cwil'ana 'o, meiiⁿ na cwinty'ueena 'naⁿyo'. ⁸ Saq 'o xuii' na cwil'a'yo', mancjoondyoy' cwita'wi'yo' nn'aⁿyo' na cwila'yu' hasta cwinty'uee'yo' 'naaⁿna. ⁹ ¿Aa ticaliu'yo' na joo nn'aⁿ na cwiñequiandyoy cantyja 'naaⁿl natia ticalaxmaⁿna cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om? Tiñequio'nn'aⁿndyoy' che'ncjo'yo' cantyja 'naaⁿl ñ'oomwaañe. Nn'aⁿ na cwe' cwitjomndyeyana ñ'eⁿ nn'aⁿ na tyoo'uncona, tixocala'xmaⁿna cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om, meiⁿ nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a, meiⁿ nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñ'eⁿ nn'aⁿ, meiⁿ naⁿnom na cwe' ñ'eⁿ ntyjenom m'aⁿ, ¹⁰ meiⁿ nn'aⁿ na cwinty'uee, meiⁿ nn'aⁿ na queeⁿ n'om 'naaⁿl cwiicheⁿ ts'aⁿ, meiⁿ naⁿcandyee, meiⁿ nn'aⁿ

na cwitioñ'oom nn'aⁿ, meiⁿ nn'aⁿ na cwinquio'nn'aⁿ ts'aⁿ cha nnda^a ntjei'na 'naaⁿaⁿ. ¹¹ Ñ'eeⁿndyo' 'o na ñejla'xmaⁿ'yo' nmeiⁿ cwitjoocheⁿ na nla'yu'yo', sa^a je' jnda tmaⁿndyo', jnda tqueⁿndyo Ty'o^ots'om 'o, jnda tqueeⁿ 'o na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿ'yo' ñequio xuee' Ta Jesucristo ndo' cantyja 'naaⁿ nquii Espíritu na cwiluiñe Ty'o^ots'om cwentaaya.

Maqueⁿlju' Ty'o^ots'om seii' ts'aⁿ

¹² Waa ñ'oom na cwilue nn'aⁿ: “Wanaaⁿ na nnts'aa meiⁿljo'cheⁿ na l'ue ts'o^o”. Mayuu' na ljo', sa^a ticha'tso mateijndeina' ts'aⁿ. Ñ'oom na mayuu' wanaaⁿ na nnts'aa yuu na l'ue ts'o^o sa^a ticatsona' na cwii na mats'aa nlqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' ja. ¹³ Mati cwilue nn'aⁿ: “Juu nantquie tseixmaⁿna' cwentaa' tsiaa' ts'aⁿ, ndo' tsiaa' ts'aⁿ tseixmaⁿna' cwentaa' nantquie.” Ñ'oom na mayuu' jo', sa^a we nnom nmeiⁿ nnts'aa Ty'o^ots'om na ndyuena'. Sa^a nchii tqueeⁿ seii' ts'aⁿ na cwe' luaa' nnc'oom ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, tqueeⁿ seii'a na laxmaⁿna' cwentaa' nqueⁿ na matsaⁿntjoom, ndo' jom m'aaⁿ cwentaa' seii'a. ¹⁴ Ndo' cha'xjeⁿ na tquiaaⁿ na wando'xco Jesús mati ñnequiaaⁿ na nntandoo'xcoo^a nc'e najndeii na cwiluiñe.

¹⁵ ¿Aa ticaliu'yo' na juu seii'yo' laxmaⁿna' cwii taⁿ seii' Cristo? ¿Aa maty'iomna' na nntseitjooⁿa juuna' ñ'eⁿ cwii yuscu na cwe' luaa' m'aaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ? Meiⁿchjoo ticaty'iomna' ¹⁶ ¿Aa ticala'noⁿ'yo' quia na matseitjoom'ñe ts'aⁿ ñequio sculjaa', ñe'cwii sei' laxmaⁿna? Ee ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii matsona': “Wendye joona, ñe'cwii sei' la'xmaⁿna.” ¹⁷ Ndo' na luaa' waa, quia na matseijomñe ts'aⁿ ñequio Ta Jesús, ñe'cwii cwiluiñe tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿñe.

¹⁸ Cha'cwijom na jndeii maleinom ts'aⁿ cha na ticat'uii cwii na teincuu' jom, maluaa' cal'a'yo' na tic'om'ya'yo' ñ'eⁿ ts'aⁿ na cwe' luaa'. Ee nt'omcheⁿ jnaⁿ na mach'ee ts'aⁿ ticat'uiina' seiiⁿeⁿ, sa^a ts'aⁿ na matseitjoom'ñe ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ na cwe' luaa', matseicw'aa'ñe jnaⁿ seiiⁿeⁿ. ¹⁹ ¿Aa ticaliu'yo' na cwiluiñe seii'yo' wats'om cwentaa' Espíritu Santo na m'aaⁿ quii' n'om'yo' na jnda tquiaa Ty'o^ots'om na c'oom ñ'eⁿndyo'? Jo' chii ticalaxmaⁿ'yo' na ñnequiandyo' na nla' seii'yo' yuu na queeⁿ n'omna'. ²⁰ Ee jnda seijnda Ty'o^ots'om 'o ñequio cwii na jeeⁿcheⁿ ndya' jnda. Jo' chii laxmaⁿ'yo' na cala't'maaⁿndyo' jom ñequio seii'yo' ñequio espíritu 'naⁿ'yo' ee na we ndii' joona' la'xmaⁿna' cwentaaⁿaⁿ.

7

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na jnda t'unco

¹ Ndo' je' maw'o ñ'oom na cwita'x'e'yo' no^o nacjoo' carta na jla'cwanom'yo'. Ñecuaa meiⁿ ticoco tsaⁿs'a, ² sa^a jnaaⁿ na jeeⁿ cwe' luaa' cwic'eeⁿ nn'aⁿ ñ'eⁿ nc'iaana, jo' chii yati cwii cwii tsaⁿs'a cocoom ndo' mati cwii cwii tsaⁿscu c'oom saaⁿaⁿ. ³ Nquii tsaⁿs'a waa cwii nnom na matseixmaaⁿ na nnts'aaⁿ ñ'eⁿ scoom'm ndo' mati tsaⁿscu waa cwii nnom na matseixmaaⁿ na nnts'aaⁿ ñ'eⁿ saaⁿaⁿ. Wendyena quiandy ntyjeena ndaana na cala'canda^andyena ñ'oomwaa'. ⁴ Tsaⁿscu titseixmaaⁿ na nntseintycwii'ñe nnom saaⁿaⁿ ee saaⁿaⁿ tseixmaⁿ cwenta jom, meiⁿ tsaⁿs'a titseixmaaⁿ na nntseintycwii'ñe nnom scoom'm ee scoom'm tseixmaⁿ cwenta jom. ⁵ Cwe' jo' tintseintycwii'ñe ts'aⁿ nnom saaⁿaⁿ, nnom scoom'm sa^a ñequii'cheⁿ wanaaⁿ na nla'ljondyo' xeⁿ waa ñ'oom na jnda t'maⁿ'yo' na ñe'calanei'yo' nnom Ty'o^ots'om. Sa^a nchii na jndye xuee, tints'aana' na tileicala'quii n'om'yo' ndo' na ljo' nnts'aa Satanás na nla'tjoondyo'.

⁶ Luaa' waa na matsjoo cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', sa^a tintjei'yo' cwenta na tseixmaⁿna' ñ'oom na matsaⁿntjomna'. ⁷ Cantyja 'naⁿya toom cwe' cha'tso naⁿnom laxmaⁿna' cha'na ja, sa^a tiñe'cwii xjeⁿ na mañequiaa Ty'o^ots'om

na laxmaa^{ya}. Ee ñ'eeⁿ nn'aⁿ waa cwii nnom na la'xmaⁿ, ndo' nt'omcheⁿ cwiicheⁿ ljo la'xmaⁿ.

⁸ Ndaa joo naⁿnom na tyoo'unco ndo' mati joo yolcu na jnda ljondye, matsjoo na yati caljoo'ndyena na ñenqueena cha'na m'aaⁿ ja luaañe. ⁹ Saa xeⁿ tileicwiquii n'omna na m'aⁿ ñenqueena, ñecuaa, c'uncona, ee yati na m'aaⁿ ts'aⁿ na we caⁿ, nchiiti na cwe' matseiqueeⁿ ts'oom na ñe'c'oom ñ'eⁿ ts'aⁿ.

¹⁰ Saa ndaa 'o na jnda tma'co'yo', luaa waa ñ'oom na matsa'ntjomna', nchii cwe' ñ'oom 'ndyo ja, ñ'oom 'ndyoo nquii Ta Jesús jo': juu scuu' ts'aⁿ ticatoⁿñê ñequio saaⁿaⁿ. ¹¹ Saa xeⁿ ma'ñeeⁿ saaⁿaⁿ, ticwanaaⁿ na ncoconnaaⁿaⁿ, matsona' na caljoyaandyennda'na. Ndo' mati juu saaⁿaⁿ, tintseyuyii' ljeii 'naaⁿna.

¹² Ndaa nt'omndyo' 'o na jnda t'unco'yo', luaa matsjoo nncō, nchii matsa'ntjom Ta Jesús na caluii na ljo', xeⁿ na m'aaⁿ ts'aⁿ na matseyu' saa scoom'm tyootseyu' ndo' tsaⁿñeeⁿ cwiljoya ts'om na m'aaⁿ ñ'eⁿñê, tintoⁿñê ñequio scoom'm. ¹³ Ndo' cwii yuscu na matseyu', xeⁿ saaⁿaⁿ tyootseyu', saa cwiljoya ts'om na cwiljoo'ñe ñ'eⁿñê, tintseyueeⁿeⁿ ljeii na tocoom ñ'eⁿñê. ¹⁴ Ee maqueⁿndyoo Ty'oots'om saa' yuscu na tyootseyu' nc'e na cwiluiñê saa' yuscu na matseyu'. Ndo' mati maqueⁿñooⁿ scuu' ts'aⁿ na tyootseyu' nc'e saaⁿaⁿ tseixmaⁿ ts'aⁿ na matseyu'. Ee xeⁿ nchii na luaa' waa, quia jo' nda jona nla'xmaⁿ cha'na nda nn'aⁿ na tyoola'yu', saa na mayuu' maqueⁿna' nda jona cantyja 'naaⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om. ¹⁵ Saa xeⁿ juu ts'aⁿ na tyootseyu' ñe'catseyueeⁿeⁿ ljeii na tocoom ñ'eⁿ saaⁿaⁿ oo scoom'm, quia jo' ñecuaato na ca'ñeeⁿ. Quia na luaa' waa maxjeⁿ til'aaya na jndei'na' na caljoo'ñe ts'aⁿ. Ee Ty'oots'om l'ue ts'oom na ticachooya tia' ñequio nn'aⁿ w'aaya. ¹⁶ Ee ¿chiiu ntyji'yu' 'u tsaⁿscu na matseyu' na jnda tma'co' na xocatseyu' sa' ñ'eⁿ Ty'oots'om cantyja 'naⁿ? Ndo' mati 'u tsaⁿs'a na matseyu' na jnda tma'co', ¿chiiu ntyji'yu' na xocatseyu' scu' cantyja 'naⁿ?

Tilajndaqaya na nlachuii'a na tyolaxmaa^{ya}

¹⁷ Ticwii cwiindyoy' 'o, caljoya ts'om chiiu waa na jnda tquiaa Ty'oots'om na matseixmaⁿ quia na t'maaⁿ juu. Luaa' waa ñ'oom na mañequiaaya ndaa nn'aⁿ cha'tso ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwjeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ. ¹⁸ Quia na t'maaⁿ 'u, ¿aa jnda tuii 'naaⁿ sei' cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ judíos yonom ndana? Tintseichui' na luaa' waa. Ndo' xeⁿ aa tyooluii 'naaⁿ sei' quia na t'maaⁿ 'u, tacaⁿna' na caluii na ljo'. ¹⁹ Ee ticateijndeiina' ts'aⁿ xeⁿ na tuii 'naaⁿñeeⁿ tjaaⁿaⁿ meiiⁿ xeⁿ ticaluiina'. Ñ'oom na jndati na catseicanda' ts'aⁿ ñ'oom na matsa'ntjom Ty'oots'om. ²⁰ Jo' chii meiⁿquia cwii nnom na matseixmaⁿ ts'aⁿ quia na t'maⁿ Ty'oots'om jom, jo' jo' caljoya ts'oom. ²¹ ¿Aa cwiluiindyuy' ts'aⁿ na mandi'ntjomtyeⁿ quia na t'maaⁿ 'u? Tinc'oom' ts'om' na ljo', saa xeⁿ nncju'naaⁿñena' na ndyaandyu', cwa catsa' na ljo'. ²² Ee ts'aⁿ na m'aaⁿ na mandi'ntjomtyeⁿ quia na t'maⁿ Ty'oots'om jom na catseyoom'm ñ'eⁿ Ta Jesús, je' cwiluiñe ts'aⁿ na jnda seicandyaa'ñê. Ndo' maljoyu cantyja 'naaⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ quia na t'maⁿ Cristo jom, je' cwiluiñe ts'aⁿ na mandi'ntjomtyeⁿ nnoom. ²³ Juu ñequio na seijnda Ty'oots'om 'o, jeeⁿ ndya' jnda jo'. Jo' chii tiñequiandyoy' na laxmaⁿyo' nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ ndaa nn'aⁿ. ²⁴ Quia jo' 'o nn'aⁿya, cwii cwiindyoy' caljoya ts'om chiiu waa na tyotseixmaⁿ xjeⁿ na t'maⁿ Ty'oots'om juu.

Nn'aⁿ na tyoonc'unco ndo' yolcu na jnda ljondye

²⁵ Ñ'oom na cwita'x'ee'yo' nooⁿ cantyja 'naaⁿ yolcu na tyoo'unco, tjaa'naⁿ ñ'oom na matsa'ntjom Ta Jesús ja cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. Saa nc'e na matseixmaⁿya ts'aⁿ na wi' ts'oom, ntyjii na ndaa nla'ñ'oom'ndyoy' ñ'oom na

matsjoo cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. ²⁶ Cwe' nc'e jndye nnom quich'eena' tiempomeiiⁿ, jo' chii macwjii'a cwenta na yaticheⁿ caljoo'ñe ts'aⁿ cha'xjeⁿ na jnda teijnoom'm. ²⁷ Xeⁿ m'aaⁿ scu', tintseytyuii' ljeii na tma'co' jom. Saa xeⁿ tjaa'naⁿ scu', tical'ue' ts'aⁿ na nluiiñe scu'. ²⁸ Saa xeⁿ aa mma'co', tjaa'naⁿ jnaⁿ naljo'. Ndo' mati cwii yuscundyua, tjaa jnaaⁿ xeⁿ ncoco. Ee jndye nnom nawi' quich'eena' na nntjoom nn'aⁿ na nnc'unco ndo' ñe'cateijndeiya 'o na tincwinom'yo' jona'.

²⁹ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', luaa waa na ñe'catsjooⁿya: Jnda teitsioo' xuee na nncwjee'nnda' Cristo. Nc'e na ljo' joo nn'aⁿ na jnda t'unco, c'omna cha'cwijom tjaa'naⁿ lcuuna, tjaa'naⁿ s'aana. ³⁰ Joo nn'aⁿ na m'aⁿ na chjoo' n'om, c'omna cha'xjeⁿ quia waa xuee. Ndo' joo nn'aⁿ na m'aⁿ ncuee, c'omna cha'cwijom m'aⁿna na chjoo' n'omna. Ndo' nn'aⁿ na cwilajnda 'naⁿ c'omna cha'cwijom nchii 'naaⁿna jo'. ³¹ Ndo' joo nn'aⁿ na cwiwil'uee'ndye 'naⁿ na cwila'xmaⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaañe, matsona' na c'omna cha'cwijom na ticajnda nquiuna ljo' la'xmaⁿna', ee juu na matseixmaⁿ tsjoomnancuewaañe mawjaantycwiina'.

³² Til'ue ts'ooⁿ na jndye ñomtiuu nc'om'yo', ee ts'aⁿ na tjaa'naⁿ scuu', m'aaⁿ ts'oom chiuu nnc'oom jo nnom Ta Jesús, na nncjaawee' ts'oom ñ'eñe, ³³ saa ts'aⁿ na m'aaⁿ scuu', m'aaⁿ ts'oom cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na macaⁿna' cha neiiⁿ scoom'm ñ'eñe. ³⁴ Ndo' na luaa' waa, tiñecwii m'aaⁿ ts'oom. Ñecwii xjeⁿ mat'uiina' cantyja 'naaⁿ yuscu na tjaa'naⁿ saa' ñequio yuscu ndyua na tyococo. Jona m'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Jesús, na ñequiandyen'eⁿna na la't'maaⁿndyena jom cantyja 'naaⁿ seiina ñequio espíritu 'naaⁿna. Saa yuscu na jnda mam'aaⁿ saa', m'aaⁿ ts'oom cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na macaⁿna' ndo' ñequio chiuu na nnc'oom cha nncjaawee' ntyjii saaⁿaⁿ ñ'eñe.

³⁵ Nchii matsjoo ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' ee tical'ue ts'ooⁿ na nnc'unco'yo' saa cha na nnteijndeina' 'o ndo' cha na xcwee' n'om'yo' na ndye'ntjom'yo' nnom Ta Jesús.

³⁶ Ñ'oom na jndu'yo' na m'aaⁿ cwiindyoy' 'o na m'aaⁿ nomjnda na jnda jaawinom'na' na ndyuañe ndo' 'u na tsotyeeⁿ jnda mamatseitiiu' na ya xeⁿ nncocotoom, maxjeⁿ ya na nlui na ljo'. Ee nchii jnaⁿ na nntsa' na ljo'. ³⁷ Saa xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jnda seijndaa'ñe naquii' ts'om na xonquiaa na nncoco nomjnda, ee na manty'iaa' na ticaⁿna', ya cats'aa na ljo'. ³⁸ Quia jo' ya mach'ee ts'aⁿ na maw'o ñomcaa' jnda, saa yati mach'ee juu ts'aⁿ na matseiljo nomjnda.

³⁹ Yuscu na m'aaⁿ saa', mat'uiityeⁿna' juu ñ'eñe yocheⁿ na wando' tsaⁿñeeⁿ. Saa xeⁿ nncue' tsaⁿñeeⁿ, wanaaⁿ na ncoconnaaⁿaⁿ ñ'eⁿ meiⁿquia ts'aⁿ na l'ue ts'oom, macanda ñequii'cheⁿ ñ'eⁿ ts'aⁿ na matseyu'. ⁴⁰ Saa matseitiiu yati mach'eeⁿ xeⁿ na nljoo'ñe na ñenqueⁿ. Luaa' m'aaⁿ ts'ooⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa' ndo' mantyjii na matseixmaⁿya Espíritu na cwiluiiñe Ty'oots'om.

8

Nantquie na cwila't'maa'ndye nn'aⁿ 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a

¹ Je' nnc'oya ñ'oom na cwita'xe'yo' cantyja 'naaⁿ seii quioo' na cwila'cwjee nn'aⁿ na cwila't'maa'ndyena 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a. Ñ'oom na mayuu' na cha'tsondyo cwiluiindyoy' nn'aⁿ na jndo' n'ooⁿya cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', ndo' juu jo' wjan'oomna' jaa na c'ooⁿya na s'andyoy', lcundyoy'. Saa juu na m'aaⁿya na jnda nquiuyua nn'aⁿ, mateijndeina' na tsaanajndaaya na cwila'yuu'a. ² Ts'aⁿ na matseitiiu na jndye waa na jndo' ts'om, tyootsei'noⁿ

cha'xjeⁿ na macaⁿna' na caljeii. ³ Saa nquii ts'aⁿ na jnda ntyjii ñequio Ty'oots'om, mawajnaⁿaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

⁴ Cantyja 'naaⁿ aa wanaaⁿ na nntquie'yo' seii quioo' na cwiwil'uee'ndye nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a, cwila'n^{oo}'na na meincwii tjaa ljo' la'xmaⁿ joona' ee maxjeⁿ macandaⁿ nqueⁿ m'aaⁿ. ⁵ Ee cañoom'luee ñequio tsjoomnancue jndye nnom na maniom na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ na cwiluena na t'maⁿ ñ'oom la'xmaⁿ, saa joona' nchii nquii Ty'oots'om cwiluiindyena'. Ndo' na mayuu' na jndye 'naⁿ maniom na cwilue nn'aⁿ "Ta" ndaana', ndo' cwituee'ndyecjena cantyja 'naaⁿ joona'. ⁶ Saa cantyja 'naaⁿ jaa nmeiiⁿ ñecwii Ty'oots'om m'aaⁿ, ndo' jom cwiluiñê Tsotyaaⁿ. Cantyja 'naaⁿ jom cha'tso na maniom, jom tqueeⁿ jo', ndo' nc'e jom, jo' na m'aaⁿya. Ndo' mati ñecwii m'aaⁿ na cwiluiñê na matsaⁿntjom jaa, nquii Jesucristo. Cha'tsoti na maniom, cwim'aⁿna' nc'e nqueⁿ, mandii ñ'aaⁿ jaa.

⁷ Saa ticha'tsondye nn'aⁿ cwila'n^{oo}'na na ljo' ee jnda ljeii'na' na cwila't'maaⁿndyena cwii na cwe' nn'aⁿ l'a, ndo' quia cwicwa'na nantquie'ñeeⁿ, cwitjeii'na cwenta na cwila't'maaⁿndyena juuna'. Ndo' nc'e na tyoowijndo' n'omna cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, jo' chii juu na m'aaⁿ n'omna tseixmaⁿna' cwii na jnda t'aa'na' na cwajndii. ⁸ Ee nchii cwe' aa macwa' ts'aⁿ nantquie'ñeeⁿ, oo, aa ticwaaⁿaⁿ joona', jo' na macjaawee' ntyjii Ty'oots'om jom. Meiⁿ nchii na jeeⁿ ya nn'aⁿndyotyaaⁿ xeⁿ cwicwaa'a joona', oo nchii nn'aⁿ na tiann'aⁿndyotyaaⁿ xeⁿ ticwaa'a joona'. ⁹ Saa cal'andyo' cwenta na juu luaa' na wanaaⁿ na c'om'yo', titseixmaⁿna' cwii na nnts'aana' na nntseitjooñe cwii nn'aⁿyo' na cachjoo matseyu'. ¹⁰ Ee xeⁿ 'u na ntyji' chiuu wanaaⁿ na nntsa', mawacatyⁿ cwii joo yuu na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ cwii na cwe' nn'aⁿ l'a, ndo' cwii ts'aⁿ na tityeⁿ na matseyu' nty'iaaⁿaⁿ 'u jo', ndaana nnts'aana' na mache' na luaa', nnc'omt'maaⁿñe ts'oom na mati lcwaaⁿaⁿ 'naⁿ na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ ty'o^{oo}'ñeeⁿ. ¹¹ Ndo' na luaa', juu na matsei'n^{oo}' na wanaaⁿ na ljo' mache', nntsei'ndaa'na' juu nn'aⁿ na tityeⁿ matseyu', na mati tue' Cristo cwentaaⁿaⁿ. ¹² Quia laa'ti' cwil'a'yo' ñequio joo nn'aⁿyo' na tit'maⁿ cwilayu'ya n'om, cwila'tjoo^{ndyo}' ndaana na cwila'ñ'eeⁿndyo' n'omna. Ndo' mati cwilaxmaⁿyo' jnaⁿ jo nnom Cristo. ¹³ Jo' chii xeⁿ cantyja 'naaⁿ na macwa'a cwii nnom nantquie na cwiwil'uee'ndye nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye cwii na cwe' nn'aⁿ l'a, xeⁿ jnaaⁿ jo' matseitjooñe cwii nn'aⁿya na matseyu', quia jo' tajom cwilcwaa'nnda'a juuna' cha tintseilcwe'tya'na juu nn'aⁿya.

9

Ts'aⁿ na cwiluiñê apóstol, waa najndeii na matseixmaaⁿ

¹ Joo na wanaaⁿ na l'a apóstoles, mati ja tseixmaⁿ jo' ndo' chiuu waa na laxmaⁿna, mati jo' matseixmaⁿya. Jnda nty'ian^{oo}'ya Jesús na cwiluiñê na matsaⁿntjoom jaa, ndo' 'o cwiluiindy^o cwentaaⁿaⁿ nc'e ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ na tyots'aaya quii'ntaaⁿyo'. ² Nndaana nnts'aana' na nt'omcheⁿ nn'aⁿ cwitjeii'na cwenta na ticaluiindy^o apóstol, saa jo ndaana 'o matsona' na cwiluiindy^o na ljo' ee juu na cwila'y^u'yo' ma'moⁿna' na ljo'.

³ Ndaana joo nn'aⁿ na cwilue na nchii cwiluiindy^o apóstol, luaa waa ñ'oom na matseilcwa'a ndaana. ⁴ Waa na matseixmaⁿya na wanaaⁿ na nnc'oñ^{oo}'na na macaⁿna' na nlcwaa'a ndo' na nlcwaaⁿ, ⁵ ndo' mati wanaaⁿ na nnc-jaañ'eⁿ cwii yuscu na matseyu' quia jonquiaya ñ'oom naya cha'xjeⁿ cwil'a nt'omcheⁿ apóstoles, ñequio ntyjee nquii Ta Jesús ndo' mati Pedro. ⁶ Ndo' ¿aa m'aaⁿ n'om'yo' na cwe' macanda nquii Bernabé ñ'eⁿndyo' ja na ticatsona' na nnteixe'yo' jâ? ⁷ Ee ¿ñeeⁿ sondaro na cwe' nquii matseicatsuu 'naⁿ na

macaⁿna' juu na macaa ndia'? Ndo' ¿ñeeⁿ ts'aⁿ na manom' cwii ntjom l'oo uva na tiquii taa'na'? Ndo' ¿ñeeⁿ ts'aⁿ na mateix'e canmaⁿ na tic'uu ndaatsuuyo'?
 8 Meiⁿ ticala'tiuu'yo' na cwe' tomti ñ'oom na m'aaⁿ n'om nn'aⁿ na macwji'a. Ee ljeii na tquiaa Ty'oots'om nnom Moisés, majo'ti matsa'ntjomna'.
 9 Ee naquii' libro'ñeeⁿ teiljeii: "Tintjaa'ndyo' bosa ndyuee quioo'ndyo yocheⁿ na cwil'a'yo' ts'iaaⁿ." Saa meiiⁿ na ljo' teiljeii, nchii macanda ma'moⁿna' na cwe' cantyja 'naaⁿ quioo'ndyo ñjom ts'om Ty'oots'om.
 10 Nc'e na m'aaⁿ ts'oom cantyja 'naaⁿya, jo' chii teiljeii ñ'oomwaa'. Naya 'naaⁿya na teiljeina', ee juu ts'aⁿ na matseindyaa tyuaa ñequio juu ts'aⁿ na macwja' lqueeⁿ, cwil'ana ts'iaaⁿmeiⁿ na ntyjaa' n'omna na nleil'uee'ndyena na cwiwe'.
 11 Jo' chii nc'e na jnda jnooⁿâ tsjaaⁿ cantyja 'naaⁿ Espíritu naquii' ntaaⁿyo', ticwinom'na' na ñnequia'yo' na cwitaaⁿyâ ndaa'yo' chjoowi' 'na'yo' cha'cwijom cwii na jnda tue'.
 12 Nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ndaa'yo' cwil'ana na cateijndei'yo' joona. Ndo' majndeiticheⁿ já wanaaⁿ na cateijndei'yo'.

Meiiⁿ na wanaaⁿ na ntaaⁿyâ na cal'a'yo' na ljo', saa mei'jom ndii' tyool'uuyâ. Ee cwila'quii n'ooⁿyâ naquii' na cwitjooⁿyâ cha ticatseitsaaⁿñena' na ya tsandyeyo' ñ'oom' Ty'oots'om.
 13 'O manquiu'yo' nquiee ntyee cwentaa nn'aⁿ judíos na cwindye'ntjom naquii' wats'om t'maⁿ cwitquiina seii quioo' na cwila'cwjeena na cwiñequia nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om. Wanaaⁿ na cwitquiina sei'ñeeⁿ ee jo' jo' waa tio t'maⁿ yuu cwindye'ntjomna nnoom.
 14 Ndo' cha'xjeⁿ cwicandaa naⁿñeeⁿ 'naⁿ na cwiwil'uee'ndyena, maluaa' sa'ntjom Ta Jesús na joo nn'aⁿ na cwiñequia ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ nnto'ñoomna ljo' na macaⁿna' joona nc'e ñ'oom'm na cwiñequiana.
 15 Saa mei'jom ndii' tyooaⁿa na ñnequia'yo' ljo' na macaⁿna' ja, meiⁿ nchii matseiljeiya ñ'oomwaañe cha nnteijndei'yo' ja. Ee yati ntyjii meiiⁿ na aa nc'iō na tintsuu nayawaañe na cantyja 'naaⁿ jo' matseis'andyō.

16 Saa tyoocwji's'andyō na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om ndaa'yo' ee ts'iaaⁿñeeⁿ matseixmaⁿya. Ndo' jeeⁿ nty'iaa'ndyō xeeⁿ ticatseicandaya juuna'.
 17 Jo' chii xeⁿ mañequiaya ñ'oom nc'e na l'ue ts'ooⁿ nncō, mats'ona' na nncwantjōⁿ, saa xeⁿ mats'aa na ljo' nc'e na maty'ioom ts'iaaⁿñeeⁿ ja, quia jo' cwe' matseicandaa'ndyō ts'iaaⁿ na ty'ioom ja.
 18 Quia jo' juu na mawantyjōⁿ, na m'aaⁿya na neiⁿya na mañequia ñ'oom na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ na meiⁿcwii na chojnaⁿyo' nōōⁿ, na nchii nncwantjōⁿya 'naⁿ na macaⁿna' ja na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om.

19 Ja meiiⁿ nchii cwiluiindyō moso na mandi'ntjomtyeⁿ nnom patrom 'naaⁿ, saa jnda tqueⁿndyō cheⁿnncō na matseixmaⁿya na ljo' ndaa cha'tso nn'aⁿ. Mats'aa na ljo' cha majndyeti nn'aⁿ nncwantjōⁿ cwentaa' Cristo.
 20 Quia na m'aaⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, mats'aa cha'na cwii joona na m'aⁿna nacje 'naaⁿ ljeii na tquiaa Moisés cha nncwantjōⁿya joona cwentaa' Cristo, meiiⁿ tic'ooⁿya nacje 'naaⁿna'.
 21 Ndo' jo ndaa nn'aⁿ na tic'omna nacje 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, mats'aa cha'na cwii nquieena cha nncwantjōⁿya joona, meiiⁿ na mayuu' m'aaⁿya nacje 'naaⁿ ljeii 'naaⁿ nquii Ty'oots'om nc'e na m'aaⁿya nacje 'naaⁿ Cristo.
 22 Quia na m'aaⁿya ñ'eⁿ nn'aⁿ na cachjoo na cwila'yuy'ya n'om, mati mats'aa na cachjoo matseyuy'ya ts'ooⁿ cha mati nncwantjōⁿya joona. Ndaa cha'tso nn'aⁿ mats'aa na matseixmaⁿya cha'xjeⁿ joona cha nt'omndye joona nlui'n'maaⁿndyena.
 23 Mats'aa cha'tso nmeiⁿ nc'e ñ'oom naya na cantyja 'naaⁿ jo' cwilui'n'maaⁿndye nn'aⁿ cha mati nntseijomndyō ñequio naya na cwito'ñoom nn'aⁿ cantyja 'naaⁿna'.

24 'O manquiu'jndaa'ndyo' quia cwitjomndye nn'aⁿ na nleinom, cha'tsondyena cwileinomna, saa macanda juu ts'aⁿ na nncuee'jndyee nla't'maaⁿndye nn'aⁿ juu. Quia jo' cala'jnda'yo' cha'xjeⁿ matseijndei

t^{sa}n^ñeeⁿ. Cjoo'yaya n'om'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnom Ty'ooots'om cha mati nntseit'maaⁿñê 'o. ²⁵ Saa cjaañjoom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ joo nn'aⁿ na cwileinom, jndye nnom na cwila'ljondyena, ee cwicantyyaa' n'omna na nnta'ntjomna, meiiⁿ juu 'naⁿ na cwita'ntjomna tyuaa' cwiwi'ndaa'na'. Jo' chii mati jaa cjoo'yaya n'ooⁿya na cwindya'ntjooⁿtyaaⁿya nnom Ty'ooots'om nc'e juu na nnto'ñooⁿya na ñnequiaaⁿ ndaaya tijoom cwi'ndaa'na'. ²⁶ Cantyja 'naⁿ ja luaa tyoots'aa cha'na mach'ee ts'aⁿ na cwe' maleinomto na tijndaa' yuu wjaayuu. Cantyja na mandi'ntjoⁿya nnoom, meiiⁿ tyoots'aa cha' cwil'a nn'aⁿ na cwe' cwituee'to nnda' naquii' jndye. ²⁷ Nchii nmeiiⁿ mats'aa. Ja ñequio na jndei'na' maju'cja seii'a na catseicandana' na matsa'ntjoⁿya juuna', cha cwii na jnda' t'mooⁿya ndaa' nt'omcheⁿ ticwji'ndyona' ja na ticwil'uendyo naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ! Cristo.

10

Ticala't'maaⁿndyo meiiⁿquia na cwe' nn'aⁿ l'a

¹ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', l'ue ts'ooⁿ na cala'noⁿ'yo' quia jlui' welooya nn'aⁿ judíos Egipto, cha'tsondyena tyotseintyjo Ty'ooots'om ncwaaⁿ nchquiu nacjoona ndo' cha'tsondyena teinomna Ndaaluae Wee. ² Ndo' na luaa', cha'tsondyena teits'oomndyena na seitjoom'na' joona ñ'eⁿ Moisés quia na tyotseintyjoⁿa' nchquii'ñeeⁿ cjoona ndo' na teinomna ndaaluae'ñeeⁿ. ³ Ndo' mati cha'tsondyena tyocwa'na maná na tquiaa Ty'ooots'om na jna'na' cañoom'luee, ⁴ ndo' cha'tsondyena tyowena ndaatoo na tyocalui'na' quii' tsjo' na ñ'eⁿ ñ'eⁿna' ñ'eⁿndyena. Nquii Cristo cwiluiiñe tsjo'ñeeⁿ. ⁵ Saa meiiⁿ na luaa' tyom'aⁿna, maxjeⁿ majndyendyetina ticjaawee' ntyjii Ty'ooots'om ñ'eⁿndyena ee tical'ana yuu na l'ue ts'oom. Macwe' jo' jndyendyena tjana ndyuaa yuu tja nn'aⁿ c'oom.

⁶ Cha'tso nmeiiⁿ na tyotjoomna laxmaⁿna' cwii na ma'moⁿna' ndaaya na tila'queeⁿ n'ooⁿya cwii cwii nnom natia cha'xjeⁿ tyola'queeⁿ n'omna. ⁷ Jo' chii tila't'maaⁿndyo' cwii na cwe' nn'aⁿ l'a cha'xjeⁿ ñel'a nt'omndye joona ee tso ñ'oom na teiljeii: “Ty'ewindyuaandye nn'aⁿ na nlcwa' ndo' na nncwe, jnda' jo' teicantyyana na l'ana cha'xjeⁿ nn'aⁿ na tic'om nacje 'naaⁿ Ty'ooots'om.” ⁸ Meiⁿ tanc'ooⁿya na cwe' luaa'ndyo ñ'eⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ na tyol'a joona ee jnaaⁿ jo' na s'aa Ty'ooots'om na ñecwii xuee tja ntquiuu nchoo' ndyee meiiⁿndyena. ⁹ Meiⁿ tacal'aaya xjeⁿ Cristo cha'xjeⁿ ñel'a nt'omndye joona, ee jo' na tquii canduu joona ndo' tjana. ¹⁰ Meiⁿ tilancjoo'ndyo' nnom Ty'ooots'om cha'xjeⁿ ñel'a nt'omndye joona, ndo' jnaaⁿ jo' na jñoom ángel na jndyotseicwjee joona.

¹¹ Cha'tso nmeiiⁿ na tyotjoom weloo welooya, laxmaⁿna' cwii na ma'moⁿndyeyuna' ndaaya, ndo' teiljeii joona' quii' ñ'oom' Ty'ooots'om cwii na matseijndoⁿ'na' n'ooⁿya chiuu macaⁿna' na c'ooⁿya ncueemeiiⁿ na macanda. ¹² Jo' chii ts'aⁿ na matseitiuu na meintyjee'tyeⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om, cats'aañe cwenta na ticju'cjena' juu. ¹³ Ee joo na cwiwinom'yo' na maqueⁿna' xjeⁿ 'o cha cala'tjooⁿndyo' nnom Ty'ooots'om, ticachuii'na' ñequio na cwitjoom nt'omcheⁿ nn'aⁿ. Saa jom cwiluiiñê na mayoom'm, meiiⁿ tijoom quiaaⁿ na juu na maqueⁿna' xjeⁿ 'o nncwinom'na' juuna' na xocandaⁿ nna'ndyo' ndo' mati ñnequiaaⁿ na ya nluii'ndyo' naquii' juuna'. ¹⁴ Jo' chii 'o nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, cantyja 'naaⁿ na nla't'maaⁿndyo' 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ cwil'a, c'om'yo' cha'na ts'aⁿ na jndei maleinom na quiaⁿ'aⁿ na nnt'uii nawil' jom. ¹⁵ Matsjoo' na ljo' ndaa'yo' ee ntyjiiya na 'o cwila'noⁿ'yo'. Jo' chii queⁿya'yo' cwenta ñ'oom na matsjoo'. ¹⁶ Ee cwiñequiaaya na quianl'uaa' Ty'ooots'om xjeⁿ na cwito'ñooⁿya waso, juu jo' ma'moⁿna' na cwilajomndyo cantyja 'naaⁿ

niom' Cristo. Ndo' quia cwityjaaya tyoo' ma'moⁿna' na cwilajomndyo cantyja 'naaⁿ seiⁿeⁿ. ¹⁷ Ee meiiⁿ na jndyendyo saa ñe'cwii tyoo' cwicwaa'a ndo' nc'e na ljo' ñe'cwii sei' cwiluiindyö.

¹⁸ Cala'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ Israel. Nn'aⁿ na cwitquiina sei quioo' na cwitioona nacjoo' tio wats'om t'maⁿ, xjeⁿñeeⁿ cwilajomndyena cantyja 'naaⁿ quioo' na cwila'cwjeena. ¹⁹ Ndo' na matsjoo na luaa', tila'tiuu'yo' na ñe'catsjoo na juu 'naⁿñeeⁿ na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ waa najndei na matseixmaⁿna' meiⁿ nchii na ñe'catsjoo na juu sei' na cwiñequia naⁿñeeⁿ nnom juuna' jndati matseixmaⁿna' ñequio meiⁿquia sei'. ²⁰ Ñ'oom na matsjoo cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', joo nn'aⁿ na tic'omna cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, quia cwila'cjweena quioo', nchii nnom jom cwiñequiana sei'ñeeⁿ, ndaa naⁿjndii cwiñequiana jooa'. ²¹ Ee ticatsona' na nncwe'yo' na njom waso na cwiwe nn'aⁿ na cwila'jomndye ñequio Cristo, ndo' mati nncwe'yo' cwii na matseixmaⁿna' cantyja 'naaⁿ naⁿjndii. Meiⁿ ticatsona' na nlcwa'yo' na cwila'jomndyo' ñequio Cristo, ndo' mati nlcwa'yo' cwii na matseixmaⁿna' cantyja 'naaⁿ naⁿjndii.

²² ¿Aa ñe'cal'aaya na jaa jndaatyaaya nchiiti jom ndo' jom jeeⁿ xueeⁿ jaa?

Ts'aⁿ na matseyu' cats'aaⁿ cha'tso ñequio na wi' ts'oom tyjenn'aⁿñê

²³ Waa ñ'oom na cwilue nn'aⁿ: “Wanaaⁿ na nnts'aa ts'aⁿ meiⁿquia na ñe'cats'aa.” Ñ'oom na mayuu' jo', saa ticha'tso mateijndeiina' jom. Mayuu' wanaaⁿ na nnts'aa ts'aⁿ ljo' na l'ue ts'oom, saa ticha'tso mateijndeiina' na nncjaanajneiⁿ jo nnom Ty'oots'om. ²⁴ Ee nchii ñequii'cheⁿ nc'oom' ts'om ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ nqueⁿ. C'oom' ts'oom cantyja 'naaⁿ nt'omcheⁿ nc'iaaⁿaⁿ na cwila'yu', cwaaⁿ cwii na nnts'aaⁿ na nnteijndeiina' jooa na nnc'oonajndana cantyja na cwila'yu'na.

²⁵ Wanaaⁿ na nntquie'yo' cha'tso nnom sei' na cwileil'ua. Meiⁿ tinta'xe'yo' ¿aa cwiwil'uee'ndye nn'aⁿ sei'ñeeⁿ xjeⁿ na cwila't'maaⁿndyena cwii na cwe' nn'aⁿ cwil'a? Ee na nliu'yo' na ljo' ndaa nnts'aana' na nntsei'ndaa'na' nquiu'yo'. ²⁶ Ee naquii' Salmos matsona': “Tsjoomnancue ñequio 'naⁿ na matseixmaⁿna', cha'tso jo' 'naaⁿ nquii Ta Ty'oots'om.”

²⁷ Cwii ts'aⁿ na nchii ts'aⁿ na matseyu', xeⁿ maqueeⁿñê cwii 'o waⁿaⁿ na nlcwa' ñ'eⁿñê, wanaaⁿ na nncja' xeⁿ aa l'ue ts'om'. Cwa' meiⁿquia na mañequiaa tsaⁿñeeⁿ. Saa cha tintsei'ndaa'na' ntyji' tincwaxe' aa ts'iaaⁿ sei'ñeeⁿ na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ cwii na cwe' nn'aⁿ l'a. ²⁸ Saa xeⁿ nntso cwii ts'aⁿ njom': “Sei'waañe jnda tacatyeeⁿna' cwentaa' cwii na cwe' nn'aⁿ l'a”, jo' chii 'u je' tnlqui' juuna'. Ee meiiⁿ na xocatsei'ndaa'na' 'u xeⁿ na nlqui' juuna' saa nntsei'ndaa'na' ts'om ts'aⁿ na t'moⁿ njom' ee m'aaⁿ ts'oom na ticatsona' na nlqui' juuna'. ²⁹ Matseinaⁿ cantyja 'naaⁿ juu na m'aaⁿ ts'om tsaⁿñeeⁿ na seicandii 'u, nchii cantyja 'naaⁿ na m'aaⁿ ts'om' nncu'.

Saa ndaa nnts'aana' na nncwax'ee cwiindyö 'o: “¿Chiuu na matsona' na ja catseiljondyö cwe' chiuu na m'aaⁿ ts'om cwiicheⁿ?” ³⁰ Ee xeⁿ mañequiaya na quianl'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ juu na macwa'a, quia jo' ¿yuu waa na nncju'naaⁿñena' na nntso ts'aⁿ na tixcwe mats'aa?” ³¹ Quia jo' na cwicwa'yo' ñequio na cwiwe'yo', ñequio meiⁿquia na cwil'a'yo', na cha'tso na cha'tso ñequii'cheⁿ cats'aana' na caluiit'maⁿñeti Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ jo'. ³² Til'a'yo' cwii nnom na cantyja 'naaⁿ jo' nntseilcwe'na' ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ Ta Jesús, meiiⁿ na ts'aⁿ judío, meiiⁿ nn'aⁿ na nchii judíos, ndo' meiiⁿ joo nn'aⁿ na laxmaⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om. ³³ Malaa'ti' waa na quits'aaya, ee matseijndo na cha'tso cantyja 'naⁿya nncjaawee' n'om nn'aⁿ. Nchii mal'ueendyo na joo na mats'aa na cwe' ja cateijndeiina', saa cateijndeiina' na majndyeti nn'aⁿ nlui'n'maaⁿndyena.

11

¹ Jo' chii cw'aa'ndyo' ja cantyja na mats'aaya ee ja jom'aa'ya cha'xjeⁿ na tyoch'ee Cristo.

Luaa c'om yolcu quia cwitjomndye nn'aⁿ

² Matseit'maa'ndyo 'o na ñequii'cheⁿ cwijaañjoom' n'om'yo' ja ndo' cwilawe'yo' ñ'oom na jnda tquaa'ya ndaa'yo' ³ Saa l'ue ts'ooⁿ na nla'no'yo' na tseixmaⁿ Cristo xqueⁿ cwii tsaⁿs'a ndo' juu tsaⁿs'a tseixmaaⁿ xqueⁿ scoom'm cha'xjeⁿ nquii Ty'oots'om tseixmaaⁿ xqueⁿ Cristo. ⁴ Jo' chii xeⁿ matiom tsaⁿs'a 'naⁿ xqueⁿ quia matseineiⁿ nnoom oo quia mañequiaa ñ'oom'm, matseijnaaⁿ tsaⁿñeeⁿ Cristo na cwiluiñe xqueeⁿ. ⁵ Saa xuii' cantyja 'naaⁿ cwii yuscu, xeⁿ ticata' xqueⁿ quia na matseineiⁿ nnom Ty'oots'om oo quia na mañequiaa ñ'oom'm matseijnaaⁿ aⁿ saaⁿ aⁿ. Xeⁿ na ljo' mach'eeⁿ matseijomna' cantyja 'naaⁿ aⁿ cha'cwijom na jnda teinqui' casei xqueeⁿ. ⁶ Ndo' xeⁿ tical'ue ts'om yuscu na ñjom 'naⁿ xqueeⁿ, quia jo' cateinqui' xqueeⁿ. Saa nc'e na jeeⁿ t'maⁿ matseijnaaⁿ na' jom na nnoⁿ soxqueeⁿ oo na nnteinqui' casei, quia jo' cañjom 'naⁿ xqueeⁿ. ⁷ Saa tsaⁿs'a je', ticaty'iomna' na ñjom 'naⁿ xqueeⁿ ee jluii'ñe Ty'oots'om ndo' tqueeⁿ na cantyja 'naaⁿ juu na caluiit'maaⁿ ñê saa wandyo' cantyja 'naaⁿ tsaⁿscu ee tsaⁿs'a matseit'maaⁿ ñena' cantyja 'naaⁿ aⁿ. ⁸ Ee quia na s'aa Ty'oots'om tsaⁿs'a, nchii teil'uee'ñê tsaⁿscu na tuii na ljo', teil'uee'ñê tsaⁿs'a na s'aaⁿ tsaⁿscu. ⁹ Meiⁿ nchii na s'aaⁿ tsaⁿs'a cha cateijndeina' tsaⁿscu, s'aaⁿ tsaⁿscu cha cateijndeina' tsaⁿs'a. ¹⁰ Manc'e na luaa' waa ndo' nc'e na cwiqueⁿ ángeles cwenta, jo' chii matsona' na cañjom 'naⁿ xqueⁿ yuscu cha m'moⁿna' na maju'ñecjeeⁿ nnom saaⁿ aⁿ. ¹¹ Saa cantyja 'naaⁿ jaa nn'aⁿ na cwila'yu', waa naya 'naaⁿ tsaⁿs'a nc'e tsaⁿscu, ndo' mati waa naya 'naaⁿ tsaⁿscu nc'e tsaⁿs'a. ¹² Ee meiiⁿ na mayuu' najndyee s'aa Ty'oots'om tsaⁿscu ee tsaⁿs'a, saa mati na mayuu' na m'aaⁿ tsaⁿs'a ee tsaⁿscu, ndo' cha'tsoñ'eⁿ cwinaⁿ na m'aaⁿ Ty'oots'om.

¹³ C'oom'ya n'om'yo', ¿aa ndya' maty'iomyana' na ticañjom 'naⁿ xqueⁿ yuscu na nntseineiⁿ nnom Ty'oots'om? ¹⁴ Mati ma'moⁿyana' ndaaya na matseijnaaⁿ na' tsaⁿs'a quia na teincoo sooxqueeⁿ, ¹⁵ saa matseit'maaⁿ ñena' yuscu quia na cwiwiteincoo soxqueeⁿ, ee joona' tseixmaⁿna' cwii na matseicu'na' xqueeⁿ. ¹⁶ Saa xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na ticjaawee' ts'om ñ'oomwaa', macaⁿna' na catsei'noo'noⁿ na meiⁿ já meiⁿ nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ aⁿ, tjaa'naⁿ cwicheⁿ nnom na cwil'aaya.

Tixcwe cwil'ana quia cwicwa'na Cena na tqueⁿ Jesucristo

¹⁷ Ñ'oom na matseiljeitya ndaa'yo' leicandaa nntsjoⁿ na ya cwil'a'yo' ee mach'eena' quia cwitjomndyo' juu na cwil'a'yo' matseilcwe'na' 'o nchii na mateijndeina' 'o. ¹⁸ Ee najndyee jnda mandiiya quia cwitjomndyo' na nla't'maa'ndyo' Ty'oots'om, titjoom' m'aⁿyo', ndo' m'aaⁿ ts'ooⁿ na ljo'. ¹⁹ Ee maxjeⁿ nleitquioo'yuu na titjoom' m'aⁿyo' cha m'moⁿna' 'ñeeⁿ joo quii'ntaaⁿyo' m'aⁿna na xcwee' n'omna jo nnom Ty'oots'om. ²⁰ Ndo' nc'e na titjoom' m'aⁿyo', jo' chii juu na cwicwa'yo', tiyuu' na tseixmaⁿna' nquii Cena na seijndaa'ñe Ta Jesús. ²¹ Ee quia cwicwa'yo' cwii cwiindyoy' matseityuaa'ti na nlcwa' na jndyoñ'oom, meiⁿ tiquiaaⁿ na nntseijomñe cwiicheⁿ x'iaaⁿ aⁿ na matseiyu', ndo' na ljo' nt'om joona ma'ndiina' na ñe'jndo' ndo' nt'om jnda jndyee. ²² ¿Chiuu 'o? ¿Aa maxjeⁿ tjaa'naⁿ l'a'yo' yuu na nleñ'oom' na nlcwa'yo' ndo' na nncwe'yo'? ¿Aa maxjeⁿ ticuee' n'om'yo' nc'iaa'yo' na mati cwiluiindyee tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om? Ee na laa'ti' na cwil'a'yo' cwila'jnaⁿyo' joo nc'iaa'yo' na wanty'iaa m'aⁿ. ¿Aa cwila'tiuu'yo' na jeeⁿ xcwe na cwil'a'yo'? Leicandaa nntsjoⁿ na ljo'.

Cantyja na seijndaa'ñe Jesucristo na cuaa Cena
(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Ee nnom Ta Jesús to'ñoⁿya ñ'oom na t'mooⁿya ndaa'yo', na mañejuu teijaaⁿ na seiquioo Judas jom luee nn'aⁿ, to'ñoom tyoo' ²⁴ndo' jnda na tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿna', tyjeeⁿ juuna'. Tsoom: "Cato'ñoom'yo' tyoo'waa, cwa'yo' juuna'. Seii'a cwiluiiñena'. Mañequiaandyo na nnc'io cha nncwañoom'na' 'o. Ñequii'cheⁿ na luaa' nntsal'a'yo' cha cat'moⁿyo' na cwicañjom n'om'yo' ja." ²⁵Ndo' mati jnda na tcwa'na, to'ñoom waso, tsoom: "Juu wasowaañe tseixmaⁿna' ñ'oomxco na maquaⁿya ñequio nioom'a. Cwii cwii ndii' na cwiwe'yo' juuna', cjaañjoom'tyeⁿ n'om'yo' ja." ²⁶Jo' chii ticwii cwii ndii' na cwicwa'yo' tyoo'waa ndo' na cwiwe'yo' na ñjom wasowaa, cwitsatjei'yuu'ndyo' ndaaⁿ nn'aⁿ cantyja na tue' Ta Jesús, hasta quia na nndyonaaⁿaⁿ.

Nchii cwe' nntseijomñeto ts'aⁿ quia cwicwa' nn'aⁿ Cena

²⁷ Jo' chii meiⁿquia ts'aⁿ na macwaaⁿaⁿ tyoo'waa oo ma'om na ñjom wasowaa na tic'oom'ya ts'oom na jnda tseixmaⁿna', waa jnaaⁿaⁿ nacjoo' seii' ndo' nioom' Ta Jesús. ²⁸Nc'e na ljo', matsona' na cwii cwii ts'aⁿ cwitjoocheⁿ na nlcwaaⁿaⁿ tyoo'ñeeⁿ ndo' na nnc'om na ñjom waso'ñeeⁿ, c'oom'ya ts'oom na aa tjaa'naⁿ cwii nnom cantyja 'naaⁿaⁿ na matseicu'na' na nntseijomñê juu jo'. ²⁹Ee ts'aⁿ na cwe' macwa'to ndo' cwe' ma'uuto meiⁿ ticwjaa'ñê cwenta na la'xmaⁿna' seii' Ta Jesús, juu na macwaaⁿaⁿ ndo' ma'om, matseijndaa'ñena' na waa jnaaⁿaⁿ cantyja 'naaⁿna'. ³⁰Macwe' jnaaⁿ na nmeiiⁿ cwil'a'yo', jo' chii majndyendyo' 'o wii'yo' ndo' tijnda'yo', hasta nt'om nc'iaa'yo' jnda tja. ³¹Saa xeⁿ ñequii'cheⁿ na cwiquaaⁿyaaya cwenta aa cwil'aaya yuu na maty'iomyana', quia jo' tixocaⁿna' na nnts'aa Ta Jesús xjeⁿ jaa, ³²ee quia mañequiaa Ta Jesús jaa, luaa' mach'eeⁿ cha ntsaala'nooⁿaⁿ ndo' cha ticaⁿna' na nnt'ueeⁿ jaa cha'xjeⁿ nnt'ueeⁿ nn'aⁿ na la'xmaⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue.

³³ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yuy'yo', quia cwitjomndyo' na nlajomndyo' na nlcwa'yo' ndo' nncwe'yo' na cwicañjom n'om'yo' na tue' Ta Jesús, cwindo'yo' cwii ndo' cwii x'iaa'yo'. ³⁴Ndo' xeⁿ m'aaⁿ cwiindyo' 'o na ñe'jndo' cwa'jñeeⁿ na waa waⁿaⁿ cha' ticaⁿna' na nnt'uii Ty'ooots'om jom na matseijomñê quia cwilajomndyo' Cena. Nt'omcheⁿ ñ'oom na cwita'x'ee'yo' nooⁿ, cuajndyaaⁿ na m'aⁿyo' quia jo' nntseijndaa'ndyoⁿ joona'.

12

Jndye nnom ts'iaaⁿ mañequiaa Espíritu Santo

¹ 'O nn'aⁿya na cwila'yuy'yo', l'ue ts'ooⁿ na caliu'yo' chiuu mach'ee Espíritu Santo na cwicandaaya cwii cwii nnom na l'ue ts'oom cha nndaⁿ ndyaⁿntjooⁿya nnom Ty'ooots'om.

² 'O manquiujndaa'ndyo' cwitjoocheⁿ na cwila'yuy'yo', tyojaachuuna' 'o cha'cwijom na nchjaaⁿyo' na cwe' tyola't'maaⁿndyo'to'yo' joo na cwe' nn'aⁿ ñel'a na xondaⁿ nla'neiⁿna'. ³ Jo' chii matsjoo ndaa'yo', ts'aⁿ na matseixmaⁿ Espíritu Santo, xocatso na cju'wi'na' Jesús. Ndo' mati xocatso ts'aⁿ na cwiluiiñe Jesús na matsaⁿntjoom juu xeⁿ nchii m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ nacje 'naaⁿ Espíritu Santo.

⁴ Nquii Espíritu Santo jndye nnom mañequiaaⁿ na cwicandaaya cha cwicandaⁿ cwil'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om. Saa manquiityeeⁿ mañequiaaⁿ na cwilaxmaaⁿya joo jo'. ⁵ Jndye nnom niom na cwindyaⁿntjooⁿya nnom Ta Jesús, saa manquiiti Espíritu matseijndaa'ñê cha'tso joona'. ⁶ Jndye nnom maniom na tjachuii' na cwiwil'ue cha cwicandaⁿ cwil'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om. Saa nqueⁿ ñe'cwii cwiluiiñê na mateijneiⁿ cwii cwiindyo

na cwil'aaya joona'. ⁷ Nnom cwii cwiindyō mañequiaa Ty'oots'om cwii nnom na ma'moⁿna' na laxmaaⁿya Espíritu cha nntei'jndeiina' nnc'iaaya na cwila'yu'. ⁸ Ñ'eeⁿ nn'aⁿ na mañequiaaⁿ na cwiñe'quia ñ'oom' Ty'oots'om ñequio na jndō'ya n'om. Ndo' ñ'eeⁿ nt'omndye joona manquiiiti Espíritu mañequiaaⁿ na ndaaⁿ nla'neiⁿna ñ'oom cha nla'noⁿ nn'aⁿ chiuu l'ue ts'om Ty'oots'om na nnc'omna. ⁹ Ñ'eeⁿndye joona na cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo la'xmaⁿna na cwila'yu'ya n'omna, ndo' nt'omndye joona cwicandaana na nla'n'maⁿna nn'aⁿwii. ¹⁰ Nt'omndye joona cwicandaana na ndaaⁿ n'ana ts'iaaⁿ t'maⁿ na ticaluiina' cantyja 'naaⁿ najndei nquii ts'aⁿ. Ndo' nt'om joona cwicandaana na jeeⁿ ya cwiñequiana ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om ndaana. Nt'om joona cantyja 'naaⁿ Espíritu mañequiaa Ty'oots'om na ndaaⁿ ntjeii'na cwenta quia tiyuu' cwii ñ'oom na cwiñequia nn'aⁿ ndo' quia na mayuu' juuna'. Nt'om cwicandaⁿ cwila'neiⁿ nt'omcheⁿ nnom ñ'oom ndo' wandyoō' nn'aⁿ na mañequiaaⁿ na cwicandaⁿ cwila'teincoo'na chiuu ma'moⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. ¹¹ Espíritu Santo ñecwii cwiluiiñê. Manquiiyeeⁿ mañequiaaⁿ cwii cwii nnom ts'iaaⁿmeiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ cantyjati na l'ue ts'oom.

Luua matseijomna' na tjat'uii'ndyo ñ'eⁿ Cristo

¹² Matseijomna' cantyja 'naaⁿ Cristo cha'cwijom ts'aⁿ na majndye tjat'uii' ndo' meiiⁿ jndyena' saaⁿ ñecwii ts'aⁿ tseixmaⁿ. ¹³ Ee cha'tsondyō meiiⁿ nn'aⁿ judíos jaa, meiiⁿ cwiluiindyō nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego, oo meiiⁿ nn'aⁿ na cwindya'ntjōōⁿtyaaⁿya ndaaⁿ patrom 'naaⁿya, oo meiiⁿ nn'aⁿ na m'aaⁿya xjeⁿ 'naaⁿ ncjōō, cwii na jndaⁿ teits'oomndyoⁿ cwiluiindyō ñecwii seii' Cristo nc'e ñecwii cwiluiiñê Espíritu, ndo' cha'tsondyō jndaⁿ to'ñōōⁿya jom.

¹⁴ Ee seii' ts'aⁿ nchii ñ'cwii nnom tseixmaⁿ, jndye nnom tjacañjoom'ñê. ¹⁵ Xeⁿ cwe' nntso x'ee ts'aⁿ: “Nc'e na titseixmaⁿya ts'oⁿ ts'aⁿ jo' chii ticatseixmaⁿya cantyja 'naaⁿ seii' ts'aⁿ.” ¹⁶ Ndo' mati xeⁿ nntso tsua'qui ts'aⁿ: “Nc'e na nchii cwiluiindyō ts'omnom ts'aⁿ, jo' chii ticat'uiindyō cantyja 'naaⁿ seii' ts'aⁿ.” Meiiⁿ na luua' nntso tsua'qui ts'aⁿ, saaⁿ tiyuu' na ljo'. Maxjeⁿ t'uii'na' ts'aⁿ. ¹⁷ Ee xeⁿ cha'waañe ts'aⁿ ñequii'cheⁿ n'omnnoom cwiluiiñê, ¿chiuu nnts'aayom na ññeeⁿ? Ndo' mati xeⁿ cha'waañe ts'aⁿ ñequii'cheⁿ lua'queeⁿ, ¿chiuu nnts'aayom na nncwjaaⁿ jndye? ¹⁸ Saaⁿ Ty'oots'om jndaⁿ seinchoom'm ticwii cwii nnom nmeiⁿ naquii' seii' ts'aⁿ cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom. ¹⁹ Xeⁿ cha'waañe ts'aⁿ ñ'cwii nnom cwiluiiñê, meiⁿchjoo ticandaⁿñê seii' ts'aⁿ. ²⁰ Saaⁿ meiiⁿ na jndye nnom na tqeⁿ Ty'oots'om na tjacat'uiiñê ts'aⁿ, maxjeⁿ ñ'eⁿ joo jo' candaⁿñê cwiluiiñê seii' ts'aⁿ.

²¹ Ts'omnom ts'aⁿ tijoom ndaaⁿ nntsona' nnom ts'oⁿ ts'aⁿ: “Ja tjaa yuu l'uee'ndyo 'u.” Meiⁿ xqueⁿ ts'aⁿ tijoom ndaaⁿ nntsona' ndaaⁿ nc'ee ts'aⁿ: “Ja tjaa yuu l'uee'ndyo 'o.” ²² Saaⁿ jeeⁿ wandyo' waa cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. Ee mañ'eeⁿ yuu na ñjoom'ñe ts'aⁿ na cwiñeii'a cwenta na ndoo' nquiuuya na meiⁿ ticaⁿna' joona'. Saaⁿ jeeⁿ l'uena'. ²³ Ndo' cwii cwii nnom seii'a na nquiuuya na tit'maⁿ la'xmaⁿna', cwil'aatyaaⁿ cwenta joona', ndo' cwii cwii nnom seii'a na tia nquiuuya na nleitquioo'na' ndaaⁿ nn'aⁿ, cwita'nty'iuu'ndyotyaaⁿ joona' ²⁴ saaⁿ joo na tjacañjoom'ndyo yuu na titia nquiuuya na nnty'iaa nn'aⁿ joona' meiⁿ ticaⁿna' na nla'cuu'ndyo. Jo' chii cwiwitquioo' na Ty'oots'om seicañjoom'm cha'waandyōñ'aaⁿ, ndo' joo na cwila'cuu'ndyo, joona' t'maⁿti mañequiaaⁿ na cwila'xmaⁿna'. ²⁵ Luua' waa na s'aaⁿ na tjacañjoom'ñe ts'aⁿ cha ticatseitiuu ts'aⁿ na ya nnc'oomñe meiiⁿ ticañ'eⁿ cwii joona'. Ee tqeeⁿ nmeiⁿ cha catei'jndeiindyena' cwii cwii nnom seii'a na tjachuii'na'. ²⁶ Manc'e jo' chii quia wi' mach'eena' cwii joo na tjacañjoom'ñe ts'aⁿ, wi' mach'eena' cha'waañê. Ndo' quia ya cwii joona', cha'waañê yaaⁿaⁿ.

27 'O cwiluiindyoy' seii' Cristo, ee cwii cwiindyoy' matseixmaⁿ cwii cwii na tjacañjoom'ñê na matseicandaa'ñena' seiiⁿeⁿ. 28 Maluaa' matseijomna' na jnda seijndaa'ñe Ty'ooots'om quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena seii' Cristo. Najndyee tqueⁿ apóstoles, nda we nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ñ'oom na jnda t'mooⁿ ndaana, jnda ndyee nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ, mati nn'aⁿ na nnda^a nl'a 'naaⁿ t'maⁿ na xocandaa^a nluina' cwe' najndei nquii ts'aⁿ, nda jo' nn'aⁿ na nnda^a nla'n'maⁿna nn'aⁿwii, nda jo' nquiee na cwila'jndaa'ndye ñ'oom, nda jo' joo nn'aⁿ na mats'ia jo' nnda^a nla'neiⁿna nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii'. 29 Ticha'tsondye cwiluiindyey apóstoles, meiⁿ nchii cha'tsondye cwiluiindyey profetas. Ticha'tsondye laxmaⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ chiuu ma'moⁿ ñ'oom'm. Meiⁿ nchii cha'tsondye cwil'a ts'iaaⁿ t'maⁿ na tixocandaa^a nluina' cwe' cantyja 'naaⁿ najndei na matseixmaⁿ nquii ts'aⁿ. 30 Meiⁿ ticha'tsondye nnda^a nla'n'maⁿ nn'aⁿwii. Mati ticha'tsondye nnda^a nla'neiⁿ ñ'oom na tjachuii' ñequio ñ'oom na macwixjeⁿ cwila'neiⁿ, meiⁿ nchii cha'tsondye nnda^a nla'teincoo' ljo' cwit'mooⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. 31 Jo' chii jo nnom Ty'ooots'om queⁿndyoy' na nla'xmaⁿ'yoy' nt'om ts'iaaⁿmeiⁿ na t'maⁿticheⁿ la'xmaⁿna'. Ndo' je' ñeca'mooⁿya ndaa'yoy' cwii nnom na mañequiaaⁿ quii' n'ooⁿya na cwiluiit'maⁿñeti juuna', nchiiti cha'tso nmeiⁿ'.

13

C'ooⁿya na wi' n'ooⁿ nc'iaaya

1 Xeⁿ nnda^a nntseinaⁿya nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ, meiiⁿ ñ'oom na cwila'neiⁿ ángeles, saa tic'ooⁿ na wi' ts'ooⁿya nn'aⁿ, matseijomna' cantyja 'naⁿya cha'cwijom na c'uaa tsom' na cwitjo' oo cha'cwijom ncjo cañjeeⁿ na cantseiiⁿ jndyena'. 2 Ndo' xeⁿ nnda^a nntseinaⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'ooots'om nooⁿ ndo' matsei'noⁿ'a cha'tso na wanty'iuu' na matseijndaa'ñê na mandañ'eeⁿ cha'tso na matsei'noⁿ'a, hasta nnda^a nquindyoo ntsjo nc'e na matseyu'ya ts'ooⁿ, saa xeⁿ tic'ooⁿya nawi' ts'ooⁿya nn'aⁿ, meiⁿchjoo tjayuu l'uendyo. 3 Ndo' xeⁿ cha'tso na maleiñ'oⁿ mañequia ndaa ndyeeñeeⁿ ndo' meiiⁿ mañequiandyoy na nla'cuee' nn'aⁿ ja ñequio chom, saa xeⁿ tic'ooⁿ na wi' ts'ooⁿ nn'aⁿ, tjaa yuu l'uendyo.

4 Juu ts'aⁿ na jnda ntyjii nn'aⁿ, ticiatom ts'om ñ'eⁿ nañ'eeⁿ, mal'ueeⁿ chiuu nnteijneiⁿ nn'aⁿ, titaa' ts'oom, titseis'añê titseiscuñê cantyja 'naaⁿaⁿ, 5 tintjeiⁿñe ñ'eⁿ nc'iaa', nchii ñequii'cheⁿ na m'aaⁿ ts'om cantyja 'naaⁿ nquii, nchii ntyja ntyja matseiw'ii. 6 Juu na cwil'a nn'aⁿ na cwila'tjoondyena, tineiiⁿeⁿ, saa quia na majo'ndyoy cwil'a nn'aⁿ, m'aaⁿ na neiiⁿeⁿ. 7 Ts'aⁿ na jnda ntyjii x'iaa' matseiquii ts'oom cha'tso na matjoom, ñequio na macantyyaa' ts'oom ndo' ñequio na ticiatom ts'oom cantyja 'naaⁿ joona'.

8 Juu na m'aaⁿ ts'aⁿ na wi' ts'om x'iaa' tijoom cantycwiina'. Nncue'ntyjyo xjeⁿ na tixocala'neiⁿ nn'aⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ 'na na quia nluui, meiⁿ xocala'neiⁿna ñ'oom na tjachuii', meiⁿ xocaⁿna' ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ. 9 Ee ticandaa'ñ'eⁿ cwila'nooⁿ'â ndo' mati quia nla'nooⁿ'ñ'aayâ ñ'oom'm na cwiñequiaayâ, 10 saa quia nncwjee' juu na candaa'ñ'eⁿ quia jo' n'ndiina' nmeiⁿ' na ticandaa' la'xmaⁿ. 11 Quia ñet'ooⁿ na tyochjoo ja, tyotseinaⁿya, tyotseitiu-uya ndo' ñet'oom' ts'ooⁿ cha'xjeⁿ cwii yucachjoo, saa quia na tue'ntyjyo chuu'a 'ndi na ñet'ooⁿya cha'na joona. 12 Ndo' maluaa' waa na matseijomna' cantyja 'naaⁿyâ, je' juu na cwila'nooⁿ'â cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om, matseijomna' juuna' cha'cwijom na manty'iaa' ts'aⁿ nnon tsjo'jñom na jnda teitsa nnomna'. Saa juu na candaa'ñ'eⁿ quia na jnda tyjee'cañoom juuna' quia jo' candaa'ñ'eⁿ nntsei'noⁿ'a. Je' cwe' xeⁿntaⁿ xeⁿntaⁿ matsei'noⁿ'a saa quia ljo'cheⁿ nntsei'noⁿ'tcuundyoy cha'xjeⁿ nquii Ty'ooots'om candaa'ñ'eⁿ mawajnaⁿ'a ja.

¹³ Niom ndyee nnom na waa ndo' waana': na matseyiyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, na macantyyjaa' ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ jom ndo' na m'aaⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom jaa, saa t'maⁿti naquii' ntaaⁿ ndyee nmeiiⁿ, juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom nn'aⁿ.

14

Nn'aⁿ na nndaq nla'neiⁿ ñ'oom na tjachuii'

¹ Jo' chii cjoo' n'om'yo' na c'om'yo' na jnda nquiyo' nn'aⁿ ndo' mati cantyja' n'om'yo' na nquii Espíritu Santo ñeⁿquiaaⁿ na nnda'yo' na nndaq nla'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^oots'om, majndeiticheⁿ na nndaq ñeⁿquia'yo' ñ'oom'm. ² Ee ts'aⁿ na matseineiⁿ meiⁿnquia nt'omcheⁿ nnom ñ'oom cwe' tomti nnom Ty'o^oots'om matseineiⁿ, nchii ndaa nn'aⁿ nc'e tjaa 'ñeeⁿ juu na matsei'noⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. Cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo matseineiⁿ ñ'oom na wanty'iuu' m'aaⁿna', saa tjaa 'ñeeⁿ juu nntsei'noⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. ³ Saa ts'aⁿ na mañeⁿquiaa ñ'oom' Ty'o^oots'om, 'oonajnda nc'iaaⁿaⁿ na cwilayu' nc'e ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ ndo' cantyja 'naaⁿ na ljo' cwiñ'omt'maaⁿndyena n'omna, ñ'oom'ñeeⁿ matseinjoom'na' joona. ⁴ Juu ts'aⁿ na nndaq nntseineiⁿ cwiicheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii', jaawijndei cheⁿnqueⁿ cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo saa juu ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'oom na ma'moⁿ nquii Ty'o^oots'om nnom, ts'iaaⁿñeeⁿ mach'eeⁿ na 'oonajnda nn'aⁿ tmaaⁿ cwentaaⁿaⁿ. ⁵ Ya ntyjii xeⁿ cha'tsondyo' ya nlaneiⁿyo' nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii' saa neiⁿtyaya na ñeⁿ'quia'yo' ñ'oom na ma'moⁿ Ty'o^oots'om ndaa'yo' ee juuna' xcweti, nchiiti juu na matseineiⁿ ts'aⁿ meiⁿnquia nnom ñ'oom na tjachuii'. Macanda xeⁿ na matseiteincoo' ts'aⁿ ñ'oom'ñeeⁿ cha joo nn'aⁿ tmaaⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ nnc'oonajndana nc'e Espíritu Santo. ⁶ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwilayu'yo', meiⁿchjoo xocateijndeiina' 'o na nncjocandoo'a 'o xeⁿ na matseinaⁿ cwe' ñ'oom na tjachuii', saa xeⁿ na nntseinaⁿya ñ'oom na jnda t'moⁿ Ty'o^oots'om nooⁿya, oo cwii ñ'oom na matsei'ñoⁿa cantyja 'naaⁿ ñ'oom'm, oo cwii ñ'oom cantyja 'naaⁿ 'naaⁿ na quia nluii, oo cwii ñ'oom na m'mooⁿ ndaa'yo', nmeiⁿ mayuu' nteijndeiina' 'o. ⁷ 'Naⁿ na cwitjo' cha'na tsmaaⁿ ñequio arpa, xeⁿ nchii tjachuii' jndyena', xotsei'ñoⁿ ts'aⁿ cwaaⁿ cwii joona' macjo' ts'aⁿ. ⁸ Ndo' sondaro na matiom jndye ntu, xeⁿ tijndaa' c'uaa jndye mach'eeⁿ, tixocala'c'eendye nc'iaaⁿaⁿ na nla'ana ndia'. ⁹ Maluaa' matseijomna' cantyja 'naⁿyo', xeⁿ ñ'oom na cwilaneiⁿyo' tijndaa' joona' na cwindye nn'aⁿ, ¿chiiuuya na nla'noⁿna ljo' na cwindu'yo'? Nntseijomna' cantyja 'naⁿyo' cha'cwijom ts'aⁿ cwe' matseixuaato quii' jndye. ¹⁰ Nnts'aacheⁿna' jndye nnom na tjachuii' na cwila'neiⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, ndo' cwii cwii joona' majndaa' ljo' ma'moⁿna'. ¹¹ Saa xeⁿ titsei'noⁿa ljo' ma'moⁿ ñ'oom na matseineiⁿ ts'aⁿ cwii ñ'oom'ñeeⁿ, nntseijomna' ja cha'cwijom ts'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa ndo' maljo'yu ntyjeeⁿ ñ'eⁿ ja. ¹² Jo' chii nc'e na cwila'queeⁿ n'om'yo' na ñeⁿquiaa Espíritu Santo na nla'xmaⁿyo' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ, cjoo'ya n'om'yo' na jndye nnom ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ na nla'xmaⁿyo' na ñeⁿquiaana' na nnc'oonajndann'aⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'o^oots'om.

¹³ Jo' chii ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'oom na tjachuii', caⁿ nnom Ty'o^oots'om na nndaq nntseiteincoom'm juuna'. ¹⁴ Ee xeⁿ matseinaⁿ nnom Ty'o^oots'om ñequio cwii nnom ñ'oom na tjachuii' na nchii ñ'oomya, na mayuu' matseinaⁿya ñequio espíritu 'naⁿya saa tic'oom' ts'ooⁿ cantyja na mats'aa. ¹⁵ Quia jo' ¿chiiu macaⁿna' na cats'aa? Matsona' na catseinaⁿya cantyja 'naaⁿ espíritu 'naⁿya ndo' mati ñequio na nla'noⁿya nn'aⁿ ljo' na matseinaⁿ. Macaⁿna' na cataya ñequio espíritu 'naⁿya ndo' mati ñequio na cwila'noⁿya nn'aⁿ ljo' na mataya. ¹⁶ Xeⁿ quia na matseineiⁿ ñ'oom na tjachuii' matseit'maaⁿndyuu'

Ty'oots'om, 'u mañequiaa' na quianl'uaaⁿaⁿ ñequio na xcwee'ya ts'om', saā ts'aⁿ na ticatsei'noⁿl' ñ'oom na matseineiⁿl', ¿chiiu nnts'aayuu na nntso Amén? ee cha ntyjii ñ'oom na matseineiⁿl'. 17 Nnts'aacheⁿna' na 'u xcwe mañequiaa' na quianl'uaa' Ty'oots'om saā ticateijndeina' tsaⁿñeeⁿ na nncjaanajneiⁿ na matseyoom'm. 18 Mañequia na quianl'uaa' Ty'oots'om na majndyeti ñ'oom na cwichuii' matseinaⁿya, nchiiti 'o, 19 saā quia na m'aaⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿl' na macwji Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, yati ntyjii na cwe' ñe'om ñ'oom nntseinaⁿ na ya nla'noⁿl' nn'aⁿ, nchiiti quii' meiiⁿ ñ'oom ñequio ñ'oom na tjachuii'.

20 'O nn'aⁿya na cwilayu'yo', cantyja 'naaⁿl' natia, cala'xmaⁿ'yo' cha'na yonch'u saā cantyja 'naaⁿl' na m'aaⁿl' n'om'yo' ñ'oomwaa', cala'xmaⁿ'yo' cha'na nn'aⁿ na jnda tquiee n'om. 21 Ee naquii' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona': “Ñequio ñ'oom na cwichuii' na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nt'omcheⁿ ndyuaa nntseinaⁿya ndaaⁿ nn'aⁿ tyuaawaa saā meiiⁿ na luaa' tixocala'ñ'oom'ndyena chiiu matsjoo”, luaa' matso nqueⁿ na tseixmaaⁿ na catsa'ntjoom. 22 Quia na ndaaⁿ nntseineiⁿ ts'aⁿ ñ'oom na tjachuii' ñequio ñ'oom na maxjeⁿ matseineiⁿ, juu jo' tseixmaⁿna' 'naaⁿ jo ndaaⁿ nn'aⁿ na tyoola'yu'. Saā juu na ndaaⁿ nntseineiⁿ ts'aⁿ ñ'oom na jnda t'moⁿ Ty'oots'om nnoom tseixmaⁿna' 'naaⁿ jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu', nchii cwentaa nn'aⁿ na tyoola'yu'. 23 Ee quia cwitjomndyo' na laxmaⁿ'yo' tmaaⁿl' na macwji Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, ndo' xeⁿ cha'tsondyo' cwilaneiⁿ'yo' ñ'oom na tjachuii', ndo' jo' jo' nncjaquiee' cwii ts'aⁿ na quia mandiicheⁿ ñ'oom' Ty'oots'om oo ts'aⁿ na tyootseyu' jom, nntseitiuutoom na 'o jnda teintjei'ndyo'. 24 Saā xeⁿ cha'tsondyo' cwilaneiⁿ'yo' ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om ndaa'yo' ndo' xeⁿ juu xjeⁿñeeⁿ nncjaquiee' cwii ts'aⁿ na tyootseyu' oo ts'aⁿ na quia mandiicheⁿ ñ'oom' Ty'oots'om, nlco'tiana' ntyjeeⁿ na waa jnaaⁿaⁿ ndo' nnc'oom' ts'oom cantyja 'naaⁿaⁿ nc'e ñ'oom na cwilaneiⁿ'yo'. 25 Ndo' na ljo' nleitquioo' cha'tso na wanty'iuu' na m'aaⁿl' ts'oom. Quia jo' lcoom'm xtyeeⁿ na nntseit'maaⁿñê Ty'oots'om ndo' nntsei'nooⁿl'oⁿ na mayuu'cheⁿ m'aaⁿ Ty'oots'om quii'ntaaⁿ'yo'.

Cha'tso candaq'ya caluii xjeⁿ na cwitjomndyena

26 Quia jo' 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo' quia cwitjomndyo' na cwila't'maaⁿ'ndyo' Ty'oots'om, nt'omndyo' 'o cata'yo' salmos, nt'omndyo' 'o cat'moⁿ'yo' ñ'oom na jnda t'moⁿ Ty'oots'om ndaa'yo', nt'omndyo' 'o ndaaⁿ nlaneiⁿ'yo' nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii' ñequio ñ'oom na maxjeⁿ cwilaneiⁿ'yo', ndo' nt'omcheⁿ nc'iaa'yo' cala'teincoo'na chiiu cwit'mooⁿ n'oom'ñeeⁿ. Saā cha'tso na cwil'a'yo' caluiina' na cateijndeina' na nnc'oonajnda nn'aⁿ na cwila'yu'. 27 Quia na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom na tjachuii', ñequii'cheⁿ ñe'we oo ndyeendyena na nla'neiⁿna. Cwii ndo' cwiindyena nla'neiⁿna ndo' mati ñeⁿ ts'aⁿ na nntseiteincoo' ñ'oom'ñeeⁿ. 28 Ndo' xeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿl' cwentaa' Ty'oots'om tjaa'naⁿ ts'aⁿ na ndaaⁿ ntseiteincoo' ñ'oom'ñeeⁿ, yati na tintseineiⁿ ñ'oom na tjachuii' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'. Cwe' naquii' ts'om nquii' catseineiⁿ ñequio Ty'oots'om. 29 Ndo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om naquii' n'om, cala'neiⁿ meiiⁿ we oo ndyeendye joona ndo' nt'om nc'iaana queⁿ cwenta aa xcwe n'oom'ñeeⁿ. 30 Saā xeⁿ waa na m'moⁿ Ty'oots'om nnom cwiicheⁿ ts'aⁿ na wacatyeeⁿ jo' jo', quia jo' juu ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom quiaaⁿ na wanaaⁿ na nntseineiⁿ tsaⁿñeeⁿ. 31 Ndo' na luaa' cwii ndo' cwii ts'aⁿ ndaaⁿ nntseineiⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om naquii' ts'om cha nnc'ooliu nn'aⁿ na cwila'yu' ndo' nnc'oola'noⁿtina. 32 Juu ts'iaaⁿ na mañequiaa ts'aⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om naquii' ts'oom, matsona' na joo nn'aⁿ na cwiñequiaa

ñ'oom c'omna xjeⁿ 'naaⁿl x'iaana na tjom cwiñequiana ñ'oom. ³³ Ee Ty'ooots'om nchii cañ'eeⁿ cwiluiiñê, jom cwiluiiñê na tjoom' m'aⁿ nn'aⁿ ñequio nc'iaana.

Cha'xjeⁿ cwiwijndaa' quii'ntaaⁿ cha'tso ntmaaⁿl nn'aⁿ na macwjeeⁿen cwentaaⁿaⁿ, ³⁴ quia na cwi'tjomndye nn'aⁿ na nla't'maaⁿlndyena Ty'ooots'om, matsona' na joo yolcu ñema'cheeⁿndyo c'omna ee ticwanaaⁿ na nla'neiⁿna xjeⁿñeeⁿ. Macaⁿna' na c'omna nacje 'naaⁿ s'aana cha'xjeⁿ na matsa'ntjom ljeii 'naaⁿl Ty'ooots'om. ³⁵ Xeⁿ waa ñ'oom na ñe'caliuna, quiejndyena w'aana, quia jo' cata'x'ena ñ'oom'ñeeⁿ ndaa s'aana. Ee tixcwe na mawax'ee yuscu cwii ñ'oom quia cwi'tjomndye nn'aⁿ na cwila't'maaⁿlndyena Ty'ooots'om.

³⁶ C'oom' n'om'yo' na nchii quii'ntaaⁿl 'o jnaⁿndyee ñ'oom' Ty'ooots'om, meiⁿ nchii macanda ñencjo'yo' na jnda to'ñoom'yo' juuna'. ³⁷ Xeⁿ m'aaⁿl'ñeeⁿ cwiindyoy' 'o na matseitiuu na cwiluiiñe ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'ooots'om oo na waa cwii nnom ts'iaaⁿ na mañequiaa Espíritu na matseixmaⁿ, catsei'nooⁿl'na ñ'oomwaa' na matseiljeiya, ñ'oom na matsa'ntjom Ta Jesús juuna'. ³⁸ Saa xeⁿ titseiñ'oom'ñe ñ'oomwaa', tila'ñ'oom'ndyoy' jom.

³⁹ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yu', cala'queeⁿ n'om'yo' na ndaa ñequia'yo' ñ'oom' Ty'ooots'om. Meiⁿ ticala'cu'yo' nn'aⁿ na cwila'neiⁿ nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii'. ⁴⁰ Saa cha'tso cantyja na cwi'tjomndyoy', caluiina' cha'xjeⁿ na matsona' ndo' ñequio na xcweya m'aaⁿna'.

15

Cristo jnda mawando'xcoom

¹ Ndo' je' je' 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo', matseilcwii'ndyonna'a joo ñ'oom naya na jnda ñet'mooⁿya ndaa'yo'. Ñ'oom'ñeeⁿ jla'yu'yo' ndo' hasta xjeⁿ je'cheⁿ ndicwaⁿ tyeⁿ m'aⁿyo' cantyja 'naaⁿl juuna'. ² Nc'e juu ñ'oom naya'ñeeⁿ cwilui'n'maaⁿndye añmaaⁿyo' xeⁿ cwiljoo'ndyoy'tyeⁿyo' cantyja 'naaⁿl ñ'oom na tyoñequiaya ndaa'yo', meiⁿ ticwe' ts'iaaⁿndyoy' na jla'yu'yo'. ³ Tyo'mooⁿ ndaa'yo' ñ'oom na to'ñoⁿya na t'maⁿti tseixmaⁿna', na tue' Cristo cwentaa' jnaaⁿya cha'xjeⁿ cwi't'mooⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii, ⁴ ndo' na ty'iuu nn'aⁿ jom, saa xuee na jnda ndyee tquiaa Ty'ooots'om na tando'xcoom cha'xjeⁿ na matso ñ'oom'm na teiljeii, ⁵ ndo' teitquioo'ñê nnom Pedro nda jo' ndaa cha'tso apóstoles. ⁶ Jnda jo', teinoom' 'om siaⁿnto nn'aⁿ na cwila'yu', ñejom teitquioo'ñê ndaana na majndyendyeti naⁿñeeⁿ ndicwaⁿ cwita'ndo'na je' saa nt'om jnda tja. ⁷ Jnda jo' teitquioo'ñê nnom Jacobo ndo' jnda jo' teitquioo'ñê ndaa cha'tsondye apóstoles. ⁸ Ndo' na macanda mati teitquioo'ñê nooⁿ ja. Matseijomna' cantyja 'naⁿya cha'cwijom cwii yu'ndaa na jnda teinom'na' xjeⁿ na nluiiñe. ⁹ Ee cha'tso nt'omcheⁿ apóstoles, t'maⁿti cwiluiindyena nchiiti ja, meiⁿ ticatseixmaⁿya na nntseicajndyuna' ja cwii apóstol ee tyoco'wi'a tmaaⁿl nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ. ¹⁰ Saa na matseixmaⁿya apóstol je', matseixmaⁿya jo' nc'e naya na matseixmaⁿ Ty'ooots'om, meiⁿ ticwe' ts'iaaⁿndyoy' juuna', ee seijndotyaya naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ, nchiiti nt'omcheⁿ apóstoles, meiⁿ nchii cwiluii ts'iaaⁿñeeⁿ cwe' cantyja 'naⁿ nncō, saa cwiluii juuna' nc'e naya'ñeeⁿ na matseixmaaⁿ. ¹¹ Quia jo' tints'aa aa ja oo aa joona. Ñ'oomwaa' ñ'oom na cwiñequiaayâ, ndo' juuna' ñ'oom na jnda jla'yu'yo'.

Nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja

¹² Cwiñequiaayâ ñ'oom na tando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ, quia jo' ¿chiiu na ñ'eeⁿndyoy' 'o na cwindu'yo' na taxocata'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja? ¹³ Ee xeⁿ tiyuu' na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, quia jo' meiⁿ nquii Cristo tîcwando'xcoom. ¹⁴ Ee xeⁿ tîcwando'xcoom quia jo' juu ñ'oom na cwiñequiaayâ cwe' ts'iaaⁿndyoy' juuna' ndo' mati juu na cwila'yu'ya n'om'yo'

cwe' ts'iaaⁿndyo. ¹⁵ Ee xeⁿ na mayuu' na ljo', quia jo' matseijndaa'ñena' cantyja 'naaⁿyâ na cwil'aayâ na cantuñe Ty'oots'om ee jnda macwil'uuyâ na tquiaaⁿ na tando'xco Cristo saa xeⁿ xocata'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja meiⁿ xocats'aana' na mayuu' na tando'xcoom. ¹⁶ Ee joo nn'aⁿ na jnda tja, xeⁿ xocata'ndo'xcona, quia jo' meiⁿ nguii Cristo tîcwando'xcoom, ¹⁷ ndo' xeⁿ tîcwando'xcoom cwe' ts'iaaⁿndyo juu na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê. Ndicwan cho' nqueⁿyo' jnaⁿyo'. ¹⁸ Ee xeⁿ luaa' waa mati nn'aⁿ na ñejla'yu' ñ'eⁿñê na jnda tja, jnda tsuundy. ¹⁹ Ee juu na cwicantyyaa' n'ooⁿya Cristo xeⁿ macanda xjeⁿ na cwitandoo'a je' mawañoom'na' jaa, wanty'iaa'ndyotyaaaya na cha'tsondye nn'aⁿ.

²⁰ Saa ñ'oom na mayuu'cheⁿ na tquiaa Ty'oots'om na wando'xco Cristo. Matseijomna' cantyja 'naaⁿaⁿ cha'cwijom ntjom na cwiwe' jndyee ee quii'ntaaⁿ l'oo jom ts'aⁿ najndyee na tando'xco. ²¹ Cantyja 'naaⁿ cwii ts'aⁿ, jnaⁿna' na cwiwje nn'aⁿ tsjoomnancue. Mati cantyja 'naaⁿ cwii ts'aⁿ jnaⁿna' na cwita'ndo'xco nn'aⁿ. ²² Ndo' cha'xjeⁿ cantyja 'naaⁿ Adán cha'tsondye nn'aⁿ cwiwje, mati cantyja 'naaⁿ Cristo, cha'tsondye nn'aⁿ nnta'ndo'xcona. ²³ Saa majndaa' na nluii na ljo': najndyee tando'xco Cristo, nda jo' quia na nncwjee'nnaaⁿaⁿ, nnta'ndo'xco nquiee nn'aⁿ na cwiluiindy cwentaaⁿaⁿ. ²⁴ Quia jnda seityuii' Cristo cha'tsoñ'eⁿ na cwila'xmaⁿ na cwiqueⁿ xjeⁿ, ñequio cha'tso na cwitsantjom, quia jo' nntycwii cha'tsoñ'eⁿ. Nda jo' nguii na cwiluiiñê na matsa'ntjoom, ññequiaaⁿ cwenta jo' l'oo Tsotyeeⁿ Ta Ty'oots'om. ²⁵ Ee tseixmaaⁿ na nntsa'ntjoom hasta xjeⁿ na jnda tju'cje Tsotyeeⁿ nacjee' nc'leeⁿ cha'tso na cwi'oo nacjoom'm. ²⁶ Juu na macanda na nntseityueeⁿeⁿ na matseiweñe nacjoom'm, juu na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ. ²⁷ Ee jnda tju'cje Ty'oots'om cha'tso nacjee' nc'ee Cristo, jo' chii quia na matsona' naljo', cwiwitquioo'ya na tic'oomna' nguii Ty'oots'om. Ee jom cha'tso jnda tqueeⁿ nacje 'naaⁿ Cristo. ²⁸ Nguii Cristo cwiluiiñê Jnda Ty'oots'om. Quia jnda s'aaⁿ na cha'tso na niom cwitue'ndyecje jo nnoom, quialjo' manquityeeⁿ nncju'ñecjeeⁿ nnom Ty'oots'om cha nntseixmaⁿ na tjacantyya na t'maⁿ cwiluiiñe jo ndaa cha'tsoñ'eⁿ.

²⁹ M'aⁿ nn'aⁿ na cwiwits'oomndye cwentaa nn'aⁿ na jnda tja. Saa xeⁿ na mayuu' tjaa'naⁿ na cwita'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, quia jo' ¿ljo' ts'iaaⁿ na cwiwits'oomndyena cwentaa l'oo? ³⁰ Ndo' xeⁿ ticata'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja ¿chiiu na já cha'tso xjeⁿ m'aaⁿyâ na teincuu' waa na cwitjooⁿyâ? ³¹ Ee 'io ndi 'io m'aaⁿya na teincuu' na ñe'catseicuee'na' ja. Ndo' na ljo', ñ'oom na mayuu' jo' cha'xjeⁿ mati na mayuu' na mañequiaana' na neiⁿya na cwiluiindy' nn'aⁿ na cwila'yu' ñequio Jesucristo na nqueⁿ cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa. ³² Tsjoom Éfeso seijndoya cwii ts'ooⁿ ñequio quioo' wje saa meiiⁿ na ljo' ¿yuu waa na mawantjoⁿ? Ee xeⁿ na mayuu' na ticata'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja yati cal'aaya cha'xjeⁿ cwilue nn'aⁿ: “Cwa cwaa'a ndo' cwaaya ee 'iocha luaa' nncwjaaya.”

³³ Tiñe'quiandyo' na ñe'nquiu'nn'aⁿna' l'oo. Waa ñ'oom na matso ts'aⁿ: “Joo nn'aⁿ na tis'a la'xmaⁿ cwila'ndaa'na ts'iaaⁿ na ya na cwiluii.” ³⁴ C'oom'nnda' n'om'yo' cha'xjeⁿ na matsona' na cal'a'yo'. Tsacwi'ntyje'yo' na cwil'a'yo' jnaⁿ ee m'aⁿ nt'omndyo' l'oo na ticalaxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om. Matsjoo na ljo' cha calui'jnaaⁿndyo'.

Nmeiiⁿ n'laxmaⁿ seii nn'aⁿ na nnta'ndo'xco

³⁵ Nnts'aacheⁿna' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na nncwax'eeⁿ: “¿Chiiu nluiiyuu na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja? ¿Chiiu mmaⁿ sei' na nla'xmaⁿna?” ³⁶ Tijndo' ts'om ts'aⁿ na luaa' nncwax'ee, ee tsjaaⁿ na nnom' ts'aⁿ cha'cwijom nncue'na' cha nncwando' ntjom'ndaa. ³⁷ Quia na wjaacanom' ts'aⁿ, nchii ts'oomtsjoo

wjaacanoom'm, nnaⁿ wjaacanoom'm oo tsjaaⁿ lqueeⁿ trigo oo cwiicheⁿ nnom tsjaaⁿ. ³⁸ Jnda na jnom' ts'aⁿ tsjaaⁿñeeⁿ, nquii Ty'ooots'om mañequiaaⁿ chiuu mmaⁿ'na' cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom. Cwii cwii nnom tsjaaⁿ mañequiaaⁿ na nntseixmaⁿ juuna' cha'xjeⁿ na macaⁿ'na'. ³⁹ Cha'tso sei' tiñecwii xjeⁿ la'xmaⁿ'na'. Nn'aⁿ la'xmaⁿ'na cwii nnom sei', quioo' wandyo' seiiyo' ndo' cantsaa ñequio calcaa cwiicheⁿ nnom sei' la'xmaⁿ'yo'. ⁴⁰ Mati m'aⁿ cancjuu tsjo'luee ndo' m'aⁿ nt'om nnom na cwita'ndo' na tqueⁿ Ty'ooots'om nnom tsjoomnancue, ndo' joo na m'aⁿ tsjo'luee cwichuii' na neiⁿ'ncoo' joo na neiⁿ'ncoo' joo na m'aⁿ nnom tsjoomnancue. ⁴¹ Juu na caxueeñe ñe'quioom' cwichuii'na' ñequio na xuee chi' ñequio juu na caxueendye cancjuu, ndo' joo cancjuu cwichuii' na xueena' ñequio nt'omcheⁿ cancjuu.

⁴² Maluaa' waa na matseijomna' na cwichuii' na nla'xmaaⁿya quia na nntando'xcooya. Sei'ts'o na wjaanty'iuu'ñe ts'aⁿ tseixmaⁿ'na' cwii na nto' saã quia na nncwando'xcona', nntseixmaⁿ'na' cwii na tijoom cwii cue'. ⁴³ Juu ts'oo na nncjanty'iuu' tseixmaⁿ'na' cwii na tal'ue saã jeeⁿ neiⁿ'ncoo' tseixmaⁿ'na' quia na nncwando'xcoom. Quia na wjaanty'iuu'ñe ts'oo, meiⁿ'cwii tjaa na ndaa nnts'aaⁿ, saã quia na nncwando'xcoom jeeⁿ t'maⁿ najneiⁿ. ⁴⁴ Quia na wjaanty'iuu' sei'ts'o 'naaⁿ ts'aⁿ tseixmaⁿ'na' cantyja 'naaⁿ tyuaa, saã quia na nncwando'xcona' tseixmaⁿ'na' cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo.

⁴⁵ Maluaa' waa na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii, matsona': "Adán ts'aⁿ najndyee, tuiiñe ñ'eⁿ ts'o ndo' s'aaⁿ na tando'", saã nquii Adán na macanda cwiluiiñe Espíritu, jom mañequiaaⁿ na cwita'ndo' nn'aⁿ. ⁴⁶ Nchii juu cantyja 'naaⁿ Espíritu tyowaajndyee, tyowaajndyee cantyja 'naaⁿ tyuaa, jnda jo' chii tuua cantyja 'naaⁿ Espíritu. ⁴⁷ Juu ts'aⁿ na t'oomjndyee s'aa Ty'ooots'om juu ñ'eⁿ ts'o, tyotseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ tyuaa. Saã nquii ts'aⁿ na jnda we cwiluiiñe na matsa'ntjoom, tseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ cañoom'luee. ⁴⁸ Seii'a nmeiiⁿ la'xmaⁿ'na' cha'na ts'aⁿ na tuiiñejndyee ñequio ts'o. Saã seii'a na nla'xmaaⁿya quia na nntando'xcooya nla'xmaaⁿya cha'na seii' nqueⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee.

⁴⁹ Cha'xjeⁿ tyowaa Adán na s'aa Ty'ooots'om maluaa' cwimaaⁿ'a. Mati xjeⁿ na nntando'xcooya mmaaⁿ'a cha'xjeⁿ waa Cristo na m'aaⁿ cañoom'luee.

⁵⁰ O nn'aⁿya, ñe'catsjooya ndaa'yo' sei' ñequio ndei' leicandaa nntseijomna' joo na matsa'ntjom Ty'ooots'om meiⁿ 'naⁿ na cwiwi'ndaa' xocandaa nntseijomna' joo na ñequio joo na ticantycwii na m'aⁿ. ⁵¹ Saã l'ue ts'oⁿ na nla'noⁿ'yo' cwii ñ'oom na wanty'iuu' m'aⁿ'na'. Ticha'tsondyo nncwjaaya saã cha'tsondyo nntseichuiina'. ⁵² Jeeⁿ cjee na nluii na ljo' cha'na cwii ndii' na nntseitsja ts'aⁿ lua'nnom, xjeⁿ na nleic'uaa ndu na macanda. Ee maxjeⁿ nleic'uaa ndu ndo' nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja na tajom cwjenda'na. Ndo' nntseichuii'na' jaa. ⁵³ Ee jaa seii'a nmeiiⁿ na teincoondyo na wjaawi'ndaa'na' nlcwee'na' cwii na tijoom cwi'ndaa'. Jaa seii'a na nncue'na' nlcwaa'a cwii na tijoom ncue', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ'na'. ⁵⁴ Ee juu na laxmaaⁿya na cwiwi'ndaa'na', quia na jnda tcweena' juu na tijoom cwi'ndaa' ndo' juu seii'a na jaawe'na' quia na jnda tcweena' na tijoom cue', xjeⁿñeeⁿ nntseicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii na matsona': "Jnda seityuii' Ty'ooots'om najndeii na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ. ⁵⁵ 'U na mache' na cwiwje nn'aⁿ, ¿je' je' yuu waa na cwii ndaa' ntsa' ñ'eⁿndyo? Mei'chjoo tjaa yuu cwii cuua na ncwantjom'." ⁵⁶ Juu jnaⁿ na laxmaaⁿya waa najndeii na matseixmaⁿ'na', jo' chii cwiwjaaya. Ndo' juu ljeii na tqueⁿ Moisés waa najndeii na matseixmaⁿ'na' na mañequiaana' na cat'uii jnaⁿ jaa. ⁵⁷ Saã jndye na quianl'uaa' Ty'ooots'om na mañequiaaⁿ na cwina'ndyo nc'e nquii Ta Jesucristo na matsa'ntjoom jaa.

⁵⁸ Nc'e na luaa', 'o nn'a^{ny}a na jeeⁿ wi' ts'oo^{ny}a, caljoo'ndyo'tye^{ny}'yo' ñequio Ty'oots'om, ñecwiitco titsawintye'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnom Ta Jesús ee manquiu'jndaa'ndyo' na jeeⁿ ticwe' ts'iaaⁿ'ndyo juu ts'iaaⁿ nats'aⁿ nnoom.

16

Cwila'tjomna s'om na nl'ana naya nc'iaana na m'aⁿ Jerusalén

¹ Cantyja 'naaⁿ ñ'oom na nla'tjom'yo' s'om na nl'a'yo' naya nn'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om na wi' m'aⁿna Jerusalén, luaa matseijndo'a n'om'yo'. Cal'a'yo' cha'xjeⁿ na tsjoo na cal'a ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ ndyuua Galacia. ² Ticwii xueeneiⁿnco' cwii cwiindyoy' 'o calat'ue'yo' cwanti na ñequia'yo' cantyja na cwitantjom'yo'. Quia jo' quia na nncuaya quii'ntaa^{ny}'yo' nchii s'om quia nlat'ue'che^{ny}'yo'. ³ Ndo' catjeii'ndyo' cwii oo we x'iaa'yo' na cwila'no^{ny}'yo' na joona ya na nnc'ooñ'omna s'om'ñeeⁿ Jerusalén. Quia jo' quia na nncuaⁿ na m'a^{ny}'yo', nntseiljeiya cwii tsom na nnc'ooñ'omna. ⁴ Ndo' xeⁿ macaⁿna' na nncjo jo' jo', quia jo' nnc'oona ñ'e^{ny}ndyo.

Ñe'cjaacando' Pablo nn'aⁿ na cwila'yu' Corinto

⁵ Nncjo na m'a^{ny}'yo' xeⁿ jndaⁿ tjowinooⁿ ts'oo^{ny}ndaa Macedonia ee maxjeⁿ matseijndaa'ndyo na jo' joindyaa. Jndaⁿ jo' nncuacaño^{ny}'yo' 'o. ⁶ Nndaⁿ nnts'aana' na nljoo'ndyo ñ'e^{ny}ndyo' meiiⁿ ñe'cwantindyo xuee oo cha'waa ncueeteiⁿ. Quia jo' 'o nndaⁿ nntsalacwanom'yo' ja nato quia na nncjo xeⁿ yuu cwijoyo. ⁷ Ee ticaljoya ts'ooⁿ na cwe' cjee cjee m'aaⁿna' nncwinooⁿ na m'a^{ny}'yo'. Ntyjaa'ya cwii ts'ooⁿ na majndye xuee nndaⁿ nljoo'ndyo ñ'e^{ny}ndyo', xeⁿ Ty'oots'om l'ue ts'oom. ⁸ Saⁿ jndaⁿ seijndaa'ndyo na nljoo'ndyotyⁿ ñjaaⁿ tsjoom Éfeso hasta na jndaⁿ teinom xuee Pentecostés. ⁹ Ee jeeⁿ t'maⁿ maju'naaⁿñena' na mats'aa ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Jesús ndo' jeeⁿ ticwe' ts'iaaⁿ'ndyo meiiⁿ jndye nn'aⁿ m'aⁿ na jndoo ja.

¹⁰ Nndaⁿ nnts'aana' na nncuee'caño^{ny}om Timoteo 'o. Xeⁿ na ljo', cala'lui'yo' jom cha nljeii'na' na ya nnc'oomñeⁿ ñ'e^{ny}ndyo'. Ee mati jom mañejuu ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Jesucristo mach'eeⁿ cha'xjeⁿ ja. ¹¹ Jo' chii meiⁿcwiindyoy' 'o tinc'om'yo' na tila'ñ'oom'ndyo' jom. Ñequio na xcwee' n'om'yo' cateijn-dei'yo' jom cha quia nlueeⁿ'eⁿ quii'ntaa^{ny}'yo' quia jo' ndyolcweeⁿ'eⁿ ñequio na neiiⁿ'eⁿ. Meiⁿndo'a jom ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'.

¹² Tyocaⁿ'a nnom nquii nn'aa^{ny}a Apolos na catseijomñeⁿ ñequio nn'aa^{ny}a na cwila'yu' na cwi'oocajndoo'na 'o. Saⁿ na maje'ndyo ticats'aana' ts'oom na ñe'cjaⁿ. Majo' nncuee'caño^{ny}om 'o quia na ñequiaana' na wanaaⁿ.

Xmaⁿndyo' na cha'tsondyo'

¹³ Queⁿ que^{ny}'yo' cwenta chiuu cwii tsam'aⁿ'ti'yo'. C'om'tye^{ny}'yo' na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om. Catsanajnda'yo' cantyja na cwila'yu'yo' ñ'eⁿñeⁿ cha'na nn'aⁿ na 'ooquiendye na ñe'cwii waa na cwil'a. ¹⁴ Cha'tso na cwil'a'yo', cat'mo^{ny}'yo' na wi' n'om' nc'iaa'yo'.

¹⁵ 'O nn'a^{ny}a, manquiu'yo' na cha'waa ts'oo^{ny}ndaa Acaya, juu Estéfanos ñequio nn'aⁿ waⁿ'aⁿ jla'yu'jndyeena ñ'eⁿ Ty'oots'om. Joona cwijoo' n'omna na cwindye'ntjomna ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿñeⁿ jo' jo'. ¹⁶ Macwe' jo' macaⁿ'a na catue'ndyo'cje'yo' ndaaⁿ nn'aⁿ na la'xmaⁿ cha'na joona. Ndo' malaa'ti' cal'a'yo' ñequio cha'tso nn'aⁿ na cwilajomndye ñ'e^{ny}ndyena na cwiteijndeii ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om. ¹⁷ Jeeⁿ nei^{ny}a na jndaⁿ tyjee'caño^{ny}om Estéfanos ja, ñequio Fortunato ñequio Acaico. Cha'cwijom manty'iaya ncjo'yo' na manty'iaya joona, ee jndaⁿ jla'noomndyena cantyja 'na^{ny}a cwii na le-icandaⁿ nl'a'yo' na tic'oomndyo'. ¹⁸ Na jndaⁿ tquiena na m'aa^{ny}a, ñ'oom na jla'candiina ja tquiaana' na t'maⁿ ts'ooⁿ, majo'ti nnts'aana' ñ'e^{ny}ndyo' 'o

quia na nlquiennnda'na na m'aⁿyo'. Nn'aⁿ na cwindye'ntjomna cha'na joona matsona' na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ joo naⁿñeeⁿ.

¹⁹ Ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ ts'o^ondaa Asiawaa cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'. Majuu nn'aaⁿya Aquila ñequio scoom'm Priscila cwiluena na xmaⁿndyo' ndo' majo'ti cwilue nn'aⁿ tmaaⁿ na cwitjomndye w'aana ñequio xuee' nqueⁿ na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa.

²⁰ Cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu' ñjaaⁿñe cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'. Nc'e na cwiluiindyo' ntseinda Ty'o^ots'om, quia cwitjomndyo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo' na tjoom' cwila'yu'yo' ñ'eⁿndyena, cataⁿyo' lueena na cwiñe'quia'yo' na xmaⁿndyena.

²¹ Nnc^o Pablo na matseiljei xueya na matsjooya na xmaⁿndyo'.

²² Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ticajnda ntyjii nquii Ta Jesucristo, quiaa Ty'o^ots'om na quioo ñ'oomwi' nacjoo' tsaⁿñeeⁿ. Quiaaⁿ na matyuua' cwjee'nnda' nquii Ta Jesucristo.

²³ Nquii Ta Jesucristo quiaaⁿ na c'oom naya na matseixmaaⁿ ñ'eⁿndyo'.

²⁴ Mañequiaana' na jeeⁿ jnda ntyjiiya 'o nc'e jom. Mantyjati luaa'ndyo. Amén.

Carta na jnda we cwentaa nn'aⁿ tsjoom Corinto

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'y^u' tsjoom Corinto

¹ Mannco Pablo, cwiluiindyō apóstol, ts'aⁿ na maty'iom Jesucristo ts'iaaⁿ. Matseicwanōⁿya cartawaa ñequio Timoteo na m'aⁿ' o' tmaaⁿ' nn'aⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ'yo' tsjoom Corinto ndo' mati ndaa cha'tsondye nn'aⁿ na cwilayu' ñ'eⁿñê na m'aⁿ ts'ondaa Acaya. ² Nquii Tsotyaaⁿya Ty'oōts'om ñequio Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa, quiana na nnto'ñoom'yo' naya na laxmaⁿna ñequio na tjaañomtiuu c'om'yo' jo ndaana.

Matseiñjoom' Ty'oōts'om jaa na wi' na cwitjooⁿya

³ Cwila't'maaⁿndyô Ty'oōts'om na m'aaⁿ na wi' ts'oom jaa ndo' na matseiñjoom'm jaa. Jom cwiluiñê Tsoⁿtye Jesucristo na matsa'ntjom jaa. ⁴ Manquiiⁿtyeeⁿ mañequiaaⁿ na cwiñ'omt'maaⁿndyô n'oōⁿyaⁿ nawi' na cwiwinooⁿyaⁿ. Luaa' mach'eeⁿ cha' nla'xmaaⁿyaⁿ na ndaa ñnequiaayâ na t'maⁿ n'om nn'aⁿ na cwiwinom nawi'. ⁵ Ee na matcuuti na cwilajomndyô ñequio Cristo nawi' na teinoom, juu nawi'ñeeⁿ matseijndaa'ñena' na t'maⁿt'i mañequiaaⁿ na cwiñ'omt'maaⁿndyô n'oōⁿyaⁿ. ⁶ Ndo' nc'e na ljo', quia matseijaa'ñena' nawi' na cwiwinooⁿyaⁿ, luaa' waa cha nntseiñjoom'na' 'o ndo' na nluin'maaⁿndyo' ee quia matseiñjoom' Ty'oōts'om jâ, mach'eeⁿ na ljo' cha mati nntseiñjoom'na' 'o nawi' na cwiwinom'yo' ndo' na nluin'maaⁿndyo' ndo' nc'e jo' ñequio na t'maⁿ n'om'yo' ndaa nla'quii n'om'yo' na cwitjom'yo' nawi' cha'xjeⁿ cwiwinooⁿyaⁿ. ⁷ Ee tyeⁿ waa na cwicantyjaa' n'oōⁿyaⁿ jo nnom Ty'oōts'om cantyja 'naⁿ'yo', ee manquiuⁿyaayâ quia maleichuuwi'na' 'o cha'xjeⁿ na cwitjooⁿyaⁿ, mati mañequiaaⁿ na cwiñ'omt'maaⁿndyo' n'om'yo' cha'xjeⁿ na mañequiaaⁿ na cwiñ'omt'maaⁿndyô n'oōⁿyaⁿ.

⁸ 'O nn'aⁿya na cwila'y^u'yo', l'ue n'oōⁿyaⁿ na caliu'yo' cantyja 'naaⁿ' nawi' na tyotseijaa'ñena' nacjooyâ xjeⁿ na tyom'aaⁿyaⁿ ndyuaa Asia. S'aana' na jeeⁿ jaa' juuna' hasta na ntycwii na m'aaⁿ' n'oōⁿyaⁿ na nluin'maaⁿndyô naquii' nawi'ñeeⁿ, ndo' na ljo' jla'tiuuyâ maxjeⁿ nntseicwjetona' jâ. ⁹ S'aana' nquiuuyâ na matseijomna' jâ cha'na nn'aⁿ na jnda teijndaa' na mañejom na cwje. Tuii na ljo' cha ca'moⁿyaana' ndaayâ na ñequii'cheⁿ c'oōⁿyaⁿ na quit'maⁿ n'oōⁿyaⁿ Ty'oōts'om na mañequiaa na cwitando'xco nn'aⁿ na jnda tja, meiⁿ tanc'oōⁿyaⁿ na ntyjaa' n'oōⁿyaⁿ chiuu cwilaxmaaⁿ nncjooyâ. ¹⁰ Jnda seicandyaañê jâ nawi' t'maⁿ'ñeeⁿ. Ndo' ndicwaⁿ matseicandyaañê jâ. Jo' chii jom ntyjaa'tyeⁿ n'oōⁿyaⁿ na mati xuee na wjaatina' nntseicandyaañetyeeⁿ jâ, ¹¹ xeⁿ 'o cwiteijnde'i'yo' jâ na cwilanei'yo' nnoom cantyja 'naaⁿyaⁿ. Ee quia majndye nn'aⁿ cwitjeii'na ncueeyâ jo nnoom, nnts'aana' na majndyendyeti nn'aⁿ ñnequiana na quianl'uaaⁿaⁿ na matio'naaⁿñê jâ.

Waa na seitsaaⁿ'ñena' na tîcjaa Pablo Corinto

¹² Waa cwii nnom na mañequiaana' na neiiⁿyaⁿ cantyja 'naaⁿ' juuna' na juu na m'aaⁿ'ya n'oōⁿyaⁿ matsona' na cwitsaam'aaⁿyaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ macaⁿ'na' na c'oom ts'aⁿ na jnda tqeⁿ Ty'oōts'om na cwiluiñê cwentaaⁿaⁿ na lju' ts'om ndo' mat'maⁿticheⁿ cwilaxmaaⁿyaⁿ na ljo' jo ndaa 'yo' nc'e juu naya na matseixmaaⁿ, nchii cwe' na jndo' n'oōⁿ ncjooyâ. ¹³ Naquii' joo cartas na cwila'cwanooⁿyaⁿ na m'aⁿ'yo' tomti cwit'mooⁿ joona' cha'xjeⁿ ñ'oom na cwiwiljeii nacjoona', ndo' cha'xjeⁿ na cwila'naⁿ'yo' ndo' na cwila'noⁿ'yo'

ljo' cwila'candii joona'. Ntyjaa'ya cwii ts'oo^{ny}ya na nncue'ntyjo na candaa' nla'no^{ny}ya'yo' cantyja 'naa^{ny}â, ¹⁴ cha meiiⁿ na cwe' cwantindyo cwila'no^{ny}yo' cantyja 'naa^{ny}â je', saa juu xuee quia na nncwjee'nnda' Ta Jesús na cwila't'maaⁿndyo, 'o nndaã nla't'maaⁿndyo' jom cantyja 'naa^{ny}â cha'xjeⁿ jâ nla't'maaⁿndyô jom cantyja 'na^{ny}yo'.

¹⁵ Nc'e na luaa' waa na ntyjaa'ya cwii ts'oo^{ny}ya cantyja 'na^{ny}yo', seitiuuya na wendii' nncwinooⁿ na m'a^{ny}yo' na nty'iaya 'o cha we ndii' ñnequiaana' na nei^{ny}yo' na nty'ia'yo' ja, ¹⁶ ee seitiuuya na nty'iaya 'o na mawinoo^{ny}ya na majo ts'ondaa Macedonia, ndo' na nty'iannnda'a 'o quia na ndyolcwa'a na nnaa^{ny}ya jo' jo', ndo' na ljo' 'o nndaã nnteijndei'yo' ja na jojotyã na nncuaⁿ ndyuaa Judea. ¹⁷ Ndo' na luaa' seijndaa'ndyo, ¿aa mach'eenã nquiu'yo' na cwe' na s'aato na seijndaa'ndyo na luaa'? ¿Aa cwitjei'yo' cwenta na mats'aa cha'na mach'ee ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue quia matsjoo "majon'ndyo" cwii ñ'oom saa ndanquia cwiwitquioo' na ma'moⁿna' na "nchii jo", ndo' xeⁿ matsjoo na nchii jo' cwii ñ'oom, saa ndanquia ma'moⁿna' na majon'ndyo juuna'? ¹⁸ Saa macwji'yuu'ñe Ty'ooots'om na nchii la'xmaa^{ny}â nn'aⁿ na mañejuu xjeⁿ cwil'uuyã ndaa'yo' na waa na l'aayã saa tical'aayã. ¹⁹ Juu Silvano ñ'eⁿ Timoteo ñ'eeⁿna ñ'eⁿndyo na tyoñequiaayã ñ'oom naya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ Jesucristo Jnda Ty'ooots'om. Ñ'oom'ñeeⁿ nchii we ndii' tseixmaⁿna', na waa xjeⁿ na majon'ndyo ndo' waa xjeⁿ na nchii jon'ndyo juuna'. Cantyja 'naaⁿ jom, ñequii'cheⁿ tseixmaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ ñ'oom na mayuu'. ²⁰ Ee cantyja 'naaⁿ jom, cha'tso ñ'oom na tso Ty'ooots'om na nnts'aaⁿ, laxmaⁿ joona' na majon'ndyo nc'e Cristo. Ndo' na ljo', quia cwila't'maaⁿndyo Ty'ooots'om, cwil'uuya Amén cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús. ²¹ Ee ñequii'cheⁿ mañequiaa Ty'ooots'om na 'o ndo' jâ cwiljoo'ndyotyaa^{ny}ya cantyja 'naaⁿ Cristo ndo' jnda tqueeⁿ na cwiluiindyo na lju' n'oo^{ny}ya. ²² Ndo' cha m'moⁿna' na cwiluiindyo cwentaaⁿaⁿ, jnda tquiaaⁿ Espíritu Santo quii' n'oo^{ny}ya, cwii na matseicandiina' na nnto'ñoo^{ny}ya cha'tso na matseijndaa'ñê.

²³ Macaⁿa nnom Ty'ooots'om na cwji'yuu'ñê cantyja 'na^{ny}ya na matseina^{ny}ya ñ'oom na mayuu'. Tícjo tsjom'yo' quia na seijndaa'ndyo na ncjo jo' ee na wi' ts'oo^{ny}ya 'o ee xeⁿ tjo na m'a^{ny}yo' jndei'na na nntseitia'a 'o. ²⁴ Ee nchii ñe'quaa^{ny}â xjeⁿ 'o cantyja na cwila'yuy'yo' ee 'o xcweti waa na cwila'yuy'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om. Saa nc'e na ñe'cateijndeiyyã 'o na c'om'yo' na neiiⁿti n'om'yo'.

2

¹ Jo' chii seijndaa'ndyo na maxjeⁿ tícjo na m'a^{ny}yo', tints'aa na nntseichjoo'na' n'om'yo'. ² Ee xeⁿ cantyja 'naaⁿ na ljo', nnts'aa na nntseichjoo'na' n'om'yo' ndo' na ljo' ntjom'yo', ¿ñeeⁿ ñnequiaa na nei^{ny}ya? Macandã 'o ee xeⁿ na maxjeⁿ tjo je' jnda s'aa cwii nnom na seichjoo'na' n'om'yo'. ³ Cwe' jo' na seiljeiya ñ'oom'ñeeⁿ na seicwanoo^{ny}ya na m'a^{ny}yo' ee tiñe'cjonty'ia 'o na nl'a'yo' na chjoo' ts'ooⁿ ee matsona' na 'o ñnequia'yo' na nei^{ny}ya. ⁴ Ee sei'ndaa'na' ntyjiiya quia seiljeiya carta'ñeeⁿ, s'aana' na jeeⁿ jnda ntyjiiya hasta ty'iooya. Nchii seiljeiya juuna' na catseichjoo'na' n'om'yo' saa cha cala'no^{ny}yo' na juu na jeeⁿ wi' ts'oo^{ny}ya 'o jeeⁿ t'maⁿ tseixmaⁿna'.

Cala't'maⁿ n'omna ts'aⁿ na seitjooñe

⁵ Saa xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na s'aa na chjoo' n'om nn'aⁿ, nchii cwe' tomti ja na tquiaaⁿ na chjoo' ts'ooⁿ, s'aaⁿ na ljo' ñ'eⁿ cha'tsondyo' 'o, meiiⁿ nchii cwe' na mawinoⁿa na matsjoo na ljo'. ⁶ Saa je' malei'tyeⁿ jnda tuii chiuu na majndyendyo'ti'yo' jla'jndaa'ndyo' na catioom cantyja na seitjooñê. ⁷ Je' macaⁿna' na cala't'maⁿ n'om'yo' jom ndo' quia'yo' na t'maⁿ ts'oom, tints'aana'

na juu na m'aaⁿ na chjoo' ts'oom na seitjooñê nncjan'oomna' jom na tacantyjaa' ts'oom Ty'oots'om. ⁸ Jo' chii macaⁿ'a ndaa'yo' na cat'moⁿ'yo' na jnda nquiu'yo' jom. ⁹ Seiljeiya carta'ñeeⁿ na seicwanⁿ'ya na m'aⁿ'yo' cha nleitquioo' aa nla'canda'yo' ñ'oom na maquaⁿ'ya ndaa'yo'. ¹⁰ Ee meiⁿ'cwi'ñeeⁿ'cheⁿ ts'aⁿ na cwila't'maⁿ n'om'yo' mati ja matseit'maⁿ ts'oⁿ' tsaⁿ'ñeeⁿ, ndo' meiⁿ'nquia 'ñeeⁿ na jnda seit'maⁿ ts'oⁿ', jo nnom Cristo mats'aa na ljo' na cateijndeiina' 'o, ¹¹ cha tincwantjom Satanás jaa ee manquiuuyaaya chiuu mayaaⁿ'aⁿ.

Waa na seitsaaⁿ'ñena' Pablo tsjoom Troas

¹² Quia na tjo tsjoom Troas na ñeequiaa ñ'oom cantyja 'naaⁿ' Cristo ndaa nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, t'maⁿ tju'naaⁿ'ñena' na nndi'ntjoⁿ'ya nnoom jo' jo', ¹³ saa meiiⁿ na ljo' tleiquiaana' na ya ntyjii ee tîc'oomñe ti'nn'aaⁿ'ya Tito. Nc'e na ljo', tsjooⁿ'ya ndaa naⁿ'ñeeⁿ majoya, jluii'a na m'aⁿ'na, jndyoondyeyuya ñjaaⁿ ts'ondaa Macedonia.

Cwicandaq cwitantjooⁿ'ya nc'e na m'aaⁿ'ya nacje 'naaⁿ' Cristo

¹⁴ Matseit'maaⁿ'ndyo Ty'oots'om na jeeⁿ quianl'uaaⁿ'aⁿ. Ee nc'e na m'aaⁿ'yâ nacje 'naaⁿ' Cristo, jo' na meiⁿ'yuucheⁿ na cwitsaayâ, ñequii'cheⁿ nqueⁿ wjaachom jâ na cwicandaq na nnaⁿ'ndyô mei'ljo'cheⁿ na cwitjooⁿ'yâ. Jo' chii ñequii'cheⁿ mawil'uee'ñê jâ na 'oondye nn'aⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ. Juu ts'iaaⁿ'meiiⁿ matseijomna' juuna' cha'cwijom na maju'na' jndye cachi ndaana. ¹⁵ Ee jaa nn'aⁿ na cwilayuua ñ'eⁿ Cristo matseijomna' cha'cwijom tsioom suu na mañequiaaⁿ nnom Ty'oots'om na cwit'oom'na' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwicalui'n'maaⁿ'ndye ndo' mati nn'aⁿ na 'ootsuundyena. ¹⁶ Jo ndaa nn'aⁿ na 'ootsuundyexmaⁿ'ya cha'cwijom cwii jndye na matseicwjeena' joona saa jo ndaa nn'aⁿ na cwilui'n'maaⁿ'ndye laxmaaⁿ'ya cha'cwijom cwii jndye na mañequiaana' na cwita'ndo' añaⁿ'na. Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ c'oom na cwe' cantyja 'naaⁿ' nquii na nleinaaⁿ' na nnts'aa ts'iaaⁿ'meiⁿ'. ¹⁷ Ee m'aⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ñ'oom' Ty'oots'om cwe' cha ndaa nnta'ntjomna cantyja 'naaⁿ'na'. Saa jâ na cwiluiindyô apóstoles, ñequio na xcwee'ya n'oⁿ'yâ cwiñe'quiaayâ ñ'oom'm ndo' cwiluiindyô nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnom Cristo.

3

Ñ'oom na tijoom cachuii' na matseijndaa'ñe Ty'oots'om

¹ Quia cwil'uuyâ na luaa', ¿aa m'aaⁿ' n'om'yo' na cwitoo'nda'â na cwila't'maaⁿ'ndyô cheⁿ'ncjooyâ cantyja 'naaⁿ' ts'iaaⁿ na cwil'aayâ? Oo ¿aa cwila'tiuu'yo' na macaⁿ'na' na nntsañ'oⁿ'yâ cartas na cwilue nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jeeⁿ candaq' ts'iaaⁿ na cwil'aayâ? Oo ¿aa nntaaⁿ'yâ na quia'yo' carta na ndu'yo' na jeeⁿ candaq' ts'iaaⁿ cwil'aayâ? Nt'omcheⁿ nn'aⁿ luaa' cwil'ana. ² Saa mancjo'ti'yo' cwiluiindyô' cha'cwijom cwii tsom na teiljeiina' naquii' n'oⁿ'yâ na ma'moⁿ'na' ndaa nn'aⁿ na cwijaacañjoom' ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Ty'oots'om na cwiluii quii'ntaaⁿ'yo'. Nc'e cantyja 'naaⁿ' juuna' ndaa nljeii ts'aⁿ chiuu waa ts'iaaⁿ na tyots'aa quii'ntaaⁿ'yo' ndo' ndaa nndii na jla'ljo'yo' Jesucristo. ³ Cwiwitquioo'ya na 'o laxmaⁿ'yo' cwii carta na nquii Cristo seiljeiⁿ cantyja 'naaⁿ' ts'iaaⁿ na jnda macwil'aayâ quii'ntaaⁿ'yo', na nchii teiljeii juuna' ñequio ndaantom, saa ñequio Espíritu Santo, meiⁿ nchii nacjoo' lcaa'ljo' saa teiljeiina' naquii' n'om'yo'.

⁴ Manquiuuyaayâ na luaa' waa ee cwicantyjaa' n'oⁿ'yâ Ty'oots'om nc'e Cristo. ⁵ Meiⁿ nchii ncjooyâ waa cwii nnom na laxmaaⁿ'yâ na ndaa nl'uuyâ na jeeⁿ cwijaacañjoom' ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ na cwil'aayâ, nquii Ty'oots'om mañequiaaⁿ na cwijaacañjoom' cwil'aayâ juuna'. ⁶ Nqueⁿ jnda ty'ioom ts'iaaⁿ jâ na

cwicandaa cwindya'ntjoo^{nyâ} cantyja 'naaⁿ ñ'oom na tijoom cachuii' na mañequiaana' na nlui'n'maa^{ndye} nn'aⁿ. Juu ñ'oom'ñeeⁿ waa najndeina' na matseijndaa'ñena' na cwita'ndo'xco añmaaⁿ nn'aⁿ nc'e Espíritu Santo. Nchii maqueⁿna' xjeⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ mach'ee ljeii naqui. Ee ljeii'ñeeⁿ matseijndaa'ñena' na cwje nn'aⁿ.

⁷ Juu ljeii na tqueⁿ Moisés, teiljeiina' cjoo' lcaa' ljo'. Ñeseixmaⁿna' na caxueena' hasta tyoch'eena' na caxuee nnom Moisés, meiⁿ leicandaa nty'iaa nn'aⁿ Israel nnoom ndo' juu na caxuee nnoom che^{ndyoche} njanduu'na'. Juu ljeii'ñeeⁿ na seijndaa'ñena' na cwiwje nn'aⁿ, tyjee'na' ñequio na caxuee na cwiluiiñe Ty'oots'om, ⁸ nc'e na luaa' tyotseixmaⁿ juu na caxuee'ñeeⁿ, cwanti t'ma^{nti} tseixmaⁿ ñ'oom na tijoom cachuii' na cwito'ñoo^{nyâ} na matseijndaa'ñe Espíritu Santo. ⁹ Ee xeⁿ juu ñ'oom na seijndaa'ñena' na nnt'uiityeⁿna' nn'aⁿ tyotseixmaⁿna' na caxuee na cwiluiiñe Ty'oots'om, quia jo' juu ñ'oom na maqueeⁿ jaa na tjaa jnaⁿ jlaxmaa^{nyâ}, t'ma^{nti} na caxuee na tseixmaⁿna', nchiiti ñ'oom na tqueeⁿjñeeⁿ. ¹⁰ Meiⁿ t'maⁿ na caxuee tyotseixmaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, saa juu ñ'oom na maqueⁿ Ty'oots'om jaa na tjaa jnaⁿ laxmaa^{nyâ}, t'ma^{ntiche} nacaxuee na tseixmaⁿna'. ¹¹ Jo' chii xeⁿ juu ñ'oom'ñeeⁿ na ticwiyo' meiⁿ t'maⁿ tyotseixmaⁿna' na caxuee na cwiluiiñe Ty'oots'om, saa je' juu ñ'oom na cwiljotypeⁿ t'ma^{ntiche} na caxuee na cwiluiiñe tseixmaⁿna'.

¹² Nc'e juu ñ'oomxcowaa' mañequiaana' na cwicantyyaa' n'oo^{nyâ}, jo' jo' na cwilanaa^{nyâ} juuna' ndaa nn'aⁿ ñequio na t'ma^{nyâ} n'oo^{nyâ}. ¹³ Meiⁿ tiquil'aayâ cha'na tyoch'ee Moisés na tyotseicataaⁿna' nnoom ñequio liaa cha juu na caxuee nnoom na ñeya tjantycwiina', titquioo' juuna' ndaa nn'aⁿ Israel. ¹⁴ Saa naⁿñeeⁿ ticala'nqⁿna na luaa' tyoch'eeⁿ ee xjeⁿ je'cheⁿ quia cwila'naaⁿna ñ'oom tquiee'ñeeⁿ na tquiaa Moisés ndaana waa cwii na cha'cwijom liaa na matseicu'na' na nla'nqⁿna na juu jo' macanda maquindyona' quia na matseyu' ts'aⁿ ñequio Cristo. ¹⁵ Ee xjeⁿ je'cheⁿ, quia na cwila'naaⁿna ñ'oom na tyoñequiaa Moisés, ticala'nqⁿna juuna'. Matseijomna' cha'cwijom na ta' na nla'nqⁿna juuna'. ¹⁶ Saa quia cwilcwe' ts'om ts'aⁿ jnaaⁿ na nntioñe l'o nquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom, matseicanaaⁿñena' na nntsei'nqⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. ¹⁷ Ee manquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom jaa, manquiityeeⁿ cwiluiiñe Espíritu, ndo' meiⁿquiayuucheⁿ na m'aaⁿ Espíritu na cwiluiiñe, jo' cwindyaandye nn'aⁿ. ¹⁸ Jo' chii cha'tsondyo jaa nc'e na ticata' ndaaya ñequio cwii liaa, matseijomna' jaa cha'cwijom tsjo'jnom na maju'na' na caxuee na cwiluiiñe Jesús na matsa'ntjoom jaa, ndo' 'io ndi 'io matseijomtina' jaa cha'na nqueⁿ na jaawijndyeti matseit'maaⁿñena' jom na juu jo' cwinaⁿna' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na matsa'ntjoom jaa, na cwiluiiñe Espíritu.

4

Macanda Jesucristo cwiluiiñe na matsa'ntjoom

¹ Jo' chii nc'e na m'aaⁿ Ty'oots'om na wi' ts'oom jâ na mañequiaaⁿ na cwilaxmaa^{nyâ} ts'iaaⁿmeiiⁿ na jeeⁿ cajndana', tica'ndyaanc'uaa'ndyô na cwil'aayâ juuna'. ² Ndo' meiⁿquia na jeeⁿ jnaaⁿ na cwil'a nn'aⁿ na cwe' nty'iu, jnda tjei'ndyô cantyja 'naaⁿna'. Meiⁿ tjaa'naⁿ cwii nnom na cwil'aayâ cha ñequiu'nn'aⁿna' nn'aⁿ. Meiⁿ tiquilachuii'â ljo' na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'oots'om. Ñequii'cheⁿ cwilanaa^{nyâ} ñ'oom na mayuu' ndo' nc'e na ljo' cwiñe'quiandyoñ'aa^{nyâ} jo nnoom meiⁿljo'cheⁿ na m'aaⁿ n'om nn'aⁿ cantyja 'naa^{nyâ}. ³ Ee juu ñ'oom naya na cwiñe'quiaayâ, xeⁿ tseixmaⁿna' cha'cwijom cwii 'naⁿ na matseicu'na' ndaana, macanda ndaa nn'aⁿ na 'ootsuundye tseixmaⁿna' na ljo'. ⁴ Ee nn'aⁿ tsjoomnancue, cwe' nc'e na tyoola'yu'na, jo' chii juu na cwiluiiñe Ty'oots'om cwentaana matseicoom'm na nla'nqⁿna, jo'

na tileique^{na} na cwenta na juu ñ'oom naya cantyja 'naaⁿⁱ Cristo na jeeⁿ cajnda tseixma^{na} na jom jluii'ñê nquii Ty'o^ots'om. ⁵ Quia cwiñequiaayâ ñ'oom, nchii cwilanaa^{nyâ} chiuu laxmaaⁿ ncjooyâ, saa cwilanaa^{nyâ} na Jesucristo cwiluiiñê na catsa'ntjoom ndo' na luaa', já cwiluiindyô na cwindya'ntjoo^{nyâ} ndaa'yo' nc'e na jnda nquiuuyâ Jesús. ⁶ Ee nquii Ty'o^ots'om na sa'ntjoom na cwixueeñe yuu na jaaⁿñe, manquiityeeⁿ jnda s'aaⁿ na seixueeñena' naquii' n'o^onyâ, cha cantyja 'naaⁿⁱ juu na caxuee'ñeeⁿ nnda^a nnta'jnaaⁿⁱâ na t'maⁿ cwiluiiñê nc'e mañejuu na xuee'ñeeⁿ matseixueeñena' nnom Jesucristo.

Jaa laxmaa^{nyâ} cha'cwijom ncuua ts'ocachu

⁷ Juu nayawaañe na jeeⁿ jndana', la'xmaa^{nyâ} juuna' naquii' seii'â na joo seii'â matseijomna' cha'cwijom ncuua ts'ocachu. Luaa' waa cha nleitquioo'ya na cwicanda^a cwil'aayâ ts'iaaⁿmeiiⁿ nc'e Ty'o^ots'om mañequiaaⁿ na jndaayâ, meiⁿ nchii ncjooyâ waa na cwila'xmaa^{nyâ}. ⁸ Jo' chii meiiⁿ na jndye nnom na ñe'catseic'o^o'na' já, saa cwinaⁿndyô, meiiⁿ niom na ñe'canchjena' já, saa ndicwaⁿ m'aa^{nyâ} na quit'maⁿ n'o^onyâ Ty'o^ots'om. ⁹ Jndye nn'aⁿ cwintyjo já saa tyoo'ndii Ty'o^ots'om já. Cwitmeiiⁿndyena já nnom tyuaa, saa ndicwaⁿ m'aaⁿtyaayâ. ¹⁰ Meiⁿyuucheⁿ na cwitsaayâ, ñequio seii'â nmeiiⁿ cwitjoo^{nyâ} na ñe'catseicwjeena' já cha'xjeⁿ seicuee'na' Ta Jesús. Luaa' waa cha mati m'moⁿna' na la'xmaa^{nyâ} juu na wando'xcoom. ¹¹ Ee yocheⁿ na cwitandoo'â, 'io ndi 'io ñe'catseicwjeena' já nc'e na m'aa^{nyâ} cantyja 'naaⁿⁱ Jesús, cha mati cantyja 'naa^{nyâ} ñequio seii'â nleitquioo' na la'xmaa^{nyâ} juu na wando'xcoom. ¹² Quia jo' meiiⁿ wi' cwitjoo^{nyâ} na ñe'catseicwjeena' já saa cantyja 'naaⁿⁱ jo', 'o la'xmaⁿ'yo' na cwitandoyo' ñ'eⁿ Ty'o^ots'om.

¹³ Naquii' ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii matsona': "Matseyu'a ñ'eⁿ Ty'o^ots'om, jo' chii macwji'yuu'ndyô cantyja 'naaⁿⁱaⁿ." Mati já cwilayu'ya n'o^onyâ ñ'eⁿñê ndo' cwilanaa^{nyâ} cantyja 'naaⁿⁱ jo'. ¹⁴ Ee manquiuyuaya na nquii Ty'o^ots'om na tquiaaⁿ na tando'xco Jesús jnda na tue', nnts'aa na nntandoo'xcooyâ ñ'eⁿñê, ndo' ñecwii tmaaⁿ nncjachom 'o ñ'eⁿndyô já yuu na m'aaⁿ. ¹⁵ Cha'tso nawi'meiiⁿ na cwiwinoo^{nyâ} ts'iaaⁿna' na cateijndeina' 'o, cha na majndye nn'aⁿ nnto'ñoomna naya na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om, ndo' na ljo' jndye joona nñequiana na quianl'uaaⁿaⁿ cha catseit'maaⁿñena' jom.

¹⁶ Jo' chii tica'ndyenc'uaa'ndyô ee meiiⁿ na jaaju'cjena' seii'â saa 'io ndi 'io cwiwiteiiⁿxco naquii' n'o^onyâ. ¹⁷ Ee joo nawi' na cwitjoo^{nyâ} je' ñequio seii'â, cwe' chjootindyô joona', tियोcheⁿ cwiwinoo^{nyâ} joona' ndo' cantyja 'naaⁿ jo' cwicandaaya cwii na tintycwii na matseit'maaⁿñena' jaa na juu jo' t'maⁿti ndo' jndati tseixma^{na}, nchiiti cha'tso nmeiiⁿ. ¹⁸ Ee tiqitjaa'ndyô cwenta na wi' na tquioo' na cwitjoo^{nyâ}. Cwiquaa^{nyâ} cwenta joo 'naⁿ na tileicanty'iaaya, ee joo na cwinty'iaayâ, ticaljotyeⁿna', saa joo na titquioo' m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ.

5

Nnto'ñoo^{nyâ} seii'a na xco

¹ Seii'a nmeiiⁿ la'xmaⁿna' cha'cwijom cwii w'aa na cwe' cwantindyô chu waana'. Ndo' manquiuyuaya xeⁿ nntyuii' juuna' jnda seijndaa'ñe Ty'o^ots'om w'aa na xcona' jo cañoom'luee na ticantycwii na waana', na nchii nn'aⁿ l'a juuna'. ² Ee mayuu' yocheⁿ na cwitandoo'a ñequio seii'a nmeiiⁿñe, cwila'ncjoo'ndyô ee queeⁿ n'o^onyâ na nnc'o^onyâ w'aaxco na waana' cañoom'luee, ³ ee na nla'xmaa^{nyâ} juuna', nntseijomna' jaa cha'cwijom ts'aⁿ na cwee liaa', nchii cha'na ts'aⁿ na ñecasei'ñe. ⁴ Seii'a nmeiiⁿ na laxma^{na}na' cha'cwijom w'aa yuu na cwic'aa^{nyâ}, jaawi'ndaa'na', jo' cwilancjoo'ndyô ndo' matsei'ndaa'na' nquiuuya ee nchii cwe' na ñeca'ndyaaya seii'a na n'ndiina' jaa cha'cwijom ñecantsei'ndyô, saa nc'e na ñe'cwaa'a seii'a na

xcona', cha juu na laxmaa^{ny} na cwiwi'ndaa' ndo' na 'oowje cwitsuuñ'e^{na} nc'e na laxmaa^{ny} na ticantycwii na cwitandoo'a. ⁵ Nquii Ty'oots'om jnda seijndaa'ñê na nluii na luaa', ndo' cha na m'mo^{na} na nntseicandaa'ñê juuna', jnda tquiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'oo^{ny}, cwii na ma'mo^{na} na cwiljotyⁿ ñ'oom na jnda tsoom.

⁶ Jo' chii cwiñ'omt'maa^{ndy} n'oo^{ny} na yocheⁿ na ndicwaⁿ tandoo'a ñequio seii'a nmeiiⁿ, tyooto'ñoo^{ny} w'aaya, ñecatsona' na tic'oo^{ny} ñequio nqueⁿ na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa. ⁷ Ee cwitsam'aa^{tya} nc'e na cwila'yuya cwii n'oo^{ny} ñ'eñê, nchii nc'e na cwinty'iaandaaya jom. ⁸ Saa m'aa^{ny} na quit'maⁿ n'oo^{ny} Ta Jesús ndo' nl'ueyaya n'oo^{ny} na tacatandoo'tyaaya ñequio seii'a nmeiiⁿ cha ndaaⁿ nntandoo'a yuu na m'aaⁿ. ⁹ Jo' chii cha'tso na cha'tso na cwil'aaya, cwijoo' n'oo^{ny} na ñequii'cheⁿ cal'aaya yuu na cwijaawee'ntyjeeⁿ, meiiⁿ na cwitsam'aa^{tya} ñ'eñê seii'a nmeiiⁿ, oo meiiⁿ na jnda 'ndyaaya juuna'. ¹⁰ Ee cha'tsondyo nncwintyjaa'a jo nnom Cristo na nncu'xeeⁿ jaa, cha cwii cwiindyo nnto'ñoo^{ny} cantyjati na jnda ñel'aa xjeⁿ na ñet'oo^{ny} ñequio seii'a, aa na maty'iomyana' ndo' aa na tia.

Cwiljoya ts'om Ty'oots'om ñ'e'ndy n'oo'nc'e Cristo

¹¹ Nc'e na nntu'xe^{ndy} nn'aⁿ, jo' chii cwijoo' n'oo^{ny} na quiandye nn'aⁿ cantyja 'naa^{na}. Nquii Ty'oots'om ntyjiijndaa'ñê chiuu n'oo^{ny} ndo' ntyjaa' n'oo^{ny} na mati 'o. ¹² Tinc'oom' n'om'yo' na ñe'calat'maa^{ndy} che^{ncjoo} ndaa'yo'. Já cwe' cwiñequiaayâ na wanaaⁿ na c'om'yo' na jnda nquiu'yo' já, cha ndaaⁿ nla'lcwe'yo' ñ'oom ndaaⁿ na cwilas'andye cantyja chiuu na cwiwitquioo', nchii cantyja chiuu tseixmaⁿ ts'aⁿ naquii' ts'om. ¹³ Ee meiiⁿ cwilue nn'aⁿ na jnda teintjei^{ndy}, luaa' laxmaa^{ny} nc'e Ty'oots'om, ndo' xeⁿ laxmaa^{ny} ts'aⁿ na yaa', luaa' waa cha' cateijndeina' 'o. ¹⁴ Juu na m'aaⁿ Cristo na candya' ts'oom já cwiluiiñena' cwii na matsa'ntjomna' ee nquiuuyaayâ na tuee^{le} cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ, jo' chii cha'tsondyo cwiluiindyo l'oo. ¹⁵ Tuee^{le} cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ cha joo nn'aⁿ na cwitandona' tic'omtina cantyja na l'ue n'om nquieena, saa catandona' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na tuee^{le} ndo' tando'xcoom cwentaana. ¹⁶ Jo' chii je' tacotjeii'â cwenta chiuu tseixmaⁿ ts'aⁿ cha'xjeⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue cwitjeii'na cwenta chiuu tseixmaⁿ cwii x'iaana. Tyowaa cwii tiempo maluaa' tyotjeii'â cwenta chiuu tseixmaⁿ Cristo saa je' tacol'aayâ na ljo'. ¹⁷ Jo' chii ts'aⁿ na matseitjoom'na' juu ñequio Cristo, cwiluiiñe ts'aⁿ na jnda tuiiñe xco. Cha'tso na tijo'ndy na ñeseixmaaⁿ jnda teinom, cha'tso cantyja 'naa^{na} laxmaⁿ xcona'.

¹⁸ Nquii Ty'oots'om mach'eeⁿ ts'iaa^{mei}, majom maqueeⁿ jaa na cwiljoya ts'oom ñ'e'ndy nc'e Cristo ndo' maty'ioom ts'iaaⁿ jaa na quiandye nn'aⁿ na caljoya ts'oom ñ'e'ndyena. ¹⁹ Luaa matsona': Cwiljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿ nn'aⁿ nc'e Cristo, meiⁿ ticwjaa'ñê cwenta na la'xma^{na} jnaⁿ, ndo' ty'ioom ts'iaaⁿ ndaayâ na ñequiaayâ ñ'oom ndaaⁿ na cwiljoya ts'oom ñ'e'ndyena. ²⁰ Je' cwiluiindyô nn'aⁿ na cwila'candii 'o ñ'oom na matseicwanom Cristo na m'a^{ny}. Maty'iomna' na nquii Ty'oots'om matseity'ooñê ndaa'yo' ñequio ñ'omndyuaayâ. Jo' chii ñequio xuee' Cristo cwila'ty'oondyô ndaa'yo' na caljoya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om. ²¹ Cristo meiⁿ cwii jnaⁿ t'icatseixmaaⁿ, saa nc'e na candya' ts'om Ty'oots'om jaa, jo' na s'aa na matseixmaaⁿ jnaⁿ cha jaa na matseitjoom'na' ñ'eñê ndaaⁿ nla'xmaa^{ny} cantyja na maty'iomyana' cha'xjeⁿ na maca^{na}.

6

¹ Nc'e na cwiluiindyô nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ ñ'eⁿ Ty'oots'om, cwil'aayâ ty'oo ndaa'yo' na til'a'yo' na ticato'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ. ² Ee naquii'

ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsoom:

Jndiyya ñ'oom na tsu' nooⁿ juu xjeⁿ na tjawee' ts'ooⁿ ñ'eⁿndyu'.

Teijndeiya 'u juu xuee na seijndaa'ndyo na nncwji'n'maaⁿndyo 'u.

Cala'noⁿyo' ñ'oomwaa' na tso Ty'oots'om. Je' cwiwee' xjeⁿ na ñecateijneiⁿ 'o. Je' xcwe xjeⁿ na jeeⁿ ñe'cwji'n'maaⁿñê 'o.

³ Meiⁿcwii tiquil'aayaayâ cha catseilcwe'na' ts'om ts'aⁿ, tints'aana' na tia ñ'oom cwiwineiⁿ cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na cwil'aayâ. ⁴ Na cha'tso na cwil'aayâ cwijoo'ya n'ooⁿyâ na m'moⁿna' na cwiluiindyô nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnom Ty'oots'om, na jndye nnom nawi' na cwiwinooⁿyâ, m'aaⁿyâ na t'maⁿya n'ooⁿyâ, ñequio na matseitjooⁿna' na nleil'uee'ndyô ndo' cantyja 'naaⁿ cwii cwii nnom najndei'na' na mat'uiina' jâ, ⁵ cwiitjooⁿyâ na cwicachoo'â cwil'a nn'aⁿ, ndo' na cwitioomna jâ l'aancjo. Quia waa tacwaxua ndyueena cjooyâ. Ndo' mati m'aaⁿyâ na jndei'na' na cwil'aayâ ts'iaaⁿ cha'na meiⁿquiandyo ts'aⁿ na m'aaⁿ moso. Ndo' na macwji'na' tsaⁿtsjom ndaayâ ndo' mati cwiitjooⁿyâ na matseitjooⁿna' ljo' nntquiaayâ, ⁶ mati cwiit'mooⁿyâ na cwiluiindyô nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnom Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ na lju' na cwitsaam'aaⁿyâ ndo' mati na cwila'noⁿâ ñ'oom na mayuu' ndo' na m'aaⁿyâ na niom' n'ooⁿyâ ñequio nn'aⁿ, ndo' na ya nn'aⁿndyô quio joona, ma'moⁿna' na ljo' nc'e m'aaⁿ Espiritu Santo ñ'eⁿndyô, ndo' cantyja 'naaⁿ na xcwee'ya n'ooⁿyâ na wi' n'ooⁿyâ nn'aⁿ, ⁷ ma'moⁿna' na ljo' nc'e xcwee' n'ooⁿya na cwiñequiaayâ ñ'oom na mayuu', cwiluii na ljo' ñequio najndei na matseixmaⁿ Ty'oots'om. Ntyjaya ndo' ntyjatymaⁿ cwiwil'uee'ndyô l'ots'iaaⁿ na maty'iomyana'. ⁸ Quia waa cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ jâ, quia waa ticuee' n'omna jâ. Quia waa cwiluena na ya nn'aⁿndyô, ndo' quia waa cwiluena na tia nn'aⁿndyô. Quia waa cwiluena na cantundyô meiiⁿ ñ'oom na mayuu' cwilanaayâ. ⁹ Waa xjeⁿ na cwil'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyô cha'cwijom la'xmaaⁿya nn'aⁿ na tjaa 'ñeeⁿ cwajnaaⁿ meiiⁿ jndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwita'jnaaⁿna jâ. Waa xjeⁿ teincuu' m'aaⁿya na ñe'cala'cweena jâ saa ndicwaⁿ cwitandoo'a, cwicachoo'â saa tyoowjaayâ. ¹⁰ Meiiⁿ na maniom na matseichjoo'na' n'ooⁿyâ saa m'aaⁿyâ na neiiⁿyâ. Meiiⁿ na jneeⁿndyô saa cantyja 'naaⁿyâ maqueⁿna' jndye nn'aⁿ na tyandyena jo nnom Ty'oots'om. Meiiⁿ na meiⁿchjoo tjaa na cwileiñ'ooⁿyâ, saa cha'tsoñ'eⁿ la'xmaⁿna' cwentaayâ.

¹¹ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' na m'aⁿyo' tsjoom Corinto, tyoon-quio'nn'aaⁿyâ 'o, ndyeyu cwilanaayâ ndaa'yo'. Tyoola'cuu'â ndaa'yo' chiuu m'aaⁿ n'ooⁿyâ ñ'eⁿndyo'. ¹² Meiⁿcwii tyooch'eena' na wandii' n'ooⁿyâ ñ'eⁿndyo'. Saa xeⁿ laxmaⁿyo' na wandii' n'om'yo' ñ'eⁿndyô quia jo' ncjo'yo' waa chiuu cantyja 'naⁿyo'. ¹³ Cha'xjeⁿ nquii tquie ts'aⁿ matseineiⁿ ndaa ntseinda, mats'aa ty'oo ndaa'yo', c'om'yo' na jnda nquiu'yo' ja cha'xjeⁿ jnda ntyjiiya 'o.

Cwiluiindyô wa'ts'om 'naaⁿ Ty'oots'om na wando'

¹⁴ Tilax'iaa'ndyo' ñequio nn'aⁿ na tyoolayu', ee xeⁿ luaa' cwil'a'yo' tixot-seiljoyuna' 'o ñ'eⁿndyena. Ee nn'aⁿ na cwil'a yuu na maty'iomyana' xondaã nlajomndyena ñequio juu na matseixmaⁿ natia. Meiⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñequio na cwiluiiñe naxuee xondaã nnla'x'iaa'ndye ñequio na tseixmaⁿ najaaⁿ. ¹⁵ Ee xotseitjoom'na Cristo ñequio Satanás. Ndo' mati ts'aⁿ na matseyu', xondaã nntseitjoom'na' jom ñequio cwii ts'aⁿ na tyootseyu'. ¹⁶ Nn'aⁿ na cwiluiindyô waa' Ty'oots'om, ¿aa ndaaã nleijom ñ'oom joona ñequio nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na nchii jom cwiluiindyena'? Ee 'o cwiluiindyô wats'om 'naaⁿ Ty'oots'om na wando', cha'xjeⁿ tsoom:

Ja nnc'ooⁿ naquii' n'omna, ndo' nnconooⁿya quii'ntaaⁿna.

Ja nntseixmaⁿya Ty'oots'om cwentaana,

ndo' joona nluindyena tmaaⁿ¹ cwentaya.

¹⁷ Ndo' na luaa' waa, mati waa cwiicheⁿ ñ'oom'm na teiljeii na matso nqueⁿ na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa. Matsoom:

'O je', calui'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tia nn'aⁿndye.

Catjei'ndyo' cantyja ljo' laxmaⁿ naⁿ¹ñeeⁿ.

Meiⁿ tant'ue'yo' 'naⁿ na tilju' tseixmaⁿ.

Xeⁿ nmeiⁿ¹ nla'nda'yo' quia jo' nloñ^o'ya 'o.

¹⁸ Ndo' nntseixmaⁿya Tsotye'yo'.

Ndo' mati 'o nla'xmaⁿ'yo' ntseindaaya na naⁿnom ndo' naⁿlcu.

Nmeiiⁿ¹ ñ'oom na tso nqueⁿ na matseixmaaⁿ na catsa'ntjoom jaa na tjacantya na cwiluiñê najneiⁿ.

7

¹ 'O nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, nc'e na la'xmaaⁿya ñ'oommeiⁿ¹ na jnda tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ, jo' chii macaⁿna' na cala'lju'ndyo cantyja 'naaⁿ cha'tso na matseicw'aa'ñena' seii'a ñequio n'ooⁿya. Ndo' ñequio na nquiaaya na nc'oom na ticjawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo, canda^a' quiandyoñ'aaⁿ cha'tso na l'ue ts'oom.

Neiiⁿ¹ Pablo na joo nn'aⁿ Corinto tiao' n'omna ñ'eⁿñê

² Cwa quiandyo' na nntseitjoom'nnda'na' jâ ñ'eⁿndyo'. Jâ meiⁿjom ndii' tyool'aayâ nawi'ndyô ñ'eⁿndyo'. Meiⁿ tyoola'tjoondyô nnom meiⁿcwiindyo' 'o, meiⁿ na ñe'nquiô'nn'aaⁿyâ 'o. ³ Saaⁿ nchii luaa' matsjoo na matseitia'a 'o ee jnda ñetsjoo na m'aⁿ'yo' naquii' ts'ooⁿya meiiⁿ na nntandoo'â oo meiiⁿ na nncwjaayâ ñ'eⁿndyo'. ⁴ T'maⁿ waa na t'maⁿ ts'ooⁿya 'o ndo' jeeⁿ neiⁿya 'o. Quii'ntaaⁿ cha'tso nawi' na cwiwinooⁿyâ tileicantycwii na m'aaⁿya na neiⁿya.

⁵ Ee cantyjati na squiaayâ ts'oonⁿdaa Macedonia, tileiquiaana' na nnta'jndyaayâ ee lomañjaaⁿ jndye nnom na tyoco'wi'na' jâ, tyolawendye nn'aⁿ nacjooyâ ndo' macaty'uaya. ⁶ Saaⁿ quii Ty'oots'om na mañequiaaⁿ na t'maⁿ n'om nn'aⁿ na m'aⁿ na chjoo' n'om, manquiityeeⁿ tquiaaⁿ na t'maⁿ n'ooⁿyâ na tyjee'cañoom Tito jâ, ⁷ ee nchii macanda^a cwe' na tyje'cañoom jâ, saaⁿ mati nc'e na tquia'yo' na neiiⁿ¹eⁿ na tyom'aaⁿ ñ'eⁿndyo'. Ee seicañeeⁿ na jeeⁿ ñe'canty'ia'yo' ja, ndo' na tia nquiu'yo' ljo' na tuii quii' ntaaⁿ'yo'. Mati tsoom na tyojoo' n'om'yo' na nla'canda'yo' ñ'oom na seijndo'a n'om'yo'. Ndo' quia na jndiia na ljo', t'maⁿti tiao na neiⁿya.

⁸ Ee meiiⁿ na juu carta'ñeeⁿ seichjoo'na' n'om'yo', saaⁿ tico'tiana' ntyjii na ljo' s'aa ee jnda ljeiya na cwe' chjootindyo s'aana' na tco'tiana' nquiu'yo', ⁹ saaⁿ je' neiⁿya na seicwanooⁿya juuna' meiⁿ nchii na seichjoo'na' n'om'yo' na tquiaana' na neiⁿya, tquiaana' na neiⁿya na 'o tiao' n'om'yo', na jo' jo' tjawee' ntyjii Ty'oots'om. Ndo' na luaa' tquioo'ya na nchii s'aaya cwii nnom na seilcwe'tya'na' 'o. ¹⁰ Ee quia na mañequiaa Ty'oots'om na matseichjoo'na' ts'om ts'aⁿ cwii na ticatsa'ntjomna' na mach'ee, luaa' mach'eeⁿ cha nlcwe' ts'om ts'aⁿ, cha nnda^a nncwji'n'maaⁿñê juu. Ndo' na luaa' mach'eeⁿ meiⁿ xocatso tsaⁿ¹ñeeⁿ na cwe' ts'iaaⁿndyo na lcwe' ts'om. Saaⁿ nn'aⁿ na tyoola'yui meiiⁿ jnaⁿ na laxmaⁿna mach'eena' na chjoo' n'omna, maxjeⁿ tiñe'calcwe' n'omna. Ndo' cwe' jnaaⁿ¹ jo' cwitsuundye añmaaⁿna. ¹¹ Queⁿ'yo' cwenta juu na tyom'aⁿ'yo' na chjoo' n'om'yo' teil'uee'ñe Ty'oots'om. Juuna' s'aana' na tqueⁿndyo' na jla'jndaa'ndyo'. S'aana' na jla'lloo'ndyo' na luaa' s'aa tsaⁿ¹ñeeⁿ ndo' t'om'yo' na nquia'yo' xeⁿ chiuu nnts'aa Ty'oots'om ñ'eⁿndyo'. Mati s'aana' na ñe'canty'ia'yo' ja ndo' tqueⁿtyeⁿ'yo' na cjameintyjeeⁿ¹eⁿ natia na s'aaⁿ.

¹² Quia jo' nchii cwe' tomti cantyja 'naaⁿ¹ juu ts'aⁿ na seitjooñe, jo' na seiljeiya carta'ñeeⁿ, meiiⁿ nchii cwe' cantyja 'naaⁿ¹ tsotyeeⁿ na jlui'jnaaⁿ¹ñe,

saa seiljeiya juuna' cha' jo nnom Ty'ooots'om nntseica'moⁿyana' na 'o jnda nquiu'yo' ja. ¹³ Ndo' na maljeiya na ljo', tquiaana' na ty'oⁿt'maaⁿndyo^o ts'o^o.

Majndeiticheⁿ quia na ljeiya na jla'ñ'oom'ndyo' Tito ts'iaaⁿ na tjaaⁿ na m'aⁿyo'. Ndo' na teijnde'yo' jom mati tquiaana' na neiⁿya nc'e s'aana' ntyjeeⁿ cha'cwijom na m'aaⁿ waⁿaⁿ. ¹⁴ Meiⁿ ticalui'jnaaⁿndyo^o quia na tjei's'aya 'o nnoom, na tsjooya na ntyjiyaya na 'o nla'canda^a'ndyo' ñ'oom na nntsoom, ndo' cha'xjeⁿ jlui'yuu' cha'tso ñ'oom na jnda tjei'yuu'ndyo^o ndaa^a'yo', mati cha'tso ñ'oom na jnda l'uuyâ nnoom cantyja 'naⁿyo', jnda jlui'yuu'na'. ¹⁵ Ndo' nc'e na luaa', jndati ntyjeeⁿ 'o na majaañjoom' ts'oom na tyola'canda^a'ndyo' ñ'oom na tsoom ndaa^a'yo', na ñequio na tyotue'ndyo'cje'yo' ndo' na cwicatyue' neiⁿyo'. ¹⁶ Jeeⁿ ndyaa' neiⁿya na canda^a'ya nnda^a nnc'oⁿt'maaⁿndyo^o ts'o^oya ñ'eⁿndyo'.

8

S'om na nteijndeina' nc'iaana na cwilayu'

¹ Ndo' je' 'o nn'aaⁿyâ na cwila'yuu'yo', l'ue n'o^oyâ na caliu'yo' cantyja 'naaⁿ naya na mach'ee Ty'ooots'om ñequio ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwjeeⁿen cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿna ts'o^onda^a Macedonia. ² Ee joona meiiⁿ jndye nnom nawi' na jaa'na' na cwiwinomna, m'aⁿna na neiⁿna, ndo' meiiⁿ na jeeⁿ nty'iaandyena saa ndoo' ntyjii ts'aⁿ na tyandyena na tinc'uaa' tquiana s'om na nteijndeina nn'aⁿ na matseitjoona'. ³ Macwji'yuu'ndyo^o cantyja 'naaⁿna ee tquiana ñequio na xcwee' n'omna, ndo' meiⁿ titomndyo tquiana ee maxjeⁿ ljo' l'ue n'omna. ⁴ Jndye ty'oo tyol'ana ndaayâ na nnta'ncueeyâ na nla'jomndyena na nteijndeina nn'aaⁿya na cwila'yuu' Jerusalén. ⁵ Meiⁿ nchii l'ana cha'xjeⁿ na jla'tiuuyâ, ee tquiandyejndyeena naquii' l'o Ta Jesús na caluii ñ'eⁿndyena yuu na macaⁿna', nda jo' jluena ndaayâ na cal'uuyâ chiuu l'ue ts'om Ty'ooots'om na cal'ana. ⁶ Nc'e na luaa' waa, l'aayâ ty'oo nnom Tito na catseicanda^a'ñê ts'iaaⁿ nayawaañe na to'jñeeⁿ quii'ntaaⁿyo' na cwila'tjom'yo' s'om'ñeeⁿ. ⁷ Ee 'o jndye nnom cwiwitquioo' na 'o ma'naⁿti'yo' nchiiti nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'yuu': 'O t'maⁿti waa na cwila'yuu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om. 'O jndyendyo' ya cwi't'moⁿyo' ñ'oom'm ndaa^a nt'omcheⁿ. 'O xcweti cwila'noⁿyo' cantyja 'naaⁿaⁿ. 'O queeⁿti n'om'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnoom. 'O jnda nquiu'yo' ñ'eⁿndyô. Nc'e na nmeiⁿ la'xmaⁿyo', jo' chii matsona' na mati nncwinom'yo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilayu' na t'maaⁿti ñequia'yo' na nteijndeina' nc'iaa'yo' na cwila'yuu'.

⁸ Na matsjoo ñ'oomwaa', nchii na matsaⁿntjoⁿya 'o chiuu cal'a'yo'. Saa ñequii'cheⁿ l'ue ts'o^o na caliu'yo' na nt'omcheⁿ nn'aⁿ queeⁿ n'omna na cwil'ana na ljo'. Ndo' na nla'jomndyo' m'moⁿyana' na xcwee' n'om'yo' na jnda nquiu'yo' na'ñeeⁿ. ⁹ Ee macwila'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ juu naya na matseixmaⁿ Ta Jesucristo. Ee meiiⁿ ñet'oom na tjacantyja na tyañê cañoom'luee, saa nc'e na jeeⁿ candya' ts'oom 'o s'aañe cheⁿnqueⁿ na nty'iaa'ñeñ'eeⁿ. Ndo' na ljo' s'aaⁿ maqueeⁿ 'o na cwiluiindyoy' na tyandyoy' jo nnom Ty'ooots'om.

¹⁰ Matsjoo ndaa^a'yo' chiuu waa na m'aaⁿ ts'o^o cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa' cha cateijndeina' 'o. Ee 'o machu'cheⁿ jla'tiuu'yo' na ñe'cateijnde'yo' nn'aⁿ Jerusalén ndo' xjeⁿñeeⁿ jla'cato'yo' na nla'tjom'yo' s'om. ¹¹ Jo' chii cjoo' n'om'yo' na nla'canda^a'ndyo' ñ'oomwaa', ee tyom'aⁿyo' na queeⁿ n'om'yo' na ñequia'yo' s'om na nteijndeina' nn'aⁿ na cwila'yuu' jo' jo', cha'xjeⁿ na s'aana' naquii' n'om'yo' quia jo', jo' quia'yo' cantyjati na cwileiñ'om'yo'. ¹² Ee xeⁿ na mayuu' na l'ue ts'om ts'aⁿ na ñequiaa cwentaa' Ty'ooots'om, jom maco'ñoom na maleiñ'oom ts'aⁿ, nchii macaaⁿ na ticuaa l'o ts'aⁿ.

¹³ Meiⁿ nchii matsjoo na cateijndei'yo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ cha na catseitjooⁿa' na cwileil'uee'ndyo'. ¹⁴ Maty'iomna' na tjoom' cateijndeiⁿ nn'aⁿ nc'iaana na cwila'yu'. Je' 'o na majndaa'ti m'aⁿ'yo' maxjeⁿ nndaⁿ nnteijndei'yo' nn'aⁿ Jerusalén 'naⁿ na matseitjooⁿa' joona, cha cwiicheⁿ ndii' quia na ndaⁿ nliu joona mati nndaⁿ nnteijndeiina yuu na matseitjooⁿa' 'o, ndo' na luaa' nl'a'yo', ñe'cwii xjeⁿ nnteijndeiina' 'o ñ'eⁿndye joona, ¹⁵ cha'xjeⁿ matso ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii: “Ts'aⁿ na majndye maná tyocañeⁿl, tîtseicwaljoo'na', ndo' mati juu ts'aⁿ na tijndye tyocañeⁿl, tîcatseitjooⁿa' jom.”

Tito ñequio nn'aⁿ na cwiteijndeiⁿ jom

¹⁶ Mañequiaya na quianl'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naaⁿl nn'aaⁿya Tito. Ee cha'xjeⁿ na m'aaⁿl ts'ooⁿ chiuu nnteijndeiⁿya 'o, maluaa' m'aaⁿl ts'oom cantyja 'naⁿ'yo'. ¹⁷ Ee neiiⁿeⁿ quia tsjooⁿya nnoom na cjaacanty'iaa'nnaaⁿ'aⁿ 'o. Ndo' nc'e na queeⁿ ts'oom na ñe'cateijneiⁿ 'o, jo' chii mawjaacando'nnaaⁿ'aⁿ 'o ee mati jom l'ue ts'oom na ljo'.

¹⁸ Ñ'eⁿ Tito cwijñooⁿyaⁿ cwiicheⁿ nn'aaⁿya na matseyu'. Quii'ntaaⁿ ntmaaⁿl nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ waa ñ'oom na jeeⁿ ya mañequiaa tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'oom naya 'naaⁿl Ty'oots'om. ¹⁹ Ndo' nchii macanda na luaa' waa. Joo ntmaaⁿl nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ ndyuaameiiⁿñe, jnda ty'ioomna ts'iaaⁿ jom, na nncjaañ'eeⁿ ñ'eⁿndyô quia nntsaayâ Jerusalén na nntsaaca'ndyaayâ s'om na cwil'a'yo' naya naⁿ'ñeeⁿ, na cantyja 'naaⁿl jo' matseit'maaⁿ'ñena' Ty'oots'om ndo' m'moⁿ'na' na ñe'cateijndeiⁿya naⁿ'ñeeⁿ. ²⁰ We ndyeendyô ñecwi nntsaayâ Jerusalén cha tjaa 'ñeeⁿ nntseitiuu na tis'a cwil'aayâ ñ'eⁿ s'om'ñeeⁿ. ²¹ Ee nchii macanda jo nnom Ty'oots'om cwiqueⁿndyô na nl'aayâ yuu na maty'iomyana', saa mati jo ndaⁿ nn'aⁿ.

²² Ñequiondye joona cwila'cwanooⁿyaⁿ cwiicheⁿ nn'aaⁿya na jndye nnom na mach'eeⁿ ma'moⁿ'na' ndaayâ na jeeⁿ queeⁿ ts'oom ts'iaaⁿ 'naaⁿl Ty'oots'om ndo' je' majndeiiticheⁿ na luaa' ee cantyja 'naⁿ'yo' mañ'oom t'maaⁿ'ñê ts'oom. ²³ Xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na mawax'ee 'ñeeⁿ cwiluiiñe Tito, candu'yo' na cwiluiiñe x'iaya. Matseijomñê ñ'eⁿndyô na cwindye'ntjooⁿyaⁿ ndaⁿ'yo'. Ndo' xeⁿ cwita'x'ee nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ nt'omcheⁿ naⁿm'aⁿl candu'yo' na ntmaaⁿl nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ cwijñoomna naⁿm'aⁿl ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ ndo' matseit'maaⁿ'ñena' Cristo cantyja 'naaⁿna. ²⁴ Jo' chii cat'moⁿ'ndyeyu'yo' na mayuu'cheⁿ jnda nquiu'yo' naⁿm'aⁿl cha caliu ticwii cwii tmaaⁿl nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ. Ee na nl'a'yo' na ljo', cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu' nliuna na ticantundyô na cwitjeii'â ñ'oom na jeeⁿ ya cwila'candaⁿ'ndyo'.

9

Nla'tjomna s'om na nl'ana naya nc'iaana na cwila'yu'

¹ Cantyja 'naaⁿl na nla'tjom'yo' s'om na nl'a'yo' naya nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ, meiⁿ tacaⁿ'na' na nntseiljeityaya ñ'oommeiⁿl. ² Ntyjiiyaya na queeⁿ n'om'yo' na nntei'jndei'yo'. Jnda ñetjeii's'aya 'o ndaⁿ nn'aⁿ ñjaaⁿ ts'ondaa Macedonia na 'o na m'aⁿ'yo' ts'ondaa Acaya, machu' jla'jndaa'ndyo' na nntei'jndei'yo'. Ndo' majndye nn'aⁿ ts'ondaa Macedonia mati ñe'catei'jndeiina nc'e 'o jeeⁿ queeⁿ n'om'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. ³ Saa meiiⁿ na luaa', majñooⁿya naⁿm'aⁿl na nnc'oona na m'aⁿ'yo' cha ticats'aana' na tiyuu' ñ'oom ya na jnda tsjooⁿya cantyja 'naⁿ'yo', cha na c'omc'eendyo' cha'xjeⁿ na jnda tsjooⁿ ndaⁿna. ⁴ Ee quia na nntsquiaaya na m'aⁿ'yo' ñequio nn'aⁿ Macedonia na nnc'oo ñ'eⁿndyô, ndo' xeⁿ nleitquioo' na tic'omc'eendyo' ñequio s'om'ñeeⁿ, jeeⁿ t'maⁿ nlu'i'jnaaⁿ'ndyô, ndo' mati 'o. ⁵ Nc'e na ljo'

matsona' na caⁿa ndaa nn'aaⁿya nmeiiⁿ na nnc'oojndyeena na m'aⁿyo' na nla'candaa'ndyo' s'ommeiⁿ na jnda jndu'yo' na nñequia'yo'. Ndo' na luaa', joo s'ommeiⁿ cwiñequia'yo' joona' ñequio na xcwee' n'om'yo', nchii cwe' na jndei' ndyuaayâ.

⁶ Saa cjaañjoom'ya n'om'yo' ñ'oomwaa na cwe' tjañoom': Juu ts'aⁿ na tijndye tsjaaⁿ manom', tit'maⁿ nntseiwe. Saa ts'aⁿ na maya tsjaaⁿ manom', majndyeti nntseiwe. ⁷ Quia jo' cwii cwiindyoy' 'o catseitiuu cwanti na nñequiaa na nnteijndei' ts'iaaⁿwaa'. Nchii nñequiaa ñequio najndei'na' oo na tixcwee' ts'om, ee cjaawee' ntyjii Ty'ooots'om nn'aⁿ na cwiñequia 'naⁿ na waa luee ñequio na jnda nquiuna jom. ⁸ Ee jom candaa'ya nndaã nñequiaaⁿ cha'tso na macaⁿna' 'o hasta waljoo'cheⁿ na nleil'uee'ndyo', ndo' mati nndaã nnteijndei'yo' nt'omcheⁿ. ⁹ Cha'xjeⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii na matsona': Ty'ooots'om ñequio na xcwee' ts'oom mateix'eeⁿ nn'aⁿ na nty'iaandye, Cha'tso na maty'iomyaana' na matseixmaaⁿ, m'aaⁿ ndo' m'aaⁿna'.

¹⁰ Jo' chii nquii Ty'ooots'om na mañequiaaⁿ tsjaaⁿ na nnom' ts'aⁿ, ndo' na cwiwe' ntjom cha niom na lcwa' ts'aⁿ, nñequiaaⁿ na nleil'uee'ndyo' ndo' nleijndyena' cha nndaã nnteijndei'yo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na macaⁿna' joona. ¹¹ Ndo' na luaa', nleijndye 'naⁿyo' cha ñequio na xcwee' n'om'yo' nndaã nnteijndei'yo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ. Ndo' quia na nntsañ'ooⁿyâ tsjo'ñjeeⁿ na cwiñequia'yo' nnts'aana' na joo nn'aⁿ na matseitjoona' nñequiana na quianl'uaa' Ty'ooots'om. ¹² Ndo' na ljo' nl'a'yo', nchii macandã na matseijndaa'ñena' ljo' na macaⁿna' naⁿñeeⁿ, mati nla't'maaⁿndyena Ty'ooots'om na nluena na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naⁿyo'. ¹³ Joona nla't'maaⁿndyena Ty'ooots'om ee juu na cwiteijndei'yo' joona m'moⁿna' ndaãna na cwilacandaa'ndyo' chiuu cwit'mooⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ Cristo. Ndo' mati nla't'maaⁿndyena jom na jeeⁿ xcwee' n'om'yo' na cwiteijndei'yo' joona ndo' mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'. ¹⁴ Ndo' nc'e na ljo', nnts'aana' na nla'neiⁿna nnom Ty'ooots'om na catio'naa'ñê 'o. Nnc'omna na jnda nquiuna 'o nc'e cantyja 'naaⁿ juu naya na matseixmaaⁿ, jo' na cwil'a'yo' naya joona. ¹⁵ Quial'uaa' Ty'ooots'om ee jnda tquiaaⁿ cwii na jeeⁿ cajnda na cwicandaaya na tjaa'naⁿ ñ'oom na nndaã nlanaã'ya na nleixcwe na m'moⁿna' na ljo'.

10

Nc'e cwiluiñe Pablo apóstol, waa najndei' na matseixmaaⁿ

¹ Ja Pablo, nc'e Cristo m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa ndo' t'maⁿ ts'oom ñ'eⁿndyo' waa na mats'aa ty'oo ndaa'yo'. Ee waa ñ'oom quia na m'aaⁿya ñ'eⁿndyo', jeeⁿ niom' ts'ooⁿ saa quia na tquia m'aaⁿya ñ'eⁿndyo', jeeⁿ s'andyo. ² Macaⁿa cwii naya'ñeeⁿ ndaa'yo' quia na jnda tuannda'a na m'aⁿyo', nt'omndyo' 'o na cwindu'yo' na mats'aa cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ na tyoola'yu', til'a'yo' na nlcaⁿna' na nntseijndei' 'ndyo' nacjo'yo'. Ee quia na jnda mam'aaⁿ quii'ntaaⁿyo' nliu'yo' na ti'maaⁿ ts'ooⁿ na nntseijndei' 'ndyo' nacjoo naⁿñeeⁿ. ³ Ee meiiⁿ na laxmaaⁿyâ cha'xjeⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ saa tiquila'jndaayâ cha'xjeⁿ cwil'a joona na cwila'jndana na cala'jomndye nn'aⁿ ñequio ñ'oom na cwiñequiana. ⁴ Ee l'o ts'iaaⁿ na cwiwil'uee'ndyo' cha catyui' ts'iaaⁿtyeⁿ na matseijndaa'ñe tsaⁿjndii tila'xmaⁿna' cha'xjeⁿ joo na cwiwil'uee'ndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ. Juu najndei' na cwiluiñe Ty'ooots'om, tseixmaⁿna' l'o ts'iaaⁿ 'naaⁿyâ na nntseyui'na' najndei' na matseixmaⁿ tsaⁿjndii. ⁵ Ñequio najndei' na matseixmaⁿ Ty'ooots'om cwila'tyui'â cha'tso ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ na cwi'oo nacjoom'm. Ndo' mati meiⁿquia na matseit'maaⁿñe cheⁿnquii ts'aⁿ, na juu jo' matseitsaaⁿñena' na nntsei'noⁿ ts'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ. Cha'tso cantyja na matseitiuu ts'aⁿ, mats'aa na cju'cjena' juu

jo' cantyja 'naaⁿ Cristo, cha catseicandaa'ñe ts'aⁿ jo nnoom. ⁶ Ndo' quia na jnda macwila'candaa'ndyo'ñ'eⁿyo', m'aⁿc'aayâ na nnta'wii'a meiⁿquia nn'aⁿ na cwila'wendye nacjooyâ.

⁷ 'O macanda cwe' ljo' na cwiwitquioo', jo' cwiitjei'yo' cwenta. Meiⁿñeeⁿcheⁿ 'o na macwji' cwenta na m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ Cristo, matsona' na cwji'ya tsaⁿñeeⁿ cwenta na mati jâ majo' la'xmaaⁿyâ. ⁸ Meiⁿ ticats'aana' na tia ntyjii na matseijndei' 'ndyo naquii' ts'iaaⁿ na matseixmaⁿya na ty'iom Ty'ooots'om ja. Ee tquiaaⁿ na matseixmaⁿya na ljo' cha nnteijndeiina' na nntsanajnda'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ, nchii cha nlco'wi'na' 'o. ⁹ Meiⁿ ticatsona' na cwiindyoy' 'o nnc'oom' ts'om na matseiljeiya cartameiⁿ cwe' cha catseicaty'uená' juu. ¹⁰ Waa ñ'oom na cwilue nt'om nc'iaa'yo' na matseiteincuu'ndyo ndo' na jeeⁿ jnda ñ'oom cho carta 'naⁿya. Mati cwiluena quia mawa na m'aⁿyo' quia jo' cwiwitquioo' na ja ts'aⁿ na meiⁿ cwe' ti'naaⁿto meiⁿ ti'naⁿya na nntseichu'a ñ'oom. ¹¹ Nquii ts'aⁿ na luaa' m'aaⁿ ts'om, catsei'noo'qⁿ quia na jnda mam'aⁿtjooⁿa mati mañe'cwii xjeⁿ nnts'aa cha'xjeⁿ ñ'oom na teiljeii cjoo' cartawaañe.

¹² Tquie nn'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na jeeⁿ neiⁿncoo' ñ'oom cwila'neiⁿna ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ chiuu cwila'xmaⁿ nquieena. Jâ xocal'aayâ na ljo'. Laxmaⁿna nn'aⁿ na cwe' cwil'ato quia na cwiitjeii' cheⁿnquieena cwenta cantyja 'naaⁿna ñequio chiuu cwi'oom'aⁿ nt'omcheⁿ nc'iaana. ¹³ Saa tixocwinooⁿâ na nla't'maaⁿndyo cheⁿncjooyâ cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na laxmaaⁿyâ. Jâ ñequii'cheⁿ nlanaaⁿyâ cantyjati na matseijndaa'ñe Ty'ooots'om ee jom tquiaaⁿ na squia'cañoⁿyâ 'o na m'aⁿyo' tsjoom Corinto. ¹⁴ Jo' chii quia cwil'uuyâ na Ty'ooots'om ty'ioom ts'iaaⁿ jâ na cala'candiyyâ 'o cantyja 'naaⁿ Cristo, tyoowinooⁿâ meiiⁿ na wanaaⁿ na nla't'maaⁿndyo cheⁿncjooyâ. Ee majâ squia'cañoⁿjndyaayâ 'o ñequio ñ'oom naya'ñeeⁿ. ¹⁵ Meiⁿ tixocal'uuyâ na cwentaa jâ ts'iaaⁿ na jnda mach'ee cwiicheⁿ. Jâ wandyo' cwil'aayâ. Cwicanty-jaa' n'ooⁿyâ na juu na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om, nleit'maⁿtina' cha' cantyja 'naaⁿ jo' nncjaawit'maⁿti ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ na cwil'aayâ quii'ntaaⁿyo', saa na nluii naljo' cha'xjeⁿ na matseijndaa'ñe. ¹⁶ Quia jo' ndaaⁿ nntsañ'ooⁿyâ ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na tquiati m'aⁿna ñequio tsjom'yo' yuu na tyoondyena juuna'. Ee naljo' nntseitsaaⁿñena' na l'uuyâ na ts'iaaⁿ na mach'ee cwiicheⁿ ts'aⁿ tseixmaⁿna' ts'iaaⁿ na l'aa jâ.

¹⁷ Jo' chii ts'aⁿ na ñe'catseit'maaⁿñe cheⁿnquii, catseit'maaⁿñe cantyja na mach'ee Ty'ooots'om ñ'eⁿñe. ¹⁸ Ee nchii matseit'maaⁿñena' ts'aⁿ quia na matseijndei' cheⁿnquii na jeeⁿ cwijaacanjoom' cantyja 'naaⁿ. Matseit'maaⁿñena' juu quia na macjaawee' ntyjii Ty'ooots'om ñ'eⁿñe.

11

M'aⁿ nn'aⁿ na tiyuu' na cwiluiindyena apóstoles

¹ Toom cwe' na nnc'omt'maaⁿndyo' n'om'yo' ñ'eⁿndyo na nntseinaⁿ cha'xjeⁿ ts'aⁿ na cwe' matseineiⁿto. Cwa, cal'a'yo' na ljo'. ² Ee m'aaⁿya na xuaya 'o cha'xjeⁿ nquii Ty'ooots'om m'aaⁿ na xueeⁿ 'o. Ee seijndaa'ndyo ñomca 'naⁿyo' ñequio nquii Cristo. Ndo' ñe'catiooya 'o l'ooⁿ na nla'xmaⁿyo' cha'cwijom cwii yuscundyua na tyoom'aaⁿ ñ'eⁿ tsaⁿs'a. ³ Eva tquii'nn'aⁿ catsuu jom cantyja na jndo' ts'omyo'. Mati macat'ua na joo ñomtiuu 'naⁿyo' nnquiu'nn'aⁿna' 'o, nnts'aana' na nla'tquiooⁿndyo' ñequio na xcwe c'oom ts'aⁿ na candya' ts'om Cristo. ⁴ Ee 'o cwiljoya n'om'yo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwe' cwiquieya na m'aⁿyo' na cwila'neiⁿna ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ cwiicheⁿ Jesús, tanchii nquii Jesús na tyoñequiaayâ ñ'oom' ndaa'yo'. Ndo' wandyo' espírtu na cwito'ñoom'yo', tanchii nquii Espírtu Santo na to'ñoom'yo'. Ñ'oom na

cwiñequia naⁿñeeⁿ cantyja chiuu na nlui'n'maaⁿñe añmaaⁿ ts'aⁿ, wandyo^o juuna' ñequio ñ'oom na tyoñequiaayâ ndaa'yo'. ⁵ Naⁿñeeⁿ na cwiquie'cañom 'o na cwiluena na joona cwiluiindyena apóstoles na tjacantyja, sãã meiⁿchjoo ticats'aana' ntyjii na cjeti matseixmaⁿya ñ'eⁿndye joona. ⁶ Ee meiⁿ na aa ti'naⁿya na ya nntseinchu'a ñ'oom cha'xjeⁿ joona, sãã xcweya ñ'oom mantyjiiya cantyja 'naaⁿ Jesucristo ndo' juu jo' jndã t'moqⁿndyeyuuyâ ndaa'yo' cantyjati cha'tso na tyol'aayâ.

⁷ Tícwantjoⁿya na tyoñequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'ooots'om ndaa'yo', ndo' nc'e na ljo' ¿aa mach'eena' ndoo' nquiu'yo' na jeeⁿ seitjoondyo ndaa'yo' na tju'ndyocja cha nluiit'maⁿndyo' 'o? ⁸ Nt'omcheⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ tquiana s'om na tcaⁿna' ja. S'om'ñeeⁿ teil'uee'ndyo cha ndaa ndi'ntjoⁿya ndaa'yo'. ⁹ Xjeⁿ na ñet'oqⁿya quii'ntaaⁿyo' ndo' na ñeseitjoona' ja, tícju'a xuu nacjo'yo'. Ee nn'aⁿ na cwila'yu' na m'aaⁿ Macedonia tquiecanomna ja, tquiana s'om na seitjoona' ja. Na cha'tsoñ'eⁿ seijndo na tícatiqo xuu nacjo'yo', ndo' ñecwitco na nnts'aa na ljo'. ¹⁰ Cha'xjeⁿ ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ Cristo m'aaⁿna' ñ'eⁿndyo, jo' chii meiⁿcwii ts'aⁿ ts'ondaa Acaya xonndaa nnts'aa na nntseitsaaⁿñe na macwji's'andyo' na neiⁿya na mats'aa naljo'. ¹¹ Ndo' na luaa' matsjoq, ¿aa nla'tiuuto'yo' na tiwi' ts'oqⁿya 'o? Mantyjiiicheⁿ Ty'ooots'om na wi' ts'oqⁿya 'o.

¹² Sãã xuee na cwiwjaatina' jots'aa cha'xjeⁿ jndã ñes'aa cha nntseitsaaⁿñena' na nntjeii's'andye cheⁿnquiee naⁿñeeⁿ na cwiluena na ljo'yu cwil'ana ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om cha'xjeⁿ na cwil'aayâ. ¹³ Ee naⁿm'aⁿ nchaal'uuyuu' na apóstoles joona, la'xmaⁿna nn'aⁿ na cwe' cwinquo'nn'aⁿ. Joona cwe' cwil'ayana na cwiluiindyena nn'aⁿ na cwindyentjom nnom Cristo. ¹⁴ Meiⁿ ticats'aana' na jeeⁿ m'aaⁿ n'om'yo' na nmeiⁿ cwil'ana ee mati Satanás mach'eeyaaⁿ na cwiluiñê cwii ángel na caxueeñe. ¹⁵ Nc'e na luaa' ts'oom, mati nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnoom, cwe' cwil'ayana na m'aⁿna cantyja na maty'iomyana', sãã na macandã nnt'uiityeⁿna' joona cantyjati na jndã ñel'ana.

Nc'e na cwiluiñe Pablo apóstol, jndye nawi' teinoom

¹⁶ Matsjoonnda'a tila'tiuu'yo' na ja ntjeiⁿndyo, sãã xeⁿ na ljo' cwil'a'yo', quiandyo' na nntseinãⁿ cha'na ts'aⁿ na ntjeiⁿñe cha nncju'naaⁿñena' na nncwji's'andyo cantyja 'naⁿya. ¹⁷ Ñ'oom na matsjoq, nchii ñ'oom na sa'ntjom Ta Jesús na catsjooya. Cwe' na matsjoq nncq ee mat'uiina' cantyja na macwji's'andyo. ¹⁸ Nc'e jndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwitjeii's'andye cha'na cwil'a nn'aⁿ tsjoomnancue, mati ja nncwji's'andyo cantyja 'naⁿya. ¹⁹ Ndo' nquiu'yo' na jeeⁿ jndo' n'om'yo' ee na cwindye'yo' ñ'oom na cwiñequia naⁿntjeiⁿm'aⁿ. ²⁰ Ee cwiljoya n'om'yo' quia cwil'a naⁿñeeⁿ na cwindye'ntjom'tyeⁿyo' ndaana, quia cwitjeii'na 'naⁿyo', ndo' quia cwitmeiiⁿna nda'watmeiⁿ ndaa'yo'. ²¹ Meiiⁿ na jeeⁿ jnaaⁿa na nntsjoq na ljo', sãã tileic'oⁿ t'maaⁿndyô n'oqⁿya na nl'aayâ cha'xjeⁿ cwil'a naⁿñeeⁿ.

Meiiⁿ na matseinãⁿya cha'na ts'aⁿ na jndã teintjeiⁿñe, sãã yuu na wanaaⁿ na cwila't'maaⁿndye naⁿñeeⁿ, mati wanaaⁿ na ljo' nnts'aa ja. ²² Joona, ¿aa cwiluiindyena nn'aⁿ hebreos? Mati ja majo' cwiluiindyq. ¿Aa nn'aⁿ na jndyowicantyjoo' tsjaaⁿ Israel joona? Mati majo' ja. ¿aa tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoo' joona? Majo' ja. ²³ Joona, ¿aa cwiluiindyena nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom Cristo? Ntyjii na matseinãⁿ cha'na ts'aⁿ na ntjeiⁿñe, sãã ja t'maⁿti ts'iaaⁿñeeⁿ mats'aa, nchiiti joona. Majndyeti ndii' jla'sei' nn'aⁿ ja jnaaⁿ na mañequiaya ñ'oom' Ty'ooots'om. Jndyeti ndii' tuee' nn'aⁿ ja w'aancjo nc'e na mandi'ntjoⁿya nnom Cristo. Ndo' jndye ndii' waa na teincuu' na nntseicuee'na' ja. ²⁴ 'Om ndii' tyola'sei' nn'aⁿ judíos ja na cwii cwii ndii' na

l'ana na ljo', ntquiunchoo'nqui waljoo' ñjeii' ndii' tioona 'na' ja. ²⁵ Ndyee ndii' tyotjaa' nn'a' romanos ja ñ'e' n'ooml'eii. Cwii ndii' tyotmeii' nn'a' ljo' ja. Ndo' ndyee ndii' seijomna' na tyuii' w'aandaa xje' na wa'ñjoo'ya ts'om ndaaluee. Cwii ndii' tyowantjyo' nnom ndaaluee mei'chaa' xuee ndo' mei'chaa' tsjom. ²⁶ Na jndye joo manoo'ya ts'iaa' 'naa' Ty'ooots'om, jndye ndii' maco'wi'na' ja na cwicwjee' jndaa. Ndo' mati teincuu' quia na matjomndyo' na'canty'ue. Quia waa nquiee nn'a'ya nn'a' judíos cwil'ana na teincuu' m'aa'ya, ndo' quia waa majo'ti cwil'a nn'a' na nchii judíos. Quiju'na' na waa na teincuu' cjoya naquii' njoom, ndo' mati jo ndo' jndaa. Quia waa teincuu' m'aa'na' na mawity'ioya ndaaluee, ndo' mati quii'ntaa' nn'a' na cwe' cwil'aya na cwila'yu'. ²⁷ Quia waa na matseicwejndyaa'ndyoñ'a' naquii' ts'iaa' 'naa' Ty'ooots'om. Quia waa maquiina' ja ndo' macwji'na' tsa'ntsjom noo'. Majndye ndii' m'aa'ya na tileicaljeiya ljo' na nlquia'ya ndo' na jaa' m'aa'na' na ñec'ua ndaa. Ndo' jndye ndii' mawejndo'a. Quia waa tei' m'aa'ya na matseitjoo'na' liaa na nlcwaya.

²⁸ Ndo' wandyo' nmei', 'io ndii' 'io jaawa jaacue na m'aa' m'aa' ts'oo' cantyja 'naa' cwii cwii tmaa' nn'a' na macwji' Ty'ooots'om cwenta'na'. ²⁹ Ee quia na m'aa' ts'a' na tijndeii' ts'oom cantyja na matseyoom'm mati mach'eena' na tijndo' cantyja na matseyu'a. Quia na cwinajndeii' jna' ñ'e' cwii nn'a'ya na matseyu', matjo' na jnaa'a ndo' matseiloo'ndyo'. ³⁰ Xe' maca'na' na nntseit'maa'ndyo' che'nncō, nntsein'ya cantyja 'naa' joo na cwit'moo'na' na ticwi'na'ya. ³¹ Nquii Ty'ooots'om na cwiluiñê Tsotye Ta Jesucristo cwenta'ya, mantyjee' na matsein'ya ñ'oom na mayuu'. ³² Quia ñet'oo'ya tsjoom Damasco, nquii Aretas tyom'aa' gobiernom. Jom ty'ioom ts'iaa' cwii ts'a' Damasco na sa'ntjom na cat'ue sondaro ja xje' na jocalui'a 'ndyoots'a nnom tsjoom'ñee'. ³³ Saa' jla'c'o' nn'a' ja cwii mantana tatsia' nnom tsjoom na wa'njoo'ya cwii tsquieel'oo'. Ndo' laa'ti' jlui'n'maa'ndyo' naquii' l'o' tsa'ma'ts'iaa'ñee'.

12

'Naa' na tco'na' nnom Pablo

¹ Tjaa'na' naya 'naa' ts'a' na macwji's'añe che'nquii, saa' nntsein'ntya cantyja 'naa' joo na tco'na' noo' ñ'e' joo ñ'oom na t'mo' Ta Jesucristo noo'. ² Wajna'a cwii ts'a' na matseyu' ñ'e' Cristo. Jndaa' canchoo'ñequiee chu na tjañ'oom Ty'ooots'om tsa'ñee' cañoom'luee na jndā ndyee. Aa ndiñ'e' seii'e' oo aa ticañ'e', jo' ticaljeii, Ty'ooots'om ntyjii. ³ Ntyjiiya na tja tsa'ñee' jo' jo', ¿aa ndiñ'e' seii'e' oo aa ticañ'e'? jo' ticaljeii, Ty'ooots'om ntyjii, ⁴ saa' tjañ'oomna' tsa'ñee' paraíso yuu na m'aa' nquii Ty'ooots'om. Jo' jo' jndii tsa'ñee' ñ'oom na cwe' wanty'iuu' m'aa'na' na ticwanaa' na nntseiteincoo' ts'a' joo'na'. ⁵ Nnda' nntseit'maa'ndyo' cantyja 'naa' cwii ts'a' cha'na tsa'ñee', saa' cantyja 'na'ya tixotseit'maa'ndyo', macanda' nntseit'maa'ndyo' cantyja 'naa' joo na cwit'moo'na' na ticwi'na'ya. ⁶ Meii' xe' na nntseit'maa'ndyo' cantyja 'na'ya, tixocats'aana' na tseixma'ya cha'xje' ts'a' na mei' cwe' tijndo'to ts'om ee ñ'oom na mayuu' matsein', saa' tixocats'aa na ljo', cha titseitiuu ts'a' na t'ma' cwiluiindyō, nchiiti cantyja na cwindyena na matsein' oo na mats'aa. ⁷ Joo nmei' na tco'na' noo' na jee' t'ma' la'xma'na', cha nntseicu'na' na nntseis'andyo' na cwii nnom na nty'ia, nc'e' jo' jna'na' na tyoquiina' ja cha'cwijom ndii' tsioom quii' seii' ts'a', luaa' s'aa Satanás cha co'wi'na' ja. ⁸ Ndyee ndii' tcaa'a nnom Ta Jesús na cwjee'na' juu nawi'ñee'. ⁹ Saa' nque' tsoom noo': "Juu naya na matseixma'ya, macwiwijndeii'na' cantyjat' na maca'na' 'u, ee t'ma'ti cwiwitquioo' juu najndo' quia na mateijndeii'ya ts'a'

yuu na tileicandaa nnts'aaⁿ." Luaa' tsoom. Jo' chii m'aa^{ny}a na nei^{ny}a ndo' matseit'maa^{ny}ndyo meiiⁿ na nquiu nn'aⁿ na cje mats'aa, cha juu najndeii na cwiluiiñe Cristo nleitquioo' na m'aa^{ny}na' ñ'e^{ny}ndyo. ¹⁰ Jo' chii m'aa^{ny}a na nei^{ny}a meiiⁿ na cje mats'aa, meiiⁿ cwila'jnaa^{ny} nn'aⁿ ja, meiiⁿ na matseitjoona' na nleil'uee'ndyo, meiiⁿ cwintyjo nn'aⁿ ja, ñequio joo na wi' na mawinoo^{ny}a nc'e na cwiluiindyō cwentaa' Cristo. Ee quia na majucjena' ja, saa cantyja 'naaⁿaⁿ m'aa^{ny}a najndo.

M'aaⁿ ts'om Pablo cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ Corinto na cwila'yu'

¹¹ Na nmeiiⁿ matseina^{ny}a, maty'iomna' cantyja 'na^{ny}a na tseixma^{ny}a ts'aⁿ na tijndo'to ts'om saa 'o cwil'a'yo' najndeina' na catsjooya na ljo'. Ee matsona' na 'o ya ñ'oom nntjei'yuun'ndyo' cantyja 'na^{ny}a. Ee meiiⁿ ja tit'maⁿ cwiluiindyō saa tjaa'naⁿ cwii nnom na tit'maⁿ tseixma^{ny}a ñequio joo apóstoles na cwindu'yo' na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiindyē. ¹² Quia na tyom'aa^{ny}a quii'ntaa^{ny}yo', tyom'aaⁿ niomcha^{ny}a xjeⁿ na teil'uee'ñe Ty'oots'om ja na tyoch'eeⁿ 'naaⁿ ñequio ts'iaaⁿ t'maⁿ na tixocaluiina' cantyja najndeii nquii ts'aⁿ, niom ts'iaaⁿ na tuii na tquiaana' na tyojaawee' n'om'yo' ndo' cha'tso nmeiⁿ tyot'moo^{ny}ndyeyuna' na cwiluiindyō apóstol quii'ntaa^{ny}yo'.

¹³ Cantyja 'na^{ny}yo' ñequio nt'omche ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, ñecwii xjeⁿ mats'aaya ñ'e^{ny}ndyo' cha'xjeⁿ ñequio joona. Macanda tîcaⁿaⁿ na catei'xe'yo' ja. Calat'maⁿ n'om'yo' ja na mach'eena' nquiu'yo' na cantyja 'naaⁿ jo' seitjoondyo ndaa'yo'.

¹⁴ Je' matseijndaa'ndyo na nda ndyee ndii' na majocandoo'nda'a 'o. Meiⁿ xocaⁿa na nntei'xe'yo' ja ee nchii mal'uaya 'na^{ny}yo', mal'uaya na 'o ncwantjo^{ny}a ee matsona' na nquiee tquie nn'aⁿ nla'catsuundyena cwentaa ndana, nchii ndana nteix'ee joona. ¹⁵ Ndo' ñequio na xcwee'ya ts'ooⁿ hasta meiiⁿ na nntseicatsuuya cha'tso na matseixma^{ny}a, mati meiiⁿ cha'waa cantyja 'na^{ny}a cha na nnteijndeina' aña^{ny}yo'. Ndo' nnts'aa naljo' meiiⁿ 'o ticajnda nquiu'yo' ja saa ja t'maⁿ wi'ts'oo^{ny}a 'o.

¹⁶ Tîcatiōo xuu 'o na catei'xe'yo' ja, saa nt'omndyo' 'o cwitjei'yo' cwenta na ta'ntjo^{ny}a 'o ñequio cwii na tquiu'nn'aⁿna' 'o cha'cwijom tyuu'ndyo' ñ'eⁿ cwii teiⁿco'. ¹⁷ ¿Aa nnts'aacheⁿna' cwitjei'yo' cwenta na tquiu'nn'a^{ny}a 'o ñequio cwii nn'a^{ny}a na jñoo^{ny}a na m'a^{ny}yo'? ¹⁸ Tcaaⁿa nnom Tito na cjacanty'iaaⁿaⁿ 'o ndo' jñoo^{ny}a cwicheⁿ nn'aa^{ny}a na matseyu' ñ'eⁿñê. ¿Aa nnts'aacheⁿna' na tquiu'nn'aⁿ Tito 'o? ¿Aa tiyuu' na wendyō ñecwii xjeⁿ m'aaⁿ n'oo^{ny}a?

¹⁹ Nndaa nnts'aana' na cwila'tiuu'yo' cwe' na jeeⁿ cwila'cajñoom'ndyō ndaa'yo' saa tiyuu' naljo'. Cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', wandyo' waana', ee ntyjii Ty'oots'om ñ'oom na cwilanaa^{ny}yâ ndaa'yo' ndo' na cwila'xmaa^{ny}yâ cwentaa' Cristo. Jo' chii 'o nn'a^{ny}a na jeeⁿ wi' ts'oo^{ny}a, cwil'aayâ na ljo' cha nnteijndeina' 'o na nntsanaajnda'yo'. ²⁰ Ee macaty'uaⁿ xeⁿ na nncuacañooⁿnda'a 'o ndaa nnts'aana' na xocaljeiya 'o cha'xjeⁿ na ntyjaa' ts'ooⁿ, meiⁿ 'o xocaliu'yo' ja cha'xjeⁿ na ntyjaa' n'om'yo'. Nquiaya na nljeiya na cwila'ntja'ndyo', na cwila'taa' n'om'yo' nc'iaa'yo', cwilawjee'yo' joona, cwitjei'ya'ndyo' cheⁿncjo'yo', ndo' cwilaneiⁿyo' cantu nacjoona, na cwitio'ñ'oom'yo' joona, na cwitjei's'andyo', cwitjei'lcundyo' cheⁿncjo'yo' ndo' na tixcwe m'a^{ny}yo' cha'xjeⁿ matsona' na c'om'yo'. ²¹ Matseicaty'uena' ja quia na ncuacañooⁿnda'a 'o, nquii Ty'oots'omya nnts'aaⁿ na nlui'jnaa^{ny}ndyo quii'ntaa^{ny}yo' ndo' na nntseity'ioona' ja cantyja 'naaⁿ jndyendyo' 'o na jaach'ee xuee cwila'tjoondyo' nnoom meiⁿ tyoolcwe' n'om'yo' jna^{ny}yo', na tilju' tsaam'a^{ny}yo' jo nnoom, na ndicwaⁿ cwim'a^{ny}ya'yo' ñequio nn'aⁿ ndo' na cwila'queeⁿ n'om'yo' chiuu tseixmaⁿ tsjoomnancue.

13

Ñ'oom na macandá na matseijndo' Pablo n'omna

¹ Je' jndá ndyee ndii' na majocandoo'a 'o. Ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii matsona' quia na m'aⁿ we ndyee nn'aⁿ na manquiujndaa'ndye cwii nnom na matseij'ooñe ts'aⁿ, maxjeⁿ nnt'uiityeⁿna' tsaⁿñeeⁿ. ² Quia na ñet'ooⁿya ñ'eⁿndyo' na jndá we tsjooⁿya na xoc'ooⁿya na t'maⁿ ts'ooⁿya ñequio nn'aⁿ na ndicwaⁿ cwila'tjoondye. Je' cwtijoocheⁿ na nncuannda'a na m'aⁿyo', mañejuu ñ'oom'ñeeⁿ matsjoo tixoc'ooⁿ na t'maⁿ ts'ooⁿ ñequio naⁿñeeⁿ, ³ ee 'o cwil'ue'yo' cwii na ma'moⁿna' quia matseinaⁿya ndaa'yo', matseineiⁿ nquii Cristo. Ee quii'ntaaⁿyo' nchii cwiluiñê na tijneiⁿ na nnt'ueiiⁿ 'o. Nqueⁿ waa najneiⁿ quii'ntaaⁿyo'. ⁴ Ñ'oom na mayuu' na ty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na tijndeii matseixmaⁿ, saa wanoom'm nc'e najndeii na cwiluiñe Ty'ooots'om, ndo' mati já na cwilajomndyô cantyja na tijndeii ñeseixmaaⁿ, cha nc'e jo', mati nntandoo'â ñ'eⁿñê nc'e najndeii na matseixmaⁿ Ty'ooots'om cha nnteijndeiiina' 'o.

⁵ Catjei' cheⁿncjo'yo' cwenta aa xcwee' n'om'yo' jo nnom Ty'ooots'om, cha nleitquoo' ¿aa cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê? Queⁿya'yo' cwenta cantyja 'naaⁿyo'. Xeⁿ leiqueⁿyo' cwenta na m'aaⁿ Jesucristo quii' n'om'yo' quia jo' ¿aa chii ma'moⁿna' na cwiluiindyoy' nn'aⁿ na cwe' cwila'yu'to? ⁶ Saa ntyjaa'ya cwii ts'ooⁿya na nla'noⁿyo' na já nchii cwila'xmaaⁿyâ nn'aⁿ na cwe' cwila'yu'to. ⁷ Cwitaanyâ nnom Ty'ooots'om na til'a'yo' 'naⁿ natia, nchii cwil'uuyâ naljo' cha nleitquoo' na já jlui'yaayâ jo', cwil'uuyâ cha nl'a'yo' 'naⁿ na maty'iomyaⁿ!. Tints'aa meiiⁿ 'o cwtije'yo' cwenta na tixcwe cwil'aayâ. ⁸ Ee xocandaa nntsaayâ nacjoo' ñ'oom na cwiluiñena' na mayuu'. Ñequii'cheⁿ cwilajomndyô cantyja 'naaⁿ juuna'. ⁹ M'aaⁿyâ na neiiⁿyâ quia na laxmaaⁿyâ na tijndaayâ cha na m'moⁿna' na 'o laxmaⁿyo' na jnda'yo' cantyja 'naaⁿ Cristo. Ñecwitco cwitaanyâ na n'laxmaⁿyo' na candaa'ndyo' jo nnom Ty'ooots'om. ¹⁰ Waa najndeii na matseixmaⁿ Cristo na juu jo' mañequiaaⁿ na matseixmaⁿya cha cateijndeiiina' 'o na nntsana jnda'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ, nchii cha na catseyuii'na' na cwiluiindyoy' cwentaⁿaⁿ. Matseiljeiya cartawaañe na nnto'ñoom'yo' cha quia na jndá tuaya quii'ntaaⁿyo', meiⁿ ticaⁿna' na nleil'uee'ndyô najndeii na matseixmaⁿya na cat'uiina' 'o.

Matseit'maaⁿñe Pablo Ty'ooots'om

¹¹ Ñ'oom na macandá, 'o nn'aⁿya, c'om'yo' na neiⁿyo'. Calajnda'yo' na nla'xmaⁿyo' na candaa'ndyo' jo nnom Ty'ooots'om. Quia'yo' na t'maⁿ n'om nc'iaa'yo'. C'om'yo' na ya nn'aⁿndyo' ñequio joona na tjaa'naⁿ tia' cacho'yo' ñ'eⁿndyena. Quia jo' nquii Ty'ooots'om na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa ndo' na mañequiaaⁿ na tjaa ñomtuiu c'ooⁿya jo nnoom, nnc'oomñê ñ'eⁿndyo'. ¹² Cwii cwii x'iaa'yo' na matseyu' cataⁿyo' ts'ooⁿ na cwiñequia'yo' na xmaⁿñê nc'e na jnda nquii'yo' jom. ¹³ Cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ na la'xmaⁿ cwentaⁿ Ty'ooots'om cwila'cwanomna na xmaⁿndyo' 'o.

¹⁴ Juu naya na matseixmaⁿ Ta Jesucristo, ñequio juu na m'aaⁿ Ty'ooots'om na candya' ts'oom jaa, ñequio nquii Espíritu Santo na m'aaⁿ naquii' n'ooⁿya, ñequii'cheⁿ cala'xmaⁿyo' cha'tso nmeiⁿ!. Amén.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ ndyuua Galacia

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' ndyuua Galacia

¹ Ja Pablo cwiluiindyō apóstol na cjonquia ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaa nn'aⁿ. Nchii nn'aⁿ ty'ioom ts'iaaⁿmeiiⁿñe ja. Nquii Jesucristo ñequio tso-tyeeⁿ Ta Ty'oōts'om tqiana na matseixmaⁿya juuna'. Jom tqiaaⁿ na tando'xco juu jnda na tue'. ² Ja ñequio cha'tsonde nn'aⁿ na m'aⁿ ñ'eⁿndyō cwilaljeiia tsomwaañe na cwila'cwanooⁿya juuna' na m'aⁿ 'o nmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿyo' ndyuua Galacia. ³ Nquii Tsotyaaⁿya Ty'oōts'om ñequio Ta Jesucristo quiana na nnto'ñoom'yo' naya na la'xmaⁿna ñequio na meiⁿcwii ñomtiuu tic'om'yo' joo ndaana. ⁴ Nqueⁿ tqiaaⁿñe cheⁿnqueⁿ na cueeⁿeⁿ cwentaa jnaaⁿya cha'xjeⁿ na seijndaaⁿñe nquii Tsotyaaⁿya Ty'oōts'om cha ndyaandyō natia na tseixmaⁿ tsjoomnan-cuewaañe. ⁵ Ñequii'cheⁿ catseit'maaⁿñena' Ty'oōts'om. Amén.

Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ ñ'oom na cantyja 'naaⁿ jo' nndaq nluin'maaⁿñe ts'aⁿ

⁶ Matsei'ndaa'na' ntyjiiya na cwitjei'ndyō' cantyja 'naaⁿ Ty'oōts'om na jom tqueeⁿñê 'o ee Cristo m'aaⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom 'o ndo' je' yacheⁿ cwila'jomndyō' cwiicheⁿ ñ'oom na cantyja 'naaⁿ juuna' ntyjaa' n'om'yo' na nluin'maaⁿndyō'. ⁷ Saq nchii na mayuu' na waa cwiicheⁿ ñ'oom na cantyja 'naaⁿ jo' nluin'maaⁿñe ts'aⁿ. Cwe' na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'ñ'eeⁿndyena 'o ndo' ñe'cala'chuii'na ñ'oom na nluin'maaⁿñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo. ⁸ Ee meiiⁿ xeⁿ cwii já nmeiiⁿ ñnequiaayâ ñ'oom na tjachuii'na' cantyja na nluin'maaⁿñe ts'aⁿ, oo meiiⁿ cwii ángel na nnaaⁿ cañoom'luee, cju'wi' Ty'oōts'om tsaⁿñeeⁿ. ⁹ Jnda ñetsjoo ndo' je' matsjoo nda'a: Xeⁿ ñnequiaa ts'aⁿ ñ'oom ndaa'yo' cantyja na nluin'maaⁿñe ts'aⁿ na tjachuii'na' ñequio ñ'oom na jnda to'ñoom'yo', cju'wi' Ty'oōts'om tsaⁿñeeⁿ.

¹⁰ Quia matsjoo ñ'oomwaa' za matsjoo naljo' ee l'ue ts'ooⁿ na calue nn'aⁿ na jeeⁿ cwijaacanjoom' na mats'aa oo na nquii Ty'oōts'om nntsoom na ljo' cantyja 'naⁿya? Ee xeⁿ ndicwaⁿ matseijndo na cjawee' n'om nn'aⁿ ñ'eⁿndyō, tixotseixmaⁿya ts'aⁿ na mand'i'ntjom nnom Cristo.

Ty'iom Ty'oōts'om ts'iaaⁿ Pablo

¹¹ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Cristo, cala'noⁿyo' na juu ñ'oom na mañequia cantyja na nluin'maaⁿñe ts'aⁿ, nchii nn'aⁿ jla'jndaa'ndye juuna'. ¹² Ee nchii nnom cwii ts'aⁿ to'ñōⁿya juuna' meiiⁿ nchii cwe' cwii ts'aⁿ t'mōⁿ juuna' nooⁿ, manquiti Jesucristo t'mōⁿ juuna' nooⁿya.

¹³ Ee jnda ñejndye'yo' chiuu ts'ooⁿya xjeⁿ na tyotseijomndyō ñequio ñ'oom na laxmaaⁿ já nn'aⁿ judíos, na tyocō'wi'a nn'aⁿ na laxmaⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'oōts'om. Tyoqueⁿya ts'ooⁿ na nntseityuii'a tmaaⁿñeeⁿ. ¹⁴ Naquii' ñ'oom'ñeeⁿ, tyowinoⁿ'a jndye ntyjanoⁿ na ljoyu tqiendyō, ee tyoo'ti ts'ooⁿ na nntseicandaⁿndyō ñ'oom tquie na jla'jndaa'ndye weloo welooya. ¹⁵ Saq cwitjoocheⁿ na nluindyō, nc'e naya na matseixmaⁿ Ty'oōts'om tjeiiⁿñe ja. Ndo' quia na tuee' na ntyjeeⁿ na jnda tue'ntyjō xjeⁿ, ¹⁶ seijndaa'ñê na ljeiya chiuu cwiluiiñe Jnaaⁿ cha nntseinaⁿya ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos chiuu ya na nluin'maaⁿndyena. Ndo' quia tuii na ljo', tícwax'a nnom meiⁿcwii ts'aⁿ cha na caljeiya cwaaⁿ ñ'oom na ñnequiaa. ¹⁷ Meiⁿ tícjō Jerusalén na nty'ia apóstoles na teijndye xuee jñom Cristo joona ñequio ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ

cwitjoocheⁿ na tjaa'ñê ja ts'iaaⁿñeeⁿ. Tjojndyaa ndyuaa Arabia, ndo' jnda jo' tuannda'a Damasco.

¹⁸ Tjaca cwii ndyee chu ndo' tjo Jerusalén. Quia jo' tajnaⁿaⁿ Pedro. Tyom'aaⁿya ñ'eⁿñê cwii quin'oom xuee. ¹⁹ Saa tîcantlyiaya nt'omcheⁿ naⁿñeeⁿ na jñom Cristo ñequioñ'oom naya 'naaⁿaⁿ, ñenquii Jacobo, tyjee nquii Ta Jesús, nty'iaya. ²⁰ Jo nnom Ty'oots'om, juu ñ'oom na matseiljeiya luaa', ñ'oom na mayuu' juuna'.

²¹ Jndanquia tjo ts'ondaa Siria ñequio ndyuaa Cilicia. ²² Saa ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Cristo cwentaaⁿa na m'aⁿna ts'ondaa Judea, tîcata'jnaaⁿna ja. ²³ Ñenquii'cheⁿ tyowic'uaa ñ'oom na tyondyena: “Juu tsaⁿñeeⁿ na tyotseijneiⁿ na tyoleintyjooⁿ jâ, je' nqueⁿ mañequiaaⁿ ñ'oom na jaach'ee xuee na ñe'catseyueeⁿe.” ²⁴ Ndo' tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om cantyja 'naⁿya.

2

Tjacanty'iaa' Pablo nt'omcheⁿ apóstoles

¹ Jnda na tjaca cwii canchoo'ñequiee chu, tjonnda'a Jerusalén ñequio Bernabé. Mati tja Tito ñ'eⁿndyo. ² Tjo jo' ee jnda t'moⁿ Ty'oots'om nooⁿ na l'ue ts'oom na cjo. Jo' jlanaaⁿya na ñencjoochaaⁿya ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Tcuu tcuu t'mooⁿya ndaana ñ'oom na mañequiaya ndaa nn'aⁿ na chii judíos cha ndaa nlui'n'maaⁿndyena. S'aa na ljo' ee tical'ue ts'ooⁿ na juu ts'iaaⁿ na jnda ñes'aa ñequio ts'iaaⁿ na quia nnts'aa, nleitquioo' na cwe' tsiaaⁿndyo joona'. ³ Saa juu Tito na tyom'aaⁿ ñ'eⁿndyo, meiiⁿ na nchii ts'aⁿ judío jom, tjaa'naⁿ ñ'oom jlue naⁿñeeⁿ na jndei'na' na caluii ñ'eⁿñê cha'na cwil'aa jâ nn'aⁿ judíos ñequio ndaayâ na naⁿnom. ⁴ T'uiina' ñ'oom'ñeeⁿ nc'e yuu na m'aaⁿya ty'equie' nn'aⁿ na cwil'a cheⁿnquieena na cwiluiindyena nn'aⁿ na cwila'yu'. Saa joona cwe' ty'equena cwenta naya na la'xmaaⁿya na m'aⁿ candyaandyo jo nnom ljeii na matsaⁿntjomna' nc'e cwila'jomndyo ñequio Cristo Jesús. Ee l'ue n'omna na cwiicheⁿ ndii' candyaⁿntjooⁿtyaaⁿya nnom ljeii'ñeeⁿ. ⁵ Saa meiⁿ chjoowi' tîcatueⁿndyocjaayâ ndaa naⁿñeeⁿ ee til'ue n'ooⁿya na nnchuii' juu ñ'oom na xcweti ma'moⁿna' cantyja 'naaⁿ na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ.

⁶ Saa joo naⁿñeeⁿ na cwijndoo'na ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om Jerusalén, tjaa'naⁿ ñ'oom na jla'cwaljoo'tina na quiaaya ndaa nn'aⁿ. Meiⁿ tjaa na coch'eena' ja ljo' cwiluiindyena, ee nchii cantyja na cwiwitquioo' macwji' Ty'oots'om cwenta chiuu tseixmaⁿ ts'aⁿ. ⁷ Ee jla'noⁿna na nquii Ty'oots'om jnda ty'ioom ts'iaaⁿ ja na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaa nn'aⁿ na nchii judíos, cha'xjeⁿ jnda ty'ioom ts'iaaⁿñeeⁿ Pedro na mañequiaaⁿ juuna' ndaa nn'aⁿ judíos. ⁸ Ee manquiiiti Ty'oots'om na jñoom Pedro na quiaa ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ judíos, mati jñoom ja na quiaya ñ'oom'ñeeⁿ ndaa nn'aⁿ na nchii judíos. ⁹ Nc'e na ljo' nquii Jacobo, Pedro ndo' Juan, na cwiluiitquiendye, jla'noⁿna na jnda ty'iom Ty'oots'om ts'iaaⁿñeeⁿ ja, ndo' ñequio na neiⁿna cwii cwiindyo tyot'uaa ntyjaaya luaaya, joona ndo' jâ ñequio Bernabé. Na l'ana na ljo' t'mooⁿna na cwila'jomndyena na nl'aayâ ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos yocheⁿ na cwil'a joona ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ judíos. ¹⁰ Ñe'cwii waa na taⁿna na cal'aayâ, na cjañjoom' n'ooⁿya nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Jerusalén na nty'iaandye, ndo' jo' maqueⁿ ts'ooⁿ na mats'aa na ljo'.

Tsjoom Antioquía tixcwe s'aa Pedro

¹¹ Saa quia tja Pedro tsjoom Antioquía, nnoom tsjoo na tixcwe mach'eeⁿ, ee 'naⁿ na s'aaⁿ tcaⁿna' na candi'tiaaⁿaⁿ. ¹² Ee xjeⁿ na tyooquie nt'om nn'aⁿ judíos na jñom Jacobo, tyocwa' Pedro ñequio nn'aⁿ na cwila'yu' na nchii judíos.

Saa jnda na tquie naⁿñeeⁿ, toqⁿoⁿ na macwjiñê ee nquiaⁿaⁿ nn'aⁿ na cwilue jndei'na' na caluii nacjoo' tjaaⁿ ts'aⁿ cha'xjeⁿ cwil'ana ndana na naⁿnom. ¹³Ndo' na luaa' s'aaⁿ, mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ judíos na cwila'y^u!', jla'jomndyena ñ'eⁿ Pedro na tis'a na we waa na s'aaⁿ, hasta mati Bernabé seijomñe na tuii na luaa'. ¹⁴Ndo' quia na tquiaaⁿ cwenta na juu na cwil'ana tixcwe m'aaⁿna' cha'xjeⁿ ma'moⁿ ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ, jo ndaa cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'y^u!' tsjoo nnom Pedro: “U je' na ts'aⁿ judío 'u, saa ljooñe mache' cha'cwijom nchii jo' 'u. Nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindyena, ¿chiiu na ñe'catsa' na c'omna cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ judíos?”

Ñequii'cheⁿ cantyja na cwila'y^u'ya n'om nn'aⁿ nlui'n'maaⁿndyena

¹⁵'U ndo' ja tuiindyō nn'aⁿ judíos, nchii nn'aⁿ na cwila'tjooⁿndyē quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindyē. ¹⁶Saa meiiⁿ na luaa', manquiuu jnda'ndyō na tjaa'naⁿ ts'aⁿ na nlqueⁿna' jom na tjaa jnaⁿ cotseixmaaⁿ nc'e na matseicañaⁿ ñ'oom na matsa'ntjomna' na tqueⁿ Moisés, ñequii'cheⁿ nc'e na matseyu' ñ'eⁿ Cristo, jo' na nlui'n'maaⁿñe. Ee cha na nlqueⁿna' ts'aⁿ na m'aaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om, macaⁿna' na catseyu'ya ts'om, ee tjaa meiiⁿ cwii ts'aⁿ na nlqueⁿna' jom na tjaa jnaⁿ cotseixmaaⁿ nc'e na matseicañaⁿ chiiu t'maⁿ ljeii na matsa'ntjomna' na tqueⁿ Moisés.

¹⁷Jo' chii, xeⁿ yocheⁿ na cwijoo' n'o^o na nlqueⁿna' jaa na cwiluiindyō nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿ nc'e na cwilayuu'a ñ'eⁿ Cristo, cwiwitquioo' na manncjo^otyaa cwiluiindyō nn'aⁿ na waa jnaaⁿ, ¿aa ñe'ca'moⁿna' na la'xmaaⁿya nn'aⁿ jnaⁿ nc'e jom? Tijoom jnda. ¹⁸Ee xeⁿ waa cwii na matsetyuii'a ndo' ndanquia mats'aa xco juuna', mati matseijndaa'ñena' na mayuu' waa jnaⁿya. ¹⁹Ja cantyja 'naaⁿ ljeii na matsa'ntjomna', matseijomna' cantyja 'naⁿya cha'cwijom ts'oo, mañejuu ljeii'ñeeⁿ na tqueⁿna' ts'oo ja cha nndaⁿ nncwando'a jo nnom Ty'o^ots'om. ²⁰Ñe'naaⁿ jnda ty'i^oomna' ja ts'oom'naaⁿ ñequio Cristo. Manc'e jo' maty'iomna' cantyja 'naⁿya nchii ja cwiluiindyō na wando'a, nquii Cristo wanoom'm naquii' ts'o^o. Ndo' na wando'a na ts'aⁿ ja, wando'a ee na matseyu'ya ts'o^o ñequio Jnda Ty'o^ots'om na m'aaⁿ na candya' ts'oom ja ndo' na tquiaañe ncheⁿqueⁿ na tueeⁿeⁿ cwentaaya. ²¹Tiquits'aa na til'ue naya na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om ee xeⁿ nndaⁿ nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ ee matseicañaⁿ chiiu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ quia jo' cwe' ts'iaaⁿndyō na tue' Cristo.

3

Ty'o^ots'om maqueeⁿ ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ jo nnoom

¹'O nn'aⁿ na cwila'y^u'yo' na m'aⁿ'yo' ndyuaa Galacia, jeeⁿ ndya' ntjeiⁿ ljo' cwil'a'yo'. ¿Ñeeⁿ tju' tycu calua' cjo'yo' na tilacandaⁿndyō' ñ'oom na tseixmaⁿna' na mayuu'? Ee ñ'oom na tyoñequiaayâ ndaa'yo' s'aana' ndoo' nquii'yo' na nty'ia'ndaⁿyo' na jñoom Jesucristo ts'oom'naaⁿ. ²Candu'yo' nndii. ¿Aa to'ñoom'yo' Espíritu Santo nc'e na jla'candaⁿndyō' chiiu matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, oo aa nc'e na jla'y^u'ya n'om'yo' ñ'oom na tyondye'yo'? ³¿Aa maxjeⁿ ntjeiⁿ nqueⁿ'yo'? ¿Aa nndaⁿ nts'aana' na cwila'tiuu'yo' na cwe' najnda' ncjo'yo' na nndaⁿ nla'candaⁿndyō' jo nnom Ty'o^ots'om yuu na jla'cato'jndyee'yo' ñ'eⁿ Espíritu? ⁴¿Aa cwe' ts'iaaⁿndyō cwii cwii nnom nawi' na teinom'yo'? Toom cwe' waa na teijndeiina' 'o. ⁵Quia mañequiaa Ty'o^ots'om na cwito'ñoom'yo' Espíritu ndo' mach'eeⁿ ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ'yo' na tixocaluiina' nc'e na jndeiⁿ nquii ts'aⁿ, nchii mach'eeⁿ na ljo' ee na cwila'candaⁿndyō' chiiu matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, saa nc'e na cwila'y^u'yo' ñ'oom na jnda macwindye'yo'.

6 Maluaa' matseijomna' cantyja 'naaⁿ Abraham. Tyotseyiyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, ndo' nc'e jo' tqueⁿ jom na tjaa jnaⁿ cwicotseixmaaⁿ. 7 Jo' chii cala'noⁿ'yo' na cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yuy'ya n'om ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, maqueeⁿ joona na cwiluiindyena tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham na jndyowicantyyoo'. 8 Ñ'oom'm na teiyo teiljeii, tyuaa' t'moⁿ'na' na nlqueeⁿ nn'aⁿ na nchii judíos joona na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿ'na nc'e na cwila'yuy'ya n'omna ñ'eⁿñê. Luaa ñ'oomya na seicañeeⁿ juu: “Nndio'naaⁿndy^o nn'aⁿ cwii cwii ndyuaa nc'e 'u.” 9 Quia jo' ljo'yuy matio'naaⁿñê nn'aⁿ na cwila'yuy'ya n'om ñ'eⁿñê cha'xjeⁿ seiyu' Abraham ñ'eⁿñê.

10 Nn'aⁿ na cwilacantyyaa' n'om na nlui'n'maaⁿndyena nc'e na quit'maⁿ n'omna ljeii na tqueⁿ Moisés m'aⁿ'na nacje 'naaⁿ ñ'oom na maco'wi'na' joona. Ee waa ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeii na matsona': “Cha'tsondye nn'aⁿ na tyoola'candañ'eⁿ ñ'oom na jndaⁿ teiljeii naquii' ljeii na tqueⁿ Moisés, m'aⁿ'na nacje 'naaⁿ ñ'oom na maco'wi'na' ts'aⁿ.” 11 Cwiwitquioo'ya na tjaa 'ñeeⁿ maqueⁿ'na' juu na tjaa jnaⁿ cwicotseixmaⁿ nc'e mach'ee chiuu macaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ee ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeii matsona': “Ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicotseixmaⁿ jo nnom Ty'o^oots'om, macaⁿ'na' na catseyu'ya ts'om ñ'eⁿñê.” 12 Saⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés tica'moⁿ'na' na macaⁿ'na' na catseyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, ee matsona': “Ts'aⁿ na matseicandaⁿ ljeii 'naaⁿ Moisés, c'oom na cje'naaⁿ'na'.”

13 Seicandyaañe Cristo jaa juu ñ'oomwi' na seijndaa'ñe ljeii na tqueⁿ Moisés na nnt'uiiwi'na' nn'aⁿ, ee t'uiiwi'na' jom cwentaaya nc'e ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeii na matsona': “Meiⁿquia ts'aⁿ na cwila'ntyja nn'aⁿ cwii ts'oom, m'aaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ nacje 'naaⁿ ñ'oomwi'.” 14 Luaa' matsona' cha joo nn'aⁿ na ticaluiindyene nn'aⁿ judíos, cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús nndaⁿ nla'xmaⁿ'na juu ñ'oom na tio'naaⁿ'ñe Ty'o^oots'om Abraham, ndo' naljo', nc'e na cwila'yuy'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'o^oots'om nndaⁿ nnto'ñoomna Espíritu Santo na tsoom na ñeiquiaaⁿ.

Ljeii na matsaⁿ'ntjomna' ndo' ñ'oom na tso Ty'o^oots'om na nnts'aaⁿ

15 O nn'aⁿ'ya na cwila'yuy'yo', mantseinaⁿ'ya ñ'oom ndaaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ na matseijndaa'ñe cwii ts'aⁿ ñ'oomtyeⁿ ñ'eⁿ x'iaaⁿ'aⁿ. Quia na jndaⁿ s'aaⁿ xueⁿ'eⁿ cjoo' tsom'ñeeⁿ, ticwanaaⁿ na nntso cwiicheⁿ ts'aⁿ na ticaluii chiuu tso tsom'ñeeⁿ oo na nntseicwaljo'ti ts'aⁿ ñ'oom na tso juuna'. 16 Ndo' nnom Abraham tso Ty'o^oots'om chiuu nts'aaⁿ cantyja 'naaⁿ jnda tsaⁿ'ñeeⁿ. Ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeii tic'oomna' ntseinaaⁿ, na cha'cwijom jndye nn'aⁿ ee matsona': “Cantyya 'naaⁿ jnda' nncu'”, ndo' naljo', ma'moⁿ'na' ñecwii ts'aⁿ, manquii Cristo. 17 Luaa waa na ñe'catsjoo ndaaⁿ'yo'. Ty'o^oots'om seijndaa'ñê cwii ñ'oom na xocachuii'na' ñequio Abraham. Tjacaⁿ ñequiee sianto waljoo' ntquiuu nchoo' nqui ndyu ndo' tyjee'cañoom ljeii na matsaⁿ'ntjomna' na tquiaa Moisés. Saⁿ juuna' tixocandaⁿ nntseityuii'na' najndeii na matseixmaⁿ ñ'oom na tso Ty'o^oots'om nnom Abraham na nnts'aaⁿ. 18 Saⁿ xeⁿ ñequii'cheⁿ nc'e na matseicandaⁿ'ñe ts'aⁿ chiuu matsaⁿ'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés cha nloñom na jndaⁿ tso Ty'o^oots'om na ñeiquiaaⁿ quia jo' tixocatsona' na to'ñom ts'aⁿ juuna' nc'e ñ'oom na tsoom na ñeiquiaaⁿ saⁿ ñ'oom na mayuu' cwe' yu tquiaaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ nnom Abraham. 19 Quia jo' juu ljeii na tqueⁿ Moisés ¿yuu l'uena'? Ts'iaaⁿ'na' nc'e jndye nnom na cwila'tjoondye nn'aⁿ, jo' chii jndañquia chii tquiaa Ty'o^oots'om juuna'. Teijndaa' na nncuaana' hasta xjeⁿ na tyjee' Nquii na cwiluiiñe tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham, nqueⁿ na tso Ty'o^oots'om nnoom chiuu nnts'aa. Ljeii'ñeeⁿ tyoñequia ángeles juuna', ndo' nquii Moisés ts'iaⁿ'aⁿ na tyotseixmaaⁿ ts'aⁿ na tyom'aaⁿ xcwe quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ñequio jo

nnom Ty'oots'om. ²⁰ Quia na ñecwii ts'aⁿ, ticaⁿna' ts'aⁿ na nnc'oom xcwe ee nquii Ty'oots'om ñequii cwiiñê.

Luaa ts'iaaⁿ ljeii na matsa'ntjomna'

²¹ Ndo' na luaa', ¿aa ñe'catsona' na juu ljeii na matsa'ntjomna' m'aaⁿna' nacjoo' ñ'oom na jnda tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ? Jeeⁿ tic'oom'na' ee xeⁿ waa cwii ljeii na nnda^a nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaⁿ nc'e na matseicanda^añe juuna', quia jo' juu na tjaa jnaⁿ catseixmaⁿ ts'aⁿ, nntseixmaaⁿ juuna' ee na matseicañaaⁿ ljo' matsa'ntjomna'. ²² Saa juu ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matseijndaa'ñena' na cha'tsondye nn'aⁿ m'aⁿtyeⁿna nacje 'naaⁿ jnaⁿ. Luaa' waa cha cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿñê ndaa^a nnto'ñoomna ñ'oom na jnda tsoom na nnts'aaⁿ nc'e na cwila'yu'ya n'omna ñ'eⁿ Jesucristo. ²³ Cwii tjoocheⁿ na teitquioo' na cala'yu'ya n'ooⁿya, tyeⁿ tyom'aaⁿya nacje 'naaⁿ ljeii na matsa'ntjomna'. Majuu xjeⁿñeeⁿ tyom'aaⁿya na cwicantyjaa' n'ooⁿya na nleitquioo' na nlui'n'maaⁿndyo nc'e na cwila'yu'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Jesucristo. ²⁴ Jo' chii juu ljeii'ñeeⁿ ts'iaaⁿna' na nnts'aana' cwenta jaa cha'cwijom na laxmaaⁿya yonch'u na m'moⁿna' nda^aya hasta xjeⁿ na ndyo Cristo, cha nc'e na cwila'yu'ya n'ooⁿya ñ'eⁿñê nnts'aana' na tjaa jnaⁿ la'xmaaⁿya jo nnom Ty'oots'om. ²⁵ Saa je' na tyjee' na cwila'yu'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om, tic'oⁿtyaa nacje 'naaⁿ ljeii'ñeeⁿ na tyoch'ena' cwenta jaa. ²⁶ Je' cha'tsondyo' cwiluiindyoy' ntseinda Ty'oots'om nc'e na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Cristo Jesús. ²⁷ Ee cha'tsondyo' 'o na jnda teits'oomndyo' cantyja 'naaⁿaⁿ, cwiw'aa'ndyo' cantyja na matseixmaaⁿ cha'xjeⁿ na cwee ts'aⁿ liaa. ²⁸ Nc'e na ljo', je' nchii cwe' judío matseixmaⁿ, meiⁿ nchii cwe' ts'aⁿ na tuiiñe cwiiⁿcheⁿ nnom tsjaaⁿ. Je' meiⁿ nchii tseixmaⁿ ts'aⁿ na seijnda cwii patrom, meiⁿnchii tseixmaⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ nquii, meiⁿ nchii tseixmaⁿ tsaⁿs'a oo tsaⁿscu 'u. 'O ñe'cwii cwilaxmaⁿyo' nc'e na cwila'jomndyo' ñequio Cristo Jesús. ²⁹ Ndo' nc'e na cwiluiindyoy' cwentaa' Cristo, quia jo' mati cwiluiindyoy' tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoo' ndo' maxjeⁿ nnda'yo' naya na jnda tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ.

4

¹ Luaa waa na ñe'catsjoo^a cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa': Cwii tyochjoo meiiⁿ na matsona' na nlo'ñom 'naaⁿ tsotye na jnda tue', ndo' na luaa' tseixmaⁿ, tjaa'naⁿ na cwichuii' juu ñequio cwii moso na seijnda tsotye, meiiⁿ cha'tso 'naaⁿ tsotyeⁿ la'xmaⁿna' 'naaⁿaⁿ. ² M'aⁿ nn'aⁿ na cwiteix'ee juu, ndo' na cwijndoo'na ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ hasta nncue'ntyjo chu na jnda seijndaa'ñe tsotyeⁿ. ³ Mati maluaa' matseijomna' jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a. Ee cwii tjoocheⁿ na jndya^aya ñ'oom na catseyiu' ts'aⁿ ñequio Cristo, tyom'aaⁿya nacje 'naaⁿ cha'tso nnom na quit'maⁿ n'om nn'aⁿ na cantyja 'naaⁿ joona' ntyjaa'ya n'omna na nlui'n'maaⁿndyena. ⁴ Saa quia na tue'tyjo xjeⁿ na ntyjii Ty'oots'om, jñoom Jnaaⁿ. Tuiiñe jnda cwii yuscu. Tyom'aaⁿ nacjee 'naaⁿ ljeii na matsa'ntjomna'. ⁵ Jñoom na nntseicandyaañê jaa na tyom'aaⁿya nacje 'naaⁿ ljeii'ñeeⁿ, cha ndaa^a nnc'o'ñom Ty'oots'om jaa na nncwjaa'ñê na cwiluiindyoy' ntseinaaⁿ.

⁶ Ndo' cha na m'moⁿndyeyuna' na cwiluiindyoy' ntseinaaⁿ jñoom Espíritu na tseixmaⁿ Jnaaⁿ naquii' n'om'yo' ndo' nqueⁿ mañequiaaⁿ na cwindu'yo': “Tsotyaya Ty'oots'om.” ⁷ Jo' na cwiluiindyoy' jnaaⁿ, nchii cwe' ts'aⁿ na mand'i'ntjomtyeⁿ nnom patrom. Ndo' nc'e na cwiluiindyoy' jnaaⁿ, juu na ññequiaaⁿ na ndaa' Cristo, mati 'u nnda'.

M'aaⁿ ts'om Pablo cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'

8 Jach'ee xuee quia na tyoota'jnaⁿyo' Ty'oots'om, tyondye'ntjom'tyeⁿyo' ndaa nty'oön'om na tyolue nn'aⁿ na jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom la'xmaⁿ, meiiⁿ tiyuu' na la'xmaⁿna' nqueⁿ. 9 Saa je' na cwita'jnaⁿyo' Ty'oots'om, oo yati na nl'uuyu na mawajnaⁿaⁿ 'o, ¿chiiu waayu na cwilcwe'nda'yo' na ntyjaa' n'om'yo' na nlui'n'maaⁿndyo' cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na tijdana' ndo' til'uena', na ndye'ntjom'tyeⁿnda'yo' ndaana'? 10 'O ndicwaⁿ na cwitjei'yo' cwenta na niom ncuee na t'mati laxmaⁿna', ndo' mati cantyja 'naaⁿ chi'ndaa ñequio nt'om ncuee na cwitjeii' nn'aⁿ cwenta na jeeⁿ t'maⁿ la'xmaⁿna', ndo' mati na cwitjom ndyu. 11 Ndo' na nmeiiⁿ cwil'a'yo', jeeⁿ matseicatyuena' ja na cwe' ts'iaaⁿndyo ts'iaaⁿ na tyots'aaya quii'ntaaⁿyo'.

12 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Cristo, macaⁿa ndaa'yo' na calcwe'yo' na ntyjaa' n'om'yo' ñ'oommeiⁿ cha'xjeⁿ m'aaⁿ candyaandyo cantyja 'naaⁿ joona'. Meiiⁿ na mayuu' tyoota'wi'yo' ja saa matseijomna' na ljo' cwil'a'yo'. 13 Manquiujndaa'ndyo' quia tjonquiajndyaa ñ'oom' Ty'oots'om ndaa'yo', t'oöⁿya na wii'a. 14 Ndo' juu tycu'ñeeⁿ na tjoⁿya, cwajndii tyoch'eena' ja, saa meiiⁿ na ljo', t'ical'a'yo' na ty'aa'yo' ja. 'O to'ñoom'yo' ja na cha'cwijom cwilui-indyo cwii ángel, cha'cwijom nquii Cristo Jesús ja. 15 Quia jo' ¿chiiu tuii na je' taneiⁿyo' ja cha'xjeⁿ quialjo'? Ee macwji'yuu'ndyo cantyja 'naⁿyo' chiiu tyom'aaⁿ n'om'yo', hasta meiiⁿ na n'omndaⁿyo' nntjei'yo' na nntiom'yo' n'om noöⁿ. 16 ¿Aa mach'eeyuuna' nquii'yo' na jndoya 'o nc'e matseinaⁿya ñ'oom na mayuu' ndaa'yo'?

17 Joo na^maⁿ na cwiñequiana ñ'oom ndaa'yo', jeeⁿ queeⁿ n'omna na nla'jomndyo' ñ'eⁿndyena, saa tixcwe ee l'ue n'omna na ntoⁿndyo' ñ'eⁿndyô cha ñenqueena nla'ñ'oom'ndyo' joona. 18 Ee ya na cwila'neiiⁿndye naⁿñeeⁿ 'o, xeⁿ xcwee' n'omna ñ'eⁿndyo'. Ndo' majndeiticheⁿ quia na ticañ'aⁿya ñ'eⁿndyo'. 19 'O ntseindaaya cwiicheⁿ cwiindii' na maquiina' ja cantyja 'naⁿyo' cha'xjeⁿ na maquiina' cwii yuscu na matseincuii, maljo' na nntjoⁿ hasta xjeⁿ na nntseiluii'na' Cristo naquii' n'om'yo'. 20 Toom cwe' na ñ'aⁿya ñ'eⁿndyo' je' cha' nncju'naaⁿñena' na ñomquia'ti nntseinaⁿ ndaa'yo', ee ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseñ'eeⁿñena' ja cantyja 'naⁿyo'.

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ Agar ñequio Sara

21 'O na l'ue n'om'yo' na ñe'c'om'yo' na cje 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, candu'yo' noöⁿ: ¿Aa tyoondye'yo' chiiu matso juuna'? 22 Matso ljeiiⁿñeeⁿ na t'om we ntseinda Abraham. Cwii tsaⁿñeeⁿ tuiiñe jnda tsaⁿscu na tyondi'ntjomtyeⁿ ndaana, ndo' cwiicheⁿ tuiiñe jnda scuu' nqueⁿ, Saraⁿñeeⁿ titseixmaaⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ candyaañe. 23 Jnaaⁿ na seincuii yuscu na tyondi'ntjomtyeⁿ ndaana, tuiiñe cha'xjeⁿ cwiluiindy meⁿnquia yo'ndaa, saa jnaaⁿ na tuiiñe jnda scuu' nqueⁿ, tuiiñe nc'e ñ'oom na jnda tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ. 24 Ñ'oomwaa' tseixmaⁿna' ñ'oom tjañoom'. Ee we yolcu'ñeeⁿ la'xmaⁿna we ñ'oom na maxjeⁿ ntseicandaⁿñena'. Cwii ñ'oom'ñeeⁿ ma'moⁿna' Sjo Sinai, ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ nacje'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ cwiluiindyena nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ. 25 Juu ñ'oom Agar ma'moⁿna' sjo Sinai na m'aaⁿna' ndyuaa Arabia, na juu sjo'ñeeⁿ matseijomna' cha'na Jerusalén na waa je', ee nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ cwindye'ntjomtyeⁿna nnom ljeii na tqueⁿ Moisés. 26 Saa juu tmaaⁿ nn'aⁿ Jerusalén na waa jo nandye na la'xmaaⁿya, m'aaⁿ candyaañena', ticandi'ntjomna' nnom ljeii na tqueⁿ Moisés. 27 Ee mawaa ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeiina' na tyoñequiaa Isaías teiyo. Matsona':

'U yuscu na titsjaaⁿndyu' na tjaa'naⁿ ntseinda',

jndei catseixua' na neiⁿ,

'u na ticaljei' chiiu nlquiina' ts'aⁿ na nntseincuii,

jndei catseixua' na manco' na nei',
ee jndyendyeti ntseinda yuscu na tyootseincuii
nchiiti cha'tsondye tyjelcoom.

²⁸ 'O nn'a^{ny}a na cwila'y^u'yo', la'xmaa^{ny}a cha'na Isaac, ee mati jaa cwilui-
indyō ntseinda Ty'ōots'om na tsoom nnom Abraham na nc'om. ²⁹ Saa
cha'xjeⁿ juu jnda Abraham na tuiiñe cha'xjeⁿ meiⁿquia ts'aⁿ, tyoco'weeⁿeⁿ
Isaac na tuiiñe nc'e Espíritu Santo, maluaa' waa je'. ³⁰ Saa ñ'oom na tso
Ty'ōots'om nnom Abraham na teiljeii, luaa matsona': "Caleintyjo' tsaⁿscu na
mandi'ntjomtyeⁿ njom' ñequio jnaaⁿ, ee ticwanaaⁿ na nnc'o'ñoom 'naⁿ na waa,
jnda scu' nncu' nnc'o'ñom." ³¹ Jo' chii 'o nn'a^{ny}a, tila'xmaa^{ny}a ntseinda yuscu
na ñejndi'ntjomtyeⁿ. Laxmaa^{ny}a ntseinda yuscu na m'aaⁿ candyaañe.

5

Cwintyje'tyeⁿ'yo' naquii' na jnda seicandyaañe Cristo 'o

¹ Jnda tquiaa Cristo na cwiluiindyō nn'aⁿ na m'aⁿ candyaandye jo nnom
ljeii na matsa'ntjomna'. Caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ na laxmaⁿ'yo'
naljo', tantue'ndyo'cje'nda'yo' nacje 'naaⁿ ñ'oom na nleichuuna' 'o na
cwindye'ntjom'tyeⁿ'yo' nnomna'.

² Candye'yo' ñ'oom na matsjooya, xeⁿ cwiñequiandyo' na nluii 'naaⁿ nt-
jaaⁿ'yo' cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ judíos yo'ndaa ndana na naⁿnom, mach'eená'
cantyja 'naⁿ'yo' na meiⁿchjoo ticajndañe Cristo. ³ Cwiicheⁿ cwii ndii'
matsjoonnda'a meiⁿquiaa tsaⁿs'a na ñequiaa na nluii 'naaⁿ'ñeeⁿ tjaaⁿ jn-
dei'na' na catseindañ'ñeeⁿ ljo' na matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés. ⁴ 'O
na cwila'tiuu'yo' na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿ'yo' jo nnom Ty'ōots'om nc'e
na cwila'candañ'ndyo' chiuu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ jnda seitquiōō'na' 'o cantyja
'naaⁿ Cristo. Ndo' jnda tōⁿ'na' 'o ñequio na m'aaⁿ Ty'ōots'om na candya'
ts'oom 'o. ⁵ Ee m'aa^{ny}a na cwicantyjaa' n'ōō^{ny}a na maqueⁿ'na' jaa na tjaa
jnaⁿ cwicola'xmaa^{ny}a nc'e nquii Espíritu ndo' cantyja 'naaⁿ na cwila'y^u'ya
n'ōō^{ny}a. ⁶ Ndo' quia na m'aa^{ny}a cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús, meiⁿ cwii ticajnda
tseixmaⁿ'na' na aa tuii 'naaⁿ ntjaa^{ny}a oo aa tyooluii. Ñe'cwii waa na jnda
tseixmaⁿ'na', na cwila'y^u'ya n'ōō^{ny}a ñ'eñê ndo' cantyja 'naaⁿ juu jo' m'aa^{ny}a
na wi' n'ōō^{ny}a nn'aⁿ.

⁷ 'O ya ñejla'jomndyo' cantyja 'naaⁿ Ty'ōots'om. ¿Ñeeⁿ seitsaaⁿ'ñe 'o
na ticala'canda'yo' jo nnom ñ'oom na mayuu'? ⁸ Nchii Ty'ōots'om s'aaⁿ
naljo' ee jom maqueeⁿ'ñê 'o. ⁹ Tintsuu' n'om'yo' ñ'oom na matsona':
"Chjoowi' ndaaljo' matseicandei'ñ'eⁿ'na' cha'waa tsqueeⁿ'tyoo'." ¹⁰ Cantyja
'naⁿ 'o, jo nnom nquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom, quit'maⁿ ts'ōōⁿ na
tixocala'tiuu'yo' na waa cwiicheⁿ chiuu ya cha nla'xmaⁿ'yo' na tjaa jnaⁿ'yo'
jo nnom Ty'ōots'om. Ee nqueⁿ nncu'xeeⁿ ts'aⁿ na matseiñ'eeⁿ'ñe 'o cantyja
'naaⁿ ñ'oomwaa', tjacwenta 'ñeeⁿ cwiluiiñe tsaⁿ'ñeeⁿ.

¹¹ 'O nn'a^{ny}a, cantyja 'naⁿ ja luaañe, xeⁿ ndicwaⁿ mañequiaya ñ'oom na
macaⁿ'na' na caluii 'naaⁿ tjaaⁿ ts'aⁿ, xocantyo' nn'aⁿ judíos ja. Ee xeⁿ
mañequiaya ñ'oom'ñeeⁿ, quia jo' tixocala'líoo'ndyena ñequio ñ'oom na ty'ioom
nn'aⁿ Jesús ts'oom'naaⁿ. ¹² Toom cwe' joo nn'aⁿ na cwila'ñ'eeⁿ'ndyena 'o
ñequio ñ'oomwaa' nntyjeñ'eⁿ'na yuu na naⁿnom joona.

¹³ Ee 'o nn'a^{ny}a tqueeⁿ'ñe Ty'ōots'om na cala'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na jnda
jndyaandyo'. Saa nchii na nleil'uee'ndyo' naya'ñeeⁿ na nla'jomndyo' ñequio
na nei'ncoo' na ntyjii seii' ts'aⁿ. 'O c'om'yo' na nnteijndeiindyō' ntyjee'yo'
nc'e na m'aⁿ'yo' na wi' n'om'yo' joona. ¹⁴ Ee ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio
ñ'oomwaa' matseicandañ'ñena': "C'oom' na wi' ts'om' tyje ts'aⁿ'ndyu' cha'xjeⁿ

na jnda ntyji' nncu'." 15 Ee xeⁿ cwityeⁿnquiendyo' cheⁿncjo'yo', cal'andyo' cwenta na nchii nla'tyui'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om quii'ntaaⁿyo'.

Natia na matseiqueeⁿna' ts'om ts'aⁿ

16 Luaa matsjoo ndaa'yo': C'om'yo' nacje 'naaⁿ Espíritu quia jo' tixola'canda'yo' chiuu queeⁿ ts'om seii'yo'. 17 Ee ljo' na queeⁿ ts'om seii' ts'aⁿ m'aaⁿna' nacjoo' Espíritu, ndo' Espíritu wjaam'aaⁿ nacjoo' na queeⁿ ts'om seii' ts'aⁿ. Ndo' we ndii' nmeiⁿ m'aⁿ ndiaa'ndye. Nc'e na luaa' waa, tixocandaⁿ nla'yo' ljo' na l'ue n'om'yo'. 18 Saa quia cwiñe'quiandyo' na wjaa'moⁿ Espíritu ndaa'yo' chiuu waa na cal'a'yo', quia jo' cwindyaandyo' cantyja 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés.

19 Cwiwitquioo'ya ljo' na cwil'a nn'aⁿ na teincoondye: m'aⁿna na cwe' luaa'ndyo ñequio nn'aⁿ, tilju' ljo' m'aaⁿ n'omna, wi'ndyena ñequio nn'aⁿ, 20 cwila't'maaⁿndyena 'naⁿ na jnda l'a nn'aⁿ, ndo' cwil'ana ts'iaaⁿ calua', m'aⁿna na jndoon na nc'iaana, xueena nn'aⁿ. Cwii ñ'oom tit'maⁿna', saa cwilawjeyayana, cwil'ana na cha'tso nn'aⁿ tixcwe m'aⁿ, manda nquieena xcwe cwil'ana. Ñequii'cheⁿ na m'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ nquieena, 21 cwila'taa' n'omna nc'iaana, cwila'cwjeena nn'aⁿ, cwicandyena, cwicwa'caxii'ndyena, ndo' niom nt'omcheⁿ na matseijomna' nmeiⁿ na cwil'ana. Matseijndo'a n'om'yo' cha'xjeⁿ jnda ñetsjoo ndaa'yo', nn'aⁿ na cwila'jomndye naquii' natiameiⁿ, tixocala'jomndyena cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om.

Nmeiⁿ cwiwitquioo' mach'ee Espíritu Santo

22 Saa luaa waa ts'iaaⁿ Espíritu: mach'eeⁿ na m'aaⁿya na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ, m'aaⁿya na neii'ya, m'aaⁿya na tjaa ñomtiuu c'ooⁿya jo nnom Ty'o^ots'om, m'aaⁿya na niom'cheⁿ n'ooⁿya quia tixcwe ljo' cwil'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyo, m'aaⁿya na ya nn'aⁿndyo ñequio nn'aⁿ, mach'eeⁿ na cwiteijndeiya nn'aⁿ, cwila'candaⁿndyo ñ'oom ntyuaⁿya, 23 mach'eeⁿ na cje cwil'aaya jo ndaa nn'aⁿ, ndo' na cwiqueⁿndyo cheⁿncjo^oya xjeⁿ joo na l'ue ts'om seii'a na cal'aaya. Quia cwil'aaya nmeiⁿ juu ljeii na matsa'ntjomna' xocat'uiina' jaa. 24 Joo nn'aⁿ na cwiluiindyena cwentaa' Cristo, nnom ts'oom'naaⁿ jnda ty'ioomna cha'tso na queeⁿ ts'om seiina ñequio na tijo'ndyo na l'ue ts'omna'. 25 Quia jo' cha'xjeⁿ na cwitandoo'a cantyja 'naaⁿ Espíritu, mati matsona' na ñnequiaaya na ca'mooⁿ ndaaya chiuu waa na tsam'aaⁿtyaⁿya.

26 Ticatsona' na nla's'andyo nla'scundyo na nla'aya na nla'lioo'a nn'aⁿ, meiⁿ na nnc'ooⁿya na taa' n'ooⁿya nt'omcheⁿ nc'iaaya.

6

Cateijndeiindyō ntyjaa na cwila'yu'

1 'O nn'aⁿ na cwila'yu'yo', xeⁿ m'aaⁿ cwii nn'aⁿyo' na jnda tju'cje jnaⁿ juu, 'o na cwitsam'aⁿyo' cantyja 'naaⁿ Espíritu, laxmaⁿyo' na cateijndei'yo' jom na c'oomnaaⁿaⁿ nacje 'naaⁿ Cristo, saa cal'a'yo' naljo' ñequio na cwitue'ndyo'cje'yo'. Ndo' ticwiindyō' 'o cal'andyo' cwenta cantyja 'naⁿyo', tints'aana' na mati nncju'cje jnaⁿ 'o. 2 Cwii ndo' cwiindyō' cateijndei'yo' nn'aⁿyo' na cwila'yu' meiⁿquia na cwitjoomna, ee na nla'yo' naljo' nla'canda'yo' ljeii na matsa'ntjomna'.

3 Ee xeⁿ na m'aaⁿ ts'om ts'aⁿ na t'maⁿ cwiluiiñê meiiⁿ ticatseixmaaⁿ na ljo', manquiu'nn'aⁿñe cheⁿnqueⁿ. 4 Cwii cwiindyō' 'o queⁿñe cheⁿnquii cwenta aa mach'ee cha'xjeⁿ na matsona', ee xeⁿ matseicandaⁿñe quia jo' nndaⁿ nnc'oom na neiiⁿ cantyja 'naaⁿ, nchii ee macwji' cwenta na xcweti mach'ee, nchiiti cwiicheⁿ, 5 ee cwii cwiindyō' cho^oya xuu 'naaⁿya.

⁶ Joo nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'oots'om na cwit'mooⁿ nn'aⁿ ndaana, matsona' ñnequiana 'naⁿ na macaⁿna' naⁿñeeⁿ.

⁷ Tiñe'quiandyo' na nnquiu'nn'aⁿna' 'o, tjaa 'ñeeⁿ juu na ndaa ntioñ'oom Ty'oots'om, ee mei'ljo'cheⁿ na nnom' ts'aⁿ, majo' jo' nncue'. ⁸ Ee ts'aⁿ na ñnequiaañeñ'eⁿ cantyja na l'ue ts'om seii', majuu jo' nnts'aana' cha'cwijom cwiwe' ntjom, nntsei'ndaa'na jom ndo' nncueeⁿeⁿ. Saa xeⁿ mach'eeⁿ yuu na cjawee' ts'om Espíritu, ñnequiaaⁿ na nnlo'ñom tsaⁿñeeⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ. ⁹ Jo' chii tilanchqueeⁿndyo na nl'aaya yuu naya ee xeⁿ ti'ndyaanc'uaa'ndyo, nncue'ntyjo xjeⁿ na nnto'ñooⁿya na ticantycwii na cwitandoo'a. ¹⁰ Ndo' nc'e na ljo', cwii cwii ndii' na mañequiaana' na ndaa nntei'jndeiya nn'aⁿ, cal'aaya na ljo', majndeiticheⁿ joo nn'aⁿ na cwila'yu'ya n'om.

Ñ'oom na cwimacandá na ma'moⁿ tsomwaa

¹¹ Queⁿyo' cwenta na t'maⁿ ljeii matsa'a. ¹² Joo naⁿñeeⁿ na cwila'jndana na quiandyo' na caluii 'naaⁿ ntjaaⁿyo' cwil'ana na luaa' ee l'ue n'omna na ljoyaandye nn'aⁿ judíos ñ'eⁿndyena saa xeⁿ nla'jomndyena cantyja 'naaⁿ ts'oom'naaⁿ na tue' Cristo, nntyjo naⁿñeeⁿ joona. ¹³ Ee meiiⁿ joo nn'aⁿ na cwila'jndana na caluii 'naaⁿ seii'yo' ticalacandana chiuu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ. Saa cwijoo' n'omna na quiandyo' na caluii naljo' cha ndaa nla's'andye na jnda tantjomna 'o. ¹⁴ Saa cantyja 'naⁿya, tijoom cwji's'andyo. Mandá macwjii's'aya cantyja 'naaⁿ juu na tue' nquii Ta Jesucristo nacjoo' ts'oom'naaⁿ, ee cantyja 'naaⁿ ts'oom'naaⁿ, juu na matseixmaⁿ tsjoomnancue, maqueⁿna' ts'oo cantyja 'naⁿya ndo' mati cwiluiindy^o ts'oo cantyja 'naaⁿ juuna'. ¹⁵ Ee quia na macwjaa'ñena' ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús, ticajnda meiiⁿ na aa jnda tuii 'naaⁿ seiiⁿeⁿ oo aa tjaa'naⁿ. Juu na tuiiñexco ts'aⁿ, juu jo' cajnda. ¹⁶ Cha'tsondye nn'aⁿ na cwilajomndyena ñ'oomwaa', quiaa Ty'oots'om na meiⁿcwii ñomtiuu tic'omna jo nnoom ñequio juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom joona.

¹⁷ Na xuee je' na wjaa wjaatina', meiⁿcwii ts'aⁿ tintseintjaaⁿ ja cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ. Ee cantsaaⁿ na choya cwit'mooⁿna' na cwiluiindy^o ts'aⁿ na mandi'ntjomtyeⁿ nnom Ta Jesús.

¹⁸ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' ñequio Jesucristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa, macaⁿa na catio'naaⁿñê cha'tsondyo' 'o. Amén.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoom Éfeso

¹ Ja Pablo, ee na l'ue ts'om Ty'o^ots'om, cwiluiindy^o apóstol, ñ'oomwaa' ma'moⁿna' ts'aⁿ na majñom Cristo Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Matseicwanoⁿya cartawaa na m'aⁿyo' tsjoom Éfeso na la'xmaⁿyo' cwentaa' Ty'o^ots'om ndo' na cwila'y^uyo' ñ'eⁿ Cristo Jesús. ² Nquii Tsotyaa^ya Ty'o^ots'om na cwila't'maaⁿndy^o ñequio Jesucristo na cwiluiñê na matsaⁿntjoom jaa, quiana na nnto'ñoom'yo' juu naya na laxmaⁿna ñequio juu na tjañomtiuu c'oom ts'aⁿ jo ndaⁿna.

Matio'naaⁿñe Cristo jaa

³ Cwila't'maaⁿndy^o nquii Ty'o^ots'om na cwiluiñê tsotye Jesucristo na matseixmaaⁿ na matsaⁿntjoom jaa. Nc'e na matseitjoom'na' jaa ñequio Cristo, jo' xjeⁿ cañoom'lueecheⁿ nc'e Espíritu Santo matio'naaⁿñê jaa ñequio cwii cwii nnom na matseixmaaⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee. ⁴ Cwitjoocheⁿ na tqueeⁿ Ty'o^ots'om tsjoomnancue, jndaⁿ tjeii'ñê jaa na nntseitjoom'na' jaa ñequio Cristo. Luaa' s'aaⁿ cha nlqueⁿna' jaa na lju'ndy^o jo nnoom, ndo' na tjaa jnaⁿ cwicolaxmaaⁿya jo nnoom. ⁵ Ee na wi' ts'oom jaa jo' chii xjeⁿ na jndyeecheⁿ tjeii'ñê jaa na nluiindy^o ntseinaaⁿ nc'e Jesucristo, ee luaa' tqueeⁿ ee na ljo' l'ue ts'oom na nluii. ⁶ Tuii na ljo' cha' cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñena' juu naya na matseixmaaⁿ, na cwe' yu tquiaaⁿ na la'xmaaⁿya nc'e nquii Jnaaⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom. ⁷ Cantyja 'naaⁿ juu na jeeⁿ wi' ts'oom jaa, jo' na macwji'n'maaⁿñê jaa ee na tue' Jnaaⁿ, na matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿya. ⁸ Candaⁿya ma'moⁿ Ty'o^ots'om na wi' ts'oom jaa na matseijnooⁿoⁿ n'ooⁿya ndo' mañequiaaⁿ na cwila'nooⁿa. ⁹ Ndo' jndaⁿ t'mooⁿ ndaⁿya juu na l'ue ts'oom na wanty'iuu' tyom'aaⁿna', majuu cantyjati na jnaⁿ cha'tso na seijn- daa'ñê na nncjaacandaⁿna'. ¹⁰ Juu ñ'oom wanty'iuu'ñeeⁿ ma'moⁿna' na quia nncue'ntyj^o xjeⁿ nntseicandaⁿñeñ'eⁿna', matseijn daa'ñê na cha'tso na m'aⁿ cañoom'luee ñequio nnom tsjoomnancue nc'om joo jo' nacje 'naaⁿ Cristo.

¹¹ Nc'e na jndaⁿ seitjoom'na' jaa ñ'eⁿ Cristo, teiyo tjeii'ñe Ty'o^ots'om jaa cha na nc'oomna' jaa na nndaaya cha'na na nndaⁿ jom, ndo' na nncuaa na ljo' matseiljo'yuna' ñequio na jndaⁿ seijn daa'ñê na nnts'aaⁿ ndo' cwiluiina' cha'xjeⁿ na cjaawee' ts'oom. ¹² Luaa' waa na mach'eeⁿ cha já nn'aⁿ judíos na ñentyjaa'jndyee n'ooⁿya Cristo, catseit'maaⁿñena' Ty'o^ots'om cantyja 'naaⁿyâ. ¹³ Ndo' mati 'o nn'aⁿ na nchii judíos quia na jndye'yo' ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ Cristo, majuu ñ'oomxco naya na macwji'n'maaⁿñena' 'o, jla'y^uyo' ñ'eⁿñê, jo' na jñoom sayo 'o ñequio Espíritu Santo na tsoom na nnto'ñoom'yo'. ¹⁴ Manquii Espíritu Santo na tjamei'ntyjee' nnom ñ'oom na cwiljotyeⁿ na maxjeⁿ nnto'ñooⁿya ljo' na ñnequiaa Ty'o^ots'om ndaⁿya quia na jndaⁿ seicandyaañeñ'eeⁿ nn'aⁿ na nla'xmaⁿ cwentaaⁿaⁿ, cha na catseit'maaⁿñena' jom na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiñê.

Quiaa Ty'o^ots'om na jndo' n'om nn'aⁿ na cwila'y^u

¹⁵ Cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ mati ja quia na mandiiya na cwila'y^uya n'om'yo' ñequio Ta Jesús ndo' na m'aⁿyo' na wi' n'om'yo' cha'tso nn'aⁿ na lju' n'om, ¹⁶ tyoocjomei'ntyjaa'a na mañequiaya na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naⁿyo' quia na matseinaⁿya nnoom. ¹⁷ Ty'o^ots'om caxuee cwiluiñê, nqueⁿ na cwiluiñê Tsotye Jesucristo na matsaⁿntjoom jaa, macaⁿa nnoom na cantyja 'naaⁿ Espíritu quiaaⁿ na nla'noⁿyo' ñ'oom na ma'mooⁿ ndaⁿya ndo' yati

ntsata'jnaⁿyo' jom. ¹⁸ Mati catseicanaaⁿñê naquii' nqueⁿyo' cha na nnda^q nla'noⁿyo' ljo' tseixmaⁿ ñ'oom na cwicantyjaa' n'om'yo' na cantyja 'naaⁿ juuna' maqueeⁿñê 'o, ndo' juu na mañequiaaⁿ na cwicandaa nn'aⁿ na laxmaⁿ cwentaaⁿaⁿ, jeeⁿ cajndana' ndo' jeeⁿ t'maⁿ tseixmaⁿna', ¹⁹ ndo' mati quiaaⁿ na caliuuya na jeeⁿcheⁿ ndya' t'maⁿ waa na jneiⁿ. Ñequio juu najndei na matseixmaaⁿ nnda^q nnteijneiⁿ jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a ñ'eⁿñê. Ndo' cantyja 'naaⁿ juu najneiⁿ luaa', ²⁰ s'aaⁿ na tando'xco Cristo na tue', ndo' s'aaⁿ na tjacjoo ntyjaa' ts'o^on ntyjaya la'ñeⁿ cañoom'luee, ²¹ tqueeⁿ juu na t'maⁿti cwiluiiñe nchiiti cha'tso na cwiluiitquiendye ndo' mati jo nda^q cha'tso na cwitsaⁿntjom na m'aⁿ cañoom'luee ñequio cha'tso na waa najnda. Juu cwiluiit'maⁿñeti jo nda^q cha'tso na m'aⁿ je' ndo' mati 'io cha. ²² Mati s'aaⁿ na cha'tso nnom c'om nacje 'naaⁿ juu ndo' s'aaⁿ na juu cwiluiiñe xqueⁿ ñ'oom jo nnom tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ, ²³ ee tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ cwiluiiñena' seii' Cristo ndo' matseicanda^qñeñ'eⁿna' jom nc'e juu tmaaⁿñeeⁿ ndo' cha'tso na niom, canda^q laxmaⁿna' nc'e Cristo.

2

Cwilui'n'maaⁿndyo nc'e na jeeⁿ wi' ts'om Ty'o^ots'om jaa

¹ Mañejuu xjeⁿ na tquiaa Ty'o^ots'om na ta'ndo' xco Cristo tquiaaⁿ na 'o tando'yo' meiiⁿ na jo nnoom tyola'xmaⁿyo' l'oo nc'e natia ñequio jnaⁿ na ñejla'xmaⁿyo', ² mati 'o ñet'om'yo' naquii' natiameiⁿ, ñesantyjo'yo' ndo' ñel'a'yo' ljo' na cwil'a nn'aⁿ tsjoomnancuewaa, cha'xjeⁿ na l'ue ts'om juu espíritu na waa najndei na m'aaⁿ naquii' jndye na maleichuu xjeⁿ 'naaⁿna' nn'aⁿ na tiñe'cal'a chiuu na l'ue ts'om Ty'o^ots'om. ³ Mati tiempo na jnda teinom ñejla'jomndyo naquii' cha'tso natiameiⁿ, ñel'aaya ljo' na queeⁿ n'om seii'a ndo' ñejla'canda^qndyo ñ'omtiuu 'naaⁿya. Ndo' na ljo' ñel'aaya, juu na matseiw'iityeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ laxmaaⁿya na cat'uiina' jaa cha'xjeⁿ na nnt'uiina' nt'omcheⁿ. ⁴ Saa jeeⁿcheⁿ ndya' wi' ts'om Ty'o^ots'om jaa. T'maⁿ waa na candya' ts'oom ñ'eⁿndyo, ⁵ ee xjeⁿ na ñet'o^onya na l'oo nc'e jnaaⁿya, xjeⁿñeeⁿ tquiaaⁿ na tando^oxcooya quia na tquiaaⁿ na tando'xco Cristo. Ndo' na ljo', nc'e naya na matseixmaaⁿ, jo' na cwiluii'n'maaⁿndyo'. ⁶ Ndo' na tyolaxmaaⁿya l'oo tquiaaⁿ na tando^oxcooya ñequio Cristo Jesús, ndo' s'aaⁿ na cwimeiⁿndyuaandyo ñ'eⁿñe cañoom'luee. ⁷ Luaa' s'aaⁿ cha xuee na cwiwjaana' m'moⁿna' na juu na m'aaⁿ na jnda ntyjeeⁿ jaa, jeeⁿ cajnda tseixmaⁿna' ñequio juu naya na matseixmaaⁿ nc'e Cristo Jesús. ⁸ Nc'e naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om nacwe' yu, jo' chii cwicaluii'n'maaⁿndyo' ee na cwila'yuya' n'om'yo' ñ'eⁿñê. Meiⁿ nchii laxmaⁿyo' na ljo' nc'e cwii na jnda l'a' ncjo'yo', laxmaⁿyo' naljo' nc'e mach'eeⁿ na cwicanda'yo' juuna'. ⁹ Nchii cwe' waa na jnda s'aa ts'aⁿ jo' na cwiluii'n'maaⁿñê, cha nntseicu'na' na nntseis'añe cheⁿnqueⁿ. ¹⁰ Ee cwiluiindy^o ts'iaaⁿ na mach'ee Ty'o^ots'om. Jnda tqueeⁿxcoom jaa cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús cha na cal'aaya cha'tso nnom na maty'iomyana' na ndyu'ñeeⁿcheⁿ seijndaa'ñê na cal'aaya.

Cwiljoyaandyo ñ'eⁿ Ty'o^ots'om nc'e na tue' Cristo

¹¹ Jo' chii cjañjoom' n'om'yo' chiuu ñejla'xmaⁿyo' cwitjoocheⁿ na cwila'yuya'yo'. 'O nchii tsjaaⁿ judío 'o ndo' nc'e naljo' joona na cwil'ana 'naaⁿ ntjaaⁿ yo'ndaa ndana na naⁿnom, cwiluena na 'o tila'xmaⁿyo' cwentaa' Ty'o^ots'om nc'e na tiquil'a'yo' naljo'. ¹² Tiempo'ñeeⁿ nchii cantyja 'naaⁿ Cristo ñet'om'yo', ñet'om'ndyo'yo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ Israel, ee wat^on tyom'aⁿyo' cantyja 'naaⁿ ñ'oomtyeⁿ na seijndaa'ñe Ty'o^ots'om ñequiondye joona, ndo' mati ñ'oom na tsoom nda^qana na nnts'aaⁿ. Xjeⁿñeeⁿcheⁿ meiⁿ

ticantyjaa' n'om'yo' jom, meiⁿ na nnc'om'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹³ Saa je' je' tjoom' m'aⁿyo' ñ'eⁿ Cristo Jesús. Jo' chii 'o na ñet'om'ndyo'yo' ñ'eⁿ Ty'o^ots'om jnda seicandyoo'ñena' 'o cantyja 'naaⁿaⁿ nc'e na tquiaañe Cristo na tueeⁿeⁿ cwenta'yo'. ¹⁴ Ee Cristo cwiluiñê na cwiljoya n'ooⁿ jâ nn'aⁿ judíos ñequio 'o na nchii jo' cwiluiindyó'. Jom s'aaⁿ na ñecwii tmaaⁿ laxmaaⁿya na ñet'ooⁿya na we tmaaⁿ jaa, ee seityueeⁿeⁿ juu na ñet'ooⁿ na wjeendyo ntyjaa cwii na cha'cwijom tatiom na ñetoⁿna' jaa. ¹⁵ Ñ'oom na tqueⁿ Moisés jndye nnom tyoqueⁿna' xjeⁿ nn'aⁿ. Saa cantyja na tue' Cristo seintycwiina' najndei na tyotseixmaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. S'aaⁿ na ntycwii jo' cha we ntmaaⁿndyo nncwil'uee'ñê na nnts'aaⁿ cwii tmaaⁿ xco na tjoom' m'aaⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ. Laa'ti' waa na seintycweeⁿ na ticuee' n'om nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿ nc'iaana. ¹⁶ Nc'e na tue' Cristo nacjoo' ts'oom'naaⁿ jo' na seintycwiiñ'eeⁿ na m'aⁿntiaa'ndye we ntmaaⁿ nn'aⁿ, s'aaⁿ na ñecwii tmaaⁿ jooⁿa, ljoyaandyena ñ'eⁿ Ty'o^ots'om.

¹⁷ Jndyo Cristo na jndyonquiaaⁿ ñ'oom xco na mach'eena' na cwintycwii tia' quii'ntaaⁿ 'o nn'aⁿ na tquia ñet'om'yo' cantyja 'naaⁿ Ty'o^ots'om, ndo' mati quii'ntaaⁿ jâ nn'aⁿ judíos na candyoo'ti ñet'ooⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹⁸ Nc'e cantyja 'naaⁿ Cristo jo' na meiiⁿ we ntmaaⁿ jaa, wanaaⁿ na nntsaquiaa' na m'aaⁿ Ty'o^ots'om, cwiluii na ljo' nc'e Espíritu Santo. ¹⁹ Jo' chii 'o nn'aⁿ gentiles tacola'xmaⁿyo' nn'aⁿ na cwe' cwiquieya cwii tyuaa na nchii jo' tuiindyó'. Xeⁿ nchii je' je' mañecwii xjeⁿ cwiluiindyó' ñequio tmaaⁿ na cwiluiñê cwenta' Ty'o^ots'om, cwiluiindyó' nn'aⁿ na ñecwii w'aa 'o, ndo' ñequii ñ'eeⁿ ntseinda 'o. ²⁰ 'O cwiluiindyó' cha'cwijom w'aa na jnaⁿna' nacjoo' ts'ia'ntsjo', na tacatyeeⁿ nacjoo' ñ'oom na tyoñequia apóstoles ñequio profetas. Manquiiiti Jesucristo cwiluiñê tsjo' nqui w'aa'ñeeⁿ. ²¹ Cristo cwiluiñê tsia'ntsjo'ñeeⁿ. Nacjoo' juuna' cha'waa w'aa'ñeeⁿ cwijom wjaacandaa'na' hasta na ncue'ntyjo na nluuñena' cwii wats'om na lju' cwenta' Ta Ty'o^ots'om. ²² Jo' chii cha'tsondyo' 'o na seitjoom'na' ñ'eⁿ Cristo matseitjomna' 'o ñ'eⁿ nc'iaa'yo' na cwiluiindyó' cwii w'aa yuu na nnc'oomñe Ty'o^ots'om nc'e Espíritu Santo.

3

To'ñom Pablo ts'iaaⁿ na nnts'aaⁿ

¹ Jnaaⁿ ñ'oommeiⁿ, jo' na ja Pablo m'aaⁿya praso cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús cha cateijndeiina' 'o nn'aⁿ gentiles, ² Nc'e na jeeⁿ yañe Ty'o^ots'om, matsona' na manquiu'yo' na tquiaaⁿ ts'iaaⁿwaa na cats'aaya juuna' naquii'ntaaⁿyo' cha na cateijndeiina' 'o. ³ Ee t'mooⁿ nooⁿya ñ'oom na jeeⁿ wanty'iuu' ñetuaa chiuu jnda seijndaa'ñê, ndo' tquiaaⁿ na catsei'noⁿa juuna'. Chjoowi' ñ'oom'ñeeⁿ jnda seiljeiya na matseicwanⁿya na m'aⁿyo'. ⁴ Quia nla'naⁿyo' juuna' quia jo' nla'noⁿyo' na matsei'noⁿa ñ'oom na wanty'iuu' ñetuaa cantyja 'naaⁿ Cristo. ⁵ Juu na jeeⁿ wanty'iuu' ñetuaa tñquiaa Ty'o^ots'om na nliu nn'aⁿ na ñet'om teiyo juuna', cha'xjeⁿ je' ñequio Espíritu Santo jnda t'mooⁿ ndaa apóstoles na lju' n'om ñequio profetas. ⁶ Luaa waa ñ'oom na wanty'iuu' ñetuaana': Nn'aⁿ na nchii judíos jooⁿa, juu na nnts'aa Ty'o^ots'om na nndaⁿ nn'aⁿ judíos, mati nnto'ñoomna. Matseitjoom'na' jooⁿa ñequio seii' Cristo, mati mañ'oomna' jooⁿa naquii' ñ'oom na tso Ty'o^ots'om na nnts'aaⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús.

⁷ Macantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa' jo' na s'aa Ty'o^ots'om na jndaya na mañequiaya juuna' ndaaⁿ nn'aⁿ, ndo' tquiaaⁿ najndei na matseixmaaⁿ na ñ'eⁿ mats'aaya tsiaaⁿwaa'. ⁸ Quii'ntaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ cwenta' Ty'o^ots'om na tit'maⁿ cwiluiindye, cantyja 'naⁿya, ja tit'maⁿndyoty^a, nchiiti jooⁿa. Saa meiiⁿ na ljo', nooⁿ ja tquiaaⁿ ts'iaaⁿ na catseicandiiya nn'aⁿ na nchii judíos na

cha'tso na matseixmaⁿ Cristo jeeⁿ cajndana' meiⁿ xocanda^a nntsei'noⁿ ts'aⁿ.
⁹ Ndo' ty'ioom ts'iaaⁿ ja na cats'aaya na c'ooliu nn'aⁿ chiuu nncwji'n'maaⁿñê
 'o nn'aⁿ na nchii tuiindyo' judíos. Quia na jnaⁿjndyeecheⁿna' na s'aa
 Ty'oots'om cha'tsoti na maniom seijndaa'ñê na luaa' nncuaa, sa^a hasta
 quia je'cheⁿ matseicanooⁿ na ljo',¹⁰ cha cantyja 'naaⁿ juu tmaaⁿ nn'aⁿ na
 macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ cha'tsondye na cwiluiitquiendye na m'aⁿ
 cañoom'luee ñequio cha'tso na cwitsaⁿntjom jo' jo', caliuna na jndye nnom na
 jndo' ts'om Ty'oots'om.¹¹ Ty'oots'om s'aaⁿ cha'tso nmeiⁿ cha'xjeⁿ nqueⁿ jnda
 seijndaa'ñê na ticantycwii na l'ue ts'oom na nncuaa, ndo' seicanda^añena'
 naljo' ee Taya Jesucristo.¹² Ndo' nc'e na cwila'yuya n'ooⁿ ñ'eⁿ Jesucristo ndo'
 cwicantyyaa' n'ooⁿya jom, jo' na matseicanaaⁿñena' na cwila'candyoo'ndyo
 na m'aaⁿ Ty'oots'om.¹³ Jo' chii macaⁿa ndaa'yoy' na tintsei'ndaa'na' nquiu'yoy'
 nawi' na matjōⁿya cantyja 'naⁿyoy' ee na ljo', matseit'maaⁿñena' 'o.

Cristo candya' ts'oom jaa

¹⁴ Macwe' jo' na maco'a xtyaya jo nnom Tsotye Taya Jesucristo,¹⁵ na
 cantyja 'naaⁿ jom cha'tso yo na m'aⁿ cañoom'luee ñequio yo na m'aⁿ tsjoom-
 nancue, cwilcwii'na xueⁿeⁿ na cwiluiiñê Tsotyena.¹⁶ Nquii Tsotyaaaya waa
 na jeeⁿ cajnda na tjaa ljo' cwii macaⁿna' na matseixmaaⁿ. Macaⁿa na cantyja
 'naaⁿ joona', naquii' n'om'yoy' nñequiaaⁿ na nnaⁿndyo' ndo' nla'xmaⁿ'yoy'
 najndei na cwiluiiñê nc'e Espíritu,¹⁷ cha nnda^a nnc'oomñe Cristo naquii'
 n'om'yoy' nc'e na cwila'yuya n'om'yoy' ñ'eⁿñê cha caljotyeⁿ na m'aⁿ'yoy' naquii'
 na m'aaⁿ Ty'oots'om na wi' ts'om 'o, cha'xjeⁿ njoom ty'e nch'ioo' ts'oom.
¹⁸ Mati macaⁿa nnom Ty'oots'om na cala'noⁿ'yoy' ñequio cha'tsondye nn'aⁿ
 na cwila'yuy' cwanti na t'maⁿ na m'aaⁿ Cristo na wi' ts'oom nn'aⁿ, ndo' na tco,
 ndo' na njoom, ndo' na ndye.¹⁹ Juu na m'aaⁿ Cristo na wi' ts'oom 'o luaa,
 macaⁿa na cala'noⁿ'yoy' na waljoo'cheⁿ na t'maⁿna', ndo' na luaa' nla'noⁿ'yoy'
 jo' na nnc'om'yoy' na chwaañ'eⁿ naquii' n'om'yoy' m'aaⁿñe Ty'oots'om.

²⁰ Catseit'maaⁿñena' Ty'oots'om na jom jndyeti nnda^a nnts'aaⁿ nchii cwe'
 cha'xjeⁿ cwitaaⁿ jaa meiⁿ nchii cwe' cha na cwila'tiuutyaaya ndo' na matei-
 jneiⁿ jaa nc'e najndei na matseixmaaⁿ m'aaⁿna' naquii' n'ooⁿya.²¹ Jom
 catseit'maaⁿñena' naquii' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ
 nc'e Cristo Jesús cha'tso ndyu ndo' cha'waati xuee na cwii wjaatina'. Amén.

4

Tjoom' m'aⁿ'yoy' nc'e Espíritu Santo

¹ Ja m'aaⁿya w'aancjo jnaaⁿ na cwiluiindyo ts'aⁿ na m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ
 Jesucristo, mats'aaya ty'oo ndaa'yoy' na c'om'yoy' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ na
 macaⁿna' na c'om nn'aⁿ na maqueeⁿñe Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ ee mancjo'yoy'
 jo'.² C'om'yoy' na niroom' n'om'yoy' ndo' yann'aⁿndyo', c'om'yoy' na t'maⁿ
 n'om'yoy', canaⁿndyo' ñ'eⁿ nc'iaa'yoy' ñequio na wi' n'om'ntyjee'yoy'.³ Ñequio na
 mateijndei Espíritu Santo 'o, calajnda'yoy' na ñecwii n'om'yoy' ñequio nn'aⁿ na
 cwila'yuy' nc'e na matseitjoom'na' 'o na ya m'aⁿ'yoy' ñequiondye joona.⁴ 'O nc'e
 Cristo ñecwii sei' cwiluiindyo' ndo' ñecwii Espíritu Santo na m'aaⁿñê naquii'
 n'om'yoy', cha'xjeⁿ jnda tqueeⁿñe Ty'oots'om 'o na ñecwii waa na cwicantyyaa'
 n'om'yoy',⁵ m'aaⁿ ñecwiiñe Jesucristo na cwiluiiñê na matsaⁿntjoom, ndo'
 ñecwii na cwila'yuya n'ooⁿya ñ'eⁿñê, ndo' ñe'cwii na cwileits'oomndye nn'aⁿ
 cantyja 'naaⁿaⁿ,⁶ ndo' m'aaⁿ ñecwii Ty'oots'om na nqueⁿ cwiluiiñe Tsotyaaaya
 na cha'tsondyo, jom cha'tso matsaⁿntjoom ndo' mach'eeⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ
 naquii' n'ooⁿya ndo' m'aaⁿñê jo' jo'.

⁷ Cwii cwiindyō cantyjati na jnda jndaa' nnom Cristo na 'naaⁿ ts'iaaⁿ na matseixmaⁿ, cantyjati jo' naya na maco'ñom. ⁸ Nc'e na luaa' jo' matso ñ'oom' Ty'ōots'om na teiljeii:

Quia na tjawaaⁿ cañoom'luee jnda na tando'xcoom na tueeⁿeⁿ,
tjachom cha'tso joo na ñet'om nacjoom'm,
ndo' ndaaⁿ nn'aⁿ tquiaaⁿ cwii cwii nnom na 'naaⁿna.

⁹ ¿Ljo' ñe'ca'mōⁿna' na matsona' na tjawaaⁿ? Matsona' naljo' ee najndyee jndyocueeⁿ nnom tsjoomnancuewaañe. ¹⁰ Jom na jndyocueeⁿ majuutyeeⁿ tjawannaaⁿaⁿ cañoom'luee cha na cha'tsoti na niom, candaa' ma'mōⁿna' na m'aaⁿñê. ¹¹ Ndo' manquiiyeeⁿ tquiaaⁿ na nt'om nn'aⁿ cwiluiindyē apóstoles. Nt'om cwiluiindyē nn'aⁿ na cwit'mōⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ cha cala'yū' nn'aⁿ. Nt'om cwiluiindyē na cwiñe'quia ñ'oom xco na ya cantyja na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ, ndo' nt'om cwiluiindyē na cwitei'x'ee ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ōots'om cwentaaⁿaⁿ ndo' nt'omcheⁿ cwito'ñoom na 'naaⁿ na cwit'mōⁿ ndaaⁿ nc'iaa. ¹² Luaa' s'aa Cristo, jo' na ya tei'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'xmaⁿ cwentaaⁿaⁿ na nl'ana ts'iaaⁿ na macaⁿna' cha na nncjaawi-jndyēndyē nn'aⁿ na nnc'om cantyja 'naaⁿaⁿ, ¹³ hasta xjeⁿ na nncue'ntyjō na cha'tsondyō tjoom' nnc'ōⁿya na cwila'yū'ya n'ōⁿya ñ'eⁿñê ndo' na candaaⁿya na cwita'jnaaⁿa nquii Jnda Ty'ōots'om. Ndo' na ljo' nlaxmaaⁿya nn'aⁿ na jnda tquiee n'om na candaa' nntseijomna' jaa cantyja 'naaⁿ Cristo. ¹⁴ Quia jo' taxocatseijomnnda'na' jaa cha'na yocanch'u na tiyo yo cwila'chuii' chiuu waa na m'aaⁿ n'om. Meiⁿ taxonquiandyō na nleichuuna' jaa cantyja 'naaⁿ ñ'oom xco na cwe' cantu na cwiñe'quia nn'aⁿ na jeeⁿ jndō' n'om na joo ñ'oom'ñeeⁿ cwi'oochoondyena' nn'aⁿ nato na tixcwe. ¹⁵ Quia jo' nc'e na wi' n'ōⁿya nn'aⁿ, calanaaⁿya ñ'oom na mayuu', matsona' na catsanajndaaya cantyja 'naaⁿ cha'tso nnom chiuu waa na m'aaⁿya nc'e na matseitjoom'na' jaa ñ'eⁿ Cristo na cwiluiiñê xqueⁿ tmaaⁿ jaa na laxmaaⁿya seiiⁿeⁿ. ¹⁶ Ndo' cantyja 'naaⁿ Cristo, jaa na cwiluiindyō seiiⁿeⁿ, matseijomna' cha'na tjacañjoom'ñe seii' ts'aⁿ, ndo' juu jo' quia ya t'uii'na' ñequio cwii cwii nnom na tjacañjoom'ñe ts'aⁿ, quia jo' tjoom' m'aaⁿna', ndo' nc'e jo' ya wjanajndeii juuna'. Ndo' jaa na cwiluiindyō seiiⁿeⁿ, nntsawijndaaya na wi' n'ōⁿya nn'aⁿ.

Cwiluiindyoxcoo na cwila'yuu'a ñ'eⁿ Cristo

¹⁷ Jo' chii nc'e nquii Ta Jesús matsa'ntjoom jaa, luaa ñ'oom na matsjōo ndaaⁿyo'. Tsacwi'ntyje'yo' na matseijomna' 'o cha'na nn'aⁿ na tyootioondyē l'ō Ty'ōots'om. Ee joona m'aⁿna ñomtiuu 'naaⁿna na cwe' ts'iaaⁿndyō joona'. ¹⁸ Ee juu na cwila'noⁿna matseijomna' cha'cwijom na jaañe. Ee juu na wando' Ty'ōots'om ticuaana' ñ'eⁿndyena ee ticala'noⁿna cantyja 'naaⁿaⁿ nc'e na quie' n'omna. ¹⁹ Jnda s'aana' na tajnaaⁿtona natia na cwil'ana, cwiñequiandyena nnom ljo' na queeⁿ ts'om seiina cha ñequio na neiiⁿna nndaⁿ nl'añ'eⁿna cha'tso nnom ljo' na ticaty'iomyana'. ²⁰ Saa 'o nchii luaa' waa ñ'oom na tyot'mōⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo ndaaⁿyo', ²¹ xeⁿ na mayuu' jndyē'ya'yo' ñ'oom'm ndo' jla'noⁿyo' na ñ'oom na mayu'cheⁿ juuna', ²² quia jo' cantyja 'naaⁿ chiuu waa na ñet'om'jndyē'yo', catjei'ndyō' cantyja 'naaⁿ natia na ñeseiqueeⁿ ts'om seii'yo' ee juu jo' tseixmaⁿna' cwii na jnda tei'ndaa'ñ'eⁿ na joo natia'ñeeⁿ cwinquio'nn'aⁿna' ts'aⁿ. ²³ Macaⁿna' na cala'xco'yo' cantyja 'naaⁿ espíritu 'naⁿyo' ñequio na m'aaⁿ n'om'yo', ²⁴ ndo' na c'omxcondyō' cha'cwijom ts'aⁿ na macwee liaa xco na juu jo' cwiluiiñena' cantyja na l'ue ts'om Ty'ōots'om na cwiwitquioo' jo' quia na mach'ee ts'aⁿ na maty'iomyana' ndo' lju' wjaam'aaⁿ.

²⁵ Jo' chii tacalaneiⁿyo' cantu, cwii ndo' cwiindyoy' catseineiⁿ ñ'oom na mayuu' ñ'eⁿ nc'iaa' ee cha'tsondyo cwiluiindyoy' cwii cwii nnom ljo' na tja-cañjoom'ñe seii' Cristo.

²⁶ Quia matsei'w'ii' x'ia', tintseitjoondyu'ti' nnoom na jndaa'jom nntse-icamaaⁿndyu' na tincja'cwaaⁿya' jom. ²⁷ Tiñenquia'yo' meiⁿcwii nnom na tsaⁿjndii ndaa nnts'aaⁿ xjeⁿ 'o.

²⁸ 'Ñeeⁿ 'o na ñex'uee, je' tanch'ueeti, je' cats'aayaaⁿ ts'iaaⁿ na yati cha nncuaa ljo' na ndaa nnteijneiⁿ nt'omcheⁿ na matseitjoona' jooa.

²⁹ Meiⁿcwii ñ'oomntjeiⁿ talaneiⁿyo', macandā calaneiⁿyo' ñ'oom naya na nnteijndeina' ts'aⁿ na nncjaawijndeityeeⁿ, ndo' nn'aⁿ na ndye ñ'oom'ñeeⁿ nntio'naaⁿñena' jooa. ³⁰ Ndo' til'a'yo' cwii nnom na nntseichjoo'na' ts'om Espíritu Santo na cwiluiñe Ty'oots'om, nquii na ñequio juu ty'oom sayo 'o, cha jndaa' ñeeⁿ 'o xuee quia na nului'n'maaⁿndyeñ'eⁿ nn'aⁿ.

³¹ Ca'ndye'yo' cha'tso nnom na cwil'a na matsei'ndaa'na' n'om'yo', cha'na nntseiw'ii' ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ, nntseiloo'ñe ts'aⁿ ñ'eⁿ x'iaaⁿaⁿ, c'uaa c'uaati' ñom na matseijmeiⁿñê nnom x'iaaⁿaⁿ, maju' ts'aⁿ ñ'oom wi' nacjoo' x'iaaⁿaⁿ, ñequio chatso nnom ljo' na tis'a. ³² Cal'a'yo' na ya nn'aⁿndyo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo', c'oom na wi' n'om'yo' jooa, cala't'maⁿ n'om'yo' nc'iaa'yo' cha'xjeⁿ mati matseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om 'o nc'e Cristo.

5

Luaa maca'na' na c'om ntseinda Ty'oots'om

¹ Nc'e na cwiluiindyoy' ntseinda Ty'oots'om na m'aaⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom 'o, jo' na macaⁿ'a na caluii'ndyo' cha'xjeⁿ nqueⁿ. ² C'om'yo' na jnda nquiu'yo' meiⁿquia nn'aⁿ cha'xjeⁿ Cristo ty'oom na candya' ts'oom jaa, ndo' tquiaañê na tueeⁿeⁿ cwentaaya. Ndo' na ljo' s'aaⁿ s'aana' ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿñê cha'cwijom catsmaⁿ na cwila'cuee' nn'aⁿ judíos cha nntseit'maⁿ ts'oom jooa jnaaⁿna. Manc'e jo' chii tío na jeeⁿ tjawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿñê cha'cwijom cwii jndye cachi.

³ Saa quii'ntaaⁿ 'o na cwiluiindyoy' nn'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om ticatsona' meiⁿ cwe' na nlaneiⁿyo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ na cwe' nnc'oomya ts'aⁿ ñ'eⁿ x'iaa' ndo' cha'tso nnom ñ'oomtia, oo aa queeⁿ ts'om ts'aⁿ na ñe'cwityañê. ⁴ Ticaty'iomna' na nlaneiⁿyo' meiⁿquia nnom ñ'oom ntjeiⁿ oo ñ'oom wi', oo ñ'omjnaaⁿ na cwila'neiⁿ nn'aⁿ. Nchii jo' na nl'a'yo'. 'O cjaañjoom' n'om'yo' cwii cwii nnom na cantyja 'naaⁿ joo jo' ñe'quia'yo' na quianl'uaa' Ty'oots'om. ⁵ Ee manquiu'yo' na juu ts'aⁿ na cwe' nnc'oomya ñequio x'iaa' oo na nntseiqueeⁿ ts'om na ñe'cwityañê, jo' jo' matseijomna' cha'na quia na matseit'maaⁿñe ts'aⁿ cwii na cwe' nn'aⁿ nl'a, ndo' na ljo' nntseicu'na' na nnc-jaaquiee' tsaⁿñeeⁿ cantyja na matsa'ntjom Cristo ñ'eⁿ Ty'oots'om. ⁶ Meiⁿcwii ts'aⁿ tinguio'nn'aⁿyo' na nndu'yo' ñ'oom ntjeiⁿ nnom, ee macwe' jnaaⁿ jo' juu na t'maⁿ nntseiw'ii' Ty'oots'om nnt'uiina' nn'aⁿ na tilañ'oom'ndyena chiuu na matseicañeeⁿ jooa. ⁷ 'O til'a'yo' cha'xjeⁿ na cwil'ana.

⁸ Ee 'o jnda ñet'om'yo' cantyja 'naaⁿ na jaaⁿñe saa je' na jnda seitjoom'na' 'o ñequio Ta Jesucristo, c'om'yo' cantyja 'naaⁿ naxueeñe, ⁹ ee juu naxueeñe quia na matseixueeñena' naquii' ts'om ts'aⁿ, mach'eena' na yats'aⁿñê, xcwe mach'eeⁿ ndo' mayom'm ñ'oom na nntseineiⁿ. ¹⁰ Cala'jnda'yo' na nnt-sawi'na'yo' na nl'a'yo' cha'tso yuu na macjaawee' ntyjii Ta Jesús ñ'eⁿndyo'. ¹¹ Ticala'jomndyo' ñequio ljo' na tjaa yuu l'ue na cwil'a nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ na jaaⁿñe. 'O cala'canoⁿyo' na tixcwe ljo' cwil'ana. ¹² Ee mach'eena' na jnaaⁿ ts'aⁿ na nntseineiⁿ ljo' na cwe' nty'iu cwil'a naⁿñeeⁿ, ¹³ saa quia

na jndā seicanooⁿ naxueeñe cha'tso ljo' na cwe' nty'iu cwiluii, quia jo' cwi-witquioo'ya. Ee juu naxuee matseicanooⁿna' cha'tsoñ'eⁿ ljo' na wanty'iuu' niom. ¹⁴ Cautyja 'naaⁿ luaa', luaa matsona':

Calcwi' 'u na watsu',
quicautyja' na wa' qui'ntaaⁿ l'oo
cha na ñequiaa Cristo na xuee nnc'oom'.

¹⁵ Cautyja 'naaⁿ nmeiⁿ cal'andyo' cwenta cautyja chiuu waa na tsam'aⁿyo'. Tinc'om'yo' na cwe' tijndo'to n'om'yo', 'o c'om'yo' na jndo'ya n'om'yo'. ¹⁶ Jo' chii queⁿndyo' na nl'a'yo' yuu na maty'iomyaⁿna'. Meiⁿ tila'catsuu'yo' xuee 'naⁿyo' na cwe' chutindy^o, ee cwii cwii xuee jaawiwi'ti. ¹⁷ Til'a'yo' cwii nnom na cwe' nl'a'to'yo', cala'n^oya'yo' ljo' l'ue ts'om Ta Ty'o^ots'om na nl'a'yo'. ¹⁸ Tinc'om'yo' na candye'yo', ee na luaa' nl'a'yo' wjaachuna' 'o na nntsuundy^o, 'o c'om'yo' na too'ndyo' ñ'eⁿ Espíritu Santo. ¹⁹ Calanaⁿyo' ñ'oom na cho salmos na nndye'yo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo' ndo' cata'yo' cha'tso nnom na ya nnta ts'aⁿ na cwila't'maaⁿndyo' Ta Ty'o^ots'om ñequio na xcwee'ya n'om'yo'. ²⁰ Ñequii'cheⁿ quia'yo' na quianl'uaa' Tsotyaa^y Ty'o^ots'om cautyja cha'tsoti na matio'ñaaⁿñê 'o ñequio xuee' Taya Jesucristo.

Ñ'oom cautyja 'naaⁿ nn'aⁿ na t'unco.

²¹ Catue'ndyo' cje'yo' ndaaⁿ nc'iaa'yo' na cwila'yu' nc'e na t'maⁿñe Ty'o^ots'om nquiu'yo'.

²² 'O yolcu na m'aⁿ s'aa'yo' cal'a'yo' ljo' na l'ue n'omna cha'cwijom cwindye'ntjom'yo' nnom nquii Ta Jesucristo. ²³ Ee tsaⁿs'a cwiluiiñê xqueⁿ scoom'm, cha'xjeⁿ Cristo cwiluiiñê xqueⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ ndo' na macwji'n'maaⁿñê tmaaⁿñeeⁿ, ee cwiluiiñena' seiiⁿeⁿ, ²⁴ ndo' cha'xjeⁿ t'maaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' maju'ñecje nnom Cristo, maluaa' macaⁿna' na joo yolcu na jndā t'unco catuee'ndyecjena ndaaⁿ s'aana.

²⁵ Naⁿnom na m'aⁿ lcuu c'omna na jnda nquiuna joo cha'xjeⁿ Cristo ty'oom na candya' ts'oom tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ ndo' na tquiaañê na tueeⁿeⁿ cwentaana. ²⁶ Luaa' s'aaⁿ cha na nntseixmaⁿ tmaaⁿñeeⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om ndo' tqueⁿ lloom'm juuna' quia na teits'oomndyena ndo' ñequio na tyondyena ñ'oom'm, ²⁷ cha ñequiaa cheⁿnqueⁿ tmaaⁿñeeⁿ nnoom na neiⁿncoo' caxuee tseixmaⁿna', na tjaa yuu na cwajndii cautyja 'naaⁿna' meiⁿ tjaaⁿna' na cantseiiⁿna' meiⁿ tjaa cwiicheⁿ na nljei' na tic-uaaya cautyja 'naaⁿna', na ñequii'cheⁿ tseixmaⁿna' cwentaa' Ty'o^ots'om ndo' candaa'ñ'eⁿ matseixmaⁿna' cwentaaⁿaⁿ. ²⁸ Maluaa' waa na matsona' na c'oom tsaⁿs'a na wi' ts'oom scoom'm cha'xjeⁿ jnda ntyjeeⁿ seiiⁿeⁿ. Ee ts'aⁿ na wi' ts'om scuu' ma'moⁿ na jnda ntyjiiñe cheⁿnquii. ²⁹ Ee tjaa 'ñeeⁿ quich'ee na jndooñe cheⁿnquii. Macwaaⁿaⁿ nantquie cha nnc'oom na yaaⁿaⁿ. Ndo' cha'xjeⁿ Cristo mach'eeⁿ cwenta jaa tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ, maluaa' matseijomna' na cateix'ee ts'aⁿ scoom'm. ³⁰ Ee jaa tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ, cwiluiindy^o seii' Cristo na cha'waañê. Ndo' cwii cwiindy^o matseijomna' cwii cwii nnom na matseicañjoom'na' jom. ³¹ “Jo' chii tsaⁿs'a n'ñeeⁿ tsotyeeⁿ tsoñeeⁿ cha na nntseitjoom'na' jom ñ'eⁿ scoom'm ndo' wendyena nla'xmaⁿna ñecwii ts'aⁿ.” ³² Jeeⁿ t'maⁿ matseixmaⁿ ñ'oomwaa' na jeeⁿ wanty'iuu' waana'. Saaⁿ ja matseijoom'ndyo^o ñ'oommeiⁿ cautyja 'naaⁿ Cristo ñequio tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ. ³³ Saaⁿ ñ'oom na macandā, cwii ndo' cwiindy^o 'o c'oom na jnda ntyjii scuu' cha'xjeⁿ na jnda ntyjiiñe cheⁿnquii ndo' mati 'o naⁿlcu cala'l'uee'ndyo' s'aa'yo'.

6

Luaa macaⁿna' na c'om nda nn'aⁿ na cwila'yu'

¹ 'O yonch'u, nc'e na cwila'yu'yo' ñequio Jesucristo, laxmaⁿyo' na c'om'yo' na ndyaandyo' jo ndaa nn'aⁿ na nda o' ee maty'iomyana' na nl'a'yo' naljo'.
² Ee ljeii najndyee na matsaⁿntjomna' chuuna' ñ'oom na tso Ty'oⁿots'om na nnts'aaⁿ. Matsona': "Catseit'maaⁿndyu' tsotye' ñ'eⁿ tso'ndyo' ³ cha na nnc'oom' na neiⁿ ndo' tco xueechu' nnom tsjoomnancuewaa." ⁴ Ndo' 'o je', na m'aⁿ nda'yo' til'a'yo' cwii nnom na nla'líoo'ndyena, 'o cala'quie'yo' joona ñequio ñ'oom na matseijndo'na' n'omna chiuu nnc'omna ndo' cat'moⁿyo' ndaana na candya' ts'om Ta Jesucristo joona.

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na teil'uandye na cwindye'ntjomtyeⁿ

⁵ 'O nn'aⁿ na teijndandyo', c'om'yo' na ndyaandyo' ndaa patrom 'naⁿyo', catue'ndyo'cje'yo' ndaana ndo' ñequio na nquia'yo' cala't'maaⁿndyo' joona ñequio na xcwee' n'om'yo' cha'xjeⁿ nquiu'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnom nquii Cristo. ⁶ Nchii cwe' quia na jndoo'na jo' na cwiqueⁿndyo' ts'iaaⁿ na cwil'a'yo'. 'O cal'a'yo' na ljo' ee na manquiu'yo' na nnom nquii Cristo m'aⁿtyeⁿyo' moso, ndo' ñequio na xcwee' n'om'yo' cwil'a'yo' yuu na l'ue ts'om Ty'oⁿots'om. ⁷ Ts'iaaⁿ na nl'a'yo', cal'a'yo' juuna' ñequio na tinc'uaa' n'om'yo', cha'xjeⁿ nnom nquii Ta Jesucristo na cwindye'ntjom'yo', nchii cwe' ndaa nn'aⁿ.

⁸ Ee manquiu'yo' na cwii cwii ts'aⁿ, aa m'aaⁿtyeeⁿ moso oo aa m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ nqueⁿ, saa Ta Jesús ññequiaaⁿ na nnc'oñ'om cantyjati na ya na ñes'aa.
⁹ Ndo' 'o je' patrom, majo'ti cal'a'yo' ñequio nn'aⁿ na m'aⁿtyeⁿ moso 'naⁿyo' meiⁿ nchii na ndu'yo' cwii ñ'oom na ntseicaty'uena' joona. Ee cjañjoom' n'om'yo' na 'o ñ'eⁿndye joona cañoom'luee m'aaⁿ Ta Jesús na matsaⁿntjoom jaa. Ndo' jo nnom jom ñecwii xjeⁿ cwila'xmaaⁿya.

L'o ts'iaaⁿmeiiⁿ cwil'uee'ndyo'

¹⁰ 'O nn'aⁿya, Ta Jesús tjacantyja najndei na matseixmaaⁿ. Cantyja 'naaⁿ jo' c'oom' jndeiⁿ n'om'yo' nc'e matseitjoom'na' 'o ñ'eⁿñê. ¹¹ Cwil'uee'ndyo' cha'tso nnom l'o ts'iaaⁿ ndia' na jnda tquiaa Ty'oⁿots'om ndaa'yo', cha na ndaa nnaⁿndyo' nacjoo' cha'tso nnom na manquiu'nn'aⁿ tsaⁿjndii 'o.
¹² Ee nchii cwe' ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ seii ñequio ndei cwil'aaya tia'. Jaa m'aaⁿya nacjoo najnda na wi'ndye na titquioo' na m'aⁿ jo ndo' ljo'luee, joo na waa najnda na cwiqueⁿ xjeⁿ, na cwitsaⁿntjom, ndo' nt'omcheⁿ na cwitsaⁿntjom tsjoomnancue jaaⁿwaañe. ¹³ Jo' chii cwil'uee'ndyo' cha'tsoñ'eⁿ l'o ts'iaaⁿ cwentaa ndia' na mañequiaa Ty'oⁿots'om cha quia na nncue'ntyjo xuee na wi' nntjom'yo' nnda nnaⁿndyo' ndo' na jnda jnda jnaⁿndyo' tia', ndicwaⁿ meiⁿntyje'tyeⁿyo'. ¹⁴ Cwintyje'tyeⁿyo' cwentaaⁿaⁿ na cwil'uee'ndyo' ñ'oom'm cha'xjeⁿ sondaro matseityeeⁿ xcweeⁿeⁿ ñequio tjaⁿ, cal'a'yo' na maty'iomyana' ee juuna' nncwañoom'na' 'o cha'xjeⁿ cotoom xjo wañoom'na' sondaro. ¹⁵ Cha'xjeⁿ m'aaⁿc'eeñe sondaro na mañjoom lcoom'm na wjaⁿ tia', mati 'o ñequi'cheⁿ c'om'c'eeⁿndyo' na nnts'anquia'yo' ñ'oom na ya na mañequiaana' na cwiljoya ntyjii Ty'oⁿots'om ñ'eⁿ nn'aⁿ.
¹⁶ Tsaⁿjndii majoom'm ndo nacjo'yo' na too' chom. Cha'xjeⁿ tjaⁿ tmeiⁿ mawañoom'na' sondaro na tinc'oom ndo jom, maluaa' cwil'uee'ndyo' juu na cwilayu'ya n'om'yo' cha nlandu'yo' ndo na maju' tsaⁿjndii nacjo'yo'.
¹⁷ Juu na macwji'n'maaⁿñe Ty'oⁿots'om nn'aⁿ cwil'uee'ndyo' juuna' na nncwañoom'na' 'o cha'xjeⁿ tjaⁿxqueⁿ xjo' mawañoom'na' xqueⁿ sondaro ndo' mati cwil'uee'ndyo' ñ'oom'm cha'xjeⁿ xjo espada na mañequiaa Espíritu Santo ndaa'yo'. ¹⁸ Tintsacwintyje'yo' na cwilaneíⁿyo' nnom Ty'oⁿots'om cha'xjeⁿ

na mañequiaa Espíritu Santo naquii' n'om'yo', ñequii'cheⁿ cala'ty'oondyo' ndo' cataⁿ'yo' nnoom, tincwintqueⁿ'yo', ñequii'cheⁿ na c'om'c'eendyo' na calaneiⁿ'yo' nnoom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cwentaaⁿ'aⁿ. ¹⁹ Mati calaneiⁿ'yo' nnom Ty'ooots'om cantyja 'naⁿya na cateijneiⁿ ja ñ'oom na nntseináⁿya ndaá nn'aⁿ meiⁿ tintseicaty'uena' ja na ñnequiaya na caliu nn'aⁿ chiuu waa ñ'oom na jeeⁿ wanty'iuu' waa na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ. ²⁰ Jnda ty'ioom ts'iaaⁿ ja na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ, ndo' cwe' jnaaⁿ jo' na m'aaⁿya w'aancjo, calaneiⁿ'yo' nnoom na c'oⁿt'maaⁿndyo ts'oⁿya na nntseináⁿya juuna' ndaá nn'aⁿ cha'xjeⁿ matsona' na cats'aa.

Ñ'oom na jaantycwii na matseiljeii Pablo cartawaañe

²¹ Ti'nn'aⁿya Tíquico, tsaⁿ na jeeⁿ jnda ntyjiiya, jom jeeⁿ xcwee' ts'oom ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Jesús, jom ntseicañeeⁿ 'o chiuu waa na m'aaⁿya cha caliu'yo' ljo' mats'aaya. ²² Cwe' jo' na majñooⁿya jom na m'aⁿ'yo' na catseicañeeⁿ 'o chiuu waa na m'aaⁿya ñjaaⁿ cha na ñnequiaana' na t'maⁿ n'om'yo'.

²³ 'O nn'aⁿya na cwila'yuy'yo', nquii Ty'ooots'om na cwiluiñê Tsotyaaya ñequio Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa, quiana na nda'yo' na meiⁿcwii ñomtium tic'om'yo' jo ndaana ndo' na cato'ñoom'yo' na m'aⁿna na wi' n'omna 'o ee cwila'yuy'yo' n'om'yo' ñ'eⁿndyena, ²⁴ juu naya na matseixmaⁿ Ty'ooots'om, quiaaⁿ juuna' ndaá cha'tsondye nn'aⁿ na ticala'chuii' na m'aⁿ na jnda nquiu Taya Jesucristo.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ Filipos

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'y^u tsjoom Filipos

¹ Maja Pablo ñequio Timoteo cwiluiindyô nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnom Jesucristo, cwilaljeiiyâ cartawaañe, cwilacwanoo^{nyâ} juuna' na m'aⁿ 'o na cwila'y^u'yo' tsjoom Filipos na cwila'jomndyo' ñ'eⁿ Cristo Jesús, ñequiondyo' 'o na cwijndo'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om ñequio 'o na cwindye'ntjom'yo' ndaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ. ² Nquii Tsotyaaya Ty'o^ots'om ñequio Ta Jesucristo quiana na candaa'ya nnto'ñoom'yo' naya na la'xmaⁿna ñequio juu na tjaa ñomtiuu c'oom ts'aⁿ jo ndaana.

Macaⁿ Pablo cwentaa nn'aⁿ na cwila'y^u

³ Cwii cwii ndii' na macjaañjoom' ts'oo^{ny}a 'o, nnom Ty'o^ots'omya, mañequiaya na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naⁿ'yo'. ⁴ Quia na matseina^{ny}a nnoom, ñequio na nei^{ny}a macaⁿa na cateijneiⁿ 'o na cha'tsondyo'. ⁵ Ee canty-jati xuee najndyee hasta xjeⁿ je'cheⁿ, ñecwii cwila'jomndyô naquii' ts'iaaⁿ na cwiñequiaayâ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om. ⁶ Ee ntyjiiyaya na juu ts'iaaⁿ nayawaañe na to' Ty'o^ots'om naquii' n'om'yo', ñe'cwii tco nnts'aaⁿ na nncjaacandaa'ñ'eⁿna' hasta xjeⁿ na nncwjee'nnda' Jesucristo. ⁷ Maxjeⁿ maty'iomyana' na luaa' m'aaⁿ ts'oo^{ny}a cantyja 'naaⁿ cha'tsondyo' ee na jeeⁿ jnda ntyjiiya 'o na cwila'jomndyo' ñ'eⁿndyô naya na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om, meiiⁿ na m'aa^{ny}a w'aancjo oo meiiⁿ na meiⁿntyjaa'a jo ndaaⁿ naⁿmaⁿ'iaaⁿ na mawañoⁿa ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ oo na mañequiaya ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ cantyja na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ. ⁸ Ee mantyjiijndaa'ñe Ty'o^ots'om na jeeⁿ jnda ntyjiiya 'o nc'e juu na m'aaⁿ Jesucristo na jeeⁿ candya' ts'oom 'o cha'xjeⁿ na jeeⁿ wi' ts'om yuscu jnaaⁿ na 'ndaane. ⁹ Macaⁿa nnom Ty'o^ots'om na nnc'om'ti'yo' na jnda nquiu'yo' nc'iaa'yo', ñequio na jndo'ti n'om'yo' ndo' na nla'nqⁿ'ti'yo' cha'tso, ¹⁰ cha ndaaⁿ nntjei'yo' cwenta cwaaⁿ cwii nnom na xcweti tseixmaⁿna'. Ee na ljo' ndaaⁿ nnc'om lju'ndyo' na cwitsam'aⁿ'ti'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, meiⁿ ticalaxmaⁿ'yo' nn'aⁿ na cwila'tjoondye jo nnom Cristo xuee quia na nncwjee'nnaaⁿaⁿ, ¹¹ ndo' na luaa', nleil'uee'ñe Jesucristo joo na jnda jla'jomndyo' ñ'eⁿñê na nntseijomna' jooⁿa' cha'cwijom cwii ntjom na cwiwe' na cantyja 'naaⁿ jooⁿa' nntseit'maaⁿñena' Ty'o^ots'om.

Yocheⁿ na wa'ndo'a nndi'tjo^{ny}a nnom Cristo

¹² 'O nn'a^{ny}a na cwila'y^u'yo', l'ue ts'ooⁿ na cala'nqⁿ'yo' na joo nawi'meiiⁿ na matjo^{ny}a, mayuu'cheⁿ cwiteijndeina' na 'oonndye nn'aⁿ ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^ots'om nn'aⁿ. ¹³ Ee cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ wats'iaaⁿ ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ, manquiuyana na m'aa^{ny}a w'aancjo nc'e na majontyjoya cantyja 'naaⁿ Cristo. ¹⁴ Ndo' majndyeti nn'aⁿ na cwila'y^u' na cwinty'iaana na m'aa^{ny}a praso, cwin'omt'maaⁿndyena n'omna na ti'maaⁿ n'omna cwilaneiⁿna ñ'oom' Ty'o^ots'om ñequio na cwicantyjaa' n'omna Ta Jesús.

¹⁵ Ñ'oom na mayuu' na cwantindye jooⁿa cwilaneiⁿna ñ'oom'ñeeⁿ na taa' n'omna ja ndo' ñequio na ñe'cwinom'na ja, saaⁿ nt'omcheⁿ ñequio na xcwee' n'om cwil'ana ts'iaaⁿñeeⁿ. ¹⁶ Saaⁿ nt'omndyena cwiñequiana ñ'oom'ñeeⁿ na ñequii'cheⁿ m'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ nquieena, tixcwee' n'omna ee cwila'tiuuna na cwil'ana na ljo', cha nnchjeetina' ja na m'aa^{ny}a praso, ¹⁷ saaⁿ nt'omndyena cwiñequiana ñ'oom'm ee na jnda nquiuna ja. Ee

cwila'noⁿyana na ty'iom Ty'o^ots'om tis'aaⁿ ja na nncwintyjaa'a jo ndaa naⁿmaⁿ'iaaⁿ tsjoomwaañe. S'aaⁿ na ljo' ee l'ue ts'oom na nncwji'yuu'ndyo ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ ndaana. ¹⁸ Saaⁿ meiiⁿ na luaa' waa tjaa na coch'eena' ja, ee meiiⁿ na xcwee' n'omna oo na aa tixcwee' n'omna na cwiñequiana ñ'oom cantyja 'naaⁿ' Cristo, m'aaⁿya na neiⁿya na ljo'.

Ndo' nnc'o^ontyaya na neiⁿya, ¹⁹ ee ntyjiiya na cha'tso nmeiiⁿ nntseijn-daa'ñaⁿ na ndyaandyo w'aancjo nc'e na cwilaneiⁿ'yo' nom Ty'o^ots'om cantyja 'naⁿya ndo' na mateijndeiⁿ nquii Espíritu na cwiluiñe Jesucristo ja. ²⁰ Ee ntyjaa'ya cwii ts'o^o na tixonquiaa Ty'o^ots'om na nnts'aa cwii na cantyja 'naaⁿ' jo' nlui'jnaaⁿ'ndyo, xeⁿ nchii ñequio na t'maⁿya ts'o^o nndaⁿ nntseinaⁿ ndaa cha'tsondye nn'aⁿ ndo' na maje' ndo' 'iocha luaa' nleitquioo' cantyja 'naⁿya na tjacantyja na t'maⁿ cwiluiñe Cristo, meiiⁿ na nncwando'tya oo meiiⁿ na nntseicuee'tona' ja. ²¹ Ee cantyja 'naⁿya, meiiⁿ xeⁿ nncwando'a, maxjeⁿ nom Cristo nndi'ntjⁿya, ndo' xeⁿ nla'cuee'na ja, majo' t'maⁿti naya 'naⁿya. ²² Saaⁿ xeⁿ na aa nncwando'tya nndaⁿ nnts'aatyⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Ta Jesús, jo' chii ticaljeii cwaaⁿ cwii na we joo nmeiⁿ' na nncwji'ndyo. ²³ Ee quii'ntaaⁿ we nmeiⁿ', jeeⁿ jndei'na' cwaaⁿ cwii na nncwji'ndyo nayati, ee xeⁿ nnc'io nncjo na m'aaⁿ Cristo, na juu jo' jndati tseixmaⁿ'na' cantyja 'naⁿya, ²⁴ saaⁿ cantyja 'naaⁿ' cwiicheⁿ luaa' macaⁿ'na' na nncwando'tya cha cateijn-deiina' 'o. ²⁵ Ndo' na mantyjiiyaya na ljo', matsei'noⁿ'a na nnc'o^ontyⁿ cantyja 'naⁿ'yo' cha nnteijndeiina' 'o na nntsatsati'yo' cantyja 'naaⁿ' Cristo ndo' na t'maⁿti ñequiaana' na neiⁿ'yo' na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ jom. ²⁶ Jo' chii na nnc'o^onnda'a quii'ntaaⁿ'yo' cha juu na neiⁿ'yo' na cwiluiindyⁿ' cwentaa' Jesucristo, nleit'maⁿtina'.

²⁷ Luaa queⁿ'yo' cwenta: juu cantyja na cwitsam'aⁿ'yo', cjoo' n'om'yo' na matseijomna' juuna' ñequio ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ' Cristo, quia jo' meiiⁿ na nncjo nnty'ia 'o oo meiiⁿ na aa ti'cjo, nndaⁿ nndiia ñ'oom na cwiljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' na ñe'cwii n'om'yo' na cwila'jnda'yo' na cha'tsondyo' cantyja 'naaⁿ' ñ'oom na cwila'yuu'a na la'xmaaⁿya nc'e juu ñ'oom na macwji'n'maaⁿ'ñe Ty'o^ots'om nn'aⁿ, ²⁸ na meiⁿ'cwii tintseicaty'uena' 'o ljo' na nl'a nn'aⁿ na jndona 'o. Na nl'a'yo' na ljo', nntseixmaⁿ'na' cwii 'naaⁿ ndaa jona na nntsuundyena, saaⁿ cantyja 'naⁿ'yo' tseixmaⁿ'na' cwii 'naaⁿ na ñequiaa Ty'o^ots'om na nlui'n'maaⁿ'ndyo'. ²⁹ Ee nchii ñequi'cheⁿ cwicanda'yo' na cwila'yuu'yo' ñ'eⁿ Cristo, saaⁿ mati na lco'wi'na' 'o cantyja 'naaⁿ'a. ³⁰ 'O ndo' mati ja mañe'cwii waa na cwila'jnda'ya. 'O jnda nty'ia'nda'yo' chiuu waa na seijndoya ndo' je' macwindye'yo' na ndicwaⁿ matseijndo.

2

T'maⁿ tjuñeje Cristo mati t'maⁿ matsei'tmaaⁿ'ñe Ty'o^ots'om jom

¹ Jo' chii xeⁿ mañequiaana' na t'maⁿ n'om'yo' na la'xmaⁿ'yo' cwentaa' Cristo, xeⁿ mañequiaana' na t'maⁿ n'om'yo' na m'aaⁿ na candya' ts'oom 'o, xeⁿ m'aaⁿ Espíritu quii' n'om'yo', ndo' xeⁿ m'aⁿ'yo' na wi' n'om'yo' nt'omcheⁿ, ² quia jo' quia'yo' na canda'ya na neiⁿya na cha'tsondyo' c'om'yo' na ñe'cwii ñ'oom 'o, na ñe'cwii c'om'yo' na jnda nquiu'yo' ntyjee'yo', na ñe'cwii na m'aaⁿ' n'om'yo' ndo' ñe'cwii ts'iaaⁿ cwil'a'yo'. ³ Meiⁿ'cwii til'a'yo' na watoⁿ' m'aⁿ'yo' meiⁿ nchii na cwilas'andyo' cwilalcundyo'. Ñequi'cheⁿ cal'a'yo' na cwitue'ndyo'cje'yo'. Cwii cwiindyⁿ' cwji' cwenta na t'maⁿti cwiluiñe x'iaa' nchiiti nquii. ⁴ Meiⁿ'cwiindyⁿ' 'o tinc'oom' ts'om na ñe'tomti chiuu waa na wjaawinom nquii. Mati c'oom' n'om'yo' chiuu nnteijndeiina' nc'iaa'yo'.

⁵ Cwii cwiindyoy' ñe'cwii c'oom' n'om'yo' cha'xjeⁿ tyom'aaⁿ ts'om Cristo Jesús, ⁶ ee jom:

Meiiⁿ na ñe'cwii ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^oots'om,
saaⁿ ticatseijneiⁿ na ñecwii xjeⁿ cwiluiiñê ñ'eⁿñe Jom.

⁷ Tjei'ndyooñe cheⁿnqueⁿ cantyja na matseixmaaⁿ,
ndo' t'oom cha'na cwii moso, tuiiñê cha'xjeⁿ jaa nn'aⁿ.

⁸ Ndo' na t'oomñê cha'na jaa nmeiiⁿ,
tjucjeñe cheⁿnqueⁿ,
ndo' na seicandañê, jo' na tueeⁿeⁿ,
cwii na seijnaaⁿna' na tueeⁿeⁿ cjoo' ts'oom'naaⁿ.

⁹ Ndo' nc'e na ljo', jo' chii t'maⁿ matseit'maaⁿñe Ty'o^oots'om jom.
Ndo' mati tqueⁿ na jndati tseixmaⁿ xueⁿeⁿ, nchiiti xuee' meiⁿquia ts'aⁿ,

¹⁰ cha cantyja 'naaⁿ xuee' Jesús
cha'tso joo na m'aⁿ cañoom'luee cata'na cantyena,
ndo' mati joo na m'aⁿ tsjoomnancue ñequio cha'tso joo na m'aⁿ tsjoom l'oo,

¹¹ ndo' cha'tsondyena catjei'yuu'ndyena na cwiluiiñe Jesucristo na
catsaⁿntjoom
na cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñena' Tsotyaaya Ty'o^oots'om.

Laxmaaⁿya cha'cwijom chom na cwiwixuee ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue

¹² Jo' chii 'o nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiia, quia ñet'o^onyaa ñ'eⁿndyoy',
jla'candañ'ndyoy' chiuu ñetsjooya ndaaⁿyo', majndeiticheⁿ je' na tic'o^ondyoy'
ñ'eⁿndyoy' cala'candaⁿyo'. Cantyja na cwitsam'aⁿyo' ñequio na xcwee'
n'om'yo' cat'moⁿyo' na cwiluiindyoy' nn'aⁿ na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^oots'om,
¹³ ee manquityeeⁿ mach'eeⁿ na l'ue n'om'yo' na nl'aⁿyo' yuu na ya ndo'
mateijneiⁿ 'o na nla'candaⁿyo' yuu na l'ue ts'oom.

¹⁴ Cha'tso na cwil'aⁿyo', tila'ncjoo'ndyoy' meiⁿ ticalañ'eeⁿ ndyue'yo' ñequio
nc'iaaⁿyo' na cwila'yu' ¹⁵ cha tjaa 'ñeeⁿ juu nljeii na nntso waa na
cwila'tjoondyoy'. Cala'xmaⁿyo' ntseinda Ty'o^oots'om na lju' m'aⁿyo' quii'ntaaⁿ
nn'aⁿ natia laxmaⁿ na quie' n'om. Jo ndaaⁿ na'ñeeⁿ cala'xmaⁿyo' cha'cwijom
cancjuu na cwiwixuee jo nnom tsjomnancuee na jaaⁿñe, ¹⁶ yocheⁿ na
cwitsañ'om'yo' ñ'oom naya jo ndaaⁿ nn'aⁿ na mañequiaana' na cwita'ndo'
añmaaⁿna. Ndo' na ljo' quia na nncwjee'nnda' Cristo, ndaaⁿ nnc'o^o na
neiⁿya cantyja 'naⁿyo', na matseinooⁿyana' na ticwe' ts'iaaⁿndyoy' ñes'aaya
ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿyo'. ¹⁷ Ndo' meiiⁿ xeⁿ na aa nntseicuee'na' ja cha'cwijom
quioo' na cwila'cuee' nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena Ty'o^oots'om cha na nnt-
seicandañ'ñena' na cwiñequia'yo' nnoom nc'e na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñe
maxjeⁿ m'aaⁿya na neiⁿya ndo' matseineiⁿndyoy' ñequio cha'tsondyoy'. ¹⁸ Mati
c'om'yo' na neiⁿyo' ndo' calajomndyoy' ñ'eⁿndyoy' na m'aaⁿya na neiⁿya.

Cantyja 'naaⁿ Timoteo ñequio Epafrodito

¹⁹ Macantyyaa' ts'o^onyaa jo nnom Ta Jesús na tyuaa' njñooⁿya Timoteo
na m'aⁿyo' cha quia na ndyolcweeⁿeⁿ ndiia chiuu waa na m'aⁿyo'.
²⁰ Ee ñenqueⁿ m'aaⁿ ts'oom cantyja 'naⁿyo' cha'xjeⁿ ja luaa na jaawa jaacue
na m'aaⁿ ts'o^o chiuu ya nnteijndeina' 'o, ²¹ ee cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ
macanda m'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ na cwila'jndaa'ndye nquieena nchii
chiuu waa na l'ue ts'om Jesucristo. ²² Saaⁿ 'o nquiu'ya'yo' chiuu wjaam'aaⁿ
Timoteo ndo' chiuu waa na tyondi'ntjoom n'eⁿndyoy', teijneiⁿ ja cha'cwijom
mach'ee jnda ts'aⁿ ñequio tsotye. ²³ Jo' chii tyuaa'ti na nljeiya chiuu nntseijn-
daañ'ñena' ñ'oom na maleiñ'oom ja, quia jo' njñooⁿya jom na m'aⁿyo', ²⁴ saaⁿ
mati quit'maⁿ ts'o^o Nquii na matsaⁿntjom ja na tyuaa' nncjo candoo'a 'o.

25 Saa maquaⁿ cwenta na macaⁿna' na catseicwanoⁿlcwa'a ti'nn'aaⁿya Epafrodito, jom na matseijomñê ts'iaaⁿ na mats'aa ndo' tseimaaⁿ sondaro cwentaa' Ta Jesús, jom na jñom'yo' na m'aaⁿya na cwiteijndei'yo' ja 'naⁿ na macaⁿna' ja. 26 Jeeⁿ l'ue ts'oom na nnty'iaaⁿnnaaⁿ'aⁿ cha'tsondyo' 'o ee matse'i'ndaa'na' ntyjeeⁿ na jnda jndye'yo' na ñeteiweeⁿ'eⁿ. 27 Ee ñ'oom na mayuu' naljo' tjoom hasta mawaa xjeⁿ na ntseicuee'na' jom saa ty'oom Ty'oots'om na wi' ts'om jom, ndo' nchii macanda jom, mati ja, titseicwaljoo'tina' na chjoo' ts'ooⁿ. 28 Jo' chii matyuaa'ti majñooⁿya jom na m'aⁿ'yo' cha na ñeiquiaana' na neiⁿ'yo' na nnty'iaⁿnda'yo' jom ndo' cha tic'ooⁿya na chjoo' ts'ooⁿ. 29 Ñequio na neiⁿ'yo' cato'ñoom'nnda'yo' jom cha'na cwii ts'aⁿ na matseijomñê ñ'eⁿ Ta Jesús ndo' ñequii'cheⁿ cala't'maaⁿ'ndyo' nn'aⁿ na laxmaⁿ cha'na jom. 30 Ee mawaa mawaaxjeⁿ na nntseicuee'na' jom na mandi'ntjoom nnom Cristo. Tju'teincuu'ñena' jom na mateijneiⁿ ja ts'iaaⁿ na leicandaⁿ nl'a' ncjo'yo'.

3

Cwii na mayuu'cheⁿ na jndana'

1 Ndo' je' je' 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo', quiaana' na neiⁿ'yo' na cwilui-indyo' cwentaa' Ta Jesús. Ticjomeintyjaa'a na nntsjoonnda'a ñ'oom na jnda seiljeiya ndaa'yo' ndo' mateijndeiina' 'o. 2 Cal'andyo' cwenta cantyja 'naaⁿ na m'aⁿ na cha'cwijom calue' jona natia na cwil'ana na cwityjena seii' ts'aⁿ, 3 ee jaa laxmaaⁿya nn'aⁿ na mayuu'cheⁿ tuii 'naaⁿ, jaa na cwila't'maaⁿ'ndyo Ty'oots'om nc'e Espíritu Santo, na m'aaⁿya na neiⁿ'ya na laxmaaⁿya cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús meiⁿ ticantyyaa' n'ooⁿya 'naaⁿ na tuii seii' ts'aⁿ. 4 Cantyja 'naⁿ ja luaa, wanaaⁿ na nntseicantyyaa' ts'ooⁿ cha'na ts'iaaⁿwaa'. Xeⁿ aa m'aaⁿ ts'aⁿ na matseitiuu wanaaⁿ na matseicantyyaa' ts'om ts'iaaⁿmeiⁿ, majndeiticheⁿ ja, 5 jnda ñeeⁿ xuee na tuiindy^o tuii 'naaⁿ tjaaⁿya. Ts'aⁿ tsjaaⁿ nn'aⁿ Israel ja, tmaaⁿ cwentaa' Benjamín, ts'aⁿ hebreo ja ndo' tsoty^a tsondyo mann'aⁿ hebreos jona. Cantyja 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ts'aⁿ tmaaⁿ fariseo ja. 6 Cantyja na tyojoo' ts'ooⁿ naquii' ñ'oom cwilein'om nn'aⁿ judíos, tyontyjoya tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ. Cantyja 'naaⁿ na matseicandaⁿñe ts'aⁿ jo nnom ljeii na tqueⁿ Moisés, tjaa 'ñeeⁿ juu na ndaaⁿ m'moⁿ na tyootseicandaⁿ'ndyo jo nnom juuna'. 7 Saa cha'tso nmeiⁿ na tandyo xuee tjeii'a cwenta na tjacantyya na jnda laxmaⁿ'na', je' nc'e na m'aaⁿya cantyja 'naaⁿ Cristo macwjii'a cwenta na cwe' ts'iaaⁿ'ndyo laxmaⁿ'na', 8 ndo' nchii macanda luaa', tjaa'naⁿ cwiicheⁿ na jnda ntyjiiya quia na macwjii'a cwenta na tjacantyya naya tseixmaⁿ'na' na cwiluiindy^o cwentaa' Cristo Jesús na cwiluiñê na matsa'ntjoom ja. Nc'e jom, cha'tso na ñetjii'a cwenta na jnda laxmaⁿ'na', je' macwjaa'ndyo cwenta na laxmaⁿ'na' cha'cwijom to' cha ndaaⁿ nntseixmaⁿya cwentaaⁿ'aⁿ, 9 ndo' na nleitquioo' na matseitjoom'na' ja cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Nchii mal'uaya na matseixmaⁿya ts'aⁿ na tjaa jnaaⁿ nc'e matseicandaⁿ'ndyo ljeii na tqueⁿ Moisés saa nc'e na matseyu'ya ts'ooⁿ ñ'eⁿ Cristo. 10 Ñe'catseiljeii'ndyo cantyja 'naaⁿ Cristo ndo' na nntseixmaⁿya juu najndei na matseixmaⁿ Ty'oots'om na s'aa na tando'xcoom, ndo' na nntseijomndyo ñequio joo nawi' na teinoom ndo' na nntseixmaⁿya cha'xjeⁿ na seixmaaⁿ xjeⁿ na tueeⁿ'eⁿ, 11 ee na ntyjaa' ts'ooⁿ na ñ'aⁿ quia na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja.

Cala'jndaaya cha nntantjooⁿya

12 Nchii ñe'catsjoo na jnda mamatseixmaⁿya cha'tso nmeiⁿ meiⁿ nchii na candaⁿ' matseixmaⁿya saa matseijndoya ts'ooⁿ na macantyyaa' ts'ooⁿ na ntseixmaⁿya jona nc'e nquii Cristo tjei'ñeeⁿ ja. 13 O nn'aⁿya na cwila'yu'yo',

nchii matsjooya na mamatseixma^{nya} juuna', saa luaa mats'aa, cwitsuu'yaya ts'ooⁿ ljo' ñeseixma^{nya} jaach'ee xuee ndo' matseijndoyaya na nncuaⁿntyj^oya juu na waa jo nnooⁿ, ¹⁴cha nncuaⁿcaña^ooⁿya yuu na jnda t'moⁿ Ty'o^ots'om nooⁿ ndo' na nnto'ñooⁿya naya na ñnequiaa nqueⁿ na ma'maaⁿ jaa cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús.

¹⁵ Cha'tsondyo jaa na laxmaa^{nya} na candaa' cwila'yuy^oya n'ooⁿya matsona' na laa'ti' c'oom' n'ooⁿya. Ndo' xeⁿ waa cwiicheⁿ nnom na m'aaⁿ n'om'yo' cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', nntseijndo' Ty'o^ots'om n'om'yo' cantyja 'naaⁿna'. ¹⁶ Saa ñ'oom na mayuu'cheⁿ, macaⁿna' na tjoom' c'ooⁿya cantyja 'naaⁿ ñ'oom na jnda to'ñooⁿya.

¹⁷ O nn'a^{nya} na cwila'yuy^oya, cala'ljeii'ndyo' cha'xjeⁿ na mats'aa. Ndo' mati queⁿyo' cwenta cwaaⁿ nc'iaa'yo' na cwila'ljeii'ndye cha'xjeⁿ na cwil'aayâ, caluii'ndyo' jooa. ¹⁸ Jndye ndii' jnda ñetsjooya ndaa'yo', ndo' ñequio na mat'iooya matsjoonnda'a, jndye nn'aⁿ m'aⁿ na jndoo ñ'oom cantyja 'naaⁿ na tue' Cristo nacjoo' ts'oom'naaⁿ, ¹⁹ saa na macandâ maxjeⁿ nntsuundyena. Ñequii'cheⁿ cwila't'maaⁿndyena juu na l'ue n'om seiina. Matsona' na c'omna na jnaaⁿna cantyja 'naaⁿna' saa juu na matsona' na c'omna na jnaaⁿna, cwitjeii's'andyena cantyja 'naaⁿna'. ²⁰ Saa jaa nmeiiⁿ la'xmaa^{nya} cantyja 'naaⁿ cañoom'luee, juu jo' tseixma^{na} tsjoomya, ndo' cwimei'ndo'nty'iaandyo na jo' jo' nnaⁿ nquii na macwji'n'maaⁿñe jaa, juu Jesucristo. ²¹ Jom nntseichueeⁿ seii'a na jeeⁿ cje tseixma^{na} na nntseijomna' jooa' cha'na seiiⁿen na xocwi'ndaa' na matseixmaaⁿ jnda na wando'xcoom. Nnts'aaⁿ na ljo' nc'e najndeii na tseixmaaⁿ na nlqueeⁿ xjeⁿ cha'tso na niom.

4

C'ooⁿ na neiⁿya na m'aa^{nya} ñ'eⁿ Ta Jesús

¹ Jo' chii 'o nn'a^{nya} na cwila'yuy^oya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, ndo' na jeeⁿ ñe'canty'iaaya, 'o na jeeⁿ jnda ntyjiiya, jeeⁿ neiⁿya cantyja 'naⁿyo', na cwiluiindyoy^o cwii na tantjoⁿya, tyeⁿ caljoo'ndyo' cantyja 'naaⁿ Ta Jesús.

² Macaⁿa nnom Evodia ndo' mati nnom Síntique, nc'e na cwiluiindyena ntyjelcuna na cwila'yuy^o ñ'eⁿ Ta Jesús, caljoyaandyena ñ'eⁿ ntyjeena. ³ Ndo' 'u ti'x'iaaya na tjoom' ñel'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om, macaⁿa na cateijndeii' yolcum'aⁿ, ee tyolajomndyena ñ'eⁿndyo na tjoom' tyoñequiaaya ñ'oom na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ, mandiiñ'eⁿ Clemente ñequio nt'omndye jooa na ñel'ana ts'iaaⁿ ñ'eⁿndyo na jnda teiljeii ncueena naquii' libro na chuuna' ncuee nn'aⁿ na laxmaⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'.

⁴ Ñequii'cheⁿ c'om'yo' na neiⁿyo' na laxmaⁿyo' cwentaa' Ta Jesús. Matsjoonnda'a: C'om'yo' na neiⁿyo'. ⁵ Cal'a'yo' na cha'tsondye nn'aⁿ nnta'jnaaⁿna na 'o la'xmaⁿyo' nn'aⁿ na yann'aⁿndyo'. Jnda teindyoo' na nncwjee'nnda' Ta Jesús.

⁶ Meiⁿljo'cheⁿ na cwiwinom'yo', tiñequiandyo' na nntseiñ'eeⁿñena' 'o. Quia na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'o^ots'om, cha'tso jo' cataⁿyo' nnoom ndo' ñequio na quianl'uaaⁿaⁿ. ⁷ Na nl'a'yo' na ljo' ñnequiaaⁿ na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo nnoom na juu jo' t'mati tseixma^{na} nchiiti na nndaⁿ nntseiñ^o ts'aⁿ, ndo' juuna' nnts'aana' cwenta n'om'yo' ñequio joo ñomtiuu na m'aⁿyo' ee na matseitjoom'na' 'o ñ'eⁿ Cristo Jesús.

C'oom' n'om'yo' cha'tso na ya la'xmaⁿna'

⁸ Ñ'oom na macandâ 'o nn'a^{nya} na cwila'yuy^oya, c'oom'ya n'om'yo' cha'tso na cwiluiñena' na mayuu', cha'tso na matseit'maaⁿñena' cwiicheⁿ ts'aⁿ, cha'tso na maty'iomyana', cha'tso na lju' tseixma^{na}, cha'tso na cjaawee'

nquiu nn'aⁿ, cha'tso na waa ñ'oom ya cantyja 'naaⁿna'. Meiⁿnquia na ya laxmaⁿna' ndo' na matseixmaⁿna' na nntseiwendyena' ts'aⁿ, cha'tso nmeiⁿ c'oom'ya n'om'yo' cantyja 'naaⁿna'.

⁹ Cha'tso na jnda ñet'mooⁿya ndaa'yo' ñequio joo na jnda ñenty'ia'yo' na ñes'aa, na jnda ñejndye'yo' na ñeseinaⁿ, ñequii'cheⁿ jo' cal'a'yo', quia jo' nquii Ty'oots'om na mach'eeⁿ na cwiljoya ts'oom ñ'eⁿndyo^o jaa, nc'oomñê ñ'eⁿndyo'.

Nn'aⁿ na tyolayu' tsjoom Filipos tyoteijndeiina Pablo

¹⁰ Mañequiaa Ta Jesús na neiⁿya na cwijaañjoom'nnda' n'om'yo' ja. Nchii na matsjoo na jnda tsuu' n'om'yo' ja, cwe' na tícju'naaⁿñena' na nnteijndei'ti'yo' ja. ¹¹ Nchii matsjoo na luaa' ee na matseitjoona' ja nc'e jnda ljeii'na' na cwiljoya ts'ooⁿ aa maleiñ'oⁿya oo aa tjaa'naⁿ. ¹² Ee jnda ljeii'na' chiuu waa na m'aaⁿya ee quitjoⁿya na matseitjoona' ja, ndo' quia waa maya na maleiñ'oⁿ. Jnda sei'noⁿyaya na c'ooⁿya na neiⁿya meiⁿquia na matjoⁿ, meiiⁿ na aa tcwaa'a, meiiⁿ ticwa'a, meiiⁿ na ma'ndiina' l'oo, oo meiiⁿ na matseitjoona'. ¹³ Cha'tso cwicandaⁿ mats'aa nc'e najndeiⁿ nquii Cristo. ¹⁴ Saⁿ jeeⁿ xcwe l'a'yo' na teijndei'yo' cantyja na matseitjoona' ja.

¹⁵ Quia na jluii'a ts'ondaⁿ Macedonia na to'a na mañequia ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ, macanda 'o tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ na m'aⁿyo' Filipos jla'cwanom'yo' tsjo'ñjeeⁿ na teijndei'yo' ja na jndu'yo' na quianl'uaa' Ty'oots'om na teijndeiⁿ ñ'oom'ñeeⁿ 'o. ¹⁶ Ndo' mati quia tyom'aaⁿya Tesalónica nchii cwe' ñejom ndii' jla'cwanom'yo' tsjo'ñjeeⁿ na teijndei'yo' ja 'naⁿ na matseitjoona' ja. ¹⁷ Saⁿ nchii cwe' ñequii'cheⁿ na m'aaⁿ ts'ooⁿ cantyja 'naaⁿ s'om na maco'ñooⁿ. Ja l'ue ts'ooⁿ nlejndyeti naya 'naⁿyo' na cwileiwe jo nnom Ty'oots'om. ¹⁸ Jnda to'ñooⁿya cha'tso na jla'cwanom'yo' hasta waljoo'cheⁿ jndye to'ñooⁿya. Cantyja 'naaⁿ joo s'om na jla'cwanom'yo' ñequio l'o Epafrodito, jeeⁿ tinc'uaa' l'a'yo'. Juu jo' matseijomna' cha'cwijom jndyee' tsioom suu na jeeⁿ cachi ntyjii Ty'oots'om, ¹⁹ Ndo' nquii Ty'oots'omya nc'e Cristo Jesús ññequiaaⁿ cha'tsoti na macaⁿna' 'o cantyjati na matseixmaaⁿ na tjacantya na tyañê. ²⁰ Ñequii'cheⁿ caluii't'maⁿñe Ty'oots'om na nqueⁿ Tsotyaaⁿya. Caluii na ljo'.

Xmaⁿndyo' na cha'tsondyo'

²¹ Cantyja 'naⁿya candu'yo' na xmaⁿndye cha'tso nn'aⁿ na cwila'xmaⁿna tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om nc'e m'aⁿna cantyja 'naaⁿ Jesucristo. Joo nn'aⁿ na cwila'yu' na m'aⁿ ljooñe ñ'eⁿndyo^o cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'. ²² Mati cha'tsondye nn'aⁿ na la'xmaⁿna tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om cwila'cwanomna na xmaⁿndyo', majndeiiticheⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjomna nnom tsaⁿmats'iaaⁿt'maⁿ tsjoom Roma.

²³ Juu naya na matseixmaⁿ Ta Jesucristo cwentaaya, c'oomna' ñ'eⁿ cha'tsondyo' 'o.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoom Colosas

Nn'aⁿ na cwila'yu' Colosas to'ñoom carta

1-2 Ja Pablo cwiluiindyō apóstol na majñom Jesucristo na jonquia ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ, matseixmaⁿya ts'iaaⁿmeiiⁿ ee na l'ue ts'om Ty'oots'om. Wendyô ñequio ti'nn'aⁿya Timoteo cwilaljeiiyâ cartawaa na m'aⁿyo' tsjoom Colosas na cwila'yu'yo' ñequio Cristo ndo' na cwiluiindyō cwentaa' Ty'oots'om. Cwitaⁿyaⁿ na quiaa Tsotyaaⁿya Ty'oots'om naya na matseixmaaⁿ ndaaⁿyo' ñequio na meiⁿcwii ñomtiuu tic'om'yo' jo nnoom.

Macaⁿ Pablo na catio'naaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ na cwila'yu'

3 Quia cwilanaaⁿyaⁿ nnom Ta Ty'oots'om, ñequii'cheⁿ cwiñe'quiaayâ na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naⁿyo'. Jom cwiluiñê Tsotye nquii Ta Jesucristo cwentaaⁿya. 4 Ee jnda macwindyaaⁿyaⁿ na mati 'o cwiluiindyō' nn'aⁿ na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Jesucristo, ndo' na jnda nquii'yo' cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindyē cwentaa' Ty'oots'om. 5 Juu na m'aⁿyo' na wi' n'om' ntyjee'yo' mat'uiina' juu na cwicantyyaa' n'om'yo' na cwileiwenā' cañoom'luee. Quia tyondye'yo' ñ'oom na mayuu' na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ, jo' tquiaana' na cwicantyyaa' n'om'yo'. 6 Ñ'oomwaa' na tquia nn'aⁿ ndaaⁿyo' wjaanty'eena' cha'waa tsjoomnancue ndo' mateijndeiina' nn'aⁿ. Ljo'yu mach'eena' cha'na s'aana' quii' n'om'yo' xjeⁿ na jndye'yo' na tyola'neiⁿ nn'aⁿ cantyja na candya' ts'om Ty'oots'om nn'aⁿ ndo' jla'nōⁿyo' na mayuu'cheⁿ na ljo' tseixmaaⁿ. 7 Juu Epafras tyo'mōōⁿ ñ'oom nayawaañe ndaaⁿyo'. Tjom cwindyā'ntjōōⁿyaⁿ nnom Cristo ñ'eⁿñê, ndo' jeeⁿ jnda nquiiuuyâ jom. Mati jeeⁿ xcwee' ts'oom na mandi'ntjoom ndaaⁿyo'. 8 Nqueⁿ seicañeeⁿ jā cantyja 'naⁿyo' ndo' cantyja na mañequiaa Espíritu Santo na wi' n'om'yo' nn'aⁿ na cwila'yu'.

9 Manc'e jo', xjeⁿ na jndyaaⁿyaⁿ cantyja 'naⁿyo', ñecwii tco cwilanaaⁿyaⁿ nnom Ty'oots'om cwentā'yo'. Cwitaⁿyaⁿ nnoom na m'mōōⁿ ndaaⁿyo' chiuu l'ue ts'oom ñ'eⁿndyo' ndo' na ñnequiaaⁿ na jndo' n'om'yo' ndo' na nla'nōⁿyo' ljo' l'ue ts'om Espíritu Santo. 10 Ndo' naljo' nndaⁿ nnc'om'yo' cha'xjeⁿ matsona' na c'om nn'aⁿ na laxmaⁿna' cwentaa' Ta Jesús, na ñequii'cheⁿ cwil'a'yo' yuu na cjaawee' ntyjeeⁿ, na cha'tso nnom ts'iaaⁿ na ya nleitquioo' cantyja 'naⁿyo' na cha'cwijom cwiwe' ntjom, na nncjaachuuñetina' 'o na yati nnta'jnaⁿyo' Ty'oots'om. 11 Jom tjacantyya cwiluiñê najneiⁿ. Cwitaⁿyaⁿ na cantyja 'naaⁿ jo' ñnequiaaⁿ na jnda'yo' cha ñequio na t'maⁿ n'om'yo' ndo' na neiⁿ n'om'yo' nndaⁿ nnaⁿndyo' cha'tso nnom nawi' na cwiwinom'yo'. 12 Ndo' mati na ñe'quia'yo' na quianl'uaa' Tsotyaaⁿya Ty'oots'om. Ee na jnda tqueeⁿ na la'xmaaⁿyaⁿ na nnto'ñōōⁿyaⁿ cha'tso nnom na cwito'ñoom nn'aⁿ na macwjeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ na cwila'jomndyena cantyja na cwiluiñê na matsa'ntjoom yuu na jeeⁿ caxuee. 13 Ndo' seicandyaañê jaa na ñet'ōōⁿya nacje 'naaⁿ najaaⁿñe. Ndo' jnda tjaa'ñê jaa nacje 'naaⁿ na matsa'ntjom Jnaaⁿ, nquii na jeeⁿ candya' ts'oom, 14 cantyja na tue' juu, jo' cwilui'n'maaⁿndyo, na matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿya.

Ljoyaandyē nn'aⁿ ñequio Ty'oots'om nc'e na tue' Cristo

15 Tixocandaⁿ nnty'iaa' ts'aⁿ Ty'oots'om saaⁿ na nty'iaa nn'aⁿ Jnaaⁿ jla'nōⁿna chiuu cwiluiñê. Juu m'aaⁿ najndyee cwitjōōcheⁿ na jl'ana cha'tso na niom. 16 Ñequio Cristo s'aa Ty'oots'om cha'tsoti na m'aⁿ cañoom'luee

ñequio tsjoomnancue. Nt'om ya cwinty'iaandaaya ndo' ñ'eeⁿ nt'om na tileicanty'iaaya, cha'na cantyja na cwitsa'ntjom ángeles, ndo' cha'na joo na cwiluiitquiendye na nchii nn'aⁿ joo. Ñ'eⁿ Cristo s'aaⁿ cha'tsoñ'eⁿ, cha catseit'maaⁿñ'ena' juu cantyja 'naaⁿ cha'tso nmeiⁿ'. ¹⁷ M'aaⁿ Cristo cwitjoocheⁿ na ncuua cha'tso nmeiⁿ ndo' cantyja 'naaⁿ jom teinchu' cha'tso na seijndaa'ñê. ¹⁸ Nqueⁿ cwiluiñê xqueⁿ tmaaⁿ jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a ndo' cwiluiindyō seii'eⁿ. Cwitandoo'a nc'e jom, nqueⁿ na tquiaa jndyee Ty'ooots'om na tando'xcoom quii'ntaaⁿ l'oo. Cantyja 'naaⁿ cha'tso nmeiⁿ maqueⁿna' jom na tjacantyja na cwiluiit'maⁿñê na cha'tso na cha'tso. ¹⁹ Ty'ooots'om l'ueya ts'oom na catseixmaⁿ Cristo cha'tsoti na matseixmaaⁿ. ²⁰ Ndo' mati nc'e Cristo l'ue ts'oom na nnc'omyaandye ñ'eⁿñê cha'tsoti na m'aⁿ, meiiⁿ jaa nn'aⁿ tsjoomnancue, ndo' mati joo na m'aⁿ cañoom'luee nc'e na tue' Cristo nnom ts'oom'naaⁿ.

²¹ Na ñejndyowana', meiⁿtoⁿ ñet'om'yo' cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om, ndo' wjee'yo' jom xjeⁿ naquii' n'om'yo'cheⁿ nc'e natia na ñel'a'yo', saā je' jndā tqueeⁿ 'o na cwiljoya ts'oom ñ'eⁿndyo', ²² nc'e na wi' na teinom Cristo na tueeⁿeⁿ cantyja na ts'aⁿ jom. S'aaⁿ naljo' cha ndaa m'mooⁿ 'o nnom Tsotyeⁿ na cwiluiindyō' cwentaaⁿaⁿ na meiⁿcwii tacwajndiindyō' ndo' tatjaa'naⁿ jnaⁿyo'. ²³ Saā cantyja 'naⁿyo' macaⁿna' na caljoo'ndyo'tyeⁿyo' na cwila'yuy'a n'om'yo' ñ'eⁿñê cha'cwijom na njoom na wjaa nch'ioo' ts'oom. Tintjei'ndyo' na ntyjaa' n'om'yo' ñ'oom naya na jndā jndye'yo' na mañequiaana' na cwilui'n'maaⁿndyo'. Juu ñ'oom'ñeeⁿ cwit'omna' cha'waa tsjoomnancue ndo' ja Pablo majuuna' mañequiaya ndaa nn'aⁿ.

Mandi'ntjom Pablo ndaa nn'aⁿ na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om

²⁴ Waa nawi' na mawinooⁿya cwenta'yo', saā neiⁿya na ljo' matjoⁿ ee cantyja 'naaⁿ jo', ñequio seii'a matseicandaa'ñ'ena' juu nawi' na teinom Cristo cwentaa nn'aⁿ tmaaⁿ 'naaⁿaⁿ, na juu jo' seii'eⁿ tseixmaⁿna'. ²⁵ Ee nc'e ts'iaaⁿ na jndā ty'iom Ty'ooots'om ja, jo' na cwiluiindyō ts'aⁿ na mandi'ntjom ndaa nn'aⁿ na macwjeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ. Cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿñeeⁿ seijndaa'ñê na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaa nn'aⁿ meiⁿquiayuucheⁿ, ndo' mati mateijndeina' 'o. ²⁶ Jndye ndyu na jndā teinom, ñet'oomnty'iu juu ñ'oom naya'ñeeⁿ saā je' ma'moⁿ Ty'ooots'om juuna' ndaa nn'aⁿ cwentaaⁿaⁿ. ²⁷ Ee tjaawee' ts'oom na matseicañeeⁿ nn'aⁿ cwentaaⁿaⁿ na juu na jeeⁿ cajnda na tseixmaⁿ Cristo na matseit'maaⁿñ'ena' jom, mati m'aaⁿ jo' cwenta' 'o. Juu ñ'oom wanty'iuu'ñeeⁿ, luua ma'moⁿna': Cristo m'aaⁿñê naquii n'om'yo', na juu jo' mañequiaana' na cwicantyjaa' n'om'yo' na nla'jomndyo' na nluu'it'maⁿñê.

²⁸ Já cwilacandiiyâ cantyja 'naaⁿ Cristo. Cwilajndoo'â n'om nn'aⁿ ndo' mati ñequio ñ'oom na xcweti cwit'mooⁿya ndaa cha'tso nn'aⁿ cha cantyja 'naaⁿ Cristo nnc'omna na candaā'ndyena jo nnom Ty'ooots'om. ²⁹ Ee na luua' waa ts'iaaⁿ na to'ñōⁿ, matseijndoya na mats'aa juuna' ñequio najndei na mañequiaa Cristo na matseixmaⁿya.

2

¹ L'ue ts'ooⁿ na caliu'yo' na jeeⁿ t'maⁿ waa na matseijndoya cantyja 'naⁿyo', 'o ndo' mati nn'aⁿ na cwila'yuu' na m'aⁿna tsjoom Laodicea, ndo' mati cha'tsondye nn'aⁿ na ticata'jnaaⁿ ja, ² matseijndo cha nnc'om t'maaⁿndye n'om, ndo' cha tjoom' nc'om na wi' n'om nc'iaa na cwila'yuu', ndo' na jndyeti na cwil'oola'noⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom wanty'iuu' na matseicandii Ty'ooots'om na juuna' maquiiti Cristo cwiluiñ'ena'. ³ Ee cantyja 'naaⁿ jom m'aⁿ nty'iu cha'tso na jndo' ts'om Ty'ooots'om na jeeⁿ jnda laxmaⁿna' ñequio joo na mantyjiiicheⁿ. ⁴ Matsjoo ñ'oomwaa' ndaa'yo' cha tiñe'quiandyo'

na ñe'quiu'nn'a'na' 'o cwii ñ'oom na nla'nei' nn'a' ndaa'yo' na nnc-jaachuuñena' 'o. ⁵ Ee meii' na tic'oo'nya quii'ntaa'yo', saa naquii' ts'oo'nya cha'cwijom na ñ'a'nya ñ'e'ndyo' na jee' nei'ya na maqua' cwenta na jee' xcwe cwil'a'yo' ndo' na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'e' Ty'oots'om.

⁶ 'O jnda jla'ljo'yo' Cristo Jesús naquii' n'om'yo' na cwiluiñê na matsa'ntjoom 'o. Jo' chii ñequii'che' c'om'yo' na cwila'jomndyo' ñ'e'ñê. ⁷ C'om'tye'yo' cantyja 'naa'a' cha'xje' tye' m'a' nch'ioo' ts'oom quii' tyuaa. Ndo' catsana'jnda'yo' cantyja na cwila'yu'yo' ñ'e'ñê. Cal'a'yo' cha'xje' ñ'oom na t'mo' ts'a' ndaa'yo'. Ndo' ñequii'che' quia'yo' na jee' quianl'uaa' Ty'oots'om cha'tso nnom na matio'naa'ñê 'o.

Nmeii' la'xmaa'ya nc'e na cwitandoo'xcōoya ñ'e' Cristo

⁸ Cal'andyo' cwenta na tiñequiandyo' na nla'jomndyo' ñequio nn'a' na cwinquo'nn'a' nt'omche' ñequio ñ'oom na m'aa' n'omna, ñ'oom na matseñ'ee'ñena' nn'a' ee nchii cantyja 'naa' Cristo cwila'jomndyena, macanda cwi'oola'jomndye chiuu na nquiu nquiee ndo' ñequio natia najnda na cwitsa'ntjom tsjoomnancuewaañe.

⁹ Ee cha'tso na cwiluiñê Ty'oots'om candaa'ñ'e' tseixma' Cristo na tuiiñê na ts'a' jom. ¹⁰ Cantyja 'naa' jom maque'na' 'o na candaa'ndyo' jo nnom Ty'oots'om ee cwila'jomndyo' ñ'e' Cristo na cwiluiñê na catsa'ntjoom cha'tsondyeñ'e' na nchii nn'a' cwiluiindyena na waa najnda na cwitsa'ntjom. ¹¹ Ndo' mati 'o jnda tuii ñ'e'ndyo' cwii na matseijomna' cha'cwijom na cwil'a' nn'a' judíos ñ'e' yonom'ndaa ndana. Saa juu na s'aa Cristo ñ'e'ndyo', nchii cwe' cjoo' seii' ts'a' tuiina', jom macwji'n'maa'ñê 'o cantyja 'naa' jna' na laxma'yo' na teincoondyo' na nn'a'jna' 'o. Luaa' ts'iaa' na mach'ee Cristo. ¹² Quia na teits'oomndyo', tjacant'iuu'ndyo' ñequio Cristo. Ndo' mati cwitandoo'xcō'yo' ñ'e'ñê nc'e cwila'yu'yo' na waa najndei na matseixma' Ty'oots'om na tquiaa' na tando'xcō juu. ¹³ Ncúee na jnda teinom, ñejla'xma'yo' l'oo nc'e jna'yo' ndo' nc'e na tyooluii ñ'e'ndyo' cha'na cwil'a' nn'a' judíos yonom'ndaa ndana. Saa je' je' mañequiaa Ty'oots'om na tjoom' cwitandoo'yo' ñequio Cristo na jnda seit'ma' ts'oom jna'yo'. ¹⁴ Juu na tyowaa na cho'jnaa'ya nnom ljeii na matsa'ntjomna', na tyoque'na' xje' 'naa'na' jaa, seicanduu' Ty'oots'om. S'aa' na mawinom ts'oom ee na ty'ioom juuna' ts'oom'naa'. ¹⁵ Cwe' nc'e na tue' Cristo cjoo' ts'oom'naa', jo' tju'cje Ty'oots'om cha'tsondye joo na waa najnda na m'a' jo nandyena ndo' jlui'jnaa'ndyena joo jo ndaa' cha'tso na s'aa'. Tjachuu Cristo joona nawi' ee na jnda tantjoom.

Cal'uaqya naya na niom cañoom'luee

¹⁶ Nc'e na luaa' s'aa Cristo, tiñequiandyo' na nntso cwii ts'a' na tixcwe cwil'a'yo' cantyja 'naa' na cwicwa'yo' oo na cwiwe'yo' oo ñ'oom cantyja 'naa' cwii xuee na cwilue nn'a' na jee' t'ma' tseixma' oo quia na m'aa' chi'ndaa oo xuee na cwita'jndyena. ¹⁷ Ee ñ'oommei' cwe' ncwaa' juu na quia nndyo na manquii Cristo cwiluiñê na candaa'. ¹⁸ Tiñequiandyo' na nntjeii' na'm'a' naya 'na'yo' na jee' jndana' na cwe' cwil'ayana na jee' niom' n'omna ndo' na cwila't'maa'ndyena ángeles. Joona cwitii'ndyena cantyja 'naa' ñ'oom na tyoonty'iaana na cantyja 'naa' jo' cwila's'andyena nc'e ñ'oom na m'aa' n'om nquieena. ¹⁹ Joo na'm'a' cwitjeii'ndyena cantyja 'naa' Cristo na cwiluiñê xque' tmaa' nn'a' na cwiluiindyena seii'en. Nc'e na mateix'ee' tmaa' nn'a' cwentaa'a', 'oonajndana ndo' macwjaa'ñena' joona cantyja 'naa'a' cha'xje' tjat'uii cwii cwii nnom na tjacañjoom'ñe sei'ts'o 'naa'ya cha'xje' na seijndaa'ñe Ty'oots'om.

20 'O jnda tja'yo' ñequio Cristo, jo' chii je' tic'om'yo' nacje 'naa' ñ'oom na maque'na' xje' nn'a' na la'xma'na cantyja 'naa' tsjoomnancue. Quia jo' ¿chiiu na ndicwa' cwil'a'yo' cha'na nn'a' tsjoomnancue, na cwilañ'oom'ndyo' ñ'oom na maque'na' xje' nn'a'? 21 Cha'na ñ'oom na cwiluena: "Tiñe'quiu' luaa'. 'Na'waa' ticwanaa' na nlqui' mei' tileiñ'oom'". 22 Cha'tso ñ'oommei' na cwique' jona xje' nn'a', mat'uiina' 'na' na cwintycwii na mawil'uee'ñe ts'a', ñequi'che' la'xma'na' ñ'oom na cwique' nn'a' na matsa'ntjomna' ñequio ñ'oom na cwit'moo' na'ñee' ndaa' nn'a'. 23 Na mayuu' mach'eena' ndoo' ntyjii ts'a' na jndo' ts'om ts'a' na luaa' ñ'oom tseinei' ee cwit'moo'na' na jee' matseit'maa'ñe ndo' jee' maque' xje' seii', saa' ñ'oom'ñee' mei'chjoo ticateijndeina' juu na wjaa' nacjoo joo na cwique'na' xje' juu na matseit'joo'ñe nnom Ty'oots'om.

3

1 Quia jo' nc'e na jnda macwitando'xco'yo' ñ'e' Cristo, cal'ue'ya'yo' na nnto'ñoom'yo' 'na' na niom cañoom'luee yuu na wacatyee' ntyjaa' ts'o Ty'oots'om ntyjaya. 2 C'oom' n'om'yo' cantyja 'naa' cwii cwii nnom na matseixma' cañoom'luee, nchii 'na' na matseixma' tsjoomnancue. 3 Ee laxma'yo' l'oo ndo' juu na cwita'ndo'yo' je', wanty'iuu' m'aa'na' ñ'e' Cristo nc'e m'aa' ñ'e' Ty'oots'om. 4 Je' cwitando'yo' jo' nnom Ty'oots'om nc'e wando' Cristo. Quia nleitquoo'nê, mati 'o nleitquoo'ndyo' ñ'e'ñê ndo' nlajomndyo' na nluiit'ma'ñê.

Catjei'ndyo' ñequio cha'tso natia na ñejla'jomndyo'

5 Jo' chii cha'tso nmei' na cwique' n'om'yo' cha'xje' cwique' n'om' nn'a' na tyoolayu', que'yo' cwenta na l'oo laxma'na', cha'na na nc'oomya ts'a' ñ'e' cwiiche' ts'a' na nchii saa'a', nchii scoom'm, mei' talajomndyo' ts'iaa' na tilju' laxma', mei' tañequiandyo' ñequio joo na quee' n'om' seii'yo', mei' tala'jomndyo' ñequio joo natia na l'ue' n'om'yo', mei' tila'quee' n'om'yo' 'naa' cwiiche' ts'a', na juu jo' ljo'yu' jnaa' ts'a' cha'xje' na matseit'maa'ñe cwii na nl'a' nn'a'. 6 Ee cwe' jnaa' nmei', juu na jee' cwajndii matseiw'ii Ty'oots'om nnt'uiina' nn'a' na cwilaquie' n'omna. 7 'O ndyu na teinom tyolaxma'yo' natiamei', 8 saa' je' je' tsacwintyje'yo' na cwil'a'yo' nmei'. Talawjee'yo' nn'a', talaquee' n'om'yo' nt'omche', talataa' n'om'yo' nn'a', tala'jna'yo' jona, talanei'yo' ñ'oomwi'. 9 Talanei'yo' cantu ndaa' nc'iaa'yo' ee jnda tyuui' juu na tyolaxma'yo' na cjee' xuee na cwila'yu'yo' ñ'e' Jesucristo ñequio cwii cwii nnom na ñel'ajndyee'yo'. 10 Jnda seichuii'xco'na' o' cantyja na tsam'a'yo', cwii na laxma'yo' nc'e na tuiindyoxco'yo', cha' nluii'ndyo Ty'oots'om, nque' na s'aa' jaa, cha' na ya ndo' canda' nla'noo'a cantyja 'naa'a'. 11 Je' ticwjaa'ñê cwenta ljo' cwiluiindyee' nn'a', aa' griego oo aa' judío, aa' jnda tuii' oo aa' tyooluii' ñ'e'ñe cha'xje' cwil'a' nn'a' judíos ñ'e' yonom'ndaa' ndana, aa' ts'a' na cwe' ñetyjee'ya oo ts'a'jnda' juu, aa' moso na m'aa'tye' oo aa' ts'a' m'aa' xje' 'naa'. Ñ'oom na macwjaa'ñê cwenta na nquii' Cristo tjacantyja na t'ma' cwiluii'ñê ndo' na m'aa' naquii' n'oo'ya.

12 Jee' candya' ts'om Ty'oots'om 'o' ndo' jnda tjeii'e' 'o' na cwilui'ndyo' nn'aa'a'. Jo' chii c'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'a' ndo' na ya nn'a'ndyo' ñequio cha'tsondyena. C'om'cye'yo' ndaa' nn'a', c'om'yo' na cwentandyo' ñequio cha'tso nn'a', c'om'yo' na m'aa' nioomche' n'om'yo'. 13 C'om't'maa'ndyo' n'om'yo' ñequio nc'iaa'yo'. Ndo' cala't'ma' n'om'yo' jona quia cwila'tjoondyena ndaa'yo'. Cal'a'yo' ñ'e'ndyena cha'xje' s'aa' Cristo na seit'ma' ts'oom 'o'. 14 Ndo' cha'tso na cha'tso, c'om'yo' na canda'ya m'a'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo', ee juu jo' matseit'joom'na' cha'tso ndo'

candaa' tseixma^{na}!. ¹⁵ Nc'e Cristo cwiljoya ts'om Ty'ooots'om ñ'e^{na}ndyo'. Quiandyo' na juu jo' nntsa'ntjomna' 'o ee cantyja 'naa^{na}' t'maaⁿ 'o na n'laxma^{yo}' ñecwii ts'aⁿ cwiluiindyo'. Ndo' quia'yo' na quianl'uaa^{na}'.

¹⁶ Cats'aana' na candaa'ya c'oom ñ'oom' Cristo naquii' n'om'yo', na cwit'mo^{yo}' ndo' cwilajndo'yo' n'om nc'iaa'yo' na cwila'yu', na cwita'yo' salmos, luantsa ñequio nt'omcheⁿ na cwila't'maa^{na}ndyo' jom, ndo' naquii' n'om'yo' na quianl'uaa' Ty'ooots'om. ¹⁷ Ndo' meiⁿquia na cwil'a'yo' oo na cwilanei^{yo}', cal'a'yo' cha'tso jo' ñequio xuee' Ta Jesús na cwiñequia'yo' na quianl'uaa' Tsotyaa'ya Ty'ooots'om nc'e jom.

Nmeiiⁿ matsona' na cal'aaya

¹⁸ 'O yolcu na m'aⁿ s'aa'yo', cala'candaa'ndyo' ndaana, ee maxjeⁿ luaa' matsona' na cal'a yolcu na cwila'yu' ñequio Ta Jesús. ¹⁹ 'O naⁿnom na m'aⁿ lcuu'yo', c'om'yo' na wi' n'om'yo' jooona. Tal'a'yo' na cwe' cwila'tia'to'yo' jooona. ²⁰ 'O nda nn'aⁿ, cala'candaa'ndyo' ñ'oom na cwitsa'ntjom tyendyee'yo' 'o. Ee jeeⁿ ya ntyjii Ta Jesús na cwil'a'yo' na ljo'. ²¹ 'O naⁿnom na m'aⁿ nda'yo', tal'a'yo' ljo' na nlawjeena ñ'e^{na}ndyo' ee xeⁿ naljo' n'ndyena na ñe'cal'ana yuu na ncjaawee' nquiu'yo' ñ'e^{na}ndyena. ²² 'O na m'aⁿtye^{yo}' moso ndaa' patrom 'na^{yo}', cala'candaa'ndyo'ñ'e^{yo}' ndaana. Nchii cwe' quia na cwique^{na} cwenta ljo' na cwil'a'yo' cha nnjaawee' n'omna ñ'e^{na}ndyo', ñequii'cheⁿ candye'ntjom'yo' ndaana na xcwee' n'om'yo' nc'e na nquia'yo' Nqueⁿ na matsa'ntjoom 'o. ²³ Cha'tsoti na cwil'a'yo', caluiina' ñequio na xcwee'ya n'om'yo', cha'cwijom nnom nquii Ta Jesús cwindye'ntjom'yo', nchii cwe' ndaa' nn'aⁿ. ²⁴ Ee manquiu'ya'yo' na ññequiaa Ta Jesús na nnto'ñoom'yo' cwii na jeeⁿ jnda na nnda'yo'. Ee 'o nnom Cristo cwindye'ntjom'yo', jom cwiluiiñê patrom na tjacantyja na matsa'ntjoom 'o. ²⁵ Saa' ts'aⁿ na matsei'tjooñe, nntioml'uaaⁿ juu ñequio mañejuuti natia na mach'ee tsaⁿñeeⁿ. Ee jom xocjaañ'oomñê ñ'eⁿ cwii ts'aⁿ saa' cwiicheⁿ ticuee' ts'oom.

4

¹ 'O patrom na m'aⁿ moso 'na^{yo}' na cwindye'ntjomtye^{na} ndaa'yo', cal'a'yo' ñ'e^{na}ndyena ljo' na maty'iomyana' ee manquiu'ya'yo' cañoom'luee m'aaⁿ cwii na cwiluiiñe na matsa'ntjom 'o na ññequia'yo' cwenta nnoom.

Nmeiiⁿ ñ'oom na matseijndo' Pablo n'ooyya

² Ticwintque^{yo}' na ñequii'cheⁿ cwilanei^{yo}' nnom Ty'ooots'om. C'oom'ya n'om'yo' na cwil'a'yo' na ljo'. Ndo' ñequii'cheⁿ quia'yo' na quianl'uaa^{na}'.

³ Mati calanei^{yo}' nnoom cantyja 'naa^{ya}' cha' nncju'naaⁿñena' na ññequiaayâ ñ'oom'm na cwe' wanty'iu m'aa^{na}' na cantyja 'naaⁿ' juuna' m'aa^{ya} w'aancjo. ⁴ Cata^{yo}' nnoom na xcwe ññequiaya ñ'oom'ñeeⁿ cha'xjeⁿ na matsona'.

⁵ Quia na m'a^{yo}' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tyoola'yu', c'om'yo' na jndo'ya n'om'yo'. Ticwii cwii ndii' na maju'naaⁿñena' na nlanei^{yo}' ndaana cantyja 'naaⁿ' Cristo, cal'a'yo' na ljo'. ⁶ Ñ'oom na cwilanei^{yo}', ñequii'cheⁿ cats'aana' na cjawee' nquiu nn'aⁿ, cha ya nla'nq^{yo}' cwaaⁿ ñ'oom nnt'o'yo' ndaana.

Matseicwanom Pablo na xma^{ndye} nn'aⁿ

⁷ Nquii ti'nn'aa^{ya} Tíquico na jeeⁿ wi' ts'ooyya, nntseicañeeⁿ 'o cantyja 'na^{ya}. Jeeⁿ xcwee' ts'oom na mateijneiⁿ ja na mandi'ntjoom nnom Ta Jesús.

⁸ Macwe' jo' majñoo^{ya} jom na m'a^{yo}' na nntsoom ndaa'yo' chiuu waa na jom'aa^{ya} ndo' na ññequiaaⁿ na jnda'yo' naquii' na cwilayu'yo'. ⁹ Mati ñequio jom mawjaa Onésimo, cwii ncjo'yo' na jeeⁿ wi' ts'ooyya jom na jeeⁿ xcwee'

ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^ots'om. Wendye jona nluena ndaa'yo' cha'tso na cwiluii ljoone.

¹⁰ Matseicwanom Aristarco na xmaⁿndyo'. M'aaⁿñê w'aancjo ñ'eⁿndyo. Mati Marcos tyjee Bernabé matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Jnda jndye'yo' ñ'oom xeⁿ na aa nncue'cañoom 'o cato'ñoom'yo' jom na xcwee' n'om'yo'. ¹¹ Juu Jesús tsaⁿ na jnda we xuee' Justo, matsoom na xmaⁿndyo'. Quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos na cwila'yu' manda ndyeendye jona cwiñequiana na t'maⁿ ts'o^o na cwiñequiaayâ ñ'oom na quiandye nn'aⁿ na nntsa'ntjom Ty'o^ots'om jona. ¹² Juu Epafras, cwii ncjo'yo', matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Cwiluiiñê ts'aⁿ na mandi'ntjom nnom Cristo Jesús. Ñequii'cheⁿ matseineiⁿ nnom Ty'o^ots'om cantyja 'naⁿ'yo' na nncwintyje'tyeⁿ'yo' jo nnom ndo' ñequio na xcwee' n'om'yo' na nl'a'yo' yuu na l'ue ts'om. ¹³ Macwji'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿ'aⁿ na jeeⁿ majoo' ts'oom, ñequii'cheⁿ matseineiⁿ nnom Ty'o^ots'om cantyja 'naⁿ'yo', 'o ndo' mati nn'aⁿ tsjoom Laodicea ñequio tsjoom Hierápolis. ¹⁴ Nquii Lucas, tyonasei, matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Jeeⁿ jnda ntyjiiya ñ'eⁿñê. Ndo' mati tso Demas xmaⁿndyo'.

¹⁵ Candu'yo' na xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' na m'aⁿ Laodicea. Mati xmaⁿñe Ninfas ñequio tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ'aⁿ na cwitjomndye waⁿ'aⁿ. ¹⁶ Quia na jnda jla'naⁿ'yo' cartawaañe, cala'cwanom'yo' juuna' na m'aⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ Laodicea cha na nla'naaⁿ na juuna', ndo' mati 'o cala'naⁿ'yo' carta na matseicwanomⁿya na m'aⁿ jona. ¹⁷ Ndo' candu'yo' nnom Arquipo na matsjoo queñê na nntseicandaa'ñê ts'iaaⁿ na jnda ty'iom Ta Jesús jom.

¹⁸ Manncjo Pablo ñequio ts'o^oya matseiljeiya na xmaⁿndyo'. Cjaañjoom' n'om'yo' na m'aaⁿya praso. Quiaa Ty'o^ots'om na nto'noom'yo' naya na matseixmaaⁿ. Amén.

Carta najndyee na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ Tesalónica

Matseiljeii Pablo cwii carta ñequio nc'iaaⁿaⁿ

¹ Ja Pablo matseiljeiya cartawaañe, ñequio Silvano ñ'eⁿ Timoteo, matseicwanon^{ya} juuna' ndaa' 'o tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ'yo' tsjoom Tesalónica, 'o na cwila'xmaⁿ'yo' cwentaa' Tsotyaa^{ya} Ty'ooots'om ndo' mati Ta Jesucristo. Quiana na nnto'ñoom'yo' naya na cwila'xmaⁿ na ndo' na nnda'yo' na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo ndaana.

Nn'aⁿ Tesalónica la'xmaⁿ na na cwila'yuy^a n'omna

² Ñenquii'cheⁿ na cwiñe'quiaayâ na quianl'uaa' Ty'ooots'om cantyja 'naⁿ'yo' na cha'tsondyo'. Cwijaañjoom' n'oo^{nyâ} 'o quia na cwilanaa^{nyâ} nnoom. ³ Tyootsuu' n'oo^{nyâ} 'o jo nnom nquii Tsotyaa^{ya} na jeeⁿ xcwee' n'om'yo' na cwila'yuy^a n'om'yo'. Jo' chii jndye ts'iaaⁿ na ya cwileitquioo' na cwil'a'yo'. Ndo' jeeⁿ cwique^{ny}a n'om'yo' na cwitei'jndei'yo' nc'iaa'yo' nc'e na wi' n'om'yo' joona. Ndo' tîca'ndye'nc'uaa'ndyo' na wi' na cwitjom'yo' nc'e na ntyjaa' n'om'yo' Ta Jesucristo. ⁴ 'O nn'aa^{ny}a, Ty'ooots'om m'aaⁿ na candya' ts'oom 'o, ndo' manquiuyuayâ na jnda tjeii'ñê 'o cwentaaⁿaⁿ. ⁵ Ee quia tyoñequiaayâ ñ'oom ndaa'yo' na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om nn'aⁿ, nchii cwe' tomti teil'uena' nc'e ñ'oom na tyolanaa^{nyâ} saa nc'e najndei na matseixmaⁿ Espíritu Santo ndo' na tquiaana' na jla'nq^{ny}'yo' na juu ñ'oom'ñeeⁿ ñ'oom na mayuu' jo'. Ndo' ñequio na tyol'uaayâ chiuu na nnteijndeiina' 'o.

⁶ Jo' chii mati 'o macwitsantjjo'yo' cha'xjeⁿ na cwil'aayâ. Ndo' maluaa', macwitsantjjo'yo' naxeⁿ nquii Ta Jesucristo. Nc'e jo' na tquiaa Espíritu Santo na jeeⁿ neiⁿ'yo' meiiⁿ wi' ñel'a nn'aⁿ tsjom'yo' jnda na to'ñoom'yo' ñ'oom naya na tyoñequiaayâ ndaa'yo'. ⁷ Ndo' na luaa', tyolaxmaⁿ'yo' cwii na ma'moⁿna' ndaa nn'aⁿ ts'ondaa Macedonia ñequio Acaya chiuu na nnc'oom'aⁿna. ⁸ Ee na m'aⁿ 'o jnaⁿna' na tjanty'ee ñ'oom naya 'naaⁿ Ta Jesucristo. Ndo' je' tachii macandâ ndyuaa'yo' Macedonia ñequio Acaya saa mati jndye joo jnda manquiu nn'aⁿ na cwila'yuy^a n'om'yo' ñequio Ty'ooots'om. Jo' chii meiⁿ tacaⁿtina' na nl'uuyâ ñ'oom cantyja 'naⁿ'yo' ndaa naⁿñeeⁿ. ⁹ Ee manquieeti naⁿñeeⁿ cwila'neiⁿna chiuu waa na sacajndoo'â 'o ndo' na ya to'ñoom'yo' jâ. Mati cwila'neiⁿna chiuu waa na jnda 'ndye'yo' na tyola't'maaⁿndyo' 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a, ndo' je' naxeⁿ Ty'ooots'om macwitsantjjo'yo'. Je' jnda macwindye'ntjom'yo' nnom nqueⁿ na wanoom'm, na macandâ jom cwiluiiñê Ty'ooots'om. ¹⁰ Mati cwila'neiⁿ naⁿñeeⁿ na cwimeinⁿdo'yo' na nncwjee'nnda' Jesús, Jnda Ty'ooots'om na nnaaⁿ cañoom'luee, nquii na tquiaaⁿ na wando'xco jnda na tue', nquii na macwji'n'maaⁿñe jaa na wi' na jeeⁿ cwajndii na quia nncwjee'cañoom.

2

Ts'iaaⁿ na s'aa Pablo Tesalónica

¹ 'O nn'aa^{ny}a na cwila'yuy^a'yo', mancjo'ti'yo' nquiu'yo' na ticwe' ts'iaaⁿndyo na sacajndoo'â 'o. ² 'O manquiu'ya'yo' na jeeⁿ t'maⁿ jla'jnaaⁿ nn'aⁿ tsjoom Filipos jâ ndo' jla'sei'na jâ, saa meiiⁿ na luaa', xcwe xjeⁿ na tjoon^{nyâ} nawi'waa', tquiaa Ty'ooots'om na t'maⁿ n'oo^{nyâ} na tquiaayâ ñ'oom ndaa'yo' cantyja na macwji'n'maaⁿñe añmaaⁿ nn'aⁿ. ³ Ee ñ'oom na cwiñequiaayâ cwiluiiñena' ñ'oom na mayuu', nchii ñ'oom na tijndaa'ya nquiuuyâ, ndo' nchii cwe' na

ñe'cala'ntjaa^{nyâ} nn'aⁿ, meiⁿ nchii na cwinquio'nn'aa^{nyâ} nn'aⁿ. ⁴ Wandyo' waa cantyja 'naa^{nyâ}, ee tjawee' ntyjii Ty'oots'om ñe'ndyô ndo' ty'ioom ts'iaaⁿ já na ñe'quiaayâ ñ'oom na macwji'n'maaⁿñe' añmaaⁿ nn'aⁿ. Nchii cwil'aayâ ts'iaaⁿñeeⁿ cha na nncjaawee' n'om nn'aⁿ ñe'ndyô, saa cha nqueⁿ nncjaawee' ts'oom, ee jom nlqueeⁿ cwenta chiuu n'oo^{nyâ}. ⁵ 'O manquiu'ya'yo' na tijoom ñejla'ca'naaⁿndyô ndaa'yo', meiⁿ nchii tqiuo'nn'aa^{nyâ} 'o na nntjeii'â tsjo'ñjeeⁿ luee'yo'. Ty'oots'om noom'm na ljo'. ⁶ Meii'jom ndii' tyool'uaayâ na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ já, meiⁿ ndaa' 'o meiⁿ ndaa' nt'omcheⁿ. ⁷ Já tyojndoo'â 'o ñequio na jnda nquiuuyâ ñe'ndyo' cha'xjeⁿ cwii yuscu na jeeⁿ wi' ts'om ntseinda, ya cwenta mach'ee joona. ⁸ T'maⁿ waa na jeeⁿ wi' n'oo^{nyâ} 'o, nchii tomti neii^{nyâ} na tyoñe'quiaayâ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om ndaa'yo' saa mati chiuu waa na tyom'aa^{nyâ} quii'ntaa^{nyo}'. Luaa' waa nc'e na jeeⁿ jnda nquiuuyâ 'o. ⁹ 'O nn'a^{ny} na cwila'yuy'yo' tyootsuu' n'om'yo' chiuu na tyola'jndaayayâ na nnta'ntjoo^{nyâ} na tcaⁿna' já. Naxuee natsjom tyol'aayâ ts'iaaⁿ cha tícatiooyâ xuu nacjo'yo' na nnteixe'yo' já yocheⁿ na tyoñe'quiaayâ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om ndaa'yo'.

¹⁰ 'O nn'aa^{ny} na cwila'yuy'yo', manquiu'yo' ndo' mati mantyjii Ty'oots'om chiuu ñet'oo^{nyâ} quii'ntaa^{nyo}'. Tyola'candaⁿndyô jo nnoom na tyol'aayâ yuu na maty'iomyana' ndo' meiⁿcwii ts'aⁿ xondaⁿ ntso na jla'tjoondyô ndaa'yo'. ¹¹ 'O manquiu'yo' chiuu waa na ñet'oo^{nyâ} quii'ntaa^{nyo}' na tyom'aa^{nyâ} cha'cwijom mach'ee ts'aⁿ ñequio ntseinda, ¹² tyolanaⁿnyâ ñ'oom ndaa'yo' na tyoñe'quiaana' na t'maⁿ n'om'yo', tyola'jndoo'â n'om'yo' na c'om'yo' cha'xjeⁿ na matsona' na c'om nn'aⁿ na maqueeⁿñe' Ty'oots'om na calajomndyena cantyja na matsa'ntjoom ndo' ñequio na matseit'maaⁿñena' jom.

¹³ Quia tyondye'yo' ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om na tyoñe'quiaayâ ndaa'yo' mana to'ñoom'yo' juuna'. Jo' na cwiñe'quiaayâ na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'na^{nyo}'. Ee jla'no^{nyo}' na ñ'oom' Ty'oots'om juuna' nchii ñ'oom na cwe' cwila'tiuu nn'aⁿ. Ndo' mayuu' na jo' juuna'. Jo' chii cwiwitquioo' ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ naquii' n'om' 'o na cwila'yuy'yo' ñe'ñe'. ¹⁴ 'O nn'aa^{ny}, ljo'waayu ñetjom'yo' cha'xjeⁿ ñetjoom ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwen-taaⁿaⁿ ndyuaa Judea. Ee nquiee nn'aⁿ tsjom'yo' ñeta'wi'na 'o cha'xjeⁿ tuii ndyuaa Judea, tyota'wi' nn'aⁿ judíos nc'iaana na cwilayu' ñequio Cristo Jesús. ¹⁵ Nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ jla'cuee'na Ta Jesús, cha'xjeⁿ weloona tyola'cwjeena profetas ndo' mati jleintyjo nn'aⁿ judíos já. Tiquil'ana yuu na cjaawee' ntyjeeⁿ ñe'ndyena, ndo' m'aⁿna nacjoo cha'tsondye nn'aⁿ, ¹⁶ ee quia na ñe'calanaⁿnyâ ñequio nn'aⁿ na tachii judíos cha mati ndaaⁿ nncwji'n'maaⁿñe' Ty'oots'om joona, tiñe'quiandyena na nlaayâ na ljo', ndo' na cwil'ana na luaa', cwila'cwaljoo'tina jnaaⁿna jo nnoom. Saa je' juu na jeeⁿ cwajndii na matseiw'eeⁿ nn'aⁿ mama t'uiina' joona.

Ñe'cjaacando'nda' Pablo nn'aⁿ Tesalónica

¹⁷ 'O nn'aa^{ny}, cantyjati xuee na tjei'na' já quii'ntaa^{nyo}', meiiⁿ taconty'iaayâ 'o saa ñequii'cheⁿ cwijaañjoom' n'oo^{nyâ} 'o chiuu cwitsam'aⁿti'yo'. Jo' chii jeeⁿ cwicantyjaa' n'oo^{nyâ} na nntsaacajndooⁿnda'â 'o. ¹⁸ Jeeⁿ ñe'catsaayâ na m'a^{nyo}', majndeiticheⁿ ja Pablo jndye ndii' s'aana' na ñe'cjo saa seitsaaⁿñe' Satanás na nlaayâ na ljo'. ¹⁹ ¿Ljo' jo' na ñe'quiaana' na cwicantyjaa' n'oo^{nyâ} jo nnom Ty'oots'om, ndo' na ñe'quiaana' na neii^{nyâ} oo na nntantjoo^{nyâ} jo nnoom? ¿Aa nchii ma'o jo'? Ee ma'o cwiluiindyoy' cha'tso nmeiⁿ na nntseit'maaⁿñena' ja jo nnom Ta Jesucristo quia na nndyonnaaⁿaⁿ. ²⁰ Nc'e 'o, jo' matseit'maaⁿñena' já ndo' mañe'quiaana' na neii^{nyâ}.

3

¹ Quia tileicatsei quiti ts'ooⁿ na tjaa ñ'oom cantyja 'naⁿyo' seijndaa'ndyo na nljoo'ndyo na ñeⁿnncō tsjoom Atenas. ² Jo' chii jñooⁿyâ juu nn'aaⁿya Timoteo na m'aⁿyo', jom cwiluiiñê mosoo' Ty'oots'om. Matseijomñê ñ'eⁿndyô na cwiñe'quiaayâ ñ'oom naya 'naaⁿl' Cristo. Tjacanoom'm 'o na ñnequiaaⁿ na t'maⁿ n'om'yo' ndo' na nnc'oom'jndei' n'om'yo' cantyja na jnda jla'yuyoy'. ³ Ee na l'ue n'ooⁿyâ na meiⁿcwiindyoy' 'o tintseilcwe'na' ts'om cwe' nc'e na wi' na cwitjom'yo'. Ee manquiuyoy' na maxjeⁿ mañequiaa Ty'oots'om na catjooⁿya nawi'meiⁿl'. ⁴ Ee quia tyom'aaⁿyâ ñ'eⁿndyoy' t'mooⁿyâ ndaa'yo' na maxjeⁿ nncwinooⁿya nawi' ndo' jnda macwiluii naljo' cha'xjeⁿ na manquiuyoy'. ⁵ Nc'e na tileicwiquiti ts'ooⁿ, jo' chii jñooⁿya Timoteo na ncjacwax'eeⁿ aa ndicwaⁿ cwila'yuyoy' n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om ee nquiaya xeⁿ na aa jnda s'aa tsaⁿjndii na jla'tjoondyoy' ndo' jo' nnts'aana' na cwe' ts'iaaⁿndyoy' ts'iaaⁿ na ñel'aayâ quii'ntaaⁿyo'.

⁶ Saa je' jnda jndyolcweeⁿeⁿ na ñet'oom Tesalónica ndo' jeeⁿ ya ñ'oom jndyoy'oom na cwilayuyoy' n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' na jnda nquiuyoy' já. Tsoom na ñequii'cheⁿ cwijaañjoom' n'om'yo' já ñequio na jnda nquiuyoy' ndo' jeeⁿ queeⁿ n'om'yo' na nnty'ia'yo' já cha'xjeⁿ ñe'canty'iaayâ 'o. ⁷ Jo' chii 'o nn'aⁿya, quii'ntaaⁿ cha'tso na matseijaa'ñena' nacjooyâ ñequio nawi' na cwiwinooⁿyâ t'maⁿ waa na mañequiaana' na t'maⁿ n'ooⁿyâ na cwiljoo'ndyoy'tyeⁿyo' na cwila'yuyoy' n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om. ⁸ Ndo' na cwindyaayâ na cwiljoo'ndyoy'tyeⁿyo' cantyja 'naaⁿl' Ta Jesús, mach'eenal' cantyja 'naaⁿyâ cha'cwijom na cwiluiindyoxcooyâ. ⁹ Meiiⁿ ncjooyâ tileicwijndaayâ na cwiñe'quiaayâ na quianl'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naⁿyo'. Quianl'uaaⁿl'aⁿ na waljoo'cheⁿ na neiⁿyâ jo nnoom cantyja 'naⁿyo'. ¹⁰ Naxuee natsjom cwitaaⁿyâ nnom Ty'oots'om na ñnequiaaⁿ na nnty'iaandaayâ 'o na nla'candaayâ ndyoy'tyaayâ yuu na cwimatseitjoona' na cwila'yuyoy' n'om'yo' ñ'eⁿñê.

¹¹ Cwitaayâ na nqui Tsotyayay Ty'oots'om ñequio Ta Jesucristo cateijndeiina já cha nndaay nntsaacajndoo'nndaa'â 'o. ¹² Mati cwitaayâ na cateijndei Ta Ty'oots'om na nncjaaquiendyoy' na m'aⁿyo' na wi' n'om'yo' cwii cwii ntyjee'yo'. Ndo' catseicwaljoo'tina' na wi' n'om'yo' cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ m'aaⁿ já na wi' n'ooⁿyâ 'o. ¹³ Quiaaⁿ na nleijndei' n'om'yo' cha nla'xmaⁿyo' na lju' n'om'yo' na candaay'ndyoy' jo nnom Tsotyayay Ty'oots'om quia na nncwjee'nnda' Ta Jesús ñequio cha'tsondye nn'aⁿ cwentaaⁿl'aⁿ.

4

Nmeiiⁿ cal'aaya cha nncjaawee' ts'om Ty'oots'om

¹ Ndo' je' 'o nn'aaⁿya ñequio xuee' Ta Jesús cwitaayâ ndaa'yo' ndo' cwitsa'ntjooⁿyâ 'o na c'om'yo' cha'xjeⁿ na jnda t'mooⁿyâ na cal'a'yo' cha nncjaawee' ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyoy'.

² Ndo' manquiuyoy' ñ'oom'ñeeⁿ na tquaaⁿtyaaⁿyâ ndaa'yo' ñequio najndei' na matseixmaⁿ Ta Jesús. ³ Ee luua waa na l'ue ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyoy' na calaxmaⁿyo' na lju' n'om'yo' cantyja 'naaⁿl'aⁿ meiⁿ tanc'om'ya'yo' ñequio nn'aⁿ na cwe' luua', ⁴ ticwiindyoy' 'o nn'aaⁿya, cala'noⁿyo' na l'ue ts'om Ty'oots'om na c'om'yo' na yandyoy' ñequio lcuuyoy', ndo' na cala't'maaⁿndyoy' jooⁿa, ⁵ nchii nnc'oom tsaⁿs'a ñequio scoom'm na ncwinom'na' ljo' mach'eeⁿ na tia na matseitoom ñ'eⁿñe cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ na tic'om nacje 'naaⁿl' Ty'oots'om. ⁶ Meiⁿcwii tsaⁿs'a tintseitjooneⁿ nnom x'iaa' na nnc'oomya ñ'eⁿ scuu' tsaⁿñeeⁿ meiⁿ tinquiu'nn'aⁿ cantyja 'naaⁿl' ñ'oommeiⁿ ee jeeⁿ t'maⁿ na wi' nntseiquioo Ta Jesús nacjoo' ts'aⁿ na mach'ee cha'tso nmeiⁿl' cha'xjeⁿ na

jnda ñeja'candiiyâ 'o. ⁷ Ee nchii na tquee'ñe Ty'ooots'om jaa na nlajomndyo cantyja 'naa' natiā, saā jom l'ue ts'oom na c'oo'ya na lju' n'oo'ya jo nnoom. ⁸ Cwe'jo' xē m'aa' ts'a' na ticuee' ts'om ñ'oommei' na cwit'moo'ya ndaa'yo', catsei'no' tsa'ñee' na nchii cwe' ñ'oom na tque' nn'a' mach'ee na til'ue. Juu mach'ee na til'ue ñ'oom na tque' nquii Ty'ooots'om, na jom tquiaa' Espíritu Santo naquii' n'oo'ya.

⁹ Cantyja 'naa' na c'om'yo' na wi' n'om ntyjee'yo' na cwila'yu', taca'na' na cwintseiljeiya ñ'oom'ñee' ee manquii' Ty'ooots'om ma'moo' ndaa'yo' na c'om'yo' na wi' n'om'yo' joona. ¹⁰ Ee 'o wi' n'om'yo' nn'a' na cwila'yu' na m'a' ts'ondaa Macedonia. Saā cwitaa'ya ndaa'yo' na c'om'yo' na mat'ma'ti na wi' n'om'yo' joona. ¹¹ Cala'jnda'yo' na tjoom' ñ'oom nnc'om'yo' ñ'e' nc'iaa'yo'. Tacatii'ndyo' ñ'oom 'naa'na na ticatseixma'na' na nla'jomndyo'. Cjoo' n'om'yo' na cal'a'yo' ts'iaa' 'na'yo' cha'xje' ñ'oom na jnda tquaa'tyaa'ya ndaa'yo', ¹² ee na nl'a'yo' na ljo', nn'a' na tyoola'yu' nla't'maa'ndyena 'o mei' xotseitjoo'na' 'na' na nleil'uee'ndyo'.

Cantyja na ndyonnda' Ta Jesucristo

¹³ Ndo' je' 'o nn'a'ya, taca'ue n'oo'ya na mati ticala'no'yo' chiuu nnts'aana' ñequio nn'a' na jnda tja' mei' tanc'om'yo' na chjoo' n'om'yo' cha'xje' nt'omche' nn'a' na tintyja' n'om Ty'ooots'om. ¹⁴ Ndo' cha'xje' cwila'yuu'a na tue' Jesús ndo' na tando'xcoom, maluaa' cwila'yuu'a na cantyja 'naa' jom ñequiaa Ty'ooots'om na joo nn'a' na jnda tja' na ñeja'yu' ñ'e'ñe nnta'ndo'xcona.

¹⁵ Jo' chii cwil'uuyâ ndaa'yo' ñ'oom na t'mo' nquii na cwiluiñe na catsa'ntjom jaa na ndicwa' cwitando'a hasta xje' na ndyonnaa'a', xocwino'a nn'a' na jnda tja'. ¹⁶ Ee manquii' Jesús nnaa' cañoom'luee, jndei' ñ'oom na nntsa'ntjoom, ndo' ndyocuee', xje'ñee' nleic'uaa jndyee' ángel na cwiluiitquieñe ndo' mati ndu 'naa' Ty'ooots'om. Quia jo' joo nn'a' na jnda tja' na ñeja'yu' ñ'e' Jesús, joona najndyee nnta'ndo'xcona. ¹⁷ Jnda jo' jaa na ndicwa' cwitando'a xje'ñee' ñe'naa' nncjaachuuna' jaa ñ'e'ndyena quii' nchquiu na nntjomndyo ñequio Ta Jesús quii' jndye ndo' nnc'oo'tyaa'ya ñ'e'ñe. ¹⁸ Jo' chii ñequio ñ'oommei' quia'yo' na t'ma' n'om nn'a'yo' na cwila'yu'.

5

¹ 'O nn'aa'ya, cantyja 'naa' cwaa' xuee oo cwaa' xje' na ndyonnda' Ta Jesús, mei' tica'na' na nntseiljeiya. ² Ee manquii'ya'yo' nncue'ntyjo xuee na ndyonnda' Ta Jesús xje' na tic'om c'ee nn'a' na nlui' na ljo'. Matseijomna' cha'na quia na macwjee' tsa'nch'ue. ³ Xcwe xje' quia cwilue nn'a': "Je' tjaa'na' tia', tjaa'na' na teincuu'", majuu xje'ñee' ñejomto nquioo nawi' t'ma' nacjoona cha'xje' quia na mana'na' na maquiina' yuscu na manntseincuii, mei' tjaa'na' na cwii ndaa' ndyaandye nn'a' juu nawi'ñee'. ⁴ Saā 'o nn'a'ya, ticalaxma'yo' cantyja 'naa' na jaa'ñe, jo' chii juu xuee na nncwjee'nda' Ta Jesús xocatseijomna' juuna' cantyja 'na'yo' cha'na quia na nncwjee' tsa'nch'ue waa' ts'a'. ⁵ Jaa la'xmaa'ya cantyja 'naa' naxuee. Tila'xmaa'ya cantyja 'naa' natsjom oo cantyja 'naa' najaa'ñe. ⁶ Jo' chii maty'iomna' na c'oo'ya na wando' n'oo'ya ndo' que'ndyoche'ncjooya xje' cantyja 'naa'ya jo nnom Ty'ooots'om. Ee ticatsona' na c'oo'ya cha'cwijom na cwindaaya cha'na nt'omche' nn'a' na tyoola'yu'. ⁷ Ee nn'a' na cwinda, natsjom cwindana, ndo' nn'a' na cwicandyee, natsjom cwindyena, ⁸ saā nc'e na cwilaxmaa'ya cantyja 'naa' naxuee, cwa que'ndyoche'ncjooya xje', cha'waati xuee c'oo'ya cha'na ts'a' na canda' xque'. Matsona' na cata'ñoom'ndyo che'ncjooya

ñequio na cwilayu'ya n'oo'ya ñ'e'n Ty'oots'om ndo' ñequio juu na m'aa'ya na wi' n'oo'ya nn'a'n ñequio juu na ntyjaa' n'oo'n na nncwji'n'maa'ñe Ty'oots'om añmaa'ya cha'xje'n mawañoom' tja'xque'xjo xque'n sondaro. ⁹ Ee nchii sei-jndaa'ñe Ty'oots'om na nnt'uiityee'n jaa naquii' nawi' t'ma'n. Saa tquee'n jaa na nndaaya na nlui'n'maa'ndyo' nc'e nquii Ta Jesucristo. ¹⁰ Jom tuee'n'e'n cwentaaya cha tjoom' na nntandoo'a ñ'e'nñê quia na ndyonnaa'n'a'n, meii'n na ndicwa'n tandoo'a ndo' meii'n na aa jnda tjaaya. ¹¹ Jo' chii cwii ndo' cwiindyo' quia'yo' na t'ma'n n'om ntyjee'yo' na nc'oonajdana cha'xje'n na cwil'a'yo'.

Ñ'oom na matseijndo' Pablo n'omna

¹² 'O nn'a'ya, cwitaa'yâ na cala'tmaa'ndyo' nn'a'n na cwil'a ts'iaa'n 'naa'n' Ty'oots'om quii'ntaa'yo' na cwijndoo'na ts'iaa'n 'naa'n'a'n ndo' na cwila'jndo'na n'om'yo'. ¹³ Maty'iomna' na cala't'maa'ndyo' nañ'ñee'n ñequio na jnda nquii'yo' joona, ee joona jee'n cwila'jndana naquii' ts'iaa'waa'. C'om'yo' na tjoom' ñ'oom ñequio nc'iaa'yo' na tjaa ndia' cacho'yo' ñ'e'ndyena.

¹⁴ Ndo' cwila'jndei' ndyuaayâ ndaa'yo' 'o nn'a'ya, na cala'tia'yo' nn'a'yo' na tiñe'cal'a ts'iaa'n. Quia'yo' na t'ma'n n'om nn'a'n na leic'om t'maa'ndye n'om. Cateijndei'yo' nn'a'n na tijdana na tila'yuy'a n'omna. C'om' nioomche'n n'om'yo' ñequio cha'tsondye nn'a'n.

¹⁵ Xe'n tis'a cwil'a nn'a'n 'o, cal'andyo' cwenta na tinl'a'yo' wi' joona. 'O xuii' cal'a'yo', 'o ñequii'che'n cal'a'yo' yuu na ya ñ'e'n nn'a'n, meii'n mancjo'ti'yo' oo meii'n ñ'e'n mei'quia ts'a'n.

¹⁶ Ñequii'che'n c'om'yo' na nei'nco n'om'yo'. ¹⁷ Tintsawi'ntyje'yo' na cwilanei'yo' nnom Ty'oots'om. ¹⁸ Cha'tso na mach'een'a' ñequiondyo' quia'yo' na quian'uaa' Ty'oots'om ee luaa' l'ue ts'oom ñ'e'ndyo' 'o na cwila'yuy'yo' ñ'e'n Cristo Jesús. ¹⁹ Tila'tsaa'ndyo' ts'iaa'n na mach'ee Espíritu Santo quii'ntaa'yo'. ²⁰ Joo ñ'oom na cwiñequia nn'a'n na ma'mo'n Ty'oots'om ndaana, til'a'yo' na ticuee' n'om'yo' ñ'oom'ñee'n. ²¹ Cha'tso ñ'oommei' catjei'yo' cwenta aa xcwe joona', ndo' ñ'oom na cwiwitquioo' na xcwe, caljoo'ndyo'tye'yo' ñequio joona'. ²² Cala'tquiioo'ndyo' ñequio cha'tso nnom natia.

²³ Manquiiti Ty'oots'om, nque'n na mañequiaa'n na tjaa ñomtiuu m'aa'n ts'a'n jo nnoom, jom que'ñoo'n 'o na canda'a'ndyo'. Cwañom'm cha'waa espíritu 'na'yo', ñequio añmaa'yo' ndo' seii'yo' cha caljoo' joona' na mei'cwii jna'n tilaxma'na' hasta xje'n na nncwjee'nnda' Jesucristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa. ²⁴ Nquii Ty'oots'om na macwaa'n 'o cwiluiiñê na mayom'm, maxje'n nntseicanaa'n cha'tso nmei' cantyja 'na'yo'.

Cwiñequiana na xma'ndye nn'a'n

²⁵ 'O nn'aa'ya ñequii'che'n calanei'yo' cantyja 'naa'yâ nnom Ty'oots'om.

²⁶ Quia'yo' na xma'ndye cha'tso nn'aa'ya na m'a'n ñ'e'ndyo' na cwita'yo' lueña.

²⁷ Ñequio na jndei' ts'iaa'n na matseixma'ya na tquiaa Ta Jesucristo matiooya xuuwaañe nacjo'yo' na cala'na'yo' cartawaa na nndye cha'tsondye nn'aa'ya na cwila'yuy'.

²⁸ Nquii Ta Jesucristo cwentaaya quiaa'n na nla'xma'yo' naya na matseixmaa'n.

Carta na jnda we na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ Tesalónica

Mañequiaa Pablo na xmaⁿndyena

¹ Ñ'eⁿ Silvano ndo' ñ'eⁿ Timoteo, ja Pablo matseiljeiya cartawaañe na matseicwanonⁿya juuna' na m'aⁿl' o tmaaⁿl' nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Tesalónica, na cwila'xmaⁿ'yo' cwentaa' Tsotyaaⁿya Ty'o^ots'om ndo' Jesucristo na cwiluiiñê na matsaⁿ'ntjoom jaa. ² Nquii Tsotyaaⁿya Ty'o^ots'om ñequio Jesucristo, quiana na candaⁿ'ya nto'ñoom'yo' naya na la'xmaⁿna ñequio na meiⁿcwii ñomtiuu tinc'om'yo' jo ndaana.

Quia na ndyonnda' Cristo nntu'xeⁿndye nn'aⁿ

³ 'O nn'aⁿya, ñequii'cheⁿ macaⁿ'na' na ñnequiaayâ na quianl'uaa' Ty'o^ots'om cantyja 'naⁿ'yo', ndo' maty'iomⁿyana' na cwila'aayâ na ljo' ee wjaawixcweti na cwila'yⁿ'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê ndo' nc'e cwii ndo' cwiindyⁿ'yo' wi'ti n'om'yo' ntyjee'yo'. ⁴ Hasta quii'ntaaⁿ n'tmaaⁿl' nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ cwilanaⁿ'yâ cantyja 'naⁿ'yo'. Cwitjei's'aayâ 'o na m'aⁿl' nioom'cheⁿ n'om'yo' meiiⁿ na jndye nnom nawi' na cwiwinom'yo' ndo' na cwintyjo nn'aⁿ 'o saa cwit'moⁿ'yo' na cwila'yⁿ'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'o^ots'om. ⁵ Nc'e na luaa' cwil'a'yo', ma'moⁿ'na' na jeeⁿ xcwe macwji' Ty'o^ots'om cwentaa cantyja 'naⁿ'yo'. Ee matsaⁿ'aⁿ 'o na la'xmaⁿ'yo' na nntsaquiee'ndyo' yuu na matsaⁿ'ntjoom. Nc'e na ljo', je' cwiwinom'yo' nawi'.

⁶ Ty'o^ots'om mach'eeⁿ na maty'iomⁿyana' na joo nn'aⁿ na cwita'wi' 'o je', nlc'o'weeⁿeⁿ joona. ⁷ Ndo' mati 'o na wi' na cwitjom'yo' ñnequiaaⁿ na nnta'jndyaayâ ñ'eⁿndyo' majuu xuee quia na nleitquioo'ñennda' Ta Jesús. Ee mats'ia' jo' na nnaaⁿ cañoom'luee ndyocueeⁿ. Nleitquioo'ñê naquii' nntsaachom ñequio ángeles cwentaaⁿaⁿ na jeeⁿ jnda. ⁸ Nñoom na nnt'ueeⁿ nn'aⁿ na ticala'xmaⁿna cwentaa' Ty'o^ots'om meiⁿ tical'añ'oomndyena ñ'oom na tseixmaⁿ Ta Jesús na macwji'n'maaⁿñê añmaaⁿ nn'aⁿ. ⁹ Naⁿl'ñeeⁿ tixocantycwii na nnt'uiityeⁿna' joona. Ndo' tquia nncwji'ndyona' joona ñequio yuu na nnc'oom Jesucristo na nluiit'maⁿñê ndo' ñequio najndeii na matseixmaaⁿ. ¹⁰ Nluii na ljo' juu xuee quia na ññoom na nla't'maa'ndye nn'aⁿ 'naaⁿ'aⁿ jom, na cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yⁿ'na ñ'eⁿñê nncjaawee' n'omna, mati ñ'eⁿl' 'o na jnda macwila'yⁿ'yo' ñ'oom na tyoñequiaayâ cantyja 'naaⁿ'aⁿ.

¹¹ Jo' chii ñequii'cheⁿ cwilanaⁿ'yâ nnom Ty'o^ots'om cantyja 'naⁿ'yo'. Cwitaⁿ'yâ nnom nqueⁿ na jnda tqueeⁿ 'o na cala'xmaⁿ'yo' cwentaaⁿaⁿ na ñequii'cheⁿ nncjaawee' ts'oom ñ'eⁿndyo'. Mati cwitaⁿ'yâ na ñnequiaaⁿ cantyja najneiⁿ naquii' n'om'yo' cha nndaⁿ nla'canda'ndyo' cha'tso ñ'oom na ya na cwiqueⁿ n'om'yo', ndo' na nntseicandaⁿ'ñena' cha'tso ts'iaaⁿ na ya na cwil'a'yo' nc'e na cwila'yⁿ'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê. ¹² Nc'e na luaa', nntseit'maaⁿ'ñena' xuee' Ta Jesús cantyja 'naⁿ'yo', ndo' mati nntseit'maaⁿ'ñê 'o nc'e naya na matseixmaⁿ nquii Ty'o^ots'om na cwila't'maaⁿ'ndyo' ndo' cantyja 'naaⁿ' Ta Jesucristo.

2

Nleitquioo'ñe ts'aⁿ na wi'ñeti

¹ 'O nn'aaⁿya, cantyja 'naaⁿ' na nncwjee'nnda' Ta Jesucristo cwentaaⁿya ndo' na nntjomndyo' yuu na m'aaⁿ, cwitaⁿ'yâ ndaⁿ'yo' ² na tilachui'yo' chiuu m'aaⁿl' n'om'yo' ñ'oomwaa' meiⁿ tiñequiandyo' cantyja cwii nnom na quia

nluii nntseicaty'uena' 'o oo cwii ñ'loom na mañequiaa ts'aⁿ cantyja 'naaⁿl jo' oo cwii carta na waa ñ'loom na já jla'cwanoo^{nyâ} juuna' na matsona' na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nncwjeeⁿeⁿ. ³ Meiⁿcwii tiñe'quiandyo' na nnquiu'nn'aⁿ ñ'loomwaa' 'o ee cwitjoocheⁿ na nncue'ntyjo xuee'ñeeⁿ maxjeⁿ nla'wendye nn'aⁿ nacjoo' Ty'o^ots'om ndo' nleitquioo'ñe juu tsa^{ns}'a na jeeⁿ tiaa', majndaa' na nntsuuñê nnts'aa Ty'o^ots'om. ⁴ Jom nncjaⁿ nacjoo cha'tso na la'xmaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om ñequio cha'tso nnom na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ. Jo' chii ncjaaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿl Ty'o^ots'om. Nncwjeeⁿeⁿ ñ'loom na jom cwiluiiñê nquii Ty'o^ots'om ndo' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom.

⁵ ¿Aa ticjaañjoom' n'om'yo' na jnda tsjoo^{ya} ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' quia na ñet'o^onyâ ñ'eⁿndyo'? ⁶ Ndo' macwila'no^{nyâ}'yo' 'ñeeⁿ na matseitsaaⁿñeya tsaⁿñeeⁿ cha na ticwitquioo'ñe cwitjoocheⁿ na nncue'ntyjo xjeⁿ na ntyjii Ty'o^ots'om. ⁷ Ee juu ts'iaaⁿl natia na wanty'iuu' m'aⁿna' je' mach'eena' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, na maje'ndyo macanda macaⁿna' na nleindyoo nqueⁿ na matseitsaaⁿñê na nnc'oom tsaⁿñeeⁿ. ⁸ Quia ljo'cheⁿ nleitquioo'ñe juu tsaⁿñeeⁿ na waljoo'cheⁿ na tia ts'aⁿñe. Ndo' nquii Ta Jesús quia na nncwjeeⁿeⁿ ñequio najndei na neiⁿncoo' nacaxuee na cwiluiiñê, nntseicueeⁿeⁿ tsaⁿñeeⁿ ñequio jndye 'ñom. ⁹ Juu tsaⁿñeeⁿ na wi'ñeti ññoom ñequio najndei na matseixmaⁿ Satanás. Nnquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ ñequio ts'iaaⁿ na nnts'aaⁿ ndo' ñequio jndye nnom 'naaⁿ na meiⁿjom tiquinty'iaa nn'aⁿ. ¹⁰ Nntseineiⁿ cha'tso nnom ñ'loom na wi' na ñequiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ na jnda teijndaa' na nntsuundy. Ee joona tñquiandyena na nnquioo na jnda nquiuna ñ'loom na mayuu' na nncwji'n'maaⁿñena' joona. ¹¹ Nc'e na luaa', 'ndii Ty'o^ots'om na cwe' ñ'loom cantu ññe'quiu'nn'aⁿna' joona ndo' nla'yu'na ñ'loom na tiyuu', ¹² s'aaⁿ na luaa' cha nnt'uiityeⁿna' cha'tsondye nn'aⁿ jnaaⁿl na ti'cato'ñoomna ñ'loom na mayuu' ee neiiⁿtina na nl'ana natia.

Tjeii'ñe Ty'o^ots'om 'o na nlui'n'maaⁿndyo'

¹³ 'O nn'aaⁿya na jeeⁿ candya' ts'om Ta Jesús, jeeⁿ maty'iomyana' na ñequii'cheⁿ ññequiaayâ na quial'uaa' Ty'o^ots'om cantyja 'naⁿ'yo' ee cwitjoocheⁿ na nncuaa tsjoomnancue tjeii'ñê 'o na nlui'n'maaⁿndyo'. Ndo' tqueⁿñooⁿ 'o cantyja 'naaⁿ'aⁿ nc'e Espíritu, ndo' teil'uee'ñê ñ'loom na mayuu' na jnda macwila'yu'yo'. ¹⁴ Ee ñequio juu ñ'loom naya na tyoñequiaayâ ndaa'yo', jo' na tcwaaⁿ 'o cha nndaⁿ nla'jomndyo' cantyja na cwiluii't'maⁿñe Jesucristo na cwiluiiñê na matsaⁿntjoom jaa.

¹⁵ Jo' chii 'o nn'aⁿya, caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' ñequio ñ'loom na ñet'moo^{nyâ} ndaa'yo' ñequio carta na jla'cwanoo^{nyâ} na m'aⁿ'yo', tintsuu' n'om'yo' joona'. ¹⁶ Nquii Jesucristo na cwiluiiñê na matsaⁿntjoom jaa ndo' nquii Tsotyaa^{ya} Ty'o^ots'om na jom nc'e naya na matseixmaaⁿ m'aaⁿ na jeeⁿ wi' ts'oom jaa mañequiaaⁿ na ticantycwii na m'aaⁿya na t'maⁿ n'o^onyâ ñequio na cwicanty-jaa'ya n'o^onyâ jom, ¹⁷ quiaaⁿ na nla'xmaⁿ'yo' na t'maⁿ n'om'yo' ndo' na nnc'om' jnda'yo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ cha cha'tso na cwilaneiⁿ'yo' ñequio na cwil'a'yo' nla'xmaⁿ joona' na ya.

3

Cjaañjoom' n'om'yo' já jo nnom Ty'o^ots'om

¹ 'O nn'aⁿya, ñ'loom na macanda, calaneiⁿ'yo' nnom Ty'o^ots'om cantyja 'naaⁿ'yâ na tyuaa' nt'om ñ'loom cantyja 'naaⁿl Ta Jesús cha'tso joo, ndo' nnts'aana' na jnda nquiu nn'aⁿ juuna' cha'xjeⁿ na tuii ñ'eⁿndyo' 'o. ² Ndo' mati cataⁿ'yo' na ndyaandyô ljo' na ñe'cal'a nn'aⁿ na tia nn'aⁿndye ñ'eⁿndyô na quie' n'omna ee ticha'tso nn'aⁿ cwilayu'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'o^ots'om. ³ Saaⁿ cwiluiiñê na mayom'm ndo' ññequiaaⁿ na nntsaanajnda'yo' cantyja

'naaⁿaⁿ ndo' na nncwañoom'm 'o ljo' ñe'cats'aa nquii tsaⁿjndii 'o. ⁴ Já cwicantyyaa' n'ooⁿyâ Ty'oots'om cantyya 'naⁿ'yo' ee 'o cwila'canda'yo' ñ'oom na ñet'mooⁿyâ ndaa'yo'. Ndo' nquiuuyâ na ntsal'a'ti'yo' cha'xjeⁿ na cwitsaⁿ'ntjooⁿyâ 'o. ⁵ Nqueⁿ na cwiluiñê na matsaⁿ'ntjoom, cateijneiⁿ 'o na nnc'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ cha'xjeⁿ m'aaⁿ na candya' ts'oom jooⁿa, ndo' na nnc'om nioomcheⁿ n'om'yo' nawi' na cwiwinom'yo' cha'xjeⁿ tyom'aaⁿ jom quia na teinoom nawi' t'maⁿ.

Queⁿndyo na cal'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿya

⁶ 'O nn'aaⁿya, ñequio xuee' Ta Jesucristo cwitsaⁿ'ntjooⁿyâ na catjei'ndyo' ñequio ts'aⁿ na matseyu' na tiñe'cats'aa ts'iaaⁿ meiⁿ tiñe'tseijomñe ñequio ñ'oom na ñet'mooⁿyâ ndaa'yo'. ⁷ Saa 'o manquiu'yo' na matsona' na cal'a'yo' cha'na ñel'aayâ. Ee quia na ñet'ooⁿyâ quii'ntaaⁿ'yo', meiⁿjom ndii' tîcantly'ia'yo' na tîcal'aayâ ts'iaaⁿ. ⁸ Ee já tîcato'ñooⁿyâ naya luee'yo' na cwe'yu. Ñetqueⁿndyô na ñel'aayâ ts'iaaⁿ, ñetantjooⁿyâ 'naⁿ na ñetcaⁿ'na' já. Naxuee natsjom ñejla'jndaayâ cha tîcatuaa'â xuu nacjoo' meiⁿcwiindyo' 'o na nnteix'ee já. ⁹ Meiiⁿ na maty'iomna' na cataaⁿyâ ndaa'yo' ljo' na ñetcaⁿ'na' já saa tîcal'aayâ na ljo'. Ee ntyjaa' n'ooⁿyâ na cal'oondyo' cha'xjeⁿ na cwil'aayâ. ¹⁰ Ee quia ñet'ooⁿyâ quii'ntaaⁿ'yo' tquiaⁿ'tyaaⁿyâ ñ'oom ndaa'yo' juu ts'aⁿ na tiñe'cats'aa ts'iaaⁿ, meiⁿ tîcatsona' na nlcwaaⁿ'aⁿ. ¹¹ Saa cwindyaayâ na ñ'eeⁿ nt'omndyo' 'o na tiquil'a'yo' ts'iaaⁿ, cwe' cwiqueⁿndyo' na cwitii'ndyo' ljo' mach'eená' nt'omcheⁿ ntyjee'yo'. ¹² Ndaa nn'aⁿ na nmeiiⁿ m'aⁿ, nc'e najndeii na matseixmaⁿ Ta Jesucristo, cwitsaⁿ'ntjooⁿyâ ndo' cwijñoom' ntyuaayâ 'o na cal'a'yo' ts'iaaⁿ na nntantjom'yo' 'naⁿ na macaⁿ'na' 'o.

¹³ Ndo' 'o, nn'aaⁿya, ticwintqueⁿ'yo' na cwil'a'yo' yuu na maty'iomyana'. ¹⁴ Queⁿ'yo' cwenta 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na tiñe'catseicanda' ñ'oom na cwil'uuyâ ndaa'yo' nacjoo' cartawaañe. Ticala'quii'ndyo' ñ'eⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ cha nlcotiana' ntyjeeⁿ. ¹⁵ Saa tinc'om ndiaa'ndyo' ñ'eⁿñê, 'o cala'jndo'yo' ts'oom cha'xjeⁿ cwii ts'aⁿ na matseyu'.

Ñ'oom na macanda

¹⁶ Nqueⁿ na matsaⁿ'ntjoom na tseixmaaⁿ na tjaa ñomtiuu c'oom ts'aⁿ jo nnoom quiaaⁿ na 'o tjaa ñomtiuu c'om'yo' na cha'waa xjeⁿ ñequio cha'tso na cwiwinom'yo'.

¹⁷ Ja Pablo, nncô matseiljeiya xueya nacjoo' cartawaañe cha'xjeⁿ quits'aa cha'tso carta 'naⁿya. ¹⁸ Juu naya na matseixmaⁿ Jesucristo, c'oomna' ñequio cha'tsondyo'. Amén.

Carta najndyee na seicwanom Pablo na m'aaⁿ Timoteo

Matseiljeii Pablo carta cwentaa' Timoteo

¹ Nncō Pablo cwiluiindyō apóstol cwentaa' Jesucristo. Nquii Ty'oots'om na cwiluiiñê na macwji'n'maaⁿñê jaa sa'ntjoom na matseixmaⁿya na ljo' ñequio Ta Jesucristo na cantyja 'naaⁿ jom m'aaⁿya na cwicantyyaa' n'ooⁿya. ² Matseiljeiia cartawaañe na matseicwanōⁿya na m'aaⁿ 'u Timoteo, na cwiluiindyū' jndaaya nc'e na matseyu'ya ts'om' ñ'eⁿ Ty'oots'om. Ntyjaa' ts'ooⁿ nquii Tsotyaaⁿya Ty'oots'om ñequio Cristo Jesús na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa na ñequiana na nncō'ñom' naya na la'xmaⁿna ñequio na m'aⁿna nawi' n'omna nn'aⁿ ndo' na meiⁿcwii ñomtiuu tinc'oom' jo ndaⁿna.

Cats'aañe Timoteo cwenta ñ'oom na tiyuu'

³ Cha'xjeⁿ na tsjōōya njom' quia na jluii'a Macedonia na caljoo'ndyu' Éfeso na catsa'ntjom' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na ticat'mōōⁿna ñ'oom na tiyuu', ⁴ tilqueⁿ cwenta ñ'oom na cwe' cuento laxmaⁿna' ñequio ñ'oom cantyja 'naaⁿ weloo nn'aⁿ na ñet'om teiyo ee ñ'oommeiⁿ cwil'ana' na cwe' cwila'ñ'eeⁿ ndyuee nn'aⁿ meiⁿ ticateijndeina' ts'aⁿ na nntseyu'ya ts'om' ñ'eⁿ Ty'oots'om.

⁵ Ts'iaaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ na sa'ntjōōya na c'ooⁿya na wi' n'ooⁿya cwii ndo' cwii nn'aⁿ ñequio na lju' n'ooⁿya na m'aaⁿya n'ooⁿya ñequio na xcwee' n'ooⁿya na cwila'yū'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om. ⁶ Ñ'eeⁿ nn'aⁿ jnaaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ na jnda tju'tya'na' jona cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mayuu', ñ'oom na cwe' ts'iaaⁿndyo cwila'jomndyena. ⁷ Ñe'calaxmaⁿna nn'aⁿ na cwit'mōōⁿ ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsa'ntjomna' meiiⁿ ticala'noⁿna ljo' tseicandii ñ'oom na cwila'neiⁿna cantyja 'naaⁿna', meiⁿ ljo' na ma'mōⁿ ñ'oom na cwiñequiana ñequio na t'maⁿya n'omna.

⁸ Manquiuuya na jeeⁿ l'ue ljeii na tqueⁿ Moisés xeⁿ mawill'uee'ñe ts'aⁿ juuna' cha'xjeⁿ na seijndaa'ñe Ty'oots'om. ⁹ Macaⁿna' na cjaanjoom' n'ooⁿya na nchii teijndaa' ljeii na qui cwentaa nn'aⁿ na cwil'a na maty'iomyaⁿna'. Teijndaa' juuna' cwentaa nn'aⁿ na quie' n'om, cwentaa nn'aⁿ na ticat-uee'ndyecje, cwentaa nn'aⁿ na tia cwil'a, nn'aⁿ na laxmaⁿ jnaⁿ, cwentaa nn'aⁿ na ticala't'maaⁿndye Ty'oots'om oo cwiicheⁿ nnom na matseit'maaⁿñe ts'aⁿ, teijndaa' juuna' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'cwjee tye ndyeena ndo' mati cwentaa cha'tsondye nn'a na cwila'cwjee nn'aⁿ, ¹⁰ cwentaa nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñequio nn'aⁿ, cwentaa naⁿnom na m'aⁿ ñequio tyjenom, cwentaa nn'aⁿ na cwila'jnda ntyje nn'aⁿndyena, cwentaa nn'aⁿ na cwilaneiⁿ cantu, cwentaa nn'aⁿ na tyeⁿ cwiqueⁿ ñ'oom na nlacandaⁿ saaⁿ tiquil'a, ljeii'ñeeⁿ m'aⁿna' na mat'uiina' meiⁿquia na wjaana' nacjoo' ñ'oom na xcwe na cwit'mōōⁿ nn'aⁿ. ¹¹ Juu ñ'oom xcwewaa' ñecwii xjeⁿ matseicandiina' ñequio ñ'oom na jeeⁿ jnda'na' cantyja na cwilui'n'maaⁿndye nn'aⁿ. Nquii Ty'oots'om na tjacantyya na t'maⁿ cwiluiiñê maty'ioom ts'iaaⁿ ja na mañequiaya ñ'oom'ñeeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ.

Quian'l'uaa' Ty'oots'om t'maⁿ wi' ts'oom Pablo

¹² Mañequiaya na quian'l'uaa' Ta Jesucristo cwentaaⁿya na mañequiaaⁿ na jndeiⁿ ts'ooⁿ na maqueeⁿ cwenta na cwiluiindyō ts'aⁿ na matseicandaⁿ na macwjaa'ñê ja naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. ¹³ Jaach'ee xuee tyotseinaⁿya ñ'oom ntjeiⁿ nacjoom'm, ñetco'wi'a nn'aⁿ na cwila'yū' ñ'eⁿñê, ndo' tyotseijnaaⁿa jom. Saa ty'oom Ty'oots'om na wi' ts'oom ñ'eⁿndyo, ee xjeⁿñeeⁿ meiⁿ tyootseyu'a meiⁿ ticaljeii na tixcwe tyots'aa. ¹⁴ Juu naya na matseixmaⁿ Jesucristo,

tquiaaⁿ na canda^aya matseixmaⁿya juuna' ndo' t'mooⁿ na jeeⁿ wi' ts'oom ja ndo' jndaya na matseyu'ya ts'ooⁿ ñ'eⁿñê, joona' na cwila'xmaaⁿya nc'e na cwila'jomndyo ñ'eⁿñê.

¹⁵ Ñ'oomwaa ñ'oom na mayuu' juuna', ndo' matsona' na cha'tsondye nn'aⁿ cala'yu'na juuna': jndyo Cristo Jesús tsjoomnancue cha nncwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ jnaⁿ, quii'ntaaⁿ joona ja cwiluiindy^o ts'aⁿ na t'maⁿti ñeseitjo^ondyo nnoom. ¹⁶ Luaa waa na ty'oom Ty'o^ots'om na wi' ts'oom ñ'eⁿndyo^o cha cantyja 'naⁿya m'moⁿ Jesucristo na m'aaⁿ na nioom'cheⁿ ts'oom. Ndo' cantyja 'naaⁿya waa na ma'moⁿna' chiuu nc'om nn'aⁿ na nla'yu' ñ'eⁿñê cha nnto'ñoomna na ticantycwii na cwita'ndo' añmaaⁿna. ¹⁷ Nc'e na luaa', cha'waati xuee cala't'maaⁿndyo nqueⁿ na ticantycwii na cwiluiñê na matsa'ntjoom, nqueⁿ na wanoom'm ndo' na wanoom'm, nqueⁿ na leicanda^a nty'iaa ts'aⁿ jom, na macanda nqueⁿ cwiluiñê Ty'o^ots'om ndo' na jndo' ts'oom.

¹⁸ 'U jndaaya Timoteo, luaa ñ'oom na matsa'ntjoⁿya 'u. Ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om matseijomna' cha'cwijom tia'. C'oom' na ti'maaⁿ ts'om' na matseijndu' naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Catsa' na ljo' na matseyu'ya' ts'om' ñ'eⁿñê ndo' ñequio na tico'tiana' ntyji' nc'e na matseicanda' cha'xjeⁿ ñ'oom na ñejlue nn'aⁿ na cwila'yu' cantyja 'naⁿ quia na jla'neiⁿna ñ'oom na t'moⁿ Ty'o^ots'om naquii' n'omna. ¹⁹ Ñ'eeⁿ nn'aⁿ na tila'ñ'oomndye na maco'tiana' nquiuna, ndo' nc'e na ljo', juu na cwila'yu'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'o^ots'om, jnda tyuii'na'. ²⁰ Luaa' tseixmaⁿ Himeneo ñequio Alejandro. Jo' chii jnda ti^ooya joona l'o Satanás, cha cala'noⁿna na tantjeii'na ñ'oom ntjeiⁿ nacjoo' Ty'o^ots'om.

2

Ma'moⁿna' chiuu calana^aya nnom Ty'o^ots'om

¹ Najndyee matseijndo'a ts'om' na maty'iomna' na cataaⁿya nnom Ty'o^ots'om 'naⁿ na macaⁿna' jaa, ndo' calana^aya nnoom cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ. Quiaaya na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naaⁿna. ² Laxmaaⁿya na cataaⁿya nnoom cantyja 'naaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindy^e gobiernom, ñequio joo nn'aⁿ na laxmaⁿ na maⁿn'iaaⁿ cha ndaa^a nnc'ooⁿya na ya m'aaⁿya, tjaa'naⁿ ndia', na xcwee' n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'o^ots'om ndo' tjaa'naⁿ ñ'oom tia cwila'neiⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿya. ³ Maty'iomyana' na luaa' cal'aaya. Ndo' nquii Ty'o^ots'om na macwji'n'maaⁿñê jaa cjaawee' ts'oom na ljo', ⁴ ee l'ue ts'oom na cha'tsondye nn'aⁿ nlui'n'maaⁿndye ndo' na nnta'jnaaⁿna ñ'oom na mayuu'. ⁵ Ñ'ecwii Ty'o^ots'om m'aaⁿ ndo' ñ'e'cwii m'aaⁿ na matseiljoyaañe jom ñ'eⁿ nn'aⁿ, manquii Jesucristo na ts'aⁿ jom. ⁶ Ee tquiaañê na tueeⁿeⁿ cha ntioom na cho'jnaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ cha ndaa^a nlui'n'maaⁿndyena, teitquioo' na jo' quia na tue'ntyjo xjeⁿ. ⁷ Nc'e na luaa', ty'ioom ts'iaaⁿ ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' ts'aⁿ na majñoom ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ, na ca'mooⁿya ndaa^a nn'aⁿ na nchii judíos ñ'oom na xcweti na cala'yu'ya n'omna, ñ'oom na mayuu' matseinaⁿ, nchii cwe' cantu.

⁸ Meiⁿyuucheⁿ joo na cwitjomndye nn'aⁿ l'ue ts'ooⁿ cala'neiⁿ naⁿnom nnom Ty'o^ots'om na nlawena lueena ñequio na xcwee' n'omna. Tic'omna na wjeena nc'iaana, meiⁿ ticañjom n'omna ñ'oom na nquiuna ñequio nc'iaana. ⁹ Ndo' mati yolcu l'ue ts'ooⁿ na cwee'na liaa na cwe' na ya xjeⁿ na nchii jeeⁿcheⁿ tycwi' nchii liaa jnda. Cal'ana xjeⁿ cha'tso cantyja 'naaⁿna. Ticwinom'na' na nla'chjoomndyena soonqueⁿna, meiⁿ ticwinom'na' na nla'chjoomndyena ñ'eⁿ 'naⁿ na cwiluiina' ñequio s'om cajaan oo ñequio ta' perla na jeeⁿ jnda. ¹⁰ Saa yolcu na cwiñequiaandye na nntsa'ntjom Ty'o^ots'om joona, cal'ana cha'tso nnom ts'iaaⁿ na ya, ee macanda cantyja 'naaⁿ joo jo' ntyjii

Ty'oots'om cha'cwijom matseichjoomñena' jooa. ¹¹ Matsona' na candyecheⁿ yolcu ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ ndo' na catuee'ndyecjena: ¹² ee tyooñequiaya na nnt'mooⁿ yolcu quia na cwitjomndye nn'aⁿ meiⁿ na nlqueⁿna xjeⁿ tsaⁿs'a. L'ue ts'o^o na cwe' candyecheⁿna. ¹³ Ee najndyee s'aa Ty'oots'om Adán, jnda chii s'aaⁿ Eva, ¹⁴ ndo' nchii Adán tquiu'nn'aⁿna', tquiu'nn'aⁿna' yuscu'ñeeⁿ, ndo' jnda na tquiu'nn'aⁿna' juu, jo' seijndaa'ñena' na waa jnaaⁿaⁿ. ¹⁵ Saa nlui'n'maaⁿndye yolcu xeⁿ cwila'canda^andye na mañequiaa Ty'oots'om na c'om ndana ndo' m'aⁿna na cwila'yuy'a n'omna ñ'eⁿñê, ñequio na m'aⁿna na jnda nquiuna nt'omcheⁿ ndo' na 'oom'aⁿna na lju' n'omna.

3

Nmeii' cal'a nn'aⁿ na cwijndoo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om

¹ Luaa ñ'oom na mayuu': xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na macantyjaa' ts'oom na nluiitquieñê jo nnom tmaaⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, jeeⁿ xcwe na macantyjaa' ts'oom. ² Jo' chii ts'aⁿ na jnda ty'oomna' na cwiluiitquieñê quii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om, matsaⁿntjomna' na tjaa'naⁿ ñ'oom cjoom'm. Ñecwii scoom'm m'aaⁿ. Ts'aⁿ na xcwe matseitiuu jom. Ts'aⁿ na maqueeⁿñe cwenta ndo' na cwiluiiñê ts'aⁿ na jnda nquiui nn'aⁿ. Matsona' na ñequii'cheⁿ m'aaⁿc'eeñê na nnteix'eeⁿ nn'aⁿ na cwe' cwiquieya waⁿaⁿ, ndo' 'naⁿaⁿ na m'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ, ³ ticatsona' na tsaⁿcandii jom, meiⁿ na nl'ueeⁿ ndia'. Macaⁿna' ts'aⁿ na yats'aⁿñe jom, ts'aⁿ na xiom'ñe ñequio nn'aⁿ, na tintseiqueeⁿ ts'oom s'om. ⁴ Maty'iomna' na ya maqueeⁿ xjeⁿ nn'aⁿ waⁿaⁿ, mati cwila'canda^andye ntseinaaⁿ nnoom, ndo' cwila't'maaⁿndyena jom, ⁵ ee xeⁿ ti'naⁿaⁿ na nlqueeⁿxjeⁿ nn'aⁿ waⁿaⁿ, tixocanda^a nnteix'eeⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. ⁶ Nc'e na ljo', ts'aⁿ na nluiitquieñê jo ndaaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om ticatsona' na jom ts'aⁿ na nmeii'ndyo tioñe l'o Ty'oots'om, tints'aana' na nnc'oom' ts'oom na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiiñê, ndo' na ljo' ntseijndaa'ñena' cantyja 'naaⁿaⁿ na waa jnaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ jnaⁿ na t'uiina' tsaⁿjndii. ⁷ Mati macaⁿna' na waa ñ'oom ya cantyja 'naaⁿaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tyoola'yuy', cha ticalui'jnaaⁿñê ndo' na ncjaañ'oom tsaⁿjndii jom xjeⁿ 'naaⁿ.

Nn'aⁿ na cwindye'ntjom, nmeii' matsona' calaxmaⁿna

⁸ Mati cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom quii' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, matsona' na macanda ñ'oom ya nquiui nn'aⁿ cantyja 'naaⁿna, ndo' cwila'canda^andyena ñ'om ndyueena. Tinc'omna na nn'aⁿ candyee jooa, meiⁿ tinc'omna na queeⁿ n'omna s'om na nchii jndyaa' 'naaⁿna. ⁹ Maty'iomna' cantyja 'naaⁿna na cwiljoo'ndyetyeⁿna ñequio ñ'oom na xcwe na cwila'yuu'a cantyja 'naaⁿ Cristo na meiⁿcwii ñomtiuu cantyja 'naaⁿna'. ¹⁰ Najndyee macaⁿna' na nlqueⁿ nn'aⁿ cwenta aa cwila'canda^andye naⁿñeeⁿ ndo' xeⁿ teitquioo' na ya cwil'ana, quia jo' ya nndye'ntjomna nnom tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. ¹¹ Mati matsona' lcuu naⁿñeeⁿ cuaa ñ'oom ya cantyja 'naaⁿna, nchii la'xmaⁿna nn'aⁿ na cwila'tjom cantu, xcwe cantyja 'naaⁿna ndo' cwila'canda^andyena cantyja 'naaⁿ cha'tso. ¹² Matsona' na cwii tsaⁿs'a na mandi'ntjom, ñecwii scoom'm ndo' ya maqueeⁿ xjeⁿ ntseinaaⁿ ñequio cha'tsondye nn'aⁿ waⁿaⁿ. ¹³ Nn'aⁿ na cwindye'ntjom naquii' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, xeⁿ na ya cwil'ana ts'iaaⁿñeeⁿ quia jo' nnquiioo na jnda nquiui naⁿñeeⁿ jooa. Ndo' mati ñequiaana' na ti'maaⁿ n'omna na nntjei'yuu'ndyena na cwila'yuy'a n'omna ñequio Cristo Jesús.

Ñ'oom na mayuu' na ticala'noⁿ nn'aⁿ na cwilayuu'a

¹⁴ Ntyjaa' ts'ooⁿ na tyuaa' nncjocandoo'a 'u, jo' chii matseiljeiya ñ'oommeiⁿ
¹⁵ cha xeⁿ na nntseitsaaⁿñena' na nncjo, quia jo' mantyji'jndaa'ndyu' chiuu
 matsa'ntjomna' na nnc'oom' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yuu' na la'xmaⁿna
 tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om na wando', na juu jo' cwiluiiñena' tax'ee w'aa
 ñ'oom na mayuu'. ¹⁶ Ñ'oom na mayuu', juu ñ'oom wanty'iuu' m'aaⁿna'
 cantyja 'naaⁿ na cwila't'maaⁿndyo, jeeⁿ t'maⁿ tseixmaⁿna', matsona':
 Teitquioo'ñe Cristo tsjoomnancue na ts'aⁿ jom,
 cantyja 'naaⁿ Espíritu teijndaa' na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ,
 nty'iaa ángeles jom.
 Ndaa nn'aⁿ jndye njoomnancue tyoñequia nn'aⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ,
 nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue tyola'yuu'na ñ'eⁿñê,
 cañoom'luee to'ñom Ty'oots'om jom.

4

Nn'aⁿ na cwitjeii'ndye cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwila'yuu'a

¹ Ma'moⁿjndaa'ñe Espíritu Santo na ncuee na macanda nt'om nn'aⁿ nnt-
 jeii'ndye cantyja na matseyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Cristo, na nla'jomndyena
 ñequio jndye espíritu na cwinquo'nn'aⁿ, ndo' ñ'eⁿ ñ'oom na cwila'cwanom
 naⁿjndii. ² Nn'aⁿ na tixcwe 'oom'aⁿ na cantundyena nl'ana na luaa'. Nc'e
 natia na cwil'ana, juu na m'aaⁿ n'omna leica'moⁿna' ndaana na tixcwe
 'oom'aⁿna. ³ Cwilue naⁿñeeⁿ na ticwanaaⁿ na ncoco ts'aⁿ, ndo' na niom
 nantquie na cwitsa'ntjomna na ticwanaaⁿ na nlcwa' ts'aⁿ, meiiⁿ na mañequiaa
 Ty'oots'om joona' na jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a cwiwil'uee'ndyo joona' ndo'
 cwiñe'quiaaya na quianl'uaaⁿaⁿ, ndo' mati nn'aⁿ na cwita'jnaaⁿ ñ'oom na
 mayuu'. ⁴ Ee cha'tso na tqueeⁿ, ya laxmaⁿ joona', meiⁿ ticatsona' na c'ooⁿya
 na ticuee' n'ooⁿya joona' na ñequiaaya na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naaⁿna', ⁵ ee
 cantyja 'naaⁿ ñ'oom'm ñequio na cwilanaaⁿya nnoom, jo' na maqueⁿlju'na'
 joona'.

Ts'aⁿ na xcwe mand'i'ntjom nnom Jesucristo

⁶ Xeⁿ na m'moⁿ ñ'oommeiⁿ ndaa nn'aⁿ na cwila'yuu', nntseixmaⁿ
 cwii mosoo' Jesucristo na candaa' wjaawijndu' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na
 cwila'yuu'a ñequio ñ'oom na xcweti m'aaⁿ na matseijomndyu'.

⁷ Tintseñ'oom'ndyu' ñ'oom na tiyuu'na' na cwe' ts'iaaⁿndyo na ticjaawee'
 ts'om Ty'oots'om. Queⁿya ts'om' na matseit'maaⁿndyu' jom. ⁸ Waa na
 mateijndeina' ts'aⁿ quia na matseits'eiiñê na maleinoom. Saa t'maⁿti
 mateijndeina' jom quia na matseijneiⁿ na matseit'maaⁿñê Ty'oots'om.
 Ee quia na cwila't'maaⁿndyo jom jndye mateijndeina' jaa cha'waa xuee
 na m'aaⁿya tsjoomnancue ndo' mati na nnc'ooⁿya na ticantycwii na cwi-
 tandoo'a. ⁹ Ñ'oommeiⁿ jeeⁿ xcwe cwit'mooⁿna', jo' chii cha'tsondye nn'aⁿ
 macaⁿna' na cato'ñoomna joona'. ¹⁰ Ee jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a cwila'jndaaya
 ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om ndo' cwiñe'quiandyo na wi' cwitjooⁿya ee na m'aaⁿya
 na ntyjaa'tyeⁿ n'ooⁿya ñ'eⁿ nqueⁿ na wanoom'm. Cha'tsondye nn'aⁿ ndaa
 nlui'n'maaⁿndye cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' majndeitiicheⁿ cwilui'n'maaⁿndye joo
 nn'aⁿ na cwila'yuu' ñ'eⁿñê.

¹¹ Ca'moⁿ ñ'oommeiⁿ ndaa nn'aⁿ. Catsa'ntjom' na cala'candaa'ndyena
 joona'. ¹² Tiñequiaandyu' na ticuee' n'om nn'aⁿ 'u cwe' ee na titquiendyu'.
 Cantyja na matseineiⁿ, catseixmaⁿ cwii na m'moⁿna' ndaa nn'aⁿ na cwila'yuu'
 chiuu na nnc'oom'aⁿna, ndo' mati cantyja chiuu na wjaam'aaⁿndyu' ndaa
 nn'aⁿ, ndo' cantyja na m'aaⁿ na wi' ts'om' joona, ndo' cantyja na mat-
 sei'yuu'ya' ts'om' ñ'eⁿ Ty'oots'om, ndo' cantyja na lju' nquiu nn'aⁿ cantyja 'naⁿ.
¹³ Cwitjoocheⁿ na nncuaⁿcanooⁿya na m'aaⁿ, queⁿndyu' na catsei'naⁿ ñ'oom'

Ty'ooots'om na jnda teiljeii ndaa nn'aⁿ. Cwil'uee'ndyu' juuna' cha nñequiaana' na t'maⁿ n'omna ndo' ca'moⁿ juuna' ndaana. ¹⁴ Joo najndeii na tseixmaⁿ Ty'ooots'om na tquiaaⁿ na matseixmaⁿ cha nndaⁿ nndi'ntjom' nnoom ya ya cwil'uee'ndyu' joona'. Ee jnda' joona' quia tioo nn'aⁿ na cwiluitquiendye lueena nacjo' ndo' jla'neiⁿ na ñ'oom cantyja 'naⁿ na t'moⁿ Ty'ooots'om naquii' n'omna.

¹⁵ Ñequio na xcwee' ts'om' queⁿndyu' naquii' ñ'oommeiⁿ, cha jo ndaa cha'tsondye nn'aⁿ nleitquioo' na xcweti wjaam'aaⁿ.

¹⁶ Cats'aandyu' cwenta cantyja 'naⁿ ndo' cantyja ñ'oom na ma'moⁿ. Ticwinchqueⁿ na mache' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om. Ee xeⁿ luaa' nlqueⁿndyu' nchii macandā nncu' nlui'n'maaⁿndyu' mati nn'aⁿ na cwindye ñ'oom na mañequiaa'.

5

Nmeiiⁿ cats'aa ts'aⁿ na mandi'ntjom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'

¹ Cwii ts'aⁿ na jnda tquieñe, tintseitia' jom. Catseijndo' ts'oom cha'cwijom na cwiluiñe tsotye'. Ndo' nn'aⁿ na cje m'aⁿ, catsa' ñ'eⁿndyena cha'cwijom na cwiluiindyena nt'iu' nncu'. ² Ndaa yolcu na jnda tquiendye, catseineiⁿ ñ'eⁿndyena na cha'na tso'ndyo'. Ndo' ñ'eⁿ yolcu na cje m'aⁿ, catsa' na cha'na nt'iu' nncu' saa ñequio na meiⁿcwii tjaa'naⁿ na matseitiuu' ñ'eⁿndyena.

³ Cal'uee'ndyu' chiuu nntei'jndei'yo' yolcu na jnda ljondye na mayuu'cheⁿ tjaa' ñeeⁿ na nndaⁿ nntei'x'ee joona. ⁴ Ee cwii yuscu na jnda ljoñe xeⁿ m'aⁿ ntseinaaⁿ oo ntseindacantjoom macaⁿna' najndyee cala'noⁿ na ñeeⁿ na jndei'na' na joona catei'x'eena jom ee cha'cwijom chojnaⁿ na nnoom na seiqueeⁿ joona. Jeeⁿ xcwe na nl'ana na ljo' ndo' cjaawee' ntyjii Ty'ooots'om. ⁵ Juu yuscu na jnda ljoñe na tue' saa' ndo' na mayuu' tjaa'naⁿ nn'aaⁿaⁿ na nntei'x'ee jom, m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ na macandā nquii Ty'ooots'om na macantjaaa' ts'oom. Jo' chii naxuee ndo' natsjom macaaⁿ nnom. ⁶ Saa yuscu na jnda ljoñe na mach'ee cantyja na neiⁿnco tsjoomnancuee, meiiⁿ na ndi wanoom'm, saa jo nnom Ty'ooots'om matseijomna' jom cha'cwijom ts'oo. ⁷ Ñ'oommeiⁿ catsa'ntjom' nn'aⁿ na cwila'yu' na cala'candaⁿndyena joona' cha xocuaa ñ'oom na tis'a cwil'ana. ⁸ Ee ts'aⁿ na tic'oom' ts'om cantyja 'naaⁿ nn'aaⁿ na tjawitquioo', majndeitiicheⁿ nn'aaⁿ nquii, tsaⁿñeeⁿ macwji'ñê na matseiyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ooots'om ndo' na ljo' mach'eeⁿ wi'ñetyeeⁿ nchiiti ts'aⁿ na tyootseyu'.

⁹ Quia cwiwiljeii ncuee yolcu na jnda ljondye, macandā cala'ljei'yo' xuee' yuscu na jnda jndaⁿ ndyeeⁿaaⁿ chuu' ndo' na macandā ñ'eⁿ saa' ñet'oom. ¹⁰ Macaⁿna' na waa ñ'oomya cantyja 'naaⁿaⁿ, na ya seiqueeⁿ ntseinaaⁿ, tyotseiljoom nn'aⁿ na cwe' tyoquieya waⁿaⁿ, mati tyoju'ñe cjeeⁿ na tyondi'ntjoom ndaa nn'aⁿ na cwila'yu'ya n'om, ndo' tyoteijneiⁿ nn'aⁿ na wi' cwiwinom, ñequi'cheⁿ tyojoo'ya ts'oom na ñes'aaⁿ cha'tso nnom naya.

¹¹ Saa yolcu na jnda ljondye na titquiendye, tintseiljei' ncueena, ee quia na wjaachuuna' joona na neiⁿnco nquiuna na ñec'omnda'na na we ca'na quia jo' ñe'c'unconnda'na. Ndo' jo' nntjeii'ndyena na macandā Cristo cwicantjaaa' n'omna. ¹² Ndo' na luaa', matseijndaa'ñena' na cwila'tjoondyena na tyoola'candāna na macandā Cristo m'aⁿna na quit'maⁿ n'omna. ¹³ Ndo' mati cwe' w'aa ndo' w'aa n'iaana cw'ooona, ndo' na ljo', cwila'nchqueeⁿndyena. Ndo' nchii macandā jo', mati cantundyena, cwitii'ndyena ljo' cwitjoom nt'omcheⁿ nn'aⁿ, cwila'neiⁿ na ñ'oom na ticatsona' na nluena. ¹⁴ Nc'e na luaa' waa, jo' na l'ue ts'oⁿ na yolcu na jnda ljondye na cje m'aⁿna, c'unconnda'na, c'om ndana, cateix'eena w'aana meiⁿ tinquiana na wanaaⁿ na nla'neiⁿ nn'aⁿ

ñ'oom wi' nacjoo nn'aⁿ na cwila'y^u!. ¹⁵ Ee ñ'eeⁿ yolcu na jnda ljon^dye na jnda tjeii'ndyena cantyja 'naaⁿ! Cristo na cwilajomndyena cantyja ñaaⁿ! Satanás.

¹⁶ Cwii tsaⁿscu na matseyu[!], xeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aaⁿaⁿ na jnda teitquio^o! m'aⁿ yolcu na jnda ljon^dye, macaⁿna' na cateix'eeⁿ yolcu'ñeeⁿ cha ticaⁿna' na joo nn'aⁿ tmaaⁿ! cwentaa' Ty'o^ots'om cateix'eena yolcu'ñeeⁿ.

¹⁷ Nn'aⁿ na cwiluiitquiendye na ya cwilei'choondyena tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ, matsona' na canda^a! cala't'maaⁿndye nn'aⁿ joona. Majndeiticheⁿ nquieena na laxmaⁿna na cwiñequiana ñ'oom' Ty'o^ots'om ndo' na cwit'mo^ona juuna'. ¹⁸ Ee waa ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii na matsona': "Tincwjaa'ndyu' bosa 'ndyoo quioo'jndyo na mach'ee ts'iaaⁿ." Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom na matsona': "Naⁿtjom laxmaⁿna na nnto'ñoomna na cwitantjomna."

¹⁹ Quia na waa ñ'oom nacjoo' cwii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'y^u!, tintseiñ'oom'ndyu' ñ'oom'ñeeⁿ xeⁿ tjaa'naⁿ we oo ndyee ts'aⁿ na nncwji'yuu'ñe juuna'.

²⁰ Saaⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ! Ty'o^ots'om, xeⁿ cwila'tjoondyena meiⁿ tiñe'ca'ndyena na ljo' cwil'ana, catseitia' joona jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'y^u! cha' catseicaty'uena' joona.

²¹ Jo nnom Ty'o^ots'om ñequio Ta Jesucristo, ndo' jo ndaaⁿ ángeles na cwiluiindye cwentaa' Ty'o^ots'om, catseicanda^andyu' ñ'oommeiⁿ!, meiⁿ tintsa' na wja'ñ'oomndyu' ñ'eⁿ cwii ts'aⁿ saaⁿ cwiicheⁿ tineiⁿ!. ²² Tintseicjeendyu' na nndio' l'q' cjo^o cwii ts'aⁿ na nluiitquieñe ts'iaaⁿ 'naaⁿ! Ty'o^ots'om, cha xeⁿ waa na matseitjooñe tixocats'aana' na nnt'uii jnaaⁿaⁿ 'u. 'U cwji'ndyu' cantyja 'naaⁿ! cha'tso nnom natia.

²³ Quia na wi' tsia[!], nchii ñequiicheⁿ ndaatioo ma'ua[!]. Mati c'ua' chjoowi' winom.

²⁴ Nt'om nn'aⁿ mañoom' cwiwitquioo' na cwila'tjoondye cwii tjo^ocheⁿ na nnt'uiina' joona saaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ ndanquia cwiwitquioo' naljo' laxmaⁿna.

²⁵ Ndo' maljo'y^u waa cantyja 'naaⁿ! ts'aⁿ na mach'ee yuu naya, mañoom' cwiwitquioo' na ya mach'eeⁿ, ndo' ts'iaaⁿ ya na cwil'a nn'aⁿ meiiⁿ titquioo'na', saaⁿ ndanquia nleitquioo'na'.

6

¹ Cha'tson^dye nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ ndaaⁿ patrom, matsona' na cala't'maaⁿndyena patrom 'naaⁿna ñequio na xcwee' n'omna cha tincju'naaⁿñena' na ñoomñoom ñ'oom nlaneiⁿ nn'aⁿ nacjoo' Ty'o^ots'om ndo' mati nacjoo' ñ'oom na cwit'mo^onya. ² Ndo' quia la'xmaⁿ patrom 'naaⁿna nn'aⁿ na cwila'y^u!, jeeⁿ matsona' na cala't'maaⁿndyena na'ñeeⁿ ee na nn'aaⁿndyena nc'e na cwila'y^una. Maty'iomna' na yati candye'ntjomna ndaaⁿ na'ñeeⁿ. Ee ts'iaaⁿ 'naaⁿ na'ñeeⁿ cwil'ana ndo' cwiluiindyena na nn'aaⁿndyena na wi' n'om ntyjeendyena nc'e tjom na cwila'y^una. Ca'mo^ondo' quiaa' ñ'oommeiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ.

Calj^oya n'o^onya cantyjati na mañequiaa Ty'o^ots'om

³ Xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na ñomquiati ñ'oom na ma'mo^ona juu ñ'oom'ñeeⁿ titseijomna' ñequio ñ'oom na xcweti cantyja 'naaⁿ! Ta Jesucristo na ticateijn-deiina' na wjaaqueñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ⁴jom matseis'aañe saaⁿ meiⁿchjoo ticatsei'no^ooⁿ, cwe' jndyeto matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ! ñ'oom na nquiu nn'aⁿ judíos ndo' matseintja'ñe ñ'eⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ n'oom'ñeeⁿ. Jo' na cwinaⁿna' na cwila'taa[!] n'om nn'aⁿ nc'iaana, ndo' m'aⁿna na jndoondye ntyjeena, cwila'jnaaⁿndyena, ndo' tiya m'aaⁿ! n'omna cantyja 'naaⁿ nc'iaana, ⁵jo' chii tileicantycwii na cwila'ntja'ndye nn'aⁿ na tajo'ndyo cwicwila'tiuuna, na tatícata'jnaaⁿna ñ'oom na mayuu'. Cwila'tiuuyoona na ñ'oom 'naaⁿ!

Ty'oots'om na matseyiu' ts'aⁿ cwiluiñena' cwii nnom na nleityañe ts'aⁿ.
 6 Ñ'oom na mayuu' na ts'aⁿ na matseyiu' ñequio Ty'oots'om, cantyja 'naaⁿ
 jo' matseixmaⁿ cwii na jndati nchiiti na nleityañe ts'aⁿ tsjoomnancue. Saa
 macaⁿna' na caljaya ts'oom ñequio cha'tso na jnda jnaaⁿaⁿ nnom Ty'oots'om.
 7 Ee tjaa'naⁿ ljo' tquiōchooya tuiindyō tsjoomnancue ndo' tjaa'naⁿ ljo' ya
 nntsaachōō, 8 xeⁿ niom na cwicwaa'a ndo' niom liaaya, maty'iomna' ñequio
 nmeiⁿ caljaya n'ooⁿya. 9 Ee nn'aⁿ na ñe'cwityandye, mat'uiina' joona
 cha'cwijom cwii teinco', na jndye nnom na ntjeiⁿ na matsei'ndaa'na' joona na
 matiomna' joona na nnt'uiiwi'na' na nntsuundyena. 10 Ee juu na matseican-
 dya' ts'om ts'aⁿ s'om, tseixmaⁿna' x'ee cha'tso nnom natia. Ndo' m'aⁿ nn'aⁿ
 nc'e na queeⁿ n'omna s'om jnda maju'taaⁿñena' joona cantyja na cwila'yuya
 cwii n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' jndye nnom nawi' jnda mamanchjena'
 joona.

Ts'aⁿ na matseyiu' luaa macaⁿna' na queⁿya ts'om

11 Saa 'u je' na cwiluiindyū' cwentaa' Ty'oots'om, cwji'ndyu' cantyja 'naaⁿ
 nmeiⁿ. Cja'ntyjo' cantyja 'naaⁿ cha'tso na maty'iomyana'. Quiaandyu'ñ'eⁿ
 cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, na nntseyiu'ya' ts'om' ñ'eⁿñê, na c'oom' na wi'
 ts'om' nn'aⁿ, meiiⁿ wi' matjom' saa ti'ndiinc'uaa'ndyu', c'oom niom'cheⁿ
 ts'om' ñequio nn'aⁿ. 12 Catseijndu' cha nla'yū' nn'aⁿ. Tyeⁿcaljoo'ndyu' cantyja
 na mañequiaa Ty'oots'om na matseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaⁿ
 'naⁿ ee macwe' jo' tqueeⁿñê 'u, ndo' na tjei'yū'ndyu' cantyja 'naaⁿ na
 matseyiu'ya' ts'om' ndaa jndyendye nn'aⁿ. 13 Jesucristo ya ñ'oom tjei'yū'ñê
 jo nnom Poncio Pilato. Jo' chii jo nnoom ñequio jo nnom Ty'oots'om na
 mañequiaa na cwita'ndo' cha'tso, luaa ñ'oom na matsa'ntjōⁿya 'u Timo-
 teo, 14 na catseicanda' ñ'oom na maquāⁿya njom', tintseichui' joona' cha
 ticaⁿna' na ndi'tia'. Catseicanda' joona' hasta xjeⁿ na nncwjee'nnda' Je-
 sucristo. 15 Quia na ntyjii Ty'oots'om na jnda tue'ntyjo xjeⁿ, nnts'aaⁿ na
 nntseicandaⁿñena' na luaa' ee macanda nqueⁿ cwiluiñê na tjacantyja na
 matsa'ntjoom. Jom tseixmaaⁿ Rey ndaa cha'tsondye nn'aⁿ na tjacantyja
 na cwitsa'ntjom, jom cwiluiñê na matsa'ntjoom cha'tsondye nn'aⁿ na
 cwitsa'ntjom. 16 Mandā nqueⁿ m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ na tijoom cueeⁿeⁿ. M'aaⁿ
 yuu caxuee yuu na leicandaⁿ nntseindyoo'ñe ts'aⁿ. Tjaa 'ñeeⁿ juu na jnda
 nty'iaa' jom meiⁿ xondaⁿ nty'iaa' ts'aⁿ jom. Tseixmaaⁿ na ñequii'cheⁿ cat-
 seit'maaⁿñena' jom ndo' najndeii na matsa'ntjoom. Amén. 17 Nn'aⁿ na
 tyandye, catsa'ntjom' na ticatjeii's'andyena meiⁿ tilacantyjaa' n'omna juu
 na tyandyena, ee tijndaa' aa nlyotyena' lueena. Cantyjaa' n'omna nquii
 Ty'oots'om na jeeⁿ candaⁿ mañequiaaⁿ cha'tso 'naⁿ na nnteijndeiina' jaa.
 18 Catsa'ntjom' joona na cal'ana naya nn'aⁿ, jo' na nncuaa na tyandyena
 na majndye nnom na ya cwil'ana, na tic'omna na ntycwiina, 'naⁿ na niom
 lueena, catei'jndeiina nn'aⁿ. 19 Ee na nl'ana na ljo', nla'wena cwii nnom na
 tyandyena, na juuna' matseijomna' x'ee ñ'oom na nnc'ona' ñ'eⁿndyena 'io
 cha, ndo' na nla'xmaⁿna na ticantycwii na cwita'ndo'na.

Ñ'oom na macanda na maco'ñom Timoteo

20 'U Timoteo, cateixe' ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om na jnda to'ñom'.
 Tintseiñ'oom'ndyu' ñ'oom na cwilue nn'aⁿ na cwe' cwila'ñ'eeⁿto ndyuee,
 na tileicwijndaa'. Meiⁿ tintseiñ'oom'ndyu' ñ'oom na wjaana' nacjoo' ñ'oom
 na mayuu' na cwilue nn'aⁿ na tjacantyja na yana' meiiⁿ na tiyuu' juuna'
 21 ee ñ'eeⁿ nn'aⁿ na nmeiⁿ laxmaⁿ ndo' na ljo', jnda tju'taaⁿñena' joona na
 cwilayu'ya n'omna.

Quiaa Ty'oots'om na nncoñom' naya na matseixmaaⁿ.

Carta na jnda we na seicwanom Pablo na m'aaⁿ Timoteo

Pablo matseicwanoom ñ'oom na m'aaⁿ Timoteo

¹ Ja Pablo cwiluiindyō apóstol 'naaⁿ Jesucristo, Ty'oots'om ty'ioom tsiaaⁿwaañe ja nc'e na l'ue ts'oom, cha'xjeⁿ ñ'oom na jnda tsoom na mañequiaaⁿ na cwita'ndo' añmaaⁿ nn'aⁿ na cwilajomndyena ñ'eⁿ Cristo Jesús. ² Matseiljeiya cartawaañe na matseicwanoⁿya juuna' na m'aaⁿ 'u jndaaya Timoteo na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya. L'ue ts'ooⁿ na nquii Tsotyaaⁿ Ty'oots'om ndo' Ta Jesucristo cwentaaya nntio'naaⁿndyena 'u ñequio naya na la'xmaⁿna, ñequio na wi' n'omna 'u tjaañomtiuu c'oom' jo ndaana.

Cwji'yuuñe Timoteo cantyja 'naaⁿ Cristo

³ Naxuee ndo' natsjom quia na matseinaⁿya nnom Ty'oots'om, ñequii'cheⁿ quijaañjoom' ts'ooⁿya 'u. Mandi'ntjōⁿya nnoom ñequio na meiⁿcwii titia ntyjii cha'xjeⁿ tyol'a nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuiindyō. ⁴ Ñequii'cheⁿ macjaañjoom' ts'ooⁿya na tiomna' ndaa n'om njom' quia na toⁿndyō ndo' jeeⁿ ñe'canty'iannda'a 'u cha ññequiaana' na neiⁿya. ⁵ Macjaañjoom' ts'ooⁿ na jeeⁿ xcwe matsei'yuya' ts'om' ñ'eⁿ Ty'oots'om. Najndyee tyotseyu' tso'ndyō' tsaⁿtquiee Loida mati nquii tso'ndyō' Eunice ndo' mantyjiiⁿndaa'ndyō na mati 'u.

⁶ Quia na tiōō l'ooⁿya nacjo', jnda' juu najndeii na matseixmaⁿ Ty'oots'om cha ndaa nndi'ntjom' nnoom. Cwil'uee'ndyu' juu naya'ñeeⁿ. ⁷ Nchii Ty'oots'om mañequiaaⁿ na m'aaⁿya na nquiaaya. Jom mañequiaaⁿ na lax-maaⁿya najndeii na matseixmaaⁿ ñequio na c'ooⁿya na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ ndo' mati na queⁿndyō cheⁿncjōō xjeⁿ cantyja 'naaⁿya. ⁸ Ja wa'njōōⁿ w'aancjo, saā tinc'oom' na jnaⁿ na nncwji'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na cwiluiñe na matsaⁿntjoom jaa, meiⁿ tinc'oom' na jnaⁿ cantyja 'naⁿya. Ñequio najndeii na mañequiaa Ty'oots'om, catseijomndyu' nawi' na cwiwinōōⁿya nc'e juu ñ'oom na cwiñequiaaya na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. ⁹ Jnda tjei'n'maaⁿñe jaa ndo' maqueeⁿñe jaa na calaxmaaⁿya nn'aⁿ na maqueⁿñōōⁿ cwentaⁿaⁿ nchii cwe' nc'e cwii nnom na jnda ñel'aaya, saā nc'e na luaa' jnda seijndaa'ñe ndo' na m'aaⁿ na wi' ts'oom jaa nc'e cwilajomndyō ñ'eⁿ Cristo Jesús ee cwii tjoōcheⁿ na ncuaa tsjoomnancue, m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa. ¹⁰ Je' ma'mōōⁿ na candya' ts'oom jaa na jnda jndyō nquii na macwji'n'maaⁿñe jaa, Jesucristo. Jom seityueeⁿeⁿ na jndeii na matseixmaⁿ juu na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ. Cantyja 'naaⁿ juu ñ'oom naya na cwiñequiaaya cwito'ñoom nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na.

¹¹ Ty'oots'om ty'ioom ts'iaaⁿ ja na ññequiaaya ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndo' na cwiluiindyō ts'aⁿ na majñoom ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ na ca'mōōⁿya juuna' ndaa nn'aⁿ na nchii judíos. ¹² Nc'e na luaa' jo' chii mawinōōⁿya nawi'meiⁿ, saā tic'ooⁿ na jnaaⁿa na ljo' ee mawajnaⁿa nqueⁿ na ntyjaa' ts'ooⁿ ndo' ntyjiiⁿndaa'ndyō na waa najndeii na matseixmaaⁿ na mach'eeⁿ cwenta juu na m'aaⁿya na quit'maⁿ ts'ooⁿya jom hasta xuee quia na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ.

¹³ Ñ'oom na xcweti na jnda jndi' na tyoñequiaaya njom', queⁿ juuna' jo njom' cwii na ma'mōⁿna' chiuu na ncjaam'aaⁿ na matsei'yuya' ts'om' ndo' na c'oom' na wi' ts'om' nn'aⁿ nc'e na cwilajomndyō ñ'eⁿ Cristo Jesús. ¹⁴ M'aaⁿ Espíritu Santo quii' n'ooⁿya, ñequio na mateijñeiⁿ jaa catsa' cwenta ñ'oom na jeeⁿ xcwe na mañequiaa Ty'oots'om luaaya.

15 Cha'xjeⁿ na jnda jndi' cha'tsondye nn'aⁿ ndyuaa Asia jnda 'ndyena ja. Quii'ntaaⁿ joona ñ'eⁿ Figelo ñequio Hermógenes. 16 C'oom Ty'o^ots'om nawi' ts'oom nn'aaⁿ Onesíforo ee jndye ndii' teijneiⁿ ja ndo' meiⁿ tîc'oom na jnaaⁿaⁿ na m'aaⁿya praso. 17 Ee quia na tyjeeⁿeⁿ ñjaaⁿ Roma tyoqueⁿñê na tyol'ueeⁿ ja hasta xjeⁿ na nljeiiⁿcheⁿ ja. 18 Xuee quia na nncu'xeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ quiaaⁿ na nnc'oom na wi' ts'oom juu. 'U ntyji' na jeeⁿ t'maⁿ teijneiⁿ jâ tsjoom Éfeso.

2

Sondaro 'naaⁿ Jesucristo na ya mandi'ntjom nnoom

1 Quia jo' 'u jndaaya, c'oom'jndei' ts'om' cantyja 'naaⁿ naya na laxmaaⁿya nc'e na cwilajomndyo ñ'eⁿ Cristo Jesús. 2 'U jnda ñejndi' ñ'oom na tyoñequiaya ndaa jndyendye nn'aⁿ, ñ'oom'ñeeⁿ caty'iom' ts'iaaⁿ nn'aⁿ na cwicantyjaa' n'om Ty'o^ots'om na nnt'mo^ona joona' ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ.

3 'U cwiluiindy' sondaro 'naaⁿ Jesucristo. Jo' chii catsei'quii' ts'om' nawi' na mawi'noom' ee na mandi'ntjom nnoom. 4 Tixocatii'ñe cwii sondaro ts'iaaⁿ na tseixmaⁿ tsjoomnancue, ee l'ue ts'oom na nquii' ts'aⁿ na matsa'ntjom jom c'oom na ya ntyjii' ñ'eñê. 5 Ndo' maljoyu cantyja 'naaⁿ cwii ts'aⁿ na maleinom na ñecwantjom, tixocwantjoom xeⁿ ticatseicañaⁿ ñ'oom na cwiqueⁿna nnoom. 6 Ndo' mati ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ jndaⁿ tseixmaaⁿ na jom nleil'uee'ñe jñeeⁿ na cwiwe' ntjoom'm. 7 Yaya c'oom' ts'om' cantyja 'naaⁿ ndyee nnom ñ'oommeiⁿ na matsjo^o quia jo' nquii' Ty'o^ots'om ñnequiaaⁿ na nntsei'noⁿ joona'.

8 Cjaañjoom' ts'om' cantyja 'naaⁿ Jesucristo. Tuiiñê tsjaaⁿ rey David na jndyowicantyjoo', tando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ. Luaa' ñ'oom na mañequia ndaa nn'aⁿ na cantyja 'naaⁿ juuna' macwji'n'maaⁿñe Ty'o^ots'om nn'aⁿ. 9 Nc'e na mañequiaya ñ'oom nayawaañe jo' na wi' matjoⁿ, ndo' jnaaⁿ jo' na chu'tyeⁿndyo ñ'eⁿ l'uaancjo cha'xjeⁿ cwii ts'aⁿ na t'maⁿ jnaaⁿ, saa ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om xocandaⁿ nla'tyeⁿ nn'aⁿ juuna'. 10 Jo' chii matsei'quii' ts'o^o cha'tso na matjoⁿ cha nnteijndeiina' nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ cha mati nnto'ñoomna na macwji'n'maaⁿñê joona nc'e Cristo Jesús, juu jo' na jeeⁿ jndana' ndo' na ticantycwii na matseixmaⁿ ts'aⁿ juuna'.

11 Ñ'oomwaa jeeⁿ mayuu' juuna':

Xeⁿ la'xmaaⁿya l'oo cantyja 'naaⁿ Jesucristo mati nntandoo'a ñequioñê,

12 xeⁿ cwila'jomndyo nawi' na tjoom, mati nla'jomndyo cantyja na matsa'ntjoom,

saa xeⁿ cwitjei'ndyo cantyja 'naaⁿaⁿ, mati nncwji'ñê cantyja 'naaⁿya.

13 Meiⁿ xeⁿ jaa tila'candaⁿaya saa jom ñequii'cheⁿ na matseicañaⁿ, ee tixocandaⁿ nncwji'ñe cheⁿnqueⁿ cantyja na matseixmaaⁿ.

Ts'aⁿ na cjaawee' ts'om Ty'o^ots'om juu

14 Catseilcwii'ndyu' ñ'oommeiiⁿ ndaa nn'aⁿ. Ñequio na ndo' Ty'o^ots'om catsa'ntjom' na tacala'ntja'ndyena na cwe' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na niom naquii' ntaaⁿyo' ee tjaa 'ñeeⁿ mateijndeiina', ndo' yacheⁿ matseiñ'eeⁿñena' nn'aⁿ na cwindye. 15 Catseijndu' naquii' ts'iaaⁿ na mache' cha nncjaawee' ntyjii' Ty'o^ots'om ñ'eⁿndyu', quia jo' xocats'aana' na tia ntyji' ee cwiluiindy' mosoom'm na xcwe mandi'ntjom nnoom. Catsei'noⁿ chiuu ma'moⁿ ñ'oom na mayuu' ndo' xcwe ca'moⁿ juuna'. 16 Tintseijomndyu' ñ'oom na cwe' ts'iaaⁿndyo na cwila'neiⁿ nn'aⁿ na cwe' cwila'ñ'eeⁿto ndyuee. Ee naⁿñeeⁿ yacheⁿ wjaachuuna' joona na 'ool'atina natia. 17 Ndo' mati ñ'oom na cwit'mo^ona wjaanty'leena' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'cwijom cwii tycu. Maluaa' mach'leena' ñequio ñ'oom na ma'moⁿ Himeneo ñequio Fileto, 18 joona jnda

toⁿndyena ñequio ñ'oom na mayuu', ee cwiluena na jnda teinom na nlcwinnda' nn'aⁿ na jnda tja, ndo' na laa'ti' ñ'oom na cwiñequiana, matseyuyii'na' na cwila'yu'ya n'om nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¹⁹ Saa jnda tqueⁿtyeⁿ Ty'o^oots'om ñ'oom na matseijomna' cha'na tsiaⁿtsjo', na teiljeiina': "Mawajnaaⁿya Ty'o^oots'om cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindy e wentaⁿaⁿ", ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom'm na matsona': "Cha'tsondye nn'aⁿ na cwilcwii'na xuee' Ty'o^oots'om, catjeii'ndyena cantyja 'naaⁿ natia."

²⁰ Waa' cwii tsaⁿtya, jndye nnom 'naⁿ niom na cwiwil'ue. Nt'om joona' tuii ñequio s'om cajaan' ndo' s'om xuee, saa nt'om tuiina' ñ'eⁿ n'oom oo ts'ocachu. Nt'om joona' cwiwil'uena' ts'iaaⁿ na ya saa nt'om joona' cwiwil'uena' ts'iaaⁿ na cwe' cwantindyo. ²¹ Cha na nnda^a nleil'uee'ñe Ty'o^oots'om jaa cwii ts'iaaⁿ na jnda, macaⁿna' na cala'xmaaⁿya na lju' n'o^oya, na cwitjei'ndyo cantyja 'naaⁿ natia, quia jo' nnda^a nleil'uee'ñe jaa cwii ts'iaaⁿ na ya juuna'.

²² Tica'ndiindy' na wjaañ'oomna' 'u ñ'eⁿ natia na cwila'queeⁿ n'om nn'aⁿ na cje m'aⁿ. Catseijomndyu' ñequio nn'aⁿ na 'oom'aⁿ cantyja na maty'iomyana', ñequio nn'aⁿ na cwila'yu'ya n'om ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ na wi' n'om ntyjee, ñequio nn'aⁿ na ya m'aⁿ ñ'eⁿ nt'omcheⁿ tjaa'naⁿ ndia' cachona. ²³ Tintseijomndyu' ñequio ñ'oom na cwe' cwila'ñ'eeⁿto ndyuee nn'aⁿ na tjaa ljo' mateijndeina' ee ntyji'ya' na cwe' jnaaⁿ jo' na cwila'ntja'ndye nn'aⁿ. ²⁴ Ee ts'aⁿ na mandi'ntjom nnom Ty'o^oots'om, ticatsona' na nntii'ñe ndia'. Jom matsona' na c'oom na ya ts'aⁿñe ñequio cha'tsondye nn'aⁿ, ndo' tseixmaaⁿ ts'aⁿ na 'naaⁿ m'moⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ, tintseitoom na ndioomndye nn'aⁿ na cwila'tjo^ondye nnoom. ²⁵ Nn'aⁿ na cwila'wendye nacjoom'm macaⁿna' na m'mo^o ndaana ñequio na nioom' ts'oom na ntyjaa' ts'oom na nnts'aa Ty'o^oots'om na nlcwe' n'omna ndo' na nla'noⁿna ñ'oom na mayuu', ²⁶ cha nntseijndo'na' n'omna ndo' na ndyaandyena cantyja 'naaⁿ juu teinco' na seijndaa'ñe tsaⁿjndii na maleichom joona praso na cwil'ana yuu na l'ue ts'oom.

3

Luaa nnc'om nn'aⁿ ncuee na macanda

¹ Catsei'noⁿ na ncuee na macanda wi'ti nntjoom nn'aⁿ. ² Ee quia ljo'cheⁿ nnc'om nn'aⁿ na cwila'neii'ndye cheⁿnquieena. Neiiⁿna s'om. Cwila't'maaⁿndye cheⁿnquieena. Cwila's'andyena, cwila'lcundyena. Cwit'mo^ona na ticuee' n'omna nquii Ty'o^oots'om. Xola'candana ñ'oom na cwilue lotyena, londyeena. L'ona cwe' na wi' n'om naⁿñeeⁿ joona. Xocala't'maaⁿndyena ñ'oom na cwila'yu' nn'aⁿ ñequio Ty'o^oots'om. ³ Tixoc'omna na wi' n'omna nc'iaana, l'ona meiiⁿ wi' cwitjoom naⁿñeeⁿ. Cwila'tjomna cantu, tixoqueⁿndye cheⁿnquieena xjeⁿ cantyja 'naaⁿna. Jeeⁿ wi'ndyena ñequio nn'aⁿ, macwi'oona nacjoo' cha'tso na la'xmaⁿ na ya. ⁴ Cwil'ueena yuu na nlco'wi'na' nc'iaana nc'e cwe' ljoljo na ya m'aⁿna ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ. M'aⁿna na ti'maaⁿ n'omna. Cwitjeii'yandy cheⁿnquieena. Cwil'ueena yuu na tomti na ññequiaana' na neiiⁿ nquieena nchii yuu na l'ue ts'om Ty'o^oots'om. ⁵ Cwil'ana na ndoo' jeeⁿ cwila't'maaⁿndyena saa cantyja na cwil'ana macwji'na' na waa najndeii ñ'oom na cwila'jomndyena.

Tintseiquii'ndyu' ñequio nn'aⁿ na nmeiiⁿ cwil'a. ⁶ Naⁿñeeⁿ laxmaⁿna nn'aⁿ na cwiquie l'aa nn'aⁿ, ndo' cwinquioo'nn'aⁿna yolcu na jeeⁿ cwila'tjo^ondye, na joona m'aⁿna xjeⁿ 'naaⁿ na queeⁿ n'omna, ⁷ ñe'quii'cheⁿ ñe'candy yolcu'ñeeⁿ meiⁿnquia ñ'oom na cwit'mo^o nn'aⁿ saa tileicala'noⁿna cwaaⁿ ñ'oom na mayuu'. ⁸ Ndo' cha'xjeⁿ naⁿcalua' Janes ñequio Jambres jla'wendyena nacjoo' Moisés, mati naⁿm'aⁿ cwilawendyena nacjoo'

ñ'oom na mayuu', la'xmaⁿna nn'aⁿ na ntjeiⁿ nqueⁿ, ndo' jooⁿa cantyja na matseyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'o^ots'om, macwji'ndyona' jooⁿa. ⁹ Saa nn'aⁿ na nmeiiⁿ cwinquoio'nn'aⁿ xocwiyo na luaa' cwil'ana ee cha'xjeⁿ jla'noⁿ nn'aⁿ na joo we naⁿ ñeeⁿ na tyola'wendyena nacjoo' Moisés tyom'aⁿna na ntjeiⁿ nqueⁿna, mati cha'tso nn'aⁿ nnc'ooliu na majo'ti laxmaⁿ naⁿm'aⁿl.

Ñ'oom na macandā na maqueⁿtyeⁿ Pablo nnom Timoteo

¹⁰ Saa mawajnaⁿya' chiuu tseixmaⁿ ñ'oom na ma'mo^o, ntyji' chiuu waa ts'iaaⁿ na teijnoomya, ñequio na matseyu'ya cwii ts'o^oya, ndo' na m'aaⁿ nioomcheⁿ ts'o^o, ntyji' chiuu waa na jnda ntyjiia Ty'o^ots'om, ndo' na wi'ts'o^oya nn'aⁿ, ndo' mati na tica'ndiinc'uaa'ndyo, ¹¹ mantyji' na tyontyjo nn'aⁿ ja ndo' nawi' na tyowinooⁿ. Mantyji' chiuu tjoⁿ tsjoom Antioquia, Iconio ndo' Listra, ta'wi' nn'aⁿ ja jo' jo'. Saa seicandyaane Ty'o^ots'om ja cantyja 'naaⁿ cha'tso nmeiⁿ. ¹² Ee ñ'oom na mayuu' na cha'tsondye nn'aⁿ na ñe'c'omna na xcwee' n'omna cantyja 'naaⁿl Cristo Jesús, maxjeⁿ wi' ncwinomna. ¹³ Ee nn'aⁿ na wi'ndye ndo' nn'aⁿ na cwinquoio'nn'aⁿ, yacheⁿ cwajndiiti ñequio'nn'aⁿndye ntyjeena.

¹⁴ Saa 'u je' c'om'tyeⁿ cantyja 'naaⁿl cha'tso na jnda sei'naⁿl ndo' na matsei'noⁿ na mayuu'na', ee mawajnaⁿya' ñeeⁿ jooⁿa na t'mo^ona juuna' njom'. ¹⁵ Ee xjeⁿ na cachjoondyu'cheⁿ tajnaⁿl ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeiina' tandyo xuee. Juuna' matseijndo'na' ts'om' ndo' mañequiaana' na nlui'n'maaⁿndyu' nc'e na matsei'yu'ya ts'om' ñequio Cristo Jesús. ¹⁶ Cha'tso ljeii 'naaⁿl Ty'o^ots'om teiljeiina' jndye ñ'oom' nqueⁿ ndo' ts'iaaⁿna' na ma'mo^ona' nnom ts'aⁿ, ndo' na nntseitia'na' ts'aⁿ quia tixcwe wjaam'aaⁿ, ndo' na nlco'xcwena' ts'aⁿ, mati na m'mo^ona' nnom ts'aⁿ na c'oom cantyja na maty'iomyaⁿ, ¹⁷ cha ts'aⁿ na cwiluiñe cwentaa' Ty'o^ots'om candaⁿya' m'aaⁿ c'eeñe na nnts'aaⁿ cwii cwii nnom ts'iaaⁿ na ya.

4

¹ Jo nnom nquii Ty'o^ots'om ñequio nnom Jesucristo na nncwjee'cañoom na cwiluiñe rey na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ na nndita'ndo' ndo' nn'aⁿ na jnda tja, mat'ioⁿya ts'iaaⁿmeiiⁿ 'u, ² na catseineiⁿl ñ'oom naya 'naaⁿl Ty'o^ots'om ndaaⁿ nn'aⁿ. C'omc'eendyu' na nntsa' ts'iaaⁿwaa' meiiⁿ naaⁿ ticanaaⁿndyu', cwil'uee'ndyu' juuna' cha ñe'quiandye nn'aⁿ, cha nntseitia'na' ts'aⁿ na tixcwe m'aaⁿ, ndo' na ñequiaana' na t'maⁿ ts'om ts'aⁿ ndo' na m'mo^ol ndaaⁿ nn'aⁿ ñequio na nioom'cheⁿ ts'om'. ³ Ee nncue'ntyjo xjeⁿ na taxola'ñ'oom'ndye nn'aⁿ ñ'oom na xcweti ma'mo^ona' saa ñ'oom na ñe'candyen nquieena nl'uee nquiana nn'aⁿ na nt'mo^o ñ'oom'ñeeⁿ ndaana. ⁴ Tañe'candyena ñ'oom na mayuu', cwe' ñ'oom na cwila'jndaa'ndye cheⁿnquieena jo' ñe'candyena. ⁵ Saa 'u je', tintseiñ'eeⁿñena' 'u, caljoya ts'om' meiiⁿ wi' na matjom', cjoo' ts'om na mañequiaa' ñ'oom naya na cantyja 'naaⁿl jo' cwilui'n'maaⁿndye nn'aⁿ. Catseicandaⁿndyu' ts'iaaⁿ na matseixmaⁿl.

⁶ Mawjaawindyoo' xjeⁿ na nla'cuee' nn'aⁿ ja, cha'cwijom cwila'cuee'na quioo' na cwila't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om, mawaa mawaa xjeⁿ na nnc'io. ⁷ Ja jnda ñeseijndoyaya naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿl Ty'o^ots'om. Jnda seicandaⁿndyo cantyja na macaⁿna' na cats'aaya. T'icatseitjooⁿya na matseyu'ya cwii ts'o^oya ñ'eⁿñe. ⁸ Je' macandā cwimei'ndo'a na nco'ñoⁿya juu na nntseit'maaⁿñena' ja nc'e na matseijomndyo cantyja 'naaⁿl na maty'iomyaⁿ na nquii Ta Jesús ñequiaaⁿ juuna' nooⁿya, jom cwiluiñe jwe na xcwe macu'xeeⁿ, meiiⁿ nchii macandā nennco ñequiaaⁿ na nndaya juu naya'ñeeⁿ saa mati ñequiaaⁿ jo' ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ na cwimei'ndoo'na na nncwjee' nnaaⁿaⁿ.

Matseicandii Pablo Timoteo cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwita'jnaaⁿna

⁹ Catseijndu' na cjee nncwje'cañoom' ja, ¹⁰ ee Demas jnda' ñee' ja, tjaa' Tesalónica, neii'tye' 'na' na tseixma' tsjoomnancue. Crescente tjaa' ndaandyuaa Galacia ndo' Tito tjaa' ndaandyuaa Dalmacia. ¹¹ Macanda Lucas ndicwa' m'aa' ñ'e'ndyo. Quia nndyo' candyo'ñ'oom' Marcos ee t'ma' nnda' nnteijnei' ja ts'iaa' na waa. ¹² Ndo' Tíquico jñoo'ya jom tsjoom Efeso. ¹³ Quia na nndyo' candyo'ñ'oom' liaatco 'na'ya na 'ndiya waa' Carpo tsjoom Troas. Mati candyo'chu' libro 'na'ya majndeitiche' nom 'na'ya na chu'lcwiina'.

¹⁴ Alejandro, tsa' na macwja' ncjo jee' t'ma' nawi' s'aa' ja. Saa' nquii Ta Ty'oots'om nnts'aa' na nnjoom na ljo' s'aa'. ¹⁵ Mati 'u re, cats'aandyu' cwenta ñ'e'ñê ee matseijnei' na wja' nacjoo' ñ'oom naya na cwit'moo'ya. ¹⁶ Najndyee na tjomeintyja'a jo ndaa' na'man'iaa' ñjaa' na ntseinchu'a ñ'oom na waa nacjoya, tjaa' ñee' na seijomñe' ñ'e'ndyo. Cha'tsondyena 'ndyena ja. Ntyjaa' ts'oo' na ticwja'ñe Ty'oots'om jnaa'na na luaa' l'ana. ¹⁷ Saa' teijndei Ta Jesús ja, tquiaa' najndo' cha' na jo ndaa' cha'tsondye nn'a' na tyoola'yu' jnda' tquiaa' ñ'oom cantyja' 'naa' na macwji'n'maa'ñe Ty'oots'om añmaa' nn'a'. Laa'ti' waa na seicandyaañe Ta Jesús ja nawi' na mawaa xje'na nnt'uiitye'na' ja, ¹⁸ ndo' nntseicandyaañetyee' ja cha'tso nnom nawi' ndo' nnts'aa' cwenta ja na nntseijomndyo' cantyja' 'naa' na matsa'ntjoom cañoom'luee. Ñecwii tco caluiit'mañê. Amén.

Mañequiaa' na xma'ndye nn'a'

¹⁹ Xma'ñe nomn'aa'ya Prisca ñequio saa'a' Aquila, mati nn'a' waa' Onesíforo. ²⁰ Ljoo'ñe Erasto Corinto, ndo' 'ndiya Trófimo tsjoom Mileto na wee'e'. ²¹ Xee' nnda' nntsa' candyo' cwii tjo'che' na nntsaquiaa' a ncueetei'. Juu Eubulo, Pudente, Lino, ñequio Claudia ñequio cha'tsondye nn'a' na cwilayu' ñjaa' cwila'cwanomna na xma'ndyu'.

²² Ta Jesucristo c'oomñe' ñ'e'ndyu'. Ndo' Ty'oots'om catio'naañê cha'tsondyo' 'o. Mantyjati luaa'.

Carta na seicwanom Pablo na m'aaⁿ Tito

Xmaⁿñe Tito

¹ Ja Pablo cwiluiindyō mosoo' Ty'oots'om, ndo' mati apóstol 'naaⁿ Je-sucristo cha joo nn'aⁿ na jnda tjei'ñê na cwila'yuy'a n'om nnta'jnaaⁿ na ñ'oom na mayuu' na wjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntseijomñe ñ'eⁿ Ty'oots'om, ² na cantyja 'naaⁿ jo' cwicantyyaa' n'ooⁿya na nndaaya na ticantycwii na cwitandoo'a. Nquii Ty'oots'om na tijoom ñeiquiu'nn'aaⁿ tqueⁿtyeeⁿ ñ'oom'm na nlaxmaaⁿya na ljo' cwtjoocheⁿ na nluii tsjoomnancue. ³ Ndo' quia tue'ntyjo xjeⁿ, t'mooⁿ ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ, cwiluii naljo' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mañequia nc'e nquii Ty'oots'om na macwji'n'maaⁿñê jaa sa'ntjoom na cats'aa ts'iaaⁿwaa'. ⁴ Matseiljeiya cartawaañe na matseicwanooⁿya na m'aaⁿ 'u Tito, cwiluiindyu' jndaaya na mayuu'cheⁿ nc'e mañejuu na cwila'yuy'a n'ooⁿya, na ntyjaa' ts'ooⁿya nquii Tsotyaaⁿya Ty'oots'om ñequio Jesucristo na macwji'n'maaⁿñê jaa, candaⁿ'ya ñequiana na nnc'o'ñom' naya na la'xmaⁿna.

Ts'iaaⁿ na nnts'aa Tito ndyuaaxeⁿncwe Creta

⁵ Quia na 'ndiya 'u ndyuaaxencwe Creta, s'aa naljo' na nntseijndaa'ndyu' ts'iaaⁿ na ticwityuaa'a na nntseijndaa'ndyo na quia nncjacandaⁿ' jo', ndo' na nleijndaa' nn'aⁿ na nluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. ⁶ Macaⁿna' na cwii ts'aⁿ na nluiitquieñe quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yuy' c'oom na tjaa'naⁿ ñ'oom cjoom'm, na ñe'cwii scoom'm, ndo' cwila'yuy' ntseinaaⁿ na tjaa'naⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿna na ti'ya 'oom'aⁿna oo na tiñe'la'ndana nnom tsotyena. ⁷ Ee ts'aⁿ na matseixmaⁿ na cando' ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, ts'iaaⁿmeiⁿ chuu xqueeⁿ. Jo' chii matsona' na jeeⁿ xcwe c'oom jo ndaaⁿ nn'aⁿ. Ticatsona' na ts'aⁿ na jeeⁿ s'añe, jmeiⁿñe, nchii tsaⁿ'uu, nchii tsaⁿ'mal'ue tia', nchii queeⁿ ts'om s'om na nchii jndyaa' 'naaⁿ. ⁸ Matsona' na catseixmaⁿ ts'aⁿ na matseñ'oom'ñe nn'aⁿ na cwiñequia ñ'oom' Ty'oots'om na cwe' cwiquieya waa', ts'aⁿ na neiiⁿ cha'tso na ya laxmaⁿ, na tseixmaⁿ na jndo' ts'om, na wjaam'aaⁿ cantyja 'naaⁿ na maty'iomyana', na xcwee' ts'om jo nnom Ty'oots'om ndo' na maqueⁿñe cheⁿnquii xjeⁿ. ⁹ Macaⁿna na caljoo'ñetyeeⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mayuu' na jnda t'mooⁿ nn'aⁿ nnoom, cha mati nndaⁿ nntseijnooⁿ'oⁿ n'om nt'omcheⁿ nn'aⁿ ñequio ñ'oom na jeeⁿ xcwe ndo' na ñequiandye nn'aⁿ na cwi'oo nacjoo' ñ'oom' Ty'oots'om.

¹⁰ Ee jndye nn'aⁿ m'aⁿ na tiñe'catuee'ndyecje, majndeiticheⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwilue najndeina' na caluii 'naaⁿ ntjaaⁿ naⁿnom, jndye ñ'oom na cwe' cwila'nei'ntona' na cwinquoio'nn'aⁿna' nn'aⁿ. ¹¹ Macaⁿna' na catseicheⁿ jooⁿna ee cwila'ndaa'na n'om nn'aⁿ hasta cha'waañ'eⁿ na cwii w'aa nn'aⁿ. Ee cwt'mooⁿna ñ'oom na meiⁿchjoo ticaty'iomyana' cwe' ee na ñe'cata'ntjomna.

¹² Cwii nquiee nn'aⁿ ndyuaa xeⁿncwe Creta na tyoñequiaa ñ'oom tioñ'oom nn'aⁿ ndyuaaⁿaⁿ, tsoom: “Nn'aⁿ ndyuaa Creta, cwe' nn'aⁿ cantundye, tia nn'aⁿndye, cwe' ñecwa'to, ntqueeⁿna.” ¹³ Ndo' ñ'oom na tsoom cantyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ, mayuu' jo'. Jo' chii jndei' ñ'oom catsu' ndaⁿna, cha xcwe nnc'omna cantyja na cwila'yuy'a n'omna. ¹⁴ Ndo' mati cha tila'ñ'oom'ndye naⁿñeeⁿ cuento na cwe' cwila'jndaa'ndye cheⁿnquiee nn'aⁿ judíos, meiⁿ ñ'oom na cwiqueⁿ nn'aⁿ na ticuee' n'om ñ'oom na mayuu'.

¹⁵ Nn'aⁿ na laxmaⁿ na lju' n'om, cha'tso na m'aaⁿ n'omna laxmaⁿna' na lju'. Saⁿ joo na m'aaⁿ quii' nqueⁿ nn'aⁿ na tyoolayu' ñequio joo na m'aaⁿ n'omna,

tilju' laxmaⁿ jo'. ¹⁶ Ee meiiⁿ na cwiluena na cwita'jnaaⁿ na Ty'ooots'om, saa joo na cwil'ana cwit'mooⁿ na tiyuu'. Laxmaⁿ na nn'aⁿ na tiann'aⁿ ndye, nn'aⁿ na cwilawendye nacjoo' Ty'ooots'om, meiⁿ cwii leicanda^a nl'ana yuu na ya.

2

Ñ'oom na xcweya m'aaⁿna'

¹ Saa 'u je', ñ'oom na mañequiaa', ñequi'cheⁿ catseijomna' ñequio ñ'oom na jeeⁿ xcwe na cwit'mooⁿ yâ cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om. ² Naⁿ nom na tquiendye, ca'moⁿ ndaana na c'omna na xcwe cwil'ana, c'omna na macanda ñ'oom ya nquiu nn'aⁿ cantyja 'naaⁿna, nn'aⁿ na xcwe m'aⁿ na cwila'yuy'ya n'om, m'aⁿna na jnda nquiuna nc'iaana na cwila'yui', ndo' na cwila'quii n'omna nawi' na cwiwinomna. ³ Ndaa yolcu na tquiendye, catsu' na cal'ana yuu na matseit'maaⁿ ñena' Ty'ooots'om. Tala'neiⁿ na cantu nacjoo ntyjelcuna, meiⁿ nchii na cwicandyeena. Calaxmaⁿ na cwii na ma'moⁿ na ndaa nt'omcheⁿ, ⁴ cat'mooⁿ na ndaa ntyjelcuna na titquiendye na c'om na wi' n'om s'aa ñ'eⁿ nda, ⁵ ndo' cal'a cheⁿ nquieena xjeⁿ cantyja 'naaⁿna, na lju' m'aⁿna jo nnom Ty'ooots'om, ya cwitei'x'eena l'aana, ya nn'aⁿ ndyena ñequio cha'tso, na cwila'canda^a ndyena jo ndaa s'aana, cha cantyja 'naaⁿna tala'neiⁿ nn'aⁿ ñ'oomwi' nacjoo' ñ'oom' Ty'ooots'om.

⁶ Ndaa naⁿ nom na titquiendye catsu' na cal'a cheⁿ nquieena xjeⁿ cantyja 'naaⁿna, ⁷ ndo' 'u cha'tso cantyja 'naⁿ, catseixmaⁿ cwii na ma'moⁿ na ndaana chiuu na c'omna ee na xcwe na wja'm'aaⁿ. Catsa' naljo' ñequio na xcwee' ts'om', ⁸ xcwe catseineiⁿ cha xonquiaana' na nlue nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom na matsei'neiⁿ. Ee naljo' nn'aⁿ na ñe'c'oo nacjooya nntseijnaaⁿ na joona, xocanda^a nliuna ñ'oomwi' na nluena nacjooya.

⁹ Ndaa nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ, catsu' na catuee'ndyecjena ndaa patrom 'naaⁿna. Cala'candana na nncjaawee' nquiu patrom 'naaⁿna joona meiⁿ nchii nnc'oot'oona ljo' cwilue naⁿ ñeeⁿ. ¹⁰ Meiⁿ tinty'ueena, cat'mooⁿ na na cwila'canda^a na ndaa naⁿ ñeeⁿ, cha cantyja 'naaⁿna nleitquioo' na jeeⁿ neiⁿ ncoo' tseixmaⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ nquii Ty'ooots'om na macwji'n'maaⁿ ñê jaa.

¹¹ Ee juu naya na matseixmaⁿ Ty'ooots'om na cantyja 'naaⁿ jo' cwicalui'n'maaⁿ ndye nn'aⁿ cwiwitquioo'na' ndaa cha'tso nn'aⁿ, ¹² juu naya'ñeeⁿ ma'moⁿ na ndaaya na catjei'ndyo cantyja 'naaⁿ cha'tso natia laxmaⁿ, ñequio cha'tso na queeⁿ n'om sei'a, na quaⁿ cheⁿ ncjoo xjeⁿ cha nnc'ooⁿ ya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cwii na nncjaawee' ntyjii Ty'ooots'om, ¹³ yocheⁿ na cwimei'ndoo'a na nntseicanda^a ñena' ñ'oom na jnda tsoom na nnts'aaⁿ na nncwjee'nnda' Ty'ooots'om Jesucristo nquii na tjacantyja t'maⁿ cwiluiñe na macwji'n'maaⁿ ñê jaa. ¹⁴ Nqueⁿ tquiaañe cheⁿ nqueⁿ na tueeⁿ en cwentaaya cha na nncwji'n'maaⁿ ñê jaa quii' cha'tso nnom natia, ndo' cha na canda^a ñ'eⁿ nntseiljoom'm naquii' n'ooⁿ ya, na nlqueeⁿ jaa na cwilaxmaaⁿ ya cwentaⁿ aⁿ, na queeⁿ n'ooⁿ ya na nl'aaya yuu na ya.

¹⁵ Ñ'oommeiⁿ ca'moⁿ na ndaa nn'aⁿ. Ñequio joona' catseijndo' n'omna, ndo' quia na macaⁿ na catseitia' joona, catsa' na ljo' ñequio najndeii na matseixmaⁿ. Tiñequiaa' na nnts'aa ts'aⁿ na ticuee' ts'oom 'u.

3

Nmeiiⁿ cal'aaya

¹ Catseilcwii'ndyu' ndaana na catuee'ndyecjena nnom gobiernom ñequio nt'omcheⁿ naⁿ man'iaaⁿ, calacanda^a ndyena ndo' c'omc'eendyena na nl'ana yuu naya. ² Meiⁿ cwii ndyena tala'neiⁿ na ñ'oomwi' nacjoo' x'iaana.

Calaxmaⁿna nn'aⁿ na tjata' cachona ñequio nt'omcheⁿ, ya nn'aⁿndyena ñequio cha'tso. Cat'mooⁿna na niom' n'omna ñequio cha'tsondye nn'aⁿ.

³ Ee xuee na ñejndyowana' mati jaa ñet'ooⁿya na ntjeiⁿ ljo' ñel'aaya, na quie' n'ooⁿya jo nnom Ty'oots'om. Tyolaxmaaⁿya nn'aⁿ na jnda' tsuundye. Tyondya'ntjoⁿtyaaⁿ ndaa' cha'tso nnom na queeⁿ n'om seii'a ñequio na jeeⁿ neinco nquiuyu. Tyolajomndyo ñequio natia. Tyolataa' n'ooⁿya, jndoo nn'aⁿ jaa ndo' jndooⁿya jooa. ⁴ Saa nquii Ty'oots'om na macwji'n'maaⁿñê jaa, t'mooⁿ na jeeⁿ ya mach'eeⁿ ndo' na candya' ts'oom nn'aⁿ, ⁵ tjei'n'maaⁿñê jaa, nchii nc'e na ñel'aaya yuu na maty'iomyana', saa nc'e na wi' ts'oom jaa. Tjei'n'maaⁿñê jaa na seiljoom'm jaa na tuiindyoxcoo' cha cantyja 'naaⁿ Espíritu n'laxmaaⁿya nn'aⁿ na cwita'ndo' xco. ⁶ Cantyja 'naaⁿ Jesucristo na macwji'n'maaⁿñê jaa, candaⁿya jnda' tquiaa Ty'oots'om Espíritu Santo quii' n'ooⁿya, ⁷ cha na ndaa' nnto'ñooⁿya juu na ntyjaa'ya n'ooⁿya na ticantycwii na cwitandoo'a nc'e na jnda' jndyaandyo' jnaaⁿya nc'e naya na matseixmaaⁿ.

⁸ Ñ'oomwaa' ñ'oom na mayuu' juuna', tintseitsaaⁿndyu' na matseineiⁿ jooa' ndaa' nn'aⁿ na cwila'yu'. Cjoo' n'omna na nl'ana cha'xjeⁿ na maty'iomyana' ee jeeⁿ ya na nluii naljo' ndo' cwitei'jndeiina' cha'tsondye nn'aⁿ. ⁹ Saa cwji'ndyu' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwila'ñ'eeⁿ ndyuee nn'aⁿ, ñ'oom na cwilaneiⁿna cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na ñet'om teiyo, ñ'oom na cañ'eeⁿ cantyja 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na cantyja 'naaⁿ jo' cwila'ntja'ndyena, ee nmeiⁿ jeeⁿ cwe' ts'iaaⁿndyo, ticateijndeiina' nn'aⁿ.

¹⁰ Xeⁿ na m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu quii' ntaaⁿ'yo' na mach'ee na cwitoⁿndye nn'aⁿ tmaaⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ, cwaⁿ tsaⁿñeeⁿ cwii oo we ndii', saa xeⁿ titseñ'oom'ñê 'u, tañequiaa' na nntseijomñê quia cwitjomndyo', ¹¹ ee macaⁿna' na catsei'noⁿ na tixcwe m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ jo nnom Ty'oots'om ndo' tseixmaaⁿ jnaⁿ, ndo' juuna' matseijndaa'ñena' na nnt'uiina' jom.

Nmeiⁿ cats'aa Tito

¹² Quia na njñooⁿya Artemas oo Tíquico na m'aaⁿ, queⁿndyu' na nncja'ndo' ja tsjoom Nicópolis, ee jnda' seijndaa'ndyo na nnc'ooⁿya jo' jo' ncuee na teiⁿ. ¹³ Ndo' cateijndei' Apolos ñ'eⁿ ti'Zenas, tsaⁿ na matsei'noⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Catsa' cwanti na ndaa' nntsa' na nnteijndei' jooa na nnc'oonquiiana ñ'oom' Ty'oots'om, cha meiⁿcwii ticatseitjooⁿna' jooa. ¹⁴ Mati catsu' ndaa' nn'aaⁿya na cwila'yu' na queⁿndyena na cal'ana cha'tso nnom na maty'iomyana' cha ndaa' nntei'jndeiina' nn'aⁿ na matseitjooⁿna' joo. Cal'ana na ljo' cha n'laxmaⁿna nn'aⁿ na ya nn'aⁿndye.

Xmaⁿndyo' Ty'oots'om catio'naa'ñe 'o

¹⁵ Cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ ñ'eⁿndyo' cwiluena na xmaⁿndyu'. Mati 'u catsu' na xmaⁿndye nn'aⁿ na wi' n'om jaa na tjoom' cwila'yu'ya n'ooⁿya. Ty'oots'om catio'naa'ñê cha'tsondyo'. Amén.

Carta na seicwanom Pablo na m'aaⁿ Filemón

Pablo matseiljeiⁿ carta cwentaa' Filemón

¹ Ja Pablo na m'aaⁿya w'aancjo nc'e Cristo Jesús, ñequio ti'nn'aⁿya Timo-teo matseiljeiya cartawaa na matseicwanoⁿ na m'aaⁿ Filemón, 'u na matseiljomndyu' ts'iaaⁿ 'naaⁿ nqueⁿ. ² Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwitjomndye wa', mati xmaⁿñe nomnn'aaⁿya Apia ñequio Arquipo na mati matseijomñê na cwilajndaayâ naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^oots'om. ³ Nquii Tsotyaaya Ty'o^oots'om ñequio Ta Jesucristo quiana na canda^a'ya nnto'ñoom'yo' naya na la'xmaⁿna ndo' mati na meiⁿ cwii ñomtiuu tic'om'yo' jo nda^ana.

Matseyu'ya ts'om Filemón ndo' wi' ts'oom nc'iaaⁿ'aⁿ

⁴ Ñequii'cheⁿ mañequiaya na quial'uaa' Ty'o^oots'omya na mañjom ts'o^oya 'u na matseinaⁿya nnoom. ⁵ Ee jnda jndiia na jeeⁿ jnda ntyji' Ta Jesús ndo' matseyu'ya ts'om' ñ'eⁿñê ndo' na wi' ts'om' cha'tsondye nn'aⁿ na jnda tqeⁿlju' Ty'o^oots'om n'om. ⁶ Macaⁿ'a nnom Ty'o^oots'om na cha'xjeⁿ matseijomndyu' na cwila'yu'ya cwii n'o^oya, na nncue'ntyjo xjeⁿ na canda^a' nntseinoⁿ' cha'tso na matio'naaⁿñe Ty'o^oots'om jaa nc'e Cristo Jesús. ⁷ 'U nn'aⁿya, juu na m'aaⁿ na jnda ntyji' nn'aⁿ mañequiaana' na neiⁿya ndo' quianl'ua' na cantyja 'naaⁿ juuna', nn'aⁿ na cwilayu', cwiñ'omt'maaⁿ'ndye n'om.

Pablo macaaⁿ naya cantyja 'naaⁿ' Onésimo

⁸ Nc'e na cwiluiindy^o apóstol 'naaⁿ Cristo ja, jo' chii wanaaⁿ na nntsjoo yuu na ntyjii na maty'iomyana' na catsa', ⁹ saa xcweti ntyjii na nlcaaⁿ'a cwii ñ'omwi' ts'om nc'e na wi' n'o^o ntyjaa. Ee manncotquia Pablo je' m'aaⁿya praso nc'e na tseixmaⁿya cwentaa' Cristo Jesús, ¹⁰ macaⁿ'a cwii naya'ñeeⁿ cantyja 'naaⁿ juu ti'jndaaya Onésimo, na tuiñexcoom ñjaaⁿñe yuu na m'aaⁿya w'aancjo.

¹¹ Ñet'oomna' ndoo' ntyji' na til'ueñê, saa je' jnda cwiluiñê cantyja 'naⁿ ndo' mati ja. ¹² Matseilcwa'a jom na m'aaⁿ. Je' coñom'nnda' jom cha'cwijom ntyji' na nnco'ñom' nnc^o. ¹³ Ja ya ntyjii xeⁿ na ljoo'ñê ñjaaⁿñe ñ'eⁿndyo cha nndi'ntjoom no^o yocheⁿ na m'aaⁿya praso nc'e na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^oots'om. ¹⁴ Saa tiñe'cats'aa na ljo' na nchii ñ'om'ndyo', ee juu naya na nntsa' ja nntsa' juuna' nc'e na l'ue ts'om', nchii cwe' na jndei'ndyo. ¹⁵ Nnda^a nnts'aana' na tquiaa Ty'o^oots'om na jleinoom 'u cwantindy^o xuee cha quia na nlo'ñom'nnda' jom, tajom cwii cat^o'ndyo' ñ'eⁿñê. ¹⁶ Ee je' tachii maco'ñom' cwe' cwii moso na ndi'ntjomtyeⁿ njom'. Jom cwiluiñê cwii nn'aaⁿya na wi' n'o^oya. Mayuu' ja jnda ntyjiiya ñ'eⁿñê ndo' majndeiiticheⁿ 'u je' nnc'oom' na wi' ts'om' jom, cwii ndii' nc'e na ts'aⁿ jom cha'na jaa ndo' jnda we nc'e na cwiluiñê cwii nn'aaⁿya na m'aaⁿñê cwentaa' Ta Jesucristo.

¹⁷ Jo' chii xeⁿ ntyji' na tjoom' cwilayuu'a, co'ñom' jom cha'xjeⁿ ntyji' maco'ñom' ja. ¹⁸ Ndo' xeⁿ waa cwii nata' na s'aaⁿ, oo xeⁿ chujnaaⁿ njom', cwjaa'ndyu' na nnc^o chojnaⁿ. ¹⁹ Maja Pablo, matseiljeiya xueeya, ja nndio^o, meiⁿ na ticatsjoo^oya njom' na chujnaⁿ no^o na cwiluiindy^o cwentaa' Ty'o^oots'om. ²⁰ Jo' chii 'u re nn'aⁿya na matseyu', tinsa' na tiñe'quiaa' naya na macaⁿ'a. Nc'e na cwiluiindy^o tjom na cwilayu'a ñequio Cristo, quiaa' na t'maⁿ ts'o^o.

²¹ Matseiljeiya cartawaa na matseicwanoⁿya na m'aaⁿ ee ntyjiiyaya na nntseicanda' ñ'oom na macaⁿ'a, ndo' na t'maⁿticheⁿ nntsa' nchii cwe' tomti na macaⁿ'a. ²² Ndo' cwiicheⁿ na macaⁿ'a njom', catseijndaa'ndyu' cwii cuarto

wa' yuu na nnc'ooⁿya, ee ntyjaa' ts'ooⁿya na nncuacañooⁿnda'a 'o nc'e na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'oots'om cantyja 'naⁿya.

Xmaⁿñe Filemón

²³Matseicwanom Epafra na xmaⁿndyu'. M'aaⁿ praso ñjaaⁿñe ñ'eⁿndyo nc'e na laxmaaⁿya cwentaa' Cristo Jesús. ²⁴Mati Marcos, Aristarco, Demas ñequio Lucas, nn'aaⁿya na cwila'jomndye ñ'eⁿndyo ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Ty'oots'om.

²⁵Quiaa Ta Jesucristo na canda^a' nnto'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ.

Carta na to'ñoom nn'aⁿ hebreos

Tquiaa Ty'oots'om ñ'oom'm nnom Jnaaⁿ na quiaa juuna' ndaaya

¹ Ncuee na ñejndyowa jndye ndii' ndo' jndye nnom ñ'oom teil'uee'ñe Ty'oots'om na tyotseineiiⁿ ndaa weloo welooya ñequio ñ'oom ndyuee profetas na tyola'neiⁿna chiuu na quia nluii. ² Saa je' ncuee na macanda, jnda mamatseineiiⁿ ndaaya ñequio ñ'oom 'ndyoo Jnaaⁿ. Cha'tsoti na niom, ñ'eⁿ juu quia tqueeⁿ joona', ndo' seijndaa'ñê na cha'tso joo jo' calaxmaⁿna' cwentaa' juu. ³ Ty'oots'om t'maⁿ cwiluiiñê, ndo' juu na neiⁿncoo' na caxuee na cwiluiiñê, maljo' cwiluiiñe Jnaaⁿ. Cha'xjeⁿ na matseixmaⁿ Ty'oots'om, maluaa' t'maⁿ matseixmaⁿ Jnaaⁿ. Manquiityeeⁿ t'maⁿ ñ'oom matseixmaaⁿ, jo' na waa waati tsjoomnancue ñequio cha'tso na niom cañoom'luee. Cantyja na tueeⁿeⁿ teijndaa' na matseilju' Ty'oots'om cha'tso jnaaⁿya. Jnda na teinom na tueeⁿeⁿ quia jo' tjawacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'oots'om ntyjaya cañoom'luee.

T'manti cwiluiiñe Jnda Ty'oots'om nchiiti ángeles

⁴ Nquii Jnda Ty'oots'om t'manti ñ'oom tseixmaaⁿ nchiiti ángeles, ee jnda tqueⁿna' jom na t'manti ts'iaaⁿ tseixmaaⁿ, nchiiti joona. ⁵ Ee tijoom ñetso Ty'oots'om nnom cwii ángel:

'U cwiluiindyu' Jndaaya;

je' majndaa' na cwiluiindyo tsotye'.

Meiⁿ cwii ndii' tîquitso Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ cwii ángel:

Ja nntseixmaⁿya tsotyeeⁿ

ndo' juu nntseixmaⁿ jndaaya.

⁶ Ndo' quia na t'moⁿ Ty'oots'om Jnaaⁿ na ñequicheⁿ tuiiñe ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue, tsoom:

Cha'tsondye ángeles 'naaⁿ Ty'oots'om cala't'maaⁿndyena juu.

⁷ Saa luua ñ'oom tso Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ ángeles:

Mats'aa na cjeendyena cha'na jndye.

Jona cwindye'ntjomna nooⁿ ndo' matseijomna' jona cha'na ntsaachom.

⁸ Nmeiiⁿ tsoom cantyja 'naaⁿ ángeles, saa nnom Jnaaⁿ tsoom:

'U Ty'oots'om, juu cantyja na matsa'ntjom',

m'aaⁿ ndo' m'aaⁿna'

juu jo' m'aaⁿna' cantyja na maty'iomyana'.

⁹ 'U neiⁿ na cwil'a nn'aⁿ yuu na ya, ndo' jeeⁿ jndo' natia na cwil'ana,

Nc'e na ljo', nquii Ty'oots'om na matseit'maaⁿndyu', jnda tjeiiⁿeⁿ 'U,

ndo' mañequiaaⁿ na neiⁿ'ti'cheⁿ 'u, nchiiti nc'ia'.

¹⁰ Mati matso Ty'oots'om:

'U Ta, quia na jnaⁿjndyeecheⁿ cha'tso, 'U tqueⁿ tsjoomanancue;

manncu'ti' tqueⁿ ljo'luee.

¹¹ Cha'tso nmeiⁿ nntsuuna',

saa 'u m'aaⁿ ndo' m'aaⁿndyu'.

Nleindyjo jona' cha'na liaa.

¹² Nntseilcwiindyu' jona' cha'xjeⁿ mach'ee ts'aⁿ ñ'eⁿ cwii liaa,

nntseijndyoondyu' jona' cha'xjeⁿ ts'aⁿ nntseijndyooñê liaⁿaⁿ.

Saa 'u ñecwiixjeⁿ:

ticantycwii xuee chu'.

¹³ Saa meiⁿjom ndii' tyootso Ty'oots'om nnom cwii ángel:

Cajmaⁿ ñjaaⁿñe jo ntyjaa' ts'oⁿ ntyjaya

hasta xjeⁿ na nntsa'a nn'aⁿ na jndoo 'u na la'xmaⁿna ts'oom na ntyjo nc'e'.

14 Ee cha'tso ángeles cwiluiindyena na cwindye'ntjomna nnom Ty'oots'om na majñoom joona na cateijndeina nn'a^n na cwicandaa na nlui'n'maa^ndye añmaa^na.

2

Na macwji'n'maa^ñe Ty'oots'om nn'a^n, jee^n t'ma^n tseixma^na'

1 Nc'e na jee^n t'ma^n cwiluiiñe Cristo, jo' chii maca^na' na jaa nn'a^n na cwila'yuu'a ñ'e^n Ty'oots'om qua^ntyaache^n cwenta ñ'oom na cwindyaaya, tints'aana' na n'ndyaaya joona'. 2 Ljeii na matsa^ntjomna' na tquiaa Ty'oots'om tandyo xuee ñequio luee ángeles, tye^n tyoque^na' xje^n nn'a^n, ndo' cha'xje^n na maty'iomyana' tyot'uiina' nn'a^n na waa jna^n tyolaxma^n ndo' tyola'tjoondyena nnom juuna'. 3 Nc'e na luaa' waa, ¿chiiu nl'aa na nndyaandyo xe^n tila'ñ'oo^ndyo juu na macwji'n'maa^ñe Ty'oots'om nn'a^n na jee^n jnda tseixma^n juuna'? Juu jo' tyotseicandii jndyee nquii Ta Jesús cantyja 'naa^n'na', ndo' nn'a^n na tyondye na seineii^n, tyot'moo^na juuna' ndaayâ. 4 Ndo' mati tjei'yuu'ñe Ty'oots'om cantyja 'naa^n' ñ'oom'ñee^n na s'aa^n 'naa^n quii'ntaa^n nn'a^n, ñequio nt'omche^n nnom na jee^n tyojaawee' n'omna, ñequio ts'iaa^n na tixocaluiina' cantyja 'naa^n' najndei nquii ts'a^n, ñequio cwii nnom ts'iaa^n na cwicandaana na mach'ee Espíritu Santo cha'xje^n na l'ue ts'oom.

Tuiiñe Jesucristo na matseixmaa^n cha'na jaa nmeii^n

5 Juu tsjoomnancue na quia ncuua na cwilanaa^nyaa cantyja 'naa^n'na', nchii tju'cje Ty'oots'om juuna' nacje 'naa^n' ángeles. 6 Ee waa ñ'oom naquii' libro Salmos na seinei^n David nnom Ty'oots'om. Tsoom:

¿Ljo'to cwiluiindyena nn'a^n tsjoomnancue na jee^n m'aa^n' ts'om' joona?

Ndo' ¿ljo' cwiluiindyena na mache' cwenta joona?

7 Cwe' cwantindyo xuee tque^n' joona na ticue'ntyjo na t'ma^n cwiluiindyena ñequio ángeles.

Saa matseiwe'ndye' joona na matsei't'maa^n'ndyu' joona,

8 cha'tsoti na tque^n', tju'cje' joona' nacje 'naa^n' ts'a^n.

Ndo' na tju'cjee^n cha'tsoti tjaa'na^n na ñee^n na quia nnc'omna' nacje 'naa^n' ts'a^n. Saa mei^n na luaa' tsoom, tyoonty'iaaya cha'tsoti na m'a^n'na' nacjee 'naa^n' ts'a^n. 9 Saa cwinty'iaaya Jesús, na cwe' cwantindyo xuee na tque^n' Ty'oots'om na ticue'ntyjo na t'ma^n cwiluiiñe cha'na ángeles, je' candaa^ya matseit'maa^n'ñena' jom nc'e na teinoom nawi' na tuee^n'e^n, cha cantyja 'naa^n' naya na matseixma^n Ty'oots'om, tuee^n'e^n cwentaa cha'tsondyena nn'a^n.

10 Cha'tsoti na m'a^n, m'a^n nc'e na tque^n' Ty'oots'om ndo' laxma^n cwentaa^n'a^n. Jom l'ue ts'oom na cha'tsondyena nn'a^n na cwiluiindyena ntseinaa^n, cala'jomndyena na matseit'maa^n'ñena' jom. Nc'e na ljo', seijndaa'ñe na tquiina' Jesús cha nntseixma^n na candaa'ñe, nquii na macwji'n'maa^ñe nn'a^n.

11 Ee jaa nn'a^n na la'xmaa^nyaa na lju' n'oo^nyaa ñecwii Tsotyaaaya ñequio nquii na maque^n jaa na lju' n'oo^nyaa. Nc'e na ljo' tijnaa^n' Jnda Ty'oots'om na nntseicajñoom jaa ntyjee nque^n. 12 Ee naquii' libro Salmos teiljeii ñ'oom na tsoom:

'U Tsotyaya, nntseina^nyaa cantyja 'na^n' ndaa cha'tso ndyentyjo na cwila'yuu' ñ'e^ndyo.

Ñequio luantsa nntseit'maa^n'ndyo 'u ñ'e^ndye joona yuu na cwitjomndyena.

13 Ndo' waa cwiiche^n ñ'oom na teiljeii na tsoom:

Ñequii'che^n nntseicantyyaa'tye^n ts'oo^nyaa Ty'oots'om.

Ndo' mati waa cwiiche^n ñ'oom na tsoom:

Luua ja ñequio ntseindaaya na jnda tquiaa Ty'oots'om l'oo.

14 Ndo' cha'xjeⁿ ntseinda we ts'aⁿ laxmaⁿna mañecwii sei' ñequio niom' mati tyotseixmaⁿ Jesús sei' ñequio niom' cha'xjeⁿ laxmaⁿ nn'aⁿ cha cantyja na nncueeⁿeⁿ nnda^a nntseityueeⁿeⁿ najndeii na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ, manquii tsaⁿjndii jo'. 15 Ndo' na luaa', jnda seicandyaañê cha'tsondye nn'aⁿ na cha'waa xuee chuuna na la'xmaⁿna cha'cwijom moso na mandi'ntjomtyeⁿ na m'aⁿna na nquiaana na nncwjena. 16 Ee ñ'oom na mayuu' tachii cwe' ángeles na jndyoteijneiⁿ, saa jndyoteijneiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Abraham na jndyoteincoo'. 17 Ndo' cha na nluii na ljo', tcaⁿna' na ñecwii xjeⁿ tseixmaaⁿ ñequio ntyjeeⁿ, cha jo nnom Ty'ooots'om nntseixmaaⁿ cwii tyee na tjacantya na t'maⁿ cwiluiiñê, na matseicana^a ndo' na m'aaⁿ na wi' ts'loom nc'iaaⁿaⁿ cha nnda^a nntseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om nn'aⁿ jnaⁿ na laxmaⁿna nc'e na tueeⁿeⁿ cwentaana. 18 Ee cha'xjeⁿ na tjoom nawii' ndo' tyocantyyaa'ñena' na catseitjooñê, jo' chii je' nnda^a nnteijneiⁿ nn'aⁿ na maqueⁿna' xjeⁿ joona na nla'tjooⁿndyena.

3

Jesús t'manti cwiluiiñê, nchiiti Moisés

1 Jo' chii, 'o nn'aⁿya na jnda tjei'ndyo Ty'ooots'om 'o, na jnda tqueeⁿñê 'o na la'xmaⁿyo' nn'aaⁿaⁿ, c'oom'ya n'om'yo' cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús, na cwiluiiñê apóstol ndo' mati tyee na tjacantya cantyja 'naaⁿyo' na cwila'yu'yo' ñ'eⁿñê. 2 Tyotseicana^a nnom Ty'ooots'om na ty'iom ts'iaaⁿ jom cha'xjeⁿ tyotseicanda Moisés quii' waa' Ty'ooots'om. 3 Saa Jesús t'manti tseixmaaⁿ na nluiit'maⁿñê nchiiti Moisés cha'xjeⁿ ts'aⁿ na mach'ee w'aa cwiluiit'maⁿñetyeⁿ nchiiti w'aa na s'aaⁿ. 4 Cwii cwii w'aa majndaa' ts'aⁿ na s'aa juuna', saa cha'tso na niom, Ty'ooots'om s'aa joo jo'. 5 Tyotseixmaⁿ Moisés moso quii' waa' Ty'ooots'om. Tyotseicana^a ts'iaaⁿ na ty'iom jom. Ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ tyocwji'yuu'ñê ndaa^a naⁿñeeⁿ ñ'oom na secandii jom. 6 Saa Cristo na cwiluiiñê jnda Ty'ooots'om, matseicana^a quii' waa' Ty'ooots'om. Jaa laxmaaⁿya w'aa'ñeeⁿ xeⁿ tica'ndyaa^a nc'uaa'ndyooⁿ na m'aaⁿya na jom quit'maⁿ n'ooⁿ ndo' na cwicantyyaa'tyeⁿ n'ooⁿya jom.

Waa na nnta'jndyee nn'aⁿ cwentaa' Ty'ooots'om

7 Jo' chii cha'xjeⁿ matso Espíritu Santo naquii' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii: Xuee je', xeⁿ cwindye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Ty'ooots'om, 8 tala'quie' n'om'yo' cha'xjeⁿ ñel'a nn'aⁿyo' nn'aⁿ Israel, na tyola'wendyena nacjoo' Ty'ooots'om ndo' tyoqueⁿna xjeⁿ jom quia na tyom'aⁿna ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'om. 9 Jo' jo' weloo welo'yo' tyoqueⁿna xjeⁿ 'naaⁿna ja meiiⁿ wenn'aaⁿ ndyu tyonty'iaana ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyots'aaya quii'ntaaⁿna, 10 macwe' jo' seiw'iiaa naⁿñeeⁿ.

Ndo' tsjooⁿya:

“Naⁿm'aⁿñenquii'cheⁿ cwila'tjooⁿndyena nooⁿ.”

Ticantyyaa' n'omna ja.

Meiⁿ tiñe'cala'noⁿna' chiuu waa na l'ue ts'ooⁿ na c'omna.”

11 Ndo' tiqo ñ'oom wi' cjoona nc'e na jeeⁿ seiw'iiaa joona na tijoom nnc'ooquieeⁿndyena yuu na seijndaa'ndyo na nnta'jndyena.

12 Jo' chii 'o nn'aⁿya, cal'andyo' cwenta na tjaa meiⁿ cwiindyoyo' 'o na nntseixmaⁿ jnaⁿ na ticatseyu' ñ'eⁿ nquii Ty'ooots'om na wando'. 13 'O je' 'io ndi 'io quia'yo' na t'maⁿ n'om nc'iaa'yo' yoch'eⁿ na ndicwaⁿ wanaaⁿ na matseineiⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii cantyja 'naaⁿna', cha tjaa 'ñeeⁿ juu quii'ntaaⁿyo' na ñequiu'nn'aⁿ jnaⁿ juu na mati nntseiquie' ts'om. 14 Ee cha nnda^a nlaxmaaⁿya cwentaa' Cristo, macaⁿna' na caljoo'ndyotyaaⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ cha'xjeⁿ quia na tooⁿa na cwicantyyaa' n'ooⁿya jom hasta na macanda.

15 Cha'xjeⁿ ñ'oom na matsona':

Xeⁿ xuee je' cwindye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Ty'o^oots'om, talaquie' n'om'yo' cha'xje' l'a nn'aⁿ Israel quia tyola'wendyena nacjoom'm.

16 ¿Cwaaⁿ nn'aⁿ na tyola'wendye jndā na jndyena jndyee' Ty'o^oots'om? Manquieeti nn'aⁿ na tjei' Moisés ndyuaa Egipto. 17 Mawax'atya, ¿ñee na'ñeeⁿ na tyotseiw'eeⁿ joona wenn'aaⁿ ndyu? Ñequio joo na tyolaxmaⁿ jnaⁿ na tja ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'om. 18 Ndo' ¿ñeeⁿ na'ñeeⁿ na tso Ty'o^oots'om ñ'oomtyeⁿ na w'iina' na tijoom xuee nnc'ooquiee'ndye yuu na ñnequiaaⁿ na nnta'jndyena? Tsoom na ljo' ndāa joo nn'aⁿ na ticalacandāa'ndye. 19 Ndo' na luaa' waa, ma'moⁿtyeⁿnquiona' ndāaya nc'e na ticala'yu' na'ñeeⁿ, jo' na seicu'na' na nnc'ooquie'na ndyuaa'ñeeⁿ.

4

Waa na nta'jndyee nn'aⁿ cwentaa' Ty'o^oots'om

1 Jo' chii ndicwaⁿ waa ñ'oom na tso Ty'o^oots'om na wanaaⁿ na nntsaquiaaⁿ a na nnta'jndyaaya na m'aaⁿ. Jo' chii cal'aaya cwenta na tintseicu'na' na nt'omndyo' 'o taxocandāa nlajomndyo' cantyja 'naaⁿ jo'. 2 Ee je' macwindyaaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^oots'om cha'na joo nn'aⁿ Israel. Saa tjaa'naⁿ na teijndei ñ'oom'ñeeⁿ joona, ee ticala'yu'ya n'omna quia tyondyena juuna'. 3 Saa jaa na cwila'yu'ya nntsaquiaaⁿ a yuu na nnta'jndyaaya cha'xje' jndā tso Ty'o^oots'om:

Xjeⁿ na w'iiaa joona tsjoo

na tijoom ñequia na nnc'ooquiee'ndyena yuu na tsjoo na nnta'jndyena.

Waa cwii taⁿ ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeii na matseineiⁿ na cantyja 'naaⁿ xuee na jndā ntquiee':

Xjeⁿ na tqueeⁿ tsjoomnancue tjacandāa' ts'iaaⁿ na s'aaⁿ.

4 Saa waa cwiicheⁿ taⁿ ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeii cantyja 'naaⁿ xuee na jndā ntquiee'. Matsona':

Xuee jndā yom tjacandāa' cha'tso ts'iaaⁿ na s'aa Ty'o^oots'om.

Xuee jndā ntquiee' tacaⁿ na nnts'aatyeeⁿ ts'iaaⁿ, tajñeeⁿ.

5 Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom'm na teiljeii na ma'moⁿna' cantyja 'naaⁿ juu ñ'oom'ñeeⁿ. Matsona':

Tijoom xuee ñnequia na nnc'ooquie'na ndyuaa yuu na mats'aa naya na nnta'jndyena cantyja 'naⁿya.

6 Ndicwaⁿ wanaaⁿ na nt'om nn'aⁿ nnc'ooquiee'ndyena yuu na nnta'jndyena ee nn'aⁿ na tyondye jndyee ñ'oom na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^oots'om nn'aⁿ tîc'ooquiee'ndyena jo' jo' nc'e na tyola'tjoondyena. 7 Nc'e naljo' ma'moⁿxco Ty'o^oots'om cwiicheⁿ xuee na matseicajndyuna' xuee je'. Tjaca jndye ndyu quia jo' ñequio 'ndyoo David seineiiⁿ ñ'oom'm na jndā teiljeii:

Xuee je' xeⁿ ndye'yo' jñeeⁿeⁿ,

tilaquie' n'om'yo'.

8 Ee xeⁿ jndāa tquiaa Josué yuu na nnta'jndyee nn'aⁿ Israel, tixocatseineiⁿ Ty'o^oots'om cantyja 'naaⁿ cwiicheⁿ xuee. 9 Jo' chii nn'aⁿ cwentaa' Ty'o^oots'om ndicwaⁿ waa na nnta'jndyena cantyja 'naaⁿaⁿ, 10 ee ts'aⁿ na nncjaquiee' yuu na mawajndye Ty'o^oots'om, nncwajndye cantyja na mach'ee cha'xjeⁿ nqueⁿ tajñeeⁿ ts'iaaⁿ na s'aaⁿ. 11 Jo' chii matsona' na calajndaaya na nntsaquiaaⁿ a yuu na nnta'jndyaaya cha tjameiⁿcwii ts'aⁿ na nntseijomna' na tintseiyoom'm cha'na nn'aⁿ Israel.

12 Ee juu ñ'oom' Ty'o^oots'om wando'na' ndo' waa najndei na matseixmaⁿna'. Taaticheⁿ juuna' nchiiti cwii xjo na we ntyja taa. Mawindi' juuna' na matooⁿñena' añmaaⁿ ts'aⁿ ñequio espíritu 'naaⁿ ts'aⁿ. Matseicanooⁿna'

ñ'loom na ñjoomticheⁿ na m'aaⁿ ts'om ts'aⁿ ndo' macu'xeⁿna' ñomtiuu na m'aaⁿ ts'om ts'aⁿ. ¹³ Na cha'tso na jnda tqeⁿ Ty'o^ots'om, tjaa meiⁿcwii na nnda^a nncwenty'iu jo nnoom, ee cha'tsoñ'eⁿ m'aⁿ xueena' jo nnom nqueⁿ na ñnequiandy^o cwenta.

Jesús cwiluiñê tyee na tjacantyja na cwiluiit'mañê

¹⁴ Nquii Jesús Jnda Ty'o^ots'om cwiluiñê tyee na tjacantyja cwentaaya. Jnda tjaqueⁿeⁿ cañoom'luee, jo' chii macaⁿna' na caljoo'ndyotyaaⁿya cantyja 'naaⁿ na cwila'yuy^a n'o^oya ñ'eⁿñê. ¹⁵ Ee m'aaⁿ na wi' ts'oom jaa cha'tso na tijo'ndyo na la'xmaaⁿya. Ee teinoom cha'tso na mach'eena' xjeⁿ jaa na cwila'tjo^ondyo nnom Ty'o^ots'om, saa meiⁿcwii tîcatseitjooñê. ¹⁶ Jo' chii ñequio na t'maⁿya n'o^oya calacandyoo'ndyo tio 'naaⁿ Tsotyaa^aya Ty'o^ots'om cha nnto'ñ'o^oya na wi' ts'oom jaa ñequio naya na matseixmaaⁿ na nnteijndeina' jaa quia na macaⁿna'.

5

¹ Cwitjei'ndye nn'aⁿ cwii ts'aⁿ na nluiñê tyee na tjacantyja cwiluiit'mañê quii'ntaaⁿna. Cwity'iomna ts'iaaⁿ jom na meiⁿntyjeeⁿeⁿ jo nnom Ty'o^ots'om cwentaana, na ñnequiaa tsaⁿñeeⁿ 'naⁿ na cwiñequiana nnoom ñequio quioo' na cwila'cwjeena na cwila't'maaⁿndyena jom. ² Ndo' nc'e juu tyee'ñeeⁿ ñecwiixjeⁿ matseitjooñê cha'xjeⁿ joona, jo' chii nnda^a nc'oom na wi' ts'oom nc'iaaⁿaⁿ na leicala'noⁿna chiuu waa na matsa^antjom Ty'o^ots'om nc'e mati jom cwiluiñê ts'aⁿ na matseitjooñê, ³ ndo' nc'e na matseixmaaⁿ na ljo', jo' chii matseicueⁿeⁿ quioo' na mañequiaaⁿ nnom Ty'o^ots'om cwentaa jnaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ mati cwentaa nn'aⁿ tmaaⁿ na matseixmaaⁿ.

⁴ Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ juu na cwe' l'ue cheⁿnquii ts'om na caluiit'mañê na nnc'oom ts'iaaⁿ tyee'ñeeⁿ. Maxjeⁿ nquii Ty'o^ots'om nnty'ioom ts'iaaⁿñeeⁿ juu cha'xjeⁿ na ty'ioom juuna' Aarón. ⁵ Maluaa' waa cantyja 'naaⁿ Cristo, nchii ty'iomñê cheⁿnqueⁿ ts'iaaⁿ na cwiluiñê tyee na tjacantyja, nquii Ty'o^ots'om seit'maaⁿñê jom na catseixmaaⁿ ts'iaaⁿñeeⁿ, ee manquiiyeeⁿ tsoom: 'U cwiluiindy^u jndaaya.

Xuee je' majndaa' na cwiluiindy^o tsotyel.

⁶ Ndo' mati waa cwicheⁿ ñ'oom'm na teiljei na matsoom:

'U ñequii'cheⁿ na cwiluiindy^u tyee cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na tyotseixmaⁿ Melquisedec.

⁷ Xjeⁿ na tando' Cristo nnom tsjomnancue jndei tyotseineiⁿ nnom Ty'o^ots'om, hasta tyoquiaa ndaannoom na tyoch'eeⁿ ty'oo nnom nquii na waa najndei na matseixmaⁿ na tintseicuee'na' jom na tyuaa', ndo' nc'e na tyotseicaña^a, jo' chii jndii Ty'o^ots'om ñ'oom 'ñom. ⁸ Ndo' nc'e na luaa', meiiⁿ na cwiluiñê Cristo Jnda Ty'o^ots'om saa ljeiⁿ na tcaⁿna' na catseicanda^añê jo nnom, ⁹ ndo' cwii na jnda tqeⁿna' na cwiluiñê na canda^añê, seiⁿndaa'ñena' na cha'tso nn'aⁿ na cwila'canda^andye joo nnoom, mañequiaaⁿ na la'xmaⁿna na ticantycwii na cwicalui'n'maaⁿndyena ¹⁰ ee tqeⁿ Ty'o^ots'om jom tyee na tjacantyja na cwiluiit'mañê, cha'na ts'iaaⁿ na tyotseixmaⁿ juu tyee Melquisedec.

Waa na teincuu' xeⁿ macwji'ñê ts'aⁿ na matseyoom'm

¹¹ Jndye ñ'oom niom na matsona' na catsjo^oya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na matseixmaⁿ tyee'ñeeⁿ saa mach'eena' na jndei'na' na nntseit-einc^oo'a juuna' ndaa'yo' ee 'o jeeⁿ nc'uaa' cwila'noⁿyo'. ¹² Jaach'ee xuee cwila'yuy^o ñ'eⁿ Ty'o^ots'om, jo' chii matsona' na je' cwiluiindy^o nn'aⁿ na cwit'mo^o ñ'oom' Ty'o^ots'om ndaa' nt'omcheⁿ, saa 'o ndicwaⁿ macaⁿna' na catseineiⁿxco ts'aⁿ ndaa'yo' ñ'oom'm na tijndei'tina' na nntsei'noⁿ ts'aⁿ,

'o ndaatsuu macaⁿna' nchii nantquie na candaa'. ¹³ Ndo' nn'aⁿ na cwe' ndaatsuu macaⁿna' joo, matseijomna' joona cha'cwijom yo'ndaa na ndicwaⁿ cwintei', ti'naaⁿ naⁿñeeⁿ na ntjeii'na cwenta cantyja 'naaⁿ ñ'oom na jn-dei'tina'. ¹⁴ Saa nantquie na candaa', tseixmaⁿ juuna' cwentaa nn'aⁿ na candaa' cwila'noⁿ ñ'oom' Ty'o^oots'om. M'aaⁿna' cwentaa nn'aⁿ na ya cwitjeii' cwenta yuu na maty'iomjanya' ndo' yuu na ticat'iomjanya'.

6

¹ Jo' chii tsatsatyaaya naquii' ñ'oom' Ty'o^oots'om cha nla'xmaaⁿya nn'aⁿ na jnda tquiee n'om. Ca'ndyaaya cwii ntyja ñ'oom na cwe' we'yandyo na cwit'mooⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo, nchii macanda tomti nlanaaⁿya ñ'oom na calcwe' ts'om ts'aⁿ jnaaⁿaⁿ, ndo' mati ñ'oom na cwji'ñe ts'aⁿ cantyja na mach'eeⁿ na titseicantyyaa' ts'oom na cantyja 'naaⁿ jo' nlui'n'maaⁿñê, ndo' ñ'oom na macaⁿna' na catseyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, ² ndo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ na cwiwits'oomndye nn'aⁿ, ndo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ na cwitioo nn'aⁿ lueena nacjoo' x'iaana quia cwitaⁿ nn'aⁿ na cwil'uee'ñe Ty'o^oots'om juu, ndo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ na cwitando'xco nn'aⁿ na jnda tja ndo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ na ticantycwii na nnt'uiiwi'na' nn'aⁿ na nncu'xeⁿ Ty'o^oots'om. ³ Ndo' xeⁿ ññequiaa Ty'o^oots'om na nnt'mooⁿyâ ndaa'yo' ñ'oom na nnteijndeina' na nntseiquieñena' n'om'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ, maxjeⁿ nl'aayâ.

⁴ Ee nn'aⁿ na cwila'jomndye cantyja 'naaⁿ nquii na cwiluiiñe nax-uee ndo' jnda jliuna na juu na mañequiaa Ty'o^oots'om na cwicandaana, jeeⁿ ya juu jo' ndo' cwito'ñoomna Espíritu Santo, ⁵ ndo' jnda jliuna na jeeⁿ ya ñ'oom' Ty'o^oots'om ndo' najndeii na cwiluiiñê cha'waa ndyu ndo' ndyu na cwindyona', ⁶ ndo' jnda na tajnaaⁿna cha'tso nmeiⁿ, xeⁿ cwitjeii'ndyena cantyja 'naaⁿ Ty'o^oots'om, xondaⁿ nlcwe'nnda' n'omna, ee na luaa' l'ana cwity'ioomxcona Jnda Ty'o^oots'om ts'oom'naaⁿ na cwilui'jnaaⁿñê ndaa' cha'tso nn'aⁿ. ⁷ Nn'aⁿ na luaa' la'xmaⁿ, matseijomna' joona cha'na tyuaa na ya cwiwicandi' ndaaluaa' na cwiqiuoo cjoo'na', xeⁿ ya cwiwe' ntjom na nleil'uee'ñe ts'aⁿ na tyoch'ee ts'iaaⁿ, ma'moⁿna' na matio'ñaaⁿñe Ty'o^oots'om tyuaa'ñeeⁿ, ⁸ saa xeⁿ cwe' n'oomnioom ñequio l'o^oonioom cwi'oom tyuaa'ñeeⁿ, cwiwitquioo' na maju'wi' Ty'o^oots'om tyuaa'ñeeⁿ ndo' na macanda njñom ts'aⁿ chom juuna'.

Mateijndeii ñ'oom' Ty'o^oots'om na cwiljoo'ndyotyaaⁿya

⁹ Saa 'o nn'aⁿya na jeeⁿ wi' n'o^onyâ, meiiⁿ na luaa' waa ñ'oom na cwil'uuyâ ndaa'yo', jndaa'ya nquiuuyâ na titseijomna' 'o cha'na tyuaa na til'uena'. Niom na cwit'mooⁿna' na m'aⁿyo' nato na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^oots'om nn'aⁿ. ¹⁰ Ee Ty'o^oots'om cwiluiiñê na maty'iomjanya', meiiⁿ xocatsuu' ts'oom na jnda nquiu'yo' jom na ñeteijndeii'yo' nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿñê ndo' ndicwaⁿ cwil'a'yo' na ljo'. ¹¹ L'ue n'o^onyâ na cwii cwiindyo' 'o hasta xuee na macanda ñequii'cheⁿ nnt'moⁿyo' na m'aⁿyo' na wi' n'om' ntyjee'yo' na cwila'yu' cha nnda'yo' juu na cwicantyyaa' n'om'yo' nnom Ty'o^oots'om. ¹² Til'ue n'o^onyâ na nnc'om'yo' na ntqueⁿyo' saa calajnda'yo' na nlui'ndyo'tyeⁿyo' cha'xjeⁿ tyol'a nn'aⁿ na tyoñ'omt'maaⁿndyena n'omna na nnto'ñoomna cha'tso na jnda tso Ty'o^oots'om na ññequiaaⁿ ndaana.

¹³ Quia na tso Ty'o^oots'om ñ'oom nnom Abraham waa na nnts'aaⁿ, tjaa ñeeⁿ cwiicheⁿ na t'maⁿti cwiluiiñe cha'na jom na cantyja 'naaⁿ xuee' juu nndaⁿ nntseityeⁿtyeeⁿ ñ'oom'm. Jo' chii tqueⁿtyeⁿñe cheⁿnqueⁿ ñ'oom'm nnom tsaⁿñeeⁿ.

¹⁴ Tsoom nnom: “Na mayuu'cheⁿ t'maⁿ nntio'naaⁿndyo 'u ndo' nnts'aa na nleijndyendye nn'aⁿ tsjaaⁿ 'naⁿ na nncjawintyjoo'.” ¹⁵ Tyom'aaⁿ Abraham

na jeeⁿ t'maⁿ ts'oom na ñeteinom'm na nluui na ljo', ndo' jnaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ na tso Ty'o^ots'om nnoom. ¹⁶ Quia na ntyjaa' ts'om ts'aⁿ na cala'yu' nn'aⁿ na nntseicandaa'ñê ñ'oom na jndaⁿ tsoom nnom cwii x'iaaⁿaⁿ na nnts'aaⁿ, malcweeⁿeⁿ nquii Ty'o^ots'om na queⁿya cwenta na nchii cantu matseineiⁿ. Ndo' na ljo' mach'eeⁿ, meiⁿchjoo xonquiaana' na nntseineiⁿti ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. ¹⁷ Jo' chii l'ue ts'om Ty'o^ots'om na nleitquioo'ya ndaaⁿ nn'aⁿ na manto'ñoomna juu na nndaana na jndaⁿ tsoom na nnto'ñoomna, ee na nntseicandaa'ñê ñ'oom na jndaⁿ tqueⁿtyeeⁿ, meiⁿ xocatseichueeⁿeⁿ ñ'oom na jndaⁿ tsoom. Jo' chii cha na m'moⁿna' na mayuu' juu ñ'oom'ñeeⁿ, seityeⁿñê cheⁿnqueⁿ ñ'oomtyeⁿ nacjoom'm. ¹⁸ Cantyja 'naaⁿ we nnom ñ'oommeiⁿñe na xocwijndyoona' meiⁿ xonquiu'nn'aⁿ Ty'o^ots'om cantyja 'naaⁿ joona', jaa cwito'ñooⁿya cwii na mañequiaana' na t'maⁿ n'ooⁿya na xotseichuii'na' nc'e cwila'quit'maⁿ n'ooⁿya juu na cwicantyjaa' n'ooⁿya jom. ¹⁹ Ndo' juu na m'aaⁿya na cwicantyjaa' n'ooⁿya jom, matseixmaⁿna' cwii na tyeⁿ matseiljona' añmaaⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ. Juu jo' meiⁿ tixocatyuii'na', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿna'. Macjaquiee'na' naxeⁿ liaa na ntyja quii' wats'om cañoom'luee, ²⁰ yuu na jndaⁿ tjaquiee' Jesús cantyja 'naaⁿya. Ndo' na luaa', maqueⁿna' jom na cwiluiiñê tyeⁿ na tjacantya cantyja 'naaⁿya, na mañecwii ts'iaaⁿ matseixmaaⁿ cha'xjeⁿ ñeseixmaⁿ Melquisedec.

7

Jesús matseixmaaⁿ ts'iaaⁿ tyeⁿ cha'xjeⁿ Melquisedec

¹ Nquii Melquisedec tyom'aaⁿ rey ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoom Salem ndo' mati tyotseixmaaⁿ tyeⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om na m'aaⁿ na ndyeticheⁿ. Quia na jndy-olcwe' Abraham jndaⁿ na tantjoom tia' ñ'eⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwitsaⁿntjom, tjacatjomñe Melquisedec jom, tcaⁿ tsaⁿñeeⁿ na catio'naaⁿñe Ty'o^ots'om jom. ² Ndo' cha'tso 'naⁿ na tjei' Abraham luee nn'aⁿ ñ'eⁿ na s'aaⁿ tia', tquiaaⁿ diezmo cantyja 'naaⁿ joo jo' nnom Melquisedec. Xuee' Melquisedec ma'moⁿna' na cwiluiiñê ts'aⁿ na matsaⁿntjom cha'xjeⁿ na maty'iomyana' ndo' xuee' tsjoom Salem ma'moⁿna' na tjaa tia' nn'aⁿ tsjoom'ñee, jo' ma'moⁿna' na tyoluiiñê ts'aⁿ na ya matsaⁿntjoom naⁿñeeⁿ na tjaa tia' cachona. ³ Tijndaa' meiⁿ tsotyeeⁿ, meiⁿ tsoñeeⁿ, meiⁿ cwaaⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuiiñê. Tijndaa' cwaaⁿ na tuiiñê, meiⁿ cwaaⁿ na tueeⁿeⁿ. Ndo' na ljo' ñequii'cheⁿ matseijomna' jom cha'na nquii Jnda Ty'o^ots'om, ñequii'cheⁿ matseixmaaⁿ tyeⁿ.

⁴ C'oom' n'om'yo' na jeeⁿ t'maⁿ tyoluiiñe Melquisedec na nquii weloo welooya Abraham, cha'tso na tjeii'eⁿ luee nn'aⁿ na ñequio s'aaⁿ tia', tquiaaⁿ diezmo nnom. ⁵ Cantyja 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, nquiee ntyee na cwiluiindyⁿ tsjaaⁿ Leví na jndyowicantyjoo', matsaⁿntjom ljeii'ñeeⁿ na quia nn'aⁿ judíos diezmo ndaana, meiⁿ na nn'aaⁿndyena ndo' mati cwiluiindyⁿ ntyee'ñeeⁿ tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham. ⁶ Saaⁿ juu Melquisedec, meiⁿ nchii cwiluiiñê tsjaaⁿ Leví jom, to'ñoom cwenta diezmo l'o Abraham, tsaⁿ na jndaⁿ tso Ty'o^ots'om nnom chiuu nnts'aaⁿ. Ndo' tcaⁿ Melquisedec na catio'naaⁿñe Ty'o^ots'om Abraham. ⁷ Ee ñ'oom na mayuu' ts'aⁿ na t'maⁿti cwiluiiñe matio'naaⁿñê ts'aⁿ na cjeti tseixmaⁿ. ⁸ Cantyja 'naaⁿ na waa quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, nn'aⁿ na cwito'ñoom diezmo, joona nn'aⁿ na cwiwje, saaⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om na jndaⁿ teiljeii matseineiⁿna' cantyja 'naaⁿ Melquisedec na cha'cwijom na ndicwaⁿ wanoom'm. ⁹ Jo' chii nndaⁿ nntso ts'aⁿ na joo ntyee na la'xmaⁿna tsjaaⁿ Leví na je' cwito'ñoomna diezmo, mati tquiana diezmo cantyja 'naaⁿna nnom Melquisedec nc'e nquii Abraham. ¹⁰ Ee quia na tquiaa Abraham diezmo nnom Melquisedec xjeⁿ na tjacatjomñe tsaⁿñeeⁿ jom, meiⁿ

na tyooluiiñe Leví saa cantyja na macwji' Ty'oots'om cwenta, nc'e nquii Abraham, jo' maty'iomna' na tquiaa Leví diezmo.

11 To'ñoom nn'aⁿ Israel ljeii na matsa'ntjomna' cantyja 'naaⁿ ntyee tsjaaⁿ Leví na joona tsjaaⁿ Aarón na jndyowicantyjoo'. Quia jo' ts'iaaⁿ na ñel'a ntyee'ñeeⁿ, xeⁿ nndaā nlqueⁿna' ts'aⁿ na candaā'ñe jo nnom Ty'oots'om, maxjeⁿ taxocaⁿna' na nnc'oom cwiicheⁿ tyee na nchii cha'na ts'iaaⁿ na ñeseixmaⁿ Aarón saa nlcaⁿna' cwii tyee na nntseixmaⁿ ts'iaaⁿ cha'na juu na ñeseixmaⁿ Melquisedec. 12 Ee quia na cwileijndyoo ts'iaaⁿ na la'xmaⁿ ntyee, mati macaⁿna' na nleijndyoo ljeii na matseijndaa'ñena' ts'iaaⁿ na cwil'ana. 13 Ndo' nquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom jaa na cantyja 'naaⁿ matseineiⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii, jom tuiiñê tsjaaⁿ cwiicheⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ Israel, ndo' cantyja 'naaⁿ tmaaⁿñeeⁿ, tjaa meiⁿ ncwii ts'aⁿ na jnda ñet'oom tyee. 14 Ee maxjeⁿ majndaa'ya na nquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom jaa, tuiiñe tsjaaⁿ tmaaⁿ Judá, ndo' quia seineiⁿ Moisés cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ ntyee, ticwjaa'ñê ñ'oom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿñeeⁿ.

15 Ndo' majndaa'ya na ljo' quia cwiwitquioo' na juu tyee cantyja 'naaⁿya matseijomna' jom cha'na Melquisedec, 16 na nchii ñeseixmaaⁿ tyee nc'e na mawaa ljeii na matseijndaa'ñena' cwaaⁿ tsjaaⁿ nn'aⁿ nla'xmaⁿna ntyee, saa nc'e na waa najndeii na wando' na tijoom catyuii'. 17 Ee matso Ty'oots'om na ljo' cantyja 'naaⁿ Cristo:

'U ñequii'cheⁿ matseixmaⁿ tyee
cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na tyotseixmaⁿ Melquisedec.

18 Jo' chii ñ'oom na teijndaa'jndyee na tyotsa'ntjomna', 'ndiina', nc'e na tijndeii na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿna', ticwil'uena'. 19 Ee ljeii na tqeⁿ Moisés meiⁿ cwii ts'aⁿ tiqueⁿna' na candaā'ñe jo nnom Ty'oots'om. Saa waa cwiicheⁿ na matseinoomñe juuna' na la'xmaaⁿya cwii na candaā'ti na mañequiaana' na cwicantyjaa' n'oō'ya na cantyja 'naaⁿ juu jo' matseican-dyoo'ñena' jaa na m'aaⁿ Ty'oots'om.

20 Ndo' t'mooⁿ na mayuu' na ljo' nc'e ñ'oomtyeⁿ na seineiiⁿ. Nt'omcheⁿ ntyee na ñet'om, quia na t'omna ts'iaaⁿ, tjaa'naⁿ ñ'oomtyeⁿ tuua cantyja 'naaⁿna. 21 Saa cantyja 'naaⁿ Ta Jesús ty'iomna' ts'iaaⁿ tyee jom ñequio ñ'oomtyeⁿ ee matso ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii:

Nquii na matsa'ntjom seineiiⁿ ñ'oomtyeⁿ

meiⁿ xotseichueiiⁿeⁿ na seitoom:

“U ñequii'cheⁿ nntseixmaⁿ ts'iaaⁿ tyee cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na tyotseixmaⁿ Melquisedec.”

22 Nc'e juu ñ'oomtyeⁿwaa', ma'moⁿndyeyuna' na Jesús waa ñ'oom na candaā'ti cantyja 'naaⁿaⁿ, nchiiti juu na tyowaajndyee. 23 Jeeⁿ jndyendye ntyee na tyom'aⁿ najndyee, ee leicaljoo'ndye ts'iaaⁿñeeⁿ nc'e na tyowjena, 24 saa nc'e na ticue' Jesús, jo' chii tjaa'naⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ tjaquiee' ts'iaaⁿ tyee na matseixmaaⁿ. 25 Jo' chii candaā'ya nndaā nncwji'n'maaⁿñê cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'candyoo'ndyena na m'aaⁿ Ty'oots'om cantyja 'naaⁿaⁿ, ee ticantycwii na wanoom'm ndo' na macaaⁿ nnom cantyja 'naaⁿna.

26 Jo' chii candaā'ya cwiluiiñe Jesús tyee na tjacantya na macaⁿna' jaa. Jom lju' ts'oom, tyootseitjooñê, juu na cwajndii tjaa'naⁿ na t'aa'na' jom, tiquich'eeⁿ cha'na cwil'a nn'aⁿ jnaⁿ, je' matseit'maaⁿñena' jom nandyeti cañoom'luee. 27 Meiⁿ ticaⁿna' na cats'aaⁿ cha'na tyol'a nt'omcheⁿ ntyee na tjacantya tyoluii'tmaⁿndye, na 'io ndii 'io tyola'cwjeena quioo' na tyoñequiana jooyo' nnom Ty'oots'om, najndyee cwentaa jnaaⁿ nquieena ndo' nda jo' mati cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa xuii' na s'aa Jesús, ñejomndii' tquiaañe cheⁿnqueⁿ na tueeⁿeⁿ, cwii na macanda. 28 Ljeii na tqeⁿ Moisés tqeⁿna' nn'aⁿ

ts'iaaⁿ ntyee na ticandaa' la'xmaⁿna. Saa ñ'oom na ndanquia tqueⁿtyeⁿ Ty'oots'om maty'iomna' ts'iaaⁿ nquii Jnaaⁿ na tjaa yuu ntycwii na tseixmaaⁿ na candaa'ñê.

8

Jesús cwiluiñê na matioom'ñê ñ'oom cwentaaya

¹ Cautyja 'naaⁿ ñ'oomwaa na matseinaⁿ cautyja 'naaⁿ ntyee, luaa ñ'oom na t'maⁿti tseixmaⁿna' na cha'tso. Cristo matseixmaaⁿ tyee na tjacautyja na cwiluiit'maⁿñê cwentaaya. Jnda tjaaⁿ cañoom'lueecheⁿ. Je' mawacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'oots'om ntyjaya na macwiluiit'maⁿñê, ² na mamandi'ntjoom naquii' yuu na tjacautyja na lju' tseixmaⁿna', juu na s'aa nquii Ty'oots'om, nchii nn'aⁿ l'a jo'.

³ Cwii cwii tyee na tjacautyja na t'maⁿ cwiluiñê cwity'ioomna ts'iaaⁿ jom na nntseicueⁿeⁿ quioo' ndo' na ñequiaaⁿ jooyo' nnom Ty'oots'om cwentaa nn'aⁿ. Nc'e na luaa', mati tcaⁿna' na waa na ñequiaa Jesucristo. ⁴ Xeⁿ na ndi m'aaⁿ tsjoomnancue, meiⁿ xoc'oomna' jom na nntseixmaaⁿ tyee, ee m'aⁿ ntyee ljoone na cwinequia quioo' nnom Ty'oots'om cha'xjeⁿ matseijndaa'ñê ljeii na tqueⁿ Moisés. ⁵ Wats'om yuu na cwindye'ntjom ntyee'ñeeⁿ, cwe' tseixmaⁿna' ncwaaⁿ na jlui'tsjaaⁿ juu na waa cañoom'luee. Nquiuuyaaya na cwe' ncwaaⁿ jo' ee quia to' Moisés na nnts'aaⁿ wats'omliaa, matso Ty'oots'om nnoom: “Queⁿ queⁿ cwenta na catsa' juuna' cha'xjeⁿ na t'mooⁿya njom' quia t'oom' sjo Sinaí.” ⁶ Saa nquii tyee na tjacautyja cwentaaya, mach'eeⁿ ts'iaaⁿ yuu na xcweti cwiwit'maaⁿ, matseitjoom nn'aⁿ ñequio Ty'oots'om nc'e cwii ñ'oomtyeⁿ na xcwetina', na cajndati ñ'oom chuuna' na tso Ty'oots'om na nntseicanaaⁿ.

⁷ Juu ñ'oomtyeⁿ na seijndaa'ñê jndyee Ty'oots'om, xeⁿ tqueⁿna' na candaa'ndye nn'aⁿ, quia jo' t'icaⁿna' cwiiicheⁿ ñ'oom. ⁸ Saa ljeii Ty'oots'om na juu ñ'oom'ñeeⁿ t'iqueⁿna' nn'aⁿ na candaa'ndye jo nnoom, jo' chii tsoom:

Matso nquii Ta: Mancue'ntyjo xjeⁿ

na nlquaaⁿxcō ñ'oomtyeⁿ ñequio nn'aⁿ Israel ndo' ñequio nn'aⁿ Judá.

⁹ Juu ñ'oom'ñeeⁿ tixotseijomna' ñequio ñ'oomtyeⁿ na seijndaa'ndyo ñequio weloona,

quia na t'uiya lueena

na tjeii'a joona ndyuaa Egipto;

saa nc'e na t'icala'candaa'ndyena ñ'oom'ñeeⁿ,

jo' chii 'ndiya joona, luaa' matso nqueⁿ na matsa'ntjoom.

¹⁰ Juu ñ'oomtyeⁿ na nntseijndaa'ndyo ñequio nn'aⁿ Israel

quia na nncue'ntyjo xjeⁿ,

luaa nntseixmaⁿna' matso nquii na matsa'ntjom:

Ñ'oom 'naⁿya na matsa'ntjomna', nncwjaa'ndyo joona' naquii' nqueⁿna, ndo' nntseiljeiya joona' naquii' n'omna.

Ja nntseixmaⁿya Ty'oots'om cwentaana

ndo' joona nla'xmaⁿna nn'aⁿya.

¹¹ Quia ljo'cheⁿ tixocaⁿna' na ca'moⁿ cwii cwii ts'aⁿ ndaa nc'iaa',

oo ndaa nn'aaⁿaⁿ oo ndaa nt'omcheⁿ,

cha nnta'jnaaⁿna nqueⁿ na cwiluiñê na matsa'ntjoom,

ee xjeⁿñeeⁿ cha'tsondye nn'aⁿ nnta'jnaaⁿna ja,

meiiⁿ ts'aⁿ na tit'maⁿ cwiluiñê, meiiⁿ ts'aⁿ na tjacautyja na matsa'ntjom.

¹² Ndo' natia na cwil'ana nntseit'maⁿ ts'oⁿ

ndo' xocañjomti ts'oⁿya jnaaⁿna.

13 Quia na matseineiⁿ Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿ cwii ñ'oomtyeⁿ xco, ma'moⁿna' na jnda tquieeñe ñ'oom na tyowaa jndyee ndo' juu na jnda tquiee tseixmaⁿna', mawaa xjeⁿ na nntsuuna'.

9

Wats'om tsjoomnancue ndo' wats'om cañoom'luee

1 Juu ñ'oomtyeⁿ na tqueⁿjndyee Ty'ooots'om ñequio nn'aⁿ Israel, jndaa' sei-jndaa'ñena' chiuu nla't'maaⁿndyena jom ndo' na nl'ana cwii w'aaliaa. 2 Juu cuarto na cwe' we'yandyo cantyja 'naaⁿ w'aaliaa'ñeeⁿ tyomeintyjee' xjo na tyocantyyoo chom ndo' ñ'eⁿ cwii meiⁿsa yuu na tyocantyyo ntyoo'. Cuarto'ñeeⁿ jndyuna' Cuarto Lju'. 3 Naxeⁿ liaa na ntyja na jnda we, tyowaa cwicheⁿ cuarto na jndyuna' na Lju'ticheⁿ Tseixmaⁿ. 4 Naquii' cuarto'ñeeⁿ tyowaa tio s'om cajaⁿ yuu tyola'co ntyee suu ndo' cwii castom na tcweeñ'eⁿna' s'om cajaⁿ. Ts'om castom'ñeeⁿ tyowaa cwii xuaa na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajaⁿ na too'cheⁿ ñjom maná ndo' mati ñ'eⁿ ts'oom l'eii 'naaⁿ Aarón na jndei'na' ndo' ñjom lcaa' ljo' na chona' ljeii ñ'oomtyeⁿ na seijndaa'ñe Ty'ooots'om ñ'eⁿndyena. 5 Nacjoo' castom'ñeeⁿ tyocantyyo we querubines na tuii ñequio s'om cajaⁿ. Joonaa' cwit'mooⁿna' na m'aaⁿ Ty'ooots'om ñequio nn'aⁿ. Ndyeyu nacjoo' tscaa' na ta' 'ndyoo castom'ñeeⁿ, tjom lquii querubines'ñeeⁿ yuu cwiñequia ntyee nioom quioo' na jnda jla'cwjeena cha catseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om jaa nn'aⁿ Israel. Jndye ñ'oom maniom na cwit'mooⁿ cwii cwii nmeiⁿ, saa ticaⁿna' na nlanaaⁿyâ cantyja 'naaⁿ joona' na maje'ndyo.

6 Quia na jnda teijndaa' cha'tso nmeiⁿ, nquiee ntyee 'io ndi 'io tyo'ooquie'na cuarto na we'yandyo na tyol'ana ts'iaaⁿ na la'xmaⁿna. 7 Saa cuarto na jnda we, macanda tyojaaqueie' nquii tye na tjacantyya cwiluiit'maⁿñe, ndo' ñejom ndii' na cwii cwii chu. Tyojaachom nioom quioo' na cwila'cwjee nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena Ty'ooots'om. Niom'ñeeⁿ tyoñequiaaⁿ cwentaa' jnaaⁿ nqueⁿ ndo' mati cwentaa' jnaaⁿ nn'aⁿ. 8 Ndo' na luaa' tuaa, ma'moⁿ Espíritu Santo na yocheⁿ na tyowaa wats'om liaa'ñeeⁿ, ticwanaaⁿ na nncjaquiee' meiⁿquia ts'aⁿ cuarto na lju'ticheⁿ tseixmaⁿna'. 9 Cha'tso nmeiⁿ la'xmaⁿna' cwii na ma'moⁿna' ndaaya ncuée meiiⁿñe, ee 'naⁿ na tyoñequia nn'aⁿ ñequio quioo' na tyola'cwjeena na cwila't'maaⁿndyena Ty'ooots'om, ts'iaaⁿñeeⁿ tîcandaⁿ nlqueⁿna' joona na la'xmaⁿna na candaⁿndyena jo nnom Ty'ooots'om. 10 Ñ'oom'ñeeⁿ cwe' t'uiina' cantyja 'naⁿ na cwicwa'na ndo' na cwiwena ñequio nt'omcheⁿ nnom na maqueⁿlju'na' joona. Saa cwe' tomti la'xmaⁿna' cwii na matsaⁿntjomna' chiuu na nc'omna, ndo' joo ñ'oommeiⁿ ñequii'cheⁿ tyowaa najndana' hasta xjeⁿ na seichuii' Ty'ooots'om chiuu nla't'maaⁿndye nn'aⁿ jom.

Nioom' Cristo

11 Saa jnda jndyo Cristo na cwiluiiñê tye na tjacantyya cantyja 'naaⁿ cha'tso naya na maniom. Juu wats'om yuu na mandi'ntjoom, yati ndo' candaⁿti tseixmaⁿna', meiⁿ nchii nn'aⁿ l'a juuna' ee nchii tseixmaⁿna' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue. 12 Jnda tjaqueⁿeⁿ yuu na lju'ticheⁿ wats'om cañoom'luee, saa nchii cha na ñequiaaⁿ nioom canch'ioo ñequio nioom quioo'ndyo nch'u, jom tquiaaⁿ nioom' nqueⁿ, meiⁿ ticaⁿna' na nnts'aannaaⁿaⁿ na ljo' ndo' nc'e jo', seijndaa'ñe na la'xmaaⁿya na ticatycwii na cwicalui'n'maaⁿndyo. 13 Ñ'oom na mayuu' quia tyolacandaⁿndye ntyee nioom quioo'ndyo ñequio nioom canch'ioo nacjoo nn'aⁿ ñequio tsjaa' na tcoñe casondyecu, tyowaa najndei na tyola'xmaⁿ ts'iaaⁿmeiⁿ na tqueⁿ lju'na' nn'aⁿ cha ndaaⁿ nla't'maaⁿndyena Ty'ooots'om. 14 Ndo' nc'e na luaa' waa, juu nioom' Cristo mat'maⁿti waa najndei na matseixmaⁿna', ee cantyja

'naaⁿ najndeii na matseixmaⁿ Espíritu Santo na ticantycwii na m'aaⁿ, Cristo tquiaañe cheⁿnqueⁿ nnom Ty'oots'om na seijomna' jom cha'na quioo' na candaa'ñe ndo' nioom' jom matseilju'na' na m'aaⁿ'tyeⁿ n'o^o'ya cantyja 'naaⁿ joo ts'iaaⁿ na wjaachuuna' jaa na nncwjaaya cha ndaaⁿ ndya'ntjo^o'ya nnom Ty'oots'om na wando'.

¹⁵ Nc'e na luaa', tquiaañe Cristo na tueeⁿeⁿ cha cantyja 'naaⁿ cwii ñ'oom xco na matseijndaa'ñe ndaaⁿ nntseitjoom nn'aⁿ ñequio Ty'oots'om, ndo' na ljo' ndaaⁿ nntseit'maⁿ ts'oom nn'aⁿ jnaaⁿna na ñel'ana quia tyom'aⁿna nacje 'naaⁿ ñ'oomtyeⁿ na tyowaajndyee ndo' cha joo nn'aⁿ na ma'maⁿ Ty'oots'om ndaaⁿ nnto'ñoomna juu naya na tijoom ntycwii na jndaⁿ tsoom na ñnequiaaⁿ ndaaⁿ naⁿ'ñeeⁿ. ¹⁶ Quia matseiljeii ts'aⁿ tsom na matseijndaa'ñena' cwii na l'ue ts'om, ñ'oom na chuu tsom'ñeeⁿ, tjaa'naⁿ najndeii na yocheⁿ na ndicwaⁿ wando' tsaⁿ'ñeeⁿ. ¹⁷ Ee tsom na seiljeii ts'aⁿ na ma'moⁿ'na' chiuu waa na matseijndaa'ñe, tjaa'naⁿ najndeii tsom'ñeeⁿ yocheⁿ na wando' tsaⁿ'ñeeⁿ, xeⁿ jndaⁿ tueeⁿeⁿ quia jo' waa najndeii na matseixmaⁿna'. ¹⁸ Nc'e na ljo', ñ'oom na teijndaa' najndyee mati tqueⁿtyeⁿ'na' cwe' ñ'eⁿ nioom quioo'. ¹⁹ Ee quia na jndaⁿ sei'naaⁿ Moisés cha'tso ljeii na matsa'ntjomna' ndaaⁿ nn'aⁿ Israel, quia jo' seityeeⁿ soo wee cwii ts'oom hisopo, seicanaⁿ'aⁿ soo'ñeeⁿ quii' nioom catsondyench'u ñequio nioom canch'ioo na tjoom'na' ñ'eⁿ ndaatoo, jndaⁿ jo' seicandaañe niom'ñeeⁿ tsom na chuu ljeii'ñeeⁿ ndo' mati nn'aⁿ Israel. ²⁰ Ndo' tsoom ndaaⁿna: “Cantyja 'naaⁿ niom'waa ma'moⁿ'na' na cwiljotyeⁿ ñ'oom na matsa'ntjomna' na matseijndaa'ñe Ty'oots'om ñ'eⁿndyo'.” ²¹ Ndo' mati seicandaañe niom'ñeeⁿ wats'omliaa ñequio cha'tso 'naⁿ na cwiwil'ue jo' jo' na cwila't'maaⁿ'ndyena Ty'oots'om. ²² Cantyja 'naaⁿ ljeii na matsa'ntjomna', mandyo na cha'tsoti 'naⁿ maqueⁿlju'na' ñequio niom', ndo' xeⁿ ticwe' niom', ticatseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jnaaⁿ nn'aⁿ.

Tquiaañe Cristo na tueeⁿeⁿ, jo' na matseiljoom'm jnaaⁿ'ya

²³ Ndo' na luaa', jo' chii tcaⁿ'na' na cwe' nioom quioo' cha queⁿlju'na' joo 'naⁿ na teil'ue quii' wats'omliaa na joona' jlui'tsjaaⁿ'na' joo 'naⁿ na niom cañoom'luee, saaⁿ joo 'naⁿ'ñeeⁿ tcaⁿ'na' na cue' cwii na candaa'ti. ²⁴ Ee Cristo, nchii tjaqueⁿeⁿ wats'om na ñel'a nn'aⁿ, cwii na cwe' jlui'tsjaaⁿ'na' wats'om na mayuu'cheⁿ na waa cañoom'luee. Jom tjaqueⁿeⁿ cañoom'luee yuu na matioom'ñe ñ'oom 'naaⁿ'ya jo nnom Ty'oots'om. ²⁵ Nchii tjaqueⁿeⁿ cañoom'luee na jndye ndii' na nncueeⁿeⁿ cwentaa nn'aⁿ, cha'xjeⁿ quich'ee tyee na cwiluiitquieñe jo ndaaⁿ nn'aⁿ judíos na chu ndo' chu mawjaaqueⁿeⁿ cuarto na macandaⁿ na lju' tseixmaⁿ'na' na ñnequiaaⁿ nioom quioo'. ²⁶ Ee xeⁿ na ljo' tcaⁿ'na', quia jo' jndye ndii' xjeⁿ na tqueⁿ Ty'oots'om tsjoomnancue, nlcaⁿ'na' na cue' Cristo. Saaⁿ ncueemeiiⁿ na mawjaantycwii cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, ñejomndii' teitquioo'ñe Cristo, na tquiaañe na tueeⁿeⁿ na nntseicanoom'm jnaaⁿ nn'aⁿ. ²⁷ Ndo' cha'xjeⁿ na majndaa' na ñejom ndii' nncwjaaya na cha'tsondyo, ndo' jndaⁿ jo' nncu'xeⁿ Ty'oots'om jaa, ²⁸ maluaa' ñejomndii' na tquiaañe Cristo na tueeⁿeⁿ cha nntseinoom'm jnaaⁿ jndyendye nn'aⁿ. Ndaⁿ jo' nleitquioo'ñe na ndaaⁿ we, nchii cwe' na nntseijndaa'ñe cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ nn'aⁿ, saaⁿ na nncwji'n'maaⁿ'ñe nn'aⁿ na cwicantyyaa' n'om jom.

10

Ñejom tue' Cristo cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ

¹ Juu ljeii na tqueⁿ Moisés matseijomna' juuna' cwe' cwii ncwaaⁿ joo naya na tseixmaⁿ Cristo na quia nnto'ñooⁿ'ya, nchii tseixmaⁿ'na' cwii na nlqueⁿ'na' ts'aⁿ na candaa'ñe jo nnom Ty'oots'om. Nc'e na luaa', juu ljeii'ñeeⁿ

tijoom candaa nlque^{na} na candaa^l la'xmaⁿⁿ na chu ndo' chu cwilacandyoo'ndyena na m'aa^{Ty'o}ots'om. ² Ee cantyja 'naa^l ljeii'ñeeⁿ, xeⁿ waa na nnda^{nl}que^{na} ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ, quia jo' jnda^l ndye nn'aⁿ Israel na cwila'cwjeena quioo' cha nntseit'maⁿ ts'om Ty'o^oots'om joona. ³ Saa nc'e na chu ndo' chu ñeja'cwjeena quioo' cha catseit'maⁿ ts'om Ty'o^oots'om jnaⁿ na laxma^{na}, na luaa' ñel'ana yacheⁿ s'aana' na tjañjoom' n'omna na ndicwaⁿ laxma^{na} jnaⁿ, ⁴ ee tijoom jnda^l nlu'ñe ts'aⁿ jnaa^{na} cwe' ee na cwiquioo nioom quioondyo ñequio canch'ioo.

⁵ Macwe' jo' quia jndyo Cristo tsjoomnancue, tsoom nnom Ty'o^oots'om: Tileiquiaana' na nljoya ntyji' na cwe' quioo' cwila'cwjee nn'aⁿ, ñequio 'naⁿ na cwiñe'quiana na cwila't'maa^{ndy}ena 'u.

Jo' chii tquiaa' na ts'aⁿ ja cha nnc'io^c wentaⁿⁿa na cha nntseit'maⁿ ts'om' jnaⁿ na la'xma^{na}.

⁶ Tinei^{na} na cwila'cona quioo' ñequio nt'omcheⁿ na cwil'ana naya 'U cha nnda^l nntseit'maⁿ ts'om' jnaa^{na}.

⁷ Jo' chii tsjoo:

“Laa ja Ta, waa ñ'oom na teiljeii cantyja 'na^{nya} na matsona':

'U Ty'o^oots'om, jnda^l jndyoo na nnts'aaya yuu na l'ue' ts'om',

cha'xjeⁿ ñ'oom na teiljeii cantyja 'na^{nya} nacjoo' libro.”

⁸ Najndyee tso Cristo na tineii^{na} Ty'o^oots'om quioo' na cwila'cwjeena na cwila'cona nnom tio, ñequio nt'omcheⁿ nnom na cwil'ana naya jom meiiⁿ juu ljeii na matsa'ntjomna' ñequio najndei'na' matsona' na cal'ana naljo'. ⁹ Jnda^l jo' tsoom: “Jnda^l jndyoo na nnts'aa yuu na l'ue ts'om'.” Ñ'oomwaa' ma'mo^{na} na matseyuee^{na} ñ'oom na cwila'cwjee nn'aⁿ quioo' cha nntseit'maⁿ ts'oom jnaa^{na} ndo' macwjaa'ñê ñ'oom xco na jnda^l we na ñejom ndii' nncue' Cristo cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ. ¹⁰ Jnda^l tqueⁿ Ty'o^oots'om jaa na lju' n'oo^{nya} nc'e s'aa Jesucristo cantyja na l'ue ts'oom, na tquiaañe cheⁿqueⁿ na tuee^{na} cwentaa^{ya}, ñejom tuii na ljo' cwentaa cha'tsondyoñ'aaⁿ.

¹¹ Ntyee cwentaa nn'aⁿ judíos na ñet'om nacje 'naa^{na} ñ'oom najndyee na tacatyee^{ntye}n, 'io ndi 'io mañe'joo mañe'joo ts'iaaⁿ tyol'ana na tyola'cwjeena quioo' cha nntseit'maⁿ ts'om Ty'o^oots'om joona. Saa tijoom candaa^l na nntseicanduu' Ty'o^oots'om jnaaⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ jo'. ¹² Saa Cristo ñejom ndii' tquiaañê nnom Ty'o^oots'om na cuee^{na} cha nnda^l nlu'ndyo cantyja 'naa^{na} jnaa^{ya}. Jnda^l jo' tjawacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'o^oots'om ntyjaya yuu na matseit'maa^{ña} jom. ¹³ Je' meinom'm hasta xjeⁿ na nnts'a^l Ty'o^oots'om nn'aⁿ na jndoo jom na nntseijomna' na'ñeeⁿ cha'cwijom ts'oom na ntyjo nc'eeⁿ, ¹⁴ ee ñejom ndii' na tquiaañê na tuee^{na}, ndo' nc'e na ljo', juu na candaa^l na maque^{na} na lju' n'om nn'aⁿ na cwicantyyaa' n'omna jom, ticantycwiina'. ¹⁵ Ndo' mati nquii Espíritu Santo macwji'yuu'ñê na ljo' nda^{aya}, na tsoom:

¹⁶ Nqueⁿ na matsa'ntjoom tsoom:

“Laa ñ'oom na nlquaa^{xc} ñ'eⁿ nn'aⁿ Israel jnda^l na tjaca^l jndye ntyu.

Nlquaa^{ya} ñ'oom na matsa'ntjomna' quii' n'omna,

ndo' nntseiljeiya joona' naquii' nque^{na}.”

¹⁷ Jnda^l jo' tsotyee^{che}:

Meiⁿ xocjaañjoom'ti ts'oo^{ya} jnaa^{na} ñequio natia na cwil'ana.

¹⁸ Jo' chii quia jnda^l seit'maⁿ ts'om Ty'o^oots'om jnaaⁿ nn'aⁿ, taca^{ntina}' na cwiicheⁿ nncue'nnda'.

Calacandyoo'ndyo na m'aaⁿ Ty'o^oots'om

¹⁹ Jo' chii 'o nn'a^{nya} na cwila'yuyoyo' ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, cwiñ'oo^{nt}maa^{ndyo} n'oo^{ya} na ndyeyu macwitsaaquiaa'a yuu na tseixmaⁿ na lju'ticheⁿ na m'aaⁿ. Ee nioom' Jesucristo mañequiaana' na wanaaⁿ na cal'aaya na ljo'.

20 Cwitsquiaaya jo' jo' cantyja 'naa' nato xco. Juuna' mañequiaana' na ticantycwii na wando' ts'a'. Cristo seijndaa'ñê natowaa' quia na tjaa'ñe ts'a' lantsa tsei'ntsquee'ne. Na luaa' tjoom matseijomna' cha'cwijom quia na t'ioo' liaa tco na ñentyja yuu na tyowjaaquiee' tyee cuarto na macandá na lju'tiche'. 21 Jesús cwiluiiñê tyee cwentaaya na tjacantyja na cwiluiit'mañê na matsá'ntjoom nn'a' na cwiluiindyee cwentaa' Ty'oots'om. 22 Jo' chii jndei'na' na cala'candyoo'ndyo na m'aa' Ty'oots'om ñequio na xcwee'ya n'oo'ya, ñequio na candaá'ya na cwila'yuy'ya n'oo'ya ñ'e'ñê, ee jnda seiljoom'm jaa naquii' n'oo'ya cha tinc'oo'ya na maco'tiana' nquiuuya na nntsaantyyaa'a jom, na jnda tmaa' jaa na cha'waandyo ñequio cwii na matseijomna' ndaatoo lju'. 23 Caljoo'ndyotyaa'ya ñequio ñ'oom na cwicantyyaa' n'oo'ya. Til'aaya na we waa cantyja 'naa'na'. Ee ñ'oom na jnda tso Ty'oots'om ndaaya na nnts'aa', maxje' nntseicandaá'ñê. 24 Mati la'xmaa'ya na cateijndeiya nn'aa'ya na cwila'yuy' cha na cantyja 'naa' jo' nntseiquee'na' n'omna na mati nnc'omna na wi' n'omna nc'iaana, ndo' na cal'ana yuu na ya. 25 Tacal'aaya na ticala'jomndyo quia cwitjomndye nn'a' na cwila'yuy'. M'a' nn'a' na cwil'a na ljo' saá jaa quiaaya na t'ma' n'om cha'tsondyee nn'a' na cwila'yuy'. Majndeiitiche' je' na cwinty'iaaya na wjaawindyoo' na nncwjee'nnda' nquii Ta Jesús.

26 Ee xe' cwil'aayaaya na nla'tjoondyo nnom Ty'oots'om ndo' macwita'jnaa'a ñ'oom na mayuu', tjaa'na' cwiiche' nnom na nnc'o juuna' ñequiondyo cantyja 'naa' jna' na cwil'aatyaaya. 27 Xe' cwil'aaya na ljo', macandá mei'ndoo'na' na nncu'xe' Ty'oots'om jaa, ee waa cwii na matseicaty'uenta' ee ncuua chom na jee' w'ii na nnt'uiina' nn'a' na cwil'oo nacjoom'm. 28 Tyowaa na teiyo na mei'quia ts'a' na tiñe'catseicanda ñ'oom na tque' Moisés, cwe' ñequio ñ'oom 'ndyoo meii' ñe'we ndyee ts'a' na ntyjii na ljo' mach'ee tsa'ñee', seijndaa'ñena' na cuee'ne. Maxje' tjaa' ñee' nnc'oom na wi' ts'om tsa'ñee'. 29 Nc'e na luaa' waa, c'oom'ya n'om'yo' cwanti na wi'ti nntjom cwii ts'a' na matseyu' na mach'eeya jnaa'. Cha'cwijom macandyuee' Jnda Ty'oots'om. Mach'ee' na ticuee' ts'oom na juu niom' Jesús na maque'tye'na' ñ'oom xco na matseijndaa'ñê, s'aa' na cwe' cwantindyo niom'ñee' ndo' juuna' maque'na' jom na tseixmaa' cwentaa' Ty'oots'om. Matseijnaa' tsa'ñee' nquii Espíritu na cwiluiiñe Ty'oots'om na jom jee' wi' ts'oom juu. 30 Ee manquiuuya na tso Ty'oots'om: "Ja tseixma'ya na nntioom nn'a' noo'ya cantyja na cwila'tjoondyena. Cha'tso na nnjoom, nnc'o nnts'aa' na nntioomna." Ndo' mati waa cwiiche' ñ'oom na tsoom: "Nquii Ta Ty'oots'om nncu'xee' nn'aa'a' cantyja na jnda jla'tjoondyena nnoom." 31 Jee' cwajndii nlco'wi'na' ts'a' na nncju'na' juu l'o Ty'oots'om na wando'.

32 Cjaañjoom'ya n'om'yo' ncuee na ñejndyocaana', quia na to'yo' na cwila'yuy'yo' ñ'e' Ty'oots'om, tyola'quiiyaya n'om'yo' na jee' wi' tyotjom'yo' na la'xma'yo' cwentaa'a'. 33 Ñ'ee'ndyo 'o na tyocalui'jnaa'ndyo' l'a nn'a' ndo' na tyota'wi'na' 'o jo ndaa' nt'omche', ndo' nt'omndyo' 'o tyoteijndei'yo' nn'a'yo' na cwila'yuy' na teinomna nawi'ñee'. 34 Mati t'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'a'yo' na cwila'yuy' na too'ndyena w'aancjo, teijndei'yo' joona 'na' na ñetca'na'. Ndo' quia tjeii' nn'a' 'na'yo' nc'e na cwila'yuy'yo', tyom'a'yo' na nei'yo' meii' na tjom'yo' na ljo'. Ee cwila'no'yo' na cañoom'luee waa cwii nnom na jndati tseixma'na', na tixontycwiina'. 35 Jo' chii nc'e na nmei' jnda teinom'yo', tica'ndyenc'uaa'ndyo' na cwicantyyaa' n'om'yo' Ty'oots'om, ee juuna' matseijndaa'ñena' na nnto'ñoom'yo' cwii na jee' jnda tseixma'. 36 Maca'na' na cala'quii n'om'yo' nawi' na cwiwinom'yo'. Ee na nl'a'yo' na

ljo', nla'jomndyo' ñequio na l'ue ts'om Ty'ooots'om ndo' na nndaā ñnequiaaⁿ na nnto'ñoom'yo' cha'tso na jnda tsoom na nnts'aaⁿ. ³⁷ Ee waa ñ'oom'm na teiljeii cantyja 'naaⁿ Cristo na matsona':

Nqueⁿ na waa ñ'oom na nncwjeeⁿeⁿ,
mawaa mawaa xjeⁿ na nncwjee'cañoom.
Tayo mancwjeeⁿeⁿ.

³⁸ Ts'aⁿ na maquaⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ,
nnc'oom cantyja 'naⁿya nc'e na matseyiyu'ya ts'oom ñ'eⁿndyo;
saā xeⁿ lcwe'ntyaaⁿaⁿ cantyja 'naⁿya,
xoc'oqⁿya na neiⁿya jom.

³⁹ Saā jaa ticala'xmaaⁿya cha'na nn'aⁿ na cwitjeii'lcwee'ndye na cantyja 'naaⁿ jo' cwitsuundye. Jaa la'xmaaⁿya nn'aⁿ na cwila'yuyu'ya n'oqⁿya ñ'eⁿ Ty'ooots'om, ndo' na ljo' maqueeⁿ jaa na cwicalui'n'maaⁿndyo.

11

Matsona' na catseyiyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'ooots'om

¹ Ts'aⁿ na matseyiyu'ya ts'om ñ'eⁿ Ty'ooots'om, majndaa'ya ntyjii na nlo'ñoom ljo' na macantyyaa' ts'om jo nnoom. Ndo' mati maniom 'naⁿ meiiⁿ na tyoonty'iaa ndaāya. ² Nc'e na tyola'yuyu'ya n'om weloo nn'aⁿ Israel, jo' chii tjawee' ntyjii Ty'ooots'om ñ'eⁿndyena.

³ Cantyja na cwila'yuyu'ya n'oqⁿ ñ'eⁿ Ty'ooots'om, cwila'nqoⁿa na tqueeⁿ tsjoomnancue ñequio tsjo'luee. Ndo' teil'uee'ñê 'naⁿ na xocandaā nty'iaa' ts'aⁿ joona' na tqueeⁿ 'naⁿ na niom na cwinty'iaaya je'.

⁴ Abel tyotseyiyu'ya ts'oom. Nc'e na ljo' xcweti seit'maaⁿñê juu, nchiiti Caín. Ndo' nc'e na ljo' tyotseixmaaⁿ, tso Ty'ooots'om na tjaa jnaaⁿaⁿ ndo' 'naⁿ na tyoñequiaaⁿ tjawee' ts'om. Ndo' na tyotseyiyu'ya ts'oom, meiiⁿ na jnda tueeⁿeⁿ ndicwaⁿ matseijnqoⁿ n'oqⁿya.

⁵ Mati Enoc tyotseyiyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ooots'om. Wanoom'm quia na tjañ'oom jom cañoom'luee, ticueeⁿeⁿ. Taticaliu nn'aⁿ jom, ndo' cwitjocheⁿ na nncjaañ'oom jom, ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii matsona' na tjaawee' ntyjii ñ'eⁿñê. ⁶ Xocjaawee' ntyjii Ty'ooots'om ñ'eⁿ ts'aⁿ xeⁿ ticatseyiyu'ya ts'om ñ'eⁿñê, ee cha na nntseicandyoo'ñena' ts'aⁿ ñ'eⁿñê, macaⁿna' na catseyiyu' na m'aaⁿ ndo' na t'maⁿ naya nnts'aaⁿ juu na xcweti mal'ue jom.

⁷ Nquii Noé, nc'e na tyotseyiyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ooots'om, quia na seicandii jom na nluii cwii na tijoom ñenty'iaa nn'aⁿ na tuii, seicandaā'ñê ndo' s'aaⁿ w'aandaa cha nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ waⁿaⁿ. Ndo' nc'e na tyotseyiyoom'm, t'moqⁿ na nn'aⁿ tsjoomnancue la'xmaⁿ jnaⁿ saā nqueⁿ jlui'n'maaⁿñê nc'e na tyotseyiyu'ya ts'oom ñ'eⁿñê.

⁸ Mati Abraham tyotseyiyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ooots'om. Jo' chii quia na t'maⁿ jom, seicañaāⁿ. Jluueⁿeⁿ tsjom'm na wjaⁿ ndyuaa na macanaaⁿaⁿ. Tjaaⁿ meiⁿ ticaljeiiⁿ yuu wjaayom. ⁹ Ndo' nc'e na tyotseyiyu'ya ts'oom, ñeseijomna' jom na tyom'aaⁿ tyuaa'ñeeⁿ cha'na ts'aⁿ na cwe' tyjee'ya, ndo' juuna' tyuaa na macanaaⁿaⁿ na tqiaa Ty'ooots'om. Cwe' l'aaliaa tyom'aaⁿ jo' jo' ndo' majo'ti Isaac ñ'eⁿ Jacob na mañejuu ñ'oom tsoom na nndaana na nnts'aaⁿ. ¹⁰ Ee tyomeindoo'nty'iaañe Abraham na nncjaⁿ yuu waa tsjoom na jeeⁿ tyeⁿ tsia'tsjo' ñ'eⁿ tuiina' na seijndaa'ñe nquii Ty'ooots'om ndo' ñenqueⁿ s'aaⁿ juuna'.

¹¹ Mati nc'e na tyotseyiyu'ya ts'om Sara, meiiⁿ na jnda teinoom' xjeⁿ na nc'oom jnaaⁿ, ndo' mati nquii Abraham jnda tquieñeñ'eeⁿ, ty'oom Sara najneiⁿ na nnc'oom jnaaⁿ nc'e na tyotseyiyoom'm na tixotseitjoñe Ty'ooots'om na nntseicandaā'ñe ñ'oom na tso nnoom na nnts'aa. ¹² Nc'e na jeeⁿ ndya'

tquieñe Abraham matseijomna' jom cha'cwijom cwii ts'oo. Saa meiiⁿ na ljo', tue'ntyjo na jndyendye nda ntseindacantyoom cha'na jndyendye cancjuu na m'aⁿ tsjo'luee, oo cha'na tei' ndyoo ndaaluee, cwii na xocandaã nncuncho ts'aⁿ.

¹³ Cha'tsondye na^mm'aⁿl tjana meiⁿ tîcato'ñoomna na jnda tso Ty'o^oots'om ndaana na nndaana, saa nc'e na tyola'yuyana n'omna, nty'iaatquiiana jona na jnda tso Ty'o^oots'om na nndaana ndo' tyom'aⁿna na neiiⁿna ee jla'noⁿyana na la'xmaⁿna nn'aⁿ na cwe' m'aⁿyana ljooñe, cwe' cwiwinomyana tsjoom-nancue. ¹⁴ Ndo' nn'aⁿ na cwilue na ljo', cwit'mooⁿndyeyuna na cwil'ueena cwii joo na tseixmaⁿna' tsjoomna. ¹⁵ Ee xeⁿ cwe' na tyeⁿ ñjom n'omna ndyuaa yuu na jnaⁿna, tijndei'na' na nnc'oolcwee'na jo' jo'. ¹⁶ Saa tyola'queeⁿ n'omna na lquiena cwii joo na yati yuu na m'aaⁿ Ty'o^oots'om. Jo' chii tijnaaⁿaⁿ na cwiluena na cwiluiñe Ty'o^oots'om cwentaana, ee jnda seijndaa'ñe cwii tsjoom yuu na nnc'omna.

¹⁷ Tue'ntyjo na ñe'caljeii Ty'o^oots'om chiuu ts'om Abraham ñ'eⁿñe. Jo' chii nc'e na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿñe, tjañ'oom jnaaⁿ na ñecwiiñe na nnts'aaⁿ ñ'eⁿñe cha'xjeⁿ cwila'cwjee nn'aⁿ quioo' na cwila't'maaⁿndyena Ty'o^oots'om. Ljoya ts'oom na s'aaⁿ naljo' ee ntyjii jndaa'ñe na jnda tso Ty'o^oots'om nnoom chiuu nnts'aa. ¹⁸ Ñ'oom na jnda tso nnoom: “Cantyja 'naaⁿ Isaac jeeⁿ ndya' jndyendye nda ntseindacantyjo' nnc'om.” ¹⁹ Ee sei'noⁿl Abraham meiiⁿ na cue' Isaac, saa waa najndei na matseixmaⁿ Ty'o^oots'om na nncwando'xco juu. Ndo' cantyja na seicandaã'ñe, maty'iomna' na to'ñomnaaⁿaⁿ jnaaⁿ, cha'cwijom na tue' tsaⁿñeeⁿ, jnda chii tando'nnda'.

²⁰ Mati tyotseyu'ya ts'om Isaac ñ'eⁿ Ty'o^oots'om. Ndo' tio'naaⁿñe ntseinaaⁿ Jacob ñ'eⁿ Esaú cantyja 'naaⁿl ndyu na wjaa wjaatina'. ²¹ Mati Jacob tyotseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^oots'om ee quia na mawaa xjeⁿ na nncueeⁿeⁿ, seit'maaⁿñe Ty'o^oots'om xjeⁿ na tio'naaⁿñe we ntseinda José cwe' ts'ooml'eii cwintyjee'ñe. ²² Mati José tyotseyu'ya cwii ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^oots'om. Quia na mancueeⁿeⁿ seineiiⁿ ndaa nn'aaⁿaⁿ nn'aⁿ Israel na nncwji'lwe' Ty'o^oots'om jona ndyuaa Egipto. Ndo' saⁿntjoom quia na nlui na ljo', c'oochona ndei' sei'ts'o 'naaⁿaⁿ.

²³ Ndo' mati nn'aⁿ na ndana Moisés tyola'yuyana n'omna ñ'eⁿ Ty'o^oots'om. Jo' chii jnda na tuiiñe, tany'iuuna jom ndyee chi', ee tqueⁿna cwenta nchii cwe' meiⁿquia ts'aⁿ ndana, meiⁿ tîcatyuena na saⁿntjom rey na cwje cha'tsondye yo'ndaa na naⁿnom. ²⁴ Ndo' mati nquii Moisés tyotseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^oots'om. Ee quia na jnda tue'ntyjo choom'm tatinquiaañe na nlue nn'aⁿ na jom tsoñeeⁿ yuscu jnda Faraón'ñeeⁿ. ²⁵ Ee tjawee'ti ts'oom na matseijomñe ñequio nn'aⁿ na cwiluiindyee cwentaa' Ty'o^oots'om meiiⁿ wi' tyotjoomna, nchiiti na nntseijomñe cantyja 'naaⁿl jnaⁿ na cwila'neiiⁿndye nn'aⁿ. ²⁶ Ee sei'noⁿl^o na jndati tseixmaⁿna' quia cwicalui'jnaaⁿñe ts'aⁿ nc'e na matseixmaⁿ cwentaa' Cristo, nchiiti na jnda la'xmaⁿ s'om cajaⁿ ñequio nt'omcheⁿ na jeeⁿ cajnda na tyoniom Egipto quia jo'. Jom tyoqueⁿtyeeⁿ cwenta juu na jndati na nnc'o'ñoom na ñequiaa Ty'o^oots'om nnoom.

²⁷ Ndo' nc'e na tyotseyu'ya ts'om Moisés, jlueeⁿeⁿ ndyuaa Egipto, meiⁿ tinquiaⁿaⁿ na matseiw'ii tyo na matsaⁿntjom ndyuaa'ñeeⁿ jom, tî'ndiinc'uaa'ñe ee nty'iaaⁿaⁿ nquii na ñequiaa naya na nnaaⁿaⁿ. ²⁸ Nc'e na tyotseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, tqueeⁿ xuee Pascua ndo' saⁿntjoom na cala'candaãndye nn'aⁿ Israel niom' we ntyja ndyueel'a l'aana cha tintse-icuee' ángel meiⁿcwii tsaⁿs'a na tuiiñejndyee w'aa'ñeeⁿ nda nn'aⁿ Israel. ²⁹ Nc'e na tyola'yuyana n'om nn'aⁿ Israel ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, jo' chii teinomna Ndaaluee Wee na s'aana' cha'cwijom tyuaatcwii. Saa nn'aⁿ Egipto quia na l'ana na ljo', seitjomnnda'na' ndaa, mana tjana.

³⁰ Macantyja 'naaⁿ na tyola'yuy^a n'om nn'aⁿ Israel, jo' chii taniaⁿljo' tsjoom Jericó tquiaana' jo ndaana jnda na tyowintcoomndyena ndiocheⁿ tsjoom'ñeeⁿ ntquiee' xuee. ³¹ Mati sculjaa' Rahab tyotseyiyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'oots'om. Nc'e na teijneiⁿ nn'aⁿ Israel na ty'equen cwenta chiuu waa tsjoom'ñeeⁿ, jo' chii ticueeⁿeⁿ quia tja nn'aⁿ tsjoom'm na tyoola'yuy'.

³² Ndo' cwaaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jotseinaⁿtya cantyja 'naaⁿ na cwila'yuy^a n'om ñ'eⁿ Ty'oots'om. Ee tileicju'naaⁿñena' na nntseinaⁿya cantyja 'naaⁿ Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ndo' ñequio joo profetas. ³³ Ee na tyola'yuy^a n'om naⁿñeeⁿ ñ'eⁿ Ty'oots'om, jo' chii tyola'tyuii'na n'iaaⁿ nt'omcheⁿ ndyuaa, tju'cjena' naⁿñeeⁿ nacje 'naaⁿ nn'aⁿ Israel. Nt'omndye joona tyotsaⁿntjomna nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ cantyja na maty'iomyana'. Nt'omndye joona na tyola'yuy^a na ñ'eⁿ Ty'oots'om jndaana na seicandaⁿñê ñ'oom'm na jnda tsoom na nnts'aaⁿ. Ndo' juu Daniel na tyotseyiyu'ya ts'om ñ'eⁿ Ty'oots'om, jndyaañê na tîcatquii liom jom quia tuee' nn'aⁿ jom ts'om tsue'w'aa quioo'ñeeⁿ, ³⁴ ndo' nt'omndye joona nc'e na tyola'yuy^a n'omna, jo' chii tîcwjena quia tiom nn'aⁿ joona ntom' na waljoo'cheⁿ na jmeiⁿchom, jlui'n'maaⁿndyena. Nt'omndye joona jndyaandyena quia teijndaa' na nla'cwjee nn'aⁿ joona ñequio xjo. Ndo' nt'omndye naⁿñeeⁿ na ñeteiwiina s'aana' na tco'yana' joona nc'e na tyola'yuy^a n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om. Ndo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ jndaana na jeeⁿ jndana quia tyowaa ndia', hasta jleintyjona meiⁿcheⁿ sondaro nc'e na tyola'yuy^a n'omna ñ'eⁿñê. ³⁵ Nt'om yolcu nc'e na tyola'yuy^a n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om, tando'nnda' nn'aaⁿna na jnda tja.

Saa nt'om nn'aⁿ na tyola'yuy^a n'omna ñ'eⁿñê, l'a nn'aⁿ na tjanioomndyena ñequio na cwajndii tyoquiina' joona. L'ona meiiⁿ tyolue naⁿñeeⁿ ndaana na ndyaandyena xeⁿ nntjeii'ndyena cantyja 'naaⁿaⁿ. Ee jla'noⁿna meiiⁿ na nncwjena, saa ntyjaa' n'omna na nlcwinnda'na na xcweti na nnta'ndo'na ñ'eⁿñê. ³⁶ Ndo' nt'om nn'aⁿ jeeⁿ tyolajnaaⁿ nn'aⁿ joona na quit'maⁿ n'omna Ty'oots'om, nt'om tyola'sei'yaya nn'aⁿ jnaaⁿ na tyolayu'ya n'omna ñ'eⁿ jom, ñ'eeⁿndyena na tyochu'tyeⁿndye l'uaancjo ndo' ñ'eeⁿndyena na tyotioom nn'aⁿ joona l'aancjo. ³⁷ Ndo' nt'om nn'aⁿ na tyola'yuy^a n'omna, tyola'cwjee nn'aⁿ joona ñ'eⁿ ljo'. Nt'om joona toⁿndyexcwena l'a nn'aⁿ ñ'eⁿ xjo sierra, oo ñ'eⁿ xjo espada. Nt'omndye joona cwe' ntjaⁿ canmaⁿ ñequio ntjaⁿ canch'ioo tyocwee'na. Tyom'aⁿna na nty'iaandyeñ'eⁿna, wi' tyotjoomna ndo' cwajndii tyol'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyena. ³⁸ Nn'aⁿ tsjoomnancue meiⁿchjoo ticala'xmaⁿna na nnc'om naⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿna, cwe' jnaaⁿ jo' joona meiⁿ cwe' tijndaa' yuu nnc'omna, aa quii' ntsjo, aa ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'om, aa quii' lue'ljo' ñequio lue'ndyuaa. ³⁹ Cha'tsondye naⁿm'aⁿ na tyola'yuy^a n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om jndaa' na tjawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyena. Saa tîcandaana ñ'oom na jnda tsoom ndaana na nnts'aaⁿ, ⁴⁰ ee waa cwii na yati na jnda seijndaa'ñe Ty'oots'om na nla'xmaaⁿya cha ñequi'cheⁿ nla'xmaⁿna na candaⁿndyena ñ'eⁿndyo.

12

Canty'iaatyaaⁿ nnom Jesús

¹ Jeeⁿ t'maⁿ tmaaⁿ naⁿñeeⁿ na jnda t'mooⁿndyena na cwila'yuy^a n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om. Jo' chii catjei'ndyo cantyja 'naaⁿ cwii cwii nnom na matseitsaaⁿñena' na tsantyjooya cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' mati cantyja 'naaⁿ jnaⁿ na maju'tya'na' jaa. Ñequio na t'maⁿya n'ooⁿya cjoo' n'ooⁿya na nntsantyjooya naxeⁿ Jesucristo. ² Ñequi'cheⁿ canty'iaatyaaⁿya nnom Jesús ee cantyja 'naaⁿ jom cwinaⁿ na cwila'yuy^a n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' juu jo' nntseicandaⁿñena' cantyja 'naaⁿ jom. Cwajndii tjoom na ty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ, saa ticwjaa'ñê cwenta na seijnaaⁿna' jom na tueeⁿeⁿ jo'

ee ntyjiicheeⁿ xeⁿ jnda teinom nawi'ñeeⁿ, nnc'oom na neiiⁿeⁿ. Jnda jo' tjawacatyeeⁿ ntyjaa' tio 'naaⁿ Ty'ooots'om ntyjaya.

³ Jo' chii c'oom'ya n'om'yo' cantyja 'naaⁿ na s'aa Jesús na tyotsei quii ts'oom ñequio nn'aⁿ jnaⁿ na tyo'oo nacjoom'm cha tila'nchqueeⁿndyo' meiⁿ ticanty-cwii na t'maⁿ n'om'yo' na wi' na cwiwinom'yo'. ⁴ Ee meiiⁿ na cwila'jnda'yo' nacjoo jnaⁿ, saa tyootjom'yo' na nla'cwjee nn'aⁿ 'o. ⁵ ¿Aa jnda tsuu' n'om'yo' ñ'oom na matseijndo' Ty'ooots'om n'om'yo' na cwiluiindyoy' ntseinaaⁿ? Ee naquii' n'oom'm na teiljeii matsona':

'U jndaaya, tintiom ts'om' quia macwja' Ty'ooots'om 'u, tintycwii na t'maⁿ ts'om' quia matseitaaⁿaⁿ 'u.

⁶ Ee matseijnooⁿ n'om nn'aⁿ na wi' ts'oom, ndo' ts'aⁿ na macwjaa'ñê cwentaaⁿaⁿ na cwiluiiñe jnaaⁿ, matseiseiiⁿeⁿ tsaⁿñeeⁿ.

Luaa' ñ'oom tso Ty'ooots'om. ⁷ Jo' chii cala'quii n'om'yo' quia matseiseiiⁿeⁿ 'o ee na nl'a'yo' naljo' m'moⁿna' na macwjaa'ñê na 'o cwiluiindyoy' ntseinaaⁿ, ¿aa m'aaⁿ 'ñeeⁿ tiqui'maⁿ jnda? ⁸ Ee xeⁿ tiqui'maⁿ Ty'ooots'om 'o cha'xjeⁿ quich'eeⁿ ñequio nt'omcheⁿ ntseinaaⁿ, ma'moⁿna' na nchii ntseinaaⁿ 'o, la'xmaⁿyo' nn'aⁿ na tijndaa' tsotyena. ⁹ Ee quia ñet'ooⁿya na nch'uundyoy, tyo'maⁿ lotyaaya jaa saa tyotue'ndyocjaa ndaana. Ndo' na luaa', chiuuti nntue'ndyocjaa jo nnom Tsotyaaaya na m'aaⁿ cañoom'luee cha nntandoo'a cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹⁰ Nquiee lotyaaya cantyjati na jla'noⁿna tyo'maⁿna jaa quia na tcaⁿna', ndo' mati nquii Ty'ooots'om ma'maaⁿ jaa cha nlco'yana' jaa ndo' na nlqueⁿna' na lju' n'ooⁿ cha'xjeⁿ nqueⁿ. ¹¹ Ñ'oom na mayuu' ticjaawee' n'ooⁿya quia matseiseiiⁿeⁿ jaa, wi' nquiuuya, saa xeⁿ cwila'nooⁿa chiuu waa na ñeca'mooⁿ ndaaya, nntantyyooⁿya na ya m'aaⁿya jo nnoom.

Teincuu' na nts'oo ts'aⁿ na macwaa' Ty'ooots'om jom

¹² Jo' chii yuu na teijndyaa luee'yo' ñequio ndei'cantye'yo', c'om'yo' na jnda'yo'. ¹³ Calajnda'yo' na nnc'om'yo' nato yuu cha juu ts'aⁿ na jnda t'uooy x'ee ndaa nlco'xcwena' jom, meiⁿ ticwinioom'm.

¹⁴ Cjoo' n'om'yo' na tinc'om'ndiaa'ndyo' ñequio meiⁿcwii ts'aⁿ. Mati c'om'yo' na lju' n'om'yo' jo nnom Ty'ooots'om, ee ts'aⁿ na ticatseixmaⁿ na lju' ts'om, tixocuee' na m'aaⁿ. ¹⁵ Queⁿndyo'ya'yo' cwenta na tjaa 'ñeeⁿ 'o na titseijomñe cantyja 'naaⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'ooots'om, tints'aana' na nntseijomna' tsaⁿñeeⁿ cwii ts'oo na jana' na matse'ndaa'na' nn'aⁿ xeⁿ nleil'uee'ndyena juuna', hasta ndaa nncwjena. ¹⁶ Meiⁿcwiindyoy' 'o tinc'oom'ñe ñequio cwiicheⁿ ts'aⁿ na cwe' luaa' meiⁿ ticats'aa ts'aⁿ na ticajnda ntyjeeⁿ joo naya na seijndaa'ñe Ty'ooots'om cha'xjeⁿ s'aa Esaú, ee na jom tuiiñejñeeⁿ, jo' chii we ndii' 'naaⁿ tsotyeeⁿ nnaaⁿaⁿ saa cwe' cwii nantquie ñ'eⁿ seijndyooñê juu naya'ñeeⁿ. ¹⁷ Ndo' manquiu'yo' na ndanquia quia na tcaaⁿ na catio'naaⁿñe tsotyeeⁿ jom, t'icatseyu' tsotyeeⁿ. Taticatseichuii' tsotyeeⁿ ñ'oom na tso meiiⁿ na jeeⁿ tyot'ioom.

¹⁸ 'O tyootjom'yo' cha'na tjoom nn'aⁿ Israel. Jona ty'entyjaa'na sjo Sinaí quia tquiaa Ty'ooots'om ljeii naqui ndaana. Juu sjo'ñeeⁿ tyowaa chom na tyo'oowandii'ndye. Quia waa cwe' na jooⁿñe, quia waa jaaⁿ ntom ndo' jndei tyom'aaⁿ jndye, ¹⁹ meiⁿ tyoondye'yo' jndyee' ntu na tyondye na'ñeeⁿ meiⁿ jndyee' nquii Ty'ooots'om. Quia na jndye na'ñeeⁿ jñeeⁿeⁿ, l'ana ty'oo na tintseineiⁿtyeeⁿ ndaana. ²⁰ Ee tileicala'ñ'oom'ndyena ñ'oom na saⁿntjom Ty'ooots'om, na tsoom: “Meiiⁿ ts'aⁿ ndo' meiiⁿ quioo', xeⁿ nnto' na nncjaawa sjowaañe, cala'cwje'yo' joo ñ'eⁿ ljo' oo ñ'eⁿ lantsa.” ²¹ Juu na teitquioo' ndaana, jeeⁿ cwajndii seicaty'uena' hasta tso nquii Moisés: “Cwiteindyoy na jeeⁿ macaty'ua.”

22 Saa 'o cwila'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ Sjo Sión, tsjoom' nquii Ty'ooots'om na wando', juu Jerusalén na m'aaⁿna' cañoom'luee, ndo' m'aⁿ meiⁿ meiⁿcheⁿ ángeles na cwila'jomndyena na cwila't'maaⁿndyena jom, 23 Cwila'candyoo'ndyo' na m'aⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena cwentaa' Ty'ooots'om na jnda teiljeii ncueena libro cañoom'luee. 'O cwila'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ nqueⁿ na cwiluiiñê na macu'xeeⁿ cha'tsondye nn'aⁿ, cwila'candyoo'ndyo' na m'aⁿ espíritu na laxmaⁿ nn'aⁿ na jnda tqueeⁿ na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna. 24 'O cwila'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ Jesús na seijndaa'ñê ñ'oomtyeⁿ xco, 'o cwila'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ niom' na maqueⁿlju'na' jaa, na juuna' yati waa ñ'oom cantyja 'naaⁿna', nchiiti nioom' Abel na tcwe'.

25 Jo' chii cal'andyo' cwenta na nchii na ticala'ñ'oom'ndyo' nqueⁿ na matseineiⁿ ndaaya. Ee xeⁿ tîcandyaandye naⁿñeeⁿ na jndyena na seineiⁿ Ty'ooots'om ndaana xjeⁿ ljoocheⁿ tsjoomnancue, majndeiticheⁿ jaa na cwindyaⁿ na matseineiⁿ nqueⁿ na m'aaⁿ cañoom'lueecheⁿ, tixocandyaandyo. 26 Xjeⁿñeeⁿcheⁿ jndyee' Ty'ooots'om s'aana' na teincwii' tyuaa saa je' matsoom: "Cwiicheⁿ cwii ndii' nchii cwe' nntseiteincwii'a tyuaa, mati tsjo'luee." 27 Ñ'oom'ñeeⁿ "cwiicheⁿ cwii ndii'" ma'moⁿna' na nquiñooⁿ tsjoomnancue ñequio tsjo'luee na tqueeⁿ cha nljoo'ndyetyeⁿ cha'tso na maqueeⁿ na tixocateincwii'na'. 28 Juu na matsa'ntjom Ty'ooots'om na cwila'jomndyo, tjaa'naⁿ cwii nnom na nntseiteincwii'na' juuna'. Cwa quiaaya na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naaⁿ jo' ndo' cala't'maaⁿndyo jom ñequio na xcwee' n'ooⁿya ndo' mati ñequio na jnda nquiuyaya. 29 Ee nquii Ty'ooots'om na cwila't'maaⁿndyo, cwiluiiñê chom na matseindyueña' cha'tso.

13

Nmeiiⁿ nncjaawee' ntyjii Ty'ooots'om ñ'eⁿndyo

1 Ñequii'cheⁿ c'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' na cwila'yu' nc'e cwiluiindyo' na nn'aaⁿndyo'. 2 Tintsuu' n'om'yo' na nntei'xe'yo' nn'aⁿ na cwila'yu' na cwe' cwiquieya na m'aⁿyo'. Ee nt'om nn'aⁿ na jnda ñel'a na ljo', maángeles jnda ñetei'x'eena, meiiⁿ ticaliuna na ljo'.

3 Cjaañjoom' n'om'yo' nn'aⁿyo' na cwila'yu' na m'aⁿna w'aancjo. C'oom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿna na cha'cwijom ncjo'yo' m'aⁿyo' jo' jo' ñ'eⁿndyena, mati cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na wi' cwiwinomna na cha'cwijom nncjo'yo' wi' cwiwinom'yo'.

4 Cala'canda'yo' cantyja na tma'co'yo'. Nquii tsaⁿs'a c'oom na macanda ñequio scoom'm. Nquii yuscu macanda c'oom ñequio saaⁿaⁿ. Quia jo' m'aⁿ lju'na jo nnom Ty'ooots'om cantyja na m'aⁿna na we ca'na. Ee nncu'xeeⁿ joo nn'aⁿ na cwe' cwim'aⁿya ñequio nc'iaa.

5 Tila'queeⁿ n'om'yo' s'om. Caljoya n'om'yo' cwanti na cwileiñ'om'ti'yo'. Ee manquiti Ty'ooots'om jnda tsoom: "Tijoom nntseitjoⁿ na ñequiaya na macaⁿna' 'u. Tijoom 'ndiya 'u." 6 Manc'e na luaa' cwiñ'ooⁿt'maaⁿndyo n'ooⁿya na cwila'jomndyo na cwil'uuya ñ'oom na tso juu ts'aⁿ na seiljeii Salmos. Tsoom:

Nquii Ta Ty'ooots'om mateijneiⁿ ja.

Jo' chii tixocaty'ua ljo' cwii nnom na nndaⁿ nnts'aa ts'aⁿ ñ'eⁿndyo.

7 Cjaañjoom' n'om'yo' nquiee nn'aⁿ na ñetuiitquiendye na tyot'mooⁿna ñ'oom' Ty'ooots'om ndaa'yo'. C'oom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ na tyola'candaⁿndyena ndo' cala'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê cha'xjeⁿ tyol'a joona.

8 Jesucristo ñecwii xjeⁿ cwiluiiñê xuee wja, je' ndo' cha'tsoti ndyu. 9 Tiñequiandyo' na nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na ñomquiana' na cwiñequia nn'aⁿ na nnc'oochoondyena' 'o xjeⁿ 'naaⁿna'. Ee xcweti na nntsanajndaaya cantyja

'naaⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om, nchii cwe' aa cwicwaa'a oo aa ticwaa'a cwii nnom nantquie, ee joo jo' meiⁿ ticateijndeina' nn'aⁿ jo nnoom.

¹⁰ 'O manquiuyoy' naquii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos waa tio yuu na cwindye'ntjom ntyee. Cwicwa'na cantyja 'naaⁿ jo', saá jaa xuii', cwila't'maaⁿndyoy cantyja na jñoom Cristo ts'oom'naaⁿ, juuna' tseixmaⁿna' tio cwentaaya, ndo' nquiee ntyee'ñeeⁿ, tila'xmaⁿna na nlcwa'na cantyja 'naaⁿna'. ¹¹ Juu tyee na tyoluiitquieñe na tyoch'ee ts'iaaⁿ wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, tyojaachom nioom quioo' na jnda seicwjeⁿ. Tyojaaqueⁿeñeⁿ ñeⁿ juuna' naquii' cuarto na tjacantyja na lju' tseixmaⁿ, cha nndaá nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jnaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ judíos. Saá jo ndo' nnom tsjoom tyola'coñ'eⁿna joo quioo'ñeeⁿ. ¹² Jo' chii mati Jesús tquiaañê na jla'cuee' nn'aⁿ jom jo ndo' nnom tsjoom Jerusalén. Tioo nioom'm jo' jo' cha queⁿlju'na' jaa jo nnom Ty'oots'om. ¹³ Manc'e jo' catsaaya na m'aaⁿ Jesús nnom tsjoom na cwila'jomndyoy juu na jlui'jnaaⁿñê. ¹⁴ Saá jaa na m'aaⁿya tsjoomnancuewaañe, tjaa'naⁿ cwii tsjoom na m'aaⁿtyeⁿna' yuu ya nnc'ooyaaⁿya. Jaa cwil'uaatcuundyoy juu tsjoom na quia nncwjee'. ¹⁵ Jo' chii ñequii'cheⁿ la'xmaaⁿya na cala't'maaⁿndyoy Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ Jesucristo, cwii na jeeⁿ cjaawee' ntyjeeⁿ na nl'uuya: Caluiit'maⁿndyuy'. ¹⁶ Tintsuu' n'om'yo' na nl'a'yo' naya nt'omcheⁿ nn'aⁿ. Cateijndeiyoy' nt'om nc'iaa'yo' 'naⁿ na matsei'tjooⁿna' jooⁿa. Ee na mach'ee ts'aⁿ nmeiⁿ jndati ntyjii Ty'oots'om, nchiiti quia matseicuee' ts'aⁿ quioo' na matseit'maaⁿñe jom.

¹⁷ Cala'candaá'ndyoy' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye jo ndaa'yo'. Cala'ñ'oom'ndyoy' na cwitsa'ntjomna ee cwiqueⁿna cwenta cantyja 'naaⁿyo' ndo' ñequiana cwenta nnom Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na cwil'ana. Na nla'candaá'ndyoy' jo ndaana nquioo na neiiⁿna ts'iaaⁿ na cwil'ana, nchii na nnc'omna na chjoo' n'omna.

¹⁸ Calanei'yo' nnom Ty'oots'om cantyja 'naaⁿya. M'aaⁿya na titia nquiuuyâ jo nnoom ndo' l'ue n'ooyâ na ñequii'cheⁿ cal'aayâ cha'tso cha'xjeⁿ na maty'iomyana'. ¹⁹ Cataⁿyo' nnom Ty'oots'om na ñequiaaⁿ na tyuaa' nndaá nncjocandoy'nda'a 'o.

Naya na macaⁿ ts'aⁿ na seiljeii cartawaañe

²⁰ Nquii Ty'oots'om na mañequiaaⁿ na meiⁿcwii ñomtiuu tic'ooyâ jo nnoom, na tquiaaⁿ na tando'xco Ta Jesucristo, nqueⁿ na cwiluiinê na mateix'eeⁿ canmaⁿ ntsmeiiⁿeⁿ na tqueⁿtyeeⁿ ñ'oomxco ñ'eⁿ nioom'm, ²¹ quiaaⁿ cha'tso na macaⁿna' 'o cha nla'xmaⁿyo' na candaá'ndyoy' jo nnoom na nl'a'yo' yuu na l'ue ts'oom. Cats'aaⁿ ñequiondyoy^o yuu na l'ue ts'oom nc'e Jesucristo. Ñequii'cheⁿ catseit'maaⁿñena' jom. Caluii na ljo'.

²² 'O nn'aⁿya na cwilayu'yo', macaⁿa na candye'yo' ñ'oommeiⁿ na mañequiaana' na t'maⁿ n'om'yo'. Ee chjoowi' ñ'oomwaañe na matseicwanoyⁿya na m'aⁿyo', titco juuna'. ²³ Caliu'yo' na m'aaⁿcandyaañe juu nn'aaⁿya Timoteo. Xeⁿ nleityuaaⁿaⁿ na nncwjee'cañoom ja, nntsaaya ñe'cwi ñ'eⁿñê quia na jocandoy'a 'o.

²⁴ Candu'yo' na xmaⁿndye cha'tso nn'aⁿ na cwiluiitquiendye tmaaⁿ na cwitjomndyoy'. Mati xmaⁿndye cha'tso nn'aⁿ na cwiluiindyey cwentaa' Ty'oots'om jo' jo'. Joo nn'aⁿ ndyuaa Italia na cwila'yu' cwila'cwanomna na xmaⁿndyoy'.

²⁵ Quiaa Ty'oots'om na candaá' na nto'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ.

Carta na seiljei Santiago

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' na jleinom

¹ Ja Santiago na cwiluiindyō mosoo' Ty'oots'om ndo' Ta Jesucristo. Matseicwanōⁿya na xmaⁿndyo' 'o nn'aⁿ na canchoo'we ntmaaⁿ jaa nn'aⁿ Israel na jnda t'oom'ndyo' cha'waa tsjoomnancue.

M'aaⁿc'eeñe Ty'oots'om na nntseijnōōⁿqⁿ ts'om ts'aⁿ

² 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', matsona' na c'om'yo' na neiⁿyo' cantyja 'naaⁿ cwii cwii nnom nawi' na cwiwinom'yo'. ³ Ee manquiu'yo' quia maqueⁿna' xjeⁿ juu na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om, matseijndaa'ñena' na nnc'om' niom'cheⁿ n'om'yo'. ⁴ Ndo' quiandyo' na juu na m'aaⁿ niomcheⁿ n'om'yo', cats'aana' na candaā'ndyo' jo nnom Ty'oots'om cha nla'xmaⁿyo' nn'aⁿ na wjaaqueieendye cantyja na cwila'yu' na meiⁿncwii titseitjōona' 'o.

⁵ Xeⁿ m'aaⁿ cwiindyō' 'o na matseitjōona' na jndo' ts'om, caⁿ juuna' nnom Ty'oots'om, ee jom nchii cwe' xjeⁿ ñequiaaⁿ ndaa'yo' meiⁿ tiquitseitiaaⁿaⁿ ts'aⁿ na macaⁿ. ⁶ Ndo' quia cwitaⁿyo' nnoom, cal'a'yo' naljo' na cwila'yu'ya cwii n'om'yo' ñ'eⁿñê tinc'om'yo' na we waa m'aaⁿ n'om'yo', ee ts'aⁿ na luaa' m'aaⁿ ts'om, matseijomna' juu cha'cwijom nmoⁿ ndaaluae, na lomañjaaⁿ maleiñ'oomñe jndye juuna'. ⁷ Ts'aⁿ na laa'ti' m'aaⁿ ts'om tintseitiiu na ñequiaa Ty'oots'om ñ'oom na macaⁿ. ⁸ Ee jom xuee je' matseitioom cwii nnom, sãã 'io jnda xuii' na m'aaⁿ ts'oom, jo' chii tiñe'cwii nnom na wjaam'aaⁿ.

Cantyja 'naaⁿ ts'aⁿ na nty'iaa'ñe ndo' ts'aⁿ na tyañe

⁹ Nn'aaⁿya na nty'iaa'ñe macaⁿna' na c'oom na neiiⁿeⁿ na matseiwendye Ty'oots'om jom. ¹⁰ Ndo' tsaⁿtya na matseyiu' macaⁿna' na c'oom na neiiⁿeⁿ xeⁿ na maju'cje Ty'oots'om jom. Ee tsaⁿtya matseijomna' jom cha'na ljaa' 'naaⁿ tsojndaā na tiyo ntyjana'. ¹¹ Ee quia na nlui' ñe'quioom' ndo' xeⁿ jnda teijmeiⁿya, nlcaaⁿ tsojndaā ndo' mati ljaa' 'naaⁿna' cwiquiaa, mana cwintycwii na jeeⁿ neiⁿncōo'na'. Maluaa' matseijomna' cwii tsaⁿtya, cwintycwiiñê naquii' cha'tso ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ.

Canañe ts'aⁿ quia na ñe'cats'aana' xjeⁿ jom

¹² Mañequiaana' na neiiⁿ ts'aⁿ quia na cwinaⁿñe na maqueⁿna' xjeⁿ juu ndo' ticats'aa jnaⁿ. Ee quia na jnda jnaⁿñe nncō'ñom na ticantycwii na nncwando' ee jnda tso Ty'oots'om na ñequiaaⁿ jo'. Matseijomna' juuna' cha'cwijom corona na nnto'ñoom nn'aⁿ na wi' n'om jom. ¹³ Quia na mach'eena' ts'om ts'aⁿ na ñe'cats'aaⁿ cwii nnom natia, tintseitioom na Ty'oots'om mach'ee na ljo' ee jom tyooch'eena' ntyjeeⁿ na ñe'cats'aaⁿ natia, meiⁿ titseijndaa'ñe na cats'aa ts'aⁿ naljo'. ¹⁴ Sãã mach'eena' xjeⁿ ts'aⁿ quia na mañequiaañê nnom juu natia na matseiqueeⁿ ts'oom, ndo' juu na matseiqueeⁿ ts'oom mawjaañ'oomna' jom xjeⁿ 'naaⁿna'. ¹⁵ Ndo' quia na jnda jndaā s'aa ñ'omtiiu 'ñaⁿ ts'aⁿ na cats'aaⁿ yuu na l'ue ts'omna', quia jo' mana wjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntsuiñê.

¹⁶ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' na jeeⁿ wi' ts'ōōⁿya 'o, tañequiandyo' na ñequiunn'aⁿna' 'o na nla'tiiu'yo' na nquii Ty'oots'om mach'eeⁿ na cwila'tjōondyo nnoom. ¹⁷ Nquii Tsotyaaⁿya Ty'oots'om na m'aaⁿ nandy mañequiaaⁿ cha'tso nnom na cwito'ñōōⁿya na jeeⁿ ya laxmaⁿna' ndo' candaā'na'. Jom ñecwii xjeⁿ cwiluiñê, meiⁿ tyootseichuii'ñê cha'xjeⁿ cwichuii' ncwaⁿ. ¹⁸ Nqueⁿ nc'e na l'ue ts'oom, tqueeⁿ jaa na tuindyōxcoō

quia jla'yuu'a ñ'oom'm na cwiluiiñena' na mayuu'. S'aa'n na ljo' cha nlque'nna' jaa cha'cwijom ntjom na cwiwe'jndyee quii'ntaa'n cha'tso na jnda tquee'n.

Calacandaq'ndyo cha'tso na matsa'ntjom ñ'oom' Ty'ooots'om

¹⁹ 'O nn'a'nya na cwila'yuyoyo' na wi' ts'oo'nya, ticwiindyoyo' 'o catseiquee'nna' ts'om na candiia ñ'oom' Ty'ooots'om. Tinc'oom na jee'n cjee 'ndyoo na ndoo' mantyjii ljo' ma'mo'nna'. Mei'n nchii na nntseiteincuu'ñe na nntseiw'ii x'iaa'.

²⁰ Ee quia na matseiw'ii ts'a'n x'iaa'n'a'n, tyooch'ee'n yuu na maty'iomya'na' na l'ue ts'om Ty'ooots'om na cal'aaya. ²¹ Cwe' nc'e jo', cha'tso na cwajndii na la'xma'n nn'a'n ñequio cha'tso na waljoo'che'n na tia na cwil'ana, catjei'ndyoyo' cantyja 'naa'n nmei'n'. Ndo' ñequio na cwitue'ndyoyoyo' jo nnom Ty'ooots'om, cala'ljyoyo' ñ'oom'm na jnda jnoom'm naquii' n'om'yo', na cantyja 'naa'n juuna' nndaq' nluin'maa'ndyoyo'.

²² Saa tjaa yuu mateijndeina' na cwe' mandii ts'a'n ñ'oom naya, xe'n nchii maca'nna' na nnts'aa'n ljo' na matsona', ee xe'n tical'a'yo' naljo' cwinquo'nn'a'ndyoyo' che'ncjyoyo'. ²³ Ee ts'a'n na cwe' tomti mandii ñ'oom'ñee'n ndo' ticats'aa ljo' na matsona' matseijomna' tsa'ñee'n cha'na ts'a'n na manty'iaa' nnom ñ'e'n tsj'ojnom. ²⁴ Tsa'ñee'n ntyjee'n chiuu waa'n xje'n na manty'iaa'n'a'n tsj'ojnom, saa quia na n'ñee'n na manty'iaa'n'a'n juuna' mana cwitsuu' ts'oom chiuu waa'n. ²⁵ Saa tsa'n na tye'n ñjom ts'om ñ'oom na mandii, ndo' maque'ya cwenta chiuu xcwe matsa'ntjom ljeii na matseicandyaañena' jaa ndo' tye'n mei'ntyjee' na matseicanda' chiuu matsa'ntjomna', tsa'ñee'n nnc'oom na neii'e'n cantyja 'naa'n' cha'tso na mach'ee'n.

²⁶ Xe'n m'aa'n cwii ts'a'n quii'ntaa'nyoyo' na matseituu na macanda' juu jee'n xcwe mach'ee saa ticats'aa xje'n tsa'a, quia jo' manquiu'nn'a'ñe che'nquii, ndo' ñ'oom na matseituu jo' tjaa yuu l'uena'. ²⁷ Jo nnom Ty'ooots'om, ñ'oom na xcweti ndo' lju' tseixma'n na cwila'yuu'a, luaa matsona': Cateijndei ts'a'n ndyeñee'n na jnda tja tyendyee, ndo' yolcu na jnda ljondye na tja s'aa, cateijndei ts'a'n joona nawi' na cwitjoomna ndo' tintseiquii'ñe ñequio natia na matseixma'n tsjoomnancue.

2

Tical'a'yo' na cwe' jndaa' nn'a'n na cwila't'maa'ndyoyo'

¹ 'O nn'a'nya na cwila'yuyoyo' ñequio Ta Jesucristo, jom tjacantyja na cwiluiit'ma'ñe. L'ue ts'oom na til'a'yo' na cwe' jndaa' nn'a'n na cwila't'maa'ndyoyo'. ² Nnts'aana' na wjaaqueie' cwii ts'a'n yuu na cwitjomndyoyo' na ndii' tseix'ii s'om cajaan' ts'o' ndo' cwee liaa na ya. Ndo' mati wjaaqueie' cwii ts'a'n na cwee liaa na cwantindyoyo', ³ saa 'o nla'ñ'oom'ndyoyoyo' ts'a'n na cwee liaa na ya, ndo' nndu'yo' nnoom: "Cajma'n ljo' yuu na yati", saa nnom ts'a'n na jñee'ñe nndu'yo': "Luaa' cwintyje'", oo "Luaa' cajma'n nomtyuaa", ⁴ ndo' na luaa' cwil'a'yo' cwit'mo'n' che'ncjyoyo' na cwe' jndaa' 'ñee'n na cwiluiit'ma'ñeti quii'ntaa'nyoyo', ndo' naljo' ma'mo'nna' na tis'a cwila'tiuu'yo', tixcwe cwitjei'yo' cwenta.

⁵ 'O nn'a'nya na cwila'yuyoyo' na jee'n wi' ts'oo'nya, candye'yo' ñ'oomwaa: Nn'a'n tsjoomnancue na nty'iaandyeyo', jnda tjei' Ty'ooots'om joona na laxma'nna na tyandyena nc'e na cwila'yuyoyo' n'omna ñ'e'ñe, nc'e na candya' n'omna jom, nnto'ñoomna cantyja na matsa'ntjoom cha'xje'n na jnda tquee'n na nnts'aa'n. ⁶ Saa 'o je', yache'n cwil'a'yo' na catseijnaa'nna' ndyeñee'n ndo' ¿aa nchii mana'tya cwinchjeena 'o? Ndo' joona cwilei'cho xje'nnaa'nna 'o jo ndaa' na'ma'n'iaa'n. ⁷ Ndo' aa chii majoo na'tya cwila'nei'na ñ'oomntjei'n nacjoo' xuee nque'n na jee'n jnda tseixma'nna' na cantyja 'naa'n' juu jo' matseicajndyuna' 'o.

⁸ Waa ljeii na tjacantyja na matsa'ntjomna'. Luaa matsona': "C'oom' na wi' ts'om' x'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'." Xeⁿ na mayuu'cheⁿ cwila'canda'yo' ljeii'ñeeⁿ, quia jo' ya cwil'a'yo'. ⁹ Saa xeⁿ cwe' jndaa' 'ñeeⁿ na cwila't'maa'ndyo'ti'yo', mach'eena' na waa jna'yo' ee cwila'tjoondyo' jo nnom ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsa'ntjomna'. ¹⁰ Ee xeⁿ matseicandaa'ñe ts'aⁿ cha'tso ljeii'ñeeⁿ, saa matseitjoone cantyja 'naaⁿ cwii joona', matseijndaa'ñena' na waa jnaa'aⁿ jo ndaa cha'tso ljeii'ñeeⁿ. ¹¹ Ee nquii Ty'oots'om na tso: "Tinc'oom'ya' ñequio cwiicheⁿ ts'aⁿ", majom matsoom: "Tintseicue' ts'aⁿ." Jo' chii xeⁿ na tyooche' na cwe' m'aa'ya' ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, saa nntseicue' ts'aⁿ, maxjeⁿ jnda seitjoondyu' nnom cha'waa ljeii'ñeeⁿ. ¹² Jo' chii maca'na' na cal'andyo' cwenta ñ'oom na cwila'nei'yo', ndo' ljo' na cwil'a'yo', cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ na maxjeⁿ nquii na mei'chiuucheⁿ nleijndaa' ñ'oom 'naaⁿ nnts'aa ljeii na matseicandyaa'ñena' jaa. ¹³ Ndo' nn'aⁿ na tîc'om na jnda nquii nc'iaa, quia na nntu'xe'ndye nn'aⁿ, tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ nnc'oom na wi' ts'om joona. Saa nn'aⁿ na t'om na wi' n'om nc'iaa, na'ñeeⁿ nlui'yana quia na nntu'xe'ndye nn'aⁿ.

Cal'aaya yuu na maty'iommyana' nc'e na cwilayuu'a

¹⁴ 'O nn'a'ya na cwila'yu'yo' na jeeⁿ wi' ts'oo'ya, çyuu l'ue na nntso ts'aⁿ na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'oots'om, saa tjaa na mach'eeⁿ na ma'mo'na' na ljo'? Na luaa' ts'oom, çaa nndaã nlui'n'maa'ñê? ¹⁵ Cal'uu, xeⁿ m'aaⁿ cwii nn'aa'ya na tsa'ns'a oo tsa'nsu na matseitjoona' liaana ndo' nantquie na nlcwa'na na ticwii xuee, ¹⁶ ndo' cwiindyo' 'o nntso ndaãna: "Catsa'to'yo'." Ty'oots'om catio'naa'ñê 'o na nlcwee'yo' liaa ndo' na nlcwa'cjaacjo'yo', saa xeⁿ tinguiaa' ljo' na maca'na' joona, çyuu nnteijndei ñ'oom na luaa' tsu'ndaãna? ¹⁷ Maluaa' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na matseyu'ya ts'om' ñ'e'ñê xeⁿ tjaa'naⁿ ts'iaaⁿ coch'eena' ñ'e'ndyu' quia jo' ma'mo'na' na ticwando'na' naquii' ts'om'.

¹⁸ Nnts'aache'na' na cwiindyo' 'o nntso: "U matseyu'ya ts'om' ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' ja mats'aa yuu na maty'iommyana'." Xeⁿ na ljo', ca'mo'na' na matseyu'ya ts'om' ñ'e'ñê meiⁿ tyoowitquioo' ñequio na mache', ndo' ja ñequio ljo' na mats'aaya m'moo'ya na matseyu'ya ts'oo'ya ñ'e'ñê. ¹⁹ U matseyu' na ñecwii Ty'oots'om m'aaⁿ, ya na ljo' mache', mati na'jndii maluaa' cwila'yu'na ndo' cwhiteindyena na nquiaana. ²⁰ Tintsa' na cwe' ntjei'ndyu'to', que'ya' cwenta. Na cwe' na nntso ts'aⁿ na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'oots'om, saa cantyja na mach'eeⁿ tyoowitquioo' na mayuu' na ljo', quia jo' juu na matseyu'ya ts'om', matseixma'na' ts'oo. ²¹ Cjaañjoom' n'om'yo' ljo' na s'aa welooya Abraham, jo' na tqueⁿ Ty'oots'om jom na tacatseixmaaⁿ jnaⁿ ee na tquiaaⁿ til'jnaaⁿ Isaac na cue' cwentaa' Ty'oots'om. ²² Queⁿ cwenta ñ'oomwaa' cantyja 'naaⁿ Abraham, cantyja na s'aaⁿ ma'mo'na' na tyotseyu'ya ts'oom ndo' juu jo' matseicandaa'ñena' cantyja na luaa' s'aaⁿ. ²³ Ndo' na luaa' s'aaⁿ seicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona': "Tyotseyu'ya ts'om Abraham ñequio Ty'oots'om, jo' na tque'na' jom na tjaa jnaⁿ cwicotseixmaaⁿ, ndo' seicajndyuna' jom ts'aⁿ na jeeⁿ ya ñ'oom juu ñequio Ty'oots'om."

²⁴ Ndo' na ljo', çaa cwique'yo' cwenta? Nchii tomti maco'ñom Ty'oots'om ts'aⁿ cwe' cantyja na matseyu'ya ts'om ñ'e'ñê saa mati cantyja na mache'. ²⁵ Majo'ti tuii ñequio sculjaa' na jndyu Rahab, tqueⁿ Ty'oots'om jom na tacatseixmaaⁿ jnaⁿ nc'e ljo' na s'aaⁿ, na tquiaaⁿ wa'na' na ljoo'ndye nn'aⁿ na ty'equen cwenta chiuu m'aⁿ nn'aⁿ tsjom'm, ndo' jñoom joona cwiicheⁿ nato. ²⁶ Ee cha'xjeⁿ cha'waa seii' ts'aⁿ xeⁿ ticuaa espíritu 'naa'na', maxjeⁿ

ts'oo juuna', majo'ti matseijomna' na matseyiyu'ya ts'om ts'aⁿ, ts'oo juuna' xeⁿ ticañ'eⁿ na mach'ee ts'aⁿ.

3

Cantyja 'naaⁿ tsaa ts'aⁿ

¹ Tinc'om'yo' na jeeⁿ jndyendyo' na ñe'cat'moⁿ'yo' ndaaⁿ nn'aⁿ, ee man-quiuy'yo' na jaa na cwit'mooⁿ'ya majaa'ti m'aaⁿna' nacjooya quia na nleijndaa' jnaaⁿ'ya ñ'eⁿ nn'aⁿ. ² Cha'tsondyo jndye nnom niom na ticjaacanjoom' na cwil'aaya, saaⁿ xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na maqueⁿñe xjeⁿ cha'tso na matseineiⁿ, tsaⁿñeeⁿ matseixmaaⁿ ts'aⁿ na yañe jom, ee maqueⁿñe cheⁿnqueⁿ xjeⁿ cantyja 'naaⁿ'aⁿ. ³ Cwitjaa'ndyo xjo frenom naquii' 'ndyoo caso cha ñeⁿequiaañeyo' cantyja na cwitsaⁿ'ntjooⁿ'ya. Ndo' na luaa' cwil'aaya nndaaⁿ nlquaaⁿ'ya xjeⁿ cha'waañeyo'. ⁴ Mati queⁿ'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ' w'aandaa, meiiⁿ na jeeⁿ t'maⁿ'na' ndo' jeeⁿ jndei jndye na mantquie juuna', ndo' ts'oom pala' na ñequio wjaañ'oom ts'aⁿ juuna' jeeⁿ cachjoona', saaⁿ nndaaⁿ nncjaañ'oom ts'aⁿ w'aandaaⁿñeeⁿ meiⁿyuucheⁿ na l'ue ts'om ts'aⁿ. ⁵ Maluaa' mach'eeⁿ ñequio tsaa ts'aⁿ na matseixmaⁿ'na' cwii na tjacañjoom'ñe ts'aⁿ, meiiⁿ na jeeⁿ cachjoona' saaⁿ teinom'na' na jndye ljo' nndaaⁿ nnts'aana'. Cwii chom cachjoo saaⁿ nndaaⁿ nntseicona' cwii jndaaⁿ t'maⁿ. ⁶ Ndo' tsaa ts'aⁿ tseixmaⁿ'na' ntsaachom. Juuna' too'cheⁿ'na' ñequio cha'tso nnom natia ndo' waa najndei na matseixmaⁿ'na' na matsei'ndaa'na' cha'waa cantyja na wjaam'aaⁿ ts'aⁿ. Juuna' nndaaⁿ nncju'na' na nlei'ndaa'ñ'eⁿ chiuu ya na m'aaⁿ ts'aⁿ, ee chom b'io matseic'uaa juuna'. ⁷ Ts'aⁿ nndaaⁿ nntseixiom'm cha'tso quioo', cha'na: quioo' quii'jndaaⁿ na wjee, cantsaa, canduu, ndo' quioo' na m'aⁿ ts'om ndaaluee, ndo' maxjeⁿ macwila'xiom' nn'aⁿ quioo'm'aⁿl. ⁸ Saaⁿ tsaa ts'aⁿ meiⁿcwii ts'aⁿ xocandaⁿ nntseixiom' juuna', ee juuna' matseixmaⁿ'na' cwii natia na xondaⁿ nts'aa ts'aⁿ xjeⁿ. ⁹ Ñequio juuna' cwila't'maaⁿ'ndyo Tsotyaaⁿya Ty'oots'om ndo' mañ'eⁿ juuna' cwituaⁿ'a ñ'oomwi' nacjoo nn'aⁿ na s'aaⁿ na tuiindy^e cha'xjeⁿ na waa nqueⁿ. ¹⁰ Ñequio 'ndyoo ts'aⁿ matseit'maaⁿñe Ty'oots'om ndo' mañequio juuna' majoom'm n'oomwi' nacjoo' ts'aⁿ. 'O nn'aⁿ'ya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿ'ya, meiⁿchjoo ticaty'iomyana' na luaa' cwiluii. ¹¹ ¿Aa nndaaⁿ nnts'aana' cwii xo' na cwinaaⁿl ndaatiooya majo'jo' cwinaaⁿl ndaatioo na ja? ¹² 'O nn'aⁿ'ya na cwila'yuy'yo' na jeeⁿ wi' ts'ooⁿ'ya, cwii ts'oom higuera xocandaⁿ nnaⁿl taⁿ aceitunas juuna', meiⁿ ts'ooⁿ taⁿuva xonnaⁿl taⁿ higos juuna'.

Na m'aaⁿ Ty'oots'om cwinaⁿ na jndo' ts'om ts'aⁿ

¹³ Xeⁿ na m'aaⁿ cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿ'yo' na jndo' ts'om, ndo' t'maⁿ matseinoⁿl, ca'mooⁿ na ljo' ñequio na c'oom na yats'aⁿñe, c'oom na nioom' ts'oom ee jo' na m'moⁿ'na' na jndo' ts'oom. ¹⁴ Saaⁿ xeⁿ quii' n'om'yo' laxmaⁿ'yo' cwii na matsei'ndaa'na' 'o cha'cwijom cwii na ja jnaaⁿl na jeeⁿ xuee'yo' ndo' jeeⁿ cwila'jndaⁿ'yo' na nluii t'maⁿ'ndyo', quia jo' tintjei'yo' cwenta na jndo' n'om'yo', ee na cwilaxmaⁿ'yo' na ljo' maty'iomna' na cantundyo' ndo' cwitjei'ndyo' ñequio ñ'oom na mayuu'. ¹⁵ Ee ts'aⁿ na luaa' waa na jndo' ts'om nchii na m'aaⁿ Ty'oots'om cwinaⁿ'na', m'aaⁿ'na' cantyja 'naaⁿl tsjoomnancue, tseixmaⁿ'na' na jndo' n'om nn'aⁿ, laxmaⁿ'na' cwentaa' tsaⁿjndii. ¹⁶ Ee yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na taⁿl n'om nc'iaa, ndo' jeeⁿ xueena, jo' jo' cwe' cañ'eeⁿto m'aⁿ'na, ndo' niom cha'tso nnom natia. ¹⁷ Saaⁿ juu na jndo' n'om nn'aⁿ na mañequiaa Ty'oots'om, m'aⁿ nn'aⁿ na lju' n'omna jo nnoom ndo' ndaaⁿ nn'aⁿ, m'aⁿ'na na tjaa'naⁿ tia' cachona, m'aⁿ'na na yann'aⁿndye ñequio nc'iaana, ndyaandyena, wi' n'omna nt'omcheⁿ nn'aⁿ, cwil'ana yuu na ya, jndaa' m'aaⁿl n'omna chiuu cwi'oom'aⁿ'na, ndo' xcwee' n'omna ljo' cwil'ana. ¹⁸ Ndo' nn'aⁿ na cwita'ya nc'iaa na cho tia', na luaa' cwil'ana cwinomna cwii na nnts'aana'

cha'cwijom cwiwe' ntjom ndo' cantyja 'naaⁿ naljo', jndye ncue' nnts'aana' na maty'iomyana'.

4

Tacatseix'iaa'ñe ts'aⁿ na matseyu' ñequio tsjoomnancue

¹ ¿Yuu cwinaⁿ ndia', ndo' yuu cwinaⁿ na cwila'ntja'ndyo' ñeⁿ nc'iaa'yo'? Cwinaⁿ jooa' naquii' n'om'yo' nc'e natia na queeⁿ n'om seii'yo'. ² 'O tjoondyo' cwii nnom, saa tileicuaana' luee'yo', jo' na nla'cue'yo' ts'aⁿ, ndo' queeⁿ n'om'yo' na nncuaa cwii nnom 'naⁿ luee'yo', saa tileicuaana', jo' na cwin^o'yo' mana matseiwena' tia'. Tileicuaa ljo' na l'ue n'om'yo' ee na tyootaⁿ'yo' nnom Ty'o^ots'om. ³ Ndo' xeⁿ na cwitaⁿ'yo' saa tileicato'ñoom'yo', mach'eena' na ljo' ee tixcwe cwitaⁿ'yo', ee 'o ñe'quiom 'naⁿ luee'yo' cha na nla'catsuu'yo' jooa' yuu na queeⁿ n'om seii'yo'. ⁴ Nty'iaandyo' 'o nn'aⁿ na tixcwe cwil'a'yo'. ¿Aa ticaliu'yo' na ts'aⁿ na m'aaⁿ na ya ñ'oom juu ñequio tsjoomnancue mach'eena' na jnoom'm Ty'o^ots'om? ⁵ Manc'e jo' chii luaa tso ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii: “Nquii Espíritu na jnda tquiaa Ty'o^ots'om na c'oomñê quii' n'o^o'ya na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa, canda^a'ya waa na xueeⁿ jaa.” ⁶ Saa Ty'o^ots'om mateijndeiiyeeⁿ jaa ñequio naya na matseix-maaⁿ. Ee cha'na matso ñ'oom'm na teiljeii: “Ty'o^ots'om m'aaⁿ nacjoo nn'aⁿ na cwilas'andye, cwila'lcundye, saa mateijneiⁿ nn'aⁿ na cwituee'ndyecje.” ⁷ Jo' chii catue'ndyo'cje'yo' jo nnom Ty'o^ots'om cha nna'ndyo' ñequio tsa'jndii ndo' nleinoom 'o. ⁸ Cala'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ Ty'o^ots'om quia jo' nntse-icandyoo'ñê na m'aⁿ'yo'. 'O na laxmaⁿ'yo' jnaⁿ, calalju'yo' luee'yo' ndo' 'o na ñe'c'om'yo' na wi' n'om'yo' Ty'o^ots'om ndo' mañejuu xjeⁿ mati cwila'candyá' n'om'yo' tsjoomnancue, na luaa' laxmaⁿ'yo', calalju'yo' n'om'yo'. ⁹ Co'tiana' nquiu'yo', catyuee'yo' ndo' cata'tio'yo' na cwila'tjoondyo'. Na cwinc'o'yo' na nei'nco n'om'yo', catseicwaque'na' jo' na chjoo' n'om'yo' na cwila'tjoondyo'. ¹⁰ Catue'ndyo'cje'yo' jo nnom Ta Ty'o^ots'om cha na jom nnts'aaⁿ na nntseiwendyena' 'o.

Tantu'xaq^a'ya nn'aa'ya na cwila'yu'

¹¹ 'O nn'aⁿya, tintio'ñ'oom'yo' ntyjee'yo'. Ee ts'aⁿ na nntio'ñ'oom oo matseijndaa'ñe jnaaⁿ x'iaa', wjaⁿ nacjoo' ljo' na ma'moⁿ ljeii, ndo' matseijndaa'ñe ljo' tis'a matseixmaⁿ ljeii. Ee xeⁿ na 'u matseijndaa'ndyu' na tijo'ndyo ljo' matso ljeii quia jo' mach'eena' na 'u cwiluiindy'yo' ts'aⁿ na matseijndaa'ñe ljo' tijo'ndyo matseineiⁿ ljeii, nchii cwiluiindy'yo' ts'aⁿ na matseicanda^a'ñe ljo' na matsona'. ¹² Ee ñecwii m'aaⁿ na tquiaa ljeii na matsa'ntjomna' ndo' manquiiyeeⁿ tseixmaaⁿ na nncu'xeeⁿ na aa cwila'tjoondye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ'na' ndo' manquiiyeeⁿ nnda^a nncwji'n'maaⁿ'ñê oo nncu'xeeⁿ 'u. Saa 'u je', ¿ljo' cwiluiindy'yo' na jeeⁿ ñe'cu'xeⁿ x'ia'?

Ticatseit'maaⁿ'ñe cheⁿquii ts'aⁿ cantyja chiuu nnts'aaⁿ

¹³ Candye'yo' ñ'oom na matsjoo luaa, 'o nn'aⁿ na quindu'yo': “'Iocha luaa', nntsaaya tsjoomwaa oo tsjoomwaa', jo' jo' nnc'o^o'ya cwii chu na nla'jndaa ndo' nnda^a na nntantjooⁿ s'om.” ¹⁴ Ndo' meiⁿ cwe' ticaliu'to'yo' aa cwin-tando'yo' 'iochati. 'O matseijomna' cha'na nchquiuts'o na chjoowi'taⁿ'ndyo na cwiwitquioo'na' xeⁿ jnda mana cwitsuna'. ¹⁵ 'O luaa macaⁿ'na' nndu'yo': “Xeⁿ Ty'o^ots'om l'ue ts'oom na ndicwaⁿ tandoo'tya^aya, quia jo' nl'aaya nmeiiⁿ oo nt'omcheⁿ.” ¹⁶ Saa 'o nchaa l'uu ljo' cwindu'yo', 'o ndicwaⁿ cwilaneiⁿ'yo' ñ'ooms'a, ñ'oomscu, ndo' cha'tso ñ'oom na macwji's'añe oo na macwji'scuñe ts'aⁿ tia laxmaⁿ'na'. ¹⁷ Jo' chii meiⁿquia ts'aⁿ na mantyjii na cats'aa yuu na maty'iomyana', ndo' ticats'aa, maxjeⁿ jnaⁿ tseixmaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ.

5

Waa na nnt'uiina' na'tya

¹ ¡Candyeyo' ñ'oommeii' na'tya! ¡Cadyueeyo' ndo' cala'xua'yo' cantyja na cwajndii nntjom'yo' na nlco'wi'na' 'o! ² Ee 'na' na tyandyo', jnda tei'ndaa'na', ndo' lia'yo' na jndati jnda tcwa' canty'ua. ³ S'om caja' ndo' s'om xuee 'na'yo' jnda t'oom ntsaana', ndo' joo tsaa'ñee' nntjei'yuu'ndyena' na tia na cwil'a'yo', ndo' nla'tyuii'ñ'e'na' 'o cha'xje' mach'ee chom. Ñeja't'ue'yo' 'na'yo' na ñ'e' cwileityandyo' cwentaa' ndyumeii'ñe. ⁴ S'om na t'icatom'l'ua'yo' nn'a'na ñel'a ts'iaa' 'na'yo' cwiñequiana' jna'yo' na tis'a cwil'a'yo'. Ndo' Ta Ty'oots'om jnda jñee' ñ'omndyuee na'nntjoom'yo' na ñel'a ts'iaa' 'na'yo'. ⁵ Nnom tyuaawaa jee' nei'ncoo' m'a'yo' ndo' cwil'a'yo' cha'xje' na 'o l'ue n'om'yo', cwila'ca'meii'ndyo' cha'cwijom quioo' na nntseicuee' ts'a'. Ndo' jnda tue'ntyjo xuee na nncwje'yo'. ⁶ Cwil'a'yo' na cat'uiitye' w'aancjo nn'a'na na tjaa jnaa' hasta cwil'a'yo' na cwjena, ee na tjaa'na' ljo' ya nnda' na ñ'e'ndyo'.

C'om't'maa'ndyo' n'om'yo' ndo' calanei'yo' nnom Ty'oots'om.

⁷ Jo' chii 'o nn'a'ya na cwila'yuy'yo' c'om't'maa'ndyo' n'om'yo' hasta na nncwjee'nnda' Ta Jesucristo. Cha'xje' na t'ma' ts'om cwii ts'a'na mach'ee ts'iaa' jnda, na xje' na tyjee'che' ndaalua' hasta xje' na nnma'che' na mei'nom'm na nlquie ntjoom'm. ⁸ Mati 'o c'om't'maa'ndyo' n'om'yo' ndo' cwintyje'tye'yo', ee mandyoo' nncwjee'nnda' Ta Jesucristo. ⁹ 'O nn'a'ya, tila'ncjoo'ndyo' che'ncjo'yo' nacjoo nc'iaa'yo' cha tica'na' na nncu'xe' Ty'oots'om 'o ee nque' cwiluiiñe' na macu'xee' nn'a', ndo' mam'aa'c'eeñe' na nnts'aa' naljo'. ¹⁰ 'O nn'a'ya na cwila'yuy'yo', c'om't'maa'ndyo' n'om'yo' cha'xje' nquiee profetas na tyoñequia ñ'oom' Ty'oots'om na jee' wi' tyotjoom. ¹¹ Jaa manquiuyu'ya na nei'nco n'om nn'a'na na cwina'ndye nawi' na cwitjoom. 'O manquiuy'yo' chiuu jna'ñe Job nawi' na tyotjoom ndo' manquiuy'yo' chiuu s'aa Ty'oots'om ñ'e'ñe' na cwimacanda, ee Ty'oots'om matsei'nqoo' ljo' cwitjoo'ya ndo' m'aa'na wi' ts'oom jaa.

¹² Ñ'oom na maca'tyaya ndaa'yo' 'o nn'a'ya, na tilcwi'yo' mei' cañoom'luee, mei' tyuaa ndo' mei'cwii nnom 'na', macanda candu'yo' na mayuu' ñ'oom na nquiuy'yo' na mayuu' ndo' ñ'oom na nquiuy'yo' na tiyuu', candu'yo' na tiyuu' jo' cha na tint'uii Ty'oots'om 'o cantyja 'naa' jna'yo'.

¹³ Xe' m'aa' cwiindyo' 'o na manchje nawi' juu, catseinei' nnom Ty'oots'om. Ndo' xe' m'aa' ts'a'na nei'nco ts'om cata luantsa. ¹⁴ Xe' m'aa' cwiindyo' 'o na wii', quee'ñe' nn'a'na na cwiluiitquiendye nnom tmaa' nn'a'na na macwji' Ty'oots'om cwentaa'a'na cha na cala'nei' na'ñee' nnom Ty'oots'om cwentaa'a'na, ndo' cady'oomndyena seitye nacjoom'm ñequio xuee' Ta Ty'oots'om. ¹⁵ Quia na cwilanei'yo' nnom Ty'oots'om ñequio na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'e'ñe', nntsein'maa' ts'a'na na wii', ndo' xe' na seitjoñe' tsa'ñee' nnoom nntseit'ma' ts'oom juu. ¹⁶ Jo' chii ticwiindyo' 'o catjei'yuu'ndyo' jna'yo' ndaa' nc'iaa'yo', cha na nn'maa'yo'. Ee ts'a'na na cwiluiiñe' cantyja na maty'iomyana', quia matseinei' nnom Ty'oots'om ñequio na jndaya ntyjii, jndye waa na nnts'aana'. ¹⁷ Profeta Elías tyotseixmaa' cha'xje' jaa nmeii', saa' quia na seinei' nnom Ty'oots'om ñequio na seicanty-jaa'ya ts'oom na tcaa'na ticua', ndyee chu waljoo' xcwe taticua'. ¹⁸ Jnda jo' tca'nnaa'a'na na cua', quia jo' s'aa Ty'oots'om na jna'nnda'na' na tyowa' ndo' tue' ntjom.

¹⁹ 'O nn'a'ya, xe' ma'ndii cwiindyo' 'o ñ'oom na mayuu', ndo' cwii x'iaa'a'na mach'ee na calcwe'nnaa'a', ²⁰ caliu'yo', ts'a'na na nnts'aa'na calcwe' ts'a'na jna'

nato na tijo'ndyo', macwji'n'maaⁿñê tsaⁿ'ñeeⁿ na nntsuuñe añmaaⁿ!, ndo'
mach'eeⁿ na jndye jnaaⁿ! tsaⁿ'ñeeⁿ matseit'maⁿ ts'om Ty'o_ots'om.

Carta najndyee na seiljeii Pedro

Pedro seicwanoom carta na m'aⁿ nn'aⁿ na t'oom'ndye

¹ Maja Pedro na cwiluiindyō apóstol, ts'aⁿ na majñom Jesucristo ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ matseiljeiya ñ'oomwaa na matseicwanoⁿya juuna' ndaa' 'o na jnda t'oom'ndyo', na m'aⁿ'yo' l'ondaa Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ñ'eⁿ Bitinia, ² ndaa' 'o na jaach'ee xuee tjeiiñe Tsotyaaⁿ Ty'oots'om 'o na laxmaⁿ'yo' cwentaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ na seijndaa'ñê. Cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo tqueⁿñooⁿ 'o na n'laxmaⁿ'yo' na calacanda'yo' jo noom ndo' na n'laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo' ñequio nioom' Jesucristo. Quiaa Ty'oots'om na candaⁿ'ya nnto'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ ñequio na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo nnoom.

Cwicantyyaa' n'ooⁿya na nntandoo'nnda'a

³ Catseit'maaⁿñena' nquii Ty'oots'om na cwiluiñê Tsotye Ta Jesucristo cwentaaⁿya. Jom nc'e na jeeⁿ wi' ts'oom jaa jnda s'aaⁿ na cwiluiindyoxcoo nc'e na tando'xco Jesucristo. Cantyja 'naaⁿ jo' m'aaⁿya na cwicantyyaa' n'ooⁿya na ndaaya na nntandoo'a. ⁴ Cantyja 'naaⁿ Jesucristo nnts'aa Ty'oots'om na nnto'ñoom'yo' juu na nda'yo' na cwileiwe cañoom'luee na lju' tseixmaⁿ'na' na tijoom cwi'ndaa' meiⁿ xoc'uaana' cha'na ljaa'. ⁵ Nc'e na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om mawañoom'm 'o ñequio najndeii na matseixmaaⁿ. Nnts'aaⁿ na ljo' hasta ncuee na macanda quia na nleitquioo' na nncwji'n'maaⁿñê 'o.

⁶ Nc'e na manquiu'yo' na macwji'n'maaⁿñê 'o, t'maⁿ cwiquioo na neiⁿ'yo', meiiⁿ mach'eeⁿa' maniom jndye nnom nawi' na cwiwinom'yo' je'. Saa tiyo macaⁿ'na' na nntjom'yo' nmeiⁿ, ntyja nncwinomna'. ⁷ Juu na cwila'yu'ya n'om'yo' matseijomna' juuna' cha'cwijom s'om cajaⁿ, juuna' macaⁿ'na' na nncwinom'yo' nawi' cha nleitquioo' cwanti na jdana'. Juu na matseyu'ya ts'om ts'aⁿ na ya nncwinomna' nawi', jndati tseixmaⁿ jo' nchiiti s'om cajaⁿ na cwintycwiina'. Ndo' naljo', juu na cwila'yu'ya n'om'yo', jnda teitquioo' na ya jlui'yo', quia na nncwjee'nnda' Jesucristo, nluii't'maⁿndyo' cantyja 'naaⁿ juu jo'.

⁸ 'O meiiⁿ tyoonty'ia'yo' jom, saa canda'yo' n'om'yo' ñ'eⁿñê. Meiiⁿ na nchii cwinty'ia'ndaⁿ'yo' jom, saa nc'e na jom quit'maⁿ n'om'yo', mañequiaana' na t'maⁿ waa na neiⁿ'yo'. Meiⁿ tileicaliu'yo' cwaaⁿ ñ'oom na ndu'yo' na neiⁿ'yo'. Ndo' juu na neiⁿ'yo' matseit'maaⁿñena' Ty'oots'om. ⁹ Ee nc'e na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Jesucristo, cwito'ñoom'yo' na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om añaⁿ 'na'yo'.

¹⁰ Ncuee na teinom nquiee profetas na tyoñequia ñ'oom' Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ na quia nluii, tyola'naaⁿna ñ'oom'm ndo' t'cuu t'cuu ñe'cala'noⁿ'na cantyja 'naaⁿ na nncwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ, ndo' nc'e naya na matseixmaaⁿ ñejlaneiⁿ'na cantyja 'naaⁿ'na'. ¹¹ Nquii Espíritu na matseixmaⁿ Cristo na tyom'aaⁿ quii' n'omna, tyuaa' t'mooⁿ ndaaⁿ na'ñeeⁿ nawi' na ntjom Cristo ndo' na ndaⁿquia nntseit'maaⁿñena' juu. T'cuu t'cuu tyoll'ueena 'ñeeⁿ ts'aⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ na t'moⁿ Espíritu ndaⁿna ndo' cwaaⁿ xjeⁿ nncwjee'. ¹² Na'ñeeⁿ t'moⁿ Ty'oots'om ndaⁿna na tixocaluiiñe Cristo xjeⁿ na cwita'ndo' nquieena. T'mooⁿ ndaⁿna na nnc'oom juu xjeⁿ na m'aaⁿ jaa. Jo' chii ndyumeiiñe, ñequio na mateijndeii Espíritu Santo na jñom Ty'oots'om, cwiñe'quia nn'aⁿ ñ'oom naya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ Jesucristo. Jeeⁿ cajnda ñ'oom nayawaañe hasta matseiqueeⁿ'na' n'om ángeles na ñe'cala'noⁿ'na juuna'.

Ty'oots'om maqueeñê na c'ooñ na lju' n'ooñ

¹³ Queñ'tyeñ'yo' cantyja na cwila'tiuu'yo'. Cal'a' cheñ'ncjo'yo' xjeñ na ñe'cwii n'om'yo'. C'om'yo' na ñe'cwii waa na quit'mañ n'om'yo' cantyja naya na nnts'aa Ty'oots'om 'o quia na ndyonnda' Ta Jesucristo. ¹⁴ Nc'e na cwiluiindyó' ntseinda Ty'oots'om na cwila'candañ'ndyo', catjei'ndyo' cantyja 'naañ joo ts'iaañ na ñejla'jomndyo' cwitjoocheñ na ta'jnañ'yo' jom. ¹⁵ Nquii Ty'oots'om na t'mañ 'o cwiluiñê na lju' ts'oom. Jo' chii mati 'o c'om'yo' na lju' n'om'yo' jo nnoom cantyja cha'tsoti na cwitsam'añ'yo'. ¹⁶ Ee teiyo teiljeii ñ'oom' Ty'oots'om na matsona': "Nc'e na ja cwiluiindyó na lju' ts'ooñ'ya, mati 'o c'om'yo' na lju' n'om'yo'."

¹⁷ Nc'e na cwilcwi'yo' Tsotyeyo' na nqueñ xocats'aañ na neiiñ'eñ cwii ts'añ sañ cwiicheñ tineiiñ'eñ, jo' chii c'om'yo' na nquia'yo' jom yocheñ na m'añ'yo' ljoñe cha'cwijom nn'añ na cwe' cwiqueya. ¹⁸ Juu na ñet'om'yo' cwitjoocheñ na jla'yuyó' ñ'eñ Ty'oots'om na jeeñ cwe' ts'iaañ'ndyo jo', tjei'ñ'maññê 'o cantyja 'naañ'na', joo jo' t'mooñ welo'yo' ndañ'yo'. Manquiu'jndañ'ndyo' na juu na tjei'n'maññê 'o, nchii ñjoml'ua juuna' ñequio 'nañ na cwindyue, cha'na s'om cajan oo s'om xuee, ¹⁹ 'o ñjoml'uandyó' ñequio niom' Cristo na jeeñ ndya' jnda, na tquiaañe cheñ'queñ na jla'cuee'na jom cha'cwijom cwii catsmañ na cwiñe'quia nn'añ na cwila't'mañ'ndyena Ty'oots'om, na meiñ'cwii ticatseix-mañ na ticandañ'ñê, cha'cwijom catsmañ na canchii'ñeñ'eñ. ²⁰ Cwitjoocheñ na nlqueñ Ty'oots'om tsjoomnancue, sañ jnda tqueeñ na nntjom Cristo na ljo'. Sañ hasta ndyumeiiñ tquiaa Ty'oots'om na teitquioññê cha nnteijndeina' 'o. ²¹ Je' cantyja 'naañ' Jesucristo m'añ'yo' na cwila'yuyó' ñ'eñ Ty'oots'om. Manquiiyeeñ tquiaa na tando'xco juu jnda na tue', ndo' seit'maññê juu. Ndo' nc'e na ljo' cwila'yuyó' n'om'yo' ñ'eññê, ndo' cwicantyjaa' n'om'yo' jom.

²² Ndo' je', nc'e na cwito'ñoom'yo' ñ'oom na mayuu', jo' na lju' añmaañ'yo' cha xcwee' n'om'yo' cwil'a'yo' na cwilawi' n'om'yo' nn'añ'yo' na cwila'yuyó'. Ndo' matsona' na c'om'yo' na wi' n'om'yo' cwii ndo' cwiindyó' ñequio na lju' n'om'yo' ndo' ñequio cha'waa na jnda'yo'. ²³ Ee jnda tuiixcondyo' cwe' nchii cantyja 'naañ nn'añ na cwiwje. 'O jnda tuiixcondyo' cantyja 'naañ ñ'oom' Ty'oots'om na wando', cwii na m'aañ ndo' m'aañ.

²⁴ Ee ñ'oom' Ty'oots'om na seiljeii Isaías, matsona':

Cha'tsondye nn'añ matseijomna' joona cha'cwijom tscó jndañ.

Ndo' juu na t'mañ na cwiluiindyena matseijomna' juuna' cha'cwijom ljaañ tscó jndañ.

Sañ quia na cwicaañ tscó jndañ, cwiquiaa ljaañ'na',

²⁵ sañ ñ'oom' Ty'oots'om ticantycwii na m'aañ'na'.

Ndo' juu ñ'oom'ñeeñ na tyoñequia nn'añ ndañ'yo' tseixmañ'na' ñ'oom na nlui'n'mañ'ndye añmaañ nn'añ.

2

¹ Nc'e na luaa', catjei'ndyo' cantyja 'naañ' cwii cwii nnom natia, cha'tso na maquiu'nn'añ'na', cha'tso na we waa na mach'ee ts'añ, cha'tso na cwila'taañ' n'om nn'añ nc'iaana, cha'tso na cwitio'ñ'oom nn'añ nt'omcheñ. ² Cha'xjeñ yo'ndaa na 'ndaandyé cwil'ueena ndaatsuu' tsondyeena, cjoo' n'om'yo' na cal'ue'yo' ndaatsuu ñequii' cantyja 'naañ' Espíritu, cha cantyja 'naañ' jo' nntsanañ'nda'yo' na laxmañ'yo' nn'añ na macwji'n'maññe Ty'oots'om, ³ xeñ na aa mayuu'cheñ jnda cwiqueñ'yo' cwenta na jeeñ ya cwiluiñe nqueñ na matsañ'ntjoom 'o.

Cristo cwiluiñê tsjo' na wando'

⁴ Jo' chii cala'candyoo'ndyo' jo nnom nqueⁿ na cwiluiiñê tsjo' na wando', nqueⁿ na tjeii' nn'aⁿ cwenta na xocwil'ueñê, saa tjei' Ty'oöts'om jom na l'ueñê ndo' jnda ntyjii jom. ⁵ Ndo' mati 'o, na cwiluiindyoy' ljo' na cwita'ndo', quiandyoy' na mawil'uee'ñe Ty'oöts'om 'o na cwiluiindyoy' wats'om yuu na m'aaⁿ Espíritu, cwiluiindyoy' cwii tmaaⁿ ntyee na lju' n'om, na cantyja 'naaⁿ Jesucristo cwila't'maaⁿndyoy' Ty'oöts'om, ts'iaaⁿ cantyja 'naaⁿ Espíritu na jeeⁿ cwijaawe' ts'oom.

⁶ Ee naquii' ñ'oom' Ty'oöts'om na teiljeii matsona':
Quii' tsjoom Sión maquaⁿya cwii tsjo' na tseixmaⁿna' tsjo' nquii tsiaⁿtsjo' w'aa.
Matso Ty'oöts'om:

Ja tjeii'a jom cwentaya ndo' jeeⁿ ndya' jnda cwiluiiñê;
Meiⁿñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿñê,
tijoom xuee nnts'aana' na cwe' ts'iaaⁿndyoy' na ñentyjaa' ts'om jom.

⁷ Cantyja 'naⁿ 'o na cwila'yuyoy' ñ'eⁿ nqueⁿ na cwiluiiñê tsjo'waa, jeeⁿ jnda cwiluiiñê saa cantyja 'naaⁿ joo nn'aⁿ na ticalayu' ñ'eⁿñê, matseicandaⁿñena' na matso ñ'oom' Ty'oöts'om na teiljeii:

Juu tsjo' na tquiee' luañê na cwil'a w'aa,
tseixmaⁿna' tsjo' nquii tsiaⁿtsjo'.

⁸ Ndo' mati waa cwicheⁿ ñ'oom na matseineiⁿna' cantyja 'naaⁿa':
Jom matseijomna' cha'cwijom cwii tsjo' ty'a, cwii tsjo' na matseiquiaana'
nn'aⁿ.

Tquiaandyena ee tilañ'oom'ndyena ñ'oom cantyja naaⁿa' ee luaa' tei-
jnomna.

Nn'aⁿ na cwiluiindyoy' cwentaa' Ty'oöts'om

⁹ Saa 'o cwiluiindyoy' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oöts'om cwentaaⁿa', cwii tmaaⁿ ntyee na cwindyey'ntjom'yoy' nnom nqueⁿ na tjacantyja cwiluiiñê na matsaⁿntjoom, cwiluiindyoy' nn'aⁿ cwii tsjoomnancue na lju' ts'om, cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿyoy' cwentaaⁿa', nmeiiⁿ laxmaⁿyoy' cha nntjei'yuy'ndyoy' na jeeⁿ t'maⁿ ts'iaaⁿ mach'eeⁿ ñ'eⁿndyoy', nqueⁿ na t'maaⁿ 'o na calui'yoy' naquii' najaaⁿ ndo' na nlajomndyoy' ñequio na neiⁿncoo' naxuee na cwiluiiñê. ¹⁰ Ñet'om'yoy' na tîlaxmaⁿyoy' tmaaⁿ cwentaa' Ty'oöts'om, saa je' je' cwila'xmaⁿyoy' juuna'. Jaach'eeti xuee tîcaliuyoy' na candyay' ts'oom 'o, saa je' je' cwiliuyoy' na ljo' jom ñ'eⁿndyoy'.

Xcwe c'om'yoy' cha ndaa ndyey'ntjom'yoy' nnom Ty'oöts'om.

¹¹ 'O nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'oöⁿya, nc'e na cwiluiindyoy' cha'cwijom nn'aⁿ na cwe' cwiquieya, ndo' cwe' cwiwinom'yoy' tsjoomnancue, macaⁿa ndaaⁿyoy' na tañequiandyoy' na joo na l'ue n'om seii'yoy' na nnc'oochona' 'o xjeⁿ 'naaⁿna'.

¹² Xcwe c'om'yoy' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tic'om nacje 'naaⁿ Ty'oöts'om, ee na nl'a'yoy' na ljo' meiiⁿ na tia ñ'oom cwilaneiⁿna nacjo'yoy' na cha'cwijom tiann'aⁿndyoy', nlqueⁿna cwenta naya na cwil'a'yoy' ndo' xuee quia na ññequiana cwenta nnom Ty'oöts'om, nla't'maaⁿndyena jom cantyja 'naⁿyoy'.

¹³ Ndo' cwe' nc'e na cwiluiindyoy' cwentaa' nquii Ta Jesús, jo' chii catue'ndyoy'cje'yoy' ndaa cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ. Najndyee nnom nquii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿt'maⁿ, ¹⁴ ndo' mati ndaa nn'aⁿ na matsaaⁿaⁿ nacje 'naaⁿa' na cwic'eeⁿ n'iaaⁿ. Ee jona cwito'ñoomna ñ'oom na catu'xeⁿna nn'aⁿ na cwil'a natia. Ndo' mati cwila't'maaⁿndyena nn'aⁿ na cwil'a yuu na maty'iomyana'.

¹⁵ Ee l'ue ts'om Ty'oöts'om na cal'a'yoy' yuu na maty'iomyana' cha cantyja 'naaⁿ jo' nntseicheⁿna' nn'aⁿ na tijndo' n'om na ntjeiⁿ ljo' cwil'a.

¹⁶ 'O cwiluiindyoy' nn'aⁿ na jnda seicandyaañe Ty'oöts'om naquii' natia. Saa ticala'tiuyoy' na ljo' s'aaⁿ ñ'eⁿndyoy' cha nncju'naaⁿñena' na nl'a'ti'yoy' na ticaty'iomyana'. Cal'a'yoy' cha'xjeⁿ na macaⁿna' na cal'a nn'aⁿ

na cwiluiindy moso jo nnoom. ¹⁷ C'om'yo' na cwila't'maa'ndyo' cwii cwii ts'a'n cantyja na matsona'. Mati c'om'yo' na jnda nqui'u'yo' nn'a'n na cwila'yu'. Cala't'maa'ndyo' Ty'o'ots'om ñequio na jnda nqui'u'yo' jom. Mati tsa'ma'ts'iaa'n t'ma'n, cala't'maa'ndyo' jom.

Juu na tjom Cristo na wi' t'ma'n, luaa ma'mo'na'.

¹⁸ 'O na tye'n m'a'nyo' moso ndaa patrom 'na'nyo', catue'ndyo'cje'yo' ndaa joona meii' aa ya nn'a'ndyena oo aa tiann'a'ndyena. ¹⁹ Ee jee'n ya cantyja 'naa' ts'a'n quia mañequiaa'ne na ñecuaa na ticaty'iomya'na' ljo' matjoom ee ntyjee'n xcwe m'aa'n jo nnom Ty'o'ots'om. ²⁰ Ee xe'n cwila'sei'na 'o nc'e cwii nnom na tia na jnda l'a'yo', ¿yuu waa naya 'na'nyo' meii' na m'a'nyo' na cwiljoa n'om'yo' na cwicacho'yo'? Saa xe'n cwila'quii n'om'yo' quia na cwicacho'yo' jnaa' na l'a'yo' yuu na ya, luaa' jee'n xcwe jo nnom Ty'o'ots'om. ²¹ T'ma'n Ty'o'ots'om 'o na caljoa n'om'yo' meii' na nntjom'yo' nmei', ee teinom Cristo na wi't'ma'n, cwii na nlui'ndyo' jom na ntsantyjo'yo' 'naa' nc'ee'n. ²² Ee mei'ncwii t'icatseitjo'ñê mei' t'iquinquiu'nn'aa'n. ²³ Quia na jla'jnaa' nn'a'n jom, t'itseilcwee'n'ee'n ñ'oom jnaa' ndaana. Quia na ta'wi'na jom, saa t'ico'wee'n'ee'n joona, cwe' l'ndi'ñetoom ñequio l'o Ty'o'ots'om na xcwe macu'xe'n. ²⁴ Ñequio seii'n'ee'n tjachom jnaa'ya nacjoo' ts'oom'naa'n cha nla'xmaa'ya l'oo jo nnom jna' ndo' quii'ntaa'n nn'a'n nc'o'o'ya cha'xje'n na maty'iomya'na'. ²⁵ Ee cwitjooche'n na tajna'nyo' Cristo, ñeseijomna' 'o cha'na canma'n na jnda tsuundyeyoo', saa je' na jnda l'cwe'yo' cantyja 'naa' Cristo, mach'ee'n cwenta añmaa'nyo' cha'xje'n mateix'ee sto quioo'ñee'n ndo' na mawa'ñoom'm 'o.

3

Luaa matsona' na c'om nn'a'n na jnda tunco

¹ 'O yolcu na m'a'n s'aa'yo', mala'ti' catue'ndyo'cje'yo' ndaana cha 'ñee'n joona na tyoola'yu' ñ'oom naya 'naa' Ty'o'ots'om, nc'oola'no'na na mayuu' juuna' nc'e na cwique'na' cwenta chiuu m'a'nyo' joo ndaana meii' ty-oondu'yo' ndaana, ² ee na cwique'na' cwenta na xcwe tsam'a'nyo' jo ndaana ñequio na cwila't'maa'ndyo'. ³ Juu na cwilatycwi'ndyo' cantyja 'na'nyo' til'a'yo' cwe' ñequio 'na' na cwiwitquioo' cha'na cwila'tycwi'yo' soonque'nyo', 'na' na tuiina' ñequio s'om cajan oo liaa na jee'n chjoom. ⁴ 'O calaxma'nyo' na tycwi'ndyo' naquii' n'om'yo', na juu na nei'ncoo'ndyo' xocantycwiina', na nleitquioo' jo' laxma'nyo' quia na ya nn'a'ndyo' mei' titsei'ndaa'na' 'o ljo' na cwitjom'yo'. ⁵ Ee yolcu na tyom'a'n na tandyo xuee na tyoluiindy na lju' n'om, maluaa' tyola'xma'na, tyocantyyaa' n'omna Ty'o'ots'om ndo' tyotuee'ndyecjena ndaa s'aana. ⁶ Maluaa' tyotseixma'n Sara. Tyotseicandaa'ñê nnom Abraham, ndo' tsoom nnom saa'a'n Ta.

⁷ Ndo' mati 'o na'nom na m'a'n l'cuu'yo', c'oom'ya n'om'yo' cantyja 'naa'na, cala't'maa'ndyo' joona na ticwe'ntyjo na jnda'na cha'na 'o, saa mati nc'e juu naya na matseixma'n Ty'o'ots'om na ñecwii xje'n mañequiaa' na laxma'na na ticantycwii na cwita'ndo'na cha'xje'n 'o. Luaa' cal'a'yo' cha tintseicu'na' na ñee'n ñ'oom na cwita'nyo' nnoom.

Cwitjoom nn'a'n nawi' na cwil'ana na maty'iomya'na'

⁸ Ndo' cha'tsondyo' c'om'yo' ñequio nn'a'n na cwila'yu' na ñecwii cwila'tiuu'yo' na jnda nqui'u'yo' joona. C'om'yo' na wi' n'om'yo' cha'cwijom ñenquii ts'a'n ntseinda 'o. Cal'a'yo' na jndati nqui'u'yo' nt'omche'n ñequio na nty'iaandyo' ñ'e'ndyena. ⁹ Ts'a'n natia mach'ee 'o, tilalcwe'yo' nawi' nacjoo' tsa'ñee'n. Xe'n na matseijnaa'na' 'o, 'o tila'jna'nyo' jom. 'O cwiiche'n ljo cal'a'yo', cata'nyo' na catio'naa'ñe Ty'o'ots'om ts'a'n na nmeii' mach'ee, ee

jnda seijndaa'ñê na 'o nnto'ñoom'yo' na nntio'ñaañê 'o. ¹⁰ Ee waa ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona':

Mei'quia ts'a' na ñe'c'oom na ya quii'ntaa' nc'iaa',
xe' ntyjaa' ts'om na cha'tso xuee na wando' nnc'oom na neii',
quia jo' cats'aañe che'nquii xje' tsa.

Tantseinei' ñ'oom na tia, mei' tañe'quiaañe na nntseinei' cantu.

¹¹ Cwji'ñê cantyja 'naa' natia, cats'aa' yuu na ya,
cal'uee' na caljyaandye nn'a' ñ'e' nc'iaana.

Que'ñê na cats'aa' naljo'.

¹² Ee maque' Ty'oots'om cwenta nn'a' na cwiluiindyew cwentaa'a',
ndo' mañee' ñ'oom na cwilanei'na nnoom,
saa nn'a' na cwil'a natia, m'aa' nacjoo na'ñee'.

¹³ Ee xe' ñequii'che' cwil'a'yo' na ya, ¿'ñee' ndaa' nnts'aa nawi'ñe ñ'e'ndyo'?

¹⁴ Saa meii' xe' cwiwinom'yo' nawi' na jnda l'a'yo' naya, matio'naa'ñe Ty'oots'om 'o. Mei' ncwii ts'a' tinc'om'yo' na nquia'yo' juu, tila'catyuendyo'.

¹⁵ 'O naquii' n'om'yo' cala't'maa'ndyo Cristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom 'o. Ñequii'che' c'omc'eendyo' na nt'o'yo' nnom ts'a' na mawax'ee chiuu waa na cwicantyyaa' n'om'yo' jom, ¹⁶ c'om'yo' cha'xje' na maca'na' cha mei'cwii ñomtiuu tacandii' nquiu'yo' cha joo nn'a' na tia cwilanei'na cantyja chiuu cwitsaam'a'yo' na cwilayu'yo' ñ'e' Cristo, nc'omna na jnaa'na cantyja 'naa' ñ'oom na cwilanei'na.

¹⁷ Ee xe' na l'ue ts'om Ty'oots'om, yati na co'wi'na' ts'a' nc'e mach'ee yuu naya, nchiiti na co'wi'na' juu na mach'ee natia. ¹⁸ Cristo ñejom tjoom nawi' nc'e jnaa' jaa, taca'na' na cue'nnaa'a'. Jom na ticatseixmaa' jna' tuee'e' cwentaa' jaa nn'a' jna', cha ndaa' nncwjaa'ñê jaa cwentaa' Ty'oots'om. Cantyja 'naa' seii'e' tuee'e', saa nc'e espíritu 'naa'a' tando'xcoom. ¹⁹ Ndo' cantyja 'naa' espíritu na tseixmaa', tjanquiaa' ñ'oom ndaa' espíritu 'naa' l'oo na m'a' jna', ²⁰ na joona xuee'ñee'che' ñejla'tjoondyena yoche' na tyom'aa' Noé. Xje'ñee' tyomei'ndoo'nty'iaañe Ty'oots'om na calcwe' n'omna' yoche' na tjaluii w'aandaa, na cantyja 'naa' juuna' ñe'ñee' ts'a' jlui'n'maa'ñe naquii' ndaatoo'ñee'. ²¹ Ndaatoo'ñee' matseijomna' juu ndaa' na cwiwits'oomndyo, na cantyja 'naa' jo' laxmaa'ya nn'a' na cwilui'n'maa'ndyo je'. Na cwiwits'oomñe ts'a' tica'mo'na' cantyja 'naa' na nlju'ñê, cantyja 'naa' juuna' ma'mo'na' na maca' ts'a' na tic'oom na m'aa' m'aa' ts'oom jo nnom Ty'oots'om ndo' na tseixma' ts'a' na cwilui'n'maa'ñe nc'e na tando'xco Jesucristo. ²² Tjalcwee'e' cañoom'luee' ndo' wacatyee' ntyjaa' ts'o Ty'oots'om ntyjaya yuu cwituee'ndyecje cha'tso ángeles ñequio nt'omche' nnom na cwiluiitquiendye ndo' m'a' nt'omche' na waa na jnda la'xma'.

4

Candya'ntjoo'ya cantyjati naya na cwicandaaya nnom Ty'oots'om

¹ Jo' chii, cha'xje' na tco'wi'na' Cristo ñequio seii'e', mati 'o la'xma'yo' na ñnequiandyo' na co'wi'na' 'o, ee ts'a' na maco'wi'na' juu ñequio seii', jnda ty'ioo'ñê na ñe'que' jna' xje' jom, ² cha cantyjati xuee' na wañoom'm nnc'oom cha'xje' na l'ue ts'om Ty'oots'om, nchii cha'xje' na quee' ts'om seii' ts'a'. ³ Tco xuee' na ñel'a'yo' cha'xje' cwil'a nn'a' na tic'om nacje 'naa' Ty'oots'om, ñel'a'yo' natia na cwil'a na'ñee', tyom'a'yo' na quee' n'om'yo' nt'omche', ñejla'xma'yo' nn'a' candyee, tyocwa'jndoo'ndyo' ndo' tyowe'yo', ndo' tyola't'maa'ndyo' joo na cwe' nn'a' l'a. ⁴ Saa je' nc'e na ticalajomndyo'ti'yo' ñequio na mawinom'na' natia na cwil'a na'ñee', jo' matseiñ'ee'ñena' joona

ndo' tia ñ'oom cwilaneiⁿna cantyja 'naⁿyo'. ⁵ Saa ncue'ntyjo xjeⁿ na nlcaⁿna' na ñeⁿequiana cwenta nnom Nqueⁿ na m'aaⁿc'eeñê na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ na cwita'ndo' ndo' nn'aⁿ na jnda tja. ⁶ Jo' chii ndaa l'oo jnda teineiⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om cha cha'xjeⁿ jom wanoom'm, mati ndaa nnta'ndo'na meiiⁿ jnda tu'xeⁿndyena cha'xjeⁿ cwitu'xeⁿndye cha'tso nn'aⁿ.

⁷ Jnda wjaawindyoo' na nntycwii cha'tso. Nc'e na ljo' catjei'ya'yo' cwenta chiuu cwitsam'aⁿyo', ndo' calaneiⁿyo' nnom Ty'o^ots'om ñequio na xcwee' n'om'yo'. ⁸ Ndo' na t'maⁿti c'om'yo' na xcwe na m'aⁿyo' na jnda nquiu'yo' nc'iaa'yo' na cwilayu' ee quia na m'aaⁿ ts'aⁿ na jnda ntyjeeⁿ x'iaaⁿaⁿ, matseit'maⁿya ts'oom ts'aⁿ na matseitjo^oñe nnoom. ⁹ Cateix'ee'yo' nn'aⁿ na cwe' cwiquieya l'a'yo', meiⁿ tila'ncjoo'ndyo' ñ'eⁿndyena. ¹⁰ Cwii cwiindyoo' cwicanda'yo' cwii nnom na ndaa nl'a'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om. Cha'xjeⁿ mach'ee cwii ts'aⁿ na matoⁿ ts'iaaⁿ, jo' cwil'uee'ndyo'ya'yo' jndye nnom naya na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om. ¹¹ Xeⁿ macandaa' ts'aⁿ na catseineiⁿ, ñ'oom na mañequiaaⁿ cats'aana' cha'cwijom nquii Ty'o^ots'om matseineiⁿ. Xeⁿ macandaa' ts'aⁿ na mateijneiⁿ nn'aⁿ, cats'aaⁿ naljo' ñequio najndeii na matseixmaaⁿ na mañequiaa Ty'o^ots'om. Cha'tso na cwil'a'yo' cal'a'yo' juuna' cha caluiit'maⁿñe Ty'o^ots'om nc'e Jesucristo, ee jom tseixmaaⁿ na caluiit'maⁿñê, ticantycwii najndeii na matseixmaaⁿ. Amén.

Xeⁿ cwita'wi' nn'aⁿ 'o, nmeiiⁿ cal'a'yo'

¹² 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', tints'aana' na tileicala'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ juu na wi' na cwiwinom'yo' na juuna' matseijomna' cha'cwijom mawinom ts'aⁿ quii' chom, tinc'oom' n'om'yo' na juu jo' t'maⁿ waa na cwichuii'na' ñequio na cwitjoom nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¹³ Nchii jo' na nl'a'yo'. 'O c'om'yo' na neiⁿyo' na cwitjom'yo' na ljo' ee cantyja 'naaⁿ jo' cwilajomndyo' na tco'wi'na' Cristo cha mati candaa' na neiⁿyo' quia na nleitquioo'ñê na nluiit'maⁿñê. ¹⁴ Xeⁿ na cwitio'ñ'oom nn'aⁿ 'o ee na cwiluiindyoo' cwentaa' Cristo matio'naaⁿñe Ty'o^ots'om 'o. Mach'eeⁿ na ljo' ee nquii Espíritu na cwiluiiñê m'aaⁿ naquii' n'om'yo'. Mayuu' na cwilaneiⁿna ñ'oom ntjeiⁿ nacjoo' Cristo saa cwiluiit'maⁿñê cantyja 'na'yo'. ¹⁵ Xeⁿ na m'aaⁿ cwiindyoo' 'o na wi' matjom, nchii cats'aana' na ljo' nc'e na seicuee' ts'aⁿ, oo na mach'uee, oo cwiicheⁿ nnom natia, meiⁿ nchii nc'e na matii'ñe cwii nnom ñ'oom 'naaⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ. ¹⁶ Saa xeⁿ maco'wi'na' 'u nc'e na matseijomndyo' ñequio Cristo, ticatsona' na c'oom' na jnaⁿ, 'u catseit'maaⁿndyo' Ty'o^ots'om na matjom' naljo'.

¹⁷ Ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na juu na macu'xeⁿ Ty'o^ots'om nn'aⁿ nnaⁿna quii'ntaaⁿ jaa na laxmaaⁿya nn'aⁿ 'naaⁿaⁿ. Ndo' xeⁿ manaⁿna' ñequiondyo jaa majndeiticheⁿ nn'aⁿ na tilacandaaⁿndye ñ'oom'm. ¹⁸ Ndo' xeⁿ nc'uaa' nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ na maqueⁿna' joo na tjaa jnaⁿ laxmaⁿ, ¿chuu nluiiyuu na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ na tia nn'aⁿndye ñequio nn'aⁿ jnaⁿ? ¹⁹ Jo' chii nn'aⁿ na wi' cwitjoomna nc'e na l'ue ts'om Ty'o^ots'om, ñecwitco cal'ana na maty'iomyana', ndo' catioona añmaaⁿna l'o Ty'o^ots'om na s'aa joona, ee cwiluiiñê na mayom'm.

5

Ñ'oom na matseijndo'na' n'om nn'aⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om

¹ Nnc^o na cwiluiitquiendyo, waa na ñe'catseijndo'a n'om' 'o na cwiluiitquiendyo' quii' ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ, ja na ndoo'no^o na wi't'maⁿ na teinom Cristo, ndo' na mati nntseijomndyo na nluiit'maⁿñê quia na nndyonnaaⁿaⁿ ndo' mati 'o. ² Nn'aⁿ na cwiluiindyoo' canmaⁿ ntsmeiⁿ Ty'o^ots'om cal'a'yo' cwenta joona, nchii ñequio najndeina'

na nla'yo' ts'iaaⁿñeeⁿ, meiⁿ nchii na queeⁿ n'om'yo' s'om, saa ñequio na xcwee'ya n'om'yo' cha'xjeⁿ nquii Ty'o^ots'om l'ue ts'oom, ³ Ty'o^ots'om ty'ioom ts'iaaⁿ 'o, meiⁿ nchii nlqueⁿndyo' na nluiit'maⁿndyo' ndaa joo nn'aⁿ na cwilayu'. 'O xcweya c'om'yo' jo ndaana cha ndaa nluii'ndyena 'o. ⁴ Ndo' na luaa', nqueⁿ na cwiluiitquieñê na mateix'eeⁿ tmaaⁿ cwentaaⁿaⁿ, quia na ndyonnaaⁿaⁿ, nnts'aaⁿ na nnto'ñoom'yo' cwii corona na tijoom nc'uaana' na cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñena' 'o.

⁵ Ndo' mati 'o nn'aⁿ na cjeti m'aⁿyo', catue'ndyo'cje'yo' ndaa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om. Matsona' na cha'tsondyo'ñ'eⁿyo' catue'ndyo'cje'yo' ndaa nc'iaa'yo' na cwila'yu' ñequio na nioom' n'om'yo', ee waa ljeii na matsona':

M'aaⁿ Ty'o^ots'om nacjoo nn'aⁿ na cwitjeii's'andye,
cwitjeii'lcundy,

saa ndaa nn'aⁿ na cwituee'ndyecje mañequiaaⁿ naya na matseixmaaⁿ.

⁶ Jo' chii catue'ndyo'cje'yo' nacje 'naaⁿ ts'o Ty'o^ots'om na tjacantya najndeii cwiluiiñê cha quia nncue'ntyjo xjeⁿ ntyjeeⁿ nntseit'maaⁿñê 'o. ⁷ Catue'yo' nacjoo' nqueⁿ cha'tsoñ'eⁿ na matseiñ'eeⁿñena' 'o ee m'aaⁿ m'aaⁿ ts'oom 'o.

⁸ C'om'yo' na jndo' n'om'yo' ndo' cal'a'yo' cwenta, ee m'aaⁿ tsaⁿjndii na jnoom'm 'o. Matseijomna' jom cha'cwijom catsiaⁿ liom na manom manomyo' na mal'ueyo' quioo' na nlquiiyo'. ⁹ Calajnda'yo' na cwitsa'yo' nacjoom'm ñequio na cwila'yu'ya ñ'om'yo' ñ'eⁿ Ty'o^ots'om ee manquiu'yo' na cha'waa tsjoomnancue nquiee nn'aⁿyo' na cwila'yu', maljoyu na wi' cwiwinomna cha'xjeⁿ na cwitjom'yo'. ¹⁰ Ndo' ndanquia cwantindyo xuee na cwiwinom'yo' nawimeiiⁿ, manquiti Ty'o^ots'om nnts'aaⁿ na laxma'yo' na candaⁿndyo', na nncwintyjetyeⁿyo' cantyja 'naaⁿaⁿ, na nc'om'yo' na jnda'yo' jo nnoom, na tjaa'naⁿ na cwii nntseits'eiina' 'o. Nnts'aaⁿ na nmeiiⁿ nc'e naya na matseixmaaⁿ na m'aaⁿ na candya' ts'oom 'o. Jnda maqueeⁿñê 'o na nla'jomndyo' yuu na caxuee na ticantycwii na cwiluiiñê nc'e Jesucristo.

¹¹ Ñenqueⁿ tintycwii na tseixmaaⁿ najneiⁿ na catsa'ntjoom. Amén.

Matseicwanom Pedro na xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu'

¹² Mateijndeii Silvano ja na teiljeii carta chjoowaañe. Macwjiia cwenta na cwiluiiñê ts'aⁿ na matseyu' na xcwee' ts'oom. Cantyja 'naaⁿ juuna' mañequiaya na t'maⁿ n'om'yo' ndo' macwji'yuu'ndyo na juu naya na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om, cwiluiiñena' na mayuu'.

¹³ Tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿna Babilonia, na ljo'yu macwjeeⁿeⁿ joona cwentaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ macwjeeⁿeⁿ 'o, cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'. Ndo' mati maljo' mach'ee jndaaya ti'Marcos. ¹⁴ Cwii cwiindyoy' ñequio luee'yo' quia'yo' na xmaⁿndye ntyjee'yo'.

Ndaa cha'tsondyo' na laxma'yo' cwentaa' Cristo, quiaa Ty'o^ots'om na nnto'ñoom'yo' na meiⁿcwii ñomtiuu tinc'om'yo' jo ndaana.

Carta na jnda we na seiljeii Pedro

Carta na seicwanom Pedro ndaa nn'a na cwilayu'

¹ Ja Simón Pedro cwiluiindyō moso 'naaⁿ Jesucristo ndo' apóstol na majñoom na mañequiaya ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ. Matseiljeiia ndo' matseicwanōⁿya cartawaañe ndaa 'o na mati laxmaⁿ'yo' juu na cwila'yu'ya n'om'yo' cha'xjeⁿ jâ, na juu jo' jeeⁿ ndya' jnda tseixmaⁿna'. Laxmaⁿ'yo' juuna' nc'e nquii Ty'oōts'om na cwila't'maaⁿndyo ñequio Jesucristo na macwji'n'maaⁿñê jaa cwiluiñê na maty'iomyana'. ² Nc'e na cwita'jna'yo' Ty'oōts'om ñequio Jesús na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa, cwijndye naya na cato'ñoom'yo' na la'xmaⁿna ñequio na tjaa ñomtium c'om'yo' jo ndaana.

Jndaa' chiuu l'ue ts'om Ty'oōts'om na calaxmaa' jaa

³ Nquii Ty'oōts'om, cantyja 'naaⁿ najndeii na cwiluiñê, mañequiaaⁿ na cwicandaaya cha'tso na macaⁿna' jaa cha ndaa nnc'oōⁿya jo nnoom ndo' cha ndaa nlajomndyo cantyja na cwiluiñê. Mach'eeⁿ na ljo' nc'e nqueⁿ na maqueeⁿñê 'o na jeeⁿ ndya' t'maⁿ cwiluiñê ndo' mati ñequio cha'tso naya na t'maⁿ na mach'eeⁿ. ⁴ Cantyja 'naaⁿ nmeiⁿl, jnda tquiaaⁿ ñ'oom ndaaya chiuu na nnts'aaⁿ, na joo ñ'oom'ñeeⁿ jeeⁿ jnda laxmaⁿna', cha cantyja 'naaⁿ jona' 'o ndaa ntsalajomndyo' na jom Ty'oōts'om teincooñe ndo' cha ndaa ndyaandyo' natia na cwajndii na chuu tsjoomnancue na matseiqueeⁿna' ts'om ts'aⁿ. ⁵ Nc'e na luaa', juu na cwilayu'ya n'om'yo', macaⁿna' na c'om'yo' na xcwe cantyja 'naⁿ'yo' ñequio nn'aⁿ, ndo' ñequio juu jo' c'om'yo' na xcwe cala'noⁿ'yo', ⁶ ndo' quia cwilaxmaⁿ'yo' jo' c'om'yo' na queⁿndyo' cheⁿncjo'yo' xjeⁿ, ndo' ñequio juu jo', c'om'yo' na nioom'cheⁿ n'om'yo', ndo' ñequio juu jo', quiandyo' na nleitquioo' na m'aⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ Ty'oōts'om, ⁷ ndo' quia laxmaⁿ'yo' jo', c'om'yo' cha'xjeⁿ ñequii ts'aⁿ ntseinda, ndo' na ljo', c'om'yo' na jnda nquiu'yo' nn'aⁿ.

⁸ Ee xeⁿ cwila'xmaⁿ'yo' cha'tso nmeiⁿl ndo' cwileijndye jona' cantyja 'naⁿ'yo', xocats'aana' na ticwil'uendyo' meiⁿ ticwe' ts'iaaⁿndyo na cwilaxmaⁿ'yo' cwentaa' Ta Jesucristo. ⁹ Saa ts'aⁿ na ticatseixmaⁿ nmeiⁿl, cwiluiñe ts'aⁿ na tsâ manty'iaa' oo nchjaaⁿl. Jnda tsuu' ts'oom na seilju' Ty'oōts'om jom jnaaⁿa na ñeseixmaaⁿ. ¹⁰ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Ty'oōts'om nc'e na tqueeⁿñê 'o ndo' tjeiiñê 'o cwentaaⁿaⁿ, cjoo' n'om'yo' na calaxmaⁿ'yo' nmeiⁿl, ee xeⁿ na nmeiⁿl cwil'a'yo' quia jo' tijoom nntseilcwe'tya'na' 'o cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹¹ Ndo' xeⁿ nmeiiⁿl nl'a'yo', jeeⁿ tinc'uaa' ññequiaaⁿ na nntsaquiee'ndyo' yuu na ticantycwii na matsa'ntjom nquii na tjacantya na t'maⁿ cwiluiñê ndo' na macwji'n'maaⁿñê jaa, juu Ta Jesucristo.

¹² Jo' chii ñequii'cheⁿ na matseilcwii'ndyo ñ'oommeiⁿl ndaa'yo' meiiⁿ na manquiu'ya'yo' jona' ndo' mantyjiiya na 'o m'aaⁿ'tyeⁿ n'om'yo' ñ'oom na mayuu' na jnda to'ñoom'yo'. ¹³ Ee maxjeⁿ ntyjii na maty'iomyana' na matseilcwii'ndyo ñ'oommeiiⁿ ndaa'yo' yocheⁿ na wa'ndo'a. ¹⁴ Ee ntyjiiya na mawaxjeⁿ na nnc'io, cha'xjeⁿ t'moⁿ Ta Jesucristo noōⁿ. ¹⁵ Saa nnts'aa cha'tso na ndaa nnts'aa cha meiiⁿ na jnda ty'io nncjaañjoom' n'om'yo' ñ'oommeiⁿl.

Ñ'eⁿ Pedro quia seit'maaⁿñe Ty'oōts'om Jesucristo

¹⁶ Quia na t'moōⁿyâ ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaⁿ Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa, ndo' cantyja 'naaⁿ na nntseixmaaⁿ quia na ndyonnaaⁿaⁿ, nchii cwe' cuento ñ'oom'ñeeⁿ, ee

jndoo'ndaayâ na tjacantyja na t'maⁿ seit'maaⁿñe Ty'oots'om jom. ¹⁷ Ee nty'iaandaayâ xjeⁿ na nquii Tsotyaaya Ty'oots'om t'maⁿ seit'maaⁿñe jom, tso: "Luaa nquii ti'Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'ooⁿya jom, ñ'eⁿ jom jeeⁿ neiⁿya." ¹⁸ Mancjootyaayâ jndyaayâ ñ'oom'ñeeⁿ na tso na jnaⁿna' nandye cañoom'luee, xjeⁿ na t'ooⁿya ñ'eⁿñê sjo'ñeeⁿ na lju' tseixmaⁿna'.

¹⁹ Ndo' mati waa na cwileiñ'ooⁿya na majndaa'ya, juu ñ'oom na tyolaneiⁿ profetas na tyoñequia ñ'oom' Ty'oots'om tandyo xuee, 'o jeeⁿ xcwe nl'a'yo' xeⁿ cwilañ'oom'ndyo' ñ'oom'ñeeⁿ na laxmaⁿna' cha'cwijom lámpara na matseixueeña' yuu na jaaⁿñe, hasta nquii na cwiluiñe caxjuuncoo matseixueeña naquii' n'om'yo'. ²⁰ Saã najndyee macaⁿna' na catsei'noⁿ ts'aⁿ na tjaa'naⁿ cwii ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii nc'e na seijndaa'ñe nquii na seiljeii juuna', ²¹ ee profetas na tyoñequia ñ'oom cantyja 'naaⁿ 'naaⁿ na quia nluii, tîcalaneiⁿna chiuu tyom'aaⁿ n'om nquieena. Joonaa tyolaxmaⁿna nn'aⁿ na tyolaneiⁿ cwentaa' Ty'oots'om chiuu t'moⁿ Espíritu Santo ndaãna.

2

M'aⁿ nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom cwit'mooⁿ (Jud. 4-13)

¹ Mati tiempo'ñeeⁿ tyom'aⁿ profetas na tiyuu' ñ'oom tyoñequia ndaa nn'aⁿ Israel, ndo' majo'ti nnts'aana' quii'ntaaⁿyo'. Joonaa cwe' nty'iu nt'mooⁿna ñ'oom na nntsei'ndaa'na' 'o, hasta nluena na tiyuu' ñ'oom cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na macwji'n'maaⁿñê joona, ndo' na luaa' n'omna tyuaa' nnt'uiiwi'na' joona. ² Jndye nn'aⁿ nla'jomndye natia na jeeⁿ wi' laxmaⁿna, ndo' jnaaⁿ na luaa' laxmaⁿ nañ'eeⁿ, tis'a ñ'oom ncwineiⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om. ³ Nc'e na jeeⁿ queeⁿ n'omna s'om, jo' na nl'ana nawi' 'o ñequio ñ'oom na cwit'mooⁿna ndaa'yo' na tiyuu' saã Ty'oots'om teiyo seijndaa'ñe na nnt'uiityeⁿna' joona, ndo' maxjeⁿ nluii cha'xjeⁿ na jnda seijndaa'ñê.

⁴ Ee ángeles na l'a jnaⁿ tîcatseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om. Tiom joona naquii' b'io yuu na jaaⁿñe, na chu'tyeⁿndyena l'uaancjo na caljoo'ndyetyeⁿna jo' jo' na nncwindoo'na hasta quia na nncu'xeeⁿ cha'tso. ⁵ Meiⁿ nn'aⁿ na tyom'aⁿ tsjoomnancue teiyo, tîcatseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om joona quia seiquiom ndaalua'nty'a nacjoona na tia nn'aⁿndyena. Mandã tjei'n'maaⁿñê Noé, ndi ñ'eeⁿ ntquiee' nn'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ. Jom tsaⁿ na tyoñequiaa ñ'oom ndaa nn'aⁿ na c'omna cantyja na maty'iomyana'. ⁶ Ndo' mati seijndaa'ñe Ty'oots'om na tyuii' tsjoom Sodoma ñ'eⁿ Gomorra na tco ñ'eⁿna' cwe' tsjaa' 'ndiina'. S'aaⁿ na ljo' cha na m'moⁿna' ndaa nn'aⁿ na quia nnc'om na tal'ana cha'xjeⁿ tyolla nañ'eeⁿ. ⁷ Saã seicandyaañê Lot na tyom'aaⁿ tsjoom'ñeeⁿ ee tyotseixmaⁿ cantyja na maty'iomyana'. Tyotsei'ndaa'na' ntyjeeⁿ na tyonty'iaaⁿaⁿ na cwajndii natia na tyol'a nañ'eeⁿ. ⁸ Juu Lot'ñeeⁿ tyoluiiñe cantyja na maty'iomyana'. Jo' chii 'io ndi 'io tyotsei'ndaa'na' ntyjeeⁿ na tyonty'iaaⁿaⁿ ndo' tyoñeeⁿ cha'tso nnom natia na tyol'a nañ'eeⁿ. ⁹ Jo' chii nn'aⁿ na cwiñequiandyen'eⁿ cantyja na l'ue ts'om Ty'oots'om, mantyjiiñdaa'ñê chiuu nntseicandyaañê ts'aⁿ quia na maqueⁿna' xjeⁿ juu. Ndo' mati nn'aⁿ na cwiñequiandyen'eⁿ cantyja 'naaⁿ natia, nljoo'ndyena nacje 'naaⁿ nawi' na nt'uiityeⁿna' joona xuee na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ.

¹⁰ Maluaa' nnts'aaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwe' cwiñequiandyeto cantyja na neiⁿnco nquii nn'aⁿ tsjoomnancue, ndo' na ticuee' n'omna na nntsã'ntjom Ta Jesús joona. Tjaa na matseicaty'uena' joona na cwiñequiandyetona cantyja na l'ue n'om nquieena. Meiⁿ tinquiaana na nluena cwii ñ'oomntjeiⁿ nacjoo joo na jndaⁿti na t'maⁿ cwiluiindyen'eⁿ na m'aⁿ yuu na jeeⁿ neiⁿncoo', ¹¹ saã wandyo' waa cantyja 'naaⁿ ángeles ee meiiⁿ na jndaⁿtina ndo' t'maⁿti

laxma^{na}, saā tiquila'jnaa^{na} na joo na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiindyē jo nnom nquii na matsa'ntjom.

¹² Saā joo nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom na cwiñequia matseijomna' jooa cha'cwijom quioo' na tijndo' n'om. Ee quioo' cwe' cwil'atoyo'. Tuiindyeyo' na ndaa nnt'ue nn'aⁿ na nla'cwjeena jooyo'. Naⁿñeeⁿ meiiⁿ ñ'oom na ticala'noⁿ na saā cwilanei^{na} ñ'oom ntjeiⁿ cantyja 'naa^{na}', ndo' nncw-jena cha'xjeⁿ cwiwje quioo', ¹³ nnt'uiiwi'na' jooa nc'e na jnda ta'wi'na nt'omcheⁿ. Jooa m'a^{na} na neii^{na} na cwiñequiandyena cantyja 'naaⁿ joo na neiⁿnco nquii nn'aⁿ tsjoomnancue. Matseijnaa^{na} 'o na cwilajomndyena ñ'e^{ndyo}' quia cwicwa'yo' na cwila't'maa^{ndyo}' xjeⁿ na cwila'neii^{ndyena} na cwiñequiandyena ñequio na neiⁿnco n'omna na manquiu'nn'a^{na} jooa.

¹⁴ Na nty'iaana cwii yuscu, queeⁿ n'omna jom, tyoojaacjooa na cwila'tjoondyena. Nn'aⁿ na tityeⁿ cwila'yu', cwi'oochoondyena naⁿñeeⁿ na n'ndye ñ'oom' Ty'oōts'om. Laxma^{na} nn'aⁿ na queeⁿ n'om 'naaⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ na ñe'cuaana' lueena. Laxma^{na} nn'aⁿ na nlco'wi' Ty'oōts'om. ¹⁵ La'xmaⁿ na^m'aⁿ nn'aⁿ na jnda tsuundyē ee jnda 'ndyena nato na yuu. Jooa cwila'jomndyena ñ'oom na tyoñequiaa profeta Balaam jnda Beor na tyoqueⁿ ts'oom na nncwantjoom s'om cantyja 'naaⁿ natia na nnts'aaⁿ. ¹⁶ Saā na tia na s'aaⁿ, jndi'tiaa^{na} ñ'oom 'ndyoo ts'aⁿ na seineiⁿ snom tsmeiiⁿeⁿ, ndo' na ljo' seitsaaⁿñena' na ntjeiⁿ ljo' wjacats'aaⁿ.

¹⁷ Na^m'aⁿ na cwi't'mooⁿ ndaa'yo', la'xma^{na} cha'cwijom lui' na jnda tcaaⁿ, cha'cwijom nchquii na lomañjaaⁿ mantquie jndye. Ndo' jnda teijn-daa' cantyja 'naa^{na} na ticantycwii na ljoo'ndyetye^{na} na yuu na jaaⁿ ntom. ¹⁸ Na^m'aⁿ s'a ñ'oom cwilanei^{na} na tixocateijndeina' ts'aⁿ na c'oom cha'xjeⁿ na l'ue ts'om Ty'oōts'om, cantyja 'naaⁿ natia na cwiluii ndo' na queeⁿ n'om nn'aⁿ, cwil'a na^m'aⁿ na joo nn'aⁿ na quia jnaⁿche^{na}' na cwindyaandyē natia na matseixmaⁿ tsjoomnancue, quiandyē naⁿñeeⁿ cantyja na l'ue n'omna. ¹⁹ Cwiluena xeⁿ nntseijomñe ts'aⁿ ñequio ñ'oom na cwiñequiana, nnc'oom candyaañe ts'aⁿ saā nquiee tquiena laxma^{na} na cwindye'ntjomtye^{na} ndaa natia, ee meiⁿquia na maque^{na}' xjeⁿ 'naa^{na}' ts'aⁿ, tseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na mandi'ntjomtyeⁿ nnom juuna'. ²⁰ Ee quia matseyu' ts'aⁿ ñequio nquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom, nquii Jesucristo na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ, ee na matseyu' ts'aⁿ jo' jnda jndyaañe natia na matseixmaⁿ tsjoomnancue ndo' ndaquia xeⁿ nntseijomñennaⁿ ñequio natiameiⁿ, cwajndiiti nntjoom, nchi-iti na tjom jñeeⁿ. ²¹ Tit'maⁿti nnt'uiina' na^m'aⁿ xeⁿ tyootajnaa^{na} ñ'oom na mayuu', saā nc'e na ta'jnaa^{na} juuna' ndo' ndaquia tjeii'lcwe'ndyena, tyeⁿti nt'uiina' jooa nc'e ta'jnaa^{na} ñ'oom na lju' na matsa'ntjomna'. ²² Ndo' na luaa' waa ma'mo^{na}' na mayuu' ñ'oom na tjañoom'. Matso ñ'oom'ñeeⁿ: "Juu catsue' wjaacwa'nnaa^{na}' naⁿ na jnda tooⁿ. Ndo' catscu na jnda seicandaa' ts'aⁿ, wjaalcwe'yo', nntseicantyeⁿñenna'yo' quii' tsoo'."

3

Ndyonnda' Jesucristo

¹ 'O nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya, cartawaañe carta jnda we matse-icwanon^{ya} na m'aⁿyo'. Ntyjaa' ts'oōⁿ na nnc'oom'ya n'om'yo' ñequio we jooa'. ² L'ue ts'oōⁿ na cjañjoom' n'om'yo' ñ'oom na tandyo xuee tyoñequia profetas na lju' n'om. Ndo' mati cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na t'moⁿ nqueⁿ na cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa ndo' macwji'n'maaⁿñe jaa, ñ'oom na tyoñequia apóstoles 'naaⁿ'aⁿ ndaa'yo'.

³ Najndyee c'oom' n'om'yo' ncuee na macanda nnc'om nn'aⁿ na nneiⁿncona nn'aⁿ na cwila't'maa^{ndye} Ty'oōts'om. Macanda nnc'om

naⁿñeeⁿ cantyja 'naaⁿ natia na cwila'queeⁿ n'omna. ⁴ Nluena: “¿Yuu waa na ma'moⁿna' na matseicandaa'ñena' ñ'oom na seineiⁿ Ta Jesús na nncwjee'nnaaⁿaⁿ? Ee cantyjati xjeⁿ na tjaⁿ nn'aaⁿya na tyolayu'jndyee, ñecwiixjeⁿ m'aⁿ cha'tsoñ'eⁿ cha'xjeⁿ quia na tqueⁿ Ty'o^oots'om joo jo'.”
⁵ Naⁿm'aⁿ cwil'ayana na cwitsuu' n'omna quia to' Ty'o^oots'om na maqueeⁿ cha'tso, nc'e ñ'oom ñ'om, teitquioo' cha'tso na niom jo nandyee mati jlui' tsjoomnancue quii' ndaa ndo' cantyja 'naaⁿ ndaa'ñeeⁿ. ⁶ Ndo' mati cantyja 'naaⁿ ndaa, juu tsjoomnancue na tyowaa, tyuii' juuna' ñ'eⁿ ndaalua'nty'a.
⁷ Ndo' mati nc'e ñ'oom 'ndyoo Ty'o^oots'om, joo ljo'luee ñequio tyuaa na waa je', cwileiwenaa' na lcona' juu xuee quia na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ. Xjeⁿñeeⁿ nn'aⁿ natia nn'aⁿndyee nntsuundyee. ⁸ Saa 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo' na jeeⁿ wi' ts'o^oya 'o, tintsuu' n'om'yo' na ntyjii Ty'o^oots'om cwii xuee matseijomna' cha'na cwii meiⁿ ndyu ndo' cwii meiⁿ ndyu laxmaⁿna' ntyjeeⁿ cha'cwijom cwii xuee.
⁹ Saa nchii cwe' na jeeⁿ niomñe Ty'o^oots'om na nntseicañaaⁿ ñ'oom na jnda tsoom na nnts'aaⁿ cha'xjeⁿ cwila'tiuu nt'omcheⁿ nn'aⁿ, saa m'aaⁿ niomcheⁿ ts'oom, ee tical'ue ts'oom na nntsuuñe meiⁿcwii ts'aⁿ. Jom l'ue ts'oom na cha'tsondyee nn'aⁿ calcwe' n'omna jnaaⁿna.

¹⁰ Saa nncue'cañoom xuee quia na nndyonnda' Nquii na matsa'ntjom quia na tic'omc'ee nn'aⁿ. Nntseijomna' cha'cwijom quia na nncwjee'cañoom tsaⁿnch'ue natsjom. Jeeⁿ nntseicaty'uena' nn'aⁿ na jndei nleic'uaa ljo'luee na nntsuuna', ndo' cha'tso na teil'uee'ñe Ty'o^oots'om na tqueeⁿ tsjoomnancue nlcoñ'eⁿna' ñequio chom.

¹¹ Nc'e na luaa' waa na jnda teijndaa' na nntyuii' cha'tso nmeiⁿ, maty'iomna' na c'om'yo' na lju' n'om'yo' jo nnoom ndo' na xcwee' n'om'yo' na cwila't'maaⁿndyo' jom. ¹² Cwindo'nty'iaandyo' na nncue'ntyjo xuee quia na nncwjee' Ty'o^oots'om. Cal'a'yo' cha'tso na nndaⁿ nl'a'yo' cha nntse-ityuaa'na' na nncuee' xuee'ñeeⁿ. Quia jo' nntyuii' ljo'luee ñequio chom ndo' 'naⁿ na ñequio tuii tsjoomnancue nndi' joona' ñequio ntsaachom. ¹³ Saa jaa meiⁿndoo'a na nnc'om ljo'luee xco ñequio tsjoomnancue xco na jnda tsoom na nncuaa na cantyja 'naaⁿ joona' ñequi'cheⁿ nncuaa na maty'iomyana', ndo' cha'tso ya.

¹⁴ Nc'e na luaa', 'o nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'o^oya, yocheⁿ na cwimeiⁿndoo'a nmeiⁿ, cal'a'yo' cha'tso na nndaⁿ nl'a'yo' cha na nljei Ty'o^oots'om na ya m'aⁿyo' jo nnoom, na tjaa'naⁿ na cwajjndiindyoy' meiⁿ tacolatjoondyo' jo nnoom. ¹⁵ Tintsuu' n'om'yo' na juu na meiⁿndoo'nty'iaañe Ta Jesús, luaa' tseixmaaⁿ cha wanaaⁿ na nlui'n'maaⁿndyee nn'aⁿ. Mati ti'nn'aaⁿya Pablo na jeeⁿ jnda nquiuyu, luaa' waa ñ'oom na seiljeiⁿ na seicwanoom ndaa'yo' cha'xjeⁿ na matseijndo' Ty'o^oots'om ts'oom. ¹⁶ Ñequio cha'tso carta na matseiljeiⁿ, matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ. Nacjoo' carta'ñeeⁿ ñ'eeⁿ ñ'oom na jndei'na' na nntsei'nqⁿ ts'aⁿ, na joo nn'aⁿ na tyoola'yu'ya n'om ndo' na tijndo' n'om, tixcwe cwila'teincoo'na joona' cha'xjeⁿ mati cwil'ana ñequio nt'omcheⁿ ñ'oom' Ty'o^oots'om na jnda teiljei, ndo' wi' ntjoomna na cwil'ana na ljo'.

¹⁷ Jo' chii 'o nn'aⁿya na wi' ts'o^oya, nc'e na manquiu'ti'yo' ñ'oommeiⁿ, cal'andyo' cwenta, tints'aana' na joo ñ'oom na cwinquio'nn'aⁿ naⁿñeeⁿ na tia nn'aⁿndyee, nnc'oochona' 'o na nncju'tya'na' 'o na xcwe m'aⁿyo' jo nnom Ty'o^oots'om. ¹⁸ Jo' chii catsata'jnaⁿti'yo' Ta Jesucristo na cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa ndo' na macwji'n'maaⁿñê jaa. Jom candya' ts'oom 'o, catsana'jnda'yo' cantyja 'naaⁿ juu jo'. Ticantycwii na cwiluiit'mañê. Amén.

Carta najndyee na seiljeii Juan

Nquii na cwiluiiñe ñ'oom na mañequiaa na wando' ts'a"

¹ Cwilaljeiiyâ ñ'oom na cwilacwanoo^{nyâ} ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na maxjeⁿ m'aaⁿ cwitjoocheⁿ na jnaⁿ cha'tso. Jnda jndyaayâ na seineiiⁿ ndo' jnda nty'iaa ndaayâ jom. Nty'iaayaayâ jom ndo' jnda t'uaa ntyjaayâ luaayâ ñ'eⁿñê, nqueⁿ na cwiluiiñe Ñ'oom na mañequiaa na cwitandoo'a. ² Ndo' jom na mañequiaaⁿ na wando' añmaaⁿ ts'aⁿ, teitquioo'ñê ndo' jnda nty'iaa ndaayâ jom ndo' cwitjei'yuu'ndyô ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ na matseixmaaⁿ. Cwiñequiaayâ ñ'oom ndaa'yo' na mañequiaaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ ts'aⁿ. Tyom'aaⁿ ñequio Tsotyaaya Ty'oots'om ndo' tyjee'cañoom jaa. ³ Ndo' cwit'moo^{nyâ} ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ na tyonty'iaa ndaayâ na tyoch'eeⁿ, ñequio ñ'oom na tyoñequiaaⁿ na tyondyaayâ, cha ndaa nla'jomndyo' ñ'eⁿndyô ee juu na cwilajomndyô m'aaⁿna' ñequio Tsotyaaya Ty'oots'om ndo' ñequio Jnaaⁿ Jesucristo. ⁴ Nc'e na luaa', cwila'ljeiiyâ ñ'oommeiiⁿ cha candaa' nnc'om'yo' na neiⁿ'yo'.

Ty'oots'om cwiluiiñe naxuee

⁵ Luaa waa ñ'oom na tyondaayâ na tyoñequiaa Jesucristo na cwit'moo^{nyâ} ndaa'yo', cwiluiiñe Ty'oots'om na xueeñe meiⁿ tjaa'naⁿ na matseixmaaⁿ na jaaⁿ. ⁶ Xeⁿ cwil'uuya na cwilajomndyo ñ'eⁿ Ty'oots'om, ndo' mati cwit-saam'aa^{ny}a cantyja 'naaⁿ na jaaⁿñe, cantu cwilanaa^{ny}a meiⁿ tic'oo^{ny}a nacje 'naaⁿ ñ'oom na mayuu'. ⁷ Saa xeⁿ cwiljoo'ndyô nacje 'naaⁿ na cwiluiiñe naxuee cha'xjeⁿ nqueⁿ cwiluiiñe naxuee, jeeⁿ xcwe cwilajomndyo ñequio nn'aa^{ny}a na cwila'yu', ndo' juu nioom' Jnaaⁿ Jesucristo matseilju'na' jaa cha'tso jnaⁿ na laxmaa^{ny}a.

⁸ Saa xeⁿ cwil'uuya na tjaa jnaⁿ laxmaa^{ny}a, cwinquio'nn'a^{ndy}o cheⁿncjoo^{ya}, meiⁿ tilaxmaa^{ny}a cantyja 'naaⁿ na mayuu'. ⁹ Xeⁿ cwitjei'yuu'ndyô na laxmaa^{ny}a jnaⁿ, jom cwiluiiñe na mayoom'm. Mach'eeⁿ na maty'iomyaana' na matseit'maⁿ ts'oom jnaa^{ny}a ndo' na matseiljoom'm jaa cha'tso na laxmaa^{ny}a na ticaty'iomyaana'. ¹⁰ Saa xeⁿ cwil'uuya na tyool'aaya jnaⁿ, cwil'aaya na ndoo' nquiuya cantuñe Ty'oots'om, meiⁿ tyoñequiaaya na nntsa'ntjom ñ'oom'm jaa.

2

Matioom'ñe Cristo ñ'oom 'naaⁿ ts'aⁿ jo nnom Ty'oots'om

¹ O na laxmaⁿ'yo' ntseindaaya, matseiljeiya ñ'oommeiiⁿ cha' tal'a'yo' jnaⁿ, saa xeⁿ m'aaⁿ 'neeⁿ juu na mach'ee jnaⁿ, m'aaⁿ cwii na matioom'ñe ñ'oom 'naa^{ny}a jo nnom Tsotye, nquii Jesucristo na cwiluiiñe na maty'iomyaana'. ² Cantyja na tueeⁿ'eⁿ jo' chii cwiljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyô ndo' nchii macandâ cwentaa jnaaⁿ jaa, mati cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue.

³ Cwila'nooⁿ'a na cwila'xmaa^{ny}a cwentaaⁿ'aⁿ quia cwila'candaa'ndyô ñ'oom na matsa'ntjoom jaa. ⁴ Saa xeⁿ nntso ts'aⁿ: “Ja mam'aa^{ny}a cwentaaⁿ'aⁿ”, saa titseinda ñ'oom na matsa'ntjoom, tseixmaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ tsaⁿ'cantu meiⁿ tic'oomñe cantyja 'naaⁿ na mayuu'. ⁵ Saa xeⁿ matseicandâ ts'aⁿ ñ'oom'm ma'moⁿ'na' na juu na candya' ts'om Ty'oots'om juu, candaa' m'aaⁿ'na' naquii' ts'om tsaⁿ'ñeeⁿ maluaa' waa na cwila'nooⁿ'a na cwiluiindyô cwentaaⁿ'aⁿ. ⁶ Juu ts'aⁿ na matso na cwiluiiñe cwentaa' Ty'oots'om, matsona' na c'oom cha'xjeⁿ ñet'oom Jesucristo.

Ñ'oom xco na matsa'ntjomna'

⁷ 'O nn'a^{ya} na cwila'y^u'yo', nchii ñ'oom xco na matsa'ntjomna' na matseiljeiya ndaa'y^o', ñ'oomwaañe ñ'oom teiyo, juuna' waana' jo ndaa'y^o' xjeⁿ na jnaⁿ jndyeecheⁿ na cwila'y^u'yo'. Juuna' mañejuutina' na jnda ñejndye'y^o'.
⁸ Saa ñ'oom na matseiljeiya cwenta'y^o' tseixmaⁿna' ñ'oom xco ndo' cantyja 'naaⁿ' Cristo cwiwitquiioo' na mayuu' juuna' ndo' mati cantyja 'naⁿ'yo' ee jnda wjaawinom na juu najaaⁿ maqueⁿna' xjeⁿ ndo' juu naxuee mamatseixueñena'.

⁹ Xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na tso na matseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ' naxuee, saa jnoom'm cwii nn'aaⁿaⁿ na matseyu', tsaⁿñeeⁿ ndicwaⁿ matseijomñe ñequio najaaⁿ.
¹⁰ Juu ts'aⁿ na wi' ts'om x'iaa' na matseyu', matseijomñe cantyja 'naaⁿ' naxuee ndo' tjaa'naⁿ na matseixmaaⁿ na nncju'cje jnaⁿ jom. ¹¹ Saa ts'aⁿ na jndoo' cwii nn'aaⁿ' na matseyu' ndicwaⁿ m'aaⁿ cantyja 'naaⁿ' najaaⁿñe, matseijomñe ñ'eⁿ juuna', meiⁿ ticaljeiiⁿ yuu wjaⁿ, ee juu najaaⁿ matseinchjaaⁿ'na' jom.

¹² 'O ntseindaaya, matseiljeiya ñ'oomwaañe ndaa'y^o' nc'e jnda seit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om jnaⁿ'yo' cwe' ee Jesucristo. ¹³ Matseiljeiya ñ'oomwaa cwenta' 'o ta na ncjo'tquie'y^o' nc'e jnda macwila'jomndyo' ñequio Cristo na m'aaⁿ xjeⁿ na jnaⁿjndyeecheⁿ cha'tso. 'O na titquiendyo' matseiljeiya ñ'oomwaa nc'e jnda macwinaⁿndyo' nacjoo' tsaⁿjndii.

'O ntseindaaya, matseiljeiya ñ'oomwaa nc'e macwita'jnaⁿ'yo' nqueⁿ na cwiluiñe Tsotyaa^{ya}. ¹⁴ Matseiljeiya ñ'oomwaa cwenta' 'o ta na ncjo'tquie'y^o' nc'e jnda macwita'jnaⁿ'yo' nqueⁿ na mam'aaⁿ xjeⁿ na jnaⁿjndyeecheⁿna' cha'tso. Mati matseiljeiya ñ'oom cwenta' 'o na titquiendyo' nc'e laxmaⁿ'yo' na jnda'y^o' ndo' jnda mam'aaⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om quii' n'om'y^o' ndo' jnda macwinaⁿndyo' nacjoo' tsaⁿjndii.

¹⁵ Tilacandya' n'om'y^o' na matseixmaⁿ tsjoomnancue meiⁿ ts'iaaⁿ na matseixmaⁿna'. Cwii ts'aⁿ na candya' ntyjii na matseixmaⁿ tsjoomnancue, titseixmaaⁿ juu na candya' ts'om Ty'o^ots'om nn'aⁿ. ¹⁶ Ee tjaameiⁿcwii na matseixmaⁿ tsjoomnancue na jnaⁿna' na m'aaⁿ nquii Tsotyaa^{ya} Ty'o^ots'om, ñequii'cheⁿ cwinaⁿ joona' cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue, cha'na natia na queeⁿ ts'om ts'aⁿ na macanda laxmaⁿ joona' na teincooñe na ts'aⁿ jnaⁿ jom, na queeⁿ ts'oom na jndyeti 'naⁿ na nty'iaaⁿaⁿ cuaana' l'o^o, ndo' na macwji'sañe macwji'scuñe nc'e 'naⁿ na maleichom. Cha'tso nmeiiⁿ laxmaⁿna' cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue. ¹⁷ Ndo' joo na matseixmaⁿ tsjoomnancue na cwilaqueeⁿ n'om nn'aⁿ, mawjaatseicjena', ñequio cha'tso natia na queeⁿ n'om nn'aⁿ na matseixmaⁿna'. Saa ts'aⁿ na mach'ee yuu na l'ue ts'om Ty'o^ots'om, ticantycwii na wando'.

Ñ'oom na mayuu' ndo' ñ'oom cwe' cantu

¹⁸ 'O ntseindaaya, je' m'aa^{ya} ncuee na macanda. Jnda jndye'y^o' na nleitquiioo'ñe cwii na m'aaⁿ nacjoo' Cristo, ndo' nc'e na cwiwitquiioo' jndye nn'aⁿ na cwi'oona nacjoom'm jo' chii cwila'no^oa na je' m'aa^{ya} ncuee na macanda. ¹⁹ Naⁿñeeⁿ tjeii'ndyena quii' ntmaaⁿ na cwila'xmaa^{ya} cwe' ee tiyuu' na ñejla'xmaⁿna cwenta' Ty'o^ots'om. Ee xeⁿ na mayuu' na ñejla'xmaⁿna cwentaⁿaⁿ, maxjeⁿ xocatjeii'ndyena. Saa jnda l'ana na ljo' cha nleitquiioo'ya na tiyuu' na la'xmaⁿna cwenta' Ty'o^ots'om.

²⁰ Saa jnda tquiaa Cristo Espíritu Santo naquii' n'om'y^o'. Jo' chii cwila'noⁿ'yo' cha'tso ñ'oom na cwiluiñena' na mayuu'. ²¹ Jo' chii matseiljeiya ñ'oomwaa nc'e cwila'noⁿ'yo' ñ'oom na mayuu', nchii nc'e na ticala'noⁿ'yo' juuna', ndo' manquiuya'y^o' na cwii ñ'oom cantu tijoom nnaⁿ'na' naquii' ñ'oom na mayuu'.

22 ¿Ñeeⁿ juu cwiluiiñe na cantuñe? Nquii ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom na nquii Jesús nchii cwiluiiñe Cristo. Tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñe ts'aⁿ na m'aaⁿ nacjoo' Cristo ee maljo'yu macwji'ñe cantyja 'naaⁿ Tsotyaaⁿ Ty'o^ots'om cha'xjeⁿ cantyja 'naaⁿ Jnaaⁿ Jesucristo. 23 Cha'tsondye nn'aⁿ na cwitjeii'ndye cantyja 'naaⁿ Jnda Ty'o^ots'om, tilaxmaⁿna cwentaa' Tsotyaaⁿ Ty'o^ots'om, saa ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿ Jnaaⁿ, mati matseijomñe cwentaa' Tsotyaaⁿ Ty'o^ots'om.

24 Jo' chii ñ'oom na tyondye'jndyee'yo' caljoo'na' quii' n'om'yo' ee xeⁿ cwiljoo'na' naquii' n'om'yo', mati cwiljoo'ndyo'tyeⁿyo' cantyja 'naaⁿ Jnda Ty'o^ots'om ñequio Tsotyeeⁿ. 25 Ndo' luaa waa ñ'oom na matseineiⁿ ndaaⁿya na nntseicañaⁿ na laxmaaⁿya na ticantycwii na cwitandoo'a.

26 Matseiljeiya ñ'oommeiⁿ ndaaⁿyo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na ñequio'nn'aⁿna 'o. 27 Saa 'o laxmaⁿyo' Espíritu Santo na jnda tquiaa Jesucristo naquii' n'om'yo', jo' chii meiⁿ tacaⁿna' ts'aⁿ na m'moⁿ ndaaⁿyo', ee nquii Espíritu ma'mooⁿ cha'tso ñ'oommeiⁿ ndaaⁿyo', ndo' jona' laxmaⁿna' ñ'oom na mayuu' nchii cwe' cantu. Jo' chii ñequiicheⁿ calajomndyo'tyeⁿyo' ñequio Cristo cha'xjeⁿ na ma'moⁿ Espíritu ndaaⁿyo'.

28 Jo' chii 'o ntseindaaya, ñequiicheⁿ calajomndyo' ñ'eñê cha quia na nleitquioo'ñê na nndyonnaaⁿaⁿ, ñequiicheⁿ m'aⁿyo' na cwila'qui t'maⁿ n'om'yo' jom. 29 Nc'e na manquiuyu na Cristo cwiluiiñe na maty'iomyana', jo' chii cwila'nooⁿa na cha'tso nn'aⁿ na cwil'a na maty'iomyana' cwiluiindyena ntseinda Ty'o^ots'om.

3

Cwiluiindyö ntseinda Ty'o^ots'om

1 Queⁿyo' cwenta na jeeⁿ ndya' t'maⁿ waa na candya' ts'om Tsotyaaⁿ Ty'o^ots'om jaa. Manc'e jo' maqueeⁿ jaa na cwiluiindyö ntseinaaⁿ, ndo' je' majo' jaa. Ndo' nc'e na luaa' waa joo nn'aⁿ na tic'om cantyja 'naaⁿaⁿ tileicala'noⁿna cantyja 'naaⁿya, jnaaⁿ na ticata'jnaaⁿna nqueⁿ. 2 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' na jeeⁿ wi' ts'o^onya, je' cwiluiindyö ntseinda Ty'o^ots'om. Ndo' meiiⁿ na ticala'nooⁿa je' chiuu mmaaⁿa nndanquia saa cwila'nooⁿa quia na nleitquioo'ñennda' Jesucristo, nlaxmaaⁿya cha'xjeⁿ nqueⁿ, ee nnty'iaa ndaaⁿya jom cha'xjeⁿ waaⁿ. 3 Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na luaa' macantyyaa' ts'om jom, maqueⁿlju'ñe cheⁿnquii jo nnoom cha'xjeⁿ nqueⁿ cwiluiiñe na lju'ñê. 4 Ticwii cwii ts'aⁿ na mach'ee jnaⁿ, matseijndaa'ñena' na chujnaⁿ tsaⁿñeeⁿ nnom ljeii na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om, ee cha'tso jnaⁿ ma'moⁿna' na matseitjooⁿñe ts'aⁿ nacjoo' ljeii na matsaⁿntjoom. 5 Saa manquiuya'yo' na tyjee'cañoom Cristo na nntseicanoom'm jnaⁿ na laxmaaⁿya. Ndo' jom meiⁿcwii nnom jnaⁿ tîcatseixmaaⁿ. 6 Jo' chii cwii cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eñê, tiquich'eeya jnaⁿ, saa ts'aⁿ na mach'eeya jnaⁿ, meiⁿ tyoonty'iaa' jom, meiⁿ ticwajnaaⁿ jom. 7 'O na cwiluiindyö' ntseindaaya, meiⁿcwii ts'aⁿ tiñenquiandyö' na ñequiu'nn'aⁿ 'o, ts'aⁿ na mach'ee yuu na maty'iomyana', ya ts'aⁿñe cha'xjeⁿ nquii Cristo cwiluiiñe na ya ts'aⁿñê. 8 Saa juu ts'aⁿ na ñequiicheⁿ matseitjooⁿñe, matseixmaⁿ cantyja 'naaⁿ tsaⁿjndii. Ee cantyjati xjeⁿ na jnaⁿjndyeecheⁿna' cha'tso, tsaⁿjndii jnaⁿ matseixmaaⁿ. Ndo' jnda jndyo Jnda Ty'o^ots'om na nntseytueeⁿeⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ tsaⁿjndii.

9 Tjaa 'ñeeⁿ c'oom na cwiluiiñe jnda Ty'o^ots'om na mach'eeya jnaⁿ ee jnda tquiaaⁿ na catseixmaⁿ na wando' ndo' nc'e jo' tiñecats'aa jnaⁿ nc'e cwiluiiñe jnaaⁿ. 10 Luaa waa na cwila'nooⁿa 'ñeeⁿ cwiluiindyö ntseinda Ty'o^ots'om ndo' 'ñeeⁿ cwiluiindyö ntseinda tsaⁿjndii, meiⁿ quia ts'aⁿ na tiquich'ee na maty'iomyana' ticaluiiñe jnda Ty'o^ots'om ndo' mati ts'aⁿ na tiwi' ts'om x'iaa' na matseyu'.

C'oo'ya na wi' n'oo'ya nc'iaaya na cwila'yu'

¹¹ Ñ'oom na macwindye'yo' xje' na jna'jndyeeche'na' na cwila'yu'yo' matsona' na c'oo'ya na wi' n'oo'ya nn'aa'ya na cwila'yu'. ¹² Caín tyotseixmaa' cantyja 'naa' tsa'jndii. Ticaty'iomna' na nl'aaya cha'na s'aa' na seicue'ne' tyjee'. Ndo' ¿chiiu na s'aa' na luaa'? S'aa' na ljo' ee tyotseijomñê cantyja na ticaty'iomyana', saā juu tyjee' tyoch'ee na maty'iomyana'.

¹³ Jo' chii 'o nn'a'ya na cwila'yu'yo', nc'e na luaa' waa tintseñ'ee'ñena' 'o na joo nn'a' na tyoola'yu' m'a'na na jndoonā 'o. ¹⁴ Jaa na cwilayuu'a ñet'oo'ya nacje 'naa' na cwitsuundye nn'a' saā je' laxmaa'ya na ticantycwii na cwitandoo'a. Cwila'noo'na na ljo' nc'e na jnda nquiuuya nn'aa'ya na cwilayu'. Ts'a' na ticajnda ntyjii x'iaa' na matseyu', ndicwa' m'aa' nacje 'naa' na cwitsuundye añmaa' nn'a'. ¹⁵ Meinquia ts'a' na jndoo' x'iaa' na matseyu' cwiluiñe ts'a' na matseicwjee nn'a' ndo' manquiu'yo' ts'a' na matseicwjee nn'a' ticatseixma' na tintycwii na wando'. ¹⁶ Luaa waa na ma'mo'na' ndaaya chiiu tseixma'na' na m'aa' ts'a' na wi' ts'om x'iaa'. Nquii Jesús tquiaañe che'nque' na tuee'ne' cwentaaya. Ndo' na ljo', juu na cwitandoo'a laxmaa'ya na nndya'ntjoo'ya ndaa' nn'aa'ya na cwilayu'. ¹⁷ Ndo' mati quia m'aa' cwii ts'a' na matseyu' ndo' maya 'na' na maljeii, ndo' meii' na maque' tsa'ñee' cwenta na matseitjoo'na' cwii x'iaa'na' na matseyu', saā tiquioo na wi' ts'oom juu, ¿yuu waa na ma'moo'na' jnda ntyjee' Ty'oots'om? ¹⁸ 'O ntseindaaya, juu na m'aa'ya na jnda nquiuuya nn'a', xocwitquioo' na ljo' cwe' ñ'oom na cwilanaa'ya, ma'mo'na' na ljo' nc'e chiiu na cwil'aaya.

C'oo't'maa'ndyo n'oo'ya jo nnom Ty'oots'om

¹⁹ Quia jo' luaa waa na nndaā nla'noo'na na laxmaa'ya cantyja 'naa' na mayuu' ndo' na tjaa'na' na cañ'ee' jo nnom Ty'oots'om, ²⁰ ee xe' maco'tiana' nquiuuya naquii' n'oo'ya, jom cwiluiit'mañetyee', nchiiti juu na luaa' mach'ee'na' naquii' n'oo'ya ndo' t'cuu mantyjee' cantyja 'naa'ya. ²¹ Jo' chii 'o nn'a'ya na cwila'yu'yo' na jee' jnda ntyjiiya, xe' tjaa'na' na maco'tiana' nquiuuya jo nnoom, quia jo' cwiñ'o'nt'maa'ndyo n'oo'ya, ²² ndo' cha'tso na cwitaa'ya nnoom, ñnequiaa' na nnto'ñoo'ya jo' nc'e na cwila'candaā'ndyo ñ'oom na matsa'ntjoom jaa' ndo' na cwil'aaya yuu na cjaawee' ntyjee'. ²³ Ndo' ñ'oom na matsa'ntjoom jaa' matsona' na calayuu'a ñequio Jnaa' Jesucristo ndo' na c'oo'ya na wi' n'oo'ya nc'iaaya na cwilayu' cha'xje' na matsa'ntjoom. ²⁴ Nn'a' na cwila'candaā'ndye ñ'oom na matsa'ntjoom, m'a'na quii' ts'oom ndo' jom m'aa' naquii' n'omna.

4

Cal'aaya xje' ñ'oom na cwindyaa

¹ 'O nn'a'ya na cwilayu'yo' na jee' jnda ntyjiiya, m'a' nn'a' na cwiluenā na ma'mo' Espíritu Santo ñ'oom na cwiñequiana, saā tilayu'yo' cha'tso ñ'oom'ñee'. 'O que'nyaya'yo' cwenta ñ'oommei' cha' nliu'yo' aa' laxma' na'ñee' Espíritu na cwiluiñe Ty'oots'om ndo' aa' nchii cwiiche' espíritu laxma'na. Ee tsjoomnancue jndyendye nn'a' m'a' na cwe' cwilueya na ñ'oom' Ty'oots'om cwiñequia saā cwe' cantu. ² Luaa waa na nndaā nla'no'yo' aa' ndya' mayuu' na nquii Espíritu Santo ma'moo' ñ'oom na mañequiaa' ts'a'. Ticwii cwii ts'a' na macwji'yuu'ñe na nquii Jesús na cwiluiñe Cristo tuiñe na ts'a' jom, tsa'ñee' matseixma' Espíritu na mañequiaa' Ty'oots'om na c'oomñe quii' n'oo'ya. ³ Ee ts'a' na ticwji'yuu'ñe na ljo', titseixma' nquii Espíritu na cwiluiñe Ty'oots'om, tseixma' tsa'ñee' espíritu na m'aa' nacjoo' Cristo. Ndo'

'o jnda jndye'yo' na nncwje'cañoom espíritu'ñeeⁿ ndo' je' maxjeⁿ mam'aaⁿ tsjoomnancue.

⁴ 'O ntseindaaya, 'o laxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' Ty'o^ots'om ndo' jnda tan-tjom'yo' naⁿ'ñeeⁿ na cwe' cantu ñ'oom cwiñequia, ee nqueⁿ na m'aaⁿ naquii' n'om'yo' jndeiityeeⁿcheⁿ nchiiti juu na m'aaⁿ naquii' n'om nn'aⁿ na laxmaⁿ cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue. ⁵ Naⁿ'ñeeⁿ cwilaxmaⁿna cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue, nc'e na ljo' ñ'oom na cwilaneiⁿna laxmaⁿna' cantyja 'naaⁿ'na'. Ndo' nn'aⁿ na cwilajomndye cantyja 'naaⁿ'na' cwindyena ñ'oom na cwiñequia naⁿ'ñeeⁿ. ⁶ Sa^a já laxmaaⁿya^a cwentaa' Ty'o^ots'om. Ts'aⁿ na matseixmaⁿ cwentaaⁿ'aⁿ matseiwe ñ'oom na cwiñequiaayâ, sa^a ts'aⁿ na titseixmaⁿ cwentaaⁿ'aⁿ ticatseiñ'oom'ñe ñ'oom na cwiñequiaayâ.

Ty'o^ots'om cwiluiñê na candya' ts'oom

⁷ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' na jnda ntyjiiya, matsona' na c'o^onya na jnda nquiuuya nc'iaaya na cwila'yu'. Juu jo' cwinaⁿ'na' na m'aaⁿ nquii Ty'o^ots'om. Jo' chii cwii cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ na jnda ntyjii nc'iaa' na cwilayu', cwiluiñê jnaaⁿ ndo' mawajnaaⁿ' jom. ⁸ Ts'aⁿ na tic'oom na jnda ntyjii x'iaa' na matseyu' tic'oom tsaⁿ'ñeeⁿ cantyja 'naaⁿ' Ty'o^ots'om ee jom cwiluiñê na candya' ts'oom nn'aⁿ. ⁹ T'moⁿ Ty'o^ots'om na candya' ts'oom jaa ee Jnaaⁿ na ñecwiiñê jñoom juu tsjoomnancue cha nnda^a nntandoo'a cantyja 'naaⁿ'. ¹⁰ Juu na m'aaⁿ Ty'o^ots'om na candya' ts'oom nn'aⁿ, luaa waa cantyja 'naaⁿ'na'. Nchii jaa ty'o^o na jnda nquiuuya jom, jom ty'oom na candya' ts'oom jaa ndo' jñoom Jnaaⁿ cha cantyja 'naaⁿ' juu nnda^a nntseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿya.

¹¹ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' na jeeⁿ jnda ntyjiiya, nc'e na luaa' waa na candya' ts'om Ty'o^ots'om jaa, mati matsona' na c'o^onya na jnda nquiuuya nn'aaⁿya na cwilayu'. ¹² Meiⁿjom ndii' tyoonty'iaa' nnom ts'aⁿ Ty'o^ots'om sa^a quia cwit'mo^onya na wi' n'o^onya nn'aaⁿya, jom m'aaⁿ quii' n'o^onya ndo' juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa, mamatseicanda^a'ñeñ'eⁿna' cantyja 'naaⁿya. ¹³ Luaa waa na ma'moⁿ'na' na m'aaⁿya cantyja 'naaⁿ'aⁿ ndo' na m'aaⁿ quii' n'o^onya, na jnda tquiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'o^onya. ¹⁴ Já jnda nty'ianda^aya^a jom ndo' cwitjei'yuu'ndyô ndaa'yo' na nquii Tsotyaa^a Ty'o^ots'om jnda jñoom Jnaaⁿ tsjoomnancue na nncwji'n'maaⁿ'ñe añmaaⁿ nn'aⁿ. ¹⁵ Ee meiⁿquia ts'aⁿ na macwji'yuu'ñe na Jesús cwiluiñê Jnda Ty'o^ots'om, m'aaⁿ Ty'o^ots'om quii' ts'om ndo' tseixmaⁿ cantyja 'naaⁿ'aⁿ.

¹⁶ Luaa waa na cwita'jnaaⁿ'a Ty'o^ots'om ndo' cwilayu'u'a na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa. Cwiluiñê Ty'o^ots'om na candya' ts'om nn'aⁿ. Juu na cwiluiñê na candya' ts'oom, ts'aⁿ na matseixmaⁿ jo', wando' cantyja 'naaⁿ'aⁿ ndo' m'aaⁿ quii' ts'om tsaⁿ'ñeeⁿ. ¹⁷ Luaa waa na ma'moⁿ'na' na juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa matseicanda^a'ñena' na tixola'catyuendyo juu xuee quia na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ, nc'e na m'aaⁿya tsjoomnancue cha'na Jesucristo. ¹⁸ Quia na matseixmaⁿ ts'aⁿ juu na m'aaⁿ Ty'o^ots'om na candya' ts'oom nn'aⁿ ticaty'ue na nncu'xeeⁿ juu ee juu macanda^a' na matseixmaⁿ na m'aaⁿ na candya' ts'oom, macwji'na' na nquiaa'. Xeⁿ na m'aaⁿya na nquiaaya, luaa' waa nc'e na m'aaⁿ' n'o^onya na nncu'xeeⁿ jaa. Ndo' na ljo' ma'moⁿ'na' na juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa, ticanda^a' laxmaaⁿya juu jo'.

¹⁹ Jaa m'aaⁿya na candya' n'o^onya Ty'o^ots'om nc'e jom ty'oomjñeeⁿ na candya' ts'oom jaa. ²⁰ Xeⁿ na nntso ts'aⁿ: “Ja candya' ts'o^onya Ty'o^ots'om”, sa^a m'aaⁿ na jnoom'm cwii x'iaaⁿ'aⁿ na matseyu', cwe' tsaⁿcantu jom. Ee xeⁿ tic'oom na jnda ntyjeeⁿ x'iaaⁿ'aⁿ na manty'iaaⁿ'aⁿ xonda^a nnc'oom na candya' ts'oom Ty'o^ots'om na tyoonty'iaaⁿ'aⁿ. ²¹ Luaa waa ñ'oom na matsa'ntjomna' na mañequiaaⁿ nda^aya na c'o^onya na wi' n'o^onya nn'aaⁿya na cwila'yu'.

5

Luaa cal'aaya cha nna'ndyo ñequio tsjoomnancue

¹ Ticwii cwii ts'aⁿ na matseyiyu'ya ts'om na Jesús cwiluiñe Cristo, macwiluiñe cwii jnda Ty'o^ots'om. Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na candya' ts'om nqueⁿ na cwiluiñe Tsotyaaya, mati matsona' na c'oom tsaⁿñeeⁿ na jnda ntyjii nn'aⁿ na cwiluiñe nteinaaⁿ. ² Quia laxmaaⁿya na candya' n'o^oya Ty'o^ots'om ndo' cwila'canda^andyo yuu na matsa'ntjoom jaa, quia jo' mati cwila'n'o^oa na m'aaⁿya na wi' n'o^oya nteinaaⁿ. ³ Luaa waa na ma'moⁿna' na candya' n'o^oya Ty'o^ots'om na cwila'candaaya ñ'oom na tqueeⁿ na matsa'ntjoom, ndo' jona' nchii cwii na xocanda^a nla'canda^andyo, ⁴ ee cwii cwii ts'aⁿ na cwiluiñe jnda Ty'o^ots'om cwii canda^a manañe ñequio na tixcwe na matseixmaⁿ tsjoomnancue. Cwina'ndyo nc'e na cwila'yuy'ya n'o^oya ñ'eⁿ Cristo. ⁵ Macanda ts'aⁿ na matseyiyu'ya ts'om na nquii Jesús cwiluiñe Jnda Ty'o^ots'om nnda^a nnaⁿñe ñequio na matseixmaⁿ tsjoomnancue.

Ñ'oom na macwji'yuu'ñena' cantyja 'naa' Jnda Ty'o^ots'om

⁶ Cantyja na jndyo Jesucristo tsjoomnancue, niom we nnom na ma'moⁿna' cantyja 'naaⁿ jo', ndaatoo ndo' niom', nchii ñequi'cheⁿ cantyja 'naaⁿ ndaatoo saa ñ'eⁿ ndaatoo ndo' niom'. Nquii Espíritu macwji'yuu'ñe cantyja 'naaⁿ na ljo' ndo' jom cwiluiñe ñ'oom na mayuu'. ⁷ Cañoom'luee m'aⁿ ndyee na cwitjei'yuu'ndye cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa': Nquii Tsotyaaya, ndo' Nquii na cwiluiñe ñ'oom' Ty'o^ots'om ndo' Espíritu Santo. Ndo' ndyeendye jona ñecwii cwiluiñyena. ⁸ Ndo' nnom tsjoomnancue m'aⁿ ndyee na cwitjei'yuu'ndye cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa': Nquii Espíritu, ndaa ndo' niom', ndo' ndyeendye joo ñecwii ñ'oom cwilajomndye. ⁹ Ndo' nc'e na cwito'ñ'o^oya ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye nn'aⁿ, majndeiti nnda^a nnto'ñ'o^oya ñ'oom na macwji'yuu'ñe Ty'o^ots'om na juuna' jndati tseixmaⁿna', ee tseixmaⁿna' ñ'oom na jnda tjei'yuu'ñe cantyja 'naaⁿ Jnaaⁿ. ¹⁰ Ee ts'aⁿ na matseyiu' ñequio Jnaaⁿ, mawaa ñ'oom na macwji'yuu'ñena' quii' ts'om, saa ts'aⁿ na ticatseyiu' ñequio Ty'o^ots'om mach'ee na cantuñe ee ticatseyiu' ñ'oom na jnda tjei'yuu'ñe cantyja 'naaⁿ Jnaaⁿ. ¹¹ Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ, luaa waa na macwji'yuu'ñena', jnda tquiaa Ty'o^ots'om na laxmaaⁿya na ticantycwii na cwitandoo'a, ndo' na laxmaaⁿya juuna' nc'e Jnaaⁿ. ¹² Jo' chii ts'aⁿ na matseixmaⁿ cwentaa' nquii na cwiluiñe Jnda Ty'o^ots'om matseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ, saa ts'aⁿ na ticatseixmaⁿ cwentaa' Jnaaⁿ, ticatseixmaⁿ na wando' añmaaⁿ.

Ñ'oom na macanda na chuu tsonwaañe

¹³ Matseiljeiya cartawaañe cwenta' 'o na cwilayu'yo' ñ'eⁿ Jnda Ty'o^ots'om cha cala'n'oⁿyo' na laxmaⁿyo' na ticantycwii na cwitandoyo'.

¹⁴ Cwiñ'o^ont'maaⁿndyo n'o^oya Ty'o^ots'om ee cwila'n'o^oa quia cwitaaⁿya cwii naya nnoom cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom, mañeeⁿ ñ'oom na cwitaaⁿya. ¹⁵ Ndo' cha'xjeⁿ cwila'n'o^oa na mañeeⁿ ñ'oom na cwitaaⁿya nnoom, mati nquiuuya na cwito'ñ'o^oya ñ'oom na jnda taaⁿya nnoom.

¹⁶ Cwii ts'aⁿ na matseyiu', quia nljeii cwii x'iaa' na matseyiu' na matseitjoñe tsaⁿñeeⁿ cwii nnom jnaⁿ na nchii wjaañ'oomna' juu na nntsuuñe, macaⁿna' na caⁿ tsaⁿñeeⁿ cwii naya nnom Ty'o^ots'om ndo' jom ñequiaaⁿ na nncwando' añmaaⁿ tsaⁿñeeⁿ. Waa jnaⁿ na wjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntsuuñe, tjaa'naⁿ nasei meiⁿ cwii caⁿ ts'aⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ. ¹⁷ Cha'tso nnom natia, laxmaⁿna' jnaⁿ ndo' waa jnaⁿ na ticjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntsuuñe.

¹⁸ Manquiuuya na ts'aⁿ na matseixmaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om tiquich'eeya jnaⁿ ee Jnda Ty'o^ots'om mach'ee cwenta, meiⁿ ticwanaaⁿ na ntsei'ndaa' tsaⁿjndii juu.

¹⁹ Manquiuuya na cwiluiindy^o cwentaa' Ty'o^ots'om ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na laxmaⁿna cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue m'aⁿna nacje 'naaⁿ' tsaⁿjndii.

²⁰ Ndo' mati manquiuuya na jnda jndyo Jnda Ty'o^ots'om ndo' jnda tei-jndo' n'o^oya na cwila'n^ona na cwitajnaaⁿ'a nquii Ty'o^ots'om na cwiluiiñê na mayom'm. Tjoom' cwitsaam'aaⁿya cantyja 'naaⁿ' nquii na cwiluiiñê na mayuu', juu Jnaaⁿ Jesucristo. Ñ'oomwaa' ma'm^ona' cantyja 'naaⁿ' Ty'o^ots'om na cwiluiiñê na mayom'm ndo' mati mañequiaa ñ'oom'ñeeⁿ na tseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando'. ²¹ 'O ntseindaaya, macanda Ty'o^ots'om cala't'maaⁿ'ndyo', nchii cwe' cwii na l'a nn'aⁿ na cwiluena na jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom. Mantyjati luaa'ndyo matsj^o.

Carta na jnda we na seiljei Juan

Cantyja 'naa' ñ'oom na mayuu' ñequio na wi' ts'om ts'a' x'iaa'

¹ Maja na cwiluiitquiendyo, matseiljeiya cartawaañe na matseicwano^{ya} na m'aa' 'u nomnn'a^{ya} na macwji' Ty'o^{ots'}om cwentaa' a' ñequio ntseinda'. Ñ'oom na mayuu' na jee' wi' ts'o^oya 'o na cwila'jomndyo' ñequio ñ'oom na mayuu'. Ndo' nchii macanda ja wi' ts'o^oya 'o mati cha'tsondye nn'a' na cwita'jnaa'na ñ'oom na mayuu'. ² Wi' ts'o^oya 'o nc'e ñ'oom na mayuu' na waana' quii' n'o^oya na ñequii'che' nnc'oomna' ñ'e'ndyo. ³ Nquii Ty'o^{ots'}om na cwiluiiñe Tsotyaaya ñequio Jnaa' Jesucristo quiana naya na la'xma'na naquii' n'om'yo' ñequio juu na m'aa' na wi' n'omna' 'o ñequio juu na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo ndaana nc'e ñ'oom na mayuu' ndo' na candya' n'omna' 'o.

⁴ Jee' nei^{ya} na ljeiya nt'om ntseinda' cwilajomndyena ñequio ñ'oom na mayuu' cha'xje' nquii Tsotyaaya Ty'o^{ots'}om jnda sa'ntjoom. ⁵ Ndo' je' 'u nomnn'a^{ya} na matseyu', maca'na njom' na c'o^oya na jnda nquiuuya nn'aa^{ya} na cwilayu'. Ñ'oomwaa' na matseiljeiya nchii ñ'oom xco na matsa'ntjomna', ñecwii xje' juuna' cha'xje' ñ'oom na ñejndyaa' na-jndyee. ⁶ Luaa waa na ma'mo'na' na jnda nquiuuya nt'omche', na c'o^oya na cwila'canda'ndyo ñ'oom'm na cwitsa'ntjomna' cha'xje' ñ'oom na tyondye'jndyee'yo' na c'o^oya na wi'n'o^oya nn'a' na cwila'yu'.

M'a' nn'a' na cwinquio'nn'a'

⁷ Jndye nn'a' m'a' tsjoomnancue na cwinquio'nn'a' na cwiluena na tiyuu' na jndyo Jesucristo na ts'a' jom. Ts'a' na luaa' mach'ee cwiluiiñe ts'a' na manquiu'nn'a', ndo' ts'a' na wjaa nacjoo' Cristo. ⁸ Jo' chii cal'a'yo' cwenta na juu ts'iaa' na jnda ñel'a'yo' titseicwaque'na' na cwe' ts'iaa'ndyo cha canda' nnto'ñoom'yo' na nntantjom'yo'.

⁹ Mei'quia ts'a' na nncwinom' ñ'oom na waa cantyja 'naa' Cristo, ticaljoo'ñe ñequio ñ'oom na t'mo^o, tic'oom tsa'ñee' ñ'e' Ty'o^{ots'}om. Saa ts'a' na cwiljoo'ñe ñequio ñ'oom na ma'mo'na' cantyja 'naa' Cristo, tseixma' tsa'ñee' cwentaa' Ty'o^{ots'}om ndo' ñequio Cristo. ¹⁰ Xe' nncwjee'cañoom ts'a' 'o ndo' nchii mañequiaa' ñ'oom na mayuu' cantyja 'naa' Cristo, mei' tilaljo'yo' jom l'a'yo' mei' na ñnequia'yo' na xma'ñê. ¹¹ Ee ts'a' na mañequiaa' na xma'ñê, matseijomñe ñequio natia na matseixmaa'.

Ñ'oom na macanda na matseinei' Juan nacjoo' cartawaañe

¹² Jndye ñ'oom maniom na mañe'catseina'tyaya ñ'e'ndyo'. Saa ticatseitiuuya na nncwil'uee'ndyo tsom canchii' ñequio ndaantom. Ee ntyjaa'ya cwii ts'o^o na nncjocando'a 'o na nlanaa' ntyjaa'ndaaya. Ndo' ntyjiiya na t'ma' nquioo na neii^{ya} xje' na nl'aaya na ljo'.

¹³ Joo ntseinda nomnn'a' na m'a' ñjaa' na macwji' Ty'o^{ots'}om cwentaa' a' cwila'cwanomna na xma'ndyu'. Mantyja luaa' ñ'oom na matseiljeiya.

Carta na jnda ndyee na seiljeii Juan

Ñ'oom na seicwanom Juan na m'aaⁿ Gayo

¹ Ja na cwiluiitquiendyo, matseiljeiia cartawaa na wjaana' na m'aaⁿ Gayo na mayuu'cheⁿ jeeⁿ wi' ts'ooⁿya 'u.

² 'U re nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya macaⁿa nnom Ty'ooots'om na cha'tso cantyja 'naⁿ ya wja'm'aaⁿ, ndo' ya nc'oom' na tiwi' cha'xjeⁿ ya wjaaquiendyu' na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ Espíritu. ³ Ee tquiecañom nt'om nn'aaⁿya na cwila'yu' na m'aaⁿya, ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiⁿya na jluena nqoⁿ na jeeⁿ xcwee' ts'om' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mayuu' ndo' cantyja na wjaam'aaⁿ, mache' na juu ñ'oom naya maqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' 'u. ⁴ Ee tjaa'naⁿ cwiicheⁿ nnom ñ'oom na mañequiaatina' na neiⁿya cha'xjeⁿ quia na mandiiya na joo nn'aⁿ na cwiluiindy nseindaaya tyeⁿ cwiljoo'ndyena naquii' ñ'oom na mayuu'.

Juan matseit'maaⁿñê Gayo

⁵ 'U re nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya, jeeⁿ xcwee mache' na mateixe' nn'aaⁿya na cwe' cwiquieya na m'aaⁿ, meiiⁿ joona nn'aⁿ na ticwajnaⁿ. ⁶ Jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' ljooñe, jluena na jeeⁿ wi' ts'om' joona. Cwii naya'ñeeⁿ cateijnde' joona 'naⁿ na macaⁿna' cha nndaⁿ nc'ootina ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om, ee jeeⁿ cjawee' ntyjeeⁿ na mache' naljo'. ⁷ Ee joona macwi'ooñ'omna ñ'oom naya 'naaⁿ Jesucristo jo ndaaⁿ nn'aⁿ, ndo' tícato'ñoomna s'om ndaaⁿ nn'aⁿ na tyoolayu'. ⁸ Nc'e na ljo', jaa nn'aⁿ na cwilayuu'a la'xmaaⁿya na cateix'aⁿya joona na nnteijndeiia na cwi'oonquiana ñ'oom na mayuu'.

Tixcwe s'aa Diótrfes

⁹ Seiljeiia cwii carta cwentaa' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿ yuu na m'aⁿyo' saa juu Diótrfes ticwancueⁿeⁿ na ja nntsa'ntjoⁿ ee ñecuaa xjeⁿ 'naaⁿaⁿ. ¹⁰ Nc'e na luaa', quia na nncuacañooⁿya 'o, quia jo' ncwaⁿya jom na mach'eeⁿ na luaa' na matseineiⁿ ñ'oom cantu nacjooyâ. Ndo' nchii macanda nmeiⁿ mach'eeⁿ, mati nn'aⁿ na cwi'oonquia ñ'oom' Ty'ooots'om, tiñe'coñoom joona, ndo' nn'aⁿ na ñe'cala'ljo naⁿñeeⁿ, macwjeeⁿeⁿ joona quii' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ.

¹¹ 'U re nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya, tintseijomndyu' ñequio ts'iaaⁿ natia, 'u catseijomndyu' ts'iaaⁿ na ya. Ee ts'aⁿ na matseijomñe ts'iaaⁿ na ya tseixmaaⁿ cwentaa' Ty'ooots'om, saa ts'aⁿ na wjaantyo ñequio natia, tic'oomñe cwentaaⁿaⁿ.

Ya mach'ee Demetrio

¹² Cha'tsondye nn'aⁿ ya ñ'oom nquiuna cantyja 'naaⁿ nn'aaⁿya Demetrio, ndo' manquiti ñ'oom na mayuu' macwji'yuu'ñena' cantyja 'naaⁿaⁿ. Mati jâ cwitjei'yuu'ndyô na ljo' ndo' 'o manquiu'yo' na cwilanaⁿya ñ'oom na mayuu'.

Ñ'oom na macanda na seiljeii Juan

¹³ Jndye ñ'oom niom na ñe'catseiljeiia cwenta' saa tiñe'cats'aa naljo' ñequio tsom ñequio ndaantom, ¹⁴ ee ntyjaa'ya ts'ooⁿ na tyuaa' nnty'iaya 'u quialjo'cheⁿ nlanaⁿ ntyjaaⁿ ndaaya.

¹⁵ Quiaa Ty'ooots'om na tjaañomtiuu c'oom'. Nn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ na ya ñ'oom ñequiondyu' cwila'cwanomna na xmaⁿndyu', ndo' 'u je', quiaa' na xmaⁿñe cwii cwii ts'aⁿ na matseiyu' yuu na m'aaⁿ.

Carta na seiljeii Judas

Xma'ndye nn'a'n na m'a'n cwentaa' Ty'oots'om

¹ Ja Judas matseiljeiya cartawaañe. Cwiluiindyō ts'a'n na mandi'ntjomtye'n nnom Jesucristo. Ti'xiōōya jndyu Jacobo. Cartawaañe matseicwanō'ya juuna' ndaa nn'a'n na ma'ma'n Tsotyāya Ty'oots'om na macwji'ñōō'n joona na macwjaa'ñê cwentaa'n'a'n, nc'e na matseitjoom'na' joona ñequio Jesucristo. ² Quiaa Ty'oots'om na nleijndyetei na nnto'ñoom'yo' na wi' ts'oom 'o, ñequio na mei'cwii ñomtiuu tic'om'yo' ñequio na candya' ts'oom 'o.

M'a'n nn'a'n na cwinquio'nn'a'n

(2 P. 2:1-17)

³ 'O nn'a'ya na wi' ts'ōō'ya, jnda seiquee'na' ts'ōō'n na nntseiljeiya cwii ñ'oom cwenta'yo' cantyja 'naa'n' juu na tjoom' na macwji'n'maa'ñe Ty'oots'om jaa, saa je' maqua'ya cwenta na maca'na' na catseijndo'a n'om'yo' na cjoo' n'om'yo' cantyja 'naa'n' juu na cwilayu'ya n'ōō'ya na juuna' ñejom tquiaa'n na laxma'n nn'a'n cwentaa'n'a'n. ⁴ Ee m'a'n nn'a'n quii'ntaa'yo' na cwilajomndyena ñ'e'ndyo' saa cwinquio'nn'a'na 'o. Ñ'oom' Ty'oots'om na jach'ee xuee teiljeii ma'mō'na' cantyja 'naa'na na nnt'uiiwi'na' joona cha'xje'n laxma'na na nntjoomna. Joona tic'omna cantyja 'naa'n'a'n, ee cwi-wil'uee'ndyena juu naya na matseixmaa'n na wanaa'n na nnc'omyana ñequio nn'a'n ndo' naljo' cwil'ana cwitjeii'ndyena cantyja 'naa'n' Jesucristo na cwilui-iñê na matsa'ntjoom jaa ndo' macanda' nque'n tjacantyja na t'ma'n cwiluiiñê jo ndaaya.

⁵ Meii'n na ntyjii na manqui'yo' ñ'oomwaa saa l'ue ts'ōō'n na cjaañjoom' n'om'yo' na ya tjei' Ty'oots'om nn'a'n Israel ndyuaa Egipto saa jndanquiache'n s'aa'n na tja' nt'omndye joona na ticala'yu'na ñ'e'ñê. ⁶ Ndo' mati cjaañjoom' n'om'yo' nquiee ángeles na ticaljoo'ndyena ts'iaa'n na laxma'na, hasta 'ndyena yuu na seijndaa'ñe Ty'oots'om cwentaana, maleichom joona na praso mei'n xocantycwii na chu'tye'ndyena l'uaancjo yuu na jaa'ñeñ'e'n hasta juu xuee quia na nncu'xee'n cha'tso. ⁷ Mati nn'a'n tsjoom Sodoma ñequio Gomorra ñequio nn'a'n nt'omche'n njoom ndioche'n, tquiandyeñ'e'na na l'ana mei'nquia nnom na quee'n n'om seiina nchii cha'xje'n na seijn-daa'ñe Ty'oots'om na nnc'om nn'a'n, ndo' na luaa' tyol'a nn'a'n njoom'ñee'n tseixma'na' cwii na ma'mō'na' na nnt'uiiwi' chom na tijoom canduu' nn'a'n na nmeii'n' cwil'a.

⁸ Na'ñee'n na m'a'na quii'ntaa'yo' meii'n na manquiuna na tuii na ljo', saa laxma'na nn'a'n na cwicatsoona ndaa, cwila'ndaa'ndyena seiina, l'ona na nlque'n Ta Jesús xje'n joona, cwila'jnaa'na ángeles na t'ma'n cwiluiindy e cañoom'luee. ⁹ Saa ángel na cwiluiitquieñe na jndyu Miguel quia na sei-jmei'ñê nnom tsa'jndii cantyja 'naa'n' sei'ts'o 'naa'n' Moisés, t'icatseijnaa'n'a'n cwe' tsoom nnom juu: "Nquii Ta Ty'oots'om catseitaa'n'a'n 'u." ¹⁰ Saa na'm'a'n' wi' ñ'oom cwila'nei'na nacjoo' mei'nquia na ticala'nō'n'a, ndo' chjoowi' na ndya' cwila'nō'ntina, cwila'nō'n'a jo' cwe' na c'ee' n'omna, cha'cwijom quioo' na cwe' mach'eetoyo'. Ndo' cantyja 'naa' jo' cwila'ndaa'ndye che'nquieena.

¹¹ Nlco'wi'na' na'm'a'n' ee cwi'oontyjona cha'xje'n na s'aa Caín. Cha na nnta'ntjomna s'om cwila'jomndyena na tis'a s'aa Balaam ndo' cwilawendyena nacjoo' Ty'oots'om cha'xje'n seiweñe Coré ndo' nc'e na ljo' s'aa'n seicuee' Ty'oots'om jom. ¹² Matseijnaa'na' 'o na ñ'ee'n na'm'a'n' quia na cwilajomndyo' ñ'e'n nc'iaa'yo' na cwilayu' na tjoom' cwicwa'yo'

na cwicañjom n'om'yo' Ta Jesús ndo' na^m'aⁿl ñequio na neiiⁿna cwicwa'na ndo' cwiwena ñ'eⁿndyo' meiⁿ tico'tiana' nquiuna. Matseijomna' jooa cha'cwijom ts'aⁿ cwe' m'aaⁿl ts'om cantyja 'naaⁿl nquii meiⁿ ticateix'ee canmaⁿ. Jooa laxmaⁿna cha'cwijom nchquiu na wjaachuu jndye na tjaa ndaluua' cachona'. Matseijomna' jooa cha'na n'oom na meiiⁿ na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nl'ana' ta, saa tjaa ta col'ana', na we ndii' tjana' ee na jnda tyena' xeⁿ quii' nch'ioona'. ¹³ Cantyja na cwil'a na^m'aⁿl la'xmaⁿna cha'na nmōⁿ t'maⁿ ndaaluae na mandyontquiena' chom' na tjoom' na cwajndii nt'a, la'xmaⁿna cha'na cancjuu na tijndaa' cwaaⁿ ntyja cwi'oona'. Majndaa' na ticantycwii na nljoo'ndyetyeⁿ na^m'aⁿl yuu na ntomñ'eⁿ najaaⁿ.

¹⁴ Mati Enoc, tsaⁿ na jnda ntquiee' ndii' na tei'cantyjoo' tsjaaⁿ 'naaⁿl Adán, tyotseineiⁿ ñ'oom na t'mōⁿ Ty'oōts'om naquii' ts'oom cantyja 'naaⁿ na^m'aⁿl. Tsoom: “Nt'iaya nquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom cha'tso na macwjee'cañoom ñequio meiⁿ meiⁿcheⁿ nn'aⁿ na lju' n'om, ¹⁵ na nncu'xeeⁿ cha'tso nn'aⁿ ndo' na nnt'uiiweeⁿeⁿ cha'tsondye jooa cantyja natia na jnda ñel'ana ndo' na nnts'aaⁿ na nnt'uiityeⁿna' nn'aⁿ na jeeⁿ tia ñeja'xmaⁿ cantyja 'naaⁿ cha'tso nnom natia na jnda ñel'a, ndo' cantyja 'naaⁿl cha'tso ñ'oom wi' na jnda ñeja'neiⁿna nacjoom'm.” ¹⁶ Na^m'aⁿl ñequii'cheⁿ cwilancjoo'ndyena ljo' cwiluii na ticjaawee' nquiuna na cwil'a nt'omcheⁿ, ljo' na cwil'a nc'iaana cwiluena xocwil'ue jo'. Ñequii'cheⁿ l'ue n'omna na caluii natia na queeⁿ n'om seiina. S'a ñ'oom cwilaneiⁿna ndo' ca'naaⁿndyena cha nquioo s'om lueena.

Matseijndo' Judas n'om nn'aⁿ na cwilayu'

¹⁷ Saa 'o nn'aⁿya na cwila'yu' na jnda ntyjiiya 'o, cjaanjoom' n'om'yo' ñ'oom na jaach'ee xuee tyoñequia apóstoles cwentaa' Ta Jesucristo, ¹⁸ na tyoluena ndaa'yo': “Joo ncuue na macanda nnc'om nn'aⁿ na nla'neiⁿ ñ'oom ticuee' ts'om nacjoo' ñ'oom naya 'naaⁿl Ty'oōts'om. Ndo' nl'ana cha'tso nnom na tilju' na cwila'queeⁿ n'omna.” ¹⁹ Jnaaⁿ jooa na cwitoⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu'. Cwila'ñ'oom'ndyena cantyja 'naaⁿ joo na queeⁿ n'om seiina, meiⁿ ticalaxmaⁿna Espíritu na cwiluiiñe Ty'oōts'om.

²⁰ Saa 'o je' nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya, caljoo'ndyo'tyeⁿyo' naquii' juu na cwila'yu'ya n'om'yo' na lju' tseixmaⁿna'. Calaneiⁿyo' nnom Ty'oōts'om ñequio juu najndei na matseixmaⁿ Espíritu Santo. ²¹ 'O caljoo'ndyo' cantyja na m'aaⁿ Ty'oōts'om na candya' ts'oom 'o ndo' cwindo'yo' juu xuee quia nquii Jesucristo na cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa nncwjee'nnaaⁿaⁿ, xjeⁿñeeⁿ nc'e na wi' ts'oom jaa ññequiaaⁿ na nnto'ñōōⁿya na ticantycwii na nntandōō'a.

²² Nn'aⁿ na we waa na m'aaⁿl n'om cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiiⁿ, cat'mōⁿyo' ndaana cha ñecwii nla'tiuuna. ²³ Ndo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda tjachuuna' jooa cantyja 'naaⁿl ñ'oom na cwit'mōōⁿ na^m'aⁿl, catjei'n'maaⁿndyo' jooa' cha'cwijom na macwji' ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ quii' chom. Ndo' ñequio nt'omcheⁿ c'om'yo' na wi' n'om'yo' jooa saa c'om'yo' na nquia'yo' na juu natia na laxmaⁿna tincw'uua'ndyo' jooa'.

Ñ'oom na macanda na matseit'maaⁿñena' Ty'oōts'om

²⁴ Nnom Nqueⁿ na waa najndei na cwiluiiñe na nncwañom'm 'o na tincju'cjena' 'o na ñequio na neiiⁿeⁿ nnts'aaⁿ na nncwintyje'yo' jo nnoom yuu na jeeⁿ caxuee na m'aaⁿ na meiⁿcwii tila'tjoondyo' jo nnoom, ²⁵ nnom Nqueⁿ na ñequii'cheⁿ cwiluiiñe Ty'oōts'om na macwji'n'maaⁿñe jaa cantyja 'naaⁿl Jesucristo na jom cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa cala't'maaⁿndyo' jom, jom cwitaa'jndyaaya jo ndaaya, jom cha'tso najndei matseixmaaⁿ, ndo' na maqueeⁿ xjeⁿ cha'tso, cha'xjeⁿ tyoontycwii na ñejndyowana', na waa na je', ndo' na ticantycwii na cwiwjaatina'. Amén.

Ñ'oom cantyja na tco'na' nty'iaa' Juan

'Naa' na t'mo' Jesucristo na quia nluui

¹ Ñ'oommeiiⁿ tquiaa Ty'o_ots'om nnom nquii Jesucristo na jom ca'mo_oⁿ jooⁿ na ndaa nquiee nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnoom. Ñequio 'ndyoo ángel cwentaaⁿ'aⁿ seica'mo_oⁿ ñ'oom'ñeeⁿ no_oⁿ ja Juan na mandi'ntjoⁿya nnoom. Ee joo ñ'oommeiiⁿ cwila'neiⁿna' cantyja na jnda teicandyoo' na nluui. ² Jo' chii mamacwji'yuu'ndyo ñ'oommeiiⁿ na t'moⁿ Ty'o_ots'om no_oⁿ ñequio Jesucristo. Macwji'yuu'ndyo cha'tsoti na tco'na' na nty'iaaya ndo' na jndiiaa.

³ Matio'naaⁿñe Ty'o_ots'om juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ ñ'oommeiiⁿ cantyja chiuu cwii ndyona', ndo' mati joo nn'aⁿ na cwindye ndo' cwila'we jooⁿ na quii' n'om. Ee jnda mawaa xjeⁿ na nluui cha'xjeⁿ na cwit'mo_oⁿ ñ'oommeiiⁿ.

Ñ'oom na to'ñoom ntquiee' ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o_ots'om cwentaaⁿ'aⁿ

⁴ Ja Juan matseicwanoⁿ ñ'oommeiiⁿ ndaa' 'o na cwiluiindyoy' ntquiee' ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o_ots'om cwentaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ'yo' ndyuaa Asia. Cato'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ ñequio juu na tjañomtiuu na mañequiaaⁿ quii' ts'om ts'aⁿ. Nqueⁿ na m'aaⁿ ndo' m'aaⁿñê ndo' tyom'aaⁿ cwitjoocheⁿ na nncuaa tsjoomnancue ndo' nncwjee'nnaaⁿ'aⁿ ndo' mati cantyja 'naaⁿ ntquiee' Espíritu na m'aⁿna jo nnom tio na wacatyeeⁿ. ⁵ Ndo' mati quiaa Jesucristo na nla'xmaⁿ'yo' joo naya'ñeeⁿ. Jom cwiluiiñê na macwji'yuu'ñê ñ'oom na mayuu' ndaaya, ndo' jom ts'aⁿ najndyee na tando'xco na tue'. Cwiluiiñê na matsa'ntjoom cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Nqueⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom jaa ndo' ñequio nioom'm na tcwe' tmaaⁿ jaa jnaaⁿya na waa. ⁶ Jnda tqueeⁿ jaa na t'maⁿ cwiluiindyoy' na m'aaⁿya nacje 'naaⁿ Ty'o_ots'om. Ndo' tqueeⁿ na cwiluiindyoy' ntyee na cwindya'ntjooⁿya nnom Ty'o_ots'om na juu cwiluiiñe Tsotyeeⁿ. Catseit'maaⁿñena' jom ndo' caluiit'maⁿñê cantyjati najndei na matseixmaaⁿ cha'waati na yo. Amén.

⁷ Queⁿ'yo' cwenta, manncwjee'cañoom Cristo ñequio nchquiu. Ndo' cha'tsoti nn'aⁿ nnty'iaa jom, ndiñ'eeⁿ nn'aⁿ na jla'jomndye na tueeⁿ'eⁿ. Ndo' cha'tso ntmaaⁿ na cwii cwii nnom nn'aⁿ, jndei nla'xuaana na chjoo' n'omna quia na nnty'iaana jom. Maxjeⁿ nntseicandaa'ñena' na ljo'. Amén.

⁸ “Ja cwiluiindyoy' Alfa ñequio Omega. Ja maxjeⁿ m'aaⁿya najndyee ndo' na macanda.” Luaa' matso nqueⁿ na matsa'ntjoom cha'tso. Nqueⁿ na m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ ndo' maxjeⁿ ñet'oom ndo' nncue'ntyjy na nncwjee'cañoom. Nqueⁿ na cwiluiiñê na cha'tso najndei matseixmaaⁿ.

Tco'na' nnom Juan na nty'iaaⁿ'aⁿ Cristo

⁹ Ja Juan na cwiluiindyoy' nn'aⁿ'yo' tjom na cwiwinooⁿya nawii' ñ'eⁿndyoy', ndo' tjom na cwitue'ndyocjaaya nnom Ty'o_ots'om. Ee nquii Jesucristo mañequiaaⁿ na tjom m'aaⁿya na ticatiom n'ooⁿya. Ja tyom'aaⁿjnaⁿya ndyuaaxeⁿncwe na jndyuna' Patmos nc'e na tyoñequia ñ'oom' Ty'o_ots'om ndo' na tyocwji'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿ Jesús. ¹⁰ Juu xuee na cwila't'maaⁿ'ndyoy' nqueⁿ na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa, m'aaⁿya nacje 'naaⁿ Espíritu Santo ndo' t'mo_oⁿ cwii na tco'na' no_oⁿya. Jndiiaa na jndei teic'uaa na seineiⁿ ts'aⁿ jo naxaⁿ'a cha'cwijom jndyee' ntu. ¹¹ Tso no_oⁿ:

—Ja maxjeⁿ m'aaⁿya najndyee cwii tjocheⁿ na nncuaa tsjoomnancue ndo' jom'aaⁿtyaya meiiⁿ na tacuaana'. Cwa, catseiljei'tcuundyu' cantyja na manty'ia' njom'. Catsa' libro, ndo' catseicwanom' juuna' ndyuaa Asia

ntquiee' tsjoom na m'aⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ. Cjaana' tsjoom Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, ñequio Laodicea.

¹² Quia jo' taquaⁿxaⁿa cha ya nnty'iaya 'ñeeⁿ juu matseineiⁿ ñ'eⁿndyo. Ndo' quia na jnda taquaⁿ, nty'iaya ntquiee' xjo s'om cajan na cwicañjoom' nlca. ¹³ Xcwe quii'ntaaⁿ ncjo'ñeeⁿ nty'iaya meintyjee' nqueⁿ na matseijomna' cha'cwijom ts'aⁿ jom. Cweⁿ cwii liaatco xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. Ndo' tsei'jñaⁿ chu'tyeⁿ cwii 'naⁿ na tuii ñ'eⁿ s'om cajan. ¹⁴ Sooxqueeⁿ canchii'na' cha'cwijom soo' catsmaⁿ canchii', ndo' cha'na canchii' tsaaⁿ. N'omnnoom xueena' cha'cwijom chom. ¹⁵ Nc'eeⁿ caxueena' cha'na colo na matseixmaⁿ s'om wee quia na je'ndyo jlui'na' naquii' chom, ndo' seilju'ya ts'aⁿ juuna'. Ndo' c'uaa na matseineiⁿ cha'cwijom c'uaa quia na cwicwjee' jndaa. ¹⁶ Ts'o^on ntyjaya too'ndye ntquiee' cancjuu ndo' quii' 'ñom macalui'nom cwii xjo na we ntyja taq. Ndo' jeeⁿ caxuee nnoom cha'na xueeñe ñe'quoom' na quiajmeiⁿ.

¹⁷ Quia na nty'iaya jom, tioondyo jo nc'eeⁿ cha'cwijom ts'oo ja. Ndo' teicaljoom ts'o^on ntyjaya nacjoya, tsoom no^on:

—Tinty'ue'. Ee maja na m'aaⁿya najndyee cwii tjo^ocheⁿ na nncuaa tsjoom-nancue ndo' jom'aaⁿtyaya meiiⁿ na tacuaana'. ¹⁸ Ja cwiluiindy^o na wando'a. Ndo' meiiⁿ na jnda t'io saa je' m'aaⁿya na ticantycwii na wando'a. Cha'tso nn'aⁿ na cwiwje m'aⁿna nacje 'naⁿya ndo' mati Hades yuu meindoo' l'oo. ¹⁹ Cwa catseiljei' cha'tso na maco'na' njom' na manty'ia', ñequio cha'tso na nlco'na' nnty'ia' na cwiluii je' ndo' na cwii nncjaaluii. ²⁰ Je' nntsjo^o ljo' ma'moⁿ ñ'oom wanty'iuu'waa cantyja 'naaⁿ ntquiee' cancjuu na nty'ia' na too'ndye ts'o^o ntyjaya, ndo' ntquiee' xjo s'om cajan na cwicañjoom' nlca. Joo ntquiee' cancjuu'ñeeⁿ, jo' jo' ntquiee' ángeles na cwil'a cwenta ntquiee' ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ. Ndo' joo ntquiee' xjo s'om cajan na cwicañjoom' nlca, jo' jo' ntquiee' ntmaaⁿ na'ñeeⁿ na la'xmaⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om.

2

Ñ'oom cwentaa ntquiee' ntmaaⁿnn'aⁿ: Ñ'oom na tja tsjoom Éfeso

¹ Tsoti Jesús no^on:

—U Juan, catseiljei' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ tsjoom Éfeso. Catsu': “Nmeiiⁿ ñ'oom na matseinaⁿ nnc^o na too'ndye ntquiee' cancjuu ts'o^o ntyjaya. Ja m'aaⁿya quii'ntaaⁿ ntquiee' xjo s'om cajan na cwicañjoom' nlca: ² Mantyjiiya chiuu waa ts'iaaⁿ 'naⁿya na cwil'a'yo', ndo' cantyja na cwila'jnda'yo' na tica'ndyenc'uaa'ndyo'. Mantyjiiya na ticuaaya nquiu'yo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na tia nn'aⁿndye. Ndo' jnda jliu'yo' chiuu laxmaⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na cwiluiindy^e apóstoles, jnda jliu'yo' na cantundye na'ñeeⁿ. ³ Ntyjiiya na t'maⁿ n'om'yo' ndo' na cwila'quii n'om'yo' meiiⁿ t'maⁿ nawil' cwiwi'nom'yo'. Meiⁿ ticwintqueⁿyo' na cwila'jnda'yo' na cwindye'ntjom'yo' no^on. ⁴ Saa waa na ntyjiiya ñ'eⁿndyo': tacantyyaa' n'om'yo' ja cha'xjeⁿ quia to'jndyee'yo' na jeeⁿ jnda nquiu'yo' ñ'eⁿndyo. ⁵ Cjaañjoom' n'om'yo' cha'tso na ñel'ajndyee'yo' ndo' je' tacol'a'yo', calcwe' n'om'yo'. Cal'a'nnda'yo' yuu na ya cha'xjeⁿ na ñel'a'jndyee'yo', Ee xeⁿ tical'a'yo' na ljo', quia jo' nncuaçañooⁿya 'o ndo' nncwji'a xjo na ñjoom' sca quii'ntaaⁿyo'. ⁶ Saa waa cwii na jeeⁿ majo'ndyo cantyja 'naⁿyo'. M'aⁿyo' na jndoo'yo' ts'iaaⁿ na la'xmaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ na jndyu nicolaítas, ndo' mati nnc^o jndoya ljo' na cwil'ana. ⁷ 'Ñeeⁿ 'o na ñe'candy'e'yo', candy'e'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaa ntmaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om

quia tso: 'Ñeeⁿ juu na jnda^a jnaⁿñe ñequio natia, ñequiaya na nlquii ta^a' ts'oom na mañequiaana' na wando' ts'aⁿ. Juu ts'oom'ñeeⁿ meintyjee'na' xcweya paraíso cwentaa' Ty'oots'om.”

Ñ'oom na tja tsjoom Esmirna

⁸ Tsoti Jesús nooⁿ:

—Catseiljei' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' jooⁿ na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿna tsjoom Esmirna. Catsu': “Ñ'oommeiiⁿ matseinaⁿ ja, na m'aaⁿya najndyee ndo' m'aaⁿya na macanda. Ja meiiⁿ na jnda t'io sa^a je' jnda mawando'xcō. ⁹ Mantyjiiya chiuu waa na m'aⁿyo' ndo' nawi' t'maⁿ na cwiwinom'yo'. Ndo' ntyjiiya cantyja na wanty'iaandyo m'aⁿyo' sa^a jo nnom Ty'oots'om laxmaⁿyo' na tyandyo'. Ntyjiiya ñ'oom wi' na cwilue nn'aⁿ nacjo'yo'. Naⁿñeeⁿ tuiindyena na judíos sa^a cantyja na cwil'ana mach'eena' na meiⁿchjoo nchii jo' jooⁿ. Jooⁿ la'xmaⁿna tmaaⁿ nn'aⁿ na matseitjom Satanás cwentaaⁿaⁿ. ¹⁰ Tintyue'yo' cwii nawi' na manntjom'yo'. Ee queⁿyo' cwenta, mawaa xjeⁿ na cwantindyo' 'o nntsa'yo' w'aancjo nc'e na ta^a' ts'om tsaⁿjndii. Ee ñe'caljeiiⁿ chiuu n'om'yo'. Nntjom'yo' nawi'ñeeⁿ cwii qui xuee sa^a caljoo'ndyo'tyeⁿyo' na ñe'cwii cala'tiuu'yo' meiiⁿ ñequio jo' cwje'yo', quia jo' ja ñequiaya na nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'. ¹¹ 'Ñeeⁿ 'o na ñe'candye'yo', candye'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaa^a ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ: 'Ñeeⁿ juu na jnda^a jnaⁿñe ñequio natia, juu na jnda we ndii' na nncue' ts'aⁿ, xocat'uiina' jom.”

Ñ'oom na tja tsjoom Pérgamo

¹² Tsoticheⁿ Jesús nooⁿ:

—Catseiljei' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' jooⁿ na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om na m'aⁿ tsjoom Pérgamo. Catsu': “Luua ñ'oom na matsjoo nncō na maleiñ'oⁿya xjo na ta^a we ntyja: ¹³ Mantyjiiya chiuu waa na m'aⁿyo' ndo' na majo'to cwic'eⁿyo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na matsaⁿntjom tsaⁿjndii. Ntyjiiya na tyeⁿ cwilei'ñ'om'yo' xueya ndo' tyootjei'ndyo' cantyja na cwila'yū'yo' ñ'eⁿndyo^o meiiⁿ na xcwe quii' tsjom'yo' jla'cuee' nn'aⁿ ti'x'iaa'yo' Antipas. Jom ñequio na xcwee' ts'oom tyocwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿya ndaa^a nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom tsaⁿjndii na maxjeⁿ mac'eⁿ jo' jo'. ¹⁴ Sa^a niom nt'om na ntyjiiya ñ'eⁿndyo', ee m'aⁿ cwantindyo' 'o na cwilei'ñ'om'tyeⁿyo' ñ'oom na t'moⁿ Balaam. Jom t'mooⁿ nnom Balac ñ'oom na s'aana' na jla'tjoondye nn'aⁿ Israel nnom Ty'oots'om. Ee tsoom na ya na cala't'maaⁿndyena 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a. Ndo' ya na nnc'oocatsa'na sei quioo' jo ndaana', jnda jo' nntquiina sei'ñeeⁿ. Ndo' tsoom na maxjeⁿ ya na cwe' nc'omyana ñequio nc'iaana. ¹⁵ Mati waa cwicheⁿ na ntyjiiya ñ'eⁿndyo' na m'aⁿ nt'omndyo' 'o na cwilei'ñ'om'tyeⁿyo' ñ'oom na cwit'mooⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyu nicolaítas, ndo' ñ'oom'ñeeⁿ jeeⁿ jndoya. ¹⁶ Jo' chii calcwe' n'om'yo'. Ee xeⁿ tical'a'yo' na ljo', tyuaa' nncuacaño^oya 'o ndo' ñequio xjo na macalui' quii' 'ndyo nnts'aaya tia' ñ'eⁿ cwantindyo' 'o na cwito'ñoom'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. ¹⁷ 'Ñeeⁿ 'o na ñe'candye'yo', candye'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaa^a ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. 'Ñeeⁿ juu na jnda^a jnaⁿñe ñequio natia, ñequiaya maná na nlcwa' na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ. Ndo' ñequiaya cwii tsjo' canchii' nnom. Nacjoo' juuna' nntseiljeixcō xueya ndo' meiⁿcwii ts'aⁿ ticaljeii ljo' matso ljeii'ñeeⁿ, macanda nquii ts'aⁿ na nnc'oñom juuna' ntyjii.”

Ñ'oom na tja tsjoom Tiatura

18 Tsoticheⁿ Jesús noqⁿ:

—Catseiljei'ti' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' jooⁿ na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ cwentaa' Ty'ooots'om na m'aⁿ tsjoom Tiatira. Catsu': "Luaa ñ'oom na matseinaⁿ nncō na cwiluiindyō Jnda Ty'ooots'om. N'omnoqⁿ jeeⁿ xueena' cha'cwijom chom, ndo' nc'a caxueena' cha'cwijom s'om wee na jnda seilju'ya ts'aⁿ. 19 Tcuu mantyjiiya chiuu waa ts'iaaⁿ 'naⁿya na cwil'a'yo' ndo' na wi' n'om' nc'iaa'yo' na la'xmaⁿ'yo' na cwila'yu'ya n'om'yo'. Ndo' ntyjiiya na ya cwindye'ntjom'yo' noqⁿ ndo' na tica'ndyenc'uaa'ndyo'. Ndo' je' candaa'ti waa na cwil'a'yo' naquii' ts'iaaⁿ 'naⁿya nchiiti quia to'jndyee'yo'. 20 Saa waa na ntyjiiya ñ'eⁿndyo' ee cwiñe'quiandyo' na ma'moⁿ cwii yuscu ñ'oom na tis'a quii'ntaaⁿ'yo'. Jom cwe' matsoyaaⁿ na cwiluiñê ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'ooots'om, saa mach'eeⁿ cha'na tyoch'ee yuscu na jndyū Jezabel. Manquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom noqⁿ. Ee ma'moqⁿ na wanaaⁿ na cwe' c'omyana ñ'eⁿ nc'iaana, ndo' na cala't'maaⁿndyena 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a, ndo' ya na catquiina sei' na ty'equeⁿ nn'aⁿ jo ndaa jooⁿ! 21 Ndo' jnda tquiaya na wanaaⁿ na calcwe' ts'oom jnaaⁿ'aⁿ, saa tiñe'calcwe' ts'oom na cwe' m'aaⁿyaaⁿ ñequio nn'aⁿ. 22 Queⁿ'yo' cwenta, ja nntseiquioqⁿ cwii tycu w'ii nacjoom'm. Ndo' mati nquiee nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñ'eⁿñê, nnts'aa na nntjoomna cwii nawi' t'maⁿ xeⁿ na ticalcwe' n'omna na cwila'jomndyena natia na mach'eeⁿ. 23 Ja nntseicwjaya cha'tso nn'aⁿ na cwi'oontyjo naxeeⁿ'eⁿ na cwiluiindyē cha'cwijom ntseinaaⁿ. Ndo' na ljo' cha'tso ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji'a cwentaya nliuna na ja ntyjiitcuundyō chiuu waa na matseituu ts'aⁿ ñequio chiuu waa na m'aaⁿ ts'om ts'aⁿ. Ndo' cantyjati na jnda ñel'a'yo', malaa'ti' nñequiaya na nlo'ñom ticwiindyō' 'o. 24 Saa nt'omndyo' 'o na m'aⁿ'yo' Tiatira na tyoolajomndyo' ñ'oom na cwindye naⁿñeeⁿ, meiⁿ tyoowijndo' n'om'yo' ñ'oom'ñeeⁿ na cwiluena la'xmaⁿ'na' ñ'oom wanty'iuu' cantyja 'naaⁿ Satanás. Ndo' na luaa' waa ticatiqotyā xuu nacjo'yo'. 25 Saa macanda matsjoqⁿ na caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mayuu' na cwilei'ñ'om'yo', hasta xjeⁿ na nncuaya. 26 Ndaa joo nn'aⁿ na cwita'ntjom na ñe'cats'aa Satanás xjeⁿ jooⁿ ndo' cwiljoo'ndyetyeⁿ'na cantyja 'naⁿya hasta na macanda, nñequia najndei na matseixmaⁿ na nntsā'ntjomna nn'aⁿ na cwii cwii ndyuaa. 27 Jnda tquiā Tsotyāya na nntseixmaⁿya na nntsā'ntjoⁿya. Cha'xjeⁿ na nntiuujndaā xuaa na mmeiⁿ ts'aⁿ ts'ooml'eii'xjo, maluaa' nncu'xeeⁿ nn'aⁿ. 28 Ndo' nñequiaya caxjuuncoo nnom tsaⁿñeeⁿ. 29 'Ñeeⁿ 'o na ñe'candy'e'yo', candy'e'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaa ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿ'aⁿ."

3

Ñ'oom na tja tsjoom Sardis

1 Tsoticheⁿ Jesús noqⁿ:

—Catseiljei'ti' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' jooⁿ na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ tsjoom Sardis. Catsu': "Luaa matsjoqⁿ nncō na matseixmaⁿya ntquiee' Espíritu cwentaa' Ty'ooots'om ndo' ntquiee' cancjuu: Tcuu mantyjiiya chiuu waa ts'iaaⁿ 'naⁿya na cwil'a'yo' na m'aⁿ'yo' ndo' na waa ñ'oom cantyja 'naⁿ'yo' na jeeⁿ tando' n'om'yo', saa tiyuu'. 'O cwilaxmaⁿ'yo' cha'cwijom l'oo. 2 'O na m'aⁿ'yo' cha'cwijom na cwind'a'yo', calcwiiya n'om'yo'. Juu chjoowi' na ndi cwilei'ñ'om'yo', calajnda'yo' na nncjaanajndeiina'. Ee mawaa xjeⁿ na ñe'cantycwii naya'ñeeⁿ naquii' n'om'yo'. Ee maljeiya na tixcwe cwil'a'yo' jo nnom Tsotyāya Ty'ooots'om. 3 Quia jo' tyeⁿ cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom

naya na jndā toñoom'yo'. Calawe'yo' jona' ndo' calcwe' n'om'yo'. Ee xeⁿ ticalajndaa'ndyo' na nnc'om'c'eendyo', mats'ia jo' nncuacaño^onya 'o cha'cwijom macwjee'cañoom tsaⁿcanch'ue quia tic'omc'eeñe ts'aⁿ. Meiⁿ xocala'noⁿyo' ljo' xjeⁿ nncuacaño^onya 'o. ⁴ Saa m'aⁿ cwantindyo' 'o tsjoom Sardis na tyoolacwajndiindyo' lia'yo' ñequio natia. Jo' chii ñnequiaya liaa canchii' na nlcwee'yo' ndo' nnc'om'yo' ñ'eⁿndyo ee la'xmaⁿyo' na nnda'yo' jona'. ⁵ Ñeeⁿ joo na jndā jnaⁿdye ñequio natia, nntseicwaya liaa canchii' naⁿñeeⁿ. Meiⁿ tijoom catseicanduu'a ncueena nacjoo' libro na chuuna' ncuee nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'. Ndo' nncwji'yuu'ndyo na cwiluiindyena cwentaya jo nnom Tsotyaya ndo' mati jo ndā ángeles cwentaaⁿaⁿ. ⁶ Ñeeⁿ 'o na ñe'candye'yo', candye'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndā ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ.”

Ñ'oom na tja tsjoom Filadelfia

⁷ Tsoticheⁿ Jesús no^o:

—Catseiljei'ti' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' jona' nam'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ tsjoom Filadelfia. Catsu': “Ja cwiluiindyo na lju' ts'o^o ndo' cwiluiindyo ñ'oom na mayuu'. Cha'xjeⁿ David tyowaa najneiⁿ na tyotsa'ntjoom cha'waa ndyuaaⁿaⁿ, mati ja matseixmaⁿya juu najndeiⁿ na matsa'ntjom Ty'o^ots'om. Ee ja tseixmaⁿya na ñnequiaya na wanaaⁿ na nncjaaquiee' ts'aⁿ cañoom'luee oo na ticwanaaⁿ. Nnc^o matseicanaaⁿndyo ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu nnda^o nntseicu'tyeⁿ. Oo matseicu'tyaⁿya ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu nnda^o nntseicanaaⁿñe. Luaa waa na matsjo^o nnc^o: ⁸ Mantyjiiya chiuu waa ts'iaaⁿ 'naⁿya na cwil'a'yo'. Canty'ia'yo', jndā seicanaaⁿndyo cwii cha'cwijom 'ndyoots'a jo ndā^oyo' cha nnda^o nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'naⁿya, ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu nnda^o nntseicu'. Ee meiiⁿ tit'maⁿ waa na jnda'yo', saa cwilacanda'yo' ñ'oomya meiⁿ tyootjei'ndyo' cantyja 'naⁿya. ⁹ Luaa waa na nnts'aaya. M'aⁿ nn'aⁿ tsjom'yo' na cwiluena na jona na mayuu'cheⁿ judíos na wi' ts'om Ty'o^ots'om. Saa cantyja na cwil'ana mach'eena' na tiyuu' na ljo'. Ñenquii'cheⁿ cantu cwila'neiⁿna, ee la'xmaⁿna tmaaⁿ cwentaa' Satanás. Jo' chii queⁿyo' cwenta, nnts'aaya na nnc'oontyjaa'na 'o na nnta'na cantyena jo ndā^oyo'. Ndo' na nnc'oola'noⁿna na ja m'aaⁿya na candya' ts'o^onya 'o. ¹⁰ Nc'e na cwiqueⁿyo' cwenta ñ'oom na tsjo^o na tica'ndyenc'uaa'ndyo' meiⁿchiuucheⁿ na cwitjom'yo', jo' chii mati ja nnts'aa cwenta 'o juu xjeⁿ quia na nlco'wi'na' cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. ¹¹ Queⁿyo' cwenta, matyuaa' nncuacaño^onya 'o. Cha'tso naya na tseixmaⁿya na jndā toñoom'yo', tila'candyaandyo' jona', cha' tints'aana' na ticanda'yo' cwii corona. ¹² Ñeeⁿ juu na cwinaⁿñe ñequio natia, ja nnts'aa na nljoo'ñetyeⁿ nacañoom' Ty'o^ots'om. Nntseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'cwijom cwii ta ts'oomx'ee wats'om cañoom'luee. Ndo' tijoom cwinnwji'na' juu jo' ee nquii Ty'o^ots'om cwentaya cwiluiñe wats'om'ñeeⁿ. Ndo' nntseiljeiya xueⁿeⁿ nacjoo' tsaⁿñeeⁿ ñequio xuee' tsjoom 'naaⁿaⁿ, majuu tsjoom Jerusalén xco. Tsjoom'ñeeⁿ ndyocuenta' na nnaⁿna' cañoom'luee yuu na m'aaⁿ nqueⁿ na cwiluiñe cwentaya. Ndo' mati nntseiljeiya cwiicheⁿ xueya na xcona' nacjoo' tsaⁿñeeⁿ. ¹³ Ñeeⁿ 'o na ñe'candye'yo', candye'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndā ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ.”

Ñ'oom na tja tsjoom Laodicea

¹⁴ Tsoticheⁿ Jesús no^o:

—Catseiljei'ti' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' jona' nam'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om na m'aⁿ tsjoom Laodicea.

Catsu': "Luaa matsjoo nncō na cwiluiindyō ñ'oom na mayuu' ndo' ñequii'cheⁿ macwji'yuu'ndyō ñ'oom na candaā'. Ñ'eⁿndyō ja s'aa Ty'oōts'om cha'tso na tuii. ¹⁵ Ja mantyjiiya chiuu waa na la'xmaⁿ'yo'. Ticatseijomna' 'o meiⁿ cha'na ndaatioo teiⁿ, oo meiⁿ cha'na ndaatioo jmeiⁿ'. Toom cwe' m'aⁿ'yo' na queeⁿya n'om'yo' cantyja 'naⁿya quia jo' nntseijomna' 'o cha'na ndaatioo jmeiⁿ'. Oo toom cwe' candaā'ñ'eⁿ na l'o'yo' ja quia jo' nntseijomna' 'o cha'na ndaatioo teiⁿ. ¹⁶ Saa n'e na cwe' cwiljoyato n'om'yo' chiuu waa na m'aⁿ'yo', jo' chii matseijomna' 'o cha'cwijom ndaa na cwe' tue'ncue, meiⁿ tijmeiⁿ ndo' meiⁿ titeiⁿ. Na luaa' waa na cwila'xmaⁿ'yo', maxjeⁿ nncwji'a 'o cantyja 'naⁿya cha'xjeⁿ na macwji' ts'aⁿ ndaajnaⁿ quii' 'ndyoo. ¹⁷ Ee cwindu'yo': Jâ tyandyô, jnda teit'aa' 'naaⁿyâ. Meiⁿ cwii tjaa na cwimatseitjoona' jâ. Saa ticaliu'yo' na 'o la'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na nty'iaa'ndye. La'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na wi' cwitjoom, ndo' nn'aⁿ na ñeeⁿ'ndye. La'xmaⁿ'yo' na nchjaaⁿ'yo' ndo' na ñecantsei'ndyō'. ¹⁸ Jo' chii matseijndo'a n'om'yo' na cal'uee'ndyō' naya na m'aaⁿya na matseijomna' juuna' cha'na s'om cajan na cajndati, quia jo' nnc'om'yo' na mayuu'cheⁿ na tyandyō' jo nnom Ty'oōts'om. Ndo' cal'ueendyō' liaa canchii' na m'aaⁿya na nlcwee'yo', quia jo' nntseicu'na' na jnaaⁿ'yo' na m'aⁿ'yo' na ñecantsei'ndyō'. Ndo' cal'uee'ndyō' ncheⁿ nasei na nnc'oocue n'omndaā'yo' quia jo' nleitquioo'yo' na nla'noⁿ'yo' chiuu waa cantyja na m'aⁿ'yo'. ¹⁹ Cha'tso nn'aⁿ na candyā' ts'oōⁿya, quia cwila'tjoondyena macwaⁿya joona, ndo' matseisei'a joona quia na macaⁿ'na'. Jo' chii ñequii'cheⁿ c'om'yo' na cjoo' n'om'yo' cantyja 'naⁿya, ndo' calcwe' n'om'yo'. ²⁰ Queⁿ'yo' cwenta, meintyjaa'a 'ndyoots'a ndo' macjoo'a juuna'. Xeⁿ m'aaⁿ ñeeⁿ juu na nndii na macwaⁿya, ndo' nntseicanaaⁿñe 'ndyoots'a, nncjoquia'a na nntseijomndyō ñ'eⁿñê. Nlcwaa'a ñ'eⁿñê ndo' mati nlcwaaⁿ'a ñ'eⁿndyō. ²¹ Ñeeⁿ juu na jnda jnaⁿñe ñequio natia, quia mawa'catyāⁿ tio 'naⁿya, ññequiaya na nncwa'catyeeⁿ na cañomya, cha'xjeⁿ ja jnda jnaⁿndyō ñequio natia ndo' jnda jndyocajmaⁿya nacañoom' Tsotyaya tio 'naaⁿ'a'. ²² Ñeeⁿ 'o na ñe'candyē'yo', candyē'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaa ntmāⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿ'a."

4

Cwiwit'maaⁿñe Ty'oōts'om cañoom'luee

¹ Jnda jndii ñ'oommeiⁿ, quia jo' tco'nnda'na' noōⁿ na nty'iaya cwii 'ndyoots'a na wanaaⁿ cañoom'luee. Ndo' jndiinnda'a na seineiⁿ juu na jndiijndyā na teic'uaa jndyee' cha'cwijom ntu, tso noōⁿ:

—Candyō'waa' ñjaaⁿ, ndo' m'moōⁿya njom' chiuu waa na quia wjaaluiiti.

² Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ m'aaⁿya nacje 'naaⁿ Espíritu Santo. Quia jo' nty'iaya na meintyjee' cwii tio cañoom'luee, wacatyeeⁿ cwii ts'aⁿ nacjoo' juuna'. ³ Jeeⁿ neiⁿncoo' caxueeñê. Juu jo' matseijomna' cha'cwijom tsjo' jasje ñequio cornalina na jeeⁿ wando' colo 'naaⁿ'na'. Tio'ñeeⁿ ndii'na' catsuut-soom'naⁿ na tseijomna' cha'na tsjo' esmeralda na jeeⁿ neiⁿncoo'na'. ⁴ Ndo' ndiocheⁿ tio'ñeeⁿ meintyjee' nt'omcheⁿ ntquiuu nchoo' ñequiee ntio. Jo' jo' meindyuaandyē ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Cwee'na liaa canchii' ndo' ñjom corona s'om cajan nqueⁿna. ⁵ Juu tio'ñeeⁿ na meintyjee' xcwe cwicalui' chom ntsuee ndo' c'uaa cwila'naⁿ'na'. Ndo' jo' nnom tio'ñeeⁿ meintyjee' ntquiee' sca catsuu na cwiwixuee chom. Joo chom'ñeeⁿ cwilui-indye ntquiee' Espíritu na cwiluiñe Ty'oōts'om. ⁶ Ndo' jo' nnom tio'ñeeⁿ waa cwii ndaaluee na jeeⁿ caxuee cha'na tsioo.

Ndo' ndiocheⁿ tio'ñeeⁿ m'aⁿ ñequiee naⁿ na ta'ndo' na niom n'om ndaana jo nanqueⁿ na ndo' jo ndaana. ⁷ Juu tsaⁿ na wando' na nty'iajndyaa, matseijomna' jom cha'cwijom liom. Ndo' tsaⁿ na jnda we, matseijomna' jom cha'cwijom quioo'jndyo. Tsaⁿ na jnda ndyee, matseijomna' nnoom cha'na nnom ts'aⁿ. Ndo' tsaⁿ na jnda ñequiee, matseijomna' jom cha'cwijom cachi na mantya. ⁸ Ndo' cha'tsondye joo naⁿñeeⁿ na ta'ndo', niom yom yom lquiina. Cha'waandyena ñ'eⁿ lquiina chuu' n'om ndaana. Naxuee natsjom tic'oomeintyjee'na na cwiluena:

Nquii Ta Ty'o^ots'om matseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nnom najnda.

Lju'. Lju'. Lju' cwiluiñê.

Nqueⁿ m'aaⁿ nacjee' na jnaⁿjndyeena'.

Maxjeⁿ m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ ndo' nncue'ntyjo na nncwjee'cañoom.

⁹ Joo ñequiee naⁿñeeⁿ na ta'ndo', cwilcwii'na nquii Ty'o^ots'om na wacatyeeⁿ tio, jom na tjaa yuu cantycwii na wanoom'm. Cwila't'maaⁿndyena jom ndo' cwiñe'quiana na quianl'uaaⁿaⁿ. ¹⁰ Quia na cwil'ana na ljo', quia jo' cha'tso ntquiuu nchoo' ñequiee naⁿ na cwiluiitquiendye cwita'na cantyena jo nnom nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio. Cwila't'maaⁿndyena jom na tjaa yuu cantycwii na wanoom'm. Cwitsa'na corona 'naaⁿna jo nnom tio. Cwiluena:

¹¹ 'U Ta Ty'o^ots'oomyâ na t'maⁿ cwiluiindyu',

jeeⁿ matsona' na cwit'maaⁿndyu'.

'U tijoom cantycwii cantyja najndu'.

'U sa' cha'tso na niom.

Tuina' nc'e na l'ue ts'om' ndo' ndim'aⁿna' nc'e 'u.

5

Tsom na to'ñom Catsmaⁿ

¹ Ndo' nty'iaya cwii tsom na chu'l'cwiina' na maleiñ'oom nqueⁿ na wacatyeeⁿ nacjoo' tio. Ndiina' ts'o^oqⁿ ntyjaya ndo' we ntyja teiljeiina'. Ndo' ntquiee' joo na tjata'tyeⁿna'. ² Ndo' nty'iaya cwii ángel na jeeⁿ jndei ndo' jeeⁿ c'uaa 'ndyoo na matseineiⁿ. Mawax'ee:

—¿Ñeeⁿ juu tseixmaⁿ na nntseicanaaⁿñe yuu na ta'tyeⁿ tsomwaa ndo' na nntseican^oñ' juuna'?

³ Saa meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ c'oom na matseixmaⁿ na nntseicanaaⁿñe tsom'ñeeⁿ, meiⁿ ángeles cañoom'luee, meiⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, meiⁿ añmaaⁿ nn'aⁿ na jnda tjā na m'aⁿ tsjoom l'oo. Meiⁿ cwii na ndyee ndii'ndye joona tīcandaā nty'iaa' naquii' tsom'ñeeⁿ. ⁴ Jo' chii jeeⁿ tyot'io^o cwe' nc'e na meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ tseixmaⁿ na nntseicanaaⁿñe tsom'ñeeⁿ, meiⁿ na nnty'iaa' naquii'na'.

⁵ Ndo' cwii nquiee naⁿñeeⁿ na cwiluiitquiendye tso no^oqⁿ:

—Tant'ioo' ee m'aaⁿ nqueⁿ na jnda seityueeⁿ juu natia. Jom tseixmaaⁿ na nntseicanaaⁿñê cwii ndo' cwii ntquiee' joo na tjata'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ ndo' nntseican^oñ' juuna'. Jom matseicajndyuna' Liom cwentaa' tmaaⁿ nn'aⁿ Judá na cwiluiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantyyoo'.

⁶ Quia jo' nty'iaya cwii ts'aⁿ cha'cwijom catsmaⁿ na jnda jla'cuae' nn'aⁿ. Meintyjeeⁿ nacañoom' tio quii'ntaaⁿ ñequiee na'ta'ndo' ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Jom niom ntquiee' ndei'jñeeⁿeⁿ ndo' niom ntquiee' n'omnnoom. Joo n'omnnoom cwiluiindyena' ntquiee' Espíritu na cwiluiñê Ty'o^ots'om na jñoom cha'waa tsjoomnancue. ⁷ Ndo' tjantyyaaⁿaⁿ nquii na wacatyeeⁿ tio. To'ñoom tsom na ndii' ts'o^o ntyjaya. ⁸ Ndo' jom na matseicajndyuna' Catsmaⁿ quia jnda to'ñoom tsom'ñeeⁿ, quia jo' ñequiee naⁿ na ta'ndo' ta'na cantyena jo nnoom ndo' majo'ti l'a ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Ticwiindyene na'tquie'ñeeⁿ maleiñ'oom arpa ñequio waso s'om cajan na too'cheⁿna' ñjom suu. Suu'ñeeⁿ tseixmaⁿna' ñ'oom ndyuee nn'aⁿ

na cwiluiindyē cwentaa' Ty'oōts'om quia na cwila'neiⁿna nnoom. ⁹ Ndo' cwitana cwii luantsa xco. Cwiluena:

'U tseixmaⁿ na nncō'ñom' tsoṃwaa' ndo' nntseicanaaⁿndyu' yuu na tjaṭa'tyeⁿ juuna'.

Ee jla'cuee' nn'aⁿ 'u ndo' ñequio niom' tioml'ua' jnaaⁿ nn'aⁿ cha nla'xmaⁿna cwentaa' Ty'oōts'om.

Jooṃa cwiluiindyena nn'aⁿ na ticwii cwii ntmaaⁿ, ñequio nn'aⁿ na ticwii cwii nnom ñ'oom na cwila'neiⁿ,

ñequio nn'aⁿ na ticwii cwii nnom na tjachuii'ndye, ñequio nn'aⁿ cwii cwii ndyuaa.

¹⁰ Jndaṭ tqueⁿ na cwiluiindyena tmaaⁿ nn'aⁿ na matsaṅntjom Ty'oōts'oomya.

Ndo' jndaṭ tqueⁿ jooṃa na cwiluiindyena ntyee na cwindye'ntjomna nnoom. Ndo' nntsāṅntjomna nn'aⁿ tsjoomnancue.

¹¹ Quia jo' cwiicheⁿ cwii ndii' nty'iaya ndo' jndiia na c'uaa ndyuee jndye ángeles na m'aⁿ ndiocheⁿ yuu na wacatyeeⁿ tio ñequio ñequiee naⁿ na ta'ndo', ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Ndo' tue'ntyjo na jndyendye ángeles'ñeeⁿ cha'na nqui meiⁿ ndii' na nqui nqui meiⁿ. ¹² C'uaa cwiluena:

Juu Catsmaⁿ na jla'cuee' nn'aⁿ,
t'maⁿ cwiluiiñê cantyja najneiⁿ,
ndo' tseixmaaⁿ na tyañê.

Macandaṅ jom cwiluiiñê na jndo' ts'oom ndo' cha'tso nndaṅ nnts'aaⁿ.

Jeeⁿ maty'iomna' na cal'uuya ñ'oom ya cantyja 'naaⁿaⁿ, ndo' calawaṅandyaṅaya jom ndo' cala't'maaⁿndyoṅ jom.

¹³ Ndo' mati jndiia na teic'uaa ndyuee ticwii cwii nnom na s'aa Ty'oōts'om jo cañoom'luee, ñequio nnom tsjoomnancue, ñequio tsjoom l'oo, ñequio naquii' ndaaluee. Cha'tso na m'aⁿ jo' jo' luaa tyolue:

Cantyjati na tjaa yuu cwintycwii xuee,

cala't'maaⁿndyoṅ nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio ñequio juu Catsmaⁿ.

Maty'iomyana' na cal'uuya ñ'oom ya cantyja 'naaⁿna, ndo' calawaṅandyaṅaya jooṃa,

ee t'maⁿ waa najndeii na la'xmaⁿna.

¹⁴ Ndo' ñequieendye naⁿ na ta'ndo', tyolue:

—Amén.

Ndo' joo ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ta'na cantyena, tyola't'maaⁿndyena nqueⁿ na tjaa yuu nntycwii na wanoom'm.

6

Ntquiee' joo na tjaṭa'tyeⁿ tsoṃ

¹ Quia jo' nty'iaya nquii Catsmaⁿ seicanaaⁿñê yuu najndyee na ntquiee' joo na ta' tsoṃ'ñeeⁿ. Ndo' jndiia na matseineiⁿ cwii tsaⁿ najndyee na ñequieendye naⁿñeeⁿ na ta'ndo'. C'uaa seineiⁿ cha'cwijom c'uaa 'ndyoo tsuee. Tso:

—Candyo' ndo' canty'ia'.

² Quia jo' jleity'iom nooⁿ ndo' queⁿ cwenta, nty'iaya cwii caso canchii'. Ndo' wa'ljoo ts'aⁿ naxeⁿyo'. Maleiñ'oom casa' ndo' jndaṭ to'ñoom corona na ñjom xqueeⁿ. Tyomanoom na jndaṭ jnaⁿñê ñ'eⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacjoom'm ndo' mal'uee'ñê yuu na nnaⁿjndeiiⁿtyeeⁿ.

³ Jndaṭ na seicanaaⁿñê yuu na jndaṭ we na ta'tyeⁿ tsoṃ'ñeeⁿ quia jo' jndiia na matseineiⁿ tsaⁿ na jndaṭ we na ñequieendye naⁿñeeⁿ na ta'ndo'. Tso:

—Candyo' ndo' canty'ia'.

⁴ Ndo' jlui'nom cwiicheⁿ caso wee. Ndo' juu ts'aⁿ na wa'ljoo, to'ñoom najneiⁿ na nncwjaa'ñê tia' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha cantycwii na ya m'aⁿna ñ'eⁿ nc'iaana

tsjoomnancue, cha yacheⁿ cala'cwjeendyena. Ndo' to'ñoom cwii xjo espada na jeeⁿ t'maⁿ.

⁵ Jnda na seicanaaⁿñê yuu na jnda ndyee na ta'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ quia jo' jndiia na matseineiⁿ tsaⁿ na jnda ndyee na ñequieendye naⁿñeeⁿ na ta'ndo'.

Tso:

—Candyo' ndo' canty'ia'.

Ndo' nty'iaya cwii caso ntoom ndo' ts'aⁿ na wa'ljoo maleichom lua'ncjeⁿ.

⁶ Ndo' jndiia teic'uaa quii'ntaaⁿ ñequiee naⁿ na ta'ndo' na catseineiⁿ ts'aⁿ, tso:

—We tsua'xjo lqueeⁿ trigo, na jdana' cwii denario, cha'xjeⁿ na mawan-tjom ts'aⁿ na cwii xuee. Ndo' yom tsua'xjo lqueeⁿ cebada na jdana' cwii denario, saa tints'a' na nntseitjoona' seitye ñequio winom.

⁷ Quia na seicanaaⁿñê yuu na jnda ñequiee na ta'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ, jndiia na matseineiⁿ tsaⁿ na jnda ñequiee na ñequieendye naⁿñeeⁿ na ta'ndo'. Tso:

—Candyo' ndo' canty'ia'.

⁸ Quia jo' jleity'iomnnda' nooⁿ ndo' queⁿ cwenta nty'iaya cwii caso tsjaa'. Ndo' ts'aⁿ na wa'ljoo, matseicajndyuna' jom nquii na waa najndeii na cwiwje nn'aⁿ. Ndo' jo naxeeⁿeⁿ jndyontyjo tsaⁿ na cwentaa' yuu na meindoo' l'oo. To'ñoomna najdana na nla'cwjeena xcwee' na xcwe nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. Nl'ana na nla'cwjeendye nn'aⁿ ñ'eⁿ ncjo, ndo' ñequio jndo' t'maⁿ, ndo' ñequio ntycu, ndo' ñequio quioo' wjee.

⁹ Quia na seicanaaⁿñê yuu na jnda 'om na ta'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ quia jo' teitquioo' nty'iaya tio t'maⁿ. Ndo' jo ndo' x'eena' m'aⁿ añmaaⁿ nn'aⁿ na jnda tja na jla'cwjee nn'aⁿ joona nc'e na tîca'ndyena ñ'oom' Ty'ooots'om, meiⁿ tîca'ndyena na tyotjeii'yuu'ndyena ñ'oom'ñeeⁿ. ¹⁰ Joo naⁿñeeⁿ jndeii jla'xuaana, jluena:

—'U Ta na macanda nncu' matsa'ntjom' cha'tso, 'U tseixmaⁿ na lju' ts'om' ndo' na matsei'canda' ñ'oom' ndyo'. ¿Cwanti cwiyo m'aaⁿna' ndo' nncue'ntyjo na nncu'xeⁿ naⁿñeeⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue na waa jnaaⁿna jnaaⁿ na tjaã jâ? ¿Cwaaⁿ nntsa' na nntioomndyena nioomyâ na tcwe'?

¹¹ Ndo' cwii cwiindyeyoona to'ñoomna liaa canchii' na tei'ncoona'. Ndo' matsoom ndaana na cwindo'yana chjootindyoy hasta quia nntse-icandaã'ñena' na nncwje nt'om nn'aaⁿna na cwindyentjom nnoom, ee ma-jndaa' na nla'cwjee nn'aⁿ naⁿñeeⁿ cha'xjeⁿ na tja joona.

¹² Seicanaaⁿñê yuu na jnda yom na ta'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ. Ndo' queⁿyo' cwenta jeeⁿ jndeii s'eii. S'aana' na teintomñe ñequioom' cha'na cwii liaa na ntom ndo' s'aana' na teiweeñe chi' cha'cwijom niom'. ¹³ Ndo' cancjuu jnaaⁿndyena tsjo'luee, tquiaandyena tsjoomnancue. Cha'xjeⁿ na cwiquiaa ta'ndaa xqueⁿ ts'oom higuera quia na jndeii m'aaⁿ jndye, maluaa' matseijomna' tquiaandyeyoona' cancjuu. ¹⁴ Ndo' tjatseilcwiiñena' tsjo'luee cha'na matseilcwiiñe cheⁿnquii tsuee mana teindyoyoona'. Ndo' cha'tso ntsjo ñequio ndyuaaxeⁿncwe, tei'ndyoyoona'. ¹⁵ Quia jo' nty'iaya nquiee nn'aⁿ na cwitsa'ntjom ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue, ty'elei'nomna ñequio nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindyeyoona' tsjoomnancue, ñequio nn'aⁿ na cwitsa'ntjom sondaro. Ndo' ñequio nn'aⁿ na tyandyeyoona, ñequio nn'aⁿ na waa najndeii na cwila'xmaⁿ, ñequio nn'aⁿ na cwindyentjomtyeⁿ, ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ xjeⁿ 'naaⁿ. Cha'tso naⁿñeeⁿ ty'eta'nty'iuuna naquii' ntsjo, quii'ntaaⁿ ljo'nty'a ndo' naquii' lue'ljo'. ¹⁶ Tyola'xuaana ndaa ntsjo ñequio ljo'nty'a, jluena:

—Cwa, quiaandyoyoona nacjooyâ cha ndaa nnta'nty'iuuyâ nnom nqueⁿ na mawacatyeyoona tio ñequio nnom nquii Catsmaⁿ na t'maⁿ nlco'weeⁿeⁿ jâ. Ee nnts'aaⁿ na catiooⁿndyô.

¹⁷ Ee jnda tue'ntyjo juu xuee na t'maⁿti na matseiw'iityeeⁿ jâ cantyja 'naaⁿ jnaaⁿyâ. Ndo' tjaã 'ñeeⁿ juu na ndaa nluii'ñe na ticat'uiina' juu jo'.

7

Tioo ángeles sayo cantaa nn'a^n Israel

¹ Nquii Catsma^n, jnda teinom na seicanaa^nñê yom joo na tjata'tye^n tsom'ñee^n quia jo' nty'iaya ñequiee ángeles na mei^nntyjee' ñequiee nqui tsjoomnancue. Cwila'cu'na jndye cha tancjaana' nnom tsjoomnancue, mei^n nnom ndaaluee, mei^n nacjoo n'oom. ² Jooná jnda tquiaa Ty'ooots'om na waa najndana na nl'ana nata' tsjoomnancue ñequio ndaaluee. Mati nty'iaya cwiiche^n ángel na jna^n jo yuu na macalui' ñe'quoom', juu maleiñ'oom sayo 'naa^n Ty'ooots'om na wando'. Jndei seixuaa ndaa ñequiee ángeles'ñee^n. ³ Tso ndaana:

—Nntioojndyaa sayo cantaa nn'a^n na cwindye'ntjom nnom Ty'ooots'oomya, nda jo' wanaa^n na nla'nda'yo' tsjoomnancue ñequio ndaaluee ndo' n'oom.

⁴ Ndo' jndiia cwanti nn'a^n na tioo ángeles'ñee^n sayo cantaa. Na^nñee^n tue'ntyjo cwii sia^nto mei^n waljoo' wen'aa^n nchoo' ñequiee mei^ndyena na cwiluiindyena canchoo'we ntmaa^n nn'a^n Israel. ⁵ Na cwii cwii tmaa^nñee^n jndaati canchoo'we mei^n nn'a^n na tioo ángeles saayo cantaa. Tioona saayo canchoo'we mei^n nn'a^n tsjaa^n Judá, canchoo'we mei^n nn'a^n tsjaa^n Rubén, canchoo'we mei^n nn'a^n tsjaa^n Gad, ⁶ canchoo'we mei^n nn'a^n tsjaa^n Aser, canchoo'we mei^n nn'a^n tsjaa^n Neftalí, canchoo'we mei^n nn'a^n tsjaa^n Manasés, ⁷ canchoo'we mei^n nn'a^n tsjaa^n Simeón, canchoo'we mei^n nn'a^n tsjaa^n Leví, canchoo'we mei^n nn'a^n tsjaa^n Isacar, ⁸ canchoo'we mei^n nn'a^n tsjaa^n Zabulón, canchoo'we mei^n nn'a^n tsjaa^n José, ndo' canchoo'we mei^n nn'a^n tsjaa^n Benjamín.

Tmaa^n nn'a^n na cwee' liaa canchii'

⁹ Ndo' quia na jnda teinom cha'tso nmei^n, nty'iaya cwii tmaa^n nn'a^n na jndyendye na mei^ncwii ts'a^n xocandaa nncuncho. Jna^n na^nñee^n ticwii cwii ndyuaa, ndo' la'xma^nna ticwii cwii tmaa^n nn'a^n, ñequio ticwii cwii nnom na tjachuii'ndye, ñequio ticwii cwii nnom ñ'oom na cwila'nei^na. Mei^nntyjee'na jo nnom tio yuu na m'aa^n Ty'ooots'om ndo' na m'aa^n Catsma^n. Cwee'na liaa canchii' teincoo ndo' too' njom n'oom tanc'a lueena. ¹⁰ C'uaa cwila'nei^na, cwiluena:

Nquii Ty'ooots'om cwentaaya na wacatyee^n tio,
ñ'e^n nquii Catsma^n,

macanda jooná nquiuna cantyja na cwicalui'n'maa^ndyo.

¹¹ Ndo' mei^nntyjee' cha'tso ángeles ndioche^n nacañoom' tio yuu na meindyuaandy na nn'a^n na cwiluiitquiendye ñequio ñequiee na^nñee^n na ta'ndo'. Ty'etanquio ángeles nnomtyuaa jo nnom tio na wacatyee^n nquii Ty'ooots'om na tyola't'maa^ndyena jom. ¹² Tyoluena:

Amén. Maty'iomna' na ticantycwii na cwila't'maa^ndyo Ty'ooots'oomya ndo' na cwilawaandyaya jom.

Macanda jom tseixmaa^n cha'tso na jndo' ts'oom.

Cwil'uuya na quianl'uaa^n'a^n ndo' cwil'uuya ñ'oom ya cantyja 'naa^n'a^n, ee jom t'ma^n cwiluiiñê cantyja najnei^n ndo' cha'tso nndaã nnts'aa^n.

Tijoom cwintycwii cantyja 'naa^n'a^n. Amén.

¹³ Quia jo' cwii na^nñee^n na cwiluiitquiendye, tso noo^n:

—Joo na^m'a^n' na cwee' liaa canchii' teincoo, ¿aa matsei'no^n ljo' cwiluiindyena, ndo' yuu jna^na?

¹⁴ Ndo' tsjooya nnom tsa^nñee^n:

—'U ta, mantyji'.

Ndo' jom tsoom noo^n:

—Nmeiiⁿ joo nn'aⁿ na jnda jnaⁿndye nawi' t'maⁿ na tei'nom. Jnda jla'yutyeⁿna ñ'eⁿ nqueⁿ na jñoom Catsmaⁿ na seiljoom'm n'omna ñequio nioom'm. Jo' na wee'na liaa canchii'. ¹⁵ Manc'e jo' m'aⁿna jo nnom tio yuu na wacatyeeⁿ Ty'o^oots'om. Naxuee natsjom cwindye'ntjomna wats'om cañoom'luee. Ndo' nqueⁿ mach'eeⁿ cwenta joona. ¹⁶ Taxoc'omna na ñe'jndo'tina, meiⁿ na ñe'cwetina ndaa. Taxocanty'iaa'ti ñe'quioom' najoona, meiⁿ na nntseicooñetina' joona. ¹⁷ Ee nquii Catsmaⁿ na meintyjee' ndyeyu jo nnom tio, jom nnteix'eeⁿ joona. Cha'na ts'aⁿ na maleichuu canmaⁿ, nncjaachom joona yuu waa xo'tyeⁿ na xocantquiee' ndaatioo na mañequiaana' na ticantycwii na wando' ts'aⁿ. Ndo' nquii Ty'o^oots'om nncuee'ñê ndaandaana.

8

Sayo na jnda ntquiee'

¹ Nquii Catsmaⁿ, quia na seicanaa'ñê cwiicheⁿ joo na jnda ntquiee' na ta'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ, quia jo' teicheⁿ cañoom'luee cha'na xcwe hora. ² Jnda jo' nty'ia ntquiee' ángeles na meiⁿ'ntyjee' jo nnom Ty'o^oots'om. To'ñoomna ntquiee' ntu. ³ Ndo' tue'cañoom cwiicheⁿ ángel. Tjameintyjeeⁿeⁿ ndyeyu nomts'om na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajaan. Maleiñ'oom xo' cwentaa' tsoomsuu na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajaan. Ndo' to'ñoom cwenta jndye suu na nntseicoom najo' nomts'om na meintyjee' jo nnom tio yuu na wacatyeeⁿ Ty'o^oots'om. Seitjoom suu'ñeeⁿ ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ cha'tso nn'aⁿ nnom Ty'o^oots'om, majoo nn'aⁿ na cwiluiindyena cwentaaⁿ'aⁿ. ⁴ Jnda jo' seicoom joona'. Tjawa tsoomsuu'ñeeⁿ jo nnom Ty'o^oots'om na tjoom'na' ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnoom na la'xmaⁿ cwentaaⁿ'aⁿ. ⁵ Ndo' juu ángel'ñeeⁿ seicatom'm xo' 'naaⁿ'aⁿ ñequio ñ'oom na ntyjo nomts'om. Jnda chii tjoom'm juuna' xjeⁿ tsjoomnancuecheⁿ. Mañoom' teic'uaa na jndei cwila'xuaa ntsuee. Jndye nnom na tyowic'uaa. Tco'na' chom tsuee, ndo' s'eii.

Ntquiee' ntu na cwilei'cho ntquiee' ángeles

⁶ Quia jo' joo ntquiee' ángeles na cwilei'cho ntquiee' ntu, jla'jndaa'ndyena na nntjoo'na.

⁷ Juu ángel najndyee tjo^on'loⁿ ntu 'naaⁿ'aⁿ. Ndo' jnaⁿna' na tua' tsaan, tua' chom, na tjoom'na' niom'. Tquiaana' tsjoomnancue. Ndo' tco manndyoo' xcwe tsjoomnancue mati tco manndyoo' xcwe n'oom na meiⁿ'ntyjee', ndo' tco cha'tso jnda ndeii.

⁸ Ángel na jnda we tjo^on'loⁿ ntu 'naaⁿ'aⁿ, quia jo' ty'oom chom cwii cha'cwijom sjo' t'maⁿ, jnda chii tju'na' jo' ts'om ndaaluee. Ndo' manndyoo' xcwe na cha'tso ndaaluee seicwaqueⁿna' niom'. ⁹ Jo' chii s'aana' na manndyoo' xcwe na cha'tso quioo' na m'aⁿ ndaaluee, tjayo'. Ndo' manndyoo' xcwe l'aandaa seityuii'na'.

¹⁰ Ángel na jnda ndyee tjo^on'loⁿ ntu 'naaⁿ'aⁿ, quia jo' jnaⁿ cwii caxjuu t'maaⁿ tsjo'luee. Cwicoñê cha'cwijom chom scacatsuu ndo' tiooñê najo manndyoo' xcwe candaa ñ'eⁿ lui'xo'. ¹¹ Ndo' s'aana' jeeⁿ ja ndaatioo'ñeeⁿ cha'cwijom tso tjacanoom. Jo' chii caxjuu'ñeeⁿ seicajndyuna' tso tjacanoom. Ndo' jndye nn'aⁿ na teil'uee'ndye ndaa'ñeeⁿ, tjana ee jeeⁿ jana'.

¹² Ángel na jnda ñequiee tjo^on'loⁿ ntu 'naaⁿ'aⁿ, quia jo' manndyoo' cha'na xcwe ñe'quioom' ñ'eⁿ chi' sei'ndaa'na'. Teintomna'. Ndo' majo'ti cancjuu tei'ndaa'. Taticwixueena'. Mati ñe'quioom' seitjoona' cha'na ñequiee hora na taticwixueeñê. Ndo' mati natsjom, seitjoona' cha'na ñequiee hora na taticwixueeñê chi' ñequio cancjuu.

¹³ Quia jo' nty'iaaya, mantya cwiicheⁿ ángel nandy. Ndo' jndiia na jndei matseixuaa, tso:

—Jeeⁿ wi' nntjoom nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue, quia na nleic'uaa ntu na cwinntjoo' ndyee ángeles'ñeeⁿ.

9

¹ Ángel na jnda'om tjooⁿ'oⁿ ntu 'naaⁿ'aⁿ. Quia jo' nty'iaaya cwii caxjuu na jnaⁿ tsjo'luee, tiooñê tsjoomnancue. Ndo' caxjuu'ñeeⁿ tquiaa Ty'ooots'om ts'ow'aa nnoom cwentaa' cwii tsue' na tjaa yuu ntycwii na njoom. ² Seicanaa'ñê 'ndyoo tsue'ñeeⁿ. Quia jo' jlui'ndioom jo' jo' cha'cwijom ndioom na cwicalui'ntom' t'maⁿ. Ndo' nc'e na jeeⁿ 'aa ndioom'ñeeⁿ, seijaa'ñena' tsjoomnancue hasta tatquioo' na manty'iaa' ñe'quioom'. ³ Naquii' ndioom'ñeeⁿ jnaⁿndye jndye calcaa. Ty'entyjajo' nnom tsjoomnancue. To'ñoomyo' na wjeeyo' cha'na w'ii catsjo. ⁴ Ndo' Ty'ooots'om tñquiaaⁿ na wanaaⁿ na nlcwa'yo' jnda' na niom nnom tsjoomnancue, meiⁿ tscó jndaá, meiⁿ tscó n'oom. Macanda' wanaaⁿ na nnta'wi'yo' joo nn'aⁿ na tñcañoom sayo 'naaⁿ'aⁿ cantaana. ⁵ To'ñoomyo' ñ'oom na cha'waa 'om chi' wanaaⁿ na nl'ayo' na nlquiina' naⁿ'ñeeⁿ cha'na maquiina' ts'aⁿ quia na tco' catsjo. Saa ticwanaaⁿ na nla'cwjeeyo' naⁿ'ñeeⁿ. ⁶ Ncuee'ñeeⁿ yocheⁿ na wi' cwitjoomna nl'uee'ndye cheⁿnquieena na cwjetona, saa xocaliuna chiuu ya nl'ana. Nnc'omna na queeⁿ n'omna na ñe'cwjena, saa xocaliuna chiuu ya na nncwjena.

⁷ Calcaa'ñeeⁿ matseijomna' jooyo' cha'cwijom catso na m'aⁿc'eeyo' na nnc'ooyo' ntia'. Nqueⁿyo' ñjom cha'cwijom corona na tuiina' s'om cajan'ndo' ndaayo' matseijomna' cha'cwijom nnom ts'aⁿ. ⁸ Ndo' soonqueⁿyo' cha'cwijom soonqueⁿ yolcu, ndo' ndei'n'omyo' cha'cwijom ndei'n'om liom. ⁹ Tsuaayo' cha'cwijom ñ'eⁿ xjo tuiina'. Jeeⁿ c'uaa lquiio' cha'cwijom c'uaa ndyuee tornom quia na jndei' oontyjaandy catso na cwi'ooyo' tia'. ¹⁰ Ndo' n'aaⁿ calcaa'ñeeⁿ matseijomna' cha'na n'aaⁿ caljo, ee mati jeeⁿ wjee ndaa xioomyo'. Ndo' cha'waa na 'om chi' wanaaⁿ na nnta'yo' xioomyo' nn'aⁿ. ¹¹ M'aaⁿ cwii ángel na matsa'ntjoom calcaa'ñeeⁿ. Jom tseixmaaⁿ na mach'eeⁿ cwentaa tsue' na tjaa yuu ntycwii na njoom. Jom jñoom Abadón ñequio ñ'oom hebreo ndo' ñ'oom griego Apolión. Ma'moⁿ xueⁿ'eⁿ tsaⁿ na matseicwjee nn'aⁿ.

¹² Jnda' teinom na tco'na' nty'iaaya cwii nawi' na quia nntjoom nn'aⁿ. Saa canty'ia', ndicwaⁿ waa we nawi' na quia nncue'ntyjo.

¹³ Ángel na jnda' yom tjooⁿ'oⁿ ntu 'naaⁿ'aⁿ, quia jo' quii'ntaaⁿ ñequiee nqui nomts'om na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajan' na mei'ntyjee'na' jo nnom Ty'ooots'om, jndiia na teic'uaa seineiⁿ. ¹⁴ Tso nnom ángel na jnda' yom na maleiñ'oom ntu:

—Cja'tseicanaⁿ joo ñequiee ángeles na chu'tye'ndye na m'aⁿ joo jndaa t'maⁿ Eufrates.

¹⁵ Quia jo' tjatseicanaaⁿ'aⁿ ángeles'ñeeⁿ na c'oola'cwjeena nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue. Manndyoo' cha'na xcwe nn'aⁿ tsjoomnancue nla'cwjeena. Ee ángeles'ñeeⁿ majndaa' na m'aⁿc'eendyena na nl'ana ts'iaaⁿ'ñeeⁿ chuwaa, ndo' chi'waa, ndo' xueewaa, ndo' horawaa. ¹⁶ Ndo' jndiia cantyja 'naaⁿ sondaro 'naaⁿna, na ntyjondye catso, tue'ntyjo cha'na ntquiuu meiⁿ ndii' na nqui nqui meiⁿndyena.

¹⁷ Luaa' waa na tco'na' nooⁿ na nty'iaaya catso'ñeeⁿ ñequio sondaro na ntyjondye jooyo'. Naⁿ'ñeeⁿ cwee'na ncjo candyana na mawañoom'na' joona na tilquiee'ndyena. Ndo' ncjo'ñeeⁿ chona' colo wee ñequio colo tsá, ñequio colo cajan'. Ndo' matseijomna' nqueⁿ catso'ñeeⁿ cha'na nqueⁿ liom. Ndo' naquii' ndyueeyo' cwicalui' chom ñequio ndioom ñequio sufrá. ¹⁸ Ñequio ndyee nnom nawi'ñeeⁿ na jlui' quii' ndyueeyo', chom ñequio ndioom ñequio sufrá, jo' na

tja manndyoo' xcwe nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. ¹⁹ Catso'ñeeⁿ we ndii' waa na jndayo' na cwita'wi'yo' nn'aⁿ, naquii' ndyueeyo' ndo' n'aaⁿyo'. Ee yuu na tjacantycwii n'aaⁿyo' jo' ntyjoo nqueⁿ canduu. Ndo' canduu'ñeeⁿ niom tyotquiiyo' nn'aⁿ.

²⁰ Saa nn'aⁿ na 'ndiina' na tîcwje ñequio nawi'meiⁿ, tîcalcwe' n'omna. Tîca'ndyena natia na cwil'ana, meiⁿ tîc'oomeintyjee'na na cwila't'maaⁿndyena naⁿjndii ñequio 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ n'l'a na tuii ñ'eⁿ s'om cajan, ñ'eⁿ s'om xuee, ñ'eⁿ s'om wee, ñ'eⁿ ljo', ndo' ñ'eⁿ n'oom. 'Naⁿmeiⁿ tilei'cantyiaana', meiⁿ na nndyena', nmeiⁿ na nnc'ooca'na'. ²¹ Ndo' tîcalcwe' n'omna na cwila'cwjeena nc'iaana. Meiⁿ tîca'ndyena cantyja na cwila'calua'ndyena, meiⁿ cantyja na cwe' cwim'aⁿyana ñ'eⁿ nc'iaana, meiⁿ cantyja na cwinty'ueena 'naⁿ.

10

Ángel na maleiñ'oom cwii libro chjoo

¹ Quia jo' nty'iaya cwiiⁿcheⁿ ángel na waa najndei na tseixmaⁿ. Jndyocueeⁿ na jnaaⁿ cañoom'luee. Cha'waañê wandi' nchquiu ndo' ntyjaty'io catsuu tsoom'naⁿ jo' ts'om xqueeⁿ. Caxuee nnoom cha'cwijom ñe'quiom', ndo' nc'eeⁿ cha'cwijom ntsaachom na teincoo. ² Cwii ts'oqⁿ ndii' libro chjoo na jnda n'meiⁿ!. Tcoom'm x'eeⁿ ntyjaya nnom ndaaluee, ndo' x'eeⁿ ntyjatymaaⁿ nnom tyuaatcwii. ³ Jndei seixuaⁿ cha'na matseixuaa liom. Quia na jnda seixuaⁿ, quia jo' teic'uaa ndyuee ntquiee' ntsuee. ⁴ Quia na jnda teicheⁿ ndyuee ntquiee' ntsuee'ñeeⁿ, quia jo' seijndaa'ndyo na nntseiljeiya ñ'oom na jluea, saa jndiia cwii jndyee na teic'uaa cañoom'luee. Matso:

—Ñ'oom na jndi' na jlue ntquiee' ntsuee'ñeeⁿ cwanty'iuu'ndyu' jona', tintseiljei'.

⁵ Ndo' juu ángel na nty'iaya na meintyjee' nnom ndaaluee ndo' nnom tyuaatcwii, seiweeⁿ ts'oqⁿ ntyjaya jo' cañoom'luee. ⁶ Tyeⁿ ñ'oom tjoom'm na cjoom'm na malcweeⁿeⁿ xuee' Ty'oqts'om na tjaa yuu ntycwii na wando', nqueⁿ na s'aaⁿ cañoom'luee ñequio tsjoomnancue ñequio ndaaluee ñequio cha'tso nnom na niom jo' jo'. Luaa ñ'oomtyeⁿ na seineiⁿ, tsoom:

—Taxocwindoo'ti Ty'oqts'om. ⁷ Ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na juu ángel na jnda ntquiee' nncjoqⁿntu 'naaⁿaⁿ. Xjeⁿñeeⁿ matseicandaa'ñena' ñ'oom na ntyjii nquii Ty'oqts'om. Majuu ñ'oom'ñeeⁿ na jnda tqueⁿtyeeⁿ ndaa nquiee profetas na cwindye'ntjomtyeⁿ nnoom.

⁸ Quia jo' juu na jndiia na seineiⁿ cañoom'luee, seineiⁿnda' noqⁿ. Matso:

—Cja'co'ñom' libro chjoo na mein'meiⁿ na ndii'na' ts'o ángel na meintyjee' nnom ndaaluee ñequio nnom tyuaa.

⁹ Jo' chii tjontyjaa'a ángel'ñeeⁿ, tsjoqⁿ nnoom na nñequiaa' libro chjoo'ñeeⁿ noqⁿ. Tsoom noqⁿ:

—Luaa libro. Qui'ñom', cwa' juuna'. Nnts'aana' na jeeⁿ chi quii' 'ndyo' cha'cwijom tsiom' canty'i saa ts'om tsia' nnts'aana' na jeeⁿ ja.

¹⁰ Quia jo' to'ñqⁿ libro chjoo'ñeeⁿ na ndii' ts'o ángel, ndo' tcwaa'a juuna'. Ndo' quii' 'ndyo' s'aana' na chi ntyjii cha'cwijom tsiom' canty'i saa ts'om tsia' jeeⁿ ja s'aana'. ¹¹ Quia jo' tso ángel'ñeeⁿ noqⁿ:

—Maxjeⁿ macaⁿna' na cwiiⁿcheⁿ cwii ndii' nntseineiⁿ ñ'oom na ma'mqⁿ Ty'oqts'om njom'. Nñequiaa' ñ'oom chiuu nntjoom nn'aⁿ jndye ndyuaa, ndo' ñequio jndye nnom ñ'oom na cwila'neiⁿna ndo' ndaa nn'aⁿ na cwiluitquiendye ndaana.

11

We nn'a na cwitjei'yu'ndye

¹ Quia jo' to'ñ_oⁿ cwii tsmāⁿ, cha'cwijom ts'oomxjeⁿ juuna'. Ndo' tso ángel nooⁿ:

—Quicantyja', cwji' xjeⁿ wats'om cwentaa' Ty'o_ots'om ñequio nomts'om. Ndo' quincho' cha'tsondye nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye jom jo' jo'. ² Quia macwji' xjeⁿ wats'om, tincwji' xjeⁿ tach'eeⁿ'na'. Ee jnda tquiaya na cha'waa wen'aaⁿ nchoo' we chi' na joo nn'aⁿ na nchii judíos wanaaⁿ na ñequioque'na jo' jo'. Ndo' nlqueⁿna xjeⁿ 'naaⁿna tsjoom cwentaya na lju' cwiluiñena' yuu na meintyjee' wats'om'ñeeⁿ. ³ M'aⁿ we nn'aⁿ 'naⁿya na cwitjei'yu'ndye cantyja 'naⁿya. Joonā nlquaaⁿya na ñe'quiāna ñ'oom ndāⁿ nn'aⁿ cwii meiⁿ xuee waljoo' we siaⁿto waljoo' ndyeen'aaⁿ xuee. Ndo' nlcwee'na liaa ntom na cwantindyo.

⁴ Wendye joona meintyjee'tyeⁿna jo nnom nquii Ta Ty'o_ots'om na matsa'ntjom cha'waa tsjoomnancue. Cwiluiindyena we n'oom olivos ñequio we 'naⁿ na cwicañjoom' nlca. ⁵ Ndo' xeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na ñecats'aa nata' wendye naⁿ'ñeeⁿ, quia jo' nlui' chom ndyueena na nlcoñe tsaⁿ'ñeeⁿ. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'cats'aa nata' joona, majndaa' na laa'ti' nncue'. ⁶ Wendye joona ññequiaa Ty'o_ots'om na nla'xmaⁿna najndāna na nla'cata'na tsjo'luee cha tincua' cha'tsoti xuee na cwiñequiana ñ'oom 'naaⁿ'aⁿ. Ndo' mati ññequiaaⁿ najndei na nla'xmaⁿna na nla'cwaqueⁿna ndaatioo na nnts'aana' niom'. Ndo' cwanti ndii' na l'ue n'omna ndāⁿ nla'quioona meiⁿnquia nnom nawi' nacjoo nn'aⁿ tsjoomnancue. ⁷ Quia na jnda jndāⁿ na cwitjei'yu'ndyena, quia jo' juu quioo' jndii na m'aaⁿyo' ts'om tsue' na tjaa yuu ntycwii na njoom, nlui'yo' nnts'aayo' tia' nacjoo wendye naⁿ'ñeeⁿ. Nnaⁿñeyo' ñ'eⁿndyena ndo' nntseicwjeeyo' joona. ⁸ Ndo' sei'ts'o 'naaⁿna nncwindyuaana' ts'om nataa naquii' tsjoom t'maⁿ yuu na ty'ioom nn'aⁿ nquii Ta Jesucristo cwentāya nacjoo' ts'oom'naaⁿ. Ndo' ñequio ñ'oom na cwe' tjañoom' matseicajndyuyana' tsjoom t'maⁿ'ñeeⁿ Sodoma ñequio Egipto. ⁹ Ndyee xuee waljoo' xcwe nncwindyuaa sei'ts'o 'naaⁿna jo' jo'. Ndo' nn'aⁿ na ticwii cwii nnom na tjachuii'ndye, ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ cwii cwii tmaaⁿndye, ñequio nn'aⁿ na cwichuii' ñ'oom na cwila'neiⁿ, ñequio nn'aⁿ na nnaⁿ ticwii cwii tsjoomnancue, nnty'iaana sei'ts'o 'naaⁿ naⁿ'ñeeⁿ, saⁿ tixonquiāna na nncjaacant'iuu'ndye naⁿ'ñeeⁿ. ¹⁰ Nn'aⁿ tsjoomnancue nla'neiⁿndyena quia na jnda tja wendye naⁿ'ñeeⁿ. Nnts'aana' na jeeⁿ ya nquiuna hasta nl'ana naya nc'iaana. Ee jeeⁿ tyoco'wi'na' joona nquiuna cantyja 'naaⁿ ñ'oom na ñetjei'yu'ndye wendye naⁿ'ñeeⁿ na jnda tja. ¹¹ Saⁿ quia jnda jndāⁿ ndyee xuee waljoo' xcwe na nncwindyuaa sei'ts'o 'naaⁿ naⁿ'ñeeⁿ, quia jo' ññequiaa Ty'o_ots'om na nnquioonnda' jndyena, nnta'ndo'nnda'na. Mantyja nncwintyjee'yuna ndo' jeeⁿ ndya' nntyue nn'aⁿ na nnty'iaa na ljo' nluii. ¹² Quia jo' wendyena ndyena na nleic'uaa jndei cañoom'luee. Nntsoom:

—Quio'wa'yo' ñjaaⁿ.

Quia jo' nnc'oowana cañoom'luee ñ'eⁿ cwii nchquiu ñequio na jndoo' joo nn'aⁿ na ñel'awi' ñ'eⁿndye joona. ¹³ Ndo' majo'to xjeⁿ'ñeeⁿ jndei nnts'eii. Quii'ntaaⁿ qui wario na tseixmaⁿ tsjoom t'maⁿ'ñeeⁿ, nntseityuii'na' cwiina'. Ndo' ntquiee' meiⁿ nn'aⁿ nncwje cantyja na nnts'eii. Ndo' nn'aⁿ na cwin'ndiina', nla'catyuendyena, nnto'na na nlcwii'na Ty'o_ots'om na m'aaⁿ cañoom'luee.

¹⁴ Juu nawi' na jnda we, jnda teinomna'. Canty'ia', manncue'ntyjo nawi' na jnda ndyee.

Ntu na jnda ntquiee'

¹⁵ Quia jo' ángel na jnda ntquiee' tjoo'ón ntu 'naa'na'. Ndo' teic'uaa na jndei cwila'nei'nn'a'na' cañoom'luee. Cwilue:

Ticwii cwii ndyuua na ñesa'ntjomndye che'nquieena',
je' m'a'na' nacje 'naa' Ta Ty'oots'om cwentaaya ñequio Jnaa' Cristo.
Jom ticantycwii cantyja na matsa'ntjoom.

¹⁶ Ndo' joo ntquiuu nchoo' ñequiee nn'a'na' na cwiluiitquiendye na meindyuaandye ntio ndioche' nacañoom' Ty'oots'om, ty'eta'nquiona, tye'nquiuuna nomtyuaa na tyola't'maa'ndyena jom. ¹⁷ Tyoluena: Cwiñe'quiaayâ na quian'ua' 'u Ta Ty'oots'om na matsei'xma'ñ'e'na' cha'tso nnom najnda.

'U m'aa'na' ndo' m'aa'ndyu',
nacjee' na jna'jndyeena' mam'aa'ndyu' ndo' ticantycwii cantyja 'na'.
Mama'moo' chiuu waa najndu' na matsei'xma',
ndo' je' jnda t'mo'na' na matsa'ntjom'.

¹⁸ Nn'a'na' tsjoomnancue cwila'jndoona 'u,
saã je' jnda tue'ntyjo xje'na' na matsei'w'ii' jona.
Jnda tue'ntyjo xje'na' na nncu'xe'nn'a'na' na jnda tja,
ndo' na ñequiaa' juu na cwita'ntjom nn'a'na' na tyondye'ntjom njom' na tyoñequia ñ'om'.

Ndo' mati ñequiaa' na cwita'ntjom cha'tso nt'omche'nn'a'na' na la'xma'na' cwenta'na' cwila't'maa'ndye xue',
mei'nn'a'na' na t'ma'na' la'xma', ndo' mei'nn'a'na' na tit'ma'na' la'xma'.
Ndo' na nntseicandu' nquiee nn'a'na' na cwila'ndaa' n'om nn'a'na' na cha'waa tsjoomnancue.

¹⁹ Jnda jo' juu wats'om cwenta' Ty'oots'om na waana' cañoom'luee, jnaa'na'. Ndo' jo' jo' nty'iaya juu castom na ñjom ñ'oom na seitye'ntyeen'ndaã nn'a'na' Israel. Quia jo' jnaa'na' chomntsuee ndo' teic'uaa na tyola'xuaana', tyots'eii, ndo' jndei' tua'tsaa'.

12*Yuscu ñequio catsoomjndii wee*

¹ Quia jo' teitquioo' cwii 'naa'na' t'ma'na' tsjo'luee na ma'mo'na' chiuu cwin-lui. Nty'iaya cwii yuscu cwe'na' ñequioom' cha'cwijom lia'na'. Meintyjee'na' nacjoo' chi' ndo' ñjom cwii corona xquee'na' na chuu' canchoo'we cancjuu.

² Ndo' jndei'ñê. Tyotseixua'na' maquiina' jom, ee manntseincue'. ³ Jnda chii teitquioo'ti cwiiche'na'na' tsjo'luee. Nty'iaya cwii catsoomjndii na t'maa'ñe'ndo' weñe'cha'na' chom. Juuyo' niom ntquiee' xque'yo', ndo' nqui ndei'jndyee'yo'. Ndo' cha'tso na ntquiee' xque'yo', jo' ñjom cwii cwii corona. ⁴ Quia tmei'ñeyo' ts'aa'yo' manndyoo' cha'na' xcwe'cancjuu na ntyja tsjo'luee tei'caljoona', tquiaandye'cancjuu'ñee'na' nomtyuaa. Ndo' juu catsoomjndii'ñee'na' tjameintyjee'yo' jo' nnom yuscu'ñee'na' na mawaa' xje'na' na nntseincuii'cha' mantyjache'na' nlquiiyo' jnda xe'na' jnda tuiñe'. ⁵ Quia jo' seincuii' yuscu'ñee'na' yu'ndaa' na tsa's'a. Jnda tque'na' Ty'oots'om yu'ndaa'ñee'na' na nluiit'ma'ñe', ndo' jndei' ñ'oom na nntsa'ntjom cha'tso nn'a'na' njoomnancue. Ndo' tjei'na' juu quii'l'õ yuscu'ñee'na'. Tjañ'oom Ty'oots'om juu yuu waa tio 'naa'na'. ⁶ Ndo' juu yuscu'ñee'na' tjaleinoom cwii joo yuu na nncwañoom'na' juu yuu na jnda seijndaa'ñe' Ty'oots'om na nljoo'ñê. Jo' jo' m'a'na' nn'a'na' na nnteix'eena' jom cwii mei'na' waljoo' we sia'nto waljoo' ndyee'na'na' xuee.

⁷ Quia jo' jna'na' tia' cañoom'luee. Juu Miguel ñequio ángeles 'naa'na' tyol'ana' tia' nacjoo' catsoomjndii. Ndo' catsoomjndii'ñee'na' ñequio na'jndii' 'naa'na' tyola'jndana, tyol'ana' tia' ñ'e'na' joo' ángeles'ñee'na'. ⁸ Saã ticanajndana ndo'

tacwanaaⁿ na nljoo'ndyena cañoom'luee. ⁹ Jo' chii tjeii'na jom. Jla'cwatyu'na jom cañoom'luee, tiooñê tsjoomnancuecheⁿ. Mati jla'quiaana ángeles tia ñ'eñê. Ee cantyjati na jnaⁿjndyena' matseicajndyuna' jom catsuu tqúiee, tsaⁿjndii ndo' Satanás. Majom na manquiu'nn'aaⁿ cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue.

¹⁰ Quia jo' jndiia na teic'uaa cwii jndyee jndei cañoom'luee. Matsona':

—Je' je' yuu', juu na macwji'n'maañê Ty'oots'om nn'aⁿ, jndaⁿ mamatseicandañêna', ndo' ma'mooⁿ juu najndei na matseixmaaⁿ. Jndaⁿ tue'ntyjo na macandaⁿ jom matsa'ntjoom ndo' mati cwiluiitquieñê Jnaaⁿ Cristo. Ee juu naxuee ndo' natsjom mañequiaa jnaaⁿ nn'aaⁿya jo nnom Ty'oo'ts'oomya, jndaⁿ jla'cwatyu'na juu. Manquiti na tyoñequiaa jnaaⁿ nn'aaⁿya. ¹¹ Saaⁿ joona jndaⁿ jnaⁿndyena ñ'eⁿ tsaⁿjndii'ñeeⁿ nc'e nioom' Catsmaⁿ ndo' nc'e ñ'oom na tjei'yuu'ndyena cantyja 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Ee joona tyom'aⁿna na ticajnda nquiuna meiiⁿ cwjena cantyja na cwitjei'yuu'ndyena. ¹² Nc'e na luaa' waa, c'om'yo' na nei'yo' cha'tsondyo' na m'aⁿyo' cañoom'luee. Saaⁿ jeeⁿ nty'iaa'ndyo' 'o nn'aⁿ na m'aⁿyo' tsjoomnancue ñequio 'o na m'aⁿyo' ndaaluee, ee juu tsaⁿjndii jndaⁿ tiooñê na m'aⁿyo' na jeeⁿcheⁿ ndya' w'eeⁿ. Ee ntyjeeⁿ na jndaⁿ teitsioo' m'aaⁿna' cantyja 'naaⁿaⁿ.

¹³ Ndo' quia na ljeii catsoomjndii'ñeeⁿ na jndaⁿ tuee'na jom nnom tsjoomnancue quia jo' tyontyjoⁿ yuscu na seincui tyochjoo na tsaⁿs'a. ¹⁴ Saaⁿ tqúiaa Ty'oots'om we ntsquii cachi t'maaⁿ nnom yuscu'ñeeⁿ cha nndaⁿ nncuaaⁿ na nleinoom catsuujndii'ñeeⁿ. Jo' chii tjaaⁿ yuu na nncwaañoom'na' jom yuu na taxondaⁿ nnts'aa catsuu tqúiee'ñeeⁿ nata' jom. Jo' jo' nntei'x'ee Ty'oots'om jom ndyee chu waljoo' xcwe. ¹⁵ Ndo' juu catsuu tqúiee'ñeeⁿ ñequio 'ñom tyojoom'm ndaa jo naxeⁿ yuscu'ñeeⁿ. S'aana' cha'jom cwii jndaⁿ, cha nncjaawjaañê yuscu'ñeeⁿ. ¹⁶ Saaⁿ teijndei tyuaa yuscu'ñeeⁿ ee seintquiooñena' 'ndyona' ndo' t'uuna' jndaⁿ'ñeeⁿ na tju' catsoomjndii ñequio 'ñom. ¹⁷ Jo' chii jeeⁿ t'maⁿ seiw'ii catsoomjndii yuscu'ñeeⁿ. Tjaaⁿ, tjacats'aaⁿ tia' nacjoo cha'tso nn'aⁿ tsjaaⁿ yuscu'ñeeⁿ na cwila'candaⁿ ñ'oom na matsa'ntjom Ty'oots'om ndo' na tica'ndye na cwitjei'yuu'ndye cantyja 'naaⁿ Jesucristo.

13

¹ Quia jo' tjomeintyjaa'a nacjoo' tei' ndaaluee ndo' nty'iaya cwii quioo' na cwajndii waa na macalui' quii' ndaaluee. Niom nqui ndei'jndyee'yo' ñequio ntquiee' xqueⁿyo'. Ndo' ticwii cwii tsei'jndyee'yo' ñjom cwii cwii corona. Ndo' cjoo' cwii cwii xqueⁿyo' teiljeii ñ'oom ntjeiⁿ na matseijnaaⁿna' Ty'oots'om. ² Ndo' juu quioo'jndii'ñeeⁿ na nty'iaya, matseijomna' juuyo' cha'cwijom cwii catsiaⁿ ljeiia, ndo' nc'eeyo' cha'cwijom nc'ee oso ndo' 'ndyooyo' cha'cwijom 'ndyoo liom. Ndo' juu catsoomjndii tqúiaaⁿ cantyja najneiⁿ nnom quioo'jndii'ñeeⁿ. Ndo' tqúiaaⁿ na nncwacatyeeⁿyo' ndio 'naaⁿaⁿ ndo' nnts'a'ntjomyo' cha'xjeⁿ na matsa'ntjoom. ³ Mati nty'iaya na cwii xqueⁿyo' jeeⁿ nioom jndaⁿ tqúiee', mach'eena' tjaa chiuu cwii ya saaⁿ jndaⁿ chii n'maⁿyo'. Ndo' cha'tsoti nn'aⁿ tsjoomnancue ty'entyjona naxeⁿ quioo'jndii'ñeeⁿ. Jeeⁿ tjawee' n'omna na n'maⁿyo'. ⁴ Tyola't'maaⁿndye nn'aⁿ juu catsoomjndii nc'e na jndaⁿ tqúiaaⁿ cantyja najneiⁿ nnom quioo'jndii. Mati quioo'jndii'ñeeⁿ tyola't'maaⁿndyena juuyo'. Tyoluena:

—¿Ñeeⁿ juu cwiluiit'mañê cha'na quioo'jndiim'aaⁿ? Ndo' ¿ñeeⁿ juu nndaⁿ nnañê na nnts'aa tia' ñ'eñeyo'?

⁵ Ndo' tqúiaa Ty'oots'om na wanaaⁿ na catseineiⁿyo' ñ'oom ntjeiⁿ nacjoom'm ñequio ñ'oom na matseit'maaⁿñê cheⁿnquiyo'. Mati tqúiaaⁿ na wanaaⁿ na caluiit'mañeyo' wen'aaⁿ nchoo' we chi'. ⁶ Quia jo' jnaⁿna'

na matseinei^{nyo}' ñ'loom cwajndii na ntjei^{na}' nacjoo' Ty'oots'om, ndo' seijnaa^{nyo}' xue^{ne}, ñequio cañoom'luee yuu na mac'eeⁿ, ndo' ñequio cha'tsondye joo na m'aⁿ jo' jo'. ⁷ Mati tquiaaⁿ na wanaaⁿ na cats'aayo' tia' nacjoo nn'aⁿ na la'xmaⁿ cwentaa^{na}, ndo' nnaⁿñeyo' ñ'e^{ndyena}. Ndo' tquiaaⁿ na wanaaⁿ na catsa'ntjomyo' cwii cwii ndyuaa, ñequio cwii cwii nnom nn'aⁿ na tjachuii'ndye, ñequio cwii cwii nnom nn'aⁿ na tjachuii' ñ'loom na cwila'neiⁿ, ñequio nn'aⁿ ticwii cwii tsjoomnancue. ⁸ Cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue na ticala'xmaⁿ cwentaa' Ty'oots'om jla't'maa^{ndyena} juuyo'. Naⁿñeeⁿ tîcwiljeii ncueena naquii' libro cwentaa' Catsmaⁿ na jla'cuae' nn'aⁿ. Ee cantyjati na tqueⁿ Ty'oots'om tsjoomnancue, waa libro 'naa^{na} na chuu ncuee nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'.

⁹ Ñeeⁿ juu na ñe'candii, cwa candii. ¹⁰ Ts'aⁿ na matseijndaa'ñê na nt'ueeⁿ nn'aⁿ na ncjaachom joona ndyuaa^{na}, majo'ti nntjoom. Ndo' xeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na nntseicuae' x'iaa' ñ'eⁿ xjo, mañ'eⁿ xjo nncue'. Nc'e na luaa' waa maca^{na}' na nquiee nn'aⁿ na maqueⁿ Ty'oots'om cwentaa^{na}, cwintyjee'tye^{na} cantyja na cwila'yuy'a n'omna meiⁿ tica'ndyenc'uaa'ndyena meiiⁿ wi' cwiitjoomna.

¹¹ Jnda jo' nty'iaaya cwiicheⁿ quioo'jndii na jlui'yo' quii' tyuaa. Ntyjoo we ndei'jndyee'yo' cha'na ndei'jndyee' cwii catsmaⁿ chjoo, saã seinei^{nyo}' cha'na matseineiⁿ catsoomjndii. ¹² Ndo' cha'tsoti najndeiⁿ na tyotseixmaⁿ juu quioo'jndii najndyee, majo'ti matseixmaⁿ quioo'jndii na jnda we nc'e ñ'loom 'ndyoo quioo'jndii tquiee'ñeeⁿ. Ndo' ñequio na jndei'na' mach'eeyo' na cala't'maa^{ndyena} cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue juu quioo'jndii tquiee, tsaⁿ na jnda n'maⁿ na jeeⁿ nioom tquiee' xqueⁿ. ¹³ Ndo' jndye ts'iaaⁿ tyoch'eeyo' na xocandaã nnts'aa na cwe' najndeiⁿ nquii ts'aⁿ. Ñequio na jndoo' nn'aⁿ tyoch'eeyo' na cwiquiaa chom nomtyuaa na cwina^{na}' tsjo'luee. ¹⁴ Wanaaⁿ na cats'aayo' na nmeiiⁿ nc'e ñ'loom 'ndyoo quioo'jndii tquiee. Jo' chii tquiu'nn'a^{na}' nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. Sa'ntjomyo' na cal'ana cwii na nlui'tsjaaⁿñe quioo'jndii tquiee, juu tsaⁿ na jeeⁿ nioom tquiee' xqueⁿ ñ'eⁿ xjo, saã ndicwaⁿ wando'. ¹⁵ Ndo' to'ñomyo' na nndaã nnts'aayo' na juuna' na jlui'tsjaaⁿñe quioo'jndii tquiee nndaã nncwja jndye ndo' nndaã nntseineiⁿ. Ndo' hasta na nndaã nntsa'ntjomna' na cwje nn'aⁿ na ticala't'maa^{ndyena} juuna'. ¹⁶ Ndo' juu quioo'jndii na nda we s'aayo' na jndei'na' na cha'tso nn'aⁿ nñom ljeii lueena ntyjaya oo cantaana. Luaa' s'aayo' ñequio meiⁿnquia nn'aⁿ, meiiⁿ nn'aⁿ na cwiluiit'ma^{ndyena} ndo' meiiⁿ nn'aⁿ na cwe' cwi'oontyjo, oo meiiⁿ nn'aⁿ na tyandy ndo' meiiⁿ nn'aⁿ na nty'iaandy, oo meiiⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ ndo' meiiⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ xjeⁿ 'naaⁿ. ¹⁷ Quia jo' s'aayo' na meiⁿcwii ts'aⁿ xocandaã na nntseijnda 'naⁿ oo na njndaã 'naⁿ xeⁿ ticañoom ljeii'ñeeⁿ nacjoo'. Ee ljeii'ñeeⁿ ma'mo^{na}' xuee' quioo'jndii tquiee oo juu número na tseixmaⁿ xuee'yo'. ¹⁸ Luaa maca^{na}' na c'oom ts'aⁿ na jndo' ts'om. Cwii cwii ts'aⁿ na matsei'noⁿ' cwji' cwenta cantyja 'naaⁿ número' na tseixmaⁿ quioo'jndii'ñeeⁿ ee ma'mo^{na}' xuee' ts'aⁿ. Ndo' juu número'ñeeⁿ yom siaⁿto waljoo' ndyeeⁿ'aaⁿ nchoo' yom.

14

Na cwita nn'aⁿ na jnda jlui'n'maa^{ndyena}

¹ Jnda jo' nty'iaaya na meintyjee' Catsmaⁿ xqueⁿ ta Sión. Ndo' ñeⁿ'naaⁿ' nacañom'm m'aⁿ cwii tmaaⁿ' nn'aⁿ na jndyendye. Tuee' cwii siaⁿto meiⁿ waljoo' wen'aaⁿ nchoo' ñequiee meiⁿ joona. Ndo' cantaana jnda teiljeii xuee' nquii Catsmaⁿ ñequio xuee' Tsotyeeⁿ. ² Ndo' jndiia na c'uaa nandy cañoom'luee cha'cwijom c'uaa na maco'na' ndaa, oo cha'cwijom najndeiⁿ

matseixuaa tsuee. Jo' jo' jndiia na jndye arpa cwitjoo' nn'aⁿ. ³ Cwitana cwii luantsa xco jo nnom tio na wacatyeeⁿ Ty'oots'om, ndo' jo ndaa ñequiee naⁿ na tando', ndo' jo ndaa ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluitquiendye. Ndo' tjaa ñeeⁿ juu na ndaa nntsei'naaⁿ luantsa'ñeeⁿ, macanda nquiee nn'aⁿ na cwii siaⁿto waljoo' wen'aaⁿ nchoo' ñequiee meiⁿndye. Ee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, macanda joona na jnda tjei'n'maaⁿñe Ty'oots'om. ⁴ Joo naⁿm'aⁿ tyoo'ndyena Ty'oots'om. Macanda jom cwila't'maaⁿndyena. Cwi'oontyjona naxeⁿ Catsmaⁿ meiⁿyuucheⁿ na wjaⁿ. Tioml'ua Ty'oots'om jnaaⁿna na tjeii'ñe joona quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha macanda nla'xmaⁿna cwentaaⁿaⁿ ndo' cwentaa' juu na matseicajndyuna' Catsmaⁿ. ⁵ Meiⁿcwii ñ'oom na cwe' cantu ticaljeii' ndyueena. Ndo' meiⁿcwii tyoola'tjoondyena nnom Ty'oots'om.

Ñ'oom na cwilue ndyee ángeles

⁶ Quia jo' nty'iaaya cwiicheⁿ ángel na mantya nandye cañoom'luee. Mañequiaaⁿ ñ'oom naya na m'aaⁿ ndo' m'aaⁿna' ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue. Matseicañeeⁿ nn'aⁿ ticwii cwii tsjoomnancue, ñequio ticwii cwii ndyuaa nn'aⁿ, ñequio nn'aⁿ na ticwii cwii ñ'oom na cwichuii' na cwila'neiⁿ, ñequio nn'aⁿ na ticwii cwii nnom na tjachuii'ndye. ⁷ C'uaa ñ'om matseineiⁿ, tsoom:

—Calcwi'yo' Ty'oots'om ñequio na nquia'yo' jom ee na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ. Cala't'maaⁿndyo' nqueⁿ na s'aaⁿ cañoom'luee ñequio tsjoomnancue, ñequio ndaaluee, ndo' ñequio cha'tso nqueⁿljo' yuu na cwinaaⁿ ndaa.

⁸ Ndo' tjantjyo cwiicheⁿ ángel na jnda we naxeⁿ ángel'ñeeⁿ. Matso:

—Jnda tyuii' tsjoom Babilonia. Jnda tyuii' tsjoom t'maⁿñeeⁿ. Ee nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ jnda jla'ndaa'na n'om nn'aⁿ ticwii cwii ndyuaa ñequio natia na cwil'ana na juu jo' matseijomna' cha'cwijom cwila'cwena nn'aⁿ winom cha candyee naⁿñeeⁿ.

⁹ Ndo' tjantjyo cwiicheⁿ ángel na jnda ndyee. Jndei matseineiⁿ, matso:

—Nty'iaa'ndye joo nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye quioo'jndii tquiee ñequio juu na jlui'tsjaaⁿñeyo'. Ndo' nty'iaa'ndye joo nn'aⁿ na tquiandye na tjacañoom ljeii cwentaa' quioo'jndii'ñeeⁿ cantaa oo luee. ¹⁰ Naⁿñeeⁿ maxjeⁿ jndei'na' na nncwena winom 'naaⁿ Ty'oots'om na juu jo' ma'moⁿna' na matseiw'iiyayaaⁿ joona. Nntseicatom'm waso ñ'eⁿ winom'ñeeⁿ na meiⁿchjoo tjaa ljo' tjoom'nc'e na tyeⁿ waa na matseiw'eeⁿ. Ndo' t'maⁿ nlco'wi'na' joona naquii' chom ñequio sufrá na cwico. Joo ángeles na lju' n'om ñequio Catsmaⁿ nnty'iaana na wi' nntjoom naⁿñeeⁿ. ¹¹ Tixocjaameintjyee' na cwi'oowa ndioom na maco'wi'na' naⁿñeeⁿ. Meiⁿchjoo tixocata'jndyena naxuee natsjom ee joona tyola't'maaⁿndyena quioo'jndii tquiee ñequio juu na jlui'tsjaaⁿñeyo' ndo' joona jñoom 'naaⁿ cantaana na ma'moⁿna' xuee'yo'. ¹² Jo' chii joo nn'aⁿ na maqueⁿ Ty'oots'om na lju' n'om macaⁿna' na tyeⁿ cwintjyee'na cantyja 'naaⁿaⁿ. Cala'candana ñ'oom na matsaⁿntjoom, ndo' tyeⁿ cala'yu'ya n'omna ñ'eⁿ Jesús.

¹³ Quia jo' jndiia na teic'uaa jndye na jnaⁿna' cañoom'luee. Tso nooⁿ:

—Luaa catseiljei': "Juu xuee na cwiwjaana', matio'naaⁿñena' joo nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ Ta Jesucristo na quia nncwje." Majo'ti matso Espírtu Santo, ee cañoom'luee nta'jndyena cantyja na ñejla'jndana naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om. Ndo' wjaañ'eⁿ ñ'oom ñ'eⁿndyena na ma'moⁿna' cantyjati na ya na jnda ñel'ana.

Na maco'wi'na' nn'aⁿ tsjoomnancue

¹⁴ Quia jo' nty'iannda'a ndo' ljei cwii nchquiu canchii'. Nacjoo' nchquiu'ñeeⁿ wacatyeeⁿ cwii na matseijomna' ts'aⁿ. Xqueeⁿ ñjom cwii corona

na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajan, ndo' t'ueeⁿ xjo carwato na taa 'ndyoo. ¹⁵ Jnda jo' jnaⁿ cwiicheⁿ ángel wats'om cañoom'luee. Jndei seineiⁿ nnom nqueⁿ na wacatyeeⁿ nacjoo' nchquiu'ñeeⁿ. Tso:

—Cwa, c'oom' xjo carwato 'naⁿ', catyjee' ntjommeiⁿ ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' joona matseijomna' cha'cwijom ntjom na jnda tmaⁿ.

¹⁶ Quia jo' jom na wacatyeeⁿ nacjoo' nchquiu'ñeeⁿ, tjoom'm xjo 'naaⁿ'aⁿ nnom tsjoomnancue chii tyjeeⁿ ntjom na niom nnom tsjoomnancue, jo' jo' nn'aⁿ jo'.

¹⁷ Ndo' jnaⁿ cwiicheⁿ ángel wats'om cañoom'luee. Mati juu ñ'oom xjo carwato na taa 'ndyoo. ¹⁸ Ndo' cwiicheⁿ ángel na tseixmaⁿ na mando' chom na ntyjo nomts'om jo' jo', juu jlui'nom ndo' jndei seineiⁿ nnom juu ángel na maleiñ'oom xjo carwato. Tso nnom ángel'ñeeⁿ:

—Cwa, c'oom' xjo taa 'naⁿ', catyjee' n'eiiⁿ uva l'oo na meintyjee' tsjoomnancue, ee jnda jndaa ta.

¹⁹ Quia jo' to' ángel'ñeeⁿ tjoom'm xjo carwato 'naaⁿ'aⁿ nnom tsjoomnancue. Seitjoom n'eiiⁿ uva l'oo na meintyjee' jo' jo'. Tioom ta'ñeeⁿ ts'om cwii catsiuu' tsjo' yuu na nluii' ndaa'na'. Ts'iaaⁿ'ñeeⁿ ma'moⁿ'na' cantyja na cwajndii nntjoom nn'aⁿ na matseiw'ii Ty'oots'om joona. ²⁰ Jo nnom tsjoom tuui ts'iaaⁿ'ñeeⁿ na tyonchjeena uva'ñeeⁿ. Jo' jo' jluii' niom nn'aⁿ hasta seijomna' cha'cwijom cwii jndaa niom'. Njoom m'aaⁿ niom' hasta tue'cañoomna' frenom ndyuee catso. Ndo' tquia tjanoomna', tuee'na' cha'na ndyee siaⁿto kilómetros.

15

Ntquiee' ntycu na cwila'quiaa ángeles

¹ Quia jo' nty'iaya cwiicheⁿ 'naaⁿ t'maⁿ cañoom'luee na seicaty'uená' ja. Nty'iaya ntquiee' ángeles na cwilei'cho ntquiee' nnom nawí' na nntjoom nn'aⁿ. Joona' la'xmaⁿ'na' nawí' na macanda ee quia na jnda teinom cantyja 'naaⁿ joona', mana cwintycwii na matseiw'ii Ty'oots'om nn'aⁿ.

² Ndo' mati nty'iaya cwii na matseijomna' ndaaluee na jeeⁿ caxuee cha'na tsioo jnda'jom cha'cwijom too' chom. Jndye nn'aⁿ meintyjee' 'ndyoo ndaaluee'ñeeⁿ, jo' jo' nquiee nn'aⁿ na jnda jnaⁿndye ñequio quioo'jndii, ñequio juu na jlui'tsjaaⁿ'ñeyo', ñequio número' na ma'moⁿ'na' xuee'yo'. Too' arpa lueena na jnda tquiaa Ty'oots'om. ³ Cwitana luantsa cantyja na tjei'n'maaⁿ'ñe Ty'oots'om joona ñequio l'oo Moisés, tsaⁿ na ñejndi'ntjom nnoom, ndo' mati tana luantsa na cwila't'maaⁿ'ndyena Catsmaⁿ na tjei'n'maaⁿ'ñe joona. Matsona':

'U Ta Ty'oots'om matsei'xmaⁿ'ñ'eⁿ cha'tso nnom najnda.

Jeeⁿ t'maⁿ ts'iaaⁿ mache', tjacantyja na ya joona'.

'U cwiluiindyú' na matsa'ntjom' cha'waa tsjoomnancue.

Cha'tso cantyja 'naⁿ matsei'xmaⁿ na maty'iomyana' ñequio na mayuu'.

⁴ 'U Ta, tjaa'naⁿ ts'aⁿ c'oom na tinquiaa' 'u,

ndo' tjaa'naⁿ ts'aⁿ c'oom na xocatseit'maaⁿ'ñe xue'.

Ee mañencu'cheⁿ tseixmaⁿ na lju' ts'om'.

Cha'tso nn'aⁿ cwii cwii ndyuaa ñequiona na nla't'maaⁿ'ndyena 'u,

nc'e na jnda tjanty'ee ñ'oom cantyja 'naⁿ na cha'tso na mache' maxjeⁿ maty'iomyana'.

⁵ Jnda teinom na nmeiiⁿ, quia jo' nty'iaya wats'om cañoom'luee, na jnda jnaⁿ nacañoomticheⁿ yuu na m'aaⁿ nquii Ty'oots'om. Juu jo' yuu na tyola'we nn'aⁿ Israel ljo' na teiljeii ljeii naqui quia na tyolei'ñ'omna wats'omliaa.

6 Ndo' jo' jo' jlui' ntquiee' ángeles. Cwilei'chona ntquiee' nnom nawi' na nntjoom nn'aⁿ. Cwee'na liaa lino na canchii', na jeeⁿ caxueena'. Ndo' cwii cwiindyena chu'tyeⁿ tsei'jndya cwii 'naⁿ na tuii ñ'eⁿ s'omcajaⁿ. 7 Quia jo' cwii tsaⁿñeeⁿ na ñequiee na cwita'ndo' tquiaa ntquiee' watso na tuiina' s'omcajaⁿ ndaa ángeles'ñeeⁿ. Jooná' too'cheⁿ ñjom nawi' na jeeⁿ cwajndii na nntjoom nn'aⁿ ee juu Ty'ooots'om na ñequii'cheⁿ na wando', matseiw'eeⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. 8 Ndo' ndiocheⁿ yuu na m'aaⁿ Ty'ooots'om seintyjana' ndioom nc'e na jeeⁿ neiⁿncoo' caxueeñê ndo' tjacantyja najneiⁿ. Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ juu nndaá nncjaaquiee' jo' jo' hasta na jnda teinom ntquiee' nawi' na nntjoom nn'aⁿ na cwilei'cho ntquiee' ángeles'ñeeⁿ.

16

Ntquiee' watso na ñjom nawi' na nntjoom nn'aⁿ

1 Quia jo' jndiia najndeii teic'uaa naquii'cheⁿ cañoom'luee, tso juu ndaa ntquiee' ángeles'ñeeⁿ:

—Nmeiiⁿ ntquiee' watso na ñjom na cwajndii na matseiw'ii Ty'ooots'om nn'aⁿ. Catsa'yo', catsatu'nquio'yo' joona' nnom tsjoomnancue.

2 Quia jo' juu ángel najndyee tjaaⁿ, tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ nnom tsjoomnancue. Ndo' jnaⁿ ntyje' nn'aⁿ na cho ljeii cwentaa' quioo'jndii tquiee, ñequio nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye na jlui'tsjaaⁿñeyo'. Cwajndii ntyje'ñeeⁿ ndo' tileicatsuuna'.

3 Quia jo' juu ángel najnda we tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ nnom ndaaluee. Ndo' seicwaqueⁿna' ndaaluee cha'cwijom ntycwe niom'. Ndo' tja cha'tsoti na tando' naquii' ndaaluee'ñeeⁿ.

4 Jnda jo' juu ángel na jnda ndyee tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ n'om candaa ñequio cha'tso joo yuu na cwinaaⁿ ndaa. Ndo' seicwaqueⁿna' joona' niom'. 5 Quia jo' jndiia na matseineiⁿ ángel'ñeeⁿ na mach'ee cwenta ndaa. Matsoom nnom Ty'ooots'om:

—'U Ta cwiluiindyuu' na lju' ts'om', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ, ndo' nacjee' na jnaⁿjndyeeena' maxjeⁿ m'aaⁿ. Mache' cantyja na maty'iomyana' na laa'ti' macu'xeⁿ nn'aⁿ na t'icatuee'ndyecje njom'. 6 Ee naⁿñeeⁿ jnda jla'cwjeena nn'aⁿ na tqueⁿlju' n'om, mati profetas. Ndo' je' je' mache' na joona cwiwena niom', ee maty'iomyana' na catjoomna na ljo'.

7 Ndo' jndiia na matseineiⁿ ángel na mach'ee cwenta chom na ntyjo nomts'om, matso:

—Mayuu' na ljo', 'U Ta Ty'ooots'om na matsei'xmaⁿñ'eⁿ cha'tso nnom najnda, mache' cantyja na maty'iomyana' ndo' majo'ndyo' na macu'xeⁿ nn'aⁿ.

8 Jnda jo' juu ángel na jnda ñequiee tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ nacjoo' ñe'quioom'. Ndo' tquiaana' najndeii ñe'quioom' na nntse- icona' nn'aⁿ. 9 Nioom tcondye nn'aⁿ nc'e na jeeⁿ jmeiⁿ ñe'quioom'. Saá t'icalcwe' n'omna, meiⁿ t'icala't'maaⁿndyena Ty'ooots'om. Yacheⁿ tyotjeii'na ñ'oom ntjeiⁿ na wi'na' nacjoo' xuee' nqueⁿ na waa najneiⁿ na tjoom'm cha'tso nawi'ñeeⁿ nacjoona.

10 Jnda jo' juu ángel na jnda 'om tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ nacjoo' tio yuu na wacatyeeⁿ quioo'jndii tquiee. Ndo' seijaaⁿñena' cha'tso ndyuaa na m'aⁿ nn'aⁿ na matsa'ntjoom. Ndo' joo nn'aⁿñeeⁿ tyonda'na tsaana na jeeⁿ cwajndii tyoquiina' joona. 11 Saá meiⁿ na luaa', t'icalcwe' n'omna natia na cwil'ana. Yacheⁿ tyoluena ñ'oom ntjeiⁿ na wi'na' nacjoo' Ty'ooots'om na m'aaⁿ cañoom'luee nc'e na chona ntyje'ñeeⁿ ndo' jeeⁿ maquiina' joona.

12 Jnda jo' juu ángel na jnda yom tjacu'nquoom nawí' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ ts'om jndaa t'maⁿ Eufates. Mana seicaaⁿna' jndaa'ñeeⁿ, cha nnt-seicanaaⁿñena' cwii nato ndyuaa'ñeeⁿ na nncwinom nt'om nn'aⁿ. Naⁿñeeⁿ cwiluiindyee nn'aⁿ na cwitsaⁿntjom ndyuaa jo ndo' na mandyowa ñe'quoom'.

13 Quia jo' nty'iaya ndyee espíritu na cwajndiindyee. Cwii jlui'nom naquii' 'ndyoo juu catsoomjndii, cwiicheⁿ jlui'nom 'ndyoo quioo'jndii tqúiee, ndo' cwiicheⁿ jlui'nom 'ndyoo tsaⁿ na mañequiaa ñ'oom cantu. Matseijomna' espíritu'ñeeⁿ cha'cwijom quioo' candaa. 14 Joo espíritu'ñeeⁿ cwiluiindyena naⁿjndii. Jndye nnom 'naaⁿ cwil'ana na xocandaⁿ nnts'aa na cwe' ts'aⁿ. Cwi'oontyjaa'na nn'aⁿ na cwitsaⁿntjom cha'waati tsjoomnancue, na nla'tjomna naⁿñeeⁿ na nl'ana tia' nacjoo' Ty'oqots'om, nqueⁿ na matseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nnom najnda, jnda tqúeⁿ xuee na nncuaa tia'. 15 Matso nquii Jesucristo: "Queⁿyo' cwenta, majndeiiito manncuacañooⁿya 'o cha'na quich'ee tsaⁿcanch'ue. Jeeⁿ neiiⁿ juu ts'aⁿ na m'aaⁿc'eeñe xjeⁿñeeⁿ na cwee liaa', ee xocalui'jnaaⁿñê na ñecasei'ñê." 16 Quia jo' ndyee naⁿjndii'ñeeⁿ jla'tjomna cha'tso nn'aⁿ na cwitsaⁿntjom cwii joo yuu na jndyu Armagedón ñequio ñ'oom hebreo. Jo' jo' nl'ana tia' nacjoo' Ty'oqots'om.

17 Jnda jo' juu ángel na jnda ntquiee' tjacu'nquoom nawí' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ nacjoo' jndye. Ndo' naquii'cheⁿ wats'om cañoom'luee teic'uaa jndyee' nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio 'naaⁿaⁿ. Tsoom:

—Cha'tso jnda tuii.

18 Quia jo' teitquioo' chom ntsuee, jndei teic'uaa, ndo' jeeⁿ tyola'xuaa ntsuee. Jndei tyots'eii. Cantyjati na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, tijoom ñes'eii cha'na s'eii luua'. 19 Seityuii'ñ'eⁿna' tsjoom t'maⁿ Babilonia, ndo' sei'ndaa'na' jndye njoom cha'waa tsjoomnancue. Ee Ty'oqots'om ticatsuu' ts'oom nn'aⁿ na la'xmaⁿ cwentaa' tsjoom t'maⁿ Babilonia na njoom cantyja na ñel'ana. S'aaⁿ na jndei'na' cweñ'eⁿna na ñjom waso 'naaⁿaⁿ na jeeⁿ matseiw'eeⁿ joona. 20 Quia jo' macandaⁿ tsuu cha'tso ndyuaaxeⁿncwe, ndo' meiⁿ cwii sjo tatquioo'. 21 Tquiaa tsaaⁿ t'maⁿ cjoo nn'aⁿ na jnaⁿna' tsjo'luee. Jaa'na' cha'na wen'aaⁿ kilos na cwiina'. Ndo' jnaaⁿ jo' tyoluee nn'aⁿ ñ'oom wi' na ntjeiⁿ nacjoo' Ty'oqots'om.

17

Na maco'wi'na' sculjaa'

1 Quia jo' cwii na ntquiee' ángeles'ñeeⁿ na tyolei'cho ntquiee' watso, tyje'cañoom ja. Tsoom noqⁿ:

—Candyo' luua ndo' m'mooⁿya njom' na nntu'xeⁿndyee nn'aⁿ tsjoom t'maⁿñeeⁿ na wacatyeeⁿna' cjoo' jndye ndaa. Juu tsjoom'ñeeⁿ matseijomna' cha'cwijom cwii sculjaa'. 2 Cha'na cwila'ntjeiⁿndyee nn'aⁿ na cwe' luua' m'aⁿ ñ'eⁿ sculjaa', maluaa' cwil'a nn'aⁿ na cwitsaⁿntjom tsjoomnancue, na cwila-jomndyee cantyja 'naaⁿ tsjoom t'maⁿñeeⁿ. Ee cwi'oontyjoⁿa cha'tso nnom jnaⁿ na cwinty'iaana na cwiluii tsjoom'ñeeⁿ. Ndo' jndye nn'aⁿ na cwinaⁿ cha'waa tsjoomnancue, cha'cwijom cwindyeeⁿ cantyja 'naaⁿ winom na matseixmaⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Juu na cwila'jomndyeeⁿna na matseixmaⁿna', matseijomna' cha'cwijom na matseitjomñe ts'aⁿ ñequio sculjaa'.

3 Quia jo' tco'na' noqⁿ cwii na t'moⁿ Espíritu Santo. Tjañ'oom ángel'ñeeⁿ ja cwii joo yuu na tjaa'naⁿ nn'aⁿ c'oom. Jo' jo' nty'iaya cwii yuscu na wa'ljoⁿ nacjoo' quioo'jndii na weeñe. Cha'waañeyo' teiljeiⁿ ñ'oom ntjeiⁿ na matseij-naaⁿna' Ty'oqots'om. Ndo' niom ntquiee' xqueⁿyo' ndo' nqui ndei'jndyee'yo'.

4 Cwee yuscu'ñeeⁿ liaa colo catsioo' ñ'eⁿ colo wee, ndo' tycwi'ñê ñequio s'omcajaⁿ, ñequio jndye nnom ljo' ñ'eⁿ ta' na jeeⁿ jnda. Ndií' waso na tuii

ñ'eⁿ s'omcajaⁿ ts'ooⁿ. Waso'ñeeⁿ too'cheⁿ ñjom na cwajndii na matseijomna' natia na mach'eeⁿ na matseintjeiiⁿ nn'aⁿ. ⁵ Ndo' staaⁿ teiljeii ñ'oom na cwe' tjañoom' na matseicajndyuna' jom. Matsona': "Luaañe tseixmaⁿ tsjoom t'maⁿ Babilonia. Cwiluiñê tsondyee lculjaa', ndo' x'ee cha'tso na cwajndii na cwiluii tsjoomnancue." ⁶ Ndo' nty'iaⁿ yuscu'ñeeⁿ, cha'cwijom na cañeⁿ na jeeⁿ neiiⁿeⁿ matseicwjeⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyee cwentaa' Ty'oots'om, na tyotjei'yuu'ndye cantyja 'naaⁿ Jesús. Quia na nty'iaⁿ jom jeeⁿ seitsaⁿ'na' ja. ⁷ Saa matso ángel'ñeeⁿ nooⁿ:

—¿Chiuu na jeeⁿ m'aaⁿ ts'om'? Ja m'mooⁿya njom' ñ'oom wanty'iuu' cantyja 'naaⁿ yuscum'aaⁿ, ndo' cantyja 'naaⁿ quioo'jndii tquiee na chuu jom luaa', na niom ntquiee' xqueⁿ ndo' nqui ndei'jndyee'. ⁸ Juu quioo'jndii'ñeeⁿ na jnda tco'na' na nty'ia' ñetando'yo' ndo' je' tacwando'yo' saa quia nlui'nnda'yo' yuu na ticantycwii na njoom. Jnda chii nncju' Ty'oots'om juuyo' yuu na nntsuuñeyo'. Cantyjati na tuii tsjoomnancue maxjeⁿ waa cwii libro na chuuna' ncuee nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'. Saa nquiee nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue na tyoowiljeii ncueena nacjoo' libro'ñeeⁿ, jeeⁿ nntseitsaⁿ'na' joona quia na nnty'iaannda'na quioo'jndii'ñeeⁿ. Ee teiyo ñet'oomyo' ndo' je' tac'oomñeyo' saa quia nncwje'nnda'yo'.

⁹ 'Ts'aⁿ na jndo' ts'om macaⁿ'na' na catsei'nooⁿ'oⁿ ñ'oomwaa: Ntquiee' xqueⁿ quioo'jndii'ñeeⁿ cwit'mooⁿ'na' ntquiee' ta yuu na wacatyeeⁿ yuscu'ñeeⁿ. ¹⁰ Ndo' mati joo ntquiee' xqueⁿyo' cwit'mooⁿ'na' ntquiee' nn'aⁿ na cwitsa'ntjom. 'Omndye joona jnda tja, ndo' cwii joona mam'aaⁿ ts'iaaⁿ je', ndo' cwii quia nnc'oom. Saa quia na nncwjeeⁿeⁿ matsona' na tijndye xuee nnc'oom. ¹¹ Ndo' quioo'jndii'ñeeⁿ na ñetando' ndo' je' tacwando', juuyo' cwiluiiñeyo' cwiicheⁿ ts'aⁿ na matsa'ntjom na jnda ñeeⁿ ndo' matseix'iaa'ñe ñequio ntquiee' na'ñeeⁿ. Saa xeⁿ jnda nncju' Ty'oots'om jom yuu na cwitsuundyee nn'aⁿ.

¹² 'Ndo' nqui ndei'jndye na tco'na' na nty'ia' na ntyjoo xqueⁿyo' cwit'mooⁿ'na' nqui nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye saa tyoonaⁿ'na' na nntsa'ntjomna. Quia nnto'ñoomna na nntsa'ntjomna cwe' cwii taⁿndyo ñequio juu quioo'jndii. ¹³ Naⁿm'aⁿ ñe'cwii ñ'oom joona, ndo' cantyjati najnda na la'xmaⁿ'na ñequio na cwitsa'ntjomna ñe'quiiana jo' nnom quioo'jndii'ñeeⁿ. ¹⁴ Nqui naⁿ'ñeeⁿ nl'ana tia' nacjoo' Catsmaⁿ, saa jom nnaⁿñê ñ'eⁿndye joona ee cwiluiiñê Ta jo ndaa cha'tso nn'a na cwiluiitquiendye ndo' na cwiluiiñê na matsa'ntjoom cha'tsondyee nn'aⁿ na cwitsa'ntjom. Ndo' mati nquiee nn'aⁿ na t'maⁿ Ty'oots'om, joona nla'jomndyena ñ'eⁿ nquii Catsmaⁿ, ee cwiluiindyena nn'aⁿ na jnda tjeii'ñê cwentaaⁿ'aⁿ ndo' cwila'candaⁿ'ndyena jo nnoom.

¹⁵ Quia jo' tsoti ángel'ñeeⁿ nooⁿ:

—Ndaa na tco'na' na nty'ia' na cwitjom yuu na wacatyeeⁿ sculjaa'ñeeⁿ, jo' jo' ma'moⁿ'na' nn'aⁿ na jndyendye na jnaⁿ ticwii cwii ndyuaa, ndo' ticwii cwii nnom nn'aⁿ na tjachuii'ndye, ñequio ticwii cwii nnom na tjachuii' ñ'oom na cwila'neiⁿ'na. ¹⁶ Ndo' joo nqui ndei'jndye na nty'ia' na ntyjoo xqueⁿ quioo'jndii na cwit'mooⁿ'na' nqui nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye, nncue'ntyjo na joona nnc'omna na jndoona sculjaa'ñeeⁿ. Nla'tyuii'na jom ndo' cha'cwijom nl'ana na nljoo'ñê na ñecasei'ñê. Nntquiina seiiⁿ'eⁿ ndo' nla'cona jom ñ'eⁿ chom. ¹⁷ Ee s'aa Ty'oots'om naquii' n'omna na cal'ana cantyja na seiñdaa'ñê hasta nntseicandaⁿ'ñeñ'eⁿ'na' ñ'oom na tqueⁿ'tyeeⁿ. Jo' chii nnc'omna na ñecwii ñ'oom joona ndo' ñe'quiiana najndeii na la'xmaⁿ'na nnom quioo'jndii. ¹⁸ Ndo' juu sculjaa'ñeeⁿ na tco'na' na nty'ia' ma'moⁿ'na' tsjoom t'maⁿ'ñeeⁿ na maqueⁿ'na' xje' cha'tso nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindyee tsjoomnancue.

18

Na tyuui' tsjoom Babilonia

¹ Quia jndā teinom na tuii na luaa', nty'iaya cwiicheⁿ ángel na jnaⁿ cañoom'luee na jndyocue. Jeeⁿ t'maⁿ najndeii tseixmaaⁿ ndo' juu na caxueeñê seixueeñena' cha'waa tsjoomnancue. ² Ndo' teic'uaa jndeii seixuaⁿ, tsoom:

—Jndā tyuui', jndā tyuui' tsjoom t'maⁿ Babilonia. Tsjoom'ñeeⁿ tseixmaⁿna' w'aa naⁿjndii ñequio yuu cwic'eeⁿ cha'tso espíritu na cwajndiindyee. Ndo' tseixmaⁿna' yuu cwentaa' ticwii cwii nnom cantsaa na cwajndiindyee ndo' ts'iaaⁿndye. ³ Ee cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue jndā jla'ntjeiⁿndyena cantyja 'naaⁿl' tsjoom'ñeeⁿ, cha'cwijom cwicandyena mach'ee sculjaa' na matseijnooⁿoⁿ n'omna. Ndo' nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye na cwitsaⁿntjom tsjoomnancue jndā jla'ndaa'ndye cheⁿnquiee cantyja 'naaⁿl' tsjoom'ñeeⁿ, cha'cwijom cwe' m'aⁿyana ñ'eⁿ sculjaa'. Ndo' nn'aⁿ nt'omcheⁿ njoomnancue na cwila'jnda ndo' cwindā teityandyena nc'e nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ cha'tso na queeⁿ n'omna, tical'ana xjeⁿ na jla'catsuuna s'om 'naaⁿna.

⁴ Jndā jo' jndiia cwiicheⁿ jndyee na teic'uaa cañoom'luee. Matso:

—'O nn'aⁿya na la'xmaⁿ'yo' cwentaya, calui'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ cha tints'aana' na mati 'o nla'jomndyo' jnaaⁿna, ndo' jo' jo' nntjom'yo' nawi' t'maⁿ na nntjoomna. ⁵ Ee jndā teicanto' jnaaⁿna hasta cañoom'lueecheⁿ ndo' Ty'oots'om ñjom ts'oom natia na la'xmaⁿna. ⁶ Jo' chii cal'a'yo' nawi' ñ'eⁿ nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ cha'xjeⁿ ñel'a joona ñequio nt'omcheⁿ. We ndii' nnjoom nl'a'yo' cha'cwijom cwila'c'u'yo' joona 'naⁿ na ñjom waso, jo' jo' nawi' na nntjoomna, cha'xjeⁿ na l'a joona ñ'eⁿ nt'omcheⁿ. We ndii' najnda nawi'ñeeⁿ ñe'quia'yo' ndāana. ⁷ Cantyjati na tyola't'maaⁿndye cheⁿnquiee nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ ndo' tical'ana xjeⁿ cantyja na ya tyom'aⁿna, malaa'ti' cal'a'yo' na nlquiina' joona ndo' na cwajndii nntjoomna. Ee na jla'tiuuna naquii' n'omna: “Jaa m'aaⁿtyaaⁿya na cwitsaⁿntjooⁿya. Tyoo'ndiina' jaa na nnc'oⁿoⁿya cha'na cwii yuscu na jndā ljoñe. Jaa xocatjooⁿya na nnc'oⁿoⁿya na cwityuāya.” ⁸ Manc'e na luaa' waa, jo' chii majndeiiito t'maⁿ nlco'wi'na' nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Nncwje nn'aⁿ ndo' nnquioo jndo' t'maⁿ ndo' t'maⁿ nntseichjoo'na' n'om nn'aⁿ. Ndo' nlco tsjoom'ñeeⁿ ñ'eⁿ chom. Ee nquii Ty'oots'om na macu'xeeⁿ nn'aⁿ, t'maⁿ waa najndeii na cwiluiiñê.

⁹ Ndo' nquiee nn'aⁿ na cwiluiindyena na cwitsaⁿntjom njoomnancue, t'aa'ndyena ñequio natia na tseixmaⁿ tsjoom'ñeeⁿ, na tical'ana xjeⁿ, jla'cona 'naaⁿna ñ'eⁿ natia na tyol'ana. Naⁿñeeⁿ nntyueena ndo' nla'xuaana quia na nnty'iaana na cwiloowa ndioom na cwico tsjoom'ñeeⁿ. ¹⁰ Tquia nncwinty-jee'na na nquiaana nawi' t'maⁿ na cwitjoom nn'aⁿ. Nluena:

—Wi', wi' matjom tsjoom t'maⁿ, juu tsjoom Babilonia na t'maⁿ cwiluiiñena'. Ee ñejomto tyjee'cañoom na macowi'na' juuna'.

¹¹ Mati nn'aⁿ nt'omcheⁿ ndyuaa na cwila'jnda ndo' cwindā nntyueena ndo' nntseichjoo'na' n'omna cantyja 'naaⁿl' tsjoom'ñeeⁿ. Ee tjaa 'ñeeⁿ cwii 'ndiina' na ñe'catseijndati 'naⁿ na cwindāana. ¹² Joona cwilei'chona canchuu s'omcajaⁿ, s'omxuee, ljo' na jeeⁿ jnda, ta' perlas, liaa lino na jeeⁿ ya, liaa seda, liaa colo catsioo' ñequio colo wee. Ndo' cwindāana cha'tso nnom n'oom na jeeⁿ cachina', ñ'eⁿ cha'tso 'naⁿ na tuiina' ñ'eⁿ tsei'jndyee' elefante, ñ'eⁿ jndye 'naⁿ na tuiina' ñ'eⁿ n'oom na jndati, ñ'eⁿ 'naⁿ na tuiina' s'omwee, ñ'eⁿ xjo hierro, ndo' ñ'eⁿ tsjo' mármol. ¹³ Mati cwilei'chona canchuu tscwaa canela, ñ'eⁿ jndye nnom 'naⁿ na cachi, ñ'eⁿ suu, ñ'eⁿ ntsuee' ts'oom mirra na cwiluii ndaaljaa', ñ'eⁿ cwiicheⁿ ntsuee' ts'oom na cwiluii nasei. Ndo' ñ'eⁿ canchuu winom, seitye, jndā tyoo' ya, ñ'eⁿ lqueeⁿ jndā tyoo'. Mati ntmaaⁿl' catsondye, ñ'eⁿ canmaⁿ, ntmaaⁿl' catso, ñ'eⁿ tornom na cwicantyjandyeyo', ndo'

ñ'leeⁿ jndye nn'aⁿ na cwiwil'uandyee na candye'ntjomtyeⁿ, na juu ts'iaaⁿñ'eeⁿ matseijomna' cha'cwijom cwiwil'ua añmaaⁿ nn'aⁿ. ¹⁴ Ndo' nlue nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ:

—Cha'tso 'naⁿ na tyolaqueeⁿ n'om'yo', jnda ntycwii cantyja 'naaⁿna'. Ndo' cha'tsoti 'naⁿ na yati na quit'maⁿ n'om'yo' ñequio cha'tso na neiⁿnco nquiu'yo', jnda tsuundyoo' cantyja 'naaⁿna'. Tajom nnts'aannda'na' cha'xjeⁿ na ñet'om'yo'.

¹⁵ Ndo' joo nn'aⁿ na cwila'jnda ndo' cwindaa, cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ' jnda teityandyena. Tquia nncwi'ntyjee'na na mati joona nquiaana nawi' t'maⁿ na nntjoom nn'aⁿ. Nntyueena ndo' nla'xuaana na matseichjoo'na' n'omna.

¹⁶ Nluena:

—Wi', wi' matjom tsjoom t'maⁿ. Ee tsjoom'ñeeⁿ tyocwee' nn'aⁿ liaa lino na yati, ñequio liaa colo catsioo', liaa colo wee. Tyola'tycwi'ndyena s'om cajaan', ta' ljo' na jeeⁿ jnda, ndo' ta' perlas. ¹⁷ Saq ñejomto mana ntycwii cantyja na tyandyee naⁿñeeⁿ.

Ndo' cha'tso nn'aⁿ na cwilei'cho l'aandaa, ñequio nn'aⁿ na cwi'ooñjomndye joona', ñequio naⁿntjom na cwil'a ts'iaaⁿ naquii' l'aandaa, ñequio cha'tsondyee nn'aⁿ na cwita'ntjom cantyja 'naaⁿ joona', tquia tyomei'ntyjee' naⁿñeeⁿ.

¹⁸ Yocheⁿ na nty'iaana ndioom na cwico tsjoom'ñeeⁿ, tyola'xuaana, tyoluena:

—Tijoom ñetuaa cwii tsjoom na jeeⁿ tyañe cha'na tsjoomwaa'.

¹⁹ Tyotioona ts'ojndaq nqueⁿna, tyotyueena na chjoo' n'omna. Tyola'xuaana, tyoluena:

—Wi', wi' matjom juu tsjoom t'maⁿ. Cha'tsondyoo jaa na cwita'ntjooⁿya ñequio l'aandaa, juu na tyañe tsjoom'ñeeⁿ seityana' jaa. Saq ñejomto tyuui'ñ'eⁿna'.

²⁰ 'O na m'aⁿ'yo' cañoom'luee, c'om'yo' na neiⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Ndo' mati 'o nn'aⁿ na tqueⁿlju' Ty'ooots'om n'om'yo', ñequio 'o apóstoles ñequio 'o profetas, je' je' c'om'yo' na neiⁿ'yo'. Ee na jnda tiomndyena s'aa Ty'ooots'om na tyota'wi'na 'o.

²¹ Jnda jo' nty'iaya cwii ángel na jeeⁿ jndei, seiweeⁿ cwii tsjo' t'maⁿ cha'cwijom tsjo'suu na cwitua. Tjoom'm juuna' ts'om ndaaluee. Tsoom:

—Maluaa' matseijomna' na cwityuui' tsjoom t'maⁿ Babilonia. Tajom nleitquioo'nda'na'. ²² Ndo' naquii' tsjoom'ñeeⁿ tajom nndiinnda' ts'aⁿ na c'uaa cwitjoo' música, cha'na arpa, tsmaaⁿ, ntu. Mati tajom nleitquioo'ñeennda' cwii ts'aⁿ na sei'naaⁿ'ya cwii nnom ts'iaaⁿ, meiⁿ tajom nleic'uaannda' na nntua ñ'eⁿ tsjo'molinom. ²³ Naquii' tsjoom'ñeeⁿ tajom nleixueennda' chom lámpara. Ndo' tajom nleic'uaannda' na cwiwit'maaⁿ na macoco ts'aⁿ. Nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ na tyola'jnda ndo' tyondaq ñet'oomna' na tyoluiit'maⁿndyeta quii'ntaaⁿ cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' ts'iaaⁿ calua' na l'a nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, tquiu'nn'aⁿna' nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue.

²⁴ Ndo' seicanooⁿna' na nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ jla'cwjeena profetas ñequio nn'aⁿ na jnda tqueⁿljoom'm n'om. Mati waa jnaaⁿna na tcwe' niom cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue na jnda tja nc'e na cwila'yu'.

19

¹ Jnda teinom na nmeiⁿ, jndiia na teic'uaa jndyee cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye na m'aⁿ cañoom'luee. Cwiluena:

Aleluya. Nquii Ty'ooots'om cwentaaya tseixmaaⁿ na cwilui'n'maaⁿndyoo.

Maty'iomna' na calawaandyaya jom, ee nqueⁿ tseixmaaⁿ najneiⁿ.

² Macu'xeeⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ na maty'iomyana' ndo' ñequio ñ'oom na mayuu'. Ee jnda tu'xeeⁿ juu sculjaa' na jndye ñ'oom niom cantyja 'naaⁿ, tsaⁿ na sei'ndaa' nn'aⁿ tsjoomnancue na cwe' tyom'aⁿyana ñ'eⁿñe.

Ee jnaaⁿ juu na tja nn'aⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om na tyondye'ntjom nnoom, jo' chii s'aaⁿ na tioomñe tsaⁿñeeⁿ.

³ Ndo' cwiicheⁿ cwii ndii' jluena:

—Aleluya. Ticantycwii na cwi'oowa ndioom na cwico tsjoom'ñeeⁿ.

⁴ Ndo' joo ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ñequio joo ñequiee naⁿ na ta'ndo', ty'eta'nquiona nnom nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio. Ty-ola't'maaⁿndyena jom, tyoluena:

—Aleluya. Amén.

⁵ Quia jo' teic'uaa cwii jndye nacañoom' tio, tso:

Cha'tsondyo' 'o na cwindye'ntjom'yo' nnom Ty'o^ots'oomya, cala't'maaⁿndyo' jom.

'O nn'aⁿ na cwicatyue'yo' jom, meiiⁿ na cje cwil'a'yo', meiiⁿ na t'maⁿ cwilui-indyo', cala't'maaⁿndyo' jom.

Na nncoco juu na cwiluiñe Catsmaⁿ

⁶ Quia jo' jndiia na teic'uaa cha'cwijom na cwila'neiⁿ jndyendye nn'aⁿ, cha'cwijom na c'uaa 'ndyoo jndaa, ndo' cha'cwijom na jndei cwila'xuaa ntsuee. Tyoluena:

Aleluya. Nquii Ta Ty'o^ots'om cwentaaya, cha'tso nnom najndei matseix-maaⁿ, m'aaⁿ na matsa'ntjoom.

⁷ C'o^onya na neiiⁿya. Cats'aana' na t'maⁿ na neiiⁿ n'o^onya, ndo' calawaⁿandyaaya jom.

Ee jnda tue'ntyjo na manncoco nquii Catsmaⁿ.

Ndo' tsaⁿ na nluiñe scoom'm mam'aaⁿc'eeñe.

⁸ Macwee liaa lino na jeeⁿ ya na jnda jndaa', caxueena' ndo' lju'na'.

Juuna' tseixmaⁿna' cha'tso nnom ts'iaaⁿ na maty'iomiana' na ñel'a nn'aⁿ na tqueⁿ Ty'o^ots'om na lju' n'om.

⁹ Quia jo' tso ángel n^ooⁿ:

—Luua catseiljei': “Jeeⁿ neiiⁿ nn'aⁿ na maqueeⁿ Ty'o^ots'om na cala'jomndye nantquie na macoco juu Catsmaⁿ.”

Jnda chii tsoom n^ooⁿ:

—Ñ'oommeiⁿ la'xmaⁿna' ñ'oom na mayuu' na matseineiⁿ nquii Ty'o^ots'om.

¹⁰ Quia jo' tco^oa xtya jo nc'ee ángel'ñeeⁿ na nntseit'maaⁿndyo jom. Saⁿ tsoom n^ooⁿ:

—Tintsa' na luua' ee tjom na cwindya'ntjo^onya nnom Ty'o^ots'om ñ'eⁿndyu' ñequio nquiee nc'ia' na cwiljoo'ndyetyeⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom naya na t'moⁿ Jesús. Macanda nquii Ty'o^ots'om catseit'maaⁿndyu'.

Ee ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús, ljo'yu la'xmaⁿna' ñequio ñ'oom' Ty'o^ots'om na tyoñequia profetas.

Ts'aⁿ na ljo caso canchii'

¹¹ Quia jo' nty'iaya na wanaaⁿ cañoom'luee. Teitquioo'ñe cwii caso canchii' ndo' nqueⁿ na ljoom juuyo' matseicajndyuna' jom tsaⁿ na ñe'cwii na mach'eeⁿ ndo' na mayom'm. Macu'xeeⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ na maty'iomiana' ndo' mach'eeⁿ tia' nacjoo nn'aⁿ na cwi'oo nacjoom'm. ¹² N'omnnoom matseijomna' cha'cwijom ntsaachom ndo' jndye corona ñjom xqueeⁿ. Waa xueⁿeⁿ na teiljeiina' nacjoom'm na macanda nqueⁿ ntyjeeⁿ, tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ caljeii.

¹³ Cweⁿ cwii liaatco na teicoo'ñeⁿna' niom'. Ndo' xueⁿeⁿ na nquiu nn'aⁿ, jo' jo' Ñ'oom' Ty'o^ots'om. ¹⁴ Ndo' joo na cwiluiindyendye sondaro cañoom'luee, ty'entyjona naxeeⁿeⁿ na ntyjondyena catso canchii'. Cwee'na liaa canchii'

na lju'na' na tuiina' ñ'eⁿ lino na jeeⁿ ya. ¹⁵ Quii' ñ'om ndii' cwii xjo na jeeⁿ taa. Juuna' ma'moⁿna' na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ njoomnancue. Ndo' juu na nntsã'ntjoom t'maⁿ nlco'wi'na' jooa. Cha'xjeⁿ cwinchjee nn'aⁿ tauva na nluii' ndaa'na', maluaa' matseijomna' na nnts'aaⁿ joo nn'aⁿ na tiñe'quiandy e cantyja 'naaⁿa'. Ee nquii Ty'o^ots'om na matseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nom najnda, cantyja na matseiw'eeⁿ, maluaa' nnts'aaⁿ na nlco'wi'na' naⁿñ'eeⁿ. ¹⁶ Cjoo' liaⁿaⁿ ndo' cjoo' tcweeⁿeⁿ jnda teiljeii xueⁿeⁿ na matsona': "Ja cwiluiindy na matsa'ntjooⁿya cha'tsondye nn'aⁿ na cwitsã'ntjom. Ja t'maⁿ cwiluiindy jo ndaa cha'tso nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye."

¹⁷ Jnda chii nty'iaya cwii ángel na meintyjee' naquii' ñe'quoom'. Jndei matseixuaⁿ na maqueⁿeⁿ cha'tso cantsaa na ma'ntyja tsjo'luee. Matsoom:

—Quio'yo' cala'jomndyo' nantquie t'maⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om. ¹⁸ Quio'yo' na nntquie'yo' sei'ts'o 'naaⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ n'iaaⁿ cwila'xmaⁿ, nn'aⁿ na cwitsã'ntjom sondaro, nn'aⁿ na cwiluiindy sondaro, sei'ts'o 'naaⁿ catso, mandíñ'eeⁿ nn'aⁿ na ñentyjondye jooyo'. Jndyendye nn'aⁿ nntquie'yo' sei'ts'o 'naaⁿna, mati ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ ndo' nn'aⁿ na m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na cje m'aⁿ, ndo' nn'aⁿ na jnda tquiendye.

¹⁹ Ndo' nty'iaya juu quioo'jndii tquiie ñequio cha'tso nn'aⁿna cwilui-itquiendye na cwitsã'ntjom tsjoomnancue ñequio sondaro 'naaⁿna. Tjomndyena na nl'ana tia' nacjoo' nqueⁿ na lloom caso canchii' ndo' nacjoo sondaro 'naaⁿa'. ²⁰ Ndo' nqueⁿ na lloom caso canchii' ñequio sondaro 'naaⁿa' jnaⁿndyena tia'ñ'eeⁿ. T'uena quioo'jndii tquiie ñequio quioo'jndii na jnda we. Juu tsaⁿ na jnda we jo', tyoñequiaa ñ'oom cantu, tyoch'ee 'naaⁿ t'maⁿ cantyja najndei quioo'jndii tquiie. Tyonquiu'nn'aⁿ tsaⁿñ'eeⁿ cha'tso nn'aⁿ na tquiandy na tyocañoom ljeii 'naaⁿ quioo'ñ'eeⁿ lueena oo cantaana, ndo' tyola't'maaⁿndyena na jlui'tsjaaⁿñ'e juuyo'. Quia jo' nqueⁿ na lloom caso canchii' tjoom'm wendye naⁿñ'eeⁿ na tando' naquii' ndaaluee chom yuu na cwico ljo' sufrã. ²¹ Ndo' cha'tsondye sondaro 'naaⁿ naⁿñ'eeⁿ na cwi'ndiina' tjãna. Ee nqueⁿ na lloom caso canchii', seicwjeⁿ jooa ñ'eⁿ xjo na macalui'nom quii' ñ'om. Ndo' cha'tso cantsaa tcwa'caxii'ndyeyo' sei'ts'o 'naaⁿ naⁿñ'eeⁿ.

20

Cwii meiⁿ ndyu

¹ Jnda chii nty'iaya cwii ángel na jnaⁿ cañoom'luee, jndyocueeⁿ. Ñ'oom ts'ow'aa na nnaaⁿ yuu na ticantycwii na njoom ndo' ñ'oom ts'uaaxjo ta. ² T'ueeⁿ catsoomjndii, juu catsuu tquiie na maxjeⁿ teiyo m'aaⁿ, juu na cwiluiiñe tsaⁿjndii ndo' Satanás. Seityeeⁿ juu na cwiljoo'ñetyeⁿ cwii meiⁿ ndyu. ³ Ndo' tjoom'm tsaⁿñ'eeⁿ naquii' yuu na ticantycwii na njoom. Jnda jo' seicoom'm ndo' tuaa teincuu' na nnaaⁿ jo' jo', cha tacalui' tsaⁿñ'eeⁿ na ñequiu'nn'aⁿtyeeⁿ nn'aⁿ njoomnancue. Quia jnda jndaã' cwii meiⁿ ndyu'ñ'eeⁿ maxjeⁿ matsona' na nnaⁿñ'eyaaⁿ cwe' tiyo.

⁴ Jnda chii nty'iaya jndye ndio na meindyuaandy nn'aⁿ na jnda to'ñoom ts'iaaⁿ na nntu'xeⁿna nn'aⁿ. Ndo' mati nty'iaya añmaaⁿ nn'aⁿ na jnda jnoⁿ cantyo' cwe' nc'e na tjei'yuu'ndyena cantyja 'naaⁿ Jesús, ndo' na tyoñe'quiiana ñ'oom' Ty'o^ots'om. Naⁿñ'eeⁿ t'cala't'maaⁿndyena quioo'jndii, meiⁿ juu na jlui'tsjaaⁿñ'eyo'. T'inquiandyena na nluii ljeii 'naaⁿyo' cantaana meiⁿ lueena. Naⁿñ'eeⁿ nty'iaya na tando'nnda'na na jnda tjãna ndo' sa'ntjomna ñequio Cristo cwii meiⁿ ndyu. ⁵ Jo' luaa' najndyee na cwitando'xco nn'aⁿ. Saã nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda tjã, ticatando'nnda'na hasta quia jnda jndaã' cwii meiⁿ ndyu'ñ'eeⁿ. ⁶ Matio'naaⁿñ'e Ty'o^ots'om joo nn'aⁿ

na cwila'jomndye na cwitando'nnda' najndyee, ee cwiluiindyena na lju' n'omna. Juu na nncwje nn'a^n na jnda we, xocat'uiina' joona ee tjaa najndeii na matseixma^n na ñ'e^nndyena. Nla'xma^n na ntyee cwentaa' Ty'ooots'om ndo' Cristo. Ndo' nntsa'ntjomna ñ'e^nñê cwii mei^n ndyu.

⁷ Quia na jnda jndaa' cwii mei^n ndyu'ñee^n, nndyaañe Satanás yuu na chu'tye^nñê ⁸ cha nluue^n'e^n na nncjaanquiun'nn'aa^n Gog ñ'e^n Magog, jo' jo' nn'a^n na m'a^n cha'waa tsjoomnancue. Ndo' nntseitjoom sondaro 'naa^n na'ñee^n na nl'ana tia'. Jndyendyena hasta matseijomna' cha'na jndye tei' 'ndyoo ndaaluee. ⁹ Ndo' nty'iaya na jna^n na cha'waa tsjoomnancue. Ty'etcuundyena cha'waa ndyuuaa ndo' tjaa'ndyena tsei juu tsjoom na jee^n candya' ts'om Ty'ooots'om, yuu na cwic'ee^n nn'a^n na maquee^n na lju' n'om. Saa seiquoom chom nacjoo sondaro'ñee^n, seicoñ'e^nna' joona. ¹⁰ Ndo' juu tsa^njndii na tquiu'nn'a^n joona, tju'na' jom naquii' ndaalueechom yuu na cwico ljo' sufra. Jo' jo' m'aa^n quioo'jndii tquiee ñequio ts'a^n na tyoñequiaa ñ'oom cantu. Naxuee natsjom ticantycwii na maco'wi'na' joona jo' jo'.

Cwitu'xe^ndye nn'a^n mach'ee Ty'ooots'om

¹¹ Jnda jo' nty'iaya cwii tio canchii' na jee^n t'ma^nna' ndo' nty'iaya nquii Ty'ooots'om na wacatyee^n nacjoo' juuna'. Tsjoomnancue ñ'e^n tsjo'luee jnda tsuun'e^nna' jo nnoom. ¹² Mati tco'na' noo^n na nty'iaya l'oo, joo nn'a^n na tyoluiit'ma^ndye ñequio nn'a^n na tjaa ljo' tyola'xma^n. Meintyjee' na'ñee^n jo nnom tio canchii'ñee^n. Jnda chii sein'meii^n Ty'ooots'om cha'tso libro na chona' ljeii na matseicanoo^nna' cantyjati na ñel'a l'oo'ñee^n. Cantyja 'naa^n joo ñ'oom'ñee^n tu'xe^ndyena. Ndo' mati waa cwiiche^n libro na chuuna' ncuee nn'a^n na la'xma^n na cwita'ndo', jnda sein'meii^n'e^n. ¹³ Ndo' sei'ts'o 'naa^n nn'a^n na tja naquii' ndaaluee, jndyaandyena jo' jo'. Ndo' añmaa^n nn'a^n na jnda tja na m'a^n yuu na meindoo' l'oo, jndyaandyena jo' jo'. Quia jo' cha'tsondye na'ñee^n tu'xee^n joona cantyjati na jnda ñel'ana. ¹⁴ Xje^n'ñee^n juu na mach'ee na cwiwje nn'a^n ndo' ñequio tsjoom l'oo, tjoom'm joona' ndaaluee chom. Juu ndaaluee chom tseixma^nna' na jnda we na cwiwje nn'a^n. ¹⁵ Ndo' 'ñee^n juu na tîcwiljeii xuee' nacjoo' libro na chuuna' ncuee nn'a^n na la'xma^n na cwita'ndo', tsa'ñee^n tjoom'm juu naquii' ndaaluee chom. Luaa' waa na tco'na' noo^ya.

21

Tsjo'luee xco ñequio tsjoomnancue xco

¹ Quia jo' nty'ianoo^n tsjo'luee xco ñequio tsjoomnancue xco. Ee jnda ntycwii cantyja 'naa^n tsjo'luee najndyee ñequio tsjoomnancue najndyee. Ndo' tatjaa'na^n ndaaluee cwii cuaa. ² Ndo' nty'iaya tsjoom Jerusalén xco, tsjoom na lju' cwiluiiñe. Jna^nna' cañoom'luee na m'aa^n Ty'ooots'om, tycwi'na' cha'cwijom cwii yuscundyua na manncoco ñ'e^n saa'. ³ Quia jo' jndiia na jndeii teic'uaa matseinei^n ángel cañoom'luee na m'aa^n Ty'ooots'om, matso:

—Je' mam'aa^n Ty'ooots'om ñ'e^n nn'a^n. Jnda ljoo'ñetyee^n ñ'e^nndyena ee maquee^n joona na nn'aa^n'a^n. Nque^n nnc'oomñê ñ'e^nndyena ndo' nntseixmaa^n Ty'ooots'om cwentaana. ⁴ Ticwii cwii ndaandaana nncuee'ñê. Taxocwjena jo' jo'. Taxoc'omna na chjoo' n'omna, mei^n taxocatyueena, mei^n na taxoquiiatina' joona. Ee jnda teinom cantyja na ñetjoomna najndyee.

⁵ Quia jo' nque^n na wacatyee^n tio, tsoom:

—Que^n cwenta, mats'aa na caluiixco cha'tso.

Mati tsoom noo^n:

—Luaa catseiljei' ee ñ'oommeii^n, ñ'oom na mayuu' joona'. Nndaã nty-jaa'tye^n ts'om ts'a^n joona'.

⁶ Ndo' tsotiche^n noo^n:

—Jnda jndaa' cha'tso. Ja m'aa'ya cwii tjoocheⁿ na nluii cha'tso, ndo' maxjeⁿ nnc'oo'ya quia na jnda ntyue cha'tso. Cwiluiindyō x'e cha'tso ndo' mati ntyjii chiuu cwintycwiina'. Juu ts'aⁿ na ñe'c'uu ndaa, ja cwe' yuu ñequia ndaa xo' nc'uu, ndaa na mañequiaana' na wando' ts'aⁿ. ⁷ Ñeeⁿ juu na jnda jna'ñe nacjoo' natia, cha'tso nayameiⁿ nndaa'. Ndo' ja nluiindyō Ty'oots'om cwentaaⁿ aⁿ ndo' jom nluiiñê jndaaya. ⁸ Saā nn'aⁿ na cwitjeii'ndye cantyja 'na'ya ee na cwicatyuena, ndo' nn'aⁿ na ticala'yu', ñequio nn'aⁿ na jnda jlui' cha'tso nnom natia l'a, nntiomna' joona naquii' ndaalueechom. Ndo' mati nn'aⁿ na cwila'cwjee nc'iaa, nn'aⁿ na cwe' m'a'ya ñ'eⁿ nc'iaa, nn'aⁿ na calua'ndye, nn'aⁿ na cwila't'maa'ndye 'na' na cwe' nn'aⁿ nl'a, ñequio naⁿ cantu, maxjeⁿ cha'tsondyena jnda teijndaa' na nntiomna' joona naquii' ndaalueechom na cwico ljo' sufrā. Jo' jo' yuu na jnda we na cwiwje nn'aⁿ.

Tsjoom Jerusalén xco

⁹ Quia jo' tyjee'cañoom cwii na ntquiee'ndye ángeles na ñejleicho ntquiee' waso na too' ntquiee' nnom nawil' na macandā. Tqueeⁿ tsa'ñeeⁿ ja, tsoom:

—Candyo' ndo' m'moo'ya njom' yuscu na waa ñomcaa', juu nluiiñe scuu' nquii Catsmaⁿ.

¹⁰ Quia jo' tco'na' nōōⁿ na ntyi'aya cantyja na t'mōⁿ Espíritu Santo. Tjañ'oom ángel'ñeeⁿ ja yuu waa cwii sjo' t'maⁿ na ndye. Jo' jo' t'mōⁿ nōōⁿ tsjoom t'maⁿ Jerusalén, tsjoom na lju' cwiluiiñena'. Jna'na' cañoom'luee na m'aaⁿ Ty'oots'om, jndyocuena'. ¹¹ Ñ'oomna' nacaxuee na tseixmaⁿ nquii Ty'oots'om. Maco'na' lui' cha'cwijom cwii tsjo' na jeeⁿ ndya' jnda, cha'na tsjo' jaspe, ndo' xueena' cha'cwijom tsioo. ¹² Ndiocheⁿ tsjoom'ñeeⁿ meintyjee' tatiom t'maⁿ na jeeⁿ ndye. Niom canchoo'we ndyueel'a tatiom'ñeeⁿ, ndo' meintyjee' cwii cwii ángel na cwii cwii 'ndyoots'a. Mati ncuee canchoo'we ntmaaⁿ ntseinda Israel teiljeii cwii cwiina' nacjoo' cwii cwii 'ndyoots'a. ¹³ Ndyee ndyueel'a niom jo' ndo' na macalui' ñe'quioom', ndyee ndyuel'a niom jo' ndo' na m'aⁿ cancjuu ntquiee', ndo' jo' ndo' na m'aaⁿ caxjuu tsoom'naaⁿ, ndo' cantyja na majaacue ñe'quioom'. ¹⁴ Tuii tsia'ntsjō' tatiom tsjoom'ñeeⁿ ñ'eⁿ canchoo'we ljo' na jeeⁿ nt'maⁿ. Ndo' canchoo'we apóstoles, teiljeii xuee' cwii cwii joona nacjoo' cwii cwii tsjo'ñeeⁿ.

¹⁵ Nquii ángel na seineiⁿ ñ'eⁿ ndyō maleiñ'oom cwii ts'oomxjeⁿ na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajaan'. Ñ'eⁿ juuna' nncwjeeⁿ eⁿ xjeⁿ tsjoom'ñeeⁿ, ñequio tatiom na meintyjee' ndiocheⁿ ndo' ñequio ndyueel'a tatiom'ñeeⁿ. ¹⁶ Juu tsjoom'ñeeⁿ ljo'yu xjeⁿ nquina', ñe'cwii xjeⁿ cantyja na tmei'na' ndo' cantyja na tcona'. Quia jo' tjeiiⁿ eⁿ xjeⁿ cwii ntyjaa' tsjoom'ñeeⁿ ñequio ts'oomxjeⁿ 'naa'naⁿ. Tue'ntyjō cha'na we meiⁿ waljoo' we siaⁿto kilómetros na tco juuna'. Ñe'cwii xjeⁿ cantyja na tcona' ñequio na tmei'na' ñequio na ndyena'. ¹⁷ Mati tjeiiⁿ eⁿ xjeⁿ tatiom cwanti na ndyena'. Tue'ntyjō cha'na ndyee'naⁿ nchoo' qui nchoo' ñequiee metros na ndyena'. Ndo' ts'oomxjeⁿ na teil'uee'ñe ángel matseijomna' cha'xjeⁿ na tco ts'oomxjeⁿ na cwiwil'uee'ndye nn'aⁿ.

¹⁸ Tatiom'ñeeⁿ tuiina' ñ'eⁿ ljo' jaspe, ndo' juu tsjoom tuiina' ñ'eⁿ s'omcajaⁿ ya. Maco'na' lui' cha'na mach'ee cwii tsioo na caxuee. ¹⁹ Teichjoom tsia'ntsjō' tatiom tsjoom'ñeeⁿ ñequio cha'tso nnom ljo' na jnda. Tsjo' t'maⁿ najndyee, tsjo' cachuii' na jndyu jaspe, tsjo' na jnda we, na jndyu zafiro. Tsjo' na jnda ndyee, cachuii' na jndyu ágata. Tsjo' na jnda ñequiee, mati cachuii' na jndyu esmeralda. ²⁰ Tsjo' t'maⁿ na jnda 'om, colo wee na caljeii na jndyu ónice. Tsjo' na jnda yom, tsjo' wee na jndyu cornalina. Tsjo' na jnda ntquiee', cajaan' na jndyu crisólito. Tsjo' na jnda ñeeⁿ, cachuii'na' cha'na ndaaluee na jndyu berilo. Tsjo' na jnda ñjeeⁿ, colo tso'ndaa na jndyu topacio. Tsjo' na jnda

nqui, colo wii na jndyu crisoprasa. Tsjo' na jnda canchoo'cwii, colo tsā na jndyu jacinto. Ndo' tsjo' na jnda canchoo'we, colo catsioo' na jndyu amatista.

²¹ Canchoo'we ndyueel'a na niom tatiom, tuiina' ñ'eⁿ ta' perlas. Cwii cwii 'ndyoots'a tuiina' ñ'eⁿ cwii ta' perla t'maⁿ. Ndo' nataa t'maⁿ tsjoom'ñeeⁿ tuiina' ñ'eⁿ s'omcajaⁿ ya. Maco'na' lui' cha'na mach'ee cwii tsioo na caxuee.

²² Ndo' tjaa'naⁿ wats'om nty'iaya tsjoom'ñeeⁿ, ee nquii Ta Ty'oots'om na tseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nnom najnda, ñequio nquii Catsmaⁿ, joona cwilui-indyena wats'om cwentaa' tsjoom'ñeeⁿ. ²³ Ndo' jo' jo' tica'na' ñe'quoom', meiⁿ chi' na nla'xuee. Ee cantyja na caxueeñe Ty'oots'om ñequio juu Catsmaⁿ, jo' naxuee jo' jo'. ²⁴ Nn'aⁿ njoomnancue na jnda jlui'n'maaⁿndye nnc'omna cantyja naxuee tsjoom'ñeeⁿ. Ndo' nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndyeti tsjoomnancue, juu na matseit'maaⁿñena' joona, nnc'oon'omna juuna' tsjoom'ñeeⁿ ndo' nla't'maaⁿndyena nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo'. ²⁵ Tsjoom'ñeeⁿ tjaa'naⁿ natsjom. Jo' chii ticatā' ndyueel'a tatiom ndiocheⁿ ee ñeⁿnquii'cheⁿ naxuee. ²⁶ Nn'aⁿ njoomnancue nnc'oochona cha'tsoti na ya na la'xmaⁿna ndo' nla't'maaⁿndyena nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo'. ²⁷ Tsjoom'ñeeⁿ tijoom nncjaaquiee' meiⁿnquia na tilju', meiⁿ nn'aⁿ na cwajndii cwil'a, meiⁿ nn'aⁿ na cwila'neiⁿ cantu. Macanda nnc'ooquie' nn'aⁿ na teiljeii ncuee nacjoo' libro cwentaa' juu Catsmaⁿ. Naⁿñeeⁿ ticantycwii na cwita'ndo'na.

22

¹⁻² Jnda jo' t'moⁿ ángel'ñeeⁿ cwii jndaa na cwinaⁿna' x'ee tio na wacatyeeⁿ Ty'oots'om ñequio Catsmaⁿ. Macaana' xcwe ts'om nataa t'maⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Ndaa na cwinaaⁿ jo' jo' jeeⁿ xueena' cha'cwijom tsioo ndo' juuna' mañequiaana' na ticantycwii na cwita'ndo' nn'aⁿ. Mati we ntyja 'ndyoo jndaa meintyjee' n'oom na cwiñe'quia na cwita'ndo' nn'aⁿ. Ntyja canchoo'we nnom tā n'oom'ñeeⁿ, ndo' cwii cwii nnom tā cwiquiena' tincwii chi'. Mati tscoo n'oom'ñeeⁿ la'xmaⁿna' nasei na matsein'maⁿna' nn'aⁿ njoomnancue. ³ Meiⁿcwii nnom nawi' na cwitjoom nn'aⁿ taxocanty'iaana jo' jo'. Macanda nquii Ty'oots'om nncwacatyeeⁿ tio 'naaⁿaⁿ jo' jo' ñequio Catsmaⁿ ndo' nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnoom nla't'maaⁿndyena jom. ⁴ Nnty'iaandaana jom ndo' nñoom xueⁿeⁿ cantaana. ⁵ Taxocuaa natsjom ndo' taxocaⁿna' chom lámpara, meiⁿ ñe'quoom' ee nquii Ta Ty'oots'om cwiluiiñê naxuee ndaana. Ndo' ticantycwii na cwitsa'ntjomna.

Manndyoo' na ndyonnda' Jesucristo

⁶ Jnda jo' tso ángel'ñeeⁿ nooⁿ:

—Cha'tso ñ'oommeiiⁿ tjacantyja na mayuu'na', jo chii ndaa ntyjaa'tyeⁿ ts'om ts'aⁿ joona'. Nquii Ta Ty'oots'om cwiluiiñê na matseijnooⁿoⁿ n'om nn'aⁿ na cwiñe'quia ñ'oom'm. Jo' chii jnda jñoom ángel cwentaaⁿaⁿ na ca'moⁿ ndaa nn'aⁿ na cwindye'ntjomna nnoom ljo' na mawaaxjeⁿ na nluii.

⁷ Matso Jesucristo:

—Queⁿ'yo' cwenta, matyuaa' nncua'cañooⁿya na m'aⁿ'yo'.

Neiiⁿ ts'aⁿ na matseicanda ñ'oom na chuu librowaa cantyja chiuu cwindyona'.

⁸ Ja Juan nty'iaya cha'tso nmeiⁿ ndo' jndiia cantyja 'naaⁿna'. Ndo' quia na jnda nty'iaya ndo' jnda jndiia ñ'oommeiⁿ, quia jo' tcoo'a xtya jo nnom ángel'ñeeⁿ na nntseit'maaⁿndyo jom na t'mooⁿ nmeiⁿ nooⁿ. ⁹ Saā tsoom:

—Tintsa' na luaa', ee tjom na cwindya'ntjooⁿya nnom Ty'oots'om ñ'eⁿndyu', ñequio nc'ia' na cwiñe'quia ñ'oom'm, ndo' ñequio joo nn'aⁿ na cwila'canda ñ'oom na chuu librowaañe. Macanda nquii Ty'oots'om catseit'maaⁿndyu'.

¹⁰ Mati tsoom nooⁿ:

—Joo ñ'oom na chuu librowaa cantyja chiuu cwindyona', tintseicu' joona' na ticandye nn'aⁿ ee nc'e na jnda teinndyoo' xjeⁿ na nntseicandaa'ñena' joona'. ¹¹ Juu ts'aⁿ na mach'ee yuu na ticaty'iomyana' cats'aato na ljo'. Ndo' juu ts'aⁿ na tilju' matseitiuu, caljoo'ñeto na ljo'. Saa juu ts'aⁿ na matseijomñe ñequio na maty'iomyana', c'oomticheⁿ na ljo'. Ndo' juu ts'aⁿ na jnda tqueⁿlju' Ty'oots'om ts'om, caljoo'ñetyeⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ.

¹² Matso Jesucristo:

—Mayuu'cheⁿ matyuaa' nncua'caño^oya. Nndyoñ'oⁿya naya na maty'iomna' na nnto'ñoom nn'aⁿ, ndo' ññequiaya jo' nnom cwii cwii ts'aⁿ cantyjati na s'aa. ¹³ Ja m'aaⁿya cwitjoocheⁿ na nluii cha'tso, ndo' maxjeⁿ nnc'o^oya quia na jnda ntycwii cha'tso. Ja m'aaⁿya najndyee ndo' m'aaⁿya na macanda. Cwiluiindy^o x'ee cha'tso ndo' mati ntyjii chiuu cwintycwiina'.

¹⁴ Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwitma'lju' naquii' n'omna ñequio nioom' Jesucristo. Ee joona wanaaⁿ na nncwinomna ndyueel'a na nnc'ooquie'na quii' tsjoom Jerusalén xco. Ndo' nnda^o nlquie'cañomna ts'oom na nntquiina ta na mañequiaana' na cwita'ndo' nn'aⁿ. ¹⁵ Saa naxeⁿ tatiom nnom tsjoom'ñeeⁿ cwiljoo'ndye nn'aⁿ na tilju' laxmaⁿ ñequio naⁿcalua', nn'aⁿ na cwe' cwim'aⁿya ñequio nc'iaa, nn'aⁿ na cwila'cwjee nc'iaa, nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a, ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na neiiⁿ cantu ndo' majo'to mach'ee.

¹⁶ —Nnc^o Jesús jnda jño^oya ángel cwentaya na m'aⁿyo' na macwji'yuu'ñe cha'tso ñ'oommeiiⁿ ndaa' 'o, ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. Ja cwiluiindy^o x'ee ñ'oom cantyja 'naaⁿ David, ndo' tsjaaⁿ 'naaⁿ jom na jndyowicantyjoo'. Ja cwiluiindy^o caxjuuncoo.

¹⁷ Nquii Espíritu Santo ñequio joo nn'aⁿ na cwiluiindy^e scuu' Catsmaⁿ cwiluena:

—Ta Jesús, candyo'.

Ndo' 'ñeeⁿ juu na mandii na matsei'naaⁿ ts'aⁿ ñ'oommeiiⁿ, catso:

—Candyo', Ta Jesús.

Ndo' 'ñeeⁿ juu na ñe'c'uu ndaa, candyontyjaa' jom. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ntyjaa' ts'om na nluin'maaⁿñe, candyoc'uu ndaa na cwe'yu na mañequiaa na cwita'ndo' nn'aⁿ.

¹⁸ Ticwii cwii ts'aⁿ na mandii ñ'oommeiiⁿ cantyja chiuu cwindyona' na teiljeii tsomwaañe, ja Juan mañequiaya na caljeii tsaⁿñeeⁿ na waa na teincuu'. Ee xeⁿ nntseicwaljoo' ts'aⁿ ñ'oom nacjoo' ñ'oommeiiⁿ, quia jo' nacjoom'm nntseicwaljoo' Ty'oots'om cha'tso nawi' t'maⁿ na teiljeii naquii' librowaa.

¹⁹ Ndo' mati 'ñeeⁿ juu na nncwji' nt'om ñ'oom na teiljeii librowaa cantyja chiuu cwindyona', Ty'oots'om nncwji' na wanaaⁿ na nlquii tsaⁿñeeⁿ taa' ts'oom na mañequiaa na cwita'ndo' nn'aⁿ. Ndo' nnts'aaⁿ na ticwanaaⁿ na nncjaaquiee' tsaⁿñeeⁿ naquii' tsjoom na lju' cwiluiñena'. We ñ'oommeiⁿ matseineiⁿ librowaa chiuu la'xmaⁿna'.

²⁰ Manquiti Jesús na macwji'yuu'ñe ñ'oommeiⁿ, matsoom:

—Mayuu'cheⁿ tyuaa' nncua'caño^oya na m'aⁿyo'.

Ndo' jaa cwit'o^oya nnoom, cwil'uuya:

—Mayuu'. Candyo' 'u Ta Jesús.

²¹ Catio'naaⁿñe Ta Jesús cha'tsondyo' 'o na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. Amén.